Nordisk Råd

---

63. session

2011

København

Nordisk Råds 63. session 2011,København

© Nordisk Råd, København 2012

ISBN: 978-87-91885-08-2

Tryk: Rosendahls-Schultz Grafisk, København 2012
Redaktion: Åsa Eidenert, Bente Øxseth, Signe B. Brok
Oplag: 90

Printed in Denmark

www.norden.org

Besøgsadresse:
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Det nordiske samarbejde
Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Indholdsfortegnelse

Indkaldelse til sessionen	5
Deltagerliste	7
Regeringsrepræsentanter og valgte medlemmer	9
Dagsorden og Sagsliste	21
Oversigt over sessionen	29
Protokol	31
Indholdsfortegnelse protokol	32
Protokol tirsdag 1. november	33
Protokol onsdag 2. november	74
Protokol torsdag 3. november	171
Sager m.m.	259
Medlemsforslag/Udvalgsforslag (A-sager)	261
Ministerrådsforslag (B-sager)	463
Beretninger (C-sager)	523
Meddelelser (D-sager)	807
Spørsmål (E-sager)	993
Dokumenter	1097
Vedtagelser	1281
Fremstillinger/Rekommandationer	1283
Præsidium, sekretariat, sagkyndige m.m.	1321
Supplement	1337
Uddeling av Nordisk Råds priser	1339
Ärendelista	1346
Uddrag fra referater fra Præsidiemøter 2008	1352
Valg	1355
Register	1357
Personregister	1359
Emneregister	1381
Oversigt over sagernes behandling	1391
Plan over sessionssalen	1405

Nordisk Råd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer
Færøernes Landsstyre, Grønlands selvstyre, Ålands Landskabsregering
Nordisk Ministerråd samt
valgte medlemmer og suppleanter i Nordisk Råd

30. august 2011
11-00127-12

Nordisk Råds 63. session i København, 2011

Der indkaldes hermed til Nordisk Råds 63. session. Sessionen afholdes i dagene fra den 1. – 3. november i København, Danmark.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Henrik Dam Kristensen
Præsident

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Deltagerliste ved Nordisk Råds 63. session, København 2011

Regeringsrepræsentanter
Alexander Stubb, Finland
Anna-Maja Henriksson, Finland
Anniken Huitfeldt, Norge
Árni Páll Árnason, Island
Ásta R. Jóhannesdóttir, Island
Britt Lundberg, Åland
Carl Bildt, Sverige
Christine Antorini, Danmark
Eero Heinäluoma, Finland
Erik Solheim, Norge
Erkki Tuomioja, Finland
Ewa Björling, Sverige
Fredrik Reinfeldt, Sverige
Helle Thorning-Schmidt, Danmark
Hergeir Nielsen, Færøerne
Ida Auken, Danmark
Jan Björklund, Sverige
Jens Stoltenberg, Norge
Jóhanna Sigurðardóttir, Island
Jonas Gahr Støre, Norge
Josef Motzfeldt, Grønland
Jukka Gustafsson, Finland
Jutta Urpilainen, Finland
Jyrki Katainen, Finland
Katrín Jakobsdóttir, Island
Kuupik Kleist, Grønland
Lena Adelsohn Liljeroth, Sverige
Lena Ek, Sverige
Manu Sareen, Danmark
Martin Lidegaard, Danmark
Mette Gjerskov, Danmark
Mimi Karlsen, Grønland
Mogens Lykketoft, Danmark
Morten Bødskov, Danmark
Morten Østergaard, Danmark
Nicolai Wammen, Danmark
Ove Karl Berthelsen, Grønland
Palle Christiansen, Grønland
Paula Risikko, Finland
Per Westerberg, Sverige
Peter Norman, Sverige
Pia Olsen Dyhr, Danmark
Paavo Arhinmäki, Finland
Rigmor Aasrud, Norge
Sigbjørn Johnsson, Norge
Steingrímur J. Sigfússon, Island
Sten Tolgfors, Sverige
Svandís Svavarsdóttir, Island
Tora Aasland, Norge
Uffe Elbæk, Danmark
Veronica Thörnroos, Åland
Ville Niinistö, Finland
Villy Søvndal, Danmark
Össur Skarphéðinsson, Island

Medlemmer og suppleanter

Agneta Börjesson, (MP), Sverige
Akitsinnguaq Olsen, (S), Grønland
Alf Egil Holmelid, (SV), Norge
Álfheiður Ingadóttir, (VG), Island
Anders Andersson, (KD), Sverige
Anders Karlsson, (S), Sverige
Andreas Uldum, (D), Grønland
Anne Baastrup, (SF), Danmark
Anne Louhelainen, (saf), Finland
Ann-Kristine Johansson, (S), Sverige
Árni Þór Sigurðsson, (VG), Island
Astrid Thors, (sfp), Finland
Bendiks H. Arnesen, (A), Norge
Benny Engelbrecht, (S), Danmark
Bertel Haarder, (V), Danmark
Billy Gustafsson, (S), Sverige
Cecilie Tenfjord-Toftby, (M), Sverige
Christer Adelsbo, (S), Sverige
Christian Juhl, (EL), Danmark
Christina Gestrin, (sfp), Finland
Cristina Husmark Pehrsson, (M), Sverige
Eero Suutari, (saml), Finland
Eeva Maria Maijala, (cent), Finland
Eeva-Johanna Eloranta, (sd), Finland
Elisabeth Björnsdotter Rahm, (M), Sverige
Erik Almqvist, (SD), Sverige
Erling Bonnesen, (V), Danmark
Finn Sørensen, (EL), Danmark
Gorm Kjernli, (A), Norge
Göran Montan, (M), Sverige
Hans Frode Asmyhr, (FrP), Norge
Hans Wallmark, (M), Sverige
Helgi Hjörvar, (A), Island
Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island
Isabella Jernbeck, (M), Sverige
Jan Lindholm, (MP), Sverige
Janne Sankelo, (saml), Finland
Janne Sjelmo Nordås, (Sp), Norge
Jenis av Rana, (Mfl.), Færøerne
Jens Joel, (S), Danmark
Jeppe Mikkelsen, (RV), Danmark
Jessica Polfjärd, (M), Sverige
Johan Linander, (C), Sverige
Jorodd Asphjell, (S), Norge
Juho Eerola, (saf), Finland
Karen Ellemann, (V), Danmark
Karin Gaardsted, (S), Danmark
Karin Åström, (S), Sverige
Kimmo Sasi, (saml), Finland
Kristian Thulesen Dahl, (DF), Danmark
Lauri Heikkilä, (saf), Finland
Lúðvík Geirsson, (A), Island
Maarit Feldt-Ranta, (sd), Finland
Maria Tolppanen, (saf), Finland
Marianne Berg, (V), Sverige
Marie Krarup, (DF), Danmark
Martin Kolberg, (A), Norge
Michael Tetzschner, (H), Norge
Mike Legarth, (KF), Danmark
Olemic Thommessen, (H), Norge
Oskar J. Grimstad, (FrP), Norge
Penilla Gunther, (KD), Sverige
Per Arne Olsen, (FrP), Norge
Per Olaf Lundteigen, (Sp), Norge
Per-Kristian Foss, (H), Norge
Peter Johnsson, (S), Sverige
Phia Andersson, (S), Sverige
Sara Olsvig, (IA), Grønland
Satu Haapanen, (gröna), Finland
Silvia Modig, (vänst), Finland
Simo Rundgren, (cent), Finland
Sinuhe Wallinheimo, (saml), Finland
Siv Friðleifsdóttir, (F), Island
Sjúrður Skaale, (JF), Færøerne
Solveig Horne, (FrP), Norge
Sonja Irene Sjøli, (H), Norge
Sonja Mandt, (A), Norge
Suna Kymäläinen, (sd), Finland
Thomas Danielsen, (V), Danmark
Thomas Jensen, (S), Danmark
Tone Merete Sønsterud, (A), Norge
Tor-Arne Strøm, (A), Norge
Torfinn Opheim, (A), Norge
Torgeir Trældal, (FrP), Norge
Tuula Peltonen, (sd), Finland
Villum Christensen, (LA), Danmark
Åsa Torstensson, (C), Sverige

Regeringsrepræsentanter og medlemmer samt suppleanter efter land og partier

(ved sessionens begyndelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Christine Antorini, f. 1965
børne- og undervisningsminister

Helle Thorning-Schmidt, f. 1966
statsminister

Ida Auken, f. 1978
miljøminister

Manu Sareen, f. 1967
minister for ligestilling og kirke og minister for nordisk samarbejde

Martin Lidegaard, f. 1966
klima-, energi- og bygningsminister

Mette Gjerskov f. 1966
minister for fødevarer, landbrug og fiskeri

Morten Østergaard f. 1976
minister for forskning, innovation og videregående uddannelser

Nicolai Wammen f. 1971
europaminister

Pia Olsen Dyhr f. 1971
handels- og investeringsminister

Uffe Elbæk f. 1954
kulturminister

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 7. oktober 2011)

Venstre (V)

Medlemmer

Bertel Haarder, f. 1944
folketingsmedlem

Erling Bonnesen, f. 1955
folketingsmedlem

Karen Ellemann, f. 1969
folketingsmedlem

Thomas Danielsen, f. 1983
folketingsmedlem

Suppleanter

Søren Pind, f. 1966
folketingsmedlem

Flemming Damgaard Larsen, f. 1951
folketingsmedlem

Claus Hjort Frederiksen, f. 1947
folketingsmedlem

Anni Matthiesen, f. 1964
folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer

Karen J. Klint, f. 1947
folketingsmedlem

Karin Gaardsted, f. 1955
folketingsmedlem

Maja Panduro, f. 1982
folketingsmedlem

Suppleanter

Benny Engelbrecht, f. 1970
folketingsmedlem

Annette Lind, f. 1969
folketingsmedlem

Jens Joel, f. 1978
folketingsmedlem

Thomas Jensen, f. 1970
folketingsmedlem

Lennart Damsbo-Andersen, f. 1956
folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)

Medlemmer

Mike Legarth, f. 1960
folketingsmedlem

Suppleanter

Mai Henriksen, f. 1980
folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)

Medlemmer

Anne Baastrup, f. 1952
folketingsmedlem

Suppleanter

Pernille Vigsø Bagge, f. 1975
folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)

Medlem

Jeppe Mikkelsen, f. 1991
folketingsmedlem

Suppleant

Nadeem Farooq, f. 1976
folketingsmedlem

Enhedslisten (EL)

Medlem

Finn Sørensen, f. 1946
folketingsmedlem

Suppleant

Christian Juhl, f. 1953
folketingsmedlem

Liberal Alliance (LA)

Medlem

Villum Christensen, f. 1954
folketingsmedlem

Suppleant

Mette Bock, f. 1957
folketingsmedlem

Uden partitilknytning

Medlem

Marie Krarup, f. 1965
folketingsmedlem

Morten Marinus, f. 1977
folketingsmedlem

Suppleant

Kristian Thulesen Dahl, f. 1969
folketingsmedlem

Pia Adelsteen, f. 1963
folketingsmedlem

Javnaðarflokkurin (Jvfl.)

Medlem

Sjúrður Skaale, f. 1967
lagtingsmand

Sara Olsvig, f. 1978

Færøernes Delegation[1]

Landsstyrets repræsentanter

Annika Olsen, f. 1975
landsstyremand for nordisk samarbejde

Kaj Leo Johannesen, f. 1964
lagmand

Medlemmer

(Valgt af Føroyas Lagting den 3. september 2011)

Javnaðarflokkurin (Jvfl.)

Medlem	*Suppleant*
Katrin Dahl Jakobsen, f. 1951 lagtingsmand	*Andrias Petersen*, f. 1947 lagtingsmand

Miðflokkurin (Mfl.)

Medlem	*Suppleant*
Jenis av Rana, f. 1953 lagtingsmand	*Karsten Hansen*, f. 1944 lagtingsmand

[1] Indgår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation[2]

Repræsentanter fra Naalakkersuisut

Kuupik Kleist, f. 1958
formand for Naalakkersuisut

*Ove Karl Berthelsen,*f. 1954
medlem af Naalakkersuisut for erhverv og råstoffer

Mimi Karlsen, f. 1957
medlem af Naalakkersuisut for familie, kultur, kirke og ligestilling

Palle Christiansen, f. 1973
nordisk samarbejdsminister

Medlemmer

(Valgt av Inatsisartut den 12. oktober 2011)

Demokraterne (D)

Medlem

Andreas Uldum, f. 1979
Medlem af Inatsisartut

Suppleant

Jane Petersen, f.
Medlem af Inatsisartut

Siumut (S)

Medlem

Kim Kielsen, f. 1966
Medlem af Inatsisartut

Suppleant

Akitsinnguaq Olsen, f. 1970
Medlem af Inatsisartut

[2] Indgår i Danmarks Riges Delegation

Finlands Delegation

Regeringsrepræsentanter

Alexander Stubb, f. 1968
Europa- och utrikeshandelsminister

Anna-Maija Henriksson, f. 1964
justitieminister

Erkki Tuomioja, f. 1946
utrikesminister

Jukka Gustafsson, f. 1947
undervisningsminister

Jutta Urpilainen, f. 1975
finansminister

Jyrki Katainen, f. 1971
statsminister

Paavo Arhinmäki, f. 1976
kultur- och idrottsminister

Paula Risikko, f.1960
social- och hälsovårdsminister

Ville Niinistö, f.1976
miljöminister

Medlemmer

(Valda av Riksdagen 12 april 2011)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd)/ Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)

Medlemmer/Jäsenet

Eeva-Johanna Eloranta, f. 1966
riksdagsledamot

Maarit Feldt-Ranta, f. 1968
riksdagsledamot

Suna Kymäläinen, f. 1976
riksdagsledamot

Tuula Peltonen, f. 1962
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Pauliina Viitamies, f. 1969
riksdagsledamot

Miapetra Kumpula-Natri, f. 1972
riksdagsledamot

Jukka Kärnä, f. 1955
riksdagsledamot

Johanna Ojala-Niemelä, f. 1974
riksdagsledamot

Suomen Keskusta (kesk)/ Centern i Finland (cent)

Medlemmer/Jäsenet

Eeva Maria Maijala, f. 1967
riksdagsledamot

Juha Sipilä, f. 1961
riksdagsledamot

Simo Rundgren, f. 1953
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Anne Kalmari, f. 1968
riksdagsledamot

Annika Saarikko, f. 1983
riksdagsledamot

Mikko Savola, f. 1981
riksdagsledamot

Kansallinen Kokoomus (kok)/ Samlingspartiet (saml)

Medlemmer/Jäsenet

Eero Suutari, f. 1956
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Pertti Hemmilä, f. 1955
riksdagsledamot

Janne Sankelo, f. 1967
riksdagsledamot

Kimmo Sasi, f. 1952
riksdagsledamot

Sinuhe Wallinheimo, f. 1972
riksdagsledamot

Jan Vapaavuori, f. 1965
riksdagslsedamot

Markku Mäntymaa, f. 1954
riksdagsledamot

Jukka Kopra, f. 1967
riksdagsledamot

Ruotsalainen Kansanpuolue (r)/
Svenska Folkpartiet (sv)

Medlem/Jäsen	*Suppleant/Varajäsen*
Christina Gestrin, f. 1967 riksdagsledamot	*Astrid Thors*, f. 1957 riksdagsledamot

Vasemmistoliitto (vas)/
Vänsterpartiet (vänst)

Medlem/Jäsen	*Suppleant/Varajäsen*
Silvia Modig, f. 1976 riksdagsledamot	*Eila Tiainen*, f. 1945 riksdagsledamot

Vihreä Liitto (vihr)/
Gröna Förbundet (gröna)

Medlem/Jäsen	*Suppleant/Varajäsen*
Satu Haapanen, f. 1969 riksdagsledamot	*Johanna Karimäki*, f. 1973 riksdagsledamot

Perussuomalaiset (ps)/
Sannfinländerna (saf)

Medlem/Jäsen	*Suppleant/Varajäsen*
Anne Louhelainen, f. 1965 riksdagsledamot	*Ari Jalonen*, f. 1974 riksdagsledamot
Juho Eerola, f. 1975 riksdagsledamot	*Kaj Turunen*, f. 1960 riksdagsledamot
Lauri Heikkilä, f. 1957 riksdagsledamot	*Pirkko Ruohonen-Lerner*, f. 1957 riksdagsledamot
Maria Tolppanen, f. 1952 riksdagsledamot	

Kristillisdemokraatit (kd)/
Kristdekokraterna (kd)

Medlem/Jäsen	*Suppleant/Varajäsen*
	Peter Östman, f. 1961 riksdagsledamot

Ålands Delegation[3]

Landskapsregeringens repræsentanter[4]

Britt Lundberg, f. 1963
landskapsregeringsledamot med ansvar för Bygg- och jämnställdhetsärenden

Veronica Thörnroos, f.1962
landskapsregeringsledamot med ansvar för trafik- och nordiska samarbetsfrågor

Medlemmer[5]

(till och med den 31:a oktober 2011)

Liberalerna på Åland (Lib)

Medlem

Raija-Liisa Eklöw, f. 1947
lagtingsledamot

Suppleant

Frisinnad samverkan (FS)

Suppleant

Johan Ehn, f. 1975
lagtingsledamot

Åländsk Center (ÅC)

Suppleant

Runar Karlsson, f. 1953
lagtingsledamot

Obunden samling (ObS)

Medlem

Fredrik Karlstrøm, f. 1973
lagtingsledamot

Suppleant

---

[3] Indgår i Finlands delegation

[4] På grund af valg til Lagtinget den 16. oktober og Lagtingets åbning den 1. november var der begrænset deltagelse fra Ålands Landskapsregering

[5] På grund af valg til Lagtinget den 16. oktober og Lagtingets åbning den 1. november deltog ingen medlemmer fra Ålands Lagting i sessionen 2012

Islands Delegation

Regeringsrepræsentanter

Árni Páll Árnason, f. 1966
närings- och handelsminister

Jóhanna Sigurðardóttir, f. 1942
statsminister

Katrín Jakobsdóttir, f. 1976
undervisnings-, forsknings- og kulturminister, samarbejdsminister

Steingrímur J. Sigfússon, f. 1955
finansminister

Svandís Svavarsdóttir, f. 1964
miljöminister

Össur Skarphéðinsson, f. 1953
utrikesminister

Medlemmer

(Valgt af Alþingi den 1.oktober 2011)

Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)

Medlemmer

Bjarni Benediktsson, f. 1970
altingsmedlem

Illugi Gunnarsson, f. 1967
altingsmedlem

Suppleanter

Jón Gunnarsson, f. 1956
altingsmedlem

Ólöf Nordal, f. 1966
altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

Medlemmer

Helgi Hjörvar, f. 1967
altingsmedlem

Lúðvík Geirsson, f. 1959
altingsmedlem

Suppleanter

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, f. 1968
altingsmedlem

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Vänsterpartiet - De Gröna) (VG)

Medlem

Álfheiður Ingadóttir, f. 1951
altingsmedlem

Árni Þór Sigurðsson, f. 1960
altingsmedlem

Suppleant

Lilja Rafney Magnúsdóttir, f. 1957
altingsmedlem

Björn Valur Gíslason, f. 1959
altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

Medlem

Siv Friðleifsdóttir, f. 1962
altingsmedlem

Suppleant

Höskuldur Þórhallsson, f. 1973
altingsmedlem

Hreyfingin (Bevægelsen) (Hr)

Medlem

Suppleant

Margrét Tryggvadóttir, f. 1972
altingsmedlem

Norges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Anniken Huitfeldt, f. 1969
kulturminister

Erik Solheim, f. 1955
miljø- och utviklingsminister

Jens Stoltenberg, f. 1959
statsminister

Jonas Gahr Støre, f. 1960
utrikesminister

Rigmor Aasrud, f. 1960
fornyings- og administrasjonsminister, samarbeidsminister

Sigbjørn Johnsen, f.1950
finansminister

Tora Aasland, f. 1942
barn-, likestillings- og inkluderingsminister

Medlemmer

(Valgt i Stortinget den 27. oktober 2011)

Arbeiderpartiet (A)

Medlemmer

Anna Ljunggren, f. 1984
stortingsrepresentant

Bendiks H. Arnesen, f. 1951
stortingsrepresentant

Gerd Janne Kristoffersen, f. 1952
stortingsrepresentant

Martin Kolberg, f. 1941
stortingsrepresentant

Sonja Mandt, f. 1960
stortingsrepresentant

Tone Merethe Sønsterud, f. 1959
stortingsrepresentant

Torstein Rudihagen, f. 1951
stortingsrepresentant

Torfinn Opheim, f. 1961
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Lillian Hansen, f. 1957
stortingsrepresentant

Jorodd Asphjell, f. 1960
stortingsrepresentant

Thor Lillehovde, f. 1948
stortingsrepresentant

Hilde Magnusson, f. 1970
stortingsrepresentant

Gorm Kjernli, f. 1981
stortingsrepresentant

Tor-Arne Strøm, f. 1952
stortingsrepresentant

Tove- Lise Torve, f. 1964
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)

Medlemmer

Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970
stortingsrepresentant

Oskar Jarle Grimstad, f. 1954
stortingsrepresentant

Per Arne Olsen, f. 1961
stortingsrepresentant

Torgeir Trældal, f. 1965
stortingsrepresentant

Vigdis Giltun, f. 1952
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Solveig Horne, f. 1969
stortingsrepresentant

Ingebjørg Godskesen, f. 1957
stortingsrepresentant

Tord Lien, f. 1975
stortingsrepresentant

Peter N. Myhre, f. 1954
stortingsrepresentant

Laila Marie Reiertsen, f. 1960
stortingsrepresentant

Høyre (H)

Medlemmer

Olemic Thommesen, f. 1956
stortingsrepresentant

Michael Tetzschner, f. 1954
stortingsrepresentant

Per-Kristian Foss, f. 1950
stortingsrepresentant

Sonja Irene Sjøli, f. 1949
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Erna Solberg, f. 1961
stortingsrepresentant

Svein Harberg, f. 1958
stortingsrepresentant

Elisabeth Aspaker, f. 1962
stortingsrepresentant

Øyvind Halleraker, f. 1951
stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)

Medlemmer

Alf Egil Holmelid, f. 1947
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Geir-Ketil Hansen, f. 1956
stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)

Medlem

Rigmor Andersen Eide, f. 1954
stortingsrepresentant

Varamedlem

Dagfinn Høybråten, f. 1957
stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)

Medlem

Per Olaf Lundteigen, f. 1953
stortingsrepresentant

Varamedlem

Janne Sjelmo Nordås, f. 1964
stortingsrepresentant

Sveriges Delegation

Regeringsrepræsentanter

Carl Bildt, f. 1949
utrikesminister

Ewa Björling, f. 1961
handelsminister och Nordisk samarbetsminister

Fredrik Reinfeldt, f. 1965
statminister

Jan Björklund, f. 1962
utbildningsminister

Lena Ek, f. 1958
miljöminister

Lena Adelsohn Liljeroth, f. 1955
kultur- och idrottsminister

Peter Norman f. 1958
finansmarknadsminister

Medlemmer

(Valda av Riksdagen 12 oktober 2011)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (S)

Medlemmer

Anders Karlsson, f. 1951
riksdagsledamot

Ann-Kristine Johansson, f. 1962
riksdagsledamot

Billy Gustafsson, f. 1948
riksdagsledamot

Christer Adelsbo, f. 1962
riksdagsledamot

Karin Åström, f. 1953
riksdagsledamot

Maria Stenberg, f. 1966
riksdagsledamot

Peter Johnsson, f. 1962
riksdagsledamot

Suppleanter

Gunilla Carlsson i Hisings Backa, f. 1966
riksdagsledamot

Peter Jeppsson, f. 1968
riksdagsledamot

Kerstin Haglö, f. 1955
riksdagsledamot

Phia Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Jan-Olof Larsson, f. 1951
riksdagsledamot

Håkan Juholt, f. 1962
riksdagsledamot

Helén Pettersson i Umeå, f. 1972
riksdagsledamot

Moderata samlingspartiet (M)

Medlemmer

Cecilie Tenfjord-Toftby, f. 1970
riksdagsledamot

Cristina Husmark Pehrsson, f. 1947
riksdagsledamot

Elisabeth Björnsdotter Rahm, f. 1964
riksdagsledamot

Göran Montan, f. 1946
riksdagsledamot

Suppleanter

Anna Kinberg Batra, f. 1970
riksdagsledamot

Cecilia Widegren, f. 1973
riksdagsledamot

Ulf Berg, f. 1957
riksdagsledamot

Johan Forssell, f. 1979
riksdagsledamot

Hans Wallmark, f. 1965
riksdagsledamot

Isabella Jernbeck, f. 1962
riksdagsledamot

Jessica Polfjärd, f. 1971
riksdagsledamot

Lars Hjälmered, f. 1977
riksdagsledamot

Katarina Brännström, f. 1950
riksdagsledamot

Staffan Anger, f. 1943
riksdagsledamot

Centerpartiet (C)

Medlemmer

Åsa Torstensson, f. 1958
riksdagsledamot

Suppleanter

Johan Linander, f. 1974
riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (FP)

Medlem

Anita Brodén, f. 1948
riksdagsledamot

Suppleant

Christer Winbäck, f. 1953
riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (KD)

Medlem

Anders Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Suppleant

Penilla Gunther, f. 1964
riksdagsledamot

Vänsterpartiet (V)

Medlem

Marianne Berg, f. 1954
riksdagsledamot

Suppleant

Lars Ohly, f. 1957
riksdagsledamot

Miljöpartiet de gröna (MP)

Medlem

Jan Lindholm, f. 1951
riksdagsledamot

Suppleant

Agneta Börjesson, f. 1957
riksdagsledamot

Sverigedemokraterna (SD)

Medlem

Erik Almqvist, f. 1982
riksdagsledamot

Suppleant

Mattias Karlsson, f. 1977
riksdagsledamot

Dagsorden

Nordisk Rådets 63. session i København
Den 1.– 3. november 2011

Tirsdag den 1. november 2011

Kl. 14.30–14.45

1 **Sessionens åbning**

2 **Fastsættelse af deltagerliste**

3 **Godkendelse af dagsordenen**

4 **Regler for sessionens gennemførelse**
Regler for sessionens gennemførelse 2011 (Dokument 2)

Kl. 14.45-17.00

5 **Nordisk topmøde**
Temadebat med de nordiske statsministre om: "De åbne nordiske samfund"

Kl. 17.00-17.30

6 **Nordisk Ministerråds program 2012**
Norges statsministers præsentation af formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2012 (Dokument 3)

Onsdag den 2. november 2011

Kl. 9.00–12.30

7 **Reform af det nordiske samarbejde**
Præsidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/presidiet), herunder:
- Ny forretningsorden for Nordisk Råd (Dokument 19)
- Rapport fra arbejdsgruppen om forretningsorden (Dokument 18)

8 **Generaldebat og debat om Budget for 2012**
Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 6)
Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272/C 2/presidiet)

9 **Globalisering og grænsehindringer**
Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna (Dokument 7)
Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8)
Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren (B 269/medborger)

Kl. 12.30–14.00 **Lunchpaus**

Kl. 14.00-16.00

10 **Norden og Omverdenen**
Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4)
Forsvarsministrernes redegørelse (Dokument 5)
Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Rek. *13/2010/presidiet)
Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9)
Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011 (Dokument 10)
Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/presidiet)
Præsidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd (A 1535/presidiet)
Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram (B 273/presidiet)
Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) (B 270/presidiet)

Kl. 16.00-17.00

11 **Samarbejdsministrenes spørgetime**

Torsdag den 3. november 2011

Kl. 09.00–14.00

12 Social- og sundhedspolitik i Norden

Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd)
Medlemsforslag om fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring)
Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet)
Medlemsforslag om One Health – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger)
Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS) (A1524/velferd)
Medlemsforslag om revidering af programmet Ny Nordisk Mad – inkludering Mad til Mange (A 1529/velfærd)
Medlemsforslag om madspild (A 1530/miljø)
Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet år 2011 (Dokument 12)
Ministerrådsforslag om omstrukturering av NIKK till nordiskt samarbetsorgan (B 275/medborger)
Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 11)

13 Miljøpolitik i Norden

Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø)
Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø)
Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø)
Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø)
Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring)
Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring)
Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage (Rek. *16/2010/medborger)

14 Kultur, forskning og uddannelse

Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland (B 274/kultur)
Ministerrådsforslag om neste generasjon av Nordplus (B 271/kultur)
Redogörelse för MR-U strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd" (Dokument 14)
Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 17)
Medlemsförslag om rörligheten i Norden (A 1527/kultur)
Redegørelse om opfølgningen på Sprogdeklarationen, baseret på landerapporter (Dokument 15)
Redegørelse om tiltag der fremmer forståelse af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med den målgruppe (Dokument 16)

15 Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer

Nordisk Råds årsberetning 2010 (Dokument 1)
Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2010 (C 1)
Kontrolkomiténs redegørelse for virksomheden 2010
Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010 (C 3/kk)
Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010

(C 4/kk)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010 (C 5/kk)

16 **Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger** (Dokument 13)

17 **Valg**
Valg af medlemmer til Nordisk Råds Præsidium
Valg af Nordisk Råds Præsident
Valg af Nordisk Råds vicepræsident
Valg af medlemmer til Nordisk Råds udvalg samt kontrolkomité
Valg af formand og viceformand til Nordisk Råds udvalg samt kontrolkomité
Valg af medlemmer til Nordisk Investeringsbanks Kontrolkomité
Valg af medlemmer til Nordisk Handikappolitisk Råd

18 **Tale af den nyvalgte præsident**

19 **Fastsættelse af tid og sted for næste session**

20 **Sessionens afslutning**

Sagsliste sessionen 2011

A 1510/næring	Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1521/presidiet	Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (fremsat av Dagfinn Høybråten, Anders Andersson og Bjarne Kallis)
A 1523/medborger	Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1524/velferd	Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS) (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1527/kultur	Medlemsförslag om rörligheten i Norden (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1529/velfærd	Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1530/miljø	Medlemsforslag om madspild (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1533/presidiet	Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland (fremsat af Presidiet)
A 1535/presidiet	Presidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (fremsat af Presidiet)
A 1536/miljø	Utvalgsforslag nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (fremsat av Miljø- og naturresurseutvalget)
A 1537/miljø	Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (fremsatt av Miljø- og naturresurseutvalget)
A 1538/presidiet	Presidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (fremsat af Presidiet)
A 1539/miljø	Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (fremsatt af Miljø- og naturresursutvalget)
A 1540/miljø	Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (fremsat af Miljø- og naturresursutvalget)
A 1541/næring	Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (fremsatt av Næringsutsvalget)
A 1542/næring	Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (fremsatt av Næringsutsvalget)
A 1543/velferd	Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (fremsatt av Velferdsutvalget)

B. Ministerrådsförslag

B 269/medborger	Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren
B 270/presidiet	Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)
B 271/kultur	Ministerrådsforslag om neste generasjon av NordPlus
B 272/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
B 273/presidiet	Ministerrådsforslag til nyt arktisk samarbejdsprogram
B 274/kultur	Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland
B 275/medborgar	Ministerrådsförslag om omstrukturering av NIKK till nordiskt samarbejdsorgan

C. Berättelser

C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed 2010 - Årsregnskab 2010
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2012
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden og sjette at-sats)
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: H, I, L, M)
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet (første og tredje at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
*2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (første og anden at-sats)

*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
*17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
*18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik
*24/2009/kultur	Kultur i skolen (første til femte at-sats)
*25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)
*28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk
*29/2009/näring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden
*30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen (anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats)
*31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet
*32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil
*1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (anden og tredje at-sats)
*4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA
5/2010/kultur	Etablering af en nordisk kulturfestival
6/2010/medborger	Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik
7/2010/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011
*8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere
*9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention
*10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
11/2010/presidiet	Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 – 2012
*12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal
*13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
*14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet
*16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
*17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer
*18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik
19/2010/miljø	Initiativer i det nordiske klimaarbeidet
20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*
21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi
*22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
23/2010/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013
*24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne

25/2010/kultur	Unges arbejdsliv og kompetencer
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden
*27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser
*28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel
*29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II
*30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
31/2010/näring	Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser
32/2010/näring	Konferens om produktion av hälsosam mat
*33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat

Interne beslutninger

*2/2009	EU-strategi for Nordisk Råd

Dokument

1	Nordisk Råds Årsberetning 2010
2	Regler for sessionens gennemførelse
3	Norges formandskabsprogram 2012
4	Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)
5	Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)
6	Samarbetsministrarnas redogörelse (muntlig)
7	Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statministrarna
8	Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder till sessionen 2011
9	Redegørelse om Østersøsamarbejdet
10	Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011
11	Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel
12	Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet - Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011
13	Afskrivning og opretholdelse af foregående års fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger
14	Redogörelse för MR-U strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"
15	Redegørelse om opfølgningen af sprogdeklarationen (baseret på landerapporter)
16	Redegørelse om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe
17	Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet
18	Arbejdsgruppens rapport om ny forretningsorden til Nordisk Råd
19	Udkast til ny forretningsorden for Nordisk Råd

Oversigt over sessionen

Rådets plenummøder blev afholdt i Folketinget i København. Placeringen i salen fremgår af særskilt liste. Udvalgenes, delegationernes, ministerrådets og præsidiets møder, sekretariaternes og pressens arbejde m.m. fandt sted i forskellige lokaler på Christiansborg.

Plenummøder
Tirsdag 1. november 2011 kl. 14.30–17.30
Onsdag 2. november 2011 kl. 09.00–17.00
Torsdag 3. november 2011 kl. 09.00–14.00

Partigruppemøder
Mandag 31. oktober 2011 kl. 09.00–17.00
Tirsdag 1. november 2011 kl. 08.00–10.00

Udvalgsmøder
Tirsdag 1. november 2011 kl. 10.00–12.00
Kultur- og Uddannelsesudvalget, Velfærdsudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

Præsidiemøde
Tirsdag 1. november 2011 kl. 10.00–11.00

Andre møder
Mandag 31. oktober
Præsidiets møde med Vestnordisk Råd

Tirsdag 1. november 2011
Præsidiets møde med de nordiske statsministre
Præsidiets møde med de nordiske samarbejdsministre

Onsdag 2. november 2011
Præsidiets møde med de nordiske udenrigsministre
Miljø- og Naturresurseudvalget møde med de nordiske miljøministre
Kultur- og Uddannelsesudvalget samrådsmøde med de nordiske forsknings- og undervisningsministre
Kultur- og Uddannelsesudvalget samrådsmøde med de nordiske kulturministre

Torsdag 3. november 2011
Præsidiets møde med Det russiske Føderationsråd og The Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR)

Kontrolkomiteens møde
Mandag 31. oktober kl. 17.00–19.00

Valgkomiteens møde
Mandag 31. oktober kl. 17.00–19.00

Særskilte arrangementer
Mandag 31. oktober:
Side-event: Grænsehindringer i Landstingsalen mandag, Arrangør: Hallo Norden
Side-event: "Hållbar hälsa - One Health ur ett nordiskt perspektiv", Arrangør: Nordisk Råd
Side-event: "Det unge Norden og kulturel mangfoldighed", Arrangør: Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd + Kulturfonden

Tirsdag 1. november:
Side-Event " Det gröna Norden – en jämställd aktör", Arrangør: Nordisk Ministerråd

Uddeling af Nordisk råds priser på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium den 2. november.

Protokol

Innehållsförteckning: Protokoll från 63:e sessionen

Tisdag 1 november

1. Sessionens öppnande
2. Fastställande av närvarolista
3. Godkännande av dagordning
4. Regler för sessionens genomförande - information om procedur vid voteringar
5. Nordiskt toppmöte
6. Nordiska ministerrådets program 2012

Onsdag 2 november

7. Reform af det nordiske samarbejde
8. Generaldebat og debat om budget for 2012
9. Globalisering og grænsehindringer
10. Norden og omverdenen
11. Samarbejdsministrenes spørgetime

Torsdag 3 november

12. Social- og sundhedspolitik i Norden
13. Miljøpolitik i Norden
14. Kultur, forskning og uddannelse
15. Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer
16. Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger
17. Val
18. Tal av den nya presidenten
19. Fastställande och plats för nästa session
20. Sessionens avslutande

1. Sessionens åbning

Tirsdag den 1. november 2011 kl. 14.30

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Må jeg bede alle om at indtage deres pladser.

Ærede formænd, ministre og gæster, ærede medlemmer af Nordisk Råd – kort sagt: Kære nordiske venner.

På Nordisk Råds vegne er det en stor glæde og ære for mig at byde alle hjerteligt velkommen til rådets 63. session.

Jeg byder også velkommen til de mange embedsmænd, organisations- og medierepræsentanter, som kommer til at følge vore forhandlinger. Vi er glade for den store interesse for det nordiske samarbejde.

Mogens Lykketoft

Folketingets formand

Kære præsident, kære nordiske parlamentsformænd, kære statsministre, ministre, nordiske parlamentarikere, indbudte gæster, kort sagt: Kære nordiske venner!

Det er en stor glæde for mig at byde alle velkommen til Nordisk Råds 63. session her i Folketinget. Vi er glade for i år at være vært for denne markante begivenhed i det nordiske samarbejde. Vi er her i Norden bundet sammen i følelser og sjæl. Norden er en meget vigtig del af vores identitet.

Vi ved, at det nordiske samarbejde handler om fællesskab i værdier og fællesskab i interesser. Og Norden er stadig i en verden, som er præget af foranderlighed og globalisering, for alle os noget ganske særligt og noget ganske særligt bestandigt.

De nordiske lande samarbejder tæt på utrolig mange områder. Her i Europa har vi været piloter, når det gjaldt om at åbne grænser og lave et fælles arbejdsmarked. Vi har skabt et veludviklet samarbejde, når det gælder uddannelse og kultur. Og vi har traditionelt haft fælles holdninger, når det gjaldt udviklingsbistand og international konfliktløsning.

Vi ved, at Norden, når Norden optræder samlet på den internationale scene, også taler med større styrke for fælles værdier. Derfor er det positivt, at Nordisk Råd i de senere år har fået en mere international profil. Vi nordiske lande har i fællesskab og sammen med vores gode genvundne naboer i de baltiske lande arbejdet for at fremme fælles værdier som demokrati, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og ligestilling. Vi håber, at de samme værdier kan vinde langt stærkere udbredelse også i Nordens og Baltikums nære naboområder mod øst.

Nordisk Råd har et omfattende samarbejde med de baltiske lande og med Rusland og med de arktiske og vestnordiske parlamentariske organisationer, og det er et eksempel på, at et stærkt nordisk samarbejde ikke er et alternativ til europæisk eller internationalt samarbejde, men at Nordisk Råd kan og skal være en stærk ramme for samarbejde i vores hjørne af Europa.

Jeg håber, at nordiske stemmer i god samklang kan blive endnu tydeligere i det europæiske samarbejde. Derfor er det med særlig stor glæde, at jeg hilser det stærke fremmøde af ledende parlamentarikere og ministre fra hele Norden velkommen her på Christiansborg.

Jeg vil ønske alle deltagere på Nordisk Råds session nogle gode dage her i Folketinget til gavn for os alle i Norden. Endnu en gang hjertelig velkommen til Danmark, hjertelig velkommen til København, hjertelig velkommen til Christiansborg. Og så vil jeg overlade ordet til Nordisk Råds præsident Bertel Harder.

Bertel Haarder (Venstre (V) - Midtergruppen)

Nordisk Råds præsident

På Nordisk Råds vegne er det mig en stor glæde at byde alle hjerteligt velkommen til denne 63. session. Velkommen til organisations- og mediерepræsentanter, embedsmænd og alle, som viser interesse ved at følge vore forhandlinger.

Før vi begynder, vi jeg gerne bede om, at vi holder et minuts stilhed i anledning af ofrene for det, der skete i Oslo og på Utøya. Jeg tror, vi kan gøre det, idet vi alle tilslutter os og føler os repræsenterede i det, som den norske statsminister, Jan Stoltenberg, sagde, da han udtrykte, at vort nordiske svar og det norske svar er mere åbenhed og mere demokrati. Jeg skal bede om et minuts stilhed, mens vi står op.

(Deltagerne holdt stående et minuts stilhed).

Tak.

Nordisk Ministerråds forhenværende generalsekretær Per Unckel er død. Han var generalsekretær i perioden 2003-2006. Han var innovativ, vidende og energisk. I løbet af hans tid blev ministerrådets samarbejde reformeret, og det blev udvidet til i større udstrækning også at omfatte Østersøområdet og Hviderusland. Per Unckel lagde vægt på entrepenørskab, uddannelse og forskning som afgørende fremgangsfaktorer for Norden. Jeg husker ham, fra da vi var kolleger som undervisningsministre. Han udviste også efter sin tid i ministerrådet et stort engagement i forhold til det nordiske samarbejde. En stor nordist er gået bort: Æret være hans minde!

Så vil jeg gerne byde velkommen til denne session. Nordisk Råd havde sit allerførste møde her i Folketingssalen i 1952, så næste år er et jubilæumsår for rådet. Vort samarbejde er blandt de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det hviler på et værdi-, kultur- og interessefællesskab, som bl.a. viser sig ved et stærkt og levende foreningsarbejde, som i generationer har knyttet de nordiske befolkninger og lande sammen.

I år under det danske formandskab har en af hovedprioriteterne været at effektivisere det nordiske samarbejde. Vi skal senere på sessionen behandle et reformforslag om Nordisk Råds arbejde for at opnå effektivisering. Formålet er at gøre Nordisk Råds arbejde mere relevant for borgerne og for politikerne, at gøre Nordisk Råds arbejde mere kendt i offentligheden og at få det til at foregå hurtigere.

Et område, hvorpå nordisk samarbejde er nødvendigt, er området for fjernelse af grænsehindringer i Norden. Det er et vigtigt arbejde, som skal fortsætte. De nordiske statsministres beslutning fra juni 2007 om med alle midler at bekæmpe de vanskeligheder, som borgerne kan støde på i nordiske sammenhænge - det var et citat - er fortsat meget

aktuelt, især fordi der fortsat skabes nye grænsehindringer f.eks. ved implementering af nye EU-direktiver, som landene implementerer forskelligt, hvilket synes at være unødvendigt.

Det er vigtigt at understrege, at det ikke er de nye EU-direktiver, der skaber problemet, det er vores egen måde at gennemføre dem på. Det viser og er et eksempel på, at der er brug for en fælles indsats og en bedre koordinering mellem landene. Det viser også, hvor vigtigt et andet indsatsområde i det danske formandskabsprogram er, nemlig Norden og EU. Det skyldes bl.a., at det europæiske samarbejde har udviklet sig i retning af et regionalt samarbejde og et interessesamarbejde. Derfor er det helt naturligt for de nordiske lande at samarbejde i forhold til EU, hvor vi under skiftende nordiske formandskaber har haft meget stor støtte fra hinanden. I de kommende år må Nordisk Råd mere aktivt forholde sig til EU-spørgsmål i rådets arbejde.

Det arktiske område tiltrækker sig i stigende grad verdens opmærksomhed. Der er mange grænseoverskridende udfordringer i Arktis. De miljømæssige betingelser ændrer sig, i takt med at isen smelter. Der bliver adgang til nye forekomster af mineraler, olie og gas, nye søtransportruter og krydstogtturisme. Thorvald Stoltenberg afleverede i 2009 en rapport efter ønske fra de nordiske udenrigsministre. Den havde en række konkrete forslag til, hvordan det nordiske samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål kan udvikles, bl.a. et forslag om styrket nordisk samarbejde på beredskabsområdet i Nordatlanten og i Arktis.

Et andet forslag var at udbygge samarbejdet mellem udenrigstjenesterne i de nordiske lande, og man kan jo spørge statsministrene, hvorfor der ikke sker mere, når det gælder det at udbygge det nordiske ambassadesamarbejde. I Nordisk Råd vil vi presse på, for at der kommer til at ske mere på det område.

Så nok er vort samarbejde gammelt og velfunderet - det holder jubilæum næste år - men som det fremgår, er der stadig nok af nye udfordringer og dermed også nok af arbejde at tage fat på. Med disse ord erklærer jeg Nordisk Råds 63. session for åbnet. Jeg ønsker alle en udbytterig session, en resultatrig session. Tak.

2. Fastsættelse af deltagerliste

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Vi går til punkt 2 på dagsordenen: Fastsættelse af deltagerlisten.

Et forslag til deltagerlisten er blevet delt ud i salen.

Kan forslaget godkendes? Svaret er JA.

Rådet besluttede at fastsætte deltagerlisten i overensstemmelse hermed.

Præsidenten: Under dette punkt vil jeg minde om, at eventuelle ændringer til deltagerlisten skal afleveres skriftligt til protokolføreren foran podiet.

3. Godkendelse af dagsordenen

Præsident: Bertel Haarder
Præsidenten: Vi går til punkt 3 på dagsordenen: Godkendelse af dagsorden.

Præsidiets forslag til dagsorden for sessionen er blevet delt ud i salen.

Kan forslaget til dagsorden godkendes? Svaret er JA.

Dagsordenen blev godkendt.

4. Regler for sessionens gennemførelse

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Vi går til punkt fire på dagsordenen: Regler for sessionens gennemførelse 2011, Dokument 2, som er blevet delt ud i salen.

Jeg skal især gøre opmærksom på den at-sætning, hvoraf det fremgår, at alle punkter på dagsordenen får den behandlingstid, som er afsat i dagsordenen. Hvis debatten kommer til at overskride den afsatte tidsramme foreslås det, at præsidenten kan afslutte debatten selv om der stadig er talere på talerlisten.

Bemærk, at der er mulighed for, at alle gæstende parlamentarikere kan tale i generaldebatten samt i udenrigs- og forsvarsdebatterne.

Kan plenarforsamlingen godkende forslaget? Svaret er JA.

Rådet besluttede at godkende Dokument 2.

Præsidenten: Jeg beder deltagerne om at være opmærksomme på, at forhåndstilmeldinger til talerlisten skal indleveres senest 20 minutter før debatten begynder. Rådssekretariatet tager imod tilmeldinger til talerlisten i lokale 1-009.

Tilmeldinger til talerlisten efter dette tidspunkt skal gøres til podiet.

Rækkefølgen af talerlisten fremgår kun af skærmen foran jer – ikke af storskærmen. Af storskærmen fremgår, hvem der taler.

I lokale 1-009 tager man også gerne imod talemanuskripter fra kommende talere.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at justerede taler tilbageleveres bagest i salen til højre, hvor de lægges i en bakke.

Samtidig skal jeg informere om, at alle som ønsker ordet skal trykke på knappen "ØNSKER ORDET", som findes længst nede til højre på skærmen.

Det skal bemærkes, at man skal rejse sig op, når man taler fra sin plads. Mikrofonen er meget følsom og man skal derfor så vidt det er muligt undgå at justere på den.

Udover reglerne om taletid ved sessionen gælder naturligvis også de regler for sessionen, som fremgår af Nordisk Råds arbejdsordning.

Information om, hvordan afstemninger skal foregå vil blive givet, når det bliver aktuelt.

Jeg skal informere om, at præsidenten vil være meget opmærksom på, at taletiderne i debatten følges.

Afslutningsvis vil jeg minde jer om, at alle mobiltelefoner i salen skal være slukket samt at rygning i salen er forbudt.

5. Nordisk topmøde

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Vi går nu over til punkt fem på dagsordenen – Det nordiske topmøde.

Præsidenten: Vi indleder eftermiddagens temadebat mellem de nordiske statsministre: De åbne nordiske samfund. Taletiden er fem minutter.

Jeg skal meddele, at Færøernes og Ålands regeringsledere desværre ikke deltager på grund af valg.

Den første taler er Finlands statsminister. Derefter bliver ordet givet til de andre statsministre. Når statsministrene har talt færdig, går de tilbage til deres pladser og svarer på spørgsmål derfra. Herefter indledes debatten ved at de forskellige partigrupper får ordet efter størrelse.

Nordisk Råds parlamentarikere deltager i debatten med kommentarer, som højst må vare to minutter.

Jyrki Katainen (Samlingspartiet (Saml))

Statsminister

Ordförande, kära vänner!

Norjan tragedia on koskettanut meitä jokaista pohjoismaalaista. Kun me Pohjoismaiden edustajat olimme Oslossa laskemassa seppeleitä uhrien muistolle, oli selvää, että olemme siskoja ja veljiä. Tämä tilaisuus oli liikuttava kokemus, mutta ei vain siksi, että tragedia oli murheellinen, vaan siksi, että tunsimme surevamme läheisiämme, tunsimme surevamme omaisemme menettämistä. Koin, että tilaisuuden viesti oli myös se, että me haluamme yhdessä puolustaa yhteistä arvomaailmaamme, avointa pohjoismaista yhteiskuntaa. Haluamme puolustaa sellaista yhteiskuntaa, joka perustuu kansalaisvapauksiin ja myös vastuulliseen kansalaisuuteen. Pohjoismainen hyvinvointi perustuu hyvin pitkälti yhteisvastuuseen, mutta avoin yhteiskunta perustuu yksilön vastuuseen. Ilman vastuullista kansalaisuutta, ilman yksilön vastuuta vapaus ja avoimen yhteiskunnan puolustus on mahdotonta.

Joissakin muissa yhteiskunnissa ja muualla maailmaa vastaus tragediaan olisi ollut toisenlainen kuin se oli Norjassa. Me olemme ihailleet Norjan tapaa käsitellä tragediaa. Johtajat ja kansalaiset ovat yhdessä puolustaneet avointa yhteiskuntaa ja vaatineet vastuullista kansalaisuutta, joka kunnioittaa toisten ihmisten kansalaisvapauksia.

Terroriteko kohdistui ennen kaikkea poliittiseen nuorisotoimintaan ja yhteiskuntiemme nuoriin kansalaisiin. Tämän vuoksi Suomi teki aloitteen siitä, että ministerineuvosto tarjoaa Pohjoismaiden nuorisojärjestöille mahdollisuuden käsitellä tilannetta yhdessä. Lokakuussa nuorisojärjestöjen edustajat kokoontuivat Suomessa Avoin Pohjola -kokoukseen, jonka Suomen kulttuuriministeri avasi. Tästä kokouksesta olemme saaneet nuorten Pohjoismaiden neuvostolta viestin avoimuuden, humaanisuuden ja kaikkien osallisuuden puolesta.

Meidän on otettava vakavasti myös nuorten esittämä huoli nuorisotyöttömyydestä. Pohjoismaiden on vastattava tähän haasteeseen oppien toistemme kokemuksesta. Itse pidin tärkeänä, että avoin pohjoismainen yhteiskunta nostetaan aiheeksi Pohjoismaiden pääministerikokoukseen ja tähän Pohjoismaiden neuvoston huippukokoukseen. On tärkeää,

että me Pohjoismaiden poliittiset johtajat ja parlamentaarikot käymme keskustelua yhteiskuntiamme viitoittavista arvoista.

Arvoisa herra presidentti! Me Pohjoismaissa emme rakenna turvallisuuttamme tai hyvinvointiamme muurien ja eristäytymisen varaan vaan ovien avaamisen ja yhteisvastuun varaan. Pohjoismaisen hyvinvointimallin kehittäminen ja sen kansalaisvapauksien vaaliminen on edelleen meidän valintamme. Pohjoismaiseen malliin on liittynyt ihmisten vapaus elinkeinoihin. Yhteiskuntamme ovat avoimia talouksia, jotka mahdollistavat vapaan taloudellisen toiminnan ja kannustavat uusiin innovaatioihin. Näin olemme voineet kasvattaa kilpailukykyämme niin, että olemme voineet investoida kaikkien ihmisten osaamiseen ja hyvinvointiin sekä ympäristön tilaan.

Hyvinvointiyhteiskunta on arvokas mutta se on myös hintava valinta. Se on niin hintava, että sitä ei voida rahoittaa protektionismin kautta. Hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee kilpailukykyisen, työteliään, työpaikkoja täynnä olevan, avoimen, globaalin talouden. Luovuus, joka on pohjoismaisen talouden kulmakivi, syntyy vain jos me pystymme tarjoamaan ympäristön, joka kannustaa ihmisiä olemaan parhaimmillaan, kannustaa ottamaan riskejä, joka on sivistystä ruokkiva, joka on suvaitseva ja jossa on välittämisen ilmapiiri.

Pohjoismaiseen malliin on liittynyt ihmisten oikeus tietoon ja osallistumiseen. Pitkiä pohjoismaisia perinteitä kuvaa hyvin se, että maailman ensimmäinen julkisuuslaki syntyi Pohjoismaissa lähes neljännesvuosituhat sitten, 1766 Ruotsi-Suomessa. Yhteiskuntamme ovat avoimia yhteiskuntia, jotka turvaavat ilmaisuvapauden sekä yleisen äänioikeuden. Aivan yhtä lailla tärkeää on tiedonvälityksen vapaus, median vapaus, ja nämä arvot, hyvät ystävät, eivät valitettavasti ole itsestäänselvyyksiä edes kaikkialla nykyisessä EU:ssa.

Kun Pohjoismaat tulevaisuudessakin tarvitsevat ulkomailta uusia työntekijöitä, maahanmuuttajien on voitava luottaa tasa-arvoiseen kohteluun. Uskoamme ihmisten väliseen tasa-arvoon ei saa horjuttaa vihapuheilla, jotka erittelevät kansalaisvapauksia etnisin tai uskonnollisin perustein. Vastuullista kansalaisuutta tarvitaan yhtä lailla internetissä kuin painetussa sanassa. Tätä vapauden ja vastuullisuuden perintöä meidän tulee vaalia myös pohjoismaisessa yhteistyössä. Yksi demokratiakasvatukseen liittyvä velvollisuutemme on, että huolehdimme jatkossakin tuesta nuorten poliittiselle ja kansalaisjärjestötoiminnalle.

Skandinavisk oversættelse:

Ordförande, kära vänner!

Tragedin i Norge har skakat om oss alla i Norden. När vi representanter för de nordiska länderna var i Oslo för att lägga ner en krans till minnet av offren, var det klart att vi är systrar och bröder. Det var en gripande upplevelse men inte endast för att tragedin var nedslående, utan även för att vi kände att vi sörjde över närstående, vi kände att vi sörjde över förlusten av anhöriga. Jag upplevde budskapet även vara att vi tillsammans vill försvara våra gemensamma värderingar, vårt öppna nordiska samhälle. Vi vill försvara ett sådant samhälle som baserar sig både på medborgerliga rättigheter och på ansvarsfullt medborgarskap. Nordisk välfärd baserar sig till mycket stor del på gemensamt ansvar men ett öppet samhälle baserar sig på individuellt ansvar. Utan ansvarfullt medborgarskap, utan individuellt ansvar, är frihet inte möjligt och är det omöjligt att försvara ett öppet samhälle.

I vissa andra samhällen och i övriga världen hade reaktionen på tragedin varit annorlunda än i Norge. Vi har beundrat Norges sätt att behandla tragedin. Ledare och vanliga människor har tillsammans försvarat det öppna samhället och krävt ansvarsfullt medborgarskap som respekterar andras medborgerliga rättigheter.

Terrorangreppet riktades framför allt mot politisk ungdomsverksamhet och unga människor i våra samhällen. Därför tog Finland initiativ till att ministerrådet erbjuder nordiska ungdomsorganisationer en möjlighet att tillsammans diskutera situationen. I Finland i oktober samlades representanter för ungdomsorganisationer till mötet Det öppna Norden som öppnades av finländska kulturministern. Mötet har resulterat i ett budskap från Ungdomens Nordiska råd om öppenhet, humanitet och att alla skall kunna delta.

Vi bör även förhålla oss allvarligt till ungas bekymmer över ungdomsarbetslösheten. Norden måste svara på denna utmaning och lära sig av varandras erfarenheter. Själv ansåg jag det vara viktigt att det öppna nordiska samhället tas upp på det nordiska statsministermötet och detta toppmöte vid Nordiska rådet. Det är viktigt att vi nordiska politiska ledare och parlamentariker för en diskussion om värderingar som definierar våra samhällen.

Ärade herr president! Vi i Norden baserar inte vår säkerhet eller välfärd på murar och isolation utan på öppna dörrar och gemensamt ansvar. Vårt val är fortsättningsvis att utveckla den nordiska välfärdsmodellen och slå vakt om dess medborgerliga rättigheter. Till den nordiska modellen har hört människornas näringsfrihet. Våra samhällen är öppna ekonomier som möjliggör fri ekonomisk verksamhet och uppmuntrar till nya innovationer. Detta har gjort det möjligt för oss att stärka vår konkurrenskraft så att vi kunnat investera i kunskaper och välfärd för alla och miljöns tillstånd.

Välfärdssamhället är ett värdefullt men även kostsamt val. Det är så dyrt att det inte kan finansieras via protektionism. Välfärdssamhället förutsätter en konkurrenskraftig, arbetsam, öppen, global ekonomi full av arbetstillfällen. Kreativitet, som är en hörnsten i nordisk ekonomi, skapas endast ifall vi kan erbjuda en miljö som uppmuntrar människor att göra sitt bästa, sporrar att ta risker, som främjar utbildning, som är tolerant och har en atmosfär av omsorg.

Till den nordiska modellen har hört människornas rätt till information och deltagande. Den långa nordiska traditionen beskrivs väl av att världens första offentlighetslag såg dagens ljus i Norden för nästan 250 år sedan, i Sverige-Finland år 1766. Våra samhällen är öppna samhällen som garanterar yttrandefrihet och allmän rösträtt. Lika viktig är friheten att förmedla information, mediefrihet, och dessa värderingar, kära vänner, är tyvärr inga självklarheter ens överallt i nuvarande EU.

Eftersom Norden behöver nya arbetstagare från utlandet även i framtiden bör invandrare kunna förlita sig på lika behandling. Vår tro på jämlikhet mellan människor får inte undergrävas av hattal som skiljer på medborgerliga friheter enligt etnicitet eller religion. Ansvarsfullt medborgarskap behövs lika mycket på webben som i det tryckta ordet. Vi bör värna om denna tradition av frihet och ansvar även i nordiskt samarbete. En av våra förpliktelser i samband med demokratifostran är att vi sörjer för stöd till ungas verksamhet i politiska och frivilligorganisationer även i fortsättningen.

Kuupik Kleist

Formand Naalakkersuisut

Tak til præsidenten. Jeg vil starte med at udtrykke vores store og dybe solidaritet med den norske befolkning for den tragedie, der i sommer overgik det norske folk. Det var unge, politisk aktive mennesker, som tragedien gik ud over. Det uddyber i sig selv, mener jeg, den tragedie, der overgik den norske befolkning. Det handler om liv. Debatten om de åbne nordiske samfund handler i bund og grund om liv med værdighed og om et ligeværdigt liv. Jeg er fuldstændig enig i hr. Stoltenbergs betragtninger om, at svaret på det, der truer vores

fælles livsværdier og vores fælles grundlag, ikke er isolation til gengæld er det mere åbenhed og mere demokrati.

De arktiske samfund, som jeg tillader mig at repræsentere her i dag, er kendetegnet ved at være få i antal, små samfund, som har været relativt isolerede indtil for ganske få årtier siden. Den udfordring og den udvikling, som vi står over for som små samfund i det, som indtil for nylig er blevet kaldt *The Last Frontier*, er, at vi formodentlig står over for en massiv indvandring af arbejdskraft fra alle andre steder i verden. Det er selvfølgelig en udfordring, som vi skal være meget forberedte på. Men når vi møder udfordringen, mener jeg, vi er i stand til at udnytte de skandinaviske, de nordiske erfaringer med integration, med uddannelse og med en social indsats som de vigtigste redskaber til bevarelse af stabile, åbne og fredelige samfund, hvor flere befolkningsgrupper og flere racer kan leve i fredelig sameksistens.

Det handler også om stærk identitet, det handler om stærk egen identitet, det handler om en stærk kulturel profil og de skal være midlerne til at bygge gensidig respekt mellem folkene og racerne og ikke til det modsatte, nemlig til foragt og udstødning af andre og anderledes tænkende.

Vi hilser debatten om de åbne nordiske samfund meget velkommen. Vi mener, der igen er behov for at diskutere vores grundlæggende livsværdier. Vi mener, at det er tid til at finde vores fælles værdier, uanset hvor vi kommer fra. Tak.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Statsminister

Forseti Norðurlandaráðs, ráðherrar og þátttakendur. Velferðarsamfélög Norðurlandanna eru um margt einstök í heiminum. Við byggjum á jafnræði, gagnsæi, upplýsingum og samfélagslegu trausti. Á sama tíma viljum við að borgarnir geti leitað réttar síns, fundið til öryggis varðandi líf sitt og sinna, eignir og framtíð. Öryggi borgaranna þarf að vera tryggt og það er verkefni okkar stjórnvalda. Við þurfum á sama tíma að gæta að mannréttindum borgaranna, meðal annars tjáningarfrelsi þeirra og frelsi til athafna, að því marki að ekki brjóti gegn réttindum annarra, eða gegn lögum. Við getum valið okkur leiðir þegar ógnir steðja að. Þær geta verið missýnilegar og þær kalla á mismunandi viðbrögð. Í sumar sýndu frændur okkar Norðmenn einstakan styrk og hugarró þegar hörmuleg ódæðisverk voru framin í Útey og í Ósló. Það eru fáar þjóðir sem hefðu getað sýnt þessa yfirvegun, þessa samstöðu. Ég fann mjög sterkt fyrir þessu þau tvö skipti sem ég fór til Ósló í sumar vegna minningaathafna vegna voðaverkanna. Norska þjóðin á virðingu og aðdáun skilið fyrir að vera okkur fyrirmynd á erfiðum tímum. Hvað getum við gert til að tryggja enn frekar að okkur opnu og frjálsu samfélög verði fyrirmynd og leiðarljós sem önnur ríki geta litið til? Við höfum okkar norræna samstarf en við höfum sífellt aukið samstarf okkar við Eystrasaltsríkin, okkar næstu nágranna. Það er vaxandi umræða um að þrátt fyrir aukinn hagvöxt og meiri velsæld í mörgum ríkjum skili það ekki þeim árangri sem búist var við. Efnahags- og samvinnustofnun Evrópu, OECD, svo og hagfræðingar í alþjóðastofnunum benda á í auknum mæli hvernig mikið misrétti í skiptingu aukinna tekna og lífsgæða valdi aukinni spennu innan samfélaga. Fræðimenn, til dæmis prófessor Robert Wilkinson við Nottingham háskóla, hafa fjallað um hvernig aukinn jöfnuður getur stuðlað að auknu öryggi, minni glæpatíðni og vímuefnaneyslu, og fækkun geð- og hjartasjúkdóma. Misskipting og mismunun á ekki að þrífast, ekki frekar en óréttlæti og ójafnrétti. Við viljum öll að mannvirðing sé í fyrirrúmi í þjóðfélögum okkar og að ekki myndist slík gjá milli hópa í innan samfélagsins að þeir eigi enga samleið og finni ekki tengsl sín á milli. Og það er vissulega áhyggjuefni hvernig gjá er að myndast í hinum vestræna heimi, milli fjármálageirans og fólksins í löndunum. Sumpart má segja líka milli stjórnmálamanna og almennings. Við vitum líka að hópar hafa myndast á Norðurlöndunum sem búa sér sitt eigið samfélag og reglur, með sterk tengsl við alþjóðlega glæpastarfsemi, svo sem fíkniefnasölur,

ógnanir, mansal og vændi. Slíkum innri ógnum þarf að mæta en tryggja jafnframt hið opna samfélag á lögmætum grunni. Ég legg áherslu á það að við höldum til streitu okkar stefnu, okkar lífssýn um opið og öruggt samfélag sem hefur mótast í friði og öryggi á Norðurlöndum. Samfélag sem byggir á jafnræði og jöfnum tækifærum borgaranna, þannig tryggjum við best hið opna norræna samfélag.

Skandinavisk oversættelse:

Nordisk råds president, ministere og andre deltakere. Velferdssamfunnene i Norden er på mange måter unike i verden. Vi bygger på likeverd, åpenhet, opplysning og tillit i samfunnet. Samtidig ønsker vi at innbyggerne kan gå rettens vei, og at de føler trygghet for seg og sine, sine eiendommer og framtid. Innbyggernes trygghet må sikres, og det er en oppgave for oss politikere. Vi må samtidig være oppmerksomme på innbyggernes menneskerettigheter, blant annet deres ytringsfrihet og handlefrihet, i den grad de ikke overtrer andres rettigheter, eller går mot loven. Vi kan velge hvordan vi reagerer når farer truer. Det kan variere hvor enkelt det er å få øye på disse farene, og de krever ulike reaksjoner. I sommer viste broderfolket vårt i Norge en enestående styrke og sinnsro da en fryktelig ugjerning ble begått på Utøya og i Oslo. Det er få nasjoner som kunne ha framstått så behersket og samlet. Dette merket jeg tydelig de to gangene jeg besøkte Oslo sist sommer, da jeg deltok i minnestunder etter udåden. Det norske folk fortjener respekt og beundring for å fremstå som et ideal for oss andre i en vanskelig tid. Hva kan vi gjøre for å ytterligere forsikre at våre åpne og frie samfunn blir forbilder og ledestjerner som andre land kan se opp til? Vi har vårt nordiske samarbeid, og vi har i økende grad styrket samarbeidet med de baltiske land, våre nærmeste naboer. Det diskuteres nå oftere at til tross for økt økonomisk vekst og mer velferd i mange land, er ikke resultatene som forventet. Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) og økonomer fra internasjonale organisasjoner påpeker stadig oftere hvordan svært ujevn fordeling av økte inntekter og livskvalitet fører til økte spenninger i samfunnet. Forskere, for eksempel professor Robert Wilkinson ved Universitet i Nottingham, har drøftet hvordan økt likeverd kan bidra til økt trygghet, mindre kriminalitet og narkotikabruk og en reduksjon i psykiske lidelser og hjertesykdommer. Ujevn fordeling og diskriminering skal ikke, på linje med urettferdighet og ulikhet, tolereres. Vi ønsker alle at menneskeverdet skal settes først i våre samfunn, og at det ikke skapes et slikt gap mellom samfunnsgrupper at de verken har kontakt med hverandre eller noe til felles. Det er da også unektelig bekymringsverdig hvordan et gap har oppstått mellom finanssektoren og folket i Vesten. Dette gjelder delvis også mellom politikere og folket. Vi vet også at det har oppstått grupper i Norden som lager sine egne samfunn og lover, med sterk tilknytning til internasjonal kriminell virksomhet, for eksempel distribusjon av narkotika, trusler, menneskehandel og prostitusjon. Slike interne farer må motarbeides, og vi må dessuten sikre det åpne samfunn med loven som fundament. Jeg legger vekt på at vi holder fast på vår politikk, vårt livssyn om et åpent og tryggt samfunn, som har utviklet seg i fred og trygghet i Norden. Et samfunn som bygger på likeverd og like muligheter for innbyggerne. Dette er den beste måten å sikre det åpne nordiske samfunnet.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

22. juli er et tidsskille i Norge. Da ble vi rammet på en måte som vi aldri trodde kunne skje, og som vi aldri kommer til å glemme.

Kjære representanter, kjære naboer, kjære alle nordiske venner. Jeg vil benytte denne anledningen til å takke dere alle for den bølge av sympati, varme og omsorg som strømmet mot oss i en vanskelig tid. Dere reagerte alle som gode naboer ved å omfavne det norske folk og vår sorg. I 100 dager har vi sett at solidaritet og fellesskap i Norden ikke er tomme ord. Den 25. juli sto Norden sammen i ett minutts stillhet. Det har aldri før hendt i vår historie.

Hele Norden var representert i minnemarkeringen i Oslo 21. august. Når det virkelig gjelder, står vi sammen i Norden. Av hele mitt hjerte takker jeg hele Norden for det i dag.

Bombene og skuddene i Norge den 22. juli var også et angrep på kjernen i det åpne folkestyret slik vi kjenner det i Norden - forståelsen for at frie menneskers meninger dannes i åpne samtaler, aksepten for ulike meninger og den grunnleggende respekten for individets rettigheter og fellesskapets rammer i et åpent og inkluderende demokrati. Det er viktig at Norden sammen slår ring om våre åpne samfunn. Vårt svar til dem som tyr til terror og vold, er mer demokrati og mer åpenhet, men aldri naivitet.

En premiss for å lykkes er god sikkerhet. Vi skal beskytte samfunnet mot ny terror med troverdige sikringstiltak. Det handler om å hindre at frykten biter seg fast. Et folk i frykt utvikler verken demokrati eller åpenhet. Et folk i frykt er et ufritt folk. Vår jobb som politikere er å skape forståelse for at dette er to sider av samme sak. Vi skal ha åpenhet, og vi skal ha et samfunn som oppleves som trygt. Denne tryggheten er fundamentet for at alle skal tenke fritt, snakke fritt og handle som et fritt folk.

For å klare dette vil jeg trekke fram tre hovedoppgaver: integrering, deltakelse og ytringsfrihet. Vi må gi alle innvandrere en mulighet til deltakelse i samfunns- og arbeidsliv. Høy sysselsetting og språkopplæring er viktige tiltak for en aktiv integreringspolitikk og dermed også mer deltakelse.

Deltakelse er en forutsetning for velfungerende demokratier. Vi kan styrke deltakelsen ved å satse på frivilligheten. Idretten og kulturlivet er viktige arenaer for å utvikle mer deltakelse.

Ytringsfrihet er en forutsetning for demokrati. Vi må akseptere meninger vi ikke liker, og vi må konfrontere meninger i en åpen demokratisk debatt. Vi kan styrke ytringsfriheten ved å støtte en fri, mangfoldig og uavhengig presse.

Etter den 22. juli så vi bilder i Norge av en imam og en biskop som omfavnet hverandre i en moské. La det inspirere oss til å skape fellesskap som er trygge nok til å respektere ulikhetene og sterke nok til å tåle de ubehagelige debattene. Slik kan vi ta vare på åpenheten og tryggheten samtidig.

Takk for oppmerksomheten.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Statsminister

Herr president! Friheten - vårt öppna och demokratiska samhälle - är det vår gemensamma uppgift att vinna, vårda och utveckla. I den uppgiften finns många viktiga värden att bära: respekten för människovärdet, insikten om att våldet är demokratins motsats, förståelsen för att ett öppet land, ej ett befästat, är något vi bygger gemensamt.

Så uttryckte jag mig i årets regeringsförklaring inför den svenska riksdagen tidigare i höst. Jag tror att vi alla på olika sätt, i det stora och i det lilla, har försökt sätta ord på vår nordiska öppenhet - detta naturligtvis inte minst efter vansinnesdåden i Oslo och Utöja denna sommar.

Frågorna har varit många. Hur kunde detta ske? Vilka konsekvenser får dåden för våra samhällen? Hur kommer de att påverka våra människor och vår inbördes tillit till varandra?

Jag är också stolt över det svar vi gemensamt har samlat oss kring. I hela vår nordiska gemenskap, från beslutsfattare och medborgare, har svaret varit närmast entydigt: Hot mot våra öppna samhällen ska mötas med mer av öppenhet. Svaret på hot mot vår frihet och demokrati måste vara mer frihet och demokrati.

Vi vill även i en svår prövning visa på den styrka som finns i ett fritt och öppet samhälle. Vi vill var och en stå upp för det vi vill att vår del av världen ska kännetecknas av. Det är vårt svar. Här har vi mycket att bygga på.

Här i Norden, vår del av världen, hittar vi några av världens mest öppna och fria länder. Vår öppenhet och frihet ger utrymme för människor. Det skapar växtkraft och grogrund för utveckling. Våra samhällen kännetecknas av hög tillit människor emellan. Vi har små problem med korruption och stor öppenhet kring politik och myndigheter. Vi bejakar frihandel, bra innovationsklimat och högteknologisk utveckling.

I våra nordiska samhällen finns det också väl utbyggda välfärdssystem som utjämnar livschanser och som lägger grund för en bra sammanhållning. I allt detta fångas vår nordiska öppenhet. Detta är framvuxet under en lång tid. I dag skulle jag vilja lyfta fram fem områden som jag tycker är viktiga för att denna öppenhet ska stå stark också i framtiden.

För det första: Vår frihet och vår demokrati. Det är det som är grunden – vår förmåga att värna, vårda och utveckla fria och demokratiska samhällen där enskilda människor måste ha stor frihet att forma sina egna liv i starka rättsstater och med likhet inför lagen, med delaktighet, insyn, möjligheter att påverka politiken och dess institutioner och där politiken måste vara öppen både med sina möjligheter och med sina begränsningar.

För det andra: Vår förmåga att bygga sammanhållning. I vår tid är detta en av de stora utmaningarna. Det handlar om hur vi i våra skolor möjliggör för barn och unga att bygga sig en bättre framtid, om hur vi på bästa sätt utformar vår välfärd så att den kommer alla till del och sist men inte minst om hur vi möjliggör en inkluderande arbetsmarknad som gör att fler får vara med och bygga på våra samhällen.

För det tredje: Vår tolerans för olikheter. I vårt Norden måste människor kunna leva sida vid sida och forma sina egna liv – detta oavsett bakgrund, religion, hudfärg eller kön. I en värld där olikheter ofta används för att underblåsa konflikter och konfrontation behöver vi visa på mångfaldens styrka. Vi måste bygga inkluderande samhällen där varje människas okränkbara värde respekteras.

För det fjärde: Vår nyfikenhet på det nya. Oavsett om vi talar om kultur, teknik eller vetenskap är att vara öppen att vara nyfiken. Det är en vilja att förstå. Det är också att bära en insikt – en insikt om att vi är en del av en värld som förändras och att vi alltid varit det, om att våra liv, vår kultur, ekonomi och våra samhällen formats av vår förmåga att ständigt ta till oss förändringar, det nya, och att själva förnya oss.

För det femte och slutligen: Vår förmåga att se världen. Det har ofta, inte minst i denna församling, sagts att Norden utgör en liten del av en stor värld. Vi är runt 25 miljoner människor i våra nordiska länder. Vår andel av världens befolkning är inte större än 0,3 procent. I går meddelades att medborgare nummer 7 000 000 000 hade anlänt.

Detta gör oss mycket beroende av vår omvärld. Vi har därför att vinna på att finnas på plats i världen, i internationella institutioner och samarbeten. Vi har att vinna på att vi står upp för frihandel och fri rörlighet. Som en rik del av världen har vi ett ansvar att finnas till stöd vid

konfliktlösningar och fredsinsatser. Vi måste, kort sagt, bejaka den öppenhet som följer av att vilja se oss själva i världen.

I dessa fem delar - vår frihet och demokrati, vår förmåga att bygga sammanhållning, vår tolerans för olikheter, vår nyfikenhet på det nya och vår förmåga att se världen - fångas några värden som jag hoppas vägleder oss när vi diskuterar vår nordiska öppenhet.

Vi har också självklart ett ansvar att med all kraft slå tillbaka mot dem som hotar öppenheten; låt oss vara tydliga med det. Ett öppet samhälle behöver ett starkt rättsväsen med resurser och verktyg för att skydda oss från brottslighet, våld och terror. Låt oss också vara tydliga om en annan sak: Det kommer aldrig att vara tillräckliga svar. Det är som människor och medmänniskor vi ska visa på kraften i vår nordiska frihet och öppenhet. På så vis börjar det öppna samhället hos oss alla som människor, i våra handlingar och i våra möten med våra medmänniskor.

Detta hoppas jag blir vårt budskap i denna debatt. Jag hoppas att detta vårt budskap blir lika tydligt som det svar som samfällt gavs från människor över hela Norden denna sommar.

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Statsminister

Det siger sig selv, at det er en stor glæde at stå her i dag som vært ved Nordisk Råds møder her i Danmark, så kort tid efter at den nye regering er trådt til. Vi har siddet i regering i fire uger, og det er jo fantastisk at kunne være en del af det her i dag som ny regering.

En af de ting, som vi har tænkt meget over her i sommer, er jo, hvad der binder os sammen i Norden, og det er klart, at de nordiske lande er bundet sammen af stærke kulturelle bånd. Vi deler interesser, økonomiske interesser, og vi har også gennem vores historie udviklet stærke samfundsmodeller, som, selv om de ikke er ens, ligner hinanden meget. Vi deler også værdier.

Men alt det her, jeg siger nu, er alligevel så småt i forhold til det nærmest familiemæssige bånd, det slægtskab, som næsten ikke kan beskrives, og det var jo i virkeligheden det, som vi alle sammen blev ramt af, ikke i hovedet, men i hjertet den 22. juli, hvor tragedien ramte Norge. Det var en følelse af, at det var vores brødre og søstre og vores børn, der blev ramt den dag. Og det bekræfter os i, at det er stærke, ikke bare værdier, men stærke familiemæssige bånd, der binder os sammen. Derfor følte vi også så stærkt, at det ikke bare var Norge, der blev ramt den dag, men hele det nordiske fællesskab med al vores åbenhed. De tragiske hændelser var et angreb på vores frihed, vores åbenhed, vores fællesskab.

Ligesom statsminister Jens Stoltenberg sagde tak til os i dag, skylder vi jo egentlig også nordmændene tak for deres svar på de tragiske begivenheder, der fandt sted. For I mindede os alle sammen om, at svaret på den tragedie skal være mere åbenhed, mere frihed, mere fællesskab, og mere af det, vi godt kan lide, nemlig at vi står fast på vores værdier - værdier, som jo netop er vokset frem af vores fælles historie.

Der er ingen tvivl om, at det, vi kan, når man taler om den nordiske model, også rummer en kerneværdi, nemlig vores åbenhed. Som flere har været inde på, bl.a. statsminister Reinfeldt, er åbenhed mange forskellige ting. Åbenhed handler om, at man er åben over for at handle med resten af verden, og det er en del af den nordiske model. Åbenhed handler også om, at man åbner op i samfundets institutioner og viser, at bureaukratier også kan administreres åbent. Åbenhed er også, når man er åben over for det enkelte menneskes frihed til at vælge sit eget liv, bl.a. at man kan vælge, hvem man vil, når det handler om livspartner - det

handler om det enkelte menneskes frihed. Åbenhed er jo også det, der handler om, at vi er helt overbeviste om, at vores samfund bliver stærkest, når vi taler med hinanden, og når vi dyrker samarbejdet. Så åbenheden er ikke bare noget, vi har opfundet til lejligheden. Åbenheden, dialogen, transparensen, respekten, er en del af vores kerne og en del af den nordiske model.

Der kommer rigtig mange til Danmark og Norge og Sverige og alle de andre nordiske lande for at besigtige vores model og finde ud, hvad det er for noget, vi egentlig kan her. Sidste år var den nordiske model oven i købet tema på *World Economic Forums* Davostopmøde. Det, vi oplever, når de sådan kommer og kigger på os, er, at der ikke er en nordisk model, som man ligesom kan importere til et andet land, for den nordiske model har rødder, som er så dybe, at man ikke bare kan flytte den.

Jeg synes, at det er dejligt, at verden interesserer sig for vores model, for jeg tror også, at vi har noget at byde verden på. Den nordiske model bygger ud over på åbenhed måske først og fremmest på fællesskab og respekt for andre menneskers værdier og respekt for samtalen. Og jeg tror, at det netop er i krisetider, at det fællesskab skal vise sit værd. Det er vel sådan, at det er lettere at stå sammen, når alting går godt, men det er måske vigtigere at stå sammen som samfund, når tingene er svære. Derfor skal vi også i de her år vise, at vi stadig tror på de stærke fællesskaber, ikke bare i vores egne lande, men også i Norden og også i Europa.

En af de ting, vi diskuterer meget i øjeblikket, er jo netop det nordiske, men også det europæiske fællesskab. Der er krise i Europa, men i sidste uge lykkedes det de europæiske ledere at give et tungt og substantielt svar på den krise. Når vi skal ud af krisen, har vi igen noget at byde på i Norden. Vi ved, at vi skal holde sammen på landene; vi ved, at fællesskabet er stærkt; men vi er også klar over, at den nye vækst, der skal skabes, netop skal skabes ved åben frihandel, ved handel med andre lande og ved at udnytte de muligheder, vi har, f.eks. at vi er stærke, når det handler om energi og grøn vækst. Det er også en af de diskussioner, vi har haft allerede i dag på Nordisk Ministerråd. Der er ingen tvivl om, at vi netop skal bruge det særlige nordiske, når vi skal videreudvikle vores velfærd.

Jeg skal til at slutte, men jeg kan ikke slutte uden at undlade at fortælle jer lidt om den danske regering, den nye regerings prioriteter, fordi det også vedrører det nordiske. Den regering, vi har skabt for fire uger siden, er en regering, som har besluttet, at vi vil samarbejde endnu mere med vores nabolande i Europa, ikke mindst i Norden. Vi vil samarbejde, ikke opstille nye grænsebomme. Vi vil også være et åbent land, som vil dyrke globaliseringen aktivt. Vi vil fremme eksport og skabe nye job.

Vi har også skrevet klart og tydeligt i vores regeringsgrundlag, at vi vil møde udlændinge uden fordomme, med ordentlighed og med respekt, igen som udtryk for vores åbenhed og respekt for forskellighed. Vi vil gennemføre en grøn omstilling af Danmark; vi vil gennemføre reformer, så vi også i fremtiden har råd til bedre velfærd; og vi vil investere i uddannelse til de unge. For hvem andre skulle vi ellers satse på, hvis ikke de unge, som skal skabe fremtidens samfund? Og grundlaget for det hele er mere samarbejde.

Der er ingen tvivl om, at en af vores stærkeste værdier i Danmark og i Norden netop er, at vi tror på, at samarbejdet og fællesskabet gør os alle sammen stærkere. Jeg ser frem til at samarbejde med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Det har været en fornøjelse at være her i dag, og jeg byder endnu en gang hjertelig velkommen til Danmark. Jeg håber, vi får nogle gode dage sammen.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppes talsperson

Forseti, ráðherrar, þingmenn, góðir gestir. Ég vil þakka forsætisráðherrunum fyrir þeirra framlag hér til umræðunnar í dag. Og sem formaður flokkahóps jafnaðarmanna hér í ráðinu nota þetta tækifæri til að votta forsætisráðherranum og norsku þjóðinni sérstaklega hluttekningu okkar. Það er eins og fram kom hjá danska forsætisráðherranum þannig að atburðirnir í júlí þeir hittu okkur öll fyrir í öllum löndunum. Og eins og íslenski forsætisráðherrann benti á þá var það þó ljós í myrkrinu sú virðing og aðdáun sem framganga og staðfesta Norðmanna var við þessar erfiðu aðstæður, okkur á Norðurlöndunum og í öllum heiminum. Norðmenn létu ekki hrekjast af leið, þeir stóðu við gildi sín og svarið var: Opnara og lýðræðislegra. En opið og lýðræðislegt samfélag sprettur ekki af engu. Og hvernig aukum við það? Það sprettur af virðingu. Af virðingu fólks hvert fyrir öðru, sem byggir saman samfélag. Og ef við viljum auka opið og lýðræðislegt samfélag þá fjölgum við þeim í samfélaginu sem njóta virðingar. Og hvernig auðsýnum við fólki virðingu? Við gerum það með jöfnuði, jöfnuði og aftur jöfnuði. Um leið og við erum þakklát fyrir þau forréttindi að búa í okkar heimshluta þá verðum að horfast í augu við það að í okkar heimshluta hefur á síðustu árum orðið vart aukins ójöfnuðar, samfara stjórnlausum vexti alþjóðlega fjármálakerfisins. Við þurfum þess vegna að rétta fókusinn aftur á verkefnin sem snúa að því að auka jöfnuð í samfélögum okkar. Og kannski ekki síst í því að sýna unga fólkinu okkar á Norðurlöndunum þá virðingu að þau hafi öll tækifæri og hlutverk á vinnumarkaði.

Skandinavisk oversættelse:

President, ministre, representanter, mine damer og herrer. Jeg vil takke statsministrene for deres bidrag til debatten her i dag. Som leder av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk råd vil jeg benytte denne anledningen til å uttrykke vår dypeste medfølelse med statsministeren og det norske folk. Det er riktig som den danske statsministeren uttalte, hendelsene i juli rammet oss alle. Som den islandske statsministeren påpekte, var det som ett lys i mørket både for oss i Norden og resten av verden å med respekt og beundring se nordmenns reaksjon og besluttsomhet i møte med den vanskelige situasjonen. Nordmennene endret ikke kurs, de var trofaste mot sine verdier og svaret ble: Mer åpenhet og mer demokrati. Et åpent og demokratisk samfunn vokser ikke ut av det blå, så hvordan får vi mer av det? Det har sitt utspring i respekt; med mennesker som viser hverandre respekt og bygger et samfunn sammen. Hvis vi ønsker et åpnere og mer demokratisk samfunn, må vi sørge for at flere i samfunnet nyter respekt. Og hvordan viser vi mennesker respekt? Vi gjør det med likeverd, likeverd og mer likeverd. Selv om vi er takknemlige for det privilegium det er å bo i vår verdensdel, må vi innse at vi i vår verdensdel i de senere årene har sett økt ulikhet i forbindelse med den ukontrollerte veksten i det internasjonale finansmarkedet. Derfor må vi igjen sette søkelys på arbeidet med å øke likeverdet i samfunnene våre, og kanskje ikke minst må vi vise unge mennesker i Norden den respekt at de alle har muligheter og en rolle på arbeidsmarkedet.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Midtengruppens talsperson

Den tragiske terroren som fant sted i Oslo og på Utøya i sommer skjærer på en sårbar måte i våre nordiske hjerter. Vi føler oss alle dypt berørt på vegne av det norske folk.

Jeg vil gjerne kondolere til det norske folk og særlig til dem som mistet sine nærmeste. Jeg har to ganger vært til stede på forskjellige møter i nordisk sammenheng der norske stortingsrepresentanter har fortalt om hendelsene. På begge disse var stortingsrepresentantene på kanten til å gråte da de fortalte om hva som hadde hendt. Da kunne vi som var til stede merke på nært hold hvor stor tragedien var og hvor dypt den rystet.

Man fikk også høre hvordan det norske folk reagerte på dette på en mest mulig oppbyggende måte, nemlig ved ikke å krype inn i seg selv og være redd, men å tale for åpenhet og demokrati. Det var en sterk reaksjon, og det var en riktig reaksjon.

Vi i Midtengruppen mener at de nordiske land bør streve etter å være åpne, likestilte og demokratiske i fremtiden og forsikre at alle innbyggere har en mulighet til å delta på like vilkår uavhengig av alder, etnisitet, kjønn eller andre faktorer. Dette er en konkurransefordel inn i fremtiden for de nordiske land og en avgjørende del av våre lands høye nivå av sosial stabilitet.

Dessverre kan disse kjerneverdiene i den nordiske modellen ikke tas for gitt. Vi må strebe etter at de som tar over, ungdommen, vurderer det sentrale spørsmålet: Skal vi verne om det som preger det nordiske velferdssamfunn, et solidarisk samfunn der man sier én for alle, alle for én, eller tvert om, *survival of the fittest*: jungelsamfunnet? Vi i Midtengruppen velger å verne om det solidariske, åpne demokratiske samfunnet som hittil har preget Norden.

Hvordan kan vi sikre at alle føler seg hørt og sett i våre samfunn? Hvordan kan vi sikre at folk ikke føler seg utenfor, men som en viktig del av samfunnet? Hvordan kan vi se til at det politiske språket er slik at folk ikke taper tillit til oss politikere? Hvordan kan vi unngå at folk går amok i gatene, tenner på biler og plyndrer butikker, slik vi har sett både i Frankrike og England nylig. Det er disse spørsmålene som vi må finne de riktige svarene på i fremtiden. Der ligger vår utfordring.

Sinuhe Wallinheimo (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Den Konservative Gruppes talsperson

Ärade rådets president, ärade statsministrar! För att markera mitt modersmåls ställning i det nordiska samarbetet vill jag hålla mitt anförande på finska.

Olemme saaneet kuulla viisaita sanoja pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuuden puolesta ja puolustamiseksi. Haluan omasta ja konservatiiviryhmän puolesta esittää voimakkaan myötätuntomme Norjalle kesän terroritekojen johdosta ja samalla esittää ihailuni sille vahvuudelle ja yhtenäisyydelle, jota norjalainen kansalaisyhteiskunta on osoittanut käsittämättömän, selittämättömän edessä. Avoimuus, tasa-arvo, demokratia, hyvinvointi, vastuullinen markkinatalous – siitä pohjoismainen brändi tunnetaan ympäri maailmaa. Se brändi on vahva, ja siitä saamme olla ylpeitä.

Meillä on yhteinen pohjoismainen yhteiskuntamalli, hyvinvointiyhteiskunta, jota pitää kehittää edelleen. Kohtaamme samat demografiset haasteet: väestömme ikääntyy, ja tarvitsemme luovia ratkaisuja turvataksemme palvelujen saannin jatkossa.

Meidän tulee yhdessä uudistaa pohjoismainen mallimme säilyttääksemme sen. Siihen tarvitsemme järkivihreitä, (klimatsmarta), ratkaisuja, tarvitsemme lisää yrittäjyyttä, tarvitsemme uutta yhteisöllisyyttä. Meidän pitää uskaltaa tulla pois kvartaaliajattelusta sekä politiikassa että taloudessa ja kantaa pitkäjänteistä vastuuta yhteiskunnistamme. Vastuulle Euroopassa on juuri nyt todella kova kysyntä.

Arvon pääministerit, hyvät kollegat! Ihminen on meidän lähtökohtamme, ja ihmiseen kaikki palautuu. Arvojemme kulmakivi on vapaus. Siksi on ehdottoman tärkeää, että jatkamme ponnistelua vastuullisesti vapaan ihmisen hyväksi rajaesteiden poistamiseksi rajattoman Pohjolan puolesta täysin rinnoin- joka ministeriössä, kansliassa ja virkamiestoimikunnassa.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade rådets president, ärade statsministrar! För att markera mitt modersmåls ställning i det nordiska samarbetet vill jag hålla mitt anförande på finska.

Vi har fått höra kloka ord för öppenhet i nordiska samhällen och försvar av öppenheten. Å min och Den Konservativa Gruppens vägnar vill jag uttrycka vårt djupa deltagande med Norge på grund av terrorangreppet i somras och samtidigt min beundran för den styrka och sammanhållning som norska civilsamhället visat inför det ofattbara, oförklarliga. Öppenhet, jämlikhet, demokrati, välfärd, ansvarsfull marknadsekonomi – för dessa är det nordiska varumärket känt runtom i världen. Varumärket är starkt och vi kan vara stolta över det.

Vi har en gemensam nordisk samhällsmodell, välfärdssamhället, som bör vidareutvecklas. Vi ställs inför samma demografiska utmaningar: vår befolkning blir äldre och vi behöver kreativa lösningar för att garantera tillgången till tjänster i fortsättningen.

Vi bör tillsammans förnya vår nordiska modell för att bevara den. För detta behöver vi klimatsmarta lösningar, vi behöver mer företagande, vi behöver nytt slags sammanhållning. Vi bör våga överge kvartalstänkandet såväl i politiken som i ekonomin och ta långsiktigt ansvar för våra samhällen. I Europa finns just nu en mycket stor efterfrågan på ansvar.

Vördiga statsministrar, kära kollegor! Människan är vår utgångspunkt, och allt återkommer till människan. Hörnstenen i våra värderingar är frihet. Därför är det essentiellt att vi fortsätter våra ansträngningar för ansvarligt fria människor och avlägsnar gränshinder i ett gränslöst Norden med full effekt vid varje ministerium, kansli och ämbetsmannakommitté.

Álfheiður Ingadóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstersocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Hr. Præsident. Vore samfund i Norden er stærke. De er stærke, fordi de er rige, men de er ikke kun rige på penge og ressourcer - de er rige på veluddannede mennesker, og de fleste klarer sig godt. De er også rige, fordi de bygger på et stærkt demokrati med respekt for forskellige synspunkter og for ytringsfriheden.

Vor styrke har sit grundlag i selve samfundet, i vore værdier, i det åbne nordiske samfund. Det er et samfund, som bygger på ligestilling, en jævn fordeling gennem skattesystemet, hvor alle lægger noget til for at sikre social retfærdighed. Denne nordiske model har været forbillede for minoritetsgrupper og nationer i hele verden, og det gode resultat er berømt i international sammenhæng. Det vigtigste er nemlig ikke, hvor rig en nation er i penge - det er fordelingen af de økonomiske goder, som tæller. Og hvad er resultatet? Det er stærk infrastruktur, veluddannede mennesker og blomstrende kultur, videnskab og kunst samt en stærk demokratisk tradition. I sådanne samfund skal fordomme og uvidenhed ikke findes, heller ikke had, som vi så det på Utøya og i Oslo i sommer. Men når sådan noget alligevel sker, må vi svare på spørgsmålet om, hvorfor det skete, og vi må sikre os, at det aldrig kan ske igen. Jeg mener, at vor reaktion må være at styrke den nordiske model for åbenhed, ligeværdighed og demokrati endnu mere.

Hr. præsident, vi er faret vild i de sidste år. Diskrimination, grådighed og ulighed er vokset. Sundhedstjenester og skoler er blevet privatiseret, sådan at patientens eller studentens økonomiske situation danner grundlag for, hvilken slags ydelse han får. Det må vi sige stop over for. Vi må udrydde diskrimination af minoritetsgrupper, vi må udrydde social dumping og

ghettoficering i vore byer, vi må sikre, at alle har lige muligheder uanset køn, alder, religion, etnisk oprindelse og seksualitet. Det er det eneste svar, vi kan møde ekstremisme og had med.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Jeg vil også benytte anledningen til å takke statsministrene for gode innlegg. Det var en rød tråd som gikk gjennom statsministrenes innlegg, og det var fokuset på de grunnleggende rettigheter som vi som borgere i de nordiske land har, hvor ytringsfriheten og den frie bevegelse er helt sentrale rettigheter som vi som nordiske borgere har. Derfor er det, i lys av de forferdelige hendelsene som skjedde i Norge 22. juli, viktig at vi bruker mye av den politiske arenaen nettopp for å verne om de grunnleggende rettigheter som våre samfunn er bygd på. Det er ytringsfriheten, det er den frie bevegelse, ikke minst vårt utviklede demokrati, og det at staten ikke skal overvåke borgerne - helt grunnleggende prinsipper i våre samfunn.

Jeg kunne tenke meg at Nordisk Råd fremover nettopp satte av tid til å debattere disse grunnleggende prinsipper som våre samfunn er bygd på. Ytringer som man ikke liker, må nettopp møtes med ytringer. Folkets frie valg skal respekteres. Der kan Nordisk Råd være en viktig aktør for å sikre disse rettighetene.

Man har fått en ny regjering i Danmark, og i og med at Danmark jo er et land hvor enkeltindivider nettopp har fått sin ytringsfrihet truet, kunne jeg tenke meg å spørre den danske statsministeren om hvilke konkrete tiltak den danske regjeringen vil iverksette for å sikre ytringsfrihet, og mer ytringsfrihet.

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Statsminister

Jeg vil først sige til ordførerne, at jeg helt deler det synspunkt, at vi skal diskutere det her, og jeg synes også, at det har været relevant netop på baggrund af de tragiske begivenheder i juli i dag at få en diskussion af, hvad åbenhed betyder.

Danmark er kendt som et land, der har en stærk og sund tradition for ytringsfrihed. Jeg tror også, at det er vigtigt netop i de diskussioner, vi har, at bekræfte hinanden i, at det handler om, at vi, når vi har ytringsfrihed, også skal acceptere en robust samtale i de forskellige politiske diskussioner, vi har. Jeg er klar over, at nogle af de diskussioner, som vi af og til har i Danmark, også giver genklang andre steder, men det er vigtigt, og jeg ved, at det også er en diskussion, man har haft andre steder, at man har en robust samtale om de problemer, der er - selvfølgelig altid i respekt for forskellighederne.

Jeg tror, at samtalen, også når den indebærer uenigheder, er godt for demokratiet. Det gælder også, når den får et skær af at være det, jeg kalder en robust samtale.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Arvoisa puhemies! Meneillään oleva koko maailmaa koskettava talouskriisi ei kosketa vain taloutta ja sen rakenteita. Kriisi nostaa pintaan myös kansanvallan peruskysymykset. Euroopan kriisin hoitaminen on osoittanut, että myös demokratia, kansanvalta joutuu koetukselle. Isoja talouspäätöksiä on tehtävä nopeasti. Kansalaisilla voi olla tunne, että he

eivät ehdi mukaan, että heiltä ei ehditä kysyä. Tällainen tunne ruokkii epäluottamusta. Epäluottamus on perusta, joka voi synnyttää monenlaista yhteiskunnallista rauhattomuutta.

Talouskriisi liittyy myös toisella tavalla demokraattisiin arvoihin. Suomen pääministeri totesi, että avoin yhteiskunta rakentuu yksilön vastuuseen. Demokraattinen järjestelmä edellyttää poliitikoilta vastuullista päätöksentekoa. Mitä meidän on ajateltava siitä, että monet Euroopan ja maailman maat ovat ylivelkaantuneet? Onko päätöksenteko, johtajuus parlamenteissa ja hallituksissa ollut riittävän vahvaa?

Nykyinen talouskriisi antaa siis voimakkaan opetuksen meille poliitikoille: 1) Avoin yhteiskunta todella rakentuu yksilön vastuulle. 2) Vahva kansanvalta rakentuu poliitikkojen vastuulle.

Miten, arvoisat pääministerit, aiotte varmistaa sen, että vakavien kriisien keskellä kansalaisten luottamus demokratiaan vahvistuu?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade talman! Den i hela världen pågående ekonomiska krisen gäller inte endast ekonomin och dess strukturer. Krisen har även lyft fram grundläggande demokratiska frågor. Skötseln av krisen i Europa har visat att även demokratin, folkstyret, sätts på prov. Stora ekonomiska beslut måste tas snabbt. Människor kan uppleva att de inte hinner med, att man inte hinner konsultera dem. En sådan känsla ger näring åt misstro. Misstro är åter en grund som kan ge upphov till samhällsoro av flera slag.

Ekonomiska krisen hör även på ett annat sätt ihop med demokratiska värderingar. Finländska statsministern sade att ett öppet samhälle baserar sig på individuellt ansvar. Ett demokratiskt system förutsätter ansvarfulla beslut av politiker. Hur skall vi förhålla oss till att många länder är överskuldsatta i Europa och världen? Har beslutsfattandet, ledarskapet i parlament och regeringar, varit tillräckligt starkt?

Den nuvarande ekonomiska krisen är därmed en viktig lärdom för oss politiker: 1) Ett öppet samhälle baserar sig verkligen på individuellt ansvar. 2) En stark demokrati baserar sig på politikernas ansvar.

Vördiga statsministrar, hur ämnar ni säkerställa att människors tillit till demokratin stärks mitt i allvarliga kriser?

Torfinn Opheim (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg har et spørsmål til statsministeren i Sverige, Reinfeldt:

Den nordiske modellen kjennetegnes av åpenhet, inkludering og små forskjeller har statsministrene sagt fortjenestefullt. Kanskje blir forskjellen mellom Norden, Nord-Europa og Sør-Europa nå større i kjølvannet av finanskrisen. Kollapsen i Lehman Brothers var med på å bidra til den største globale økonomiske nedgangen siden annen verdenskrig, og myndighetene over hele verden stilte opp for å redde sine finansinstitusjoner. Mange land - som kjent - tok opp lån for å finansiere sine krisepakker. Flere av disse landene har havnet i en gjeldskrise hvor myndighetene nå må kutte i velferden for sine innbyggere. EU-Kommisjonens president, José Manuel Barosso, og Merkel, Sarkozy og flere andre har tatt til orde for en skatt på finanstransaksjoner. Barosso gikk så langt som å uttale at det er på tide at banksektoren yter noe tilbake til samfunnet.

Hva er den svenske regjeringens tilnærming til dette spørsmålet? Og: Hvilke argumenter mener regjeringen veier tungt i denne sammenhengen?

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Statsminister

Det är många som är arga på bankerna. Det är många som tycker att den ordning som många banker försöker åstadkomma är fel. De behåller gärna vinster och förtjänster i egen ficka men lämnar lätt över förluster till skattebetalarna att täcka. Då finns det naturligtvis efterfrågan på att bättre kunna beskatta eller tillrättaföra banker från att bete sig på det här sättet. Det har jag respekt för. Vi har försökt finna former för detta i Sverige som vi menar är ganska effektiva och verkningsfulla. Det blir mer en diskussion om vad det är för verktyg som egentligen fungerar och vad som inte fungerar.

I Sverige har vi lagt särskilda stabilitetsavgifter på våra banker, vilket gör att de får bygga upp egna fondmedel för att bättre kunna täcka sina egna risker och eventuella förluster. Vi har också inrättat ett särskilt bankakutsystem som innebär att en bank eller en finansiell institution som hamnar i problem och behöver tillskott av offentliga medel kan begära det, men bara genom att själv lämna ifrån sig aktier eller hela ägandet av sin egen bank i utbyte. Detta för att i samma stund som förtroendet återvänder till denna finansiella institution så stiger den i värde. Om vi då har tagit över aktier eller hela ägandet kan vi återföra det till marknaden. På det sättet undgår skattebetalarna att stå för notan. Det innebär att den svenska bankhanteringen har gjorts på ett sätt som inte har skickat några notor till svenska skattebetalare. Här skiljer sig hanteringen från många andra länder i Europa.

Den som vill att banker på andra sätt ska vara med och betala för välfärden kan notera att en korrekt utformad bolagsskatt också ger intäkter till statskassan. Några av våra största bolagsskattebetalare i Sverige är våra stora banker.

Då har jag nämnt några exempel som jag tror fungerar. Nu kan jag nämna ett som jag inte tror fungerar. Det är den finansiella transaktionsskatten. Vi hade en sådan i Sverige på 80-talet. Det påstods att den skulle ge en massa intäkter, men det den åstadkom var att transaktionerna flyttade någon annanstans och att det gav väldigt lite tillbaka.

Då har svaret ibland varit att om den blir global, om G20 förhandlar och alla är eniga - det är också någonting som Sverige har ställt sig bakom, så kan vi möjligen titta på detta. Problemet är att vi inte har kunnat nå enighet kring det. USA och andra länder säger att de inte tänker gå med på det.

Nu förs diskussionen om den ska komma i EU eller bara i euroområdet. Jag tror att det är ett sätt att bara skada finanssektorerna i vår del av världen. Transaktionerna flyttar någon annanstans utan att egentligen ge särskilt mycket intäkter. Det är vår syn på detta. Vi tror alltså inte att det fungerar. Införs det i eurozonen, för det är det som diskuteras närmast, undrar jag om inte de största vinnarna i Europa kommer att vara Zürich, London och Stockholm, det vill säga de som i så fall hamnar utanför.

Maria Tolppanen (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa presidentti! Koko Pohjola järkyttyi, kun tiedot Norjasta tulivat. Sitä oli vaikea ymmärtää. Sitä oli lähes mahdoton hyväksyä, eikä sitä voi hyväksyä vieläkään. Se on asia, joka saa vieläkin kyyneleet tulemaan silmiin ja äänen värisemään. Se, mitä Utön saarella

tapahtui, ei ollut vain provokaatio sosialidemokraattista nuorisoa vastaan, se oli myös mitä hirvittävin rikos ihmisoikeutta vastaan. Sitä me emme voi koskaan unohtaa.

Toivon todella, että sitä yhteistyötä, jota meillä Pohjoismaissa on, voimme vahvistaa tukemalla perheitä kaikissa Pohjoismaissa siten, että kaikilla vanhemmilla olisi mahdollisuus, aikaa ja tarmoa olla lastensa kanssa ja rakastaa lapsiaan, koska vain rakastetusta lapsesta kasvaa rakastava aikuinen. Jos ihminen saa kasvaa ehyeksi, hänestä voi tulla oikeudentuntoinen ja oikeudentahtoinen, hän pystyy elämään sovussa toisten kanssa ja hän pystyy rakentamaan yhdessä demokratiaa.

Tässä yhteisessä Pohjolassamme, joka meillä on, on erittäin paljon hyviä asioita. Meillä on muun muassa työvoiman liikkuvuus ja opiskelijoiden liikkuvuus. Toivoisin kuitenkin, että näissä asioissa päästäisiin eteenpäin siten, että kukaan ihminen ei tipahtaisi esimerkiksi sosiaaliturvan ulkopuolelle vain sen takia, että hän sattuu käymään toisessa Pohjoismaassa töissä tai on toisessa Pohjoismaassa opiskelemassa. Me olemme pieniä maita. Meidän on hyvä yhdistää esimerkiksi yliopistojen voimavaroja, jotta tietotaito liikkuu vapaasti Pohjolassa.

Arvon pääministerit, haluaisinkin kysyä teiltä: Oletteko valmiit rakentamaan esimerkiksi yhteisen Kela-kortin Pohjoismaiden välille, jotta kukaan ei tipahtaisi turvaveron ulkopuolelle?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! Hela Norden chockerades när informationen kom från Norge. Det var svårt att fatta. Det var närapå omöjligt att acceptera och det kan fortfarande inte accepteras. Det är något som fortfarande får ögonen att tåras och rösten att darra. Det som skedde på Utøya var inte endast en provokation mot socialdemokratiska unga utan även ett fruktansvärt brott mot mänskliga rättigheter. Det får vi aldrig glömma.

Jag hoppas verkligen att vi kan stärka det samarbete vi har i Norden genom att stöda familjer i alla nordiska länder så att alla föräldrar har en möjlighet, tid och energi att vara med och älska sina barn, eftersom endast ett älskat barn utvecklas till en älskande vuxen. Ifall människor får en helgjuten karaktär kan de bli personer med rättskänsla och rättvisa, kan de leva i sämja med andra och kan de vara med om att tillsammans skapa demokrati.

I vårt gemensamma Norden finns det otaliga fina saker och ting. Vi har bland annat rörlighet för arbetstagare och studerande. Jag hoppas dock att vi går vidare i dessa frågor så att inte en enda person hamnar till exempel utanför social trygghet bara för att de råkar arbeta i ett annat nordiskt land eller studera i ett annat nordiskt land. Våra länder är små. Det lönar sig för oss att kombinera till exempel universitetsresurser så att know-how rör sig fritt i Norden.

Vördiga statsministrar, jag vill fråga er: Är ni beredda att ta fram till exempel ett gemensamt nordiskt sjukförsäkringskort så att ingen hamnar utanför skyddsnätet?

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Under ett antal månader har Norges statsminister Jens Stoltenberg verkligen varit hela Nordens statsminister i sin tydlighet vad gäller händelserna den 22 juli. Det som har sagts nu är mer samarbete – det sade Danmarks statsminister nyss, och mer öppenhet. Därför är det också oerhört viktigt, när vi visar hur Norden hanterar väldigt svåra tryck mot våra länder, att vi inte svarar med att gå inåt utan svarar med mer öppenhet, mer demokrati och mer mediefrihet. Det tror jag är nyttig lärdom för länder som finns runt om oss i vårt Östersjöområde.

Vi har också tagit gemensam kamp för mer öppenhet i världen genom att några av våra länder har stått sida vid sida i Afghanistan och i Libyen. Det är också en del av öppenheten.

En annan, tredje, viktig del av öppenheten är det som hände vid sessionen i Köpenhamn för fem år sedan när vi hade ett dokument från *Monday Morning* och diskuterade religionsdialog. Det som uttrycktes för en stund sedan är väldigt väsentligt. En reaktion på det som hände den 22 juli var att imamen stod bredvid biskopen. Där ser vi också det religiösa inslaget och har själva förmågan att se de egna exotiska drag som vi nordbor har. I andra människors ögon är vi protestanter och lutheraner rätt exotiska i en värld som i övrigt domineras av muslimer och romersk-katolska kyrkor. Det är vi i Norden, några i Tyskland och afrikanska kyrkor som har samma religion som vi. Detta att vi lär oss att se på oss själva med andras ögon är också en väsentlig del av öppenheten.

Avslutningsvis tror jag också att det som är väsentligt vad gäller öppenheten är att vi i grunden behöver arbete och sysselsättning. Då skulle jag kunna vända mig till hela Nordens statsminister, Norges statsminister, som kommer att ha ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet nästa år. Grunden är ändå arbete och sysselsättning, och då måste vi titta på de olika åtgärder som har vidtagits i olika länder för att öka förutsättningarna för jobb och sysselsättning.

Då är min fråga: Även om det finns politiska skillnader, och jag ser flera duktiga nordiska statsministrar framför mig som kommer från lite olika partier, är det ändå möjligt att samlas bakom gemensamma förslag? Är det också möjligt att gå bortom sina egna politiska fördomar och se vad andra har gjort som har varit bra i andra länder? Kort sagt: Skulle Jens Stoltenberg också kunna uppskatta det alliansregeringen har utfört i Sverige och det Fredrik Reinfeldt har gjort som inspirerande åtgärder för att kunna skapa arbete och sysselsättning i det egna landet?

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

Jeg mener at vi kan lære noe av hverandre også - ikke bare på tvers av landegrenser, men selvsagt også på tvers av partigrenser - og hvis dere lover ikke å si det til noen, er det slik at jeg har stjålet ideer fra andre partier og presentert dem som mine egne, med stor suksess. Så det er klart at én grunn til at vi skal ha en åpen og demokratisk debatt, er nettopp at vi skal bryne hverandres argumenter mot hverandre og justere også vår egen politikk.

Arbeiderpartiet mener noe annet i dag enn for 10, 20 og 30 år siden i ulike saker. Det gjør vi bl.a. som et resultat av møter med virkeligheten, at virkeligheten endrer seg, men også som et resultat av politisk debatt med politiske motstandere. Så jeg kan ikke se at det undergraver et partis autoritet eller integritet at man erkjenner at man endrer seg, justerer seg, underveis. Tvert imot vil jeg si at det er en styrke.

Det jeg advarer mot, er å tro at vi kan kopiere hverandre. Jeg tror at det er så store nasjonale forskjeller mellom ulike nordiske land, at det det handler om, er å inspirere hverandre, ikke å kopiere hverandre. Så får vi fortsette debatten, fortsette å lære av hverandre.

Vi har i Norge gjennomført en pensjonsreform som i stor grad er inspirert av hva som ble gjort i Sverige. Jeg tror det var mange partier som sto bak det i Sverige. Det har vi hatt stor glede av, og det har vært en ganske bred politisk enighet om det også i Norge, selv om det var stor strid i begynnelsen. Så noen av de største reformene vi har gjennomført, f.eks. når det gjelder pensjon, er inspirert av Sverige, og vi takker Sverige for det.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

En mening, et resonnement og et spørsmål:

Vi som sitter her, representerer mye av den parlamentariske, demokratiske makt i Norden. Som norsk tar jeg til meg all den sympati som dette møtet allerede har vist i forbindelse med 22. juli-hendelsene.

Det spørsmålet jeg mener er sentralt for oss å svare på, er: Hva kan demokratiet by på i slike situasjoner, hva er vår oppgave, og hva er vårt svar?

Det er jo ikke slik at vi skal vedta noe i denne sesjonen nå, men jeg vil si vi politisk burde samles på tvers av alle partiskiller i ett løfte om hvordan vi skal bruke den parlamentariske makt. Det er at vi skal gå til felts mot all form for ekstremisme i de nordiske land. Det er det dette handler om, for vi er alle demokrater, vi ønsker alle å bruke demokratiske virkemidler - kjærlighet og åpenhet, som vår kjære statsminister, Jens Stoltenberg, har sagt - men det må fylles med konkret innhold. Det handler om at det ikke skal være stuereint å være politisk ekstremistisk i de nordiske samfunnene.

Så til et resonnement, og det er: Hva er grunnlaget for reell åpenhet i framtidssamfunnet? Det handler om alt det som vi har snakket om her, og som vår statsminister veldig klokt har snakket om. Men det handler også om et strukturelt, fundamentalt spørsmål, som går på: Vi må sørge for at fellesskapssamfunnet videreføres på en slik måte at grupper ikke faller utenfor samfunnet, og dermed ikke lenger har den sosiale autoritet som trengs for at de kan bruke den strukturelle åpenheten i samfunnet. Dette er en utfordring for alle europeiske land, også for de nordiske.

Dette er viktig for oss alle, men det er særlig viktig for ungdommen og den kommende generasjonen. Og der lurer en stor fare, nemlig ungdomsarbeidsledigheten, som gradvis kan føre til at en ny generasjon blir satt utenfor, og dermed stiller seg utenfor den demokratiske prosess og den demokratiske åpenheten.

Jeg skal relatere meg til alle statsministrene, men velger å rette replikkspørsmålet til Reinfeldt. Det er: Hvilke resonnementer har du, Reinfeldt, når det gjelder den økende arbeidsledigheten som vi ser også i Norden? Hva vil det bety for åpenhetskulturen og den neste generasjons mulighet til å ha autoritet i den politiske, åpne demokratiske samtalen i Norden?

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Statsminister

Detta med att stå utanför är naturligtvis något som kan grunda sig på det som frågeställaren nämner. Låt oss bara komma ihåg att känslan att vara utanför också kan ha religiös eller ideologisk grund, och det finns många andra sätt att känna sig vid sidan av.

En del av det vi har utsatts för. Händelserna på Utøya denna sommar och den självmordsbombare som slog till i centrala Stockholm strax före jul förra året - handlar om en liten grupp människor som känner stort utanförskap och som hamnar i extremistiska uppfattningar.

Ungdomsarbetslöshet är ett bredare samhällsproblem som den som upplever kan tala om med många andra. Det är också en prövning för våra samhällen.

Vår slutsats är att det absolut är värt varje ansträngning att sänka trösklar för att ungdomar ska kunna komma in i arbete och få ett första arbete, men då måste vi naturligtvis diskutera hur vägarna in på arbetsmarknaden ser ut för unga människor. Vår slutsats är att det som skapar problem är brister i vårt utbildningssystem.

Jag fick en fråga av två personer som jobbade här - jag tror det var för Ungdomens nordiska råd och gjorde en intervju. De frågade vilket tips jag skulle ge till den som var ung i Norden i dag. Mitt tips var att fullfölja sina studier utan att hoppa av och med detta ha rätt start för att möta den nordiska arbetsmarknaden. Jag får ständigt höra att vi har brist på arbetskraft samtidigt som vi har stor arbetslöshet, det vill säga att det som efterfrågas är alltmer krävande, och det passar inte alltid med de unga människor som kommer ut på arbetsmarknaden.

Jag kan naturligtvis också tillföra många andra och också svenska erfarenheter, men jag vill tillägga att detta är en absolut grundläggande samhällsuppgift. Sedan kan vi träta politiskt om vad som är de bästa verktygen för att åstadkomma de vägar in i arbetslivet som vi alla behöver bli bättre på att utforma.

Astrid Thors (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Värderade president, kära vänner

Som det sades, statsminister Stoltenberg, vi var stolta över dig, som man säger på mitt modersmål när du höll dina kloka ord och man på olika håll i Norden kunde följa med dig i en båt i Sverige, i en stuga i Norge eller vid en sjö i Finland. Men du sade också i dag att integrering är en av de tre viktiga åtgärderna vi måste vidta. Jag måste säga att jag ser här ett starkt samband med att man inte pådyvlar andra grupper, människor som tillhör vissa grupper, automatiskt några egenskaper. Vi har alltför mycket av det talet i Norden i dag; hör du till en viss grupp, har du en viss egenskap och kan inte integreras. Här finns det en motsättning mellan yttrandefrihet och integrering som vi är väl medvetna om, och alla de som pratar hatord försvårar vårt arbete för integrering, för en ansvarsfull politik.

Några talare har också här i dag nämnt ordet, ligestilling, jämställdhet, det var bl.a. min grupps talesperson Siv, och vi måste också säga att de nordiska samhällena är starkare för att vi har två kvinnliga statsministrar, för att vi har jämställdhet. När vi pratar om vårt nordiska brand"handlar det om att vi har en styrka på grund av ligestilling som är mycket, mycket större än vår størrelse, vi motsvarar i världen kanske 100 miljoner människor, men framför allt, värderade statsministrar, den här utmaning att inte låta hattalet försvåra den integrering som behövs och det ansvar som vi har för det svagaste i vårt samhälle.

Tor-Arne Strøm (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

I Medborger- og forbrukerutvalget har vi hatt grensehinder på dagsordenen i dag. Jeg vil rette spørsmålet mitt til den svenske statsministeren.

I Norden har vi i en årrekke jobbet med å fjerne grensehindre mellom våre land. Grensehinderforum, som ble opprettet for en del år siden, har i denne sammenhengen vært og er et viktig redskap i Norden. I forbindelse med implementering av nye EU-direktiver, vil jeg

spørre om en har rutiner og eventuelt hvilke rutiner som er etablert for å hindre at nye grensehindre oppstår som følge av dette?

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Jag tackar för alla värdefulla frågor som riktas till mig! Min uppfattning är att det absolut visar sig att den nordiska välfärdsmodellen bygger på att vi har byggt samhällen med små skillnader människor emellan men som ändå har haft förmågan att bejaka att människors drivkraft, entreprenörskap och innovationskraft släpps fram. Det är en intressant kombination.

För mig grundas detta i att vi har stora satsningar på utbildningssystem som står öppna för alla i alla faser av utbildning och som på det sättet utjämnar livschanser. Jag tycker också att det är viktigt att säga att vi ska göra varje ansträngning för att se till att alla med arbetsförmåga ska kunna komma in i arbetskraften. Det är en viktig grund för att kunna stå på egna ben. Det är också viktigt att använda budgetmakten, som vi försöker göra i Sverige, för att rikta stöd till grupper som inte har arbete och som står utanför, för att på det sättet också säkra sammanhållningen.

Vi har kommit lång i våra nordiska länder i att faktiskt erbjuda våra medborgare denna intressanta kombination av sammanhållning och att ändå bejaka människors entreprenörskap och innovationskraft. Det är en av de uppgifter jag som statsminister har, och jag är säker på att mina kolleger tycker likadant, att fortsätta värdesätta och utveckla det sammanhållna samhälle som vi har i våra nordiska länder.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den frie samtalen er en viktig del av det åpne samfunn, og den frie samtalen er grunnlaget for at vi kan ha et bredt demokrati, der alle er involvert. Men nå vet vi at hvis det blir for store økonomiske forskjeller mellom folk, risikerer vi at det blir konflikt i stedenfor en åpen, demokratisk dialog.

Vi har nettopp fått oversatt til norsk en kjent bok som heter *The Spirit Level*, som dokumenterer en klar sammenheng mellom store økonomiske forskjeller og høyt konfliktnivå og derigjennom et svakere demokrati og derigjennom igjen et mindre åpent deltagende samfunn. Derfor vil jeg spørre alle ministrene, men kanskje spesielt statsminister Reinfeldt: Ser man økende økonomiske forskjeller mellom borgerne som en trussel mot det åpne samfunn?

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Tack för den frågan! Låt oss konstatera, vilket också min kollega Jens Stoltenberg gjorde i dag, att det inte är någon av oss som har satt sig för att införa olika former av gränshinder. Det som händer är att vi nationellt gör olika regeländringar som sedan inte alltid utformas likadant i andra länder. Det som är avsett att göra någonting bättre i ett av länderna blir i realiteten ett gränshinder.

Hur förhindrar vi då detta? Dels har vi i vårt regeringskansli gett instruktioner till departementen om ständigt tänka över så att vi inte bygger hinder mot andra länder, inte heller för företagare. Det är en av de utgångspunkter vi ska ha när vi värderar den lagstiftning

vi ska genomföra. Vi har också via Gränshindersforum och arbetet inom ramen för Nordiska rådet blivit bekanta med vilken typ av gränshinder vi faktiskt har.

Vi kunde i dag på morgonen få presenterat för oss att, även om det är otillräckligt, har under det senaste året 13 olika former av gränshinder tagits bort till följd av de ansträngningar som görs. Var och en av oss statsministrar har fått höra att det mycket hänger på oss att göra ytterligare ansträngningar. Jag tror att det beror på att befolkningarna i våra länder alltmer naturligt rör sig över våra gränser, antingen det gäller att man är arbetskraft, studerande, turist eller att man väljer att bo i ett land men köpa en fritidsstuga i ett annat. Skälen är många. På det sättet integreras vi allt närmare mellan de nordiska folken. Detta i sin tur trycker på för att vi ska bli bättre på att ta bort gränshinder.

Svaret på frågan är: Ja, vi har gett sådana instruktioner, men vi får i alla fall höra att våra länder bygger på med olika former av gränshinder. Det är naturligtvis inte bra.

Jyrki Katainen (Samlingspartiet (Saml))

President! Jag skulle vilja anknyta till tre frågor som har tagits upp. Den första var hur det är möjligt att stärka demokratin fast vi lever i en ekonomisk kris. Den andra var om vi har några gemensamma åsikter om den ekonomiska politiken fast vi representerar olika politiska partier.

Ensinnäkin ihmiset aivan aidosti ja oikeutetusti kysyvät, millä oikeudella eräät voivat elää niin, että he aiheuttavat ongelmia sekä itselle että muille. Vastaus on: ei millään oikeudella. Jokaisella maalla ja poliitikoilla on tietysti oikeus sotkea omat asiansa, mutta erityisesti näin kiinteässä yhteydessä kuin elämme, jokaisen toimilla on vaikutusta toistenkin elämään.

Miten voidaan sitten vahvistaa kansalaisten luottamusta kriisiaikoina siihen, että päästään kriiseistä yli ja voimme välttyä tulevilta kriiseiltä? Minä luulen, että tämä pohjoismainen tapa puhua suoraan vaikeista asioista, kertoa, että meillä on ongelma, ja kertoa, että se vaatii vaikeita ratkaisuja, on se ainoa tapa, jolla luottamusta voidaan vahvistaa.

Suomessa ja muissa Pohjoismaissa talouskriisi on tuonut mukanaan vaikeita tilanteita. Meillä velkaantuminen on nousussa eikä työttömyys ole paras mahdollinen. Meidän pitää vain sanoa suoraan, että nämä asiat ovat hoidettavissa - luojan kiitos, ne ovat hoidettavissa mutta ne vaativat yleensä vaikeita ratkaisuja. Ihmiset yleensä ymmärtävät, kun ei kierretä eikä yritetä väistää vastuuta.

Me Pohjoismaissa olemme ansaitusti ylpeitä siitä, että me olemme Euroopan vahvimpia talouksia ja samaan aikaan vahvimpia hyvinvointiyhteiskuntia. Tämä ei ole mikään itsestään selvä totuus eikä saavutettu etu, puhumattakaan siitä, että se olisi luojan meille antama erityisvapaus. Se on syntynyt siitä, että meillä on ollut mahdollisuus ja halu tehdä vaikeita päätöksiä ja ottaa vastuuta omasta tilanteestamme 90-luvun kriisissä eri Pohjoismaissa.

Kuten jo totesin, tämä ei ole saavutettu etu. Me olemme edelleen ja erityisesti tällä hetkellä vaikeassa tilanteessa, ja meillä täytyy olla rohkeutta puhua kansalaisille suoraan ja tehdä niitä toimenpiteitä, joilla taloutta vahvistetaan.

Onko meillä sitten yhteisiä näkemyksiä talouden perusasioista? Eilen pääministerikollegoiden kanssa meillä oli mahdollisuus puhua siitä, kuinka näemme euroalueen ja koko EU:n ja myös Pohjoismaiden taloustilanteen. Me jaamme kyllä yhteisen perusajatuksen hyvin pitkälti. Meillä oli myös yhteiskokous Baltian pääministereiden kanssa, ja täytyy sanoa, että minä olen äärettömän iloinen ja ylpeä siitä vahvuudesta, joka koko Itämeren alueella on. Me jaamme

saman perusnäkemyksen vahvasta taloudesta ja siitä, että poliitikkojen täytyy kantaa vastuuta vaikeina aikoina ja tehdä myös vaikeita ratkaisuja. Oikotietä onneen ei ole.

Presidentti! Haluaisin lopettaa ihan konkreettiseen, pieneen asiaan. Täällä on puhuttu rajaesteistä. Arvostan suuresti sitä työtä, jota Ole Norrbackin johdolla on tehty identifioidaksemme rajaesteitä. Työpaikkojen määrään ja kasvuun voidaan vaikuttaa sillä, että meillä on yhteiset standardit taloudessa, esimerkiksi vaikkapa puurakentamisen suhteen. Suomessa on yritetty vuosikausia edistää puurakentamista, mutta meidän sisäinen lainsäädäntömme ja standardimme ovat sitä vaikeuttaneet. Olen ihan varma, että eri puolilla Pohjoismaita meillä on samanlaisia vaikeuksia.

Jos me poistaisimme näitä kaupan esteitä yhteisillä standardeilla, me saisimme myös uusia kasvualoja, kuten nyt vaikkapa puurakentaminen, ja meillä olisi yhteinen suurempi sisämarkkina.

Skandinavisk oversættelse:

President! Jag skulle vilja anknyta till tre frågor som har tagits upp. Den första var hur det är möjligt att stärka demokratin fast vi lever i en ekonomisk kris. Den andra var om vi har några gemensamma åsikter om den ekonomiska politiken fast vi representerar olika politiska partier.

För det första frågar människor helt uppriktigt och berättigat med vilken rätt vissa kan leva så att de orsakar problem både för sig själva och för andra. Svaret är: med ingen rätt. Varje land och politiker har naturligtvis rätt att trassla till sin situation, men särskilt i den nära kontakt som vi lever i inverkar varenda ens åtgärder även på andras liv.

Hur kan vi då stärka människors förtroende i kristider för att vi klarar oss igenom kriser och kan undvika framtida kriser? Enligt mig är detta nordiska sätt att direkt ta upp svåra frågor, berätta att vi har ett problem och berätta att det krävs svåra lösningar, det enda sättet att stärka förtroendet.

I Finland och övriga Norden har ekonomiska krisen fört med sig svåra situationer. Hos oss ökar skuldsättningen och arbetslösheten är inte så bra som den kunde vara. Vi bör helt enkelt säga direkt att dessa frågor kan lösas – gudskelov, de kan lösas men de kräver ofta svåra lösningar. Människor är ofta förstående när man inte drar sig för problem eller försöker undvika ansvar.

Vi i Norden är välförtjänt stolta över att våra ekonomier är bland de starkaste i Europa samtidigt som vi är starka välfärdssamhällen. Detta är varken en självklar sanning eller en förvärvad rättighet, för att inte tala om att det skulle vara en särskild frihet given av skaparen. Det har sin upprinnelse i att vi haft en möjlighet och vilja att fatta svåra beslut och ta ansvar för vår situation i de nordiska länderna i samband med krisen på 90-talet.

Som jag redan sade handlar det inte om en förvärvad rättighet. Vi är fortfarande och särskilt för tillfället i en svår situation, och vi bör ha kurage att diskutera direkt med invånarna och vidta sådana åtgärder som stärker ekonomin.

Förhåller vi då oss likadant till grundläggande ekonomiska frågor? I går hade vi en möjlighet att med statsministerkollegor diskutera våra uppfattningar om euroområdet och ekonomiska situationen i hela EU och Norden. I mångt och mycket delar vi nog samma grundtanke. Vi hade även ett gemensamt möte med de baltiska statsministrarna, och jag måste säga att jag är oerhört glad och stolt över den styrka som finns inom hela Östersjöområdet. Vi delar samma grundsyn på en stark ekonomi och att politiker bör axla sitt ansvar i svåra tider och även fatta svåra beslut. Det finns ingen genväg till lyckan.

President! Jag vill avsluta med en helt konkret liten fråga. Här har vi diskuterat gränshinder. Jag sätter stort värde på det arbete lett av Ole Norrback som gjorts för att identifiera gränshinder. Vi kan påverka antalet arbetstillfällen och öka dem genom att ha gemensamma standarder i ekonomin, till exempel inom träbyggande. I Finland har vi försökt främja träbyggande i en lång tid, vilket vår interna lagstiftning och standarder dock försvårat. Jag är bergsäker på att likadana svårigheter förekommer runtom i Norden.

Om vi avlägsnade dessa handelshinder med gemensamma standarder fick vi även nya tillväxtbranscher, såsom till exempel träbyggande, och en större gemensam inre marknad.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Mér fannst koma hér fram mjög athyglisverð spurning um hvort misskipting gæti ógnað öryggi eða lýðræði í samfélögum og svar mitt við því er tvímælalaust já. Og ég byggi það meðal annars á ýmsum athugunum sem hafa verið gerðar og ég byggi það líka á skoðunum fræðimanna, eins og Richard Wilkinsons, sem kom til Íslands nýlega og sat landsfund okkar jafnaðarmanna, þar sem hann sýndi fram á með óyggjandi hætti, könnunum og öðru sem hann hefur gert, hvað það skiptir miklu fyrir samfélög í heiminum að minnka ójöfnuð, draga úr ójöfnuði og koma á meira réttlæti og draga úr misskiptingu í tekjum í samfélaginu. Og hann sýndi einmitt fram á hvernig þetta gæti dregið úr glæpatíðni og hvernig þetta gæti stuðlað að meira öryggi í samfélögum. Ég er því á því að þetta sé mjög rétt og við eigum að skoða þetta svolítið á norrænum vettvangi. Nú er það svo að norrænu samfélögin standa hvað best í heiminum hvað þetta varðar; velferð og minni misskiptingu heldur en er víða heiminum. En ég held að við eigum samt að skoða hvernig við getum – eins og hér var spurt hjá Mariu til dæmis, hvort við getum styrkt betur öryggisnetið í okkar norræna velferðarsamfélagi. Og ég held að við getum gert það. Við getum skipst á skoðunum um reynslu okkar, hvað hefur dugað best. Á Íslandi er það til dæmis þannig að við höfum gengið í gegnum mikla kreppu síðastliðin þrjú ár og það sem við höfum reynt að passa upp á er okkar velferðarsamfélag. Og niðurstaða og athuganir sem hafa verið gerðar á því sýna að það hefur borið árangur vegna þess að við höfum varið lægst launaða fólkið í samfélaginu og lífeyrisþega gegn þeirri kreppu sem við höfum gengið í gegnum. Og ég held að það skipti verulegu máli. Ég vil nefna eitt dæmi, af því hér er mikið talað um unga fólkið, að um 30% þeirra sem eru á vinnumarkaði á Íslandi hafa bara grunnskólapróf. Og þar er virkilega verk að vinna. Ég veit ekki hvernig tölurnar eru á hinum Norðurlöndunum en þetta eigum við að skoða saman, einmitt til að treysta betur öryggisnetið. Og það sem við gerðum sérstaklega í þessari kreppu varðandi atvinnulausa og unga fólkið sem var á atvinnuleysisskrá var að við skipulega hjálpuðum því út af atvinnuleysisskránni og inn í nám, sem hefur skilað gífurlega miklu og ég held að þegar við Íslendingar lítum til baka, hvernig við fórum í gegnum þessa kreppu, þá sé þetta eitt af því sem við getum verið mjög stolt af, þ.e. hvernig við hjálpuðum unga fólkinu sérstaklega, því það er í miklu langtímaatvinnuleysi á Íslandi, að komast í nám meðan kreppan er að ganga yfir. Ég held tvímælalaust að við ættum að taka það fyrir á næsta þingi okkar hvernig við getum lært af reynslu hvers annars að því hvað varðar að styrkja velferðarsamfélög okkar, hvað við getum gert. Og komið því meira á evrópskan vettvang líka, hvað við getum gert til þess að minnka misskiptinguna í samfélaginu, sem er ógn við mjög margt, ekki bara öryggi í samfélaginu heldur það líka það að fólki líði vel í samfélaginu, það hlýtur jú að vera okkar markmið.

Skandinavisk oversættelse:

Jeg synes det ble stilt et svært interessant spørsmål om hvorvidt ujevn fordeling kan utgjøre en trussel mot tryggheten og demokratiet i et samfunn. Mitt svar er utvilsomt ja. Det bygger jeg blant annet på forskjellige undersøkelser som har vært foretatt, og jeg bygger det på meningene til forskere som Richard Wilkinson, som nylig var på Island og deltok da vi sosialdemokrater hadde landsmøte. Der viste han på en ubestridelig måte med undersøkelser

og forskjellig han har gjort, hvor viktig det er for verdens samfunn å minske forskjellene og sørge for mer rettferdighet og å redusere den ujevne lønnsfordelingen. Han viste også nettopp hvordan dette kan føre til mindre kriminalitet og mer trygghet i et samfunn. Jeg mener at dette er helt rett, og vi må se på dette i nordisk sammenheng. Nå er det slik at de nordiske land skårer høyere på velferd og likhet enn de fleste land i verden. Jeg tror likevel at vi må vurdere, slik Maria var inne på, om vi kan forbedre sikkerhetsnettet i våre nordiske velferdssamfunn. Jeg tror at vi kan klare det. Vi kan utveksle erfaringer og se på hva som har fungert best. På Island er det for eksempel slik at selv om vi har vært gjennom en stor økonomisk krise de siste tre år, har vi lagt vekt på å verne om velferdssamfunnet vårt. Våre konklusjoner og undersøkelser som har vært gjennomført, viser at det har gitt resultater da vi har klart å skjerme de lavlønte og pensjonistene mot krisen vi har vært gjennom. Det tror jeg har vært svært viktig. Jeg ønsker å nevne et annet eksempel. Det har vært snakket mye om unge mennesker, og på Island har omtrent 30 prosent av de som er på arbeidsmarkedet kun grunnskoleutdanning. Her må vi virkelig ta et tak. Jeg vet ikke hvordan tallene ser ut for resten av Norden, men dette må vi se på sammen, nettopp for å styrke sikkerhetsnettet. Det vi la særlig stor vekt på i denne krisa når det gjelder de arbeidsledige og unge i arbeidsledighetskø, var å systematisk hjelpe dem fra køene og over i utdanning, og det har gitt svært gode resultater. Når vi islendinger ser tilbake på hvordan vi håndterte krisa, tror jeg at noe av det vi kommer til å være stolte av, er hvordan vi i særlig grad hjalp de unge – som opplever stor langtidsarbeidsledighet på Island – til å komme i utdanning mens krisa pågikk.

Jeg mener uten tvil at vi på vårt neste møte bør ta opp hvordan vi kan lære av hverandres erfaringer når det gjelder å styrke velferdssystemene våre, hva vi kan gjøre. Vi kan også i større grad heve opp på europeisk nivå spørsmålet om hva vi kan gjøre for å minske ulikheten i samfunnet. Dette er viktig, ikke bare for tryggheten i samfunnet, men også for at folk skal ha det bra, og det må jo være målet vårt.

Marianne Berg (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Herr president! Jag riktar min fråga till statsminister Helle Thorning-Schmidt.

Vi har talat om demokrati, trygghet och solidaritet under lång tid här. Men det kan också finnas hinder i ett demokratiskt samhälle som har att göra med de gränshinder som finns. Jag tänker speciellt på rösträtten, som är en fundamental grundsten i en demokrati. För danska medborgare som jobbar i Danmark men har flyttat till Sverige och blivit pendlare finns det en regel som säger att man mister sin rösträtt här i Danmark när man har bott i Sverige i två år. Jag tycker att det är en förvånande regel i vårt demokratiska Norden.

Min fråga till statsminister Helle Thorning-Schmidt är: Hur tänker statsministern arbeta med denna fråga framöver? Detta är ju en klar och tydlig demokratifråga.

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Tak for, at vi får startet den debat. Jeg kan også godt sige, at det er en debat, vi har haft gennem mange år i Danmark. Særlig med udbygningen af Øresundsregionen har det naturligvis været en af de diskussioner, vi har haft, nemlig hvorvidt man kan stemme i Danmark, når man bosætter sig i udlandet. Denne regering har ikke nogen umiddelbare planer om at ændre den praksis, vi har haft gennem mange år i Danmark.

Men vi har planer om ændre på andre områder, som måske også kunne interessere Nordisk Råd. Vi vil gå i gang med et arbejde og diskutere, hvorvidt man kan have dobbelt statsborgerskab. Gennem mange, mange år har det ikke været muligt at have dobbelt statsborgerskab, og vi vil gå videre med at undersøge mulighederne for, at folk kan få dobbelt statsborgerskab, således at man kan udøve sine rettigheder i to forskellige lande. Det er en diskussion, som vi er kommet frem til ad en lang vej. Det er ikke en nem diskussion, men det er en af de diskussioner, som den nye regering agter at sætte i gang.

Finn Sørensen (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak. Tak til statsministrene for redegørelsen. En del af det åbne samfund er jo, at de nordiske lande har åbnet sig for EUs indre marked. Det har i de fleste af landene, hvad Nordisk Råd også tidligere har beskæftiget sig med i bl.a. en stor rapport, medført det, vi kalder social dumping, altså at udenlandsk arbejdskraft misbruges til at udøve tryk på løn- og arbejdsvilkår. I den forbindelse er alle landene stødt på et problem med EUs regler, som de fortolkes af EU-Domstolen. Det seneste eksempel er fra Island fra i sommer, hvor Island fik at vide, at de ikke må kræve fuld løn under sygdom over for udenlandske virksomheder og heller ikke kræve, at disse udenlandske virksomheder arbejdsskadeforsikrer deres udstationerede ansatte.

Så jeg har et spørgsmål til den islandske statsminister om, hvad man i den islandske regering synes om sådan en dom.

Og så har jeg et spørgsmål til alle statsministrene om, hvorvidt de er enige i, at det er uacceptabelt, at EFTA- og EU-Domstolene - det var så EFTA-Domstolen, men det er de samme regler - på den måde kan gribe ind i fagbevægelsens konfliktret og medlemslandenes ret til at beskytte sig mod social dumping. Tak.

Karin Åström (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president! Ett av Europas största problem, frånsett den finanskris vi är inne i, är ungdomsarbetslöshet, vilket en del talare här har varit inne på. Såväl ungdomsarbetslöshet som utbildningsplatser och rätt typ av utbildning tycks vara gigantiska problem i hela Europa och så även i Sverige. I Sverige har vi i dag 21,4 procents ungdomsarbetslöshet, vilket är en mycket hög siffra.

När man tittar på statistiken ser man att Norge ligger betydligt lägre än resten av de europeiska länderna. Jag skulle vilja ställa frågan till statsminister Stoltenberg: Vad är det ni i Norge gör för att komma åt ungdomsarbetslösheten, och vilka goda råd kan ni ge till oss andra länder i Norden och Europa?

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Når det gjelder arbeidsløshet, tror jeg det er viktig å minne om det jeg sa i det forrige innlegget, nemlig at vi kan inspirere hverandre, men vi kan ikke kopiere hverandre. Det er store forskjeller mellom de nordiske landene. Derfor er det ikke mulig å si at selv om ett land

lykkes med én ting, for eksempel å håndtere arbeidsløshet, så kan man bare kopiere det de gjør, i andre land. Men vi kan lære av hverandres erfaringer, og jeg kan si to-tre ting om det.

Det ene er en - vil jeg si - ansvarlig og ryddig makroøkonomisk politikk. Det handler om å bruke budsjettene, bruke finanspolitikken, til å jevne ut svingninger i økonomien. Da er det alminnelige sysselsettingsnivået høyt, og da er det også lettere å holde ungdomsledigheten lav.

Det andre er omfattende arbeidsmarkedstiltak rettet mot ungdom, opplæring og kvalifisering for å unngå at folk kommer ut i ledighet. Vi vet erfaringsmessig at hvis folk har vært ledige i en periode, er det veldig vanskelig å få dem tilbake i arbeid. Ledigheten går lettere opp enn ned. Så det er viktig å holde folk i en form for aktivitet, slik at de ikke blir varig stengt ute fra arbeidslivet.

Så er det selvsagt slik at Norge har hatt fordel av oljeinntektene. Det er vi klar over, og vi gleder oss over det. Men det er to-tre ting å føye til:

Det ene er at Norge har hatt perioder med høy arbeidsløshet og oljeinntekter samtidig. Vi hadde høy arbeidsløshet på 1980-tallet og oljeinntekter, vi hadde svært høy arbeidsløshet og finanskrise, bankkrise, på 1990-tallet og oljeinntekter, og vi hadde også tilløp til dette på begynnelsen av 2000-tallet. Så det er fullt mulig å ha problemer i økonomien selv om man har oljeinntekter - det har Norge bevist - men det er en fordel å ha dem, for da får man et virkemiddel ekstra.

Jeg vil også si at det krever en høy grad av budsjettdisiplin å la være å bruke penger man har. I Europa er jo problemet at man har brukt penger man ikke har. Vårt problem er at vi skal la være å bruke penger vi har. Begge deler stiller krav til ansvarlighet på litt ulike måter.

Ansvarlighet og målrettet arbeidspolitikk tror jeg er nøkkelen, enten man snakker om det ene eller det andre landet.

Jóhanna Sigurðardóttir (Samfylkingin (A))

Ég ætla að svara þessari spurningu sem fram kom um félagsleg undirboð sem ég tek undir að er mjög alvarleg, ef það tíðkast í löndum að það séu félagsleg undirboð hjá erlendu starfsfólki sem kemur til landsins og Ísland var nefnt í því sambandi. Þegar ég var félagsmálaráðherra fyrir nokkru síðan þá tókum við mjög hart á þessu máli, hvað félagsleg undirboð varðar, vegna þess að það var sannarlega töluvert um það á Íslandi og við fórum í alveg sérstakt átak með verkalýðshreyfingunni til þess að vinna að því máli sem skilaði verulegum árangri. Og ég hélt satt að segja að við værum komin það langt að dómar eins og þeir sem hér voru nefndir ættu ekki að geta komið upp. Þetta er mjög alvarlegt mál, félagsleg undirboð halda launanum auðvitað niðri og oftast lægstu launanum í samfélaginu. Ég geri því ráð fyrir að þessi dómur sé til sérstakrar skoðunar hjá félagsmálaráðuneytinu og Vinnumálastofnun. Og ég mun skoða þetta sérstaklega þegar ég kem til Íslands en takk fyrir ábendinguna.

Skandinavisk oversættelse:

Jeg ønsker å svare på dette spørsmålet om sosial dumping, som jeg er helt enig i er en svært alvorlig sak. I flere land forekommer det sosial dumping av utenlandske arbeidstakere som flytter dit, og Island ble nevnt i denne sammenhengen. Da jeg var sosialminister for noen år siden, gikk vi drastisk til verks mot sosial dumping. Grunnen var at det faktisk forekom en god del sosial dumping på Island, og vi lanserte en egen kampanje mot denne sammen med arbeidstakerorganisasjonene, og det førte til gode resultater. Jeg trodde ærlig talt at vi hadde

kommet såpass langt at slike domfellelser som her har blitt nevnt, ikke burde forekomme. Dette er en svært alvorlig sak; sosial dumping holder selvfølgelig lønningene nede, som regel de laveste lønningene i samfunnet. Jeg regner derfor med at denne dommen blir nøye vurdert i Sosialdepartementet og Arbeidsdirektoratet. Jeg vil også følge opp saken når jeg er tilbake på Island, takk for å gjøre meg oppmerksom på den.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president! Jag skulle vilja ställa en fråga till den finske statsministern Jyrki Katainen.

I dag har det varit ett side-event, "Det gröna Norden - en jämställd aktör". Där har ni i det finska ordförandeskapet varit pådrivande. Det är bra, för vi måste lyfta fram genusperspektivet i klimatarbetet. Klimatförändringar drabbar rika och fattiga länder men också kvinnor och män olika.

Vi måste visa på den sociala och mänskliga dimensionen och på skillnaden mellan män och kvinnor när det gäller handlingssätt, attityder och konsumtionsmönster. Det handlar om både genus och klass.

Hur kan Finlands statsminister ihop med sina nordiska kolleger lyfta fram genusperspektivet i kommande klimatförhandlingar? Jag menar att detta är nödvändigt. Jag menar också att Norden där kan vara pådrivande.

Jyrki Katainen (Samlingspartiet (Saml))

Herra presidentti! Tänään keskustelimme nimenomaan tästä aiheesta, ja totesimme, että meillä oli yhteinen näkemys - näin uskallan sanoa kollegoiden puolesta - että sukupuolinäkökulma täytyy tuoda mukaan tähän ilmastonmuutosasiaan, kun siitä keskustellaan. Näemme samalla tavalla, että tämä voi olla asia, joka jää meidän vastuullemme. Mutta hyvä niin, viedään sitä sitten eteenpäin ja tuodaan nämä ilmastonmuutoksen eri ulottuvuudet esiin. Tässä on kysymys tasa-arvosta, mutta siinä on kysymys myös ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta ja siitä, että nähdään, että ilmastonmuutos ei ole pelkästään teollisuuspoliittinen asia, vaan se on kaikenkattava, laaja yhteiskunnallinen ongelma.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president! Idag diskuterade vi uttryckligen detta tema och slog fast att vi hade samma ståndpunkt – detta vågar jag säga å mina kollegors vägnar – att könsperspektivet bör integreras i denna klimatförändringsfråga då den diskuteras. Vår åsikt är att detta kan vara en fråga som faller på vårt ansvar. Men fint så, vi för den då vidare och tar upp dessa dimensioner i klimatförändringen. Detta handlar om jämställdhet men det handlar även om lika behandling av människor och om att förstå att klimatförändringen inte endast är en industripolitisk fråga utan även ett heltäckande omfattande samhällsproblem.

Kimmo Sasi (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Herr president!

Vi har talat väldigt mycket om solidaritet. Europa är i dag i kris, och nu begär Europa solidaritet av Kina, utvecklande länder och Ryssland för att finansiera finanskrisen i Europa.

Kunde man tänka sig att Sverige, Danmark och Norge också skulle delta i de säkerhetsmekanismer som har skapats i Europa?

Finn Sørensen (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Undskyld, måske er det utidigt, men jeg spurgte jo faktisk alle statsministrene om, hvad de mener om EF-Domstolens indgreb i vores konfliktret og om medlemslandenes ret til at beskytte sig mod social dumpning. Jeg er måske for tidligt ude, for det kommer måske i de afsluttende bemærkninger, og så undskylder jeg.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Jeg oppfatter at det er to spørsmål jeg skal svare på.

Det ene er spørsmålet om sosial dumping. Vi er selvsagt opptatt av å hindre sosial dumping. Vi mener at det har vært fullt mulig å kombinere vår deltakelse i EUs indre marked og fri bevegelse av arbeidskraft med tiltak mot sosial dumping. På noen områder har vi etter at vi har implementert direktiver, måttet iverksette egne nasjonale tiltak. Men enten vi snakker om f.eks. tjenestedirektivet eller andre direktiver som har vært omdiskutert, knyttet til sosial dumping, er vår nasjonale erfaring at det har vært fullt ut forenlig med EUs direktiver. Men det krever altså nasjonale tiltak. For eksempel har vi i Norge innført noe som heter allmenngjøring av tariffavtaler, dvs. at man vil kunne stille lovfestede krav til et minimumsnivå på lønn. Det er vanligvis ikke tilfellet i Norge. Vanligvis har vi ikke et lovfestet lønnsnivå i Norge. Så svaret på det er at vi så langt mener det er fullt ut forenlig å ha et velorganisert arbeidsliv og innføring av EUs ulike direktiver.

Når det så gjelder bidrag til EUs krisepakker, tror jeg det er viktig å understreke følgende: For Norges del er det ikke et spørsmål om man skal gå inn med støtte, hjelp eller gaver. Det har heller ikke EU bedt om. Men det som det er blitt lagt til rette for, er at man kan investere i europeiske papirer, og det norske pensjonsfondet investerer både i europeiske aksjer og i europeiske gjeldspapirer/obligasjoner. Pensjonsfondet har f.eks. investert i det europeiske redningsfondet allerede, men det er med høy sikkerhet, og det er med god avkastning. Så jeg kan ikke framstille det som at vi gjør det av medlidenhet eller omsorg for Europa, vi gjør det fordi vi anser det som en god kommersiell investering. Slik vil vi selvfølgelig fortsatt være åpne for å investere i papirer med trygghet og god avkastning. I tillegg bidrar Norge gjennom IMF. Som andre nordiske land investerer vi i Det internasjonale pengefondet. Det har vært snakk om å øke rammene til IMF, og hvis det er bred enighet om det, er Norge beredt til å gå inn med ytterligere penger til IMF. Men også det er innskudd med avkastning, og jeg vil heller ikke kalle det bistand, men mer investeringer som bidrar til å stabilisere europeisk økonomi.

Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokraterne (S))

Jeg skal forsøge at besvare de to spørgsmål, der har været. Først om den europæiske lånefond. Der er svaret ganske enkelt, at Danmark ikke er et euroland, og Danmark er ikke blevet bedt om at bidrage til den europæiske lånefond. Det er en diskussion, der har været

mellem de 17 eurolande, og det er dem, der har bidraget til lånefonden. Nu udestår der nogle mere tekniske diskussioner om, hvordan man så at sige får det meste ud af lånefonden ved at geare den, og så må vi derefter se, hvordan de diskussioner om, hvordan den skal geares, falder ud. Men jeg vil bare sige, at Danmark ikke er blevet bedt om at bidrage til den europæiske lånefond.

Hvad angår hr. Finn Sørensens spørgsmål om den sociale dumping, synes jeg for det første, det er vigtigt at sige, at når man har et fællesskab som det europæiske, som alle mere eller mindre er en del af, er det vigtigt, særlig for mindre medlemslande, som normalt gør det, de skal, at man har en domstol, som kan afgøre, om landene lever op til de krav og regler, vi har i et fællesskab. Derfor er jeg i udgangspunktet utrolig positiv over for, at vi har en domstol, som kan afgøre nogle af de her spørgsmål. Jeg mener ikke, at der har været domme, som vi ikke har kunnet klare i de enkelte lande. Der har været domme, der har været svære, og som vi lige skulle forstå, og som vi lige skulle implementere, men der har endnu ikke været domme, som vi ikke med vores normale systemer i Danmark har kunnet klare at få gennemført på en fornuftig måde.

Jeg vil så sige om social dumping, at det selvfølgelig er noget, vi skal diskutere løbende. En af de diskussioner, vi har haft med det nye regeringsgrundlag, er, at vi vil være bedre til at styrke myndighedernes kontrol af, om der arbejdes efter fornuftige regler, de regler, som nu engang gælder i Danmark. Udenlandske lønmodtagere er velkomne i Danmark, men de skal selvfølgelig arbejde på vilkår, der normalt gælder i Danmark. Der vil vi også øge myndighedskontrollen for at sikre det, og det er en af de ting, som vi bl.a. nævner i vores regeringsgrundlag.

Så jo, vi skal have en domstol, vi skal følge dens afgørelser, men vi skal også være opmærksomme på, at vi ikke accepterer social dumping, og at vi tager de nødvendige virkemidler i brug for at undgå det.

Fredrik Reinfeldt (Moderata samlingspartiet (M))

Herr president, mina kolleger! Frågan är väldigt grundläggande. Därför tycker jag att det är viktigt att lite grann komplettera med den utgångspunkt som Jens Stoltenberg nämnt när det gäller pengar. Det beskrivs nära nog över hela Europa som att en massa länder ägnar sig åt att ge pengar till andra länder. Jag vill inte säga att frågeställaren antytt detta, men det beskrivs väldigt ofta på nämnda sätt. Vi har en tysk debatt om detta, och vi har haft en sådan diskussion, vet jag, även i Finland. Också i mitt land får vi konstant frågor av typen: Varför ska vi ge pengar till ett annat land?

Jag vill bara peka på det Jens Stoltenberg nyss sade. Det mesta av det som är konstruerat är lån till marknadsmässiga villkor. Gåvor har i mycket få fall utdelats, utan det är lån som ett land ger till ett annat land. Den största krishanteringsfond som nu byggts upp är den så kallade EFSF:en. Den är eurogemensam; det är de 17 euroländerna som har hand om detta. Därutöver har bland annat Sverige och Danmark bilateralt gått med i lånefaciliteter till länder som varit i problem, såsom Irland. Vi har också bredare gjort det för Lettland och för Island. Men i flera fall har de här lånefaciliteterna inte fullt ut använts. Det gäller bland annat Lettland och Island. Men det handlar just om lån.

Skälet till att diskussionen möjligen nu mer kommit i gång är att vi nu för första gången diskuterar reella skuldavskrivningar, det vill säga att det nu kan bli en förlustfördelning vi talar om. Då försöker man säkerställa att det delvis får genomslag på den privata sektorn - alltså

att man gör nedskrivningar av privata aktörers tillgångar. Men där kan det mer också komma i fråga att det kanske blir en förlustfördelning med påverkan också på olika stater. Det är ännu inte färdigt, vill jag påpeka.

Diskussionen kring Kina och liknande handlar mer om hur man i EFSF ska konstruera det så att man betalar för att ta bort en del av risken från låntagarna för att gå in i de här operationerna. Det är alltid ännu mer intressant. Om man kan få marknadsmässiga villkor och någon dessutom är villig att ta bort en del av risken kommer det att vara ännu säkrare investeringar. I en sådan miljö kommer säkert både kineser och andra att vara mer villiga att överväga att placera sina pengar.

Det vi däremot har lärt är att de stora förlusterna kommit i länder som inte haft ordning på hur man hanterar situationen när kriserna kommer tillbaka in i bankerna. Det vill säga när enskilda länders problem går överstyr och banker får stora förluster och det inte finns någon ordning likt den jag i ett tidigare svar redogjort för angående en bankakut som säkerställer att notan inte hamnar hos skattebetalare. Vi har sett länder som på kort tid både fördubblat och tredubblat sina statsskulder därför att man i realiteten gått in och täckt inte ett annat lands skulder men väl det egna banksystemets fallissemang. Det är vad man verkligen måste titta på om man vill ta långsiktigt ansvar för offentliga finanser.

Bertel Haarder (Venstre (V) - Midtergruppen)

Noridsk Råds præsident

Tak. Dermed slutter denne brede debat om de åbne, demokratiske nordiske samfund.

Jeg vil tillade mig at konkludere, at både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er taknemmelige over for Norge og Jens Stoltenberg for den måde, katastrofen blev håndteret på. Derved har vi sikret, at den ikke svækkede de demokratiske værdier, men styrkede dem - værdier som ytringsfrihed, fællesskab, tillid og åbenhed. Tak for denne debat.

Så vil jeg foreslå, at vi går direkte - uden pause - til dagsordenpunkt 6, som omhandler Nordisk Ministerråds program for 2012. Hvis forsamlingen er indforstået med, at vi starter det punkt lidt tidligere end forventet, så vil jeg give ordet til Jens Stoltenberg. Værsgo.

6. Nordisk Ministerråds program 2012

Præsident: Christina Gestrin overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Norges formannskapsprogram i Nordisk ministerråd 2012: Velferdsstaten i et nordisk perspektiv, Dokument 3

Beslutning:

Rådet besluttede at tage Dokument 3 til efterretning.

Forhandlingerne afsluttedes kl.17.00 . Sessionen blev udsat til onsdag den 2. november 2011 kl. 9.00.

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Statsminister

Norge ser fram til å ha formannskapet. Det er et viktig oppdrag vi tar med det største alvor. Vi har sagt at vårt budskap, vårt tema og vår overskrift for vårt formannskapsarbeid vil være en utvikling av en bærekraftig velferdsstat i et nordisk perspektiv. Med bærekraftig velferdsstat tenker vi på bærekraft i mange henseender: miljømessig bærekraftig, økonomisk bærekraftig og sosialt bærekraftig. Er det noe som kjennertegner den nordiske modellen og de nordiske samfunnene, er det nettopp at vi har lyktes bedre enn de fleste andre land med å kombinere både høy økonomisk vekst og dynamiske økonomier og samtidig ha stor sosial utjevning og en miljømessig forsvarlig utvikling. Så skal man diskutere det nordiske velferdssamfunnet, er et hovedtema hvordan vi greier å forene disse tingene. Det mener vi skal være et overordnet budskap i vårt arbeid.

Når det gjelder økonomisk bærekraft, vil det være ting som knytter seg til hvordan vi fortsatt skal sikre konkurransekraft i nordiske økonomier, håndtere den gjeldskrise/økonomiske krise vi nå ser i Europa, og hvordan vi gjennom investeringer i kunnskap, gjennom investeringer i innovasjon, fortsatt skal kunne ha konkurransekraftige økonomier i de nordiske landene. Nært knyttet til det er sosial bærekraft. Det handler om inkludering, og det handler om likestilling. Vi vet at én grunn til at vi har sterke økonomier i vårt land, er at vi har lyktes med å ha mange mennesker i arbeidsstyrken - få faller utenfor, mange bidrar. Vi er gode både til å skape og til å dele. Likestilling mellom kjønn er et viktig tema som både handler om sosial rettferdighet og om økonomisk styrke. De nordiske landene utmerker seg ved å ha en svært høy andel av den kvinnelige befolkningen i arbeid, og vi har også forholdsvis høye fødselsrater. Det er en kombinasjon som er enestående, og som er et uttrykk for både sosial og økonomisk styrke. Erfaringsutveksling, bedre forståelse og drøftinger av hvordan vi kan ta vare på dette i Norden, vil være en del av de tingene vi er opptatt av fra den norske formannskapssiden.

Det siste er miljømessig bærekraft. Det handler om å videreutvikle det arbeidet vi har drevet med i mange år i Nordisk Råd, nemlig grønn vekst. Det handler selvsagt om de tradisjonelle problemstillingene – hvordan forene vekst med en miljøvennlig utvikling. Norden har jo vist at det er fullt mulig å ha vekst og likevel få ned/løse mange miljøproblemer, men det er en krevende utfordring også i årene som kommer. Der har vi interessante prosjekter og interessante samarbeidsprosjekter som vi ønsker å videreutvikle og lære mer av erfaringsutveksling mellom land.

For egen del vil jeg bare føye til at i tillegg til å utvikle nye virkemidler, nye prosjekter, bør vi også se på om det er noen ting som skal, hva skal vi si, saneres. Det er også en utfordring i Norden at vi i noen grad har selvmotsigende virkemidler. I Norden har vi både tiltak for å øke

produksjonen av elektrisk strøm, vi har omfattende subsidier til dem som ønsker å produsere mer, øke tilbudet av elektrisk strøm, og så gir vi statsstøtte til dem som ønsker å bruke mindre av den elektriske strømmen. Det er uvanlig at man både subsidierer økt produksjon og samtidig subsidierer økt forbruk av den samme varen. Det er i hvert fall over tid krevende.

Tilsvarende når det gjelder skog: Vi har tiltak både for å hugge mer og for å verne skog både i våre egne land og i andre land. Så jeg tror også en diskusjon om hvorvidt vi har konsistente virkemidler i miljøpolitikken, faktisk er en ganske interessant diskusjon som på et tidspunkt bør komme i Norden.

Men dette mener vi er viktige temaer: økonomisk bærekraft, sosial bærekraft og økologisk bærekraft.

I tillegg vil vi i formannskapsperioden fokusere på språk. Det at vi har en språklig felles identitet, opprettholder kulturelle bånd. Vi mener det er en svært viktig del av den nordiske identiteten. Den er truet, den er under press, men jeg mener at vi fortsatt skal gjøre det vi kan for å utvikle en felles språkforståelse i Norden, som en viktig del av det nordiske samarbeidet.

Det siste jeg vil si, er at det er behov for endring. Vi er alle enige om at Nordisk Ministerråd hele tiden må tilpasses samfunnsutviklingen. 2012 blir et krevende år hvor dette arbeidet må skyte fart. Det vil kreve omstillinger, og vi må se på hvordan samarbeidet kan effektiviseres og gjøres mer relevant, også med tanke på de budsjettiltak som vil bli gjennomført.

Vi ser fram til å bidra positivt til dette arbeidet i vår formannskapsperiode. Vi takker for tilliten og takker for oppmerksomheten.

Kimmo Sasi (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Fru president!

Jag vill hjärtligt tacka det norska ordförandeskapet för ett ambitiöst och omfattande ordförandeskapsprogram. Vi är tillfreds med att vi kan se många av våra, alltså rådets, rekommendationer i programmet. Det är bra att samarbetet mellan rådet och ministermötet och ordförandeskapets mål motsvarar våra rekommendationer: vi skall främja sysselsättning. Vi kan bevara vår levnadsstandard och välfärd bara om vi utnyttjar alla våra resurser i samhället.

Vi ska samarbeta med implementeringen av EU:s direktiv. Vi får inte skapa nya gränshinder i deras implementering. Likadana tolkningar förstärker oss som ett gemensamt nordiskt och speciellt ekonomiskt område. Jag tycker att italiensk mat är god, men nordisk mat har varit framgångsrik. Om vi förenar den med hälsa och välmående kan vi skapa en modern brand på vårt område i världen, och havet är vår resurs i detta hänseende.

Vårt skandinaviska språk är en svår utmaning; våra barn lär sig engelska och kan språket flytande. Förståelsen och beredskapen att använda vårt gemensamma språk har minskat. Detta kan leda till minskad samhörighet, och det kan vi inte godta. Vi måste satsa resurser på språkförståelsen och sprida våra kulturprodukter till andra nordiska länder.

Känslor är viktiga. Programmet tar hänsyn till våra kritiska kommentarer gällande närområdesamarbetet. Östersjöområdet är viktigt för oss. Vi vill vara med då nya riktlinjer dras här i rådet.

Jag noterar att rådet tas med i besluten gällande toppforskning. Vi vill sätta fokus på hälsa och välfärd och också forskning på energi och miljö är mycket viktig.

Ordförandeskapets program och mål är bra. En stor fråga är hur dessa mål kan uppnås. Man kan skriva arbetsprogram, det är en metod. En annan metod som letats fram i programmet är *best practices*, bästa exempel. Speciellt mellan de nordiska länderna är detta en bra metod då våra samhälleliga förhållanden är så lika. Men för att lyckas måste vi våga lyfta fram också kontroversiella exempel. Låt mig ta ett exempel, nämligen karensdagen i Sverige, som åtminstone statistiskt gjorde svenskarna mycket friskare. Vi måste våga debattera den här i salen. För att bibehålla vår status som mest utvecklade länder måste vi föra en öppen och utmanande debatt.

Vi behöver nya idéer för att kunna vara goda exempel för de andra och för att kunna utveckla välståndet för våra medborgares bästa.

Åsa Torstensson (Centerpartiet (C) - Midtergruppen)

Midtergruppens talsperson

Tack, statsminister Stoltenberg, för en intressant information om det kommande programmet!

Jag vill återkoppla till den tidigare debatten om det öppna nordiska samfundet där vi så tydligt betonade hur stolta vi är över vårt gemensamma arbete för ökad jämställdhet, jämlikhet och demokrati. Men jag tror också att det är viktigt att vi var och en tar till oss att det inte är något vi kan sluta arbeta med utan att vi ständigt måste utveckla detta arbete.

Mittengruppen anser att vi med erfarenheter av det som under sommaren hände i Utøya och genom att ta kraft ur den hemska massakern kan dra lärdom och kunskap om de krafter i samhället som vill skada öppenheten och det nordiska samarbetet. Vi ser att det nordiska samarbetet de facto har ett ansvar, ett ansvar att ta nya steg för ett än öppnare samhälle, ett än mer inkluderande samhälle, där medborgare ges ytterligare möjligheter till nya demokratiska redskap och en ny delaktighet och på så sätt skapa trygghet för förändringar. Norden finns i ett mycket globalt sammanhang, och jag tror att vi med nordisk historia kan skapa nya möjligheter, om vi tar ansvar för att skapa ytterligare idéer på hur vi kan öppna samhällen och kan gå före i EU och i ett globalt sammanhang.

Därför har Mittengruppen förväntningar på att det kommande programmet 2012 just ska genomsyra alla politikområden med vikten av att skapa öppenhet och nyfikenhet och möta de förändringar som är den stora utmaningen, och på det sättet skapa en ännu starkare nordisk samverkan. Jag skulle vilja ställa frågan till statsminister Stoltenberg på vilket sätt vi kan förvänta oss att detta tydligt genomsyrar det kommande programmet för 2012.

Anders Andersson (Kristdemokraterna (KD) - Midtergruppen)

Fru President! Ett varmt tack till vår norske statsminister Jens Stoltenberg för den goda presentationen av programmet Ett bärkraftigt välfärdssamhälle i ett nordiskt perspektiv. Vi vill från Mittengruppen understryka vikten av detta tema inför 2012. Vi kommer att mötas av internationella utmaningar i de nordiska samhällena, och det är därför som det är viktigt att lyfta fram den styrka som finns i det nordiskt skapade gemensamma välfärdssamhället.

Jag har ändå några kommentarer som anknyter till ämnet. Från Mittengruppen har vi en fråga som handlar om Nordiska rådet och i det sammanhanget också det nordiska EU-samarbetet. Vi skulle gärna vilja se att detta samarbete mellan de nordiska regeringarna blir mer ambitiöst

och mer systematiskt i framtiden. Vårt konkreta förslag är att Nordiska rådets session i framtiden skulle kunna få en redogörelse över kommande års EU-samarbete mellan de nordiska länderna. Det kunde ges antingen av det komman ordförandelandet i det nordiska samarbetet eller, om det skulle vara aktuellt, det kommande årets nordiska EU-presidentskapsland.

Jag skulle därför gärna vilja höra vad den norske statsministern tycker om förslaget att på det sättet lyfta in EU-samarbetet och det nordiska perspektivet i vårt rådsarbete. Generellt tror jag att det borde vara aktuellt med EU-ministerdebatter som hade en del av sessionens arbete i framtiden. Jag ser fram emot en kommentar från statsministern.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Presidentti! Minulla on oikeastaan aika kiteytetty kysymys pääministeri Stoltenbergille tästä ensi vuoden ohjelmasta.

Norjahan tunnetaan Suomessa, erityisesti pohjoisilla alueilla, maana, joka on pystynyt niin sanotun Norjan mallin kautta pitämään huolta myös väestöllisesti haasteellisten alueitten, pohjoisten alueitten, hyvinvoinnista. Kun tässä nyt teemana on pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan malli, niin sehän on erityisen haasteellista toteuttaa kestävällä tavalla niillä alueilla, jotka menettävät koko ajan väestöä siitä syystä, että siellä on paljon työttömyyttä, on vaikeuksia löytää menestyviä elinkeinoaloja. Kysymykseni oikeastaan liittyy juuri tähän, liittyykö ensi vuoden puheenjohtajuusohjelmaan tämä näkökulma, sillä meillähän on ollut tämä arktinen jatkuvasti mukana pohjoismaisessa yhteistyössä, ja tässä nyt ajattelen arktisella alueella myös Pohjoiskalotin aluetta, joka on Suomelle, Ruotsille ja Norjalle yhteinen alue tuolla pohjoisessa. Onko siis joitain sellaisia toimenpiteitä tai näkökulmia, jotka nimenomaan tukevat tuon alueen kestävän yhteiskunnan rakentamista?

Skandinavisk oversættelse:

President! Jag har egentligen en ganska koncis fråga till statsminister Stoltenberg om programmet för nästa år.

I Finland, särskilt i nordliga områden, är Norge känt som ett land som via den så kallade norska modellen lyckats sörja för välfärden även i områden med befolkningsutmaningar, nordliga områden. Nu då temat är den nordiska välfärdssamhällsmodellen är det ju särskilt utmanande att genomföra den hållbart i de områden som hela tiden förlorar invånare på grund av att där finns mycket arbetslöshet och det är svårt att finna framgångsrika näringsgrenar. Min fråga hör egentligen ihop just med detta. Ingår detta perspektiv i nästa års ordförandeskapsprogram eftersom vi hela tiden haft det arktiska med i nordiskt samarbete, och nu avser jag med det artiska området även Nordkalottområdet som är ett gemensamt område för Finland, Sverige och Norge där uppe i norr. Finns det därmed några sådana åtgärder eller perspektiv som uttryckligen stöder skapandet av ett hållbart samhälle inom detta område?

Jens Stoltenberg (Det norske Arbeiderparti (A))

Først til Kimmo Sasi som tok opp at det var et godt program fordi vi hadde lyttet til rådets rekommandasjoner, anbefalinger. Det er riktig - vi har lyttet og tatt dem med oss. Det er en dialog - vårt formannskapsprogram er jo basert på innspill og vurderinger som har kommet fra rådet. Vi tar med oss det og jobber videre på det grunnlaget. Du var opptatt av at vi skulle ha en åpen debatt. Ja, selvsagt skal vi ha det. Jeg mener det egentlig er formålet med disse temaene vi setter på dagsordenen. Det er i veldig stor grad at vi skal utløse diskusjoner,

debatter, for på den måten å ha erfaringsutveksling - lære av hverandre for å kunne forbedre hverandres politikk på disse ulike områdene.

Så var det Åsa Torstensson som var opptatt av om vi la vekt på et mer åpent samfunn. Hovedtemaene er, som jeg sa, en utvikling av bærekraftige nordiske velferdssamfunn med vekt på det sosiale, det økonomiske og det miljømessige. Men jeg mener f.eks. at det å bidra til å utjevne sosiale forskjeller, det å bidra til inkludering og likestilling, også skaper mer åpne samfunn. For samfunn preget av stor sosial ulikhet der mange ikke deltar i arbeidsliv, mange ikke får tilgang til utdanning, mange stenges ute, er ikke åpne samfunn - det er samfunn preget av at noen deltar, noen er innenfor, og andre er stengt ute og opplever ikke at det er et åpent, tilgjengelig samfunn de lever i. Det som handler om deltakelse, det som handler om arbeidsmarked, og det som handler om kunnskap, er nettopp å åpne opp samfunnet, slik at alle kan delta.

Så var det Anders Andersson som tok opp spørsmålet om en EU-redegjørelse fra Nordisk ministerråd, eller fra de nordiske statsministrene. Vel, jeg kan i hvert fall si at på de nordiske statsministermøtene har vi mange temaer som er direkte EU-temaer, vi drøfter spørsmål som skal opp i ulike EU-organer. Det er et viktig innslag på våre møter - alltid. Men om vi skal ha en redegjørelse her fra en eller flere statsministre eller på andre måter overfor Nordisk råds sesjon, mener jeg Nordisk Råd må bestemme, og ikke statsministrene. Det er Nordisk råd selv som avgjør hvilke temaer, hvilke dagsordener og hvilke debatter de skal ta. Jeg tror det kunne virke nærmest fornærmende om statsministrene bestemte hva rådet skulle diskutere. Så i respekt for rådet overlater jeg det til dere.

Og så var det det siste spørsmålet som handlet om å ta vare på arbeidsplasser og utvikling også i glesbygder - eller i utkantstrøk - i nord. Igjen vil jeg si at det ikke er direkte adressert, men det er noe som lett vil følge av det vi tar opp. For eksempel når vi snakker om utvikling av næringsvirksomhet, arbeidsplasser og arbeidsliv, er det viktig at det skjer over hele landet, også i de områdene som preges av fraflytting. Jeg vet at f.eks. i både Finland og Sverige var det nå redegjort for at mineralutvinning, gruvedrift, er store nye spennende næringer i Nord-Sverige og i Nord-Finland, og det er anledninger for å utvikle konkurransekraft i områder av Norden der vi har hatt utfordringer knyttet til bosetting og sysselsetting. Her henger ting sammen, og jeg tror at vårt formannskapsprogram gir en ramme som gjør at vi kan ta opp en lang rekke temaer på en fornuftig måte.

7. Reform af det nordiske samarbejde

Onsdag den 2. november 2011 kl. 9.00

Præsident: Christina Gestrin

Dokumentation:

- Præsidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd, A 1538/præsidiet

Bilag:

- Ny forretningsorden for Nordisk Råd, Dokument 19
- Rapport fra arbejdsgruppen om forretningsorden, Dokument 18

Ændringer til deltagerlisten:

Anne Baastrup erstattes af Sara Olsvig resten af sessionen.

Rådet besluttede at fastsætte deltagerlisten i overensstemmelse hermed.

Beslutning:

Præsidiets rekommandation i anledningen af A/1538 besluttedes med afstemning. IB 1/2011 blev vedtaget samt Rek. 27/2011 og Rek. 28/2011.

Rådet besluttede at tage Dokument 19 til efterretning.

Rådet besluttede at tage Dokument 18 til efterretning.

Forhandlingerne blev udsat til kl. 10.30

Bertel Haarder (Venstre (V) - Midtergruppen)

Nordisk Råds præsident, Præsidiets talsperson

Fru præsident. I Nordisk Råd har der gennem den seneste periode været en tendens til en vis kritik af og frustration over den måde, det nordiske samarbejde fungerer på. Det vedrører ikke bare de emner, vi beskæftiger os med, men også den måde, vi samarbejder på. Så vi må spørge os selv: Kan Nordisk Råd blive en mere aktuel og effektiv stemme, når vi kun mødes én gang om året? Hvordan sikrer vi gennemsigtighed og forankring af den nordiske politik? Er samarbejdet med ministerrådet tilstrækkeligt effektivt til at fremme de gode resultater? Hvem skal Nordisk Råd samarbejde med på den europæiske og den internationale scene? Man kan sammenfatte det i spørgsmålet: Sysler Nordisk Råd med de rette sager?

Det har Præsidiet arbejdet grundigt med, og jeg vil godt beskrive, hvordan det foregår i dag. Det er sådan, at vi jo vedtager rekommandationer. De sendes til ministerrådet eller til regeringerne. Rekommandationerne er resultatet af flere måneders udvalgsarbejde og politiske forhandlinger, som er gået forud. Når så ministerrådet modtager dem, ja, så går der frem til juni næste år, før vi får ministerrådets syn på sagen. Ofte mener ministerrådet ikke, der er anledning til at ændre noget, og så mener ministrene, at rekommandationen bør afskrives. Så bliver parlamentarikerne frustrerede og beslutter at opretholde rekommandationen ved den næste session, og alt i alt er der nu gået mellem halvandet og to år fra idé til beslutning, og desværre ofte på den måde, at der så ikke kommer noget mærkbart resultat efter de

halvandet til to år. Det synes Præsidiet vi nu bør forsøge at ændre. Vi tror, vi kan gøre det bedre.

Der er hentet inspiration i andre internationale og regionale organisationer, herunder også EU. Derfor foreslår vi nu i Præsidiet, at Nordisk Råd ud over den sædvanlige session også holder en "minisession" for at holde sagerne varme og for at halvere sagsbehandlingstiden. Vi foreslår endvidere, at rekommandationerne skal besvares inden for fire måneder, og vi foreslår, at der bliver mulighed for, at ministerrådet og Nordisk Råd kan mødes og drøfte rekommandationerne fire gange årligt, hvis der er noget at drøfte.

Der skal jo være forskelle mellem regeringer og parlamentarikere, de er ikke enige om alt, men det er vigtigt, at denne uenighed ikke fører til uendelig lange sagsbehandlingstider. Ved at afholde jævnlige møder mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd kan man sikre, at forslagene bliver forhandlet direkte mellem parterne. Hvis man ikke opnår enighed, kan man indlede en slags forligsprocedure eller mægling, som vi kender det fra EU-systemet, og så skal det alt sammen gå hurtigere. Der skal være effektive møder med politiske tilbagemeldinger flere gange om året. På den måde tror vi i Præsidiet at vi kan opnå et bedre resultat og kan lave mere nordisk politik i fællesskab.

Vi har også en række forslag til, hvordan vi bedre kan forankre vores sager og gøre dem synlige for borgerne. Vi vil gerne indføre en ret til, at man kan komme som deputation, altså få foretræde. Man kan komme og mødes med et udvalg. Det er noget vi altid har gjort i det danske Folketing, hvor folk kan komme udefra og bede om et møde med udvalget.

Man kan også indføre åbne møder for borgere eller journalister, der finder det interessant at overvære udvalgsmøderne, og vores erfaring i Danmark er, at det øger fremmødet ved møderne. Præsidiet har også drøftet det internationale samarbejde. Der blev foretaget en studierejse til Bruxelles, under hvilken der kom inspiration til, hvordan vi kan styrke vores relation til EU, og hvordan begge parter kan få gensidig nytte af det. EU-parlamentarikerne gav udtryk for, at de gerne vil samarbejde. Nordisk Råd har nogle muligheder og instrumenter, som de ikke har. Vi kan mobilisere og koordinere en nordisk holdning, og vi kan rekommandere de nordiske ministre at stå sammen i EU, i ministerrådet, når der er sager, der har særlig interesse for de nordiske lande.

Præsidiet har også drøftet samarbejdet med landene mod øst: Rusland, Baltikum, landene omkring Østersøen. Det er fortsat vigtige samarbejdspartnere, men det afgørende for samarbejdet må være den faglige relevans, og ikke blot at vi lever i det samme område. I dag er de baltiske lande jo medlemmer af både EU og NATO, og de deltager også i flere af ministerrådets programmer. Sådan var det ikke, da vi etablerede samarbejdet og de nye kontorer i de baltiske lande, men sådan er det jo heldigvis blevet.

Til sidst vil jeg nævne, at vi har en række væsentlige anbefalinger til ministerrådet. Vi er utilfredse med, at ministrene ofte ikke behandler rekommandationerne på politisk niveau, men at de lader sagerne afgøre på embedsmandsniveau. Hvis der er uenighed, lader man så at sige ofte sagen ligge. Vi ville ønske, at ministerrådet i højere grad ville gøre brug af flertalsbeslutninger, ikke på den måde, at et land kan nedstemmes, men på den måde, at et land kan acceptere, at de andre lande træffer en beslutning, der så ikke vedrører det pågældende land, der opter ud, som vi kalder det i andre sammenhænge. Den arbejdsgang, som vi har haft i ministerrådet, har ført til, at alt for mange initiativer er løbet ud i sandet, selv om der har været bred støtte blandt en række nordiske lande.

Vi mener, at de forslag, som jeg her har præsenteret fra Nordisk Råds Præsidium, vil give ny dynamik i samarbejdet og fremme politiske markeringer, politiske drøftelser og politiske initiativer, frem for at samarbejdet afpolitiseres, som der har været en tendens til.

Med disse ord vil jeg åbne debatten, og jeg håber, at flere vil deltage i diskussionen om vores reformarbejde. Dette at ændre forretningsordenen er jo ikke blot noget juridisk, det er politik, og vi skal have mere politik i Nordisk Råd. Tak.

Cristina Husmark Pehrsson (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Den Konservative Gruppes talsperson

President! Ett modernt nordiskt råd måste vara synligt, effektivt och fokuserat för att vara accepterat och uppnå goda resultat. Av detta framhåller den konservativa gruppen i Nordiska rådet behovet av en än bredare översyn av Nordiska rådets verksamhet och inriktning än den förändring av arbetsformerna som här föreligger.

President! Den konservativa gruppens uppfattning är att Nordiska rådet har tjänat oss väl, men nya tider kräver ett modernt nordiskt råd för att möta nya tiders utmaningar genom att vara vassare, mer fokuserat och effektivare. Arbetet med att modernisera Nordiska rådets verksamhet kan inte stanna här. Arbetet måste fortsätta. Med det nu liggande förslaget stannar vi på halva vägen.

Många förslag som föreligger här handlar om öppenhet, möjlighet för företrädare att delta, öppna möten, kommunikation och förankring. Detta välkomnar vi, liksom skrivningarna om Norden och omvärlden. Den konservativa gruppens yrkanden, som också föreligger på bordet, handlar för det första om två årliga sessioner. Där yrkar vi återremiss. Vad gäller innehållet och substansen finns det mycket att återigen gå igenom för att få acceptans för två sessioner.

För det andra är arbetet med Nordiska ministerrådet viktigt. Det måste ske effektivare och snabbare, men vi tror att det bästa sättet i första hand är genom dialog med Nordiska ministerrådet. Därför yrkar vi avslag på de punkterna, men yrkar i stället på att uppdra åt rådsdirektören att vid nästa presidiemöte återkomma i frågan hur en sådan dialog med ministerrådet kan ske på bästa sätt.

För det tredje har vi ett tilläggsyrkande utöver de punkter som föreligger. Där föreslår Den konservativa gruppen att sessionen beslutar uppdra åt rådsdirektören att till kommande presidiemöte återkomma med förslag på hur arbetet med ett vassare, fokuserat och effektivare nordiskt råd kan inledas. I detta arbete, president, bör också utskottens struktur omfattas.

På bordet ligger också ett yrkande om Norden och omvärlden. Det stryker vi med hänsyn till att ett sådant arbete alltid måste ske i dialog med ländernas regeringar och utrikesdepartement. Det yrkandet står vi inte bakom. Det är naturligt att Nordiska rådet har den dialogen med ländernas regeringar.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Den Socialdemokratiske Gruppes talsperson

Fru president

Eftersom många av oss i Nordiska rådet har insett att vi behöver nya verktyg och nya sätt att jobba för att kunna påverka utvecklingen och för att Nordiska rådet ska vara en politiskt tyngre aktör är det välkommet att vi har sett över våra arbetssätt.

Den socialdemokratiska gruppens målsättningar i den här reformen har varit speciellt att öka den politiska tyngden av Nordiska rådet, försnabba processerna och öka öppenheten. Förslaget innehåller flere element som gör att de här målsättningarna beaktas.

Först några ord om att försnabba processerna. För oss alla som kommer in i Nordiska rådet är det säkert en överraskning och skapar också frustration att det tar så väldigt länge att få resultat. Ofta är det så att ledamöterna hinner bytas ut från rådet innan vi kan se resultat. Det här är inte ändamålsenligt. Förslaget som ligger till behandling i dag innehåller några väsentliga förbättringar och speciellt fyramånadsregeln, dvs. att ministerrådet redan efter fyra månader skulle ge sin första syn på saken, är mycket välkommen. Idag är verkligheten den att ärenden som vi behandlar nu blir verkliga först efter två-fyra år. Därför tycker vi att det är viktigt att vi försöker hitta enighet snabbare. Vi tycker att målsättningen ska vara att vi hellre vill vara en vigulant och snabb panter och inte en långsam sköldpadda.

Så öppenheten; öppenheten är en av de nordiska värderingarna som också bättre bör inarbetas i Nordiska rådets arbete. Förslaget innehåller flere element som gör det lättare för nordbor att följa med och engagera sig i Nordiska rådets arbete. Därför välkomnar vi alla de nya element som öppnar upp vårt arbete. Möjligheter till öppna möten, att få följa med utskottsarbetet, att i störrre grad använda social media och andra informationskanaler är alla förbättringar som skapar förutsättningar för en bättre dialog. Det är också en viljeyttring att på bredast möjligt sätt förankra Ungdomens Nordiska råd i Nordiska rådets arbete.

Så några ord om att öka den politiska tyngden. För att Nordiska rådet skall kunna vara en politisk aktör och delta i diskussionen, ha en åsikt och påverka händelserna måste vi också utöver de årliga sessionerna ha möjlighet att yttra vår åsikt och skapa en nordisk politisk enighet.

Den föreslagna "minisessionen" ger ett välkommet tillfälle att dra upp riktlinjer så att vi också mellan sessionerna kan ha en politisk åsikt. Jag tror att partigrupperna här har en viktig roll.

Socialdemokraterna vill att Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet kommer samman efter denna session och inleder förhandlingar om förslagen som berör ministerrådet.

Bästa ledamöter. Presidiet har lagt fram ett enigt förslag. Gör vi så som Den konservativa gruppen föreslår backar vi och är en långsam sköldpadda. Vi har ett enigt förslag och jag hoppas att rådet stöder det.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru President! Kära nordiska vänner! Jag tror inte att någon i den här salen är besjälad av att vi ska vara en långsam sköldpadda - hellre då en studsande kanin i den nordiska terrängen. Därför handlar mycket om hur vi på olika sätt kan effektivisera vår egen organisation.

Jag tycker att det är bra att vi vid vår egen session lyfter upp detta att ministrarna inte alltid lyssnar på oss, framför allt när jag ser mig om här i Nordiska rådets rum och ser åtminstone tiotalet före detta ministrar. Jag välkomnar dem till Nordiska rådets krets med den erfarenhet som vi har, nämligen att ministrar inte alltid lyssnar på oss.

Fru President! När det gäller hur man kan förbättra Nordiska rådet tror jag också att det är viktigt att man ser på utskottsstrukturen. Nordiska rådet är en nordisk arena, ett rum där vi kommer samman och kan dryfta gemensamma utmaningar och frågor. Det är viktigt. Däremot kan man säga att vi ibland lånar parlaments struktur utan att vi har ett parlaments verktyg och medel, och det är någonting som vi ska fundera igenom: Är det verkligen så att den utskottsstruktur vi har är den mest effektiva? Eller är det så att Nordiska rådet lånar parlamentens strukturer men saknar dess verktyg? Jag tycker också att det är bra att vi försöker hitta balanspunkten mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Fru President! Sedan nämns detta med utrikes- och säkerhetspolitik, och det är alldeles uppenbart att det i vårt närområde händer saker som fångar vårt intresse. Östersjön blir viktigare utifrån ett utrikes- och säkerhetspolitiskt perspektiv. Det är självklart att det finns en nordisk dimension i detta. Det man då ska fundera igenom är balansen mellan vad som är regeringarnas ansvar och vad som är parlamentens ansvar. Vi i den svenska delegationen hade för någon vecka sedan ett möte med vår samarbetsminister, som just påpekade att det är viktigt att vi som riksdag inte tar på oss befogenheter som konstitutionellt ligger hos regeringen.

När vi nu kommer att fatta beslut om att Nordiska rådet ska arbeta aktivt med utrikes- och säkerhetspolitiska saker med sikte på att ge detta område dess riktiga plats i det formella nordiska samarbetet är det oerhört viktigt att vi från Nordiska rådet hittar den balanspunkten med de olika regeringarna så att vi inte gör någonting som är konstitutionellt fel. Det är uppenbart att utrikes- och säkerhetspolitik är viktig utifrån en nordisk dimension, men det är också viktigt att vi ser till att behålla balansen mellan vad som är parlamentens ansvar och vad som är regeringarnas ansvar. Därför yrkar jag bifall till den konservativa gruppens förslag.

Jag vill också ytterligare understryka hur viktigt det är när vi väl har fattat detta beslut att Nordiska rådet sedan har dessa kontakter med respektive regering. Vi hade tidigare en diskussion om huruvida detta med utrikes- och säkerhetspolitik ligger inom Helsingforsavtalet eller utanför, och vi har där konstaterat att det sannolikt är så att ett sådant här steg ligger inom Helsingforsavtalet.

Fru President! Avslutningsvis: Maarit Feldt-Ranta påpekade att partigrupperna är en viktig del av Nordiska rådet, och jag kan bara understryka det. Det är oerhört väsentligt att vi kommer samman från olika partier men med en gemensam värdebas och dryftar frågor tillsammans, för vi har mycket att lära av varandra. Därför ska vi inte vara den långsamma sköldpaddan.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Det har vært bred enighet om at det er behov for en modernisering av Nordisk råd og det nordiske samarbeidet. Dette kan jeg understreke etter ti år som medlem av Nordisk råd. Jeg er enig med Nordisk råds president i det han sier om at et opplegg med to sesjoner er en del av denne moderniseringen.

Jeg mener at det dokumentet vi har til behandling, er et meget godt grunnlag for det videre arbeidet, og jeg vil berømme den arbeidsgruppen som har jobbet med dette den siste tiden og for den måten de har søkt råd på underveis i arbeidet. Gjennom midtveisrapporten, som ble levert tidlig i år, fikk Presidiet en god mulighet til å komme med forslag til justeringer. Jeg tror også det har vært viktig å innhente vurderinger utenfra i denne sammenheng. Jeg vil særlig legge vekt på betydningen av at Nordisk råd blir mer effektivt i sitt arbeid, og at det blir mest mulig åpenhet rundt det viktige nordiske samarbeidet og omkring våre nordiske møter. Herunder vil jeg særlig nevne betydningen av punktet om at Nordisk ministerråd senest fire

måneder etter mottakelsen av rekommandasjoner fra Nordisk råd avgir sitt første syn på saken.

Når det gjelder åpenhet, er det viktig at rådets utvalg har mulighet til å ha åpne møter, og at det kan være en mulighet for høringer i enkelte saker. Jeg vil også presisere betydningen av at møtereferatene blir offentlige så snart som mulig og tilgjengelig for medier rundt i Norden. Dette vil involvere våre innbyggere på en langt bedre måte.

Avslutningsvis vil jeg veldig sterkt presisere betydningen av punktet om at politiske spørsmål i embetsmannskomiteene skal avgjøres på politisk nivå i ministerrådet når det oppstår uenighet i embetsmannsorganene. Samtidig er det også viktig at man fra ministerrådets side gjør dette kjent når saken legges bort, og at det blir gitt en god begrunnelse for dette. Målet med denne saken er å gjøre det nordiske samarbeidet mest mulig slagkraftig, og nå må vi komme videre med dette viktige arbeidet!

Álfheiður Ingadóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

Hr. præsident. Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe støtter hovedmålsætningen vedrørende forandring af arbejdsordningen, nemlig at politisere og modernisere Nordisk Råd og hele det nordiske samarbejde. VSG konstaterer, at tiden er inde til at sætte tiltag i gang og arbejde mod forandringer i Nordisk Råds arbejdsfaser, som vil bidrage til effektivisering og hurtigere beslutninger.

VSG har altid støttet det synspunkt, at der i højere grad skal være politik i Nordisk Råds arbejde, og udtrykker tilfredshed med, at den nye arbejdsordning, som har det som mål, bliver iværksat fra og med januar 2012. Men opfølgningen på dette arbejde bliver vigtig, og det har også stor betydning, at partigruppernes interesser bliver varetaget, og at det beløb, der udgør støtten til samarbejde på tværs af landegrænserne, bliver sikret, så grupperne kan imødekomme de omkostninger, som følger med af at have kontorer og ansatte samt møder og konferencer i forskellige lande.

Vi i VSG støtter, at de nye retningslinjer for fordelingen af støtte til partigrupperne og støtte pr. delegeret eller medlem bliver besluttet på præsidiemødet i Reykjavik til december, for vi finder, at partigrupperne og samarbejdet på tværs af grænserne er en vigtig del af Nordisk Råd, og det må ikke blive svækket.

Det er også vigtigt at sikre, at partigrupperne opstiller suppleanter til udvalgene, når medlemmerne har forfald. Det er vigtigt for det politiske indhold i arbejdet, at hver partigruppe altid har en stemme med.

Angående forslaget om to sessioner om året, en "minisession" og en hovedsession, støtter vi i VSG forslaget og mener, at det vil give anledning til, at vi bedre kan fokusere debatten, da minisessionen skal være temaorienteret.

VSG-gruppen opfordrer til, at de nye arbejdsregler bliver fulgt grundigt op af Præsidiet, og at der efter ca. et år bliver fremlagt en skriftlig vurdering af, hvorvidt man har opfyldt målsætningen om at modernisere, effektivisere og øge det politiske indhold i rådets arbejde. Det er også VSG-gruppens synspunkt, at der ikke skal gå al for lang tid, før arbejdsordningen igen bliver revideret, så det nordiske samarbejde hele tiden udvikler sig og bliver moderniseret og effektiviseret. Tak.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Det har blitt holdt mange gode innlegg så langt i denne debatten. Konklusjonen er - slik jeg forstår mine kollegaer i Nordisk råd som har hatt ordet så langt - at Nordisk råd ikke er noen betydelig politisk aktør, som Nordisk råd burde være. Vi klarer ikke å sette dagsordenen for den politiske debatten. Et politisk organ som ikke klarer den jobben, må man ta en kraftig diskusjon om har livets rett.

Arbeidsgruppens forslag og konklusjonene fra Presidiet er gode med hensyn til å bidra til at vi endrer vår arbeidsform. Vi gir vår støtte til de forslagene som er fremmet, både i arbeidsgruppens rapport og i Presidiets innstilling. Men det fordrer at vi er villige til å gjøre endringer, og at vi setter i gang så raskt som mulig.

Jeg har vært medlem av dette organet i ca. seks år nå. I den tiden har jeg følt økende frustrasjon over å være parlamentariker i dette organet. Ting tar tid, er det noe som heter i Norge, og det får man bekreftet når man involverer seg i det nordiske samarbeidet. Det tar altfor lang tid fra et initiativ blir fremmet, til det skjer noe, hvis det i det hele tatt skjer noe med saken.

Ministerrådet har den holdning at det meste som kommer fra parlamentarikernes side, skal avskrives. Det kreves en holdingsendring på begge sider.

Vi er også nødt til å ta debatten om hvorvidt vi fokuserer for bredt. Om utvalgsstrukturen som Wallmark var inne på er riktig, er et viktig debattema framover. Jeg tror at dette organet hadde vunnet mye dersom vi hadde snevret inn antall temaer vi fokuserer på hvert år, og heller prøvd å få større debatt om dem.

For eksempel er vi nødt til å være mer i tiden. Med de hendelsene som var i Norge i juli, ville det kanskje ikke vært unaturlig at Nordisk råd i denne sesjonen hadde hatt samfunnssikkerhet som et stort debattema, i og med at det er noe som angår oss alle. Da er vi i tiden, og da kan vi sette dagsordenen. Jeg ser frem til at vi setter i gang med de forslagene som vi nå snart skal gå til votering over.

Silvia Modig (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Presidentti! Myös minä aion omaa äidinkieltäni korostaakseni puhua suomeksi.

Minä pidän erittäin hyvänä tätä keskustelua uudistuksesta. Näinkin lyhyellä kokemuksella voin sanoa, että sitä varmasti tarvitaan. Pyrkimys lisätä Pohjoismaiden neuvoston työn vaikuttavuutta on ehdottomasti hyvä ja kannatettava. Meidän pitää olla paljon poliittisempi toimija kuin me nyt olemme. Tästä on hyvänä esimerkkinä Nuorten Pohjoismaiden neuvoston päätösasiakirja, joka mielestäni toimii meille erittäin hyvänä esimerkkinä siitä, mihin meidänkin pitäisi täällä aikuisten salissa pystyä.

Pyrkimys on hyvä, mutta keinoista minä en ole aivan varma.

Auttaako lisämäärä kokouksia? – Se auttaa siihen, että me voimme ajankohtaisemmin ja nopeammin reagoida asioihin. Pystymme ehkä sillä tavalla olemaan poliittisempia.

Auttaako se käytännön työhön? – Ainakin pienessä ryhmässämme olen huomannut sen, että sitoutuminen ja osallistuminen eivät aina ole mahdollista kaikkien muiden kiireiden takia. Pelkään, että lisäkokoukset voivat vain pahentaa tätä ongelmaa.

Tärkeintä minun mielestäni tässä uudistuksessa tulisi olla yhteistyö ministereiden suuntaan, se, että kun me saamme täällä ideoita ja annamme lausuntoja, ne saataisiin toimeenpantua. Se on minun mielestäni ensisijaisen tärkeätä.

Pidän myös tosi hyvänä avausta sosiaalisen median ja uusien tekniikoiden suuntaan. Siellä on paljon mahdollisuuksia. Meidän pitää myös saada mediassa läpi paremmin ne keskustelut, joita täällä käydään. Sosiaalinen media yhtenä on loistava esimerkki siitä, miten saamme kansalaiset juurtumaan myös tähän meidän toimintaamme.

Yhtä asiaa pidän erityisen huolestuttavana: tutkimusala haluttaisiin siirtää kokonaan pois kulttuuri- ja koulutusvaliokunnasta elinkeinovaliokuntaan. Tätä en pidä hyvänä suuntana. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että tutkimusalaan on hyvä saada elinkeinoalan näkemys ja elinkeinovaliokunnan asiantuntijuus mukaan, mutta sitä, että se kokonaan lähtisi pois koulutuksen alalta, en pidä hyvänä.

Senpä takia pitäisin parempana vaihtoehtona sitä, että järjestäisimme näille kahdelle valiokunnalle yhteisen elimen, jossa tutkimusasioita käsiteltäisiin.

Skandinavisk oversættelse:

President! Även jag kommer att använda finska för att markera mitt modersmål.

Jag anser denna reformdiskussion vara ytterst bra. Även med så här kort erfarenhet kan jag säga att den behövs säkert. Målet att öka slagkraften av arbetet vid Nordiska rådet är klart bra och behjärtansvärt. Vi bör vara en mycket mer politisk aktör än för tillfället. Ett gott exempel på detta är Ungdomens Nordiska råds slutdokument som enligt mig är ett mycket gott exempel för oss på vad vi vuxna här i salen även bör klara av.

Målet är bra men jag är inte lika säker på metoderna.

Hjälper det att ha fler möten? Det bidrar till att vi kan aktuellare och snabbare reagera på frågor. Kanske vi på så sätt kan vara mer politiska.

Stöder detta det praktiska arbetet? Åtminstone i vår lilla grupp har jag lagt märke till att det inte alltid är möjligt att förbinda sig och delta på grund av allt annat brådskande. Jag är rädd för att fler möten kanske endast förvärrar detta problem.

Enligt mig bör det viktigaste i denna reform vara samarbetet gentemot ministrarna, att när vi får idéer och yttrar oss här genomförs de även. Enligt mig är detta essentiellt.

Jag anser även öppningen gentemot sociala medier och ny teknologi vara verkligt bra. Där har vi många möjligheter. I medier bör vi även få bättre igenom de diskussioner som förs här. Sociala medier är ett ypperligt exempel på hur vi kan förankra vår verksamhet bland våra invånare.

En fråga anser jag vara särskilt bekymmersam: Man vill överföra forskningssektorn helt och hållet från Kultur- och utbildningsutskottet till Näringsutskottet. Detta anser jag inte vara en bra utveckling. Jag anser absolut det vara bra att näringslivets uppfattningar och

näringsutskottets expertis även beaktas inom forskningssektorn, men att den överförs helt och hållet bort från utbildningsområdet anser jag inte vara bra.

Därmed anser jag ett bättre alternativ vara att vi skapar ett gemensamt organ för dessa två utskott för att behandla forskningsfrågor.

Maria Tolppanen (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa puheenjohtaja, arvoisat kollegat! Hidas kilpikonna, nopea jänis vai ylväs mutta yllättävän nopea norsu, elefantti? Minä ehkä toivoisin tätä kaikkein eniten. Tällä hetkellä Pohjoismaiden neuvostolla on ehkä syytä hieman natisutella rajojaan sekä ryhmiensä rajoja sen takia, että maailma on muuttunut eri Pohjoismaissa. Sen myötä myös Pohjoismaiden neuvoston olisi hyvä muuttua.

Tällä hetkellä tilanne on sellainen, että tässä salissa ja tässä yhteistyössä on mukana iso joukko kansallisia kansanedustajia, jotka toimivat ilman varsinaista ryhmää. Muutos on ollut niin nopea, että siihen tuskin kukaan on voinut oikein kunnolla reagoida. Tämä muutos on tapahtunut kaikissa Pohjoismaissa aikalailla samaan aikaan mutta hieman eri tavalla.

Me olemme joukko, joka emme kuitenkaan sovellu yhdeksi yhteiseksi ryhmäksi. Vie aikaa ennen kuin löydämme oman poliittisen kotimme Pohjoismaitten neuvostossa. Me kukin ymmärrämme varsin hyvin, että yhteistyötä tarvitaan ja sitä tullaan tekemään. Me toivomme ja ainakin minä toivon, että siihen saakka, kunnes löydämme oman paikkamme, muut ryhmät ottaisivat tämän muutoksen tilanteen huomioon, joka nyt on täällä menossa, ja tehtäisiin hyviä ja demokraattisia päätöksiä, joissa valittaessa ihmisiä erilaisiin paikkoihin ei käytettäisi meihin minkäänlaista diskriminaatiota siksi, että olemme tällä hetkellä ulkopuolinen ryhmä. Tämä on varmasti asia, joka seuraavan neljän vuoden aikana ainakin meillä Suomessa, joka meillä on siis istuntokausi, tulee korjaantumaan.

Asiat eivät muutu päivässä, mutta silti ei ole syytä lähteä siihen, että etenemme kuin hidas kilpikonna ja jarrutamme yhteisen avoimen ja toimivan demokratian asiaa, joka meillä Pohjoismaissa on tähän saakka ollut ja joka toivottavasti pysyy sellaisena. Se on se stabiili, hyvä asia, joka vielä edelleen kehittyy.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande, ärade kollegor! En långsam sköldpadda, en snabb hare eller ett ståtligt men överraskande snabbt djur, en elefant? Kanske hoppas jag allra mest på detta. För tillfället har Nordiska rådet kanske anledning att smått tänja på sina gränser och sina gruppers gränser eftersom världen förändrats i de nordiska länderna. Därför vore det bra om även Nordiska rådet förändrades.

För tillfället är situationen sådan att i denna sal och detta samarbete deltar en stor skara nationella parlamentariker som arbetar utanför en egentlig grupp. Förändringen har varit så snabb att knappast någon har kunnat reagera på den riktigt ordentligt. Denna förändring har skett i alla nordiska länder vid ungefärligen samma tidpunkt men på lite olika sätt.

Vi är en grupp som dock inte passar ihop i en enda gemensam grupp. Det tar tid innan vi finner vårt politiska hem vid Nordiska rådet. Varenda en av oss förstår synnerligen väl att samarbete behövs och det kommer att göras. Vi hoppas eller åtminstone hoppas jag på att tills vi finner vår egen plats beaktar övriga grupper denna förändring som nu pågår här och att det fattas bra och demokratiska beslut, att då det väljs personer till olika positioner diskrimineras

vi inte på något sätt för att vi för tillfället är en grupp som står utanför. Detta är en fråga som under de följande fyra åren åtminstone hos oss i Finland, som alltså är vår sessionsperiod, säkert kommer att korrigeras.

Allt ändras inte på en dag men ändå bör vi inte gå in för att framskrida som en långsam sköldpadda och bromsa upp en gemensam och fungerande demokrati, som vi hittills haft hos oss i Norden och förhoppningsvis även har i fortsättningen. Det är en stabil fin fråga som fortfarande utvecklas.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Bästa ledamöter!

Vad är det egentligen som håller på att ske? Jag ville gå upp i talarstolen för att uppmärksamma att Den konservativa gruppen i dag, precis på mållinjen då vi ska fatta beslut i detta ärende, väljer att lägga in backen och backa tillbaka till det som den här processen började från.

Hur kan man i sista minuten komma med ett förslag där man försöker göra det gemensamma arbete vi ganska länge hållit på med till ingenting? Vi har haft en lång process. Vi fick en delrapport i våras och en ytterligare rapport i somras. Presidiet har vid fyra olika tillfällen behandlat ärendet och kommit med ett enigt förslag att gå vidare med rådets arbete.

Det är inte så att vi varje år, eller ens varje årtionde, gör reformer i Nordiska rådets arbete. Det känns inte som ett konstruktivt sätt - detta med tanke på att vi haft en gemensam process där alla parter många gånger haft möjlighet att yttra sig i den här frågan och påverka processen konstruktivt. Det väcker frågan hur vi ska kunna bli bättre och snabbare om vi inte ens respekterar de gemensamma processer och regler vi har i dag.

Jag hoppas verkligen att sessionen ger sitt stöd till strävandena att göra Nordiska rådet mer politiskt, mer vigulant, mer dynamiskt.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Typisk nok har nå to talere utenfor partigruppene hatt ordet, med hver sin konklusjon - en norsk delegat, med lang fartstid i Nordisk råd utenom en partigruppe, som sier at ting tar tid, og sist en finsk delegat, utenom en partigruppe, som synes at reformprosessen har gått for fort. Sannheten ligger sannsynligvis et sted midt imellom.

Det tar tid å gjennomføre ting i forsamlinger som skal representere mange land og mange partigrupper. La meg si det slik: Hvis man synes at ting tar tid i Nordisk råd, burde man kanskje se litt hen til EU. Man kan vel si at EU ikke akkurat har forhastet seg i løsning av den akutte økonomiske krise som har rammet Europa. Når også et av medlemslandene er med på et kompromiss, og så reiser hjem og sier at nå må vi ha folkeavstemning om det vi har vært med på, sier det seg selv at ja, hvis EU har problemer, vil nok ting ta tid også i Nordisk råd.

Det andre er følgende tema: Vil en reform av den type vi nå prøver å gjennomføre, være en garanti for å fylle dette med politisk innhold? Svaret er nei; det vil det ikke. Det er opp til oss som delegater å fylle dette med politisk innhold. Den som da står på talerstolen og sier at det er for lite politikk i Nordisk råd, kunne jo selv ha foreslått det. Og jeg kan nevne en samarbeidsminister, som på et internt møte i går mente at vi kunne hatt bedre temaer på

dagsordenen akkurat nå enn å diskutere strukturer. Ja vel, men det kan jo en samarbeidsminister selv sette på dagsordenen.

Så jeg er på en måte litt *fed up* - som det heter på et fellesnordisk språk - av de som står på talerstolen og sier at det er for lite politikk her. Men så kom med politikk, da!

Nå har vi bedt om en "minisesjon" - i mars neste år, kanskje. Det er fritt opp til de politiske gruppene å foreslå kontroversielle, spennende politiske temaer for "minisesjonen". Og det behøver ikke være forberedt tre år i forveien; det kan være noe som - for å bruke en annen talers uttrykk - er i tiden, om ikke akkurat i øyeblikket, for vi må i alle fall ha sakspapirer til møtet. Men det er mulig å bruke "minisesjonene" til å få større tempo i fremdriften i Nordisk råd, og det er mulig å bruke sesjonene til også å sette politisk dagsorden på mer kontroversielle og spennende måter, som gjør at vi kanskje også kan vekke opp pressebenken og i alle fall få dem til å skrive litt om Nordisk råd. Det er opp til oss å fylle strukturen med politisk innhold.

Afstemning efter § 17 i arbejdsordningen vedrørende udvalgsforslag A 1538/presidiet: Nye arbejdsformer i Nordisk Råd

Første afstemning

Første at-sats:

Præsidiet foreslår,

at Nordisk Råd afholder to årlige sessioner. Hovedsessionen afholdes om efteråret og en "mini"-session afholdes om foråret. Som udgangspunkt finder hovedsessionen sted i det land, der har præsidentskabet af Nordisk Råd, mens "mini"-sessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland

Den konservative gruppe foreslår,

att två årliga sessioner återremitteras. Alltför många frågor om innehåll och substans kvarstår obesvarade.

For presidiets forslag stemte: 47

For den konservativa gruppes forslag stemte: 15

Hverken for/imod: 2

I alt: 64 stemmer

For presidiets forslag stemte: Alf Egil Holmelid, Alfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Anders Karlsson, Anne Louhelainen, Ann-Kristine Johansson, Astrid Thors, Bendiks H. Arnesen, Benny Engelbrecht, Bertel Haarder, Billy Gustafsson, Christina Gestrin, Eeva-Johanna Eloranta, Eeva Maria Maijala, Finn Sørensen, Gorm Kjernli, Hans Frode Kielland Asmyhr, Jan Lindholm, Jeppe Mikkelsen, Jorodd Asphjell, Juho Eerola, Karin Gaardsted, Karin Åström, Kimmo Sasi, Lauri Heikkilä, Lúðvík Geirsson, Maria Tolppanen, Maarit Feldt-Ranta, Martin Kolberg, Oskar J. Grimstad, Per Arne Olsen, Per-Kristian Foss, Peter Johnsson, Phia Andersson, Satu Haapanen, Simo Rundgren, Sjúrður Skaale, Solveig Horne, Sonja Mandt, Suna Kymäläinen, Thomas

Danielsen, Torfinn Opheim, Torgeir Trældal, Tor-Arne Strøm, Tone Merete Sønsterud, Tuula Peltonen, Åsa Torstensson.

For den konservativa gruppes forslag stemte: Cecilie Tenfjord-Toftby, Cristina Husmark Pehrsson, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Eero Suutari, Erik Almqvist, Göran Montan, Hans Wallmark Illugi Gunnarsson, Isabella Jernbeck, Janne Sankelo, Marianne Berg, Michael Tetzschner, Olemic Thommesen, Sinuhe Wallinheimo, Sonja Irene Sjøli.

Hverken for/mod stemte: Marie Krarup, Silvia Modig

Anden afstemning:

Anden at-sats: om samarbejdet med Nordisk Ministerråd

Presidiet foreslår

at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd på politisk niveau mødes fire gange årligt i tilknytning til samarbejdsministrenes planlagte møder

at Nordisk Ministerråd senest fire måneder efter modtagelsen af rekommandationer fra Nordisk Råd, afgiver sit første syn på sagen

med henblik på at opnå enighed mellem de to parter

at de nordiske regeringer i højere grad anvender sig af muligheden for at træffe politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for, at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet (opting out)

at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at sørge for, at når der indtræffer uenighed ved behandling af politiske spørgsmål i forberedende embedsmandsorganer, skal uenigheden afgøres på politiske niveau i ministerrådet

Den konservative gruppe foreslår:

att samarbete med ministerrådet avslås

Tilläggsyrkande:

att sessionen beslutar uppdra åt rådsdirektören att till nästa presidiemöte återkomma med förslag hur en dialog med Nordiska ministerrådet bäst kan komma till stånd

For presidiets forslag stemte: 47

For den konservativa gruppes forslag stemte: 16

Hverken for/imod: 0

I alt: 63 stemmer

For presidiets forslag stemte: Alf Egil Holmelid, Alfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Anders Karlsson, Anne Louhelainen, Ann-Kristine Johansson, Astrid Thors, Bendiks H. Arnesen, Benny Engelbrecht, Bertel Haarder, Billy Gustafsson, Christina Gestrin, Eeva-Johanna Eloranta, Eeva Maria Maijala, Finn Sørensen, Gorm Kjernli, Hans Frode Kielland Asmyhr, Jan Lindholm, Jeppe Mikkelsen, Jorodd Asphjell, Juho Eerola, Karin Gaardsted, Karin Åström, Lauri Heikkilä, Lúðvík Geirsson, Maria Tolppanen, Maarit Feldt-Ranta, Marianne Berg, Martin Kolberg, Oskar J. Grimstad, Per Arne Olsen, Peter Johnsson, Phia Andersson, Satu Haapanen, Silvia Modig, Simo Rundgren, Sjúrður Skaale, Solveig Horne, Sonja Mandt, Suna Kymäläinen, Thomas Danielsen, Torfinn Opheim, Torgeir Trældal, Tor-Arne Strøm, Tone Merete Sønsterud, Tuula Peltonen, Åsa Torstensson.

For den konservativa gruppes forslag stemte: Cecilie Tenfjord-Toftby, Cristina Husmark Pehrsson, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Eero Suutari, Erik Almqvist, Göran Montan, Hans Wallmark, Illugi Gunnarsson, Isabella Jernbeck, Janne Sankelo, Kimmo Sasi, Michael Tetzschner, Olemic Thommesen, Per-Kristian Foss, Sinuhe Wallinheimo, Sonja Irene Sjøli.

Ingen stemte hverken for/imod

Den konservative gruppes forslag til 3. at-sats blev trukket tilbage.

Tredje afstemning:

Den konservative gruppe havde fremsat et tillægsforslag til præsidiets oprindelige/samlede forslag:

att sessionen beslutar uppdra åt rådsdirektören att till nästkommande presidiemöte återkomma med förslag på hur arbetet med att skapa ett mer fokuserat och effektivt Nordisk Råd kan inledas. I detta arbete bör också utskottsstrukturerna ingå

For presidiets samlede forslag stemte: 43

For den konservativa gruppes forslag stemte: 20

Hverken for/imod: 0

I alt: 63 stemmer

For presidiets forslag stemte: Alf Egil Holmelid, Alfheiður Ingadóttir, Anders Andersson, Anders Karlsson, Anne Louhelainen, Ann-Kristine Johansson, Astrid Thors, Bendiks H. Arnesen, Benny Engelbrecht, Bertel Haarder, Billy Gustafsson, Christina Gestrin, Eeva-Johanna Eloranta, Eeva Maria Maijala, Finn Sørensen, Gorm Kjernli, Jan Lindholm, Jeppe Mikkelsen, Jorodd Asphjell, Juho Eerola, Karin Gaardsted, Karin Åström, Lauri Heikkilä, Lúðvík Geirsson, Maria Tolppanen, Maarit Feldt-Ranta, Marianne Berg, Martin Kolberg, Per-Kristian Foss, Peter Johnsson, Phia Andersson, Satu Haapanen, Silvia Modig, Simo Rundgren, Sjúrður Skaale, Sonja Mandt, Suna Kymäläinen, Thomas Danielsen, Torfinn Opheim, Tor-Arne Strøm, Tone Merete Sønsterud, Tuula Peltonen, Åsa Torstensson.

For den konservativa gruppes forslag stemte: Cecilie Tenfjord-Toftby, Cristina Husmark Pehrsson, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Eero Suutari, Erik Almqvist, Göran Montan, Hans Frode Kielland Asmyhr, Hans Wallmark, Illugi Gunnarsson, Isabella Jernbeck, Janne Sankelo, Kimmo Sasi, Michael Tetzschner, Olemic Thommesen, Oskar J. Grimstad, Per Arne Olsen, Sinuhe Wallinheimo, Solveig Horne, Sonja Irene Sjøli, Torgeir Trældal,.

8. Generaldebat og debat om Budget for 2012

Præsident: Bendiks H. Arnesen overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Samarbejdsministrenes redegørelse, Dokument 6
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012, B 272/presidiet; C 2

Beslutning:

Rådet besluttede at tage Dokument 6 til efterretning.

Præsidiets rekommandation i anledning af B 272/præsidiet; C 2 blev godkendt - Rek. 5/2011.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister

Herr president!

Mina damer och herrar och goda vänner! Jag hoppas ni hade en mycket trevlig kväll i går. Största delen ser faktiskt ganska krya ut och inte så trötta. Det var ju ett förslag i budgeten att vi skulle inhibera all alkoholförbrukning vid Nordiska rådets möten, men som tur var fick vi det utbackat och därför ser resten av er glada ut också i morgon!

Även om en del av det finländska ordförandeskapet ännu är kvar tänkte jag satsa på ungefär de tio månader vi har haft äran att vara ordförande. Det kommer att bli kort, koncist och logiken är enkel. Jag fokuserar på ett par av ordförandeskapets huvudteman och där under på ett antal av de viktigaste händelserna och resultaten.

Jag börjar kort med samarbetsministrarnas möte, vi har påbörjat en praxis utanför själva mötesagendan att vi diskuterar vissa teman informellt. Det första mötet gick av stapeln i februari då samarbetsministrarna träffades i S:t Petersburg i Ryssland; då lyfte man fram vårt samarbete i närområdena och i synnerhet i nordvästra Ryssland. Sedan hade vi ett möte i Vasa i september där vi fokuserade på gränshinder, en fråga med direkt inverkan på enskilda nordiska medborgarnas liv och leverne.

Det första tema jag ville lyfta fram i dag är det gröna Norden, en klimatsmart aktör. Huvudtemat för vårt ordförande har ju varit hanteringen av klimatförändringen och mycket av det konkreta klimatarbetet förs framåt i det s.k. globaliseringsinitiativen som startades under det förra finska ordförandeskapet 2007. Men utöver detta vill jag lyfta fram i synnerhet två skilda helheter. Det första är att det finska ordförandeskapet öppnades vid månadsskiftet januari -.februari med en stor internationell konferens om hållbar utveckling och lokala s.k. *best practices* inom Östersjöområdet. Konferensen, som var i Åbo, lyckades bra, vi hade 600 deltagare från sammanlagt 18 länder inklusive bl.a. 85 olika lokala myndigheter och 80 medborgarorganisationer.

Den andra saken jag ville lyfta fram var i början av september då vi arrangerade *Nordic Climate Festival at Aalto*, ett klimatevenemang på det nya Aalto-universitetet med 90 inbjudna studerande från olika nordiska universitet. Arbetet genomfördes inom sju specifika arbetsgrupper med teman som bl.a. byggnadernas energieffektivitet, hållbara transportmetoder och hållbar formgivning.

Den tredje helheten jag ville lyfta fram i dag är gränshinder: öppenhet, människornas valfrihet och den fria rörligheten hör till grundpelarna av den nordiska gemenskapen. Rent konkret kommer vi här in på gränshinderproblematiken, högt prioriterat av det finska ordförandeskapet. Det danska ordförandeskapet började ifjol en praxis att vissa identifierade gränshinder behandlas i alla relevanta ministerrådskonstellationer. Det här är bra för att vi har fått mera synlighet och tyngd till den här problematiken. Och vad har vi lyckats med tillsvidare? Med stöd från Gränshinderforum har vi under det gångna året lyckats röja 13 hinder och som bäst jobbar man aktivt med cirka 40 övriga hinder. En närmare beskrivning av gränshinderarbete kommer att ges lite senare i form av en gränshinderredogörelse.

Fjärde och sista helheten jag ville lyfta fram i dag har att göra med kommunikation. Under ordförandeskapet har vi satsat på vissa kommunikationsinsatser. Vi har verkligen försökt satsa på synlighet och kommunikativ växelverkan. Vi har kommunicerat via våra egna nätsidor samt för första gången på Facebook. Det är ju självklart att Nordiska rådet borde ha mycket mera vänner på Facebook, men det här kommer säkert att stiga fram under de närmaste månaderna. Vi har också haft fototävlingar på Flicr och så har vi haft en *Finland Nordic Road Show* för att diskutera med unga i skolor. Jag tycker att det har varit ett bra initiativ.

Slutorden: det kan vara för tidigt att dra några definitiva slutsatser hur vi har lyckats, men vi kan med gott samvete konstatera att den gemensamma resan mot nya utmaningar fortsätter resolut och i god anda - Vi i Norden tillsammans.

Anders Andersson (Kristdemokraterna (KD) - Midtergruppen)

Herr president! Jag vill också vända mig till den finske samarbetsministern och framföra ett varmt tack för den redogörelse som vi har fått här. Det finska ordförandeskapet har varit aktivt och framåtriktat. Jag vill särskilt nämna ungdomsseminariet om öppenhet och demokrati, som arrangerades i Helsingfors för ett par veckor sedan. Det var bra att man kunde få fram ett sådant bra tillfälle riktat mot ungdomar inom en relativt kort tid efter de otäcka händelserna på Utøya och i Oslo. Från Mittengruppen vill jag markera vårt tack för den initiativkraft som fanns i ledarskapet hos det finska ordförandeskapet.

I det här sammanhanget vill jag utnyttja tillfället att den finska samarbetsministern har en stor EU-erfarenhet och kunskap. Detta gör jag i rollen som vice ordförande för Nordiska rådets Mittengrupp. Min fråga till samarbetsministern handlar om konkreta åtgärder för att få fram ett systematiskt och proaktivt nordiskt EU-samarbete. Vi vet att nordiskt EU-samarbete är viktigt, och det markeras ofta i olika festtal, men detta är inte tillräckligt. Det borde finnas en gemensam nordisk EU-agenda, gemensamma målsättningar och mycket mer systematik i vårt EU-samråd.

Ett exempel där jag tror att vi skulle få ökad kraft och kunna visa lite mer nordiska muskler vore om vi inför det kommande danska ordförandeskapet i EU kunde ha resolutioner här i Nordiska rådets session att hänvisa till - resolutioner om energipolitik och om hälsopolitik - och konstatera att detta är något som Nordiska rådet har kunnat enas om och alltså är en gemensam nordisk hållning.

Min fråga till samarbetsministern är därför: Vilka åtgärder tänker Nordiska ministerrådet vidta för att bygga ut och utveckla det nordiska EU-samarbetet för att vi därmed ska bli en starkare röst i det europeiska politiska samtalet?

Erik Winther Paisley (Det Konservative Folkeparti (KF))

Præsident, Ungdommens Nordiske Råd

Høje Nordisk Råd. Det er mig en ære på Ungdommens Nordiske Råds vegne at orientere Nordisk Råd om vores arbejde, vores indstillinger og vores tanker om Norden.

Det har været et sorgens år, og vi har oplevet anslag, der ikke blot ramte ungdommen som sådan, men ramte dybt ind i vores hjerter, i vores rækker, og udløste en sorg, vi endnu ikke har forstået at sætte endelige ord på. Men vi prøver, og vi prøver gennem seminarer som Det Åbne Norden som dette finske ordførerskab hjalp os til at holde, hvis indstillinger mange af jer har set og læst, håber jeg.

Det afspejler, at vi har haft et behov for samtale og for samhørighed. Men der er også et behov for, at politikken ikke kun handler om sorg, tab og terror, for jeg kan forsikre jer om, at vi ikke er terroriseret. Nej, i rædselens sted har vi kampmod og virkelyst og stolthed over vores demokratiske tradition, og det er egentlig frugterne af den demokratiske tradition, som jeg har besteget denne talerstol for at fortælle jer om.

Vi har i Ungdommens Nordiske Råd haft en meget kontant debat, en frimodig debat, oven i købet på skandinavisk, og det er de resultater af den debat, som jeg nu vil fremlægge for jer. Og jeg skal sige, at de spænder vidt. Nogle er ideologiske, andre er pragmatiske; nogle blev vedtaget med brede flertal, andre efter lang debat og kontrovers. Ungdommen har engageret sig i den nordiske debat med kritiske udtalelser om de europæiske økonomier og den bekymrende finanspolitiske centralisering.

UNR har udtrykt ønske om flere konkrete tiltag. Vi har ønsket flere skibe og fly til at sikre menneskeliv og miljø i Arktis; vi har foreslået en fællesnordisk uddannelsesportal. Vi foreslår lettere navneskifte for transseksuelle, bedre akutpleje til de såkaldte papirløse, ratificering af ILOs konvention om oprindelige folkeslag, og endelig har vi resolveret, at ungdommen burde inddrages mere i det politiske arbejde. Det er nemt at sige, men jeg skal også sige, at det jo var studenterskandinavismen, som for 150 år siden var med til at lægge grunden for det aktuelle samarbejde, vi har i denne sal i dag. Så i grunden er det en tilbagevenden til det, der er grundlaget: Det folkelige, studenterne og ungdommen.

Med det vil jeg gerne takke for ordet.

Bertel Haarder (Venstre (V) - Midtergruppen)

Nordisk Råds præsident, Præsidiets talsperson

Hr. præsident. Jeg vil gerne takke for redegørelsen og takke for det gode samarbejde i løbet af året. Præsidiets budgetgruppe har holdt flere møder med den finske samarbejdsminister i løbet af 2011, og der var stor taknemmelighed over for det yderst informative budgetseminar, som formandskabet holdt i begyndelsen af året. Det gav Nordisk Råds medlemmer et grundigt kendskab til det nordiske budget.

I foråret var der som bekendt langvarige regeringsforhandlinger i Finland, og det betød, at planlagte møder med ministrene blev udsat. Men de finske regeringsforhandlinger medvirkede til, at der kom et langt afsnit om det nordiske samarbejde i det nye finske regeringsgrundlag. Jeg vil også godt nævne, at det nye regeringsgrundlag i Danmark også indeholder et langt og grundigt afsnit om det nordiske samarbejde, og det vil jeg gerne kvittere for.

Vi noterer os også, at samarbejdsministrene nu langt om længe har holdt deres første officielle møde i Rusland. Det er vigtigt at fastholde et godt samarbejde med naboer i regionen. I Præsidiet er vi også glade for, at Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har arbejdet sammen om

at få fjernet grænsehindringerne i Norden, men jeg skal ikke skjule, at der fortsat ligger store opgaver foran os, og det drøftede vi med statsministrene så sent som i går.

Elimineringen af grænsehindringer er sammen med globaliseringsprogrammet helt centrale arbejdsområder for Nordisk Råd i den nærmeste fremtid, og derfor er jeg glad for, at det finske formandskab har lagt vægt på både spørgsmålet om grænsehindringer og på globaliseringsprogrammet.

Med disse ord vil jeg gerne kvittere for samarbejdsministrenes redegørelse og takke for det år, der er gået. Jeg glæder mig til samarbejdet, hvor jeg jo nu sidder på den anden side af bordet. Tak.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister

Herr ordförande. Tack för de tre inläggen och de vänliga hyllande orden om det finländska ordförandeskapet.

Jag tror att vi alla tycker om att få komplimanger så det uppskattas mycket väl.

Anders Andersson frågade hur vi skulle kunna förbättra det nordiska samarbetet inom Europeiska unionen. Jag tycket att frågan är mycket bra och relevant och i viss mån också rätt så akut. Min tes är ganska långt den att 1995 när Finland och Sverige blev medlemmar i EU och Island och Norge hölls utanför blev det en viss separation inom det nordiska samarbete, inte minst inom den Europeiska unionen. Men jag skulle våga påstå just nu och har sett under de sista tre-fyra åren en viss renässans inte minst i och med den isländska ansökan till Europeiska unionen men egentligen på grund av en utomstående utmaning och ett hot som kallas för finans- eller skuldkrisen. Och här märker man vem som är ens riktiga vänner och var man hör hemma.

Visst är det ju på det viset att Finland är det enda nordiska landet som är med i euron, och det är ett av de få euroländerna som är AAA-rated också. Men jag skulle våga påstå att t.ex. det finska, danska och svenska samarbetet i krisen har varit otroligt viktigt för att vi har fått en viss nordisk linje. Jag vågar påstå - jag hoppas att jag inte går för långt - att vi håller på att splittra upp oss inom den Europeiska unionen till en grupp av nordiska länder som är tuffa med sina offentliga finanser. Och det här hjälper oss att samarbeta ännu närmare inom den nordiska familjen. Men ganska ofta så är det här samarbetet informellt, lite som ni har det i korridorerna här. Jag tycker att det fungerar mycket bra. Det är egentligen mycket svårt att formalisera det. Men informellt fungerar det här samarbetet mycket väl. Det är hemskt svårt att säga några konkreta åtgärder som vi gör förutom att vi ringer varandra messar varandra, inför alla möten och försöker koordinera bäst vi kan.

Erik Winter Paisly hade egentligen inte en direkt fråga, men vi hade ett bra möte i morse där vi diskuterade det unga nordiska rådets program och de resolutioner ni har satt fram. Vi diskuterade arbetslöshet bland de unga i Norden. Det som har varit det bästa med det sorgliga efter de tragiska evenemangen i Norge är att de unga har fört fram den här diskussionen på ett helt annat sätt, och att svaret egentligen har varit ett öppet nordiskt samhälle, inte en polisstat. Här skulle jag våga påstå att den insats som de unga har gett, inte minst bland Nordiska rådet, har varit mycket, mycket bra.

President Bertel Haarder, tack så mycket för de vackra orden, vårt samarbete med Presidiet har varit mycket bra under det här året och kommer att fortsätta mycket väl ända tills årsskiftet.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister

Herr ordförande, mina damer och herrar!

Budgeten 2012. Jag tycker att det är ganska bra att alltid försöka jämföra för att förstå helheterna. Det har ju varit en rätt tuff process, det går inte att förneka. Men det är ganska intressant att jämföra EU:s budget med Nordiska ministerrådets budget. Nordiska ministerrådets budget är 125 miljoner euro vilket är cirka fem euro per nordisk medborgare. Med dagens de facto inflation är det en rätt så hyfsad fika, inte desto mera. EU:s helhetsbudget sitter på över 125 miljarder euro per år. EU:s budgetramar för 2014-2020 sitter på lite över 1 000 miljarder euro. Så här är bara för att ge ska vi säga en jämförelse med hur mycket Nordiska ministerrådet spenderar gentemot hur mycket Europeiska unionen spenderar. Den finländska statsbudgeten sitter på 54 miljarder euro, så kakan 125 delat på fem är egentligen ganska lite.

Fördelningen mellan sektorerna är i stort sett oförändrad med undantag av en förökning av ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk med 1,8 miljoner danska kronor från samarbetsministrarnas budget. Denna förhöjning riktas till att stärka det nordiska genresurscentrets NordGens verksamhetsgrund, såsom också Nordiska rådet har önskat. I övrigt försäkrar budgetfördelningen en fortsatt stark insats på våra nordiska prioriteringar när vi strävar efter kunnande, välmående, ett konkurrenskraftigt och hållbart Norden. Det gör mig glad att vi har lyckats behålla budgetens nuvarande nivå trots de ekonomiska stormvädret och de allmänna behovet för budgetdisciplin.

Jag skulle lyfta fram två helheter, varav det första är globaliseringsinitiativet. Det s.k. globaliseringsarbetet som lanserades av de nordiska statsministrarna i Punkaharju 2007 fortsätter även på samma nivå 2012, dvs. dryga 72 miljoner danska kronor. Med tanke på de konkreta initiativen lever bilden från år till år i och med att man kommer in i olika faser av projektcykeln. Men det som jag vill lyfta fram i det här sammanhanget är de nya insatserna som statsministrarna just har enats om med målet att främja grön tillväxt. Det avsätts drygt fyra miljoner danska kronor för att bearbeta de nya överenskomna gröna tillväxtområdena.

Den andra helheten jag ville föra fram kort och kraftigt är förhandlingarna med Nordiska rådet över huvud taget. Ministerrådets budget förbereds i dialog med Nordiska rådet och jag vill tacka rådet för en god och konstruktiv växelverkan samt ibland en mycket direkt diskussion, vilket vi välkomnar i den nordiska spiriten.

Utöver en del konkreta rådsförslag som vi har bearbetat in i budgeten 2012 vill jag först lyfta fram några mera allmänna slutsatser som vi har enats om. För det första att vi ska försöka fortsätta den täta dialogen om ministerrådets framtida politiska prioriteringar. För det andra att det tas hänsyn till rådets synpunkter när vi under nästa år kommer igång med diskussionerna om vårt närrådssamarbete med Baltikum och nordvästra Ryssland. Vi diskuterade det här i går tillsammans med parlamentarikerna i en bra, öppen diskussion. För det tredje att vi fortsätter med en stark fokus på främjande av den öppna och demokratiska Norden. Om de konkreta rådsförslagen kan bl.a. nämnas kulturfestivalen i samband med sessionen - Vem har varit där? Vi går alla. Bra! Bokmässan i Göteborg: Vem har varit där? Heja, det är bra att här finns göteborgare! Förstärkandet av Svanemärket, främjandet av

kultur och kreativitet i skolan och det nordatlantiska sjösäkerhetsarbetet, vilka tillsammans utgör en insats på cirka åtta miljoner danska kronor. Därtill är det fråga om en rad ökade satsningar inom miljö-, kultur- och konsumentområden i storleksklassen 2,5 miljoner danska kronor.

Min tid är slut därför slutordet. Allt som allt tycker vi att vi har lyckats utarbeta en stark budgetgrund för 2012 för det nordiska samarbetet och som jag redan konstaterade i början kostar hela samarbete bara fem euro per nordbo per år. Det var lite jobbigt att få ihop budgeten på grund av val i ett nordiskt land men på grund av att ett annat nordiskt land hade val i april så sympatiserar jag med de svårigheterna man brukar ha om att sköta löpande saker.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsmand

Årsaken til at jeg nå tar ordet, er at jeg har ledet Presidiets budsjettgruppe. Hva er nå det? Det er en gruppe sammensatt av én representant for hver av partigruppene. Vi har hatt en serie møter. Vi startet prosessen med å få til et seminar hvor alle medlemmene av Nordisk råd, alle parlamentarikere, ble invitert til å få en orientering om hvordan et nordisk budsjettsystem egentlig er. Da jeg for to år siden kom inn i Nordisk råd for andre gang, fikk jeg høre at budsjetter i nordisk sammenheng var ubegripelig å forstå, selv for en finanspolitiker for min del har jeg 16 års fartstid i finanskomiteen i Norge. Så vi har prøvd å åpne opp for en forståelse av dette. Jeg må også takke ministerrådets sekretariat for at de har bidratt til det.

Jeg vil også takke for et godt samarbeid om budsjettet for 2012. Det er en takk som både går til ministerrådets sekretariat og til det finske formannskapet. Som Alexander Stubb sa avslutningsvis: Vi hadde gleden av noen svært direkte samtaler - eller det man på norsk vil si på en annen måte, nemlig å kalle en spade for en spade. For hvis det er en spade, er det ingen grunn til å omtale den på andre måter enn å sette de rette ord på det. Så jeg kvitterer for dette gode samarbeidet.

Vi har også blitt enige om ikke å innføre to års budsjetteringssystemer. Det lar seg jo ikke gjøre, for vi er avhengig av nasjonale budsjetter som vedtas år for år, men vi vil å ha et perspektiv over to år. Det er mange programmer som avsluttes f.eks. i 2012 og i 2013, så midler frigjøres gradvis. Da ønsker vi å være med i dialogen om hva disse pengene skal benyttes til. Vi har i budsjettgruppen fulgt tre hovedprioriteringer som kan være av interesse å referere:

Punkt én: Budsjettpostene skal ikke prioritere rent nasjonale eller bilaterale formål som ikke har nordisk merverdi - eller et annet ord for det er nordisk nytte.

Punkt to: Budsjettpostene skal føre til nordisk nytte. Det er en liten test på om pengene er vel anvendt.

Punkt tre: Programmer og prosjekter skal være levedyktige, så de kan fortsette også etter at den nordiske finansieringen er opphørt. Vi ønsker altså ikke å sette inn prosjekter som må føre til evig subsidiering, men som er et initiativ til at de kan gå videre for egen maskin på nasjonale budsjetter, eller rett og slett uten støtte i det hele tatt.

Det er bl.a. derfor vi har reist spørsmålet om hvorvidt det gir nordisk nytte å ha 46 ansatte på kontorene i Baltikum og i Russland. Vi er ikke i tvil om at de gir nytte - de som jobber der gjør

en god innsats - men det kan reises tvil om hvem som har mest nytte av arbeidet som gjøres på informasjonskontorene. Er det noe av det arbeidet som utføres, som kan flyttes til ambassadene? En rapport viser at de gjør mye arbeid etter anmodning eller pålegg fra ambassadene. Kunne det gi mening å plassere ressurser og mannskap på andre måter, eller å tenke medfinansiering? Nytenkning etter så mange år med baltiske informasjonskontorer - når så mye har skjedd i Baltikum - er det vi etterlyser. Vi har ikke tatt til orde for nedleggelse, slik enkelte rykter blant utenriksministre tydeligvis har skapt. Men vi har tatt til orde for å se på fordelingen mellom kontorene og kanskje spare totalt.

Vi sier oss også tilfreds med at det nå avsettes midler til å få foretatt en såkalt *cost–benefit*-analyse av et nordisk pantesystem. Det har parlamentarikere ivret for i tidligere sesjoner. Det er velkjent at dette er prioritert i nordisk sammenheng, men det har møtt motstand. Man kan reise to spørsmål: Skyldes motstanden nasjonal motstand i to nordiske land? Eller skyldes det at produsentene i grunnen ikke er så bekymret for om emballasjen returneres? Det siste spørsmålet lar jeg henge i luften, men det er lobbygrupper som mener det fungerer best uten pantesystem. Vi ønsker nå å foreta en *cost–benefit*-analyse og snakke med folk direkte gjennom en slik undersøkelse. Kanskje det kan bidra til at saken får fortgang.

Hva angår kultur, noterer også Nordisk råd med tilfredshet at Kulturfestivalen kjøres videre i 2012, med en bevilgning på 1,5 mill. kr. Til forrige taler vil jeg si at Kulturfestivalen er ikke primært rettet inn på delegater som sitter her, selv om det ikke er noe forbud mot å gå dit, men den er rettet inn mot et større publikum utenfor. Vi skal også se på mulighetene for hvordan festivalen kan finansieres fremover. Nordisk råds ministerråds sekretariat er bedt om å foreta en analyse av mulighetene for at Kulturfestivalen i fremtiden, etter 2012, gradvis kan baseres på finansiering utenom Nordisk råds budsjett.

Endelig er vi også glad for at bokmessen i Göteborg i 2012 prioriteres med 1,9 mill. kr, hvilket muliggjør at vi kan få et fokus på Norden under dette arrangementet – som ellers besøkes av veldig mange mennesker, både de særlig interesserte og et bredere publikum.

Til slutt skal jeg også nevne at Nordisk råd ser frem til å avholde en konferanse med temaet: Hvordan sikrer man en effektiv nordisk konsumentpolitikk som bidrar til å sikre nordiske konsumenters rettigheter? Den skal gå i rådets regi.

Med disse ord takker jeg for budsjettsamarbeidet mellom Nordisk råd og Nordisk ministerråd.

Åsa Torstensson (Centerpartiet (C) - Midtergruppen)

Midtergruppens talsperson

Herr president! Också jag skulle vilja börja med att tacka för det goda gemensamma arbetet avseende budgeten för 2012 och de budgetprioriteringar som Per-Kristian Foss redogjort för. Jag tänker inte upprepa detta. Naturligtvis ställer jag mig bakom den redogörelsen. Däremot skulle jag vilja att vi lämnade budgetsiffrorna, dessa kronor och ören, för en liten stund även om vi nu är mitt uppe i en budgetkris. Givetvis står budgeten högst på den politiska dagordningen.

Under gårdagen genomfördes en mycket viktig, bra och intensiv debatt tillsammans med de nordiska statsministrarna på temat Det öppna nordiska samfundet. Vi lyssnade till en mycket tydlig och nästan enstämmig överenskommelse och till en från statsministrarna mycket tydlig signal till det nordiska samarbetet om vikten av hur vi fortsatt möter de krafter som vill skada de öppna, jämlika nordiska samhällena. Svaret är mer öppenhet, ännu mer inkluderande i samhället och ännu tydligare demokratiska redskap.

Utifrån det tydliga ställningstagandet från de nordiska statsministrarna och den tydliga signalen om de utmaningar som vi samfällt har vill Mittengruppen lyfta fram möjligheterna att mycket tydligare lägga strategier för att stärka det öppna demokratiska nordiska samfundet hos alla ministerråd och därmed på alla politikområden inom vilka vi gemensamt arbetar.

Jag skulle vilja fråga er samarbetsministrar hur ni ser på möjligheten att införa ett generellt uppdrag i budgeten för 2012 inriktat på alla ministerråd att på var och ens eget ansvarsområde systematiskt arbeta och lägga en strategi i syfte att stärka det öppna demokratiska samhället - naturligtvis för att i tid ta lärdom av det som inträffade på Utøya och allt i syfte att minska och möta de krafter som vill skada de öppna nordiska samhällena.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak, præsident. Jeg vil begynde med at takke Per-Kristian Foss for det gode samarbejde, vi har haft i budgetkomiteen, og den enighed, der dér har været mellem partigrupperne. Jeg vil også takke ministerrådet for det ganske gode budgetseminar, vi havde, og ikke mindst gratulere ministerrådet med projektportalen. Vi har jo ofte her på Nordisk Råds sessioner diskuteret mangelen på transparens i det nordiske budget, og projektportalen er et godt svar på den diskussion. Der kan man på webben søge oplysninger om de midler, som går til de enkelte projekter. Det er et stort og vigtigt skridt i retning af mere transparens i det nordiske budget, og det takker jeg for.

Vi er stort set tilfredse med budgettet for næste år og glade for de forslag fra rådet, som man har taget med deri. Der er midler til mange vigtige prioriteringer i næste års budget. Men rådets prioriteringer ser man på nedskæringerne. Der er en sag, som jeg vil nævne, og det er computerspilprogrammet, som der nu skæres ned på, for jeg tror ikke, vi skulle have gjort det. Ganske vist var det et tidsbegrænset program, men det er tankevækkende, at vi vælger at skære ned på det område.

Det foreslås ikke for andre mediers vedkommende, medier, som vi er mere vant til, medier som bøger eller film eller tv, at vi skærer ned på midlerne. Men på dette medie, som måske er det nyeste medie, de nye generationers medie, vælger vi at skære ned. Jeg tror, at vi skal tænke over det, før vi går til næste års budget. For det er med computerspillet, som det er med kulturfestivalen, som Alexander Stubb nævnte før, nemlig at det, som er vigtigt, er ikke, om det er medier eller events, som vi her i rummet tager del i. Det, som er vigtigt at vi støtter med midler, er det, som folket deltager i, og ikke mindst de unge generationer.

Jeg vil også påpege, at det er, som om man har noteret, at parlamentarikerne i Nordisk Råd ikke bare presser på for at få flere midler på alle områder. Alle partigrupper er stået sammen om, at man skal evaluere at flytte midler fra det arbejde, som vi har gjort i Baltikum, ikke fordi det ikke har været et godt arbejde, men fordi vi i det arbejde har opnået resultater og fremgang, så vi nu kan flytte en del af de midler, vi har brugt til det arbejde, til opgaver på andre områder. Og for at flytte midler til nye prioriteringer er det vigtigt, at vi ser længere frem hver gang, og selv om vi ikke kan arbejde med et bindende to-års-budget, tror jeg, at det er vigtigt, at vi nu er enige om, at vi, selv om vi arbejder med et bindende et-års-budget, diskuterer budgettet længere frem til to år ad gangen.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Herr president! Jag har en fråga till den finske samarbetsministern. I inledningen omnämndes helt snabbt NordGens verksamhet och att man klarat finansieringen för år 2012.

Jag skulle vilja höra lite grann om hur man ser på NordGens framtid - en verksamhet som behöver långsiktiga förutsättningar. Fortfarande är vi i Miljö- och naturresursutskottet oroliga för den långsiktiga finansieringen av NordGen. Därför vore det bra om vi här kunde få höra hur man ser på detta.

Álfheiður Ingadóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Herr præsident, jeg vil gerne tale på islandsk. Tak for det.

Það er mjög mikilvægt að við náum samstöðu um fjárveitingar hér í Norðurlandaráði og í mínum huga er mikilvægt að við gerum það þannig að við getum horft fram í tímann og þess vegna styð ég eindregið tilmæli forsætisnefndarinnar um að litið sé að minnsta kosti tvö ár fram í tímann þegar við ræðum fjárveitingar. Þessi tilmæli forsætisnefndarinnar eru alveg skýr en ráðherraráðið hefur ekki verið tilbúið til þess að fallast á þau beint, með þeim rökum að það sé ekki hægt að ákveða fjárveitingar tvö ár fram í tímann þar sem þjóðirnar sem í hlut eiga eru með sín fjárhagsár aðeins eitt ár fram í tímann. Þetta snýst ekki endilega um fjárveitingarnar sjálfar heldur að við getum gert eins konar rammaáætlun og tryggt þannig að betra skipulag sé á þeim verkefnum sem Norðurlandaráð fæst við þannig að það sé víst hvert framhald verður á verkefnunum, að ekki sé hætta á að þau falli niður eftir aðeins eitt ár. Þetta á líka við þegar um er að ræða verkefni sem við erum að tala um trappa niður. Þá er mikilvægt að geta séð hver áætlunin eða stefnan er varðandi þarnæsta ár. Sem dæmi um þetta vil ég nefna aðgerðir gegn mansali sem nú er fyrirhugað að fái 3,9 milljónir danskra króna á næsta ári. Maður spyr sig hversu mikið þurfi að leggja í þennan málaflokk til þess að halda óbreyttum þeim prógrömmum og þeim aðgerðum sem nú eru í gangi og til þess að auka alþjóðlega samvinnu á þessu sviði. Þetta er aðeins eitt lítið dæmi um hversu mikilvægt það er að við getum áætlað, ekki aðeins fyrir árið 2012 heldur líka fyrir árið 2013 hvernig við ætlum að skipulegga starfið í einstaka atriðum. Ég hjó eftir því í ræðu finnska ráðherrans að hann nefndi og talaði í evrum, eins og Finnum er tamt, að kostnaðurinn við starf Norðurlandaráðs jafngilti fimm evrum á hvern íbúa á Norðurlöndum. Þetta reiknast mér til að séu rúmlega 35 danskar krónur á mann á ári. Ef við horfum á þetta þannig þá tel ég þetta ekki háa fjárhæð, ég tel að í það heila sé þessum fjármunum vel varið, en auðvitað þurfum við á hverjum tíma að fylgjast mjög vel með hvernig fjárveitingunum er varið og þess vegna þurfum við líka að vanda okkur fram í tímann. Við erum ekki alltaf auka fjárveitingar inn í verkefnin, við þurfum að trappa sum verkefni niður til þess að geta tekið ný inn. Og til þess tel ég nauðsynlegt að horfa lengra fram á við heldur en eitt ár í senn.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president, jeg vil gjerne snakke islandsk. Takk for det. Det er svært viktig at vi oppnår enighet om budsjettet her i Nordisk råd, og etter min mening er det viktig å gjøre det med blikket vendt fremover, og derfor støtter jeg fullt ut Presidiets anbefalinger om å se minst to år frem i tid når vi snakker om bevilgninger. Presidiets anbefalinger er klare, men ministerrådet har ikke vært villig til å godta dem og argumentert med at det ikke er mulig å budsjettere for to år frem i tid så lenge medlemslandene bare opererer med ett finansår om gangen. Dette handler ikke bare om selve budsjettet, heller at vi skal kunne lage et slags rammeverk og dermed sikre bedre organisering av Nordisk råds prosjekter slik at man er sikker på at prosjektene fortsetter videre, at det ikke er fare for at de blir avblåst etter bare ett år. Dette gjelder også de prosjektene som vi vurderer å trappe ned. Da er det viktig å kunne se hvilken plan eller politikk som gjelder om to år. Som eksempel ønsker jeg å nevne handlingsplanen mot menneskehandel, som ifølge nåværende plan får 3,9 millioner danske kroner til neste år. Man kan spørre seg hvor mye som trengs for å kunne fortsette uforandret med nåværende programmer og handlingsplaner og for å øke internasjonalt samarbeid på dette feltet. Dette er kun ett lite eksempel på hvor viktig det er at vi kan planlegge, ikke bare for 2012, men også

for 2013, hvordan vi skal organisere arbeidet i detalj. Jeg la merke til at den finske ministeren i sin tale regnet i euro, som finner gjerne gjør, at kostnadene ved Nordisk råd tilsvarer fem euro per innbygger i Norden. Min omregning viser at dette er litt over 35 danske kroner per person i året. Hvis vi ser på dette på den måten, synes jeg ikke dette er noe høyt beløp, jeg synes i det store og det hele at disse midlene blir brukt på en god måte, men selvfølgelig må vi alltid følge godt med på pengebruken og derfor må vi også være påpasselige i framtiden. Vi får ikke alltid ekstra bevilgninger til prosjektene, vi må trappe ned enkelte prosjekter for å kunne begynne med nye. Derfor synes jeg det er nødvendig å se lenger frem i tid enn ett år om gangen.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister

Ärade talman!

Jag tackar för de frågor som ställdes till mig och ska försöka svara på dem.

Först var det Per-Kristian Foss som diskuterade om ett budgetperspektiv på två år, och egentligen var den sista frågeställaren på samma linje. Här tycker jag att vi borde hitta något slags system där vi satsar på politiska perspektiv och ramar för två år. Det är dock mycket svårt att definiera detta penningmässigt, och jag tror att bara vi får den politiska synvinkeln hittar vi nog en lösning. Per-Kristian Foss frågade också om vår aktivitet i Baltikum. Som vi alla vet har vi en redogörelse på gång som borde bli färdig inom loppet av nästa år. Sedan får vi se vad vi gör med det.

Åsa Torstenson frågade om det öppna nordiska samfundet och om vi kunde tänka oss ett budgetmoment för det. Det kommer en kort inskrivning i texten om detta, och jag tycker att det är en fråga som vi kunde titta på under det norska ordförandeskapet och fundera på hur vi skulle kunna lägga upp det hela. Tanken är i och för sig mycket bra.

Helgi Hjörvar frågade om projektportalen och sade att den var bra och tackade för den. Sedan hade han en fråga om datorspel och de pengar vi sätter in där. Såvitt jag har förstått det har det hittills rört sig om ungefär 60 miljoner danska kronor. Det är en fråga som hör till kulturministrarnas kompetens, och tyvärr kan vi som anspråkslösa samarbetsministrar därför inte påverka den frågan alltför mycket.

Jan Lindholm ställde en fråga om NordGen. Visserligen har NordGen varit en succé - det är självklart - men sanningen är den att vi inte kan börja spika fast en summa eller något i den stilen för tio år, utan vi behöver först en mycket tydligare utvärdering av NordGen. Vi behöver också se på framtida projekt på ett tydligare och mer utvärderande sätt. Vi måste alltså ta det steg för steg. Det var mina svar på de frågor jag fick.

9. Globalisering og grænsehindringer

Præsident: Bendiks H. Arnesen

Dokumentation:

- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna, Dokument 7
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011, Dokument 8

- Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren, B 269/medborgar

Beslutning:

Rådet besluttede at tage Dokument 7 til efterretning

Rådet besluttede at tage Dokument 8 til efterretning

Medborger- og Forbrugerudvalgets rekommandation i anledning af B/269 blev godkendt - Rek. 6/2011

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Samarbejdsminister

Tak, formand. Jeg ville have startet med at rose præsidenten for at rose den danske regering for at skrive det nordiske ind i regeringsgrundlaget, men præsidenten er her ikke. Men det er noteret, og jeg tror, at det er første gang, jeg nogensinde har hørt Bertel Haarder rose den danske regering. Der går nok lang tid igen. Sådan er det, men det er i hvert fald noteret.

Nordisk Ministerråds globaliseringsarbejde har kørt intensivt og har haft højeste prioritet siden de nordiske statsministre mødtes i Finland i 2007. Mødet resulterede i det såkaldte globaliseringsinitiativ, som skal ses som en fornyet nordisk indsats for at møde de globale udfordringer gennem at udvikle den nordiske model, øge konkurrenceevnen og profilere og synliggøre Norden som en foregangsregion.

Globaliseringsinitiativet har medført, at de nordiske samarbejdsministre har fået et vigtigt prioriteringsinstrument, som har bidraget til øget dynamik i det nordiske samarbejde og til øget samarbejde mellem sektorerne i ministerrådet. Statsministrenes støtte i det her arbejde har været og er naturligvis fortsat rigtig, rigtig vigtig for fokus på og prioriteringer i ministerrådets globaliseringsinitiativ og selvfølgelig også for dets legitimitet, ingen tvivl om det.

For at bidrage til globaliseringsinitiativernes målsætning er der siden 2008 startet godt 20 konkrete projekter inden for ministerrådet, og for nærværende er der aktivitet i 16 af projekterne. En stor del af de igangværende projekter vil blive afsluttet i løbet af 2012 og 2013, hvilket skaber mulighed for nye prioriteringer fremover i ministerrådet. Min bedømmelse er, at samtlige projekter har været medvirkende til at styrke det nordiske samarbejde og har bidraget til en klar nordisk merværdi.

Jeg vil samtidig nu give jer en aktuel statusopdatering på fem udvalgte projekter, og for en yderligere beskrivelse af alle projekterne vil jeg selvfølgelig opfordre jer til at gøre jer bekendte med hele redegørelsen.

Det nordiske topforskningsinitiativ, også kaldtet TFI, inden for klima, energi og miljø er den største fællesnordiske forskningsindsats, der nogensinde er gjort. Initiativet er mundet ud i

etablering af 27 forskningsprojekter til en samlet værdi af 700 mio. norske kroner. Der er skabt ti tematiske netværk, der samler mere end 100 nordiske universiteter, institutioner, myndigheder og andre foretagende. I løbet af efteråret er der færdigudarbejdet en omfattende halvvejsrapport, som skal bidrage til udvikling og justering af programmets strategier, organisering og operative virksomhed. En eventuel udvikling af et topforskningsinitiativ inden for sundhed og velfærd er også under overvejelse, hvilket også, tror jeg helt personligt, vil give fantastisk succes, for det er der virkelig brug for.

Grænsehindringsforummets mandat, som vi har hørt en del om her fra de tidligere talere, er blevet forlænget, således at det nu gælder til udgangen af 2013. Grænsehindringsforummet arbejder i øjeblikket med cirka 40 konkrete hindringer. Fra begyndelsen af har man i arbejdet gennem oversendelse af formelle skrivelser til ministre og myndigheder fået arrangeret flere rundbordssamtaler og møder, hvortil ansvarlige myndigheder og ministerier inviteres. Der er også lagt rigtig mange kræfter i at forhindre opståen af nye hindringer gennem et tættere nordisk samarbejde om implementeringen af EU-direktiver og i forbindelse med udarbejdelse af national lovgivning.

Succesen med det nordiske masterprogram som en del af globaliseringsprojektets plan for at fremme højere uddannelse i Norden er fortsat gennem det tredje og sidste programudbud. Projektet har nu i alt udpeget 16 nordiske masterprogrammer med deltagelse af samtlige store universiteter i Norden. Formålet er at øge kontakten mellem nordiske læreanstalter, at fremme Norden som en attraktiv studieregion og altså at gøre Norden til en mere kendt og attraktiv uddannelsesregion. Det handler om at fastholde innovative mennesker i Norden, men også samtidig om at tiltrække folk til regionen. En evaluering af masterinitiativet som en helhed er gennemført, og den overordnede konklusion er allerede på nuværende tidspunkt, og det kan man kun glæde sig over, at projektet har været så vellykket, at det bør fortsætte.

Globaliseringsprojektet "En god oplæring for unge og voksne" omhandler et rigtig, rigtig alvorligt fælles problem for vores samfund, nemlig hvordan vi forhindrer frafald i uddannelserne og imødegår den ungdomsarbejdsløshed, der er blandt de 16-20-årige. Der kan man jo så sige, at det ikke kun er et nordisk problem, men også en meget, meget stor udfordring i resten af Europa. Projektets formål er bl.a. at få flere unge til at gennemføre en uddannelse efter grundskolen, og så har projektet selvfølgelig kørt siden 2008 og er blevet forlænget til 2012, hvor der vil være fokus på at synliggøre og sprede resultaterne inden for de tre hovedområder: at forebygge frafald, at fremme kreativitet og innovation og entreprenørskab i uddannelserne og at fremme voksnes kundskaber og kompetence som grundlag for en personlig udvikling og inkludering i arbejds- og samfundslivet.

Sidst, men ikke mindst, skal jeg nævne årets Globaliseringsforum, der gennemførtes den 31. oktober i København. Globaliseringsforummet var en videreudvikling af 2010s forum og havde det overordnede tema, hvordan vi kan fremme flere grønne virksomheder i Norden. Som en opfølgning på forrige års Gobaliseringsforum og det efterfølgende nordiske statsministermøde på Marienborg nedsatte man en arbejdsgruppe, også kaldet en *taskforce*, for grøn vækst. Arbejdsgruppens rapport udgjorde et af udgangspunkterne for diskussionen på årets Gobaliseringsforum. Målet med rundbordssamtalen var at skabe en platform for direkte dialog mellem de nordiske statsministre, lederne fra Færøerne, Grønland og Ålandsøerne samt Nordisk Råds formand og Nordisk Ministerråds generalsekretær. Ved den netop afsluttede internationale konference, som vi lige har haft her i København, *Global Green Growth Forum*, som den danske regering var vært for, blev der sat fokus på behovet for at skabe nye former for offentlig-private partnerskaber, som kan bidrage til at udnytte vækstpotentialet ved overgangen til en grøn økonomi.

Danmark arbejder for, at de fremsatte grønne vækstanbefalinger fra 3GF spiller positivt ind på Rio+20. Det mest interessante er, synes jeg, at Oslo dagene forinden var vært for en

international konference om adgang til energi for alle. Det viser netop, og det er måske det, der er det mest interessante, at de nordiske lande trækker i den samme retning, og at de nordiske samarbejdsministre vil arbejde sammen for at presse den grønne vækstdagsorden frem på den globale bane. Tak for ordet.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Jeg er bedt av Presidiet om å være en slags talsmann for globaliseringsinitiativet. Det Presidiet har gjort med dette, er å forsøke å gå inn og se hva det er ministerrådene har kalt globalisering. Jeg er nemlig enig i den bakgrunnen som initiativet hadde, at det har bidratt til å spisse, vitalisere og i alle fall aktualisere nordiske initiativ, fordi globaliseringen er en felles utfordring for alle de nordiske land, men på litt ulike måter. Og så har man forsøkt å se hva er det globaliseringsutfordringen gir nordiske land, hvor fellesløsninger kan være bedre enn rent nasjonale løsninger, altså av nordiske nytte - merverdi ved samarbeid.

Vi har forsøkt å prioritere noe mer enn det Ministerrådet hittil har gjort, hvis man ser på oversikten i budsjettet. Jeg vet ikke hvor mange som har gått inn i akkurat den boken, men den er ikke altfor stor. Det er litt av hvert som er puttet inn under globalisering. Vi har i Presidiet forsøkt å utpeke fem såkalte tyngdepunktsområder, og de er følgende:

Punkt én er velferd. Punkt to er migrasjon, integrasjon, arbeidsmarked og mangfold, et høyst aktuelt tema i alle nordiske land - utfordringer vi sliter med som følge av bl.a. det frie arbeidsmarkedet innenfor EU/EØS-området, og en mer global vandring på arbeidsmarkedsområdet. Det tredje området er innovasjon og forskning. Det fjerde området er kalt holdbar energi. Oversatt til norsk ville vi kalt det for"bærekraftig energi, eller *sustainable* på et annet felles nordisk språk. Det femte tyngdepunktsområdet er entreprenørskap og innovasjon i utdannelsen, altså at utdannelsen bidrar til at vi får flere "gründere", flere entreprenører, og at man ikke bare lærer å jobbe i offentlig sektor, men at man også lærer å ta private initiativ.

Dette er viktige områder.

Så har vi sett på hvor stor del av budsjettet for 2011 som er innenfor disse fem tyngdepunktsområdene, av det som brukes på globalisering. Og svaret er 76 prosent.

Jeg regner med at budsjettet for 2012 og 2013 vil - vi vil iallfall bidra til det - øke konsentrasjonen på disse fem områdene, slik at ikke spredningen blir for stor.

Så er jeg også glad for det initiativet som statsministrene har tatt innenfor området grønn tilvekst, altså å se på næringsmessig utnyttelse innenfor miljøområdet. Man har altså fra statsministrenes side gjort det prisverdige å be byråkrater utenfor det nordiske system og utenfor de enkelte land - altså konsulenter fra et herværende internasjonalt konsulentselskap - om å se på rapporten og se på hvilke områder de nordiske land burde samarbeide bedre, og dermed skape et bedre grunnlag for grønn tilvekst innenfor næringsområdet, altså nordisk nytte. Den rapporten ble lagt frem på en konferanse, som den danske samarbeidsministeren nylig redegjorde for, hvor man har utpekt åtte områder. Felles for disse områdene er at det ikke først og fremst er områder hvor det trengs mer penger, men hvor det trengs samarbeid og koordinering om regler, normer, og forskrifter på markedsområdet som skal fremme vekst. Det er med andre ord ikke noe som krever veldig sterk budsjettinnsats i det enkelte land, og det tror jeg kan glede en rekke nordiske finansministre for tiden. Det krever heller ikke nødvendigvis veldig mye mer av det nordiske budsjettet – noe mer vil det være, men ikke de

store beløpene. På disse områdene trengs det nå at samarbeidsministrene og statsministrene sørger for å få igangsatt et arbeid for å følge dem opp. Det krever at statsråder setter seg sammen, med sine underordnede - kanskje - for å forberede møtet, for å samordne nordisk regelverk der det er til hinder for næringsvekst på det grønne området.

Jeg ser frem til en effektiv oppfølging av dette globaliseringsinitiativet frem til neste år.

Til slutt vil jeg si at jeg glad for at også den danske samarbeidsministeren har pekt på de store mulighetene som ligger innenfor nordisk toppforskning, innenfor områdene sunnhet, helse og velferd. Det er et område som tar store deler av nordiske nasjonale budsjetter. Mulighetene ligger ikke minst innenfor området sjeldne sykdommer - et initiativ tatt av vårt eget helseutvalg - sjeldne sykdommer som hvert enkelt land kanskje ikke har kapasitet til å møte med relevant behandlingstilbud, men hvor et nordisk samarbeid kan gjøre at man kan få en arbeidsdeling, slik at en pasient som lider av en slik sjelden sykdom som ikke nødvendigvis kan få et tilbud i sitt eget land, kan vite at man får det beste tilgjengelige *world wide*"- tilbudet på dette enkelte helseområdet i et annet nordisk land. Her kan et samarbeid være konkret og gi merverdi. Det er satt av penger til dette, etter avtale med Nordisk ministerråd, i neste års budsjett for å kunne konkretisere på dette nordiske merverdiområdet - bare for å ta ett konkret eksempel innenfor helse, sunnhet og velferd.

Maria Tolppanen (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kollegat! Haluaisin kiinnittää huomiota, kun puhutaan budjetista, Arte Norden kanavan asioihin. Budjetissa on varattu rahaa myös tähän.

Pohjoismaiden julkisen palvelun yhtiöillä on varsin tiivis yhteistyö, jonka keskeisenä osana on Pohjoisvision tv-ohjelmatuotanto. Moni pohjoismainen ohjelma löytää näin tiensä kansallisille kanaville alkuperäiskielisinä mutta tekstitettyinä kunkin maan kielelle. Kansallisilla kanavilla... (President: Presidenten vil minne om at dette er en replikk!) En replikk? – OK!

Jos Pohjoismaiden neuvosto haluaa, että meillä on yhteinen kulttuurikanavamme, meidän kannattaisi ehkä tarkastella niitä kanavia, joita meillä jo on, ja pyrkiä yhteistyöhön esimerkiksi TV Finland -kanavan kanssa ja pohjoisessa saamenkielisen Oddasat-kanavan kanssa. Näin saisimme eri kulttuurialoja tuotua kansallisesti hyvin pienellä budjetilla esille.

Esittäisinkin, että tällaisen asian tutkimiseen käytettäisiin sitä rahaa, joka nyt budjetissa on varattu.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande, bästa kollegor! När vi diskuterar budgeten vill jag fästa uppmärksamhet på frågan om kanalen Arte Norden. I budgeten har det reserverats medel även för detta.

De nordiska public servicebolagen samarbetar mycket intensivt och ett centralt inslag är TV-programproduktion inom Nordvision. Via detta finner många nordiska program sin väg till nationella kanaler på ursprungsspråket men textade till språket i respektive land. I nationella kanaler (President: Presidenten vil minne om at dette er en replikk!) En replik? OK!

Ifall Nordiska rådet önskar sig en gemensam kulturkanal lönar det sig kanske för oss att studera de kanaler som vi redan har, och sträva att samarbeta till exempel med kanalen TV Finland och med samiskspråkiga kanalen Oddasat i norr. Då kunde vi nationellt synliggöra olika kulturområden med en mycket liten budget.

Därför föreslår jag att de medel som nu reserverats i budgeten används för att studera denna fråga.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Det er et tema jeg ikke berørte i mitt innlegg, men det har vært et tema i budsjettgruppens arbeid. Det er ikke satt av midler til å realisere noen felles nordisk kulturkanal, en slags nordisk Arte, i budsjettet. Men det er satt av midler til å undersøke interessen blant publikum, seere, lyttere - kanskje primært seere, da for en slik felles nordisk kanal.

Det er språklige barrierer, men det er språklige barrierer mellom Frankrike og Tyskland også, og der fungerer en kulturkanal godt. Så tanken er ikke gitt opp, men man skal altså gå i markedet blant seere og undersøke først, før man går videre. Men det kan tenkes andre former for samarbeid enn bare en klassisk kanal på den tradisjonelle TV, man kan tenke seg samarbeid på nettet som tilbys utenom de mer tradisjonelle kanaler.

Det gjelder å tenke nytt for å styrke det nordiske språksamarbeidet og språkforståelsen på tvers av språklige barrierer. Det er jo tanken bak det. Første skritt er altså at man vil foreta en form for seerundersøkelse, brukerundersøkelse, i 2012, etter initiativ fra Kulturutvalget.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsident! Vi har en del udfordringer i Norden: finanskrisen, arbejdsløsheden, vort uddannelsesniveau er for lavt, og vi må skabe råd til velfærd. Opgaven er på en og samme tid at løse disse udfordringer og at sikre vores værdier, så som lighed og åbenhed, og gøre Norden til en vinderregion.

Nordisk Råd tog initiativet til globaliseringsarbejdet i sin tid, og vi takker ministerrådet for de mange gode projekter, der har været på området. Men vi kræver en stærkere politisk overbygning på globaliseringsarbejdet, for globaliseringsarbejdet er af en sådan natur, at det kræver en klar politisk målsætning. Her kan vi lære af EUs 2020-arbejde, hvor man i høj grad ikke opnåede sine mål under Lissabonprocessen. Jeg vil også her lægge vægt på, at globaliseringsinitiativerne netop bliver til noget, det vil sige, at det er tidsbegrænsede programmer, hvor gamle programmer afskaffes og der kommer nye programmer og nye prioriteringer på banen.

Her vil jeg lægge hovedvægten på topforskningsprojektet om velfærd og helse, og jeg takker den danske samarbejdsminister for hans positive bemærkninger om det projekt, men vil tilføje, at det så er vigtigt, at vi vedtager projektet. Og jeg tror, at det ligger godt på linje med prioriteringerne hos det norske formandskab, som jo prioriterer velfærd i sit program for næste år. Det ligger også på linje med den diskussion om *One Health*, vi har haft her på sessionen under en side-event i mandags. Det er jo et område, hvor Norden har meget at dele, og i og med at vi har et topforskningsprojekt om velfærdsteknologi og sundhedsteknologi, er det helt klart, at vi øger nordisk kompetence og styrker vores konkurrenceevne, og det er jo hovedopgaven med hele globaliseringsarbejdet.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Globaliseringsinitiativet er en viktig del av Nordisk Råds arbeid, og jeg har en kommentar til ett av punktene som Per-Kristian Foss tok opp.

Én av de tingene som ligger inn under globaliseringsinitiativet, ifølge redegjørelsen fra Per-Kristian Foss, er innovasjon og entreprenørskap. Per-Kristian Foss kommenterte at det er for at vi skal lære å jobbe i det private, og at ikke alle skal jobbe i det offentlige. Jeg tror det er en veldig snever tolkning av hva som er innovasjon og entreprenørskap. Kanskje den viktigste delen av innovasjon vi står overfor nå framover, er innovasjon og entreprenørskap i offentlig sektor. Innovasjon og entreprenørskap er ikke noe vi driver med for å få folk over fra offentlig sektor til privat sektor, det er noe vi gjør for å øke produktiviteten i begge sektorene. Kanskje nettopp i grenseflaten mellom offentlig og privat sektor har vi det største potensialet for innovasjon og entreprenørskap i tiden framover.

Ta f.eks. medisinsk teknologi. Der har vi kanskje noe av det største vekstpotensialet innenfor innovasjon. Det er nettopp innovasjon i offentlig sektor som skaper et potensial for at vi kan få næringsutvikling innenfor medisinsk teknologi. Så jeg vil bare minne om at innovasjon og entreprenørskap er minst like viktig i offentlig som i privat sektor, og det er minst like viktig å ha dyktige folk i offentlig sektor som i privat sektor.

Astrid Thors (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Värderade ordförande! Kära vänner!

Jag vill tacka för de redogörelser som vi fått, den danska samarbetsministerns goda redogörelse och även ledamot Foss utmärkta prioriteringar. Jag tyckte att förslaget att ytterligare försöka koncentrera det hela till några områden verkar väldigt bra. Samtidigt kan man väl säga att det även vore viktigt att se lite djupare på vad resultaten blivit. Vi har trots allt hållit på med detta sedan 2008, och vad har det lett till exempelvis när det gäller våra universitet? Klarar våra universitet sig bättre i olika internationella utvärderingar? Har andelen utländska studerande och forskare som lockas till Norden ökat? Jag har tyvärr enbart en finländsk synvinkel och finländsk kunskap om det, men jag vet att åtminstone att när det gäller att locka utländska studerande och forskare till våra universitet har det inte gått i den riktningen. Eller är det måntro så att vi å ena sidan försöker locka utländska forskare men å andra sidan införa en avgiftspolitik vid universiteten som motverkar de syftena. Är det någonting sådant? Jag tycker att vi bör föra en ärlig diskussion på den här punkten.

Sedan nämnde vår finländske statsminister, när det gällde byggande, behovet av gemensamma byggstandarder i Norden. Det gäller över huvud taget om vi ska vara framgångsrika genom våra innovationer och därmed kunna utarbeta nya standarder. Jag tror det vore bra om vi kunde få en redogörelse för om det genom forsknings- och innovationsverksamheten har utarbetats nya standarder.

Det tredje som Foss sade gällde migration och mångfald. Det är helt klart att den frågan måste lyftas upp. Jag vet att i dessa sammanhang har rådet velat lyfta upp den mer, men ministerrådet har inte velat skapa motsvarande strukturer. Jag hoppas att den nya danska regeringen och alla andra nu kan jobba för att det också från ministerrådets sida ska finnas en starkare nordisk struktur. Vi har ett EU-samarbete när det gäller migration och integration, ett löst samarbete, men det är ändå inte ett samarbete som ger de svar som de nordiska samhällena behöver. Vi har våra sociala system, vi har vår boendepolitik, vi har helt andra förutsättningar att jämföra med. Vi kan till exempel se hur vi motverkar segregation på ett bra sätt.

Jag uppmanar därför ministerrådet till aktivitet även på den punkten och framför allt när det gäller några av dessa strukturer och resultat samt standarderna för hur universiteten klarar sig.

Manu Sareen

Samarbejdsminister

Tusind tak. Jeg vil så lige kvittere for de forskellige indlæg.

Til Per-Kristian Foss vil jeg sige, at jeg er fuldstændig enig i tanken omkring merværdi. Jeg hørte også lige de *buzzwords*, som jeg selv kan lide: vækst og merværdi. Og nogle af de tanker om at have entreprenørskab allerede i grundskolen er en jo god idé, og det ved man også fra andre erfaringer andre steder, at det er noget, som man bør støtte. Med hensyn til topforskning var tanken jo lige præcis, som jeg også sagde i min tale om en plan for at fremme højere uddannelse i Norden, at vi jo ikke kun skal have samarbejde mellem universiteterne; vi skal jo netop også kunne tiltrække de allerallerbedste hoveder, og det kan vi bedst gøre sammen.

Jeg noterede mig her forleden dag, at der i dansk tv var et indslag om, at man havde fået en dansk forsker til USA, til et amerikansk universitet, som rent faktisk var begyndt at forske i kunstig benzin. Og min første tanke var lige præcis: Hvorfor er han ikke her i Norden? Lige midt i Nordisk Råds session ser vi sådan et indslag. Det er jo det, der er tanken, nemlig at han skal blive her, hvor han kan hjælpe os med lige præcis det, som vi alle sammen er enige om: vækst.

Med hensyn til de punkter, som Per-Kristian Foss nævnte, bl.a. velfærd som et af hovedpunkterne, vil jeg sige, at det jo også er noget af det, som vi er rigtig gode til, også sammen. Hvis der er noget, der er behov for at eksportere, så er det lige præcis den *knowhow* om ældrepleje. De skriger på det i Brasilien, de skriger på det i Kina og i Indien og i de andre lande. Vi har tankerne, de har behovet. Vi skal bare samarbejde, og det gør vi. Vi skal bare sætte fokus på det, og det gør vi også, og det er jo fantastisk.

Om det Helgi Hjörvar sagde, kan jeg sige, at der jo også er helt enighed om, at man skal have fokus på målsætningerne. Så var der det om, at programmer skal afskaffes og erstattes. Det er jo altid godt at tænke nyt, og det er også det, man prøver at gøre med omprioriteringspuljen, som vi havde en stor diskussion om i går, men jeg tror, at det, som er allervigtigst, og det er også det, som Astrid Thors var inde på, er, at inden man gør det, er det vigtigt også at få indarbejdet en evalueringskultur og selvfølgelig også sørge for, at det bliver forankret, og sørge for, at de gode ideer ikke bliver skyllet ud med badevandet, men simpelt hen får lov til at sejle. Det er jo det, der er tanken med globaliseringsinitiativet.

Til Alf Egil Holmelid vil jeg sige, at hvis jeg skal oversætte det, så oversætter jeg det til, at vi skal tænke meget mere i offentlig-private partnerskaber, og det har jo også været meningen fra starten af, at man skal tænke sådan. Men måske er virkeligheden blevet, at man på den korte tid måske har tabt fokus, og det er jo lige præcis det, Helgi også hele tiden har sagt i sit indlæg, nemlig at vi skal bevare fokus. Fokus skal måske tilbage på at tænke meget mere i samarbejde mellem det offentlige og det private, for det ene udelukker jo ikke det andet og skal heller ikke udelukke det andet.

Jeg har kvitteret for det, Astrid Thors sagde om evaluering. Man skal selvfølgelig evaluere de ting og få den viden ud af det, man kan evaluere. Man skal heller ikke blive slave af det og

begynde at evaluere, så man ikke får noget ud af det, men vi skal selvfølgelig have den viden, som vi kan få ud af det.

Som ligestillingsminister kan jeg jo kun være enig i, at vi selvfølgelig også skal have ligestilling langt højere oppe, det er klart. Det kommer ikke som en overraskelse, at jeg er født i et andet land, og at integrationen også skal øges. Det sker allerede, men vi står også over for nogle udfordringer, hvis vi taler om integration. Der sker mange ting, men der er også mange erfaringer, gode erfaringer, rundt omkring i de nordiske lande. Der er ingen grund til at opfinde den dybe tallerken gang på gang på gang, men det, der er grund til, er at udveksle de erfaringer, og det har man på integrationsområdet været rigtig, rigtig dårlig til igennem mange år.

Der bliver hamret med hammeren. Jeg er helt glad for at stå her, men tak for spørgsmålene i første omgang.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Herr president! Arbetet med att undanröja gränshinder har stått högt på den politiska agendan under 2011. Den här viktiga uppgiften handlar som ni vet om att förbättra den fria rörligheten för såväl enskilda människor som för handeln inom Norden. Avlägsnandet av gränshinder är ett av de främsta exemplen på hur det nordiska samarbetet skapar mervärde och synliga resultat för Nordens invånare, därför bör det ges högsta prioritet även framöver.

Under perioden november 2010 september 2011 har 13 gränshinder undanröjts. Det betyder att antalet lösta gränshinder har varit relativt högt de senaste fyra, fem åren. Det är med det sagt viktigt att vi fortsätter våra ansträngningar och inte tappar fart.

På initiativ av det finska ordförandeskapet har gränshindersfrågan tagits upp vid flertalet möten med samarbetsministrarna och ämbetsmannakommittéerna under året. För att fortlöpande följa arbetet har vi samarbetsministrar bett ministerrådssekretariatet att till varje möte få en översikt över statusen i arbetet mot gränshinder. Detta har givit och ger oss en möjlighet att vid behov ingripa för att påskynda processer som ju annars riskerar att bromsas upp. Ämbetsmannakommittéerna för arbetsliv respektive social- och hälsofrågor har tillsatt en expertgrupp som ska beskriva och försöka komma med lösningsförslag på runt 40 identifierade hinder inom arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdet. Den gruppen ska vara färdig med sitt arbete i mars 2012.

Utöver arbetet med konkreta gränshinder har det gjorts insatser för att minimera antalet nya gränshinder som skapas i samband med ny nationell lagstiftning eller när vi implementerar nya EU-direktiv. Bland annat har länderna nu inlett ett samarbete kring implementering av EU:s patientmobilitetsdirektiv som ska vara på plats 2013.

Sverige har tillsatt en ny parlamentarisk socialförsäkringsutredning som ska se över hela den svenska socialförsäkringen och bland annat granska systemets konsekvenser för människor som bor vid och verkar över de nordiska gränserna. Ett första delbetänkande är för närvarande ute på remiss i Sverige och i de övriga nordiska länderna.

För att underlätta dialogen med Gränshindersforum och Nordiska ministerrådets sekretariat har länderna under året utsett särskilda gränshinderskontaktpersoner på departementet. Dessa ska bistå med information om gällande nationella regler och också ge feedback på de lösningsförslag som presenteras. I den skriftliga redogörelse som finns tillgänglig här i salen

ges också en överblick över de konkreta gränshinder som har lösts under perioden och över dem som är under behandling. En översikt och status för samtliga identifierade hinder som vi för närvarande arbetar med finns att tillgå i den särskilda gränshindersdatabas som finns på Nordiska ministerrådets hemsida.

Alla gränshinder låter sig tyvärr inte lösas genom ändrad lagstiftning eller tillämpning, i alla fal inte på kort sikt. I vissa fall har länderna medvetet valt olika lösningar. I andra fall är reglerna så tungt förankrade i den nationella traditionen att de är väldigt svåra att ändra. I de här fallen är det särskilt viktigt att informera såväl allmänhet som företag om vilka regler som är relevanta för just dem för att göra situationen så enkel som möjligt att hantera och leva med.

Under 2010 fattade samarbetsministrarna beslut om att öka sitt stöd till de nordiska informationstjänster som arbetar med att underlätta rörligheten i Norden. Nordiska ministerrådet har också tillfört nya medel och skrivit kontrakt med såväl Gränsetjänsten som Öresund direkt och Nordkalottrådet. Vi ser fram emot att en gränsregional informationstjänst nu också etableras på Nordkalotten.

Hallå Norden har under 2011 förstärkts genom etableringen av ett Hallå Norden-kontor på Åland. Under 2012 kommer kontor också att etableras på Färöarna. Ambitionen är att stärka de olika informationstjänsternas möjlighet att samverka för att de därigenom ska bli ännu bättre på att tillgodose allmänhetens och de små och mellanstora företagens informationsbehov. De nordiska informationstjänsterna har också ett väl utbyggt samarbete med Gränshindersforum och utgör en värdefull källa till information i deras viktiga arbete.

Avslutningsvis vill jag särskilt betona att arbetet mot gränshinder är ett mycket viktigt insatsområde för att främja tillväxten i Norden och för att säkerställa att vi tillsammans kan upprätthålla en väl fungerande arbetsmarknad. Även om vi inte kan lösa alla de problem som vi identifierar, i alla fall inte inom överskådlig tid, måste ambitionen vara att sträva efter ett gränslöst Norden. Vi har inte råd med onödiga eller omotiverade hinder mellan våra länder. För att bidra med större kunskaper kring omfattningen av de problem som hindren för den fria rörligheten inom Norden skapar har samarbetsministrarna bidragit ekonomiskt till en studie som Gränshindersforum har tagit initiativ till. Syftet är att försöka mäta de samhällsekonomiska kostnaderna för dagens gränshinder. Det här kan också bli ett viktigt instrument för att visa på de samhällsekonomiska vinster som står att finna i arbetet med att undanröja så många gränshinder som möjligt.

Jag vill nu släppa in Gränshindersforums ordförande Ole Norrback som säkerligen har mer att berätta om det här viktiga området och om Gränshindersforums arbete i övrigt.

Ole Norrback

Ordförande Gränshindersforum

Värderade parlamentariker och ministrar!

Gränshindren mår fortfarande alltför väl. Livet för allt fler nordbor och för allt fler nordiska företag blir alltmer internationellt. Samtidigt begränsar nationsgränserna vårt tänkande när vi formar våra lagar och regelverk, det nordiska samarbetet och EU-samarbetet till trots. Skillnaden mellan politisk retorik och politiskt handlande är fortfarande alltför stor när det gäller gränshindren i Norden. Det finns en tydlig beställning på mer substans, eller om man så vill, mer politik i den nordiska politiken. Större målmedvetenhet i arbetet mot gränshindren kan också förstärka den politiska legitimiteten även i annat internationellt politiskt samarbete.

Arbetet mot gränshindren går bättre, men det går inte bra. Både bland politikerna och inom administrationen har engagemanget ökat. Kombinationen av välvilja och ointresse är trots det fortfarande alltför stark. Mycket tydligare politiska signaler till administrationen ska till för att ge fart åt det konkreta arbetet mot gränshindren. Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet ska ha ett erkännande för sitt program för arbetet mot gränshindren, men det går att bjuda över det programmet. Detta sagt bara som en påminnelse till de andra grupperna.

Positiva resultat av vårt gemensamma arbete ska naturligtvis noteras. Gränshindren finns nu som regel på dagordningen när ministerråd och ämbetsmannskommittéer möts och när utskotten i Nordiska rådet möts. Gränshinderforum ser som sin uppgift att från den växande listan av gränshinder som nordborna stöter på lyfta fram några för behandling av politikerna. Vill ni som politiker se resultat av era beslut borde ni sätta tidtabeller för det uppföljande arbetet av de konkreta ärendena. Utan tidtabeller tenderar behandlingen av gränshindren att försvinna ut i cyberrymden eller drunkna i pappershögar.

Fjolårets lagstiftningskonferens för tjänstemän i centrala ministerier utmynnade i en större beredskap och målmedvetenhet i arbetet mot gränshindren. Om någon vecka ordnar vi en ny konferens där politikerna är den viktigaste målgruppen. Vi räknar med bred uppslutning, förstärkt beredskap och engagemang. Vi har också tagit initiativ till en samtidig behandling av gränshinder i de nordiska parlamenten nästa år och har hittills mött en stimulerande förståelse för detta. Det ser vi fram emot.

Varje år försvinner naturligtvis gränshinder, men det totala antalet minskar inte eftersom nya hela tiden uppstår. Broschyren om Jyrki och Johanna, som finns tillgänglig här på sessionen, är mer än läsvärd för alla som vill göra en insats mot gränshindren. Den ger en bra bild av hur illa det kan gå för en flyttande familj i det vi kallar det gränslösa Norden. Så vill säkert ingen politiker ha det, men sådan är verkligheten för alltför många.

Gränshindren behandlas här som en del av globaliseringen. Det är säkert klokt. Vårt beroende av omvärlden ökar på snart sagt alla områden antingen vi vill det eller inte. Arbetet mot gränshinder, för en bättre miljö, för mänskliga rättigheter och för en mycket tydligare reglering av finansmarknaden måste ske i internationellt samarbete för att nå resultat. I globaliseringen behövs goda förebilder. Norden kan vara den förebilden, men då gäller det att först sopa för egen dörr och minska antalet gränshinder. Samtidigt som vårt internationella beroende ökar syns, paradoxalt nog, allt tydligare också i våra nordiska länder en inåtvänd exkluderande nationalism i förening med rädslor för det annorlunda. Med rädsla byggs inga goda samhällen.

Internationella frågor är ofta komplicerade och svåra att förstå. Det kan åtminstone vara värt ett försök att arbeta mot gränshinder som ett medel att stärka förståelsen även för annat internationellt samarbete och för det öppna nordiska samhället. Ett öppet nordiskt samhälle borde för övrigt inte ha speciellt många gränshinder, om vi ska vara konsekventa.

De flesta gränshinder är en följd av politiska beslut och kan undanröjas endast med nya politiska beslut. Alla har vi viljan att undanröja hindren, men ni har makten. Använd den. Lycka till!

Cristina Husmark Pehrsson (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Herr President! I morse när jag stod här hade vi en politisk oenighet om arbetsformerna. Jag kan konstatera att vi nu har en bred politisk enighet om frågorna som rör gränshinder och vårt gemensamma arbete och ansträngningarna att försöka avveckla dem.

Ole Norrback berättade kort historien om Jyrki och Johanna. Den tål att återupprepas, så därför tänker jag inleda med detta. Vi fick följa deras väg och deras livsresa genom Norden och de nordiska länderna, med studier, arbete, sjukdom, föräldraledighet och på ålderns höst. När vi presenterades detta på Hallo Nordens sidoevent visste vi inte om vi skulle skratta eller gråta. Är det möjligt att man kan råka ut för så här mycket? Och vi som ständigt talar om gränshinder och att vi har en politiskt stark vilja att avveckla dem! Ändå ser det ut på det här viset. Jag råder alla att titta på detta.

Självklart är det kanske inte så förskräckligt som det är för Jyrki och Johanna, för här har man samlat alla hinder och lagt på en eller två personer. För tänk om det skulle vara så här eländigt! Då skulle väl ingen våga flytta över våra nationsgränser. Nu vet vi att många ändå pendlar över gränserna dagligen, och långt fler bor längre eller kortare tid i ett annat nordiskt land.

Gränshinder kostar. Det kostar för den enskilde. Det kostar för arbetsgivaren som inte hittar arbetskraften. Det kostar också för Norden. Det kostar pengar. Vi har här hört att vi ska ha en konferens i Stockholm den 30 november, där en studie kommer att visa att gränshinder kostar pengar för de nordiska länderna. Det har vi inte råd med.

Gränshinderforum gör ett fantastiskt bra arbete, men jag kan notera att också ni är otåliga. Det kanske är en drivkraft för oss alla att vi är otåliga och vill längre.

Vad kan vi då göra för att inte nya hinder kommer till? Ja, när vi ska implementera direktivet från EU handlar det nog om att jobba fram det där nere på plats i Bryssel och inte vänta tills det kommer upp till våra respektive parlament. I våra betänkanden som vi utformar i våra respektive parlament: Tänk nordiskt! Går det stick i stäv med nordiska lagstiftningar? Och när det gäller utredningar, precis som den Ewa Björling nämnde här som tillsattes för ett par år sedan om att titta över arbetslöshet och sjukförsäkringen, ska man titta i ett nordiskt perspektiv och skriva in det i direktiven.

Statsministrarna gör vid sitt möte i Riksgränsen 2008 ett uttalande om att de har en bred samsyn kring arbete, företagande, forskning och så vidare. De skriver: Om vi ska ha framgång i detta arbete är det viktigt att integrera Norden till en gemensam konkurrenskraftig region. Menar vi allvar med det här - och det vet jag att vi gör - måste vi också se till att inte lägga ut proppar och hinder på vägen.

13 gränshinder är lösta - bra! Många gränshinder arbetar vi vidare med. Listorna är väldigt långa, och jag ska bara nämna ett gränshinder som jag tänkte skicka i väg. Det handlar om rehabilitering.

Bor jag till exempel i Sverige - men det kan också vara de andra nordiska länderna förutom Norge - och arbetar i Danmark och blir sjuk får jag sjukpenning i Danmark, men jag måste också ha rehabilitering där. Bor jag i Sverige får jag kanske, som Roland Andersson från Karlshamn, resa sju timmar till Danmark för att arbetsträna några timmar och sedan resa hem igen. Varför kan inte Roland Andersson få ha sin arbetsträning och rehabilitering i Sverige? Varför måste han åka till Danmark? Lös detta problem?

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Medborger-og Forbrugerudvalgets talsperson

Herr President! Vi har tidigare i dag diskuterat hur vi i det nordiska arbetet ska uppfattas som mer relevanta. Jag tror att just gränshindersfrågorna är ett sådant område, för är det någonstans där man kan se den nordiska nyttan och medborgaren kan känna igen sig i det som beskrivs är det just när det gäller gränshinder. Det handlar om människors konkreta vardag, om deras liv i gränsbygder. Därför är jag oerhört glad över att vi har vårt Gränshinderforum med Ole Norrback som det frustande ångloket som drar de här vagnarna.

Jag ska tala för Medborgar- och konsumentutskottet och peka på några saker som vi utifrån vårt utskott har försökt lyfta upp i en breddad diskussion om gränshinder. Något som vi länge har pekat på är avgifter när det gäller transaktioner mellan olika länder. Jag tror att många människor, framför allt de som jobbar i ett land men bor i ett annat, som går till nordiska banker tycker att det är frustrerande att det kostar pengar att föra över, fast man använder samma bank, pengar från ett land till ett annat. Vi gjorde från vårt utskott ett experiment där vi skickade 100 kronor mellan olika länder. Från Danmark till Norge kostade det 50 kronor att skicka, och det kostade 60 kronor att ta emot pengarna. 100 kronor kostade alltså totalt 110 kronor att skicka och ta ut.

Jag tror att just den typen av frågor, avgifter, är en konkret del som människor uppfattar i sin vardag, inte minst därför att det är många unga som jobbar i ett annat land. Vi ser hur servicesektorn i både Köpenhamn och Oslo har svenska som servicespråk därför att det är många unga svenskar som arbetar i Köpenhamn eller Oslo men som fortfarande bor kvar i Sverige.

En annan sak som vi har försökt peka på är den så kallade saken med pant. Den kommer att behandlas i ett särskilt område längre fram under sessionen, så den kan vi lämna.

Fri rörlighet är det oerhört viktigt att vi slår vakt om på olika sätt. Jag ställde en skriftlig fråga till Danmarks regering i mars i år, och för ungefär en vecka sedan fick jag svaret. Det tog mellan sex och åtta månader i stället för som tänkt sex till åtta veckor. Där skriver den nya danska regeringen just att den fria rörligheten är viktig. Då ska man inte behöva visa pass om man rör sig i kollektivtrafiken mellan Skåne och Själland. Jag tycker att det är bra att den danska regeringen har varit tydlig på den punkten, att man är för fri rörlighet.

Något annat som vi har visat upp från vårt utskott, och som vi diskuterade på sessionen i Reykjavik förra året, är utvisningen av nordiska statsborgare där Danmark har en praxis som skiljer sig gentemot de övriga nordiska länderna. Vi diskuterade på förra sessionen huruvida detta var i strid med den nordiska konventionen eller inte. Det jag kan uppmana Danmark till är att, även om det nu inte skulle strida mot konventionen, svara på frågan: Är det rimligt att ett land har en praxis och de fyra övriga nordiska länderna har en annan praxis? Är det ett land som gör fel och fyra som gör rätt, eller är det fyra som gör fel och ett som gör rätt?

Avslutningsvis skulle jag vilja peka på den diskussion som har förts inte minst av den danska regeringen om att öppna för möjligheten till dubbelt medborgarskap. Jag tycker att det är en intressant diskussion, och jag tycker att det är viktigt att vi visar på de olika erfarenheter som vi har i de nordiska länderna. Sverige och Finland har möjligheten till dubbelt medborgarskap, men Norge och Danmark har det inte. Jag tycker att det är bra att man för en sådan diskussion och att man tittar på hur det har lösts i de andra länderna, de positiva och de negativa erfarenheterna. Med dubbelt medborgarskap för Danmark skulle det vara möjligt för danska medborgare att få rösta i det danska folketingsvalet även om de bor 60 kilometer öster om Köpenhamn. I dag är det bara de som bor på rätt sida om Öresund, är danska medborgare och arbetar i Danmark som får rösta. Är du dansk medborgare, arbetar i Danmark men bor på den skånska sidan får du inte rösta i folketingsvalet. Ett dubbelt medborgarskap skulle kunna

vara en sådan lösning, alternativt att öppna upp för även utlandsdanskar att få rösta i folketingsvalet.

Karen Ellemann (Venstre (V) - Midtergruppen)

Tak, hr. præsident, det skal jeg forsøge. Det her er jo virkelig en debat, som fremkalder følelser hos rigtig mange, og det er klart, fordi det er så åbenlyst, at der findes grænsehindringer, og jeg er også glad for redegørelsen for, hvad der er løst inden for det seneste år, nemlig 13 stk. Det er selvfølgelig klart, at hele fokus skal være på at forebygge, at de nye opstår, og det har Cristina Husmark Persson også været godt omkring, da hun f.eks. talte om implementering af EU's retsakter. Det er her vigtigt ikke at begå helt tåbelige fejl ved at implementere på forskellig vis, så vi kommer til at etablere nye grænsehindringer.

Men jeg har en bøn, eller i hvert fald en stærk opfordring, til de nordiske landes statsministre. Den går på en anbefaling, eller rekommandation, om at sende et brev til samtlige ressortministre og bede om en status for, hvordan det går med løsningen af de grænsehindringer, man har, på hvert enkelt ressortområde. I min optik er det god og anstændig regeringsførelse også at svare, når man får et brev, så der ikke sker det samme som for Paulus, der skrev en masse breve, men aldrig fik svar. Så jeg håber virkelig at man vil tage imod denne anbefaling om, at hver enkelt statsminister beder om en redegørelse fra sine ressortministre, så vi kan få at vide, hvilke udsigter der er for at få en løsning. Jeg synes, det ville være helt fint at have som mål, at hvert land som minimum leverer tre løsninger, inden vi samles til næste session. Det må også gerne være mere end tre, men som minimum tre. Så kan vi komme op på en endnu flottere *hit record* end den, som jo alt andet lige er der, men der er stadig mange opgaver at løse. Tak.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Herra presidentti!

Joskus on väitetty, ettei tässä pohjoismaisessa yhteistyössä mikään asia edisty, mutta kun vertaan tätä keskustelua niihin keskusteluihin, joita käytiin esimerkiksi joskus vuonna 2004, niin huomaan kyllä tässä valtavan suuren eron. Ole Norrbackin johtama rajaestefoorumi on onnistunut nostamaan nämä asiat oikealla tavalla tänne agendalle, ja nyt täällä jo yhteistuumin parlamentaarikot ja ministerit oikeasti ovat hakemassa niitä käytännön ratkaisuja, joilla päästään eteenpäin. Asiat kypsyvät hitaasti, mutta huomaan, että 7-8 vuodessa on tapahtunut aika paljon tässä asiassa.

Nyt on siis hallitusten kaikissa mahdollisissa yhteyksissä muistettava pohjoismainen ulottuvuus, ja nyt on parlamentaarikkojen omassa päivittäisessä eduskuntatyössään valiokunnissa muistettava kysyä, mikä käsittelyssä olevan lakiehdotuksen vaikutus on toisiin Pohjoismaihin.

Nyt ajattelen tässä elinkeinoelämän erästä konkreettista asiaa. Meillähän isot pohjoismaiset yhtiöt ovat yhteispohjoismaisia ja toimivat isoina yhtiöinä globaaleilla markkinoilla, mutta kun me ajattelemme työntekijöitä ja ajattelemme pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka tekevät työtä ja urakoivat selvästi useammin vain naapurimaassa, Pohjoismaassa, rajan yli kuin jossakin muualla Euroopassa, niin tärkeää heille on se, että he pääsevät toteuttamaan näitä urakoitaan ja toimiaan naapurimaassa.

Vain yksi pieni esimerkki: Jos koneyrittäjä lähtee Suomesta Norjaan töihin, hän joutuu tullissa maksamaan eräänlaisen takuusumman, jonka hän saa takaisin vasta sitten, kun hän jonkin viikon tai kuukauden päästä palaa kotimaahan. Käytännössä tällainen estää hänen

osallistumisensa siihen työhön, jota hän on ollut menossa tekemään sinne Norjaan. Norjan ja Suomen yhteistyöministerit, tehkää kaikkenne, jotta tällainen este poistuu rajalta.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president!

Ibland har det påstått att i det nordiska samarbetet avancerar ingenting men då jag jämför denna diskussion med de diskussioner som fördes till exempel år 2004, så anser jag nog det finnas en ofantlig skillnad mellan dem. Gränshindersforumet lett av Ole Norrback har på rätt sätt lyckats sätta dessa frågor på dagordningen, och här och nu letar parlamentariker och ministrar på allvar i samförstånd efter praktiska lösningar som gör det möjligt att gå vidare. Saker och ting mognar långsamt men enligt mig har ganska mycket skett i denna fråga på sju till åtta år.

Nu bör därmed regeringarna beakta den nordiska dimensionen i alla möjliga sammanhang, och nu bör parlamentarikerna i sitt dagliga riksdagsarbete i utskott komma ihåg att fråga hur ett lagförslag som behandlas påverkar övriga Norden.

Här och nu funderar jag på en konkret fråga för näringslivet. Hos oss är ju stora nordiska företag samnordiska och verkar som stora företag på globala marknader, men då vi tänker på anställda och små och medelstora företag som arbetar eller utför entreprenadarbete klart oftare endast över gränsen i ett grannland, ett nordiskt land, än någon annanstans i Europa, så för dem är det viktigt att de kan utföra sina entreprenader och verka i grannlandet.

Endast ett litet exempel: Ifall maskinentreprenörer reser från Finland till Norge för att arbeta måste de betala ett slags garantisumma i tullen som de får tillbaka först då de återvänder till sitt hemland efter några veckor eller månader. I praktiken utgör detta ett hinder för dem att delta i det arbete som de hade tänkt sig utföra i Norge. Norska och finska samarbetsministrar – gör allt ni kan för att avlägsna detta gränshinder!

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Herr president! Nordiska vänner. Om inte det nordiska samarbetet kan lösa gränshindersproblematiken, vem kan då göra det? Vi nordiska parlamentariker har ett stort ansvar, inte minst för att stötta Gränshindersforum och de gränsregionala kontoren, som Gränsetjänsten hemma i Värmland, som gör ett bra arbete. Det behöver långsiktig och stabil finansiering och politiskt stöd.

Hallå Norden gör också ett väldigt bra arbete, och precis som fler andra vill jag lyfta fram broschyren om Johanna och Jyrki. Jag uppmanar alla att läsa den. Den visar tydligt att vi inte har kommit så värst långt. Gamla gränshinder finns kvar och nya tillkommer. Som Ole Norrback säger är den totala mängden fortfarande lika stor.

Ett hinder som jag stöter på i Värmland, som ju är gränslän med Norge, är bland annat föräldrapenning för svenska pappor som jobbar i Norge. De får ingen. Hur är det utifrån en jämställdhetssynpunkt? Vi vill ju att fler pappor ska ta föräldraledigt. Ett annat gäller blankett E301, som har alldeles för lång handläggningstid. Det drabbar arbetslösa.

Vi socialdemokrater i Nordiska rådet har lagt fram vårt förslag. Jag tackar Ole Norrback för att han uppmanar andra politiska grupperingar att göra likadant. Vårt förslag har rubriken Nio vägar till ett gränslöst Norden. Jag hinner inte dra alla förslagen, men bland annat vill vi att

varje parlament inför ett system där all lagstiftning ska innehålla en beskrivning av vilka gränshinder som kan uppstå. Man ska alltså ha nordiska glasögon på. Varje parlament ska inrätta ett gränshindersorgan liknande det som finns i Finland. Vi vill inrätta en gränshindersombudsman och så vidare.

Det går att göra saker och ting. Vi som sitter här har ett uppdrag att jobba med nordiska frågor.

Marianne Berg (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Herr president! Under de här dagarna har vi ofta talat om ett öppet Norden, ett demokratiskt Norden. Ska vi ha trovärdighet där måste vi också sätta fokus på gränshinder och undanröja dem. Annars tycker jag inte att vi kan stå och prata om öppenhet och demokrati hela tiden.

Gränshinder är ett stort hinder för många människor. Det gäller speciellt på arbetsmarknads- och försäkringsområdena. Jag vet ju om och är glad för att en grupp har tillsatts som ska se över, identifiera och komma med lösningar, men jag hoppas verkligen att vi verkligen kommer framåt och att det hela inte bara blir en pappersprodukt som ska ligga och skräpa någonstans.

Vi vet att gränshinder också kostar samhället väldigt mycket. Men vem får betala det högsta priset? Jo, naturligtvis den enskilda person som drabbas av gränshinder. Gränshinder kan i många sammanhang få oerhörda konsekvenser för en enskild person eller för en familj. För de drabbade är de som stora mörka moln vars namn är gränshinder.

I hela Nordiska rådet med alla dess råd, utskott och så vidare måste vi vara vassa om vi verkligen menar allvar med att undanröja gränshinder. Vi måste vara vassa i vårt arbete, inte ge vika utan stå på oss. Vi måste också verkligen hålla koll på våra egna parlament när nya lagar ska stiftas och EU-direktiv ska implementeras, så att det inte leder till att vi får nya gränshinder. Vi får inte gå runt i cirkel hela tiden.

Nordiska rådet får aldrig bli en klubb för inbördes beundran. Nu måste vi sätta kraft bakom orden.

Christina Gestrin (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Herr president!

Att underlätta för nordborna att arbeta, leva och bo samt röra sig i Norden utan att stöta på administrativa hinder och problem är en av de viktigaste uppgifter vi har i Nordiska rådet. Jag är övertygad om att nordborna förväntar sig det av oss. Ole Norrback leder ett oerhört viktigt arbete, och vi politiker bör följa hans uppmaning att effektivera och intensifiera gränshinderarbetet.

Vi har makten, och vi bör använda den. Presidiet har ofta diskuterat dessa frågor, också under den här sessionen i möte med statsministrarna och samarbetsministrarna. Presidiets förslag att ordna en samtidig debatt i alla nordiska parlament med gränshinder som tema är ett sätt att hålla gränshinderfrågan på den politiska agendan. Men det räcker naturligtvis inte. Arbete måste konkretiseras, precis såsom Ole Norrback säger.

Från att skicka brev till ämbetsverk har Gränshinderforum allt mer övergått till att genom möten med berörda parter försöka lösa hindren. Inte heller det räcker dock eftersom nya

gränshinder uppstår, kanske till och med snabbare än gamla undanröjs. Därför stöder jag varmt de tankar som Ole Norrback för fram, att ytterligare systematisera gränshindersarbetet exempelvis genom att de nordiska regeringarna skulle komma överens om att ge samarbetsministrarna mandat att systematisera detta arbete.

Det är också nödvändigt att våra regeringar ger tydliga och klara signaler till de tjänstemän som bereder lagar om att i lagstiftningsarbete beakta gränshindersfrågan. Målet måste vara att varje lagförslag redan under beredningsskedet genomgår en gränshindersbedömning. Ett sådant arbete bör även ingå som en naturlig del i implementeringen av EU-direktiv.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Vi i Nordisk råd har etter hvert hatt mange debatter om grensehindringer. Debatten i dag er en oppfølging av dette.

Jeg har inntrykk av at beskjeden fra parlamentarikerne til ministerrådet og de nasjonale regjeringene er helt tydelig og klar: Dette må vi få gjort noe med. Vi er nødt til å få redusert de hindringene som berører våre borgere i deres daglige liv. Her kan vi virkelig se resultater av et nordisk samarbeid. Den muligheten må vi benytte.

Jeg har fått med meg at vi i løpet av 2012 skal ha debatter om dette temaet på samme dag i de nasjonale parlamentene. Den debatten må følges opp med konkrete tiltak fra våre respektive parlamenter, slik at regjeringene hjemme får klare arbeidsordre.

Jeg hørte den svenske samarbeidsministeren si at man så langt i 2011 hadde fjernet 13 grensehindre. Det er bra, men hva er målet for 2012? Det skulle jeg gjerne høre Björling redegjøre for.

Tor-Arne Strøm (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Først vil jeg takke for to gode redegjørelser.

Vi har mange utfordringer, men jeg skal snakke litt om distriktene og de utfordringene vi har der. Det gjelder også Sverige og sikkert også de andre landene. Den største utfordringen vi har, er kampen om ungdommen, kampen om ungdommen og deres arbeidskraft. Jeg kommer selv fra Distrikts-Norge, fra Nordland fylke, og vi ser at noen av våre kommuner er kommuner med stor fraflytting, og at flyttestrømmen går sørover.

Mange av våre kommuner grenser til bl.a. Sverige. Da blir det ekstra viktig at disse landene kan utnytte arbeidskraften og kunnskapen seg imellom, at man kan dele kunnskap seg imellom og ikke har grensehindere som er til hinder for det. Det er snakk om både ukependling og dagpendling.

Jeg har selv fire mil til riksgrensen. Det er fullt mulig å ha et arbeidsmarked i denne regionen, og på flere av disse stedene har man vært veldig opptatt av å få til gode samferdselsløsninger og gode veier. Og det er mye som er gjort i den sammenheng. Da er det viktig - som også noen av temaene i går dreide seg om - å forebygge at nye grensehindringer oppstår i forhold til lovgivningsarbeidet. Dette må det holdes fokus på.

Jeg har stor tro på at det er viktig at vi også er løsningsorientert. Hvis ikke vi politikere kan gjøre noe med det, hvem skal da gjøre noe med det?

Så er det faktisk slik at vi får mange henvendelser om grensehindere. Jeg har selv vært opptatt av disse problemstillingene, og for flere år siden var det bl.a. oppe en sak som det tar altfor lang tid å redegjøre for nå, men saken var den at det var en svenske som bodde i Storuman, og som ukependlet til Hattfjelldal kommune. Han måtte si opp jobben sin på grunn av disse forholdene.

Ole Norrback

Ordförande Gränshindersforum

Det görs mycket utredningar om det nordiska samarbetet. En stor del av dem leder ingen vart. En del av utredningarna blir inte till någonting därför att någon medlem i de utredande organen säger att de inte har mandat att gå längre. Det behövs tydligare politiska signaler om man vill att det skall bli någonting av utredningarna. Man borde säga till ministrarna i ministerierna, om mandatet är oklart, att kom och be om förtydligande. Det här stöter vi ständigt på. Tydligare politiska mandat! Så några områden som vi fokuserar på. Social trygghet är fortfarande i bred mening ett problemområde, vi har ökande problem när det gäller reglerna på arbetsmarknaden och i relationen mellan regler på arbetsmarknaden och social trygghet finns ett växande antal problem. Nu förändrar vi sociallagstiftningen, vi tittar inte på grannländernas motsvarande utan vi bygger in nya hinder, nya problem, samtidigt som politikerna talar för ökad rörlighet.

Jag har förstått att det finns politiker här som tycker att det är för lite politik i den nordiska politiken. Hur skulle det vara med självkritik! Förlåt att en gamyl gör ett kanske ovänligt påpekande. Det behövs mera politik och det finns rum för det i den nordiska politiken.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Samarbetsminister

Herr president! Jag vill tacka Ole Norrback för väldigt kloka ord. I går hörde vi våra statsministrar tala om öppenhet, sammanhållning, tolerans för olikheter, nyfikenhet och vår förmåga att se omvärlden - väldigt kloka ord. Vad det handlar om är just att vi behöver ha mer politisk vilja för att lösa gränshindersproblemen.

Att vi är sena här i dag ska vi inte vara ledsna över, för vi visar verkligen att frågan engagerar enormt mycket. Jag är väldigt glad över det stora engagemang som parlamentarikerna visar och är övertygad om att det är den injektion vi behöver för att lösa problemen med de här hindren.

Naturligtvis kan jag inte svara på alla frågor som här tagits upp, men några av dem ska jag beröra.

När det gäller detta med rehabilitering i ett annat land än det land man lever i Sverige och Danmark: Det finns sedan flera år tillbaka en nordisk rehabiliteringsgrupp med representanter från departement och centrala myndigheter. Det ser rätt hoppfullt ut i fråga om att det ska kunna gå att få en lösning. Min kollega från Danmark sade just att en lösning är på gång.

Jag blev också väldigt glad över att från min tidigare kollega Karen Ellemann få höra om hennes idéer om gränshindersarbetet och om att försöka sätta upp kvantitativa mål för att lösa

problemen med dessa hinder. På slutet här fick vi en fråga om kvantitativa mål. Jag måste säga att det ligger på ordförandeskapet inför kommande år att sätta det specifika målet. För min del hade det mycket gärna fått vara alla 40, eller åtminstone mer än de 13 som vi nu klarat på ett år. Framför allt gäller det att se till att det inte blir ännu fler, för det här är vad som politiskt är viktigt för alla våra nordiska medborgare i vardagen.

Jag vill alltså tacka för det stora engagemanget. Jag hoppas att ni alla tydligt driver frågan. Själv lovar jag att fortsätta med mitt engagemang i frågan och att tillsammans med övriga samarbetsministrar se till att göra vad jag kan. Dock kräver detta mycket politisk vilja samt flexibilitet och förståelse för varandra.

Anna-Maja Henriksson (Svenska Folkpartiet (sv))

Justitsminister

Herr president, ärade nordiska parlamentariker.

Det är oerhört trevligt att få vara med på sitt första ministerråds- och Nordiska rådsmöte här i dag. Det är en mycket god debatt som ni just hade om gränshindren.

Jag skall övergå till det tema som vi har framför oss. Justitieministrarna har antagit ett nytt samarbetsprogram som skall ersätta det nuvarande programmet från år 2006. Det nya samarbetsprogrammet bygger i allt väsentligt på det nuvarande, men det har funnits ett behov att uppdatera texten, framför allt till de delar som gäller EU och EES.

Programmet skall vara ett verktyg i arbetet med att främja grundläggande gemensamma principer i nordisk lagstiftning i överensstämmelse med en nordisk värdegemenskap. Samarbetet skall också vara ett verktyg i det europeiska lagstiftningssamarbetet och vid genomförandet av EU/EES-lagstiftning och andra internationella förpliktelser.

Det nordiska rättsliga samarbetet har långa traditioner. Samarbetet präglas i dag främst av erfarenhetsutbyte och av att länderna eftersträvar likartade lösningar, men det är sällan fråga om egentlig harmonisering av lagstiftningen.

Justitieministerierna har en viktig roll i samarbetet på lagstiftningens område. Detta samarbete täcker dock i första hand de rättsområden som hör till dem.

Lagstiftningssamarbetet bygger på det nordiska samarbetsavtalet från 1962, dvs. det s.k. Helsingforsavtalet. Helsingsforsavtalet är ett ambitiöst program som är otroligt viktigt och centralt ännu i denna dag. Där sägs bl.a. att medborgarna i de nordiska länderna skall behandlas lika med landets egna medborgare. På privaträttens område skall samarbetet syfta till att uppnå största möjliga överensstämmelse. När det gäller brott och brottspåföljder bör enhetliga bestämmelser eftersträvas. Även när det gäller annan lagstiftning skall de nordiska länderna eftersträva inbördes samordning när detta ter sig ändamålsenligt. Och som vi just hörde i gränshindersdebatten har vi faktiskt ännu väldigt mycket att göra.

På senare tid har möjligheterna att intensifiera det nordiska samarbetet allt oftare lyfts fram. När det gäller lagstiftningssamarbetet tror och hoppas jag att ett intensivare samarbete skall vara möjligt. Det kunde t.ex. ske så att vi väljer ut något eller några lagar där vi beslutar att gå in för ett tätt harmoniseringssamarbete. Ett första steg kunde vara att starta ett forskningsprojekt för att analysera vilken lagstiftning som kunde vara aktuell.

Herr president. Vi har mycket att vinna på att avskaffa onödiga olikheter och vi kan göra betydande arbetsinbesparingar via gemensam analys av EU-lagstiftningen och gemensamma forskningsprojekt. Jag vill också lyfta fram betydelsen av det arbete som har bedrivits för att motarbeta gränshinder mellan de nordiska länderna. Och än en gång, vi har oerhört mycket att göra, vi skall inte bara tala om det, utan vi skall också se till att vi når resultat.

I det nya samarbetsprogrammet betonas särskilt vikten av att det nordiska samarbetet beaktas i ett tidigt skede av lagberedningsprocessen och att man i samband med lagberedningen skall redogöra för vilka konsekvenser lagförslag får för det nordiska samarbetet.

Jag vill slutligen nämna tre saker. I lagstiftningssamarbetet prioriteras frågor där nordisk nytta kan uppnås. Det innebär just det att vi lägger vikt vid att man kan uppnå positiva effekter för medborgare och företag genom gemensamma eller liknande nordiska lösningar i stället för olika nationella bestämmelser, att nordiska kompetens- och konkurrenskraft ökar och att kontakterna mellan de nordiska länderna underlättas. Jag vill också lyfta fram att vi fäster särskild vikt i programmet vid att rättslighet eftersträvas vid genomförande av EU/EES-lagstiftningen och andra internationella förpliktelser och att vi är måna om en dialog med Nordiska rådet.

Herr president. Det är en glädje för mig att få presentera vårt nya samarbetsprogram och jag tar tacksamt emot synpunkter på hur vi kan utveckla det rättsliga samarbetet i Norden.

Suna Kymäläinen (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Herr president, goda vänner! Sekä Pohjoismaiden ministerineuvosto että Pohjoismaiden neuvosto toimivat aktiivisesti sen eteen, että lainsäädäntöyhteistyöllä saataisiin karsittua rajaesteitä. Tavoitteena on lainsäädännön parempi koordinointi Pohjoismaiden välillä, etteivät uudet lait loisi uusia rajaesteitä.

Varsinkin EU-lainsäädännön kannalta tämä on erittäin tärkeää. Tästä syystä kansalais- ja kuluttajavaliokunta oli viime vuonna aktiivinen, kun EU:n kuluttajanoikeuksia koskevaa direktiiviä laadittiin. On myös tärkeätä, että tavoiteltaisiin lainsäädännön yhdenmukaisuutta Pohjoismaiden kesken niin, että ei tarpeettomasti luotaisi uusia esteitä, kun EU:n lainsäädäntöä pannaan täytäntöön kansallisella tasolla.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta onkin oikein tyytyväinen, kun korjattuun monivuotiseen oikeusyhteistyöohjelmaan on lisätty uusi passus lainsäädännön yhtenevyydestä, millä tarkoitetaan sitä, että uusiin lakiehdotuksiin tulee sisältyä selvitys vastaavasta lainsäädännöstä muissa Pohjoismaissa. Tämän pitäisi estää ongelmien syntymistä sellaisille, jotka asuvat yhdessä maassa ja käyvät töissä rajan takana toisessa maassa.

Valiokunta esitti, että ohjelmassa edellytettäisiin selvemmin neuvonpitoa EU- ja Eta-lainsäädännön täytäntöönpanosta. Valiokunnan kanta onkin otettu huomioon lopullisessa versiossa, josta iloitsemme. Aiomme myös valvoa aktiivisesti, että tätä noudatetaan.

Pohjoismaiden lainsäädäntöyhteistyö toimii työkaluna, kun yritämme edistää yhteisten perusperiaatteidemme toteutumista maidemme lainsäädännössä Pohjoismaissa yhteisesti hyväksyttyjen arvojen pohjalta.

Katsotaanpa mitä nämä yhteiset arvot oikeusyhteistyön perustana ovat:

Oikeusyhteistyön perustana on Helsingin sopimus. Sopimuksen 2. artiklan mukaan, johon ohjelman alussakin viitataan, Pohjoismaiden kansalaisia on kohdeltava yhdenvertaisesti oman maan kansalaisten kanssa.

Lisäksi yhteistyöohjelmassa todetaan, että oikeusyhteistyöllä tulee edistää demokraattisia päätösprosesseja ja yksilön oikeusturvaa.

Myös kansalais- ja kuluttajavaliokunta puolustaa näitä periaatteita. Valitettavasti olemme kuitenkin saaneet tietää, että Tanska on karkottanut maasta toisen Pohjoismaan kansalaisia, jotka ovat hakeneet toimeentulotukea! Tämän lisäksi pohjoismaista sosiaaliturvasopimusta on käytetty toisen Pohjoismaan kansalaisia vastaan eikä heidän turvakseen, vaikka heitä pitäisi kohdella kuten oman maan kansalaisia.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta odottaa, minkälaisia ratkaisuja työelämän ja sosiaali- ja terveysalan virkamieskomiteoiden asettama asiantuntijaryhmä esittää ensi vuoden alussa. Ryhmä selvittelee muun muassa pohjoismaisen sosiaaliturva- ja sosiaalipalvelusopimuksen soveltamiseen liittyviä käytäntöjä.

Karkotukset osoittavat konkreettisesti, kuinka suuri merkitys poliittisella valvonnalla on sille, että Pohjoismaan kansalaisen oikeudet toteutuvat.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta on iloinen Tanskan uuden hallituksen avoimemmasta suhtautumisesta asiaan. Olemme todella iloisia, että vuoropuhelu on käynnistynyt.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta tapasi eilen Ole Stavadin Rajaestefoorumista. Valiokunta on tyytyväinen Rajaestefoorumin tekemään työhön sen hyväksi, että vapaa liikkuminen ja avoimet rajat toteutuvat sekä yksityishenkilöille että yrityksille. On selvää, että tarvitaan tiivistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa, kun uutta lainsäädäntöä luodaan.

Syksyllä 2010 pidettiin pohjoismainen lainsäädäntökonferenssi. Siellä todettiin, että tarvitsemme välttämättä poliittisesti tehtyjä priorisointeja, jotta uuden lainsäädännön pohjoismaisille seurausanalyyseille syntyisi kysyntää.

Meillä Pohjoismaiden parlamentaarikoilla on vastuu siitä, että pohjoismaiset asiat saadaan esiin asialistoille, ja meidän on Pohjoismaiden neuvoston jäseninä ja pohjoismaisina parlamentaarikkoina vaadittava omissa parlamenteissamme pohjoismaisia seurausanalyysejä jo lain valmisteluvaiheessa. Sen vuoksi haluankin kehottaa kaikkia salissa olevia kollegojani jatkuvasti ja johdonmukaisesti esittämään pohjoismaisia asioita kansalliseen käsittelyyn.

Hyvät pohjoismaiset kollegat! Näin sanoen totean sen tosiasian, että rajaesteiden karsiminen vaatii jatkuvaa työtä ja siihen tarvitaan meitä.

Esitän, että valiokunnan mietintö hyväksytään.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president, goda vänner! Såväl Nordiska ministerrådet som Nordiska rådet arbetar aktivt med att avlägsna gränshinder via lagstiftningssamarbete. Målet är att bättre samordna lagstiftningen mellan de nordiska länderna så att nya lagar inte skapar nya gränshinder.

Särskilt med tanke på EU-lagstiftning är detta ytterst viktigt. Därför verkade Medborgar- och konsumentutskottet aktivt ifjol då EU-direktivet om konsumenters rättigheter togs fram. Det är även viktigt att vi försöker harmonisera lagstiftningen mellan de nordiska länderna så att vi inte onödigt skapar nya hinder när EU-lagstiftning verkställs på nationell nivå.

Medborgar- och konsumentutskottet är därför mycket nöjt över att det lagts en ny passus om lagstiftningens enhetlighet till det reviderade mångåriga programmet för rättsligt samarbete, med vilket avses att nya lagförslag bör omfatta en utredning av motsvarande lagstiftning i övriga Norden. Detta bör förhindra att problem uppstår för personer som bor i ett land men arbetar i ett annat på andra sidan gränsen.

Utskottet föreslog att programmet bör klarare förutsätta överläggningar om verkställande av EU- och EES-lagstiftning. Utskottets ståndpunkt har även beaktats i den slutliga versionen, vilket vi är glada över. Vi ämnar också aktivt övervaka att detta följs.

Det nordiska lagstiftningssamarbetet är ett instrument då vi försöker främja genomförandet av våra gemensamma grundprinciper i lagstiftningen i våra länder på basis av gemensamt accepterade värderingar i Norden.

Låt oss se på vilka gemensamma värderingar som bildar grunden för rättsligt samarbete:

Det rättsliga samarbetet baserar sig på Helsingforsavtalet. Enligt Artikel 2 i avtalet, som det även hänvisas till i början av programmet, skall nordiska medborgare behandlas lika med landets egna medborgare.

I samarbetsprogrammet sägs ytterligare att det rättsliga samarbetet bör främja demokratiska beslutsprocesser och individens rättssäkerhet.

Även Medborgar- och konsumentutskottet försvarar dessa principer. Tyvärr har vi dock fått höra att Danmark utvisat nordiska medborgare som sökt socialbidrag från ett land till ett annat! Därutöver har nordiska konventionen om social trygghet utnyttjats mot och inte för att skydda medborgare från andra nordiska länder, fastän de bör behandlas lika med landets egna medborgare.

Medborgar- och konsumentutskottet väntar på de lösningar som den expertgrupp som ämbetsmannakommittéerna för arbetsliv och social- och hälsopolitik tillsatt presenterar i början av nästa år. Gruppen utreder bland annat praxisen kring tillämpning av nordiska konventionerna om social trygghet och socialt bistånd och sociala tjänster.

Utvisningarna är ett konkret exempel på den stora betydelsen av politisk övervakning för att nordiska medborgares rättigheter skall realiseras.

Medborgar- och konsumentutskottet glädjer sig över att den nya danska regeringen förhåller sig öppnare till frågan. Vi är mycket glada över att det inletts en dialog.

Igår träffade Medborgar- och konsumentutskottet Ole Stavad från Gränshindersforumet. Utskottet är tillfredsställt med det arbete som Gränshindersforumet utfört för att förverkliga fri rörlighet och öppna gränser för både privatpersoner och företag. Det är klart att det behövs intimt samarbete och informationsutbyte då ny lagstiftning tas fram.

Hösten 2010 hölls en nordisk lagstiftningskonferens. Där slogs det fast att vi absolut behöver politiskt uppställda prioriteter för att det skall uppstå en efterfrågan på nordiska analyser av konsekvenserna av ny lagstiftning.

Vi nordiska parlamentariker ansvarar för att nordiska frågor tas upp på dagordningen, och som medlemmar i Nordiska rådet och nordiska parlamentariker måste vi kräva nordiska konsekvensanalyser i våra parlament redan då en lag bereds. Därför vill jag uppmana alla mina kollegor i salen att kontinuerligt och konsekvent föreslå en nationell behandling av nordiska frågor.

Bästa nordiska kollegor! Därmed påminner jag om det faktum att avlägsnandet av gränshinder kräver kontinuerligt arbete och att vi behövs för detta.

Jag föreslår att utskottsbetänkandet godkänns.

Anna-Maja Henriksson (Svenska Folkpartiet (sv))

Herr president.

Alldeles kort. Du har alldeles rätt, vi har ännu mycket att göra. Det har gjorts en hel del arbete, men det skulle vara mycket viktigt att vi faktiskt i alla våra ministerier, i alla våra nordiska länder, sätter de nordiska glasögonen på oss när vi bereder olika lagförslag. När det gäller det som hör till social- och hälsovården, det som hör till arbetsplatserna och arbetslivet är det inte justitieministrarna som ansvarar för det, men likaväl är det viktigt att de ministrarna också sätter samarbetsglasögonen på näsan. Inom justitieområdet skall vi göra vårt bästa för att också under den kommande perioden nå målet att absolut minska gränshindren och också vara proaktiva redan i det skede när direktiv förbereds inom EU.

10. Norden og omverdenen

Præsident: Álfheiður Ingadóttir og Helgi Hjörvar skiftedes til at lede forhandlingerne.

Dokumentation:

- Udenrigsministrenes redegørelse, Dokument 4
- Forsvarsministrenes redegørelse, Dokument 5
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet, Rek. *13/2010/presidiet
- Redegørelse om Østersøsamarbejde, Dokument 9
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011, Dokument 10
- Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland, A 1533/præsidiet
- Præsidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd, A 1535/præsidiet
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram, B 273/præsidiet
- Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada), B 270/præsidiet

Beslutning:

Rådet besluttede at tage Dokument 4 til efterretning.

Rådet besluttede at tage Dokument 5 til efterretning.

Rådet besluttede at tage Dokument 9 til efterretning.

Rådet besluttede at tage Dokument 10 til efterretning.

Præsidiets rekommandation i anledning af A 1533/præsidiet blev vedtaget - IB 2 /2011

- *Præsidiets rekommandation i anledning af A 1535/præsidiet blev vedtaget - IB 3/2011*
- *Præsidiets rekommandation i anledning af B 273/præsidiet blev godkendt - Rek. 7/2011*
- *Præsidiets rekommandation i anledning af B 270/præsidiet blev godkendt - Rek. 8/2011*

Erkki Tuomioja (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd))

Utrikesminister

President, kolleger, medlemmar av Nordiska rådet,

Det är en stor glädje för mig att också detta år få möjlighet att delta på Nordiska rådets session, nu i en nygammal roll. Denna gång har jag äran att tala på de nordiska ländernas regeringars vägnar eftersom Finland år 2011 fungerar som ordförande i Nordiska ministerrådet.

Vi har ett händelserikt år bakom oss med många positiva framsteg, men också en stor tragedi som ägde rum i Oslo och på Utøya i slutet av juli och som kom att skaka om oss alla i hela Norden och resten av världen. Det var en ofattbar händelse som vi hoppas aldrig skall ske igen. Det var samtidigt en tragedi som Norge och norrmännen hanterade på ett beundransvärt sätt, en tragedi som lyfte fram medmänskligheten och viljan att kämpa för nordiska grundvärderingar, öppenhet och demokrati. Händelserna i Norge lyfte samtidigt också med all tydlighet fram styrkan i den nordiska samhörigheten.

Denna samhörighet har under årets gång också manifesterats i en stark vilja att förstärka det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Vid sitt möte i Helsingfors den 5 april antog de nordiska utrikesministrarna sålunda en nordisk solidaritetsförklaring, som bekräftar den politiska solidaritet och samhörighet som råder i Norden och utgår ifrån ett brett säkerhetsbegrepp.

Den utgör ett förstärkande komplement till de enskilda nordiska ländernas politik inom utrikes- och säkerhetsfrågor och en bas för vidareutvecklandet av det nordiska samarbetet när det gäller samhällssäkerhet i bred mening. Solidaritetsförklaringen kommer att följas upp med praktiska åtgärder såsom exempelvis samarbete gällande informationssäkerhet som ett första steg.

I förstärkandet av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet utgör också ambassadsamarbetet ett viktigt område och där har vi ännu på ett relativt blygsamt sätt kunnat utnyttja de möjligheter det ger oss alla. I ett läge där alla nordiska utrikestjänster står inför stora sparkrav accentueras betydelsen av detta samarbete ytterligare. Som ett led i detta har vi under år 2011 bl. a. färdigställt ett ramavtal, som definierar principerna för stationeringen av en diplomat i ett annat lands representation. Detta ramavtal gäller också de baltiska länderna

År 2011 har 20-års jubiléet för de baltiska ländernas återvunna självständighet och återupptagandet av det nordisk-baltiska samarbetet gett NB-samarbetet en alldeles speciell inramning. Samtidigt har det konkreta samarbetet vidareutvecklats. Ett exempel är avsikten att hålla en gemensam nordisk-baltisk kärnsäkerhetsövning under 2013, vilket avtalades på det nordisk-baltiska utrikesministermötet i Helsingfors i augusti. Vid samma möte träffade den nordisk-baltiska utrikesministerkretsen också den ukrainska utrikesministern och Palestinas president Abbas specialsändebud för FN-medlemskap. De nordiska och baltiska länderna har många gemensamma synpunkter och värderingar. För att optimera vårt inflytande i internationella frågor är det viktigt att vi när så är önskvärt agerar och framför våra synpunkter gemensamt.

I och med globaliseringens utmaningar ökar behovet för små länder att lösa problem tillsammans. I tätt samarbete med våra grannar kan vi skapa en stabil, attraktiv och konkurrenskraftig region. I detta sammanhang kan vikten av nordiskt och nordisk-baltiskt samagerande också när det gäller Östersjön inte nog understrykas. EUs Östersjöstrategi är här ett betydande framsteg som redan har gett konkreta resultat.

Implementeringen av strategin har kommit igång. Nu gäller det att tillsammans få fram fler tydliga och mätbara mål som länderna i Östersjöregionen kan fokusera på. Utmaningen är också att effektivera samordningen av alla aktiviteter och undvika dubbelarbete. Detta måste vi bli ännu bättre på. Det är viktigt att vi involverar Ryssland i samarbetet. Här utgör Barentssamarbetet och Nordliga dimensionen viktiga forum.

Ett annat centralt område är det arktiska samarbetet, vars globala betydelse ytterligare kommer att öka. De nordiska ländernas överordnade syn på utvecklandet av det arktiska området är i hög grad samstämmig. Vi arbetar för bibehållandet av regionens stabilitet och en hållbar utveckling. Vi vill gärna stärka Arktiska rådets verksamhet och främja samarbetet med alla aktörer som har legitima intressen i området. Vi stöder alla EUs observatörsstatus i Arktiska rådet.

Jag vill tacka Danmark för ett ypperligt arbete som ordförande i Arktiska rådet. Ministermötet i Nuuk tog viktiga beslut angående förstärkandet av Arktiska rådet och inrättandet av ett permanent sekretariat, miljöskydd och arktisk forskning. Det var också glädjande att vi kunde underteckna ett samarbetsavtal om sjö- och flygräddningen i Arktis. Vi ser med stor tillförsikt

fram emot Sveriges fortsatta ordförandeskap som bl. a. kommer att prioritera det viktiga arbetet med att förebygga oljeutsläpp och utveckla ett instrument för att säkra de arktiska staternas samordning och kapacitet vid eventuella oljeolyckor. Vi står även bakom Sveriges ambition att stärka den mänskliga dimensionen och att utarbeta en strategisk kommunikationsplan inom ramen för Arktiska rådet. Vi kan också med tillfredsställelse notera Nordiska ministerrådets nya arktiska samarbetsprogram som har förberetts under det finska ordförandeskapet.

Förutom det regionala samarbetet vill jag lyfta fram vikten av att vi nordiska länder också möts med andra landsgrupper och kontinenter. Här tänker jag inte minst på Norden-Afrika - utrikesministermötet som har blivit en tradition och visat sig vara en mycket öppen och fruktbar dialog. I denna typ av dialoger som vi också hade med de central-amerikanska och CARICOM-ländernas utrikesministrar i New York i september blir det också uppenbart, oberoende av partipolitisk tillhörighet, hur nära vi i Norden slutligen står varandra när det gäller synen på den nordiska samhällsmodellen.

Nordiska rådet var det första att lyfta globaliseringen till ett prioritetsområde i det nordiska samarbetet. Statsministrarna har på sitt håll arbetat vidare med ämnet. Också utrikesministrarna är redo att intensifiera samarbetet för att främja en bättre, fungerande och mer rättvis globaliseringshantering. I detta arbete kan vi lyfta fram den nordiska modellens styrka som har gjort oss till vinnare i globaliseringen och placerat oss bland de tolv *"least failed states"* i världen.

I det globala arbete vi nordiska länder gör tillsammans utgör FN en helt central arena. Det må så gälla koordinerat agerande när det gäller kandidaturer i olika val, gemensamma utspel i olika sammanhang eller samarbetet inom olika sektorer såsom exempelvis jämställdhet, mänskliga rättigheter, klimatfrågor och främjandet av fred. De nordiska länderna har i år hållit flera gemensamma inlägg i FN:s säkerhetsråd om för oss viktiga teman såsom fredsbevarande och kvinnors deltagande i fredsprocesser. Det är därför naturligt, att vi vid det nordiska utrikesministermötet i New York i september var eniga om att arbeta vidare med ett nytt initiativ för att skapa ett nordiskt fredsmäklingsnätverk mellan de många nordiska aktörer som är aktiva inom området.

Jag vill avslutningsvis tacka mina nordiska kolleger för ett mycket gott och konstruktivt samarbete.

Christina Gestrin (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Præsidiets talsperson

President! Ärade ministrar!

Säkerhetspolitiken ska handla om att garantera en trygg värld för nu levande och för kommande generationer. Dialogen mellan länder är det allra viktigaste redskapet för detta. Vi har länge haft lyckan att leva i fredliga förhållanden i Norden, och just nu känns det inte som om något yttre militärt hot skulle riktas mot oss. Det oaktat måste vi ha både ett militärt försvar och en civil beredskap att hantera krissituationer som för närvarande kan kännas overkliga. Det är naturligt att de nordiska länderna samarbetar i försvars-, säkerhets-, krishanterings- och fredsmedlingspolitiken. Nordiska rådet välkomnar solidaritetsförklaringen å det varmaste. Vi ser det som ett stort och viktigt beslut för de nordiska länderna att utrikesministrarna nu har ingått en nordisk solidaritetsförklaring och beslutat följa upp den med praktiska åtgärder.

Redan länge har de nordiska länderna samarbetat inom Förenta nationerna, Världsbanken och andra internationella organ. Även om nivån på de nordiska ländernas u-landsbistånd varierar kan man säga att Norden varit och är en ansvarstagande aktör i utvecklandet av u-landssamarbetet.

De nordiska länderna uppfattas ofta som en grupp i den övriga världens ögon. Senast förra veckan hölls en nordisk dagtur i FN om kvinnornas deltagande i fredsmäkling, en fråga som de nordiska länderna aktivt driver tillsammans och som just nu är högaktuell. De afghanska kvinnorna är mycket oroliga för vad som kommer att hända dem när de internationella fredsbevarande styrkorna inom de närmaste åren drar sig tillbaka. Under den arabiska våren har kvinnor och män sida vid sida kämpat för demokrati och öppenhet. Nu, då nya strukturer skapas i dessa länder, måste kvinnorna ha rätt till lika deltagande i samhället.

Vi i Norden har varit föregångare i världen då det gällt kvinnors rösträtt och rätten att bestämma över sitt eget liv. Det gäller också annat som rör öppenhet, delaktighet och jämlikhet. Vad är då naturligare än att vi ger vårt fulla stöd till dem som nu kämpar för dessa rättigheter?

För bara några år sedan var det nästan tabu att tala om utrikes- och säkerhetspolitik i ett nordiskt sammanhang, men under de senaste åren har det skett en stor förändring i vår inställning och i dag känns det både naturligt och viktigt att tala om ett aktivt nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete. De utredningar och rapporter om ett fördjupat samarbete i Östersjöregionen, Barentssamarbete och samarbete i den arktiska regionen som vi i Nordiska rådet tagit del av och följt upp under de senaste åren har utgjort en öppning för ett större framtida internationellt engagemang som vi i dag ännu bara sett början till. Nordens betydelse som region har ökat under den senaste tiden.

Nästa logiska steg är att göra samarbetet mer formaliserat och se till att säkerhets- och utrikespolitiken får ett eget nordiskt ministerråd. Genom en bättre samordning i internationella frågor mellan våra länder får vi en ännu större sammanlagd genomslagskraft. Inom Nordiska rådet har vi fört en diskussion om en större involvering av Nordiska rådet och nordisk koordinering inom EU på utvalda spörsmål. EU:s regionala Östersjöstrategi bör drivas vidare. Det är ett faktum att alla länder i Norden är en del av den globala ekonomin, inklusive EU:s ekonomi, och den här frågan är, vet vi alla, högaktuell för tillfället.

Genom ett nära säkerhets- och utrikespolitiskt samarbete kan vi öka vårt inflytande på den internationella arenan och samtidigt själva stå bättre rustade för det som sker på global nivå. Klimatförändringen är ett fenomen som på sikt kommer att ha effekter på säkerheten, livsmedelsförsörjningen och migrationsströmmarna i världen. Alla dessa frågor ska dryftas på den stora FN-konferensen Rio +20 som ordnas i juni i Rio de Janeiro. De nordiska länderna bör aktivt delta i konferensen och ett förverkligande av en global hållbar utveckling.

Förutom att 20 år har förflutit sedan det nordisk-baltiska samarbetet återupptogs har det också förflutit 20 år sedan det parlamentariska Östersjösamarbetet inleddes. Ministerrådet och Nordiska rådet har varit aktiva i närområdespolitiken. Nordiska ministerrådets deltagande i den nordliga dimensionens partnerskapsprogram är av stor betydelse. Allt detta samarbete både på regeringsnivå och på parlamentsnivå är viktigt för att öka säkerheten i vår region i ett brett perspektiv.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Udenrigsminister

Så skynder jeg mig. Tak for invitationen fra den nye danske regering til også at adressere det nordiske samarbejde. Vi tror, det er lidt vigtigt at få en stærkere nordisk stemme i verden, fordi vi har så oplagt mange punkter, som landene ligner hinanden på, som værdierne ligner hinanden på, og som vi kan styrke og hjælpe hinanden på. Vi er fra dansk side glade for den nordiske solidaritetserklæring fra udenrigsministermødet i Helsinki i april i år. Det giver et godt grundlag for det videre nordiske samarbejde.

Vi lægger også meget vægt på det nordiske sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Det er vigtigt, at vi løbende drøfter, hvordan vores allerede gode samarbejde kan udmøntes yderligere i form af konkrete tiltag. Der er f.eks. oplagte muligheder for at styrke det nordiske samarbejde i FN-regi, hvor vi også kan opnå større indflydelse ved at give vores holdninger til kende i fællesskab. Vi bør også overveje mulighederne for at øge det operative samarbejde i FN's fredsbevarende operationer.

Vi har rigtig mange fælles dagsordener rundt om i verden: Vi har en dagsorden, der hedder menneskerettigheder og retsstater; vi har en fælles dagsorden, der hedder kvinders og de unges rettigheder i verden, også meget i forhold til noget, der sker i øjeblikket i Nordafrika og Mellemøsten. Vi er lande, der alle sammen bidrager meget i form af udviklingshjælp. Også der kan vi samordne vores fælles initiativer.

Derfor vil jeg egentlig bare runde af med at sige, at jeg tror, vi har et punkt, som også Nordisk Råd i tidernes morgen tog fat på, på den fælles dagsorden, der hedder, at når det for alvor brænder på, er noget af det mest robuste i verden, vi har at stå imod med, de nordiske velfærdssamfund. Vi har noget at bidrage med i verden. Jeg synes, den store opgave er i fællesskab at få det til at fylde endnu mere.

Jonas Gahr Støre (Det norske Arbeiderparti (A))

Utenriksminister

Vår formann blant utenriksministrene, den finske utenriksministeren, som er en veteran, sa i dag tidlig at han aldri hadde opplevd at samarbeidet om utenriks- og sikkerhetspolitikk i Norden var mer substansielt enn nå. Det er ord vi skal legge oss på sinne. Det er også verdt å huske at det bare er 20 år siden man hadde den første redegjørelsen om utenrikspolitikk og forsvarspolitikk i denne sal. Før det var det et tabu. Det vi nå registrerer, er at vi har substans i samarbeidet om de sikkerhets- og utenrikspolitiske spørsmålene. Stoltenberg-rapporten trekker opp 13 områder, og utenriksministrene er i ferd med å gjennomføre ett for ett.

I dag er vi blitt enige om et nordisk nettverk for digital sikkerhet. Det er en viktig del av moderne sikkerhetspolitikk som tidligere ikke har vært vurdert av utenriksministrene. Nå er det det.

Vi har gått konkret videre i det som også parlamentarikerne har vært opptatt av, nemlig en tettere ambassadesamordning, samarbeid mellom utenrikstjenestene, med veldig konkret oppfølging noe vi skal diskutere på vårt neste møte blant nordiske utenriksministre, og som finner sted ikke i Norden, men i Berlin som en markering av en felles nordisk ambisjon.

Vi opplever tettere samarbeid i Norden på de områdene der det er naturlig, som i FN og FNs særorganer. Det er positivt.

Mitt poeng her er at Norden nå har funnet sin rolle, der vi både kan ha medlemmer av EU og medlemmer av NATO og et voksende rom for en felles nordisk markering på utenriks- og sikkerhetspolitikkens område, ikke minst i vår region, hvor jeg opplever at det regionale

samarbeidet Nordisk råd, Østersjøsamarbeidet, Den nordlige dimensjon, Barentssamarbeidet og Arktisk samarbeid er pionerer innen regionalt samarbeid i Europa, som flere ønsker å se til.

Her har vi altså en stor mulighet, og jeg mener det er viktig å få til et godt samspill mellom parlamentarikere og regjeringer for å ta dette videre, særlig med et Europa som nå er i krise, og om jeg må få lov til å si det som et ikke-medlem av EU med en europeisk utenrikspolitisk stemme som fortsatt er svak, og som ikke lever opp til det potensialet den burde ha på den internasjonale scene. Da må Norden kjenne sin besøkelsestid, og det er vi i ferd med å gjøre.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Herr president! Kära vänner! Låt oss börja med att bocka av det första som har genomförts, precis som utrikesministern nämnde i sin redogörelse, nämligen fördjupat ambassadsamarbete. Det är ett önskemål som har uttryckts från Nordiska rådets sida men också av enskilda parlament. Det är bra att vi samverkar kring den diplomatiska närvaron runt om i världen och att man utöver att ha den nordiska dimensionen dessutom har en baltisk dimension. Utmärkt! Vi kan bocka av den punkten.

Det andra som har framhävts är att vi nu firar 20 år av diplomatiska återupprättade relationer med Baltikum. Det är en stor glädje för många av oss därför att vi för 20–25 år sedan kämpade på gator och torg just för att upplysa om Estlands, Lettlands och Litauens rätt att vara självständiga, oberoende och fria nationer. Det vi ska påminna oss är att dåtidens Baltikum, som vi såg då och reagerade mot, i dag finns i nutidens Vitryssland. På samma sätt som vi var engagerade mot diktaturen och förtrycket som utövades mot de tre baltiska republikerna måste vi se det förtryck som finns i dagens Vitryssland.

Det som har gjorts från utrikesministrarnas sida är också utmärkt. Man har betonat FN. Vi ska också påminna varandra om att när vi har agerat som länder men i nordiska kombinationer i olika internationella konflikter, som den i Afghanistan eller i Libyen, har det varit därför att det har baserats på FN-resolutioner. FN är viktig, men det är också viktigt att vi kan följa upp och göra saker så som vi har gjort till exempel i Afghanistan. Vi har gått in tillsammans och vi lämnar tillsammans. Vi lämnar också när det finns civila myndigheter och andra afghanska myndigheter som är beredda, kan och har förmåga att ta över. Det är ett gott arbete som vi har gjort som enskilda stater inom ramen för att vi också har gett uttryck för den nordiska dimensionen.

Dessutom har kvinnornas ställning i Nordafrika nämnts, bland annat gjorde Christina Gestrin det på ett utmärkt sätt. Det ska vi påminna om när vi ser det som sker i Nordafrika och den så kallade arabiska våren. Vi ska inte heller glömma bort de andra saker som är minst lika viktiga som möjligheten till val: pluralism, öppenhet, rättsstat och mediefrihet. Där kan vi som nordiska stater alltid vara en röst, oavsett om vi pratar om Nordafrika, Syrien, Baltikum eller Vitryssland.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Jag har en replik till Norges utrikesminister. Arbetet i Nordiska rådet präglas av samarbete övergripande. I år har detta med öppenhet också varit ett tydligt tema. Jag ställer min fråga med tanke på att Norge har gjort sig känt som ett land som är duktigt på att medla internationellt.

I Palestina har vi nu en situation där palestinierna försöker få en position på FN-nivå, närmast i UNESCO. Här har Sverige och Norge intagit helt olika ståndpunkt, där Norge bejakar detta

medan Sverige inte gör det. Då är det intressant att ställa frågan hur samarbetet går till. Har ni kommit fram till dessa olika ståndpunkter utifrån något slags gemensam analys, eller har ni inte pratat med varandra?

Det vore också intressant att få höra en synpunkt från Norges utrikesminister om vad en framgång för Palestina när det gäller en position i FN skulle kunna betyda för förebyggande av konflikter.

Astrid Thors (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Värderade president, värderade ministrar!

Tack för en synnerligen intressant debatt som också ska täcka Östersjöfrågorna. Jag vill rikta min fråga till den danska utrikesministern. I redogörelsen för Östersjösamarbetet konstaterades det att ministerrådet har genomfört ett samarbete tätt med Helcom och man nämner den Nordiska Investeringsbankens resurser för detta. Den som går in på Nordiska Investeringsbankens sidor kan se, att det knappt har getts, vi har väldigt dåligt utnyttjat den facilitet om 500 miljoner som finns reserverat för att förverkliga Helcoms plan för en bättre, ren Östersjö. Och i år har det genomförts projekt därifrån, beviljats lån på ungefär 80 miljoner, varav mer än hälften har gått till järnvägsprojekt. Bästa minister Søvndal, vad ska vi göra för att få mera kunskap om och vilja att använda de resurser som vi i Norden har reserverat för Östersjöstrategin? Kunde man använda informationskontoren i de baltiska staterna för detta?

Aadu Must

Medlem af Baltisk forsamling (Estonia)

Your Excellencies! Dear colleagues! It is my great pleasure and honour to address you on behalf of the Baltic Assembly.

This year we celebrate the 20th anniversary of the re-independence of the Baltic states, and the Baltic Assembly was also established 20 years ago. As a professor of history I can say that your help, help from the Nordic countries, in the process of regaining our indepence is a very important chapter in the history of the Baltic states.

It is interesting to note that the first foreign delegations of the Baltic states started their work in the Nordic countries already a little before our official independence. I remember our work in Stockholm with my colleagues from Latvia and Lithuania, and I remember very interesting ad useful meetings with Uffe Ellemann Jensen, Sten Andersson and other politicians. We thank you very much for"Måndagsmötet in Norrmalmstorg and so on.

Dear colleagues! When our Baltic leaders were trying out a model for cooperation they were inspired by the traditions of Nordic cooperation and by the experiences of the Nordic Council.

I have one more message:

Dear colleagues! You are very welcome to the forthcoming session of the Baltic Assembly in Tallinn on 24 and 25 November. Thank you!

Skandinavisk oversættelse:

Your Excellencies! Kære kolleger Det er mig en stor ære og fornøjelse at henvende mig til jer på vegne af Baltisk Forsamling.

I år fejrer vi 20 års jubilæet for at de baltiske lande genvandt deres uafhængighed, og samtidig er det 20 år siden, at Baltisk Forsamling blev etableret. Som professor i historie kan jeg sige, at jeres hjælp, hjælpen fra de nordiske lande, i processen med at genvinde vores uafhængighed, er et meget vigtigt kapitel i de baltiske lande historie.

Det er interessant at bemærke, at de første udlandsdelegationer fra de baltiske lande påbegyndte deres arbejde i de nordiske lande allerede kort tid inden vores officielle uafhængighed. Jeg erindrer vores arbejde i Stockholm med mine kolleger fra Letland og Litauen, og jeg erindrer nogle særdeles interessante og brugbare møder med Uffe Ellemann Jensen, Sten Andersson og andre politikere. Vi er jer dybt taknemmelige for mandagsmødet på Norrmalmstorg og så videre.

Da vores baltiske ledere ville afprøve en model for samarbejde, var de inspireret af traditionerne i det nordiske samarbejde og af erfaringerne fra Nordisk Råd.

Jeg har endnu en meddelelse:

I er meget velkomne til den kommende session i Baltisk Forsamling i Tallinn den 24. og 25. november. Tak!

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Præsident, jeg vil gerne takke udenrigsministrene for deres redegørelse. Men den korte taletid, jeg har, vil jeg bruge på ét tema, og det er spørgsmålet om Palæstina. Det palæstinensiske folk har måttet leve under undertrykkelse og trusler, krig og okkupation i årtier. Helt fra 1947 har det internationale samfund regnet med to stater i Palæstina, men det blev jo kun Israel, der blev stiftet. Det palæstinensiske folk er således i årtier blevet frarøvet deres ret til en suveræn stat. Palæstina har en legitim ret til at oprette sin egen selvstændige stat og opfylder alle krav efter folkeretten til at kunne gøre det. Den islandske regering har i Altinget allerede fremlagt et forslag til resolution om anerkendelse af Palæstina som selvstændig og suveræn stat med grænsen fra før krigen i 1967. Dette forslag behandles nu i udenrigskomiteen, og jeg antager, at Altinget inden for relativt kort tid vil vedtage resolutionen.

Island er før gået foran, som da vi var det første land til at anerkende de tre baltiske landes selvstændighed. Selv om omtrent 125 lande allerede har anerkendt Palæstinas selvstændighed, mangler der, at europæiske lande gør det. De nordiske lande er ofte gået foran i kampen for demokrati og menneskerettigheder i verden, og det skal vi fortsætte med.

Jeg vil gerne have lov til at spørge den nye danske udenrigsminister, Villy Søvndal, om den nye danske regerings holdning, og om ikke den danske regering vil slå følge med i hvert fald Island og forhåbentlig også nogle andre lande i processen med at få de andre nordiske lande til at gøre det samme. Jeg mener også, det er en anledning til at tage det op, som allerede er blevet nævnt, nemlig det, som angår UNESCO, som på sin generalforsamling i forgårs vedtog at optage Palæstina som fuldgyldigt medlem. Det har betydet, at USA har besluttet at kvitte sine bidrag til organisationen med de økonomiske konsekvenser, som det tydeligvis får. Det er således klart, at USA ikke accepterer de demokratiske spilleregler inden for FN's organer, og mit spørgsmål er derfor, om de nordiske regeringer vil protestere over for USA og kræve, at landet opfylder sine forpligtelser over for UNESCO. Tak.

Kimmo Sasi (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Herr president. Jag skulle vilja fråga ministrarna nu när det lybiska folket har fått tillbaka sin frihet och den här gången Europa inte var ett problem utan har löst ett problem. FN hade gett ett mandat till att skydda civilbefolkningen och Nato tog sig an den uppgiften. En del nordiska länder var med i operationen, en del var inte med. Min fråga är: Diskuterade utrikesministrarna i de olika länderna med varandra före beslutet hur de tänker agera? Vilka var orsakerna till att man gick in för olika lösningar i den här frågan? Har de nordiska länderna olika uppfattningar om skyddandet av mänskliga rättigheter? Vad är ert svar? Har ni den åsikten att vi alltid borde vara med tillsammans i olika operationer.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Pohjoismaiden neuvoston lähialueyhteistyön budjetti on noin 100 miljoonaa Tanskan kruunua. Valtaosa näistä resursseista kohdistuu yhteistyöhön Baltian maiden ja Venäjän kanssa. Yhteistyö itänaapureiden kanssa toteutuu erilaisten ohjelmien, muun muassa mobiliteettiohjelmien, NGO-ohjelman, osaamis- ja verkostoitumisohjelmien kautta, ja sen lisäksi on budjettimomentteja, jotka kohdistuvat alueelliseen yhteistyöhön Itämerialueella. Tässä yhteistyötä on esimerkiksi alueellisten neuvostojen kanssa, Barents-neuvoston, Itämeri-neuvoston ja Arktisen neuvoston kanssa.

Ministerineuvoston konttorit Baltian maissa ja Venäjällä toteuttavat käytännössä näitä yhteistyöohjelmia. Nyt on nostettu kuitenkin esiin keskustelu siitä, että näiden konttoreiden toiminta ajettaisiin alas. Vaihtoehto, että konttoreiden henkilökunta siirrettäisiin Kööpenhaminaan, on kuitenkin käytännössä kalliimpi ratkaisu kuin se, että nämä ohjelmat toteutettaisiin siellä paikan päällä olevan henkilöstön kautta.

Tässä mielessä haluan kysyä ministereiltä: Miten näette tämän lähialueyhteistyön kehittämisen ja miten näette näiden konttoreiden roolin tässä lähialueyhteistyössä? Minun käsitykseni on se, että näillä konttoreilla tulisi jatkossakin olla keskeinen rooli toteutettaessa Pohjoismaitten neuvoston lähialueyhteistyöohjelmia sekä Baltian maissa että Venäjällä.

Skandinavisk oversættelse:

Budgeten för närområdessamarbete vid Nordiska ministerrådet är cirka 100 miljoner danska kronor. Den största delen av dessa resurser anvisas för samarbete med de baltiska staterna och Ryssland. Samarbetet med östgrannar genomförs via olika program, bland annat mobilitetsprogram, NGO-programmet, kunskaps- och nätverksprogram, och därutöver finns det budgetposter för regionalt samarbete inom Östersjöområdet. I detta samband samarbetas det till exempel med regionala råd, Barentsrådet, Östersjörådet och Arktiska rådet.

Ministerrådets kontor i de baltiska staterna och Ryssland genomför dessa samarbetsprogram i praktiken. Nu har det dock inletts en diskussion om att verksamheten vid dessa kontor skall läggas ned. Alternativet att kontorens personal flyttas till Köpenhamn är dock i praktiken en dyrare lösning än att dessa program genomförs av personal som är på ort och ställe.

Därför vill jag fråga ministrarna: Hur förhåller ni er till denna utveckling av närområdessamarbetet och vilken roll skall dessa kontor ha i närområdessamarbetet? Min uppfattning är att även i framtiden bör kontoren spela en central roll då Nordiska ministerrådets närområdesprogram genomförs i både de baltiska staterna och Ryssland.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Som nordiske land er vi selvfølgelig opptatt av våre nærområder, men også av spørsmålet knyttet til de globale utfordringer, som klima, fattigdom, sult, menneskerettigheter, terrorisme osv. Dette er vi opptatt av fordi vi ønsker å ta et ansvar utover våre egne land. Vi bor i en del av verden hvor menneskene i stor grad føler tilfredshet og frihet, men dette kan ikke frata oss forpliktelsen til å bidra til en mer rettferdig verden og til at færre mennesker må leve i ufrihet og nød i verden omkring oss. Dette må være overordnet alt det vi drøfter.

Utviklingen i nordområdene og i Arktis gir oss både utfordringer og store muligheter. Nordisk råd er sterkt engasjert i det arktiske samarbeidet. Det er bra, men det trengs en større grad av koordinering, slik at Nordisk råds synspunkter kan bli bedre fokusert på og fulgt opp. Enten det gjelder viktige spørsmål som sjøfartssikkerhet, klima, miljø eller befolkningens situasjon i nord, er det viktig at våre representanter i Arktisk parlamentarisk komité og de som sitter i de nasjonale parlamentene, er kjent med Nordisk råds synspunkter. Jeg tror at mange gode forslag kan gå tapt fordi de ikke blir fulgt opp.

Stoltenberg-rapporten er et utmerket dokument, som har skapt stor interesse og engasjement.

Her står et nordisk system for overvåking og varsling i de nordligste havområdene sentralt. Dette er et meget viktig forslag, som det må arbeides intensivt med i Nordisk ministerråd. Som en typisk kystbeboer vet jeg hvor viktig dette er, og hva det betyr for alle som opplever havets krefter på nært hold. Sikkerheten til havs er et omfattende spørsmål, særlig når det gjelder de arktiske farvann. Her er det mye som må gjøres. Dette er derfor et spørsmål som vi ikke kan løse land for land, men sammen.

Jonas Gahr Støre (Det norske Arbeiderparti (A))

Utenriksminister

Når det gjelder Palestina, opplever jeg at mellom de nordiske utenriksministre er det enighet om hovedlinjene om en tostatsløsning, at palestinerne har rett til en egen stat. Når det gjelder sekvensen i tilnærmingen til FN, har vi også hatt en felles tilnærming, som går på at palestinerne burde ha gått til generalforsamlingen først for å få en bred vurdering der. Palestinerne valgte et annet løp de gikk til Sikkerhetsrådet. Når det gjelder sekvensen, tror jeg også at det å gå til særorganisasjonene, før man har fått avklart i New York, er et valg som palestinerne står inne for ikke nødvendigvis vårt råd. Når de først valgte som de gjorde, og når Europa viste tegn til at man ikke klarte å være samlet, var den norske holdningen: Vi stemmer for det vi er for og mot det vi er mot. Vi er for at palestinerne kan beskytte sin kulturarv via UNESCO. Derfor stemte vi, med et stort flertall i verden og et flertall i Europa for.

Når det gjelder amerikanske tiltak mot UNESCO, er ikke de mot loven. Det vil få konsekvenser for amerikansk stemmerett etter noe tid. Men vi er sterkt kritiske til at man har en mekanisme som straffer land og organisasjoner fordi de inntar holdninger som man ikke måtte like. På samme måte har de nordiske utenriksministre i dag, selv om vi hadde ulik stemmegivning for UNESCO, sterkt kritisert den israelske regjering for å konfiskere palestinske skatteinntekter og øke nybyggingsaktiviteten som en reaksjon på UNESCO.

Når det gjelder Libya, er det riktig at de nordiske landene ikke inntok samme posisjon, og det var heller ikke en tett nordisk konsultering før det vedtaket. Fra norsk side var det vel slik at vi langt på vei reagerte parallelt med våre NATO-allierte i Danmark.

Villy Søvndal (Socialistisk Folkeparti (SF))

Udenrigsminister

Jeg skal svare på et lidt specifikt spørgsmål vedrørende Den Nordiske Investeringsbank. Det forholder sig sådan, at de nordiske informationskontorer i Østersøområdet ikke umiddelbart kan agere på vegne af Den Nordiske Investeringsbank. Men spørgsmålet er meget specifikt, og jeg tror, at jeg vil henvise til den nye minister for det nordiske samarbejde, som også er til stede her i dag, for et svar. Jeg skal sørge for, at han får spørgsmålet.

Så vil jeg godt sige lidt om Palæstina. Det er helt nødvendigt med en løsning, der anerkender palæstinensernes ret til ikke alene en stat, men til en økonomisk bæredygtig og levedygtig stat. Derfor har vi også fra dansk side meget kraftigt fordømt de bosættelser, som efter vores bedste overbevisning er med til at forhindre, at det kan blive til noget. Det er både den første runde af bosættelser og også dem, man nu er i gang med mellem Jerusalem og Betlehem. Jeg tror, det er helt afgørende at fordømme det uden forbehold. Det her er ikke kun palæstinensernes og israelernes konflikt. Det er vores alles konflikt. Det er en konflikt, som i høj grad er med til at holde hele regionen i et konstant alarmberedskab, og den destabiliserer den globale situation.

Derfor vil rækkefølgen fra dansk side være, at vi lader forhandlingerne, som kvartetten sammen med de to parter står for, fortsætte. Vi er måske noget pessimistiske i troen på ... (lydudfald)

Carl Bildt (Moderata samlingspartiet (M))

Utrikesminister

Fru President! Ärade medlemmar! Eftersom försvarsminister Sten Tolgfors är sjuk är det i dag, i alla fall just här, jag som är försvarsminister.

Det nordiska försvarssamarbetet har fördjupats betydligt på senare år. Det nordiska samarbetet spänner i dag över breda säkerhets- och försvarspolitiska verksamhetsområden. Den nordiska stridsgruppen NBG-08 och 11 har byggts och stått i beredskap. Vi genomför insatser gemensamt som i Afghanistan, och med NEFCO har vi skapat och etablerat nya strukturer. Genom att systematiskt undersöka potentiella nordiska samarbetsprojekt har vi fortsatt att fördjupa samarbetet.

Det åtagandet är långsiktigt, och ambitionen är att det också ska ge lägre kostnader. Det kan handla om allt från gemensam utveckling och anskaffning av försvarsmateriel eller gemensam utbildning och övning av soldater, sjömän och befäl. De delade kostnaderna för logistik, för underhåll och för modifiering av vidmakthållande av redan befintlig materiel är självfallet av betydelse. Regionalt samarbete har också hög prioritet i många andra länder.

Inom EU pågår nu ett intensivt arbete bland medlemsländerna med att identifiera och föreslå nya samarbetsprojekt inom militär förmågeutveckling, även kallat *pooling and sharing*. Att samutnyttja och dela försvarsförmågor må vara ett relativt nytt begrepp i EU-kretsen, men det är ett välbekant sätt för oss att arbeta här i Norden. Vi delar säkerhets- och försvarspolitiska intressen, och vi står inför gemensamma utmaningar. Vi bygger säkerhet i samverkan. Det är grunden för vårt fördjupade samarbete.

Den 1 januari detta år tog Sverige över ordförandeskapet i det nordiska försvarssamarbetet. För svensk del är detta det mest omfattande ordförandeskapet hitintills i den nordiska

kontexten. En huvudprioritet är att nå resultat i redan existerande och pågående samarbeten, snarare än att identifiera nya och omfattande samarbetsområden. År 2011 ska ses som ett år för konsolidering och framåtblickande. Tre områden har satts i fokus för att nå resultat, och dessa är säkerhetspolitisk diskussion, insatser samt fördjupat och effektivt samarbete.

Vi har fortsatt den säkerhetspolitiska dialogen med fokus på vårt närområde och inom de internationella respektive regionala organisationer som våra respektive länder är aktiva inom. Det svenska ordförandeskapet har fortsatt att förstärka samarbetet när det gäller olika insatser. I norra Afghanistan har Finland, Sverige och Norge ett logistiksamarbete inklusive ett samarbete kring transporter. De nordiska länderna samverkar kring det mentorstöd, som det så vackert heter, som vi ger till de afghanska säkerhetsstyrkorna i de operationer som de genomför. Vi har nu även en långsiktig profil på vårt gemensamma stöd till Afghanistan. Vi stöder fortsatt länderna i Östafrika med nödvändig kapacitetsuppbyggnad. Målet är att öka deras förmåga att ta ett större säkerhetsansvar i regionen.

Det gemensamma nordiska bidraget, som redovisades av min svenske kollegas norske kollega i redogörelsen 2010, är ett långsiktigt åtagande och har utvecklats under 2011. Vi har även tillsammans med de baltiska länderna bistått konfliktdrabbade stater och övergångsländer med kapacitetsuppbyggnad för att de på egen hand ska kunna främja en demokratisk kontroll av sina väpnade styrkor. De nordiska länderna har sedan tidigare ett etablerat samarbete och erfarenhetsutbyte med de baltiska länderna. Under 2011 har även en särskild utredare kartlagt vissa veteransoldatfrågor för att skaffa en gemensam bild av nuläget. Flera gemensamma övningar har genomförts, och under 2011 har vi sammanställt en gemensam femårig övningsplan. De finska, norska och svenska flygvapnen tränar i den nordliga regionen på regelbunden basis. Vi undersöker möjligheterna att utveckla samarbetet i de sydliga delarna av Norden på ett sätt som också inkluderar det danska flygvapnet.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsidiets talsperson

I april i år fikk vi en viktig oppfølging av Stoltenberg-rapportens forslag. De nordiske lands regjeringer undertegnet den nordiske solidaritetserklæringen. Denne erklæringen konkluderer med at intensiveringen av det nordiske samarbeidet vil bli gjennomført i fullt samsvar med de ulike lands sikkerhets- og forsvarspolitikk. Dermed har de nordiske land gjennomført det forslaget i Stoltenberg-rapporten som ble ansett som det vanskeligste.

Selv om de nordiske landene har forskjellig ståsted når det gjelder medlemskap og EU, er det fullt mulig å etablere et samarbeid som tjener alle våre nordiske land. Det nordiske forsvars- og sikkerhetspolitiske samarbeidet vil kunne videreutvikle seg kontinuerlig med utgangspunkt i felles interesser og nytteverdi for våre land. I den sammenheng er Stoltenberg-rapporten svært viktig, og den har staket ut en kurs som tar for seg konkrete tiltak. Jeg tror at vi i dag kan si at det både er et ønske og et betydelig behov for et tettere nordisk samarbeid på det sikkerhetspolitiske området.

Over lenger tid har vi erfart at kostnadene til kjøp av nytt materiell til Forsvaret har økt betydelig. Ingen av våre land har råd til å opprettholde nasjonale, dyre strukturer på alle områder alene. Dette kan vi også se eksempler på utenfor Norden, f.eks. ble det i 2010 inngått en fransk-britisk avtale om forsvarssamarbeid. Også finanskrisen og mange lands meget alvorlige gjeldskrise gjør at et slikt flernasjonalt samarbeid om Forsvaret blir stadig viktigere.

Hittil har det kanskje vært delte meninger om betydningen av nordisk samarbeid på dette området, men jeg registrerer at det nå skjer en meget positiv utvikling. I den forbindelse er det gledelig å se at det i grunnlaget for den nye danske regjeringen sies at Danmark vil styrke det nordiske samarbeidet på utenriks-, forsvars- og beredskapsområdet, og ser det i sammenheng med Stoltenberg-rapporten.

Jeg vil også nevne de nordiske lands aktive deltakelse i internasjonale operasjoner. Her vil jeg særlig berømme de nordiske forsvarsministrene for at de prøver å finne felles løsninger når det gjelder veteranenes situasjon. De av våre innbyggere som påtar seg deltakelse i internasjonale operasjoner, utsettes ofte for store påkjenninger, noe som også påvirker deres familier. Derfor er et samarbeid mellom de nordiske land svært viktig når det gjelder utveksling av erfaring, forskning og tiltak.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Fru president! I takt med att våra samhällen blir alltmer urbana och tekniska blir vi alltmer beroende av att olika former av infrastruktur fungerar. Det gäller då inte bara vatten- och avloppsförsörjning eller att vi får fram livsmedel och att järnvägen fungerar utan även it, elförsörjning och sådant.

Eftersom vi har samarbete som tema i det nordiska samarbetet här är min fråga helt enkelt i vilken utsträckning det nordiska försvarssamarbetet fokuserar på att samordna tekniska lösningar för att på det sättet minska sårbarheten i våra nordiska länder. Jag tycker att sårbarhetsperspektivet av många skäl, inte bara av de skäl jag räknat upp utan även sett till det förändrade klimat vi nu ser och till den ekonomiska oron inte minst i Europa, i vår närmiljö. Det finns många skäl att fokusera på just sårbarheten som en viktig del i försörjningen. Om vi inte hanterar sårbarheten, innebär det ett stort problem i ett försvarsperspektiv.

Carl Bildt (Moderata samlingspartiet (M))

Utrikesminister

Fru president! På den senare frågan kan jag som ett svar bland annat hänvisa till utrikesministrarnas rapportering nyss. Där har vi rätt mycket fokuserat på it-säkerhetsfrågorna. it är den kanske enskilt viktigaste infrastruktur som kommer att påverka våra samhällen i framtiden. Där måste vi göra mer mellan de nordiska länderna men också vidare, internationellt. Jag kommer just från London och två dagars diskussioner om detta. Frågan är vital och viktig. Vi i Norden måste tillsammans göra mer.

Vi har ett historiskt samarbete när det gäller kraftförsörjning och elförsörjning ett samarbete som nu delvis håller på att utsträckas också till de baltiska länderna genom rätt stora infrastrukturinvesteringar från framför allt finsk och svensk sida. Det har sin betydelse i sammanhanget.

Allmänt som ett svar på den ställda frågan kan jag säga att det är klart att vi på försvarsområdet har väldigt viktiga gemensamma saker som rört sig framåt. Jag nämnde samarbetet mellan flygvapnen uppe i norr – ett historiskt och operativt viktigt samarbete. Mellan Sverige och Finland har det byggts ut mycket mer av samarbete när det gäller övervakning av Östersjön, vilket har betydelse också i ett miljöperspektiv. Både Sverige och Finland har anslutit sig till det gemensamma luftövervakningssystemet inom Natoområdet. För närvarande har vi mellan Sverige och Norge gemensam anskaffning av ett avancerat nytt artillerisystem.

Det pågår alltså rätt mycket under trycket och behovet av rationaliseringar ekonomiskt inom alla våra försvarsmakter, men också under trycket av gemensamma säkerhetspolitiska bedömningar.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru president! Det var en mycket innehållsrik och diger redogörelse som de nordiska försvarsministrarna avgav genom sitt språkrör Carl Bildt. Det finns flera saker där som det finns anledning att lyfta fram. Afghanistan nämndes. Det gäller också det samarbete som finns inom ramen för NORDEFCO som ligger under den riktiga försvarsministern Sten Tolgfors ordförandeskap just nu. Det är gott att man kommer samman från de nordiska ländernas sida. Men det finns också önskemål från de baltiska länderna om att få delta. Där tycker jag att man i ett nordiskt perspektiv ska vara väldigt hörsam. Norden och Baltikum står sida vid sida i många av de här frågorna.

Carl Bildt nämnde om de nordiska stridsgrupperna som funnits. Sverige har axlat ansvar och ledarskap för två av dem, 2008 och första halvåret 2011. Det här är dessutom något som vi gjort över parti- och blockgränser. Bakom det finns ställningstaganden från både nuvarande regering och tidigare regeringar.

Den nordiska stridsgruppen kom delvis också att användas för insatsen i Libyen där det svenska JAS Gripen-planen som använts till spaning delvis var en del i uppbyggnaden av den nordiska stridsgruppen. I Libyen deltog Sverige tillsammans med grannländerna Norge och Danmark.

I Sverige finns det nu en diskussion om huruvida vi ska ta ett ramansvar för en nordisk stridsgrupp 2014. Från olika baltiska stater har önskemål uttryckts om att få vara med i en sådan nordisk stridsgrupp under svensk ledning.

En fråga till övriga nordiska länder, exempelvis till Finland, är om man tycker att det skulle vara intressant, viktigt och värdefullt om Sverige ännu en gång tog ansvar för en nordisk stridsgrupp, 2014, tillsammans med en del andra nordiska länder och kanske med någon av de baltiska staterna. Jag tror att det vore värdefullt att få höra nordiska grannars synpunkter i denna viktiga fråga.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsidiets talsperson

Præsident! Vi må ikke være naive, og der var ikke noget naivt ved Stoltenbergrapporten, da den fremkom med sine højst aktuelle forslag i 2009. Det er i Nordisk Råd i højeste grad prioriteret at følge op på det forslag, som findes i rapporten.

Under det islandske formandskab sidste år, 2010, var hovedtemaet samfundssikkerhed i bred forstand: det økonomiske samarbejde, bekæmpelsen af organiseret kriminalitet, klimaspørgsmålene i sikkerhedsmæssig sammenhæng, men også de traditionelle sikkerhedsspørgsmål. Efter behandlingen af det islandske initiativ i Præsidiet er det Præsidiets ønske at opretholde det forslag, som kom frem. Vi ønsker, at regeringerne fastholder sit gode samarbejde om opfølgning på Stoltenbergrapporten og også det forslag, som fremkom i NB8-rapporten. Vi har af vores samarbejde med Baltic Assembly og vores diskussioner med dem, som skrev NB8-rapporten, lært, hvor vigtigt det er for balterne, at det forslag, som findes dér, også kommer frem.

Vi kan være glade for, at man har opnået resultater. Det er symbolsk, at det forslag, som møder den største skepsis, nemlig solidaritetserklæringen, allerede er blevet til virkelighed. Og vi glæder os til at se konkrete handlinger i forbindelse med et tættere ambassadesamarbejde. Men når vi fokuserer på samfundssikkerheden, kan vi gratulere udenrigsministrene med det, som de har oplyst i dag, nemlig at vi har en ny nordisk aftale om et nordisk netværk imod digital kriminalitet. *Cyber crime* er jo en af de store udfordringer, vi møder på dette område, når det gælder samfundssikkerhed.

Vi kan også være glade for aftalen, som man fik i Nuuk, om søfartssikkerhed i nordområderne. Men netop i det område er der store opgaver, som stadig væk kræver opfølgning, og jeg vil opfordre ministrene til at tage hånd om det. Det gælder ikke mindst forslag tre og fire i Stoltenbergrapporten: Forslag tre om overvågning på det kæmpeområde nordpå og forslag fire om at øge redningskapaciteten og have en maritim indsatsenhed på nordisk plan for søredningen i de områder.

Præsident, lad mig til slut fremsætte det ønske, at det nu bliver en skik, at udenrigsministrene kommer til Nordisk Råds session hvert år med en erklæring om, at de er nået frem til en ny nordisk aftale om større samfundssikkerhed.

Jorodd Asphjell (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Alle er vi mer eller mindre preget av det som skjedde i Oslo og på Utøya den 22. juli, da 76 mennesker mistet livet. Siden jeg selv har vært på Utøya flere ganger, har egne barn som har vært der flere ganger, og kjente mange av dem som var på Utøya den 22. juli, vil dette prege mitt liv i mange, mange år framover.

Den varmen og den støtten som det norske folk - og ikke minst våre nordiske venner - ga etter disse handlingene, har mye å si for dem som var direkte berørt.

Hverdagen er nå i ferd med å normalisere seg, ikke for dem som var direkte berørt, men for oss andre. Verden skal og må gå videre, men vi må aldri glemme det som skjedde, og vi må alle være på vakt overfor all form for ekstremisme i Norge og i Norden.

Vårt demokrati er selve fundamentet i våre ulike samfunn, demokrati som gir rom for åpenhet og deltakelse. Det som kanskje skuffet meg mest i Norge etter disse hendelsene, var at valgdeltakelsen ved valget den 12. september var meget dårlig, til tross for at alle politiske partier oppfordret alle til å delta. Men mange har meldt seg inn i politiske partier i ettertid, spesielt ungdom, og det er en gledelig utvikling.

Nordisk samfunnssikkerhet må være et viktig tema i årene framover. Vi må ha noen overordnede prinsipper for et slikt samarbeid nasjonalt, men også i et nordisk perspektiv. Det kan være prinsipper som ansvar, likhet og nærhet.

Ansvarsprinsippet må innebære at en etat som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon, også må ha ansvar for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.

Likhetsprinsippet må bety at den organisasjonen man opererer med til daglig, må være mest mulig lik den organisasjonen man har under de ulike kriser.

Nærhetsprinsippet må innebære at ulike kriser må håndteres på et lavest mulig nivå, og dermed nærmest mulig der krisen oppstår.

Dette arbeidet må selvsagt omhandle et bredt spekter av ulike fagområder: samfunnssikkerhet knyttet til skipsfart i sårbare områder, olje- og gassutvikling, ulike former for energiproduksjon, naturkatastrofer, store ulykker på land og til vanns, grensesikkerhet knyttet til smugling, og forsvars- og sikkerhetspolitikk. Dette er mange viktige områder som vi har et felles ansvar for og en felles interesse av, og det er viktig at vi gjør et godt flernasjonalt samarbeid her i Norden

Gorm Kjernli (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Ønsket om et sterkere nordisk samarbeid for samfunnssikkerhet har en bred innfallsvinkel; både havoveråking, digital sikkerhet og sikkerhet i en mer tradisjonell sikkerhetspolitisk forstand.

Denne sesjonen og spesielt toppmøtet i går har hendelsene i Oslo og på Utøya som bakteppe. Det angikk oss alle. Trygghet for eget liv er grunnleggende for at vi mennesker skal fungere som individer og i fellesskap med andre. Jeg er svært takknemlig for det fellesskapet alle de nordiske landene viste i tiden etter 22. juli.

En felles nordisk utfordring nå er å bygge opp igjen tilliten og tryggheten hos våre innbyggere til at de nordiske landene er trygge samfunn, mens vi samtidig ivaretar den åpenheten vi alle snakker så varmt om å styrke.

Terroren i Norge viste oss at vi er utsatt for trusler vi ikke har vært tilstrekkelig oppmerksomme på. Vi har også sett hendelser i de andre nordiske landene, der personer med ekstreme holdninger utfører eller forsøkte å utføre handlinger som truer sikkerheten vår.

Skal jeg trekke fram et av de mange aspektene ved samfunnssikkerhet, så er det at det er en felles nordisk utfordring å sørge for at ekstreme holdninger ikke får grobunn og utvikler seg til å utgjøre et sikkerhetsproblem.

Det er bra og viktig med et samarbeid om beredskap og krisehåndtering når en hendelse skjer. Vi kan aldri forsikre oss 100 prosent mot at det skjer hendelser som rammer oss, men kjernen i problemet er å redusere risikere risikoen for at ting skjer i utgangspunktet, hvordan forhindre at ekstreme holdninger får grobunn. Det er et kjempespørsmål som vi ikke har tid til å gå inn i alle aspekter på, men det handler i hvert fall om å gjøre handling ut av mer åpenhet og mer demokrati, om å sørge for åpne, inkluderende samfunn der vi bygger ned barrierer, og at en ikke gjennom ord og handling skaper avstand og marginaliserer grupper eller personer. Og det handler om å bygge videre på den nordiske modellen, der vi tradisjonelt har små forskjeller mellom folk. Jeg håper at også det forebyggende elementet er med i det videre arbeid med sikkerhetssamarbeidet, for det er også relevant for andre deler av samfunnssikkerhetsarbeidet.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Samarbeidsminister

Rådet har jo allerede etter utenriksministrenes redegjørelse fokusert sterkt på Østersjøsamarbeidet, og det er en viktig del av Nordisk ministerråds arbeid.

Det er i år 20 år siden det ble etablert et samarbeid med landene i Østersjøregionen. I dag er det et omfattende samarbeid i regionen, og Nordisk ministerråd har vedtatt egne retningslinjer for sånt samarbeid, både når det gjelder de baltiske landene, Nordvest-Russland og

Hviterussland, retningslinjer som er godkjent av Nordisk råd. Målet med Nordisk ministerråds arbeid i Østersjøregionen er å styrke det politiske arbeidet og bidra til å utnytte regionens potensial.

Som det framgår av redegjørelsen, har de enkelte ministerrådene en rekke aktiviteter og samarbeidsprosjekter med landene i Østersjøregionen, aktiviteter som skal bygge opp under eksisterende program. Nordisk ministerråd samarbeider derfor tett med Østersjørådet og Barentsrådet og deres konkrete prosjekter. EU er en viktig samarbeidspartner også i Østersjøen. Nordisk ministerråd bidrar derfor i EUs Østersjø-strategi og i Den nordlige dimensjon. I tillegg finansierer ministerrådet et eget NGO-program på 5,7 mill. kr. Nordisk ministerråds arbeid i regionen fokuserer på områder som miljø og klima, forskning og utdanning, energi og økonomisk samarbeid; temaer som også er viktige i de nordiske landene.

Nordisk ministerråds samarbeid i Østersjø-regionen har tre viktige fokusområder:

Fortsatt utvikling av det politiske samarbeidet med de baltiske landene. Utdanning, forskning, kultur og lovsamarbeid er pilaren i arbeidet, og det felles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammet for tjenestemenn, næringsliv og kultur videreføres og er et viktig virkemiddel i samarbeidet.

Deltakelse i gjennomføringen av EUs Østersjø-strategi, hvor temaer som genforskning, skogforskning, veterinær beredskap, energi og transport er prioritert. Gjennom EUs Østersjø-strategi utvikles samarbeidet med Tyskland og Polen.

Samarbeid med Nordvest-Russland, hvor bekjempelse av menneskehandel, bekjempelse av korrupsjon, kommune- og journalistsamarbeid og utvikling av NGO-samarbeid er hovedtemaer sammen med helserelaterte prosjekter.

Også arbeidet i Hviterussland er en del av Østersjøsamarbeidet, men jeg viser til at det er en egen redegjørelse for dette arbeidet, og kommer ikke inn på det nå.

Det er i år 20 år siden Nordisk ministerråd startet sitt arbeid sammen med nabolandene i Østersjøområdet, og det er 20 år siden Nordisk ministerråd etablerte informasjonskontorer i de baltiske landene. Kontorene har fungert som brobyggere i de baltiske landene og Nordvest-Russland og har vært viktige for gjennomføringen av prosjekter i regionen.

Jeg har registrert at Nordisk råd stiller spørsmål ved om dette er en hensiktsmessig organisering nå 20 år etter. Vi - Norge - vil selvsagt ta med oss de signalene vi får fra parlamentarikerne om dette i vårt formannskapsår. Samarbeidet med våre granneland vil være en viktig del av ministerrådets arbeid, og vi vil fortsette dette arbeidet i vårt formannskapsår.

Christina Gestrin (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Præsidiets talsperson

Herr president!

Östersjöregionen har under de senaste åren knyts allt tätare samman. Det politiska samarbetet har stärkts och fått tydligare fokus. Men vägen framåt är varken rak eller hinderfri. Det måste ske en bättre samordning mellan de olika aktörerna och aktiviteterna i regionen. Kväve- och fosforutsläppen måste minskas och övergödningen stoppas. Sjösäkerheten. inte minst vad gäller oljetransporterna, måste stärkas. Beredskapen mot oljekatastrofer måste

höjas. Kärnkraftsäkerheten måste skärpas väsentligt. De sociala klyftorna måste utjämnas och spridningen av smittosamma sjukdomar förhindras. Människohandeln måste bekämpas. Det finns en rad goda krafter och resurser till gagn för Östersjöregionen. Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet är viktiga aktörer i samarbete. Den parlamentariska Östersjökonferensen BSPC, som Nordiska rådet deltar i, är en stark politisk motor, som samlar parlamentarikerna från 27 parlament, från hela regionen. Östersjöstaternas råd, CBSS, är en viktig aktör på regeringssidan som i stor utsträckning synkroniserar sina prioriteringar med BSPC. Östersjökommissionens Helcoms handlingsplan för att återskapa en god miljö i Östersjön till år 2021 är det bästa verktyget vi har. Men regeringarna måste nu påskynda planeringen av konkreta projekt och finansieringsplaner så att tidtabellen håller. Avloppsvattenreningen i Ryssland och Polen har byggts ut under de senaste tio åren, men det finns fortfaranden många mindre städer vid den ryska kusten som har ineffektiv rening och förfallna avloppsnät. Därför är det så viktigt att den positiva aktivitet som funnits i Ryssland under de senaste åren får en stark politisk uppbackning också i fortsättningen.

Den nordliga dimensionens partnerskap inom olika sektorer, miljö, hälsa, logistik och kultur är viktiga verktyg för att utveckla konkreta strategier och åtgärder. EU:s Östersjöstrategi är ett redskap för en mångsidig utveckling av Östersjöregionen. Östersjöregionen kan utvecklas som en förebild för resten av världen när det gäller satsningar på förnybar energi och energieffektiva lösningar som gradvis kan ersätta de konventionella energiformerna kärnkraft och fossila bränslen. Det finns en stor potential för att utveckla smarta och hållbara energilösningar i Östersjöregionen. Samtidigt kan vi skapa många nya arbetsplatser och stärka regionens konkurrenskraft. Det här är själva kärnan i begreppet grön tillväxt.

Vi parlamentariker har en stark och en viktig uppgift att envist driva på arbetet för att rädda miljön, trygga säkerheten och befrämja utvecklingen i Östersjöregionen. Fina planer och strategier i all ära, men det viktiga är att de omsätts i konkret handling till nytta för våra medborgare.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Herra presidentti! Itämeri on todellakin meidän meremme ja meillä on erittäin suuri vastuu sen tilasta sekä ympäristönsuojelun että kalaston näkökulmasta.

Olemme juuri käsitelleet Suomessa Euroopan yhteistä kalastuspolitiikkaa, The common fisheries policy -ehdotusta. Kiinnitän tässä yhteydessä huomiota vain yhteen asiaan, nimittäin Itämeren kuningaskalaan villiloheen.

Itämerellä on meneillään eräänlainen ryöstökalastus, jota toteutetaan ajoverkkokalastuksen lakattua ajosiimakalastuksena. Kiintiöt ovat olleet kalastuksen kohteena olevaan lohimäärään liian suuret, ja laitonta kalastusta on havaittu käsittämättömän suuressa määrin erityisesti Puolan toteuttamana. Kalastus tapahtuu vastoin YK:n meriyleisoikeussopimusta sekakantakalastuksena, eikä kutuvaltioperiaatetta noudateta. Tämä on erityinen uhka pienten kutujokien lohikannoille, mutta se on myös kestämätön sekä rannikkokalastuksen kohdalla Suomen ja Ruotsin kannalta että Lapin isojen lohijokien, Tornion- ja Muonionjokien lohikantojen kannalta.

Pohjoismaiden on saatava tämä asia järjestykseen. Hetkellinen ahneus on voitettava ja siirrettävä ratkaisevasti kalastus YK:n sopimuksen mukaisesti kutujokiin. Tällöin kalastusmäärät jäävät kestävälle tasolle ja sekä kansantaloudellinen että pohjoisten alueitten matkailukalastuksen näkökulma tulevat oikealla tavalla huomioon otetuksi.

Arvoisa presidentti! Tämä tulee varmasti olemaan historiallisesti ajateltuna se suunta, johon kuljemme – mitä nopeammin, sitä parempi.

Skandinavisk oversættelse:

Herr president! Östersjön är verkligen vårt hav och vi har ett mycket stort ansvar för dess tillstånd med tanke på såväl miljövård som fiskbeståndet.

I Finland har vi just behandlat gemensamma fiskeripolitiken i Europa, förslaget *The common fisheries policy*. I detta samband vill jag endast fästa uppmärksamhet vid en fråga, det vill säga kungsfisken i Östersjön, vildlaxen.

I Östersjön försiggår ett slags rovfiske som utförs med långrev nu då fiske med drivgarn tagit slut. Kvoterna har varit för stora med tanke på fiskemålet, det vill säga hur mycket lax det finns, och man har observerat ofattbart mycket olagligt fiske, särskilt från polskt håll. Det handlar om blandbeståndsfiske, vilket bryter mot FN:s havsrättskonvention, och lekstatsprincipen följs inte. Detta hotar särskilt laxbeståndet i små lekälvar men situationen är även ohållbar både för kustfisket i Finland och Sverige och för laxbestånden i de stora lappländska laxälvarna, Torne och Muonio älvar.

De nordiska länderna måste få fason på denna fråga. Kortsiktig girighet måste övervinnas och fisket avgörande överföras till lekälvar enligt FN-konventionen. Då hålls fångsterna på en hållbar nivå och beaktas såväl ett nationalekonomiskt perspektiv som turistfisket i nordliga området på rätt sätt.

Ärade president! Med tanke på framtiden kommer detta säkert att vara den riktning mot vilken vi går och ju snabbare, desto bättre.

Torfinn Opheim (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Selv om Norge rent geografisk ikke tilhører landene omkring Østersjøen, er vår deltakelse i Østersjøsamarbeidet en sentral del av norsk nærområdepolitikk. Dette samarbeidet er en av flere samarbeidsstrukturer i det nordlige Europa, og for oss er det et viktig moment at dette er et samarbeid der også Russland er med som en viktig partner.

Grensesamarbeid og det å sette regionale spørsmål på dagsordenen, er viktig. Det at vi er i forskjellige forum som hekter seg i hverandre, gir oss en mulighet til å drive dagsordenen framover. Drivkreftene i disse organene som klima, miljø, energi, menneskehandel og nye transportveier med flere, og måten de aktiviseres på gjennom samarbeid, gir spennende perspektiver i vår del av Europa.

Ministerrådets redegjørelse om Østersjøsamarbeidet viser med all tydelighet at de ulike ministerråd er involvert i mange konkrete samarbeidsprosjekter, både rettet mot de baltiske land og mot Russland, og det er bra.

Norges formannskap i Østersjørådet fra juli 2010 til juli 2011 hadde to særskilte prioriteringer, nemlig maritim politikk og kamp mot menneskehandel. Som medlem av den faste parlamentarikerkomiteen for Østersjørådet er jeg svært tilfreds med å si at det sammenfalt helt med de prioriteringene parlamentarikerkomiteen hadde.

Innenfor maritim politikk har særlig overgangen til mer miljøvennlig drivstoff for skip som trafikkerer Østersjøen, stått sentralt. Dette ble det en stor diskusjon om på den siste parlamentariske Østersjøkonferansen, og jeg er glad for at konferansen i sitt sluttdokument besluttet å holde fast på de kravene til renere drivstoff som man hadde framforhandlet i IMO.

Menneskehandel er fortsatt et stort problem, ikke bare det som vi som regel benevner som trafficking og som rammer kvinner i stort omfang, men vi ser det stadig oftere innenfor det regulære arbeidsmarkedet. Dette må også bekjempes, og den faste parlamentarikerkomiteen vil fortsatt ha disse spørsmålene, maritim politikk og sivil sikkerhet, på sin agenda, og vil på sitt møte i neste uke oppnevne faste rapportører som skal følge temaene i tiden framover.

Astrid Thors (Svenska Folkpartiet (sv) - Midtergruppen)

Värderade ordförande!

Såsom det har konstaterats är det viktigt att vi verkligen förverkligar Östersjöstrategin, både vår egen och vad gäller de åtgärder som vi kommit överens om i samarbete med EU-länderna. Det är därför jag kände mig bekymrad för att de nordiska pengar som är reserverade genom Investeringsbanken inte har gått åt. Vi har i stor utsträckning kunnat förverkliga och öka pengarna till klimatet men inte alls behövt öka de pengar som behövs för att bekämpa eutrofieringen. Det är verkligen bekymmersamt att det inte finns ett kommersiellt intresse att förverkliga projekt på det här området, och därför tycker jag vi behöver ökade insatser på annat håll.

Avslutningsvis vill jag beträffande våra fiskstammar säga att vi lyckligtvis har uppnått en situation där man får en återgång till älvarna i den utsträckning som behövs. Vi ska seriöst följa med i den forskning som bedrivs vad gäller fiskets betydelse för yrkesfiske och fritidsfiske. De kan inte jämföras ett och ett, vilket man ofta gör på ett mycket enkelt sätt. Yrkesfisket har stor betydelse för vårt omkringliggande samfund och för vår hälsosamma mat. Den betydelsen kan inte förringas.

Silvia Modig (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

President! Simo Rundgren, joka on siis Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja, on kyllä mies paikallaan. Olin ajatellut puhua aivan samasta asiasta, mutta en lisää Simon sanomaan yhtään mitään muuta kuin laitan huutomerkin perään ja ehkä vielä alleviivaan.

Nyt minä varmaan koettelen tulkkien kärsivällisyyttä, mutta meillä on Suomessa sanonta, että "ei pidä lähteä merta edemmäs kalaan", millä tarkoitetaan sitä, että pitää keskittyä olennaisiin asioihin, pitää tehdä ne perusjutut ensin ennen kuin lähdetään pidemmälle. Tämä minun mielestäni sopisi tähän puheenvuorooni, mutta kalastaminen ja Itämeri ja kalaan lähteminen tuntuvat ehkä kuitenkin vähän irvokkailta ottaen huomioon, että se on maailman saastunein meri. Tämä on meidän kaikkien yhteinen häpeämme.

Tästä selonteosta voi lukea, että on tehty uskomattoman hienoa yhteistyötä Itämeren ympäristössä niiden maiden kesken, jotka tämän meren rannoilla ovat, ja upeita verkostoja on luotu. Nyt onkin kysymys siitä, että nyt nämä verkostot pitää tuoda yhteen. Nyt pitää löytää ne käytännön keinot siihen, että Itämeri oikeasti pystytään pelastamaan, ja tähän pitää saada teollisuus mukaan. Tähän pitää saada, niin kuin Astridkin viittasi, ammattikalastajat. Tähän pitää saada kaikki yhteiset tahot mukaan, koska ainakin minä olen vielä sen verran idealisti, että uskon, että on mahdollista yhdistää elinkeino ja ympäristön hyvinvointi.

Tämä tulisi minun mielestäni olla Pohjoismaiden ministerineuvoston Itämerityön ehdoton päämäärä ja vahva painotus.

Skandinavisk oversættelse:

President! Simo Rundgren, som alltså är ordförande för Finlands delegation, är nog rätt man på rätt plats. Jag hade tänkt ta upp helt samma fråga men jag lägger ingenting till Simos budskap förutom ett utropstecken och kanske understreckar jag det dessutom.

Nu sätter jag säkert tolkarnas tålamod på prov men i Finland har vi ett uttryck att man inte bör gå över ån efter vatten, med vilket det avses att man bör fokusera på väsentliga frågor, först ta hand om grundläggande frågor innan man går vidare. Enligt mig passar detta ihop med mitt inlägg men fiske och Östersjön och att gå ut och fiska kanske ändå känns något bisarra med tanke på att Östersjön är världens mest förorenade hav. Vi får alla gemensamt stå med skammen.

I redogörelsen sägs att länderna kring Östersjön har haft ofantligt fint samarbete kring Östersjöns miljö och att det skapats lysande nätverk. Nu är det fråga om att föra samman dessa nätverk. Nu måste vi finna praktiska metoder för att verkligen rädda Östersjön och vi måste få industrin med i detta. Vi måste få med, såsom Astrid sade, yrkesfiskarna. Vi måste få med alla gemensamma aktörer eftersom åtminstone jag är fortfarande så pass idealistisk att jag tror det vara möjligt att kombinera näringsliv och miljöns tillstånd.

Enligt mig bör detta vara ett absolut mål och en viktig prioritet för Östersjöarbetet vid Nordiska ministerrådet.

Eeva Maria Maijala (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Arvoisa presidentti! Tähän asiaan olisin halunnut vielä lisätä nämä rikkidirektiiviasiat. Vaikka Itämeri on meidän yhteinen tärkeä ympäristöasiamme, minä toivoisin nyt muilta Pohjoismailta meille Suomelle yhteistä ymmärrystä tälle asialle.

Rikkidirektiivivaatimus on, että sen pitäisi toteutua erittäin nopeasti, mutta sen toteuttaminen vaarantaa erittäin paljon meidän kilpailukykyämme Pohjoismaissa ja lisäksi se on tällä aikataululla todella vaikeaa ja liki mahdotonta.

Toivonkin, että muut Pohjoismaat ymmärtäisivät meidän suomalaisten asemaa ja tilannetta, jotta saisimme 5 -10 vuotta lisäaikaa asian toteuttamiseen.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! I samband med denna fråga vill jag ännu ta upp svaveldirektivet. Fastän Östersjön är en viktig gemensam miljöfråga hoppas jag nu att övriga nordiska länder visar tillsammans förståelse för oss i Finland i denna fråga.

I svaveldirektivet krävs att det skall verkställas mycket snabbt, men verkställandet äventyrar klart vår konkurrenskraft i Norden och dessutom är det mycket svårt och närapå omöjligt enligt tidsschemat.

Därför hoppas jag att övriga Norden visar förståelse för vår ställning och situation i Finland så att vi får ytterligare fem till tio år på oss att genomföra frågan.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Samarbetsminister

Herr ordförande!

När vi delade upp våra anföranden bland samarbetsministrar var valmöjligheterna Östersjön, säkerhet och framtida samarbete och så måste någon ta Vitryssland. Det blev jag. Jag vill, om ni tillåter, framföra tre punkter varav den första faktiskt är en anekdot. Den handlar om min första träff med Lukasjenko. År 2008 innehade Finland OSSE-ordförandeskapet och då började vi öppna dörren mot Vitryssland, alltså OSSE in alles. Situationen var den att jag hade ett möte med Lukasjenko, och efter att ha diskuterat med det civila samfundet konstaterade jag vid det mötet det var parlamentsval på gång att: Ni har tagit de första stegen, av ungefär hundra, mot öppenhet. Alla vitryska tv-kanaler är på, Lukasjenko klappar mig på ryggen och utropar: Tack, du är den första västländska utrikesministern som säger det där! Vi vill välja dig till ständig ordförande i OSSE. Det är nog lite av en *kiss of death* för ens politiska karriär att bli gratulerad av Lukasjenko. Nå, därefter har det ju gått lite sämre, och jag vill framföra två punkter.

Åren 2008-2010 satsade vi ganska mycket på ett närmare samarbete med Vitryssland. Till exempel föreslog vi i Nordiska ministerrådets riktlinjer för 2011-2012 att vi skulle ha en byrå i Minsk. Men det går helt enkelt inte nu. Efter valet har vi varit tvungna att ändra vår linje.

Det andra som Nordiska ministerrådet konkret har gjort under evenemangen efter valet 2010 består av tre saker. För det första: Man hade ett universitet utanför Minsk. På grund av att Lukasjenka år 2004 kastade ut *European Humanities University* överfördes det till Vilnius. EU har tillsammans med Nordiska ministerrådet och USA gett ca 12 miljoner euro till det universitetet. Det är en mycket viktig insats. För det andra: Efter valet gav EU 1,7 miljoner euro till Vitrysslands civila samfund, alltså till civila engagemang. Det är Nordiska ministerrådet som koordinerar den verksamheten. Den kallas *Civil Society Stability* for Belarus. För det tredje: Vi har satsat på *Open Europe School Scheme*. Vi har gett 4 000 euro för stipendier till vitryska studenter runt om i Europa. Det är mycket viktigt att vi får tillbaka Vitryssland på räls, men den rälsen måste vara konditionell. Vi måste vara tuffa med Vitryssland men samtidigt vara säkra på att samhället, i alla fall utanför Vitryssland, på något sätt kan utvecklas.

Jag tycker personligen att Nordiska ministerrådet är just ett av de viktigaste instituten och institutionerna som kan hjälpa det civila samfundet i Vitryssland. Därför hoppas jag att vi kan fortsätta samarbetet med Vitryssland på denna front.

Per-Kristian Foss (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Præsidiets talsperson

Jeg har heldigvis ingen anekdoter om personlig møte med Lukasjenko å fortelle om. Det er jeg glad for.

Det er ikke riktig å bruke uttrykket - samarbeid med Hviterussland - nå. Det er et samarbeid med opposisjonen og med opposisjonelle organisasjoner, med sikte på å støtte deres muligheter til å overleve under Lukasjenko. Jeg skal ikke bruke tid nå, med begrenset taletid, på å beskrive situasjonen, men den kan oppsummeres med følgende to setninger som står i mitt manus: Menneskerettighetssituasjonen i Hviterussland i dag er på noen områder verre

enn i Sovjet-perioden. Dette er en utvikling fra desember 2010 og frem til i dag, det har bare blitt verre for hver dag som har gått.

I tillegg er den økonomiske situasjonen i Hviterussland blitt stadig mer prekær. Landets valuta er kraftig devaluert. Dette er ikke en devaluering etter et slags nordisk mønster, det er snakk om flere hundre prosent. Den økonomiske krisen er merkbar i alle deler av befolkningen. Det er kanskje dette som truer Lukasjenkos regime sterkest.

Nordisk Råd har en rolle å spille i dette gjennom kontakten med opposisjonen. Jeg var på vegne av presidiet på besøk i Vilnius, altså i et av nabolandene til Hviterussland den 25. og 26. oktober. Jeg møtte syv representanter for partier og ulike organisasjoner som eksisterte i og kom inn fra Hviterussland, fra Minsk, samt representanter for den hviterussiske opposisjonen i eksil i Vilnius. I Vilnius er det et betydelig eksilmiljø. Det er dette vi tar sikte på å støtte, både de som kommer inn fra Hviterussland, og de som jobber i ulike institusjoner og ulike organisasjoner i nabolandet, i Vilnius. Dette arbeidet er viktig. Som en av deltakerne på denne konferansen sa: Det er godt dere husker oss. De føler seg ofte rimelig glemt i den situasjonen som nå er.

Deres krav er umiddelbar løslatelse og rehabilitering av politiske fanger. Mange av dem som deltok i presidentvalget i fjor, sitter i dag fengslet. De som er løslatt, har ikke borgerlige rettigheter til å drive noen form for politisk virksomhet. All form for politisk virksomhet er de facto forbudt gjennom den senere tids lovgivning fra det såkalte parlamentet, et parlament der samtlige er utpekt av Lukasjenko.

Deres forventninger for øvrig er at EU og andre vestlige land bruker økonomiske sanksjoner eller hjelpetiltak for å påvirke Lukasjenko-regimet. Tiden kan, i løpet av det året som ligger foran oss, bli slik at Lukasjenko kanskje også må vende seg til Vesten for å søke økonomisk støtte, ikke bare til Kina, Russland, Venezuela, Cuba og andre utvalgte stater, som sannsynligvis har lite å bidra med, men der muligheten til å påvirke ligger.

Programmet for støtte til personer og organisasjoner, *Civil Society Stability,* som Alexander Stubb nylig nevnte, er et utmerket program. Problemet er bare at pengene er delt ut allerede. Så man trenger å vurdere en påfylling av dette programmet. Snart starter også studentutvekslingsprogrammet. Det er bare i sin spede begynnelse, men det er viktig. Dette er småbeløp. 1,7 mill. euro er *peanuts* - for å bruke et slikt uttrykk - i et europeisk budsjett som vi nylig har fått redegjort for. Men dette er, tror jeg, den muligheten man har i dag til å støtte opp om ulike former for opposisjon i Hviterussland.

Man skal heller ikke undervurdere dette at mange av opposisjonens kanaler ikke er de tradisjonelle, men er de nye, dvs. på nettet. Det eneste Lukasjenko ennå ikke har klart å stenge, er nettet. Vi har sett revolusjoner og opprør i andre land starte der. Jeg vil ikke si at det kan skje i Hviterussland, men det er i alle fall av de få kanaler som fortsatt er åpne.

Karin Åström (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsidiets talsperson

President! Medlemmar av Nordiska rådet! Jag är Presidiets rapportör för EU:s nordliga dimension liksom för samarbetet med Rysslands nationella parlament och med de regionala parlamenten i nordvästra Ryssland. Jag och Presidiet vill nu ta ytterligare steg i det samarbetet och utarbeta en samlad strategi för den nordliga dimensionen och för hur kontakterna med Ryssland kan utvecklas.

Det förslag till riktlinjer Presidiet nu lägger fram är inte någon sådan samlad strategi, men det är ett viktigt första steg. Det vi föreslår innebär inga stora omvälvningar, men vi får en bättre precisering och planering av vad vi vill genomföra. Dessutom vill vi förankra ett både bredare och djupare samarbete i plenarförsamlingen.

Det nordiska samarbetet har utvecklats under lång tid. I dag är det en både självklar och oumbärlig del av de nordiska folkens vardag. Nu har historien gett oss möjligheter att bygga upp ett liknande samarbete med Ryska federationen, särskilt med de delar av Ryssland som ligger geografiskt nära Norden. Vi har kommit en god bit på väg. De senaste åren har det vuxit fram en rad olika former för kontakter och värdefulla diskussioner mellan medlemmar av Nordiska rådet och ryska parlamentariker, både på nationell och på regional nivå.

De mötesformer vi använder i våra parlamentariska kontakter finns mer utförligt beskrivna i förslaget. Sammanfattningsvis kan jag bara säga att erfarenheterna överlag är goda och att ett samarbete mellan Norden och nordvästra Ryssland har alla förutsättningar att fortsätta utvecklas positivt.

Nästa steg bör vara att vi mer än hittills väljer ut och fokuserar politiska sakområden där vi ser att vi behöver och kan komma framåt. Till exempel kan vi välja något av de fyra partnerskapen i den nordliga dimensionen som tema för det rundabordsmöte vi genomför varje år. Vi kan bli överens om konkreta sakfrågor att titta på vid de studiebesök som vi årligen genomför.

Vi har sagt att det är särskilt viktigt att etablera kontakter och nätverk för unga parlamentariker. Därför är jag oerhört glad över att vi i den svenska delegationen får vara värdar för den fjärde konferensen för unga parlamentariker från Norden och nordvästra Ryssland. Vi kommer att samlas i Stockholm nästa år i april.

Presidiet kommer att tillsätta en liten arbetsgrupp för att komma vidare med att identifiera viktiga sakfrågor där vi tror att ett förstärkt samarbete med ryska parlamentariker kan vara nyttigt. Det ska bestå av mig i egenskap av rapportör och av representanter för några av rådets utskott.

Det är också viktigt att säga att när vi i arbetsgruppen börjar forma våra idéer vill vi också diskutera med våra ryska partner. För mig är det en självklar utgångspunkt att diskussionerna och dialogen måste handla om sakfrågor som är av ömsesidigt intresse. Det betyder inte alltid att vi ska välja teman som vi tror att vi är överens om. Tvärtom är det ibland en poäng att ta upp frågor där vi har olika infallsvinklar. Det blir kanske inte alltid som diskussionen leder till en samsyn, men det kan vara viktigt nog att vi förstår varandras synpunkter.

President! Vi ska naturligtvis inte tappa bort att de viktigaste målen för samarbetet är att bidra till en fredlig och demokratisk utveckling i hela regionen. Den utvecklingen har ekonomiska, miljömässiga, sociala, kulturella och inte minst mänskliga aspekter.

Med detta önskar jag att plenarförsamlingen ställer sig bakom presidiets förslag.

Bertel Haarder (Venstre (V) - Midtergruppen)

Nordisk Råds præsident, Præsidiets talsperson

Tak, hr. præsident.

Præsidiet foreslår en opdateret EU-strategi med titlen "En nordisk stemme i EU". Anledningen er jo, at mens vi for 20 år siden overhovedet ikke kunne drøfte udenrigs- og sikkerhedspolitik, er der sket det efter Berlinmurens fald, at vi kan drøfte alting. Vi har fået nye naboer i Øst, som vi samarbejder med, og dertil kommer den stigende interesse for det nordiske arktiske område i takt med at isen smelter. Altså langt flere fælles udfordringer og fælles muligheder.

Vi har set fælles nordiske markeringer, når det gælder Østersøstrategien og fiskeripolitikken. Præsidiet vil gerne styrke og videreudvikle den nordiske stemme i EU. Jeg har selv, både som europaparlamentariker og som europaminister, oplevet den styrke, som fælles nordisk handling og gensidig støtte kan give. Alle landene er jo stærkt afhængige af EU's beslutninger, som gælder for os alle, selv om kun tre lande er med til at træffe dem. Vi skal også sørge for, at implementeringen ikke skaber nye grænsehindringer, sådan som vi har drøftet under et tidligere punkt.

Jeg vil gerne referere, at Midtergruppen har opfordret til, at vi hvert år på sessionen får en redegørelse for det kommende EU-formandskabs program med særligt henblik på at identificere områder, hvor vi kan støtte hinanden, og hvor der er særlig nordisk relevans. Vi fik jo fra statsminister Stoltenberg den behagelige udtalelse, at Nordisk Råd selv bestemmer, hvilke redegørelser man vil have fra regeringerne. Det synes jeg var en god udtalelse, og den vil vi holde ministerrådet fast på.

Til sidst vil jeg glæde mig over Carl Bildts redegørelse om forsvarssamarbejdet. Tænk, at vi nu også har et forsvarssamarbejde, det var utænkeligt tidligere. Hans redegørelse var så fyldig, at han ikke engang fik lov til at fortælle om det hele, men jeg har læst det hele, for jeg fik hans tale. Og jeg vil gerne sige: Det er virkelig perspektivrigt, hvad udenrigs- og forsvarsministrene drøfter; det lover godt for, at også Nordisk Råd kan få opfyldt sit ønske om en stærkere nordisk stemme i EU.

Tak, hr. præsident.

Finn Sørensen (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak. Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe støtter dette forslag. Der er brug for, at vi styrker kampen for vores fælles værdier i relationerne til EU. Men her savner vi i VSG større fokus på konsekvenserne af EUs indre marked, som vi alle er påvirket af. En af konsekvenserne er øget social dumpning. En rapport fra Nordisk Råd 2010 konkluderede, at det er et stort problem i alle de nordiske lande. VSG fremsender et forslag om, at der i Nordisk Råd nedsættes en arbejdsgruppe, der skal se på landenes erfaringer på dette område og på, om der er forhindringer for en effektiv indsats, f.eks. EU-regler. Vi er derfor meget enige, når det i forslaget til EU-strategi siges, at vi i Norden skal have en fælles overvågning af EUs initiativer.

Her vil jeg nævne, at der verserer en sag ved EFTA-domstolen imod Norge. Domstolen skal tage stilling til, om den norske almengøring af overenskomsterne er i strid med det indre markeds regler. Kommissionen har for nylig rejst en sag mod Belgien. Kommissionen mener, at Belgiens kontrol med de udstationerede virksomheder er i strid med det indre markeds regler. Det er en sag, som vi med stor interesse følger i Danmark, da vores kontrolsystem meget ligner det belgiske. Kommissionen arbejder også på en forordning om håndhævelse af udstationeringsdirektivet, og det kan blive meget problematisk, når man ser på, hvordan domstolen skal fortolke dette direktiv.

I sådanne sager må Norden tale med en stemme. Vi må afvise indgreb i konfliktretten og medlemslandenes ret til at beskytte sig imod social dumpning. Vi må støtte den europæiske fagbevægelses forslag om en social protokol, der kan sikre, at de faglige og sociale rettigheder er overordnet reglerne om fri bevægelighed. Tak for ordet.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg begynner med å takke Haarder, ikke bare for hva han sa, men for den politiske autoriteten som han åpenbart la i sitt innlegg, da han presenterte Presidiets program. Fra norsk side er det viktig å understreke betydningen av at Nordisk råd får en enda sterkere stemme koordinert i EU, slik som det er lagt opp til. Vi har, som utenriksministrene sa for noen minutter siden, veldig forskjellige posisjoner når det gjelder både NATO og forholdet til EU. Men det er helt tydelig at Norden samlet tjener på å ha et godt koordinert opplegg i forhold til EU på mange områder som er viktig for det nordiske samarbeidet. Så på dette punktet er det fra norsk side av stor betydning å understreke hvor viktig det er at vi gjør det som Presidiet nå har lagt opp til.

Jeg har et tillegg, som i alle slike sammenhenger er av betydning, og det er å få sagt at det er veldig viktig at vi kommer raskt inn i prosessene. Det er jo slik at det norske storting nå har et eget kontor i Brussel som skal informere vårt storting om hva som skjer der. De andre landene har forskjellige andre typer kontakter. Det er også veldig viktig at Presidiet og de som skal arbeide med dette i Nordisk råd, sørger for at vi kommer tidlig inn, at det er en god koordinering, og at vi kan få satt i gang prosessene i Nordisk råds organer på et så tidlig tidspunkt at vi har reell innflytelse på resultatet.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

President! Bästa vänner!

I internationella sammanhang har de nordiska länderna större tyngd än det hopräknade invånarantalet kanske skulle förutsätta. Förändringarna i den globala dynamiken förutsätter att också vi i Nordiska rådet ser över vår verksamhet så att vi kan infria de förväntningar som finns. Socialdemokraterna stöder förslaget, och jag vill särskilt lyfta fram tre saker.

För det första: Det är helt klart att vi bättre och mer systematiskt bör hitta de för Norden viktiga enskilda ärendena och sedan systematiskt påverka slutresultatet. Vi har några framgångsrika projekt bakom oss, bland annat konsumentpolitiken, och för att nå likadana resultat på andra områden krävs det mycket både av rådet och av ministerrådet.

För det andra: För oss nordbor är det inte ointressant i vilken riktning EU utvecklas. Det är klart att vi på alla plan vill påverka, även från Nordiska rådet. Därför är det viktigt att vår EU-strategi inte enbart utgår från att vara en krishanteringsstrategi utan att vi också ser till att den nordiska modellen och de frågor som är viktiga för oss nordbor genomsyrar all verksamhet i EU. Det kan vara frågor som grön tillväxt, social kohesion och andra av våra värderingar.

För det tredje: Senare kunde vi också överväga ifall det skulle ge mervärde att ha ett gemensamt nordiskt kontor i Bryssel, ett förslag som Finlands (utrikespol. instit.) rapport Norden - *Making a Difference* nyligen föreslagit och som Paavo Lipponen och Halgrim Asgrimson tog upp redan på 1990-talet. Det är värt att fundera över om vi nordbor kan påverka tillräckligt på var sitt håll eller om vi även ska etablera oss där tillsammans.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Samarbejdsminister

Fru præsident! Det er mig en stor fornøjelse på mine kolleger i Nordisk Ministerråds vegne at præsentere ministerrådsforslaget om et nyt arktisk samarbejdsprogram for perioden 2012-2014.

De seneste år har vi set en stigende interesse for arktiske klimaforandringer. Globale og lokale forurenings- og globaliseringsudfordringer har sat et accelererende tryk på det arktiske område og påvirket natur, samfund og mennesker, men de kan også skabe muligheder, og det er i de nordiske landes interesse, at disse nye muligheder udnyttes med respekt for natur og miljø. Samtidig skal man fremme en bæredyktig udvikling af moderne velfærdssamfund i Arktis med befolkningens bedste i forgrunden.

Inden for rammerne af vores nordiske samarbejde, og i samspil med andre vigtige aktører så som Arktisk Råd og Barentsrådet, agter vi at satse stort på indsatser, der fremmer en bæredygtig udvikling i Arktis. Dette skal ske gennem projektaktiviteter og politiske initiativer over 3 år med nye prioriteringsområder i det arktiske samarbejdsprogram for 2012-2014.

Nordisk Ministerråd har allerede siden 1996 specielt løftet den arktiske dimension frem gennem et samarbejdsprogram. Siden da har vi femdoblet midlerne til området og har for 2012 allokeret 9,5 mio. danske kroner til programmet. Dette er et tydeligt signal om, at vi på samlet nordisk plan ønsker at satse stort og samlet.

Med udgangspunkt i den arktiske befolkning tager det nye samarbejdsprogram sigte på at forstærke indsatser, der relaterer til den arktiske befolknings fremtidige mulighed for at leve og virke i Arktis. Programmets indsatsområder dækker et bredt spektrum af projekter og initiativer af forskellig art, og det er 1) arktiske befolkninger og deres livsvilkår, sundhed og samfundsmæssige udfordringer, 2) arktiske miljø-, natur- og klimaspørgsmål, 3) en bæredygtig næringsudvikling og udvikling af en grøn økonomi i Arktis og 4) uddannelse og kompetenceudvikling af lokalbefolkningen i Arktis.

Fru præsident! Indholdet i det arktiske samarbejdsprogram udgår såvel fra erfaringerne fra tidligere programmer, de nordiske landes arktiske strategier, som fra andre aktuelle politiske og økonomiske tendenser i Arktis. Programteksten har været i høring hos nordiske og arktiske forskningsorganisationer, og vi har fået positive kommentarer gennem programmets fokus på mennesker i Arktis og ingen ændringsforslag er indkommet derfra.

Nordisk Ministerråds bidrag til Arktisk Råds ministermøde i Nuuk i maj 2011, rapporten »*Megatrends in the Arctic*«, har tilført værdifuld kundskab om de væsentlige udfordringer, som det arktiske samfund står over for. Rapporten identificerer udviklingstendenser, der er så kraftfulde, at de grundlæggende kan forandre vores samfund fra lokalt til globalt niveau.

Helgi Hjörvar (Samfylkingin (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Præsidiets talsperson

Præsident. Tak, Katrín, for den fine redegørelse for samarbejdsprogrammet og de nye og gode forslag, som vi finder der. Jeg vil her benytte lejligheden til at lægge vægt på nogle punkter i denne sammenhæng.

Det er selvfølgelig vigtigt, at vi til en vis grad prioriterer Arktis i vort nordiske samarbejde, men det er også vigtigt, at vi ikke overlapper med de organer, som vi har oprettet. Vi her i Nordisk Råd er jo meget stolte af det initiativ, som blev taget vedrørende det parlamentariske samarbejde i Arktis, og vi lægger stor vægt på, at Arktisk Råd og parlamentarikerne der får så meget indflydelse på udviklingen i Arktis som muligt.

Vi er også enige i den vægt, som der i programmet er lagt på befolkningen. Det må desværre siges, og det er et faktum, at folkene i nordområderne mange steder rundt om polarcirklen har alt for lidt indflydelse på, hvad der sker der. Det kan man dog heldigvis ikke sige om vores nordområder, og hvad angår samarbejdet med befolkningerne rundt om Arktis har Norden meget at fremføre. Det gælder ikke mindst den ledende rolle, som Grønland spiller i samarbejdet mellem inuitterne rundt om polarcirklen. Vores venner i Grønland er et forbillede for folk andre steder rundt om Arktis ved deres selvstændighed, ved at de har taget tingene i egne hænder, ved at de har deres egne ressourcer og kontrollerer dem, ved at de indgår deres egne internationale aftaler, og ved at de har stor indflydelse på deres eget nordområde. Det er et forbillede både for folkene i Canada og ikke mindst i Sibirien.

Jeg vil så også lægge vægt på det, som har været nævnt her før, nemlig søfartssikkerheden. Krydstogtskibene er jo en ulykke, som venter på at ske deroppe i nordområderne. Der er en øget trafik hvert år, og vi har ikke kapacitet nok til søredning, og det er godt, at det område er prioriteret i programmet. Det er det ikke mindst, fordi skibstrafikken jo ikke bare vil udgøres af krydstogtskibe i fremtiden, men også af langt større skibe og dermed ikke mindst med langt større fare for miljøulykker. Når vi snakker om bæredygtig udvikling, må vi også tænke på det CO2-udslip, som kommer fra disse store skibe, og det faktum, at de ikke med systemet i dag betaler for den forurening, som de laver oppe i nordområderne. Det er noget, vi må tage op til politisk diskussion.

Til sidst vil jeg om programmet bare sige til Kátrin: Held og lykke med at gennemføre det.

Sara Olsvig (Inuit Ataqatigiit - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Tak, præsident. Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram er overordnet set et rigtig godt instrument for de nordiske og arktiske befolkninger til at øge samarbejdet og kontakten mellem hinanden. Samarbejdsprogrammet kan og vil styrke de relationer, vi har på tværs af Arktis, og danne bro mellem de nordiske lande og vores naboer mod vest.

I Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har vi tre bemærkninger til ministerrådets forslag om et nyt arktisk samarbejdsprogram. Under punktet om befolkninger vil vi foreslå, at der ud over et særligt fokus på fødevaresikkerhed også er et fokus på fødevaretryghed, da miljøforurening fra både lokale og globale kilder er stigende i Arktis og udgør en fare for den arktiske befolknings fødevaretryghed.

Under punktet om bæredygtig erhvervsudvikling nævnes *Corporate Social Responsibility*, CSR, virksomheders sociale ansvar. Her mener vi at det er vigtigt at ministerrådsforslaget med en kort sætning henviser til den nye viden og udvikling, der er i FN's menneskerettighedsråd på CSR-området. Kort sagt handler det om *protect-, respect, remedy*-tankegangen, hvor virksomhedernes ansvar for at respektere menneskerettighederne skal virke i samspil med staternes ansvar for at beskytte befolkningens rettigheder.

Under punktet uddannelse og kompetenceudvikling vil vi foreslå en omformulering af sætningen som lyder: styrke oprindelige folks forståelse for globaliseringens muligheder og klimaforandringernes udfordringer. Oprindelige folk, særlig i Arktis, kender om nogen

globaliseringens muligheder og klimaforandringernes udfordringer. Som mange her sikkert ved, har der i årtier eksisteret et tværgående nordisk og arktisk samarbejde mellem inuit og samer, som gennem en lang årrække har haft egne råd og organisationer. De mange årtiers samarbejde og kontakt har resulteret i stærke bånd mellem de arktiske og oprindelige folk, en styrke, som kommer til udtryk i både Arktisk Råd-regi og FN-regi. Vi vil anbefale ministerrådet at omformulere sætningen, således at den vendes om, da det efter vores opfattelse er sådan, at de erfaringer og den viden, de oprindelige folks organisationer besidder, kan være til stor glæde for resten af de nordiske og arktiske befolkninger.

Til sidst vil jeg knytte en kort bemærkning til de to sidste punkter, da både Sametinget i Norge og *Inuit Circumpolar Council* aktivt har udarbejdet egne vejledninger og retningslinjer for råstofudviklingen i Arktis.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Presidentti! Ohjelmassa on ymmärrys sille, että arktisen alueen väestökehitys ratkeaa alueen elinkeinojen kehittymisen myötä. Mikäli arktisella alueella olevat rikkaat luonnonvarat saadaan hyötykäytön piiriin, tulee alueelle valtavan paljon uusia työpaikkoja, ja sen myötä mahdollistuu kylien, taajamien ja kaupunkien väestökehitys. Luonnonvarojen hyödyntämisessä on luonnollisesti otettava huomioon alueen herkkä luonto. Jos ajattelemme esimerkiksi kaivostoiminnan laajentumista, on pystyttävä alusta lähtien ottamaan huomioon myös toiset elinkeinot: maa- ja metsätalous, poronhoito, matkailu.

Luonnonvarojen hyödyntämisen keskeinen osa on niiden kuljettaminen maailmanmarkkinoille. Luonnonvarateollisuus arktisella alueella on aina keskeisesti logistiikkakysymys. On rakennettava rautateitä ja maanteitä, avattava satamia sekä suunniteltava merikuljetus.

Arktisen alueen suurimpia kysymyksiä Pohjoismaiden yhteistyön kannalta ovat rajojen yli kulkevat liikenneyhteydet. Esimerkkinä voin mainita kotiseutuni Tornionlaakson, jossa Suomen ja Ruotsin rajan molemmin puolin toimii sama kansainvälinen kaivosyhtiö. Mahdolliset kuljetusreitit ovat Suomen satamat Perämeren pohjukassa tai Norjan satama Narvikissa. Storfjordin kunta Norjassa ja Kolarin kunta sekä Tornionlaakson neuvosto ovat nostaneet esiin myös uuden rautatieyhteyden rakentamisen Suomesta Norjaan, Storfjordiin.

Kysymys on mitä suurimmassa määrin Pohjoismaiden yhteisistä hankkeista. Logistiset kysymykset ovat tästä syystä arktisen alueen keskeisiä yhteistyökysymyksiä.

Skandinavisk oversættelse:

President! I programmet förstår man att i Arktis löses befolkningsutvecklingen i och med att näringar utvecklas inom området. Ifall de rika naturresurserna inom arktiska området kan tas i bruk skapas det otaliga nya arbetstillfällen inom området, och via detta möjliggörs en befolkningsutveckling i byar, tätorter och städer. Då naturresurser utnyttjas bör man naturligtvis beakta den sårbara naturen inom området. Om vi tänker till exempel på en utvidgning av gruvverksamhet bör man från första början även beakta andra näringar: lant- och skogsbruk, renskötsel, turism.

Ett centralt inslag i utnyttjandet av naturtillgångar är att de transporteras till världsmarknaden. I Arktis är naturresursindustrin alltid väsentligen en logistikfråga. Det bör byggas järnvägsspår och landsvägar, öppnas hamnar och planeras sjötransporter.

Med tanke på nordiskt samarbete är gränsöverskridande kommunikationer en av de största frågorna inom arktiska området. Som ett exempel kan jag nämna min hemtrakt Tornedalen

där samma internationella gruvbolag verkar på bägge sidorna av finsk-svenska gränsen. Tänkbara transportrutter är finländska hamnar i innersta delen av Bottenviken eller en norsk hamn i Narvik. Storfjords kommun i Norge och Kolari kommun och Tornedalsrådet har även tagit upp frågan om att bygga en ny järnvägsförbindelse från Finland till Norge, Storfjord.

Det handlar i största grad om gemensamma nordiska projekt. Logistikfrågor är därför centrala samarbetsfrågor inom arktiska området.

Ólína Þorvarðardóttir

Vestnordisk Råds vicepræsident

Hr. præsident, kære nordiske kolleger.

Som Vestnordisk Råds viceformand er det mig en glæde at fortælle, at vi i Vestnordisk Råd med interesse har fulgt den stigende fokus, der er på udenrigspolitik i Nordisk Råd. Vi mener, at nordisk samarbejde skulle forstærkes endnu mere angående Arktis. Vestnordisk Råd har besluttet, at næste års temakonference skal handle om Vestnordens position i det internationale system i lyset af klimaændringerne, som transformerer regionen. Der vil blive diskuteret, hvad disse ændringer vil medføre for Vestnorden. Formålet er at kortlægge Vestnordens fælles interesser med hensyn til disse ændringer og belyse, hvordan de vestnordiske lande kan sikre sig en central rolle i beslutningsprocesser angående arktiske anliggender.

Ideelt kunne der udarbejdes en fælles vestnordisk politik om det arktiske, ikke mindst i forhold til landenes udnyttelse af havets levende ressourcer, som muligvis er truet af anden slags udnyttelse af ressourcer som gas og olie. Det samme kunne man gøre på nordisk niveau. De nordiske lande er små i forhold til stormagterne. Som Nordisk Råds præsident, Bertel Haarder, påpegede ved sessionens åbning i går, er der stigende interesser for Arktis og dets ressourcer.

For øget samarbejde, både inden for Arktisk Råd og det nordiske samarbejde, giver Norden en større indflydelse på regionens udvikling, ikke mindst angående både de trusler og muligheder, som vi står over for. Samarbejdet skulle ideelt blive bragt på et højere politisk niveau, og Nordisk Ministerråds nye strategi må især forstærke fokus på den geopolitiske situation i regionen.

Tak for ordet.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Samarbejdsminister

Fru præsident. Jeg takker jer alle sammen for de konstruktive synspunkter, som er blevet fremført her. Næste trin er, at vi, så godt vi kan, vil tage hensyn til dem, når vi begynder at udvikle det arktiske program. Så mange tak for den konstruktive debat her om det arktiske program.

Palle Christiansen (Demokraterne (D))

Samarbejdsminister

Tak, fru præsident. Jeg har i dag på samarbejdsministrenes vegne den glæde at kunne fremlægge vores forslag til retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med naboerne mod vest og i Nordatlanten for Nordisk Råd.

Det nordiske samarbejde har i de senere år intensiveret samarbejdet omkring forholdet til omverdenen. Det ses bl.a. af det globaliseringsinitiativ, som blev iværksat efter drøftelserne her i Nordisk Råd, og som blev en vigtig politisk satsning i alle ministerråd. På den baggrund er det vigtigt, at vi får etableret de nødvendige samarbejdsrelationer til vores naboer.

Med de retningslinjer for samarbejdet med naboer mod vest, som her forelægges for Nordisk Råd, har vi grundlaget på plads for samarbejdet med alle Nordens naboer. Dette betyder, at Norden i stigende grad kan udfylde en rolle som regional spiller i forhold til andre i den omgivende verden. Vi har set det i forhold til den arktiske politik, hvor det arktiske samarbejdsprogram har understøttet de nordiske landes muligheder for politiske initiativer i Arktisk Råd, og vi har set det i de diskussioner, som føres med Nordisk Råd i forholdet til Rusland og de baltiske lande.

Når vi ser på Nordatlanten og forholdet til Nordamerika, kan vi se, at samarbejdet traditionelt har knyttet sig til retten til fiskeri og fangst, men i dag har 200-sømilegrænsen, den økonomiske zone og internationale fiskeriorganisationer skabt de organisatoriske rammer for samarbejdet på disse områder. Men i kraft af den økonomiske, miljømæssige og klimatiske udvikling er behovet for at drøfte fælles problemer inden for disse områder med vores naboer vokset. Vestnorden er, med få undtagelser af større byer, tyndt befolket. Den demografiske udvikling i Østcanada har mange fællestræk med det, som man andre steder i Norden kalder udkantsområder.

I forslaget til retningslinjer har vi ud over havet peget på traditionelle kerneområder for nordisk samarbejde, som f.eks. miljø, klima, energi, uddannelse, forskning, kultur og sundhed. Der har tidligere også været gode kontakter til naboerne i Nordatlanten som Shetlandsøerne, Skotland m.v., og de nye retningslinjer udgør et godt grundlag for på ny at teste, om et regionalt samarbejde igen kan udvikle sig.

Med disse retningslinjer ønsker vi at være åbne over for fælles nordiske satsninger for hele det østlige Nordamerika. Vi har set det østlige Canada udvikle sig fra at være et fiskerisamfund til at være en region, der nu satser på bl.a. olieefterforskning og udvinding. Dette har dannet grundlag for et økonomisk og uddannelsesmæssigt løft for hele regionen. De nordiske lande i Nordatlanten og her ikke mindst Grønland er også på vej ind i en omstilling af samfundet, som betyder udnyttelse af de erhvervsmuligheder, der ligger i olie- og mineindustrien. Det stiller ikke mindst krav om uddannelse, og det er vores håb, at denne udvikling kan danne et godt grundlag for samarbejdet i regionen inden for både uddannelse og forskning.

I Nordisk Ministerråd tror vi på dette samarbejde. Vi har nordiske institutioner, som f.eks. Nordens Institut i Grønland, som gennem en årrække har haft samarbejdsprojekter med Canada. Dette gælder også NORA, som ud over Vestnorden også dækker Kystnorge i sit mandat. NORA har på dette grundlag allerede haft en række succesfulde projekter med samarbejdspartnere i Newfoundland og Labrador. Et andet eksempel på et initiativ, som Nordisk Ministerråd støtter, er et nordisk-canadisk projekt om lokale indsatser mod klimaændringer. På et seminar i Sverige i december deltog højtstående repræsentanter for Canada og Norden. Her var formålet at identificere gode eksempler på lokale klimaaktiviteter omkring forebyggelse af klimaændringer og Nordens tilpasningsevne. Der er mange flere gode ting at nævne, men er gået. Tak for ordet.

Bendiks H. Arnesen (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Presidiets talsperson

Presidiet støtter Nordisk Ministerråds forslag om retningslinjer for samarbeidet med Nordens naboer i vest. Med Nordens naboer i vest menes de nordatlantiske naboer Canada med vekt på provinsene ved atlanterhavskysten, USA med fokus på statene ved atlanter-havskysten, Irland og Skottland. Retningslinjene gjelder for 2012 til 2016. Som det framgår av forslaget, er det naturlig å starte med Canada, som er det landet som ligger nærmest de vestnordiske landene.

Noen vil kanskje spørre seg om hva vi skal med et forsterket samarbeid mellom Norden og Canada. Selv om det virker langt fra København til Canada, er det slett ikke så langt fra Grønland til Canada. På samme måte som vi har et samarbeid med andre grenseområder til Norden, er det derfor også naturlig at vi har retningslinjer for hvordan vi samarbeider med naboene lengst i vest.

I ei tid med gjeldskrise er det viktig at vi samarbeider med naboene i vest og benytter de eksisterende institusjonene innenfor det nordiske samarbeidet som har erfaringer på feltet. Det nordiske atlanterhavssamarbeidet, NORA, kan være det organet som kan ta seg av slike oppgaver. NORA omfatter Vest-Norden og Kyst-Norge, og har siden 2004 samarbeidet med det østlige Canada, Skottland og Irland. For at dette arbeidet skal være godt forankret i Vest-Norden, vil det være av stor betydning at Vestnordisk Råd holdes orientert om utviklingen av samarbeidet, og at det gis mulighet til å komme med forslag til samarbeidsinitiativ.

På Presidiets vegne vil jeg si at man i starten på dette samarbeidet må konsentrere seg om noen få områder. Det vil etter alt å dømme ikke være midler til å sette i gang store studier om klimaforandringer i nye sjøruter i Arktis. Her har vi også et samarbeid med Arktisk Råd. Jeg vil derfor oppfordre til at man bruker penger på konkrete prosjekter som kan hjelpe samarbeidet mellom de menneskene som bor der. Det vil også styrke prosjektet om det kan utvikles medfinansiering fra samarbeidspartene i vest. Rådet ønsker at muligheten for opprettholdelse av en felles finansieringskilde med f.eks. Canada må undersøkes.

På vegne av Presidiet vil jeg foreslå at rådet rekommanderer Nordisk Ministerråd til å gjennomføre retningslinjer for samarbeidet med Nordens naboer i vest, inkludert Canada, samt innarbeide Presidiets merknader til retningslinjer.

Palle Christiansen (Demokraterne (D))

Samarbejdsminister

Jeg vil gerne sige tak til Bendiks Arnesen, der på vegne af Nordisk Råd støtter vores retningslinjer. Jeg kan love, at vi fra Nordisk Ministerråd helt klart vil sørge for kontinuerligt at informere både Nordisk Råd og selvfølgelig Vestnordisk Råd med de informationer, de skal have.

Med hensyn til forskning i klima er det jo sådan, at vi fremadrettet vil lave et klimauniversitet i Nuuk, og det er jo klart, at meget af den viden, vi får der, lige pludselig vil gøre Grønland til en meget interessant spiller på forskningsområdet. Det vil betyde, at vi, når vi har fået vores nye forskningsstrategi implementeret, lige pludselig får meget, meget mere at byde ind med i det nordisk samarbejde, og det ser vi frem til.

Allerede nu, når vi samarbejder med vores naboer i vest, har vi virkelig gjort en dyd ud af, at de er med til at finansiere de projekter, der kommer. Vi har indtil nu haft rigtig godt held med at skaffe masser af canadiske dollar til det. Det er jo klart, at når vi har et samarbejde mod vest, føler vi en ekstra stor forpligtelse fra Grønlands side til at være ekstra aktive, for vi er jo i midten af det samarbejde, når Norden og vores naboer mod vest skal samarbejde. Så vi ser frem til det, og tusind tak for støtten.

11. Samarbejdsministrenes spørgetime

Præsident: Karin Åström overtog ledelsen af forhandlingerne

Juho Eerola (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa presidentti! Haluan nostaa esille kysymyksen suomalaisten opiskelijoiden sairausajan turvasta niissä tilanteissa, joissa he ovat väestökirjanpidon mukaan toisen Pohjoismaan asukkaita mutta saavat opintotukensa Suomesta.

Sen jälkeen kun Euroopan unionin sosiaaliturvan koordinaatioasetus vuonna 2010 astui voimaan, poistuivat suurimmat ongelmat Suomen, Ruotsin ja Tanskan väliltä. Tällä hetkellä tilanne on kuitenkin se, että Norjassa tai Islannissa opiskeleva suomalainen jää täysin ilman taloudellista tukea, jos sattuu sairastumaan. Kun nyt kerrankin on käynyt niin, että EU onkin yllättäen Pohjoismaita edistyksellisempi edes jossain asiassa, niin eikö tätä hyvää käytäntöä voitaisi ulottaa myös Norjaan ja Islantiinkin? Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa on saatu tästä positiivisia kokemuksia, ja tämä jos mikä poistaisi näitä paljon puhuttuja rajaesteitä maittemme väliltä.

Kysymys on osoitettu sille ministerille, jonka vastuualueella asia on. En pysty tarkkaan nimeämään, mutta uskoisin, että Norjan ja Islannin yhteistyöministerit varmaan parhaiten tietävät.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! Jag vill ta upp frågan om skyddet för finländska studerande under sjukdomstid i situationer då de är bosatta i ett annat nordiskt land enligt folkbokföringen men får studiestöd från Finland.

Efter att Europeiska unionens förordning om samordning av social trygghet trädde i kraft år 2010 försvann de största problemen mellan Finland, Sverige och Danmark. För tillfället är situationen dock sådan att finländare som studerar i Norge eller Island blir helt utan ekonomiskt stöd ifall de råkar insjukna. Då det för en gång hänt sig att EU överraskande nog är progressivare än Norden ens i en fråga, så kunde inte denna bästa praxis även utvidgas till Norge och Island? I Finland, Sverige och Danmark har vi haft positiva erfarenheter av detta, och detta om något avlägsnade dessa mycket omdiskuterade gränshinder mellan våra länder.

Mitt spörsmål är till den minister som ansvarar för frågan. Jag vet inte exakt vem det är men jag tror att norska och isländska samarbetsministrarna känner säkert bäst till frågan.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands samarbejdsminister

Ég ætla að tala íslensku þegar ég svara þessu.

Ég þekki ekki mál finnskra námsmanna á Íslandi sem ekki eru inni í almannatryggingakerfinu enda er í gildi Norðurlandasamningur um almannatryggingar.

Ég þakka hins vegar fyrir spurninguna því hún snýr að öðru máli sem hefur einmitt komið upp hjá íslenskum námsmönnum í Svíþjóð eftir að viðkomandi Evrópusambandsreglugerð var sett,

vorið 2010, sem við höfum verið með í farvegi æ síðan, þar sem íslenskir námsmenn hafa ekki fengið almannatryggingar greiddar í Svíþjóð með vísan til þessarar ESB-reglugerðar.

Á mitt borð, þar sem ég er líka menntamálaráðherra, hafa ekki komið vandræði finnskra námsmanna á Íslandi en ég mun kanna þetta mál.

Skandinavisk oversættelse:

Jeg kommer til snakke islandsk når svarer på dette. Jeg kjenner ikke til saken om de finske studentene på Island som ikke er medlemmer av folketrygden, men den nordiske konvensjonen om trygd er virksom. Jeg takker derimot for spørsmålet fordi det også berører en annen aktuell sak som handler om islandske studenter i Sverige. Etter at et nytt EU-regelverk trådte i kraft våren 2010, har islandske studenter i Sverige ikke fått utbetalt stønad fra folketrygden – med henvisning til det aktuelle regelverket. Jeg, som også er utdanningsminister, har ikke fått saken om de finske studentene på Island på mitt bord, men jeg skal undersøke saken.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Jeg kjenner ikke det finske systemet for studiestøtte. I Norge er det sånn at det gis studiestøtte fra Statens lånekasse. Der er det etablert ordninger slik at dersom man blir syk, kan man få gjort om lånet til stipend i den perioden man er syk. Hvis det er sånn at man har med seg et lån fra den finske lånekassa eller studiestøtteordningen, ser jeg det som problematisk at det skal tas inn i det norske studiestøttesystemet. Utover det vil alle som blir syke i Norge, være omfattet av sykeforsikring på den måten at man får helsehjelp gjennom de avtaler som er inngått mellom de nordiske landene, og alle som oppholder seg i Norge, vil få øyeblikkelig hjelp om det skulle være noe som kom på veldig brått. Men jeg trenger noe mer detaljerte opplysninger om hva spørsmålet egentlig har sitt utgangspunkt i, før jeg kan komme tilbake, og jeg tar gjerne imot mer informasjon om spørsmålene for så å komme tilbake.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Jag vill bara svara helt kort att detta är på väg att regleras för precis hela Norden. Från och med årsskiftet 2011/12 väntas den här EU-förordningen ha EES-anpassats. Det innebär att vi får gemensamma regler för studenter över hela Norden. Då omfattas Island, Norge, Finland, Sverige och Danmark. Det blir ett gemensamt system. Jag ville bara säga det så att vi inte missförstår varandra om just studenternas socialförsäkringstillhörighet.

Phia Andersson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Jag vill ställa min fråga till Finlands samarbetsminister.

Nordiska rådet har under flera år engagerat sig i frågan om ett nordiskt pantsystem för flaskor och burkar. Som samarbetsministern väl känner till har tre av rådets utskott samarbetat om den här frågan utifrån ett miljö, näringslivs- och konsumentperspektiv. Trots att det handlar om miljarder burkar och flaskor säger regeringarna i sitt svar på rekommendationen att försäljningen av drycker mellan de nordiska länderna är relativt obetydlig och att det inte

medför några större problem för resurssystemet, alternativa insamlingssystem eller ur miljösynpunkt.

Även inom EU finns en diskussion om ett samordnat pantsystem. Vi i Norden har tidigare visat vägen genom att gå före i ett antal frågor. Vi hoppas att den politiska viljan finns även i denna fråga. Min fråga till Finlands samarbetsminister är vilka åtgärder han avser att vidta för att ett nordiskt pantsystem ska bli en realitet.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Finlands samarbetsminister

De nordiska regeringarna har tidigare besvarat rekommendationerna 16/2010 och 17/2010, alltså en gemensam lösning till återanvändning och pant av dryckemballage i samordning med det nordiska pantsystemet. Det som vi har gjort i den här frågan under det finländska ordförandeskapet är att vi har gett 200 000 danska kronor till en studie år 2012 som undersöker det här. Om vi tittar på svaren som har getts framgår det att man i enlighet med slutsatserna i utredare Jan Rehnbergs rapport om ett nordiskt pantsystem, som rekommendationen bygger på, inte anser att det är ändamålsenligt att upprätta ett nordiskt pantsystem eftersom kostnader för upprättandet av ett sådant system inte skulle uppvägas av motsvarande intäkter eller miljövinningar. Då sitter svaret i analysen på det att tanken är mycket bra men tillsvidare har vi inte fått det att fungera på grund av kostnadsskäl.

Sinuhe Wallinheimo (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Ärade president! Nästa fråga är på finska och går till minister Björling.

Itämerellä laivojen polttoaineen rikkipitoisuus pudotetaan 0,1 prosenttiin näillä näkymin vuoden 2015 alusta. Tämä EU:n rikkidirektiivi uhkaa rapauttaa Suomen vientiteollisuuden, koska olemme erittäin riippuvaisia merikuljetuksista. Tämä direktiivi voi aiheuttaa jopa 1,2 miljardin euron lisäkustannukset Suomen vientiteollisuudelle vuosittain. Muut Pohjoismaat eivät ole nyt mukana tarkistamassa tätä direktiiviä.

Kysyisinkin ministeriltä, eikö tämä haittaa myös Ruotsin kilpailukykyä. Lisäksi direktiivin voimaan tullessa Suomen tuotteiden kuljettaminen Ruotsin läpi teitse lisääntyisi ja lisäisi hiilidioksidipäästöjä Ruotsissa jopa 11 prosentilla. Vertailun vuoksi Välimerellä sallitaan 4,5 prosentin pitoisuus vähintään vuoteen 2020 saakka.

Ymmärrämme Itämeren suojelun tärkeyden, mutta lyhyt siirtymäaika kuristaa elinkeinoelämän. Voisimmeko toimia mielestänne pohjoismaalaisittain yhdessä lisätäksemme tätä siirtymäaikaa?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! Nästa fråga är på finska och går till minister Björling.

Som det nu ser ut sänks svavelhalten i fartygsbränsle till 0,1 procent i Östersjön från början av 2015. EU:s svaveldirektiv riskerar att försvaga den finländska exportindustrin eftersom vi är ytterst beroende av sjötransport. För finländska exportindustrin kan detta direktiv orsaka årliga tilläggskostnader på till och med 1,2 miljarder euro. Övriga nordiska länder är nu inte med om att revidera direktivet.

Därför vill jag fråga ministern ifall detta inte även försämrar Sveriges konkurrenskraft. När direktivet träder i kraft ökar dessutom vägtransporten av finländska produkter via Sverige, vilket ökar koldioxidutsläppen med till och med 11 procent i Sverige. Som en jämförelse tillåts en halt på 4,5 procent i Medelhavet åtminstone fram till 2020.

Vi förstår att det kan vara viktigt att skydda Östersjön men en kort övergångstid klämmer åt näringslivet. Kunde vi enligt er verka tillsammans på nordisk nivå för att förlänga denna övergångstid?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Tack för en väldigt viktig fråga! Det här har varit en lång debatt även i Sverige, och frågan är precis lika viktig för svensk exportindustri. Det gäller inte bara till havs, utan det handlar också om hur transporterna sedan sker på land. Det kan tänkas att det blir en förändring där också, så man måste se det ur alla miljöaspekter.

Vi har från regeringens sida sagt att genomförandet av detta direktiv bör ske koordinerat med de länder det berör, och det ska tas med hänsyn till att vi bibehåller konkurrenskraften. Det är från den utgångspunkten jag arbetar med frågan i EU som inremarknadsminister och även som handelsminister. Det är huvudpunkten för mig att vi bibehåller konkurrenskraften i detta. Naturligtvis vill vi se detta direktiv så småningom, men det måste ske i takt med att konkurrenskraften finns kvar. Det är det hela vår regering står bakom.

Silvia Modig (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Presidentti, hyvät ystävät, hyvät ministerit! Minä osoitan kysymykseni sille teistä, jonka kotimaan työ on lähimpänä talouskysymyksiä. Oman kokemattomuuteni takia en sitä tiedä.

Me olemme nyt kohta kaksi päivää kuulleet puhetta siitä, mitkä ovat pohjoismaisen yhteiskunnan hienoimpia piirteitä. Meidän yhteiskuntiemme voimaksi on nostettu muun muassa avoimuus, demokratia, yhdenvertaisuus ja hyvinvointi. Jotta nämä jatkossa myös säilyvät meidän vahvuuksinamme, meidän on muun muassa taattava, että tuloerot eivät kasva, taistella sosiaalista dumppausta vastaan ja hyväksyä, että me elämme globaalissa maailmassa.

Tämänkin päivän talousuutisten valossa on aivan selvää, että maailman ja Euroopan talous ja sen liikkeet asettavat tälle työlle oman haasteensa. Jotta imaginääritalouden keinottelu ei uhkaisi hyvinvointimme pohjaa, meidän on luotava sääntöleviä rakenteita markkinoille. Olen ymmärtänyt, että Islannin istunnossa neuvosto on antanut tukensa transaktioveron käyttöönotolle.

Kysyisinkin yhteistyöministereiltä: Miten tämä tärkeä hanke on edennyt?

Skandinavisk oversættelse:

President, kära vänner, bästa ministrar! Min fråga är till den av er som arbetar mest med ekonomiska frågor i sitt hemland. På grund av min oerfarenhet vet jag inte vem det är.

I snart två dagar har vi fått höra om de finaste dragen i det nordiska samhället. Som våra samhällsstyrkor har bland annat nämnts öppenhet, demokrati, jämlikhet och välfärd. För att dessa skall vara våra styrkor även i fortsättningen bör vi bland annat se till att inkomstskillnaderna inte ökar, kämpa mot social dumpning och godkänna att vi lever i en global värld.

Även i ljuset av dagens ekonominyheter är det självklart att ekonomin och dess fluktuationer i världen och Europa ställer särskilda utmaningar för detta arbete. För att imaginärekonomiska spekulationer inte skall hota grunden i vår välfärd bör vi skapa strukturer för reglering av marknaden. Efter vad jag kunnat förstå stödde rådet ibruktagandet av en transaktionsskatt på sessionen i Island.

Därför frågar jag samarbetsministrarna: Hur har detta viktiga projekt framskridit?

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Finlands samarbetsminister

Om det passar svarar jag på skandinaviska eller Mumintrollssvenska! Jag tycker att frågan är mycket bra och väsentlig. Jag kan berätta på vilka två sätt transaktionsskatten förs vidare på den europeiska nivån. Den första är i Ecofin, bland finansministrarna, där Kommissionen har satt ett förslag på bordet och som kommer att diskuteras, såvitt jag har förstått, inom de närmaste veckorna. Det andra sättet som det diskuteras är i såkallade *Multiannual Frameworks*, med andra ord när det gäller EU:s budget för 2014-2020; där har Kommissionen satt två förslag på bordet om såkallade egna resurser, *Own Resources*, det ena har att göra med momsen, att man skulle kunna ta lite pengar till EU den vägen och det andra har att göra med en transaktionsskatt. På dessa två sätt har frågan behandlats på europeisk nivå.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands samarbejdsminister

Takk fyrir spurninguna.

Það er kannski við það að bæta sem Alexander sagði að norrænu fjármálaráðherrarnir fjölluðu meðal annars um aukið samstarf norrænna ríkja á fundi sínum sem ég var á, að ég held í morgun eða gær, og hafa rætt það að setja á laggirnar starfshóp sem meðal annars fari yfir Basel-3 viðmiðin, innstæðutryggingar og skattamál, meðal annars fjármálafyrirtækja á Norðurlöndum, til þess að setja samræmdari reglur. Ég lít því svo á að þetta mál sé í ákveðnum farvegi hjá norrænu fjármálaráðherrunum.

Skandinavisk oversættelse:

Tack för frågan.

Till det som Alexander sade kan man kanske tillägga att de nordiska finansministrarna, på sitt möte som jag var på i morse eller igår, bland annat talade om ökat samarbete mellan de nordiska länderna, och de diskuterade att starta en arbetsgrupp som bland annat ska granska Basel-3-standarden, kapitalförsäkringar och skattefrågor, bland annat hos finansföretag i de nordiska länderna, för att sätta upp mer överensstämmande regler. Jag tror att diskussionen kommer att fortsätta hos de nordiska finansministrarna.

Museossa on todettu useita kymmeniä rakennusvirheitä ja puutteita. Esimerkiksi talon katto vuotaa, sammutusjärjestelmä ei toimi, ilmankostutuslaitteissa on vikaa ja näyttelytilan murtolaitteissa on vikaa.

Rakennustyöt aloittanut yhtiö meni konkurssiin kesken projektin. Nyt vastuu on Norjan rakennusyhtiöllä, mutta korjausbudjetti lienee vielä tekemättä. Tähän mennessä projekti on maksanut jo 37 miljoonaa Norjan kruunua eli 4,7 miljoonaa euroa, joista Suomi maksaa osan.

Arvoisa puheenjohtaja! Kysyn ministeri Aasrudilta: Mihin toimiin Norjassa aiotaan ryhtyä, jotta museon asiat saataisiin kuntoon ja missä aikataulussa?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande! Min fråga är till norska samarbetsministern Rigmor Aasrud.

Jag har oroligt följt med hur arbetet med att bygga ett skoltsamemuseum i Näätämö i Neiden vid den norsk-finska gränsen klart dragit ut på tiden och delvis till och med misslyckats. Avsikten var att öppna museet år 2009 men nu verkar detta ske först nästa år.

Det har uppdagats flera tiotal byggfel och brister i museet. Till exempel läcker taket till huset, fungerar inte släckningssystemet och finns det fel i luftfuktarna och utställningslokalens inbrottssystem.

Det bolag som inledde byggarbetet gick i konkurs mitt under projektet. Nu ligger ansvaret hos ett norskt byggbolag men en reparationsbudget har väl inte ännu upprättats. Hittills har projektet redan kostat 37 miljoner norska kronor, 4,7 miljoner euro, varav Finland betalar en del.

Ärade ordförande! Jag frågar minister Aasrud: Vilka åtgärder ämnar Norge vidta för att få fason på museifrågan och vilket är tidsschemat?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Takk for spørsmålet.

Jeg var i Neiden og så på museet for bare tre uker siden. Det er riktig at det står igjen en del byggteknisk arbeid der. Dette var et bygg som var prosjektert uten sprinkelanlegg. I ettertid er det, på grunn av det som skal inn i huset, blitt krav om et sprinkelanlegg. Det er under konstruksjon. Man har vanntilførsel inne i bygget, og det står igjen noe koblingsarbeid.

Det er også riktig at det er et skap med en del IT-installasjoner som må flyttes. Jeg har bedt Statskog om en rapport. Den får jeg i løpet av få dager.

Så er det en utfordring knyttet til museet ved at kommunene skal få på plass en felles styringsstruktur og inkludere dette museet i et felles vestnordisk museum, noe vi har tatt opp med Sametinget og de berørte kommunene for å få på plass en framdrift for.

Jeg mener at vi har saken under kontroll, men det er ikke bra at museet ikke har blitt åpnet på grunn av noen byggtekniske utfordringer og konkursen hos entreprenøren.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Jeg har et spørsmål til den svenske samarbeidsministeren.

I Aftenposten den 30. mars 2011 kan vi lese at Sveriges handelsminister, Ewa Björling, tar et kraftig oppgjør med norske særregler, tollsatser og hensynsløse tollere. Hun kaller også norsk landbrukspolitikk for ekstremt proteksjonistisk.

Jeg vil benytte anledningen til å skryte av den svenske samarbeidsministeren, som tar opp denne typen problemer som gjelder folks bevegelse og næringslivets vilkår mellom to naboland.

I denne artikkelen har den svenske samarbeidsministeren en rekke konkrete eksempler på grensehindringer mellom Norge og Sverige som berører folk flest i deres daglige liv. Derfor har jeg et ønske om at den svenske handels- og samarbeidsministeren redegjør for hvordan den svenske regjeringen følger opp dette overfor den norske regjeringen.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Återigen tack för en väldigt viktig fråga! Ja, det stämmer att jag har sagt att det är en extremt protektionistisk lantbrukspolitik. Det står jag för. Jag brukar titulera mig själv frihandelsminister, och då tycker jag inte om höga tullsatser. Jag kan inte inse varför man ska ha en tull på flera hundra procent när det gäller kött, mjölk och ägg. Det omöjliggör handel med våra grannländer. Jag brukar säga att sedan vi fick ett handelsavtal mellan EU och Sydkorea är det billigare för Sverige att handla med Sydkorea än med vår närmaste granne Norge, där vi kan gå över gränsen. Det är extremt.

Men icke desto mindre har jag tagit upp frågan med den norska handelsministern. Rigmor och jag har också många diskussioner, och vi kommer att fortsätta dem i slutet av denna månad i Oslo och den gången diskutera infrastrukturfrågor, hur vi kan underlätta med logistik och hur vi kan titta på lagstiftning för att göra det enklare att få mer rörlighet över våra gränser, mellan Sverige och Norge i detta fall.

Det är en fråga som jag ständigt arbetar med och envist kommer att fortsätta med till dess vi har nått resultat. Men jag vill också säga att jag tycker att den norska regeringen hittills har varit väldigt receptiv och svarat snabbt när vi har framfört kritik. Då fungerar det, och det tackar vi för.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Jeg kan opplyse forsamlingen om at den norske importandelen av landbruksvarer er på 50 prosent. Vi importerer for 35 mrd. kr i året. 70 prosent av dette kommer fra EU. Så Norge har en stor import av landbruksvarer. En vesentlig del kommer fra EU. 3,4 mrd. kr utgjør handelen med Sverige, 3,9 mrd. kr utgjør handelen med Danmark. Så det er en stor og aktiv import av landbruksvarer til Norge.

Men Norge har også en særegen situasjon, en situasjon der vi ønsker å beskytte det norske landbruket – fordi vi ønsker å ha bosetting i hele landet.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Jeg vil takke Sveriges samarbeidsminister for et godt svar og ønske henne lykke til med arbeidet videre.

Så vil jeg rette et spørsmål til statsråd Aasrud om hvordan den norske regjering følger opp denne typen innspill fra den svenske regjeringen. Dette dreier seg jo ikke bare om norsk landbrukspolitikk, det dreier seg om handelshindringer på svært mange områder.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Norge følger aktivt opp i forhold til våre samarbeidspartnere, og vi har nylig inngått, framforhandlet, en avtale med EU, som vil tre i kraft fra 1. januar 2012, som vil gi begge parter mulighet til handel med jordbruksvarer i større grad enn det som er tilfellet nå. Det vil særlig gjelde handel med ost og kjøtt, og avtalen vil, som sagt, tre i kraft fra 1. januar 2012.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Jag har märkt att vi även här i Köpenhamn är väl medvetna om att Nordkalotten har stora möjligheter inom en växande gruvindustri. Till exempel Kolari-Pajala-området i Tornedalen har stora möjligheter. Att få en gruva igång är ett väldigt stort logistiskt projekt. Jag skulle gärna vilja ställa frågan till minister Eva Björling: Hur har ni planerat i Sverige att transportera malmen från Pajala till världsmarknaden? Går det via Kolari järnväg till Bottenvikens hamnar i Finland eller via Svappavaara i Kiiruna till Norges Narvik? Planerar ni i Sverige nya järnvägar i Nordkalotten. Till exempel mellan Pajala och Svappavaara.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Tack för ännu en viktig fråga! Som jag precis nämnde kommer vi i slutet av denna månad att ha ett seminarium tillsammans med de norska, svenska och finska infrastrukturministrarna och mig själv som svensk samarbetsminister för att diskutera just hur det logistiskt fungerar på tvären och inte bara i nord-sydlig riktning. Det handlar om hur vi ska se till att det blir så effektivt som möjligt även i denna del, framför allt med tanke på den stora expansion som väntas inom gruvnäringen på Nordkalotten, inte minst i Pajala-Kolari-området.

Det finns många frågor att diskutera där. Dels gäller det hur malmen ska transporteras från Pajala: Ska den gå via Svappavaara eller ska man ta den andra vägen nedåt mot Torneå? Dels gäller det hur man ska utveckla infrastrukturen när det också kommer att ske en enorm befolkningsutveckling i området. Det är mycket som kommer att behövas utöver bara transport av malm. Det behövs skolor och arbeten för människor som är medföljande. Egentligen handlar det om att bygga en helt ny stad i en liten by som nu för första gången på 54 år har haft en befolkningsökning.

Jag ser mycket fram emot att tillsammans med infrastrukturministrarna få diskutera dessa frågor och hoppas att vi också kommer till en lösning, för den svenska regeringen satsar 497 miljarder på ny infrastruktur.

Hans Wallmark (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Fru president! Ett bra område att peka på när det gäller nordisk integration är Öresundsområdet. Därför känns det naturligt att ställa en fråga till den danska samarbetsministern.

I diskussionerna i dag har vi lyft fram Gränshindersforum som något positivt i vårt arbete. Vi har nämnt Øresunddirekt och en del andra sådana tjänster. För er som inte känner till detta kan jag nämna att Øresunddirekt har dels kontor i Malmö, dels webbservice här i Köpenhamn. Det finansieras bland annat av Region Skåne, Region Hovedstaden, Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och den danska staten.

Nu förekommer pressuppgifter om att den danska regeringen, det vill säga två ministerier, inte har för avsikt att bidra till finansieringen av Øresunddirekt här i Köpenhamn. Min fråga till den danska samarbetsministern är därför: Finns det någon möjlighet att ompröva detta och se till att även den danska regeringen säkrar finansieringen av Øresunddirekt här i Köpenhamn?

Det är en viktig och väsentlig verksamhet. Øresunddirekt är en service till arbetssökande och andra för att underlätta integrationen i Öresundsområdet. Det handlar inte minst om arbetssökande. Det handlar om stora pengar både på den svenska och på den danska sidan om människor kommer till arbete och sysselsättning.

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Danmarks samarbejdsminister

Tak for spørgsmålet. Jeg er fuldstændig enig med Hans Wallmark i, at integrationen i området er meget, meget vigtig, også med hensyn til oplysning. Vi har jo talt om det hele dagen i forbindelse med grænsehindringer. Jeg har faktisk selv sendt et brev om at diskutere det, og vi afventer svar, men vi er meget bevidste om, at der skal ske noget. Så jeg kan berolige Wallmark med, at vi afventer, at der sker noget.

Tuula Peltonen (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Arvoisa puheenjohtaja! Suomen hallitusohjelmaan on kirjattu, että viittomakielisiä palveluja kehitetään ja mahdollisuuksia säätää viittomakielilaki selvitetään. Viittomakieli on tunnustettu myös Suomen perustuslaissa. Ruotsilla ja Islannilla on kielilaki kansallisesta viittomakielestä. Norja aikoo pian valmistella uuden kielilain.

Tanskassa ainoana Pohjoismaana ei ole virallisesti tunnustettua viittomakieltä. Myös viranomaiset Tanskassa suosittavat, ettei kuuroilla lapsilla tulisi olla oikeutta viittomakieleen. Tämä kuulostaa kummalliselta, koska tiedämme, mitä rajoituksia viittomakielen puuttuminen tuo kuurojen lasten älylliseen ja sosiaaliseen kehitykseen.

Kysynkin arvoisilta yhteistyöministereiltä: Aiotteko pohjoismaisessa yhteistyössä kartoittaa vastuuta turvata kaikille kuuroille lapsille oikeus viittomakielisiin palveluihin Pohjoismaissa?

Erityisesti haluan kysyä Tanskan yhteistyöministeriltä: Onko Tanskalla aikomus valmistaa lainsäädäntöä viittomakieliasiassa?

Skandinavisk oversættelse:

Ærede formand! Det er indskrevet i det finske regeringsprogram, at de finske tegnsprogstjenester skal udvikles og at mulighederne for at stifte en tegnsprogslov skal undersøges. Tegnsprog er desuden anerkendt i Finlands grundlov. Sverige og Island har en sproglov om det nationale tegnsprog. Norge har planer om at udarbejde en ny sproglov i løbet af kort tid.

Danmark er det eneste nordiske land, hvor tegnsprog ikke er officielt anerkendt som et sprog. Myndighederne i Danmark anbefaler desuden, at døve børn ikke skal have ret til at lære tegnsprog. Dette virker besynderligt, idet vi ved, hvilke begrænsninger fraværet af tegnsprog medfører for døve børns intellektuelle og sociale udvikling.

Jeg spørger således de ærede samarbejdsministre: Agter I, inden for det nordiske samarbejde, at kortlægge ansvaret med henblik på at sikre alle døve børn retten til at lære tegnsprog i de nordiske lande?

Jeg vil desuden stille et særligt spørgsmål til den danske samarbejdsminister: Har Danmark intentioner om at udarbejde en lovgivning på tegnsprogsområdet?

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Danmarks samarbejdsminister

Det er et meget kompliceret spørgsmål. Det er lige før, jeg har lyst til at svare på indisk, men det skal jeg nok lade være med at gøre; jeg svarer på dansk.

Jeg anede ikke, at der er de problemer omkring tegnsprog, og der er ingen tvivl om, at vi selvfølgelig skal have lighed på det område. Men jeg kan garantere ordføreren, at jeg vil vende tilbage med et meget udførligt svar på, hvordan vi løser det problem, for igen, som jeg også sagde til Hans Wallmark om det her med hindringer: Vi skal have minimeret det så meget som overhovedet muligt. Nu kan jeg så også se, at min finske kollega måske ved lidt mere om det, men jeg vender i hvert fald tilbage med et udførligt svar fra dansk side.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Finlands samarbetsminister

Jag vet inte om jag är bättre orienterad, men om jag skulle kunna föra fram ett förslag. I Finland har vi i utrikesministeriet en specialrepresentant för handikappade frågor och han heter Marko Vuorenheimo, använder ett artistnamn som är Signmark och Signmark är faktiskt en döv rappare. Han spelar alltså rapmusik med att använda teckenspråk - en helt fantastisk kille. Han har rest mycket med mig runtomkring i världen och till exempel kört i gång sådana evenemang som *Silent Shout* med 3 000 döva barn i Etiopien, i Central Park i New York och under OSSE-mötet i Kazakstan. Får jag ge ett förslag och be och fråga om Signmark skulle kunna komma och träffa personal på ministerrådet och fundera på hur man bättre kunde samordna frågor gällande teckenspråk på nordisk nivå.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Jeg vil gjerne stille spørsmål til den svenske samarbeidsministeren, Ewa Björling, og til den islandske, Katrin Jakobsdóttir. Det går på at vi har hatt et problem i ganske lang tid med islandske studenter som studerer i Sverige. Når de flytter dit for å studere, har de mistet sosiale rettigheter. De blir ikke akseptert i forsikringskassen som bosatt i Sverige, og har mistet foreldrebidrag, barnebidrag, bostedsbidrag og så videre. Dette er et problem vi ikke har hatt med andre nordiske land, kun Sverige. Jeg har forstått det slik at de islandske studentene har måttet ta sine saker til en eller annen form for domstol i Sverige. Det er ikke en bra måte å håndtere dette på, mener jeg. Vi på Island mener at Sverige ikke lever opp til de sosiale avtalene vi har gjort på nordisk plan.

Jeg spør den svenske ministeren: Hva sier dere til de islandske studentene? Hvor lenge må de vente på å få disse bidragene de skal få?

Og: Hva gjør den islandske ministeren med saken? Hvilken pådriverkraft har den islandske ministeren i denne saken med de islandske studentene i Sverige?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Fru president! Frågan har tidigare i dag varit uppe. Jag försökte då förtydliga, men jag tar det en gång till. Frågan är på väg att regleras. Från och med årsskiftet 2011/2012 väntas EU-förordning 883/2004 ha EES-anpassats. Det innebär att vi får gemensamma regler för alla i Norden. Det ska då fungera även med socialförsäkringssystem för studenter.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands samarbejdsminister

Ég þakka fyrir spurninguna því við erum jú með reglur í dag sem er Norðurlandasamningur um almannatryggingar.

Og það kom okkur á Íslandi á óvart þegar Svíar breyttu túlkun sinni í samræmi við hina nýju reglugerð Evrópusambandsins. Ég sem samstarfsráðherra bað vettvang um landamærahindranir sem starfar á okkar vegum, að taka þetta mál upp og þau vísuðu því síðan til sérfræðingahóps velferðarráðuneytanna, því almannatryggingar heyra jú undir velferðarráðuneytin. En því miður fór svo málið í þann farveg að það fór fyrir dómstóla þar sem það hefur nú þegar farið fyrir fyrsta dómstig í Svíþjóð þar sem mig minnir að Íslendingarnir hafi haft betur, þ.e. íslenskir námsmenn, en tryggingastofnunin sænska, Försäkringskassan, áfrýjaði til æðra dómsstigs.

Ég vil bara nota tækifærið og segja að mér finnst mjög leitt að svona hindranir komi upp í okkar góða norræna samstarfi, að mál þurfi að enda fyrir dómstólum en ég fagna því ef þetta mun leysast um áramótin því þetta hefur komið sér illa fyrir þessa íslensku námsmenn og þeirra fjölskyldur.

Skandinavisk oversættelse:

Takk for spørsmålet. Vi har jo i dag regler i den nordiske konvensjonen om trygd, og det kom som en overraskelse for oss på Island da Sverige endret på tolkningen av denne i samsvar

med EUs nye regelverk. Jeg som samarbeidsminister etterlyste et organ som handler på våre vegne i spørsmål om grensehindringer, som kunne ta opp denne saken. De henviste saken siden til en spesialistgruppe fra velferdsdepartementene, for folketrygdordningene hører til under de ulike velferdsdepartementene. Dessverre endte saken i rettsvesenet, der den har vært til behandling i første rettsinstans i Sverige. Om jeg husker riktig, vant islendingene, dvs. islandske studenter, men den svenske folketrygden, Försäkringskassan, anket til neste instans.

Jeg vil benytte anledningen og si at jeg synes det er svært beklagelig at slike hindringer kommer opp i vårt gode nordiske samarbeid og at saker havner i rettsvesenet, men det ville gledet meg om saken finner sin løsning ved årsskiftet, for dette har slått svært uheldig ut for disse islandske studentene og familiene deres.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Da vil jeg spørre den svenske samarbeidsministeren, fordi vi mener dette er et brudd på den nordiske samarbeidsavtalen: Nå har disse studentene gått til domstolen; Får de erstatning, eller hvordan ser man på det som har skjedd tidligere? Den svenske ministeren vil kanskje si at dette forhåpentligvis løser seg i framtiden, men nå har vi personer som vi mener at den svenske stat har begått feil mot.

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Jag kan inte här och i dag svara på hur det ser ut retroaktivt. Jag kan bara svara att det vid årsskiftet, alltså om drygt två månader, kommer att se helt annorlunda ut. Men jag ska naturligtvis ta med mig frågan hem och se hur Sverige kommer att agera, och förhoppningsvis på ett sätt som är positivt för studenterna.

Maria Tolppanen (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa presidentti! Osoitan kysymykseni ministerineuvostolle, ja teen sen pienen esimerkin kautta.

Jos suomalainen työskentelee väliaikaisesti ns. reppumiehenä toisessa Pohjoismaassa ja palaa työmaan valmistuttua työttömäksi Suomeen, hän saa ansiosidonnaista päivärahaa, koska työttömyyskassojen ansiosidonnaista turvaa voidaan siirtää yhteispohjoismaisten sopimusten mukaan maasta toiseen. Jos tämä henkilö, siis Suomessa sitten työttömänä oleva, sairastuu, hän saa sairaspäivärahaa, ja tätä sairaspäivärahaa laskettaessa otetaan huomioon ainoastaan tulot kotimaassa, eli naapurimaassa saatu ansio nonsaleerataan. En tiedä sitä, onko tilanne sama muissa Pohjoismaissa.

Onko mahdollista, että vastaavanlaista yhteispohjoismaista sopimusta voitaisiin alkaa harkitsemaan myös sairauskassan puolella kuin mikä tällä hetkellä on jo työttömyysturvan puolella?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! Min fråga är till ministerrådet och jag ställer den med hjälp av ett kort exempel.

Ifall finländare arbetar temporärt som så kallad grå arbetskraft i ett annat nordiskt land, återvänder till Finland och blir arbetslösa efter att bygget blivit klart, får de inkomstrelaterad dagpenning eftersom arbetslöshetskassornas inkomstrelaterade trygghet kan flyttas från ett land till ett annat enligt samnordiska avtal. Ifall dessa personer som alltså är arbetslösa i Finland insjuknar får de sjukpenning, men i beräkningen av sjukpenningen beaktas endast inkomsterna i hemlandet, det vill säga man nonchalerar inkomsterna i grannlandet. Jag vet inte ifall situationen är likadan i övriga nordiska länder.

Är det möjligt att börja fundera på att få till stånd ett motsvarande samnordiskt avtal i samband med sjukkassor som det redan nu finns i samband med arbetslöshetsunderstöd?

Ewa Björling (Moderata samlingspartiet (M))

Sveriges samarbetsminister

Fru president! Återigen en viktig fråga och något som illustreras i den nya bok om Jyrki och Jóhanna som jag hoppas att alla nu tittat i fiktiva personer som lever ett för oss väldigt snabbt liv; detta för att vi ska se hur det fungerar från det att man är ung och till man blir gammal. Där har vi exemplet med att arbeta i ett land, och i det landet betalas sociala avgifter. Men när man blir arbetslös och är kvar i det land där man bor gäller det landets a-kassa. Det gör att det kan bli väldigt stora skillnader. Det här är ytterligare ett gränshinder som vi måste arbeta med att justera så att det blir likvärdigt i alla nordiska länder. Detta gäller inte bara i Finland. I flera nordiska länder ser vi precis samma problem.

Därför är det så viktigt att vi ser över våra egna socialförsäkringssystem precis som Sverige nu gör. Vi gör en översyn och gör remisser till de andra nordiska länderna för att se hur vi bättre kan samarbeta. Detta är ett typexempel på där vi allihop behöver bli bättre.

Satu Haapanen (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

Arvoisa presidentti! Osoitan kysymykseni Tanskan yhteistyöministerille Manu Sareenille, ja lyhennän hieman kysymystäni.

Olen ilokseni huomannut, että olette vahvasti sitoutunut tasa-arvoon ja tasa-arvon edistämiseen työssänne. Tasa-arvoasiaan liittyen haluaisin kysyä suhtautumistanne muiden Pohjoismaiden kansalaisten lähettämiseen kotiin Tanskasta sosiaalisista syistä. Tanskan häädöissä poikkeuksellista on ollut se, etteivät häädetyt ole rikoksesta tuomittuja vaan sosiaalipalveluiden ja toimeentulotuen varassa eläviä Pohjoismaiden kansalaisia. On tärkeää jo yhteisten työmarkkinoidenkin kannalta, että ihmiset voivat luottaa sen Pohjoismaan sosiaaliturvaan, johon he ovat muuttaneet työtä tekemään, siinä tapauksessa, jos työnteko keskeytyy tai työllistyminen on vaikeaa.

Haluan kysyä teiltä: Aiotteko vaikuttaa, ja jos, niin millä tavalla, siihen, että Pohjoismaiden kansalaisten karkotukset sosiaalisista syistä loppuisivat?

Skandinavisk oversættelse:

Ærede præsident! Jeg retter mit spørgsmål til den danske samarbejdsminister Manu Sareen og forkorter spørgsmålet en anelse.

Jeg har med glæde bemærket det stærke engagement i Deres arbejde i forhold til ligestilling og fremme af ligestilling. I tilknytning til spørgsmålet om ligestilling vil jeg spørge Dem, hvordan De forholder Dem til, at statsborgere fra andre nordiske lande sendes hjem fra

Danmark af sociale årsager. Det usædvanlige i forbindelse med udvisningerne fra Danmark har været, at de udviste ikke er dømt for kriminalitet, men er nordiske statsborgere som modtager sociale ydelser. Det er vigtigt, også med henblik på de fælles arbejdsmarkeder, at mennesker kan have tillid til det sociale sikringssystem i det nordiske land, som de er flyttet til med henblik på at arbejde, i tilfælde af at arbejdsforholdet ophører eller at det er vanskeligt at få et arbejde.

Jeg vil således spørge Dem: Vil De sørge for, og i positivt fald hvorledes, at udvisningerne af nordiske statsborgere af sociale årsager bringes til ophør?

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Danmarks samarbejdsminister

Det er en kendt sag, og jeg ved fra min forgænger, at den også var kendt sidste år, og der har været talt lidt om den i dag. Det, som er udfordrende ved sagen, er, at der jo ikke er sket noget ulovligt. Der har været talt om den nordiske ånd, og der har også været talt om antal, for antallet er heller ikke stort. Vi har haft én udvisning mellem januar og september.

Det, som måske er udfordrende, og som vi har hørt i dag, er, at det handler om principper. Jeg kan sige, at den nye regering kommer til at følge området meget, meget tæt i den nærmeste fremtid, og at vi løbende vil vurdere, om der er behov for at ændre den danske praksis for hjemsendelse af nordiske statsborgere på grund af, at de modtager sociale ydelser. Jeg ved også, at den danske justitsminister her forleden var i samråd, og både han og jeg vil fremadrettet kigge på det her, og vi deltager også i drøftelser om den her udfordring, som ordføreren lige har nævnt. For vi mener selvfølgelig det, vi siger, når vi taler om grænsehindringer. Så jeg kan helt klart love, at det kommer vi til.

Sjúrður Skaale (Javnaðarflokkurin (Jvfl.) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Vi har i dag talt meget om samarbejdet, når det gælder menneskerettigheder, og når det gælder kvinders rettigheder i andre lande. Men vi har et problem i vores egne lande. Det drejer sig om menneskerettigheder og kvinders rettigheder, nemlig den menneskehandel, den trafficking, der foregår i vores egne lande. Unge kvinder fra Rusland, fra Baltikum, fra Rumænien og Albanien og andre lande sælges til prostitution i de nordiske lande lige uden for de mure, hvor vi står. Dette foregår naturligvis, fordi der er penge i det, og der er penge i det, fordi der er et marked. Vi må gøre alt det, vi kan, for at tilintetgøre dette marked, og spørgsmålet er, om vi gør nok for at få det tilintetgjort.

I Sverige og Norge har man kriminaliseret prostitutionskunderne, men i Island er man gået et skridt videre og har lukket nogle stripklubber, da man, som jeg har forstået det, havde mistanke om, at de var ramme om trafficking. Jeg vil derfor spørge den islandske samarbejdsminister, Katrín Jakobsdóttir om resultaterne af dette, og om hun har nogle erfaringer, som andre kunne lære noget af, og om hun mener, at det er en vej, som andre nordiske lande også burde gå. Så må de andre ministre også sige, hvad de mener, hvis de har en mening om dette, for det er et meget alvorligt problem, som vi må give højeste prioritet. Tak.

Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG))

Islands samarbejdsminister

Ég þakka fyrir spurninguna. Íslendingar hafa farið þá leið að annars vegar gera vændiskaup ólögleg, líkt og Svíar, og síðan að banna starfsemi nektardansstaða.

Þetta eru auðvitað ný lög þannig að við sjáum kannski ekki alveg strax nákvæmlega hver árangurinn verður en ég hef þá trú að þetta sé rétt ákvörðun því þetta snýst um það að lagaramminn sýni hvaða viðmið og norm við setjum okkur. Og það að gera vændi eitthvað sem við tökum út fyrir normið og við samþykkjum ekki, og eins með nektarstaðina, að við samþykkjum ekki nektarstaði innan okkar viðmiða í lagaramma, held ég að sé mjög mikilvægt skref í þessari baráttu.

Hins vegar er það svo að við höfum auðvitað orðið vör við mansal, eins og aðrar norrænar þjóðir, og vinnum núna að sérstakri aðgerðaráætlun gegn mansali sem er líka að verða sýnilegt á Íslandi þó að í minna mæli sé, bara einfaldlega út af okkar landfræðilegu legu.

En, já, ég hef trú á þessum aðgerðum.

Skandinavisk oversættelse:

Takk for spørsmålet. Island har gått til de skritt å for det første forby kjøp av sex, på samme måte som i Sverige, og for det andre å forby virksomheten på strippeklubber. Dette er nye lover, så det er vanskelig å si noe nøyaktig om resultatene av dette, men jeg har tro på at det er en riktig avgjørelse fordi dette handler om at lovverket viser hvilke retningslinjer og normer vi setter oss. Det at vi gjør prostitusjon til noe utenfor normen, noe vi ikke aksepterer – og det samme med stripping, at vi ikke aksepterer strippeklubber i retningslinjene våre i lovverket – tror jeg er svært viktige skritt i denne kampen. På den andre siden er vi klar over at det foregår menneskehandel, som i de andre nordiske land, og vi arbeider nå med en handlingsplan mot denne menneskehandelen som nå også holder på å bli synlig på Island, riktignok i mindre målestokk på grunn av vår geografiske plassering. Men ja, jeg har tro på disse tiltakene.

Anders Andersson (Kristdemokraterna (KD) - Midtergruppen)

President! Jag skulle vilja anknyta min fråga till det tema som fanns på toppmötet Det öppna nordiska samhället. I olika sammanhang förs det diskussioner om behovet av en form av integrationsbarometer, en nordisk integrationsbarometer där vi kunde mäta hur det går med framgångarna och var bekymren finns när det gäller integrationsarbetet i ett öppet nordiskt samhälle.

Med tragedierna på Utøya och i Oslo i färskt minne vill jag rikta mig till den norska samarbetsministern och fråga: Hur ser du på behovet av att vi tillsammans utvecklar en gemensam integrationsbarometer för de nordiska länderna för att på det sättet bättre klara av framtida utmaningar?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Takk for spørsmålet. Jeg tror at i en sånn situasjon som vi har vært i i Norge, og som for så vidt hele Norden har følt, skal man være forsiktig med å si at ingen forslag er gode.

Det kan godt hende at et integrasjonsbarometer kan være et hensiktsmessig virkemiddel for at vi skal kunne ha nok oppmerksomhet om sakene. For min del er jeg mer opptatt av at vi får til noen handlinger, at vi holder fast ved det som skaper noen av de holdningene som ikke er bra, at vi sørger for at ungdom får utdanning, at vi får ungdom inn i arbeid, at vi har et samfunn som tar vare på dem som faller utenfor. Det tror jeg er det aller viktigste.

Så vil jeg ikke se bort fra at et integrasjonsbarometer kan bidra til at vi får fokus på sakene, men ofte er det jo vanskelig å finne gode målemetoder for sånne barometre, og det skaper mye byråkrati å etablere dem. Men er det noen som har gode forslag og det er enkle måter å finne målemekanismer på, kan vi gjerne diskutere det videre.

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Jag vill ställa min fråga till den norska samarbetsministern.

Den 9 februari 2009 var en stor milstolpe i det nordiska samarbetets historia. Då fick de nordiska utrikesministrarna Stoltenbergrapporten på bordet. Den handlar om ett framtida nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete. Rapporten satte i gång en livlig debatt med nya horisonter för ett modernt nordiskt samarbete. Rapporten har 13 konkreta förslag och Norges utrikesminister Jonas Gahr Støre sade vid Nordiska rådets session i oktober 2009 i en debatt om just rapporten, att det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet är mer konkret och perspektivinriktat än någonsin och att Stoltenbergrapporten har lyft den nordiska debatten till en högre nivå.

Min fråga är om vi kan förvänta oss en konkret uppföljning av några av de 13 förslagen under det norska ordförandeskapet i ministerrådet och i så fall vilka förslag det kan bli tal om.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Takk for spørsmålet. Nå redegjorde jo vår utenriksminister, Jonas Gahr Støre, ganske omfattende for det samarbeidet i sin redegjørelse til Nordisk Råd for noen timer siden.

Det er mange tiltak som er satt på dagsordenen. Blant annet vil vi i det norske formannskapet ha det nordiske utenriksministermøtet i vår ambassade i Berlin, nettopp fordi vår ambassade i Berlin er en ambassade der de andre nordiske landene er sammen med oss, noe som er et godt eksempel på noe av det som skal følges opp videre fra Stoltenberg-rapporten.

Utenriksministrene har i dag behandlet en sak om et sikkerhetsarbeid knyttet til det å ha et sikkert kommunikasjonsnettverk mellom de nordiske landene, noe som var et av punktene i Stoltenberg-rapporten. Det er en rekke andre forslag som er fulgt opp, og som jeg vet at utenriksministrene og forsvarsministrene fokuserer konkret på.

Så jeg viser bare til det som vår utenriksminister sa, og som for så vidt ble bekreftet av de andre nordiske landenes utenriksministre, at samarbeidet er tettere enn det har vært på lenge, og at man har et nært og godt samarbeid på utenriks- og forsvarsministernivå i Norden.

Alexander Stubb (Samlingspartiet (Saml))

Finlands samarbetsminister

Jag skulle vilja hålla med min norska kollega. Hela Stoltenbergrapporten har varit en success story ända sedan den startade ungefär 2008. Det är självklart. De 13 förslagen kan indelas i tre kategorier: frågor som redan har implementerats, frågor som kan implementeras om vi samarbetar samt frågor som kanske är lite orealistiska. Jag tycker dock att redan vår debatt om solidaritet mellan de nordiska länderna och vår debatt om krishantering är exempel på hur samarbetet mellan de nordiska länderna fördjupats under de senaste åren.

Jag tror att Stoltenbergrapporten blir basen för allt det säkerhets-, utrikes- och försvarspolitiska samarbete som vi kommer att ha inom den närmaste framtiden.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Min fråga går till Norges samarbetsminister. Det är inte en kortsiktig fråga, ingenting akut, utan tänk i stället i ett 2050-perspektiv.

Framgång för våra samhällen bygger i allt större utsträckning på att vi kan locka till oss den mest kreativa och mest eftertraktade arbetskraften; de som har en global arbetsmarknad att välja på. Dessa människor ställer i allt större utsträckning krav på boendemiljön. När vi har löst problemen med gränshinder menar jag att det öppnar sig en fantastisk möjlighet som inte finns någon annanstans i Europa, nämligen att de två huvudstäderna Oslo och Stockholm, som befinner sig mitt på den skandinaviska halvön, tillsammans kan erbjuda förutsättningar för boendemiljöer som ingen annan kan göra. Med en snabbtågsförbindelse med ett antal lämpliga hållplatser mellan dessa städer skapar vi förutsättningar med sjöar, vattendrag, hav och berg för en miljö som är exklusiv.

Jag har ställt den här frågan ett antal gånger tidigare, och jag har fått positiv respons från Norge. Hur går planeringen?

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Jeg antar at spørsmålet dreide seg om hurtigtog mellom våre byer.

Jeg er enig i at Norden har fantastiske muligheter til å skape gode boområder, og vi er også i en situasjon der vi kan skape gode arbeidsplasser basert på våre naturlige fortrinn.

Når det gjelder arbeid med utredninger knyttet til hurtigtog mellom våre hovedsteder, tror jeg det fortsatt er noe som er ugjort. Det går tog mellom Oslo og Stockholm nå, men jeg er helt sikker på at med betydelige infrastrukturtiltak kunne man komme seg raskere mellom Oslo og Stockholm.

Norge satser mye på utbygging av jernbane nå. Vi bygger ut jernbane knyttet opp til hovedstaden og de andre store byene våre, og vil nok ha vårt fokus liggende på det til å begynne med. Så får vi komme tilbake til det, om det skulle bli noen store utredninger de nordiske byene imellom.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Mitt spørsmål går til den danske ministeren, og egentlig også den svenske, men jeg får droppe det.

På sesjonen på Island i fjor vedtok vi Velferdsutvalgets forslag om et felles elektronisk register for helsepersonell i Norden. Det er et godt forslag som vil gi økt pasientsikkerhet, og det vil gi bedre kvalitet og bedre kontroll med helsepersonell som reiser over grensene og utøver sin virksomhet.

Vi er utålmodige. Folk ute er utålmodige, og vi vil ha det på plass så fort som mulig. Vi ser at det som var aktuelt i fjor, ikke er mindre aktuelt i år. Det kommer stadig nye historier om helsepersonell med merknader på seg, som reiser og flytter rundt i Norden og får nye stillinger på bekostning av pasientenes sikkerhet. Slik kan vi ikke ha det.

Dere i ministerrådet har nå ansvar for at noe skjer, og mitt spørsmål er som følger: Hvordan er framdriften i saken, og hva er de aller største hindringene for å få dette på plass så fort som mulig?

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Danmarks samarbejdsminister

Tak for det. Jeg skal bare lige forstå det. Det handler om autorisation, det er sådan, jeg forstår spørgsmålet, og om at imødegå de hindringer, der har været. Der ved jeg, at der for Danmarks vedkommende nu er etableret en direkte elektronisk adgang for de andre nordiske myndigheder til oplysninger i det danske autorisationsregister. Igen: Hvis jeg forstår spørgsmålet helt korrekt, vil jeg svare, at der bliver arbejdet på at gøre det endnu mere smidigt fra dansk side. Jeg håber, det er svar nok.

Lauri Heikkilä (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa presidentti!

Pohjoismaiden välillä on esiintynyt ongelmia potilassiirtojen ja potilaskuljetusten alalla. Viranomaiset ja hoitohenkilökunta eivät ole aina riittävän tietoisia voimassa olevasta lainsäädännöstä ja siitä, minkä maan tulee vastata potilaiden kuljetus- ja hoitokuluista.

Vanhusten osalta erityisesti laitoshoidossa olevien henkilöiden siirtämisessä Suomen ja Ruotsin välillä Pohjoiskalotin alueella on raportoitu ongelmista. Jos esimerkiksi Ruotsissa laitoshoidossa oleva mummo, jonka lapset ovat muuttaneet Suomen puolelle, haluaa muuttaa laitoshoitoon lähelle lapsiaan, niin viranomaisten tulisi aktiivisesti edistää hänen mahdollisuuttaan muuttaa.

Kysyisin Norjan yhteistyöministeriltä Aasrudilta, miten Pohjoismaiden välillä parannetaan potilassiirtoja ja kuljetuksia sekä vähävaraisten vanhusten mahdollisuutta muuttaa omaistensa lähelle.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president!

Mellan de nordiska länderna har det förekommit problem kring överföring och transport av patienter. Myndigheter och vårdpersonal är inte alltid tillräckligt medvetna om gällande lagstiftning och vilket land som bör svara för transport- och vårdkostnader för patienter.

I samband med åldringar har det rapporterats om problem särskilt med överföring av personer i institutionsvård mellan Finland och Sverige på Nordkalotten. Ifall till exempel en mormor i

institutionsvård i Sverige vars barn flyttat till Finland vill flytta till institutionsvård nära sina barn, bör myndigheter aktivt främja hennes möjligheter att flytta.

Av norska samarbetsministern Aasrud frågar jag hur man förbättrar överföringen och transporten av patienter mellan de nordiska länderna och mindre bemedlade åldringars möjlighet att flytta nära sina anhöriga.

Rigmor Aasrud (Det norske Arbeiderparti (A))

Norges samarbeidsminister

Hvis det er personer som ønsker å flytte frivillig, ser jeg ikke helt for meg at det skal være en sak som velferdsstaten skal ta ansvar for, men er man syk og trenger behandling i utlandet, vil alle de nordiske landene nå være omfattet av EUs helserefusjonsdirektiv, som gjør at man må dekke behandlingskostnader etter visse regler. Der er det også inntatt regler som dekker reiser til behandlingsstedet. Så hvis man er syk og trenger behandling i et annet nordisk land, vil man kunne få dekket det, men hvis man frivillig ønsker å flytte i Norden, ser jeg det ikke helt naturlig at vi skal ha et offentlig system som skal dekke flyttekostnader for personer som ønsker å flytte mellom landene våre.

12. Social- og sundhedspolitik i Norden

Torsdag den 3. november 2011 kl. 9.00

Præsident: Karin Åström overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder, A 1543/velferd
- Medlemsforslag om fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed, A 1510/næring
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet, A 1521/presidiet
- Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr, A 1523/medborger
- Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS), A 1524/velferd
- Medlemsforslag om revidering af programmet Ny Nordisk Mad –inkludering Mad til Mange, A 1529/velfærd
- Medlemsforslag om madspild, A 1530/miljø
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet år 2011, Dokument 12
- Ministerrådsförslag om omstrukturering av NIKK till nordiskt samarbetsorgan, B 275/medborger
- Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel, Dokument 11

Beslutning:

Velfærdudvalgets rekommandation i anledning af A 1543/velferd blev godkendt - Rek. 9/2011

- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af A 1510/næring blev godkendt - Rek. 10/2011*
- *Præsidiets rekommandation i anledning af A 1521/presidiet blev godkendt - Rek. 11/2011*
- *Medborger- og Forbrugerudvalgets rekommandation i anledning af A 1523/medborger blev godkendt - Rek. 12/2011 og Rek. 13/2011*
- *Velfærdudvalgets rekommandation i anledning af A 1524/velferd blev godkendt - Rek. 14/2011*
- *Velfærdudvalgets rekommandation i anledning af A 1529/velfærd blev godkendt - Rek. 15/2011*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1530/miljø blev godkendt - Rek. 16/2011*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 12 til efterretning*
- *Medborger- og Forbrugerudvalgets rekommandation i anledning af B 275/medborger blev godkendt - Rek. 17/2011*
- *Rådet besluttede at tage Dokument 11 til efterretning*

Elisabeth Björnsdotter Rahm (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Velfærdsudvalgets talsperson

Fru President! Våra nordiska samhällen är baserade på gemensamma lösningar inom det välfärdspolitiska landskapet. Människor har rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Välfärden

är vår grundprincip, och vi har skapat skyddsnät inom många områden för att se till att ingen faller utanför välfärdssamhället. Det fungerar naturligtvis inte perfekt, och vi vet att det finns individer och grupper som faller utanför. I dag finns det stora grupper människor i riskzonen för ett permanent utanförskap i de nordiska länderna. I vissa bostadsområden i Norden bor människor med liknande socioekonomiska utmaningar. Bostadsområden med negativ utveckling kännetecknas av allvarliga problem, som långtidsarbetslöshet, fattigdom, dålig skolgång och utbildning, språkproblem och brottslighet.

För att möta denna nordiska utmaning har välfärdsutskottet tagit fram ett gemensamt förslag om hur vi kan förhindra gettoisering i bostadsområden i Norden.

Getto är ett svårt ord att använda, och det har varit många hårda och intensiva diskussioner i vårt utskott. Inget land i Norden förutom Danmark använder ordet getto, och det har för oss övriga i utskottet varit en väldigt värdeladdad diskussion om detta ord.

Norden har en demokratisk ordning som ger unika möjligheter att arbeta med krävande politiska utmaningar. Genom att göra detta i Nordiska rådet kommer vi att utveckla och stärka vår gemensamma demokrati och demokratiska processer. För att motverka en fortsatt gettoisering av bostadsområden i Norden har vi politiker ett ansvar, och vi måste på bästa sätt använda vår erfarenhet för att skapa en konstruktiv dialog och arbeta tillsammans för att konkretisera våra ambitioner för dessa utsatta bostadsområden.

Välfärdsutskottet har fokuserat på dessa punkter en användning av arbetslinjen som ett verktyg för integration. Vi har fokuserat mycket på kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, utbildningsnivåer inom bostadsområden, språket., hälsa och livsstilssjukdomar, kvinnor och vård av barn och framför allt frivilligsektorn. Välfärdsutskottets medlemmar har arbetat fram tio konkreta förslag till uppföljning i denna komplicerade och allvarliga fråga, och vi kommer att presentera dessa för de nordiska regeringarna här i dag under Nordiska rådet.

Till grund för vårt arbete ligger kunskap från experter och berörda institutioner i de nordiska länderna och från nordiska ministrar som har ansvar för integration och integrationsarbetet på nationell nivå. Det har varit minister Paula Risikko från Finland. Vi har träffat integrationsminister Erik Ullenhag från Sverige och statssekreteraren för barn, jämställdhet och integration, Henriette Westrin, från Norge. Dessutom har hela Välfärdsutskottet besökt områden som Rinkeby och Rosengård i Sverige, Gellerupparken och Mjølnerparken i Danmark, som alla har det gemensamt att de har betydande utmaningar när det gäller integration. Utskottet har i dialog med lokala politiker, polis, skolor, socialförvaltning, föreningar, frivilligsektor och andra relevanta aktörer valt att lyfta fram det arbete som görs på området.

Vad är då målet med vårt arbete? Avsikten med Välfärdsutskottets arbete är att försöka förhindra ett växande utanförskap i de nordiska länderna, Grönland, Färöarna och Åland. Vi vill inte att våra medmänniskor känner hopplöshet, inte ser någon framtid, upplever bestående arbetslöshet eller har dålig skolgång. Allt detta leder till fattigdom och utanförskap, vilket i förlängningen är en grogrund för extremism. Vi måste därför göra betydande insatser för att motverka negativ utveckling för människorna i socialt utsatta områden. Vi är alla beroende av en väl fungerande nordisk välfärdsmodell som bygger på en stark solidaritet mellan olika sociala grupper och generationer i länderna.

Utskottets förslag innehåller tio punkter för att förhindra gettoisering och utanförskap. Med detta yrkar jag bifall till vårt utskottsförslag.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Jeg vil starte med å takke hovedtalspersonen for en grundig gjennomgåelse av Velferdsutvalgets viktige tema om hvordan vi motvirker ghettofisering. Jeg har likevel lyst til å understreke noen av punktene.

I tillegg til arbeid er gode boliger et viktig integreringstiltak. Vi må ha variert boligbygging for å kunne tilrettelegge best mulig for flest mulig. Det betyr eie og leie i samme område. Det bør være en god blanding av boligbyggelag, kommunale bosteder og kommunale og private hus og leiligheter, for vi tror det vil gjøre at flere blir inkludert. Det kan holde prisene nede, og det vil være en berikelse for innbyggerne. Dermed vil man også unngå ghettofisering. På den måten vil de ulike sosiale lag blandes, for utfordringene er ikke bare der vi har lav boligstandard. Også at høyinntektsgrupper bor i ensartede boligområder, forhindrer integrasjon.

Det andre punktet jeg vil presisere, er det med språk. Vi hørte statsminister Stoltenberg i går tale om integrering der språk er en viktig inngangsport til integreringen. Helt fra barna er små må vi ha språket på plass, og det finnes gode eksempler. I rapporten vår har vi nevnt Norge, med gratis kjernetid i barnehager, og slike tiltak gjør også at kvinnene blir mer involvert. De må da ta tak i og ta del i hverdagen på barnehagens premisser.

Vi har også foreslått et integreringsbarometer. Det er tenkt som en positiv pådriver for å vise hvor langt eller hvor kort landet har kommet. Et slikt barometer vil vise for eksempel hvor mange med minoritetsbakgrunn som på et gitt tidspunkt er i jobb, hva slags tiltak som kan gjøres for å bedre tilknytningen til arbeidslivet, og om de virker. Er det flere i jobb etter en tid? Lykkes en med de tiltak som er satt? I et slikt barometer kan vi legge inn det vi i Velferdsutvalget har foreslått, eller det som de har gjort i København, som er mye mer omfattende. Men hovedsaken er å kunne vise en positiv utvikling og en bedring.

På den måten kan vi også sammenligne det som skjer i Norden, og det vil kanskje drive arbeidet framover, for da kan vi ane en form for konkurranse om hvem som egentlig er best. Den som ikke er like god, kan jo lære av dem som gjør jobben bedre.

Temaet har vært stort og spennende, og forslaget inneholder mange gode tiltak. Her er det bare å lære og se hva som kan gjøres. Vi ønsker alle lykke til med jobben i sine parlamenter. Vi fra Velferdsutvalget har gjort det lettere, for her er det veldig mange gode forslag som er underbygd med gode og grundige fakta.

Anders Andersson (Kristdemokraterna (KD) - Midtergruppen)

Midtergruppens talsperson

Fru president! Detta utskottsförslag i tio punkter som nu ska behandlas är av stor betydelse. Jag vill säga att det är av betydelse för att det är en del i arbetet för ett demokratiskt och öppet Norden. Jag välkomnar därför de signaler som nu ges genom att vi har samlat Välfärdsutskottets ledamöter kring tio gemensamma punkter.

Den första punkten tar upp en integrationsbarometer och behovet av att kunna jämföra och så att säga ta temperaturen att få en uppföljning av hur arbetet med integration pågår i våra nordiska länder. Jag hoppas att det ska kunna bli ett verksamt medel för att få en framgång.

Jag tror också att den nordiska hälsoplanen, som vi resonerar om i en av våra punkter, är en viktig del i att lyfta fram de förebyggande insatsernas betydelse.

Jag välkomnar också att vi i utskottet har tydliga skrivningar om att det är en ökad samverkan mellan den offentliga sektorn och den privata verksamheten som behövs för att vi ska skapa det öppna och demokratiska Norden där integration är en viktig del.

Från min sida vill jag också klyfta fram punkt fem, där vi från utskottet talar om ett initiativ till en konferens som vågar analysera sociala försäkringssystems effekter på deltagandet i arbets- och samhällslivet. Syftet med våra olika nordiska försäkrings- och välfärdssystem är att hjälpa och stödja, men vi måste också våga ha en kritiskt granskande hållning där vi frågar oss om det ibland kan vara så att en del av välviljan får en passiviserande effekt och inte alls den inkluderande effekt som har varit syftet.

Fru president! Med dessa synpunkter och det program i tio punkter som redovisats vill jag som företrädare för Mittengruppen ge mitt fulla stöd till dessa punkter. Jag ser dessa punkter som en viktig del i det samlade arbetet för ett öppet, demokratiskt Norden. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Jeg ville bare si, på vegne av Velferdsutvalget i Nordisk råd, at vi har hatt den regelen at vi har et tema hvert år som vårt hovedtema. I år var hovedtemaet hvordan vi kan motvirke ghettofisering i de nordiske land. Det er jo et meget ømfintlig, politisk tema som kan vekke diverse følelser, og som har vært til debatt i de nordiske land i ganske lang tid. Fordi det ofte er slik at Nordisk råd ikke får den takk det skulle få, vil jeg gjerne si at jeg synes det beviser at med det arbeidet vi har gjort i Nordisk råd, og også i velferdsutvalget, på et politisk, ømfintlig tema, kan vi forenes på veldig viktige felt.

Nå har velferdsutvalget lagt frem forslag om hvordan man kan motvirke ghettofisering, og dere har hørt Elisabeth Björnsdotter Rahm, som er vår talskvinne i saken, fortelle om de punktene vi mener de nordiske land, regjeringene skal arbeide med i fremtiden for å motvirke ghettofisering. Så jeg synes det er et godt bevis på hvor viktig arbeidet i Nordisk råd er. Man kan ta meget kontroversielle, ømfintlige, politiske spørsmål opp og komme med gode forslag. Så jeg synes vi godt kan skryte av det.

Manu Sareen (Radikale Venstre (RV))

Samarbejdsminister

Jeg vil bare kvittere for talen her om dette område, ghettoisering, for det er, som vi også har hørt de tidligere taler sige, rigtig, rigtig vigtigt. Vi står over for nogle udfordringer, og vi har nogle fælles værdier der, og vi kan bruge nogle fælles erfaringer. Og det, som er udfordringen ikke kun i Danmark, men også i resten af Norden, er, at vi med den her ghettoisering også ser en polarisering, som giver en større isolation blandt nogle grupper af medborgere. Det fører nogle udfordringer vedrørende ligestilling, kulturel radikalisering og social radikalisering med sig. Der er alt mulig grund til at tage det her alvorligt og række hånden ud og undgå de værste problemer, der kan være på det område her.

Med hensyn til det helt konkrete integrationsbarometer, som har været nævnt nogle gange, vil jeg sige, at det er en rigtig, rigtig god idé. Vi har det i København på integrationsområdet, hvor vi opfandt et integrationsbarometer, så vi helt præcist kunne følge udviklingen de forskellige steder: Hvordan er udviklingen i den kulturelle deltagelse? Hvordan er udviklingen i den demokratiske deltagelse osv.? Det er jo kun fantasien, der sætter grænser. Men det, som er essensen i det her, er, at man helt præcist kan følge, hvad der sker. Og så kan man

selvfølgelig også tilsvarende sætte ind. Så jeg er rigtig glad for, at vi har fået sat det her på dagsordenen, og det vil jeg meget gerne kvittere for.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Næringsudvalgets talsperson

Fru president!

Näringsutskottet har behandlat ett förslag från den socialdemokratiska gruppen om en gemensam nordisk insats mot ungdomsarbetslöshet. Arbetslösheten bland ungdomar i de nordiska länderna har vuxit som ett resultat av den finansiella krisen. Att få ungdomar in på arbetsmarknaden och bemöta det utanförskap som arbetslöshet kan leda till är bland de viktigaste och högst prioriterade utmaningarna för de nordiska länderna.

De nordiska länderna står inför liknande utmaningar när det gäller att komma till rätta med arbetslösheten i samhället. Ungdomsarbetslöshet kan ge långvariga effekter såsom utanförskap och svårigheter att åter ta sig in på arbetsmarknaden och i värsta fall fattigdom och marginalisering. En bidragande förutsättning att komma till rätta med arbetslösheten generellt, och ungdomsarbetslösheten i synnerhet, är att det skapas nya arbetsplatser. Det måste finnas ett politiskt klimat som främjar nya etableringar och gör att existerande företag och organisationer kan växa så att det kan skapas nya jobb.

Det är dock inte så enkelt att skapa tillväxt och nya jobb. De som söker arbete måste ha en matchande erfarenhet eller utbildning. Det krävs en god samverkan mellan näringsliv och utbildningsanordnare för att matcha kompetensbehovet med utbildningsnivån hos de unga. Enligt Nordiska ministerrådets rapport om nordiska länders insatser mot ungdomsarbetslöshet har utbildningssektorn nyckeln till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Välutbildade ungdomar har långt större möjligheter att klara sin försörjning. Rapporten visar även att den demografiska utvecklingen utgör en stor framtida utmaning då andelen personer i arbetsför ålder förväntas minska på gruns af stora pensionsavgångar.

Stat och kommuner har det övergripande ansvaret för flera sektorer i samhället. En kärnuppgift är att tillhandahålla utbildning av hög kvalitet och vara en garanti för de unga så att de får de grundläggande redskap de behöver för att komma vidare, oavsett om det är till vidareutbildning eller ut på arbetsmarknaden. Staten har även en avgörande roll när det gäller att motverka utanförskap i samhället. Människor, framför allt unga, som hamnar utanför arbetsmarknaden kan i ett längre perspektiv bli en belastning för samhället. Det finns klara bevis för att arbetslöshet och brist på anknytning till arbetslivet är kopplat till sämre hälsa och livskvalitet. En aktiv arbetsmarknads- och utbildningspolitik är avgörande faktorer för att unga människor ska få utbildning, yrkespraktik, anställning eller kunna skapa sig en egen arbetsplats.

Näringsutskottet vill peka på fem nyckelområden som kan bidra till att komma till rätta med arbetslösheten framför allt bland ungdomar. För det första en arbetsmarknad där unga människor kan komma in och avancera, för det andra mer individuell hjälp för den som söker jobb, för det tredje incitament för att utbilda sig, för det fjärde matchning av de ungas kompetens för jobben och för det femte skapa nya jobb genom att göra det enklare att starta och driva företag. Därför föreslår näringsutskottet att Nordiska ministerrådet tar fram en strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna, en strategi som fokuserar på tre huvudområden, nämligen utanförskap, dvs. konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden, statens roll för utbildningsområdet, samt tillväxt och företagande, det vill säga möjligheter att skapa arbetsplatser.

Tone Merete Sønsterud (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Innsats mot ungdomsarbeidsledigheten er noe av det viktigste på denne sesjonen. For den enkelte er arbeid en kilde til inntekt, økonomisk trygghet, selvrespekt og selvrealisering. Samtidig er det slik at deltakelsen i arbeidslivet bidrar til å sikre velferden i de nordiske landene på kort og på lang sikt, reduserer sosiale forskjeller og hindrer fattigdom.

Arbeidsledigheten blant ungdom er et stort problem over hele verden, og Europa sliter. Hvis vi ikke får gjort noe med situasjonen, kan en hel generasjon gå tapt, med alle de negative konsekvensene det vil få for den enkelte, men også for hele samfunnet. Økt kriminalitet er en av dem.

Norden er også rammet. I forbindelse med finanskrisen har arbeidsledigheten blant ungdom økt. Den har økt generelt, blant ungdom har den økt dramatisk. Arbeidsledigheten er forholdsvis lav i Norge. Uansett: Dette er et problem vi må ta på alvor. Vi vet at arbeidsledig ungdom kan få alvorlige problemer, som får konsekvenser for deres tilknytning til arbeidslivet gjennom hele livet.

Politikken i en krisetid legger linjen for en utvikling som vil prege våre land også når krisen en gang er over. Derfor må politikken, selv når man er inne i en finanskrise, som nå, handle om unges muligheter til utdanning og muligheter på arbeidsmarkedet.

I Næringsutvalget har vi diskutert denne saken i flere møter, etter et forslag fra S-gruppen. Vi støtter innstillingen, men vi fra S-gruppen hadde ønsket at vårt forslag om en ungdomsgaranti hadde vært en sak som vi kunne blitt enige om. Norge har innført en ungdomsgaranti. Den går i hovedsak ut på at det skal være tilbud om arbeidsmarkedstiltak for ungdom under 20 år og en oppfølgingsgaranti for unge arbeidssøkere i alderen 20-24 år. Som sagt, vi i S-gruppen hadde håpet å få gjennomslag for tilsvarende i Nordisk råd denne gangen. Dessverre var de borgerlige imot, noe vi i S-gruppen finner ganske uforståelig og beklagelig. Så kan en jo spørre hvorfor vi ikke tok dissens. Vi mener at denne saken er så viktig at en dissens kunne ha stoppet deler av prosessen videre.

Tiltak må nå settes i verk. Det er viktig. Vi håper at de som nå skal arbeide videre med dette, ser til Norge og også til Danmark og Finland, og tar med ungdomsgarantien som et godt tiltak i det videre arbeidet.

Gorm Kjernli (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Arbeidsledighet er roten til alt ondt, sies det. Arbeidsledighet som sådan må bekjempes, men det er spesielt viktig å bekjempe ungdomsledigheten, fordi vi vet hvor viktig det er å få en god start og hvordan arbeidsledighet tidlig kan bite seg fast, føre folk ut i uførhet, utenforskap. Derfor er dette viktig.

Vi har en stor felles nordisk utfordring: å finansiere velferden for framtiden. Da vil vi trenge all den arbeidskraften som vi kan få. Derfor er dette temaet veldig viktig.

Dette henger også sammen med frafall i opplæringen, og dette er et tema som vi i Kultur- og utdanningsutvalget har høyt på agendaen; en mer praktisk rettet yrkesopplæring, tilgang på lærlingplasser og praksisplasser. Her har spesielt det offentlige en jobb å gjøre. Senere i dag skal vi behandle forslag om en ny strategi for Nordplus og et medlemsforslag fra

Socialdemokraterne om mobilitet i Norden, der det nettopp pekes på behovet for mer praksisplasser, lærlingplasser, også på tvers av landegrensene, og et samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv.

Representanten Sønsterud nevnte det norske systemet med ungdomsgaranti, men jeg er sikker på at dette kan gjøres på flere måter. Hvis jeg skal trekke fram et annet element, vil det være behovet for å skape nye arbeidsplasser i framtiden. Hvilke arbeidsplasser vi har i Norden om 20 år, vet vi ikke i dag. Et element som er viktig, er entreprenørskap i utdanningene, at elever og studenter får muligheten til å ha elev-/studentbedrifter, får erfaring, får inspirasjon til senere å starte nye bedrifter, bedrifter som vi i dag ikke tenker på kan være løsningene på morgendagens utfordringer.

Det vil være viktig å få denne strategien på plass, og jeg håper at ministerrådet så snart som mulig kan komme opp med en strategi for å bekjempe ungdomsarbeidsledigheten.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Ungdomsarbeidsledigheten er en av de største utfordringene vi står overfor i vår tid. Arbeid er en grunnleggende forutsetning for at folk skal føle at de er deltakere i samfunnet. Det er faktisk i mange sammenhenger en forutsetning for at ungdommen skal føle at de har menneskeverd. Samtidig er ikke ungdomsarbeidsledigheten en trussel bare mot det enkelte individ, den er også en trussel mot verdiskapingen i samfunnet. Hvis det blir sånn at 20 - 30 prosent av ungdommen er utenfor arbeidslivet og kanskje vil komme inn i en situasjon der en stor del av dem blir permanent utenfor arbeidslivet, er det en viktig trussel mot verdiskapingen og velferden i våre land. Derfor er det så viktig at Nordisk råd har tatt opp denne problemstillingen og ser om vi kan gjøre noe i fellesskap.

Flere har vært inne på satsing på skole. Flere har vært inne på at vi må få et skolesystem som gjør at det er mulig å komme gjennom skolesystemet uten å falle ut, uten å komme i en situasjon der de føler at de ikke klarer å gjennomføre, at de dropper ut og dermed mister muligheten til å komme inn i arbeidslivet.

Ett av de områdene som det har vært lite snakket om her i dag, men som vi snakket en del om i går, er sosial dumping. Vi er nødt til å få en skikkelig satsing mot sosial dumping i de nordiske landene hvis vi skal lage et arbeidsmarked der det er mulig for ungdommen å komme inn uten å bli presset ut av uforsvarlig lavt lønnede personer som blir tatt inn i landet av firma som ikke har noen intensjoner om å holde seg til spillereglene i våre lands arbeidsliv. Derfor vil jeg sterkt oppfordre om at vi i det videre arbeidet for å sikre ungdommen inngang til arbeidsmarkedet tar sosial dumping på alvor.

Per Olaf Lundteigen (Senterpartiet (Sp) - Midtergruppen)

Præsidiets talsperson

Tiden er moden for å debattere hvordan vi måler kvaliteten på utviklingen i våre samfunn. Som et supplement til det tradisjonelle bruttonasjonalproduktet trenger vi en nasjonal livskvalitetsindeks for de nordiske land, en indikator som skal kunne gi myndighetene bedre kunnskap om hvordan politiske tiltak påvirker innbyggernes livskvalitet, og som vil være en rettesnor i debatten om planleggingen av framtidens samfunn.

Livskvalitet avhenger av en rekke forhold som har vist seg vanskelig å tallfeste. Vårt tradisjonelle nasjonalregnskapssystem fanger opp utviklingen i realinntekt, forbruk og

sysselsetting; størrelser som har stor betydning for livskvalitet. Nasjonalregnskapet fanger imidlertid ikke opp endringer i miljø- og naturkapital eller forhold som helsetilstand, utdanningsnivå og personlig trygghet.

Skal en få et mer helhetlig bilde av samfunnet og befolkningens livssituasjon må nasjonalregnskapet og annen økonomisk statistikk suppleres med mer informasjon. I våre land er det utviklet omfattende statistikk som belyser ulike forhold ved livskvalitet og levekår. Det foreligger også undersøkelser basert på intervjuer som kartlegger holdninger og verdier. Det kan være vanskelig å orientere seg i det omfattende tilfanget av statistikk om levekår og livskvalitet.

I medlemsforslaget og i Presidiets innstilling er det referert til flere internasjonale initiativ på dette feltet. Jeg vil nevne OECD, som jevnlig produserer sammenliknbare studier av samfunnsutviklingen i medlemslandene. Også i Frankrike, Storbritannia og Bhutan er det gjort et betydelig arbeid med temaet. I mai i år presenterte OECD et nytt indikatorsystem for velferd og livskvalitet, som omfatter 20 indikatorer for materiell velstand og livskvalitet. De har laget indikatorer for de 34 medlemslandene i OECD, samt for åtte framvoksende økonomier, som gjør det mulig å sammenlikne utviklingen over tid og mellom land. De dimensjoner som dekkes er materiell situasjon, inntekt og formue, boligforhold og livskvalitet, arbeidsforhold og balansen arbeid/fritid, utdanning, fysisk miljø, samfunnsengasjement, helse, personlig sikkerhet og egen opplevelse av tilfredshet med livet.

Diskusjonene i Presidiet har munnet ut i et forslag til rekommandasjon om at Nordisk ministerråd snarest skal initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalproduktet. Jeg kan se for meg noen utfordringer her:

For det første: Hvor langt skal en gå i å sammenfatte informasjon i en eller noen få indikatorer?

For det andre: I hvilken utstrekning skal en basere seg på subjektive data som speiler holdninger hos intervjuobjektene, for eksempel grad av lykke eller tilfredshet?

For det tredje: Hvordan skal informasjonen gjøres mer brukervennlig og lettere tilgjengelig?

Til det første punktet: Som mange riktig påpeker, er det mange ulike dimensjoner av livskvalitet. Skal en oppsummere livskvalitet i én indikator, må en ta stilling til om alle forhold skal veie likt, eller om noe skal telle mer enn andre forhold. Det kan imidlertid være et stort spenn i oppfatninger om hvilke slike avveininger som skal fastsettes.

Til det andre punktet om subjektive oppfatninger sammenfaller med objektive mål, og i hvilken utstrekning de er sosialt betinget: Forskning tyder på at det som gjør oss lykkelige ikke først og fremst er penger eller ting, men snarere familie, venner og det å ha arbeid.

Til det tredje og siste punktet: Det er i mange tilfeller ikke begrensninger i primærstatistikk, men mangel på tilrettelegging av informasjon som gjør det vanskelig å danne seg et bilde av utviklingen av livskvalitet over tid. Problemet består i å velge ut og fortolke relevant informasjon.

Anders Andersson (Kristdemokraterna (KD) - Midtergruppen)

Fru president! Det medlemsförslag som är framlagt har initierats av Dagfinn Høybråten tillsammans med Bjarne Kallis och mig. Dagfinn Høybråten är inte längre ledamot av Nordiska rådet men har under en lång följd av år varit en mycket aktiv medlem.

Förslaget har sin bakgrund i att vi vill finna metoder att mäta det som i bred bemärkelse är livskvalitet för våra medborgare i Norden. Bnp är en alltför trubbig mätmetod och fångar inte in det som de flesta upplever som avgörande livskvalitetsfaktorer. I medlemsförslaget citerar vi Robert Kennedy, som redan 1968 sade att bnp inte fångar upp barns hälsa, glädje och trygghet i samhället sådant som de flesta sätter som nr ett i en värdering av ett gott liv.

I medlemsförslaget redovisar vi några av våra tankar och bakgrunden till förslaget. Jag välkomnar därför presidiets förslag till beslut här i Nordiska rådet och vill instämma i Per-Olaf Lundteigens redovisning av bakgrunden till Presidiets resonemang och underlag för beslut. Jag hoppas också att Nordiska ministerrådet ska följa denna rekommendation från Nordiska rådet, så att vi kan se fram emot att inte enbart diskutera människors välbefinnande utifrån ett ekonomiskt perspektiv, utan att vi i framtiden som politiker ska ha ett verktyg som innebär att bruttonationallivskvalitet finns med som en del i att forma ett ännu bättre Norden.

Med detta vill jag yrka bifall till presidiets förslag.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president!

Hur mäter vi framgång? De nordiska länderna toppar ofta olika mätningar där vi mäter framgång av olika slag. En del kallar dem för internationella skönhetstävlingar. Det handlar om konkurrenskraft, brist på korruption eller framgångar i utbildningsresultat. Faktum är att vi nordbor är bra eller bäst på många saker i världen, och så här vill vi ju att det ska vara också framledes.

Som vi vet bevisar forskningen att pengar eller materiella saker inte gör oss lyckliga utan det är andra faktorer. Jag tar ett exempel. Hos oss i Finland finns det en språklig liten minoritet som ni alla säkert känner till, finlandssvenskarna. Vi utgör cirka sex procent av befolkningen och bor på ett geografiskt begränsat område i södra och västra Finland längs havsstranden. För ett tag sedan gjordes det en intressant stor forskning som bevisade att finlandssvenska finländare lever i medeltal fem år längre än andra finländare. Varför kan det vara så? Forskningen visade att en stor faktor är den kulturella tillhörigheten och gemenskapen. Att folk lever i gemenskaper, sjunger i kör eller är aktiva föreningsmänniskor verkar till exempel vara faktorer som ger några livsår till. Och det här är ganska intressant. Det är nämligen just de här faktorerna som ger livskvalitet och förlänger det goda livet vi vill hitta och stärka för att ytterligare höja välfärden i Norden.

Jag tycker motionärerna har helt rätt när de vill fästa större uppmärksamhet i livskvalitet och på aspekter som ger tryggare och lyckligare människor framom att mäta ekonomisk tillväxt eller materiell välfärd. Vem om inte vi i Norden lyfter upp den här frågan. Jag stöder förslaget och hoppas att vi också på detta blir bäst i världen.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Min oppgave er nå på vegne av Medborger- og forbrukerutvalget å presentere innstillingen om medlemsforslaget fra Den sosialdemokratiske gruppen om det som kalles for *One helath* multiresistens hos mennesker og dyr. Forslaget har vært behandlet i Medborger- og forbrukerutvalget, men både Velferdsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget har hatt forslag til uttalelsen og kommet med svært gode innspill i vårt arbeid.

Begrepet *One Health*, som man kanskje på nordisk heller burde kalt én helse, har oppstått ut fra en erkjennelse om at sykdom og helse hos mennesker og dyr er tett bundet sammen. Denne helseproblematikken er jo på ingen måte ny, vi kjenner alle sammen i de nordiske land begrepet svartedauden, som det heter på norsk, som tok livet av nesten halvparten av den nordiske befolkningen i middelalderen. Det var en sykdom som smittet fra dyr til mennesker. I våre dager er vi heldigvis ikke så hardt rammet, men vi kan nevne store utfordringer som fugleinfluensaen, svineinfluensaen, rabies, SARS, E. coli, og så videre.

Jeg ber Nordisk råds gode representanter høre etter når jeg forteller at det er faktum at i dag stammer 60 prosent av alle infeksjonssykdommer hos mennesker fra dyr - 60 pst - og at hele 75 prosent av alle sykdommer hos mennesker stammer fra dyr. Jeg gjør også oppmerksom på noe jeg ikke visste, før vi hadde et flott seminar her rett før denne sesjonen begynte, om at det er flere mennesker i verden i dag som dør av multiresistente bakterier, enn av malaria. Det forteller om dimensjonen i denne utfordringen som vi alle sammen står overfor.

For å forstå opprinnelsen og spredningen av smittsomme sykdommer trenger vi kunnskap om samspillet mellom mennesker og dyr, og mellom natur og miljø. Antibiotikaresistens er et økende problem som er en del av helseproblematikken. Ved økende bruk av antibiotika får vi en svært uønsket bivirkning – bakteriene utvikler motstand, det som kalles for resistens. Vi kan, ifølge ekspertene, slik det er presentert for oss i utvalget og på det gode seminaret vi hadde som jeg allerede har nevnt, ende opp med at vi i vår verden ødelegger de våpnene vi har mot bakteriene. Den gullalderen som medisinen har hatt siden antibiotikaen kom, kan være over hvis vi ikke på et tidlig nok tidspunkt tar tak i dette politisk. Det er derfor viktig at vi her har en politisk bevissthet om dette, at vi etablerer et tverrfaglig samarbeid, og at vi har en demokratisk organisering.

Det kan være gode grunner, isolert sett, mange steder i verden til at man bruker veldig mye antibiotika. Det gjelder ikke minst de økonomiske argumentene, innenfor norsk fiskeoppdrett for eksempel, som har brukt store mengder med antibiotika for å få opp produksjonen. Det gjelder også i andre deler av dyreproduksjon i vår del av verden. Det kan isolert sett være forståelig, og det er mange steder vi også har det slik at veterinærene faktisk tjener den viktigste delen av sin lønn ved å selge medisiner og antibiotiske stoffer. Det gjelder ikke i Norden, som kjent, men det gjelder i andre deler av verden.

Dette er en stor medisinsk utfordring, men det er også en kolossal økonomisk utfordring. Verdensbanken regnet ut at fugleinfluensaen kostet 1 250 mrd. dollar - jeg gjentar 1 250 mrd. dollar - som tilsvarer 3,1 prosent av jordens samlede brutto nasjonalprodukt.

Alt dette understreker hvor viktig denne saken er. I Norden ligger vi foran, vi gjør mange riktige ting, men vi har behov for politisk å gå videre. Da kommer jeg til konklusjonen i utvalgets forslag. Det er, som det framgår av det dokumentet som nå ligger på representantenes bord, tredelt. Det er at vi ber ministerrådet organisere en egen konferanse for eksperter som kan danne et faglig grunnlag for at vi politisk skal kunne gå videre, at vi har en konferanse, og at det også lages en handlingsplan. Og så sier jeg at vi er veldig glade for at den danske regjeringen nå har satt akkurat dette spørsmålet som jeg her har presentert for dere, på dagsordenen som en av hovedpunktene i sitt program som formannskapsland i EU. Vi foreslår også konkret at Nordisk Råd slutter seg til dette som et sentralt punkt i det arbeidet som den danske regjering skal gjøre i forhold til EU.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Fru president! Krig och kriser beskrivs ofta som uppfinningarnas moder. Jag vill inte framstå som någon sorts domedagspredikant, men det här är ett oerhört viktigt område. Precis som vi vet att vi nu har förbrukat hälften av den olja som finns, att vattenbristen sprider sig och att vår livsmedelsproduktion är beroende av en ändlig resurs som fosfor vet vi i dag att antibiotika inte är något som utvecklas av sig självt. De kommersiella krafterna är inte särskilt intresserade av att satsa på utveckling av antibiotika.

Multiresistenta bakterier är alltså ett hot av oerhörda dimensioner. Vi tror liksom att vi löser allting; det har ju varit så att människan hittat lösningar på problem. Många av oss tänker kanske att om vi behöver ett nytt hjärta går det att fixa det det går ju att transplantera. Behövs en ny njure fixar man det. Det går i dag så länge vi kan hantera de multiresistenta bakterierna, så länge det finns antibiotika. Men det är inte längre en framtid vi kan räkna med.

I den svenska riksdagen har vi haft ett flertal seminarier om frågor på området. Vi börjar mer och mer förstå hur svår situationen är när det gäller att få fram nya metoder. Det är faktiskt så att man kan börja tala om sårbarhetsperspektivet även i den här frågan. Kan vi ha en fortsatt utveckling av sjukvården där vi har allt större medicinska enheter, allt större sjukhus? Hur sårbar är en sådan struktur med tanke på de multiresistenta bakterierna och med tanke på att vi saknar verktyg för att hantera det? Kanske måste vi vända på utvecklingen inom vården och satsa på mindre enheter så att det går att så att säga isolera, kanske sätta i karantän, enheter utan att vi tappar för mycket av vården.

Det här är alltså en fråga av enorm dignitet för vårt samhällsbygge. Jag tycker således att detta är oerhört viktigt och stöder verkligen utskottets förslag. Vi ska prioritera frågan högt, och vi behöver ta ett gemensamt nordiskt ansvar.

I Sveriges riksdag diskuteras nu ledamöter emellan det faktum att den tidigare statligt ägda läkemedelsindustrin inte finns kvar och att vi kanske måste satsa resurser och styra mer med skattemedel för att få i gång den forskning som eventuellt - det vet vi ju inte - skulle kunna vara en del av lösningen, för antagligen behöver vi någonting som alternativ till den antibiotika som vi har svårt att se kan dyka upp.

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Velfærdsudvalgets talsperson

Velferdsutvalget fikk et medlemsforslag fra den islandske delegasjonen om tiltak for ryggmargsskadede til sesjonen i fjor, 2010. Under arbeidet med dette forslaget valgte Velferdsutvalget å omgjøre dette til et felles utvalgsforslag og tilførte et par punkter til forslaget.

En pådriver i saken er Auður Guðjónsdóttir, som er sykepleier på Island. Hennes datter ble skadet i en bilulykke og fikk en ryggmargsskade. Da begynte Auður sitt pionerarbeid, og hun er nå sjef for Institutt for ryggmargsskadede på Island. Etter et omfattende arbeid med saken i Velferdsutvalget har vi her nå tre punkter til Nordisk råd.

For det første vil vi at man oppretter en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialkunnskap om ryggmargsskade med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordisk og annen forskning om behandlingsformer for ryggmargsskade og stille forslag om hvordan forskning om og behandling av ryggmargsskade kan forbedres.

For det andre vil vi etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensning inn i yrkesaktivitet.

For det tredje vil vi at man skal styrke arbeidet med etablering av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade: *Nordic Spinal Cord Injury Council*.

Jeg kan si at på alle disse tre felt har man allerede et godt nordisk samarbeid, men vi vil gjerne at man lar dette arbeidet gå fortere og *speeder* opp tempoet. Derfor legger vi disse punktene inn. Mange tenker kanskje: Vi har gjort mye forskning på ryggmargsskadede, og det er gode behandlingsformer. Men vi vil gjerne se mer, og dette er en gruppe som venter. Jeg vil også si at når man tenker tilbake, så kan man spørre seg selv: Hvem trodde at man kunne gjennomføre en hjertetransplantasjon for noen år siden? Det kunne man ikke tro var mulig, men det er det i dag. Så vi vil gjerne *speede* opp så fort som mulig all forskning om og behandling av de ryggmargsskadede.

Jeg vil også nevne en annen pioner her. Nå har jeg allerede nevnt Auður Guðjónsdóttir, som dette forslaget opprinnelig stammer fra. En annen pioner er Jóhann Petur Sveinsson, som var ordfører for handikapporganisasjonen på Island. Dere vet alle at noen ganger er det slik at man lærer noen gullkorn som man lever etter. Jóhann Petur Sveinsson, jurist, lærte meg et slikt gullkorn en gang. Jeg vil fortelle dere litt om det gullkornet og om hvem Jóhann Petur Sveinsson han var; han lever ikke i dag. Han kom til Ungdommens Nordiske Råd i 1992 og satt her oppe på galleriet under Nordisk Råd. Det er nesten 20 år siden. Det var i Helsinki. Han var svært handikappet, satt i elektrisk rullestol og var aktiv i det politiske arbeidet i mitt parti. Det var ofte slik at når vi hadde noen problemer på bordet, så sa han: Det kunne ha vært verre.

Det var nesten ikke til å tro at en mann som var så handikappet, hadde et så positivt livssyn. Han var aktiv i arbeidslivet, jurist og ordfører for handikapporganisasjonen. Han giftet seg, og da han døde, ventet han et barn, som nå er en ung, pen gutt, en ungdom. Men dette lærte han meg: Det kunne ha vært verre. Dette beviser at vi, som ofte tror at vi ikke har det så godt, vi kan hjelpe til.

Nå mener vi i Velferdsutvalget at Nordisk råd ved å vedta disse tre punktene om ryggmargsskade kan hjelpe meget til. Så Velferdsutvalget anbefaler sterkt at Nordisk råd vedtar å hjelpe til på det området og med det arbeidet som blir gjort for ryggmargsskadede, så vi får bedre resultater for våre medborgere i framtiden.

Finn Sørensen (Enhedslisten (EL) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsmand

Tak. Der er jo ikke så meget at tilføje efter den rigtig gode fremlæggelse af forslaget, som vi lige har hørt. Men alligevel vil vi fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe varmt anbefale, at vi støtter det her forslag og vi vedtager det, fordi det giver bedre mulighed for at hjælpe rygmarvsskadede tilbage til et normalt liv, herunder et normalt arbejdsliv. Vi har en stor ekspertise i de nordiske lande på det her felt, og det har vi ikke mindst, fordi vi har prioriteret nogle principper for sundhedssystemerne, og de bygger i langt højere grad end i andre lande på lighed. Det er en god drivkraft, når man skal udvikle ekspertise, at vi har den store, fælles kasse til at hjælpe sådan nogle initiativer i gang.

Men som man kan forstå på fremlæggelsen, løber nogle af disse aktiviteter ind i visse økonomiske og praktiske hindringer, og så er det jo godt, vi har Nordisk Råd, der lægger vægt på, at det skal forbedres. Det her handler om, så vidt jeg kan se, at vi skal sikre en effektiv

udnyttelse af den store ekspertise, vi har i Norden, men vi skal også sikre, at det ikke bliver værre. Der vil jeg sige at det selvfølgelig er en god grundholdning at have, at det kunne have været værre, bare man ikke glemmer, at det også kan blive bedre, og det kan det jo, hvis vi støtter sådanne forslag som det her.

Så skal vi også tænke på, at der bag sådan et forslag ligger en mangeårig indsats fra en stædig islandsk kvinde. Det er ikke noget argument for, at forslaget er godt, men det minder os om, hvad parlamentarisk arbejde også går ud på, nemlig at de gode forslag og forandringerne kommer fra borgerne, så jeg håber, at vi i enighed kan vedtage det her. Tak for ordet.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Velfærdsudvalgets talsperson

Det er viktig at storprodusenter av mat tar opp i seg nordiske mattradisjoner og -verdier. Velferdsutvalget har behandlet et medlemsforslag fra den sosialdemokratiske gruppen om revisjon av - Ny Nordisk Mad inkludering af Mad til Mange. I forslaget er det ønske om at satsingen på Ny Nordisk Mat II fram til 2014 skal ta opp i seg de nordiske mattradisjoner og -verdier av storproduksjon av mat som skal serveres til mange. Velferdsutvalget er enig i tematikken som medlemsforslaget reiser, og stiller seg bak de foreslåtte tiltakene i A 1529/velfærd.

Når det gjelder mat- og ernæringspolitikk generelt, må en legge forholdene til rette for et best mulig kosthold til alle, blant annet ved å bidra til en reduksjon av kostholdsrelaterte helseproblemer, sikkerhet for omsetning av helsemessig trygge matvarer, tilfredsstillelse av forbrukernes krav til kvalitet samt en sikring av at maten er produsert på en bærekraftig og miljøvennlig måte.

I tillegg mener Velferdsutvalget at det er viktig at det blir fokusert mer på riktig, næringsrik mat til storproduksjon av mat i offentlige og private institusjoner som serverer mat daglig til mange mennesker i ulike generasjoner og livssituasjoner. Maten skal ikke bare se bra ut; den skal også inneholde de rette næringsstoffene. Særlig viktig er dette for mennesker som er i situasjoner der mat ikke frister, der en har nedsatte funksjoner, er syk, er eldre eller er barn eller unge med liten matlyst. Vi mener at matkultur og næringsinnhold som helbredende effekt ikke kan kommuniseres godt nok ut til ansvarlige produsenter.

Nordisk ministerråds program Ny Nordisk Mat, fra 2005, har fått stor nasjonal og internasjonal oppmerksomhet og bidratt til en utbredt kunnskap om sunn mat, med utgangspunkt i nordiske og lokale råvarer samt nordisk matkultur som helhet i hele Norden. Ny Nordisk Mat bygger på manifestet for Det nye nordiske køkken, som er et tipunkts handlingsprogram som sier noe om hvordan ny nordisk mat skal fremmes, blant annet når det gjelder kvalitet, kunnskap, helse og sunnhet, og når det gjelder å være miljøvennlig og å sikre god dyrehelse. Og prosjektet skal motivere tverrsektorielle aktører til samarbeid for å utvikle det videre, til glede for hele Norden.

Vi har alle over relativt kort tid tatt til oss begrepet - ny nordisk mat - gjennom nordiske nasjonale og lokale arrangementer, tv-programmer og matproduksjoner fra alle de nordiske landene. Vi har sett gourmetkokker fra de nordiske land som har introdusert oss for nordisk mat, matkultur og produksjonsformer. Ny Nordisk Mat er i regi av Nordisk ministerråd inne i sin annen periode, fra 2010 til 2014, og har fått navnet Ny Nordisk Mat II, NNN II. Visjonen her er at det nordiske kjøkkenet skal skape og inspirere til matglede, innovasjon, smak og

mangfold, og nå ut internasjonalt og nasjonalt. NNN II har forskjellige temaer som blir formidlet gjennom egne prosjekter og en egen hjemmeside.

Velferdsutvalget ser at det kan være behov for å nå bredere grupper av befolkningen og sikre programmet målsetting med særlig fokus på ny nordisk mat til mange. Her vil for eksempel sykehus, skoler og forskjellige daginstitusjoner, sykehjem, barnehager og fengsler være viktig og spille en stor rolle for å fremme sunn mat.

Innenfor rammen av det nye programmet Ny Nordisk Mat II bør det innledes et samarbeid med relevante aktører og forskere, med den målsetting å utvikle mat til institusjoner etter Ny Nordisk Mat-prinsippet og etter de særlige behov som de enkelte målgruppene har med tanke på en bærekraftig storproduksjon.

Vi har merket oss at NNM II har etablert et tema som heter: Bedre mat til mange - i et nordisk perspektiv, og at det er satt ned en egen planleggingsgruppe med forskjellige aktører fra offentlig, privat og politisk side. Det er nå i oktober avviklet en stor konferanse, med samme tema som tittel: Bedre mat til mange - i et nordisk perspektiv. Vi har merket oss at problemstillingen er trukket fram mange steder.

Vi merker oss at medlemsforslaget er implementert i en plan i den ovennevnte strategien, og det er også en strategi for å redusere matavfall i sektoren, som også blir vurdert i Miljø- og naturressursutvalget i Nordisk råd når det gjelder til matspill.

På bakgrunn av det som jeg her har sagt ut fra et helseperspektiv, produksjons- og næringsinnhold, oppbevaring, servering og også tidsaspektet, alt når det gjelder den strategien som foreligger, NNM II, oppfordrer jeg Nordisk råd til å stemme for A 1529/velfærd om revidering av program for"Ny Nordisk Mad - inkludering af Mad til Mange.

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson

Præsident! Vi producerer og køber langt flere fødevarer, end vi har brug for. Ifølge FN's fødevareorganisation, FAO, går omtrent en tredjedel af det, som årligt produceres af mad på verdensbasis, til spilde. Undersøgelser i Europa og Norden indikerer, at vi er på samme niveau i Norden.

Til trods for madvareoverskud og spild får over en milliard mennesker ikke nok mad. En nylig undersøgelse i Danmark viser, at madspild svarer til udgifter på omkring ni milliarder danske kroner årligt. I Sverige har en lignende undersøgelse vist et tab på 12 milliarder svenske kroner. Vi har ifølge en oversigt fra Nordisk Ministerråd desværre ikke grund til at tro, at situationen er bedre i de andre nordiske lande.

Det betyder, at vi Norden årligt spilder spiselig mad til en værdi af over 30 milliarder danske kroner. Totalt kan der ifølge en oversigt fra Nordisk Ministerråd være tale om, at mellem to og tre millioner ton af spiselig mad går til spilde i Norden hvert år. Det er to til tre gange mere end den islandske fiskeriflådes årlige fangst fra en af verdens rigeste fiskebanker. Det er også betydelig mere end den årlige slagteriproduktion af svin på de danske slagterier, som skaffer mad til mange.

Spild af mad er ikke kun spild af penge. Med produktion af mad belaster vi miljøet. Globalt stammer over 30 pct. af udslippet af klimagasser fra jord og skovbrug. Madspild alene giver

anledning til udslip af klimagasser i en størrelsesorden, som tilsvarer udslippene fra verdens transportsektor. Brug af pesticider belaster vandmiljøet, og overflødig brug af næringsstoffer belaster vore søer og have. Hvis vi kan reducere madspild, vil vi forbedre både husholdningsøkonomien og vort miljø. Det er tale om en ren *win-win*-situation.

I vor del af verden foregår en stor del af madspildet i hjemmet, mens vi er forholdsvis effektive i selve produktionen. Detailhandelen står også for en betydelig del af spildet. Storkøkkener og restauranter kan også blive langt bedre til at udnytte madressourcerne. Madspild er derfor en udfordring, som skal tages meget alvorligt. Der er igangsat en del arbejde for at bekæmpe problemet.

Udfordringen er ikke enkel, da den involverer et komplekst samspil af sociale, kulturelle og økonomiske faktorer. Den involverer mange forskellige ministre som miljøministrene, fødevareministrene og energiministrene for ikke at nævne fødevaresektoren, som i dag ikke er en del af det officielle nordiske samarbejde.

Der er meget at vinde, hvis vi kan reducere mængden af madspild. Unødigt madaffald bidrager i alle de nordiske lande til tab af naturressourcer, miljøbelastning og en øget udledning af klimagasser. Vi vil desuden kunne spare mange penge og bidrage til at stabilisere fødevarepriserne, som er steget meget i de sidste år.

Dette er baggrunden for, at det foreslås, at vi tager madspild på dagsordenen i det nordiske samarbejde. Der er tale om en fælles nordisk udfordring, hvor vi kan medvirke til en løsning ved at samarbejde. Vi bør undersøge årsagen til og omfanget af det og udvikle forslag og tiltag, som kan modvirke dette omfattende spild af ressourcer.

Miljø og naturressourceudvalget har i sin betænkning stillet sig bag forslaget. Udvalget mener, at det nordiske samarbejde kan understøtte den indsats, som foregår nationalt og med fordel kan inkludere udfordringerne i ministerrådets programmer og handlingsplaner. I lyset af dette foreslås, at Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd at videreføre eksisterende tiltag og igangsætte yderligere tiltag for at undersøge og analysere årsagerne til og konsekvenserne af madaffald. Samt udarbejde anbefalinger til, hvordan man kan reducere mængden af madaffald, hvordan madrester kan udnyttes, og at arbejdet med madaffald integreres i de relevante handlingsplaner og programmer under miljøministrene, energiministrene og fødevareministrene, og at de samarbejder om dette.

Maarit Feldt-Ranta (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president!

Det finns ett sammanhang mellan denna rekommendation och den föregående. Matens kvalitet är viktig, men det är också viktigt hur vi kan reducera matspill.

Det här är en viktig miljöfråga, en kvalitetsfråga och också en moralisk fråga. Bör vi göra någonting för att minska

CO2-utsläppen? Ja. Borde vi höja kvaliteten i sjukhus och annan massbespisning? Ja. Borde vi som har kunskapen, nätverken och redskapen göra mera för att mat inte går i spillo i en värld där merparten av människor kämpar för att få sin dagliga föda. Definitivt ja. Som i så många andra frågor kan också här utvecklas nordiska innovativa lösningar som kan vara framgång i form av bättre kvalitet för nordborna men som också kan ses som en exportkunskap, för att inte att tala om vår föregångarroll i att utveckla goda praxis och ta fram lösningar som kan

användas i världens andra regioner som kämpar med små resurser och den växande matutmaningen. Mat som serveras på sjukhus, daghemmen, skolor och andra institutioner har inte alltid den bästa kvaliteten. Större enheter har lett till att maten ofta transporteras längre sträckor. Energihalten blir också i det fallet ofta lidande. Det här leder till att också matspill ökar. Men det finns också positiva exempel på lösningar som bör spridas. Medlemsförslaget syftar, utöver att hitta nya, bättre sätt att reducera matspill, också till att ta tillvara den kunskap och de goda praxis som redan finns i dag och sprida dem i Norden och också globalt.

Motionen tar ett viktigt initiativ till att samla de involverade aktörerna i dialog hur den här utmaningen bör lösas. Utöver rekommendationerna, som är bra, behövs här ett reellt samarbete inte bara mellan sektorerna och ministrarna men också med alla andra centrala aktörer som producenter, logistiken och konsumentorganisationer. Jag önskar att ministerrådet kallar samtliga aktörer samman för att kartlägga vad var och en kan göra och vad som redan görs samt hur vi kan sprida den existerande kunskapen och goda praxis.

Paula Risikko (Samlingspartiet (Saml))

Social- och hälsovårdsminister

Arvoisa rouva puheenjohtaja! Hyvät kuulijat! Pohjoismaiden ministerineuvoston tasa-arvoselonteko Pohjoismaiden neuvostolle kertoo niistä tasa-arvotoimista, joita ministerineuvosto toteuttaa käynnissä olevan yhteistyön puitteissa. Se sisältää yhteenvedon siitä, miten Pohjoismaiden ministerineuvosto sisällyttää sukupuolinäkökulman sihteeristön työhön.

Ministerineuvoston valtavirtaistamistyö pohjautuu pohjoismaisen yhteistyökomitean vuonna 2008 hyväksymään Pohjoismaiden ministerineuvoston valtavirtaistamissuunnitelmaan. Suunnitelma kuvaa ministerineuvoston tasa-arvotyön kaksi tavoitetta, joista ensimmäinen keskittyy ministerineuvostojen toimintaan ja toinen keskittyy sihteeristöjen sisäiseen työhön. Lisäksi tasa-arvoministerit keskustelivat tänä vuonna kokouksessaan valtavirtaistamisesta tasa-arvopoliittisena strategiana, ja Suomi esitteli raportin Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen Pohjoismaissa. Raportti on tämän selonteon liitteenä ja siinä kuvataan eri maiden ja itsehallintoalueiden valtavirtaistamisen strategioita ja työkaluja.

Ministerineuvoston sisäistä henkilöstöpoliittista tasa-arvotyötä ohjaamaan on laadittu Tasa-arvon ja monimuotoisuuden suuntaviivat -asiakirja. Se on tehty yhteistyössä ministerineuvoston sihteeristön, johtoryhmän, tasa-arvoalan erityisasiantuntijan sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston Kööpenhaminassa sijaitsevan yhteisen sihteeristön henkilökunnan kanssa.

Tasa-arvon ja monimuotoisuuden suuntaviivojen tavoitteena on taata, että tasa-arvo ja monimuotoisuus sisällytetään näihin kolmeen pohjoismaiseen sihteeristöön. Suuntaviivat tukevat ministerineuvoston, neuvoston ja kulttuurirahaston sihteeristöjen henkilöstöpolitiikkaa. Ne tukevat rekrytointistrategiaa, jonka avulla pyritään takaamaan, että kaikkien sihteeristöjen henkilöstö heijastaa tasapuolisesti Pohjoismaita mitä tulee taitoihin, sukupuoleen ja kansallisuuteen. Tasa-arvon ja monimuotoisuuden suuntaviivat -asiakirja astuu voimaan, kun kaikki osapuolet ovat hyväksyneet asiakirjan sisällön. Tavoitteena on, että suuntaviivat hyväksytään ennen tämän vuoden loppua.

Yhteistyöministerit ovat päättäneet, että globalisaatioaloitteet sisällyttävät sukupuolinäkökulmaa hankkeisiinsa. Kaksi terveys- ja hyvinvointiohjelman seitsemästä osahankkeesta ottaa sukupuolinäkökulman erityisesti huomioon. Toinen näistä kahdesta hankkeesta on ulkomaisen työvoiman rekrytointi eli maahanmuuttajien työympäristö ja pääsy

työmarkkinoille Pohjoismaissa, ja toinen tällainen osahanke on ravitsemus, oppiminen ja terveys.

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvät kuulijat! Suomen pääteemana Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajakaudella vuonna 2011 on ollut ilmastonmuutos. Myös tasa-arvoasiain ministerineuvosto on antanut oman panoksensa ilmastonmuutoksen lieventämistyöhön. Ministerineuvosto on kerännyt, lajitellut, levittänyt tietoa ilmastonmuutoksen ja sukupuolinäkökulman yhtymäkohdista. Kansalaiset, tutkijat, poliitikot ja virkamiehet voivat löytää näitä tietoja eilen julkaistusta Equal climate -portaalista ja hyödyntää niitä omassa ilmastonmuutoksen vastaisessa toiminnassaan.

Edellisten lisäksi selonteon liitteenä on vielä tilasto, joka esittelee sukupuolijakauman Pohjoismaiden ministerineuvostoissa, virkamieskomiteoissa, sihteeristössä, Pohjoismaisten laitosten hallituksissa sekä Pohjoismaiden neuvoston valiokunnissa ja sihteeristössä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade fru ordförande! Bästa åhörare! Nordiska ministerrådets jämställdhetsredogörelse till Nordiska rådet berättar om de jämställdhetsåtgärder som ministerrådet vidtar inom ramen för det pågående samarbetet. Den innehåller ett sammandrag av hur Nordiska ministerrådet integrerar könsperspektivet i arbetet vid sekretariatet.

Ministerrådets arbete med mainstreaming baserar sig på Nordiska ministerrådets plan för jämställdhetsintegrering som nordiska samarbetskommittén godkände år 2008. I planen ställs upp två mål för jämställdhetsarbetet vid ministerrådet. Den första fokuserar på verksamheten vid ministerråden och den andra på interna arbetet vid sekretariaten. På sitt möte i år diskuterade jämställdhetsministrarna dessutom om mainstreaming som en jämställdhetspolitisk strategi, och Finland presenterade rapporten Jämställdhetsintegrering i Norden. Rapporten har bifogats redogörelsen och beskriver strategier och instrument för jämställdhetsintegrering i länderna och de självstyrande områdena.

För att styra ministerrådets interna personalpolitiska jämställdhetsarbete har det upprättats dokumentet Riktlinjer för jämställdhet och mångfald. Det togs fram i samarbete mellan ministerrådets sekretariat, ledningsgruppen, experten på jämställdhet och personalen vid det gemensamma sekretariatet för Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet och Nordiska kulturfonden i Köpenhamn.

Målet för riktlinjerna för jämställdhet och mångfald är att garantera att jämställdhet och mångfald integreras i dessa tre nordiska sekretariat. Riktlinjerna stöder personalpolitiken vid sekretariaten för ministerrådet, rådet och kulturfonden. De stöder en rekryteringsstrategi med vilken vi försöker garantera att personalen vid alla sekretariat reflekterar jämlikt de nordiska länderna med tanke på färdigheter, kön och nationalitet. Dokumentet Riktlinjer för jämställdhet och mångfald träder i kraft när alla parter godkänt dess innehåll. Målet är att riktlinjerna skall godkännas före årsskiftet.

Samarbetsministrarna har beslutat att globaliseringsinitiativen skall integrera ett könsperspektiv i sina projekt. Två av sju delprojekt i hälso- och välfärdsprogrammet beaktar särskilt könsperspektivet. Det ena av dessa två projekt handlar om rekrytering av utländsk arbetskraft, det vill säga invandrares arbetsmiljö och tillgång till arbetsmarknaden i Norden, och det andra delprojektet om näring, lärande och hälsa.

Ärade fru ordförande! Bästa åhörare! Under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet år 2011 har huvudtemat för Finland varit klimatförändringen. Även ministerådet för jämställdhet

har för sin del bidragit till arbetet med att minska klimatförändringen. Ministerrådet har samlat in, sorterat, spritt information om beröringspunkter mellan klimatförändringen och könsperspektivet. Vanliga människor, forskare, politiker och tjänstemän kan finna dessa uppgifter i portalen Equal Climate som öppnades i går och utnyttja dem i sin verksamhet för att motverka klimatförändringen.

I tillägg till ovannämnda har statistik bifogats redogörelsen. Den presenterar könsfördelningen vid Nordiska ministerråden, ämbetsmannakommittéerna, sekretariatet, styrelserna för nordiska institutioner samt utskotten vid och sekretariatet för Nordiska rådet.

Satu Haapanen (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Fru president! Nordiska kolleger! På Medborgar- och konsumentutskottets vägnar vill jag tacka för redogörelsen om jämställdhet.

Redogörelsen är den årliga avstämningen på hur det står till innanför våra egna dörrar inom det nordiska samarbetet, i vårt eget hus. Kan vi leva upp till de mål och visioner vi sätter upp för jämställdhetspolitiken? Medan vi kan konstatera vissa smärre framsteg samt några mindre tillbakagångar jämfört med föregående år är det korta svaret att det fortfarande finns god anledning att fokusera på och öka medvetenheten inom detta politikområde.

Vid föregående session framförde Nordiska rådet önskemålet att för att få en tydligare rapport kunde jämförelser med föregående år inkluderas tillsammans med en analys av vad eventuell förändring har berott på. I årets rapport är vi från utskottet glada att se att det nu i flera fall framgår en jämförelse med föregående år. Analysen av vad detta beror på återstår icke desto mindre. Till nästa år vill vi därför gärna se genomgripande jämförelser över flera år samt vad detta beror på.

Då den nordiska jämställdhetspolitiken utgör en bra exportvara från de nordiska jämställda välfärdssamhällena, ja det kan sägas vara en betydande del av den nordiska profilen gentemot omvärlden, är det viktigt att vi inom det nordiska samarbetet tar dessa frågor på allvar.

Sett till vår egen organisation kan vi notera viss förändring sedan föregående år. Medan Nordiska rådet fortfarande är till 55 procent män och till 45 procent kvinnor har könsfördelningen per utskott utvecklat sig något; Välfärdsutskottet har gått från 83 procent kvinnor och 17 procent män till en 70/30 fördelning. Å andra sidan har männens andel i Näringsutskottet ökat från 60 procent till strax över 70 procent. Vi har därmed ett ansvar att se till könsfördelningen när vi behandlar Valkommitténs förslag lite senare i dag.

Vi ser fram emot att ta del av en uppdatering av fackministerrådens jämställdhetsintegrering till nästa år då enligt redogörelsen de olika ministerråden, i enlighet med den långsiktiga målsättningen, ska ha identifierat och integrerat relevanta jämställdhetsperspektiv inom sina respektive verksamhetsområden.

Vi tycker också att det är naturligt att ministerrådet för jämställdhetsfrågor har ett övergripande ansvar, men eftersom de har väldigt lite resurser tycker vi att det är väsentligt att alla ministerrådets ansvarsområden bär sitt ansvar. Därför är vi i Medborgar- och konsumentutskottet väldigt intresserade av att följa upp hur de olika ministerråden arbetar med jämställdhetsintegreringen.

Jämställdhetsintegrering handlar om verksamhetsutveckling och kvalitetssäkring genom att utveckla organisationer och verksamheter så att de tar till vara den fulla potential som kvinnor och män har och ha en verksamhet som möter och tar till vara kundernas/medborgarnas behov – kort sagt en kvalitetssäkrad verksamhet. Att arbeta med jämställdhetsintegrering handlar dessutom om demokratiska rättigheter och om att motverka diskriminering.

På området antidiskriminering verkar Medborgar- och konsumentutskottet för att Nordiska ministerrådet ska utvidga insatserna mot könsrelaterat våld till att omfatta våld mot utsatta grupper såsom så kallade hatbrott, *hate crimes*, samt att utvidga jämställdhetsbegreppet och införa en mångfaldsstrategi. Medan vi kan konstatera att ministerrådet för jämställdhet inte i nuläget avser att lyssna på Nordiska rådet vad gäller detta är det emellertid glädjande att se att en policy för jämställdhet och mångfald håller på att utarbetas vid de tre nordiska sekretariaten – Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet och Nordiska kulturfondens sekretariat.

Dessutom är det glädjande att konstatera att ett jämställdhetsperspektiv i förhållande till immigration och rekrytering av utländsk arbetskraft - alltså utifrån ett mångfaldsperspektiv, som jag ser det - ingår i globaliseringsinitiativet kring hälsa och välfärd. Ministerrådet nämner det som ett av två delprojekt som inkluderar jämställdhetsintegrering under globaliseringsinitiativet kring hälsa och välfärd som omfattar totalt sju delprojekt. Dessvärre klargörs inte hur stor del som utgörs av hälsa och välfärds budgetram på 38,6 miljoner. I enlighet med de insatser som genomförts kring könsbudgetering skulle det ju vara intressant att ta del av denna uppgift.

Som en av De grönas representanter är jag glad att det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet har sett till jämställdheten utifrån miljö och klimat under 2011. Jag är också glad att se att det norska ordförandeskapet under sitt ordförandeskap 2012 kommer att diskutera behovet av en mångfaldspolitik som kommer att omfatta jämställdhet och likabehandling.

Paula Risikko (Samlingspartiet (Saml))

Social- och hälsovårdsminister

Arvoisa rouva puheenjohtaja! Hyvät kuulijat! Yhteistyöministerit päättivät syyskuussa 2011, että Pohjoismaisen tasa-arvotiedon keskus eli NIKK lakkautetaan tämän vuoden lopussa. Päätös perustuu Pohjoismaiden tasa-arvoministereiden toukokuussa tekemään päätökseen. Päätöstä edelsi perusteellinen keskustelu ja selvitystyö siitä, miten NIKK:n palvelut vastaavat tasa-arvoasiainministerineuvoston siihen kohdistamia odotuksia. Tässä yhteydessä on tarkasteltu muun muassa NIKK:n nykyistä organisaatiota ja sitä, onko varojen nykyinen käyttö tarkoituksenmukaista suhteessa palveluihin, joita ministerineuvosto odottaa NIKK:ltä. NIKK:n toimintaympäristö on tänä päivänä erilainen kuin vuonna 1995, jolloin NIK perustettiin. Nykyään on olemassa kansallisia tasa-arvoalan tutkimuslaitoksia ja koordinointitahoja kaikissa Pohjoismaissa ja pari vuotta sitten perustettu Euroopan tasa-arvoinstituutti. Tästäkin syystä on syytä tarkastella NIKK:n tehtäviä ja roolia uudelleen.

NIKK:ltä tarvitaan toimintaa, jolla se tarkennetusti tukee pohjoismaista tasa-arvotyötä ja luo tietopohjaa tasa-arvoasiain ministerineuvoston poliittisille päätöksille. Odotuksemme on, että toiminnan kehittäminen ja fokusointi luo mahdollisuuksia lisätä tasa-arvoyhteistyötä. Tämä on mahdollista, jos voimme pienentää hallinnollisia kuluja. NIKK:n toiminnasta on tehty perusteellisia selvityksiä ja lisäksi on selvitetty eri kohderyhmien odotuksia NIKK:n palveluja kohtaan. Rambøll totesi syksyllä 2011 valmistuneessa evaluaatiossa, että NIKK:n tehtävä tasa-arvotiedon välittäjänä Pohjoismaiden välillä on erittäin tärkeä. Evaluaatio osoitti, että Pohjoismaissa on tarve tiedottaa sukupuoli- ja tasa-arvotutkimuksesta. Evaluaatio osoitti kuitenkin, ettei NIKK ole niin hyvin onnistunut rakentamaan siltaa tutkimusmaailman ja politiikan välille eikä NIKK:iä laajalti tunneta tieto- ja informaatiokeskuksena. Näihin arvoihin

ja keskusteluihin perustuen tasa-arvoministerit ovat päättäneet laatia NIKK:lle uudenlaisen toimeksiannon, jossa NIKK:n uudet tehtävät kuvataan seuraavasti:

NIKK toimii tasa-arvoasiain ministerineuvoston joustavana ja operatiivisena välineenä, joka tukee tasa-arvopoliittisten painopisteiden toteuttamista. Toisena tehtävänä kuvataan: NIKK kokoaa, käyttää ja välittää laajalle joukolle tietoa kansallisista tasa-arvoalan tutkimuksista, politiikoista ja käytännöistä Pohjoismaiden näkökulmasta. Kolmas tehtävä: NIKK toimii tietopankkina ja ideoiden lähteenä välittäen tietoa ajankohtaisesta tasa-arvoalan toiminnasta kaikissa Pohjoismaissa. Ja viimeinen tehtävä: NIKK koordinoi vertailevien tutkimusten ja hankkeiden toteutusta ja niistä tiedottamista. NIKK toimii tasa-arvoministerineuvoston toimintasuunnitelman ja yhteistyöohjelman hankesihteeristönä ja tukee puheenjohtajamaan toimintaa.

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvät kuulijat! Tasa-arvoasiain ministerineuvoston arvion mukaan toimivin ratkaisu on se, että edellä esitetyt tehtävät hoidetaan jatkossa yhteistyöelimenä, ei pohjoismaisena laitoksena. Ratkaisun myötä järkeistetään toimintaa ja lisätään joustavuutta sekä parannetaan mahdollisuuksia toteuttaa enemmän pohjoismaista tasa-arvoyhteistyötä. Uuteen organisaatioon ja rahoitukseen liittyvä prosessi toteutetaan tämän syksyn aikana. Asianomaisten toimijoiden kanssa käydään parhaillaan vuoropuhelua, ja tavoitteena on, että tarvittavat päätökset on tehty ja toiminnan tulevaisuus on selvillä tämän vuoden loppuun mennessä. Ministerineuvosto tulee jatkuvasti informoimaan Pohjoismaiden neuvostoa siitä, miten tämä prosessi etenee.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade fru ordförande! Bästa åhörare! I september 2011 beslutade samarbetsministrarna att Nordiska institutet för kunskap om kön, NIKK, läggs ned i slutet av detta år. Beslutet baserar sig på ett beslut som nordiska jämställdhetsministrarna tog i maj. Beslutet föregicks av en ingående diskussion och utredning av hur NIKK:s tjänster motsvarar de förväntningar som ministerrådet för jämställdhet har på dem. I detta sammanhang utreddes bland annat NIKK:s nuvarande organisation och huruvida det nuvarande resursbruket är ändamålsenligt i relation till de tjänster som ministerrådet förväntar sig av NIKK. Nuförtiden är NIKK:s verksamhetsfält annorlunda än år 1995 då det grundades. Numera finns det nationella forskningsinstitutioner och samordnare kring jämställdhet i alla nordiska länder och europeiska jämställdhetsinstitutet grundades för ett par år sedan. Även på grund av detta bör NIKK:s uppgifter och roll omvärderas.

NIKK bör stå för verksamhet med vilken det fokuserat stöder nordiskt jämställdhetsarbete och skapar ett kunskapsunderlag för politiska beslut vid ministerrådet för jämställdhet. Vår förväntning är att en utveckling och fokusering av verksamheten gör det möjligt att öka jämställdhetssamarbetet. Detta är möjligt ifall vi kan sänka de administrativa kostnaderna. Det har utförts grundliga utredningar av NIKK:s verksamhet och ytterligare har olika målgruppers förväntningar på NIKK:s tjänster utretts. I en utvärdering som blev klar hösten 2011 slog Rambøll fast att NIKK har en mycket viktig uppgift som förmedlare av jämställdhetsinformation mellan de nordiska länderna. Utvärderingen visade att det finns ett behov av att informera om köns- och jämställdhetsforskning i Norden. Utvärderingen visade dock att NIKK inte riktigt lyckats bygga en bro mellan forskning och politik och att NIKK inte är allmänt känt som ett uppgifts- och informationscentrum. På basis av dessa utvärderingar och diskussioner har jämställdhetsministrarna beslutat ge NIKK ett nytt uppdrag i vilket NIKK:s nya uppgifter beskrivs som följer:

För ministerrådet för jämställdhet fungerar NIKK som ett flexibelt och operativt instrument som stöder genomförandet av jämställdhetspolitiska prioriteter. En annan uppgift sägs vara att NIKK skall samla in, utnyttja och förmedla till en stor grupp information om nationell forskning,

politik och praxis kring jämställdhet ur ett nordiskt perspektiv. En tredje uppgift är att NIKK skall fungera som en databank och idékälla och förmedla information om aktuella jämställdhetsåtgärder i hela Norden. Och den sista uppgiften är att NIKK skall samordna genomförandet av och informationen om jämförande studier och projekt. NIKK verkar som projektsekretariat för ministerrådet för jämställdhets verksamhetsplan och samarbetsprogram och stöder ordförandelandets arbete.

Ärade ordförande! Bästa åhörare! Ministerrådet för jämställdhet anser den ändamålsenligaste lösningen vara att i fortsättningen tas de beskrivna uppgifterna hand om av ett samarbetsorgan, inte en nordisk institution. Denna lösning rationaliserar verksamheten och ökar flexibiliteten och förbättrar möjligheterna att göra mer nordiskt jämställdhetssamarbete. Processen kring den nya organisationen och finansieringen genomförs denna höst. För tillfället pågår en dialog med aktuella aktörer och målet är att nödvändiga beslut tagits och framtiden för verksamheten är klar före årsskiftet. Ministerrådet kommer kontinuerligt att informera Nordiska rådet om framstegen i denna process.

Satu Haapanen (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Rouva presidentti, hyvät kollegat! Ministerineuvosto on päättänyt muuttaa Pohjoismaiden tasa-arvotiedon keskuksen NIKK:n mandaatin yhteistyöelimeksi. Muutoksessa haetaan joustavampaa vuorovaikutusta tutkimuksen ja politiikanteon välille, myös kustannussäästöjä.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta käsitteli ministerineuvoston melko lyhyttä ehdotusta. Olemme vuosien saatossa seuranneet NIKK:in toimintaa. Se on tehnyt monipuolista, arvokasta ja hyvää työtä. Valiokunta toivoo, että muutoksen seurauksena tasa-arvotoimien laatu vahvistuu entisestään.

Pohjoismaat ovat tunnettuja kaikkialla maailmassa onnistuneesta tasa-arvotyöstään. Nyt haasteena on löytää tasa-arvotyölle hyvät työmuodot. Tähän kansalais- ja kuluttajavaliokunta antaa kaiken tukensa.

Pohjoismaisesta tasa-arvotiedon keskuksesta vuonna 2010 tehdyssä arvioinnissa todetaan, että tällä sektorilla on lukuisa joukko kansallisia toimijoita, jotka tutkivat tasa-arvoa ja sukupuolikysymyksiä ja jakavat niistä tietoa omissa maissaan. Pohjoismainen hyöty saavutetaan sillä, että kunkin maan kokoamaa tietoa jaetaan myös muissa Pohjoismaissa.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta haluaa, että tutkimus ja tulokset saavuttavat mahdollisimman laajan kentän. Kun NIKK:iä sen entisessä muodossaan arvosteltiin erityisesti siitä, ettei se onnistunut saavuttamaan poliitikkoja eikä herättämään yhteiskunnallista keskustelua, on nyt kaikkein tärkeintä, että se uudessa muodossaan ja toiminnassaan ottaa huomioon tutkimuksen ja politiikan kytkennän. On tärkeätä, että tasa-arvotyön integroinnissa päivittäisen toiminnan työkalut kuten hyvät käytännöt ja mallit välitetään muille toimijoille eri puolille Pohjoismaita, Baltiaa ja Eurooppaa.

Pohjoismaisia toimia rajoittaa budjetti, minkä vuoksi on entistäkin tärkeämpää, että työ ja toiminta ovat tehokkaita.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan mielestä on tärkeätä, että saamme käydä tiivistä vuoropuhelua ministerineuvoston kanssa uuden muotoisen NIKK:in edelleen kehittämisestä.

Aiemmin mainitsemassani arviossa ehdotetaan, että ministerineuvostossa konkretisoitaisiin ja priorisoitaisiin tulevaisuuden tasa-arvoyhteistyötä. Erityisesti mainitaan kytkentä monivuotiseen tasa-arvosektorin yhteistyöohjelmaan. Tämä antaakin minulle aiheen toistaa valiokunnan toivomuksen, että tasa-arvokäsitteen sisältöä laajennettaisiin kattamaan tasa-arvon ja tasavertaisen kohtelun sukupuoleen, etniseen alkuperään, uskontoon, elämänkatsomukseen, uskoon, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen katsomatta eli että käsite kattaisi syrjinnän vastaisuuden sen laajassa merkityksessä.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta on myös sitä mieltä, että monivuotisessa tasa-arvo-ohjelmassa mainittu sukupuoleen kohdistuvan väkivallan nollatoleranssi tulisi koskea laajemmin kaikkia väkivallan muotoja, erityisesti heikossa asemassa oleviin kohdistuva väkivalta, mukaan lukien naisiin kohdistuvat viharikokset.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan puolesta haluan lausua kiitokset.

Skandinavisk oversættelse:

Fru president, bästa kollegor! Ministerrådet har beslutat ändra mandatet för Nordiska institutet för kunskap om kön, NIKK, till ett samarbetsorgan. Syftet med förändringen är flexiblare växelverkan mellan forskning och politik, även kostnadsbesparingar.

Medborgar- och konsumentutskottet har behandlat ministerrådets ganska korta förslag. I flera år har vi följt med NIKK:s verksamhet. Dess arbete har varit mångsidigt, värdefullt och gott. Utskottet hoppas att förändringen förbättrar ytterligare kvaliteten på jämställdhetsåtgärder.

Överallt i världen är de nordiska länderna kända för sitt framgångsrika jämställdhetsarbete. Nu är utmaningen att finna bra arbetsformer för jämställdhetsarbetet. Medborgar- och konsumentutskottet stöder detta fullt ut.

I en utvärdering av Nordiska institutet för kunskap om kön år 2010 slås det fast att på denna sektor finns otaliga nationella aktörer som studerar jämställdhet och könsfrågor och sprider information om dem i sina länder. Nordisk nytta uppnås då den information som varje land samlat in sprids till övriga Norden.

Medborgar- och konsumentutskottet vill att forskning och resultat når ut till så många som möjligt. Då den tidigare strukturen av NIKK kritiserats speciellt för att institutet inte lyckats nå ut till politiker eller väcka samhällsdebatt, är det nu allra viktigast att den nya strukturen och verksamheten beaktar anknytningarna mellan forskning och politik. Det är viktigt att i integreringen av jämställdhetsarbete förmedla instrument för dagligt arbete såsom bästa praxis och modeller till övriga aktörer runtom i Norden, Baltikum och Europa.

Nordiska åtgärder begränsas av budgeten. Därför är det ännu viktigare att arbetet och verksamheten är effektiva.

Enligt Medborgar- och konsumentutskottet är det viktigt att vi kan föra en intensiv dialog med ministerrådet om en vidareutveckling av nya NIKK.

I den utvärdering jag nämnde tidigare föreslås att ministerrådet konkretiserar och prioriterar det framtida jämställdhetssamarbetet. Särskilt tas upp anknytningen till mångåriga samarbetsprogrammet på jämställdhetssektorn. Detta ger mig anledning till att upprepa utskottets önskan att innehållet i jämställdhetsbegreppet utvidgas så att det täcker jämlikhet och lika behandling oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion, livsåskådning, tro,

handikapp, ålder eller sexuell läggning, det vill säga att begreppet omfattade motstånd mot diskriminering i vid bemärkelse.

Enligt Medborgar- och konsumentutskottet bör den nolltolerans mot könsrelaterat våld som nämns i mångåriga jämställdhetsprogrammet även gälla mer omfattande alla former av våld, särskilt våld mot personer i svag ställning inklusive hatbrott mot kvinnor.

Tack å Medborgar- och konsumentutskottets vägnar.

Paula Risikko (Samlingspartiet (Saml))

Social- og hälsovårdminister

Arvoisa rouva puheenjohtaja, hyvät kuulijat! Pohjoismaiden ministerineuvosto pitää ihmiskaupan vastaisten toimien jatkamista tärkeänä pohjoismaisessa yhteistyössä.

Ihmiskauppa on vakava perusihmisoikeuksien loukkaus. Se on törkeä rikos ja täysin ristiriidassa niiden arvojen kanssa, joiden puolesta Pohjoismaat ponnistelevat kaikkialla maailmassa.

Kansainvälinen yhteistyö on kaiken perusta. Vain maiden välistä koordinointia ja tiedonvaihtoa parantamalla pystymme torjumaan tämän tyyppistä kansainvälistä rikollisuutta ja hädänalaisten ihmisten kyynistä hyväksikäyttöä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto pyrkii aktiivisesti vahvistamaan Pohjoismaiden ja naapurimaiden eli kolmen Baltian maan ja Luoteis-Venäjän alueellista yhteistyötä. On tärkeää tehdä yhteistyötä myös muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa, etenkin Itämeren valtioiden neuvoston.

Alueellisen yhteistyön perusta luotiin jo vuonna 2002, kun Pohjoismaiden ministerineuvosto teki aloitteen Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteisestä tiedotuskampanjasta. Vuonna 2006 Pohjoismaiden sosiaali- ja terveysministerit päättivät asettaa etusijalle sosiaalisen panostuksen ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja samalla laajentaa yhteistyötä korostaen EU:n pohjoisen ulottuvuuden alueen puitteissa tehtävää työtä.

Ministerineuvosto on vuonna 2011 vahvistanut ihmiskaupan vastaisia toimia entisestään. Yhteistyöministerit hyväksyivät helmikuussa ohjelman, joka kokoaa ja kohdentaa ihmiskaupan vastaiset panostukset. Ohjelmassa kiinnitetään huomiota myös sosiaalisiin näkökohtiin. Tavoitteena on muun muassa estää laitoksissa olevien haavoittuvien nuorten joutuminen ihmiskauppiaiden käsiin. Ihmiskaupan uusia muotoja on alettu havaita viime vuosina myös Pohjoismaissa, ja siksi ohjelmassa kiinnitetään huomiota myös pakkotyöhön ja lapsinäkökulmaan kaiken kaikkiaan.

Konkreettinen esimerkki onnistuneesta alueellisesta yhteistyöstä on juuri päättynyt Pohjoismaiden ja Baltian maiden välinen hanke, joka keskittyy naiskaupan uhreille aiheutuviin fyysisiin ja psyykkisiin seurauksiin. Hanke pohjautuu kansalaisjärjestöjen ja sosiaaliviranomaisten konkreettisiin kokemuksiin, ja siihen on osallistunut myös maailman terveysjärjestö WHO. Hankeraportti on juuri ilmestynyt.

Lisäksi on ilahduttavaa voida mainita Luoteis-Venäjän osaamis- ja verkosto-ohjelma, joka on toiminut katalysaattorina pohjoismaisten ja luoteisvenäläisten virkamiesten hedelmällisessä yhteistyössä. Venäläisviranomaisten toivomuksesta suunnitellaan parhaillaan poliiseille,

tuomareille ja syyttäjille suunnattua koulutusohjelmaa, joka pohjautuu Baltian maiden ja Pohjoismaiden kokemuksiin.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kuulijat! Pohjoismaiden ministerineuvoston vuonna 2011 toteuttamat panostukset pohjautuvat vakiintuneeseen ja pitkäaikaiseen yhteistyöhön naapurimaidemme kanssa. Olemme luoneet edellytykset vienti-, kauttakulku- ja vastaanottajamaiden väliselle laajalle yhteistyölle. Näillä toimenpiteillä vahvistamme vastedeskin koordinoidun panostuksen alueellisia lähtökohtia voidaksemme pysäyttää ihmiskaupan ja turvata sen uhreille heidän tarvitsemansa avun ja suojelun.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade fru ordförande, bästa åhörare! Nordiska ministerrådet anser det vara viktigt att i nordiskt samarbete fortsätta med åtgärder mot människohandel.

Människohandel är en allvarlig kränkning av grundläggande mänskliga rättigheter. Den är ett grovt brott och strider totalt mot de värderingar som Norden försöker främja överallt i världen.

Internationellt samarbete är A och O. Endast genom att förbättra samordningen och utbytet av information mellan länder kan vi bekämpa sådan här internationell brottslighet och cyniskt utnyttjande av nödställda människor.

Nordiska ministerrådet försöker aktivt stärka det regionala samarbetet mellan Norden och dess grannländer, det vill säga de tre baltiska staterna och Nordvästryssland. Det är även viktigt att samarbeta med andra internationella organisationer, särskilt Östersjöstaternas råd.

En grund för regionalt samarbete skapades redan år 2002 då Nordiska ministerrådet tog initiativ till en gemensam nordisk-baltisk informationskampanj. År 2006 beslutade nordiska social- och hälsovårdsministrarna att prioritera en social insats för att förebygga människohandel och samtidigt utvidga samarbetet med fokus på det arbete som görs inom EU:s nordliga dimension.

År 2011 har ministerrådet ytterligare stärkt sina åtgärder mot människohandel. I februari antog samarbetsministrarna ett program som samlar ihop och inriktar insatserna mot människohandel. I programmet fästs även uppmärksamhet vid sociala aspekter. Målet är bland annat att förhindra att utsatta unga på anstalter hamnar i händerna på människohandlare. Även i Norden har vi börjat lägga märke till nya former av människohandel de senaste åren, och i programmet fästs därför även uppmärksamhet vid tvångsarbete och i det stora hela vid barnperspektivet.

Ett konkret exempel på lyckat regionalt samarbete är ett nyligen avslutat nordisk-baltiskt projekt som fokuserade på fysiska och psykiska följder hos offer för kvinnohandel. Projektet baserade sig på konkreta erfarenheter hos frivilligorganisationer och socialmyndigheter, och i det deltog även världshälsoorganisationen WHO. En projektrapport har just kommit ut.

Ytterligare är det glädjande att kunna nämna kunskaps- och nätverksprogrammet i nordvästra Ryssland som fungerat som en katalysator för fruktbart samarbete mellan nordiska och nordvästryska tjänstemän. På önskan av ryska myndigheter planeras för tillfället ett utbildningsprogram för poliser, domare och åklagare som baserar sig på erfarenheter i de baltiska staterna och nordiska länderna.

Ärade ordförande, bästa åhörare! De insatser som Nordiska ministerrådet genomfört år 2011 baserar sig på etablerat och långvarigt samarbete med våra grannländer. Vi har skapat

förutsättningar för omfattande samarbete mellan export-, transit- och mottagarländer. Med dessa åtgärder stärker vi de regionala utgångspunkterna för en samordnad insats även i fortsättningen för att kunna sätta stopp på människohandel och garantera dess offer den hjälp och det skydd de behöver.

Satu Haapanen (Gröna förbundet (gröna) - Midtergruppen)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Rouva presidentti, arvoisat ministerit, hyvät kollegat! Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan puolesta haluan kiittää ministerineuvostoa selonteosta ihmiskauppaa vastaan. Sitä voidaan kutsua myös orjakaupaksi. Valiokunta on paneutunut aiheeseen hankkimalla siitä tietoa, ja sen lisäksi valiokunta on esittänyt juuri ihmisiin kohdistuvaan kauppaan liittyen useita suosituksia. Ihmiskauppa on laajalle levinnyt ongelma myös Pohjoismaissa.

Kansainvälinen, alueellinen ja kansallinen voimainponnistus tämän ongelman juurimiseksi on entistä tärkeämpää. Pohjoismainen yhteistyö on erittäin tärkeätä sekä inhimilliseltä kannalta että sen vuoksi, että yhteistyöllä saamme ylläpidettyä oikeusvaltioitamme ja kansalaistemme turvallisuutta.

Valiokunnan jäsenet ovat iloisia siitä, että myös ministerineuvostossa aihetta pidetään tärkeänä ja että se hyväksyi helmikuussa kohdennetun panostuksen osana ihmiskaupan vastaista kokonaisohjelmaa, joka koskee useita ministerineuvostoja. Meitä valiokunnassa kiinnostaa erityisesti uudenlaiseen ihmiskauppaan, kuten pakkotyöhön, kohdistuvat toimet.

Ihmiskauppa on hyvin organisoitua rikollisuutta, jonka tekijät toimivat järjestäytyneissä tai löyhemmissä verkostoissa. Ihmiskauppa on erittäin kannattavaa toimintaa, koska ihmistavara voidaan myydä moneen kertaan ja kiinnijäämisen mahdollisuus on pieni. YK:n alaisen huumeiden ja rikollisuuden torjuntaosaston tekemän raportin mukaan ihmiskauppa on tällä hetkellä kaikkein kannattavinta lainvastaista toimintaa juuri Euroopassa.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta osallistui Itämeren valtioiden neuvoston ihmiskauppatyöryhmän työhön, joka jätti loppuraporttinsa vuosikokouksessaan elokuussa Helsingissä. Siinä annetaan joukko suosituksia, joista mainitsen muutaman:

Itämeren maiden hallituksien tulee seurata rahavirtoja ja katsoa ihmiskauppaan liittyviä taloudellisia näkökohtia. Emme saa antaa ihmiskaupan, nykymaailman orjakaupan, jatkua taloudellisesti houkuttelevana. Viranomaisten yhteistyöllä voimme saada laittomasti hankitut varat takavarikkoon ja näin tehdä ihmiskaupasta vähemmän houkuttelevaa niille, jotka sillä ansaitsevat. Tämä on yksi johtopäätöksistämme.

Toiseksi olemme todenneet, että tärkeätä ei ole ainoastaan vastustaa itse rikosta, vaan ensiarvoisen tärkeää on myös suojella uhreja ja mahdollisia uhreja. Huomio täytyy kiinnittää erityisesti ihmiskaupan uhreiksi joutuneisiin lapsiin ja heidän erityistarpeisiinsa.

Pakkotyöhön täytyy myös kiinnittää enemmän huomiota. Tähän liittyen työmarkkinaosapuolten täytyy tehostaa yhteistyötään ja kantaa vastuunsa omalta osaltaan.

Meidän täytyy tehdä työtä myös sen eteen, että kaikki asiaankuuluvat organisaatiot Itämeren alueella tulevat tietoisiksi ihmiskaupasta.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnassa olemme yksimielisiä siitä, että ihmiskaupan vastaisessa työssä toimitaan sen kaikkien muotojen karsimiseksi. On tärkeää kiinnittää huomiota työvoiman hyväksikäyttöön eikä ainoastaan seksuaaliseen hyväksikäyttöön.

Pohjoismaissa käydään keskustelua siitä, annetaanko ihmiskaupan uhrille suojaa esimerkiksi myöntämällä hänelle oleskelulupa, jos hän todistaa ihmiskauppatoimijoita vastaan. Kuten jo aiemmin mainitsin, on tärkeätä antaa uhreille turvaa. Lisäksi saisimme selvitettyä useampia rikoksia, jos useampi uhri suostuisi todistamaan.

Lopuksi haluan todeta olevan aivan ilmiselvää ja välttämätöntä, että Pohjoismaat jatkavat yhdessä ihmiskaupan vastaista työtä ja että me parlamentaarikot valvomme tätä aihetta jatkuvasti omissa parlamenteissamme.

Kiitän valiokunnan puolesta.

Skandinavisk oversættelse:

Fru president, ärade ministrar, bästa kollegor! Å Medborgar- och konsumentutskottets vägnar vill jag tacka ministerrådet för redogörelsen för insatsen mot människohandel. Den kan även kallas slavhandel. Utskottet har satt sig in i temat genom att skaffa information om det och dessutom har utskottet presenterat flera rekommendationer om just handel med människor. Människohandel är ett problem som spritt sig vitt och brett även i Norden.

En internationell, regional och nationell kraftinsats är allt viktigare för att utrota detta problem. Nordiskt samarbete är ytterst viktigt både ur ett mänskligt perspektiv och eftersom samarbetet hjälper oss att upprätthålla våra rättsstater och våra invånares säkerhet.

Utskottsmedlemmarna glädjer sig över att även ministerrådet anser temat vara viktigt och att det godkände en inriktad satsning i februari som en del av det helhetsprogram mot människohandel som omfattar flera ministerråd. I utskottet är vi särskilt intresserade av åtgärder riktade mot nytt slags människohandel såsom tvångsarbete.

Människohandel handlar om välorganiserad kriminalitet vars gärningsmän verkar i organiserade eller lösare nätverk. Människohandel är ytterst lönsam verksamhet eftersom produkten, människor, kan säljas flera gånger och risken att bli ertappad är liten. Enligt en rapport av FN:s kontor för bekämpning av narkotika och kriminalitet är människohandel för tillfället den allra lönsammaste illegala verksamheten just i Europa.

Medborgar- och konsumentutskottet deltog i arbetet vid aktionsgruppen mot människohandel vid Östersjöstaternas råd som lämnade in sin slutrapport på sitt årsmöte i Helsingfors i augusti. Den innehåller en hel del rekommendationer av vilka jag nämner ett par:

Östersjöstaternas regeringar bör följa med penningflöden och utreda människohandelns ekonomiska dimensioner. Vi får inte låta människohandel, vår tids slavhandel, förbli ekonomiskt lockande. Via myndighetssamarbete kan vi lägga beslag på olagligt införskaffade medel och på så sätt göra människohandel mindre lockande för dem som skor sig på den. Detta är en av våra slutsatser.

För det andra har vi slagit fast att det inte endast är viktigt att motsätta sig själva brottet, utan en annan fråga av största vikt är att skydda offren och potentiella offer. Vi måste speciellt fästa uppmärksamhet vid barn som fallit offer för människohandel och deras särskilda behov.

Vi bör även fästa mer uppmärksamhet vid tvångsarbete. I detta samband bör arbetsmarknadsparterna effektivisera sitt samarbete och ta sitt ansvar.

Vi bör även arbeta med att alla relevanta organisationer inom Östersjöområdet blir medvetna om människohandel.

I Medborgar- och konsumentutskottet anser vi enhälligt att arbetet mot människohandel bör omfatta alla dess aspekter. Det är viktigt att fästa uppmärksamhet vid utnyttjande av arbetskraft och inte endast vid sexuellt utnyttjande.

I Norden diskuteras huruvida människohandelsoffer bör skyddas till exempel genom att bevilja dem uppehållstillstånd ifall de vittnar mot människohandlare. Som jag redan nämnt är det viktigt att skydda offren. Då kunde vi även utreda fler brott ifall fler offer gick med på att vittna.

Avslutningsvis vill jag säga att det är helt självklart och nödvändigt att de nordiska länderna fortsätter tillsammans sitt arbete mot människohandel och att vi parlamentariker kontinuerligt tar upp denna fråga i våra parlament.

Tack å utskottets vägnar.

Marianne Berg (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Fru president! En otroligt viktig fråga är uppe på dagordningen, människohandel. Men människohandel är slaveri och inget annat. Vi måste säga vad det innebär och vad ordet betyder.

När vi pratar om slaveri eller människohandel tänker vi i första hand på kvinnor. Vi tänker i första hand på unga flickor som utnyttjas sexuellt. Men slaveri kan också ta sig andra vidriga uttryck som organförsäljning och att bli tvingad att sitta på gatan och tigga. Detta sker under tvång, inget snack om någonting annat!

Majoriteten av dem som blir utnyttjade är kvinnor, unga flickor och barn. Det är totalt oacceptabelt var, och när det än förekommer. Vi i Nordiska rådet måste verkligen göra allt som står i vår makt för att sätta stopp för detta beteende, detta slaveri som människor hamnar i.

Norden, Baltikum och nordvästra Ryssland har haft ett samarbete. Det är bra. Det är positivt. Tillsammans, med enad styrka, kan vi också komma längre. Menar vi allvar i ett demokratiskt samhälle som vårt, som vilar på en grund av människors lika värde oavsett kön, klass, etnicitet eller sexuell läggning, måste vi verkligen lyfta denna fråga vidare, och det med kraft.

Jag vill framhålla några saker som vi kan ta med oss i arbetet. Det första är kompetensutveckling, som finns med i kompendiet. Det är jättebra, för det handlar om att man ska bemöta dessa människor i kris och det behövs en stor kunskap. Men det finns fler enkla saker vi också kan göra.

Till exempel frågar jag mig: Varför finns det pornografiska tv-kanaler på våra hotell? Det vore en enkel sak att stå upp mot att det inte ska finnas. Varför finns det eskort helt öppet? Då tänker jag på samarbetet med bland annat Ryssland och Baltikum. Det första jag såg när jag gick in på ett hotell i Lettland var en broschyr med en lättklädd kvinna eskort. Kan vi ta bort det skulle det vara otroligt bra.

Det som också tas upp är de kvinnor som vittnar i rättssak mot organiserad brottslighet som har utnyttjat dem. Det kan också kosta många kvinnors liv. Låt dem stanna i det landet! Skicka inte hem dessa kvinnor! Det kan bli oerhörda konsekvenser för dem när de kommer tillbaka.

Maria Tolppanen (Sannfinländarna (saf) - Uden partigruppetilknytning)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kollegat! Harmaa talous ja kerjäämään pakottaminen ovat kasvavia ihmiskaupan muotoja kaikissa Pohjoismaissa. Harmaaseen talouteen panostaminen ja sen kitkeminen ovat omiaan vaikeuttamaan tällä sektorilla ihmiskauppaa. Myös kerjääminen on osaltaan harmaata taloutta, ja ennen kaikkea kerjääminen on ihmiskauppaa. Jos näihin ongelmiin halutaan todella puuttua, tarkoittaa se radikaaleja toimenpiteitä. Meidän on puututtava joko maahanmuuttoon tai maahanmuuttopolitiikkaan myös silloin, kun kyseessä on väliaikainen maassaolo, kuten Romanian romanien kohdalla on.

Avoimessa Pohjolassa maahanmuuttoon tuskin halutaan radikaalisti puuttua. Kun näin on, niin silloin täytyy tarkastella maahanmuutto- tai maassaolopolitiikkaa ehkä uudella tavalla. Jos otamme esimerkiksi hyväksikäytetyt Romanian romanit, niin siinä on ryhmä, johon me voisimme puuttua yhteiskunnalliselta taholta siten, että jokainen kerjäävä romaniäiti, -lapsi ja -mies, poimitaan yksitellen sieltä kadulta ja annetaan heille kieli-, luku- ja kirjoitustaito sekä asunto ja toimeentulo. Työn antaminen ja työllistäminen sinänsä Pohjolassa saattaa olla haasteellista, koska jokaisessa Pohjoismaassa esimerkiksi nuorisotyöttömyys on kasvava asia. Myös siihen pitäisi puuttua.

Ihmiskauppa on kaikissa muodoissaan raadollista, rikollista ja ihmisarvoa alentavaa toimintaa. Siihen puuttuminen vaatii rohkeita päätöksiä ja resursseja, ei pelkästään kauniita sanoja. Olen erittäin iloinen henkilökohtaisesti siitä, että pohjoismaisessa yhteistyössä tähän asiaan on haluttu puuttua, ja toivon todella, että me uskallamme tehdä sellaisia päätöksiä, joilla ihmiskauppaa saadaan radikaalisti rajattua.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande, bästa kollegor! Svart ekonomi och tvingande till tiggeri är växande former av människohandel i hela Norden. En fokus på och en utrotning av svart ekonomi försvårar för sin del människohandel på denna sektor. Även tiggeri utgör för sin del svart ekonomi, men framför allt handlar tiggeri om människohandel. Ifall vi verkligen vill ta itu med dessa problem krävs radikala åtgärder. Vi måste befatta oss med antingen invandringen eller invandringspolitiken även då det handlar om temporära uppehåll såsom i samband med rumänska romer.

I ett öppet Norden vill vi knappast radikalt ingripa i invandringen. Då situationen är sådan bör vi kanske närma oss invandrings- eller uppehållspolitiken på ett nytt sätt. Ifall vi ser till exempel på de utnyttjande rumänska romerna så bildar de en grupp som vi kunde befatta oss med på samhällsnivå så att varje tiggande romsk moder, barn eller man plockas en efter annan upp från gatan och ges språk-, läs- och skrivfärdigheter samt en bostad och utkomst. Att ge arbete och sysselsätta kan i och för sig vara utmanande i Norden eftersom till exempel arbetslösheten bland unga är ett växande problem i varje nordiskt land. Vi bör ingripa även i det.

I alla dess skepnader är människohandel lågsinnad, brottslig och inhuman verksamhet. För att vi skall kunna ta itu med den krävs modiga beslut och resurser, inte endast vackra ord. Personligen är jag mycket glad över att man vill befatta sig med denna fråga i nordiskt

samarbete och hoppas verkligen att vi vågar ta sådana beslut som radikalt minskar på människohandel.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Menneskehandel er vår tids slaveri. Som medlem av arbeidsgruppen i BSPC er det naturlig at jeg minner om de tiltakene vi kom fram til og leverte på Østersjøkonferansen tidligere i år.

Vi hadde mange anbefalinger, men ett av det viktigste punktet som jeg har lyst til å ta opp, som jeg mener vi må se enda mer på, er å stoppe pengene. Uten penger er ikke dette interessant. Bakmennene tjener penger de vil ha profitt. Mennesker er en vare som selges gang på gang. Det er bare fantasien som begrenser bruken. Derfor er det viktig å stoppe pengene. Én mulighet er å ha mindre pengesedler, for eksempel ikke selge 500-eurosedler. Vi vet at 20 000 euro får plass i en sigarettpakke, det er lett å ta med seg. Vi må ha en bedre og strengere kontroll ved grensene våre. Vi må også ha strengere kontroll på overføring av valuta, som vi også har satt i gang, og det er viktig å se på grenseovergangene.

Jeg vil igjen nevne bikkja Ben, som vi bruker i Tollvesenet i Norge. Den har snust seg fram til over 10 mill. norske kroner. Vi vet at det i Norge blir unndratt mellom to til tre mrd. kr hvert år av denne handelen, så her snakker vi om store penger og det er store penger vi kan få stoppet. Billige flyreiser gjør at veldig mange bruker den veien for å få pengene ut av landet. Derfor må vi ha mer grensekontroll, og vi må ha mer kontroll på valutaoverføringer.

Jeg er veldig glad for at Nordisk råd fortsetter å sette menneskehandel i fokus. Jeg er veldig fornøyd med tiltaksplanen og det som det ble redegjort for her. For vi er nødt til å tørre å spørre: Hva betaler du for en slave hva risikerer du og hva tjener du? Så må vi sette i verk de tiltakene som vi faktisk har redskaper til de som er tilgjengelige og bruke dem. For vi har alle her et ansvar for å motarbeide menneskehandel, som er vår tids slaveri. Vi kan ikke akseptere at mennesker skal selges på den måten som det blir gjort.

Simo Rundgren (Centern i Finland (cent) - Midtergruppen)

Fru president! Kysyn tässä vaiheessa Suomen ministeri Paula Risikolta rajaesteistä, kun hänellä on nyt mahdollisuus täällä olla paikalla. Eilen kun niistä keskusteltiin täällä vilkkaasti, kävi ilmi, että useimmat kysymykset kohdistuivat sosiaali- ja terveyspuolen lainsäädäntöön.

Kysymykseni on siis: Oletteko ministereiden kokouksissa ottaneet esille sen, että juuri tämän alan lainsäädännössä pyrittäisiin ottamaan huomioon naapureitten lainsäädäntö?

Tätä lainsäädäntöähän eivät ohjaa Euroopan unionin direktiivit, vaan ne ovat meidän kansallisessa päätösvallassamme, ja siellä voidaan ehkä eniten tehdä näiden kansalaisia haittaavien rajaesteiden poistamiseksi.

Skandinavisk oversættelse:

Fru president! I detta skede vill jag fråga finländska ministern Paula Risikko om gränshinder då hon nu kan vara på plats. I går då de diskuterades livligt här framgick att flesta frågor kretsar kring lagstiftning inom social- och hälsovård.

Min fråga är därför: Har ni tagit upp på ministermöten att just i samband med lagstiftning inom detta område bör man beakta lagstiftningen hos grannarna?

Denna lagstiftning regleras inte av Europeiska unionens direktiv utan tillhör vår nationella beslutanderätt, och där kan man kanske göra mest för att avlägsna gränshinder som är till skada för våra invånare.

Paula Risikko (Samlingspartiet (Saml))

Social- og hälsovårdsminister

Arvoisa rouva puheenjohtaja, arvoisat kuulijat! Tämä oli erittäin hyvä kysymys. Meillä on Suomessa sosiaali- ja terveysministeriössä montakin sellaista työryhmää, jotka nyt juuri pohtivat näitä rajaesteasioita. Rajaesteasiat kohdistuvat sekä sosiaaliturvaan että palveluihin. Sekä palveluissa että sosiaaliturvan puolella meidän pitää saada edistymistä. Me puhumme työperäisestä muutosta, asumisperusteisesta sosiaaliturvasta sekä työperäisestä sosiaaliturvasta, ja sitten meillä on eri maissa erilaisia ongelmia terveyspalvelujen saamisessa.

Minä uskon, että poistamalla rajaesteitä me voimme sekä kehittää sosiaali- ja terveyspalveluita entistä vaikuttavammiksi että myös lisätä saatavuutta siten, että niitä on helpompi saada.

Ihan tässä sosiaaliturvassa, johon kysyjä erityisesti viittasi, meillä on paljon tehtävää. Aivan vielä tämänkin vuoden aikana Suomen parlamentaarikkoja informoidaan näistä asioista.

Pohjoismaitten kesken ministerit jokaisessa kokouksessa, jossa tapaamme, myös Euroopan areenoilla tai sitten tuolla Maailman terveysjärjestönkin kokouksissa, aina keskustelemme myös näistä asioista. Kyllä asiat tiedossa ovat ja työtä tehdään yhdessä.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade fru ordförande, bästa åhörare! Detta var en mycket bra fråga. I Finland vid social- och hälsovårdsministeriet har vi flera sådana arbetsgrupper som just nu funderar på dessa gränshindersfrågor. Gränshindersfrågorna gäller såväl social trygghet som tjänster. I samband med både tjänster och social trygghet bör vi åstadkomma framsteg. Vi diskuterar arbetskraftsinvandring, bosättningsbaserad social trygghet och arbetsbaserad social trygghet, och sedan har vi olika problem med tillgång till hälsovårdstjänster i skilda länder.

Jag tror att genom att avlägsna gränshinder kan vi såväl ytterligare öka effektiviteten av social- och hälsovårdstjänster som förbättra tillgången så att de blir lättillgängligare.

I samband med social trygghet som frågeställaren särskilt hänvisade till har vi mycket att göra. Ännu i år informeras finländska parlamentariker om dessa frågor.

På varje möte där vi ministrar möts mellan de nordiska länderna, även på europeiska arenor eller på möten vid Världshälsoorganisationen, diskuterar vi alltid även dessa frågor. Vi känner nog till situationen och vi arbetar tillsammans.

13. Miljøpolitik i Norden

Præsident: Maarit Feldt-Ranta overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis, A 1539/miljø
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene, A 1536/miljø
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet, A 1537/miljø
- Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrelfisk, A 1540/miljø
- Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner, A 1541/næring
- Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning, A 1542/næring
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage, Rek. *16/2010

Beslutning:

Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1539/miljø blev godkendt - Rek. 18/2011

- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1536/miljø blev godkendt - Rek. 19/2011*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1537/miljø blev godkendt - Rek. 20/2011*
- *Miljø- og Naturresurseudvalgets rekommandation i anledning af A 1540/miljø blev godkendt - Rek. 21/2011*
- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af A 1541/næring blev godkendt - Rek. 22/2011*
- *Næringsudvalgets rekommandation i anledning af A 1542/næring blev godkendt - Rek. 23/2011*

Ann-Kristine Johansson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson

Fru President! Den snabba klimatförändringen i arktiska områden och den kraftiga isavsmältningen har medverkat till en snabbt växande fartygstrafik i regionen, och den ökningen förväntas fortsätta. Detta skapar nya möjligheter men också nya svåra utmaningar, särskilt vad gäller sjösäkerhet och skyddet av den känsliga havsmiljön. Utmaningarna kan inte lösas av ett enskilt land som är direkt berört, utan de måste lösas gemensamt inom det internationella samfundet.

Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet har de senaste två åren haft fokus på dessa utmaningar och det arbete som pågår i internationella forum för att möta dem. Utskotten har med stort intresse tagit del av det arbete som görs i Arktiska rådet, inte minst det avtal om eftersökning och räddning som undertecknades i Nuuk i maj i år. Vidare har utskotten noterat att det inom den internationella sjöfartsorganisationen IMO pågår ett arbete för att reglera fartygstrafiken i Arktis genom att ställa särskilda krav på fartyg som trafikerar polarhaven.

Utskotten har mött de människor som i sitt dagliga arbete ansvarar för att hantera en krissituation både i Grönland och på Svalbard. Här kan det handla om en befarad krissituation där fartyg med flera hundra eller i värsta fall flera tusen passagerare är i nöd, en krissituation

som ska hanteras av små, isolerade samhällen som kanske har ett tiotal invånare. Det handlar om farliga havsområden med is och väderleksförhållanden som många av dem som trafikerar vattnen kanske inte har någon erfarenhet av. Därför tror vi att ett sätt är att fartygen trafikerar rutterna parvis. Men om en allvarlig olycka skulle hända är tidsaspekten den kritiska punkten. I det kalla vattnet kan räddning inte dröja, och med tanke på de svåra väderleksförhållandena finns det ingen garanti för att räddningsinsatsen lyckas. Därför är det oerhört viktigt med förebyggande insatser för att undvika sådana situationer över huvud taget.

Både Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet är medvetna om att det finns många aktörer som arbetar med att bidra till ökad sjösäkerhet i Arktis, men utskotten anser att de nordiska länderna gemensamt kan göra mycket mer för att skynda på arbetet, både genom att samarbeta mellan länderna och genom att stärka det nordiska samarbetet inom ramen för de internationella organisationerna. Utskotten föreslår därför att de nordiska länderna samarbetar om uppföljning av det avtal som de åtta arktiska staterna enades om i Nuuk i år, alltså *search and rescue*-avtalet om eftersökning och räddning. Utskotten anser att de nordiska länderna kan och bör bygga upp ett närmare samarbete, och ett sådant samarbete är helt i linje med Stoltenbergrapporten från 2009 om upprättande av ett nordiskt system för havsövervakning och en nordisk maritim insatsenhet.

IMO är den organisation som reglerar fartygstrafiken i internationella farvatten, och inom IMO pågår nu ett arbete för att inrätta bindande regler för fartyg som trafikerar polarhaven, en *Polar Code*. Detta regelverk ska ersätta de rekommendationer vi har i dag. Utskotten anser att de nordiska länderna ska vara pådrivande i detta arbete, något som vi anser saknas i dag. Vi vill att både den nationella och den samnordiska koordineringen stärks och att vi från Norden talar med en röst för att få bättre genomslag.

Ökad sjöfart innebär också ett ökat hot mot den känsliga havsmiljön. Den arktiska regionen är mycket sårbar för föroreningar. Vi talar om ett enormt område som är glest befolkat. Därför är det nödvändigt att vi samarbetar om vi står inför ett miljöhot i regionen. Vi ser med tillfredsställelse på att Arktiska rådet har satt i gång ett arbete för att få till stånd ett avtal om samarbete också vid miljöolyckor. I det arbetet kan de nordiska länderna med fördel bygga vidare på Köpenhamnsavtalet från 1971 som utgör grunden för det nordiska samarbetet om bekämpning av olja och andra skadliga havsföroreningar.

I den nordiska delen av den arktiska regionen, och särskilt den västnordiska delen, handlar det om mycket små samhällen och stora havsområden som faller in under ansvarsområdet. Kostnaden för varje enskilt land för att öka säkerhetsnivån i regionen skulle utgöra en stor ekonomisk belastning, och därför tror vi att vi kan uppnå betydande besparingar om vi samarbetar. Vi anser därför att regeringarna bör undersöka förutsättningarna för att utveckla nya finansieringskällor till de ökande utgifterna på området.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Torgeir Trældal (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Næringsudvalgets talsperson

Forsikringsselskaper har observert en økning i antall skipsuhell på verdensbasis. Det er forventet en økning i skipstrafikken i årene som kommer, spesielt knyttet til olje- og gassvirksomheten i de nordlige områdene.

I tillegg er det økt interesse for å opprette en rute for kommersiell skipstransport gjennom Polhavet, enten ved en revitalisering av den nordlige sjørute eller ved en transpolar

direkterute. Derfor er det behov for å se nærmere på mulige tiltak for å bedre sjøsikkerheten og evnen til å gi assistanse til fartøy som kommer i en nødsituasjon i de nordlige havområdene.

Sjøsikkerheten i nordområdene er en stor utfordring ikke bare for Norge, men for alle de nordiske landene og Russland. Ved å bruke øst-vest-passasjen som rute for transport fra det fjerne Østen til Europa vil man kunne seile 30-35 prosent raskere enn ved å bruke dagens rute. Skipsselskapet Beluga har allerede tatt ruten i bruk i sommerhalvåret. En av grunnene til at dette kommer fram, er situasjonen i Aden-bukten, der piratvirksomheten gjør at sjøfartsnæringen har problemer og vil se etter andre, sikrere ruter. Dette vil være en del av det vi må se på for at bruken av denne ruten kan komme raskere i gang.

Hav i nordområdene er internasjonalt farvann. Så alle nordiske land og ikke minst Russland har et ansvar for å gjøre den nordlige sjøruten trygg ved å iverksette proaktive tiltak som for eksempel overvåking slik at man, når maritime nødsituasjoner inntreffer, har en beredskap for å aksjonere: berge liv og beskytte eiendom. Det er en oppgave for alle land i Barentsregionen å ta ansvar for at man med en ny sjørute gjennom Polhavet kan transportere gods på en slik måte at man er i stand til å opprettholde en helhetlig sjøsikkerhet og et helhetlig oljevern når det oppstår en nødsituasjon.

Det er viktig å få på plass et regelverk der man blant annet tar stilling til strenge regler for dem som skal operere i arktisk farvann. Det burde etter min oppfatning være påbudt at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av arktisk farvann. Vi har hatt ulykker som"Explorer,"Fram-grunnstøtingen i Arktis, vi har sett Hanseatic på Svalbard i 1997 og Maxim Gorkij. Så her ser vi problematikken ved å seile i arktisk farvann. Hittil har det heldigvis gått bra. Men når vi ser at et skip går på grunn og passasjerene må stå på et isflak, og den norske kystvakten som lander med sitt helikopter, har plass til to personer og det står 100 på isflaket, har vi, med andre ord, ikke en *search and rescue*-kapasitet i dag. Da er det viktig at man seiler parvis. Og når man seiler parvis det er ikke helt oppå hverandre skal man være innenfor en viss sektor, slik at man kan nå hverandre hvis det skjer noe. Dette vil også gjelde oljevernberedskap, at man, hvis det skjer et eller annet utslipp, blir bistått i å legge lenser osv.

Vi må også få på plass overvåking av skipstrafikken i hele Barentshavet og hele Polhavet. Vi må jobbe for å få på plass et helhetlig system for økt sjøsikkerhet og responstid i forbindelse med nødoperasjoner.

I forskjellige deler av Barentshavet stilles det forskjellige krav til søke- og redningsutstyr. Vi har i dag en altfor dårlig infrastruktur for *SAR, Search and Rescue*. Vi må også ha slepebåtkapasitet, ha mulighet til å gjøre noe på det området. Og dette kan kun gjøres ved å innføre et globalt politisk regelverk. Det er veldig viktig at Norden tar dette på alvor og også legger press på EU og andre, for å få aktører på banen. Kostnaden her er relativt stor, og da må flere land være med og dele på dette. Jeg mener det at Nordisk råd må ta denne utfordringen på alvor og samle alle land i Barentsregionen, inkludert Russland.

Jeg støtter de forslagene som er lagt fram.

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Fru præsident, jeg tilslutter mig helt det udvalgsforslag, som foreligger her, og som vi diskuterer. Der er bare nogle få punkter, som jeg vil berøre i denne sammenhæng.

Nordområderne står over for enorme udfordringer i de kommende årtier, og her er det rette nøgleord selvfølgelig klimaforandringerne. Vi må bekæmpe klimaforandringerne, og vi skal ikke bare koncentrere os om følgerne, vi må også adressere årsagerne. Det er klart, at klimaforandringerne vil føre til øget adgang til havområdet i nord og i Arktis, og det vil føre til, at vi får en øget ressourceudvinding i området. Det gælder ikke mindst olie og gas. Disse områder er vældig følsomme og sårbare; økosystemet er særdeles sårbart. Vi har ansvaret for dette område de arktiske lande, som selvfølgelig inkluderer de nordiske lande, og vi må forvalte dette område på en ansvarlig og bæredygtig måde, både med hensyn til miljø, økonomi og samfund. Når vi taler om samfund, er det ikke mindst vigtigt at tage hensyn til de oprindelige folks behov og interesser i området.

Jeg vil også nævne militarisering, for militarisering er også en miljøtrussel. Det islandske Alting vedtog tidligere i år en resolution om Islands politik i nordområderne, og der understreges det blandt andet, at vi må kæmpe imod alle former for militarisering. Den største fare der er jo måske ikke de nordiske lande og i hvert fald ikke Island, som ikke har noget militær, men de store supermagter har interesse i området, og der må vi være varsomme.

Søfartssikkerheden er et særligt tema i det udvalgsforslag, som vi har på dagsordenen nu. Der har vi allerede en aftale fra Nuuk i år om eftersøgning og redning, som er vældig vigtig. Her er der blandt andet tale om parvis sejling af krydstogtsfartøjer, men vi må også være opmærksomme på, at øgningen i trafikken ikke bare gælder krydstogtsfartøjer, men også fragtskibe af forskellig slags, som for eksempel fragter olie. Derfor er det enormt vigtigt, at vi samarbejder landene imellem, og en ting, jeg gerne vil nævne i denne sammenhæng, som ikke berøres i forslaget, er, at man forsøger at få en international aftale i stand om navigationsruter i området, og det synes jeg også er vigtigt at påpege.

Janne Sankelo (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Arvoisa puheenjohtaja! Tämä valiokuntaesitys on oikein hyvä. Haluaisin lyhyesti tuoda vielä esille näkemyksen, jota valiokunta selvitti viime kesänä käydessään Grönlandissa. Tämän meriturvallisuuden osalta kyllä valkeni se asia, että tätä meriturvallisuutta ei siellä saada koskaan täysin varmaksi. Tämän johdosta on tärkeä ottaa huomioon, kun siellä liikkuu isoja turistialuksia, että riskit ovat tavattoman suuret. Grönlannin vastaava palopäällikkö meille kertoili, että yksi ainoa palokunta vastaa erittäin suuresta alueesta, joka on moninkertainen Euroopan alueisiin verrattuna. Tämä kannattaa ottaa huomioon, että vaikka me teemme täällä hyviä, tärkeitä päätöksiä, jotka edesauttavat meriturvallisuutta, niin riski on aina olemassa.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande! Detta utskottsförslag är ypperligt. Jag vill kort ännu ta upp en synpunkt som utskottet bekantade sig med då den besökte Grönland i somras. I samband med sjösäkerhet blev det nog klart för oss att sjösäkerheten aldrig kan vara total där. Därför är det viktigt att komma ihåg att riskerna är ofantliga då stora turistfartyg rör sig där. Grönlands ansvarige brandchef berättade för oss att en enda brandkår ansvarar för ett ofantligt område som är flera gånger så stor som områdena i Europa. Det lönar sig att beakta detta, att fastän vi fattar här fina viktiga beslut som stöder sjösäkerheten så finns det alltid en risk.

Jan Lindholm (Miljöpartiet (MP) - Midtergruppen)

Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson

Fru president! Miljö- och naturresursutskottet har i den här sessionen två mycket intressanta rekommendationer på klimatområdet. För att spara tid tänkte jag presentera dem gemensamt.

Det handlar alltså om utskottets förslag A 1536/miljø om nordisk politik för arbetet på klimatområdet och A 1537/miljø om nordisk politik i det globala klimatarbetet.

Jag har själv besökt städer där tydliga ränder en meter upp utefter husfasaderna visar hur högt havsvattnet nådde när det dränkte staden senast. Jag har sett tomma brofästen efter att skyfallet fyllde flodfåran mer än upp till bredden. Och jag har varit med om att inte kunna resa på grund av mängder av kullblåsta träd.

Naturligtvis är det inget nytt att vädret är nyckfullt och att stormar och regn skapar kaos och gör vår vardag besvärlig. Men glaciärerna smälter nu i allt snabbare takt, och torkan tvingar allt fler att migrera. Klimatförändringen pågår. Den sker i snabbare takt än vi tidigare beräknat, och förändringen har gått längre än vi har förstått.

Det brådskar, fru president! Det brådskar med att vidta de åtgärder som är möjliga för att klimatförändringen inte ska nå en sådan omfattning att möjligheterna för våra barn och barnbarn att leva ett gott liv helt raderas ut. Det brådskar även med att vidta åtgärder för att minimera skadorna på vårt samhällsbygge av de klimatrelaterade följdeffekter som vi inte kan undvika.

I det första förslaget lägger vi fram tre punkter som vi föreslår att rådet ska ställa sig bakom. Den första punkten handlar om kortlivade partiklar och gaser som bidrar till ökad växthuseffekt kortsiktigt. Att reducera sådana ämnen i vår atmosfär löser visserligen inte de långsiktiga problemen med det förändrade klimatet, men det kan ge oss lite längre frist att lyckas. Vi ser nämligen att de åtgärder som har föreslagits så här långt inte räcker till för att klara det så kallade tvågradersmålet. Då måste vi försöka skaffa oss fler verktyg, och detta är ett sådant som kan ge oss lite mer tid. Det handlar bland annat om att minimera mängden sot i atmosfären. Den typ av ämnen i vår miljö som vi här talar om har också stor påverkan på vår hälsa, så det finns alltså också helt andra vinster att göra med att arbeta på att reducera de kortlivade klimatpåverkande ämnena i vår atmosfär.

Utskottet föreslår också att våra regeringar ska bjuda in till ett samarbete med länder som vill skapa en grupp som vill gå före i klimatarbetet. Vi menar att det är nödvändigt att visa att det går att föra en politik som är mer långtgående än den som hela världen eller ens EU kan enas om.

Utskottet anser även att det globala samarbetet måste bli intensivare, effektivare och mer konkret och handgripligt. För den skull föreslår vi att de nordiska regeringarna snarast genomför en konferens där alla de politiska instrument som är möjliga granskas och värderas, så att vi på global nivå lyfter fram de mest effektiva metoderna att reducera utsläppen av klimatgaser. Vi måste faktiskt göra rätt.

Utskottet besökte på sin sommarresa Grönland. Då kunde vi själva se - jag såg och fotograferade dem själv - de sjöar och vattendrag som numera bildas ovanpå glaciärerna på sommaren, något som forskarna förklarade för oss var ett helt nytt fenomen som man inte har hunnit forska på, vilket gör att man inte har någon aning om vilken effekt dessa nya fenomen får för glaciärernas sätt att krackelera och smälta. Det behövs alltså mera kunskaper också.

Utskottets andra förslag, A 1537/miljø, innehåller fyra olika punkter. Jag ska inte dra dem lika noggrant som de tidigare. I grunden utgår vi från Sternrapporten, som visar att kostnaderna för länderna räknat i bnp blir mycket större om man väntar med att vidta åtgärder i stället för att vidta dem redan på ett tidigt stadium. Därför är vår utgångspunkt att finansministrarna tydligare än i dag måste engageras i klimatarbetet. Vi menar att klimatfrågan inte enbart är en miljöfråga. Miljö- och naturresursutskottet hävdar att både statsministrarna,

utrikesministrarna och finansministrarna måste se till att klimatfrågan är en fast punkt på dagordningen på alla de möten som de deltar i.

Vi föreslår även att de nordiska regeringarna driver på frågan om en internationell teknikutvecklingsfond på klimatområdet. Det gäller både teknik för att minimera klimatpåverkan från det mänskliga samhällsbygget och också teknik för att möta de hot som klimatet ställer mänskligheten inför.

Utskottet föreslår även, som jag kanske har antytt, ytterligare initiativ för att sprida teknikkunnande, inte minst bland i-länder och u-länder.

Vi hoppas, fru president, att utskottets förslag vinner rådets gillande.

Sonja Irene Sjøli (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Det har vist seg å være vanskelig å få alle verdens land til å bli enige om hvordan vi skal kutte utslippene av klimagasser. Vi må selvsagt ikke gi opp av den grunn, men i tillegg til å drive forhandlingene videre under FNs klimakonvensjon, må vi ha andre initiativ og parallelle prosesser som tar tak i klimautfordringene. Det finnes allerede i dag, og mest kjent er kanskje forhandlingene mellom G20-landene, og EUs vedtak for å begrense utslipp av klimagasser innen 2020.

Jeg mener at også vi i de nordiske landene bør se på om vi sammen kan gå steg videre for å finne en løsning på hvordan vi kan redusere utslippene av klimagasser. Som region har Norden absolutt mulighet til å fremme forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi. Sammen kan vi få på plass en infrastruktur som gjør utslippene lettere, det være seg innen transportsektoren eller på andre områder. Derfor er jeg glad for at vi i dag skal behandle et utvalgsforslag om en nordisk politikk innen arbeidet med klimautfordringene, særlig den delen av forslaget som tar til orde for å utrede et tettere nordisk samarbeid for å redusere utslippene av klimagasser. Vi har allerede sterke nordiske fagmiljøer og institusjoner som vil kunne bidra i dette arbeidet. Etter min mening vil det være naturlig at vi blir mer involvert i dette arbeidet. Klimaforskning er for eksempel en fremtredende del av det nordiske Toppforskningsinitiativet, nyskaping innen miljøteknologi er en viktig del av arbeidet til Nordisk InnovationsCenter, mens utvikling av et bærekraftig energisystem i Norden er en storsatsing for Nordisk energiforskning. Jeg er ikke i tvil om at dette miljøet allerede i dag bidrar i nordisk satsing for å få ned klimautslippene. Men tenk hva vi kunne få til om vi får dem til å tenke sammen og gjøre noe sammen.

I utvalgsforslaget gjøres det også klart at vi bør åpne for andre land til å bli med. Det er fornuftig, men jeg tror det er best at vi starter med det nordiske. Får vi det på plass, vil det være naturlig å åpne for andre land og regioner til å bli med etter hvert. Jeg ser for meg at et samarbeid med EU vil være naturlig.

Regionalt samarbeid vil kunne være med og inspirere de globale forhandlingene om å få på plass en global avtale om redusering av klimagasser. Mens vi gjør vårt ytterste for å få en løsning i FN, er det fornuftig å samarbeide med sine nærmeste naboer. Slik sett kan Norden gå foran og vise vei.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppes talsperson

For Den venstresosialistiske grønne gruppen er god miljøpolitikk god næringspolitikk, og god næringspolitikk er god miljøpolitikk. Derfor er vi veldig opptatt av at vi skal gjøre miljøsatsingen også til næringspolitikk, at de utfordringene som ligger i klimasatsingen, de mulighetene som ligger i fornybar energi, er framtidens næringspolitikk. Derfor er vi glade for at det forslaget som nå ligger på bordet, også tar opp spørsmålet om et fond for miljøteknologi, at de nordiske landene skal jobbe for et fond for miljøteknologi.

For vi har sett at å satse industrielt på miljøteknologi og på fornybar energi er krevende. Det tar lengre tid å komme inn på det markedet enn mange andre markeder. Vi har gode prognoser for at markedet for miljøteknologi, markedet for fornybar energi og teknologi til fornybar energi vil vokse, men det kan vokse sent, og det får tilbakeslag. Derfor vil det innebære større industriell risiko å satse på miljøteknologi enn på mange andre ting, og da kan et sånt fond være det som utløser at vi får en industriell tyngde, en industriell satsing, inn i miljøarbeidet, inn i klimaarbeidet. Men da skal en huske på at det viktigste for en industriell utvikling innenfor miljøteknologi ikke er støtte, det er å skape et marked. Derfor er det veldig viktig at vi også i de nordiske landene samarbeider tett om de internasjonale avtalene som skal skape et marked for miljøteknologi, som skal skape et marked for fornybar energi. Da er det viktig at de nordiske landene jobber hardt og kraftfullt sammen for å få internasjonale klimaavtaler som setter en pris på CO2-utslipp, sånn at det blir lønnsomt å satse på solenergi, sånn at det blir lønnsomt å satse på vindmøller.

Men så lenge vi ikke har fått kraftfulle nok samarbeidsavtaler for den overordnede klimapolitikken, er det også viktig å jobbe i de ulike sektorene for å få strengere krav, som kan legge et marked for framtidsrettet miljøteknologi. Innenfor IMO, Den internasjonale maritime organisasjonen, for eksempel, er det et stort behov for å få strengere miljøkrav, og skipsverftsindustrien, som vi har mye av blant annet i Norge, etterlyser et sterkere engasjement fra de nordiske landene for å få strengere miljøkrav i kystfartssektoren, som kanskje er en av de sektorene der vi har ganske store klimautfordringer, ganske store miljøutfordringer, globalt sett.

Mitt budskap fra Den venstresosialistiske grønne gruppen er at det er viktig å skape et marked for miljøteknologi, i tillegg til å gi investeringsstøtte til den.

Anders Karlsson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Fru president! Jag vill inleda med att säga att klimatfrågan inte är den fråga som jag sysslat med under min tid som politiker. Men den berör oss alla. Trots den diskussion vi under den här sessionen haft om bostadspolitik, social utslagning, arbetslöshet och många andra viktiga frågor är det här onekligen det viktigaste.

På den här sessionen beslutar vi om ett som jag tycker mycket bra dokument som vi måste vidareutveckla till någonting som leder till samarbetsavtal mellan de nordiska länderna. Frågan är oerhört viktig inte bara för mig och för oss som sitter här. Frågan berör alla. Den berör mina barn och mina barnbarn. Kommer mina barnbarn att ha en möjlighet att ha ett samhälle som det vi under hela vår uppväxt haft och kommer de verkligen att kunna leva ett liv som ter sig bättre än vårt om vi fortsätter med klimat- och miljöförstöringen så som vi nu gör? Vi ser verkningarna. Föredraganden har i sin beskrivning talat om streck en meter upp på väggar efter översvämningar.

Våra resurser är självklart inte oändliga. Vi måste således utnyttja dem på ett bättre sätt. Med tanke på den tillväxt som är i industrivärlden kan man fråga för vem vi gör det och till vilken nytta. Jag tror att vi politiker som har ansvar för våra samhällsmedborgare gemensamt i

Norden måste ta frågan på mycket större allvar än vi gjort. Vi kan tala om finanskriser och så vidare det som nu händer är fruktansvärt. Det vi varje dag tar del av i medierna berör oss. Men vad är sådant om vi får en värld som vi inte kan leva i, om vi får ett samhälle som är så uttömt på resurser och som är så fördärvat att vi knappt kan andas, knappt kan få luft?

Under dagen ska vi här diskutera makrillfisket - i sig en viktig del - men om ett antal år behöver vi kanske inte diskutera fisket över huvud taget eftersom våra sjöar och vatten är så förgiftade att det inte går att äta den fisk som finns.

Mot den bakgrunden tycker jag att här framtaget förslag av arbetsgruppen är alldeles ypperligt. Men samtidigt måste vi, anser jag, fortsätta att jobba ännu hårdare för dessa saker. När man skriver i programmet om en globaliserad fond borde vi kanske fundera på om inte vi som välfärdsnationer i Norden och som haft kunskapsekonomin som vår tillväxt ska försöka inrätta en sådan här fond i Norden för att ge industrin möjlighet att utvecklas när det gäller klimatviktiga frågor.

Akitsinnguaq Olsen (Siumut (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

While we discuss and elaborate talks about miles of reports of climate change written over the years, polar bears are drowning. This means not only that polar bears are drowning but also that hunters cannot feed their children. The ice is melting, which changes the environment of the Inuits as well as the rest of the world.

Greenland does not ask the rest of the world or the Nordic countries to do our work for us, but we ask you to look at our example, to see what we have actively reached. We have 60 per cent renewable energy in our country. In five years we will have reached 70 per cent renewable energy with hydropower plants.

We have starving Africans in our hearts. Please also have the Inuits and the rest of the world in your hearts and in your consideration.

Skandinavisk oversættelse:

Isbjørnene drukner mens vi diskuterer og udarbejder taler om de endeløse rækker af klimarapporter, som er blevet skrevet gennem årene. Dette betyder ikke kun, at isbjørnene drukner, men også at jægerne ikke kan brødføde deres børn. Isen smelter, hvilket medfører miljøforandringer for inuitterne og resten af verden.

Grønland beder ikke resten af verden eller de nordiske lande om at gøre vores arbejde, men vi beder jer om at være opmærksomme på vores eksempel og dermed bemærke, hvad vi aktivt har opnået. 60 procent af energien i vores land kommer fra vedvarende energikilder. I løbet af fem år vil 70 procent af energien være vedvarende energi fra vandkraftværker.

Vi har de sultende afrikanere med i vores hjerter. Vi beder jer om også at have inuitterne og resten af verden med i jeres hjerter og i jeres overvejelser.

Cecilie Tenfjord-Toftby (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Miljø- og Naturresurseudvalgets talsperson

Fru president! Nu går vi över från det globala till det kanske väldigt nordiska. Det gäller makrillfisket. I Norden är vi väldigt bra på att samarbeta. Nordiska rådet handlar mycket om att vi ska hitta lösningar som gynnar hela det nordiska området. Oftast går det bra, men ibland uppstår konflikter mellan våra länder; konflikter som visar sig vara svårare än andra att hitta lösningar på; konflikter som betyder väldigt mycket för de länder som berörs; konflikter som får mycket uppmärksamhet.

För ett år sedan simmade makrillen in i Miljö- och naturresursutskottet i Nordiska rådet. Makrillfisket är väldigt viktigt för våra kustländer. Vi som växt upp där vet att människor historiskt levt på det havet skördat. Men just nu har vi situationen att faran för överfiske av makrill är överhängande.

Fisket är även en viktig del av våra länders identitet. När konflikter om vem av oss som har rätt till de begränsade resurserna i våra havsområden uppstår är det därför inte bara ekonomiska konsekvenser som diskuteras. Det blir även en debatt om de näringar som ligger till grund för att vi i dag är just de nationer vi är.

Makrillfisket har varit, är och ska också i framtiden vara en viktig del av Nordens näringsliv. För att inte förstöra våra framtida möjligheter att leva av havets rikedomar måste vi hitta en balans. I dag är det inte balans i makrillfisket.

De nordiska länderna har tillsammans med EU kvoter som ligger 45 procent högre än vad Internationella Havsforskningsrådet rekommenderar för att vi ska behålla en långsiktig bärkraft. Den utvecklingen skapar inte annat än förlorare. Om alla i dag fortsätter att hävda sin rätt kommer det inte att finnas något att skörda i morgon. Vem vill vakna till en sådan verklighet?

Bakgrunden till dagens konflikt är att makrillen själv under de senaste åren ändrat sina vandringsvägar. Från att tidigare ha vandrat uppåt längs den norska kusten vandrar makrillen nu längre västerut och in i isländska och färöiska fiskezoner. Naturliga svängningar i temperatur och betesförhållanden är en del av förklaringen. Dessa svängningar verkar förstärkas av en accelererande uppvärmning.

Det har blivit mer makrill i några fiskezoner och mindre i andra. De som ser en ökning vill ha en större kvot, och de som fått en minskning vill fortsätta att fiska som förut. Vem tar då ansvar för uthålligheten?

För fiskets framtid och för att inte glömma makrillens överlevnad måste vi nu inse att det inte går att i dag tömma havet och sedan hoppas på det bästa inför morgondagen. Vi måste ha en nordisk fiskeripolitik som vårdar ett levnadsduktigt fiskbestånd.

För andra arter i Nordatlanten, till exempel sill och lodda, finns det avtal så det borde vara möjligt att hitta fram till en överenskommelse även i fråga om makrillen. Förhandlingar har förts men har tyvärr inte lett fram till någonting man kan säga att de inte kommit i hamn.

Fru president! Världens klimat förändras. Det påverkar även livet i våra hav. Den förändring i makrillens vandringsvägar som vi nu ser kommer troligtvis inte att bli sista förändringen. Vi måste därför ha en dynamisk fiskeripolitik som säkrar levnadsduktiga fiskbestånd och vår viktiga fiskerinäring.

Min morfar var fiskare. Han lämnade fru och barn i Ålesund för att dra ut på Nordatlanten till Island, Färöarna och Shetland. Jag har växt upp vid havet, så jag vet hur viktig fiskerinäringen

är. Det vore katastrofalt för våra kustländer om vi genom att hävda egenintresset och utan att tänka långsiktigt utplånade en av våra kanske viktigaste näringar.

Vi måste ta ansvar. Miljö- och naturresursutskottet har därför beslutat att rekommendera Nordiska ministerrådet att prioritera arbetet med att snarligen hitta en lösning på den pågående konflikten kring makrillfisket i Nordatlanten.

Utskottet vill också att ministerrådet tar initiativ till att vetenskapligt öka kunskapen om makrillbeståndets storlek och utbredning.

Slutligen: Vi vill att ministerrådet utvecklar förslag till ett förvaltningssystem som främjar ett bärkraftigt fiske för alla fiskstammar i Nordatlanten och därmed reducerar risken för framtida konflikter. Ett fiskekrig mellan Norge, Island och Färöarna vill ingen ha.

Mot den bakgrunden yrkar jag, fru president, bifall till utskottets förslag.

Álfheiður Ingadóttir (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Fru præsident. Jeg vil takke min kollega, Cecilie Tenfjord-Toftby, for hendes redegørelse. Tak til Miljø- og Naturresurseudvalget og dets formand, Ann-Kristine Johansson, for det her forslag, som indebærer, at Nordisk Ministerråd går ind i konflikten om makrelfangsten i Nordatlanterhavet; en konflikt, der direkte vedrører Danmark, som fisker en betydelig del af EUs kvoter, og Island, Færøerne og Norge.

Formålet med forslaget er, som min kollega sagde, at Nordisk Ministerråd prioriterer at finde en løsning snarest muligt på den igangværende konflikt, at dyrke det videnskabelige grundlag for makrelfangsten, og, som det vigtigste, at udvikle forslag til et forvaltningssystem, der fremmer en bæredygtig udnyttelse af de pelagiske fiskestammer i Nordatlanten og reducerer risikoen for konflikter.

Miljø- og Naturresurseudvalget har diskuteret makrelkonflikten på tre møder i år. Desværre må man indrømme, at den stadigvæk ikke er løst. Den gode nyhed er dog, at udtalelserne ved det sidste forhandlingsmøde i London var mere positive end før, og derfor kan man tillade sig at have lidt mere optimisme, når det gælder næste forhandlingsmøde i Irland i december. På grund af forfald, fru præsident, var der ingen islændinge til stede på mødet i september, og derfor vil jeg konstatere, at den islandske delegation helhjertet støtter forslaget, som vi nu drøfter.

De islandske myndigheder lægger stor vægt på at opnå en aftale om forvaltningen af makrel for at forhindre fortsat overfiskeri, som alle parterne er ansvarlige for, og for at sikre et bæredygtigt fiskeri. En aftale må tage hensyn til alle parters legitime interesser. Dette indebærer, at man må tage hensyn til det faktum, at makrelbestanden har ændret sit vandringsmønster i de sidste år og i voksende grad har befundet sig i store mængder i den islandske zone, hvor den har optaget sin føde i stor stil. Ca. 1,1 million ton makrel, omkring en fjerdedel af bestanden, befandt sig således i den islandske zone i fødeperioden 2010, og der har den øget sin vægt med ca. 60 procent, og dette er naturligvis til nytte for alle parter.

De islandske myndigheder vil gøre deres yderste for i samarbejde med alle parter at finde en løsning på makrelsagen før næste år. De fire parter har et fælles ansvar for at sikre et ansvarligt og bæredygtigt fiskeri.

Tak.

Sjúrður Skaale (Javnaðarflokkurin (Jvfl.) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Tak for det, fru præsident. Jeg vil også takke de to andre talere, deres synspunkter kan jeg helt tilslutte mig.

Konflikten om makrelfiskeriet er en konflikt mellem fire nordiske lande, Island, Færøerne, Norge og Danmark som en del af EU. I 2010 kunne man ikke blive enige om, hvorledes en makrelkvote skulle fordeles. I stedet tildelte alle parter sig selv autonome kvoter, og det førte til overfiskeri.

Ingen af disse lande har interesse i, at bestanden fiskes ned, og derfor burde dette gøre, at alle parter stillede det krav til sig selv, at der skulle opnås enighed, før fiskeriet begyndte i 2011. Men det lykkedes heller ikke. I stedet gik man fra overfiskeri i 2010 til ekstremt overfiskeri i 2011, og der blev fisket 50 pct. mere, end hvad bestanden kan tåle.

Dette er ikke holdbart, og det vil i længden ramme alle, der har en interesse i dette fiskeri. Derfor er det meget positivt, at Nordisk Råds miljøudvalg den 26. januar anmodede parterne om snarest at nå til enighed omkring forhandlingsbordet.

Nu er det desværre således, at der ikke findes nogen fast formel, som kan bruges, når internationale kvoter skal fordeles til de enkelte lande. I 1999 blev der lavet en fordeling, som baserede sig på en vurdering af, hvor makrellen befandt sig. 95 procent blev tildelt Norge og EU, fem procent blev tildelt Færøerne, mens Island ikke fik noget. Men siden har makrellens rejsemønster ændret sig drastisk, og det er ikke lykkedes at få en aftale, som afspejler dette ændrede rejsemønster.

Derfor er det glædeligt, at Miljø- og naturresurseudvalget siger, at en aftale ikke bare bør basere sig på historiske fangstdata, men også på udbredelsen af bestanden over tid, på nye vandringsmønstre og på betydningen for kystlandene. Dette er nødvendigt, for makrelfiskeriet har ikke bare økonomisk betydning i sig selv. Makrellens ændrede rejsemønster har meget stor betydning for hele biosystemet.

Selv om jeg er fra Færøerne, repræsenterer jeg Folketinget, altså Danmark, i Nordisk Råd, men jeg vil alligevel tillade mig at sige, at det, at meget store mængder makrel er kommet ind i færøsk farvand, det er over en million ton, som tager sin føde til sig ved Færøerne, er gået meget kraftigt ud over andre fiskebestande. Og det er gået endnu kraftigere ud over de fuglearter, som tager deres føde fra havet. Nogle arter, for eksempel søpapegøjen, som næsten er et symbol på Færøerne, har ingen unger fået i 6 år, altså siden makrellen kom til i så stort kvantum. Derfor er det meget svært for Færøerne at godtage en andel af kvoten, som ikke er betydelig større end de oprindelige 5 procent.

Men forvaltningen af bestanden er alle landenes ansvar, og derfor håber jeg, at alle landene, både Island, Færøerne, Norge og Danmark som en del af EU, kan tilslutte sig, at fordelingen må basere sig på objektive kriterier og ikke bare på historiske data og ikke bare på politisk magt.

Hvis det ikke lykkes at nå til enighed, tjener det ikke vores lande til ære, og hvis det, der er sket i år, sker mange år fremover, taber alle landene. Vi er alle i samme båd, og alle bør gøre deres, for at båden ikke synker. Tak.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Verden står overfor store klimautfordringer. Klimakrisen har dessverre kommet i skyggen av finanskrisen, men vi kan ikke tillate at klimaspørsmålene blir nedprioritert. Jo lenger vi venter med å sette inn tiltak på klimaområdet, jo større og mer dramatiske tiltak må vi sette i verk.

Produksjon og forsyning av miljøvennlig energi til rimelige priser er en av de største politiske utfordringene i vår tid, og fornybar energi setter nye krav til nettutbygging. Produksjon av fornybar energi varierer med vær og vind. Derfor må vi etablere nett som bidrar til å balansere disse variasjonene, og som sikrer en forsyningssikkerhet i større grad enn det vi har mange plasser i dag.

Et viktig område for nettutbygging er Nordsjøen, der det blir planlagt store prosjekter innenfor vindenergi. Bare på Dogger Bank er det et potensial på 13 GW. Det er faktisk 10 prosent av hele Storbritannias energiforbruk. Det viser at Nordsjøen og vindenergi i Nordsjøen kan bli en veldig viktig fornybar energikilde i framtiden.

Det er også behov for elektrisk kraft til oljeinstallasjonene i Nordsjøen, og elektrifiseringen av oljeproduksjonen kan bidra kraftig til å redusere de lokale CO2-utslippene i Norden og i Norge. Det vil ikke være tilstrekkelig med nye havforbindelser, infrastrukturen på land må også følge med. Skal vi få god nettsikkerhet over hele Norden, er det viktig å ha en balanse mellom utbyggingen offshore og utbyggingen på land.

Tettere kobling mellom det nordiske elektrisitetsnettet og resten av Europas nett aktualiserer spørsmålet om hvordan energiprisene i Norden vil bli påvirket både når det gjelder prisnivå og prisvariasjoner. Det nordiske elektrisitetsmarkedet har utviklet seg til å bli et felles nordisk marked. Det har skapt nye muligheter og bedre forutsetninger for fornybar energi, men det skaper også en del utfordringer. En av utfordringene er prisfluktasjoner, som vi har sett de to siste vintrene. I 2009 vedtok Nordisk ministerråd en handlingsplan for å adressere utfordringene med prisvariasjoner. Resultatet av handlingsplanen har vi dessverre ikke sett veldig mye av. Variasjonene i pris og høye priser i Norden i vinterhalvåret har skapt stor misnøye, og det stilles spørsmål ved om det nordiske elmarkedet fungerer som det bør. Det er viktig at vi får svar på hvordan vi kan unngå de store variasjonene, og at vi får en gjennomsiktig prisdannelse på elektrisk kraft.

Dermed vil jeg fremme forslaget, som er et fellesforslag fra Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget, som det står redegjort for i papirene.

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Som jeg var inne på i det forrige innlegget, er utslipp av klimagasser vår tids største utfordring. Og skal vi møte denne utfordringen, må vi satse på energisparing og produksjon av fornybar energi.

Økt energieffektivitet er et av de viktigste tiltakene for å få balanse mellom energiproduksjonen og energiforbruket. Det er et av de viktigste og mest kostnadseffektive

tiltakene for å redusere klimagassutslippene i Norden og også globalt. Det er bakgrunnen for at Næringsutvalget sammen med Miljø- og naturressursutvalget har lagt fram et forslag om energieffektivitet og fornybar energi og energiforskning.

Det er bred enighet om at energisparing og energieffektivisering er et av de viktigste og mest kostnadseffektive tiltakene for å nå klimamålet. Samtidig er den enkelte forbruker tjent med at vi får kostnadseffektivitet i energisektoren.

I Norge er det lagt fram tall som viser at om ti år kan vi spare over ti TWh bare på å ha mer energieffektive bygg. Ti TWh per år tilsvarer faktisk ti middels store vannkraftverk. Bare ved å spare og bygge mer energieffektive hus, passivhus, plusshus, kan vi faktisk spare mer energi enn det vi ville ha produsert med ti nye vannkraftverk. Det viser at sparetiltak, effektiviseringstiltak på energisektoren, er et underskattet virkemiddel for å nå klimamålene våre.

Nordisk ministerråd har arbeidet med energieffektivisering i 2010, og det ble enighet om at vi skulle plassere det på toppen av den politiske agendaen for det nordiske energisamarbeidet. Våren 2011 har begge utvalgene stilt spørsmål til regjeringene i de nordiske landene om arbeidet med energieffektivisering. Svarene har dessverre vært mangelfulle. Innenfor det europeiske samarbeidet har det heller ikke vært tilstrekkelig fokusering på energieffektivisering.

Erfaringene viser at uforpliktende uttalelser ikke gir det resultatet som forpliktende mål gjør. De nordiske landene må bli enige om forpliktende mål for å møte de utfordringene vi står overfor. Derfor foreslår de to utvalgene at de nordiske regjeringene må bli enige om å sette forpliktende mål om en reduksjon i energiforbruket og få en økning i energieffektiviteten på 20 prosent.

Det er også i denne uttalelsen en del spørsmål som gjelder *North Sea Grid Initiative*, og det var jeg ganske mye inne på i forrige sak, så jeg skal ikke gjennomgå argumentene for *North Sea Grid Initiative* en gang til. – Dermed har jeg lagt fram forslaget som ligger i sakspapirene.

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Medborger- og Forbrugerudvalgets talsperson

Jeg vil henlede rådets oppmerksom mot det vi vedtok på forrige sesjon i Reykjavik, hvor rådet enstemmig ba ministerrådet om å sette i gang en prosess med tanke på å etablere et felles pantesystem for all form for drikkevareemballasje i Norden.

Dette vedtaket var enstemmig, som jeg allerede har sagt. Det var et enstemmig vedtak etter flere års arbeid i rådet. Det ble satt i gang store utredninger som var levert. Det er holdt seminarer. Medborger- og forbrukerutvalget som har behandlet saken, sammen med de andre berørte utvalgene, har gjort dette på en tung og seriøs måte over veldig lang tid, og vi fikk altså et enstemmig vedtak.

Rådet sa i sitt vedtak i Reykjavik at man ga ministerrådet en frist på tre år for å håndtere dette. I løpet av relativt kort tid fikk vi et svar tilbake om at dette var en sak de nærmest la til side. Jeg vurderte om jeg skulle ta ordet da vi diskuterte arbeidsordningen på rådets første dag. Det som der ble vedtatt var veldig bra, men det er én side ved det som jeg ikke sa da, men som jeg sier nå i denne anledning: Jeg mener at ministerrådet ikke kan håndtere et enstemmig vedtak i Nordisk råd på den måten man har gjort i denne saken, for det som var

uttrykt i vedtaket, var en sterk politisk vilje, og man ba både regjeringene og ministerrådet om å følge opp saken. Så kom man veldig fort tilbake og sa at dette mente man, mer eller mindre, ikke er gjennomførbart. Det er selvfølgelig utfordringer knyttet til dette. Det visste vi da vi vedtok det, men det er helt nødvendig at man etablerer en sterk politisk vilje for å få det til. Det virker som om rådet først og fremst har håndtert dette i et miljøperspektiv og ikke i så sterk grad i et forbrukerperspektiv. Sett fra mitt synspunkt, som representerer et samlet Medborger- og forbrukerutvalg, er det i og for seg en skuffelse, fordi det er helt nødvendig at dette, også først og fremst, kanskje håndteres fra et forbrukersynspunkt.

Det blir sagt at anslagsvis en milliard, jeg gjentar, en milliard bokser, flasker, PET-flasker som går utenfor systemet hvert år, først og fremst behandles avfallshåndteringen. Det kan selvfølgelig være noe i det. Den menneskelige mentalitet er jo slik at når det er avfall, får det ingen verdi. Når det er pant, får det en verdi. Vi har en god tradisjon for dette i Norden. Vi er flinke til å pante flasker som det er pant på, men vi løser ikke saken ved å tro at avfallshåndteringen kan løse den. Derfor er det veldig viktig og nødvendig at vi sørger for at det blir pant på mest mulig av denne typen emballasje.

Det sies at problemet er Baltikum og Tyskland, og at det løses best ved bilaterale forhandlinger. Om det er det å si at de forhandlingene har pågått i ti år uten at de har kommet noen vei. Så jeg mener at der er ministerrådet på feil spor. Det er rett og slett ikke veien å gå; å henvise til bilaterale forhandlinger. Man må få til en felles ordning, som selvfølgelig også etter hvert kan smitte over på de andre landene. Jeg registrerer at i EU er dette arbeidet allerede i gang.

Dette er de viktigste politiske argumentene for at Medborger- og forbrukerutvalg opprettholder denne rekommandasjonen, fordi vi mener at ministerrådet må gå inn i dette på nytt. Medborger- og forbrukerutvalg vil følge denne saken veldig nøye i tiden som kommer.

Michael Tetzschner (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Siden jeg allikevel har fått ordet - til en replikk - for å uteske meningen hos den som har hatt ordet, vil jeg si:

Siden sosialdemokratene vanligvis er de førende når det gjelder å ha statsråder i embetet, og med den oppsangen som Kolberg hadde her, vil jeg utfordre ham til å spørre sine kolleger, i den grad de nå bekler de viktige verv som statsråder og miljøansvarlige, om man også partimessig gjør nok for å fremme denne saken, som vi i utvalget ellers er enige om .

Martin Kolberg (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Selvfølgelig dette er et nasjonalt spørsmål. Det er regjeringene og ministerrådet som åpenbart ikke har tatt dette på den måten jeg mener at rådet mente de burde gjøre. Det har jeg gitt tydelig uttrykk for. Det handler selvfølgelig også om de sosialdemokratiske statsrådene, det skulle bare mangle! Kritikken, i den grad det oppfattes som det, rettes selvfølgelig også til dem. Så der mener vi nøyaktig det samme.

14. Kultur, forskning og uddannelse

Præsident: Per-Kristian Foss overtog ledelsen af forhandlingerne.

Dokumentation:

- Ministerrådsforslag om sammenslægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland, B 274/kultur
- Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus, B 271/kultur
- Redegørelse om status for MR-U's strategi for uddannelses- og forskningsområdet, Dokument 14
- Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet, Dokument 17
- Medlemsförslag om rörligheten i Norden, A 1527/kultur
- Redegørelse om opfølgningen på sprogdeklarationen, baseret på landerapporter, Dokument 15
- Redegørelse om tiltag der fremmer forståelse af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med den målgruppe, Dokument 16

Beslutning:

Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af B 274/kultur blev godkendt - Rek. 24/2011

- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af B 271/kultur blev godkendt - Rek. 25/2011*
- *Rådet besluttet at Dokument 14 blev taget til efterretning*
- *Rådet besluttet at Dokument 17 blev taget til efterretning*
- *Kultur- og Uddannelsesudvalgets rekommandation i anledning af A 1527/kultur blev godkendt - Rek. 26/2011*
- *Rådet besluttet at Dokument 15 blev taget til efterretning*
- *Rådet besluttet at Dokument 16 blev taget til efterretning*

Mimi Karlsen (Inuit Ataqatigiit)

Grønlands kultur-, udd.-, forskn.- og kirkeminister

Det nordiske kultursamarbejde har undergået en større reform, som er blevet implementeret fra 2007. Målet med reformen var blandt andet at gøre rammerne omkring samarbejdet mere fleksible, åbne op for nye aktører og minimere de administrative udgifter for at give mulighed for endnu flere aktiviteter. Der har været en konstruktiv dialog med Nordisk Råd under forberedelsen af reformen, i implementeringen af den samt i opfølgningen på evalueringen.

I 2010 fik Telemarksforskning til opgave at evaluere reformen af det nordiske kultursamarbejde. Evalueringen har blandt andet set på følgende momenter: programstrukturen, armslængdeprincippet, kulturforum, støtten til faste bidragsmodtagere, amatør- og frivilligsektorens deltagelse og Kulturkontakt Nord.

Overordnet set kommer reformen godt ud af evalueringen. Evaluators overordnede vurdering er, at reformen af det nordiske kultursamarbejde i hovedtræk er vellykket. Evalueringen anbefaler en række justeringer, men ser ikke noget behov for drastiske ændringer. På baggrund af evalueringens resultater har kulturministrene besluttet at fastholde den overordnede struktur for kultursamarbejdet og følge op med justeringer og udvikling af aktuelle elementer.

Det er blevet besluttet, at det nordisk-baltiske mobilitetsprogram forlænges i tre år fra 2012-2014. Kultur- og kunstprogrammet forlænges i fem år fra 2012-2016. Rammen og strukturen omkring programmerne fastholdes, ligesom de sagkyndiges autonomi til at træffe beslutninger om uddelinger fortsætter uændret. Nordisk Kulturforum skal nytænkes, og der pågår et analysearbejde. Det forventes, at en fornyet udgave af Nordisk Kulturforum kan implementeres i løbet af 2012. Det nordiske kultursamarbejde skal udgøre en vital og kreativ kraft i en foranderlig omverden. Derfor skal programmerne udvikles for eksempel ved at lancere temaer, som varierer i indhold og længde.

Udviklingen af den fremtidige struktur for støtte til nordisk kunst og kultur skal bl.a. iagttage følgende:

Den skal imødekomme ministrenes mulighed for at gennemføre aktuelle kulturpolitiske prioriteringer. Den skal tilgodese armslængdeprincippet og om muligt skabe en endnu tydligere profil på ministerrådets programmer og dermed komplementere Kulturfondens prioriteringer og virksomhed. Man skal afsøge mulighederne for at overskride den traditionsbestemte opdeling af professionelle og amatører og spare på kunstfeltets aktuelle behov, der ofte har form af komplekse projekter, der ikke adresserer én enkeltstående prioritering.

Til at imødegå ovenstående udfordringer nedsættes en mindre arbejdsgruppe med deltagelse af aktører fra feltet. Resultatet af gruppens arbejde skal være politisk behandlet og klar til ikrafttræden fra 2013. Når det gælder denne arbejdsgruppe og andet udviklingsarbejde, er det ministerrådets hensigt at involvere Nordisk Råd for eksempel ved at invitere til drøftelse af præliminære forslag.

Kulturkontakt Nord er en af reformens store fornyelser. Evalueringen konkluderer, at Kulturkontakt Nord har løst sin opgave på særdeles tilfredsstillende vis. Kulturkontakt Nord fremhæves for sin brugervenlighed, overskuelighed og fleksibilitet i forhold til ansøgerne samt ordentlige administration af ansøgninger og godt informationsarbejde. Samtidig pointerer evalueringen, at oprettelse af en selvstændig institution forekommer at være unødvendig, så længe Kulturkontakt Nord udelukkende er tiltænkt en rent administrativ rolle.

På den baggrund ønsker ministrene at opløse Kulturkontakt Nord som en nordisk institution ved at lægge den sammen med Nordens Institut i Finland pr. 1. januar 2012. Sammenlægningen vil medføre en optimering af de administrative ressourcer og dermed skaffe rum for flere aktiviteter inden for kultur- og kunstområdet. De budgetmæssige konsekvenser er, at der i første omgang kan allokeres en mio. DKK til prioriterede timesatser i 2012. Kulturkontakt Nord nedlægges som selvstændig nordisk institution, men vil fremover være en del af den større institution, som skabes ved sammenlægningen. Det forventes, at den udvidede institution vil blive en stærk og markant profil i det nordiske kultursamarbejde.

Silvia Modig (Vänsterförbundet (vänst) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Arvoisa presidentti! Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan puolesta kiitän ministeriä asiasta esitetystä selonteosta.

Tässä istunnossa on käsiteltävänä myös ministerineuvoston ilmoitus kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mietinnöstä, joka koskee suositusta 30/2009. Valiokunta on mietinnössään verraten kattavasti käsitellyt suosituksen yksittäiset jäljellä olevat kohdat ja

ehdottaa lisäksi, että suositus merkitään Pohjoismaiden neuvoston osalta loppuun käsitellyksi. Täällä nyt käsiteltävään mietintöön, joka koskee ministerineuvoston ehdotusta B 274, valiokunta on sisällyttänyt monia niistä kommenteista ja näkökohdista, jotka ilmenevät edellä mainitusta suosituksesta 30/2009, ja valiokunta voi siksi pääasiassa viitata siihen.

Kulttuuriyhteistyön uudistamista koskevassa arviointikertomuksessa Pohjoismaista kulttuuripistettä kiitellään muun muassa siitä, että se on hakijoiden kannalta helppo käyttää, ennakoitava ja joustava. Kiitosta saa myös pisteen hyvä hallinto ja tehokas tiedotus- ja välitystoiminta. Arvioinnissa kuitenkin kiinnitetään huomiota niihin tehokkuusetuihin, joita saattaa liittyä Pohjoismaisen kulttuuripisteen hallinnointiin, ja siihen, että niiden myötä vapautuu enemmän varoja kulttuuri- ja taideohjelmalle. Itsenäisen laitoksen säilyttäminen näyttää siis tarpeettomalta, mikäli Pohjoismaiselle kulttuuripisteelle kaavaillaan ainoastaan puhtaasti hallinnollista roolia. Kulttuuriministerit ovat näin ollen aiemmin tänä vuonna päättäneet, että Pohjoismaisen kulttuuripisteen hallinto vuodesta 2012 sulautetaan Nifiniin. Välittömänä budjettivaikutuksena on, että 1 miljoona Tanskan kruunua vapautuu pohjoismaiseen taide ja kulttuuritoimintaan vuonna 2012. Uudessa organisaatiorakenteessa säilytetään molemmat nykyiset tilat Suomessa Helsingissä eli Pohjoismaisen kulttuuripisteen tilat Suomenlinnassa ja Nifinin tilat Helsingin keskustassa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mielestä päätös yhdistää nämä kaksi laitosta on askel oikeaan suuntaan, myös ajatellen resurssien tehokkaampaa ja joustavampaa hallinnointia. Nähtäväksi kuitenkin jää, miten tämä käytännössä on ratkaistavissa. Niin kauan kuin Pohjoismainen kulttuuripiste mielletään puhtaasti hallinnolliseksi toiminnoksi, sen sijainnin säilyttäminen Suomenlinnassa on puolustettavissa. Valiokunnan mielestä tavoitteeksi olisi kuitenkin otettava kulttuuripisteen siirtäminen Helsingin keskustaan samoihin fyysisiin tiloihin Nifinin kanssa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta voi siis osaltaan yhtyä Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Nifinin yhdistämispäätökseen. Ministerineuvostolta odotetaan kuitenkin vuoden 2012 istuntoon uutta ilmoitusta sulautumisen käytännön toteutuksesta ja niistä hyödyistä, joita se mahdollisesti on tuottanut ministerineuvoston kulttuuri- ja taideohjelman hallinnolle ja hallinnoinnille. On erittäin tärkeää myös varmistaa, että Nifinin perustyö ei häiriinny näistä muutoksista.

Ministerineuvoston ohjelmatoiminta ja Pohjoismainen kulttuurirahasto jatkavat toimintaansa kahtena erillisenä yksikkönä. Halutaan kuitenkin vahvistaa rahaston kanssa käytävää vuoropuhelua, erityisesti toisiaan täydentävyydestä eli näiden kahden tukijärjestelmän välisestä tehtäväjaosta kohderyhmien, painopisteiden ja päällekkäisyyksien osalta. Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta pitää erittäin tärkeänä, että eri toimijoiden välistä yhteistyötä vahvistetaan ministerineuvoston kuvailemalla tavalla. Tämä pätee erityisesti tilanteessa, jossa meillä on kulttuurin ja taiteen alueella kaksi pohjoismaista tukijärjestelmää, jotka ulkomaailman silmissä saattavat näyttää melko samanlaisilta ja päällekkäisiltä.

Valiokunta katsoo, että kulttuuriuudistus on käytännössä tarkoittanut aiemmin tärkeiden verkostojen purkamista. Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö perustuu kuitenkin suurelta osin epävirallisiin verkostoihin, joita on ajan myötä syntynyt ja joilla on hyvin keskeinen merkitys sille, että Pohjoismaiden välinen yhteys jatkossakin mielletään. Ministerineuvoston tulisi näin ollen ennemminkin tukea näissä verkostoissa tapahtuvaa toimintaa, ei ensisijaisesti panostaa uusiin verkostoihin.

Ministerineuvosto pitää tärkeänä, että kulttuuriyhteistyö pitkällä aikavälillä luo mahdollisuuksia muutokselle ja poliittisille priorisoinneille. Ottaen huomioon, että lähes kaikki kulttuurialan varat on sidottu kiinteisiin budjettimomentteihin, saattaa olla tarpeen tarkastella, miten voitaisiin lisätä joustavuutta ja mahdollisuuksia tuoda nykyistä enemmän haasteita politiikan asialistalle.

Edellä kuvattuihin haasteisiin vastatakseen ministerineuvosto asettaa työryhmän, johon nimitetään alan toimijoita. Ryhmän työn on oltava poliittisesti käsitelty ja valmis voimaansaatettavaksi vuonna 2013. Tämän työryhmän ja muun kehitystoiminnan osalta ministerineuvoston tarkoituksena on ottaa Pohjoismaiden neuvosto mukaan työhön, esimerkiksi kutsumalla neuvoston edustajia keskustelemaan alustavista ehdotuksista. Tätä kulttuuri- ja koulutusvaliokunta odottaa hyvin tyytyväisenä ja kiinnostuneena.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mielestä kulttuuriyhteistyöuudistus on pääosin toteutettu niiden näkemysten mukaisesti, jotka valiokunta on prosessin aikana esittänyt. Nyt, kun uudistuksen aloittamisesta on kulunut neljä ja puoli vuotta, ei pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenteesta kuitenkaan voida tehdä kovinkaan kattavia päätelmiä. Lisäksi kokemusta on useilta aloilta liian vähän, ja on olemassa useita ratkaisemattomia kysymyksiä.

Edellä sanotun perusteella kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen instituutin yhdistämistä koskevan ministerineuvoston ehdotuksen B 274 toteuttamista siten kuin ministerineuvoston ehdotuksessa on kuvailtu ja ottaen huomioon ne näkemykset, joita valiokunta on mietinnössään esittänyt.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade president! Å kultur- och utbildningsutskottets vägnar tackar jag ministern för redogörelsen.

På denna session behandlas även ministerrådets meddelande om kultur- och utbildningsutskottets betänkande om rekommendation 30/2009. I sitt betänkande går utskottet relativt ingående igenom de enskilda kvarvarande satserna i rekommendationen och föreslår att det beslutas att Nordiska rådet slutbehandlat rekommendationen. I det betänkande om ministerrådsförslaget B 274 som nu behandlas här har utskottet inkluderat många av de kommentarer och synpunkter som framgår av tidigare nämnda rekommendation 30/2009. Därmed kan utskottet huvudsakligen hänvisa till det.

I utvärderingsrapporten om reformen av kultursamarbetet tackas Kulturkontakt Nord bland annat för att den är lätt att använda, förutsägbar och flexibel ur en sökandes perspektiv. Ytterligare tackas Kulturkontakt Nord för dess goda förvaltning och effektiva information och förmedling. I utvärderingen lyfts dock fram eventuella effektivitetsfördelar med samband till förvaltningen av Kulturkontakt Nord och att detta frigjorde mer medel för kultur- och konstprogrammet. Det verkar därmed vara onödigt att bevara en självständig institution ifall det endast planeras en rent administrativ roll för Kulturkontakt Nord. Kulturministrarna har därmed beslutat tidigare i år att Kulturkontakt Nords förvaltning slås samman med Nifin från och med 2012. En omedelbar budgeteffekt är att en miljon danska kronor frigörs för nordisk konst- och kulturverksamhet år 2012. I den nya organisationsstrukturen bevaras alla nuvarande lokaler i Helsingfors i Finland, det vill säga Kulturkontakt Nords lokaler på Sveaborg och Nifins lokaler i stadskärnan.

Enligt kultur- och utbildningsutskottet är beslutet att slå samman dessa två institutioner ett steg i rätt riktning även med tanke på en effektivare och flexiblare resursförvaltning. Det återstår dock att se hur detta kan lösas i praktiken. Så länge som Kulturkontakt Nord anses vara en rent administrativ funktion kan det försvaras att den förblir på Sveaborg. Enligt utskottet bör målet dock vara att Kulturkontakt Nord flyttas till samma fysiska lokaler som Nifin i Helsingfors centrum.

För sin del kan kultur- och utbildningsutskottet därmed understöda beslutet att slå samman Kulturkontakt Nord och Nifin. Till sessionen år 2012 förväntar vi dock ett nytt meddelande av

ministerrådet om det praktiska genomförandet av sammanslagningen och den nytta detta eventuellt skapat för förvaltningen och administreringen av ministerrådets kultur- och konstprogram. Därutöver är det ytterst viktigt att säkerställa att Nifins grundläggande arbete inte störs av dessa förändringar.

Ministerrådets programverksamhet och Nordiska kulturfonden fortsätter sin verksamhet som två separata enheter. Man vill dock stärka dialogen med fonden särskilt om hur man kompletterar varandra, det vill säga arbetsfördelningen mellan dessa två stödsystem med tanke på målgrupper, prioriteter och överlappningar. Kultur- och utbildningsutskottet anser det vara ytterst viktigt att samarbetet mellan olika aktörer stärks enligt ministerrådets beskrivning. Detta gäller särskilt i en situation då vi har två nordiska stödsystem inom kultur och konst som i utländska ögon kan verka ganska likadana och överlappande.

Enligt utskottet har kulturreformen i praktiken inneburit en upplösning av viktiga tidigare nätverk. Nordiskt kultursamarbete baserar sig dock i mångt och mycket på inofficiella nätverk som uppstått med tiden och som har en central inverkan på att det upplevs existera en kontakt mellan de nordiska länderna även i fortsättningen. Därmed bör ministerrådet snarare stöda verksamheten i dessa nätverk, inte primärt satsa på nya nätverk.

Ministerrådet anser det vara viktigt att kultursamarbetet skapar möjligheter till förändring och politisk prioritering på lång sikt. Med tanke på att nästan alla medel inom kultursektorn bundits till fasta budgetposter, kan det vara på sin plats att fundera på hur man kunde öka flexibiliteten och möjligheterna att sätta fler utmaningar på den politiska agendan.

För att svara på ovan beskrivna utmaningar tillsätter ministerrådet en arbetsgrupp som består av aktörer inom området. Tanken är att gruppens arbete skall ha behandlats politiskt och vara klart att verkställas år 2013. I samband med denna arbetsgrupp och övrig utvecklingsarbete har ministerrådet för avsikt att inkludera Nordiska rådet i arbetet, till exempel genom att inbjuda representanter för rådet till att diskutera preliminära förslag. Kultur- och utbildningsutskottet är mycket nöjt över och intresserat av detta.

Enligt kultur- och utbildningsutskottet har reformen av kultursamarbetet till största delen genomförts i enlighet med de synpunkter som utskottet framfört under processens lopp. Nu då det gått fyra och ett halvt år från att reformen inleddes kan det dock inte dras några riktigt fullständiga slutsatser av strukturen i nordiskt kulturellt samarbete. Ytterligare har vi alltför lite erfarenheter av flera områden och många frågor har fortfarande inte lösts.

På basis av ovannämnda föreslår kultur- och utbildningsutskottet att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att genomföra ministerrådsförslaget B 274 om sammanslagning av Kulturkontakt Nord och Nordens institut i Finland som beskrivet i ministerrådsförslaget och med hänsyn till de synpunkter som utskottet framfört i sitt betänkande.

Tora Aasland (Sosialistisk Venstreparti (SV))

Forskn.- og højere udd.min.

Jeg vil starte mitt innlegg med å sitere Ausra, en litauisk elev som i 2010 besøkte Finland i et Nordplus Junior-prosjekt:

«Hver gang jeg tenker på Finland, husker jeg snødrivet, en liten men veldig koselig by i Harjavalta og veldig snille mennesker. Vi fikk så mye erfaring av å være i utlandet.

Vi diskuterte en del om hva vi kunne gjøre for å bedre miljøet for alle mennesker, planter og dyr og hvordan vi kan redde isbjørnene. I Finland hadde vi forelesninger om klimaendringer og besøkte museum. Jeg husker et besøk til nikkelfabrikken, der vi fant ut om luftforurensningen i Harjavalta.

Det var veldig gøy å arbeide sammen; gruppen var fantastisk! Det var derfor tårene rant da vi skiltes. Men vi tror at vår kommunikasjon ikke vil stoppe på dette punktet, og vi vil fortsette å arbeide sammen. Jeg er sikker på at våre gruppesamlinger i Litauen og Finland bygde bro over det baltiske hav, og at vi nå er nærmere hverandre for alltid.»

Det er dette Nordplus handler om, og det er slike historier som gjør at det er en glede for meg på vegne av Nordisk ministerråd, å legge fram forslaget om neste generasjon Nordplus. For Nordplus handler om å gi muligheter for slike treff og slike opplevelser, på tvers av de nordiske og baltiske landene og på mange ulike fagfelt.

Nordplus har en lang historie. Vi feiret faktisk 20-årsjubileum i 2008, men programmet skal ikke stivne i form. Det skal fornyes og videreutvikles. Det har vi også lagt vekt på i vårt forslag til neste generasjon Nordplus. Jeg vil trekke fram tre endringer som jeg tror brukere av programmet vil like.

For det første: Vi åpner delprogrammet Nordplus Nordiske Språk for baltisk deltakelse. I 2008 ble Nordplus rammeprogram åpnet opp for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske. Nå vil også våre baltiske naboer kunne ta del i språkprogrammet. Formålet med dette programmet vil fortsatt være å fremme forståelsen og bruken av de skandinaviske språk. I det nye Nordplus kan elever og studenter fra de baltiske land få mulighet til å lære svensk, norsk eller dansk. Vi håper mange vil benytte denne muligheten.

For det andre: En annen endring til gagn for brukerne er at vi gjør det lettere å få til faglige prosjekter innen Nordplus Junior. For vi vil ha flere prosjekter der skoler samarbeider om å utvikle det faglige arbeidet eller om pedagogiske metoder. Skoler har uttalt at det er en barriere at de selv må dekke opp til 50 prosent av prosjektkostnadene. Dette gjør vi nå om på. Skolene skal selv nå bare dekke 25 prosent av kostnadene. Vi vil ikke fjerne egenandelene helt; det har en verdi at man må legge inn noe egeninnsats i form av for eksempel arbeidstimer. For hvis man ofrer noe selv, styrkes eierskapet til gode prosjektideer.

Den tredje endringen jeg vil trekke fram her, er at programmet generelt skal bli enklere, mer oversiktlig og bedre profilert. Tidligere har vi hatt en rekke målsettinger, årlige prioriteringer og så videre. I det nye programmet er det færre og mer åpne målsettinger. Det burde også gi flere muligheter.

Nå øker vi mulighetene og har tro på at det bidrar til å utløse det vell av fantasi og skaperkraft som finnes i de nordiske land. For Nordplus kan brukes på mange måter. Det kan brukes til å fremme kreativitet og fantasi, det kan brukes til å styrke de små håndverksfagene, det kan brukes til å redusere frafallet eller styrke mobiliteten blant studenter. Min oppfordring til potensielle søkere vil være: Søk og utnytt de mulighetene som Nordplus gir!

Før jeg avslutter, vil jeg benytte anledningen til å takke for innspillene fra Nordisk råd i konsulteringene. Rådets innspill har blant annet resultert i at vi har fått samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv høyere opp på agendaen i Nordplus. Også i dagens Nordplus er det mulig å ha praksisplass i et annet land, men i det nye programmet vil vi synliggjøre og profilere denne muligheten bedre, slik at enda flere elever og studenter kan søke praksisplass i et annet nordisk eller baltisk land.

Vi tror at Nordplus 2012-2016 blir et enda bedre program for brukerne. Vi tror at programmet vil bidra til en videreutvikling av utdanningssystemene både i Norden og i Baltikum. Og vi tror - og håper - at vi har Nordisk råds støtte til fortsatt utvikling av Nordplus.

Hans Frode Kielland Asmyhr (Fremskrittspartiet (FrP) - Uden partigruppetilknytning)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Jeg kan slutte meg til statsråd Aaslands innlegg. Kultur- og utdanningsutvalget har hatt til behandling neste generasjons Norplus, altså Nordisk ministerråds utdanningsprogram, som er i samarbeid også med de baltiske stater. Det bidrar til mobilitet av studenter og unge over landegrensene og er et svært positivt tiltak som vil bedre forståelsen mellom våre land, men også forhåpentligvis på sikt bidra til vekst i våre økonomier.

Kultur- og utdanningsutvalget registrerer at Nordisk ministerråd har gjennomført en evaluering av Norplus-programmet. Dette ble gjennomført av NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning). Vi registrerer videre at det i 2008 var en stor evaluering av programmet, og konklusjonen der var at det meste ved programmet fungerte bra. Evalueringen viste at aktørene og brukerne var tilfreds med ordningene.

Kultur- og utdanningsutvalget er positive til at det utvikles programmer for nordiske språk i de baltiske land. Dette er viktig for den kontakten som er nødvendig mellom våre land.

Utvalget vil påpeke at det er viktig å sikre større integrasjon mellom utdanning og arbeidsplasser. Svært mange unge som er under utdanning, får ikke praksis- og lærlingeplasser, slik at de derfor ikke får fullført sin utdanning. Derfor må Norplus- og Nordjobb-ordningene ses i sammenheng. Som et eksempel har Kultur- og utdanningsutvalget over lang tid arbeidet med de små håndverksfagene. Dette er et område hvor det er vanskelig å få praksisplasser. Derfor er det viktig at dette prioriteres i programmet.

Utvalget vil peke på at Norplus junior-programmet er viktig. Det er et program som skal fremme læring og utveksling av skoleelever over landegrensene. Det er viktig. Vi får senere en debatt om dette med viktigheten av å fremme språkforståelsen mellom våre nordiske land.

Tiltakene ved Norplus-programmet vil også kunne bidra til å redusere den ungdomsarbeidsløsheten som vi har i våre land, et tema som er debattert tidligere her i dag.

Utvalget registrerer også at Miljø- og naturressursutvalget i Nordisk råd har fremmet et forslag om at man ønsker utvekslingsmuligheter for barn og unge, med vekt på friluftsaktiviteter. Kultur- og utdanningsutvalget støtter dette og ber om at det også prioriteres i programmet.

Gorm Kjernli (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

I 20 år har ungdom i Norden og Baltikum hatt gleden av de muligheter Norplus gir og har gitt. Jeg vil på vegne av S-gruppen uttrykke støtte til ministerrådsforslaget om neste generasjons Norplus. Det er kun fire år siden det ble foretatt store endringer, og det er ikke forslag til store og omfattende endringer i programmet nå, men det betyr ikke at det ikke er behov for forbedringer. Både forenklinger overfor brukerne og profileringen av Norplus, altså synliggjøringen av resultatene, blir bedre med det nye forslaget. Dette støtter vi.

Styringsstrukturen blir enklere, og det legges opp til ett helhetlig Norplus, i motsetning til dagens rammeprogram og et språkprogram.

Parallelt med utvalgets behandling av neste generasjons Norplus har utvalget behandlet et medlemsforslag fra S-gruppen om mobilitet i Norden. Ett av forslagene er tatt inn i den samlede rekommandasjonen fra utvalget i denne saken. Det går på at ministerrådet i forbindelse med Norplus-programmet bør være med på å utbygge en integrasjon mellom utdannelse og arbeidsliv og på den måten skape en felles nordisk plattform for praksisplasser. Det er med tilfredshet at vi registrerer at i det nye Norplus legges det opp til at man i større grad skal legge til rette for mer praksis og samarbeid med arbeids- og næringsliv. Ministerrådet har inkludert samarbeidet med arbeidslivet i de overordnede målsettingene for Norplus. Mulighetene for praksisplasser i virksomheter i et annet nordisk land skal i større grad profileres.

Tidligere i dag diskuterte vi en strategi for å bekjempe ungdomsarbeidsledighet, som representanten Asmyhr var inne på. Ett av mange elementer for å motarbeide ungdomsledighet er en bedre opplæring og mer samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv. Muligheten for lærlinge- eller praksisplasser er avgjørende for å fullføre utdanningen, skaffe seg arbeidserfaring og redusere risikoen for å havne i ledighet.

Til slutt: Kravet til egenfinansiering fra skoler i Norplus junior-programmet reduseres, som statsråd Asland var inne på. Det er bra og et viktig bidrag til å øke attraktiviteten og gi flere skoler muligheten til å søke om å delta i prosjekter eller nettverk.

Tora Aasland (Sosialistisk Venstreparti (SV))

Forsknings og höjere uddannelsesminister

For et år siden, under sesjonen 2010, la ministerrådet for utdanning og forskning fram et ministerrådsforslag om en ny strategi for perioden 2011-2013, med vekt på kunnskap for grønn vekst og velferd.

I diskusjonen på sesjonen i fjor løftet Nordisk råd spesielt fram betydningen av prioriterte og framtidsrettede satsinger på utdanningsforskning, arbeid for å hindre frafall og satsing på kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i hele utdanningssystemet.

Jeg ønsker i dag å orientere rådet om utviklingen på disse og andre prioriterte områder i strategien i løpet av siste år.

La meg først slå fast at det siste året - globalt, i Europa og også her i Norden - i stor utstrekning har vært preget av ettervirkningene av den internasjonale finanskrisen, en krise som nå også har gått over i en betydelig økonomisk krise i deler av Europa og USA.

Dette skjer samtidig som den globale kunnskapsdrevne konkurransen blir stadig mer forsterket. For eksempel har Kina økt sine forskningsinvesteringer med nærmere 900 prosent i løpet av de siste 15 årene.

OECD viser i sin rapport, *Education at a Glance,* i 2011 at ekspansjonen i høyere utdanning i utviklingsland og i land med raskt voksende økonomi har ført til at Kina har flere høyskoleutdannede enn Japan, og Korea nesten like mange som Tyskland. Dessuten vet vi at arbeidslivet i framtiden kommer til å kreve stadig flere med høyere utdanning, altså at det blir en større kamp om jobbene for folk som ikke har høyere utdanning.

Disse utviklingsmønstrene forsterker ytterligere behovet for prioriterte og langsiktige investeringer i kunnskap og forskning og for økte anstrengelser med sikte på å omsette dette til innovasjon og grønn vekst for velferd og velstand.

Vårt flaggskipsprosjekt - det nordiske toppforskningsinitiativet innenfor klima, energi og miljø - samler i dag mer enn 100 deltakere fra universiteter, næringsliv og offentlige institusjoner og omfatter rundt 30 konkrete prosjekter til en verdi av cirka 700 mill. NOK. Vi forventer at initiativet bl.a. kan gi oss ny kunnskap om virkningene av klimaendringer, om samfunnets tilpasningsevne og de risikoer og muligheter dette medfører for Norden.

Ministerrådet har også besluttet å starte et globaliseringsinitiativ innenfor eScience som et eksempel på en stor nordisk samarbeidsplattform. Vi har også besluttet at vi i samarbeid med de nasjonale finansieringsinstansene for forskning skal starte et nytt stort utdannings- og formidlingsinitiativ som blant annet skal arbeide videre med frafallsutfordringene.

Innenfor voksenopplæring er vi i ferd med å ferdigstille en rapport om effektive strategier for livslang læring.

Når det gjelder den mer langsiktige og strategiske utviklingen på forskningsområdet, har vi tatt initiativ til en gjennomgang av det nordiske forskningssamarbeidet. Vi venter en ferdig rapport fra en høynivågruppe mot slutten av året i år, og vi ser fram til fortsatt dialog med rådet om den langsiktige utviklingen på området.

Dette bygger alt på kunnskapstrianglet, som er sammenhengen mellom forskning, innovasjon og utdanning.

Innenfor høyere utdanning har ministerrådet satt i gang hele 16 felles nordiske masterprogram, og vi har også besluttet å fortsette satsingen i 2012. Initiativet spenner over hele kunnskapsfeltet, fra Europas religiøse røtter til spesialisering innenfor marin teknologi.

På utdanningsområdet blir det bygd opp en nordisk ressursbank, med gode eksempler på hvordan frafall kan forebygges, og det er etablert et bredt kunnskapsgrunnlag om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningssystemene som en plattform for videre prioriterte satsinger.

På det internasjonale området har det skjedd store gjennombrudd i løpet av 2011. For snart to måneder siden hadde jeg, sammen med min russiske kollega Sergey Ivanets, gleden av å undertegne en samarbeidsavtale på vegne av Nordisk ministerråd mellom Nordisk ministerråd og Russland om samarbeid på utdannings- og forskningsområdet. Avtalen bereder grunnen for en spennende utvikling av samarbeidet i årene som kommer.

Vi har også besluttet å etablere helt nye innovative universitetsbaserte kunnskapstriangelnettverk, som legger til rette for et bredt samarbeid mellom nordiske universiteter og universiteter og innovasjonsaktører i hele Shanghai-området. Dette gjelder viktige samarbeid i Asia. Også her er det viktig å framheve nettopp den sammenhengen som vi må ha mellom forskning, innovasjon og utdanning.

Så ministerrådet ser fram til å vende tilbake til Nordisk råd for løpende dialog og for å rapportere om resultater og framskritt i året som kommer.

Peter Johnsson (Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti (S) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Herr president! På kultur-och utbildningsutskottets vägnar vill jag först och främst tacka ministern för redogörelsen över ett mycket intressant satsningsområde inom det nordiska samarbetet. Utskottet vill gärna understryka den goda och konstruktiva dialog som vi har mellan ministerrådet och rådet även i denna fråga.

Vid vårt möte i Oslo i september hade utskottet ett gemensamt möte med ministerrådets högnivågrupp för översyn av det nordiska forskningssamarbetet. Gruppen hade för detta arbete valt arbetsnamnet Vilja till forskning, då man anser att det behövs en långsiktig politisk vilja förutom ekonomiska medel för att klara mål och ambitioner. Det behövs en politisk uppbackning för att skapa goda förutsättningar för en utveckling av forsknings- och innovationsområdet.

Kultur- och utbildningsutskottet menar att den samarbetsplattform som skapats genom Toppforskningsinitiativet, TFI 1, bör utnyttjas och vidareutvecklas. Ett unikt samarbete och nätverk har byggts upp i anslutning till det initiativet, och det är nu dags för ett nytt toppforskningsinitiativ, inom hälsa och välfärd. Men för att komma vidare och för att kunna sätta i gång ett TFI 2-initiativ krävs ett politiskt tryck. Annars händer ingenting.

Det är viktigt att fokusera på samhällsstyrningen i de större samarbeten som finns. Här tänker jag närmast på nätverk där man kan mötas och samarbeta. Man skulle kunna ta initiativ till att upprätta ett dialogforum för nordisk forskningspolitik. Det finns i dag ingen arena där forskningsråd, politiker och andra centrala aktörer har möjlighet att mötas och dryfta prioriteringar som rör det nordiska forskningsarbetet. Det är också viktigt för att säkra ett större parlamentariskt inflytande över prioriteringarna.

Sett i anslutning till de hittillsvarande erfarenheterna från det nuvarande toppforskningsinitiativet, som är Nordens största initiativ inom klimat, miljö och energi, kunde det vara relevant och givande att undersöka hur samarbetet mellan forskning och näringsliv ser ut på toppnivå i Norden och vilket resultat som har uppnåtts. Hur kan TFI bidra till grön tillväxt? Hur kan detta nordiska initiativ göra skillnad i en global kontext?

Inom området grön tillväxt och välfärd kunde en strategi byggas upp och sedan ges en central roll i förhållande till kunskapstriangeln, där samspelet mellan utbildning, forskning och innovationer skapar en ny bredd och en ny utveckling. Tillsammans med de övriga globaliseringsinitiativ som finns bör man inte minst inom utbildningssamarbetet sträva efter att ha målsättningar att överväga en vidare uppföljning av insatser, att ha effektiva strategier för ett livslångt lärande, som innefattar vägledning och rådgivning av hög kvalitet, att vidareutveckla arbetsplatser som en arena för lärande, att främja partnerskap mellan offentliga institutioner och privata verksamheter och fortsätta arbetet med att främja utvecklingen av kreativa och innovativa kompetenser hos både unga och vuxna.

Utvecklingen av den gröna tillväxtstrategin kommer att vara av central betydelse i alla nordiska länder och Nordiska rådet ämnar ta del i detta arbete och i Nordisk plan för att bidra till ett säkrare och bärkraftigt välfärdssamfund i Norden. Grön tillväxt kommer att vara ett centralt tema på dagordningen för sektorer inom undervisning och forskning under 2012. På detta sätt kan vi bidra till den forsknings- och innovationspolitiska strategi som ökar fokus på lärande, entreprenörskap och långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Genom att bland annat arbeta för nämnda målsättningar kan vi skapa konkreta resultat, inte minst inom forskning och undervisning. Det kommer att bidra till att göra Norden till den ledande regionen för innovationer inom grön tillväxt och välfärd.

Tora Aasland (Sosialistisk Venstreparti (SV))

Forsknings- og højere utdanningsminister

I forbindelse med sesjonen 2010 ga Nordisk ministerråd en lengre redegjørelse for utviklingen av det nordiske samarbeidet de siste årene. Jeg vil i dag fortsette den konstruktive dialogen med rådet og kommer spesielt til å redegjøre for utviklingen det siste året, og da særlig den mer overordnede strategiske og politiske utviklingen, utviklingen innenfor noen av våre større programsatsinger og til sist om utviklingen av det internasjonale samarbeidet.

Gjennomgangen av det nordiske forskningssamarbeidet, som ministerrådet kort orienterte om forrige året, har startet opp i 2011. Arbeidet ledes av en høynivågruppe, som tidligere er nevnt her, som består av tidligere kunnskapsminister i Norge, Kristin Clemet, generaldirektør Rolf Annerberg, FORMAS Sverige, og Marja Makarow, som er *Chief Executive Officer i European Science Foundation*.

I løpet av våren og sommeren har denne høynivågruppen hatt møter med alle de større nasjonale hovedinteressentene blant finansieringsinstanser på forsknings- og innovasjonsfeltet, med universiteter og med næringslivets representanter. I september har gruppen også hatt et dialogmøte med utdannings- og kulturutvalget og næringsutvalget i Nordisk råd. Høynivågruppen leverer en foreløpig rapport i november i år, og vi kommer til å behandle forslag på vårt første ministermøte i 2012.

I min redegjørelse for arbeidet med strategien - i forrige sak - orienterte jeg om utviklingen innenfor bl.a. Toppforskningsinitiativet og *eScience*. Nå vil jeg isteden trekke fram den spennende utviklingen som skjer når det gjelder nordisk samarbeid om forskningsinfrastruktur.

Tilgang til og bruk av forskningsinfrastruktur blir stadig viktigere for kunnskapsoppbygging og innovasjon på flere nye kunnskaps- og teknologiområder som vi ser vokser fram, som f.eks. *eScience*, materialvitenskap og nanoteknologi. De store investeringene som i de nærmeste årene vil gå inn under oppbyggingen av *European Spallation Source* utenfor Lund i Sør-Sverige, er et konkret eksempel på dette.

Innenfor det nordiske samarbeidet har NordForsk de seneste årene i økende grad konsentrert seg om samarbeid om forskningsinfrastruktur. NordForsk har blant annet initiert et nytt samarbeid mellom de nasjonale forskningsrådene for å gi et samlet bilde av hindringer og muligheter for videre utvikling av nordisk samarbeid på området. Man har blant annet analysert de ulike nordiske lands interesser og engasjement i de store europeiske forskningsinfrastrukturprosjektene, og mulighetene for å gjennomføre felles evalueringer av de nordiske lands deltakelse i større internasjonale infrastruktursamarbeid.

Ut fra dette samarbeidet har blant annet et nytt, spennende samarbeid knyttet til biobanker blitt initiert, et samarbeid som nå gjennomfører en pilotstudie om tykktarmskreft. NordForsk står også for dette samarbeidet og kommer i tiden framover til å se spesielt på samarbeidsmuligheter innenfor helse- og velferdsområdet og våre unike nordiske offentlige registerdatabaser. Her er vi virkelig unike i en internasjonal sammenheng. Vi har mye godt grunnlag å drive forskning ut fra.

Til sammen har dette arbeidet en stor nordisk merverdi og kan bidra til å videreutvikle nordiske styrkeposisjoner og etablere Norden i en tydelig lederposisjon.

Når det gjelder det internasjonale samarbeidet, har jeg tidligere i dag orientert om vår nye samarbeidsavtale med Russland. For å si noe mer om vårt samarbeid østover, kan jeg orientere om at det nå er sterk støtte fra landene rundt Østersjøen om sammen å opprette

«den baltiske ringen», dvs. en felles infrastruktur for å fasilitere framtidens frontforskning. Dette baserer seg også på ny datateknologi.

Videre har det for første gang vært et felles møte mellom lederne for forskningsrådene i de tre baltiske land og styret i NordForsk for å legge til rette for det langsiktige samarbeidet mellom ministerrådet og våre kollegaer på den andre siden av Østersjøen. Møtet er en del av oppfølgingen av det felles nordisk-baltiske utdannings- og forskningsministermøtet i 2010.

Neste år, i 2012, under norsk formannskap, kommer til å bli et viktig år for det nordiske forskningssamarbeidet. Da skal anbefalingene fra gjennomgangen av forskningssamarbeidet som nå pågår, behandles. Ministerrådet ser fram til videre dialog med Nordisk råd om dette i det kommende året.

La meg også nevne at vi i Norge har kalt 2011 for Vitenskapsåret. Vi har satt av dette året til å stille de grunnleggende spørsmål om forskningens tillit og legitimitet, og vi inviterer til allmenn debatt om høyere utdanning, forskning og innovasjon. Vi har lagt vekt på å skape møteplasser rundt om i landet i form av seminarer, konferanser og andre arrangementer.

Jeg vil legge vekt på at erfaringene med Vitenskapsåret kan komme til nytte under det norske formannskapet neste år, der vi skal arbeide videre for å utvikle det nordiske forskningssamarbeidet.

Jeg har også lyst til å henlede oppmerksomheten på rapporten fra de nordiske statsministrenes arbeidsgruppe, som vi fikk presentert tidlig i et møte i Nordisk råd denne sesjonen, om Norden, ledende i grønn tilvekst. Der er det direkte i visjonsdelen oppfordret til - gjennom tiltak - å utvikle samarbeidet om testsentre for grønne løsninger, og ikke minst samarbeid om utdanning og forskning for grønn tilvekst. Så her følger vi godt opp det som våre statsministre ønsker at vi skal ha gode mål på.

Tuula Peltonen (Finlands Socialdemokratiska Parti (Sd) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Arvoisa herra presidentti! Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan puolesta haluan kiittää ministeriä selonteosta, joka käsitteli erittäin mielenkiintoista ja tärkeää panostusaluetta pohjoismaisessa yhteistyössä. Valiokunta haluaa painottaa ministerineuvoston ja neuvoston välistä hyvää ja rakentavaa vuoropuhelua tässäkin asiassa. Pidämme vuoropuhelua täysin ratkaisevana tekijänä parhaiden mahdollisten tulosten saavuttamiseksi pohjoismaisessa yhteistyössä.

Syyskuussa Oslossa pitämänsä kokouksen yhteydessä valiokunta kokoontui pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön tarkistamiseksi perustetun ministerineuvoston korkean tason ryhmän kanssa. Kerron lyhyesti ryhmän esille tuomista asioista.

Ryhmä on valinnut työlleen otsikon "Tahto tutkimukseen", sillä ryhmän näkemyksenä on, että hyvien tutkimus- ja innovaatioedellytysten luomiseksi tarvitaan taloudellisten varojen lisäksi pitkänäköistä poliittista tahtoa, johon sisältyvät selkeät tavoitteet ja pyrkimykset sekä poliittinen tuki. Ryhmä on muun muassa koonnut analyysien, selvitysten ja arviointien pohjalta tausta-aineistoa, sillä ryhmän mukaan alalla on jo tehty paljon työtä. Raportissaan ryhmä käsittelee ennen kaikkea neljää painopistealuetta, joita ovat:

1) Tutkimuksen ja innovoinnin vuorovaikutus ja sen osuus pohjoismaisen lisäarvon luomiseen. Nykyään on laajoja verkostoja ja pohjoismaisella tutkimus- ja innovaatiokentällä on

keskinäistä luottamusta, mikä ilmenee siinä, että Pohjoismaat voivat luoda yhteiseriä, niin kutsuttuja Common Pot -ratkaisuja, joista ei voi tietää, miten suuri osa annetuista varoista palautuu maalle takaisin hankevaroina.

2) Pohjoismaat ja EU. Pohjoismaiselle EU-yhteistyölle on luotava strategia, jossa määritellään Pohjoismaiden yhteistyömahdollisuuksia EU:n kanssa ja laaditaan suuntaviivoja toiminnalle EU:n puiteohjelmien parissa.

3) Liikkuvuus. Pohjoismaisten tutkijoiden liikkuvuutta tulee parantaa, sillä tutkijoiden tulee osallistua kansainväliseen toimintaan tutkimuksen laadun kohottamiseksi.

4) Tutkimusrakenteet. Miten elinkeinoelämän toiveet ja etu voidaan ottaa paremmin huomioon.

Nykyinen huippututkimusaloite TFI 1 on Pohjoismaiden suurin ilmasto-, ympäristö- ja energia-alan aloite, ja siitä saatujen kokemusten perusteella voi olla ajankohtaista ja hedelmällistä tarkastella seuraavia kysymyksiä: Mitä tuloksia tutkimus- ja elinkeinoelämän huipputason yhteistyö Pohjoismaissa on tuottanut tähän mennessä? Miten aloite voi osaltaan edistää vihreää kasvua? Mitkä ovat tämän pohjoismaisen aloitteen mahdolliset kansainväliset vaikutukset?

Korkean tason ryhmän mukaan toisen huippututkimusaloitteen TFI 2 käynnistämiseksi tarvitaan poliittista painoa, sillä muuten ei tapahdu mitään. Nordforsk olisi voinut käynnistää ensimmäisen huippututkimusaloitteen, muttei tehnyt (tai voinut tehdä) sitä. Se oli pääministerien aloite, ja ryhmän mukaan tämän suuruusluokan aloitteita voidaan käynnistää ainoastaan korkeimmalla poliittisella tasolla.

Arvoisa herra presidentti! Lopuksi haluaisin antaa muutaman johtoajatuksen jatkotyöhön.

On hyvä, että ministerineuvosto ja neuvosto edistävät yhteisiä painopisteitä. On helpompi saada aikaan tuloksia, kun puhalletaan yhteen hiileen.

Miten Pohjoismaiden ja EU:n vuorovaikutusta voidaan vahvistaa ja kehittää? Tulisiko pohjoismaisia painopisteitä koordinoida suuremmassa määrin EU:n asialistan kanssa? Voiko pohjoismainen yhteistyö auttaa lisäämään EU:sta maillemme koituvaa hyötyä ja parantamaan vaikutusmahdollisuuksiamme EU:ssa?

Voiko ministerineuvoston strategia ja keskittyminen osaamiskolmioon edistää pohjoismaisen hyvinvointimallin kehittämistä?

Skandinavisk oversættelse:

Ärade herr president! Å Kultur- och utbildningsutskottets vägnar vill jag tacka ministern för redogörelsen för ett ytterst intressant och viktigt insatsområde i nordiskt samarbete. Utskottet vill understryka den goda och konstruktiva dialogen mellan ministerrådet och rådet även i denna fråga. Vi anser en dialog vara en klart avgörande faktor för att uppnå så bra resultat som möjligt i nordiskt samarbete.

I samband med sitt möte i september i Oslo sammanträdde utskottet med ministerrådets högnivågrupp för översyn av nordiskt forsknings- och innovationssamarbete. Jag skall kort redogöra för de frågor gruppen tog upp:

För sitt arbete har gruppen valt namnet "Vilja till forskning" eftersom gruppen anser att förutom ekonomiska medel behövs långsiktig politisk vilja för att skapa goda förutsättningar för forskning och innovation. Detta omfattar klara mål och ambitioner och politiskt stöd. På basis av analyser, utredningar och utvärderingar har gruppen bland annat sammanställt bakgrundsmaterial, eftersom enligt gruppen har det redan gjorts mycket inom området. I sin rapport tar gruppen framför allt upp fyra prioriteter:

1) Interaktion mellan forskning och innovation och dess roll i skapandet av nordiskt mervärde. Numera finns det breda nätverk och inom nordiska forsknings- och innovationsfältet ömsesidig tillit, som framgår av att de nordiska länderna kan besluta om gemensamma poster, så kallade *Common Pot*-lösningar, av vilka man inte kan veta hur mycket av de anvisade medlen som kommer tillbaka till varje land som projektmedel.

2) Norden och EU. För nordiskt EU-samarbete bör det upprättas en strategi som definierar Nordens möjligheter att samarbeta med EU och innehåller riktlinjer för verksamhet kring EU:s ramprogram.

3) Mobilitet. Mobiliteten bland nordiska forskare bör förbättras eftersom forskare bör delta i internationell verksamhet för att höja nivån på forskningen.

4) Forskningsstrukturer. Hur kan näringslivets förhoppningar och intressen bättre beaktas?

Nuvarande toppforskningsinitiativet TFI 1 är det största klimat-, miljö- och energiinitiativet i Norden, och på basis av erfarenheterna av det kan det vara aktuellt och fruktbart att diskutera följande frågor: Vad har nordiskt samarbete på toppnivå mellan forsknings- och näringslivet hittills resulterat i? Hur kan initiativet för sin del främja grön tillväxt? Vilken internationell inverkan har detta nordiska initiativ eventuellt?

Enligt högnivågruppen behövs det politiskt tryck för att starta andra toppforskningsinitiativet TFI 2 – annars sker ingenting. NordForsk skulle ha kunnat starta första toppforskningsinitiativet men gjorde det inte (eller kunde inte göra det). Initiativet togs av statsministrarna och enligt gruppen kan så här stora initiativ endast startas på den högsta politiska nivån.

Ärade herr president! Avslutningsvis vill jag ta upp ett par ledande tankar för fortsättningen.

Det är bra att ministerrådet och rådet främjar gemensamma prioriteter. Det är lättare att uppnå resultat då vi arbetar för samma mål.

Hur kan växelverkan mellan Norden och EU stärkas och utvecklas? Bör nordiska prioriteter i större grad samordnas med EU:s agenda? Kan det nordiska samarbetat öka den nytta som våra länder drar av EU och öka vårt inflytande i EU?

Kan ministerrådets strategi och fokusen på kunskapstriangeln främja utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen?

Alf Egil Holmelid (Sosialistisk Venstreparti (SV) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Næringsudvalgets talsperson

Næringsutvalget ser positivt på at ministerrådet prioriterer forskningssamarbeidet og ønsker en god og konstruktiv dialog mellom utvalget og rådet om de nordiske forskningsutfordringene og det nordiske forskningssamarbeidet. Vi ser med forventning fram til den lovede gjennomgangen av forskningssamarbeidet, slik at vi kan få en bred diskusjon og legge ambisiøse mål for det framtidige forskningssamarbeidet i Norden.

Ministerrådet viser i sin orientering til Høynivågruppen, som ser på forskningssamarbeidet. Kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget hadde i september et møte med Høynivågruppen. Der ble det presentert interessante vurderinger, og de to utvalgene og Høynivågruppen hadde gode diskusjoner.

En av de tingene som det ble sterkt pekt på i arbeidet til Høynivågruppen, var potensialet for et sterkere og bedre samarbeid mellom forskning og innovasjon. Samspillet mellom forskning og innovasjon kan bidra til å kartlegge og løse store samfunnsoppgaver, som klimatrusselen, den demografiske utviklingen, videreutvikling av velferdsstaten og et inkluderende samfunn, alle områder som er viktige samfunnsutfordringer for Norden. Disse utfordringene peker i retning av større sektorovergripende satsinger, som inkluderer både forskning og innovasjon, både offentlig og privat sektor.

Det er imidlertid viktig å peke på at økt samspill mellom forskning og innovasjon ikke må gå ut over den frie forskningen og føre til at all forskning får et kortsiktig, kommersielt perspektiv. Den frie grunnforskning er fundamentet for all forskning. Uten fri grunnforskning har vi ikke anvendt forskning, og uten anvendt forskning er det liten grunn til å samarbeide med innovasjon. Derfor er det viktig å ha denne balansen i den framtidige forskningsaktiviteten i regi av det nordiske samarbeidet.

Toppforskningsinitiativet, med sine 31 prosjekter til en samlet verdi av 700 mill. norske kr, er en viktig og suksessrik del av det nordiske forskningssamarbeidet. Dette konseptet har vist seg å være en framgangsrik måte å organisere det nordiske forskningssamarbeidet på.

Under sesjonen i Reykjavik la den islandske undervisningsministeren vekt på verdien av et åpent forskningssamarbeid i Norden. Hun sa blant annet at kanskje det mest interessante ved Toppforskningsinitiativet har vist seg å være en attraktiv samarbeidsform for ledende forskningsmiljøer og ledende forskning i Norden. Det viser seg at sentrale forskere, forskere med høy akademisk prestisje, ønsker å søke seg til prosjektene i Toppforskningsinitiativet. Det er faktisk det beste beviset vi kan ha på at vi har funnet en måte å jobbe på som er viktig for forskningssamarbeidet i Norden.

Minister Tora Aasland viste til samarbeid og infrastruktur, som jeg vil peke på som en veldig viktig ting. Jeg har personlig jobbet med forskning i industrien i mange år. Det vi ser, er at den største utfordringen er å klare å løfte fram på nasjonal basis infrastruktur til utvikling. Infrastruktur til utvikling, der forskningen tar steget fra de akademiske institusjonene og over i et pilotprosjekt, og dermed over i industriell virksomhet, er kanskje et av de tyngste økonomiske løftene vi har innenfor forskning og innovasjon. Så hvis vi i Norden kan få et tyngre og bedre samarbeid innen forskningsinfrastruktur, vil det betyr veldig mye for innovasjonen i de nordiske landene.

Jeg vil spesielt peke på at det området der det er tyngst å løfte fram relevant og god infrastruktur for forskning og innovasjon, er området miljøteknologi. Vi ser det i den industrielle utviklingen av for eksempel solceller og vindmøller. Det å trekke fram industrielle pilotanlegg, det å trekke fram infrastruktur som tar steget ut fra labskalaen i forskningsmiljøene på universitetene, er økonomisk krevende, men viktige forutsetninger for at vi skal være internasjonalt konkurransedyktige.

Til slutt vil jeg peke på at Kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget har nedsatt et underutvalg med ansvar for å koordinere forskning, innovasjon og utdanning. Bakgrunnen er den tette koblingen som i dag finnes på disse områdene. Som medlem av dette underutvalget ser jeg fram til et godt samarbeid.

Vi har nå flyttet forskningen fra Kultur- og utdanningsutvalget til Næringsutvalget. Personlig er jeg ikke sikker på om det er en god løsning. Jeg mener at det underutvalget som vi har satt ned for å sikre koblingen mellom kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget når det gjelder forskning, er en veldig viktig kompensasjon for den flyttingen, som jeg personlig mener ikke nødvendigvis var det optimale.

Göran Montan (Moderata samlingspartiet (M) - Den Konservative Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Herr President! Det är med nöje som jag har att presentera Kultur- och utbildningsutskottets betänkande beträffande rörligheten i Norden.

I det aktuella förslaget uppmanas bland annat att Nordiska ministerrådet utreder förutsättningar att införa ett mobilitetsstudielån som gör det möjligt för ungdomar att tillbringa en del av sin studie- och utbildningstid eller praktikperiod i företag i ett annat nordiskt land och vidare att man ser förslaget i anslutning till Nordplusprogrammet.

Kultur- och utbildningsutskottet ger sitt stöd till medlemsförslaget och anser att det sammanfaller på ett bra sätt med de prioriteringar som utskottet över en lång tid har lagt till grund för sitt arbete inom det aktuella området.

Förslaget berör således flera viktiga teman, såsom mobilitet, ungas arbetsträning och möjlighet att få erfarenhet när det är dags för dem att söka arbete. Även avhoppsproblematiken berörs. Det finns goda argument för att dessa frågor i förslaget ses i anslutning till de redan existerande och kraftfulla satsningarna i det nordiska samarbetet, såsom Nordplus. Medlemsförslaget framhäver således att det inom ramen för Nordplus bör övervägas att upprätta möjligheter till stöd för nordiska studerande som önskar meritgivande verksamhetspraktik i ett annat nordiskt land.

Det råder en stor och tvärpolitisk uppmärksamhet på den viktiga kopplingen mellan utbildning och arbetsliv i Norden, och det finns en stor medvetenhet om den stora arbetslöshet som råder bland ungdomar i flera nordiska länder.

Förslaget som nämnts bör ses som ett bidrag från det nordiska samarbetets sida som syftar till att möta just dessa utmaningar. För att uppnå de nödvändiga förutsättningar som krävs för att möta utmaningarna kan Nordjobbprogrammet utvidgas till att få ansvar för att upprätta avtal med olika verksamheter och praktikplatser, på samma sätt som med sommararbeten. Samtidigt kan man även hjälpa studerande att finna bostad och eventuellt även ett fritidsprogram.

Kultur- och utbildningsutskottet är väl medvetet om att olika traditioner råder i de olika nordiska länderna rörande i vilken grad praktik i arbetslivet anordnas som en integrerad del av utbildningen, särskilt på högre utbildningsnivåer. Det är dock utskottets åsikt att detta inte bör vara ett hinder för en utveckling med fokus på en tätare integration mellan utbildning och arbetsliv också inom ramen för Nordplus. På nordisk nivå har Nordforsk redan genomfört ett pilotprogram om en nordisk närings-PhD som kan ses som en viktig inspirationskälla.

Herr President! Sålunda föreslår Kultur- och utbildningsutskottet följande:

å utarbeide en felles strategi for å gjøre mobiliteten lettere for alle unge som vil studere i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordplus for finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordjobb med tilbud om virksomhetspraksisplasser, boliger og fritidsprogram i de nordiske landene for nordiske studerende

å bygge ut informasjon om mulighetene for ulike typer av utdanninger og foretakspraksisplasser i de nordiske landene.

Med detta som bakgrund ber vi Nordiska rådet att ge sitt stöd till förslaget med hänsynstagande till kultur- och utbildningsutskottets synpunkter.

Gorm Kjernli (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Mulighetene for mobilitet i Norden for unge studerende er bakgrunnen for dette medlemsforslaget fra S-gruppen, som det er enstemmighet om i Kultur- og utdanningsutvalget. Den fiktive historien om Jóhanna og Jyrki og de utfordringene de møter som unge studerende, som vi har blitt presentert for, peker på noen av utfordringene. Men vi fikk også et tema belyst i samarbeidsministrenes spørretime i går, da med situasjonen for islandske studenter i Sverige. Vi har en vei å gå for å gjøre mobiliteten enklere.

En del av dette medlemsforslaget ble tatt inn i neste generasjons Norplus, som vi behandlet tidligere i dag, og det gjaldt muligheten for praksisplasser i et annet nordisk land, og samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv. I tillegg har vi rekommandasjonen som ligger på bordet nå, og som representanten Montan akkurat har redegjort for. Jeg kan slutte meg helt til det han sa.

Så skal vi heller ikke underslå at mulighetene for utveksling er mange i dag. Mange nordiske studerende velger å studere i et annet nordisk land, og potensialet for at det kan være enda flere, er til stede. Men det handler også om å synliggjøre de mulighetene som finnes og gjøre det enklere å orientere seg. Jeg har merket meg at Ungdommens Nordiske Råd på sin sesjon nylig vedtok et forslag om en felles nordisk utdanningsportal, hvor det skal bli lettere å se hvilke muligheter du har i de andre nordiske landene innenfor det fagområdet du ønsker å studere: Hvilke andre steder kan jeg ta den utdanningen jeg ønsker meg? Dette er kanskje et forslag som vi også bør se nærmere på, både i rådet og i ministerrådet.

Christine Edda Antorini (Socialdemokraterne (S))

Børn- og undervisningsminister

Hr. præsident, regerings- og parlamentsmedlemmer samt tilhørere! I 2006 vedtog ministerrådet for Uddannelse og Forskning en deklaration om nordisk sprogpolitik. Formålet med en nordisk sprogpolitik er blandt andet, at alle nordboere skal kunne læse og skrive det eller de sprog, som fungerer som samfundsbærende i de områder, hvor de bor, og at alle nordboere skal kunne kommunikere med hinanden først og fremmest på et skandinavisk sprog.

For at følge op på, om man når målene i sprogdeklarationen, skal der gøres status hvert andet år, og dette er den anden redegørelse i rækken. Redegørelsen er baseret på landerapporter fra de fem nordiske lande og de tre selvstyrende områder. Derfor vil jeg allerede nu henvise til mine nordiske kollegaer, som har leveret landerapporterne, hvis der efterfølgende skulle vise sig at være uddybende spørgsmål relateret til de nationale anliggender.

Afrapporteringen har taget afsæt i de fire spørgsmål, som kultur- og undervisningsministrene har formuleret som temaer i sprogdeklarationen. For det første sprogforståelse og sprogkundskab, for det andet parallelsproglighed, for det tredje mangesprogethed og flersprogethed samt for det fjerde Norden som en sproglig foregangsregion.

Jeg vil pege på nogle af de nye initiativer, der er realiseret siden den første afrapportering i 2009.

De skandinaviske sprog har fået en mere fremtrædende plads i undervisningen i flere nordiske lande. I Finland er der i de seneste år igangsat et antal projekter for at gøre svensk mere attraktivt blandt de finsksprogede unge. Det mest kendte er »Svenska nu«, som opfordrer de unge til at anvende det svenske sprog. I dette forår er der også blevet nedsat en arbejdsgruppe, der skal komme med forslag til udvikling af undervisningen i det svenske sprog. På Færøerne er der indført nye læreplaner i alle fag i folkeskolen. Faget dansk starter stadig i 3. klasse, efter 6. klasse skal eleverne kunne udvise kendskab til islandsk og norsk og efter 9. klasse til svensk. I Sverige er der indført nye læreplaner i både folkeskolen og i gymnasiet, og på begge niveauer er kravene til den nordiske sprogforståelse styrket.

Nye læreplaner er naturligvis ikke et mål i sig selv, men det er interessant at se, hvordan den nordiske sprogforståelse er varetaget rundtomkring i Norden.

I spørgsmålet om parallelsproglighed er der stadig flere universiteter og højere uddannelsesinstitutioner, som enten har indført eller er ved at indføre principper for sin sprogpolitik. I Norge er universiteterne og de højere uddannelsesinstitutioner blevet pålagt et ansvar for at vedligeholde og udvikle norsk fagsprog.

Nogle gange glemmer vi den sproglige mangfoldighed, vi har i Norden, og hvilken rigdom, den repræsenterer. Heldigvis minder redegørelsen os om de mange tiltag, som berører det mangesprogede samfund og de flersprogede borgere.

Den minder os også om, at sprog ændrer status. Det gælder for dansk i Grønland, hvor grønlandsk med Selvstyrets indførelse i 2009 er det officielle sprog, mens dansk kan anvendes i offentlige forhold. Tegnsprog har også ændret status i Island, en lov om det islandske sprogs stilling er trådt i kraft, og det medfører, at tegnsprog nu er på lige fod med islandsk i al kommunikation. I Finland er der udkommet et sprogpolitisk program for tegnsprog, og der er nedsat en arbejdsgruppe for en revitalisering af de samiske sprog i Finland. I Sverige er der indført en ny sproglov og en ny lov om nationale minoriteter og minoritetssprog, og retten til modersmålsstøtte i forskolen for børn med et andet modersmål skrives ind i en ny skolelov. I Finland og Norge er der igangsat konkrete initiativer til at gøre embedsmandsværkets sprog bedre, altså det, vi ofte refererer til som klartsprogsarbejdet.

Dette var en kort opsummering af nogle af de nye initiativer. De viser, at Norden stadig har en ambition om at være en sproglig foregangsregion, hvor vi arbejder hårdt for fortsat at kunne kommunikere med hinanden på de skandinaviske sprog.

Børn og unge er vores fremtid også på sprogområdet i det nordiske samarbejde. Det er derfor en glæde for mig at kunne fremlægge redegørelsen om nogle af de mange tiltag, der på

længere sigt skal fremme forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge. Redegørelsen viser, at der er sket en hel del på sprogområdet inden for de senere år. Med etableringen af Nordisk Sprogkoordination og lanceringen af Sprogkampagnen 2010-2011 fik vi samlet fokus. Nu ved Sprogkampagnens afslutning starter nogle af tiltagene for alvor, og de lanceres i disse måneder. Kampagnen er altså et led i en fokuseret indsats også for de kommende år.

Vi er nu i en situation, hvor både Nordisk Kulturfond, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har fokus på børn og unge og vigtigheden af at styrke deres forståelse af de skandinaviske sprog. Dette samspil værdsættes i ministerrådet, og jeg ønsker en dialog om, hvad vi hver især kan gøre, men også hvad vi sammen skal gøre for at vende den udvikling, at unge i Norden i dag er markant dårligere til at forstå hinandens sprog, end deres forældres generation var.

Sprogdeklarationen fra 2006 udtrykker en forventning til den nordiske sprogpolitik. Udgangspunktet er, at Nordens samfundsbærende sprog er og forbliver stærke og levende. Deklarationen udtrykker også en forventning om brugen af dansk, norsk og svensk i nordisk sammenhæng, nemlig at det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog, det vil sige dansk, norsk og svensk. Men hvis det nordiske samarbejde skal foregå på dansk, norsk og svensk i fremtiden, skal vi arbejde for det mål hele tiden, hvert år, altid og gerne sammen. Sprog lever i samfund, men læres af individer. Det bliver derfor interessant at følge de mange spændende tiltag, der er taget rundtomkring i Norden, og lære af de erfaringer, vi er ved at gøre os.

Traditionelt har vi nok i alle lande været optaget af, at børnene skal kunne læse tekster på de forskellige sprog, men at kunne lytte og forstå er også vigtigt. Det, der er svært i arbejdet med børn og unges sprogforståelse i dansk, norsk og svensk, er, at det ikke er smart at beskæftige sig med disse sprog. Det er smart at lære spansk og kinesisk.

Samtidig har udviklingen med unges forbrug af internet, sociale medier, tv og film betydet, at engelsk har fået en stadig større plads i de unges sprogverden. Det skal vi ikke begræde, for engelsk er et særdeles vigtigt sprog for de unge at kunne kommunikere på, men vi må ikke glemme den fællesmængde af både kultur og sprog, vi har i de nordiske lande. Der er vel næppe nogen, som kommer hjem fra skole og med begejstring fortæller, at de kan forstå tallene på dansk, eller at de kender de såkaldte falske venner på norsk, og hvem ved, og her er jeg nødt til at sige, at jeg selv har lært et nyt ord, hvad er en *hybelkanin*? Det er et norsk ord, som på dansk betyder en nullermand. Jeg synes nu, at det er et godt, jeg har lært, og det har jeg tænkt mig at bruge fremover; måske kan jeg så som børne- og undervisningsminister her i Danmark stimulere til, at vi lærer nogle af de bedre ord fra hinandens sprog. Det sidste står ikke i mit talepapir, men jeg vil godt understrege det. Det synes jeg er en af de værdier, vi har, nemlig at vi kan bruge hinandens sprog.

Nabosprogforståelsen er derfor et område, som stiller store krav til dem, der underviser børn og unge. De skal kunne sprogene selv, og så kræver det gode, morsomme og udfordrende sprogværktøjer med vejledning i, hvordan materialet bruges. Det kræver også, at underviserne formår at gøre nødvendigheden af at kunne forstå de nordiske sprog nærværende og forståelig for børn og unge. For det handler ikke bare om ord og sætninger, der minder hinanden. Det handler om en fælles kultur, en fælles viden og en fælles forståelse af verden.

Som led i Sprogkampagnen har det danske Ministerium for Børn og Undervisning arrangeret en sprogkonference om nabosprogsforståelse i Norden for netop lærere i grund- og ungdomsuddannelserne. Konferencen afholdes her i København den 30. november 2011, og et af temaerne er bl.a., hvordan vi får engageret børn og unge.

Jeg vil slutte af med at fortælle en historie om en 3-årig pige fra Danmark, som tog til Sverige med sine forældre på et par dages ferie mellem jul og nytår. Hjemme havde de talt om, at Sverige var et helt andet land, og at de der talte et andet sprog. Tilbage i København, da hun skulle til at sove, fortæller hun om sine observationer, og hun siger: I Sverige taler de næsten dansk. Og det er jo dejligt, at en pige på 3 år har opdaget, hvad essensen er, nemlig at der ikke er langt imellem sprogene.

Det er med barnets åbenhed og sproglige nysgerrighed, vi bedst kan møde andre sprog, og det er derfor glædeligt, at der i 2012 som et pilotprojekt vil blive sat fokus på sprog og de yngste.

Tak.

Olemic Thommessen (Høyre (H) - Den Konservative Gruppe)

Kultur- og Uddannelsesudvalgets talsperson

Takk for en utmerket redegjørelse om viktigheten av de skandinaviske språk og de skandinaviske språks utviklingsmuligheter. Det er på dette området som på så mange andre områder viktig at vi ikke bare gleder oss over festformuleringene og de gode målsettingene, men at vi også evner å sette dem igjennom og få de gode resultatene.

I de to dokumentene vi diskuterer, er det meget godt, og jeg slutter meg til det statsråd Antorini anførte. Allikevel er det nok et par bemerkninger jeg føler behov for å komme med.

For det første til selve rapporten: Sammenlignet med rapporten fra 2009 konkluderer ikke denne rapporten så godt når det gjelder resultatene. Den beskriver resultatene, men den konkluderer ikke så godt. Jeg tror kanskje tydeligere konklusjoner eller vurderinger rundt det man har oppnådd, ville være til nytte; bare et lite tips til neste gang.

For det andre til skolene og utdanningen: Jo, det er slik at det er gjort utmerkede ting når det gjelder læreplanene. Det betyr at man har gode målsettinger. Men dessverre er det også slik at undersøkelser forteller oss at det som faktisk undervises i skolene, nok ikke alltid er i tråd med læreplanen. I Norge har Utdanningsdirektoratet gjort en undersøkelse av hvordan skandinavisk undervisningen skjer, og det er meget begredelig lesning. Realiteten er at læreplanene på dette punktet stort sett ignoreres, og at det lille som er, ligger meget langt tilbake å ønske i forhold til de kvalitetskrav som læreplanen beskriver. Tilsvarende undersøkelser har man også for Sverige, der man får å vite at ca. 1/3 av skolene ikke har skandinaviskundervisning, selv om det står i læreplanene. Jeg kjenner ikke til hva tilfellet er i Danmark, men jeg håper at Danmark er meget bedre enn de to andre.

Det som er en realitet, er altså at det må utvises en sterkere vilje til faktisk å bringe undervisingen frem, ikke bare beskrive den i læreplanene. Et viktig virkemiddel i så henseende er undervisningen på lærerhøyskolene og på universitetene, som utdanner lærerne. Der kjenner vi også til fra undersøkelser at skandinaviskundervisningen mer eller mindre ignoreres. Det gis aldri eksamener som avspeiler skandinaviskundervisningen, og den tillegges særdeles liten vekt. Vi kjenner fra enkelte læresteder i Norge at skandinaviskundervisningen er redusert til å være et lørdagsseminar med besøk av en svensk forfatter som leser litt fra sine bøker altså er den på et minimums- eller ikke-eksisterende nivå.

Altså, mine damer og herrer: Det er rom for bedring når det gjelder faktisk å sette igjennom hva læreplanene indikerer. Jeg håper at vi ved neste rullering av evalueringen av

språkdeklarasjonen kan ha det som tema, og at vi da kan ha en statsråd som forteller oss at nå undervises det faktisk i skandinavisk ved skolene.

Så til spørsmålet om parallellspråklighet. Vi har en felles inngang til parallellspråklighet, og da tenker jeg på relasjonen engelsk - skandinavisk. Det vi opplever, er jo at engelsk implementeres i våre språk. Vi opplever at viktige institusjoner i næringslivet og i særdeleshet innenfor høyere utdanning i stadig sterkere grad bruker engelsk. Vi er en del av et internasjonalt samfunn, så slik skal det også være. Samtidig er det klart at hvis vi skal opprettholde de skandinaviske språk som fullverdige språk, trenger vi også de prosesser som naturlig fører til nydannelse av ord og begreper. Slik det ligger an nå, ser vi at hele sektorer innenfor høyere utdanning faktisk ikke produserer lærebøker, eller i hvert fall i særdeles liten grad produserer lærebøker, artikler eller tilsvarende på skandinavisk, og at man så godt som totalt går over til engelsk.

De skandinaviske landene har valgt litt forskjellige veier inn til dette. I Finland har man lagt noen retningslinjer som understreker betydningen av finsk og svensk, der man legger en føring for universitetenes egne strategier. I Norge har man en litt mindre grad av dette, men man har i alle fall oppfordret universitetene til å lage strategier for språk, og flere av dem har gjort det. I Sverige har man i liten grad lagt noen som helst føringer. Disse forskjellene ser man også utslag av når det gjelder i hvilken grad universitetene tillegger språket i lærebøkene vekt. De norske universitetene har lagt seg på en linje der man mener at man på bachelornivå skal ha lærebøker også på skandinavisk, i alle fall i så stor grad at det ivaretar behovet for utviklingen av fagspråkene. Så innser man at man på master- og doktorgradsnivå legger seg på engelsk. Jeg tror det kan være en retningslinje og en inngang til hvordan vi bør håndtere disse tingene i fremtiden.

Så er det et par ting jeg vil nevne avslutningsvis. Det ene dreier seg om den instans som heter Nordisk språkkoordinasjon. Det er en instans som har hatt en god start, som har en lang rekke ansvarsområder, som skal foreta koordinering mellom fagmiljøene innenfor språkfeltet, som skal drive oppsøkende virksomhet overfor skoler og andre typer utdanningsinstitusjoner, som skal drive kampanjevirksomhet, informasjonsvirksomhet samt en rekke andre ting. Til dette har de hele 1,2 årsverk å arbeide ut ifra og et budsjett som på prosjektnivå for språkkampanjen anslagsvis er på under 2 mill. kr, litt avhengig av hva man regner inn. Det er veldig bra, det som gjøres i Nordisk språkkoordinasjon, men hvis vi mener noe med denne satsingen, og hvis vi gjennom kampanjer virkelig skal nå frem og nå ut, ja, så vil det være behov for økte ressurser og å styrke denne virksomheten.

Det er snart ti år siden Nordisk Kulturfond gjennomførte sin undersøkelse om språkforståelse som statsråden viste til. Hun viste til at språkforståelsen blant de unge har vært synkende. Det baserer seg på Nordisk Kulturfonds forskningsprosjekt. Det er som sagt ti år siden. Mon det ikke ville være nyttig å igangsette et nytt forskningsprosjekt? Det tar et par år å gjøre det. Starter man med det arbeidet nå, vil man komme i gang. Forskningsprosjektet har vært en referanse for nesten all språkpolitisk diskusjon siden. Det ville vært uhyre interessant også å se om noen av de tingene man har satt i gang, har hatt virkning, og det ville også være meget interessant å se hvordan språkutviklingen skjer i de respektive nordiske land. Hastigheten er betydelig på dette området, og jeg tror vi ville hatt nytte av en slik undersøkelse.

Árni Þór Sigurðsson (Vänsterpartiet - De Gröna (VG) - Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)

Hr. præsident. Vi har modtaget ministerrådets redegørelse for opfølgning på sprogdeklarationen, og der bliver gjort rede for, hvordan man arbejder med sprogdeklarationen i de forskellige lande, med fokus på skolesystemet. Det er vigtigt, at vi ikke

giver rabat i implementeringen af sprogdeklarationen og følger godt med i, hvordan regeringerne arbejder videre. Men det er også vigtigt, at vi hele tiden er på vagt og arbejder for at øge sprogforståelsen på anden vis. Der findes nemlig mange måder til at øge fremmedsprogsforståelsen blandt børn og unge. Ud over skolesystemet foregår der mange sprogtiltag, kurser og lignende på sprogskoler og i foreninger. Vi har for eksempel gode forbundsfæller i kampen for øget sprogforståelse i Foreningen NORDEN, og de har netop vundet en delt førsteplads i ministerrådets kampagne med sprogprojektet Norden i skolen. Vi bør derfor bruge de muligheder, vi som politikere har, i den folkelige bevægelse, som har et stort netværk i hele Norden

Noget at det vigtigste for at skabe sprogforståelse er at møde mennesker. Vi bør derfor rette vores opmærksomhed mod at skabe mødepladser for børn og unge. Der er intet, der fremmer forståelsen mere end at møde andre unge og knytte venskaber og kontakter. Nordisk Råd bør derfor rette opmærksomheden mod de nordiske støtteordninger og se efter, om de tager højde for at give rejsestøtte til børn og unge, så disse selv kan opleve de andre nordiske lande og knytte kontakter, som de kan holde i live med de sociale medier, som de så flittigt bruger.

Hr. præsident, jeg kan ikke, når jeg taler om sprog, forlade talerstolen uden også at benytte mig af mit modersmål og det gamle, oprindelige nordiske sprog, så jeg går nu over til islandsk og gør brug af den udmærkede tolketjeneste, vi har her.

Ég tel að það sé gríðarlega mikilvægt fyrir okkur að gera okkur grein fyrir því að norrænn málskilningur byggir á samskiptum fólks. Þess vegna er brýnt að virkja nýja Norðurlandabúa og vekja áhuga þeirra og skilning á norrænu samstarfi. Sérstaða tungumálasamfélags á Norðurlöndum felst í pólitískum vilja til að halda því við. Þetta er meðal annars það sem kemur fram í formennskuáætlun Noregs fyrir árið 2012, þar sem meðal annars er lögð sérstök áhersla á tungumálið. Ég hef verið þeirrar gæfu aðnjótandi sem Íslendingur með íslensku sem móðurmál að hafa dönsku sem fyrsta erlenda tungumál í skóla, þannig var það á Íslandi en er ekki lengur, hafa búið í Noregi og Svíþjóð um alllangt skeið og get því gert mig skiljanlegan og skilið þessi tungumál. En það á alls ekki við um alla, þetta er sérstök gæfa sem ég hef orðið aðnjótandi. En þetta hefur kennt mér hversu mikilvægt það er einmitt að styðja við ungt fólk þannig að það geti átt þess kost að læra tungumál annarra Norðurlanda. Og eins og ég sagði áðan þá er það best gert með samskiptum og með því að tryggja möguleika þeirra meðal annars á námi milli Norðurlandanna.

Ég fagna þeim áherslum sem forsætisráðherra Noregs gerði grein fyrir í upphafi þingsins um formennskuáætlun Noregs, þar sem áhersla er meðal annars á tungumál. Og ég hlakka til á vettvangi menningar- og menntamálanefndar að takast á við það verkefni og vinna á vegum menningar- og menntamálanefndar Norðurlandaráðs áfram að því í samskiptum og samstarfi við formennskulandið.

Skandinavisk oversættelse

Hr. præsident. Vi har modtaget ministerrådets redegørelse for opfølgning på sprogdeklarationen, og der bliver gjort rede for, hvordan man arbejder med sprogdeklarationen i de forskellige lande, med fokus på skolesystemet. Det er vigtigt, at vi ikke giver rabat i implementeringen af sprogdeklarationen og følger godt med i, hvordan regeringerne arbejder videre. Men det er også vigtigt, at vi hele tiden er på vagt og arbejder for at øge sprogforståelsen på anden vis. Der findes nemlig mange måder til at øge fremmedsprogsforståelsen blandt børn og unge. Ud over skolesystemet foregår der mange sprogtiltag, kurser og lignende på sprogskoler og i foreninger. Vi har for eksempel gode forbundsfæller i kampen for øget sprogforståelse i Foreningen NORDEN, og de har netop vundet en delt førsteplads i ministerrådets kampagne med sprogprojektet Norden i skolen. Vi

bør derfor bruge de muligheder, vi som politikere har, i den folkelige bevægelse, som har et stort netværk i hele Norden.

Noget at det vigtigste for at skabe sprogforståelse er at møde mennesker. Vi bør derfor rette vores opmærksomhed mod at skabe mødepladser for børn og unge. Der er intet, der fremmer forståelsen mere end at møde andre unge og knytte venskaber og kontakter. Nordisk Råd bør derfor rette opmærksomheden mod de nordiske støtteordninger og se efter, om de tager højde for at give rejsestøtte til børn og unge, så disse selv kan opleve de andre nordiske lande og knytte kontakter, som de kan holde i live med de sociale medier, som de så flittigt bruger.

Hr. præsident, jeg kan ikke, når jeg taler om sprog, forlade talerstolen uden også at benytte mig af mit modersmål og det gamle, oprindelige nordiske sprog, så jeg går nu over til islandsk og gør brug af den udmærkede tolketjeneste, vi har her.

Jeg anser det for kolossalt vigtigt for os, at vi gør os det klart, at nordisk sprogforståelse bygger på det indbyrdes samkvem mellem mennesker. Derfor er det nødvendigt at aktivere nye nordiske borgere og vække deres interesse og forståelse for nordisk samarbejde. Sprogfællesskabets særstilling i de nordiske lande hviler på politisk vilje til at holde det ved lige. Det er blandt andet hvad der fremgår af Norges plan for sit formandskab for året 2012, hvori der blandt andet lægges særlig vægt på sproget. Jeg har nydt det privilegium som islænding med islandsk som modersmål at have dansk som første fremmedsprog i skolen, for sådan var det tidligere på Island, i modsætning til nu. Endvidere at have boet i lange perioder i Norge og Sverige, hvorfor jeg kan gøre mig forståelig på og selv forstå disse landes sprog. Men det gælder langtfra alle, det er et særligt privilegium, som jeg har fået lov til at nyde. Men dette har lært mig, hvor vigtigt det er netop at støtte unge mennesker, således at de kan få mulighed for at lære de andre nordiske landes sprog. Og som jeg sagde før, gøres dette bedst ved indbyrdes samkvem mellem mennesker og ved at sikre deres muligheder, blandt andet for uddannelse på kryds og tværs mellem de nordiske lande.

Jeg hilser med glæde de prioriteringer, som Norges statsminister redegjorde for i begyndelsen af sessionen, om Norges plan for sit formandskab, hvori der blandt andet lægges vægt på sprog. Og jeg glæder mig til på Kultur- og undervisningsudvalgets arena at bakse med denne opgave og til på vegne af Nordisk Råds Kultur- og undervisningsudvalg fortsat at arbejde for den i forening med og i samarbejde med formandslandet.

15. Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer

Præsident: Bertel Haarder

Dokumentation:

- Nordisk Råds årsberetning 2010 (Dokument 1)

- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2010 (C 1)

- Kontrolkomitéens redegørelse for virksomheden 2010

- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010
(C 3/kk)

- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010 (C 4/kk)

- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010
(C 5/kk)

Præsidenten: Vi går nu over til dagsordenens punkt 15: Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer, og går til behandling af Nordisk Råds årsberetning 2010, Dokument 1. Er der nogen, der ønsker ordet? Svaret er NEJ. Diskussionen er hermed afsluttet.

Præsidenten: Vi kan da gå over til beslutning. Det foreslås, at følgende dokument tages til efterretning: Dokument 1 Nordisk Råds årsberetning for 2010

Præsidenten: Kan plenarforsamlingen godkende, at Dokument 1 tages til efterretning? Svaret er JA.

Beslutning:

Rådet besluttet at tage Dokument 1 til efterretning

Præsidenten: Vi behandler nu Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – årsregnskab for 2010 (C 1). Er der nogen, der ønsker ordet? Svaret er NEJ. Diskussionen er hermed afsluttet.

Præsidenten: Vi kan da gå til beslutning. Det foreslås, at C1 tages til efterretning?

Kan plenarforsamlingen godkende C1? Svaret er JA.

Beslutning:

Rådet besluttet at tage Dokument 1 til efterretning

Præsidenten: Vi behandler nu Kontrolkomiteens redegørelse for virksomheden 2010. Jeg giver hermed ordet til kontrolkomiteens formand Eero Suutari.

Præsidenten: Det foreslås, at Kontrolkomiteens redegørelse for virksomheden 2010 tages til efterretning?

Kan plenarforsamlingen godkende redegørelsen? Svaret er JA.

Beslutning:

Rådet besluttet at tage Kontrolkomieens redegørelse til efterretning

Præsidenten: Under punkt 15 findes også 3 betænkninger som Kontrolkomitéen har behandlet:

- C3/kk Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010,

- C4/kk Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010

- C5/kk Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010.

Kontrolkomitéen foreslår, at dokumenterne tages til efterretning. Kan plenarforsamlingen godkende Kontrolkomitéens forslag? Svaret er JA.

Beslutning:

Rådet besluttet at tage dokumenterne C3, C4 og C5 til efterretning

Eero Suutari (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Kontrolkomittéens formand

Arvoisa puheenjohtaja! Tarkastuskomitea toteaa tyytyväisenä, että viime vuoden jatkunut tarkastustehtävä, Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallinnan tarkastelu, on saatu päätökseen. Valtiontilintarkastajat ovat vahvistaneet, että projektinhallintaa on parannettu monin tavoin. Tilastojen mukaan projektien määrää on vähennetty, mikä osoittaa sitä että projektitoimintaa on keskitetty suosituksen mukaisesti. Käyttöön on otettu uusia työskentelytapoja, ja työntekijöitä on koulutettu projektien käsittelyssä. Lisäksi on perustettu tietokanta, josta laajan projektitoiminnan tulokset on helpommin nähtävillä.

Tänä vuonna tarkastuskomitea on käynnistänyt työn, jossa arvioidaan neuvoston suositusten toimeenpanoa. Vuosina 2005 – 2009 neuvosto hyväksyi kaikkiaan 137 suositusta, joista 101 annettiin jäsenehdotuksesta tai valiokuntaehdotuksesta ja 36 ministerineuvoston ehdotuksesta. Neuvoston käsittelemien asioiden määrä on sinänsä myönteinen asia, mutta tärkeämpää on kuitenkin, että neuvoston päätöksillä saadaan jotakin aikaan.

Tarkastuskomitean käynnistämän analyysin tarkoituksena on selvittää, onko jotakin saatu aikaan. Tavoitteemme on, että analyysin tulokset esiteltäisiin ensi vuoden alussa ja että ehdotus mahdollisesta seurannasta voidaan esitellä ensi vuoden syysistunnossa.

Tänä vuonna tarkastuskomitea on ryhtynyt käymään järjestelmällisesti läpi pohjoismaisia laitoksia. Haluamme saada käsityksen niiden tuomasta pohjoismaisesta hyödystä. Tähän mennessä komitea on vieraillut seuraavissa laitoksissa: Nordregio, Pohjoismainen hyvinvointikeskus, Pohjoismainen kulttuurirahasto, NordGen ja Pohjoismainen elokuva- ja televisiorahasto. Kyseessä ei ole laitosten arviointi, vaan yritys muodostaa käsitys niiden toiminnasta. Joissakin tapauksissa tarkastuskomitea saattaa päätyä siihen, että perusteellinen arviointi on tarpeen. Jokaisesta vierailusta kirjoitetaan lyhyt raportti. Niissä voi olla myös kriittisiä huomioita ja havaintoja asioista, joita asianomaista laitosta kehotetaan tarkastelemaan lähemmin.

Tarkastuskomitea tarkastelee myös pohjoismaisten aktiviteettien ja laitosten satunnaisesti valittuja arviointiraportteja ja kommentoi niitä siltä osin, kun se arvioidaan

tarkoituksenmukaiseksi. Tänä vuonna tarkastuskomitea on tutkinut Nopefin ja Pohjoismaiden innovaatiokeskuksen arviointiraportteja, joiden pohjalta on syytä käynnistää seuranta.

Tarkastuskomitea on syyskuun kokouksessaan käynyt läpi Tanskan valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomukset Pohjoismaiden ministerineuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston toiminnasta.

Ministerineuvoston toiminnasta ei tilintarkastuskertomuksessa ole mitään sen kummempaa huomauttamista. Tosin siinä mainitaan kolme laitosta, joiden toimintaan liittyviä asioita tarkastuskomitea aikoo seurata. Lisäksi vahvistetaan, kuten mainitsin jo aiemmin, että projektinhallinta on kehittynyt erittäin myönteisesti.

Neuvostoa koskevassa tilintarkastuskertomuksessa ei ole mitään sellaista, minkä vuoksi tarkastuskomitean pitäisi ryhtyä toimiin.

Kulttuurirahastoa koskevassa tilintarkastuskertomuksessa ei ole merkittäviä huomioita, paitsi että siinä huomautetaan negatiivisesta omasta pääomasta ja siitä, että asia tulee korjata. Lisäksi kulttuurirahastoa kehotetaan kehittämään hankedokumentointiaan, jotta hankkeiden tulokset saataisiin dokumentoitua paremmin. Tarkastuskomitea seuraa näitä asioita seuraavan vuoden tilintarkastuskertomuksessa.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia, jotka ovat tukeneet tarkastuskomitean työtä. Komitean tehtävänä on etsiä mahdolliset heikkoudet ja saattaa ne asianomaisten tietoon. Toivon, että kaikki ymmärtävät tämän ja ottavat mahdollisen kritiikin vastaan mahdollisuutena edistää ja kehittää hyvää pohjoismaista yhteistyötä entisestään.

Kuten asiakirjoista käy ilmi, tarkastuskomitea ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi Pohjoismaiden ministerineuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilintarkastuskertomukset.

Skandinavisk oversættelse:

Ärade ordförande! Kontrollkommittén noterar med tillfredsställelse att den granskningsuppgift som pågått det gångna året, granskning av projekthanteringen vid Nordiska ministerrådet, nu har avslutats. Statsrevisorerna har bekräftat att projekthanteringen förbättras klart. Enligt statistik har antalet projekt minskat, det vill säga projektverksamheten har fokuserats enligt rekommendationen. Det har tagits i bruk nya arbetsmetoder och anställda har utbildats i projekthantering. Ytterligare har det skapats en databas där det är lättare att finna resultaten av den omfattande projektverksamheten.

I år har Kontrollkommittén inlett ett arbete för att utvärdera verkställandet av rådets rekommendationer. Åren 2005–2009 godkände rådet totalt 137 rekommendationer varav 101 baserade sig på ett medlems- eller utskottsförslag och 36 på ett ministerrådsförslag. Antalet frågor som rådet behandlar är i sig positivt men ännu viktigare är dock att vi får något till stånd med de beslut som rådet tar.

Syftet med den analys som Kontrollkommittén inlett är att utreda om någonting fåtts till stånd. Vårt mål är att presentera resultaten av analysen i början av nästa år och ett förslag om en eventuell uppföljning på höstsessionen nästa år.

I år har Kontrollkommittén börjat systematiskt gå igenom nordiska institutioner. Vi vill få en uppfattning om den nordiska nytta de skapar. Hittills har kommittén besökt följande institutioner: Nordregio, Nordens Välfärdscenter, Nordiska kulturfonden, NordGen och Nordisk

Film & TV-fond. Det handlar inte om en utvärdering av institutioner utan om ett försök att bilda en uppfattning om deras verksamhet. I vissa fall kan Kontrollkommittén dra slutsatsen att det behövs en ingående utvärdering. Om varje besök skrivs en kort rapport. De kan även innehålla kritiska observationer och iakttagelser som institutionen i fråga uppmanas att granska närmare.

Kontrollkommittén går även igenom slumpmässigt utvalda utvärderingsrapporter om nordiska aktiviteter och institutioner och kommenterar dem då det anses vara ändamålsenligt. I år har Kontrollkommittén gått igenom utvärderingsrapporterna om Nopef och Nordisk Innovationscentrer på basis av vilka det finns skäl att inleda en uppföljning.

På sitt septembermöte gick Kontrollkommittén igenom de danska statsrevisorernas berättelser om revisionen av verksamheten vid Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet och Nordiska kulturfonden.

I revisionsberättelsen om ministerrådet finns inget större att anmärka om verksamheten. I den nämns dock tre institutioner vars verksamhet kontrollkommittén ämnar följa med. Dessutom bekräftas, som jag redan nämnt, att projekthanteringen utvecklats ytterst positivt.

Revisionsberättelsen om rådet innehåller inget som föranledde åtgärder av Kontrollkommittén.

I revisionsberättelsen om Kulturfonden finns inget större att anmärka förutom en anmärkning om det negativa egna kapitalet och att situationen bör rättas till. Ytterligare uppmanas Kulturfonden att utveckla sin projektdokumentation så att projektresultaten dokumenteras bättre. Kontrollkommittén kommer att följa upp dessa frågor i revisionsberättelsen nästa år.

Avslutningsvis vill jag tacka alla som understött arbetet vid Kontrollkommittén. Kommitténs uppgift är att identifiera eventuella svagheter och informera relevanta parter om dem. Jag hoppas att alla förstår detta och tar emot eventuell kritik som en möjlighet att ytterligare främja och utveckla gott nordiskt samarbete.

Som det framgår av dokumenten föreslår Kontrollkommittén att Nordiska rådet lägger berättelserna om revisionen av Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet och Nordiska kulturfonden till handlingarna.

Sonja Mandt (Det norske Arbeiderparti (A) - Den Socialdemokratiske Gruppe)

Lederen for Kontrollkomiteen har redegjort godt for komiteens arbeid det siste året. Jeg vil bare utdype et par av de tingene han var inne på.

Vi har en viktig oppgave på vegne av alle dem som sitter her, og den tar vi på største alvor. Derfor har vi det siste året intensivert arbeidet med hvordan vi bruker pengene, hvordan vedtak følges, og hvordan Nordisk ministerråd følger opp det vi vedtar her på sesjonen. Vi har en langsiktig plan der vi besøker mange av institusjonene våre. Og ved å besøke de ulike institusjonene og stille de samme spørsmålene kan vi finne den nordiske nytten: Hvordan pengene brukes, og hvordan den nordiske nytten utnyttes i realiteten. Sett i lys av de budsjettutfordringene vi ser framover, er det et helt nødvendig arbeid.

Jeg tror også at de institusjonene som vi har besøkt, kritisk har måttet gå inn i sin egen virksomhet, de har måttet vurdere driften sin litt annerledes, se det på en ny måte, og det tror jeg er sunt. Det å gå gjennom sin egen drift, det å gi svar på de spørsmålene vi har stilt,

forsterker det vi ønsker å vite. Det er viktig å være under kritisk vurdering av Kontrollkomiteen.

Kontrollkomiteen har også satt fokus på hva Nordisk ministerråd gjør med det vi vedtar her på sesjonen, slik som lederen var inne på. Det er også veldig viktig, for vi ønsker en ordentlig begrunnelse. Hvorfor blir det avskrevet? Det ønsker vi litt mer greie på. Det er et omfattende og omstendelig arbeid, som lederen var inne på. Men det er også viktig å lære ut fra den virksomheten og si at vi skal lage gode politiske utvalgsforslag her i sesjonen, som kan gå videre i Nordisk ministerråd og ikke bli avskrevet. Vi vil ha en begrunnelse på hvorfor rekommandasjonen avskrives. Noen ganger gir bare utvalget opp før vi ser at det skjer noe.

Kontrollkomiteen må fortsette å være en vaktbikkje og sørge for at den kunnskapen og de vedtakene som blir gjort her, kommer alle i Nordisk råd til gode.

16. Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer og interne beslutninger

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Vi går nu over til behandling af dagsordenspunkt 16: Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger, Dokument 13. Dokumentet indeholder oversigt over hvilke rekommandationer og fremstillinger, som afskrives og hvilke som opretholdes. Medlemmerne har mulighed for at bede om ordet angående rekommandationer eller fremstillinger, som ikke har været til debat tidligere.

Præsidenten: Er der nogen, der ønsker ordet? Svaret er NEJ.

Beslutning:

Rådet besluttede at godkende Dokument 13

Præsidenten: Præsidiets opfølgning af interne beslutninger er omdelt i salen. Jeg foreslår, at plenarforsamlingen tager Præsidiets opfølgning af interne beslutninger til efterretning. Er der nogen der ønsker ordet? Svaret er NEJ

Beslutning:

Rådet besluttede at godkende Præsidiets opfølgning af interne beslutninger

17. Valg

Præsident: Bertel Haarder

Valg af Nordisk Råds præsident

Kimmo Sasi (saml), Den Konservative Gruppe

Valg af Nordisk Råds vicepræsident

Silvia Modig (vänst), Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Valg af medlemmer til Præsidiet

Den Socialdemokratiske Gruppe

Maja Panduro (S), Danmark

Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland

Helgi Hjörvar (A), Island

Bendiks H. Arnesen (A), Norge

Karin Åström (S), Sverige

Midtergruppen

Bertel Haarder (V), Danmark,

Simo Rundgren (cent), Finland

Rigmor Andersen Eide (Krf), Norge

Åsa Torstensson (C), Sverige

Den Konservative Gruppe

Kimmo Sasi (saml), Finland, president

Per-Kristian Foss (H), Norge

Cristina Husmark Pehrsson (M), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Silvia Modig (vänst), Finland, vice-president

Valg af medlemmer til Kultur- og Uddannelsesudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe

Sjúrður Skaale (Jvfl.), Danmark

Tuula Peltonen (sd), Finland

Gerd Janne Kristoffersen (A), Norge

Peter Johnsson (S), Sverige

Midtergruppen

Karen Ellemann (V), Danmark, næstformand

Villum Christensen (LA), Danmark

Andreas Uldum (D), Grønland

Den Konservative Gruppe

Sinuhe Wallinheimo (saml), Finland

Olemic Thommesen (H), Norge

Göran Montan (M), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Høgni Hoydal (T), Færøerne

Árni Þór Sigurðsson (VG), Island, formand

Uden partigruppetilknytning

Marie Krarup (DF), Danmark

Maria Tolppanen (saf), Finland

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Valg af medlemmer til Medborger- og Forbrugerudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe

Thomas Jensen (S), Danmark

Suna Kymäläinen (sd), Finland

Anna Ljunggren (A), Norge

Martin Kolberg (A), Norge, næstformand

Maria Stenberg (S), Sverige

Midtergruppen

Jeppe Mikkelsen (RV), Danmark

Satu Haapanen (gröna), Finland, formand

Den Konservative Gruppe

Illugi Gunnarsson, (Sj.), Island

Michael Tetzschner (H), Norge

Hans Wallmark (M), Sverige

Isabella Jernbeck (M), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Marianne Berg (V), Sverige

Uden partigruppetilknytning

Morten Marinus (DF), Danmark

Juho Eerola (saf), Finland

Per Arne Olsen (FrP), Norge

Valg af medlemmer Miljø- og Naturresurseudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe

Kim Kielsen (S), Grønland

Torstein Rudihagen (A), Norge

Ann-Kristine Johansson (S), Sverige, formand

Midtergruppen

Thomas Danielsen (V), Danmark

Christina Gestrin (sv), Finland

Eeva Maria Maijala (cent), Finland

Anders Eriksson (ÅF), Åland

Anita Brodén (FP), Sverige

Jan Lindholm (MP), Sverige

Den Konservative Gruppe

Janne Sankelo (saml), Finland

Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Sverige, næstformand

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Álfheiður Ingadóttir (VG), Island

Uden partigruppetilknytning

Lauri Heikkilä (saf), Finland

Oskar Jarle Grimstad (FrP), Norge

Erik Almqvist (SD), Sverige

Valg af medlemmer til Næringsudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe

Karin Gaardsted (S), Danmark, næstformand

Eeva-Johanna Eloranta (sd), Finland

Tone Merethe Sønsterud (A), Norge

Torfinn Opheim (A), Norge

Billy Gustafsson (S), Sverige

Midtergruppen

Erling Bonnesen (V), Danmark

Juha Sipilä (cent), Finland

Per Olaf Lundteigen (Sp), Norge

Den Konservative Gruppe

Eero Suutari (saml), Finland

Wille Valve (MÅ), Åland

Bjarni Benediktsson (Sj.), Island

Jessica Polfjärd (M), Sverige, formand

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Anne Baastrup (SF), Danmark

Alf Egil Holmelid (SV), Norge

Uden partigruppetilknytning

Torgeir Trædal (FrP), Norge

Valg af medlemmer til Velfærdsudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe

Karen J. Klint (S), Danmark

Lúðvík Geirsson (A), Island

Sonja Mandt (A), Norge, næstformand

Anders Karlsson (S), Sverige

Christer Adelsbo (S), Sverige

Midtergruppen

Helgi Abrahamsen (sb), Færøerne

Siv Friðleifsdóttir (F), Island, formand

Anders Andersson (KD), Sverige

Den Konservative Gruppe

Mike Legarth (KF), Danmark

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Sverige

Sonja Irene Sjøli (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Finn Sørensen (EL), Danmark

Uden partigruppetilknytning

Anne Louhelainen (saf), Finland

Vigdis Giltun (FrP), Norge

Valg af medlemmer til Kontrolkomitéen

Den Socialdemokratiske Gruppe

Sonja Mandt (A), Norge, formand

Billy Gustafsson (S), Sverige

Midtergruppen

Juha Sipilä (cent), Finland

Anders Anderson (KD), Sverige

Den Konservative Gruppe

Eero Suutari (saml), Finland, næstformand

Bjarni Benediktsson (Sj.), Island

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Anne Baastrup (SF), Danmark

Valg af medlemmer til Valgkomitéen

Den Socialdemokratiske Gruppe

Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland,

Maria Stenberg, (S), Sverige, næstformand

Midtergruppen

Simo Rundgren (cent), Finland

Siv Friðleifsdóttir (F), Island, formand

Den Konservative Gruppe

Janne Sankelo (saml), Finland

Michael Tetzschner (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Árni Þór Sigurðsson (VG), Island

Valg til Nordisk Investeringsbanks Kontrolkomité 1. juni 2012 – 31. maj 2014

Thomas Jensen (S), Danmark

Tuula Peltonen (sd), Finland

Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.), Island

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Åsa Torstensson (C), Sverige

Valg til Nordisk Handikappolitisk Råd 2012-2014

Medlem

Karen J. Klint (S), Danmark

Ulla-Maj Wideroos (sfp), Finland

Þuríður Backman (VG), Island

Gerd Janne Kristoffersen (A), Norge

Isabella Jernbeck (M), Sverige

Suppleant

Finn Sørensen (EL), Danmark

Satu Haapanen (gröna), Finland

Lilja Rafney Magnúsdóttir (VG), Island

Sonja Irene Sjøli (H), Norge

Phia Andersson (S), Sverige

Siv Friðleifsdóttir (Framsóknarflokkurinn (F) - Midtergruppen)

Valgkomitéens formand

Det er en samlet Valgkomité som i dag legger fram sitt forslag.

Valgene i Danmark, på Færøyene og på Åland har medført at Valgkomiteens arbeid kom ganske sent i gang, like før sesjonen åpnet. Uansett kan vi i dag presentere det forslaget som vi mener gir en god fordeling av plasser i rådets organ. Valgkomiteen har forsøkt å forholde seg til prinsippet om en korrelasjon mellom plassering i de nasjonale utvalg og plassering i Nordisk råds utvalg og prinsippet om en jevn kjønns-, lands- og partifordeling.

Det er mange prinsipper som komiteen skal ta hensyn til ved fordeling av medlemmene, og dette kan være en vanskelig og delikat oppgave.

Det er min og komiteens oppfatning at vi for en stor del har lyktes med dette, og dermed kan vi presentere et forslag som følger de retningslinjer som er innskrevet i arbeidsordningen.

Valgkomiteen foreslår Kimmo Sasi til Nordisk råds president for 2012 og Silvia Modig til Nordisk råds visepresident for 2012. Forslag til andre formanns- og viseformannsposter framgår av det dokument som er utdelt i salen.

Jeg vil gjerne takke medlemmene i Valgkomiteen for et godt samarbeid, og overrekker hermed Valgkomiteens forslag for behandling i rådet.

Takk for ordet.

18. Tale af den nyvalgte præsident

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Hermed har plenarforsamlingen behandlet samtlige sager på dagsordenen. Jeg giver nu ordet til Nordisk Råds nyvalgte præsident Kimmo Sasi.

Kimmo Sasi (Samlingspartiet (Saml) - Den Konservative Gruppe)

Nyvalgt president i Nordisk Råd 2012

Herr president! Kära vänner!

Jag tackar hjärtligt för valet till president för min egen del och till vice president för Silvia Modigs del.

Jag har varit medlem, suppleant eller ministerrådsmedlem i Nordiska rådet sedan 1987. Jag uppskattar högt mitt nya uppdrag. Jag vill göra mitt bästa för att öka Nordiska rådets betydelse. Jag stöder det pågående reformarbetet. Rådet skall bli mer relevant och vi måste våga debattera och ta fram också politiska motsättningar. Vi måste minska pappersmängden och göra våra rapporter mer kortfattade.

Låt mig ta fram tre teman i mitt tal: nordiskt varumärke, gränshinder och det arktiska. Den senaste tidens turbulens i världsekonomin med början i finanskrisen år 2008 och den akuta europeiska kamp som skakat oss under hela detta år har aktualiserat en oroväckande motsättning mellan syd och nord inom Europa, Europeiska unionen och eurolandgruppen.

Här i norr har vi alltid haft en striktare tolkning av regelverk och bestämmelser, ett mer absolut förhållande till rättsstaten. Under de allra senaste veckorna har det därför varit föga överraskande att Tyskland, Holland och Finland lett kampen för en striktare ekonomisk politik och kraftåtgärder för att lyfta Europa ur krisen.

Vi här i Norden har under lång tid kunnat glädja oss över alla de undersökningar och mätningar som pekat ut hur framgångsrika de nordiska länderna varit. Det må gälla bruk av informationsteknik, det må gälla hur liten korruptionen är, det må gälla hur fin livskvaliteten eller miljömedvetenheten är – de nordiska länderna finns alltid med i toppen, ofta bland de tio bästa i världen. Detsamma gäller givetvis också konkurrenskraften. Speciellt viktigt är detta för våra fem små nordiska länder som till väsentliga delar byggt sitt välstånd på fri handel och vars framgångar i stor utsträckning beror på export av långt utvecklade produkter.

Vi bör kunna konstatera att det i Norden råder konsensus om vår nordiska välfärdsmodell. Ingen politisk eller annan kraft ifrågasätter våra grundprinciper som innebär att det är samhällets skyldighet att garantera invånarna möjligheter till god utbildning, hyggligt boende, tryggad pension och fungerande omsorg. Det räcker emellertid inte med rättvist delad välfärd och social trygghet. Vi måste också komma ihåg att den nordiska modellen även innefattar den frihet ett starkt samhälle kan garantera.

Till den nordiska välfärdsstrategin hör uttryckligen tanken på att ett fritt demokratiskt samhälle kan förverkligas endast då medborgarna har befriats från hotet om ekonomisk osäkerhet och rädsla för att förlora sin utkomst. I Norden har vi byggt ett starkt samhälle, inte bara för den uttryckliga välfärdens skull, utan också för att ett starkt samhälle ger invånarna mod att pröva på nya saker, byta bostadsort och arbete, utveckla och bruka ny teknik.

Vi har skäl att komma ihåg att tillväxten och den ekonomiska utvecklingen är en förutsättning för vår nordiska modell, vår välfärd, men att välfärden också är en förutsättning för ekonomisk tillväxt. Den universella välfärdspolitiken minskar klyftorna i samhället och skapar en förenande kraft. Goda skolor, effektiv hälso- och sjukvård samt god dagvård ger också näringslivet nödvändiga resurser. Ett välfungerande nordiskt välfärdssystem bygger på en fungerande livskraftig ekonomi.

I dagens ekonomiskt oroliga tider måste vi i samråd slå vakt om vår välfärd och vår välfärdsmodell och via ett utvecklat samarbete och genom att lära av varandra ytterligare förädla den. Vi skall vara medvetna om att vi sitter på ett verkligt bra varumärke – *brand* – och gemensamt borde kunna göra våra bästa exempel – *best practises* – till en exportvara av högsta kvalitet.

De nordiska ländernas statsministrar tog vid ett möte i Punkaharju år 2007 det så kallade

globaliseringsinitiativet som vi alla har välkomnat och som lett till hela raden av gemensamma projekt under de senaste åren. I det sammanhanget lyftes också helt följdriktigt frågan om medborgarnas fria rörlighet upp på dagordningen och gavs hög prioritet.

De så kallade gränshindersfrågorna har sedan dess steg för steg blivit en allt centralare del av vårt nordiska arbete. Regeringarnas gränshindersforum, som för ett år sedan fick nytt mandat, har ägnat mycken möda åt att försöka lösa otaliga problem som hänger samman med större och mindre olikheter i våra lagstiftningar. Det är fullständigt klart att vi alltid kommer att få dras med olika gränshinder. De uppstår helt enkelt därför att vi är fem eller åtta demokratier med egen lagstiftning i demokratisk ordning. Vi kan helt enkelt inte räkna med att alla beslut skall bli lika i fem eller åtta parlament. Detta får emellertid inte hindra oss från att med all kraft förhindra att våra invånare faller mellan två stolar, och det gör de alltför ofta i dag.

Gränshindersforum, Nordenföreningarnas utmärkta service Hallå Norden och flera bilaterala gränstjänster gör ett utmärkt arbete med att lyfta fram problem och även peka på lösningar.

Detta räcker emellertid inte. Vi kan helt enkelt inte lämna Gränshindersforumet ensamt och tro att de skall lösa problemen åt oss. Det ankommer på oss parlamentariker, och främst just oss som sitter i Nordiska rådet, att hela tiden stöta på, följa upp frågorna och se till att våra ministerier och våra lagberedningar beaktar grannländernas lagstiftning och att tjänstemännen får möjlighet att ta fram kreativa lösningar.

Vi måste vid våra rådssessioner få konkretare och klarare rapportering, helst av allt en överskådlig tabell över problem, vad som gjorts, vilket land som gjort vad och varför åtgärder inte vidtagits. Man kunde tänka sig att denna tabell också skulle behandlas i våra nationella parlament för att ge fart åt lösningsprocessen. Som det nu är prioriterar både stats- och samarbetsministrarna dessa ärenden högt, och vi parlamentariker vill få frågorna lösta, men för det krävs nya rutiner i administrationen. Det i sin tur kräver klara politiska signaler till tjänstemännen.

Fackministrarnas roll är här helt avgörande. Det borde bli en vana i alla länder att i implementeringen av EU-direktiv eventuella nya gränshinder skulle letas upp och avlägsnas. Vi kan inte fortsätta att förklara för våra landsmän hur de av ett land klassas som invalider och av ett annat avkrävs arbetsmarknadsrehabilitering för att få pension. Vi kan inte heller förklara för väntande mödrar att de måste föda på en bestämd sida av gränsen eller för fäder att de måste arbeta i ett bestämt land för att få faderskapsersättning. Inte heller kan vi försvara rimligheten av att räkna hur många dagar en bil befunnit sig i det ena eller andra landet, för att inte tala om varför det skall vara nödvändigt med ett ständigt springande hos myndigheter för varje jobb på andra sidan gränsen.

Jag nämner nu bara några av de otaliga exempel på direkta orättvisor som nordborna stöter på. Men det är helt klart att det är vår sak att se till att de inte gör det, eller i alla fall allt mera sällan. Vi måste helt enkelt få fram de politiska signalerna som gör att vi kompromissar och aktivt söker lösningar, inte slår vakt om de nationella systemens förträfflighet.

Det arktiska området är under stark omvandling. Där bor fyra miljoner mänskor, men stora delar är orörd vildmark. Klimatförändringarna, den smältande isen och naturrikedomarna gör att en helt ny bild av området nu träder fram. Nya farleder i de nordliga vattnen utforskas aktivt och naturresurserna blir allt mer tillgängliga. Nya gruvor öppnas och olje- och gasfyndigheter utvecklas.

Politiskt håller Arktis på att bli en allt viktigare region. Alla nordiska stater har under de senaste åren utformat arktiska strategier. Omvärlden visar ett allt större intresse för utvecklingen i området.

EU utformar en egen arktisk politik. EU kan bidra till att ge regionen en starkare ställning också globalt. En viktig del av detta arbete är också att förverkliga förslaget om ett arktiskt informationscentrum för EU i Rovaniemi.

De nordiska länderna har en stark roll i Arktiska rådet. Det är viktigt att vi tillsammans fortsätter att aktivt backa upp rådet som den primära organisationen för arktiskt samarbete. Vi kan framför allt bidra till detta genom att arbeta för att göra rådet till en självständig internationell organisation med en egen budget. Ett viktigt steg i den riktningen har redan tagits genom beslutet att etablera ett sekretariat för Arktiska rådet i Tromsö.

Förändringarna i Arktis innebär stora möjligheter för Norden. Nordiska ministerrådets nya arktiska samarbetsprogram, som sätter befolkningen i centrum, utgör en god grund för arbetet. I programmet ingår också åtgärder för att underlätta anpassningen till klimatförändringarna och att uppmärksamma ursprungsbefolkningens behov.

För att klara framtidens utmaningar krävs att vi satsar på utbildning, forskning, teknologi och produktutveckling och stärker den kompetens vi redan har i våra respektive länder, till exempel vintersjöfart, skeppsbyggnad och turism.

Under Finlands ordförandeskap vill vi särskilt fokusera på gemensamma insatser för att kombinera samarbetet i Barentsområdet med Nordliga dimensionens politik. Nordliga dimensionen har etablerat ett nytt partnerskap inom transport och logistik. Sekretariatet för detta samarbete finns i Helsingfors. Nordliga dimensionens transport- och logistiksamarbete kan tillsammans med Nordiska rådets och ministerrådets egna insatser ge betydelsefulla synergieffekter. Vi vill verka för att under det kommande året stärka de nordiska ländernas position särskilt inom denna del av det arktiska samarbetet. Målet är att främja den ekonomiska utvecklingen i området på ett sätt som är ekologiskt hållbart.

Vi har preliminärt tänkt oss att Nordiska rådet under nästa år kunde förbereda en konferens på hög nivå kring dessa frågor i norra Finland, i gränsområdet mot Norge och Sverige.

Herr president!

Jag vill tacka Folketinget och dess personal, våra tolkar, rådets sekretariat och alla som har medverkat för ett lyckat möte här i Köpenhamn. Och ett stort tack till rådets president.

Till slut vill jag citera Nobelpristagaren, president Martti Ahtisaari. Han sade för två veckor sedan: ”De nordiska länderna är en elitklubb. Vårt samhällssystem borde marknadsföras. Tack

vare den nordiska modellen har vi fått en levnadsstandard och en samhällsfred som saknar motstycke i världen."

(Applåder)

Præsident Bertel Harder:

Det er normalt forbudt at klappe her i Folketingssalen, men Nordisk Råd har lov til det. Hjerteligt tillykke til Kimmo Sasi, der overtager præsidentposten pr. 1. januar 2012. Han er altså det, man i USA kalder president elect, og nu har han fået blomster.

Så skal vi ikke glemme, vi også har fået en vicepræsident.

19. Fastsættelse af tid og sted for næste session

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Så går vi til punkt 19 på dagsordenen. På indbydelsen fra Finlands delegation til Nordisk Råd foreslås det, at rådets næste ordinære session, den 64. session, som er jubilæumssession, afholdes i uge 44 i Finland næste år. Det foreslås også, at præsidiet får mandat til at fastsætte, hvilke dage i denne uge sessionen kan afholdes.

Kan rådet godkende, at der holdes ordinær session i Finland i uge 44, og at Præsidiet fastsætter, hvilke dage den kommer til ligge på? Svaret er ja. Tak.

20. Sessionens afslutning

Præsident: Bertel Haarder

Præsidenten: Så går vi til punkt 20, som hedder Sessionens afslutning. Og når vi ser på uret, kan vi se, at man må sige, at vi er ret præcise, som vi skal være, og derfor vil jeg heller ikke holde nogen lang tale til afslutning. Men jeg vil godt ganske kort sige, at jeg glæder mig over den session, vi her har gennemført. Jeg har tidligere været med på Nordisk Råds sessioner ganske mange gange både som rådsmedlem og som minister. Jeg synes, der har været en ny dynamik både i rådet og i ministerrådene. Jeg tænker på arbejdet vedrørende grænsehindringer, og jeg tænker på den nye præsidents stærke ord om opfølgning og om det fortsatte pres på de forskellige ministerråd. Jeg tænker på globaliseringsprojektet, hvor vi har fremført, at vi ved siden af den grønne vækststrategi også vil have en sund vækststrategi, altså forskningsprogrammer for sundhed og velfærd. Og jeg tænker på hele vores debat om nye arbejdsformer, opgøret med konsensusprincippet, indførelsen af en minisession for at afkorte sagsbehandlingstiden samt flere møder mellem samarbejdsministrene og rådet. Det er alt sammen, for at vi får højere hastighed og mere politik i vores nordiske samarbejde.

Det var også en glæde i går at høre udenrigsminister Carl Bildts redegørelse for det forsvarspolitiske samarbejde. For 20 år siden måtte vi ikke tale om udenrigs- og forsvarsspørgsmål, nu står så en udenrigsminister fra et neutralt land og fortæller politikere fra NATO-lande, at vi nu skal samarbejde om indkøb af isenkram til forsvaret for at få det billigere. Også på andre måder kan vi samarbejde; vi deltager jo i en række aktioner uden for vore grænser.

Den arktiske dimension er ny. I takt med at isen smelter, udvides vores nærområde, og der bliver flere og flere spørgsmål at tage vare på, som det også viste sig her til morgen, hvor præsidiet holdt møde med repræsentanter for de vestrussiske folkevalgte.

Vi startede sessionen med at drøfte åbenhed i Norden. Vi bekræftede den linje, som Norge ved den norske statsminister har lagt, nemlig at vi møder udfordringen med mere åbenhed, mere demokrati, men ikke med naivitet. Det er et rigtig godt nordisk standpunkt at stå fast på.

Til allersidst vil jeg takke medlemmerne for det gode fremmøde, der har været; det meste af tiden. Det har været en fornøjelse. Tak til hver enkelt, og selvfølgelig særlig til dem, der er blevet her til det allersidste. Og så blev klokken fem minutter over to, men det synes jeg godt vi kan tillade os. Jeg ønsker alle en god og sikker rejse hjem på trods af tågen. Tak for denne session.

Sager m.m.

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1489/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00054-8

Kultur- och utbildningsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet

1. Utskottets förslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1489/kultur om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet

2. Bakgrund

Den konservative gruppe har fremlagt et medlemsforslag, der handler om at samle nordisk kompetence på universiteter i Norden med det formål, at samle forskellige typer emner, kundskaber og fagligheder ved de enkelte universiteter. Formålet med dette skulle være, at man fik styrket kompetencen ved de enkelte institutioner, og at Norden derved med denne type 'Clusters' ville stå stærkere i den internationale konkurrence og videnskapløb.

3. Remissbehandling

Sekretariatet har sendt medlemsforslaget ud i høring ved en række relevante instanser i hele Norden, og har modtaget svar fra mange af dem.

Svarene fra høringsinstanserne er generelt set skeptiske og kritiske overfor forslaget. Overordnet set efterlyser universiteterne et bedre og mere grundigt analyse- og baggrundsmateriale, der kan belyse mulighederne i denne type *clusters*. Hvordan skal *clusters*/kompetencerne defineres? Hvilke forudsætninger og præmisser skal ligge til grund før man etablerer og beslutter en eventuel indretning, der ligger i tråd med *cluster*-tankegangen? Og hvilken organisering tænker man universiteterne skal fortage? Denne type svar eller overvejelser savnes i medlemsforslaget, og derfor kan universiteterne ikke umiddelbart tage stilling til forslaget og komme med mere konkrete svar og løsningsmuligheder. Flere institutioner

er ligefrem bange for, at det vil kunne lægge begrænsninger på universiteterne således, at den bedste og bredeste faglighed ikke kan få mulighed for at udvikle sig optimalt. Universiteterne er selv primus motor i at udvikle de bedste forskningsmiljøer, og hvis der på forhånd fra politisk side udpeges de "rigtige" emner og kompetencer, kan der være andre områder, der går tabt i denne prioritering. Der savnes videre svar på, om indretningen skal gå på undervisning af studerende, være mere forskningsrettet eller, hvor det er man vil satse på disse *clusters*. Yderligere foregår der allerede *cluster*-samarbejder eller samarbejder vedrørende *centers of excellence*, både i regi af NordForsk og på europæisk niveau, hvorfor man skal passe på ikke at lave overlapninger og gentagelser. Nogle fagområder er bestemt egnede til *cluster*-samarbejder, andre områder er ikke så oplagte, så dette bør også defineres, før et eventuelt videre arbejde med ideen igangsættes.

4. Utskottets synpunkter

Universiteterne er imidlertid positive overfor forslaget – i de grundlæggende formuleringer – hvis det kunne gøres mere konkret, og hvis man kunne lave en baggrundsanalyse over, hvilke *cluster*-samarbejder, der kunne være en mulighed. Imidlertid ser universiteterne gerne, at de selv indgår i dette arbejde, idet der er en stor grad af selvstyre på de enkelte læreanstalter, som man gerne vil holde i fokus. Nordisk Råd bør derfor tænke over, hvordan man kunne indrette en eventuel proces således, at universitetsmiljøerne får mulighed for selv at skabe de nødvendige netværk med den dertilhørende infrastruktur.

Med baggrund i dette foreslår udvalget, at der ikke skal foretages noget yderligere med hensyn til medlemsforslaget. Udvalget kan imidlertid komme tilbage til tematikken ved en anden lejlighed, eventuelt hvis der skulle vise sig at være et nyt medlemsforslag, hvor baggrundsmaterialet er mere gennembearbejdet med hensyn til kriterier og præmisser for et eventuelt *cluster*-samarbejde.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1489/kultur om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet

Oslo den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1489/kultur

Behandlas i:
Kultur- och
utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00054-8

Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet

Vi lever i en alltmer globaliserad värld. Globalisering medför nya möjligheter till sammankomster, utveckling och framsteg. Men den medför också att många känner en växande osäkerhet inför framtiden. Kunskap, information, teknologi och kapital känner inte längre av några nationsgränser. Flödena över vår jord växer ständigt och sprids alltmer. De nordiska länderna är små i denna växande värld. Nordens befolkning utgör endast 0,5 procent av jordens samlade befolkning. Så länge vi ser till att dra nytta av utvecklingen som sker i världen omkring oss och står öppna för nya idéer behöver detta dock inte vara ett problem.

Det finns stora möjligheter för länder som gemensamt finner vägar för att möta de faktiska utmaningarna. Kunskap och en välutbildad befolkning är ett av framgångsrecepten. Det vet vi, men det vet även andra. Vid universiteten i Kina utbildas varje år nästan 500 000 ingenjörer. Det är fler än det totala antalet ingenjörer som finns i hela Sverige. Behovet av interaktion, idéutbyte och samarbete för att markant höja befolkningens kompetens- och utbildningsnivå kan inte betonas tillräckligt. Här kan Norden göra mer nytta tillsammans än land för land.

Genom att skapa kluster av nordisk kompetens i enskilda universitet stärker vi förutsättningarna för våra lärosäten att hävda sig internationellt. Istället för att var och en på sin kant lägger betydande resurser på likartade utbildningar bör vi samarbeta mer. Det kan vi göra genom att koncentrera nordisk vetenskaplig kompetens inom en rad ämnesområden, då detta syftar till att olika universitet profileras som det bästa i klassen. Målsättningen för universitetens *nätverkssamarbete* är att förbättra den internationella konkurrenskraften av varje deltagande universitet.

För den nordbo som vill läsa till ekonom kan till exempel Handelshögskolan i Bergen vara det självklara förstahandsvalet medan den som vill läsa juridik väljer Uppsala universitet. Medicinstudentens förstahandsval kan bli Århus universitet och den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

vid Helsingfors universitet bör attrahera de mest intresserade naturvetarna. Även Islands universitet kan utgöra det viktigaste lärcentret beträffande seismologi-, samt miljö- och energistudier med inriktning mot geotermi.

Forskning och utveckling är avgörande i den hårdnande globala konkurrensen. En av huvuduppgifterna för det nordiska samarbetet måste vara att hitta samverkansfördelar som stärker vår region i världen. Via gemensamma svar på gemensamma utmaningar förstärker vi Norden som tillväxt- och kunskapsregion i världen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att verka för kluster av samlad nordisk kompetens vid enskilda universitet i de nordiska länderna

Nordiska rådet

A 1489/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00054-8

København, Helsinki, Reykjavik, Oslo, Stockholm, den 4 februari 2010

Bjarni Benediktsson (Sj.), ordförande
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Per-Kristian Foss (H)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Mats Johansson (m)
Arja Karhuvaara (saml)
Fredrik Karlström (Obs)
Ulla Karvo (saml)
Marianne Kierkemann (m)
Knud Kristensen (K)
Jukka Mäkelä (saml)
Kent Olsson (m), v. Ordförande
Jessica Polfjärd (m)
Lyly Rajala (saml)
Sonja Irene Sjøli (H)
Anne-Marie Virolainen (saml)
Hans Wallmark (m)

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1490/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00055-4

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska triangeln

1. Udvalgets forslag

Näringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag A 1490/näring om utbyggnad av den nordiska triangeln.

2. Baggrund

Næringsudvalget i Nordisk Råd har behandlet et medlemsforslag om udbygning af den såkaldte "nordiske triangel", som drejer sig om kommunikation/færdsel mellem de nordiske hovedstæder Oslo, København og Stockholm samt videre forbindelse til Helsingfors. Forslagsstillerne mener, at området er afgørende både for konkurrencekraften indenfor EU og for det nordiske næringsliv. Langs trianglens tre sider bor ca. otte mio. mennesker, og omkring 80 % af Sveriges befolkning bor her. Samtidig bliver ca. 80 % af Sveriges BNP produceret her ifølge forslagsstillerne. Vejtrafikken mellem Sverige og Norge er øget meget de sidste par år, og der er behov for god infrastruktur og transportpolitik i området. Der er kommet hurtigtog på dele af strækningerne, men efterspørgslen kan ikke dækkes på grund af brister i kapaciteten.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget behandlede forslaget på sit møde i Oslo d. 14. april 2010 og var enig i forslagsstillernes motivation. Der har i lang tid været fokus på yderområderne i Norden, og man har igangsat initiativer for at bevare befolkningens mulighed for at bo i yderområderne. Men nu mener udvalget, at man også bør tænke på de centrale områder, da der er tydelige tendenser til at tilstrømningen til byområderne er et generelt fænomen i alle de nordiske lande.

En udbygning af den nordiske triangel, og specielt jernbanedelen, er et vigtigt indslag i et effektivt og holdbart transportsystem med fokus på mil-

jø. Man kan forestille sig, at hvis de nordiske lande ikke prioriterer udbygningen, kommer EU heller ikke til at gøre det. I stedet prioriterer EU i større grad udbygninger i Centraleuropa for at integrere de nye medlemslande. Norden havner derfor mere og mere udenfor.

Udvalget mener, at god tilgængelighed mellem de nordiske lande og det øvrige Europa er livsnødvendig for det nordiske næringslivs fremtid. De nordiske lande må sammen styrke forbindelserne og prioritere infrastruktur for ikke at tabe konkurrencekraft i forhold til omverdenen.

Utskottet önskar ett större politiskt fokus på en utbyggnad av järnvägsnätet i Norden i allmänhet och den nordiska triangeln i synnerhet. Detta har bland annat framförts i Rek. *17/2008/näring om en nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik. Tågtransporter kommer att spela en allt större roll i framtiden, speciellt när det gäller att förena mobilitetsbehov med att reducera utsläpp av miljöfarliga ämnen. Inom EU:s transeuropeiska transportnät (TEN-nätet) är den nordiska triangeln ett prioriterat projekt som omfattar sträckningar i Sverige och Finland med förbindelser till det norska och danska järnvägsnätet. Utskottet konstaterar att ska tågtrafiken växa i Norden måste de nordiska länderna engagera sig.

Boknings- och försäljningssystemen för att beställa och köpa tågresor via Internet är ett annat område där utskottet ser ett utvecklingsbehov. Idag hittar man inte (billiga) resor med tåg med samma lätthet som man t.ex. gör med flygresor. Tillgängligheten till försäljningen av biljetter bör bli bättre för att i högre grad göra det attraktivt att resa med tåg som ett alternativ till flygresor. Utskottet uppfordrar därför tågoperatörerna i de nordiska länderna att prioritera detta område. Utskottet kommer att ta initiativ till ett möte för inleda en dialog med tågoperatörerna om detta område och hur det kan utvecklas.

Utskottet menar att Den konservativa gruppens förslag pekar på en rad viktiga och nödvändiga områden som bör tas med i det fortsatta arbetet med utveckling av tågtrafiken i Norden. Utskottet menar dock att den rekommendation om nordisk transportpolitik (Rek. *17/2008/näring) som rådet lagt fram täcker detta område och att det skulle verka kontraproduktivt med flera rekommendationer som tar upp samma sak.

Utskottet framhåller att det är mycket viktigt att rådet driver transportfrågorna då det inte finns ett nordsikt ministerråd för transportfrågor. Utskottet ska arbeta för att få ett möte tillstånd med de nordiska transportministrarna. Det är utskottets uppfattning att det mest effektiva sättet att få de nordiska länderna att prioritera frågan om en utbyggnad av tågtrafiken mellan de nordiska länderna är att möta de ansvariga ministrarna och diskutera detta område.

Utskottet föreslår därför att rådet inte ska företa sig något ytterligare med anledning av medlemsförslaget.

Nordiska rådet

A 1490/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00055-4

4. Konklusion

Näringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag A 1490/näring om utbyggnad av den nordiska triangeln.

Reykjavik den 2. november 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Bjarne Kallis (kd)
Edmund Joensen (Sb)
Janne Seurujärvi (cent)
Jessica Polfjärd (m), ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)
Raimo Vistbacka (saf)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1490/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00055-4

Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska triangeln

I framtidens Europa råder inga tvivel om att regioner i högre grad än nationer kommer att stå för tillväxtmöjligheter och konkurrensfördelar. Men ingen region är konstant. Dess styrka och inflytande är dynamiskt. Regioners betydelse beror till stor del på externa förhållanden och intern kapacitet. Vår vision är att Norden och Östersjön skall vara Europas starkaste tillväxtområde, nu och i framtiden. En avgörande komponent för att nå det målet är ett väl fungerande transportsystem. Kommunikationer behöver ständigt effektiviseras och utvecklas, allt i takt med resenärens och näringslivets behov. Det är därför angeläget att ha fördjupade samarbeten i infrastrukturfrågor mellan de nordiska länderna och i synnerhet då det kommer till den nordiska triangeln.

Den så kallade "Nordiska triangeln" avser kommunikationerna mellan de nordiska huvudstäderna Köpenhamn, Oslo och Stockholm med anslutning till Helsingfors. Nordiska triangeln är ett av EU:s prioriterade infrastrukturprojekt och avgörande för såväl konkurrensen inom EU som för Nordens näringsliv. Samtidigt är den viktig för de människor som arbetar och lever utmed benen i triangeln. Längs triangelns tre sidor bor drygt åtta miljoner människor, vilket gör triangeln till de mest dominerade stråken i norra Europa. Omkring 80 procent av Sveriges befolkning bor här. Likaså 80 procent av Sveriges BNP produceras här. Längs korridoren Stockholm-Oslo återfinns 46 av Norges och Sveriges sammanlagt 105 universitet.

I takt med att vi går mot ett allt öppnare och friare Europa där det gränsregionala samarbetet utgör en av de viktigaste framtidsfrågorna är det av stor vikt att såväl de fysiska som mentala gränserna nedmonteras där så kan ske. Inom Norden har vi på senare tid sett att tyngdpunkten förskjutits och förstärkts mot Öresundsregionen. Detta är i sig positivt men vi får inte glömma de expanderande huvudstadsregionerna Oslo och Stockholm. De senaste åren har vägtrafiken över svensk-norska gränsen i det närmaste fördubblats, till stor del beroende på tilltagande arbetspendling och godstransporter i gränsområdena.

Vi inser behovet av en god transportpolitik för näringslivets konkurrenskraft och människors rörlighet. Transportområdet är ett av de tydligaste exemplen på vikten av internationellt, gränsöverskridande samarbete. Dessutom leder de ökande kraven på transportsektorn till att vi måste intensifiera våra ansträngningar att skapa nya och kompletterande transportsystem. Efterfrågan på fler tåg under högtrafiktid mellan de tre storstadsregionerna kan idag inte tillfredställas på grund av bristande kapacitet i infrastrukturen. Snabbtågstrafiken med X 2000 har medfört minskade restider, men trafiken är fortfarande otillräckligt utbyggd på sträckan mellan Oslo och Stockholm samt mellan Oslo, Göteborg och Köpenhamn. Vi behöver dra nytta av det nordiska samarbetet här för att stärka vår region i Europa och i världen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den konservativa gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för att påskynda en utbyggnad av den nordiska triangeln

Stockholm den 18 januari 2010

Bjarni Benediktsson (Sj.), ordförande
Lisbeth Grönfeldt Bergman (M)
Per-Kristian Foss (H)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Mats Johansson (M)
Arja Karhuvaara (saml)
Fredrik Karlström (Obs)
Ulla Karvo (saml)
Marianne Kierkemann (M)
Knud Kristensen (K)
Jukka Mäkelä (saml)
Kent Olsson (M), vice ordförande
Jessica Polfjärd (M)
Lyly Rajala (saml)
Sonja Irene Sjøli (H)
Anne-Marie Virolainen (saml)
Hans Wallmark (M)

Nordiska rådet

A 1490/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00055-4

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1500/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00164-9

Præsidiets betænkning over

Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling

1. Udvalgets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at afholde et Nordisk Forum for at styrke netværket om "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

2. Baggrund

Nordisk Råds Præsidium har fået et medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling. Forslaget kommer fra Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd. Det foreslås:

at oprette et nordisk freds- og mæglingsinstitut, der skal samarbejde tæt med de eksisterende fredsinstitutioner

Nordisk Råds Præsidium besluttede i første omgang at forhøre sig hos eksisterende nordisk fredsinstitutioner mv. for at få *feedback*. I notat til mødet i december 2010 var sammenfattet svar fra *Danish Institute for International Studies*, DIIS, Transnationale Stiftelsen for Freds- og Fremtidsforskning, TFF, *Peace Research Institute Oslo*, PRIO, *Life & Peace Institute*, Uppsala, og fra *Stockholm International Peace Research Institute*, SIPRI. På selve mødet blev yderligere uddelt respons fra Ålands Fredsinstitut.

De adspurgte nordiske fredsinstitutter havde forskellige synsvinkler, og der var heller ikke umiddelbart enighed i Præsidiet, om det ville give nordisk nytte med et forstærket samarbejde på området. Præsidiet vedtog at belyse spørgsmålet med et seminar.

3. Høring

Seminaret blev afholdt d. 9. marts 2011 på Christiansborg i København under titlen "Nordens rolle som fredsskaber og konfliktløser". Seminaret blev transmitteret af Folketingets TV Kanal, som de fleste i Danmark har mulighed for at modtage.

Nordisk Råds vicepræsident Marion Pedersen (v) bød velkommen. Hun fremhævede, at de nordiske lande ofte har været involveret i forsøg på at skabe fred og løse konflikter rundt i verden. Dette spørgsmål er ikke blevet mindre aktuelt med den forandrede situation de seneste måneder i Mellemøsten.

Line Barfod (EL) præsenterede det medlemsforslag fra Den venstresocialistiske Grønne Gruppe (VSG), der har ført til dette seminar. Hun var også inde på, hvordan vi i Norden kan arbejde for fred og demokrati i Mellemøsten, så udviklingen ikke igen går den forkert vej. VSG mener, at vi i Norden trænger til et tættere samarbejde om fred. Efter 11. september 2000 er det blevet vanskeligere at mægle for at fremme freden på grund af de mange terrorlove, som blev indført. Det er nu ikke tilladt at forhandle med organisationer på f.eks. EU's terrorliste. VSG ønsker, at nordiske freds- og mæglingsinstitutter tilknyttet internationalt anerkendte mæglere kan mægle i konflikter, hvor de nordiske regeringer ikke selv kan indgå i mæglingsarbejdet på grund af terrorlisterne. Line Barfod (EL) mener, at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd kan spille en vigtig rolle i denne sammenhæng.

Efter Line Barfods (EL) indlæg gav Bjørn Møller nogle eksempler på indsats med fredsskabelse og konfliktløsning. Bjørn Møller har siden 1985 været seniorforsker ved først Center for Freds- og Konfliktforskning, COPRI, og siden Dansk Institut for Internationale Studier, DIIS. Bjørn Møller mente ikke, at der var behov for et nyt nordisk fredsinstitut. Han påpegede også, at det var vigtigt at skelne mellem fredsforskning og aktiv mægling i konflikter. Umiddelbart syntes, han at kun *Life and Peace Institute* i Uppsala dækkede begge felter. Men det er positivt at få udvekslet erfaring og viden mellem fredsforskere og mæglere. Som et fællesnordisk tema fremhævede han udviklingen i Arktisk. Der findes allerede netværk på området. Hvis det skal styrkes på nordisk plan, er det vigtigt det bliver så ubureaukratisk som muligt. Det kunne være en slags *"coalition of the willing"* – alle fem nordiske lande behøvede ikke nødvendigvis deltage.

Raimo Väyrynen, bestyrelsesmedlem i *The Peace Research Institute Oslo* (PRIO), mente heller ikke, at der er behov for flere fredsinstitutter i Norden. Han gennemgik kort historien om fredsforskning og international konfliktløsning, hvor Norden er ganske stærk. Raimo Väyrynen mente, at samarbejdet mellem nordisk forskere på området er ganske godt. Når det gælder regeringssamarbejde på fredsområdet er der derimod et klart behov for mere samarbejde – her er tendenser til sololøb fra de enkelte lande. Det kunne også være nyttigt med et nordisk forum, som regelmæssigt kunne samle nordiske forskere, organisationer og politikere. Raimo Väyrynen havde inden mødet talt med den tidligere finske præsident og Nobelprismodtager Martti Ahtisaari, og han var enig i, at der ikke var behov for nye institutioner, men at tættere samarbejde er nyttigt. I Nordisk Råds Præsidium kom Raimo Väyrynen i øvrigt i december 2010 med et oplæg om atomvåbenfri zoner i forbindelse med en anden international debat.

Sidste taler var Susann Simolin, Ålands Fredsinstitut, der talte om fredsarbejde set fra Ålands eksempel. Ålands fredsinstitut ser positivt på et forslag om at styrke et nordisk netværk omkring fredsforskning og arbejdet med praktisk at gøre noget for at mægle i internationale konflikter. Hvis forslaget om et Nordisk Forum blev ført ud i livet, ville Ålands Fredsinstitut gerne medvirke.

Under den afsluttende debat med synspunkter omkring nytte af et evt. stærkere netværk mellem nordiske fredsinstitutter blev det også nævnt, at PRIO i Oslo kunne være involveret i et Nordisk Forum på området, måske i forbindelse med det norske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2012. Fredsmægling er i hvert fald højt prioriteret af den norske regering. Men det er op til Nordisk Ministerråd mere detaljeret at udføre rekommandationen. Hvis et første Nordisk Forum bliver vellykket, vil det være nyttigt at fastholde dette netværk.

Temaet kan være "Norden sammen om fred og konfliktløsning". Både Stoltenberg-rapporten og NB8 rapporten af Gade/Birkavs peger i retning af en øget nordisk(-baltisk) indsats.

Nordisk Råd

A 1500/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00164-9

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet anser, at det ville være nyttigt med et Nordisk Forum for at styrke netværket om temaet "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse fra eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

Præsidiet noterede, at Ålands Fredsinstitut var villig til at være vært for et sådan seminar.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at afholde et Nordisk Forum for at styrke netværket om "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

Stockholm den 31. marts 2011

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S) formand
Karin Åström (S)
Kimmo Sasi (saml)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V), næstformand
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Åsa Torstensson (C)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1500/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00164-9

Medlemsforslag om et styrket nordisk freds-institut, der kan foretage international mægling

Der er en række konflikter i verden. De nordiske lande har tidligere spillet en væsentlig rolle i at mægle i konflikter og være med til forhandlinger, der kan forebygge, at uenigheder mellem lande eller internt i et land kan udvikle sig til konflikter og i værste fald krig.

Terrorlisterne fra bl.a. EU har gjort det langt sværere at mægle og finde fredelige løsninger på konflikterne. Som det blev påpeget under Nordisk Råds fælles møde på Åland den 29. september 2009, var terrorlisterne direkte medvirkende til massakren på tamiler i Sri Lanka. Flere af de nordiske lande var med i fredsstyrken, og forsøgene på at finde en fredelig løsning mellem regeringen og oprørsbevægelsen De Tamilske Tigre. Men da EU satte De Tamilske Tigre på terrorlisten mistede bevægelsen tilliden til, at EU-landene reelt ville arbejde for fred, og Danmark og Sverige måtte trække deres folk hjem. Samtidig opfattede regeringen i Sri Lanka EU's beslutning som en opmuntring til at sætte hårdt ind mod oprørerne. Derfor gik regeringen i gang med en offensiv, og mange tusinde tamiler blev dræbt.

Men behovet for at finde fredelige løsninger, som man f.eks. gjorde i forhold til Nordirland, forsvinder ikke fordi man sætter den ene part i konflikten på en terrorliste.

Stoltenberg-rapporten har en række forslag til tættere samarbejde i Norden om udenrigs- og sikkerhedspolitik. Men der er ingen forslag med om mæglings- og fredsarbejdet, som ellers har været stærkt i Norden. Det bør Nordisk Råd komme med forslag om.

Der er en række institutioner i Norden, der arbejder med fred, blandt andet Ålands Fredsinstitut. Så der er et godt grundlag at arbejde videre på.

Forslagsstillerne foreslår, at der oprettes et nordisk freds- og mæglingsinstitut. Instituttet skal have et tæt samarbejde med de eksisterende institutioner i Norden, der arbejder med fred og mægling. Instituttet skal tilknytte en række internationalt anerkendte mæglere, der kan mægle i konflikter, særligt i konflikter, hvor flere af de nordiske regeringer ikke selv kan indgå i mæglingsarbejdet pga. terrorlisterne.

Det nordiske fredsinstitut og de tilknyttede mæglere skal have en løbende dialog med såvel Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd, som de nordiske landes regeringer.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at inddrage fredsarbejde i det fortsatte arbejde med opfølgningen på Stoltenberg-rapporten

at oprette et nordisk freds- og mæglingsinstitut, der skal samarbejde tæt med de eksisterende fredsinstitutioner

at fastlægge, at det nordiske freds- og mæglingsinstitut skal tilknytte en række internationalt anerkendte mæglere, der kan mægle i konflikter, særligt i konflikter, hvor flere af de nordiske regeringer ikke selv kan indgå i mæglingsarbejdet pga. terrorlisterne

at opfordre til, at det nordiske fredsinstitut og de tilknyttede mæglere skal have en løbende dialog med såvel Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd, som de nordiske regeringer

Oslo den 13. april 2010

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Geir-Ketil Hansen(SV)
Gudfríður Lilja Grétarsdóttir (VG)
Hanne Agersnap (SF)
Kristen Touborg (SF)
Line Barfod (EL)
Marianne Berg (v)
Olga P. Berthelsen (IA)
Paavo Arhinmäki (vänst)

Nordisk Råd

A 1500/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00164-9

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

Næringsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/næring"

2. Bakgrund

Den vänstersocialistiska gröna gruppen (VSG) har lagt fram ett medlemsförslag om att stärka den gemensamma insatsen för att bygga ut tågtrafiken mellan de nordiska länderna.

VSG föreslår att Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar inleder ett förpliktande samarbete om att bygga ut järnvägsnätet och tågtrafiken i Norden. Samarbetet bör ha fokus på att utveckla ett bättre utbud av persontrafik över nationsgränserna. Detta arbete bör ha som mål att utveckla hållbara transporter inom viktiga arbetsmarknadsregioner som t.ex. Botniakusten och Öresundsregionen. Det är viktigt att se på både investeringar i infrastruktur och utveckling av tågtrafik. Detta arbete bör också ha fokus på att utveckla turism och resebranschen på tvärs av landgränserna. Vidare ska det utarbetas en strategi för att överföra godstransporter från väg till tåg- och sjötransport samt ett samarbete om att utreda möjligheterna för höghastighetståg mellan de skandinaviska huvudstäderna för att reducera flygtrafiken inom den nordiska triangeln. Det ska även satsas på forskning och utveckling av järnvägs- och tågteknologi som är anpassad för nordiska förhållanden.

3. Utskottets synpunkter

Nordiska rådet lade 2008 fram en rekommendation (Rek. 17/2008/næring) om en nordisk klimatvänlig transportpolitik efter utskottsförslag A 1447/näring av Näringsutskottet tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet. En av huvudpunkterna i förslaget är ut byggnad av tågtransporterna i och mellan de nordiska länderna. Utskotten pekar i sitt betänkande på att tågtransporter har en stor utvecklingspotential mot kortare restider och lägre transportkostnader. En attraktiv tågtrafik kan medföra att tåget tar marknadsandelar från flyg, bil och buss. Det ger mindre utsläpp, trängsel och olyckor. Snabba och effektiva tågsystem är ett sätt att bygga samverkande regioner och nationer som ger människor möjligheten till att dagpendla över längre distanser och att resa på ett klimatvänligt sätt. Utbyggnaden av tågtrafiken är en del i ett långsiktigt hållbart samhälle där ett ökat nordiskt samarbete kan bidra till stora förbättringar.

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

Rekommendationen upprätthålls av rådet då det saknas konkreta initiativ när det gäller tågtransporter i de nordiska ländernas meddelande angående rekommendationen.

I förslaget pekas även på att det formella nordiska samarbetet för transportministrarna försvann vid strukturomvandlingen av Nordiska ministerrådet (NMR) 2006 och att detta försvårar ett visionärt samarbete mellan de nordiska länderna på detta område. Utskottet har i sitt betänkande 2009 angående NMR:s meddelande om Rek.*17/2008/näring pekat på att de nordiska länderna försöker behandla transportområdet som en energifråga och att detta inte är acceptabelt. Den omstrukturering av ministerrådet 2006 som ledde till att ministerrådet för transportfrågor lades ner – och att det därför inte längre finns något formellt samarbete inom detta område – kan inte tas som intäkt från ländernas sida att inte ta sig an hela rådets rekommendation. Rådets rekommendation handlar om att ta ett samlat och brett initiativ för att utveckla strategier för att Norden som region och länderna var för sig ska stå starkare och kunna möta de ekonomiska och klimatmässiga utmaningar som vi står inför. Utskottet uttalar tydligt att om det nordiska samarbete inte kan behandla en politiskt relevant och aktuell fråga som denna anser utskottet att en diskussion måste inledas om att omvärdera strukturreformens relevans och att återinföra ett formellt ministerråd för transport- och infrastruktursektorn.

Utskottet menar att VSG:s förslag pekar på en rad viktiga och nödvändiga områden som bör tas med i det fortsatta arbetet med utveckling av tågtrafiken i Norden. Utskottet menar dock att den rekommendation som rådet lagt fram täcker detta område och att det skulle verka förvirrande med flera rekommendationer som tar upp samma sak. Utskottet framhåller att det är mycket viktigt att rådet driver transportfrågorna då det inte finns något MR-Transport. Utskottet ska vidare arbeta för att mötas med de nordiska transportministrarna och diskutera detta område. Det är utskottets uppfattning att det är det mest effektiva sättet att få de nordiska länderna att prioritera frågan om en utbyggnad av tågtrafiken mellan de nordiska länderna.

Utskottet föreslår därför att rådet inte ska företa sig något ytterligare med anledning av medlemsförslaget.

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

4. Konklusion

Näringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsförslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land"

Reykjavik den 2 november 2010

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (s)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Bjarne Kallis (kd)
Edmund Joensen (Sb)
Janne Seurujärvi (cent)
Jessica Polfjärd (m), ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ole Vagn Christensen (S)
Raimo Vistbacka (SAF)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane- og togtilbud mellom de nordiske land

Det nordiske samarbeidet har i lang tid prioritert innsatsen for miljø og bærekraftig utvikling høyt. Det nordiske globaliseringsinitiativet og innsatsen for å redusere klimautslipp er blitt stadig tettere knyttet sammen. I de nordiske statsministrenes erklæring fra oktober 2008 om "Norden en bærekraftig region" understrekes det "... at økonomisk og social udvikling skal finde sted på en måde, der er med til at bevare det miljømæssige grundlag samt bidrage til løsning af klimaudfordringen".

Transportsektoren står for 30 - 35 % av de samlede utslippene av klimagasser i de nordiske land. Trafikkveksten skjer i hovedsak med vegtrafikk og flytrafikk som øker klimautslippene. Den grensekryssende trafikkveksten er ende høyere som følge av mer handel og økt reiseaktivitet over landegrensene. Langvarig forflytting forutsetter gjerne at flere lands transportsystem utnyttes. Arbeidsmarkedsregioner utvikles og vokser over landegrensene. Også turisme og grensehandel øker.

Flytrafikken mellom de største byene i Norden vokser, og veksten i godstrafikk på veg er stor. I 2007 ble 68 % av alle varer produsert i Sverige eksportert, mye av dette belaster vegnettet og øker klimautslippene. Lastebiltrafikken til og fra Norge økte med nesten 50 % fra 2000 til 2008.

Det er ikke mulig å nå klimamålene nasjonalt og internasjonalt uten å redusere transport basert på fossil energi. Dette gjelder også den økende grensekryssende transporten som øker mest. Derfor er det politisk nødvendig at arbeidet med å utvikle bærekraftige transportsystemer også sprenger nasjonalstatenes grenser.

Det nordiske ministerrådet for transport ble lagt ned i forbindelse med strukturendringen i 2005. Med de utfordringer Norden står overfor når det

gjelder å utvikle bærekraftig transport bør dette formaliserte samarbeidet gjeninnføres.

Norden bør bli en foregangsregion på klimavennlige transportløsninger. Det var bakgrunnen for vedtaket under Nordisk råds sesjon i Helsinki i 2008 om en nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik (A 1447/näring/miljø). Noen av initiativene i forslaget er fulgt opp av de senere formannskapene i det nordiske samarbeidet. Det gjelder imidlertid ikke det vedtatte punktet om å ha fokus på: "Hur järnväg och tågtrafik byggs ut, utvecklas och samordnas bättre i Norden med särskilt fokus på förbindelserna mellan större städer i Skandinavien och Finland och vidare till övriga Europa."

I Nordisk råd er det også flere ganger de siste årene stilt spørsmål om utvikling av hurtigtog i Skandinavia og om satsing på konkrete jernbanestrekninger.

Jernbane er uten sammenligning den mest energieffektive og klimavennlige transportformen særlig på lengre distanser. I tillegg har jernbane en langt større kapasitet enn vegtrafikken til å frakte gods og personer. Det er mulig å øke jernbanens markedsandel betydelig. Det er også helt nødvendig av hensyn til klimaet.

Jernbanen har fått en internasjonale rennesanse. Stadig flere land setter jernbanen i sentrum for sine satsinger på infrastruktur. Dette inkluderer også store satsinger på høyhastighetstog som konkurrerer ut flytrafikken mellom en rekke europeiske byer.

De nordiske land har vedtatt til dels store satsinger på jernbanen i sine langsiktige planer for infrastrukturen. Sverige, Finland og Norge gjennomfører utredning og planlegging av høyhastighetsbaner. De nasjonale planene overser i for stor grad det viktige arbeidet med å bygge ut jernbane og utvikle togtilbud for person- og godstrafikk mellom landene.

Riktignok har regjeringene fra 2007 satt i gang et visst samarbeid om grensekryssende infrastruktur via de respektive lands trafikkverk. Dette bilaterale samarbeidet har blant annet som mål å samordne planlegging av tiltak for strekninger som krysser grensene samt utredning av høyhastighetstog. Det er et for ensidig fokus på infrastruktur. Dette arbeidet har fortsatt en lav politisk prioritet. Det er på tide å få til en felles nordisk visjon for utvikling av jernbanen i det 21. århundret. Dette samarbeidet må identifisere og samordne viktige initiativ og prosjekter for å bygge ut jernbane og øke togtrafikken mellom landene.

Det nordiske triangel
Siden 1800-tallet har det vært togforbindelser mellom de fire landene. Dette tilbudet ble revitalisert gjennom etableringen av det svensk-norske togselskapet Linx som fra 2000 til 2005 trafikkerte mellom de skandinaviske hovedstedene med moderne materiell. Siden avviklingen av Linx er tilbudet betydelig svekket. Toget mellom Oslo og Stockholm er gjenåpnet og støttes av den norske stat og fylker og len på strekninga. Reisetida er svært lang og gjør at toget ikke kan konkurrere med den høye flytrafikken mellom de to hovedstedene.

Også i andre grenseregioner foregår det et betydelig samarbeid: Spesielt Øresund-regionen med sin store befolkningskonsentrasjon. Den nye Fehmarn Belt-forbindelsen er et kjempeprosjekt som primært angår de to landene (Danmark – Tyskland). Men den nye forbindelsen til kontinentet vil også skape store muligheter for å øke togtrafikken til og fra Sverige, Norge og Finland.

Også på andre strekninger foregår det et regionalt samarbeid om å styrke jernbanen. Meråkerbanen/Midtbanan og i den nordlige korridoren (The northern Axis) - Narvik Bottenvikskysten. Forskjellen i sporvidde mellom det skandinaviske og finske jernbanenettet utgjør en stor flaskehals og fordyrende hindring for togtrafikk over grensen. Denne problemstillingen er imidlertid ikke unik for Norden. Spania som har både normalsporet og bredsporet jernbane har utviklet ny teknologi som gjør at tog kan veksle sporvidde i fart.

Nordisk råd

A 1501/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

Bilag: Medlemsforslag

J.nr. 10-00165-6

På bakgrunn av ovenstående foreslår Den venstresocialistiske grønne gruppe at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regjeringer

å innlede et forpliktende samarbeid om å bygge ut jernbane og togtilbud i Norden

Samarbeidet bør ha fokus på:

å utvikle bedre tilbud for persontrafikk over landegrensene. Dette arbeidet må ha som siktemål å utvikle bærekraftig transport innenfor viktige arbeidsmarkedsregioner som for eks Botinakysten og Øresund-regionen. Det er både viktig å se på investeringer i infrastruktur og utvikling av togtilbud. Dette arbeidet bør også ha fokus på å utvikle turisme og reiselivsnæringer på tvers av landegrensene

å utarbeide en felles strategi for å overføre gods fra veg til jernbane og sjøtransport

å samarbeide om å utrede høyhastighetstog mellom de største skandinaviske hovedstedene for å redusere flytrafikken innenfor det nordiske triangelet

å forske og utvikle på jernbane- og togteknologi tilpasset nordiske forhold

Oslo den 13. april 2010

Alf Egil Holmelid (SV)

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om Norden som atomvåbenfri zone

1. Præsidiets forslag

Presidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

2. Baggrund

Christina Gestrin (sv) og Johan Linander (c) foreslår i deres medlemsforslag att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att lyfta upp frågan om Norden som en kärnvapenfri zon på agendan och tillsammans ta till sådana åtgärder som främjar genomförandet av detta mål

De to forslagsstillere gennemgår kort den historiske baggrund for forslaget om Norden som en atomvåbenfri zone, og argumenterer for, at forslaget fortsat er aktuelt i forhold til at stoppe spredningen af atomvåben i verden.

Præsidiet drøftede kort medlemsforslaget på mødet i Malmø i september 2010, og der var generel opbakning til ønsket om at formindske antallet af kernevåben men mere usikkerhed om de rette midler.

3. Høring

For at få bedre baggrundsviden var professor Raimo Väyrynen, tidligere direktør for Finlands Udenrigspolitiske Institut, 7. december 2010 indbudt til at komme med et koncentreret oplæg om temaet. Han har senest været medforfatter til bogen *"Towards Nuclear Zero"*, (Routledge, 2010) sammen med David Cortright. Udkastet til hans oplæg til Præsidiet er vedlagt i mødepakken.

Raimo Väyrynen gennemgik først historien bag forslaget, der også blev gennemgået i et notat til mødet. Han vurderede at grunden til Finlands engagement i spørgsmålet, var frygt for udstationering af atomvåben i Norge i krisetid. Det ville kunne lede til, at Sovjetunionen havde stillet tilsvarende krav om udstationering i Finland.

Raimo Väyrynen kom så ind på den nuværende situation 20 år efter afslutningen af den kolde krig. Han mente sammenfattende ikke, at det gav nogen mening nu at erklære Norden som en atomvåbenfri zone. Ingen nordiske lande har kernevåben, eller kunne tænkes at udvikle sådanne våben. Det er ikke et aktuelt mål, der vil få momentum i de nordiske lande. Derimod kan man med fordel fokusere på afskaffelse af taktiske våben i Europa. Russiske Iskander eller SS-26 taktiske missiler har muligvis en rækkevidde på op til 700 km., hvis de bliver forsynet med mindre konventionelle eller atomsprænghoveder. I så fald vil de kunne nå fra Luga militærbasen tæt ved grænsen til Estland til Uleåborg i Finland eller til Stockholm.

Norden kan også forsøge at påvirke internationale aftaler i forhold til at reducere kernevåben i verden. I Nordens nærområde er det mest oplagt at se på militærdrevet transport af kernevåben over Arktis. På et ekspertmøde i april 2010 i Japan blev der fra *the Interaction Council* foreslået en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis.

4. Udvalgets synspunkter

Præsidiet drøftede medlemsforslaget på baggrund af oplæg af professor Raimo Väyrynen. Præsidiet var generelt enigt med ovenstående synspunkter, og ville gerne gå videre med forslaget på baggrund af disse synspunkter. Sekretariatet fik til opgave at udarbejde udkast til betænkning.

I stedet for at foreslå en atomvåbenfri zone i Norden, der blev vurderet til ikke aktuelt at have momentum, så foreslår Præsidiet de nordiske regeringer til at bidrage til arbejdet med at mindske og helst afskaffe kortrækkende taktiske våben i Europa med kapacitet til at fremføre atomvåben samt at tage skridt til en gradvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis. USA og Rusland har for store interesser i området til at det er realistisk at tro på en umiddelbar aftale om en atomvåbenfri zone i Arktis, men der kan trinvis lægges begrænsninger på sejlruter og områder, hvor militærdrevet transport af kernevåben over Arktis er tilladt.

5. Konklusion

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

Esbo den 26.januar 2011

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Erkki Tuomioja (sd
Henrik Dam Kristensen (S)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Line Barfod (EL)
Lyly Rajala (saml)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Åsa Torstensson (C)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon

Idén är inte ny, redan i slutet av 50-talet föreslog Sovjetunionens dåvarande premiärminister Nikolaj Bulganin att Norden skulle bli en kärnvapenfri zon. Intresset var till en början svalt men när frågan lyftes upp av Finlands president Urho Kekkonen så väcktes ett större intresse. Någon kärnvapenfri zon blev det dock inte den gången.

På 80-talet väcktes idén till liv av den norska diplomaten Jens Evensen och Norges statsminister Gro Harlem Brundtland stödde förslaget. 1993 fattade Nordiska rådet enhälligt beslut om en rekommendation om Norden som kärnvapenfri zon. Trots detta blev det aldrig något traktat och idén föll i glömska.

Nu är det åter dags att lyfta upp förslaget och Nordiska rådet bör fatta beslut om en ny rekommendation. Liksom de senaste 50 åren så är det fortfarande lika aktuellt att stoppa spridningen av kärnvapen i världen. Norden är idag ett område där inget land har kärnvapen och inget land har kärnvapen stationerade på sitt territorium. Trots detta är argumenten för en traktatfäst kärnvapenfri zon mycket starka.

Genom att slå fast att inga kärnvapen är välkomna till de nordiska länderna så ges en tydlig signal om nedrustning och avspänning. Andra länder skulle inte ens behöva fundera på att t.ex. gå in i någon nordisk hamn med en atomubåt. Vi skulle starkt uttrycka att kärnvapen enbart är av ondo, att de inte skapar någon säkerhet och är ett hot mot allt liv på den här planeten. Kärnvapen har ingen plats i ett civiliserat samhälle.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Christina Gestrin (sv) och Johan Linander (c) att,

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att lyfta upp frågan om Norden som en kärnvapenfri zon på agendan och tillsammans ta till sådana åtgärder som främjar genomförandet av detta mål

Helsingfors och Stockholm den 2 september 2010

Christina Gestrin (sv) *Johan Linander (c)*

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1510/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00239-5

Næringsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed

1. Utskottets förslag

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en gemensam strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna som fokuserar på tre huvudområden: utanförskap (konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden); utbildningsområdet (statens roll) samt tillväxt och företagande (möjligheter att skapa arbetsplatser)

att följa upp strategin med effektanalyser av gjorda insatser

2. Bakgrund

Den socialdemokratiska gruppen har lagt fram ett medlemsförslag angående en gemensam nordisk insats mot ungdomsarbetslöshet.

Den socialdemokratiska gruppen föreslår att de nordiska ländernas regeringar utvecklar en gemensam nordisk strategi för bekämpning ungdomsarbetslösheten och utveckling av arbetsmarknaderna till att klara globaliseringens utmaningar. Vidare föreslås att det införs en ungdomsgaranti för arbete eller utbildning för alla unga under 25 år i alla de nordiska länder som inte redan infört en sådan garanti.

3. Utskottets synpunkter

Arbetslösheten bland ungdomar i de nordiska länderna har vuxit som ett resultat av den finansiella krisen. Att få ungdomar in på arbetsmarknaden och bemöta det utanförskap som arbetslöshet kan leda till är bland de viktigaste och högst prioriterade utmaningarna för de nordiska länderna.

Nordisk Råd

A 1510/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00239-5

De nordiska länderna står inför liknande utmaningar när det gäller att komma tillrätta med arbetslösheten i samhället. Ett gemensamt problem är kombination av en åldrande befolkning och en ökande andel individer som står utan sysselsättning och som kan vara med och betala för trygghetssystemen. En hög sysselsättning på nationell nivå är en nödvändighet för att finansiera en rad gemensamma åtaganden, samtidigt som det på individnivå är en förutsättning för att säkra den enskildes inkomst och levnadsstandard.

Det finns vissa statistiska skillnader mellan de nordiska länderna i andelen arbetslösa ungdomar beroende på om heltidsstuderande räknas in i statistiken (SV och ISL) eller inte, men överlag är tendensen den samma i de nordiska länderna med en stigande grad av ungdomar som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Dock hade både Sverige och Finland en relativt hög ungdomsarbetslöshet även före krisen.

Ungdomsarbetslöshet kan ge långvariga effekter såsom utanförskap och svårigheter att (åter) ta sig in på arbetsmarknaden och i värsta fall i förlängningen fattigdom och marginalisering. Speciellt gäller detta för de unga med en låg utbildningsnivå. En studie (Rapport 2004:13) från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) av alla 18- och 19-åringar som slutförde praktiska eller tvååriga gymnasielinjer mellan 1991 och 1994 i Sverige visar att de ungdomar som blev arbetslösa direkt efter gymnasiet hade en betydligt större sannolikhet att vara arbetslösa under de följande tio åren än de övriga.

Nordiska ministerrådet (NMR) publicerade 2010 en rapport[1] där NMR genomfört en jämförande tvärsektoriell kartläggning och analys av de nordiska ländernas insatser mot ungdomsarbetslöshet. Rapporten tar upp dels nuvarande och planerade insatser som följd av den ekonomiska krisen, dels insatser med fokus på utökning av arbetskraftsutbudet på längre sikt. Kartläggningen identifierar – tillsammans med tidigare studier – tidiga insatser i utbildningsväsendet, ett individanpassat utbildningssystem och effektiv uppföljning av insatser som framgångsfaktorer. Vidare bedöms ett närmare samarbete och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna vara av stort värde. Huvudkonklusionen är dock att arbetsmarknaden och utbildningsväsendet måste i en allt större utsträckning koordinera sina insatser för att vända den ökande ungdomsarbetslösheten. Men det är inte en enkel uppgift.

En bidragande förutsättning för att komma tillrätta med arbetslösheten generellt och ungdomsarbetslösheten i synnerhet är att det skapas nya arbetsplatser. Det måste finnas ett politiskt klimat som främjar nyetableringar och att de existerande företagen/organisationerna kan växa så det kan skapas nya jobb. En vikande konjunktur ökar arbetslösheten vilket i större utsträckning drabbar dem med minst erfarenhet och lägst utbildningsnivå. Detta visar sig tydligt i den ekonomiska kris som världen de senaste åren har brottats med. Inom EU prioriteras innovation och entreprenörskap som ett av de viktigaste områden för att skapa tillväxt och för att möta globaliseringens utmaningar. I EU-kommissionens förslag till strategi för *Europa 2020* framhålls att EU ska bli den s.k. "Innovationsunionen" som ska förbättra de grundläggande villkoren och tillgången till finansiering för forskning och innovation så att innovativa idéer kan omvandlas till produkter och tjänster som skapar tillväxt och arbetstillfällen. EU vill skapa en "Industripolitik för en globaliserad tid" som ska förbättra företagsklimatet, särskilt för små och medelstora företag, och stödja utvecklingen av en stark och hållbar industribas med internationell konkurrenskraft.

---

[1] Nordiska länders insatser mot ungdomsarbetslöshet – kartläggning och analys

När NMR lade fram sitt samarbetsprogram för innovation och näringspolitik 2011 – 2013 i samband med sessionen togs förutsättningarna för företagande (företagsklimatet) i Norden inte upp i programmet. Utskottet har tidigare uttalat att det är viktigt att utveckla en politik så visionen om Norden som ett gränslöst innovationsområde kan realiseras. I ljuset av den rådande finanskrisen är en fokusering på Kunskapstriangeln - forskning, innovation och utbildning – allt viktigare för att skapa tillväxt och ökad sysselsättning i de nordiska länderna. Det krävs politisk dialog och politiska initiativ för att skapa förutsättningar för företag och forskarmiljöer att utveckla och omsätta innovationer till konkret verksamhet.

Men det är inte så enkelt att bara skapa tillväxt och nya jobb. De som söker ett arbete måste ha en matchande erfarenhet eller utbildning. Många av de åtgärder som länderna sätter in vid vikande konjunktur och ökande arbetslöshet inriktar sig på att göra dem som förlorat sitt arbete bättre rustade och mer anställningsbara genom arbetsmarknadsåtgärder som t.ex. vidareutbildning och kompetenshöjande insatser. Det krävs en god samverkan mellan näringslivet och utbildningsanordnare för att matcha kompetensbehovet med utbildningsnivån hos de unga.

Det framgår av NMR:s rapport att utbildningssektorn har nyckeln till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Välutbildade ungdomar har långt större möjligheter att klara sin försörjning. Rapporten visar även att den demografiska utvecklingen utgör en stor framtida utmaning då andelen personer i arbetsför ålder förväntas minska p.g.a. stora pensionsavgångar. En fara för framtiden är att arbetslösheten fortsätter att vara hög trots att det finns brist på arbetskraft, vilket kan förklaras av de svårigheter framförallt ungdomar har att ta sig in på arbetsmarknaden och en missmatch när det gäller utbildning, erfarenhet och kompetens gentemot vad som efterfrågas.

Stat och kommun har det övergripande ansvaret för flera sektorer i samhället och en kärnuppgift är att tillhandahålla en utbildning av hög kvalitet och vara en garanti för att de unga får de grundläggande redskap de behöver för att komma vidare, oavsett om det är till vidareutbildning eller ut på arbetsmarknaden. Men staten har även en avgörande roll när det gäller att motverka ett utanförskap i samhället. Människor, framför allt unga, som hamnar utanför arbetsmarknaden kan i ett längre perspektiv bli en belastning för samhället. Det finns klara bevis för att arbetslöshet och brist på tillknytning till arbetslivet är kopplat till sämre hälsa och livskvalitet. En aktiv arbetsmarknads- och utbildningspolitik är avgörande faktorer för att unga människor ska få utbildning, yrkespraktik, en anställning eller kunna skapa sig egen arbetsplats.

Staten ska även skapa förutsättningar för företag att växa och att nya företag kan startas och etablera sig för att skapa tillväxt och sysselsättning som kan bidra till att betalar våra välfärdssystem. Men även ett relativt högt skattetryck, i förhållande till andra länder, finansierar "den nordiska välfärdsmodellen". De nordiska länderna står inför liknande utmaningar i framtiden. Även om de nordiska länderna inte löser välfärdsuppgifterna på samma sätt så finns det så stora likheter. Det nordiska samarbetet gör det möjligt att utbyta erfarenheter över landsgränserna och bidrar därmed till den sociala innovationen i Norden.

Näringsutskottet vill peka på fem nyckelområden som kan bidra att komma tillrätta med arbetslösheten, framför allt för ungdomar. Ett tätare nordiskt samarbete genom ett större och bredare erfarenhetsutbyte kan bidra till att skapa nationell nytta.

- Arbetsmarknad där unga människor kan komma in och avancera
- Mer individuell hjälp till den som söker jobb
- Incitament för att utbilda sig

- Matchning av de ungas kompetens för jobben
- Skapa nya jobb genom att det blir enklare att starta och driva företag

Nordiska ministerrådet för arbetsliv (MR-A) har behandlat rapporten vid sitt möte den 25 november 2010 och har diskuterat möjligheterna att upprätta en "kunskaps- och erfarenhetsbank". Vidare kommer det finska ordförandeskapet i NMR anordna ett seminarium under hösten 2011. Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) har också tagit upp NMR-rapporten till diskussion och uttryckt önskemål om att följa upp rapporten med effektanalyser av gjorda insatser.

Därför föreslår Näringsutskottet att Nordiska ministerrådet tar fram en strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna som fokuserar på tre huvudområden: utanförskap (konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden); utbildningsområdet (statens roll) samt tillväxt och företagande (möjligheter att skapa arbetsplatser).

4. Konklusion

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en gemensam strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna som fokuserar på tre huvudområden: utanförskap (konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden); utbildningsområdet (statens roll) samt tillväxt och företagande (möjligheter att skapa arbetsplatser)

att följa upp strategin med effektanalyser av gjorda insatser

Oslo, 21 september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1510/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00239-5

Medlemsforslag om fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløsheden

Ungdomsarbejdsløshed udgør et særligt problem for de nordiske lande. I forbindelse med finanskrisen er andelen af unge arbejdsledige steget drastisk i alle de nordiske lande bortset fra i Norge, hvor væksten har været moderat. Men også før krisen var ungdomsarbejdsløsheden et problem i især Sverige og Finland.

Arbejdsløshed er i sig selv en eksklusion af den enkelte medborger fra et aktivt arbejdsliv og fra en rimelig løn, men ungdomsarbejdsløshed har også en række videre konsekvenser, som kan have alvorlig betydning for den unges videre tilknytning til arbejdsmarkedet gennem hele livet.

Det har afgørende betydning for samfundets samlede velstand, at unge så smidigt og hurtigt som muligt kan gå fra uddannelse til job, og til et job som passer til deres kvalifikationer.

Politikken i en krisetid lægger også linjen for den udvikling, der vil præge vores lande, når krisen engang er overstået. Derfor må krisepolitikken blandt andet handle om unges muligheder for uddannelse, unges muligheder på arbejdsmarkedet og især unges muligheder for praktik på arbejdsmarkedet.

Der er en tydelig sammenhæng mellem unges uddannelsesniveau og deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Jo længere uddannelse, jo hurtigere tilknytning til arbejdsmarkedet efter endt uddannelse og jo højere løn – og jo større chance for faktisk at være i job senere hen.

Der er væsentlige forskelle på ungdomsuddannelserne (videregående skole i Norge) i de nordiske lande, både de gymnasiale og de erhvervsorienterede, herunder typerne af praktikophold under uddannelsen. Manglen på praktikpladser er en særlig udfordring, der skal findes løsninger på.

Nordisk Råd

A 1510/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00239-5

Alt for mange unge i de nordiske lande starter på en uddannelse, som de ikke gennemfører, eller de starter slet ikke på nogen uddannelse. Ser man på OECD's PISA-undersøgelsers opgørelser af antallet af *low achievers* (dvs. den andel der har ringe faglige resultater i grundskolen) i de nordiske lande, får man alarmerende tal på, at alt for mange børn og unge tilegner sig alt for dårlige faglige kundskaber i grundskolen til at have en god chance for at klare sig godt senere hen i uddannelsessystemet. Det tyder på, at der bør gøres meget mere for denne gruppe for at sikre dem bedre mulighed for at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse, som er så afgørende for, at de kan få fodfæste på arbejdsmarkedet senere hen. De nordiske lande bygger på værdier om lige muligheder for alle, og det er derfor katastrofalt, at skolesystemet ikke i tilstrækkelig grad bidrager til dette. Det er en stor og vigtig opgave for alle de nordiske lande, at forhindre frafald på ungdomsuddannelserne (videregående skole i Norge).

Det giver også et billede af, at uddannelsessystemerne i Norden bør indeholde muligheder for andre mere utraditionelle typer af uddannelser og læringsformer, som kan bidrage til at give denne gruppe en mulighed for at tilegne sig de kundskaber, der er nødvendige for at klare sig i et arbejdsmarked præget af globaliseringen. Også realkompetencevurdering (RKV) er et vigtigt redskab for at klare denne udfordring, og der bør derfor udvikles en strategi for at sikre kvaliteten og udbredelse i anvendelsen af RKV i Norden.

Der bør være en ungdomsgaranti om arbejde eller uddannelse for alle unge under 25 år i Norden. Dette bør være en klar målsætning for de nordiske regeringer.

Arbejdsmarkedet i Norden er præget af globaliseringen. Det stiller nye krav til de nordiske landes arbejdsmarkedssystemer, som bør bevare og udvikle den såkaldt nordiske model, til at kunne klare globaliseringens udfordringer. Det kræver højtuddannede arbejdstagere og fokus på grønne jobs skabt gennem innovation, forskning og uddannelse.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Socialdemokratiske Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at udvikle en fællesnordisk strategi for bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden og udvikling af arbejdsmarkederne til at kunne klare globaliseringens udfordringer samt

at der indføres en ungdomsgaranti om arbejde eller uddannelse for alle unge under 25 år i alle de nordiske lande, der ikke allerede har gennemført en sådan garanti

Malmö den 21. september 2010

Ann-Kristine Johansson (s)
Bendiks H. Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Martin Kolberg (A)
Sinikka Bohlin (s)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1520/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00281-5

Velfærdsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om rygmargsskade (RMS)

1. Utvalgets forslag

Velfærdsudvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskader med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordiske og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskader og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres

å etablere et nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

å styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

2. Bakgrunn

Den islandske delegasjon i Nordisk Råd fremla et medlemsforslag under Velferdsutvalgets utvalgsmøte den 2. november 2010 som omhandler ryggmargsskader (RMS). Velferdsutvalget behandlet medlemsforslaget formelt på sitt januarmøte den 26. januar 2011, Espoo, Finland.

Medlemsforslaget trekker frem at det er gjort store fremskritt i forhold til intensiv behandling ved ulykker som gjør at mulighetene for å overleve med ryggmargsskader er styrket, og personer med denne typen skader kan forvente samme livslengde som andre.

Medlemsforslaget viser til at det er skjedd store fremskritt innenfor legevitenskapen på områder som kreftforskning og behandling av hjerte- og kar-sykdommer som gir sykdomsrammede mennesker en god livskvalitet, men det samme er ikke tilfelle for medisinsk behandling av ryggmarks-

skader. Ut fra beregninger rapportert i medlemsforslaget anslås det at 1.000 mennesker i Norden får ryggmargsskader hvert år, og at kostnadene innenfor helse- og sosialområdet vil være på rundt 1,3 til 4,4 mia. DKK per år. Meldlemsforslaget viser til viktigheten av at Norden støtter forskning og innovasjon innenfor behandling av ryggmargsskader for å styrke god livskvalitet og aktiv samfunnsdeltakelse for ryggmargsskadde. Et nordisk samarbeid om forskning og felles innsats for å få til en aktiv samfunnsdeltakelse på individnivå, vil kunne hjelpe den enkelte som er rammet og samtidig føre til besparinger i de enkelte land.

3. Kommentar

Velferdsutvalget merker seg at ryggmargsskade (RMS) er skade på nervesystemet som gir oss førlighet og mulighet for å bevege oss. Nervesystemet består av hjernen, ryggmargen og nervene. Hjernen sender via ryggmargen impulser til nervene, som videre får muskler og dermed kroppen til å bevege seg. Nervene sender impulser tilbake til hjernen. Skade på ryggmargen innebærer at forbindelsen mellom ledning (nervetråder) og sentral (hjerne) blir brutt. Dersom alle forbindelser i ryggmargen er brutt, kalles det en komplett skade. All viljestyrt bevegelse og følelse nedenfor skadenivået er borte. Inkomplett (delvis) skade vil si at funksjoner av ulik grad er bevart nedenfor skadenivået. Den første tiden etter skaden (fra dager til flere uker) kalles spinal sjokkfase. I denne fasen er det ofte vanskelig eller nesten umulig å si med sikkerhet hvilke utfall man vil få i fremtiden.

Skade på ryggmargen kan skyldes enten ulykke (traumatisk) eller følge av annen sykdom (atraumatisk). De vanligste årsakene til en traumatisk ryggmargsskade er fallulykke, trafikkulykke, arbeidsskade, idrettsskade eller vold. Atraumatisk ryggmargsskade forårsakes av infeksjon, blødning eller svulst. Skaden kan også være medfødt (arvelig eller forårsaket ved fødsel) eller som følge av medisinsk eller kirurgisk behandling.

Etter en ryggmargsskade vil det forekomme varierende grad av muskellammelser, tap av følelse, forstyrret funksjon av vannlating, avføring og seksualfunksjon, samt dårligere regulering av blodtrykk og kroppstemperatur. Grad av lammelse eller forstyrrelse av hudfølelse, avhenger av skadeomfang i ryggmargen og hvor høyt i ryggmargen skaden sitter. Ved lammelser i både armer og ben bruker man betegnelsen tetraplegi, mens ved lammelser kun i bena brukes paraplegi. (*Info; Sunnaas Sykehus NO*)

4. Velferdsutvalgets synspunkter

Velferdsutvalget merker seg at det finnes en lang tradisjon med et svært godt og tett nordisk samarbeid på dette området. Det finnes en nordisk helsefaglig organisasjon for ryggmargsskadde (NOSCOS), som er en underavdeling av den internasjonale organisasjonen (ISCOS). Aktiviteten i den nordiske organisasjonen er svært god med halvårlige nordiske kongresser. Disse kongressene er svært gode av omfang og kvalitet, og ikke langt unna større internasjonale konferanser. Det finnes også en nordisk brukerorganisasjon (NORR).

Velferdsutvalget ser at det er etablert samarbeide mellom for eksempel Sunnaas Sykehus HF, Norge om ryggmargskadeforskning med Karolinska i Stockholm og Rigshospitalet/Hornbæk i København. Det har også vært et mangeårig samarbeid om et svensk – norsk – islandsk kvalitetsregister. Dette arbeidet har imidlertid møtt vesentlige økonomiske, datatekniske og konsesjonsmessige utfordringer.

I desember 2010 skrev norske ryggmargsskade enheter en høringsuttalelse til Paula Risikko om organisering av behandling av ryggmargsskade, etter tett dialog med finske kollegaer.

Nordisk Råd

A 1520/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00281-5

Velferdsutvalget mener at det er meget positivt og interessant om dette samarbeidet kan styrkes gjennom initiativ fra Nordisk råd til Nordisk ministerråd. Forslagene vil sannsynligvis også få internasjonal oppmerksomhet og betydning.

Velferdsutvalget vil understreke viktigheten av at initiativet rettes til de nordiske helsefaglige og brukerorganisasjonene slik at man utnytter de eksisterende fora for samarbeid.

Velferdsutvalget er kjent med at det i mange år har vært et pågående samarbeid mellom Sverige, Island og Norge i forhold til etablering av et felles nordisk *kvalitetsregister for ryggmargsskade (The Nordic Spinal Cord Injury Council)*. Det har vist seg å være problematisk å sikre en helhetlig modell for finansiering og konsesjon.

I tillegg har det vært utfordringer i forhold til informasjonsteknologiske løsninger. Hensikten med dette samarbeidet har nettopp vært å evaluere tilbudet i de nordiske land ut fra internasjonale standarder, samt se på nasjonale forskjeller og effekt av endringer i tilbud for ryggmargsskade. Ved siden av å generere kunnskap har også hensikten vært å fremme samarbeid mellom fagmiljøer i de nordiske land.

Resultatene vil også være viktige for brukerorganisasjonene i forhold til behov for utvikling og bedring av tilbudet. Den internasjonale organisasjonen for ryggmargsskade (ISCOS, www.iscos.org.uk) har utviklet datasett som omfatter alle sentrale problemstillinger i forhold til ryggmargsskade. Disse datasettene er i varierende grad allerede oversatt til nordiske språk, og i Norge danner de grunnlag for et nasjonalt ryggmargsskaderegister. I registrene vil det foruten medisinske data fremkomme resultater i forhold til livskvalitet og samfunnsdeltakelse.

Velferdsutvalget mener at i et nordisk perspektiv vil det være svært hensiktsmessig å sikre videre samarbeid om felles systemer for registrering innen kvalitetsregistre og å formalisere faglig evaluering av sentrale resultatmål for eksempel knyttet til *livskvalitet og samfunnsdeltakelse.*

Velferdsutvalget ser at utdanning og arbeidsaktivitet er sentrale aspekter innen samfunnsdeltakelse.

Selv om det ikke foreligger oppdatert statistikk i forhold til ryggmargsskade er det i gruppen en svært lav arbeidsdeltakelse og det er indikasjoner på at denne har vært fallende over de siste årene. Velferdsutvalget mener at en *nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade* vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet.

Velferdsutvalgets medlemmer er av den oppfatning at prosjekter knyttet til kvalitetsregistre og arbeidsdeltakelse vil bygge videre på eksisterende nordisk samarbeid og nyttiggjøre seg eksisterende nettverk og erfaringer. En felles nordisk overbygning av arbeidet vil være nødvendig for å utvikle samarbeidet fra løse nettverk til formaliserte arbeidsgrupper. Resultatet av samarbeidet må forventes å bidra til både medisinsk faglige og helsepolititiske beslutningsgrunnlag.

Nordisk Råd

A 1520/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00281-5

Ut fra disse begrunnelsene er det etablert to ny "att- satser" i forslaget.

å etablere et nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

å styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskader med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordiske og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskader og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres (*forslag fra den Islandske delegasjon*)

å etablere et nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

å styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (The Nordic Spinal Cord Injury Council)

Medlemsforslaget blev den 26. januar 2011 omdannet til udvalgsforslag A 1524/velferd.

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1520/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00281-5

Medlemsforslag om rygmarvsskader

Fremskridt inden for intensiv behandling har resulteret i at flere overlever ulykker og dermed overlever flere med rygmarvsskader (*Spinal Cord Injury* -SCI). General fremgang inden for sundhedssektoren har ført til at individer som lider af rygmarvsskader kan forvente samme livsvarighed som andre mennesker.

I de sidste årtier er der blevet gjort store fremskridt inden for lægevidenskaben, bl.a. inden for cancer-, hjerte- og øjenmedicin, og det har resulteret i forbedret livskvalitet for patienter som lider af sygdomme inden for disse felter. Samtidigt har der ikke været tilsvarende fremskridt for medicinsk behandling af rygmarvsskader.

Ifølge oplysninger fra *National Spinal Cord Injury Statistical Center* i USA bliver omkring 40 mennesker pr. million indbyggere rygmarvsskadet hvert år. Omkostningerne pr. patient det første år efter at de kommer til skade ligger omkring 240.000 til 830.000 USD. Hvis statistikken fra USA bliver overført til Norden kan der forventes at omkring 1000 individer i Norden kommer til skade hvert år og at omkostninger for nye patienter inden for sundhedssystemerne ligger på 1,3 til 4,4 mia. DKK per år.

Islands delegation til Nordisk Råd mener, at man bør stå vagt om livskvalitet og muligheder for deltagelse i samfundet for personer som lider af rygmarvsskader og at Norden udfylder en rolle i det sammenhæng. Derfor opfordres der til, at Norden bakker op om forskning og innovation inden for behandling af rygmarvsskader.

Derudover mener Islands delegation til Nordisk Råd, at omkostninger inden for de nordiske velfærdssystemer kan mindskes hvis man øger mulighederne for aktiv samfundsdeltagelse for rygmarvsskadede personer. Nordisk samarbejde om forskning på dette felt vil føre til besparinger i de enkelte lande.

På baggrund af ovenstående foreslår Islands delegation, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at oprette en arbejdsgruppe af læger og forskere med specialistviden om rygmarvsskader med det formål at samle information og udarbejde en rapport med oversigt over nordisk og anden forskning af og behandlingsformer for rygmarvsskader, og stille forslag om hvordan forskning og behandling af rygmarvsskader kan forbedres

Reykjavik, d. 19. oktober 2010

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Ásmundur Einar Daðason (VG)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Helgi Hjörvar (A)
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F)

Nordisk Råd

A 1520/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00281-5

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1521/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00308-6

Presidiets betenkning over

Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet

1. Præsidiets forslag

Presidiet foreslår, at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt

2. Baggrund

Midtergruppen har fremsendt et medlemsforslag om at udvikle et mål for brutto national livskvalitet. Forslaget var til behandling i Nordisk Råds Præsidium den 8. december 2010, hvorefter sekretariatet fik til opgave at indhente yderligere information og materiale.

Baggrunden for forslaget er, at der i de seneste år i forskellige fora er fremkommet forslag om, at de økonomiske beregninger for bruttonationalproduktet (BNP) ikke er tilstrækkelige til at måle livskvaliteten på i et moderne samfund. Traditionelt har man fokuseret på, at befolkningen bliver lykkeligere, hvis den bliver rigere. Men selvom velfærdslande som de nordiske er blevet rigere og rigere, er befolkningerne ikke blevet tilsvarende lykkeligere. Udviklingen indenfor kriminalitet, ensomhed, alkoholforbrug, selvmord, livsstilssygdomme, forbrug af antidepressiv medicin og lignende bekræfter denne tese.

Levevilkår som f.eks. økonomi, bolig, fritid, socialt netværk, sundhed, uddannelse og arbejdsforhold indgår allerede i nationale regnskaber og statistikker. Men for eksempel kan trafikkaos og øget bilisme resultere i øget BNP på grund af forbruget af olie og benzin, men åbenlyst ikke øge livskvaliteten for befolkningen. Klimaforandringer og øget forurening kan også slå forkert ud i økonomiske statistikker, som ikke indfanger befolkningens bekymring for samme. Omkostninger ved kriminalitet, ulykker, syg-

dom, naturkatastrofer, som har negative konsekvenser for samfundet, kan have
positive konsekvenser for BNP. BNP er ikke et fejlagtig beregning, men en utilstrækkelig beregning.

Filosofien bag
Ideen om, at lykke er et mål for individet såvel som for samfundet, har baggrund i den politiske filosofi. Det var Jeremy Bentham, som grundlagde utilitarismen, der fremkom med målet "størst mulig lykke for flest mulige". Men kan man måle lykken - netto og brutto? Den filosofiske videnskab peger på, at omend lykken er en subjektiv følelse, tyder forskningen på, at der findes faktorer, der påvirker lykken for de fleste.

Kritikkerne peger på, at alle ikke individer nødvendigvis har lykke som mål. Nogen sætter eksempelvis religiøse pligter og håbet om frelse højere end den personlige lykke, andre vil opnå magt, og endnu andre har mere altruistiske mål om at gøre noget for andre. Nogen er lykkelig med lidt og få udfordringer, hvor andre ikke kan blive lykkelige uden materielle goder. Nogen bliver misundelige og deres egen lykke bliver dermed mindre værd. Derfor har fordelingspolitik også en indvirkning på lykke og livskvalitet.

Dertil kommer, at såfremt et samfund sætter lykke som mål, kan det nødvendigvis ikke ske på uetiske måder eller med midler, der strider mod samfundets normer og principper. Prostitution, pornografi og surrogatfødsler er eksempler på problemstillinger, hvor samfundets og individets interesser skal afklares.

Internationale initiativer
Flere internationale fora har sat fokus på at finde frem til kriterier og indikatorer, der i højere grad kan måle livskvaliteten i et samfund end de rent økonomiske.

Den franske præsident Sarkozy har nedsat en arbejdsgruppe og den britiske premierminister David Cameron har gjort "*Gross National Happiness*" til et vigtigt mål for sin regering. I britiske skoler er der således startet forsøg med undervisning i "*happiness*", der skal skabes bedre balance mellem arbejde og fritid, og der bliver givet incitamenter til at deltage i frivilligt arbejde. Initiativet blev initieret af Tony Blair i 2002, hvor der blev opstillet et lykkeindeks.

Sarkozys rapport resulterede i følgende rekommandationer: Livskvalitet er en multidimensional størrelse, som skal opgøres ved hjælp af en mangfoldighed af indikatorer, hvor både de objektive og subjektive dimensioner skal medregnes, herunder blandt andet:

- Indkomst og forbrug frem for produktion
- Fokus på husholdningsperspektiv frem for nationalt
- Indkomst og forbrug skal ses i sammenhæng med velfærd
- Fokus på fordelingen af indkomsten, overførsler mellem husholdninger
- Fokus på lighed/ulighed i samfundet. Både hvad angår socioøkonomiske grupper, køn, alder, og etniske grupper (migrationsanliggender)
- Udbred indkomst til *non-market* aktiviteter. Eksempelvis er BNP højere i en velfærdsstat, hvor samfundet tager sig af omsorgen, end hvis omsorgen foretages indenfor privatsfæren i hjemmene. Det siger dog ikke noget om tilfredsheden ved offentlig/privat omsorg

Bhutan er et af de lande, der har sat lykke som et samfundsmål. Landet har videnskabeligt forsket og udviklet indikatorer og faktorer til at måle lykken i samfundet. Der findes et lykkeministerium og årlige lykkebereg-

ninger. Hver gang politikerne skal træffe en beslutning, skal de ikke bare tage stilling til de økonomiske konsekvenser, men vurdere konsekvenserne for befolkningens livskvalitet. Denne politik har blandt andet medført, at Bhutan har valgt skove frem for møbel-produktion, hvilket øger skovbestanden i Bhutan. Af hensyn til kulturen og miljøet har det også medført, at Bhutan har begrænset antallet af bjergbestigere og turister.

EU udarbejder hvert år livskvalitetsundersøgelser, som både omfatter objektive og subjektive indikatorer. OECD har arrangeret konferencer i samarbejde med andre internationale organisationer, og i 2007 blev der vedtaget en erklæring om emnet. I 2011 er planlægger OECD endvidere at udgive en publikation.

3. Høring

Præsidiet besluttede på sit møde den 26. januar 2011 at sende forslaget i høring til Velfærds- og til Næringsudvalget.

Velfærdsudvalget er generelt positive overfor forslaget. Udvalget påpeger, at humankapital (den nuværende og fremtidige arbejdsstyrke) udgør en stor del af de nordiske landes nationalformue. Derfor er det naturligt at drøfte måling af livskvalitet og arbejdet med at finde frem indikatorer for bæredygtigt udvikling.

Velfærdsudvalget har i 2009 haft fokus på, hvordan man skaber et inkluderende bærekraftigt arbejdsliv i Norden. Udvalgets arbejde førte til rekommandation 27/2009/velferd om at udvikle parametre for begrebet "bærekraftigt arbejdsliv." Rekommandationen er fortsat opretholdt overfor Nordisk Ministerråd.

Velfærdsudvalget gør samtidig opmærksom på *Human Development Index (HDI)*, som bruges til at sammenligne velstanden i forskellige lande. HDI giver et billede af andre velfærdsmål end BNP, såsom forventet levetid, læsekundskaber, uddannelsesniveau og andet.

Udvalget er finder det vanskeligt at sætte kriterier for måling af livskvalitet. Derfor efterlyser Velfærdsudvalget en konkretisering af forslaget og en vurdering af, hvad forslagsstillerne ønsker at opnå med sådanne målinger. Skal resultaterne anvendes til omstruktureringer af samfundet eller er det et problem i sig selv, at der fokuseres for meget på penge og materielle goder?

Endelig mener udvalget, at det er vigtigt at anvende det materiale og de erfaringer, der findes i resten af Europa således, at det kan give sammenlignelige data. Udvalget mener også, at Foreningen Norden kunne løfte temaer frem gennem konferencer for nordboere.

Et enkelt medlem af Velfærdsudvalget har dog følgende kommentar til Præsidiet: *"Anita Knakkergaard (DF) er ikke enig i forslaget fra Midtergruppen med baggrund i det fremsatte om at udvikle et mål for brutto national livskvalitet. Hvad der er livskvalitet for det enkelte individ, bør den enkelte selv bestemme, så længe det ikke er til fare/skade for samfundet, eller for individet selv".*

Næringsudvalget har sendt følgende kommentar: "Utskottet diskuterade Presidiets remiss och ansåg att det var ett intressant förslag, men att det är svårt att hitta en gemensam syn på ett subjektivt begrepp som livskvalitet. Utskottet pekade på att OECD arbetar mycket med detta område och Presidiet bör ta med detta i sitt fortsatta arbete."

Kultur- og Uddannelsesudvalget samt Medborger- og Forbrugerudvalget har uopfordret sendt sine bemærkninger til forslaget:

"Kulturutvalget anser at forslaget tar opp en viktig tematikk, men at det vil være meget vanskelig å definere hvilke parametre som skal legges til grunn for et eventuelt målesystem for livskvalitet i relasjon til brutto nasjonalprodukt. Det er også et tema som er vanskelig å behandle politisk".

"Medborgar- och konsumentutskottet noterar att medan välfärdsutveckling diskuteras globalt, så uttrycktes en viss skepsis till detta förslag. Det kan emellertid vara relevant att bli orienterade om regeringarnas ställningstagande i frågan."

Endelig skal det nævnes, at sekretariatet har indhentet diverse skriftligt materiale og rapporter om emnet, herunder den omtalte rapport fra Frankrig *"Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*, Stiglitz-Kommissionen. Sekretariatet har ligeledes deltaget i Konferencen: "Præsentation af konceptet *Gross National Happiness*", ved Tshokey Zangmo fra *Centre for Bhutan Studies*.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet mener, at tiden er moden til at debattere vores traditionelle økonomiske målestokke.

Indenfor forskningens verden har der i længere tid været undersøgelser og forskning indenfor livskvalitet og lykke, men forskningen har ikke slået igennem indenfor nationalregnskabet. Den politiske debat om emnet har endnu ikke ført til politiske beslutninger indenfor de nordiske lande. Det er på trods af, at netop de nordiske lande udmærker sig ved en udviklet velfærdsstat, en stærk økonomi og et udpræget demokrati. Den materielle rigdom har dog medført adskillige "velfærdssygdomme", som forringer befolkningernes livskvalitet. Den erkendelse har andre vestlige lande, såsom Frankrig og Storbritannien også gjort og internationale fora som OECD og EU er ligeledes engageret i at måle livskvaliteten. Derfor vil Nordisk Råds Præsidium gå i front i de nordiske lande og opfordre alle regeringer til at følge op på disse trends.

5. Konklusion

Presidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt

Bruxelles den 30. juni 2011

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S), president
Karin Åström (S)
Line Barfod (EL)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Marion Pedersen (V), vice president
Per-Kristian Foss (H),
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1521/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00308-6

Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet

"Bruttonasjonalprodukt måler luftforurensning, sigarettreklame og (...) ødeleggelsen av Redwoodskogen. Det tar ikke med våre barns helse, kvaliteten på deres utdanning eller deres glede over lek, (...) poesiens skjønnhet eller styrken i våre ekteskap. Det måler med andre ord alt, bortsett fra det som gjør livet verdt å leve." sa Robert Kennedy i en tale til Universitetet i Kansas i 1968.

Forslagsstillerne mener at det er et paradoks at selv om de nordiske land har blitt mye rikere målt i BNP siden 1950, har vi ikke blitt noe særlig lykkeligere, om vi skal tro forskerne. Folk i rike land er gjennomsnittlig lykkeligere enn folk i fattige land, men forskning viser at inntektsøkning ut over det nivået rike land nådde på 1950–60-tallet, ikke gir særlig mer lykke. Rike mennesker er gjennomsnittlig lykkeligere enn fattige mennesker, men så snart man har nok penger til mat, klær og hus, så begynner hver ekstra krone å bety mindre og mindre. Årsaken er kanskje at velstand er et relativt begrep. Vi sammenlikner oss med naboen.

Forskning tyder på at det som gjør oss lykkelige ikke først og fremst er penger eller ting, men snarere familie og venner og det å ha arbeid. Gleden består i å bety noe for andre, å være sammen – i hjemmet, på arbeidsplassen og blant venner. Vi skal fortsatt ha et mål om størst mulig verdiskaping for å finansiere velferd, skape arbeidsplasser og gi den enkelte mulighet til selvrealisering og økonomisk handlefrihet. Men det betyr ikke at vi ikke også bør utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet. Det er viktig å bli minnet om at økonomisk vekst er et virkemiddel, ikke et mål i seg selv. Som Kennedy var inne på, målet om vekst i økonomien alene tar ikke med mange av de andre tingene som gjør oss lykkelige. Økonomisk vekst kan også innebære forhold som gjør oss ulykkelige, slik som kjøpepress og forurensning. Samtidig kan det i mange tilfeller være slik at

Nordisk råd

A 1521/presidiet

Behandles i:
Presidiet

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 10-00308-6

et bredere fokus på livskvalitet og hele menneskets behov, som gir tryggere og lykkeligere innbyggere, kan gi mer velfungerende samfunn og dermed også høyere verdiskaping.

Forskning viser for eksempel at et aktivt frivillig organisasjonsliv der den enkelte får bidra med sine ressurser, er avgjørende for samfunnets sosiale kapital og tilliten mellom folk, og gir lavere kriminalitet, bedre helse og utdanning, høyere verdiskaping og mer trivsel og livskvalitet. Forskning viser at dersom man er ensom og røyker, er det vanskelig å si hva som vil øke forventet levealder mest – å kutte røyken eller å bli med i en klubb eller forening. Hvis man måtte velge mellom 10 pst. flere politimenn og -kvinner eller 10 pst. flere innbyggere som kjente naboenes fornavn, er det sistnevnte alternativ som er mest kriminalitetsforebyggende.

Økonomiprofessor Richard Layard ved London School of Economics oppfordret derfor i 2005 myndighetene til å måle borgernes livskvalitet. Den britiske statsminister David Cameron, har gjort dette til en av sine hovedsaker. EU og OECD har startet et arbeid med å finne indikatorer for livskvalitet, og Frankrikes president Nicolas Sarkozy har satt ned en kommisjon for å se på dette. Forslagsstillerne mener at Nordisk ministerråd bør initiere et felles utredningsarbeid med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet, som et tillegg til BNP, for bedre å måle det som gir livene våre mening.

Vi trenger en nasjonal livskvalitetsindeks for i de nordiske land, basert på en bred, årlig undersøkelse i befolkningene. Indeksen skal kunne gi myndighetene kunnskap om hvordan politiske tiltak påvirker innbyggernes livskvalitet, og være en navigator i planleggingen av fremtidens samfunn. Vi trenger et større samsvar mellom politikken og det som gjør oss lykkelige.

Livskvalitet er både et personlig og et offentlig ansvar. Nordisk råd kan ikke vedta at folk skal være lykkelige. Politikerne kan ikke gi mennesker det gode liv alene. Men politikerne kan gjøre mer for innbyggerne dersom hovedmålet er livskvalitet, enn dersom det er økonomisk vekst alene. Dersom livskvalitet er målet, og livskvalitet i stor grad handler om å være sammen, kan politikken få nye perspektiver.

På bakgrunn av ovenstående foreslås at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt

Reykjavik 4. november 2010

Anders Andersson (Kd) *Dagfinn Høybråten (KrF)*
Bjarne Kallis (Kd)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1522/præsidet

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00317-8

Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en nedsættelse af afgiften på personalets lønninger med virkning fra 1. januar 2011 svarende til den skattesænkning, der er gennemført i forbindelse med den danske skattereform i 2010

2. Baggrund

Personaleforeningerne for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har gjort Præsidiet opmærksom på en problematisk udvikling i den nettoløn, som udbetales til ansatte i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond. Personalet oplever, at det er vanskeligt at fastholde et konkurrencedygtigt nettoaflønningsniveau, hvilket medfører rekrutteringsvanskeligheder og problemer med at tiltrække de mest kvalificerede medarbejdere fra alle de nordiske lande, særligt medarbejdere fra Finland og Norge.

På den baggrund igangsatte Nordisk Samarbejdskomité (NSK) tilbage i 2006 et arbejde med henblik på at imødegå disse udfordringer. Som resultat heraf anmodede Nordisk Ministerråds generalsekretær i december 2007 NSK om tilslutning til følgende forslag, som LOP (det rådgivende nordiske Løn- og Personaleudvalg) forinden havde tilsluttet sig:

- En forøgelse af ikke-danske ansattes omkostningstillæg med virkning fra 1. januar 2008
- En nedsættelse af afgiften på alle ansattes lønninger fra 45 til 42 % med virkning fra 1. januar 2008

Generalsekretæren motiverede forslaget om afgiftssænkningen med, at en sådan nedsættelse svarede til gennemsnittet af de skattenedsættelser, der var gennemført i de nordiske lande i perioden 1998-2006, og at der herefter i nogle lande var foretaget yderligere skattenedsættelser. Afgiften, som blev pålagt lønningerne for de ansatte i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond, havde i samme periode været uændret.

De nordiske samarbejdsministre godkendte generalsekretærens forslag om at forhøje omkostningstillægget for ikke-danske ansatte med virkning fra 1. januar 2008, hvorimod forslaget om en nedsættelse af afgiften ikke opnåede enighed.

Det blev imidlertid besluttet, at der skulle gennemføres en ekstern analyse af løn- og ansættelsesforholdene som en forudsætning for, at behandle spørgsmålet om en eventuel afgiftssænkning.

En sådan analyse blev foretaget af konsulentfirmaet Capacent fra juni 2008 til marts 2009.

Analysen pegede på, at afgiften burde tilpasses den generelle reduktion i bruttoskattetrykket i Danmark i perioden 2002-2008 og reduceres med 2,5 %.

Capacents analyse blev aldrig drøftet i den Nordiske Samarbejdskomite, idet der ikke var enighed om at behandle sagen igen.

Siden da er der gennemført en skattereform i Danmark pr. 1. januar 2010, som har betydet en yderligere relativ forringelse af nettolønniveauet i forhold til det omgivende danske samfund. Skattereformen indebærer en nedsættelse af topskatten, samtidigt med en forhøjelse af de såkaldte grønne afgifter, som rammer alle, der bor i Danmark. Den danske regering har annonceret, at skattereformen fuldt ud er finansieret gennem denne omlægning. De ansatte i de nordiske sekretariater kommer dermed til at betale afgifterne uden at få skattenedsættelserne.

Derfor har Personaleforeningerne i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd fået foretaget beregninger af virkningen af denne seneste skattereform i Danmark alene i 2010. Beregningerne, som er foretaget af revisionsfirmaet KPMG viser, hvor meget danske lønmodtagere, som lå på samme nettolønsniveau som ansatte på nordiske vilkår, får forøget deres nettolønninger med i 2010 i kraft af skattereformen.

Beregningerne viser, at afgiften herefter burde nedsættes med 8,09-15,40 procentpoint, afhængig af hvilken stillingskategori, man tilhører. Som det fremgår, er forøgelserne voksende jo højere lønniveauet er.

Stillingskategori	Løntrin	Så meget forøger skattereformen en dansk lønmodtagers nettomånedsløn på tilsvarende niveau (DKK):	Så mange procentpoint skal afgiften nedsættes for at ansatte i NMRS kan opnå en tilsvarende stigning i nettolønnen:
Koordinator	23	1.161,70	8,09
Afdelingskoordinator	30	1.511,51	9,43
Rådgiver	40	2.080,58	11,09
Seniorrådgiver	44	2.413,94	11,85
Afdelingschef	51	5.183,41	15,40

Nordisk Råd

A 1522/præsidet

Fremlagt af:
Præsidiet

J.nr. 10-00317-8

3. Høring

I forbindelse med præsentationen af sagen for Præsidiet, har Kenneth Ekberg, formand for Nordisk Råds Personaleforening, fremlagt sagen på Præsidiemødet den 21.-22. september 2010.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet finder, at der foreligger dokumentation for, at nettolønniveauet for de ansatte i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond i de seneste 10-12 år har gennemgået en stadig relativ forringelse i forhold til tilsvarende nettolønninger i de nordiske lande. Forringelsen er blevet yderligere forstærket de senere år.

Denne udvikling finder Præsidiet er uholdbar og må rettes op, så det sikres, at Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond er attraktive arbejdspladser med konkurrencedygtige lønninger, som kan tiltrække de bedste medarbejdere fra hele Norden.

Præsidiet støtter derfor op om Personaleforeningens henvendelse samt rekommanderer Nordisk Ministerråd til at gøre det samme.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en nedsættelse af afgiften på personalets lønninger med virkning fra 1. januar 2011 svarende til den skattesænkning, der er gennemført i forbindelse med den danske skattereform i 2010

Majvik den 8. december 2010

Christina Gestrin (sv)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Erkki Tuomioja (sd)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Karin Åström (s)
Line Barfod (EL)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Torfinn Opheim (A)
Åsa Torstensson (c)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1523/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00002-7

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om One Health - multiresistens hos mennesker og dyr

1. Medborgar- och konsumentutskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

at i samarbejde med Nordisk Råd, afholde en nordisk ekspertkonference om *One Health*, der skal afdække problemernes omfang samt indeholde en høring med relevante aktører

at udarbejde en nordisk handleplan for *One Health* i Norden indeholdende politiske anbefalinger, samordning af viden og erfaringer om emnet for de nordiske lande og en plan for, hvordan Norden kan bidrage til at sætte spørgsmålet og nordiske løsningsmodeller på dagsordenen globalt

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks regering

att inkorporera de nordiska erfarenheterna kring *One Health* och antibiotikaresistens i det danska EU-ordförandeskapsprogrammet under första halvåret 2012

2. Bakgrund

Den socialdemokratiska gruppen lade fram sitt medlemsförslag (A 1523/medborger) om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr, den 31 mars 2011.

Begreppet *One Health* är en framväxande utveckling att se till kopplingen mellan människor och djur vad gäller sjukdom och hälsa och förespråkar att läkare och veterinärer samverkar för att stärka sjukdomsbekämpningen. En ökning av överföring av antibiotikaresistenta bakterier har medverkat till att öka fokus på samspelet mellan djur och människor.

Förslagsställarna menar att i Norden, där vi har goda traditioner inom livsmedelssäkerhet, beredskap inför smittsamma sjukdomar och restriktiv användning av antibiotika, skulle gagnas av att lära av varandra och samordna erfarenheterna på området för att därmed kunna agera föregångsregion globalt. En samordning och *branding* av Nordens erfarenheter och kunskap på området kan därför bidra till at öka Nordens konkurrenskraft och sätta fokus på denna viktiga fråga globalt.

Medborgar- och konsumentutskottet beslutade vid den initiala behandlingen av medlemsförslaget att det skulle diskuteras vid ett seminarium som en del av remissbehandlingen. Detta expertseminarium anordnades i Folketingets lokaler den 17 maj 2011.

Som uppföljning av seminariet beslutade medborgar- och konsumentutskottet vid sitt sommarmöte 27 juni 2011 att tillsätta en expertarbetsgrupp som har tagit fram ett förslag till en definition av den nordiska modellen av *One Health*.

3. Remissbehandling

Ärendet har remissbehandlats av Nordiska rådets välfärds- och miljö- och naturresursutskott. Dessutom har ett antal expertorganisationer från olika delar av Norden varit delaktiga i att belysa ärendet, dels genom en expertkonferens i det danska Folketinget i maj 2011, dels genom den expertarbetsgrupp som medborgar- och konsumentutskottet tillsatte för att få vetenskapliga råd och information.

Nordiska rådets välfärdsutskott
Välfärdsutskottet noterar att experterna påpekar att antibiotikaresistens har ökat dramatisk globalt och att det finns behov för att främja forskningsbaserade så kallade "*One Health*-strategier" för att stärka människornas hälsa, integrering av forskningsmetoder inom klinisk medicin, patologi, mikrobiologi, epidemiologi och så vidare.

Välfärdsutskottet noterar att överanvändning av antibiotika hos djur, påverkar resistensutvecklingen hos människor. Detta är en problemställning som är komplex och berör flera sektorer. Välfärdsutskottet ser det som positivt om aktuella aktörer utvecklar ett tätare samarbete och finner fram till ett balanserat förhållande mellan antibiotikaanvändning och en konkurrenskraftig djurproduktion och inom annan matproduktion.

Vidare observerar välfärdsutskottet att vid *zoonotisk influensa (smitta mellan djur till människa och vice versa), som* bland annat A-virus, SARS och *West Nile Fever*-virus, har det blivit etablerats nationella såväl som internationella insatser för att kunna hantera den så kallade zoonotiska hot. Välfärdsutskottet menar att det bör värderas om de insatser som är etablerade, har tillräcklig kapacitet. Det bör ske en kartläggning av kapacitet och krisplaner inför at en epidemi/pandemi bryter ut, och en värdering av faran för att smittotillfällen eskalerar hastigt innanför och mellan länderna.

Välfärdsutskottet noterar att den humana överanvändningen av antibiotika skapar de flesta av de resistenta bakterierna, som är problematisk vid behandling av infektionssjukdomar. Välfärdsutskottet anser det viktigt att informera befolkningen om felanvändning av antibiotika, och ha en god dialog med läkarföreningar, veterinärföreningar och andra aktörer kring problemställningen.

Välfärdsutskottet vill nämna att antibiotikaresistens är en betydlig utmaning inom hälsotjänster. Högre genomsnittsålder och ökat antal patienter med nedsatt immunförsvar, ger ökad risk för infektioner under vistelse i hälsoinstitutioner. Antibiotikaresistens och infektioner leder till ökad sjuklighet och dödlighet såväl som höga kostnader. Som en konsekvens av

smittskydd används bland annat stadig starkare desinficerande ämnen i rengöringsmedel och "spritning" av händer, som ett effektivt skydd mot bakterier, men överförbruk kan möjligen innebära negativa konsekvenser på sikt.

Välfärdsutskottet är positivt till att denna problemställning lyfts och att det arbetas på bred front genom medborgar-och konsumentutskottet i Nordiska Rådet. Välfärdsutskottet ser det speciellt viktigt att aktuella aktörer från hela sektorn involveras för att samarbeta om goda lösningar och utveckla en hållbar modell för bekämpning av multiresistens hos människor och djur.

Nordiska rådets miljö- och naturresursutskot
Miljø- og naturresursutvalget støtter forslaget. De nordiske land har vært relativt vel stilt. Utfordringen bør adresseres med utgangspunkt i et helhetsperspektiv, fra jord til bord. Det er ikke kun tale om jordbruk, men også oppdrett av fisk. Dyrevelferd inngår som element samt arbeidet med å begrense anvendelsen av antibiotika. Spørsmålet om insentiver til å fremme utviklingen av nye effektivere antibiotika bør også aktualiseres. Prosessen bør med fordel være åpen. Erfaringer fra land som har vært effektive i å adressere problemet, som til eksempel Taiwan, bør med fordel inngå i arbeidet. Det er en fordel hvis det kan finnes en nordisk betegnelse for begrepet *One Health*.

Expertkonferens i Folketinget
Konferensen samlade ett åttiotal deltagare, i huvudsak olika expert- och intresseorganisationer såsom Danmarks Tekniske Universitet (DTU) Fødevareinstituttet och Veterinærinstituttet, Fødevarestyrelsen, Københavns universitets biovidenskabelige fakultet (KU-Life), Lægeforeningen, Dyrelægeforeningen, Lægemiddelstyrelsen, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Statens Seruminstitut, näringslivsorganisationen Landbrug & Fødevarer, och olika sjukhus etc.

Konferensen visade på ett stort intresse för frågan och konklusionen av mötet var att Norden har mycket att bidra med i förhållande till att sätta *One Health*-konceptet inom resistensproblematiken på agendan inom EU och därigenom vidare globalt.

Det konstaterades bland annat att
- forskningsbaserade *One Health*-strategier anses som en nödvändighet för att tillgodose såväl human hälsa som en konkurrenskraftig djurproduktion
- integrering av forskningsmetoder inom klinisk medicin, patologi, mikrobiologi, epidemiologi med flera förordades
- de nordiska lösningarna, som har en fokus på att tackla problemen vid källan, vinner ett allt bredare erkännande internationellt och därför bör utvecklas vidare inom EU såväl som vidare internationellt

Den nordiska expertarbetsgruppen
Den nordiska expertarbetsgruppen bestod av representanter från Den Danske dyrelægeforening, DTU-Fødevareinstituttet, DTU-Veterinærinstituttet, Lægeforeningen, Københavns universitets biovidenskabelige fakultet (KU-LIFE), Syddansk universitet/Odense universitetshospital, Livsmedelssäkerhetsverket Evira i Finland, Institutt for biologi ved Universitetet i Oslo, Antibiotikasentret for primær medisin, Institutt for allmen- og samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo, Norges Veterinærhøjskole, Veterinærinstituttet, den Norske dyrlægeforening, Centrum för Infektionsekologi och Epidemiologi, IEE, i Sverige och Statens Veterinärmedicinska anstalt.

Expertarbetsgruppen konstaterar att det finns väsentliga likartade initiativ inom Norden vad gäller *One Health*. Alla nordiska länder har länge haft en

Jord-till-bord fokus på det förebyggande arbetet i relation till zoonoser (smitta mellan människor och djur) och resistens. Alla nordiska länder har en form av zoonos-center som säkrar utbyte och samordning av data mellan primärproduktion, livsmedel och hälsosektor. Alla nordiska länder har en form för integrerad uppföljning/övervakning av resistens, inkluderande såväl humant som veterinär användning samt övervakning av resistens, livsmedel och hälsosektorn.

Nordiska lösningar har således länge baserats på jord-till-bord-uppföljning och vetenskaplig analys av relevanta data. Detta är förmodligen huvudanledningen till den framgång man upplevt i Norden i förhållande till bekämpning av smitta mellan människor och djur (zoonoser) och antibiotikaresistens.

4. Utskottets synpunkter

Medborgar- och konsumentutskottet konstaterar att medlemsförslaget tar upp ett aktuellt och viktigt ämne. Utskottet stödjer medlemsförslaget och noterar att Norden kan använda sina erfarenheter för att sätta frågan och de nordiska lösningsmodellerna på dagordningen globalt.

Utskottet betonar vikten av den så kallade *One Health*-metodiken i form av tvärsektoriell samverkan i Norden vad gäller sjukdomsbekämpning hos människor och djur med ett helhetsgrepp och jord-till-bord-princip. Här kan erfarenheterna inom livsmedelssäkerhet, bekämpning av smittspridning och insatser för att begränsa resistens användas och spridas vidare inom EU och globalt.

I och med att Danmark har EU-ordförandeskapet under första halvåret 2012 skulle dessa tankegångar kunna sättas på agendan inom EU, varför utskottet föreslår att en rekommendation riktad till den danska regeringen läggs till de föreslagna rekommendationerna till Nordiska ministerrådet.

5. Konklusion

På bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

> *at* i samarbejde med Nordisk Råd, afholde en nordisk ekspertkonference om *One Health*, der skal afdække problemernes omfang samt indeholde en høring med relevante aktører
>
> *at* udarbejde en nordisk handleplan for *One Health* i Norden indeholdende politiske anbefalinger, samordning af viden og erfaringer om emnet for de nordiske lande og en plan for, hvordan Norden kan bidrage til at sætte spørgsmålet og nordiske løsningsmodeller på dagsordenen globalt

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks regering

> *att* inkorporera de nordiska erfarenheterna kring *One Health* och antibiotikaresistens i det danska EU-ordförandeskapsprogrammet under första halvåret 2012

Oslo den 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1523/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00002-7

Medlemsforslag om One Health – multiresistens hos mennesker og dyr

Begrebet *One Health* er udsprunget af en stigende erkendelse af, at sygdom og sundhed hos mennesker og dyr, er filtret sammen i et skæbnefællesskab. På flere områder bliver det mere og mere tydeligt, at der er behov for, at læger og dyrlæger arbejder sammen for at styrke sygdomsbekæmpelsen.

Inden for fødevareområdet har man i mange år tilrettelagt kontrollen af produktionen med henblik på at undgå overførsler af sundhedsfarlige bakterier (tuberkulose, salmonella, klamydia osv.). Med indførelse af jord-til-bord-princippet, blev den forebyggende indsats på besætningsniveau sammenkædet med hygiejnetiltag i virksomheder og detailforretninger.

Stigende problemer med overførsel af antibiotikaresistente bakterier (både sygdomsfremkaldende og ikke sygdomsfremkaldende) har også medvirket til at øge fokus på samspillet mellem dyr og mennesker. Det gælder f. eks *MRSA og ESBL*.

Et tredje område, hvor sammenhængen mellem mennesker og dyrs sundhed er tydelig, er den direkte smitte fra dyr til mennesker. 60 % af alle infektionssygdomme hos mennesker stammer fra dyr, f.eks. tuberkulose, rabies, fugleinfluenza (den spanske syge), salmonella, mens 75 % af alle nye sygdomme hos mennesker stammer fra dyr.

Fremtidigt perspektiv
Det forventes, at klodens befolkning i 2050 vil nå op på ni mia., og tilvæksten vil hovedsageligt ske i byerne. Mennesker vil bo meget tæt med dårlige hygiejniske forhold i sameksistens med husdyr (høns, ænder og svin). Alle forudsætninger for effektiv smitteoverførsel er dermed til stede.

Meget hurtige trafikmuligheder på tværs af kontinenterne sammenholdt med klimaændringerne gør, at smitte flyttes hurtigt, og at ellers ukendte sygdomme bryder ud i et område, hvor de aldrig tidligere er set. Eksempelvis vil vi se insektbårne tropesygdomme i Europa.

I Norden har vi altid haft gode traditioner både inden for fødevaresikkerhed, beredskab over for smitsomme sygdomme og restriktiv brug af antibiotika. Man kan virkelig tale om, at vi er rollemodeller på disse områder, og vi bliver derfor også ofte spurgt til råds af andre lande. Som rollemodel er det udpræget vigtigt, at vi bliver ved med at holde fanen højt og til stadighed udbygger vores forspring.

De nordiske erfaringer på området bør samordnes, så vi i højere grad kan lære af hinanden. Eksempelvis er Norge nået langt hvad angår akvakultur – antibiotika i forbindelse med fiskeri, Sverige når det gælder antibiotikaresistens hos selskabsdyr og Danmark i forhold til resistens hos grise.

En samordning og *branding* af Nordens erfaringer og viden på området kan derfor bidrage til at øge Nordens konkurrenceevne og sætte fokus på dette vigtige spørgsmål globalt.

Nordisk samordning bør også finde sted forud for Rådsmøder m.v. i EU, hvor emnet behandles. De nordiske lande har meget ens synspunkter om emnet, der ofte er divergerende i forhold til mange af de øvrige EU-lande.

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd bør i fællesskab afholde en ekspertkonference med relevante aktører, der dels skal omfatte spørgsmålet om problemets omfang og handlemuligheder herfor samt en generel høring med de nordiske landes myndigheder og organisationer på området og deres indspil.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Socialdemokratiske Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en nordisk handleplan for *One Health* i Norden (bekæmpelse af multiresistens hos mennesker og dyr) indeholdende politiske anbefalinger, samordning af viden og erfaringer om emnet for de nordiske lande og en plan for, hvordan Norden kan bidrage til at sætte spørgsmålet og nordiske løsningsmodeller på dagsordenen globalt

at , i samarbejde med Nordisk Råd, afholde en nordisk ekspertkonference om *One Health*, der skal afdække problemernes omfang samt indeholde en høring med relevante aktører

Espoo den 25. januar 2011

Anders Karlsson (S)
Anna Ljunggren (A)
Ann-Kristine Johansson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christer Adelsbo (S)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Karin Åström (S)
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Maria Stenberg (S)
Martin Kolberg (A)
Ole Vagn Christensen (S)
Peter Johnsson (S)
Sigridur Ingibjörg Ingadottir (A)
Sonja Mandt (A)
Tuula Peltonen (sd)
Torstein Rudihagen (A)

Nordisk Råd

A 1523/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00002-7

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1524/velferd (omdannet fra A 1520/velfærd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag A 1520/velferd

J.nr. 11-00017-1

Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS)

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskade med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordisk og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskade og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres

å etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

å styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

2. Bakgrunn

Den islandske delegasjon i Nordisk råd fremla et medlemsforslag under Velferdsutvalgets utvalgsmøte den 2. november 2010 som omhandler ryggmargsskader (RMS). Velferdsutvalget behandlet medlemsforslaget formelt på sitt januarmøte den 26. januar 2011, Espoo, Finland.

Medlemsforslaget trekker frem at det er gjort store fremskritt i forhold til intensiv behandling ved ulykker som gjør at mulighetene for å overleve med ryggmargsskader er styrket, og personer med denne typen skader kan forvente samme livslengde som andre.

Medlemsforslaget viser til at det er skjedd store fremskritt innenfor legevitenskapen på områder som kreftforskning og behandling av hjerte- og kar sykdommer som gir sykdomsrammede mennesker en god livskvalitet,

men det samme er ikke tilfelle for medisinsk behandling av ryggmargsskader. Ut fra beregninger rapportert i medlemsforslaget anslås det at 1000 mennesker i Norden får ryggmargsskader hvert år, og at kostnadene innenfor helse- og sosialområdet vil være på rundt 1,3 til 4,4 mia. DKK per år. Medlemsforslaget viser til viktigheten av at Norden støtter forskning og innovasjon innenfor behandling av ryggmargsskader for å styrke god livskvalitet og aktiv samfunnsdeltakelse for ryggmarksskadde. Et nordisk samarbeid om forskning og felles innsats for å få til en aktiv samfunnsdeltakelse på individnivå, vil kunne hjelpe den enkelte som er rammet og samtidig føre til besparinger i de enkelte land.

3. Kommentar

Velferdsutvalget merker seg at ryggmargsskade (RMS) er skade på nervesystemet som gir oss førlighet og mulighet for å bevege oss. Nervesystemet består av hjernen, ryggmargen og nervene. Hjernen sender via ryggmargen impulser til nervene, som videre får muskler og dermed kroppen til å bevege seg. Nervene sender impulser tilbake til hjernen. Skade på ryggmargen innebærer at forbindelsen mellom ledning (nervetråder) og sentral (hjerne) blir brutt. Dersom alle forbindelser i ryggmargen er brutt, kalles det en komplett skade. All viljestyrt bevegelse og følelse nedenfor skadenivået er borte. Inkomplett (delvis) skade vil si at funksjoner av ulik grad er bevart nedenfor skadenivået. Den første tiden etter skaden (fra dager til flere uker) kalles spinal sjokkfase. I denne fasen er det ofte vanskelig eller nesten umulig å si med sikkerhet hvilke utfall man vil få i fremtiden.

Skade på ryggmargen kan skyldes enten ulykke (traumatisk) eller følge av annen sykdom (atraumatisk). De vanligste årsakene til en traumatisk ryggmargsskade er fallulykke, trafikkulykke, arbeidsskade, idrettsskade eller vold. Atraumatisk ryggmargsskade forårsakes av infeksjon, blødning eller svulst. Skaden kan også være medfødt (arvelig eller forårsaket ved fødsel) eller som følge av medisinsk eller kirurgisk behandling.

Etter en ryggmargsskade vil det forekomme varierende grad av muskellammelser, tap av følelse, forstyrret funksjon av vannlating, avføring og seksualfunksjon, samt dårligere regulering av blodtrykk og kroppstemperatur. Grad av lammelse eller forstyrrelse av hudfølelse, avhenger av skadeomfang i ryggmargen og hvor høyt i ryggmargen skaden sitter. Ved lammelser i både armer og ben bruker man betegnelsen tetraplegi, mens ved lammelser kun i bena brukes paraplegi. (Info; Sunnaas Sykehus NO)

4. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget merker seg at det finnes en lang tradisjon med et svært godt og tett nordisk samarbeid på dette området. Det finnes en nordisk helsefaglig organisasjon for ryggmargsskadde (NOSCOS), som er en underavdeling av den internasjonale organisasjonen (ISCOS). Aktiviteten i den nordiske organisasjonen er svært god med halvårlige nordiske kongresser. Disse kongressene er svært gode av omfang og kvalitet, og ikke langt unna større internasjonale konferanser. Det finnes også en nordisk brukerorganisasjon (NORR).

Velferdsutvalget ser at det er etablert samarbeide mellom for eksempel Sunnaas Sykehus HF, Norge om ryggmargskadeforskning med Karolinska i Stockholm og Rigshospitalet/Hornbæk i København. Det har også vært et mangeårig samarbeid om et svensk – norsk – islandsk kvalitetsregister. Dette arbeidet har imidlertid møtt vesentlige økonomiske, datatekniske og konsesjonsmessige utfordringer.

I desember 2010 skrev norske ryggmargsskade enheter en høringsuttalelse til Paula Risikko om organisering av behandling av ryggmargsskade, etter tett dialog med finske kollegaer.

Velferdsutvalget mener at det er meget positivt og interessant om dette samarbeidet kan styrkes gjennom initiativ fra Nordisk Råd til Nordisk Ministerråd. Forslagene vil sannsynligvis også få internasjonal oppmerksomhet og betydning.

Velferdsutvalget vil understreke viktigheten av at initiativet rettes til de nordiske helsefaglige og brukerorganisasjonene slik at man utnytter de eksisterende fora for samarbeid.

Velferdsutvalget er kjent med at det i mange år har vært et pågående samarbeid mellom Sverige, Island og Norge i forhold til etablering av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade *(The Nordic Spinal Cord Injury Council)*. Det har vist seg å være problematisk å sikre en helhetlig modell for finansiering og konsesjon.

I tillegg har det vært utfordringer i forhold til informasjonsteknologiske løsninger. Hensikten med dette samarbeidet har nettopp vært å evaluere tilbudet i de nordiske land ut fra internasjonale standarder, samt se på nasjonale forskjeller og effekt av endringer i tilbud for ryggmargsskade. Ved siden av å generere kunnskap har også hensikten vært å fremme samarbeid mellom fagmiljøer i de nordiske land.

Resultatene vil også være viktige for brukerorganisasjonene i forhold til behov for utvikling og bedring av tilbudet. Den internasjonale organisasjonen for ryggmargsskade (ISCOS, www.iscos.org.uk) har utviklet data sett som omfatter alle sentrale problemstillinger i forhold til ryggmargsskade. Disse datasettene er i varierende grad allerede oversatt til nordiske språk, og i Norge danner de grunnlag for et nasjonalt ryggmargsskaderegister. I registrene vil det foruten medisinske data fremkomme resultater i forhold til livskvalitet og samfunnsdeltakelse.

Velferdsutvalget mener at i et nordisk perspektiv vil det være svært hensiktsmessig å sikre videre samarbeid om felles systemer for registrering innen kvalitetsregistre og å formalisere faglig evaluering av sentrale resultatmål for eksempel knyttet til livskvalitet og samfunnsdeltakelse.

Velferdsutvalget ser at utdanning og arbeidsaktivitet er sentrale aspekter innen samfunnsdeltakelse. Selv om det ikke foreligger oppdatert statistikk i forhold til ryggmargsskade er det i gruppen en svært lav arbeidsdeltakelse og det er indikasjoner på at denne har vært fallende over de siste årene.

Velferdsutvalget mener at en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet.

Velferdsutvalgets medlemmer er av den oppfatning at prosjekter knyttet til kvalitetsregistre og arbeidsdeltakelse vil bygge videre på eksisterende nordisk samarbeid og nyttiggjøre seg eksisterende nettverk og erfaringer. En felles nordisk overbygning av arbeidet vil være nødvendig for å utvikle samarbeidet fra løse nettverk til formaliserte arbeidsgrupper. Resultatet av samarbeidet må forventes å bidra til både medisinsk faglige og helsepolititiske beslutningsgrunnlag.

Ut fra disse begrunnelsene er det etablert to ny "att- satser" i forslaget og medlemsforslag A 1520/velferd er gjort om til et felles utvalgsforslag med nytt saksnummer A 1524/velferd:

> *å* etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet
>
> *å* styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsudvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

> *å* opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskade med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordisk og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskade og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres
>
> *å* etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet
>
> *å* styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

Espoo den 26. januar 2011

Anders Andersson (kd)
Anders Karlsson (s)
Anita Knakkergaard (DF)
Arja Karhuvaara (saml)
Christer Adelsbo (s)
Debora Kleist (IA)
Ilkka Viljanen (saml)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F)
Sonja Mandt (A)
Vigdis Giltun (FrP)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk råd

A 1524/velferd (omdannet fra A 1520/velfærd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag A 1520/velferd

J.nr. 11-00017-1

Medlemsforslag om rygmarvsskader

Fremskridt inden for intensiv behandling har resulteret i at flere overlever ulykker og dermed overlever flere med rygmarvsskader (*Spinal Cord Injury -SCI)*. General fremgang inden for sundhedssektoren har ført til at individer som lider af rygmarvsskader kan forvente samme livsvarighed som andre mennesker.

I de sidste årtier er der blevet gjort store fremskridt inden for lægevidenskaben, bl.a. inden for cancer-, hjerte- og øjenmedicin, og det har resulteret i forbedret livskvalitet for patienter som lider af sygdomme inden for disse felter. Samtidigt har der ikke været tilsvarende fremskridt for medicinsk behandling af rygmarvsskader.

Ifølge oplysninger fra *National Spinal Cord Injury Statistical Center* i USA bliver omkring 40 mennesker pr. million indbyggere rygmarvsskadet hvert år. Omkostningerne pr. patient det første år efter at de kommer til skade ligger omkring 240.000 til 830.000 USD. Hvis statistikken fra USA bliver overført til Norden kan det forventes, at omkring 1000 individer i Norden kommer til skade hvert år, og at omkostninger for nye patienter inden for sundhedssystemerne ligger på 1,3 til 4,4 mia. DKK per år.

Islands delegation til Nordisk Råd mener, at man bør stå vagt om livskvalitet og muligheder for deltagelse i samfundet for personer som lider af rygmarvsskader og at Norden udfylder en rolle i det sammenhæng. Derfor opfordres der til, at Norden bakker op om forskning og innovation inden for behandling af rygmarvsskader.

Derudover mener Islands delegation til Nordisk Råd, at omkostninger inden for de nordiske velfærdssystemer kan mindskes hvis man øger mulighederne for aktiv samfundsdeltagelse for rygmarvsskadede personer. Nordisk samarbejde om forskning på dette felt vil føre til besparinger i de enkelte lande.

På baggrund af ovenstående foreslår den islandske delegation, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at oprette en arbejdsgruppe af læger og forskere med specialistviden om rygmarvsskader med det formål at samle information og udarbejde en rapport med oversigt over nordisk og anden forskning af og behandlingsformer for rygmarvsskader, og stille forslag om hvordan forskning og behandling af rygmarvsskader kan forbedres

Reykjavik, den 19. oktober 2010

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Ásmundur Einar Daðason (VG)
Bjarni Benediktsson (Sj.)
Helgi Hjörvar (A)
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F)

Nordisk råd

A 1524/velferd (omdan
fra A 1520/velfærd)

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag A 1520/velferd

J.nr. 11-00017-1

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1525/välfärd

Behandlas i:
Velferdsudvalget

Bilaga/or:
- Medlemsforsläg

J.nr. 11-00034-11

Velferdsudvalgets betänkande över

Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift(NAD)

1. Utvalgets forslag

Velferdsudvalget foreslår

> *at* Nordisk Råd ikke foretar sig ytterligere i anledning av Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift(NAD)

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt Medlemsforslag fra Midtengruppen A 1525/välfärd om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAD), som trekker frem alkohol- og narkotikaskader som et alvorlig problem i alle de nordiske landene. I den senere tid har de nordiske landenes muligheter for å forebygge skader blitt utsatt for store utfordringer i forbindelse med den europeiske integrasjonen og de nordiske landenes ulike tilknytning til den Europeiske Union.

For å utvikle nordisk forskning og samarbeid på alkohol- og narkotikaområdet, har Nordisk Center för Alkohol- och Drogforskning (NAD), fra 1. januar 2009, fått en nøkkelrolle under det nye Nordiska Välferdscenteret (NVC). Midtengruppen mener at NADs arbeid gjennom blant annet tidsskriftet *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* bør styrkea og få økte bevilgninger, uavhengig av den omorganiseringen som har funnet sted innenfor de nordiske organer på helse- og sosialområdet.

Medlemsforslaget poengterer at *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* tidsskrift utkommer med seks nummer per år på skandinaviske språk og engelsk. Dette er et viktig bidrag til formidling av forskning på området, og opplysninger om tiltak for å forebygge alkohol- og narkotikaskader. Tidsskriftet ble tidligere utgitt av forskningsinstituttet Stakes i Finland, som nå er en del av det finske institutt for helse og velferd.

Medlemsforslaget viser til at den finske institusjonen innenfor folkehelse, som Stakes er en del av, har vært under omorganisering. Forslagsstillerne mener på bakgrunn av dette at det er behov for at Nordisk Råd uttaler sin støtte til tidsskriftets fortsatte eksistens, og at det bør gis økte bevilgninger til institusjoner og organer i de nordiske landene som jobber med forebygging av alkohol- og narkotikaskader.

Nordiska rådet

A 1525/välfärd

Behandlas i:
Velferdsudvalget

Bilaga/or:
- Medlemsförsläg

J.nr. 11-00034-11

Følgende medlemmer i Midtengruppen; *Anders Andersson (kd), Anita Broden (FP), Bente Dahl (RV), Christer Winbäck (FP), Jan Lindholm (MP), Raija-Liisa Eklöw(Lib) og Rigmor A. Eide (KrF)* fremmer forslag om at

> Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
>
> *att* undersöka möjligheterna för att kunna bevara och stärka *Nordic Studies on Alcohol and Drugs (NAD)* som ett forum för publicering av forskning och kvalificerad rapportering och debatt om alkohol- och narkotikaproblemen i Norden

3. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget har vært i kontaktet med NAD og mottok et brev av 3. mai, 2011, med en begrunnelse for behovet av økt støtte til publikasjonen, tidsskriftet *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* (NAD).

Velferdsutvalgets medlemmer ser det viktige arbeidet som gjøres gjennom NAD på det alkoholpolitiske området. Velferdsutvalget kan likevel ikke støtte NAD spesielt gjennom en økt budsjettbevilgning utover det som er prioritert gjennom Nordisk ministerråds budsjett for 2012, og NVCs muligheter for å kunne omdisponere og gjøre egne budsjettprioriteringer.

Velferdsutvalget viser til at alle de nordiske land har etablert et betydelig antall statlige, nasjonale og lokale samarbeidsorganer, forskernettverk (nasjonalt, nordisk, og internasjonalt), frivillig sektor og andre aktører som jobber med alkoholpolitikk. Velferdsutvalget oppfordrer NAD til å gå i en tettere dialog med de nordiske og nasjonale organisasjonene å se på muligheten av å styrke samarbeidet og kartlegge støtteordninger nasjonalt i de respektive nordiske land og på tvers av landegrensene i Norden.

Velferdsutvalget sender medlemsforslag fra Midtengruppen A 1525/välfärd; om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAD) til fremstilling til Presidiet i Nordisk Råd.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsudvalget

> *at* Nordisk Råd ikke foretar sig ytterligere i anledning av Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift(NAD)

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Vigdis Giltun (FrP)

BILAG: MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1525/välfärd

Behandlas i:
Velferdsudvalget

Bilaga/or:
- Medlemsforsläg

J.nr. 11-00034-11

Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAD) [1]

Alkohol- och narkotikaskador är allvarliga problem i alla de nordiska länderna. På senare år har de nordiska ländernas möjligheter att förebygga skador utsatts för nya påfrestningar, som till stor del har följt med den europeiska integrationen och ländernas anknytning i olika former till den Europeiska Unionen.

Ända sedan 2003, då rådet antog en rekommendation till stöd för en restriktiv alkohol- och drogpolitik, har engagemanget för att förebygga alkohol- och drogskador varit starkt både i Nordiska rådet och i Nordiska ministerrådet, vilket har avspeglats i rådssessionernas debatter.

Enighet har rått om att det är angeläget att nordisk forskning om alkohol- och drogfrågor får möjlighet att utvecklas och hålla hög kvalitet, inte minst med tanke på att vissa av de förebyggande åtgärder, som har bevisats ha effekt, har försvagats genom europaintegrationen. Det gör det angeläget att utveckla nya metoder, samtidigt som man på politisk väg arbetar för att så långt som möjligt bevara de inslag som vi vet är verksamma.

För att utveckla nordisk forskning och samarbete på alkohol- och drogområdet har Nordiskt Center för Alkohol- och Drogforskning (NAD), från 1 januari 2009 en del av det nya Nordiska välfärdscentret (NVC), en nyckelroll. Det är angeläget att centrets arbete kan stärkas och få ökade resurser inom NVC, utan hinder av den omorganisation av de nordiska organen inom det sociala området, som nu har genomförts.

En nyckelroll för att sprida kännedom om den högklassiga nordiska forskningen inom alkohol-och drogområdet har Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift — numera *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* (NAD) — som tidigare givits ut av forskningsinstitutet *Stakes* i Finland (nuförtiden en del

[1] Nordic Studies on Alcohol and Drugs

av det finska Institutet för hälsa och välfärd), i samarbete med centret och med stöd av vissa andra institutioner i de nordiska länderna. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, som kommer ut med sex nummer på skandinaviska språk och på engelska varje år, har utrymme både för publicering av nya forskningsresultat och för att förmedla rapporter från vetenskapliga konferenser och liknande. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* är också ett forum för en kvalificerad debatt om alkohol- och narkotikaproblem och om åtgärder för att förebygga dessa.

Även de finländska institutionerna på folkhälsans område, där *Stakes* ingår, har varit föremål för omorganisation. I denna situation är det angeläget att Nordiska rådet uttalar sitt stöd för tidskriftens fortsatta existens, och för att den ges fortsatta och helst ökade resurser från institutioner och organ i de nordiska länderna som i olika kapaciteter arbetar för att förebygga alkohol- och drogskador.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Anita Brodén och Christer Winbäck m.fl i Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att undersöka möjligheterna för att kunna bevara och stärka *Nordic Studies on Alcohol and Drugs (NAD)* som ett forum för publicering av forskning och kvalificerad rapportering och debatt om alkohol- och narkotikaproblemen i Norden

Esbo den 25. januar 2011

Anders Andersson (kd)
Anita Brodén (fp)
Bente Dahl (RV)
Christer Winbäck (fp)
Jan Lindholm (mp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Rigmor A. Eide (Krf)

Nordiska rådet

A 1525/välfärd

Behandlas i:
Velferdsudvalget

Bilaga/or:
- Medlemsforsläg

J.nr. 11-00034-11

BETÄNKANDE ÖVER MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00107-4

Kultur- och utbildningsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om rörlighet i Norden

1. Utvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utarbeide en felles strategi for å gjøre mobiliteten lettere for alle unge som vil studere i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordplus for finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordjobb med tilbud om virksomhetspraksisplasser, boliger og fritidsprogram i de nordiske landene for nordiske studerende

å bygge ut informasjon om mulighetene for ulike typer av utdanninger foretakspraksisplasser i de nordiske landene

2. Bakgrunn

Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk råd har fremmet medlemsforslag om rörlighet/mobilitet i Norden. I forslaget anbefales det bl.a. at man utreder forutsetningene for å innføre et mobilitets-studielån, som gjør det mulig for ungdommer å tilbringe en del av sin studie- og utdanningstid eller praksisperiode i foretak i et nordisk land.

Det vises til at EU-kommisjonen i sin meddelelse "Ungdom på väg" har foreslått en rekke tiltak som skal hjelpe ungdommer til de kunnskaper, den kompetanse og de erfaringer som er nødvendige for å kunne få sin første jobb. Ett av disse gjelder det nevnte mobilitets-studielån.

I meddelelsens tredje innsatsområde vil EU-kommisjonen arbeide for å støtte de lærendes mobilitet. Dette skal realiseres ved at medlemslandene arbeider for å fjerne hindringer for mobilitet, man vil vurdere landenes framgang gjennom en "resultattavle for mobilitet" (*mobility scoreboard*), og kommisjonen lanserer en "Unge på vei"-website, der ambisjonen er å samle all informasjon om mobilitet, samt et forslag om et "Unge på vei-

kort" og initiativet "Ditt første EURES-jobb", som skal skape bedre muligheter for å matche arbeidsgivere og jobbsøkende unge rundt omkring i Europa

Det anføres at det kan oppnås nordisk merverdi ved at de nordiske landene samarbeider for å leve opp til ovennevnte punkter. Derfor bør det bl.a. undersøkes hvilke muligheter som finnes innen rammen av Nordplus-programmet 2012-2014 for å opprette en ordning for støtte til nordiske studerende som ønsker meritgivende virksomhetspraksis i et annet nordisk land. For å sikre de nødvendige forutsetninger for en slik ordning kan Nordjobb-programmet utvides til å ha ansvar for å opprette avtaler med virksomheter om praksisplasser på samme måte som med sommerjobb, og samtidig hjelpe studerende med å finne bolig og eventuelt kunne tilby et fritidsprogram.

3. Utvalgets synspunkter

Kultur- og utdanningsutvalget har tidligere i 2011 hatt til konsultering (høring) programutkast fra ministerrådet vedrørende neste generasjon Nordplus, der utvalget i sitt svar pekte på at man har til behandling det her foreliggende medlemsforslag. I og med at deler av medlemsforslaget relaterer seg til Nordplus foreslås det i svarbrevet til konsulteringen at man vurderer å se spørsmålet om muligheter for virksomhetspraksis i sammenheng med den videre utviklingsprosess av neste generasjon Nordplus, og at man generelt ser en tettere integrasjon mellom utdanning og arbeidsliv også innen rammen av Nordplus som et interessant virkemiddel. Det foreligger nå til behandling et ministerrådsforslag om Nordplus til Nordisk råds sesjon.

I medlemsforslaget framheves at det innen rammen av Nordplus bør vurderes "att upprätta möjligheter till stöd för nordiska studerande som önskar meritgivande verksamhetspraktik i ett annat nordisk land". Det er stor og tverrpolitisk oppmerksomhet om forholdet mellom utdanning og arbeidsliv, og på den store ledigheten blant ungdom i flere nordiske land. Et forslag som nevnt vil kunne være et praktisk bidrag fra det nordiske samarbeidets side til å møte disse utfordringene. Kultur- og utdanningsutvalget ønsker å understreke betydningen av medlemsforslagets første atsats om en felles strategi for mobilitet, ikke minst i lys av de store utfordringer knyttet nettopp til arbeidsløshet blant unge. Det finnes forøvrig andre ordninger innen dette feltet som bør tas med i vurderingen.

Kultur- og utdanningsutvalget er klar over at det er ulike tradisjoner i de ulike nordiske land for i hvilken grad det er tilrettelagt for praksisopphold i arbeidslivet som en integrert del av utdanningene, særlig på høyere grads nivå. Dette bør likevel ikke være til hinder for en utvikling i retning av tettere integrasjon mellom utdanning og arbeidsliv, også innen rammen av Nordplus. På nordisk nivå har NordForsk allerede gjennomført et pilotprogram om en nordisk nærings-Phd som kan tjene som inspirasjon.

Kultur- og utdanningsutvalget slutter seg til intensjonene i medlemsforslaget, men anser det mest fornuftig at de konkrete forslag innarbeides i programmet for neste generasjon Nordplus. Utvalget vil således ta dette i betraktning ved utarbeidelsen av sin betenkning til det foreliggende ministerrådsforslag om Nordplus.

Nordiska rådet

A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00107-4

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget, at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utarbeide en felles strategi for å gjøre mobiliteten lettere for alle unge som vil studere i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordplus for finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordjobb med tilbud om virksomhetspraksisplasser, boliger og fritidsprogram i de nordiske landene for nordiske studerende

å bygge ut informasjon om mulighetene for ulike typer av utdanninger foretakspraksisplasser i de nordiske landene

Oslo 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00107-4

Medlemsförslag om rörlighet i Norden

Rörligheten, resandet och utbyte av erfarenheter har blivit betydligt mer aktivt för stora flertalet människor i hela vår värld, så även i de nordiska länderna.

Särskilt bland ungdomar kan vi notera mer resande inom många olika områden: arbete, utbildning, studieresor eller bara rekreation.

Unga kan idag genom inslag i utbildningen tillägna sig ny kompetens, bland annat inom exempelvis språkområdet, och på så sätt få möjligheter till intressanta arbeten.

EU-kommissionen har i ett meddelande "Ungdom på väg" föreslagit en rad åtgärder som ska hjälpa ungdomar till de kunskaper, den kompetens och de erfarenheter som behövs för att kunna få sitt första jobb.

En av dessa är att utreda förutsättningarna för att införa ett s.k. rörlighetsstudielån, för att möjliggöra för ungdomar, särskilt de minst gynnade bland dem att tillbringa en del av sin studie- och utbildningstid eller praktik inom ett företag i ett nordiskt land.

I meddelandets 3:e insatsområde vill EU-kommissionen arbeta för att stödja de *lärandes rörlighet.* Detta skall hända genom att:

- Medlemsländerna ska arbeta för att få bort hindren för rörlighet
- EU-kommissionen vill överväga medlemsländernas framgång vad det gäller en "resultattavla för rörlighet" (*mobility scoreboard*)
- EU-kommissionen lancerar en "Unga på väg" *website*, där ambitionen är att samla all information om rörlighet, samt ett förslag om ett "Unga på väg-kort" och initiativet "Ditt första EURES-jobb", det skall skapa bättre möjligheter för att matcha arbetsgivare och jobbsökare unga runt omkring i Europa

Det kan uppnås nordiskt mervärde med att de nordiska länderna samarbetar för att leva upp till ovanstående punkter. Därför bör det bl.a. undersökas vilka möjligheter det finns inom ramen av Nordplus-programmet 2012-2014 om att upprätta möjligheter till stöd för nordiska studerande som önskar meritgivande verksamhetspraktik i ett annat nordiskt land.

Nordiska rådet

A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00107-4

För att säkra de nödvändiga verksamhetspraktikplatserna och att det är av den kvalitet så att det finns ett skäl till att stanna är relevant både i relation till den studerandes utbildning och framtida jobbmöjligheter, kan Nordjobb-programmet utvidgas till att ha ansvar för att erhålla avtal med verksamheter om praktikplatser på samma sätt som med sommarjobb och samtidigt hjälpa studerande med att finna bostad och eventuellt erbjuda ett fritidsprogram.

Ett sådant initiativ som involverar alla redan existerande projekt som Nordplus och Nordjobb är ett viktigt steg i riktningen av att möta globaliseringens utmaningar i Norden. Det kommer konkret ge studerande en möjlighet att höja sin kompetens i förhållande till de nordiska företag och därmed ge ett nordiskt mervärde.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Den socialdemokratiska gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en gemensam nordisk strategi för att underlätta rörligheten för alla unga som vill studera i ett annat nordiskt land

att upprätta ett program i Nordplus för finansiellt stöd till studerande som önskar arbetsträning i ett annat nordiskt land

att upprätta ett program i Nordjobb med utbud av verksamhetspraktikpladser, bostäder och fritidsprogram i de nordiska länderna för nordiska studerande

att bygga ut information om möjligheter till olika typer av utbildningar och företagspraktikplatser inom de nordiska länderna

København 16 mars 2011

Andrias Petersen (Jvfl.)
Ann-Kristine Johansson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Billy Gustafsson (S)
Christer Adelsbo (S)
Gorm Kjernli (A)
Helgi Hjørvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Hilde Magnusson Lydvo (A)
Jorodd Asphjell (A)
Karin Åström (S)
Kim Kielsen (S)
Maria Stenberg (S)
Ole Vagn Christensen (S)
Peter Johnsson (S)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Sonja Mandt (A)
Tone Merete Sønstrerud (A)
Tor-Arne Strøm (A)
Torstein Rudihagen (A)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk råd

A 1528/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva

J.nr. 10-00326-11

Utvalgsforslag om nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20)

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å igangsette tiltak som fremmer Rio + 20-prosessen og avsetter midler til dette formål i budsjettet 2012

2. Bakgrunn

I mai 2012 planlegger FN en konferanse om bærekraftig utvikling i Rio de Janeiro i Brasil i anledning av at det vil være 20 år siden den epokeskapende konferansen i Rio i 1992. Hvis man ser lengre tilbake noteres at prosessen startet på Stockholmskonferansen i 1972. Videre at det var Brundtland-kommisjonen som i 1987 leverte premissene for det banebrytende møtet i Rio i 1992. Det siste toppmøtet i denne prosessen, fant sted i Johannesburg i 2002.

Når man ser tilbake på Rio-konferansen i 1992 så noteres flere konkrete resultater. To viktige avtaler falt på plass, nemlig Rammekonvensjonen for klima (UNFCC) og Biodiversitetskonvensjonen (CBD). Videre ble premissen for flere internasjonale avtaler fastlagt, som til eksempel Ørkenbekjempelses- konvensjonen (*Convention to Combat Desertification*) og avtalen om regional forvaltning av fiske og vandrende fiskearter. Riokonferansen i 1992 leverte også Agenda 21, en veiledning for å skape bærekraftige samfunn på jorden, og de 27 prinsipper for bærekraftig utvikling som ble fastlagt i Rio-deklarasjonen.

De nordiske landene har bidratt aktivt til prosessen fra starten og vurderes å ha spilt en meget konstruktiv rolle. Nordisk ministerråd har med utgangspunkt i en statsministerdeklarasjon om bærekraftig utvikling i 1998,

siden 2001 hatt en strategi for bærekraftig utvikling, og de enkelte nordiske land har etterfølgende også fått deres nasjonale BU-strategier.

Formålet med konferansen i 2012 er å sikre en fortsatt global politisk oppbakning til arbeidet for bærekraftig utvikling. I den anledning vil det bli utarbeidet en rapport om hvorvidt ambisjonene i tidligere beslutninger er oppnådd. Videre vil det settes fokus på kommende utfordringer, nemlig:

- "grön ekonomi inom ramen för hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning, samt
- den institutionella ramen för det internationella arbetet med hållbar utveckling"

Mer informasjon finnes på http://www.uncsd2012.org/rio20/

Med hensyn til spørsmålet om "grønn økonomi" så har til eksempel EU gitt uttrykk for at ambisjonen for konferansen bør være å skape engasjement og en visjon for grønn økonomi, som er godt forankret i kampen mot fattigdom og fremme av bærekraftig utvikling. Ambisjonen er også å utvikle en handlingsplan for å promotere grønn økonomi, en økonomi som skal fungere innenfor rammen av naturens bærekraft og forsikre fungerende økosystemstjenester.

Det andre hovedtema, "institusjonelle rammer" har vært gjenstand for debatt over mange år. På globalt nivå er det i dag hovedsakelig to FN institusjoner som arbeider med bærekraftig utvikling, nemlig *United Nations Environment Programme (UNEP)* og *Commission on Sustainable Development (CSD)*. UNEP har tatt initiativ til en prosess for å utvikle forslag til *"global environmental governance"*. Det arbeidet har de siste par år vært ledet av Finland og Kenya. Det finnes flere ideer, og det er delte meninger om hvordan *global governance* på miljøområdet bør organiseres. Et forslag går ut på at det etableres en spesialisert selvstendig global institusjon på miljøområdet (*World Environment Organisation*).

Spørsmålet om nordisk medvirkning i Rio + 20 blev reist på utvalgets møte den 26. januar 2011. På møtet ble det konkludert at det skulle utvikles et forslag som utvalget kunne ta stilling til på et kommende møte.

3. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget betrakter Rio + 20 som en betydningsfull internasjonal prosess og et toppmøte som vil kunne ha positiv innvirkning på den globale agenda for bærekraftig utvikling i de kommende år. Det er tale om en videreføring av en prosess hvor de nordiske landene tidligere har spilt en drivende og konstruktiv rolle. Utvalget ønsker å fremme et fortsatt nordisk engasjement i prosessen. Utvalget støtter en ambisjon om at Rio + 20 skal levere en visjon for grønn økonomi som både kan fremme fattigdomsbekjempelse og arbeidet med bærekraftig utvikling. Utvalget støtter også ambisjonen at Rio + 20 utvikler en handlingsplan for å promotere grønn økonomi som er basert på naturens bærekraft og velfungerende økosystemtjenester.

Utvalget er av den oppfatning at når det tales om grønn økonomi bør man ta i betraktning den globale utfordringen å skaffe mat til den voksende befolkningen på jorden. Ifølge FNs prognoser skal det i 2050 skaffes mat til ca. tre milliarder flere mennesker enn i dag, og det skal skje under hurtige endringer i klimatiske forhold og stadig knappere vannressurser. Det er en kjempemessig utfordring som bør inngå i den visjon for grønn økonomi som det er forventninger om at Rio + 20 leverer.

Utvalget forventer at tradisjonen tro så vil de enkelte nordiske land bidra aktivt til de forberedende møter som arrangeres i FNs regi med sikte på et godt resultat ved selve Rio + 20 konferansen.

Utvalget mener at det skal igangsettes nordiske initiativer som bidrar til oppmerksomhet om prosessen og selve konferansen, og som også kan medvirke til et godt resultat fra konferansen.

Utvalget mener det kan være tale om mange ulike initiativer som samlet danner en slagkraftig innsats. Utvalget mener at det i Nordisk ministerråds budsjett i 2012 børe avsettes midler for å finansiere relevante felles nordiske aktiviteter.

Utvalget ønsker ikke å komme med forslag om konkrete initiativer. Men som inspirasjon vil utvalget nevne noen ideer som kunne inngå i overveielsene om en felles nordisk innsats:

- Fremme en nordisk borgerdialog om bærekraftig utvikling og Rio + 20, for eksempel i samarbeid med relevante nordiske organisasjoner og institusjoner

- Arrangere dialogmøter med balansert og representativ deltakelse fra i-land og u-land om "grønn økonomi" med det formål å medvirke til gode resultater i Rio + 20-prosessen

- Utarbeide vismannsrapporter om forvaltningen av Nordens levende ressurser (eksempelvis med fokus på fisk og skog) fra 1992 fram til i dag, med hensyn til målsetningen om bærekraftig utnyttelse av naturressursene. Forhåpentlig kan rapporten tjene som inspirasjon for andre land som ikke er kommet så godt på vei med sin naturressursforvaltning som Norden

- Med henvisning til medlemsforslag A 1483/miljö (Rek. 18/2010) angående behovet for å belyse de langsiktige utfordringer, som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres, samle og formidle informasjon om positive eksempler fra Nordisk bistandsarbeid innen for jordbruk og fiskeri

- Sette fokus på kampen for å bevare verdens regnskoger og hva de nordiske landene har gjort og kan gjøre i fremtiden for å sikre fremdrift i det arbeidet

- Igangsette flere samnordiske tiltak i samarbeidet om å oppnå en global klimaavtale og i arbeidet for å redusere utslipp av klimagasser, jfr. Nordisk råds rekommandasjoner ved sesjonen i Reykjavik i 2010 samt forslag fra Foreningen Nordens Forbund.

- Arrangere "side events" ved Rio + 20-konferansen og/eller de forberedende møter for å formidle kunnskap og erfaringer om nordiske erfaringer med å fremme bærekraftig utvikling

Utvalget mener også at det vil kunne bidra til at saken får en nødvendig politisk oppmerksomhet, at konferansens hovedtemaer i god tid innen selve konferansen, tas opp til debatt i de nasjonale parlamenter i Norden. Utvalget vil på et senere tidspunkt ta initiativ i den retning.

Nordisk råd

A 1528/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00326-11

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å igangsette tiltak som fremmer Rio + 20-prosessen og avsetter midler til dette formål i budsjettet for 2012

Stockholm, 31. mars 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Jan Lindholm (MP)
Kim Kielsen (S)
Kristen Touborg (SF)
Mads Rørvig (V)
Oskar Jarle Grimstad (FrP)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Torstein Rudihagen (A)
Øyvind Halleraker (H)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1529/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00218-5

Velfærdsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om revidering af programmet for "Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange"

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å implementere en strategi for "Ny Nordisk Mad til Mange" med henblikk på sunn, velsmakende og miljøriktig mat, som er tilpasset behovet til mottakere i private og offentlige institusjoner som serverer mat til mange

å implementere i overnevnte strategi en plan for å redusere matavfall i sektoren

å fokusere på matens helbredende effekt hos pasienter på sykehus i overnevnte strategi

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt og behandlet et medlemsforslag fra Den Sosialdemokratiske gruppe A 1529/vælferd, om revidering av programmet for "Ny Nordisk Mad, inkludering af Mad til Mange".

Medlemsforslaget trekker frem at Nordisk ministerråds program: "Ny Nordisk Mad" har fått stor oppmerksomhet og bidratt til å utbrede kjennskap til sunn mat med utgangspunkt i nordiske og lokale råvarer samt nordisk matkultur som helhet.

Medlemsforslaget mener det er behov for å kunne nå bredere grupper av befolkningen og sikre programmets målsetting med et særlig fokus på "Ny Nordisk Mad til Mange", til for eksempel sykehus, skoler, daginstitusjoner der det er mange mennesker som får mat. Institusjoner generelt har en viktig rolle i arbeidet for å fremme sunn mat.

Medlemsforslaget mener det er viktig i forhold til helse og miljø å la prinsippene fra "Ny Nordisk Mad" få større fokus hvor det serveres mat til mange. Innenfor rammen av programmet bør det innledes et samarbeid med relevante aktører og forskere med den målsetting å utvikle mat etter Ny Nordisk Mad-prinsipper, og etter de særlige behov som de enkelte målgrupper har.

Medlemsforslaget trekker særlig frem helsevesenets ansvar, for å tilby mat tilpasset pasienters behov, som kan ha avgjørende betydning for pasienters helse og for en hurtig restituering. Det eksisterer kunnskap på området som bør benyttes.

3. Utvalgets synspunkter

Velferdsutvalget er positive til forslaget og ser viktigheten av at det blir satt fokus på riktig, næringsrik mat i storproduksjoner av mat til offentlige og private institusjoner, som serverer mat daglig til mange mennesker i forskjellige generasjoner og livssituasjoner. Maten skal ikke bare se bra ut, den skal også inneholde de rette næringsverdier, særlig for mennesker som er i en sårbar situasjon, er dette av avgjørende betydning. Matkultur og næringsinnholdet i maten som helbredende effekt kan ikke kommuniseres nok til ansvarlige produsenter.

Velferdsutvalget vil påpeke at programmet "Ny Nordisk Mad" (NNM) er inne i sin andre periode som pågår til 2014. NNM er et program under Nordisk ministerråd, som bygger på "Manifestet det nye Nordiske kjøkkenet". Visjonen her er at det nordiske kjøkkenet skal skape og inspirere til matglede, innovasjon, smak og mangfold, og nå ut nasjonalt og internasjonalt. NNM har forskjellige temaer, som blir formidlet gjennom egne prosjekter.

Velferdsutvalget merker seg at NNM har etablert et tema som heter: "Bedre mat til mange i et Nordisk perspektiv". Det er satt ned en egen planleggingsgruppe med forskjellige aktører fra privat, offentlig og politisk side, som nylig har avviklet en stor konferanse i Helsinki, Finland den 11. - 12.oktober 2011, med samme tittel "Bedre mat til mange i et Nordisk perspektiv". Fokuset på konferansen var blant annet om kvaliteten på matproduksjonen skal løftes, er det viktig å se på andre krav enn økonomi. Et utvidet kvalitetsbegrep kan være å se på andre kvalitetskrav som lokal matproduksjon, økologi, helse, råvarenes kvalitet, opplevd livskvalitet ved inntak av ferdigprodusert mat, m.m., og samtidig se på organisering og kunnskapsoppdatering til de som produserer mer enn ca. fem millioner måltider daglig utenfor hjemmene i Norden.

Velferdsutvalget ser viktigheten av at denne diskusjonen kommer tydeligere frem; matens helbredende effekt i forhold til særlige utsatte grupper innenfor helse- og sosialsektoren, og generelt i andre institusjoner som for eksempel skoler og barnehager, fengsler, sykehjem, sykehus, forsvaret og andre institusjoner.

Velferdsutvalget merker seg at medlemsforslagets andre forslag:

å implementere i overnevnte strategi en plan for å redusere matavfall i sektoren, er behandlet i *Miljø -og naturressursutvalget* i Nordisk Råd, som A 1530/ miljø, Medlemsforslag om madspild, den 21. september 2011.

Velferdsutvalget støtter *Miljø-og naturressutvalgets* felles uttalelser som er som følger;

Miljø-og naturressutvalgets synspunkter på strategi over matavfall:
Miljø- og naturressursutvalget deler Den sosialdemokratiske gruppes vurdering, at matavfall er en utfordring som de nordiske land har til felles.

Det er tale om et problem som har store samfunnsøkonomiske konsekvenser og betydelig negativ innvirkning på miljøet, inklusive utslipp av klimastoffer og næringsstoffer. Videre deler utvalget den vurdering, at det er tale om en meget kompleks utfordring hvor det vil være behov for innovative løsninger. Det er utvalgets vurdering at utfordringen med fordel kan adresseres av det nordiske samarbeidet innenfor Nordisk ministerråd.

Utvalget ønsker å fremheve at det er de berørte sektorer, nemlig matvareprodusentene og matvaredistributørene, som bærer hovedansvaret for å sikre en bærekraftig utvikling innenfor matvaresektoren. Utvalget vil dog peke på at regelverket for matvareproduksjon og matvaredistribusjon bør vurderes av de relevante myndigheter for å undersøke om det bidrar til unødig kasting av mat. Her kan det være nødvendig å vurdere saken innenfor det bredere europeisk samarbeidet.

Utvalget noterer med tilfredshet at det er satt fokus på saken i Nordisk ministerråd og at det innen Den nordiske avfallsgruppe finnes ekspertise til å arbeide med utfordringen. Samtidig noterer utvalget at matavfall ikke er dekket av miljøsamarbeidets samarbeidsprogram for perioden 2008-2012, samt samarbeidet om energi og næringsmidler. Det indikerer at det behøves økt politisk fokus på utfordringen, samt at det bevilges ressurser til å igangsette nødvendige felles nordiske tiltak. Derfor kan utvalget støtte medlemsforslaget.

Utvalget har ikke funnet det nødvendig å gjennomføre en høringsprosess. Det foreligger informasjon som viser at det er tale om et stort problem som koster de nordisk samfunn mange ressurser. Videre vurderer utvalget at det er tale om en vinn-vinn-situasjon hvor de berørte aktører (produsenter, handel og forbrukere) alle har en økonomisk interesse i å redusere omfanget av matavfall.

Utvalget mener at oppgaven berører flere fagministerråd og at oppgaven derfor med fordel bør adresseres gjennom et tverrsektorielt samarbeid. I Nordisk ministerråd er det tale om miljøministrene (MR-Miljø), fødevareministrene (MR-FJLS) og energiministrene (MR-NER).

Utvalget er av den oppfatning at det ikke er nødvendig fra Nordisk råds side å beskrive i detalj hvordan det nordiske samarbeid mot matavfall med fordel kan tilrettelegges. Det finnes allerede ekspertise på området under Nordisk ministerråd som vil kunne utvikle de redskaper og tiltak som vurderes mest hensiktsmessige. Det som mangler er en tydelig politisk vilje og ressurser til å gjennomføre de hensiktsmessige felles nordiske tiltak. Rekommandasjonen bør derfor være generell, men ikke henvise til enkelte konkrete tiltak.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å videreføre eksisterende og igangsette ytterligere tiltak for å undersøke og analysere årsaker og konsekvenser av matavfall

å utarbeide anbefalinger om hvordan matavfall kan reduseres og matrester utnyttes

å integrere arbeidet med matavfall i de relevante handlingsplaner og programmer under MR-Miljø, MR-NER og MR-FJLS, og samarbeide om disse

Velferdsutvalget tar til etterretning hva *Miljø- og naturressursutvalget* har besluttet, og ser positivt på at det må bli en tilsvarende fokusering på mulighetene av reduksjon av matavfall i offentlige og private institusjoner, som serverer og eller produserer mat til mange. Ut fra et helseperspektiv

bør andre elementer som for eksempel produksjonsform, næringsinnhold, oppbevaring, frakt, servering av mat, tidsaspektet, mat som et helsebringende element både i forhold til de som er syke, men også i et forebyggende aspekt, vurderes inn i strategien.

Nordisk Råd

A 1529/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00218-5

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å implementere en strategi for "Ny Nordisk Mad til Mange" med henblikk på sunn, velsmakende og miljøriktig mat, som er tilpasset behovet til mottakere i private og offentlige institusjoner som serverer mat til mange

å implementere i overnevnte strategi en plan for å redusere matavfall i sektoren

å fokusere på matens helbredende effekt hos pasienter på sykehus i overnevnte strategi

København, 1. november 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Lúðvík Geirsson (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Slveig Horne (FrP)
Sonja Mandt (A)

BILAG:

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1529/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00218-5

Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange

Nordisk Ministerråds program Ny Nordisk Mad har med rette fået stor opmærksomhed, og bidrager til at udbrede kendskabet til sund mad med udgangspunkt i nordiske og lokale råvarer samt nordisk madkultur som helhed.

For at sikre udbredelsen af programmets målsætninger, er der behov for et særligt fokus på Ny Nordisk Mad til Mange, henvendt til f. eks. hospitaler, sportshaller, virksomhedskantiner, skoler og daginstitutioner, der bespiser mange mennesker.

Institutioner som ovenstående har en vigtig rolle i forhold til at udbrede en sund madkultur. Kvaliteten af den mad, der serveres skal være i top, ernæringsmæssig korrekt, indbydende, miljøvenlig og med en opmærksomhed på målgruppernes behov. Ældre på plejehjem kan f. eks. have behov for mere fedtholdig mad, mens sportsudøvere i idrætshaller kan have behov for mere proteinholdig mad. Fælles for alle gælder, at maden skal være indbydende nok til, at den bliver spist. For et andet omfattende problem er, at madspild fra storkøkkener, der leverer mad til ovennævnte typer institutioner, ofte er uforholdsmæssig høj.

Der er således meget at vinde, både i forhold til sundhed og miljø, ved at lade principperne fra Ny Nordisk Mad få større fokus, hvor der serveres mad til mange. Derfor bør programmet Ny Nordisk Mad få indarbejdet konkrete elementer i sine visioner, formål og målsætninger, der retter sig mod dette område – denne del af programmet kan kaldes for Ny Nordisk Mad til Mange.

Inden for rammen af programmet bør der indledes et samarbejde med relevante aktører og forskere med henblik på at udvikle mad efter Ny Nordisk Mad-principperne, og efter de særlige behov, som de enkelte mål-

Nordisk Råd

A 1529/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00218-5

grupper har. Sammen kan de bidrage til, at der udvikles en nordisk strategi, indeholdende konkrete og håndgribelige råd og vejledning til producenter og leverandører af mad på offentlige og private institutioner, der også omfatter beskrivelser af madforslag til forskellige målgrupper og med hensyntagen til sæsonens lokale udbud af fødevarer. Målsætningen for Ny Nordisk Mad til Mange skal være at skabe opmærksomhed hos alle, lige fra producenter og leverandører af fødevarer, til borgere og politikere om, hvordan udbud og efterspørgsel kan ændres til at indeholde et fokus på sund, velsmagende, miljørigtig mad, der lever op til aftagernes behov.

Sundhedsvæsenet, herunder hospitaler i særdeleshed, har en særlig opgave, da det ofte er afgørende for patienternes helbred og for en hurtigere restituering, at de får sund mad tilpasset deres behov og smag. Der eksisterer allerede viden og erfaringer på dette område, som der med fordel kan bygges videre på.

Ny Nordisk Mad til Mange, byggende på stærk forskningsmæssig viden, veldokumenteret praksis og dialog mellem og involvering af aktørerne, kan på sigt blive en nordisk eksportvare til resten af verden.

På baggrund af ovenstående foreslår Socialdemokraterne i Nordisk Råd, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- *at* implementere en strategi for Ny Nordisk Mad til Mange med henblik på at få sund, velsmagende og miljørigtig mad, der er tilpasset behovene hos aftagerne i private og offentlige institutioner der serverer mad til mange
- *at* i ovennævnte strategi, indarbejde strategier for nedbringelse af madspild i sektoren
- *at* i ovennævnte strategi lægge særlig vægt på mads helbredende effekt hos patienter på hospitaler

Raseborg den 17. august 2011

Ann-Kristine Johansson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Mogens Jensen (S)
Ole Vagn Christensen (S)
Sonja Mandt (A)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1530/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00219-2

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om madspil

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å videreføre eksisterende og igangsette ytterligere tiltak for å undersøke og analysere årsaker og konsekvenser av matavfall

å utarbeide anbefalinger om hvordan matavfall kan reduseres og matrester utnyttes

å integrere arbeidet med matavfall i de relevante handlingsplaner og programmer under MR-Miljø, MR-NER og MR-FJLS, og samarbeide om disse

2. Bakgrunn

Den sosialdemokratiske gruppen har lagt fram et forslag om nordisk samarbeid for å redusere matavfall.

Et utgangspunkt for forslaget er den vurderingen, at samfunnet lider stort tap på grunn av unødig kasting av mat. Matavfall bidrar til tap av naturresurser, miljøbelastning og økt utledning av CO_2. Forslaget refererer til undersøkelser i Danmark, som viser at mer en 90.000 tonn mat går til spille i dansk dagligvarehandel pr. år. Videre genererer de danske næringsmiddelprodusenter hundretusen tonn pr. år, i storkjøkken er tallet mer en 20.000 tonn årlig og danske husholdninger kaster mat, som svarer til 88,5 kg pr. person pr. år.

I forslaget legges det ikke skjul på, at det vurderes som en meget komplisert prosess å redusere matavfall og sikre at overskytende matvarer blir gjenbrukt til fornuftige formål. I forslaget fremheves at det er behov for undersøkelser og analyser for å kunne kartlegge alle årsaker til matavfall. Videre at det nordiske samarbeidet, ved Nordisk ministerråd, vil være nyttig i dette arbeidet. Det fremheves at hvis de nordiske land kan utvikle

gode innovative løsninger, vil det kunne ha et eksportpotensiale fordi mange andre land har tilsvarende problemer.

Med medlemsforslaget vil forslagsstillerne at Nordisk ministerråd skaper et forum for dialog innenfor matvareproduksjon og behandling av matavfall. Videre at det undersøkes om en koordinert nordisk innsats for økt utnyttelse av matrester er hensiktsmessig. Med forslaget vil man også se felles erfaringsutveksling, undersøkelser og analyser. Til slutt, at det utvikles en felles nordisk strategi og iverksettes tiltak for å nedbringe mengden av matavfall og redusere utslipp av klimagasser, og at den bør innarbeides i nordiske strategier vedrørende energi- og miljøpolitikk.

Matavfall har vært i fokus i det nordiske samarbeidet under Nordisk ministerråd. MR-Miljø, ved den Nordiske avfallsgruppe, har i 2011 gjennomført en analyse av omfanget av matavfall i butikker og hos grossister. En analyse av mengden matavfall fra Norge indikerer at 240.000 tonn mat fra butikker i Norden ender som matavfall.

I Sverige har *Naturvårdsverket* utarbeidet et estimat på samfunnsmessige kostnader ved matavfall som viser at 12 milliarder kroner går tapt pr. år. Sverige har opprettet en Samordningsgruppe for å redusere matavfall. Gruppen inkluderer bl.a. representanter for *Jordbruksverket, Konsumentforeningen* i Stockholm og *livsmedelsindustrierna*.

I svar på et spørsmål stilt til de nordiske lands regjeringer om «madspild», fremgår at det vurderes som en stor utfordring å redusere mengden nyttbart matavfall som går til spille, og at saken har vært i fokus i de enkelte land.

I ministerrådet er Den nordiske avfallsgruppe ved å ta fram et forslag om en nordisk kampanje som setter fokus på husholdningenes rolle i å redusere matavfall. Forslaget ventes behandlet i november 2011.

3. Utvalgets synspunkter

Miljø- og naturressursutvalget deler Den sosialdemokratiske gruppes vurdering, at matavfall er en utfordring som de nordiske land har til felles. Det er tale om et problem som har store samfunnsøkonomiske konsekvenser og betydelig negativ innvirkning på miljøet, inklusive utslipp av klimastoffer og næringsstoffer. Videre deler utvalget den vurdering, at det er tale om en meget kompleks utfordring hvor det vil være behov for innovative løsninger. Det er utvalgets vurdering at utfordringen med fordel kan adresseres av det nordiske samarbeidet innenfor Nordisk ministerråd. Utvalget ønsker å fremheve at det er de berørte sektorer, nemlig matvareprodusentene og matvaredistributørene, som bærer hovedansvaret for å sikre bærekraftig utvikling innenfor matvaresektoren. Utvalget vil dog peke på at regelverket for matvareproduksjon og matvaredistribusjon bør vurderes av de relevante myndigheter for å undersøke om det bidrar til unødig kasting av mat. Her kan det være nødvendig å vurdere saken innenfor det bredere europeiske samarbeidet.

Utvalget noterer med tilfredshet at det er satt fokus på saken i Nordisk ministerråd og at det innen Den nordiske avfallsgruppe finnes ekspertise til å arbeide med utfordringen. Samtidig noterer utvalget at spill av mat ikke er dekket av miljøsamarbeidets samarbeidsprogram for perioden 2009-2012 samt samarbeidet om energi og næringsmidler. Det indikerer at det behøves økt politisk fokus på utfordringen, samt at det bevilges ressurser til å igangsette nødvendige felles nordiske tiltak. Derfor kan utvalget støtte medlemsforslaget.

Utvalget har ikke funnet det nødvendig å gjennomføre en høringsprosess. Det foreligger informasjon, som viser at det er tale om et stort problem

som koster de nordisk samfunn mange ressurser. Videre vurderer utvalget at det er tale om *win-win* situasjon hvor de berørte aktører (produsenter, handel og forbrukere) alle har en økonomisk interesse i å redusere omfanget av matavfall.

Utvalget mener at oppgaven berører flere fagministerråd og at oppgaven derfor med fordel bør adresseres gjennom et tverrsektorielt samarbeid. I Nordisk ministerråd er det tale om miljøministrene (MR-Miljø), fødevareministrene (MR-FJLS) og energiministrene (MR-NER).

Utvalget er av den oppfatning at det ikke er nødvendig fra Nordisk råds side å beskrive i detalj hvordan nordiske samarbeid mot matavfall med fordel kan tilrettelegges. Det finnes allerede ekspertise på området under Nordisk ministerråd som vil kunne utvikle de redskaper og tiltak som vurderes mest hensiktsmessige. Det som mangler er en tydelig politisk vilje og ressurser til å gjennomføre de hensiktsmessige felles nordiske tiltak. Rekommandasjonen bør derfor være generell men ikke henvise til enkelte konkrete tiltak.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å videreføre eksisterende og igangsette ytterligere tiltak for å undersøke og analysere årsaker og konsekvenser av matavfall

å utarbeide anbefalinger om hvordan matavfall kan reduseres og matrester utnyttes

å integrere arbeidet med matavfall i de relevante handlingsplaner og programmer under MR-Miljø, MR-NER og MR-FJLS, og samarbeide om disse

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1530/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00219-2

Medlemsforslag om madspild

Der går mange tons fødevarer til spilde i husholdninger, ved fødevareproduktion og i detailhandlen.

Ifølge Danmarks Miljøstyrelse (2006) går mere end 90.000 tons mad til spilde i dansk dagligvarehandel hvert år. Hos de danske fødevareproducenter, er der tale om flere hundredetusinde tons, i storkøkkener er tallet mere end 20.000 tons og de danske husholdninger smider mad ud svarende til 88,5 kg per person per år. Tallene for de nordiske lande varierer lidt, men problemstillingen er den samme.

Det er spild af ressourcer og bidrager til øget CO_2-udledning. Der er derfor behov for en koordineret indsats, der kan føre til at mængden af madspild nedbringes, og at overskydende fødevarer i stedet anvendes til f. eks dyrefoder og biomasse til biogasanlæg.

Det er en svær og kompliceret proces at sikre, at overskydende fødevarer bliver genanvendt til fornuftige formål. Men et vigtigt skridt i den rigtige retning er at få de involverede aktører i dialog om, hvordan udfordringen løses. Et af tiltagene kan være at opbygge en logistik omkring indsamling af overskydende fødevarer, hvor blandt andet virksomhederne forpligtes på at levere sine overskydende fødevarer til denne ordning, på samme måde, som man er forpligtet til at bortskaffe farligt affald på en miljømæssig forsvarlig måde. Men der er naturligvis også behov for at undersøge, hvordan den madspild i ovennævnte sektorer nedbringes. Nordiske innovative løsninger, også på dette område, kan vise sig at blive en eksportsucces, med en positiv økonomisk effekt for de nordiske lande.

Årsagerne til madspild skal undersøges og analyseres. Herunder særligt madspild i sektorer (f. eks. detailhandel, produktion, storkøkkener, husholdninger) og årsager til at mad ikke bliver anvendt eller spist op. Mad, der serveres på hospitaler, institutioner mv., kan eksempelvis have en for dårlig kvalitet og forkert ernæringssammensætning, der gør at maden ikke bliver spist. Også her kan de gode erfaringer i de enkelte nordiske lande med fordel deles.

De nordiske lande bør i regi af Nordisk Ministerråd, samarbejde om erfarings- og videndeling og om udvikling af innovative løsninger på udfordringen vedrørende madspild. Et sådan samarbejde bør udmønte sig i en konkret nordisk strategi for bekæmpelse af madspild, som implementeres i ministerrådets overordnede strategi vedrørende energi- og miljøpolitik.

På baggrund af ovenstående foreslår Socialdemokraterne i Nordisk Råd, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at oprette et samarbejde mellem de nordiske lande, hvor involverede aktører inden for madproduktion og detailhandlen indkaldes til en dialog om, hvordan madspild nedbringes

at undersøge, hvorledes man i Norden gennem en koordineret indsats kan sikre, at overskydende fødevarer bliver genanvendt til f. eks. produktion af dyrefoder og til biomasse til biogasanlæg

at se på mulighederne for og erfaringerne med indsamling af overskydende fødevarer til genanvendelse gennem en ordning som virksomheder forpligter sig til at anvende

at oprette et forskningsprojekt, der skal undersøge og analysere årsager til madspild og komme med anbefalinger til nedbringelse

at på baggrund af ovenstående udarbejde en fællesnordisk strategi for bekæmpelse af madspild, og hermed nedbringelse af CO_2-udledningen, som en del af den nordiske strategi vedrørende energi- og miljøpolitik

Raseborg den 17. august 2011

Ann-Kristine Johansson (S)
Bendiks H. Arnesen (A)
Helgi Hjörvar (A)
Henrik Dam Kristensen (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Mogens Jensen (S)
Ole Vagn Christensen (S)
Sonja Mandt (A)

Nordisk Råd

A 1530/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 11-00219-2

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1533/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

J.nr. 11-00266-1

Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår

> *at* godkende vedlagte Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

2. Baggrund

Nordisk Råds samarbejde med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland har udviklet sig positivt de seneste år. Præsidiet drøftede i september 2010 en rapport fra Sinikka Bohlin (S), der var Nordisk Råds rapportør for den Nordlige Dimension og kontakterne med PANWR 2006-2010. I sin afsluttende rapport konkluderede hun: "Sammanfattningsvis finns det starka skäl att Nordiska rådet utarbetar en samlad strategi för den Nordliga dimensionen och hur kontakterna med Ryssland kan utvecklas".

Retningslinjerne for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland er første skridt i retning af at opfylde dette.

Retningslinjerne forslår, at Nordisk Råd fortsætter det etablerede samarbejde med russiske parlamentarikere, men bestræber sig på at uddybe det ved at sætte fokus på faglige temaer, som de fire partnerskaber indenfor den Nordlige Dimension. Det er af betydning med fortsatte gode relationer mellem Nordisk Råd og Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland.

PANWR, sammenslutningen af de regionale parlamenter i Nordvestrusland, har planlagt studieprogrammerne i Nordvestrusland 2012-2015, og derfor er det naturligt, at Nordisk Råd på samme måde planlægger for de kommende fire år. De årlige møder på Nordisk Råds session med repræsentanter for Statsduma, Føderationsrådet og regionale parlamenter i Nordvestrusland giver mulighed for at justere på planerne.

3. Høring

De nedenstående retningslinjer samt Nordisk Råd internationale relationer har været drøftet ved flere møder i Præsidiet. Ved behandling af en første version af Retningslinjerne på præsidiemødet 30. juni 2011 blev der udtrykt ønske om mere vægt på det politiske indhold i det fremtidige arbejde og mindre på gennemgang af overståede arrangementer.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet finder det vigtigt at have gode relationer til Rusland. Det gælder både forholdet til Statsdumaen og Føderationsrådet samt til de regionale parlamenter i Nordvestrusland. Derfor er Præsidiet tilfreds med, at der nu er udarbejdet retningslinjer, der skal ligge til grund for samarbejdet 2012-2015. Samtidigt ønsker Præsidiet at nedsætte en arbejdsgruppe af parlamentarikere med henblik på at formulere en egentlig strategi for samarbejdet østover.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet

> *at* godkende vedlagte Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

Oslo den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

A 1533/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Retningslinjer for Nordis Råds samarbejde 2012-2(med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

J.nr. 11-00266-1

Nordisk Råd

A 1533/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

J.nr. 11-00266-1

Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 - 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

Målsætning
Samarbejdet mellem Nordisk Råd og russiske parlamenter har til formål at støtte en fredelig og demokratisk udvikling i regionen. Samarbejdet bør medvirke til at fremme åbne, demokratiske samfund baseret på en stabil politisk og økonomisk udvikling, og samtidig at undgå nye, unødige skillelinjer i Europa. Der vil i lang tid fremover være brug for gode forbindelser med et vigtigt naboland til Norden.

Politiske kontakter med Rusland er nyttige på områder som sikring af havmiljøet i Østersøen, arktisk samarbejde og kulturelt samarbejde. Der er sket fremskridt de seneste år f.eks. med havmiljøet med bedre rensningsanlæg i Skt. Petersborg, til dels med nordisk støtte. Også i forhold til kamp mod menneskehandel, og for at mindske velfærdskløften i regionen, er der behov for fortsat samarbejde. Samarbejdet med de russiske parlamentarikere bør dog fokusere mere på udvalgte faglige temaer.

Baggrund
Nordisk Råd har haft samarbejde med parlamentarikere fra især Nordvestrusland lige siden den Russiske Føderation i 1991 opstod som en ny stat efter Sovjetunionens sammenbrud. Samarbejdet mellem Nordisk Råds Præsidium og den folkevalgte forsamling blev faktisk indledt allerede i oktober 1990 i Moskva, dengang hovedstad i Sovjetunionen. I 1991 inviterede det norske Stortings delegation til Nordisk Råd russiske parlamentarikere til en uges studieophold i Oslo, og deltagerne kom i høj grad fra Nordvestrusland.

Nordisk Råd har gennem de seneste 20 år fået udbygget samarbejdet med russiske politikere i regionale organisationer, som Østersøparlamentarikernes BSPC, det arktiske samarbejde i SCPAR, indenfor det parlamentarisk forum for den Nordlige Dimension og indenfor Barents parlamentariske netværk. Nordisk Råd spillede for øvrigt en aktiv rolle ved dannelsen af flere af disse regionale parlamentariske netværk.

Samarbejdet direkte mellem Nordisk Råd og russiske parlamentarikere er blevet intensiveret de seneste år. Ved et møde i Oslo 30. oktober 2007 i forbindelse med Nordisk Råds session vedtog Nordisk Råd og PANWR, sammenslutningen af de regionale parlamenter i Nordvestrusland, en fælles udtalelse om det fortsatte samarbejde. Som følge heraf er politikere fra Nordisk Råd siden årligt blevet indbudt til Nordvestrusland for at få indblik i de lokale forhold. Tilsvarende har russiske parlamentarikere besøgt de nordiske lande. Parlamentarikerudvekslingen sker som en del af Nordisk Ministerråds kundskabs- og netværksprogram. Parlamentarikersamarbejde er en af prioriteringerne i "Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013".

På et møde med repræsentanter for Statsdumaen og Føderationsrådet i Moskva ved sessionen i Helsingfors i 2008 blev der enighed om, at fra 2009 have årlige rundbordssamtaler mellem politikere fra Nordisk Råd og folkevalgte fra det føderale parlament i Moskva med deltagelse også fra regionale parlamenter i Nordvestrusland.

Endelig voksede der seminarer for unge politikere fra Norden og Nordvestrusland ud af et initiativ i 2008 taget af unge politikere i Nordvestrusland med støtte fra Nordisk Ministerråds infopunkt i Murmansk.

Det forstærkede bilaterale samarbejde styrker samtidig samarbejdet i de andre regionale organisationer ved at politikere i Nordisk Råd får opbygget netværk med russiske parlamentarikere.

Vurdering af de seneste års aktiviteter
Samarbejdet med russiske parlamentarikere har udviklet sig positivt de seneste år. Præsidiet drøftede i september 2010 en rapport fra Sinikka Bohlin (S), der var Nordisk Råds rapportør for den Nordlige Dimension og kontakterne med PANWR 2006-2010. I sin afsluttende rapport konkluderede hun: "Sammanfattningsvis finns det starka skäl att Nordiska rådet utarbetar en samlad strategi för den Nordliga dimensionen och hur kontakterna med Ryssland kan utvecklas". Disse retningslinjer for 2012-2015 lægger op til at opfylde dette ønske. Karin Åström (S) har nu overtaget hvervet som rapportør. PANWR har planlagt studieprogrammerne i Nordvestrusland 2012-2015, og det er naturligt at Nordisk Råd på samme måde planlægger for de kommende fire år.

Russiske parlamentarikere har i mange år haft mulighed for at komme på parlamentarikerudveksling til de nordiske lande gennem bevillinger fra Nordisk Ministerråds kundskabs- og netværksprogram. Der deltager både parlamentarikere fra Statsdumaen og Føderationsrådet i Moskva samt fra regionale parlamenter i Nordvestrusland. Der er kommet positiv feedback om studieprogrammerne fra de deltagende russiske politikere, senest om besøget i Danmark og Sverige i juni 2011. Det vil være en fordel at satse på korte og koncentrerede programmer, så der fremover også i Norden kun bliver tale om at besøge ét land.

Siden 2008 har der også været arrangeret studieprogrammer til Nordvestrusland for politikere i Nordisk Råd, så parlamentarikerudvekslingen er blevet gensidig. På et møde i forbindelse med sessionen i Reykjavik i 2010 blev det aftalt, at koncentrere programmet til én region, så en delegation fra Nordisk Råd i maj 2011 besøgte Pskov nær grænsen til Estland. Generelt har de deltagende politikere været tilfredse med udbyttet af studieprogrammerne. Der har dog været ønsker om et stærkere fagligt fokus, selvom der har været tilfredshed med den generelle introduktion til Rusland og dagens politiske system. Der har været tale om delegationer fra fem til 15 nordiske politikere pr. år. Deltagerne har talt om, at det optimale er et antal omkring ti, så der er plads til et par politikere pr. nordisk land. Finland har været underrepræsenteret, muligvis fordi tolkningen på rejserne har været fra russisk til skandinavisk. Det vil blive for omkost-

ningstungt med flere tolke, men i fremtiden kan finske politikere vælge at blive fulgt af en embedsmand fra det finske delegationssekretariat eller fra partigruppen. Studieprogrammerne er ellers forbeholdt politikere kun med følgeskab af en eller to fra Nordisk Råds sekretariat.

Repræsentanter for Præsidiet og Miljø- og Naturresurseudvalget har tre gange deltaget i rundbordssamtaler med fokus på miljø og energi, hvor også politikere fra Statsdumaen i Moskva har deltaget. Den seneste rundbordssamtale i Murmansk i april 2011 drøftede således atomenergi og atomsikkerhed, men også fornybar energi og energieffektivitet. De to sidste emner vil være oplagte at følge op på i 2012. I Murmansk var for første gang også Østersøparlamentarikerne i BSPC indbudt, konkret ved en repræsentant for Baltisk Forsamling. Der var enighed om, at det var en styrkelse af samarbejdet også at inddrage politikere fra andre lande i Østersøregionen. Atomenergi er et emne, der ikke er enighed om, så temaet sikrede livlig debat. Det må være målet at kunne diskutere åbent og livligt - men med respekt for hinandens forskellige synspunkter. BSPC's nyvalgte formand Valentina Pivnenko fra Statsdumaen, der har deltaget i flere rundbordssamtaler, fremhævede netop den åbne dialog under Rundbords samtalen med Nordisk Råd i april 2011 i Murmanskregionen i sin tale til BSPC i august 2011.

Der har tre gange siden 2009 være arrangeret seminarer for unge politikere fra Norden og Nordvestrusland, senest i Arkhangelsk i marts 2011. Deltagere fra Nordisk Råd har været enige om, at samarbejdet har udviklet sig i en positiv retning. Ved seminarer har der deltaget både unge medlemmer af Nordisk Råd, repræsentanter for Ungdommens Nordiske Råd samt i øvrigt unge folkevalgte fra nationale og regionale parlamenter i Barents regionen.

Nordisk Råd sendte endelig tre valgobservatører til valget til den russiske Duma i december 2007 som ved tidligere valg, og det forventes at Nordisk Råd deltager igen ved Dumavalget i december 2011. Nordisk Råds deltagelse blev i 2007 samordnet med den observatørmission som gennemførtes af OSCE's Parlamentarikerforsamling (OSCE PA) og Europarådets parlamentarikerforsamling (PACE). Gruppens iagttagelser blev rapporteret til OSCE PA og PACE.

På regeringssiden foregår Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland indenfor rammerne af "Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013". Parlamentarikersamarbejde er prioriteret her, og en bevilling fra Nordisk Ministerråd gør det muligt at gennemføre de årlige studieprogrammer i henholdsvis Norden og Nordvestrusland.

Prioriteter i samarbejdet
De overordnede mål for samarbejdet er:

a) støtte en fredelig og demokratisk udvikling i regionen
b) fremme gensidig forståelse for centrale spørgsmål på den internationale agenda
c) at formidle ideer og udveksle erfaringer

Det overordnede mål for samarbejdet er at støtte en fredelig og demokratisk udvikling i regionen. Det parlamentariske samarbejde kan give gensidig inspiration til folkevalgte i både Rusland og Norden. Rusland har vist en øget interesse for et regionalt samarbejde også bilateralt i forhold til Nordisk Råd. Præsidiet har fortsat det overordnede ansvar for Nordisk Råds udadvendte aktiviteter. Fagudvalgene må i højere grad inddrages, da et mål er at udveksle erfaringer og at lære af *"best practise"*.

Rusland har netop overtaget formandsposten i BSPC, det parlamentariske Østersøsamarbejde. Også i det arktiske samarbejde er både Rusland og Norden vigtige aktører. Norden har en vigtig rolle som bro mellem EU og Rusland. Den Nordlige Dimension er netop ramme for et ligeværdigt samarbejde mellem Rusland, Norge, Island og EU. Nordisk Råd har begge gange deltaget i Parlamentarisk forum for den Nordlige Dimension, og indsatsen her må prioriteres. Næste forum bliver afholdt i Rusland i 2013. Nordisk Råd bør følge partnerskaberne i den Nordlige Dimension, der er en vigtig ramme for samarbejde i vor del af verden. De fire partnerskaber indenfor den Nordlige Dimension kan på skift være temaer for de årlige studieprogrammer.

Præsidiet
Samarbejdet mellem nordiske og russiske politikere er blevet godt etableret, så det vil nu være givtigt at uddybe den åbne debat på rundbordssamtalerne. Politisk debat er vigtigt for at nå frem til fælles resultater. Det er nyttigt både at finde dét som forener og forstå, hvorfor der på nogle områder er delte meninger. Et centralt mål for samarbejdet er at støtte demokratiudviklingen i Rusland, der kun har eksisteret i sin nuværende form i 20 år. Et forbehold for de fortsatte kontakter kan være, hvis der skulle komme et evt. tilbageslag i den demokratiske udvikling i Rusland. I alle tilfælde er målet at nå frem til konkrete mål som et bedre havmiljø i Østersøen, og bedre kulturelle forbindelser over grænserne.

Der afholdes årligt møde mellem Præsidiet og de indbudte russiske parlamentarikere i forbindelse med Nordisk Råds session. Her koordineres sted og temaer for det kommende års rundbordssamtale, parlamentarikerudveksling og ungdomsseminar.

Nordisk råds Præsidium bør gennem rapportøren forstærke dialogen med de nordiske samarbejdsministre og Nordisk Ministerråds generalsekretær om det nordiske samarbejde med Rusland på Ministerrådssiden. Rapportøren har til opgave at ivaretage kontakten mellem Nordisk Råd og Rusland og at holde Præsidiet opdateret om udviklingen i samarbejdet.

Fagudvalgene
Fagudvalgene må involveres mere i samarbejdet. For at give samarbejdet faglig tyngde, vil det være nyttigt at satse på ét fagligt tema for studieprogrammerne hvert år, som de fire partnerskabsområder i Den Nordlige Dimension miljø, kultur, sundhed og social velfærd samt transport og logistik. En samlende overskrift er Partnerskab for Modernisering, temaet for EU-Ruslands samarbejdet.

Hvis f.eks. kultur er temaet, vil studieprogrammet være særligt interessant for medlemmer af Kultur- og Uddannelsesudvalget, men andre interesserede medlemmer og suppleanter af Nordisk Råd kan dog fortsat søge om at deltage. Der vil fortsat være brug for generel information til deltagerene om det politiske system henholdsvis i de nordiske lande og i Rusland. Det skal også være muligt at drøfte temaer, der ikke direkte er dækket af Den Nordlige Dimension som fiskeri, klima og forskning.

Det er et vigtigt mål at lære af hinandens *"best practise"*. Et eksempel er det fokus på teknologisk avancerede løsninger indenfor energieffektivitet, der har været drøftet på rundbordssamtalerne. Samarbejdet bør give nordisk nytte i forhold til arbejdet i Nordisk Råd, men det kan også være nyttigt i forhold til nationalt, parlamentarisk arbejde i de enkelte nordiske lande. Arbejdet med faglige temaer kan føre til nordiske rekommandationer eller andre former for politisk opfølgning.

Evaluering
Samarbejdet vil blive løbende evalueret også i lyset af udviklingen af Den Nordlige Dimension og andre regionale fora. "Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013" vil blive endelig evalueret i 2013 før en ny fase af samarbejdet igangsættes. Parlamentarikerudvekslingerne er en del af Nordisk Ministerråds program, så Nordisk Råd bør ikke mindst bidrage til evalueringen af denne del af dette program.

Plan for samarbejdet 2012-2015 *(2009-2011 også vist)*

År	**Tema**	**Besøg i Rusland**	**Besøg i Norden**	**Rundbord**	**Ungd.sem**
(2009)		*Skt.Petersborg/Komi*	*Danmark/Norge*	*Khanty-Mansyisk*	*Murmansk*
(2010)		*Leningrad/Kaliningrad*	*Norge/Finland*	*Bergen*	*Kirkenes*
(2011)		*Pskov*	*Danmark/Sverige*	*Murmansk*	*Arkhangelsk*
2012	Energi	**Nenets Autonomous Okrug**	Island	Finland	**Sverige**
2013	Kultur	**Novgorod**	Norge	Rusland	Rusland
2014	Social/helse	**Vologda region**	Danmark	Sverige	Finland
2015	Transport	**Karelian Republic**	Finland	Rusland	Rusland

PANWR har planlagt studieprogrammerne i Nordvestrusland 2012-2015, og derfor er det naturligt Nordisk Råd på samme måde planlægger for de kommende fire år. Sverige har allerede påtaget sig værtskab for ungdomsseminar i 2012. De øvrige angivelser i Norden er forslag baseret på, hvem der tidligere har været værter for de forskellige arrangementer – rundbordsamtalerne baseret på formandskab i Nordisk Råd. De årlige møder på Nordisk Råds session med repræsentanter for Statsduma, Føderationsrådet og regionale parlamenter i Nordvestrusland giver mulighed for at justere på planerne.

Sammenfatning
Nordisk Råd ønsker at fortsætte det etablerede samarbejde med russiske parlamentarikere, men vil bestræbe sig på at uddybe det ved at sætte fokus på faglige temaer som de fire partnerskaber indenfor den Nordlige Dimension. Norden og Rusland har hver især noget at bidrage med, så det er af betydning med fortsat gode relationer mellem Nordisk Råd og Ruslands føderale parlament og de regionale parlamenter i Nordvest Rusland.

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1535/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- En nordisk stemme i EU

J.nr. 11-00268-1

Præsidieforslag om Nordisk Råds EU-strategi: "En nordisk stemme i EU"

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår,

> *at* godkende vedlagte EU-strategi for Nordisk Råd: "En nordisk stemme i EU"

2. Baggrund

Nordisk Råd vedtog på sessionen i 2009 en EU-strategi. Efter de første to års erfaringer med Nordisk Råds indsats overfor EU følger nu en opdateret EU-strategi for Nordisk Råd: "En nordisk stemme i EU".

3. Høring

Den opdaterede EU-strategi for Nordisk Råd: "En nordisk stemme i EU", har været behandlet flere gange i Præsidiet. Temaet blev også været drøftet på et møde i Europaparlamentet i Bruxelles den 29. juni 2011 mellem Nordisk Råds Præsidium og en række af de nordiske Europaparlamentarikere.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet finder samarbejdet med EU særdeles vigtigt. Flere sager og politikområder behandles og afgøres i EU, hvilket nødvendiggør en styrket indsats. De nordiske lande har på flere områder fælles interesser i EU-arbejdet og Præsidiet mener, at Nordisk Råd med fordel kan koordinere fælles holdninger og bør tage initiativ til det. Det gælder i særdeleshed i forbindelse med sagsbehandlingen i Europa-Parlamentet, men også i Ministerrådet, hvor Nordisk Råd har mulighed for at sende rekommandationer til de nordiske regeringer og dermed gøre opmærksom på sager af særlig nordisk betydning.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

at godkende vedlagte EU-strategi for Nordisk Råd: "En nordisk stemme i EU"

Oslo den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

A 1535/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- En nordisk stemme i EU

J.nr. 11-00268-1

Bilag

Nordisk Råd

A 1535/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- En nordisk stemme i EU

J.nr. 11-00268-1

Nordisk Råds EU-Strategi: "En nordisk stemme i EU"

Baggrund
Nordisk Råd vedtog på sessionen i 2009 en EU-strategi for Nordisk Råd om mere systematisk at følge op på vigtige temaer for Norden, der kommer til behandling i EU. Vedtagelsen kom som opfølgning på et forslag fra 2008 fra den svenske delegation til Nordisk Råd om "att Presidiet undersöker möjligheterna för Nordiska rådet att yttra sig över EU:s grön- och vitböcker i frågor av nordisk relevans".

Nordisk Råds Præsidium og udvalg kan ifølge den vedtagne EU-strategi vælge at rejse sager af fællesnordisk betydning i forhold til EU, og det er sket siden vedtagelsen på en del områder. Det blev på sessionen i 2010 vedtaget frem til sessionen i 2011 at gøre status over indsatsen for at fremme fællesnordiske sager i forhold til EU i år og på den baggrund at opdatere strategien. Denne nye strategi bliver altså samtidig en opfølgning af Presidiets meddelelse over internt beslut IB *2/2009.

Vurdering af Nordisk Råds indsats overfor EU siden 2009
I de to seneste år har Nordisk Råd markeret sig overfor EU på områder som EU's Østersøstrategi, konsumentpolitik, fælles fiskeri- og landbrugspolitik og energipolitik.

Det centrale synspunkt i Nordisk Råds udtalelse om EU's Østersøstrategi var, at denne interne EU-strategi bør hænge tæt sammen med den eksterne Nordlige Dimension, der er en ramme for et ligeværdigt samarbejde mellem EU, Rusland, Norge og Island. Dette synspunkt er siden blevet fremført af repræsentanter for Nordisk Råds Præsidium på Parlamentarisk Forum for den Nordlige Dimension, på BSPC-konferencer, ved møde i Europaparlamentet og ved indlæg på *Baltic Development Forum*. Der er fortsat behov for at evaluere implementeringen af EU's Østersøstrategi og dens betydning også for ikke-EU medlemslande i Østersøregionen.

EU's Konsumentpolitik blev behandlet af Medborger- og Forbrugerudvalget. I juni 2010 mødte udvalgets daværende medlem Henrik Dam Kristensen (S) og Nordisk Råds daværende præsident Helgi Hjörvar (A) nordiske medlemmer af Europa-Parlamentets forbrugerudvalg for at diskutere EU's forbrugerrettighedsdirektiv. Et af de punkter i EU-direktivet, som især optog de nordiske politikere, var spørgsmålet om totalharmonisering. En totalharmonisering på forbrugerområdet ville svække beskyttelsen på enkelte områder i den nordiske forbrugerpolitik. Medborger- og Forbrugerudvalget sendte efterfølgende sine anbefalinger til Europaudvalgene i de nationale parlamenter i Norden for også at påvirke de nordiske regeringer.

Der var gehør for synspunkterne fra Nordisk Råd på mødet med medlemmerne af Europaparlamentet. Møderne gav udbytte også i form af at Nordisk Råd blev opdateret om sagens gang.

Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg har været aktive i forhold til både fælles fiskeri- og landbrugspolitik i EU. Udvalget tog revideringen af EU's fiskeripolitik op på et seminar onsdag den 27. januar 2010 i det danske Folketing med deltagere fra Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen samt parlamentarikere fra de nordiske lande. I 2009 indsendte Nordisk Råd forslag til revideringen, og disse forslag har Kommissionen arbejdet videre med at konkretisere.

Senest har repræsentanter for Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og Næringsudvalget haft møde i Europaparlamentet om energipolitik. EU's energipolitik vil blive fulgt op af de to udvalg. De samme to udvalg har sammen med Medborger- og forbrugerudvalget også behandlet et forslag om et fælles nordisk pantsystem. EU arbejder også på et fælles pantsystem, så Norden vil i givet fald have mulighed for at blive foregangsregion på dette område. Et fælles pantsystem i de nordiske lande vil ikke blot gavne miljøet og forbrugerne i Norden, men det kan også fremme EU-Kommissionens arbejde for et europæisk system og nordiske løsninger vil muligvis kunne eksporteres til resten af Europa. Endelig vil Næringsudvalget på kommende møder se på en ny Hvidbog om Transport.

Velfærdsudvalget har – i sammenhæng med at velfærdspolitik bliver et stadig mere omfattende og vigtigt politikområde over landegrænserne – blandt andet set på Patientrettighedsdirektivet fra EU og på spørgsmålet om sjældne diagnoser. Et fælles og prioriteret tema for hele Nordisk Råd er spørgsmålet om at forhindre nye grænsehindringer.

Fokus i fremtiden
Strategien "En nordisk stemme i EU" har som mål at prioritere en fællesnordisk indsats. De nordiske lande taler ikke altid med en fælles stemme i EU. På en del centrale områder er der dog overvejende enighed i Nordisk Råd, og netop her er det oplagt at fremme synspunkterne også på den europæiske arena. I et EU med nu 27 medlemslande er det vigtigere end tidligere med disciplin og forarbejde. Der kan her opstå såvel nordiske som nordisk-baltiske alliancer, men også med andre medlemslande i EU kan der være fælles holdninger.

Målet er, at Nordisk Råd mere systematisk overvåger behandlingen af vigtige spørgsmål i EU. Dels for at give *"early warning"*, hvis der kommer nye forslag af fællesnordisk interesse, hvor Nordisk Råd kan spille en rolle. Men især for at agere i forhold til udvalgte sager af særlig stor fællesnordisk interesse, hvor der er forudsætninger for et fælles nordisk fodslag. Der kan også være tale om spørgsmål af særlig betydning for et enkelt nordisk land, hvor de øvrige lande vælger at give opbakning, hvis det ikke går imod landenes egne interesser.

Handlingsplan
Præsidiet og udvalgene har i to år fået erfaringer med en indsats overfor EU på spørgsmål af fællesnordisk interesse. Der er nu behov for, at arbejdsgangen efter de første forsøgsvise erfaringer bliver mere systematiseret. Denne opdaterede EU-strategi indeholder derfor en mere stringent handlingsplan for, hvordan Nordisk Råd kan agere i forhold til EU.

Nordisk Råd udvælger hvert år nogle prioriterede sager, hvor fagudvalgene kan gøre en indsats på områder, hvor Norden kan påvirke EU. Nordisk Råds sekretariat udvælger i slutningen af hvert år i samarbejde med EU-sekretariater i parlamenterne en liste med et antal relevante sager fra EU-kommissionens arbejdsprogram for det kommende år (om muligt to – tre sager pr. udvalg). (Det internationale sekretariat i det danske Folketing

sammenstillede til Nordisk Råds møder i marts 2011 "Forslag til EU-sager til behandling i Nordisk Råd i 2011" med sager på EU's agenda, som det kan være relevant for de enkelte udvalg at behandle allerede i 2011. Der vil være tale om tilsvarende lister for de kommende år.)

EU-sekretariaterne undersøger, om der er høringsfrister. Disse lister vil udvalgene kunne drøfte en gang om året med henblik at udvælge et par sager til behandling i løbet af det kommende år. Der bør især fokuseres på sager:

- der har relevans for det nordiske samarbejde, og hvor der vurderes at være forudsætninger for et fælles nordisk perspektiv
- hvor Nordisk Råd samlet kan gøre sin indflydelse gældende
- hvor Nordisk Råd kan være med til at forhindre dannelse af nye grænsehindringer
- der giver mulighed for en tidlig indsats i EU-arbejdsprocessen (grønbøger/mulighed for at give høringssvar)
- der er aktuelle, "kontroversielle" eller principielle (hvidbøger/direktiver). Nordisk Råd består af parlamentarikere og ikke EU-eksperter. Sagerne bør være "lige til at gå til" og ikke for tekniske

Sagerne sættes fortrinsvis på fagudvalgenes dagsorden til januar møderne, så udvalgene kan tage stilling til det videre forløb i løbet af året. Hvilke sager bliver prioriteret væsentlige, og hvordan vil udvalget gå videre med temaet? Der kan være behov for enten skriftlig høring eller at et udvalg giver formanden fuldmagt til at følge op på sagen mellem møderne. Evt. kan der vælges en særlig ansvarlig for EU-sager.

Det er generelt lettest at komme til orde tidligt i processen med behandling af nye sager i EU. Derfor er det væsentligt med tæt kontakt især med de nordiske parlamenters EU-udvalg mv. om *"early warning"* om forslag, der kan have stor betydning for Norden. I næste fase, når sagerne bliver behandlet i Europaparlamentet, EU's Ministerråd og Kommissionen er der fortsat mulighed for at reagere, men det bør igen ske tidligt i processen. I nogle sammenhænge kan det dog fortsat have betydning at reagere, når beslutningerne er truffet f.eks. for at sikre at implementeringen ikke bliver forskellig i de nordiske lande og derfor medfører nye grænsehindringer. Endelig kan Norden fungere som rollemodel for EU på nogle områder, så der bliver udvalgt sager, hvor Norden kan formidle nyttige erfaringer, *"best practise"*.

Når Nordisk Råd har fået markeret sine synspunkter, er der behov for opfølgning, så dialogen med EU institutionerne om mærkesagerne må fastholdes. Det optimale vil være at kunne registrere, at den "nordiske stemme" er blevet hørt. På et senere tidspunkt kan det vurderes, om Nordisk Råds indsats vil have nytte af et kontor i Bruxelles, evt. i samarbejde med Nordisk Ministerråd, som det foreslås af Utrikespolitiska institutet i Finland, i rapporten *"Norden – Making a difference?"*.

Præsidiet
Præsidiet har det overordnede ansvar for Nordisk Råds relationer til EU, og er samtidig ansvarlig for internationale aspekter af EU's virksomhed. Forholdet til EU bliver let taget op som et spørgsmål om Nordisk Råds internationale kontakter. Men ligesom EU på nationalt plan er ved at ændre sig fra at være udenrigspolitik til indenrigspolitik, så vil EU-sagerne i fremtiden især blive faglige emner for udvalgene.

EU har dog også en udadvendt virksomhed omkring f.eks. Den Nordlige Dimension, arktiske temaer og det Østlige Partnerskab, og der vil fortsat være internationale aspekter, som Præsidiet især har ansvar for. På samme måde har Præsidiet ansvar for overordnede temaer som EU's Østersø-

strategi. Utrikespolitiska institutet i Finland foreslår i *"Norden – Making a difference?"* at den nordiske profil i Den Nordlige Dimension bør styrkes, da Norden kan spille en strategisk rolle i at forbinde russiske og baltiske interesser og samtidig fremme Østersøregionens interesser i Hviderusland og Ukraine. Af samme grund bør de nordiske lande udvikle en fælles holdning til EU's Østlige Partnerskab.

Nordisk Ministerråd er også på mange områder engageret i forhold til EU. Det gælder den udadvendte virksomhed omkring Den Nordlige Dimension, indsats i forhold til Hviderusland, arktiske temaer samt udmøntning af EU's Østersøstrategi. Her er Præsidiet ansvarlig for dialog med de nordiske samarbejdsministre og generalsekretæren for Nordisk Ministerråd, mens fagudvalgene er ansvarlige for dialog med relevante ministre i forhold til fagrelevante temaer som f.eks. forskning.

Fagudvalgene
De enkelte udvalg bestemmer, hvad de vil prioritere, men det bør ske indenfor rammerne af den vedtagne fælles strategi i forhold til de mange beslutninger EU tager. Nordisk Råds sekretariat videreformidler i årets løb informationer fra de nationale delegationer om vigtige EU-sager til Præsidium og fagudvalg, der kræver hurtig respons. Også partigrupperne får gennem kontakter med beslægtede partigrupper i Europaparlamentet informationer, som sekretariatet kan videreformidle. Én bestemt medarbejder i sekretariatet står for at videreformidle information, men ansvaret for de enkelte udvalgte sager ligger hos rådgiverne for det berørte fagudvalg.

Virkemidler
For at påvirke beslutningsprocessen i EU er det nødvendigt tidligt i processen at formulere de nordiske synspunkter f.eks. i forhold til nye hvid- og grønbøger. Ofte er der lydhørhed i EU-Parlamentet og EU-Kommissionen overfor synspunkter, erfaringer og alternative forslag til løsninger eller konstruktive forslag om sager, hvor EU burde gøre mere. Når sagerne først er blevet til direktivforslag, så er der mindre lydhørhed overfor større ændringer. Her kan Nordisk Råd dog agere overfor Europaudvalg, Store Uttskott og EU-nämnden, da de nationale parlamenter gennem Barrosso-initiativet fra 2006 (som indførte en intern procedure i Kommissionen for behandling og besvarelse af skriftlige henvendelser fra de nationale parlamenter) og Lissabontraktaten, er blevet anerkendt som aktører i EU's lovgivningsproces. Der er nu indføjet et nærhedsprincip eller nærhedstjek, der giver mulighed for indsigelser fra de nationale parlamenter. Hvis tilstrækkeligt mange har indsigelser, har det betydning.

Det er også muligt at rette spørgsmål eller rekommandationer til de nordiske regeringer, hvor de tre nordiske lande med medlemskab af EU kan opfordres til at følge op på emnet i forhold til EU's Ministerråd. Nordisk Råd kan også rette henvendelser til EU-Kommissionen, men for en parlamentarisk organisation er det mest oplagt at få udbygget samarbejdet med især nordiske medlemmer af Europaparlamentet. Medlemmerne af Nordisk Råd har også mulighed for at rejse udvalgte sager i de nationale parlamenter i Norden.

I forhold til de temaer, hvor Nordisk Råds Præsidium eller udvalg beslutter at fremme nordiske synspunkter, kan forskellige metoder anvendes for at påvirke processen. Det kan være høringer, seminarer, dialog med EU's institutioner, synspunkter på grøn- og hvidbøger og andet. Når Nordisk Råd går i tættere samarbejde med især nordiske medlemmer af Europaparlamentet, kan der være en gensidig fordel ved, at MEP'erne via Nordisk Råd kan påvirke de nordiske regeringer. Nordisk Råd bør indsamle udvalgenes erfaringer med forskellige måder at arbejde med EU på (inklusive nyttige EU-kontakter) og lave en kort liste over, hvilke metoder, der virker og hvilke, der ikke gør. Den evaluering kan ske bagudrettet ved januarmøderne 2011 inden udvalgene beslutter at følge nye sager.

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1536/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutv

J.nr. 11-00205-2

Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å kartlegge ytterligere tiltak som kan begrense utslipp av kortlivede klimastoffer, som både kan gjennomføres i Norden, men også i andre land, og at det utvikles en nordisk handlingsplan for å fremme innsatsen på dette området, herunder også i u-land

å utrede forutsetningene for å etablere tett samarbeid mellom et begrenset antall land med ambisiøse mål om utslippsreduksjoner ("etablere en boble"), som inkluderer de nordiske land og er åpen for en bredere deltakelse

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

2. Bakgrunn

Menneskeskapte klimaendringer vurderes som en av tidens største utfordringer. En arbeidsgruppe under Arktisk råd har i forbindelse med Arktisk råds møte i Nuuk den 12. mai 2011 levert en rapport, hvor budskapet er at havets overflate vil ligge 0,9 til 1,6 meter høyere i 2100 enn i dag. I samme rapport konstateres at oppvarmingen i de arktiske områdene går dobbelt så hurtig som i resten av verden med alvorlige konsekvenser for befolkningenes levevilkår, og med innvirkning på hele jorden. Uten sterk politisk vilje vil det bli umulig å oppnå målet om å begrense jordens oppvarming til to grader. Det kan ha meget alvorlige konsekvenser.

Miljø- og naturressursutvalget har arbeidet med klimautfordringen i mange år og Nordisk råd har vedtatt flere rekommandasjoner for å fremme en nordisk innsats lokalt, nasjonalt, regionalt og på globalt nivå. Ut-

valget kan konstatere at fremdriften i arbeidet er langt fra tilstrekkelig i forhold til de alvorlige konsekvenser klimaendringene vil ha. Derfor søker utvalget kontinuerlig nye veier for å fremme det globale arbeidet med klimautfordringene.

Det henvises også til at nordiske land er blitt oppfordret av Foreningen Nordens Forbund til i fellesskap å gjøre mer på klimaområdet (brev av 14. desember 2010). Videre ble en uttalelse om klimaarbeidet fra de nordiske miljøorganisasjoner lagt fram på utvalgets møte i Reykjavik i november 2010. Dessuten ble en uttalelse fra Ungdommens Nordiske råd om klimaendringene fremlagt ved sesjonen i Reykjavik i 2010.

Med hensyn til de globale forhandlinger har utvalget kunnet konstatere at det har manglet resultater på det 15. partsmøte i Klimakonvensjonen (COP15) i København i 2009, og fremskritt ved COP16 i Cancún, Mexico i desember 2010 har vært begrenset. Forventningen om fremskritt ved COP17 i Sør Afrika er beherskede. Det er derfor et spørsmål om det forhandlingsspor man har valgt innen FN-systemet, vil gi resultater innenfor den tidsramme det globale samfunn har til å adressere klimautfordringen. Det leder så naturlig til spørsmålet om det finnes andre veier å gå for å redusere risikoen for farlige menneskeskapte klimaendringer. En annen type avtale eller en annen form for samarbeid, eller noen parallelle og komplementerende prosesser til FNs rammekonvensjon.

Miljø- og naturressursutvalget har over lengere tid arbeidet med klimautfordringen og Nordisk råd har vedtatt flere forslag fra utvalget om innsats fra Norden til å redusere utslipp av klimagasser. I tillegg til dette utvalgsforslag, fremlegger utvalget også et forslag om tiltak som er rettet mot de nordiske lands regjeringer (A 1537/miljø). Videre har utvalget behandlet et medlemsforslag om spill av mat (A 1530/miljø). Tall om «madspild» i Norden viser at det årlig kastes bort nyttig mat som tilsvarer 2,3 millioner tonn. Hvis dette tall kan reduseres vil det også bidra til å redusere utslipp av klimagasser.

I lys av den alvorlige situasjon i klimaarbeidet arrangerte utvalget et seminar i Stockholm med tilknytting til sitt møte i mars 2011. På seminaret kunne man bl.a. konstatere at det er mulig å hurtig implementere tiltak som kan begrense utslipp av kortlivede klimastoffer.

3. Utvalgets synspunkter

Utslipp av kortlivede klimastoffer (fokus på sot)
IPCC (FNs klimapanel) sa i sin rapport i 2007, at sot kan ha betydelig oppvarmingseffekt, spesielt i alpine regioner og i de arktiske områdene. I en rapport fra Arktisk råd i 2008 (fra Arktisk råds AMAP-gruppe, som ble utarbeidet i samarbeid med en av MR-Miljøs arbeidsgrupper), konstateres at reduksjon av kortlivede klimastoffer (*Short-Lived Climate Forcers, SLCF*), som til eksempel sot, vil være det beste alternativ til å motvirke hurtig oppvarming i de arktiske områdene og hurtig smelting av isen. Ved å redusere utslipp av disse, skaffes det litt tid mht. til reduksjonen av andre klimagasser. I deklarasjonen fra Arktisk råd den 12. mai 2011 oppfordres arktiske stater til å implementere relevante tiltak for å redusere utslipp av sot.[1]

I regi av UNEP[2] er det gjennomført en omfattende integrert vurdering av sot og troposfærisk ozon (*Integrated assessment of black carbon and trophospheric ozone*). Rapporten ble presentert på UNEPs *Governing*

---

[1] I Nuuk-deklarasjonen står:"...*encourage Arctic states to implement, as appropriate in their national circumstances, relevant recommendations for reducing emissions of black carbon...* Det noteres at det ikke er tale om juridisk bindene beslutning.

[2] FNs miljøorgan (*United Noations Environment Programme*).

Council i februar 2011, og UNEP ble bedt om fortsatt å følge utviklingen på dette området fremover. I UNEPs rapport er effekten av globale tiltak mot blant annet sot og metan studert. Metan er en klimagass som bidrar til dannelse av ozon, som også er en klimagass.

Både sot og ozon gir i tillegg til klimaeffekter også effekter på menneskers helse. Tiltakene som er inkludert i rapporten retter seg i stor grad mot mange små utslippskilder. Viktige tiltak for å redusere sot er å bruke filter på dieselkjøretøy og andre maskiner som bruker diesel, bedre ovner og/eller bedre brensel til oppvarmingsformål og matlaging, og mindre brenning av jordbruksavfall. Tiltakene mot metanutslippene omfatter tiltak i jordbrukssektoren (gjødsel), redusert metanlekkasje fra kullgruver, og bedre kontroll med avfallsfyllinger. Studien antar at det globalt gjennomføres 15 spesifiserte tiltak. Dette gir betydelige utslippsreduksjoner for sot og metan (og derigjennom redusert ozonnivå i atmosfæren). Full gjennomføring av forslagene vil i 2030 kunne gi 75 % lavere sot-utslipp enn i 2005, og for metan en reduksjon på 25 %.

Beregningene som inngår i analysen, viser at med de reduserte utslippene vil temperaturstigningen i Arktis i de neste 30 årene reduseres med to tredjedeler sammenliknet med et referansescenario. Samtidig unngås årlig 0,7-4,6 millioner for tidlig døde, og en unngår avlingstap på samlet 50 millioner tonn av mais, ris, soya og hvete i forhold til referansescenario. De teknologiene som er antatt brukt er alle gjennomprøvde, og det vil derfor ikke kreve teknologiutvikling. Det vil imidlertid være behov for økonomisk og annen støtte til u-land for å kunne gjennomføre tiltakene raskt.

I de rapporter som er utarbeidet om SLCFs understrekes det, at den langsiktige løsningen på klimaproblemet krever store reduksjoner av CO_2. Reduksjon av utslippene av sot, metan, og andre SLCFs er derfor ikke et alternativ til CO_2-reduksjoner, men et komplement som vil kunne gi merkbare resultater i de nærmeste ti-årene.

Utvalget mener at oversikten ovenfor viser at det ligger både vitenskapelig grunnlag og politisk aksept for behovet for tiltak for å redusere utslipp av sot og metan.[3] Spørsmålet er om dette fører til de nødvendige tiltak for å redusere utslipp av disse kortlivede klimastoffer. Arktisk råds deklarasjon er ikke meget avgjørende. Utvalget vil derfor at Nordisk råd setter fokus på saken og at Norden tar en ledende rolle i arbeidet med å redusere utslipp av kortlivede klimastoffer.

I den industrialiserte verden er utslipp av sot blitt kraftig redusert med det formål å forbedre luftkvalitet og gi bedre helbred. Arbeidet har også foregått innenfor det nordiske samarbeidet. Men med den forståelse som nå foreligger om den rolle sot spiller i klimaendringen, aktualiseres spørsmålet om hva Norden i fellesskap kan gjøre. Utvalget mener derfor at de nordiske land i fellesskap, med utgangspunkt i UNEPs rapport, bør kartlegge mulige tiltak, som både kan gjennomføres i Norden, men også i andre land. Videre, mener utvalget at det med fordel kan utvikles en nordisk handlingsplan for å fremme innsats på dette området, herunder også i u-land.

Politisk ansvar til tross for mangel på en global enighet
Klimautfordringen angår alle og krever en global løsning. De globale klimaforhandlingene går imidlertid svært langsomt og enighet synes for tiden ganske fjernt. I mangel av globale løsninger kan en mindre gruppe land bli enige om en kraftfull innsats mot klimagassutslipp for å realisere tanken om lav-karbon samfunn. Dette vil kunne vise vei for muligheter til løsninger i stor skala. De nordiske regjeringene, sammen med nordisk in-

[3] De viktigste utslippskilder fra mennesker inkluderer dieselmotorer, oppvarming av boliger, skogs- og markbrann, industri, kullgruver, gass- og oljeproduksjon og avfall.

dustri og næringsliv, kan være en første kjerne i et slikt initiativ, som imidlertid raskt bør utvides til å inkludere flere land, kanskje i første omgang nord-europeiske land. Et slikt initiativ vil kunne øke markedsmulighetene for å skape et marked for ny teknologi.

Det vil være ulike virkemidler som vil kunne anvendes innenfor et slikt initiativ, både markedsmekanismer som kvotehandel, og administrative virkemidler kan være relevante. Et første skritt kan være å utrede nærmere opplegget for en "boble" med store utslippsreduksjoner. Initiativet skal ikke være et alternativ til arbeidet under Klimakonvensjonen (UNFCCC), men skal være åpen for bredere deltakelse og gi innspill til klimaforhandlingene om erfaringer.

Utvalget foreslår derfor at Nordisk ministerråd utreder forutsetningene for å etablere en "boble" som inkludere land med ambisiøse mål om utslippsreduksjoner. Initiativet skal ikke være et alternativ til arbeidet under Klimakonvensjonen (UNFCCC), men skal være åpen for bredere deltakelse og skal gi innspill til klimaforhandlingene om erfaringer.

Erfaringen av klimainnsats
Klimaavtalen (UNFCCC) trådde i kraft i 1995 og Kyoto-protokollen gjelder for perioden 2008-2012. De nordiske land har i snart 20 år ført en aktiv klimapolitikk. Med andre ord, man kan regne med at det er høstet mange erfaringer om hvilke tiltak og instrumenter som gir resultat. Tiden er derfor moden til å se tilbake og vurdere de nordiske lands erfaringer av å føre en aktiv klimapolitikk. Derfor er det aktuelt å søke svar på spørsmål om hva som gir resultat i arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser i Norden. Det kunne gjøres ved å avholde en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å kartlegge ytterligere tiltak som kan begrense utslipp av kortlivede klimastoffer, som både kan gjennomføres i Norden, men også i andre land, og at det utvikles en nordisk handlingsplan for å fremme innsatsen på dette området, herunder også i u-land

å utrede forutsetningene for å etablere tett samarbeid mellom et begrenset antall land med ambisiøse mål om utslippsreduksjoner ("etablere en boble"), som inkluderer de nordiske land og er åpen for en bredere deltakelse

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1537/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutv

J.nr. 11-00272-1

Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke finansministrenes rolle i klimaarbeidet i de enkelte land med konkrete tiltak

at de nordiske statsministre, utenriksministre og finansministre regelmessig setter klimaspørsmål på dagsorden i sine nordiske møter, og at en samlet nordisk posisjon brukes som grunnlag for å fremme klimaspørsmål i tilsvarende møter i andre internasjonale fora som EU, OECD, FN, osv.

å arbeide for å opprette et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital, et fond som skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner

å fremme informasjonsformidling om energi og klimaløsninger i u-land, som også inkluderer innsats for å redusere utslipp av sot

2. Bakgrunn

Menneskeskapte klimaendringer vurderes som en av tidens største utfordringer. En arbeidsgruppe under Arktisk råd har i forbindelse med Arktisk råds møte i Nuuk den 12. mai 2011 levert en rapport, hvor budskapet er at havets overflate vil ligge 0,9 til 1,6 meter høyere i år 2100 enn i dag. I samme rapport konstateres at oppvarmingen i de arktiske områdene går dobbelt så hurtig som i resten av verden med alvorlige konsekvenser for befolkningenes levevilkår, og med innvirkning på hele jorden. Uten sterk politisk vilje vil det bli umulig å oppnå målet om å begrense jordens oppvarming til to grader. Det kan ha meget alvorlige konsekvenser.

Miljø- og naturressursutvalget har arbeidet med klimautfordringen i mange år og Nordisk råd har vedtatt flere rekommandasjoner for å fremme en nordisk innsats lokalt, nasjonalt, regionalt og på globalt nivå. I tillegg til dette utvalgsforslag, fremlegger utvalget også et forslag om tiltak som er rettet mot de nordiske lands regjeringer (A 1536/miljø). Videre har utvalget behandlet et medlemsforslag om spill av mat (A 1530/miljø). Tall om spill av mat i Norden viser at det årlig kastet bort nyttig mat som tilsvarer 2,3 million tonn. Hvis dette tall kan reduseres vil det også bidra til å redusere utslipp av klimagasser.

Utvalget kan konstatere at fremdriften i arbeidet med klima er langt fra tilstrekkelig i forhold til de alvorlige konsekvenser klimaendringene vil ha. Derfor søker utvalget kontinuerlig nye veier for å fremme det globale arbeidet med klimautfordringene.

Det henvises også til at nordiske land er blitt oppfordret av Foreningen Nordens Forbund til i fellesskap å gjøre mer på klimaområdet (brev av 14. desember 2010). Videre ble en uttalelse om klimaarbeidet fra de nordiske miljøorganisasjoner lagt fram på utvalgets møte i Reykjavik i november 2010. Dessuten ble en uttalelse fra Ungdommens Nordiske råd om klimaendringene fremlagt ved sesjonen i Reykjavik i 2010.

Med hensyn til de globale forhandlinger har utvalget kunnet konstatere at det har manglet resultater på det 15. partsmøte i Klimakonvensjonen (COP15) i København i 2009, og fremskritt ved COP16 i Cancún, Mexico i desember 2010 har vært begrenset. Forventningen om fremskritt ved COP17 i Sør Afrika er beherskede. Det er derfor et spørsmål om det forhandlingsspor man har valgt innen FN-systemet, vil gi resultater innenfor den tidsramme det globale samfunn har til å adressere klimautfordringen. Det leder så naturlig til spørsmålet om det finnes andre veier å gå for å redusere risikoen for farlige menneskeskapte klimaendringer. En annen type avtale eller en annen form for samarbeid, eller noen parallelle og komplementerende prosesser til FNs rammekonvensjon.

Med dette spørsmål som utgangspunkt organiserte utvalget et seminar i Stockholm med tilknytting til sitt møte i mars 2011. På seminaret kunne man identifisere flere spørsmål for det videre arbeidet i Nordisk råd. Til eksempel behovet for å skape bredere politisk oppbakking i klimapolitikken ved å sette klimautfordringen på dagsorden på flere relevante områder, inklusive finansministrene, utenriksministrene og statsministrene. Videre, å igangsette ytterligere tiltak for å styrke overføring av nye energiteknologier til u-land og mobilisere flere private midler til møte klimautfordringen.

3. Utvalgets synspunkter

Klimapolitikken i sentrum
Det har vært tradisjon å betrakte miljø- og klimapolitikk isolert fra andre politikkområder, som noe som kommer i tillegg til annen politikk. Faktum er at klimapolitikk ikke kan føres ut i livet i isolert. Dette har man i en viss grad forstått m.h.t energipolitikken, men i langt mindre grad i andre relevante sektorer som jord- og skogbruk, transport, industri, turisme, etc. samt skatte-, avgifts- og handelspolitikken.

Toppmøtet i København bidro kortvarig til å sette klimaspørsmålet i det politiske sentrum. Møtets mangel på resultat har ført til at klimapolitikken igjen beveger seg bort fra den politiske dagsorden. Utvalget vil bidra til å flytte klimapolitikken tilbake til det politiske sentrum.

Samtidig som klimaspørsmålet beveger seg bort fra den politiske dagsorden, blir det mer aktuelt innenfor industrien å søke nye utviklingsmuligheter, spesielt på energiområdet. På kommunalt nivå er det også tegn på

praktiske tiltak som både bidrar til mindre utslipp og tilpasning til kommende klimaendringer.

Nordisk Råd

A 1537/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva

J.nr. 11-00272-1

Generaldebatten ved Nordisk råds sesjoner, hvor statsministrene medvirker, er et instrument for å flytte saker av større betydning inn mot det politiske sentrum. Miljøutvalget kan forsøke å påvirke kommende års sesjoner med henblikk på å øke det politiske fokus på klimautfordringen.

Finansministeriene har en meget sentral posisjon ved utformingen av politikken i nordiske landene. I praksis kan ikke et lovforslag godkjennes av de nasjonale parlamenter hvis det ikke foreligger en vurdering fra finansministeren om dets budsjettmessige konsekvenser. Spørsmålet er om det er mulig å gi klimaperspektivet samme status som budsjettperspektivet. På sikt vil klimaendringene ha store økonomiske konsekvenser, som det ble påvist i den såkalte Stern-rapport[1]. Ville det gi klimapolitikken den nødvendige tyngde hvis de nordiske lands finansministerier ble involvert på den måte at det var deres oppgave å vurdere alle lovforslag og programmer, ikke kun med utgangspunkt i budsjettperspektivet, men også i et klimaperspektiv? Dermed ville klimaarbeidet kunne få tilsvarende status som budsjettarbeidet i de nordiske land. Utvalget mener at solid klimapolitikk er like viktig som solid finanspolitikk. Derfor foreslår utvalget at finansministrenes rolle i klimaarbeidet i de enkelte land styrkes med konkrete tiltak.

Utvalget mener at Norden også kan gjøre endringer i den nåværende situasjon ved at nordiske statsministre, utenriksministre og finansministre regelmessig setter klimaspørsmål på dagsorden i sine nordiske møter. En samlet nordisk posisjon kan brukes som grunnlag for å fremme klimaspørsmål i tilsvarende møter i andre internasjonale fora som EU, OECD, FN, osv.

Utvikling og utprøving av ny teknologi
Den mest realistiske løsningen på klimautfordringen ligger i ny teknologi med lave utslipp, ikke minst innenfor fornybar energi. Den teknologiske utviklingen går ikke så raskt som en kunne ønske. Dette kan ha mange årsaker, ikke minst at FoU-bevilgningene ikke er store nok. En kunne ha ventet at økonomiske virkemidler som kvotehandel ville gi insentiver til økt teknologiutvikling. Dette synes imidlertid ikke å ha skjedd. En hovedårsak er sannsynligvis den relativt lave karbon-prisen en har hatt i f.eks. EU-ETS[2]. En annen årsak kan være at de forpliktelsesperioder vi hittil har sett har vært relativt korte, f.eks. fem år i Kyotoprotokollen og otte år i tredje fase av EU-ETS.

Det tar lang tid å utvikle og ta i bruk ny teknologi og når det er stor usikkerhet om utviklingen av markeder vil interessen for å finansiere teknologiutvikling bli liten. Regjeringer har muligheter for å fremme teknologiutvikling ved å bidra til at en større andel av risikovillig kapital anvendes til dette formål. Et internasjonalt fond kunne være et instrument. Norden er stort nok til å kunne initiere et slikt fond, samtidig som en kan etterstrebe bredere deltakelse. Fondet skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner. I utgangspunktet bør det være mulig for utviklingsmiljøer i alle land å søke om midler for at en skal få fram de beste forslagene. Teknologiutvikling er her tenkt å inkludere utvikling, utprøving og demonstrasjon fram mot ferdig produkt.

---

[1] Rapport i 2006 fra en undersøkelse som ble gjennomført under ledelse av den britiske økonomen Nichlas Stern.

[2] Her henvises til markedet for utslippskvoter (ETS = Emission Trading System) i EU hvor prisen på karbon har vært langt lavere enn forventet.

Nordisk Råd

A 1537/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 11-00272-1

Utvalget foreslår derfor at de nordiske regjeringer samarbeider om å opprette et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital. Fonden skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner.

Overføring av teknologier til u-land
Overføring av teknologier til u-land er et spørsmål om ressurser og institusjonelle forutsetninger er til stede. Det er tale om teknologier som skal bidra til å redusere utslipp av klimagasser fra "*business as usual*" samt teknologier for å gjøre u-land forberedt til å møte klimaendringene.

Nordisk råd har på sesjonen i Reykjavik vedtatt en rekommandasjon hvor det settes fokus på dette spørsmålet om hvordan Norden kan bidra til klimainnsats i u-land (A 1513/miljø: Oppfølgningen av *Copenhagen Accord*). Rekommandasjonen fokuserer på to konkrete tiltak; opprettelsen av *Green Climate Fund* og utviklingen av *Nordic Climate Facility*. På COP 16 i Cancún ble det tatt ytterligere skritt i retning av å opprette *Green Climate Fund*. Videre har *Nordic Climate Facility* (Samarbeid mellom Nefco og NDF) kommet med en ny utlysning.

I tillegg til *Green Climate Fund*, som befinner seg i etableringsfasen, finnes mange multilaterale finansieringskilder for klimainnsats, både for å redusere utslipp og tilpasse land til klimaendringer: Verdensbankens *Climate Investment Fund, Least Developed Countries Fund*, *The Adaptation Fund* under Kyotoprotokollen og *Clean Development Mechanism*, bare for å nevne noen.

Mange vestlige industrialiserte land har problemer med statsfinansene. Det vil derfor kunne være vanskelig å mobilisere flere offentlige midler til innsats i utviklingsland. Derfor er det behov for å finne noen kreative løsninger, som med fordel bør involvere private investorer.

Overføringer av teknologier er ikke kun et spørsmål om å finne midler. Det er også et spørsmål om å skape nye muligheter for den delen av næringslivet som skal levere de nye løsninger. Videre, å finne den riktige mottaker av teknologiene. Nordisk ministerråd har medvirket til en årlig messe/konferanse under overskriften "*Climate Solutions*". Deltakelse har i stor grad vært fra vestlige land. Det er et aktuelt spørsmål om det nordiske samarbeidet kunne utvikle et liknende konsept/arrangement som setter fokus på klimaløsninger i u-land.

Generelt er det enorme behov for overføringer. Informasjon om antall mennesker i u-land som mangler tilgang på moderne energi er skremmende. Selv om dette spørsmålet står høyt på den internasjonale agenda, gjenstår enorme utfordringer. Det vil være viktig at utbygging av energisystemer i u-land skjer på en måte som gir lavest mulig utslipp av klimagasser og luftforurensninger som gir lokale effekter. Dette er et område hvor Norden og de nordiske land har vært aktive, men hvor behovet for styrket innsats er svært stor. Det er i denne sammenhengen interessant å merke seg at Norden har bred kompetanse innenfor de fleste former for fornybar energi, som vi i enda større grad enn nå, kan ta i bruk i u-land.

Overføring av teknologi vil være av stor betydning dersom en ønsker en stor satsing på å redusere utslipp av f.eks. sot.

Utvalget mener derfor at Nordisk ministerråd og de nordiske lands regjeringer bør medvirke til informasjonsformidling om energi og klimaløsninger i u-land, som også inkluderer innsats for å redusere utslipp av sot.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke finansministrenes rolle i klimaarbeidet i de enkelte land med konkrete tiltak

at de nordiske statsministre, utenriksministre og finansministre regelmessig setter klimaspørsmål på dagsorden i sine nordiske møter, og at en samlet nordisk posisjon brukes som grunnlag for å fremme klimaspørsmål i tilsvarende møter i andre internasjonale fora som EU, OECD, FN, osv.

å arbeide for å opprette et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital, et fond som skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner

å fremme informasjonsformidling om energi og klimaløsninger i u-land, som også inkluderer innsats for å redusere utslipp av sot

Nordisk Råd

A 1537/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva

J.nr. 11-00272-1

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rapport

J.nr. 11-00256-1

Præsidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

at Nordisk Råd afholder to årlige sessioner. Hovedsessionen afholdes om efteråret og en "mini"-session afholdes om foråret. Som udgangspunkt finder hovedsessionen sted i det land, der har præsidentskabet af Nordisk Råd, mens "mini"-sessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland

at Nordisk Råds udvalg og Præsidium udpeger talspersoner til at dække udvalgenes/præsidiets væsentligste politiske ansvarsområder

at Nordisk Råd indfører mulighed for foretræde i fagudvalgene. Muligheden for foretræde indskrives i Nordisk Råds forretningsorden

at Nordisk Råds udvalg indfører mulighed for at afholde åbne møder. Bestemmelserne indskrives i Forretningsordenen

at forskningsområdet flyttes fra Kultur- og Uddannelsesudvalget til Næringsudvalget

at Nordisk Råd ophæver gældende Forretningsorden og vedtager ny Forretningsorden for Nordisk Råd

Om samarbejdet med Nordisk Ministerråd

at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd på politisk niveau mødes fire gange årligt i tilknytning til samarbejdsministrenes planlagte møder

at Nordisk Ministerråd senest fire måneder efter modtagelsen af rekommandationer fra Nordisk Råd, afgiver sit første syn på sagen med henblik på at opnå enighed mellem de to parter

at de nordiske regeringer i højere grad anvender sig af muligheden for at træffe politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for, at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet (*opting out*)

at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at sørge for, at når der indtræffer uenighed ved behandling af politiske spørgsmål i forberedende embedsmandsorganer, skal uenigheden afgøres på politiske niveau i Ministerrådet

Om Norden og Omverdenen

at Nordisk Råd styrker sit internationale arbejde udover Norden. Norden er en region i en globaliseret verden og skal søge sine kontakter og sit samarbejde ud fra faglig relevans

at Nordisk Råd styrker sine kontakter med EU, herunder specielt Europaparlamentet, ved at Præsidiet og udvalg orienterer sig om aktuelle og relevante sager til behandling i EU's organer. Præsidiet og udvalgene udarbejder en plan for, hvordan de enkelte sager skal følges op i nationale parlamenter og i EU-regi og udpeger en talsperson

at Nordisk Råd skal arbejde aktivt med udenrigspolitiske- og sikkerhedspolitiske sager med sigte på at give dette område dets rigtige plads i det formelle nordiske samarbejde

Om kommunikation og forankring

at Nordisk Råd øger anvendelsen af elektroniske og sociale medier til at informere om sin virksomhed samt til dialog med borgere, frivillige organisationer med flere på en inddragende og interaktiv måde

at Præsidiets og udvalgenes dagsordener og referater offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter de er godkendte. Referater godkendes gennem skriftlig procedure senest 14 dage efter mødet er afholdt

at møder af særlig karakter, som temamøder, miniseminarer eller fællesmøder bliver offentliggjort via norden.org, YouTube eller lignende. Sessionerne skal i videst muligt omfang sendes ud i fjernsyn, optages og lægges på www.norden.org. Tilsvarende skal gælde Nordisk Råds prisoverrækkelser

at påminde om, at Ungdommens Nordisk Råd har observatørstatus i Nordisk Råd, og at det politiske arbejde i videst muligt omfang bør forankres i ungdomsorganisationen

2. Baggrund

I de seneste par år har der været rejst kritik af arbejdsgangene i Nordisk Råd. Kritikken har gået på, at har processerne været for langsomme og det har været vanskeligt at overføre og forankre debatterne fra det nordiske samarbejde til de nationale parlamenter og dermed at få udbredt kendskabet til nytten af samarbejdet. Derfor kan de være vanskeligt at se resultaterne af det parlamentariske arbejde.

Flere politikere har derfor udtrykt behov for at politisere og modernisere Nordisk Råd og det nordiske samarbejde.

På baggrund af kritikken – særligt diskussioner på sessionen i 2010 om at "tag politikken tilbage"– nedsatte Nordisk Råds Præsidium en arbejdsgruppe bestående af embedsmænd, som skulle udarbejde forsag til en mere effektivt og aktuelt nordisk samarbejde.

Arbejdsgruppen fremlagde sin rapport for Præsidiet den 30. juni 2011, og Præsidiet har ført adskillige diskussioner undervejs og efter arbejdsgruppens fremlæggelse.

Udover en rapport med ændringsforslag, foreslår arbejdsgruppen også at ophæve den gældende forretningsorden og vedtage en ny. Udkast til ny forretningsorden er derfor bilagt rapporten.

På den baggrund har Præsidiet kommet frem til en række politiske anbefalinger om at ændre Nordisk Råds interne arbejdsgange samt forslag om at indføre en ny forretningsorden.

Dertil kommer forslag om et forbedret og nyt samarbejde med Nordisk Ministerråd. Nordisk Råd kan ikke selvstændigt ændre dette, og derfor er der også rekommandationer der rettes til ministerrådet.

3. Høring

Præsidiet besluttede på sit møde den 30. juni 2011 at sende rapporten i høring til samtlige medlemmer, delegationer og partigrupper i Nordisk Råd samt til Foreningerne Nordens Forbund og Ungdommens Nordiske Råd.

Der er indkommet svar fra Socialdemokraterne, Midtergruppen, Stortingets delegation, Foreningerne Nordens Forbund samt brev fra Sveriges delegationssekretariat.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet er enigt om, at tiden er moden til ændringer af det nordiske samarbejde og det vil Præsidiet benytte sig af. Det angår både interne arbejdsgange og samarbejdet med Nordisk Ministerråd.

Det skal være politisk relevant at beskæftige sig med nordisk politik. Debatterne skal være politisk aktuelle og derfor er det eksempelvis vigtigt at indføre to sessioner om året. Det er dog afgørende, at rekommandationer hurtigere følges op af Ministerrådet, og derfor opfordres Ministerrådet til at melde tilbage inden fire måneder og at parterne jævnligt mødes.

Samtidigt benytter Præsidiet anledningen til at opfordre Nordisk Ministerråd til at se igennem sine arbejdsgange, hvor særligt anvendelsen af embedsmandkomiteer og enstemmighed menes at hæmme den politiske fremdrift.

De interne arbejdsgange skal være effektive og hurtige. Derfor finder Præsidiet det væsentligt, at Nordisk Råd i øget udstrækning anvender sig af talspersoner til at dække prioriterede områder.

Det er dog essentielt, at nordisk politik og nordiske budskaber forankres blandt befolkninger. Derfor fremsætter Præsidiet forslag om, at kommunikation og formidlingen skal gøres mere tidssvarende og effektiv.

Præsidiet har samtidigt fundet det nødvendigt og nyttigt at revidere Forretningsordnen for Nordisk Råd. Om end der ikke er mange subsubstansændringer i forhold til den gældende, vurderer Præsidiet, at det er gavnligt for det politiske arbejde, at bestemmelserne er klare og logiske.

Et led i revideringen af det nordiske samarbejde har omhandlet forholdet til omverdenen. Præsidiet har derfor fundet det vigtigt at påpege betydningen af EU og andet internationalt samarbejde, som er rele-

vant for arbejdet i Nordisk Råd. Præsidiet opfordrer derfor medlemmerne af Nordisk Råd til at benytte sig af den service, som parlamenternes udsendte medarbejdere samt de faste EU-repræsentationer og ambassader kan tilbyde.

Samtlige forslag skal være gennemførbare og økonomisk mulige. Forslagene er således Præsidiets udvalgte rekommandationer på baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger, grundige diskussioner blandt Rådets medlemmer og indsendte høringssvar.

5. Konklusion

Præsidiet foreslår, at

at Nordisk Råd afholder to årlige sessioner. Hovedsessionen afholdes om efteråret og en "mini"-session afholdes om foråret. Som udgangspunkt finder hovedsessionen sted i det land, der har præsidentskabet af Nordisk Råd, mens "mini"-sessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland

at Nordisk Råds udvalg og Præsidium udpeger talspersoner til at dække udvalgenes/præsidiets væsentligste politiske ansvarsområder

at Nordisk Råd indfører mulighed for foretræde i fagudvalgene. Muligheden for foretræde indskrives i Nordisk Råds forretningsorden

at Nordisk Råds udvalg indfører mulighed for at afholde åbne møder. Bestemmelserne indskrives i Forretningsordenen

at forskningsområdet flyttes fra Kultur- og Uddannelsesudvalget til Næringsudvalget

at Nordisk Råd ophæver gældende Forretningsorden og vedtager ny Forretningsorden for Nordisk Råd

Om samarbejdet med Nordisk Ministerråd

at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd på politisk niveau mødes fire gange årligt i tilknytning til samarbejdsministrenes planlagte møder

at Nordisk Ministerråd senest fire måneder efter modtagelsen af rekommandationer fra Nordisk Råd, afgiver sit første syn på sagen med henblik på at opnå enighed mellem de to parter

at de nordiske regeringer i højere grad anvender sig af muligheden for at træffe politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for, at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet (*opting out*)

at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at sørge for, at når der indtræffer uenighed ved behandling af politiske spørgsmål i forberedende embedsmandsorganer, skal uenigheden afgøres på politiske niveau i Ministerrådet

Om Norden og Omverdenen

at Nordisk Råd styrker sit internationale arbejde udover Norden. Norden er en region i en globaliseret verden og skal søge sine kontakter og sit samarbejde ud fra faglig relevans

at Nordisk Råd styrker sine kontakter med EU, herunder specielt Europaparlamentet, ved at Præsidiet og udvalg orienterer sig om aktuelle og relevante sager til behandling i EU's organer. Præsidiet og udvalgene udarbejder en plan for, hvordan de enkelte sager

skal følges op i nationale parlamenter og i EU-regi og udpeger en talsperson

at Nordisk Råd skal arbejde aktivt med udenrigspolitiske- og sikkerhedspolitiske sager med sigte på at give dette område dets rigtige plads i det formelle nordiske samarbejde

Om kommunikation og forankring

at Nordisk Råd øger anvendelsen af elektroniske og sociale medier til at informere om sin virksomhed samt til dialog med borgere, frivillige organisationer med flere på en inddragende og interaktiv måde

at Præsidiets og udvalgenes dagsordener og referater offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter de er godkendte. Referater godkendes gennem skriftlig procedure senest 14 dage efter mødet er afholdt

at møder af særlig karakter, som temamøder, miniseminarer eller fællesmøder bliver offentliggjort via www.norden.org, YouTube eller lignende. Sessionerne skal i videst muligt omfang sendes ud i fjernsyn, optages og lægges på norden.org. Tilsvarende skal gælde Nordisk Råds prisoverrækkelser

at påminde om, at Ungdommens Nordisk Råd har observatørstatus i Nordisk Råd, og at det politiske arbejde i videst muligt omfang bør forankres i ungdomsorganisationen

Oslo den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A),
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rapport

J.nr. 11-00256-1

Bilag 1:

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rappor

J.nr. 11-00256-1

Utkast till reviderad

ARBETSORDNING FÖR NORDISKA RÅDET

Kapitel 1 Rådets organisation och sessioner

§ 1 Rådets organ

Rådets organ är enligt Helsingforsavtalet plenarförsamlingen, presidiet och utskotten. Församlingen väljer också en kontrollkommitté och en valkommitté.

§ 2 Sessioner

Minst en ordinarie session hålls varje år. Under en sådan fastställs tid och plats för den följande. Presidiet kan ändra beslutet om särskilda skäl uppkommer.

Extra session eller temasession hålls när presidiet beslutar det eller minst två regeringar eller tjugofem valda medlemmar begär det. Tid och plats beslutas av presidiet.

§ 3 Plenarförsamlingen

Plenarförsamlingen är Rådets högsta beslutande organ. Sammansättningen föreskrivs i Helsingforsavtalet liksom att församlingen kan anta rekommendationer, göra andra framställningar och avge yttranden till en eller flera regeringar eller till ministerrådet.

§ 4 Presidiet

Presidiet är Rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad och har då samma befogenheter som den. Det leder Rådets verksamhet och tillser att den samordnas med verksamheten i parlamenten och i internationella organisationer.

§ 5 Utskotten

Rådet har fem utskott, ett Kultur- och utbildningsutskott, ett Välfärdsutskott, ett Medborgar- och konsumentutskott, ett Miljö- och naturresursutskott och ett Näringsutskott. De bereder inom sina områden ärenden före deras slutbehandling.

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rapport

J.nr. 11-00256-1

§ 6 Kontrollkommittén
Kontrollkommittén utövar parlamentarisk kontroll över verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel liksom annan granskning som plenarförsamlingen beslutar.

§ 7 Valkommittén
Valkommittén förbereder och lägger fram förslag till val som plenarförsamlingen förrättar.

§ 8 Delegationer
Helsingforsavtalet fastställer vilka delegationer som finns och hur de är sammansatta.

§ 9 Partigrupper
De valda medlemmarna kan bilda partigrupper. En sådan ska ha minst fyra medlemmar från två länder.

Kapitel 2 Plenarförsamlingen

§ 10 Medlemmar
Vid början av en session fastställer plenarförsamlingen en lista över närvarande medlemmar och suppleanter som ersätter valda medlemmar. Suppleanter inträder i den ordning som fastställts i vederbörande land. Ändringar i listan fastställs av församlingen och får inte ske under pågående debatt eller annan ärendebehandling.

§ 11 Platser i sessionssalen
De valda medlemmarna och regeringsrepresentanterna intar, vardera gruppen för sig, de platser i sessionssalen som presidiet har bestämt.

§ 12 President och vicepresident
Till president och vicepresident utses vid ordinarie session för följande kalenderår valda medlemmar från det land där nästa ordinarie session ska hållas.

§ 13 Observatörer
Sametingen i Finland, Norge och Sverige har observatörsställning med rätt att yttra sig i generaldebatten och i övrigt enligt presidiets beslut.

§ 14 Gäster
Representanter för folkvalda organ och andra personer kan inbjudas till en session av presidiet, som då bestämmer om talerätt.

§ 15 Mötesledning
Förhandlingarna leds av presidenten eller annan ledamot av presidiet. Den som har deltagit i debatten i ett ärende får inte leda förhandlingarna i samma ärende.

§ 16 Offentlighet
Mötena är offentliga om inte plenarförsamlingen beslutar annat på grund av speciella förhållanden.

§ 17 Dagordning
Vid början av en session fastställer plenarförsamlingen efter förslag av presidiet en dagordning som upptar de ärenden som ska behandlas under sessionen och anger tider för församlingens möten. Ändringar kan senare beslutas med två tredjedels majoritet.

Vid annan session än ordinarie får endast upptas ärende som angetts i kallelsen, om inte församlingen beslutar det med två tredjedels majoritet.

§ 18 Beslutförhet
Plenarförsamlingen är beslutför när minst fyrtiofyra valda medlemmar eller suppleanter som inträtt i deras ställe är närvarande. I ett ärende, där enligt Helsingforsavtalet endast vissa länder deltar i beslutet, krävs att minst hälften av dessa länders företrädare är närvarande.

§ 19 Beredningstvång
Varje ärende ska beredas antingen av presidiet, av ett utskott eller av kontrollkommittén innan det slutbehandlas av plenarförsamlingen. Val ska beredas av valkommittén.

§ 20 Protokoll
Vid varje session förs protokoll som upptar ärenden, uttalanden och fattade beslut med uppgift om förslag, yrkanden, beslutsordning, resultat av omröstning och namnen på dem som yttrat sig. Ett fullständigt protokoll över gjorda inlägg förs vid ordinarie session och efter beslut av presidiet även vid annan session.

§ 21 Kompletterande regler
Vid början av en session fastställer plenarförsamlingen på förslag av presidiet kompletterande regler för sessionen. Dessa kan senare ändras med två tredjedels majoritet efter presidiets hörande.

Kapitel 3 Presidiet

§ 22 Sammansättning
Presidiet består av presidenten, vicepresidenten och högst elva valda medlemmar. Alla länder och partigrupper ska vara representerade.

§ 23 Färöarna, Grönland och Åland
Vid möten där frågor behandlas som berör ettdera Färöarna, Grönland eller Åland får en vald medlem därifrån närvara med rätt att yttra sig och väcka förslag.

§ 24 Kallelse och dagordning för sessioner
Presidiet utfärdar kallelse till en session senast en månad före dess början och anger därvid vilka ärenden som föreslås behandlade. Vid början av en ordinarie session lägger presidiet fram ett förslag till dagordning som särskilt beaktar aktuella frågor. Varje medlem har rätt att föreslå presidiet ärenden på dagordningen.

§ 25 Arbetsfördelning och mötesplanering
Presidiet beslutar vilka organ som ska bereda ärendena och verkar allmänt för en ändamålsenlig planering och samordning av de olika organens möten.

§ 26 Särskilda uppgifter
Utöver vad som sägs i § 4 ska presidiet handlägga övergripande politiska och administrativa frågor, däribland budget för Rådet och för Nordiska ministerrådet, samt bereda utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.

§ 27 Beslut
Presidiet är beslutfört med minst hälften av medlemmarna. I ett ärende, där enligt Helsingforsavtalet endast vissa länder deltar i beslutet, krävs att minst hälften av dessa länders företrädare är närvarande.

Vid lika röstetal har mötesledaren utslagsröst. Beslut kan, om särskilda skäl föreligger, fattas genom kontakt mellan medlemmarna utan att de samlas till möte. Presidenten är ansvarig för att sådana beslut dokumenteras.

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rapport

J.nr. 11-00256-1

§ 28 Möten
Om inte presidiet beslutar annat är dess möten inte offentliga. Företrädare för delegationernas och partigruppernas sekretariat har rätt att närvara, om inte speciella skäl föreligger. Presidiet kan också inbjuda andra personer att närvara och yttra sig vid dess möten.

§ 29 Delegering
Presidiet kan delegera sin rätt att fatta beslut i ärenden eller grupper av ärenden till annat organ inom Rådet eller till en eller flera medlemmar av presidiet eller till rådsdirektören.

§30 Arbetsgrupper och andra beredningsorgan
Presidiet kan tillsätta arbetsgrupper för särskilda uppgifter och bestämmer då sammansättning samt fastställer mandat med angivande av uppgifter, befogenheter och tidsram. Den ordinarie ärendeberedningen enligt § 19 berörs inte av sådana initiativ.

§ 31 Berättelse
Presidiet avger varje år en berättelse till plenarförsamlingen om den samlade verksamheten i Rådet och om riktlinjerna för det framtida arbetet.

Kapitel 4 Utskotten

§ 32 Tillsättning och sammansättning
Varje utskott ska ha 13-15 medlemmar. Plenarförsamlingen utser medlemmar samt ordförande och vice ordförande. Vid förfall för både ordföranden och vice ordföranden utser utskottet en mötesledare.

§ 33 Rätt att delta
Medlemmar av regering, landsstyre eller landskapsregering får delta i utskottens överläggningar men inte i deras beslut.

I utskott utan företrädare för Färöarna, Grönland eller Åland får en vald medlem därifrån delta. Efter överenskommelse med de danska respektive finska medlemmarna av utskottet får en sådan medlem delta i beslut i stället för en av dessa.

§ 34 Beslut
Bestämmelserna i § 27 äger motsvarande tillämpning.

§ 35 Möten och offentlighet
Utskotten bestämmer tid och plats för sina möten. Om det är nödvändigt för ärendebehandlingen att flera utskott sammanträder samtidigt, fastställer dock presidiet tid och plats. Extra möte kan beslutas av utskottsordföranden och ska inkallas om en fjärdedel av utskottets ordinarie medlemmar begär det.

Mötena är inte offentliga om inte ett utskott i ett särskilt fall beslutar annat. I övrigt äger bestämmelserna i § 28 motsvarande tillämpning.

§ 36 Möteshandlingar
Kallelse till möte bör sändas ut en månad i förväg. Dagordning med tillhörande material ska vara alla berörda tillhanda en vecka före mötet.

§ 37 Deputationer
Deputationer får ges tillträde för att framföra sina synpunkter enligt riktlinjer som fastställs av presidiet.

§ 38 Uppgifter
Utöver att bereda de ärenden som presidiet hänvisar till dem ska utskotten följa utvecklingen inom sina områden och särskilt beakta behovet av uppföljning och utvärdering av reformer. Varje utskott ska ha en aktuell

verksamhetsplan.

§ 39 Samarbete med nationella och internationella utskott
Utskotten ska sträva efter samarbete med motsvarande organ i parlament och internationella organisationer.

§ 40 Ytterligare regler
Presidiet kan besluta övergripande regler för utskottens arbete.

Kapitel 5 Kontrollkommittén

§ 41 Sammansättning
Till kontrollkommittén utser plenarförsamlingen ordförande, vice ordförande samt ytterligare fem medlemmar och personliga ersättare för dem. Ingen får vara eller under föregående kalenderår ha varit medlem eller ersättare i presidiet. Varje land ska vara representerat.

Bestämmelserna i §§ 23 och 28 äger motsvarande tillämpning. Extra möte kan beslutas av ordföranden och ska inkallas om två medlemmar begär det.

§ 42 Beslut
Kontrollkommittén är beslutför när tre medlemmar är närvarande. Bestämmelserna i § 27 andra stycket äger motsvarande tillämpning.

§ 43 Särskild uppgift
Kontrollkommittén kan avge utlåtande till presidiet om tolkningen av Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete, denna arbetsordning och andra interna bestämmelser.

Kapitel 6 Ärendenas handläggning före beslut

§ 44 Väckande av förslag
Alla ärenden ska väckas skriftligen och innehålla förslag till beslut. De kan återkallas av samma organ eller samma medlemmar som har väckt dem.

En suppleant, som inte har inträtt i en medlems ställe, har rätt att underteckna ett medlemsförslag men kan inte själv väcka förslag.

§ 45 Samråd och yttranden
Samråd ska ske om flera organ berörs av samma fråga. Presidiet, utskotten och kontrollkommittén kan begära yttranden av annat organ inom Rådet i ärenden under handläggning.

§ 46 Betänkande
Det organ som ansvarar för beredningen av ett ärende avger ett betänkande med ett motiverat förslag till beslut av det organ som har att slutbehandla ärendet.

En medlem har rätt att foga en reservation till ett betänkande eller ett yttrande enligt § 45. Om den innefattar ett förslag till beslut, ska detta följa ordningen i betänkandet respektive yttrandet.

§ 47 Tid för slutbehandling
Ett betänkande får inte behandlas av plenarförsamlingen förrän dagen efter den då det blev tillgängligt för medlemmarna, om inte församlingen medger det med två tredjedels majoritet.

§ 48 Möjlighet till debatt
Innan plenarförsamlingen fattar beslut i ett ärende ska medlemmarna ha tillfälle till debatt.

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rappor

J.nr. 11-00256-1

§ 49 Återsändning
Plenarförsamlingen kan sända tillbaka ett betänkande till det organ som har avgett det. Om det föreslås under pågående debatt, ska denna avbrytas och medlemmarna ges rätt att uttala sig och besluta om förslaget. Godkänns detta, avbryts ärendets behandling. I annat fall återupptas debatten. Ett nytt förslag till återsändning prövas när debatten är avslutad.

§ 50 Uppskov med ärende
Plenarförsamlingen kan uppskjuta behandlingen av ett ärende till en senare tidpunkt under sessionen eller till en senare session. Det senare kräver två tredjedels majoritet och medför att ärendet upptas till ny beredning. I övrigt gäller detsamma som enligt § 49.

§ 51 Nytt yrkande
Vill en vald medlem framställa ett annat yrkande i ett ärende än som redovisas i betänkandet, ska det avfattas skriftligt och delas ut till medlemmarna, om det inte är uppenbart vad som avses. Under pågående debatt kan medlemmen få ordet omedelbart för att framställa yrkandet utan att motivera det. Ärendet ska uppskjutas till en senare tidpunkt under sessionen, om en tredjedel av de närvarande valda medlemmarna förenar sig om det.

Kapitel 7 Debatter och beslut i plenarförsamlingen

§ 52 Talarordning
Presidiet kan fastställa regler för talarordningen. Saknas sådana regler, följs ordningen för anmälningarna till talarlistan.

§ 53 Replikrätt
Oberoende av talarordningen ska medlem som direkt berörs av ett huvudanförande ges ordet för högst två repliker. Om inte annat bestämts i reglerna enligt § 21 kan mötesledaren också ge annan medlem ordet för högst två repliker.

En replik får endast innehålla upplysning, rättelse eller bemötande och får räcka högst två minuter, om inte annat bestämts i reglerna enligt § 21.

§ 54 Talartid
Plenarförsamlingen kan på förslag av presidiet eller mötesledaren begränsa inläggens längd i en debatt eller under en del av sessionen. Ett sådant beslut kan fattas under pågående debatt.

§ 55 Avslutande av debatt
På förslag av mötesledaren eller fem valda medlemmar kan församlingen med två tredjedels majoritet besluta att debatten i ett ärende ska avslutas. Ett sådant förslag får inte debatteras.

§ 56 Beslut
När debatten i ett ärende är avslutad, fattar plenarförsamlingen beslut. Mötesledaren ska framställa varje förslag så att det går att svara ja eller nej. Omröstning ska ske om det begärs av en vald medlem eller om mötesledaren bedömer utgången som oklar.

§ 57 Omröstning
Omröstning är öppen och företas genom namnupprop eller med omröstningsapparat. Det är möjligt att rösta ja eller nej eller att avstå från att rösta. Vid lika röstetal avgör lotten.

Vid omröstning ställs först oförenliga motförslag till huvudförslaget mot varandra tills endast ett kvarstår. Det ställs i en slutvotering mot huvudförslaget.

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rappor

J.nr. 11-00256-1

§ 58 Frågor
De valda medlemmarna kan ställa frågor till regering, landsstyre, landskapsregering eller ministerrådet. En muntlig fråga ska ställas och besvaras vid en särskild frågestund som ordnas på förslag av presidiet enligt vad som anges i reglerna enligt § 21. En skriftlig fråga ska besvaras senast sex veckor efter det den kom mottagaren tillhanda.

Kapitel 8 Val

§ 59 Valkommittén
Valkommittén har sju medlemmar och utser själv ordförande och vice ordförande.

§ 60 Beslut
Bestämmelserna i § 27 andra stycket äger motsvarande tillämpning.

§ 61 Nomineringar
Partigrupperna och medlemmar som inte tillhör någon partigrupp får, inom tid som valkommittén bestämmer, nominera kandidater till val som förrättas av plenarförsamlingen. Delegationerna nominerar dock president och vicepresident samt medlemmar i Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté, i styrelsen för Nordisk kulturfond och i Nordisk handikappolitisk råd.

Vid nomineringarna ska balans eftersträvas mellan länderna och mellan kvinnor och män.

§ 62 Mandattider
Varje ordinarie uppdrag gäller för följande kalenderår om inte annat särskilt föreskrivs.

§ 63 Förslag av valkommittén
Valkommittén upprättar förslag till namn och, om det behövs, antal medlemmar. Därvid ska vad som sägs i § 61 andra stycket iakttas.

Plenarförsamlingen kan återförvisa kommitténs förslag men inte ändra det. Om det inte antas, ska val med slutna sedlar förrättas liksom om det begärs enligt §§ 64 eller 65.

§ 64 Val av en person
Om endast en person ska utses, sker val med slutna sedlar om en vald medlem begär det.

§ 65 Proportionellt val
Om två eller flera ska utses, förrättas proportionellt val med slutna sedlar, om det begärs av så många medlemmar som svarar mot antalet närvarande delat med antalet som ska utses ökat med ett.

§ 66 Kandidatlistor
Om proportionellt val ska förrättas, ska förhandlingarna vid behov avbrytas för att bereda skälig tid för upprättande av kandidatlistor. En sådan får uppta högst så många namn som de som ska väljas och ska ange kandidaterna i den ordning de önskas valda. En lista ska undertecknas av minst två valda medlemmar och lämnas till sekretariatet senast vid den tidpunkt som anges av mötesledaren. Listorna numreras i den ordning de kommer in. Den som röstar ska på valsedeln ange numret på en kandidatlista.

§ 67 Valmetod
Vid proportionellt val bestäms utgången enligt heltalsmetoden (d´Hondts metod). I varje omgång av röstningen utses en person från den lista som har störst jämförelsetal. En listas jämförelsetal är lika med antalet röster så länge ingen har utsetts från listan. Sedan en person har utsetts delas

talet med två, sedan två utsetts med tre osv. Vid lika röstetal eller jämförelsetal avgör lotten. Inom en lista utses kandidaterna i den ordning de upptagits i.

§ 68 Fyllnadsval
Om behov av fyllnadsval uppkommer mellan sessionerna, företas de av presidiet, efter nomineringar enligt § 61 inom tid som presidiet bestämmer och förslag av valkommittén.

§ 69 Ersättare
Vid förfall för en medlem i annat organ än plenarförsamlingen eller kontrollkommittén utser partigruppen en ersättare som ska vara medlem eller suppleant i Rådet. För medlemmar som inte tillhör någon partigrupp utser partiet ersättare. Färöarnas, Grönlands och Ålands delegationer utser ersättare vid förfall för ordinarie medlem. Om ersättare gäller i alla organ detsamma som om medlem.

Kapitel 9 Övriga bestämmelser

§ 70 Språk
Nordiska länders språk beaktas lika vid Rådets möten. Arbetsspråk är danska, norska och svenska. Tolkning till och från finska och isländska ska ske vid behov. Viktiga dokument bör översättas till de nordiska ländernas språk.

§ 71 Uppdrag i Rådets organ
Vald medlem ska, om inte synnerliga skäl föreligger, vara medlem i minst endera presidiet, ett utskott eller kontrollkommittén.

§ 72 Jäv
Ingen får delta i behandlingen av ett ärende som direkt rör honom eller henne eller någon närstående.

§ 73 Ordningsregler
Ingen får vid möte uttala sig otillbörligt om annan eller begagna förolämpande uttryck eller på annat sätt i ord eller handling uppträda i strid mot god ordning. Åhörare som uppträder störande kan utvisas. Om oordning uppstår kan mötesledaren utvisa samtliga åhörare.

§ 74 Rådets sekretariat
För genomförandet av möten svarar Rådets sekretariat som har att samverka med delegationssekretariatet i det land där mötet hålls.

Presidiet anställer personal och fastställer regler för arbetet i Rådets sekretariat. Detta förbereder de ärenden som behandlas i Rådets organ och ska därvid samverka med delegationernas och partigruppernas sekretariat.

§ 75 Delegationerna
Delegationerna väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Varje delegation ska bevaka att beslut, även i ministerrådet, genomförs i det egna landet.

§ 76 Registrering av partigrupper
Presidiet får fastställa regler för registrering av partigrupper och deras företrädare.

§ 77 Stöd till partigrupperna
En partigrupp får stöd för sin verksamhet i Rådet, om den före det år som avses redovisar för sekretariatet att den uppfyller kraven i § 9. Om en

partigrupp förändras så att den inte längre uppfyller dessa krav, utgår för följande år endast mandatbelopp för kvarvarande medlemmar.

Stöd utgår med ett grundbelopp som är lika för alla grupper samt ett mandatbelopp för varje medlem. Presidiet bestämmer beloppen i samband med budgeten för det år det gäller.

§ 78 Stöd till enskilda medlemmar
En medlem som inte tillhör någon partigrupp erhåller samma mandatbelopp, dock inte om någon förutvarande partigrupp uppbär mandatbelopp för medlemmen enligt § 77.

§ 79 Redovisning
Den som har uppburit stöd enligt § 77 eller § 78 ska senast den 31 maj lämna en ekonomisk redogörelse för det föregående året. Presidiet granskar redovisningen vid sitt första möte efter den 31 maj och kan fastställa ytterligare regler för redovisningen.

§ 80 Avvikelse från arbetsordningen
Plenarförsamlingen kan i ett särskilt fall avvika från denna arbetsordning, på förslag av presidiet och med två tredjedels majoritet.

Denna arbetsordning träder i kraft den 1 januari 2012.

Nordisk Råd

A 1538/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Udkast til ny forretningsorden
- Arbejdsgruppens rapport

J.nr. 11-00256-1

Nordisk Råd - politisk og handlekraftig!

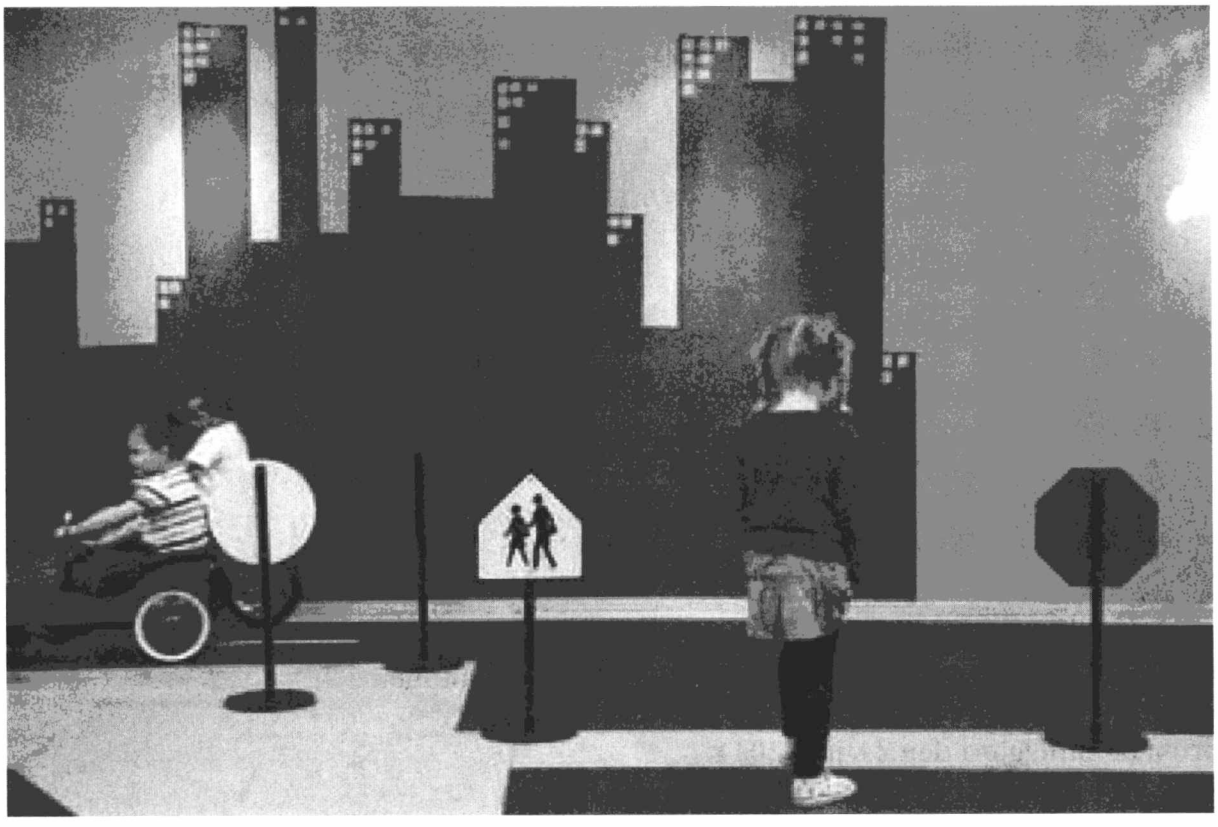

Rapport fra arbejdsgruppen om Nordisk Råds forretningsorden
Juni 2011

Nordisk Råds arbejdsgruppe om Nordisk Råds forretningsorden
Medlemmer: Tina Bostrup, Kjell Myhre-Jensen og Kristina Aaltonen

Rapporten offentliggjort den 24. juni 2011

Alle fotos i rapporten er gengivet fra databasen på www.norden.org

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K
Danmark

Telefon: +45 33 96 04 00
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

Indholdsfortegnelse

Indledning side 4

Rapportens forslag side 5

Del 1 Nye arbejdsformer, bedre resultater side 8
- 1.1. Kontinuitet i Nordisk Råds ledelse side 8
- 1.2. Nordisk Råds rammeprogram og præsidentskabsprogram side 9
- 1.3. Sessioner og møder side 9
- 1.4. Udvalgenes rolle side 10
  - Brug af talspersoner i Nordisk Råd side 10
  - Foretræde for udvalg og mulighed for åbne udvalgsmøder side 11
  - Effektivitet i utvalgene side 12
  - Ny fordeling af sagsområder i Nordisk Råds udvalg side 13
- 1.5 Nordisk Råd – forankring av arbeidet side 14
  - Forankring mot regjering side 15
  - Forankring til parlament side 16
  - Forankring til partigrupper i Nasjonale parlament side 16
  - Forankring og frivillige organisasjoner side 17

Del 2 Nordisk Råd i verden – EU og den internationale dimension side 18
- 2.1. Nordisk Råd og EU side 18
- 2.2. Nordisk Råd og den internationale dimension side 19
  - Forslag fra mindretallet side 20

Del 3 Nordisk Råds budskab – kommunikation og forankring side 22

Del 4 Effektivt samarbejde med Nordisk Ministerråd side 24
- 4.1. Samspillet mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd side 24
- 4.2. Konsensusproblematikken i det nordiske samarbejde side 25
- 4.3. Embedsmandskomiteernes rolle side 26

Bilag side 27

Indledning

Under Nordisk Råds session 2010 i Reykjavik blev der fra politisk hold udtrykt et klart behov for at politisere og modernisere Nordisk Råd og det nordiske samarbejde. Denne rapport indeholder forslag til tiltag og ændringer som har til formål at bidrage til at Nordisk Råds arbejde effektiviseres og moderniseres samt til at det nordiske samarbejde i højere grad får et politisk indhold.

Nordisk Råd er karakteriseret ved, at de parlamentariske delegationer jævnligt skiftes ud i forbindelse med nationale valg. De "friske øjne" ser klarere og mere tydeligt systemfejl og stiller de kritiske spørgsmål til processer og indgroede arbejdsgange. På grund af gennemstrømningen af parlamentarikere, fører de kritiske førstehåndsindstryk ikke altid til forandringer, men snarere til at parlamentarikerne tilpasser sig systemet og bliver en del af det.

Med afsæt i løbende debatter i Nordisk Råd og særligt diskussionen på sessionen i 2010 har Nordisk Råds præsidium nedsat en lille arbejdsgruppe bestående af embedsmænd, som har udarbejdet denne rapport.

Mandatet for arbejdsgruppen findes som bilag til rapporten.

Arbejdsgruppen afleverede sin midtvejsrapport den 25. marts 2011 og præsenterede den efterfølgende for Nordisk Råds præsidium den 31. marts 2011. På baggrund af præsidiets tilbagemeldinger og kommentarer er midtvejsrapporten blevet revideret, og omdannet til denne endelige rapport. .
Arbejdsgruppen har i sit arbejde med at revidere gældende arbejdsordning for Nordisk Råd samt at fremlægge udkast til ny arbejdsordning for rådet, engageret Fredrik Sterzel, professor emeritus i konstitutionel ret ved Uppsala Universitet som rådgiver.

Arbejdsgruppens møder:
5. januar, København. Møde med Torbjörn Eklund, jurist fra Nordisk Ministerråd
26. januar, Finland. Møde i arbejdsgruppen
9. februar, København. Møde med Henrik Gerner Hansen, souschef for Europa-Parlaments kontor i Danmark.
10. marts, København. Møde med Åsa Eidenert, dokumentionsrådgiver i Nordisk Råd.
24.marts, København. Møde i arbejdsgruppen.
15. april, København. Møde med Fredrik Sterzel, juraprofessor og Juristråd fra Stockholm.
10. maj, København, Møde med Fredrik Sterzel + Bodil Tingsby, Kommunikationschef i Nordisk Ministerråd.
8. juni, Oslo. Møde med Jan-Erik Enestam, Rådsdirektør.
21. juni, København. Møde i arbejdsgruppen.
22. juni, København. Møde i arbejdsgruppen.

Udover møderne med ovennævnte inviterede gæster, har Patrick Zilliacus fra Finlands delegationssekretariat været tilknyttet.

Rapportens forslag:

Del 1 Nye arbejdsformer, bedre resultater:

1. Der etableres en funksjon bestående av president og fjorårets president. Presidiet legger premissene for arbeidet gjennom Rådets flerårige program, presidentskapsprogram og beslutninger gjort av presidiet.

2. Præsidentskabet inddrager det overordnede rammeprogram i årets præsidentskabsprogram. Synspunkter derudfra udarbejdes og omformes til konkrete politiske rekommandationer til de nordiske regeringer og til Nordisk Ministerråd

3. Der afholdes 2 årlige sessioner; hovedsession afholdes om efteråret og en kort session (minisession) om foråret. Nordisk Råds prisoverrækkelser finder sted i forbindelse med forårssessionen. Hovedsessionen afholdes i Nordisk Råds præsidentskabsland, og minisessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland

4. Nordisk Råds udvalg og præsidium udpeger talspersoner til at dække udvalgenes/præsidiets væsentligste politiske ansvarsområder. Talspersoner skal udpeges og have mandat fra sit udvalg/præsidiet til at følge et sagsområde tæt og til at fremsætte forslag til behandling i Nordisk Råd. Talspersoner skal have et tidsmæssigt afgrænset mandat fra sit udvalg/præsidiet og skal give hyppige tilbagemeldinger og med sigte på fremlæggelse af forslag til behandling i Nordisk Råd

5. Nordisk Råd indfører mulighed for foretræde i fagudvalgene. Forud for møderne i Nordisk Råd skal det annonceres offentligt, at borgere, interessegrupper, organisationer eller andre, der er beskæftiget med eller berørt af en sag på dagsordenerne, har mulighed for foretræde i Nordisk Råds udvalg. Muligheden for foretræde bør indskrives i Nordisk Råds forretningsorden. Nordisk Råds præsidium fastsætter de nærmere bestemmelser for retten til foretræde.

6. Nordisk Råds forretningsorden ændres således at udvalgene har mulighed for at beslutte at afholde åbne udvalgsmøder

7. Udvalgenes og præsidiets dagsordener og beslutningsreferater skal offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter at de er godkendt. Referater godkendes gennem skriftlig procedure, med mindre særlige forhold gør sig gældende, for hurtigere offentliggørelse.

8. Nordisk Råds utvalg bør i forbindelse med henholdsvis behandling av saker og forslag og oppfølgning av Nordisk Råds vedtak ha kontakt med nordiske lands parlamenter og regjeringer, Europaparlamentet og andre relevante nordiske og internasjonale organisasjoner i det omfang det er nødvendig for forberedelse av en sak/forslag henholdsvis for opfølgningen

9a. Der oprettes et nyt kundskabsudvalg (uddannelse, forskning og innovation), et nyt samfundsudvalg (samhällsutskott) (arbejdsmarked, erhverv (næring), social og velfærd), et nyt kulturudvalg (kultur, medier og sprog) og at sundhed (helse) flyttes til det tidligere miljø- og naturressourceudvalg med nyt navn: Klima-, miljø- og energiudvalget

Eller:

9b. Forskning flyttes fra kultur- og uddannelsesudvalget til næringsudvalget

10. Delegasjoner og partigrupper oppfordres til å forankre deres arbeid tilpasset til de konkrete forhold i hvert land

Del 2 Nordisk Råd i verden – EU og den internationale dimension:

11. Alle udvalg orienter sig om aktuelle og relevante sager fra EU. Udvalgene afgør om der skal følges op med møder, skriftlige henvendelser, studiebesøg eller andre initiativer til at søge gensidigt samarbejde med EU – særligt med Europa-Parlamentet

12. Medlemmerne af Nordisk Råd opfordres til at benytte sig af den service, som parlamenternes udsendte medarbejdere samt de faste EU-repræsentantioner i Bruxelles kan tilbyde

13. Nordisk Råd skal styrke sit internationale arbejde. Norden er en region i en globaliseret verden og skal søge sine kontakter og sit samarbejde ud fra faglig relevans

14. Nordisk Råd skal arbeide aktivt med utenrikspolitiske- og sikkerhetspolitiske saker med sikte på å gi dette område dets riktige plass i det formelle nordiske samarbeidet

Del 3 Nordisk Råds budskab – kommunikation og forankring

15. Præsidiet undersøger muligheden for, at Nordisk Råd kan tilkobles eksisterende offentlige informationskontorer (biblioteker, parlamenternes informationstjenester, EU's landekontorer), hvor borgere kan komme ind direkte fra gaden og få oplysninger og informationer om det nordiske samarbejde

16. Nordisk Råd er hvor folk er, og anvender fx sociale medier og store (politiske) arrangementer til at informere om sin virksomhed, samt til at komme i dialog med befolkningerne, NGO'ere med flere, på en inddragende og interaktiv måde

17. At mulighederne undersøges for at anvende et lokale til udstilling/galleri eller informationscafé, hvor der også kan afholdes debatmøder

18. Forankring af det nordiske samarbejde i øvrigt sker gennem et samarbejde med Norden i Fokus, Hallo Norden og Foreningerne Nordens Forbund

19. Nordisk Råds medlemmer opfordres til i højere grad at benytte sig af kommunikationsafdelingen. Udvalgenes møder skal dækkes af en kommunikationsmedarbejder

20. Møder af særlig karakter, som temamøder, miniseminarer eller fællesmøder bliver offentliggjort via norden.org, YouTube eller lignende

21. Sessionerne skal i videst muligt omfang sendes ud i fjernsyn, optages og lægges på norden.org og evt. andre passende platforme. Tilsvarende skal gælde Nordisk Råds prisoverrækkelser

Del 4 Effektivt samarbejde med Nordisk Ministerråd

22. Ministerrådet skal afgive sit første syn på sagen senest 4 måneder efter modtagelsen af rekommandationer og fremstillinger fra Nordisk Råd.

23. I tilknytning til samarbejdsministrenes fire årlige møder (februar, juni, september og november), afholdes der møder mellem Nordisk Råd og Ministerrådet. Parterne skal gensidigt orientere om rekommandationer, ministerrådsforslag, budget og lignende med henblik på udveksling af synspunkter og forhandling. Hvis ikke der kan opnås enighed blandt parterne, indledes der forligsmøder. Forligsmøderne fortsætter indtil der opnås enighed mellem parterne.

24. Nordisk Råd opfordrer de nordiske regeringer til at træffe flere politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejde eller visse beslutninger (opting out)

25. Nordisk Råd opfordrer ministerrådet til at gå bort fra praksis om enstemmighed i embedsmandskomiteerne. Politiske spørgsmål og sager der ikke opnår enighed blandt embedsmænd *skal* op til politisk behandling i Ministerrådet, jf. 11 e i Ministerrådets forretningsorden.

Del 1 Nye arbejdsformer, bedre resultater

1.1. Kontinuitet i Nordisk Råds ledelse

Arbeidsgruppen foreslår at:

> **Forslag 1:** Der etableres en funksjon bestående av president og fjorårets president. Presidiet legger premissene for arbeidet gjennom Rådets flerårige program, presidentskapsprogram og beslutninger gjort av presidiet.

Gjennom Nordisk Råds historie har Presidiets ledelsesfunksjon vært drøftet. Det har vært gjort flere bestrebelser på å få kontinuitet i rådets arbeid. Til støtte for arbeidet har Rådet vedtatt et flerårig rammeprogram.

Hver president og hvert presidentskap har sine prioriteringer og sitt program. Det bevirker at ledelsen i Nordisk Råd mangler kontinuitet. Hvorledes kan en tidslinje av kontinuitet i Rådets/Presidiets arbeid sikres? Formålet med skulle være å sikre flyt i arbeidet i forhold til programmene og gjennomføring av disse.

Det bør nå opprettes en funksjon i Presidiet som bedrer kontinuitet og effektivitet. Denne kunne bestå av årets president/visepresident og fjorårets president/visepresident. Det er en forutsetning at disse er medlemmer av Rådet og av Presidiet. Arbeidet skal skje ut fra Rådets flerårige rammeprogram, foreliggende presidentskapsprogram og de beslutninger som Presidiet gjør.

I arbeidet bør det holdes kontakt med den påtroppende president for å kunne gi arbeidet et lengre tidsperspektiv. Kort sagt: Praktisk legge opp Rådets arbeid ut fra hva som forlanges i dag, kombinert med hva som skal gjøres på en noe lengre sikt

Arbeidsmåten må være fleksibel, ubyråkratisk og må fungere som et nettverk. Rådsdirektøren bistår i arbeidet.

1.2. Nordisk Råds rammeprogram og præsidentskabsprogram

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 2:** Præsidentskabet inddrager det overordnede rammeprogram i året præsidentskabsprogram. Synspunkter derfra udarbejdes og omformes til konkrete politiske rekommandationer til de nordiske regeringer og Nordisk Ministerråd.

Nordisk Råd har for første gang indført et flerårigt rammeprogram; "Norden i Verden, Verden i Norden". Det blev godkendt af Præsidiet i 2008 og trådte i kraft 1. januar 2009. Det overordnede rammeprogram skal kompletteres af præsidentskabernes et-årige programmer og bidrage til en vis fokusering og prioritering indenfor nordisk politik.

Rammeprogrammet er udarbejdet som hensigter og tilkendegivelse, men ikke som rekommandationer. Ved øget kontinuitet i ledelsen af Nordisk Råd, kunne man forvente at rammeprogrammet ville få større betydning.

1.3. Sessioner og møder

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 3:** Der afholdes 2 årlige sessioner; Hovedsession afholdes om efteråret og en kort session (minisession) om foråret. Nordisk Råds prisoverrækkelser finder sted i forbindelse med forårssessionen. Hovedsessionen afholdes i Nordisk Råds præsidentskabsland, og minisessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland.

Nordisk Råd har i den seneste årrække afholdt en ordinær session om året. Derudover afholder Præsidiet og udvalgene parallelle møder 4 gange årligt samt et sommermøde, hvor Præsidiet og udvalg afholder individuelle studierejser.

Hvis Nordisk Råd skal være en aktuel og effektiv stemme indenfor det nordiske samarbejde, er det vigtigt at mødefrekvensen kan imødekomme behovet. Om end Præsidiet har mulighed for at agere

plenarforsamling og vedtage beslutninger ved fremstillinger, er det på sessionen de store politiske debatter finder sted.

Derfor forslår arbejdsgruppen, at der afholdes 2 ordinære sessioner per år; en forårs- og en efterårssession.

Efterårssessionen skal fortsat være den årlige "hoved-sessionen", hvor statsministrene og Nordisk Ministerråd samles til de politiske debatter og møder.

Forårssesionen skal derimod være en minisession af kort varighed (f.eks. en eftermiddag), som afslutning på Nordisk Råds formelle møder i foråret. Derved bliver der 2 årlige muligheder for politisk debat og for at færdigbehandle aktuelle sager.

Til forskel fra "hovedsessionen" forventes det kun, at formandskabet fra Nordisk Ministerråd er til stede ved forårets session. Derfor er det hensigtsmæssigt, at minisessionen afholdes i det land, der har formandskabet for Ministerrådet.

Samtidigt foreslår arbejdsgruppen, at Nordisk Råds prisoverrækkelser finder sted under forårssessionen.

Forårssesionen bør ikke foranledige flere mødedage, idet at det "fællesmøde", som normalt afholdes i forbindelse med nordisk råds møder, kan udgå til fordel for møde i plenarforsamlingen.

1.4. Udvalgenes rolle

Brug af talspersoner i Nordisk Råd

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 4:** Nordisk Råd udvalg og præsidium udpeger talspersoner til at dække udvalgenes/præsidiets væsentligste politiske ansvarsområder. Talspersonerne skal udpeges og have mandat fra sit udvalg/præsidium til at følge et sagsområde tæt og at fremsætte forslag til behandling i Nordisk Råd. Talspersoner skal have et tidsmæssigt afgrænset mandat fra sit udvalg/præsidiet og skal give hyppige tilbagemeldinger og med sigte på fremlæggelse af forslag til behandling i Nordisk Råd

Nordisk Råd kunne få nytte af en udvidet anvendelse af talspersoner. I dag anvendes begrebet "rapportør" i forbindelse med udpegede personer med særligt ansvar for et område eller en problematik, - f.eks. rapportør for Hviderusland eller for Grænsehindringer. Arbejdsgruppen foreslår, at man i stedet anvender begrebet "talspersoner".

Talspersoner skal udpeges af udvalgene eller præsidiet, således at medlemmerne bliver talspersoner for et særligt prioriteret politisk eller geografisk område.

Talspersonerne skal følge et område tæt og fremsætte relevante og aktuelle forslag til behandling i udvalgene og i plenarforsamlingen. Talspersoner kan også benyttes til at fremme skriftlige rapporter på prioriterede politiske områder.

Foretræde for udvalg og mulighed for åbne udvalgsmøder

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 5:** Nordisk Råd indfører mulighed for foretræde i fagudvalgene. Forud for møderne i Nordisk Råd skal det annonceres offentligt, at borgere, interessegrupper, organisationer eller andre, der er beskæftiget med eller berørt af en sag på dagsordenerne har mulighed til at mødes med Nordisk Råds udvalg. Muligheden for foretræde bør indskrives i forretningsordenen Nordisk Råds Præsidium fastsætter de nærmere bestemmelser for retten til foretræde.
> **Forslag 6:** Nordisk Råds forretningsorden ændres således at udvalgene har mulighed for at beslutte at afholde åbne udvalgsmøder
> **Forslag 7:** Udvalgenes og præsidiets dagsordener og beslutningsreferater skal offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter at de er godkendt. Referater godkendes gennem skriftlig procedure, med mindre særlige forhold gør sig gældende, for hurtigere offentliggørelse.

Flere parlamenter, fx Folketinget og politiske forsamlinger har regler for foretræde, hvor enkeltpersoner eller grupper kan få foretræde for politikerne på bestemte sager. Foretræde kan gives til personer eller grupper, der i tilstrækkelig udstrækning er beskæftiget med eller berørt af en sag, der er på udvalgets dagsorden.

Deltagerne i en deputation kan afgive en kortfattet redegørelse for sine synspunkter, hvorefter udvalgets medlemmer har mulighed for at stille spørgsmål. Egentlig forhandling finder ikke sted, i det deputationen kan ikke stille spørgsmål til udvalget. Modtagelsen forventes ikke at overstige 15 minutter, men derefter kan deputationens synspunkter indgå i udvalgets fortsatte overvejelser.

Sådan en mulighed for foretræde kan indføres i Nordisk Råd. Det kunne medvirke til en øget åbenhed og folkelig interesse for det nordiske samarbejde.

Arbejdsgruppen har behandlet forslaget om, hvorvidt udvalgsmøderne skal forblive lukkede møder eller ej. Arbejdsgruppen foreslår en ændring af Nordisk Råds forretningsorden, der medfører, at udvalgsmøderne som udgangspunkt er lukkede, men at det enkelte udvalg får muligheden for at beslutte at afholde åbne møder. Indførelsen af foretræde vil ligeledes skabe en vis grad af åbenhed og mulighed for dialog mellem borgere og Nordisk Råds udvalg.

For at sikre offentlighedens tilgang til oplysninger om Nordisk Råds møder og beslutninger, skal udvalgene og præsidiets dagsordener og beslutningsreferater offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter at de er godkendt. Dagsordener for møderne skal således være på hjemmesiden senest en uge før møderne og beslutningsreferaterne senest tre uger efter møderne er afholdt. Beslutningsreferater godkendes gennem skriftlig procedure med mindre særlige forhold gør sig gældende.

Effektivitet i utvalgene

Arbeidsgruppen foreslår at:

> **Forslag 8:** Nordisk Råds utvalg utvalg bør i forbindelse med henholdsvis behandling av saker og forslag og oppfølgning av Nordisk Råds vedtak ha kontakt med nordiske lands parlamenter og regjeringer, Europaparlamentet og andre relevante nordiske og internasjonale organisasjoner i det omfang det er nødvendig for forberedelse av en sak/forslag henholdsvis for opfølgningen

Nordisk råds utvalg bør arbeide med den nasjonale, nordiske, og internasjonale dimensjon når det er hensiktsmessig i deres arbeide med saker og forslag. Dette skal også gjelde i oppfølgingsarbeidet av Nordisk råds vedtak, som bør opprioriteres og systematiseres, slik at det sikres at rådets vedtak blir gjennomført. Det vil kunne innebære kontakt med de nordiske lands parlamenter, regjeringssiden, Europaparlamentet og nordiske og internasjonale organisasjoner. Utover det arbeid som delegasjonene gjør for at vedtak i Rådet og Ministerrådet gjennomføres nasjonalt, bør rådets utvalg arbeide mer proaktivt i en nordisk dimensjon. Dette kan for eksempel være at et utvalgs medlemmer samtidig stiller spørsmål om en spesiell sak i sine hjemlige parlament, tar initiativ til debatter i parlamentet, avholder møter med ministrer i sine hjemland, kontakt med sine parlamenters relevante utvalg, kontakt med medlemmer av Europaparlamentet m.v.

Nordisk Råd bør inddrage relevante organisationer, NGO'ere m.fl. når en sag behandles. Det kan ske ved skriftlige høringsprocesser, seminarer, konferencer, møder m.v.. Organisationerne har ofte relevant information og viden om en sag der kan have betydning for rådets arbejde. Men samarbejdet med disse organisationer kan også blive en del af informations- og kommunikationsstrategien, ved at der systemastisk informeres om og lægges op til debat om Nordisk Råds arbejde, enten direkte henvendt til organisationerne, eller, som tidligere nævnt, gennem sociale medier og andre platforme hvor organisationerne eller repræsentanter herfra deltager.

Ny fordeling af sagsområder i Nordisk Råds udvalg

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 9a:** Der oprettes et nyt kundskabsudvalg (uddannelse, forskning og innovation), et nyt samfundsudvalg (samhällsutskott) (arbejdsmarked, erhverv (næring), social og velfærd), et nyt kulturudvalg (kultur, medier og sprog) og at sundhed (helse) flyttes til det tidligere miljø- og naturressourceudvalg med nyt navn: Klima-, miljø- og energiudvalget
>
> ***Eller:***
>
> **Forslag 9b:** Forskning flyttes fra kultur- og uddannelsesudvalget til næringsudvalget

Kultur- og uddannelsesudvalget har ansvaret for tre store sagsområder der tilsammen udgør over halvdelen af Nordisk Ministerråds budget. Kulturudvalget har traditionelt set været orienteret mod kulturpolitikken, med et forholdsvis mindre fokus på uddannelse og forskning. Mediernes betydning for kulturpolitikken er stigende, og det er derfor naturligt at isolere kultur og medier i ét udvalg, sammen med det for det nordiske samarbejdes vigtige komponent – sprogpolitik.

Velfærds- og næringsudvalget beskæftiger sig med områder der er relativt beslægtede med nogle overlap til forskning og uddannelse der i dag er placeret i kulturudvalget. Den særlige nordiske velfærdsmodel, herunder trepartsforhandlinger, gør, at samspillet mellem næringsliv og arbejdsmarkedet i øvrigt kan anses for at være relevant. Derudover er samspillet mellem offentlige og private aktører (herunder innovation i forhold til velfærdsområdet) et væsentligt politisk emne for Nordens vækstpotentiale.

Vidensamfundet og videnstrianglen er to elementer som fylder stadig mere i et moderne nordisk samfund præget af globaliseringens udfordringer. Videnstrianglen omhandler bl.a. samspillet mellem uddannelse, forskning og innovation, hvor alle tre elementer er vigtige. Viden er også det centrale omdrejningspunkt for Nordens konkurrencekraft. Der er behov for at Nordisk Råd styrker sin profil på vidensområdet, dels af politiske årsager, dels for parlamentarisk at kunne matche Nordisk Ministerråds massive politiske prioritering af dette felt. Derfor er det vigtigt at uddannelse, forskning og innovation bliver behandlet af det samme udvalg. Der vil ofte være overlap til fx klima, næring og velfærd, hvorfor samarbejdet med andre relevante udvalg er vigtigt.

Sammensætningen af fagområder ville således blive:

Samfundsudvalget:
Arbejdsmarked, næring, social og velfærd

Kundskabsudvalget:
Forskning, uddannelse og innovation

Kulturudvalget:
Kultur, sprog og medier

Klima-, miljø- og energiudvalget
Sundhed, ellers uforandret

Medborger- og forbrugerudvalget
Uforandret

Ønskes der ikke så omfattende ændringer i udvalgssammensætningen, foreslår arbejdsgruppen, at forskning bliver overført fra kultur- og uddannelsesudvalget til næringsudvalget.

1.5. Nordisk Råd - forankring av arbeidet

Arbeidsgruppen foreslår at:

> **Forslag 10:** Delegasjoner og partigrupper oppfordres til å forankre deres arbeid ifølge de eksempler som er gitt nedenfor, tilpasset til de konkrete forhold i hvert land

National forankring

Nordisk Råd har i sin arbeidsordning (§32, §33) understreket betydningen av kontakt med de nasjonale parlament. Rådets utvalg kan samarbeide med tilsvarende utvalg i nasjonale parlamenter samt med tilsvarende organer i nærområdene og relevante internasjonale organisasjoner.

Erfaringene viser at arbeidet i Nordisk Råd er svært person avhengig, og at det derfor er både nyttig og nødvendig å holde et våkent blikk på forankringen av det nordiske samarbeid både i forhold til regjering, i forhold til nasjonale parlament, i forhold til partigrupper i de nasjonale parlament og i forhold til allmennheten, til "grasrota".

Arbeidsgruppen har drøftet disse aspektene.

- Forankring mot regjering
- Forankring til parlament
- Forankring til partigrupper i nasjonale parlament
- Ad forankring i befolkningen

Forankring mot regjering

Nordisk Råd-delegasjoner har en naturlig rolle i å være pådriver mot regjeringene i å fremme nordisk samarbeid samt å følge opp de vedtak og intensjoner som gjøres på Nordisk Råds sesjoner. Dette forhold er også nedfelt i Helsingforsavtalen (Hfa) Art 55 hvor det fremgår at Nordisk Råd (og Ministerrådet) kan fremme forslag og at (Hfa 56) plenarforsamlingen kan vedta rekommandasjoner. Ministerrådet skal gi Rådet melding om de tiltak som er truffet i anledning av rådets rekommandasjoner (Hfa 65).

I dette arbeidet bør en også merke seg Hfa Art 46 hvor det sies *Rådet, bør ut over hva som særlig er avtalt, gis anledning til å uttale seg om nordiske samarbeidsspørsmål av større betydning når dette ikke er umulig på grunn av tidsnød.* Dette er en artikkel som kan påberopes oftere, da den kan gis en tolkning at regjeringene og ministerrådet skal holde Rådet og delegasjonene informerte om aktuelle, viktige saker og søke deres råd.

Gjennom årene har det utviklet seg litt forskjellig praksis hvorledes forankringen er gjort i de forskjellige land. Nedenfor opplistes enkelte forslag basert på eksisterende praksis.

1. Regjeringen avgir en årlig rapport til parlamentet. Rapporten dekker nordisk samarbeid, arktisk samarbeid, Barents samarbeid, Østersjøsamarbeid, Vestnordisk samarbeid og den nordlige dimensjon.

   Delegasjonen kan meddele til regjeringen at det gis en grundig rapportering om enkelte rekommandasjoner som har stor nasjonal betydning.

2. Delegasjonen avgir årlig rapport til parlamentet. Rapporten omfatter de samme regioner som regjeringens rapport.

3. Begge rapporter behandles av Utenrikskomiteen. På grunnlag av komiteens innstillinger, blir det en samlet plenumsdebatt med nordisk samarbeidsminister og utenriksminister.

4. Møter mellom delegasjonen og nordisk samarbeidsminister 2-4 ganger pr år. Spesielt holdes møte i forkant av samarbeidsministrenes møte som muliggjør for samarbeids-ministeren å rådføre seg med delegasjonen. Presidiets dagsordener tilstilles samarbeids-ministeren.

5. Delegasjonen tar opp viktige saker (grensehindringer, lovharmonisering, gjennomføring av EU-direktiv, etc.) og oppfordrer regjeringen (evt enkelte statsråd) til gjøre bestemte tiltak. Dette gjøres vanligvis skriftlig fra delegasjonen.

6. Delegasjonens medlemmer stiller skriftlige eller muntlige spørsmål til regjeringen.

7. Delegasjonen holder møter med fagministrer om spesielle saker (samfunnssikkerhet, grensehindringer, nordiske konvensjoner).

Forankring til parlament

Parlamentene i de nordiske land er ganske like, men allikevel arbeider de forskjellig. En vesentlig forskjell er hvor selvstendig parlamentenes fagutvalg kan arbeide. Ytterpunktene synes å være i Norge hvor utvalgene (med unntak for Kontroll- og konstitusjonsutvalget som kan ta eget initiativ) bare kan arbeide med saker som er tilstillet fra Presidentskapet og i Sverige hvor utvalgene kan ta egne initiativ. Et resultat av diskusjonene mellom Presidiet og de nordiske parlamentspresidenter, var at det burde legges større vekt på personoverlapping mellom utvalgene i Rådet og de nasjonale parlamentenes utvalg. Men dette er ikke og kan ikke være det eneste kriterium. Andre viktige parametrer er interesse for det nordiske samarbeidet og viljen til å gjøre en innsats.

De nasjonale parlamenters presidenter har ifølge Rådets arbeidsordning ingen rolle å spille. Deres viktigste bidrag er å sørge for budsjettet for delegasjonen og felles sekretariatet (Hfa 58). Presidentene inviteres til de årlige sesjoner, men deltar sjelden. Seneste gang det skjedde var i Oslo i 2007 som en oppfølging av diskusjonene mellom presidentene og Presidiet. Fra tid til annen har en parlamentspresident vært medlem av presidiet.

En god forankring av det nordiske samarbeid til regjeringssiden (jfr avsnittet ovenfor), bidrar også til større interesse internt i parlamentet. Nedenfor opplistes enkelte forslag basert på eksisterende praksis.

1. Personsammenfall mellom utvalg i Rådet og i de nasjonale parlaments utvalg
2. Rekommandasjoner og relevante deler av formannskapsprogrammet i Ministerrådet sendes til berørte utvalg i parlamentet, men anmodning om tilbakemelding til delegasjonen innen 1 juli året etter. Dette gjøres via parlamentets ledende organ.
3. Delegasjonens medlemmer rapporterer i sine respektive nasjonale utvalg om relevante saker i Nordisk Råd for det berørte utvalg.
4. Delegasjonen bruker aktivt sitt nasjonale parlaments hjemmeside for spredning av nordiske nyheter internt i parlamentet, men også tilgjengelig for allmennheten.
5. Delegasjon og sekretariat er aktive i forhold til det nasjonale parlaments indre liv (andre delegasjoner, fagkomiteer og her spesielt Utenrikskomiteen).

Forankring til partigrupper i nasjonale parlament

De nordiske partigrupper fikk ved reformarbeidet i Nordisk Råd på midten av 90-tallet en sterkere rolle i arbeidet. Dette ble også reflektert i endringer i Arbeidsordningen. De nasjonale delegasjoner til Nordisk Råd velges av parlamentene etter innstilling fra partiene. Det er derfor viktig at partiene midt oppi alt løpende politisk arbeid, søker der det er mulig å få en vekselvirkning med partiets medlemmer i Nordisk Råd om aktuelle saker i Nordisk Råd for partiet. Det er også viktig at medlemmene tar initiativ til debatter i plenumsalen, stiller spørsmål til ministrene mv om saker av relevans for det nordiske samarbeidet.

Det vil også være nyttig med samarbeid mellom likeartede fagutvalg i de nordiske land. Et slikt samarbeid kan være fruktbart og vil kunne bidra til en sterkere nordisk fellesskaps forståelse.

Det partipolitiske arbeidet i Nordisk Råd har fått en tydelig rolle i det nordiske samarbeidet. Det er viktig at dette arbeidet koples tett opp til det som gjøres på det nasjonale planet. Samtidig må det i de politiske formuleringer være en større "takhøyde" enn om det skulle være nasjonalt. Det viktige er å ha klare målsettinger, ønske om resultat i forhold til hva Ministerråd og regjeringer skal gjøre på grunnlag av vedtak i Nordisk Råd. Nedenfor opplistes enkelte forslag basert på eksisterende praksis.

1. Nasjonale partigrupper setter av tid på sine gruppemøter for aktuelle nordiske saker, en informasjonsutveksling som ideelt skulle berike partiet og Nordisk Råd ved at medlemmene tar partiets synspunkter tilbake til Nordisk Råd.

2. Medlemmer bør ta initiativ til debatter og stille spørsmål i sine parlament om saker av relevans for det nordiske samarbeidet

3. Medlemmer bør gjennom diskusjoner i sine nasjonale partier initiere forslag til Nordisk Råd, som oftest gjennom de nordiske partigrupper

4. Kontakt mellom NR-medlemmer i partiet og partiets medlemmer i andre delegasjoner

5. Komiteer i et parlament bør ha samarbeid med tilsvarende komiteer i andre nordiske parlament

6. Kontakt mellom NR-medlemmer og partifrender i Europaparlamentet

Forankring og frivillige organisasjoner

Siden ulike grupper vil ha interesse for ulike saker, kan Nordisk Råd samarbeide med aktuelle NGO'er i forhold til forskjellige saksområder. Inviter gjerne inn relevante NGO'er tidlig i prosessen, evt. som rådgivere. Dette kan styrke deres eierskap til saken, samt muligheten til å spre kunnskap om saken gjennom de ulike organisasjonene og deres kanaler.

Foreningene Nordens Forbund er en naturlig samarbeidspartner. Denne forening kan bidra til å forankre kunnskap i sine egne nettverk om saker som omhandler nordisk samarbeid, for eksempel om hvordan det nordiske samarbeidet skal se ut i fremtiden. Foreningene Norden arrangerer debattmøter og utgir et studiehefte om aktuelle temaer som lokallag kan ta det i bruk i studiesirkler i sine nærmiljøer.

Del 2 Nordisk Råd i verden
– *EU og den internationale dimension*

2.1. Nordisk Råd og EU

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 11:** Alle udvalg orienterer sig om aktuelle og relevante sager fra EU. Udvalgene afgør om der skal følges op med møder, skriftlige henvendelser, studiebesøg eller andre initiativer til at søge gensidigt samarbejde med EU - særligt med Europa-Parlamentet.
>
> **Forslag 12:** Medlemmer af Nordisk Råd opfordres til at anvende sig af den service, som parlamenternes udsendte medarbejdere samt de faste EU-repræsentationer i Bruxelles kan tilbyde.

Norden er en del af Europa og de nordiske lande er alle medlemmer af EU/EØS. Det nordiske samarbejde er på ingen måde et konkurrerende samarbejde, men derimod et supplerende regionalpolitisk samarbejde. De nordiske lande kan spille en indflydelsesrig rolle indenfor EU-systemet, såfremt det konkrete samarbejde omkring EU-forslagene styrkes.

Behovet for en opprioritering af EU-samarbejdet er i særlig grad steget efter Lissabon-traktaten er trådt i kraft, hvorved Europa-Parlamentets og nationale parlamenters rolle er øget markant.

På mange områder har Norden fælles fodslag i EU. Visse politikområder er særligt udviklet eller værdsat indenfor norden og på tværs af nationale og partipolitiske skel. Nogle nordiske ministre koordinerer synspunkter forud for behandling og afstemning i EU's ministerråd, men Nordisk Råd har ikke en tilsvarende kontakt til medlemmer af Europa-Parlamentet.

Alle udvalg i Nordisk Råd skal derfor holde sig orienteret om aktuelle og relevante sager indenfor udvalgets fagområder. Det kan give anledning til fokusering og prioritering af konkrete sager, der egner sig til at samarbejde om i norden.

Nordisk Råd kan mødes med Europa-Parlamentets medlemmer og udvalg. Derudover kan der også være kontakt med de nordiske nationale EU-udvalg og relevante fagministre i Nordisk Ministerråd.

Eftersom de nordiske parlamenter har udsendte medarbejdere i Bruxelles eller nationale afdelinger ansvarlige for EU-samarbejdet, opfordres medlemmerne af Nordisk Råd til at benytte sig af den service. Derigennem kan de nationale parlamenter bidrage til at løfte frem sager og tiltag, der har særlig interesse for norden.

Såfremt der måtte være behov for yderligere arbejde med EU-sagerne, kan det på sigt overvejes om Nordisk Råd skal etablere et eget kontor i Bruxelles. En medarbejder i Bruxelles ville kunne sikre et bedre kendskab til relevante politiske sager og skabe netværk blandt de forskellige aktører i EU-systemet. Det anslås, at udgifterne til at have en medarbejder i Bruxelles ville beløbe sig til 2-3 mio. DKK pr år.

I givet fald bør det ses i sammenhæng med en international strategi, som afspejler en oppriorite-ring af EU og vesten på bekostning af aktiviteterne i Baltikum/Rusland. Endelig kunne et EU-kontor ansætte lokalt ansatte frem for udsendte medarbejdere.

2.2. Nordisk Råd og den internationale dimension

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 13:** Nordisk Råd skal styrke sit internationale samarbejde. Norden er en region i en globaliseret verden og skal søge sine kontakter og sit samarbejde ud fra faglig relevans.
>
> **Forslag 14:** Nordisk Råd skal arbeide aktivt med utenrikspolitiske- og sikkerhetspolitiske saker med sikte på å gi dette område dets riktige plass i det formelle nordiske samarbeidet

Nordisk Råd har igennem alle årene først og fremmest samarbejdet med landene østover, - dvs. med Rusland, Baltikum og østeuropæiske stater. Det findes der en historisk forklaring på, men eftersom verden og regionen har gennemløbet en kraftig udvikling i de seneste årtier, er det tid til at udvide det internationale samarbejde i Nordisk Råd. Det afgørende er det faglige relevans og ikke at samarbejdslandene er geografiske naboer med Norden.
Derfor skal Nordisk Råd søge et bredere samarbejde og ikke nødvendigvis begrænse sig til Nordens nærområder. Hvis det er relevant at undersøge PISA-resultaterne for modersmålsundervisning i Canada eller integrationsprojekter i New York, skulle Nordisk Råds udvalg have mulighed for at studere og indhente denne viden. Det er dog afgørende, at rejseudgifterne i Nordisk Råd ikke øges.

I foråret 2011 er der opstartet en proces med at få identificeret Rådets vigtigste internationale samarbejdsorganer og organisationer. Alle udvalgene i Nordisk Råd skal komme med forslag til hvilke organisationer og partnere, de fremover ønsker at samarbejde med henblik op at understøtte arbejdet i udvalgene. Det kunne f.eks. i konkrete sager tænkes at Velfærdsudvalget ønsker samarbejde med WHO, Medborger- og Forbrugerudvalget med FN i forhold til ligestilling, urfolk og menneskerettigheder, Næringsudvalget med søster-udvalget i EU, Miljøudvalget med arktiske organisationer eller andre. Nordisk Råd internationale strategi skal afspejle disse ønsker og strategien skal fører til nye og anderledes resultater i det nordiske samarbejde. De internationale kontakter og det internationale samarbejde skal jævnligt evalueres med henblik på at bidrage til, at Nordisk Råd beskæftiger sig med relevante sager.

Strategien for internationalt samarbejde skal indeholde forskellige former for relationer med omverdenen. Man skal kunne opdele samarbejdsformerne i ulige kategorier. I nogle tilfælde er det a) vigtigt blot at have kontakter, være present ved sessioner eller andre vigtige møder, b) i andre tilfælde er der behov for at udveksle informationer og erklæringer, og c) endnu andre er det afgørende at der afholdes jævnlige møder og nære forbindelser for at koordinere synspunkter og politiske indspil. I alle forhold kan der udpeges rapportører til følge op på den internationale strategi.

Samtidig har det *utenriks- og sikkerhetspolitiske* samarbeid gjennom de siste 5-6 år antatt nye former og dekker nye områder. Her skal pekes på de forslag som er foreslått i Stoltenbergrapporten og hvor noen også er gjennomført, samt de forslag som er inneholdt i Gade-Birkavs rapporten som staker ut en kurs for et tettere nordisk-baltisk samarbeid. Presidiet har ansvaret for dette saksfeltet, men Presidiet kan også delegere til utvalg. Skal Presidiet og Rådet kunne gi noen innspill til regjeringssiden, må tettere kontakt med ministerrådssiden etableres.

I denne sammenheng er det relevant å vise til Helsingforsavtalen Artikkel 40: "Samarbeidet finner sted i Nordisk råd, i Nordisk ministerråd, i statsministrenes, utenriksministrenes og i andre ministres møter, i særlige samarbeidsorganer og mellom landenes fagmyndigheter".

Denne artikkel bør kunne kombineres med Artikkel 46: "Rådet bør, ut over hva som særlig er avtalt, gis anledning til å uttale seg om nordiske samarbeidsspørsmål av større betydning når dette ikke er umulig på grunn av tidsnød", til å komme i inngrep med ministerråd og regjeringer om utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål selv om regjeringene ikke vil opprette et Ministerråd for utenrikksspørsmål.

Forslag fra mindretallet

I arbeidet med avsnittet "Nordisk Råd og den internasjonale dimensjon" ble det klart at det var et flertall (Bostrup og Aaltonen) og et mindretall (Myhre-Jensen) om tilnærmingen til dette temaet. Alle tre har en omforent oppfatning om Nordisk Råd og de utenriks- og sikkerhetspolitiske saker.

Myhre-Jensen vil peke på at det må gjøres en distinksjon med hvilke organer Nordisk Råd samarbeider med og hvorledes Rådet har internasjonale kontakter for å forberede saker.

- Nordisk Råd skal være pådriver i utviklingen av regionalt parlamentarisk samarbeid i den nordlige region, basert på eksisterende organer
- Nordisk Råd skal utvikle den parlamentariske kontakt med Den nordlige dimensjon

Utover det selvfølgelige mål at Nordisk Råd først og fremst skal fremme samarbeidet mellom de nordiske land, er det også viktig at Rådet skal fremme samarbeidet med Nordens nærområder. Over årene er det skjedd en utvikling hvor nasjonal og nordisk politikk ikke kan ses adskilt fra europeisk politikk eller den politikk som føres i Nordens nærområder. Dette samarbeidet vil styrke det nordiske samarbeidet.

Det er derfor grunn til å bekrefte de beslutninger som Presidiet gjorde i januar 2005 om Nordisk Råds rolle i det parlamentariske samarbeid i Nordeuropa. Her ble det først og fremst pekt på Rådets pådriverrolle i de regionale parlamentariske organer som eksisterer i Nordeuropa. Det ble dessuten besluttet at Nordisk Råd skulle være en brobygger mellom EU/EØS og Russland for å løse de grenseoverskridende politiske utfordringene som ikke kan finne sin løsning innen Norden alene. Samarbeidet mellom Nordisk Råd og Baltisk forsamling ligger fast.

Siden 2005 er også tilkommet Parlamentarisk forum for den nordlige dimensjon, et samarbeidsområde hvor Nordisk Råd har gode forutsetninger til å gjøre seg bemerket gjennom Rådets fagutvalg som matcher de fire partnerskapene (miljø, helse og velferd, transport og kultur). Samarbeid og kontakt med disse partnerskapene på regjeringsnivå kan skape gjensidig nytte og nærmere samarbeid med EU og Russland.

Når det gjelder Rådets utvalgs internasjonale kontakter, må det først og fremst være utvalgenes arbeidsoppgaver og den faglige relevans som er avgjørende for hvilke kontakter som skal tas og hvor hyppige de skal være.

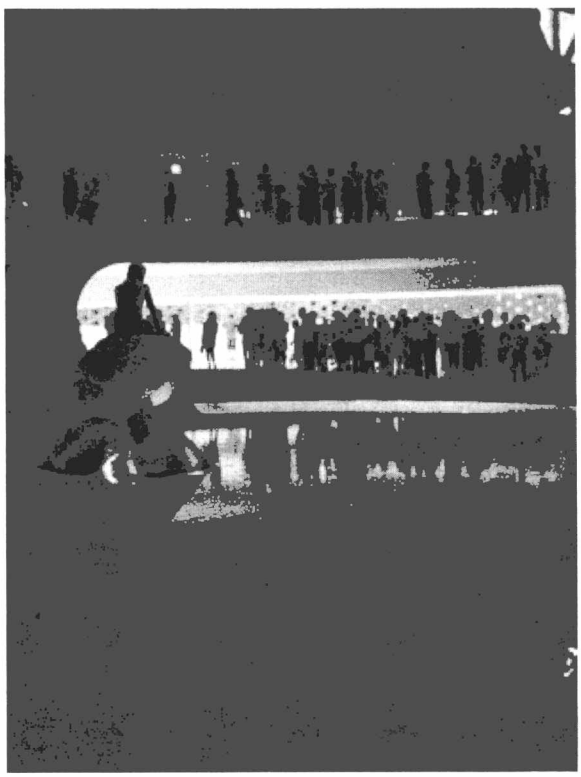

Del 3 Nordisk Råds budskab
– *kommunikation og forankring*

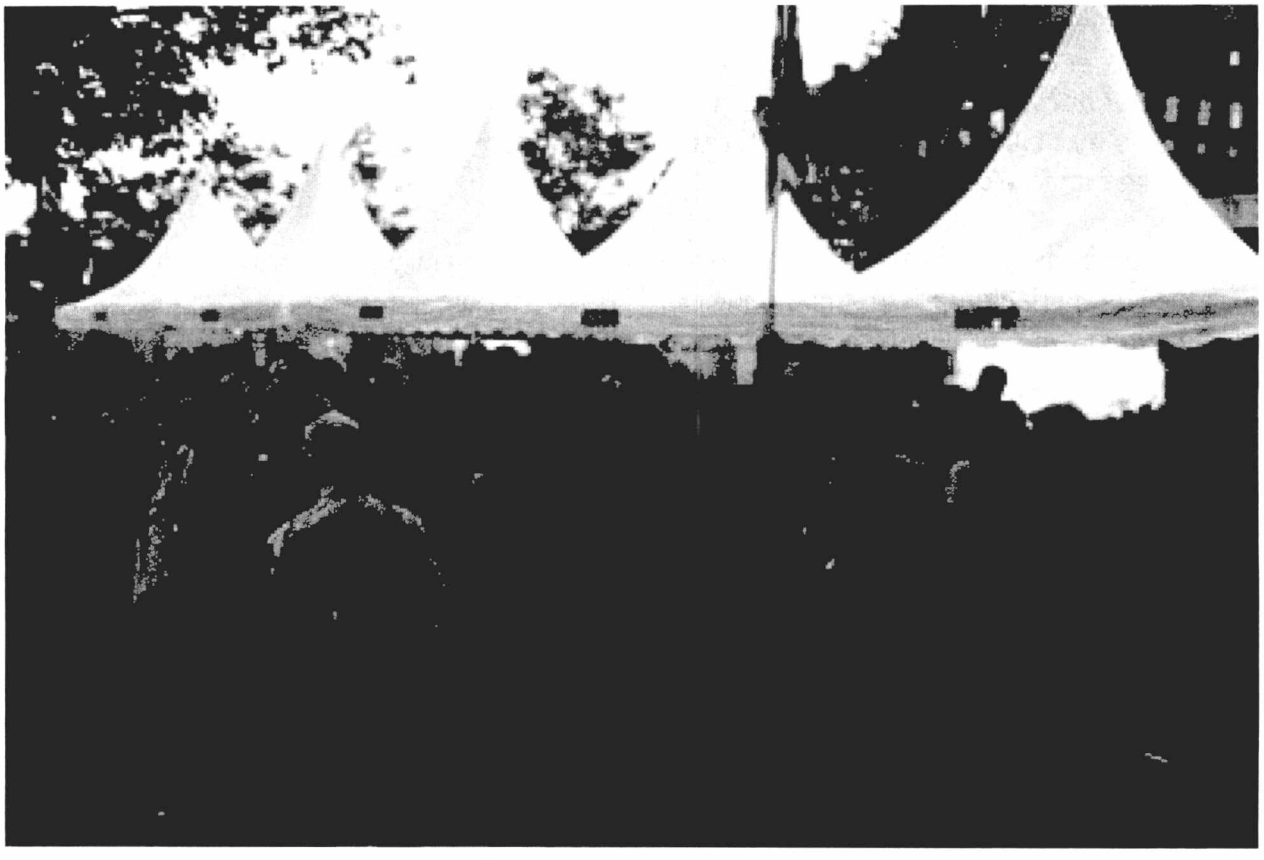

Arbejdsgruppen foreslår at:

Forslag 15: Præsidiet undersøger muligheden for, at Nordisk Råd kan tilkobles eksisterende offentlige informationskontorer (biblioteker, parlamenternes informationstjenester, EU's landekontorer), hvor borgere kan komme ind direkte fra gaden og få oplysninger og informationer om det nordiske samarbejde

Forslag 16: Nordisk Råd er hvor folk er, og anvender fx sociale medier og store (politiske) arrangementer til at informere om sin virksomhed, samt til at komme i dialog med befolkningerne, NGO'ere med flere, på en inddragende og interaktiv måde

Forslag 17: At mulighederne undersøges for at anvende et lokale til udstilling/galleri eller informationscafé, hvor der også kan afholdes debatmøder

Forslag 18: Forankring af det nordiske samarbejde i øvrigt sker gennem et samarbejde med Norden i Fokus, Hallo Norden og Foreningerne Norden Forbund.

Forslag 19: Nordisk Råds medlemmer opfordres til i højere grad at benytte sig af kommunikationsafdelingen. Udvalgenes møder skal dækkes af en kommunikationsmedarbejder.

Forslag 20: Møder af særlig karakter, som temamøder, miniseminarer eller fællesmøder bliver offentliggjort via norden.org, YouTube eller lignende

Forslag 21: Sessionerne skal i videst mulig omfang sendes ud i fjernsyn, optages og lægges på norden.org og evt. andre passende platforme. Tilsvarende skal gælde Nordisk Råds prisoverrækkelser

Det nordiske samarbejde har bred og stabil opbakning blandt befolkningerne i Norden. Men undersøgelser viser dog også, at mange ikke ved meget om hvad Nordisk Råd beskæftiger sig med.

Det er derfor vigtigt at Nordisk Råd er der hvor folk er og er let tilgængelig, hvad enten det er i de sociale medier eller rent fysisk. Det er helt oplagt i højere grad at gøre brug af de digitale platforme og sociale medier som befolkningerne, NGO'ere med flere benytter sig af. Det kan være en god og effektiv måde at informere om Nordisk Råds prioriteringer og politik, og ikke mindst at komme i dialog med folk på. Rådets kommunikationsform bør være åben og inddragende i forhold til befolkningerne og relevante aktører og målgrupper, ved fx at lægge op til debat og kommentarer på norden.org, sociale medier m.v., men også ved at deltage i større arrangementer hvor der kan skabes opmærksomhed omkring Nordisk Råd – fx Kulturnatten i Danmark og Norge og Almedalveckan/Folkemødet i henholdsvis Sverige og Danmark. Nordens Dag, den 23. marts, bør ligeledes bruges til at skabe opmærksomhed omkring Nordisk Råds virksomhed. Nordisk Råds/Nordisk Ministerråds kommunikationsafdeling bør inddrages tidligere i rådets sager med henblik på at få dem formidlet som beskrevet ovenfor.

Arbejdsgruppen foreslår også, at det undersøges hvorvidt Nordisk Råd har mulighed for at tilkoble sig allerede eksisterende informationskontorer; EU's informationskontorer, biblioteker og lignende. Endvidere bør det undersøges om der er mulighed for eget lokale til informationscafé. Tidligere har Nordisk Råd og Ministerråd drevet et mindre galleri og udstillingslokale, hvor der kom oplægsholdere der præsenterede nordiske debatter for offentligheden. I lokalet fandtes også der også publikationer og information om det nordiske samarbejde, som borgere kunne hente fra gaden. I Nordisk Råds og Ministerråds nye sekretariatslokaler findes den mulighed ikke længere.

Forankringen af det nordiske samarbejde bør i høj grad ske gennem de folkelige organisationer og foreninger og kan med fordel ske fx gennem et samarbejde med Hallo Norden, Norden i Fokus og Foreningerne Norden.
Nordisk Råd bidro i sin tid, sammen med Nordisk Ministerråd og foreningene Norden til å opprette informasjonskontorer med oppdrag å informere om nordisk samarbeid. Det kan være en mulighet å utvikle en strategi for hvordan kontorene kan bidra til informasjonsarbeid for rådet. Eksempelvis gjennom lokale nyhetsbrev, møter etc.

Medlemmer af Nordisk Råd kan med fordel kommentere nordiske sager i medier med tydelig rolle som nordisk politiker. Sammen med rådsmedlemmer fra de øvrige nordiske lande, kan der sendes læserindlæg til aviser i de nordiske lande eller indlæg på relevante blogsider og lignende på Internettet. På den måde bidrages der til at skabe bevidsthed og interesse for Nordisk Råds sager og bidrager til at skabe en nordisk offentlighed.

Del 4 Effektivt samarbejde med Nordisk Ministerråd

4.1. Samspillet mellem Nordisk Råd og Ministerråd

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 22:** Ministerrådet skal afgive sit første syn på sagen senest 4 måneder efter modtagelsen af rekommandationer eller fremstillinger fra Nordisk Råd.
>
> **Forslag 23:** I tilknytning til Samarbejdsministrenes 4 årlige møder (februar, juni, september, november), afholdes der møder mellem Nordisk Råd og Ministerrådet. Parterne skal gensidigt orientere om rekommandationer, ministerrådsforslag, budget og lignende med henblik på udveksling af synspunkter og forhandling. Hvis ikke der kan opnås enighed blandt parterne, indledes der forligsmøder. Forligsmøderne fortsætter indtil der opnås enighed mellem parterne.

Der er behov for at styrke samarbejdet mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd for at sikre en hurtigere og mere effektiv behandling af Nordisk Råds rekommandationer og andre initiativer, hvor Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd skal samarbejde. I det nuværende samarbejde, er der ingen tidsfrister for samarbejdet mellem Ministerrådet og Nordisk Råd og det er ikke reguleret i hverken Helsingforsaftalen eller forretningsordenen. Det har medført, at processerne for sagsbe-

handlingen ofte strækker sig over mange måneder og år. Flere af Nordisk Råds rekommandationer er således ikke længere aktuelle eller relevante, når Rådet modtager Ministerrådets tilbagemeldinger.

Derfor foreslås det, at Ministerrådet skal melde tilbage med sit syn på sagen seneste 4 måneder efter Nordisk Råd har vedtaget sin rekommandation.

Endvidere foreslås det, at Rådet og Ministerrådet mødes 4 gange om året i forbindelse med samarbejdsministrenes møder (februar, juni, september, november). Rådet repræsenteres af Præsidenten + evt. andre medlemmer. På møderne mellem Råd og Ministerråd skal der være gensidig orientering og forhandling om rekommandationer, ministerrådsforslag, budget og lignende.

Såfremt parterne ikke kan opnå enighed om sagerne, skal der indledes en forligsproces. Processen indebærer, at parterne skal behandle sagerne indtil der foreligger et resultat, som begge kan enes om. På sessionen afgør plenarforsamlingen, hvorvidt rekommandationen skal opretholdes eller afskrives.

4.2. Konsensusproblematikken i det nordiske samarbejde

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 24:** Nordisk Råd opfordrer de nordiske regeringer til at træffe flere politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet eller visse beslutninger (opting out).

Ministerrådet træffer i princippet beslutninger ved enstemmighed. Det fremgår af Helsingsforsaftalens art. 62. Men i artiklen åbnes der op for at stemme undladelse ikke er til hinder for at træffe beslutninger.

Det fremgår af Nordisk Råds rammeprogram, at det er problematisk, at Ministerrådets beslutninger altid er underlagt konsensus. Det har som konsekvens, at det land, der vil mindst, har mest indflydelse. Det hæmmer fremdriften i det nordiske samarbejde.

Arbejdsgruppen ser muligheder i at art. 62 kan fortolkes mere proaktivt, således at visse politikområder kunne vedtages ved flertalsbeslutninger.

4.3. Embedsmandskomiteernes rolle

Arbejdsgruppen foreslår at:

> **Forslag 25:** Nordisk Råd opfordrer Ministerrådet til at gå bort fra at praksis om enstemmighed i embedsmandskomiteerne. Politiske spørgsmål og sager, der ikke opnår enighed blandt embedsmænd *skal* op til politisk behandling i Ministerrådet, jv § 11e) i Ministerrådets forretningsorden.

Alle rekommandationer bliver forberedt i embedsmandskomiteer før de foreligges ministrene. Praksis med at anvende konsensuspolitikken medfører at afpolitisere samarbejdet mellem parlamentarikerne og ministrene. Politisk følsomme sager kommer dermed ikke frem til ministeriel behandling.

Bilag

1. Arbeidsgruppens mandat og tidsplan

2. Utvalgsstruktur i Nordisk Råd og i de nordiske parlament

3. Uttalelser om arbeidsgruppens arbeid og gruppens "Midtveisrapport"
   - Finlands delegasjons brev av 19 januar 2011
   - Ålands delegasjons brev av 24 januar 2011
   - Ålands delegasjons uttalelse av 20 april 2011
   - Arbeiderpartiet (Stortinget) fraksjons uttalelse av 11 april 2011
   - Fremskrittspartiets (Stortinget) uttalelse av 28 april 2011
   - Ungdommens nordiska råds uttalelse av 6 mai 2011
   - Sveriges delegasjons uttalelse av 18 mai 2011

8. december 2010

MANDAT

Nordisk Råds Præsidium har nedsat en arbejdsgruppe, der skal se over processerne indenfor arbejdet i Nordisk Råd. Arbejdsgruppen skal primært beskæftige sig med Forretningsordenen, men der kan også være emner, der berører Helsingforsaftalen.

Det er velkendt, at der blandt de nordiske medborgere er stor sympati med det nordiske samarbejde. Der er imidlertid mindre kendskab til, hvad Nordisk Råd beskæftiger sig med og hvilke resultater det parlamentariske samarbejde fører til. Ofte har processerne været for langsomme og det har været vanskeligt at overføre og forankre debatterne fra det nordiske samarbejde til de nationale parlamenter og dermed at få udbredt kendskabet til nytten af samarbejdet.

Hvor det nordiske regeringssamarbejde er karakteriseret ved konsensussamarbejde, er Nordisk Råd imidlertid karakteriseret ved at parlamentarikerne er fordelt efter sine politiske anskuelser indenfor forskellige partigrupper. Partigrupperne er udgangspunktet for de politiske debatter og dermed en vigtig aktør indenfor Nordisk Råd.

Det nordiske samarbejde har forandret sig omkring og indenfor regionen i de seneste årtier. De østeuropæiske lande har gennemløbet en udvikling med løsrivelse, frigørelse og selvstændighed og de tidligere alliancer er opblødt og udvidet, hvilket har ændret det regionale billede markant.

Norden kan spille en ny og forandret rolle i en globaliseret verden, hvor det internationale samarbejde i højere grad rettes mod Europa og andre internationale fora. Det er på den baggrund, at arbejdsgruppen får til opgave at fremsætte forslag til forbedring af arbejdet i Nordisk Råd primært indenfor følgende områder;

- Effektivisering
- Forankring
- Organisering

Følgende emner skal behandles i arbejdsgruppen:

Kontinuitet i ledelsen af Nordisk Råd

Antallet af årlige møder og sessioner

Mødested for Nordisk Råd

Forankring af Rådets arbejde

Udvalgenes sagsområder

Gennemsigtighed og åbenhed

Den interinstitutionelle struktur i forhold til samarbejdet med Nordisk Ministerråd.

Nordisk Råds internationale og europæiske samarbejde

Formidling og kommunikation

Tidsplan for arbejdsgruppen

Januar- marts 2011:	Arbejdsgruppen arbejder
30.-31. marts 2011:	Præsidiet behandler midtvejsrapport fra arbejdsgruppen og kommer med indspil og synspunkter
Marts-juni:	Arbejdsgruppen arbejder videre på baggrund af drøftelserne i Præsidiet.
Juni:	Arbejdsgruppen afleverer sin endelige rapport.
Sommermøde 2011:	Præsidiet på besøg i EU, Bruxelles. Herunder information og kendskab til EUs forretningsorden. Fortsatte drøftelser og indspil til arbejdsgruppen.
1. september 2011:	Arbejdsgruppen arbejder videre og udarbejder forslag til Præsidiet.
20. – 21. september 2011:	Præsidiet behandler endelig rapport + vedtager forslag.
1.-3. november 2011:	Forslaget behandles på sessionen.

Arbejdsgruppen består af:

Kristina Aaltonen, repræsentant for partigrupperne
Kjell Myhre-Jensen, repræsentant for nationale delegationer
Torbjörn Eklund, jurist, Ministerrådet
Tina Bostrup, rådssekretariatet

Spörgsmål rejst under dröftelsen af mandatet i Präsidiet - *arbejdsteser*

Kontinuiteten i nordiske råd. Kunne man f.eks. etablere en trojka med repräsentation fra forrige, nuværende og kommende präsidentsskab?

Hensigtsmässigt at arbejdsstedet skifter fra möde til möde? Kunne man tänke sig, at Nordisk Råd kunne mödes samme sted hver gang?

En aktuel og effektiv stemme indenfor det nordiske samarbejde. Er en årlig session nok?

En bedre og mere effektiv forankring af Nordisk Råds sager i de nationale parlamenter

En omfordeling og mere rimelig fordeling af sagsområder indenfor Nordisk Råds udvalg. Skal organisationen bag Nordisk Råd omfordeles?

En öget gennemsigtighed og offentlighed af Nordisk Råds enheder og virke

En forbedret og mere effektiv interinstitutionel struktur, som styrker de sagsgange for de aktuelle politiske sager indenfor det nordiske samarbejde

Sysler Nordisk Råd med de rette sager?

Hvordan skal Nordisk Råds internationale og europäiske samarbejde indrettes?

Hvilke tidsfrister er hensigtsmässige at have i forholdet til samarbejdet med Nordisk Ministerråd?

Mere demokrati, åbenhed og effektivitet i Nordisk samarbejde. Skal möderne eksempelvis väre åbne og transperante möder? TV og internet transmission?

Hvordan sikrer vi, at udvalgenes afgörelser er repräsentative for Rådet?

Nordisk Råds rolle i EU og andre internationale fora?

En proffessionel kommunikation fra möderne og mellem möderne.

Bilag 2

Nordisk Råds nye organisasjonsstruktur, utvalgene

Nordisk Råds arbejdsopgaver fordeles som følger:

1. Præsidiet

- Overgribende politiske og administrative spørgsmål, herunder Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds budget,
- Udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, herunder konfliktforebyggelse og civil krisehåndtering og nordlige dimension,
- Overgribende kontakter med regionale og internationale organisationer (om nærområdesamarbejde, om samarbejde med EU/EØS, OSCE, FN osv.).

2. Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur

- Almen kultur og kunst i Norden og internationalt
- Et mangekulturelt og multietnisk Norden
- Film og medier
- Sprog
- Idræt
- Foreningerne Norden, den frivillige sektor
- Børne og ungdomskultur

Undervisning

- Grund- og sekundær skole
- Det nordiske uddannelsesmarked
- Folkeoplysning og voksenoplæring
- Livslang læring

Forskning

- Forskning
- Forskeruddannelse og udveksling

3. Velfærdsudvalget

- Velfærds- og tryghedsordninger
- Social og sundhed
- Handicap
- Byg og bolig
- Familie
- Børn og unge
- Narko

4. Medborger- og Forbrugerudvalget

- Demokrati
- Menneskerettigheder
- Medborgerrettigheder
- Ligestilling
- Forbruger
- Sikre fødevarer
- Kriminalitetsbekæmpelse, herunder international kriminalitet og terrorisme
- Lovgivning
- Indvandring og flygtninge
- Samarbejde mod racisme

5. Miljø- og Naturressourceudvalget

- Miljø
- Jord- og skovbrug
- Fisk
- Bæredygtig udvikling
- Energi

6. Næringsudvalget

- Rammebetingelser for økonomi og produktion
- Næring/industri
- Indre marked, fri bevægelighed, fjernelse af grænsehindringer, handel
- Regioner og strukturstøtte
- Beskæftigelse og arbejdsmarked
- Arbejdsmiljø
- Infrastruktur/transport
- Kommunikation
- IT

7. Kontrolkomiteen

Kontrol- og revisionsopgaver

8. Valgkomiteen

Valg til Nordisk Råds organer

Eduskunta Utskotten

Stora utskottet
Grundlagsutskottet
Utrikesutskottet
Finansutskottet
Revisionsutskottet
Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet
Ekonomiutskottet
Framtidsutskottet
Försvarsutskottet
Förvaltningsutskottet
Jord- och skogsbruksutskottet
Kommunikationsutskottet
Kulturutskottet
Lagutskottet
Miljöutskottet
Social- och hälsovårdsutskottet

Komiteene i Stortinget

Arbeids- og sosialkomiteen
Energi- og miljøkomiteen
Familie- og kulturkomiteen
Finanskomiteen
Helse- og omsorgskomiteen
Justiskomiteen
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
Kommunal- og forvaltningskomiteen
Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Næringskomiteen
Transport- og kommunikasjonskomiteen
Utenriks- og forsvarskomiteen
Europautvalget

Utskott i Sveriges Riksdag

Arbetsmarknadsutskottet
Civilutskottet
Finansutskottet
Försvarsutskottet
Justitieutskottet
Konstitutionsutskottet
Kulturutskottet
Miljö- och jordbruksutskottet
Näringsutskottet
Skatteutskottet
Socialförsäkringsutskottet
Socialutskottet
Trafikutskottet
Utbildningsutskottet
Utrikesutskottet
EU-nämnden

Althingi udvalg

Det Almene Udvalg
Økonomi- og Skatteudvalget
Social- og Socialforsikringsudvalget
Finansudvalget
Sundhedsudvalget
Industriudvalget
Uddannelses- og Kulturudvalget
Trafikudvalget
Fiskeri- og Landbrugsudvalget
Miljøudvalget
Udenrigsudvalget og Handelsudvalget
Udvalget til Valgs Prøvelse

Folketingets Udvalg

Arbejdsmarkedsudvalget
Boligudvalget
Det Energipolitiske Udvalg
Det Politisk-Økonomiske Udvalg
Det Udenrigspolitiske Nævn
Erhvervsudvalget
Europaudvalget
Færøudvalget
Finansudvalget
Folketingets Økontaktudvalg
Folketingets Præsidium
Forsvarsudvalget
Grønlandsudvalget
Indfødsretsudvalget
Kirkeudvalget
Kommunaludvalget
Kulturudvalget
Miljø- og Planlægningsudvalget
Retsudvalget
Skatteudvalget
Socialudvalget
Sundhedsudvalget
Trafikudvalget
Uddannelsesudvalget
Udenrigsudvalget
Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Udvalget for Forretningsordenen
Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik
Udvalget for Videnskab og Teknologi
Udvalget til Valgs Prøvelse
Udvalget vedrørende Det Etiske Råd
Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne
Underudvalget for Udvalget for Forretningsordenen
§ 71-tilsynet

Finska delegationens brev till arbetsgruppen som reviderar arbetsordningen

Lohiniva Greta [Greta.Lohiniva@eduskunta.fi]
Skickat: den 21 januari 2011 14:56
Till: Myhre-Jensen Kjell
Kopia: Zilliacus Patrick [Patrick.Zilliacus@eduskunta.fi]; Salo Kari [Kari.Salo@eduskunta.fi]

Kjell
Jag hoppas att du kan dela ut till arbetsgruppens medlemmar det bifogade brevet av Finlands delegation till arbetsgruppen.

Greta

Till arbetsgruppen som reviderar Nordiska rådets arbetsordning

Vi mötet. den 19.1.2011:

Nordiska rådets Finlands delegation behandlade vid sitt möte den 19 januari 2011 under punkten anmälningärenden revideringen av Nordiska rådets arbetsordning. Delegationen ansåg att finska språket och finländarna hamnar i en utsatt situation i förhållande till de skandinaviska språken. För att öka finländarnas intresse för det nordiska samarbetet och deltagandet i verksamheten på en likställd basis med de övriga nordborna föreslår delegationen att arbetsgruppen som reviderar arbetsordningen rekommenderar att finska språket tas med bland rådets arbetsspråk.

Helsingfors den 19.1.2011

Enligt uppdrag

Greta Lohiniva
delegationssekreterare

Nordiska rådet
Ålands delegation

Mariehamn den 24 januari 2011

Nr 2/2011

Nordiska rådet
Presidiet och
Arbetsgruppen för översyn av Nordiska rådets arbetsformer

Ålands delegation i Nordiska rådet önskar framföra följande till den arbetsgrupp som tillsatts av presidiet med mandat att se över Nordiska rådets arbetsformer och arbetsordning.

Ålands delegation framhåller vikten av att arbetsgruppen även ska tillgodose att delegationerna från de självstyrande områdenas intressen och möjlighet att delta i olika möten som arrangeras av olika organ inom det Nordiska rådet. Därmed bör tex rätten för de självstyrande områdena att delta i utskottens eller presidiets möten i fråga om ärenden som de bedömer att berör dem säkerställas, även om delegationen inte har någon medlem i organet.

Med beaktande av att presidiet i allt högre grad fått tyngre tonvikt och är det organ som långt styr samarbetet inom det Nordiska rådet är det även av vikt att arbetsgruppen ser över möjligheterna till rätt till fullvärdig representation för de självstyrande områdena i presidiet eller generell observatörsstatus med yttranderätt.

Delegationen förväntar sig att arbetsgruppen under sitt arbete kommer att träffa samtliga delegationer, inklusive de självstyrande områdena, i syfte att kunna beakta deras erfarenheter och reflektioner i den nya arbetsordningen.

Eftersom arbetsgruppens förslag och ideér kommer att behandlas i presidiet, där de självstyrande områdena saknar representation, önskar Ålands delegation beredas möjlighet att delta i behandlingen i presidiet vid de tillfällen arbetsgruppens förslag och ideér kommer upp till behandling.

Rija-Liisa Eklöw
Ordförande

Niclas Slotte
Delegationssekreterare

Postadress:
Box 69
AX-22101 MARIEHAMN
Åland

Telefon: 358-(0)18-25474
Telefax: 358-(0)18-13302

E-post:
niclas.slotte@lagtinget.ax

Nordiska rådet
Ålands delegation

Mariehamn den 20 april 2011

Nr 13/2011

Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn
och arbetsgruppen som gör en översyn av
Nordiska rådets arbetsordning

Ålands delegation i Nordiska rådet har bekantat sig med arbetsgruppens mellanrapport. Delegationen konstaterar att mellanrapporten i sig inte förefaller medföra några större substantiella förändringar av arbetsordningen. Hittills har vad delegationen erfarit en fråga som berör Sametinget och en fråga som berör externa parters möjlighet att delta vid utskottsmöten aktualiserats som skulle innebära en substatiell förändring av arbetsordningen.

Förankring i nationella parlament
Delegationen konstaterar att en förbättrad förankring av de nordiska frågorna i de nationella parlamenten är positivt men att det måste ske på det sätt som det bäst lämpar sig för det enskilda parlamentet. Vid lagtinget förs årligen en debatt kring delegationens arbete inom det nordiska rådet i samband med att delegationen lämnar sin berättelse om det senate årets arbete. Därtill har delegationen vid behov inbegärt yttranden från olika sakorgan inom lagtinget innan delegationen för sin del tagit ställning till större frågor. När det gäller partipolitiska frågor behandlas dessa inte i delegationen utan delegationens medlemmar diskuterar dessa inom sina partigrupper främst inom det Nordiska rådet men även ibland inom lagtinget.

Öppenhet
Delegationen anser för sin det att det är viktigt att man inom det nordiska arbetet på allt sätt försöker bidra till ökad öppenhet. Det är också viktigt att man informerar medborgarna mer om arbetet inom det nordiska samarbetet. Det är därför bra om Nordens dag i samarbete med de nordiska institutionerna kan uppmärksammas mer än vad som idag är fallet. I samband med ett sådant evenemang är det dessutom ett bra tillfälle att informera om vad som är på gång inom det nordiska rådet och vad som beslutats det senaste året. Delegationen är ändock mer tveksam till att införa rätt till företräde inför utskotten. En organisation som vill bli hörd i ett utskott kan redan idag vända sig till någon av utskottets medlemmar för att eventuellt få rätt att bli hörd i utskottet.

Kontinuiteteten av Nordiska rådets ordförandeskap
Frågan om ordförandeskapets kontinuitet är intressant ur många synvinklar. Ett av de problem med både trojkamodellen och duomodellen som omedelbart infinner sig är att vi har val till något nordiskt parlament nästan varje år, varvid nordiska

Postadress:
Box 69
AX-22101 MARIEHAMN
Åland

Telefon: 358-(0)18-25474
Telefax: 358-(0)18-13302

E-post:
niclas.slotte@lagtinget.ax

rådets medlemmar kan komma att bytas ut. Därtill förättar de nationella parlamenten val till nordiska rådet varje år bland sina medlemmar. Det här skapar en osäkerhet för om en medlem som skulle ingå i någon av dessa modeller kommer att vara medlem under hela den tid som det skulle behövas så att en kontinuitet skapas. Modellen med en förmansgrupp kan ur detta perspektiv antagligen fungera bättre men skiljelinjen mellan presidiet och förmansgruppen bör klargöras bättre.

Rapportörer

Det kunde vara ett bra sätt att utveckla arbetet i nordiska rådets utskott genom att använda sig av rapportörer. Det innebär dock att medlemmarnas arbetsinsatser kommer att öka och deras närvaro i de nationella parlamenten minska i motsvarande grad. Trots detta anser delegationen att detta är ett bra sätt att effektivisera utskottsarbetet och möjliggör för enskilda medlemmar att specialicera sig inom ett delområde.

Två sessioner

Delegationen ställer sig positiv till att inrätta en mindre session på våren om det medför en effektivisering av det nordiska arbetet. Däremot anser delegationen att det är tveksamt om man ska ha en prisutdelning på vårsessionen. Om avsikten är att höstsessionen ska vara den stora sessionen så bör prisutdelningarna äga rum där och vårsessionen bli en renodlad arbetssession. Ålands delegation betonar vikten av att platserna för sessionerna, särskilt vårsessionen, inte får centraliseras enbart till de självständiga staternas huvudstäder utan att de även kan komma att hållas på Åland, Färöarna och Grönland i överenskommelse med deras delegationer. Detsamma gäller samlade utskottsmöten och andra motsvarande nordiska möten. Åland har för sin del stått värd för ett flertal nordiska möten genom åren.

Norden och EU

Delegationen ställer sig positiv till att Nordiska rådets utskott orienterar sig om aktuella och relevanta EU ärenden. Däremot är delegationen tveksam till ett kontor i Bryssel. Om ett sådant inrättas bör det i så fall göras i samarbete med de Nordiska EU ländernas medlemmar i regionkommittén och möjligen även EU parlamentet. Delegationen finner att det finns många kopplingar med vad som pågår inom EU och i Norden varför det finns många goda anledningar till att integrera processerna mer än för närvarande.

Nordiska rådet och den internationella dimensionen

Delegationen har den uppfattningen att även om det är viktigt för Nordiska rådet att interagera med andra stater och internationella organisationer så bör fokus ligga på Norden och på hur vi kan effektivera och utveckla den nordiska välfärdsmodellen. Det är det som borde vara kärnverksamheten och som borde prioriteras framom att Norden blir en internationell aktör.

Kommunikation m.m.

Delegationen anser att det vore till fördel om videoinspelningar från sessionerna kunde läggas ut på internet antingen direkt eller med en viss fördröjning. Detsamma gäller prisutdelningarna. Däremot är delegationen mer tveksam till videoupptagningar vid utskottsmöten åtminstone om de avses ske regelmässigt. Ett sådant system kan ha hämmande inverkan på effektiviteten i utskotten.

Postadress:
Box 69
AX-22101 MARIEHAMN
Åland

Telefon: 358-(0)18-25474
Telefax: 358-(0)18-13302

E-post:
niclas.slotte@lagtinget.ax

Åland, Färöarna och Grönland i Nordiska rådet

Delegationen betonar vikten av att ledamöter från Åland, Färöarna och Grönland fortsatt får närvaro- och yttranderätt vid olika organ inom Nordiska rådet där dessa inte har egen plats då ärenden som är av betydelse för dessa behandlas. Det måste klart framgå att de är Ålands, Färöarnas och Grönlands delegationer själva som gör bedömningen om ett ärende är av betydelse eller inte för det Åland, Färöarna och Grönland.

Ålands delegation har på nytt behandlat frågan om en fullvärdig plats för Åland, Färöarna och Grönland i presidiet mot bakgrund av mellanrapporten. I det fall det inte är möjligt att låta någon av delegationernas ersättare inneha presidieplatsen eller gå in i utskott för en ordinarie medlem då den ordinare medlemmen följer presidiet är det bättre att bygga vidare på nuvarande system som innebär närvaro- och yttranderätt då det bedöms betydelsefullt.

Mariehamn den 20 april 2011

Raija-Liisa Eklöw
Ordförande

Niclas Slotte
Sekreterare

För kännedom: Självstyrelsepolitiska nämden

Postadress:
Box 69
AX-22101 MARIEHAMN
Åland

Telefon: 358-(0)18-25474
Telefax: 358-(0)18-13302

E-post:
niclas.slotte@lagtinget.ax

N O T A T

SAKSNR:

DATO: 11 april 2011

TIL:
FRA: AP's fraksjon i Nordisk Råd
KOPI TIL:

SAK: **ET MODERNE NORDISK RÅD - NY TIMING I NORDEN**

Kommentarer til Midtveisrapporten

Side 6: Det vises til et internt vedtak på sesjonen i Stockholm hvoretter " beslut om redegjørelserna skall skickas till relevanta nationella fackutskott via de nationella delegationerna før yttrande". Dette er etter det opplyste ikke gjennomført.
Det kan for det første stilles spørsmål ved lovligheten av en slik fremgangsmåte i forhold til Stortingets forretningsorden, jfr. § 17 " hvoretter komiteen kan ikke behandle andre saker enn de som er oversendt fra Stortinget, med de unntak som følger av denne forretningsorden."

Dersom det er lovlig, hvilke skritt er tatt fra Nordisk Råds sekretariats side for å iverksette vedtaket?

Side 7: Her vises det til Helsingforsavtalens Art 46 hvor det heter " Rådet, bør ut over hva som er særlig avtalt, gis anledning til å uttale seg om nordiske samarbeidsspørsmål av større betydning når dette ikke er mulig på grunn av tidsnød" og anbefales at man benytter bestemmelsen oftere.
Etter vårt syn bør man gå lenger enn det. Det bør utarbeides en klar bestemmelse i arbeidsordningen som muliggjør behandling av saker av viktighet på det tidspunkt de er aktuelle.

Side 8: Dette er feil. Også Stortinget har en komite med initiativrett, nemlig kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Når det gjelder opplistningen nederst på siden hvor man foreslår personsammenfall mellom utvalg i Rådet og i de nasjonale parlamenters utvalg, er det grunn til å minne om at saksområdene ofte ikke er sammenfallende. Kravet om sammenfallende saksområder i Nordisk Råd og i de respektive parlamenter vil dessuten kunne føre til at mange representanter blir utelukket fra deltakelse i Nordisk Råd. Interesse for nordisk samarbeid er viktigere enn plassering i nasjonale parlamenter. Det vises for øvrig også til kommentarene til side 20.

Side 9: Det bør skrives inn et eget punkt hvor man presiserer viktigheten av at representantene tar initiativ til debatter, stiller spørsmål mv om saker av relevans for det nordiske samarbeidet.

Videre bør det være et selvstendig punkt om samarbeid mellom komiteene i parlamentene. For eksempel har kontroll- og konstitusjonskomiteen i Norge ved flere anledninger vært i de andre nordiske lands parlamenter for å få kunnskap om valgordning, virkninger av oppløsningsrett m.v. Et slikt samarbeid kan være fruktbart og vil kunne bidra til en sterkere nordisk fellesskaps forståelse.

Side 10: Fraksjonen har ingen prinsipielle motforestillinger mot forslagene, men ber om en kostnadsvurdering før man tar stilling til hvorvidt de bør gjennomføres eller ikke.

Side 12: Fraksjonen støtter forslaget om å innføre en rett til foretrede, men forutsetter at forventningen om at besøkene ikke skal overstige 15 minutter bare er en veiledende.

Side 14-15:

Fraksjonen er enig i at Presidiet fortsatt skal ha ansvaret for utenriks- og sikkerhetspolitiske saker.

Det foreslås ulike modeller for å sikre overlapping og bedre kontinuitet. Fraksjonen vil understreke at det er viktig at man kommer fram til løsninger som kan fungere godt i praksis. Fraksjonen går mot forslaget om en " troika", men antar at man i den grad det lar seg gjøre, kan trekke inn forrige års president og visepresident for eksempel i et råd.

Fraksjonen mener spørsmålet om 2-årige presidentperioder burde vært vurdert.

Fraksjonen stiller spørsmål ved om det er fornuftig å overføre så mye innflytelse som foreslås til en formannsgruppe/presidenten og ønsker blant annet å opprettholde budsjettkomiteen.

Side 19: Fraksjonen går ikke inn for å utvide rapportørordningen. Det kan være hensiktsmessig å utnevne rapportører for spesielle saksområder slik man har gjort de siste årene. Disse bør i tilfelle få et tidsmessig avgrenset mandat og gi hyppige tilbakemeldinger.

Side 20: Det vil være klokt å foreta en gjennomgang av saksfordelingen mellom utvalgene og komme fram til en mer naturlig fordeling. Dette bør skje på et mer gjennomarbeidet grunnlag enn det som er presentert i rapporten. Blant annet bør man gå igjennom de ulike landenes utvalgsstruktur og se på saksfordelingen der.

Fraksjonen støtter forslaget om to sesjoner, den ordinære og en tema-sesjon.

Side 21: Fraksjonen ser ikke behov for at man skal opprette et eget kontor i Brussel. Anslag for kostnader ved dette er heller ikke presentert. Det finnes etter

hvert mange parlaments- og partiansatte i Brussel som man bør få etablert et godt samarbeid med.

Side 24: Etter fraksjonens syn bør Nordisk Råd konsentrere sin virksomhet om å få samarbeidet i Norden til å virke. WTO eller FN er vi alle medlemmer av og har nær kontakt og samarbeider godt i de organene. Problemstillinger fra disse organene bør bare trekkes inn i den grad de har direkte betydning for saker det arbeides med i nordisk sammenheng.

Konklusjon:
Generelt vil fraksjonen uttrykke bekymring for at rapporten legger opp til økt byråkratisering. Med så begrenset tid representantene avsetter til nordisk samarbeid, bør dette rendyrkes og effektiviseres.

Fraksjonen savner for øvrig et eget punkt om den interne informasjonsutvekslingen. Samhandlingen mellom presidiet og utvalgene kunne fungere bedre. Det mangler kunnskap om hva utvalgene arbeider med i presidiet og om hvilke initiativ presidiet har tatt i utvalgene.

Stortinget

Arbeidsgruppen om Nordisk Råds forretningsorden

Nordisk Råds sekretariat

Fremskrittspartiets stortingsgruppe

Vår dato: 28. april 2011
Vår ref.:

Deres dato:
Deres ref.:

Innspill til rapporten – Et moderne Nordisk Råd – *ny timing i Norden!*

Fremskrittspartiets delegasjon til Nordisk Råd vil med dette gi innspill til arbeidsgruppens rapport og i tillegg komme med noen generelle synspunkter på arbeidsformen i Nordisk Råd.

Generelt
Det er avgjørende for et godt arbeid i Nordisk Råd at alle partier behandles likt og at også synspunktene til de partier som står utenfor partigruppene blir innhentet når viktige spørsmål skal avgjøres. I dag er partiene uten partigruppe tilhørlighet avskåret fra å delta i budsjett og valgkomitearbeid. Dette skaper et utenforskap som gjør at en betydelig del av medlemmene i Nordisk Råd ikke kan komme med sine synspunkter i disse prosessene.

Det har i perioder ikke vært satt opp møterom til partier utenfor partigruppene ved møter i Nordisk Råd, men dette har blitt noe bedre i den senere tid.

Likeledes har vi observert at informasjonsavdelingen i NR ikke har interesse av partier eller representanter som ikke er medlem av partigruppene.

Det er nødvendig å ta en grundig gjennomgang av arbeidsformen i det nordiske parlamentariske samarbeidet. I dag er arbeidsformen for tungvinn, for lite målrettet og gir for få synlige resultater både for innbyggerne og for de parlamentarikere som deltar i samarbeidet. I tillegg kan det synes som om forslag stopper opp i NMR. Debatter i NR har problemer med å nå frem i mediene og innbyggerne stiller et stort spørsmålstegn med hele rådet. Målet må være å få kommunisert et sterkere budskap ut til innbyggerne på temaer som berører dem.

Målet må være å gjøre NR til et forum som er relevant i den løpende politiske debatten og i så måte få større gjennomslagskraft hos de nasjonale parlamentene,

Fremskrittspartiets stortingsgruppe
Stortinget, 0026 Oslo
Tlf. 23 31 34 18
Faks 23 31 38 28

regjeringene, andre samfunnsinstitusjoner, pressen og hos innbyggerne i de nordiske land.

Et annet mål må være å få opp den politiske temperaturen slik at skillelinjene mellom de politiske partiene – og partigruppene - blir større, noe som kan bidra til å gjøre NR til et mer interessant politisk forum for flere ledende politikere i Norden. Gjerne flere debatter mellom parlamentarikere og regjeringsmedlemmer. Utvidet bruk av spørretimer mellom parlamentarikere og regjeringsmedlemmer vil kunne bidra til å skape en bedre og mer spontan politisk debatt.

Om arbeidsgruppens rapport

Arbeidsgruppen har avlevert en rapport med mange interessante vurderinger og konklusjoner, men det er vår oppfatning at når man først skal drøfte en omlegging av arbeidet bør man se på større endringer enn det gruppens konklusjoner legger opp til.

- **Åpenhet:**
  Det er fornuftig å se på hvordan NRs arbeid kan bli mer åpent i forhold til borgerne. Dette kan gjøres ved at man har forskjellige arrangementer i forbindelse med NRs møter, oppslag i media og aktive besøk av NRs politikere der hvor folk oppholder seg, for eksempel på bedrifter, skoler, frivillige organisasjoner osv. En større oppmerksomhet rundt NRs arbeid er en forutsetning for at rådet skal kunne beholde sin legitimitet over tid.

- **Foretrede:**
  Vi støtter ideen om at forskjellige interessegrupper kan gis foretrede for utvalgene i NR. I praksis fungerer vel dette allerede i dag i og med at utvalgene tar i mot en rekke grupper som ønsker å legge frem sine synspunkter. Innføring av dette forslaget vil kunne bidra til å øke interessen rundt NRs arbeid. Møtene bør være åpne for offentligheten.

- **Nordisk Råds ledelse**
  Utvalget har fremmet en rekke gode forslag. Det kan være en god ide å skape en modell hvor forrige, nåværende og neste års president utgjør en leder trio. Vi mener at tiden nå er inne for å åpne presidentskapet for representanter for de partiene som står utenfor partigruppe tilhørlighet. Endrede politiske sammensetninger i Norden kan gjøre at de tradisjonelle partigruppene i fremtiden ikke er like relevante. Slik regelverket er i dag praktiserer man et A og B medlemskap i rådet.

- **Nordisk Råds rammeprogram og Presidentprogram**
  Gruppens synspunkter rundt disse spørsmålene er fornuftige. Det er imidlertid grunn til å påpeke at den manglende offentlige interessen rundt NRs arbeide også henger sammen med at man er for lite spenstige i det

politiske arbeidet og at dersom man ønsker å endre på dette må man tørre å være tøffere i de politiske formuleringene.

- **Rapportører**
  Forslaget om å utpeke forskjellige rapportører blant rådets medlemmer er god og vil kunne bidra til en større involvering fra rådets medlemmer i de politiske prosesser som skjer. Det må da stilles krav til rapportørene om et aktivt arbeid slik at prosessene blir gjennomført på en effektiv og produktiv måte.

- **Sesjoner og møter**
  Vårt inntrykk er at det i dag er nok for mange møter i forhold til hva som produseres og de dagsordener som settes opp. En noe mer konsentrasjon av møtene kan skape et bedre innhold i møtene og en mer effektiv bruk av rådets midler. Det kan være en god ide å ha både en vår - og høstsesjon, men det forutsetter at det blir aktiv deltakelse fra regjeringene. I dag tar det lang tid fra et utvalg har ferdigbehandlet en sak til den blir behandlet av NR i plenum. Ofte vil en sak ikke lenger være like aktuell når den kommer til plenumsbehandling. I tillegg til sesjonene kan det for eksempel avholdes to utvalgsmøter i løpet av året, slik at antall møter blir 4.

- **Nordisk Råd og EU**
  Vi støtter ikke opprettelsen av et Brüsselkontor for Nordisk Råd. Det er allerede i dag et betydelig antall kontorer for de nordiske land i EU og vi bør kunne utnytte den kompetansen som er hos disse kontorene.

  Det er viktig at Nordisk Råd følger med på hva som skjer i EU, men dette kan gjøres fra NRs hovedkontor og for eksempel ved bruk av utvalgte rapportører.

- **Nordisk Råd og den internasjonale dimensjon**
  Nordisk Rå bør spisse sitt internasjonale engasjement til å gjelde de lang som grenser til Norden, men i første rekke Russland og de baltiske land. En spissing vil kunne bidra til bedre og raskere resultater i de politiske målsettinger man har satt for arbeidet.

- **Samspillet mellom NR og NMR**
  Forholdet mellom NR og NMR er i dag problematisk fordi det kan synes som om NMR ikke alltid ønsker å følge opp de vedtak som skjer i NR. Arbeidsgruppens forslag kan delvis bidra til å løse denne utfordringen.

For øvrig har vi ingen ytterlige synspunkter.

Med vennlig hilsen,
På vegne av Fremskrittspartiets delegasjon til Nordisk Råd;

Hans Frode Kielland Asmyhr

norden

Ungdomens Nordiska Råd – UNR

Följebrev till UNR:s kommentarer om Midtvejsrapporten 6.5.2011

Ungdomens Nordiska Råd vill rikta ett stort tack till arbejdsgruppen om Nordisk Råds forretningsorden för möjligheten att kommentera Midtvejsrapporten. Vi är väldigt engagerade i att utveckla arbetet och samarbetet inom Nordiska Rådet, Ungdomens Nordiska Råd och övriga samarbetsaktörer.

UNR anser att ökad kunskap om det nordiska samarbetet är väldigt centralt och det är viktigt att redan i ung ålder få kännedom om hur det nordiska samarbetet fungerar, vilka möjligheter till politiska, ekonomiska, kulturella, sociala, och språkliga utbyten det nordiska kan ge envar och vilken nytta alla har genom samarbete. Därför uppskattar vi stort möjligheten att föra fram ungas synvinkel i utvecklandet av Nordiska Rådets arbete.

Vi hoppas på att kunna utveckla samarbetet med Nordiska Rådet och ser fram emot fortsatta diskussioner!

Med vänlig hälsning,

Anne Malmström
UNR-koordinator

UNR:s sekretariat
c/o Pohjola-Nordens Ungdomsförbund
Fredriksgatan 61 A 11
00100 Helsingfors, Finland

tfn: +358 40 774 8107
fax: +358 9 75311654
unr@pohjola-norden.fi
www.unginorden.org
www.norden.org/unr

norden

Ungdomens Nordiska Råd – UNR

UNR:s kommentarer till Midtvejsrapporten 6.5.2011

2. Nordisk Råd –arbejdsformer og innhold

2.4. Forankring til partigrupper i nasjonale parlament

UNR skulle gärna ha en aktiv roll i alla partigrupper t.ex. så som UNR nu har i mittengruppen (är en del av gruppen på lika villkor men naturligtvis utan rösträtt). Det är självfallet upp till varje partigrupp hur de vill agera, men UNR anser partigruppen vara den tydligaste kontakten till att påverka NR:s politik. Detta kräver även aktivitet av de enskilda UNR-presidiemedlemmarna.

Förslag från partigruppen: 4.Kontakt mellom NR-medlemmer og partifrender i Europaparlamentet Mycket viktigt och borde ske i mycket aktivare grad. Finns det något sätt att skapa ett nätverk mellan MEP:ar och NR parlamentariker i partigrupperna? Det blir evt för många att delta i möten/på sessioner men då det diskuteras Norden&EU frågor skulle det vara viktigt att inkludera MEP:ar i arbetet med Nordiska Rådet.

3. Forankring i befolkningen – åbenhed mod gaden

Även om UNR är varken en NGO eller etablerad organisation, ser vi det som viktigt att Nordiska Rådet genom oss har möjligheten att nå ut till partipolitiskt aktiva ungdomar i Norden. Genom att vi också har Föreningarna Nordens Ungdomsförbund med i vårt presidium, våra förtroendevalda i vardera organisationer arbetar mycket tillsammans samt har en gemensam koordinator (halvtid), så finns det mycket goda kontakter till ungdomar i alla nordiska länder genom oss.

Vi ser det också som viktigt att engagera och informera "vanliga medborgare" och då är säkert lokala utställningar t.ex. på gatan eller på skolorna ett alternativ. Vän-kommunerna kanske också kunde utnyttjas här; t.ex. genom utbyte av lokalkultur, skolkultur, spårkkultur etc.. Det är viktigt att integrera unga i det nordiska samarbetet och detta kunde ske genom att utvidga samarbete mellan nordiska skolor genom t.ex. vänskolor.

Det man vill nå ut till allmänheten måste finnas lättillgänglig och synlig, exempelvis på torg eller centralgator. Webbsidor och paneldebatter är också bra, men det är väl ofta de "redan frälsta" som nås av dem.

Utnyttjandet av Nordens dag är ett bra sätt att få ut det nordiska budskapet.

4. Foretræde for udvalgene i Nordisk Råd

En fråga som uppstått är ifall UNR partigrupperna (i praktiken presidiemedlemmarna) får komma med "medlemsförslag" eller andra förslag till utskotten? Nu är ju resolutionerna presenterade på utskottets möte, men det är upp till varje parlamentariker att själv ta upp en fråga.

6. Nordisk Råds Rammeprogram og Presidentprogram
UNR ställer sig generellt positiv till tanken om ett mer kontinuerligt program för Nordiska Rådet och vi skulle naturligtvis gärna se att ungdomar, frågor som berör unga i Norden, skulle tas i beaktande i programmet. De unga är ju trots allt de som nu borde engageras i det nordiska samarbetet, för att det i följande politikergeneration ska finnas nordister.

7. Bruk av rapportør er i Nordisk Råd
Kunde det vara upp till varje utskott att införa ett "Rapportörs-system"? Parlamentarikernas tidtabeller är som vi vet mycket strama men samtidigt kunde rapportörer vara ett bra sätt att engagera sig i arbetet. Vad sker om rapportören för ett visst område är borta från mötet? Blir det då obehandlat?

Nordisk Råd udvalg og Præsidium udpeger rapportører til at dække udvalgenes/Præsidiets væsentligste ressortområder.
· Rapportørerne skal have mandat fra sit udvalg/Præsidium til at følge sit område tæt og at fremsætte forslag til behandling i Nordisk Råd.

UNR representanten kunde erbjudas möjligheten att bli rapportör, som ett led i processen att aktivare ta del av arbetet i utskottet. Vi är dock medvetna om att även våra resurser är begränsade; presidiemedlemmarna är ofta studerande och har inte möjligheter att följa med på samma villkor som en parlamentariker. Men kanske något att utveckla vidare i alla fall?

8. Sesjoner og møter
UNR ställer sig något kritiskt till två sessioner, även om vi ser fördelarna med dessa båda. Finns det behov av två sessioner eller kunde man utveckla utskotts- och presidiemötena på något sätt? Är det värt resurserna att ha två sessioner? Utskotten möts ju också relativt sällan. Hur hinner utskotten jobba mellan dessa två sessioner?

För UNR:s del skulle det vara en enorm ekonomisk utmaning att delta i två sessioner, om vi inte begränsar deltagandet i sessionen till exempelvis presidiemedlemmarna. Detta skulle vara ett alternativ som ekonomiskt kunde tänkas gå men som inte är särskilt demokratiskt och som inte heller ökar på öppenheten gentemot våra nordiska politiska ungdomsförbund.

Om utskotten
Kan e-postmöten hållas efteråt för utskotten? Exempelvis under senaste mötet i miljö- och naturresursutvalget var de inte beslutsförda under hela mötet. Är det redan möjligt att hålla e-postmöten och fatta beslut över e-post? Isåfall effektiveras beslutsprocessen.
UNRs representanter kan i nuläget sällan delta i sommarmötet, men detta skulle vara viktigt för att möjliggöra kontaktskapandet och att delta i diskussionerna under mer inofficiella ramar. Just nu möjligt för mittengruppare, eftersom partigruppen har avsatt en summa pengar i sin budget.

Generellt tycker vi att tanken om utomstående med till utskottet är bra. På senaste NR möte togs UNR emot jätte bra och det var kul! Vi blev tillfrågade i flera saker och folk lyssnade och vår resolution gick vidare. Men mötet i Reykjavík var precis tvärtom. Orsakerna kan vara många: annan sekreterare, stressig tidtabell, mycket fler medlemmar på plats, mindre utrymme och sämre utrustning, nya deltagare, ingen verka vara intresserade? Så det beror kanske också på utskott och

medlemmarna. Därmed inte sagt att inte en bra idé, men att det trots allt är avhängigt av parlamentarikernas egna intressen och möjligheter just då.

9. Nordisk Råd og EU
Det är viktigt att med EU inriktad politik. Vi kan inte bortse från EU politiken, vilket exempelvis mittengruppen tagit aktiv ställning i (jfr pamflett om EU och Norden). Men är ett informationskontor faktiskt ett bra sätt att engagera parlamentariker i EU politik? Vad skulle kontorets roll vara? Leder ett kontor till mer samarbete? Mer EU-politik i Norden?
Vad har MEP:ar för roll gentemot det nordiska samarbetet? EU kontor jämfört med informationskontor planerat till Minsk? Utesluter t.ex. Brysselkontor ett kontor i Minsk?

Skapandet av aktiv kontakt genom nätverk, möten, gemensamma uttalande, gemensamma förslag med MEP:ar och NR parlamentariker skulle kunna vara bättre än ett kontor? Kunde ett utskott ta sig an Nordens "utrikesfrågor", typ internationella utskottet? Där skulle internationella relationer och EU politik vara på agendan?

10. Nordisk Råd og den internasjonale dimensjon
Mycket viktigt och bra förslag med rapportörer!

12. Formidling og kommunikasjon fra møter
12.3. Nordenkorrespondentene
UNR skulle gärna vara med här; Vi har hört om detta och blivit kontaktade 2011 för första gången, men vet inte om hur det funkar eller vad vi kunde ha för roll. Men vi skulle gärna ha en aktiv roll i att förmedla NR politik till ungdomar etc; kanske genom samarbete med Nordenkorrespondenterna?

Övrigt.

Hur kunde samarbetet/inflytandet från UNR förbättras eller utvecklas?
Då sessionen är slut/dagen efter samlas presidiet och skriver utgående från resolutionerna utkast till tillägg i utskottens arbetsplan, prioriteringsområden. Därefter träffar man utskottssekreteraren och utskottets ordförande och diskuterar vidare hur dessa kan förverkligas. Eventuellt kunde de komma som medlemsförslag om UNR har förslagsrätt.
Resolutionerna från UNR sessionen kunde vi kanske arbeta vidare med under året och eventuellt i samråd med utskotten föra vidare som förslag, såvida utskottet anser det vara ett bra förslag.

Då utskottet/n eller partigruppen/a intresserade av UNR:s uttalande har det gått rätt så bra. Men finns det något sätt vi kunde aktivare ta del av politiska beslutsprocessen? Kunde UNR vara med i ramprogrammets utformande? Kunde UNR presidiet "utnyttjas" av nordiska rådet i större utsträckning? Detta kräver som tidigare konstaterat resurser av oss, men om Nordiska Rådet är villigt och intresserat av att öka politiska samarbetet med oss, så hittar vi nog personresurserna hos oss - ju mer inflytande och betydelse vi lyckas påvisa för våra medlemsorganisationer, desto mer motivation och intresse visar ju medlemmarna för UNR. Det är ett viktigt steg för oss i arbetet att införa ett kontinuerligt politiskt arbete bland ungdomsorganisationerna.

norden
Nordiska rådets svenska delegation

2011-05-18

Yttrande över Midtvejsrapporten "Et Moderne Nordisk Råd – ny timing i Norden!"

Den arbetsgrupp som tillsatts med uppgift att se över nordiska rådets arbetsordning presenterade vid Presidiets möte den 31 mars 2011 en "midtvejsrapport" om sitt arbete så långt. Presidiet beslutade att såväl partigrupperna som delegationerna och enskilda ledamöter skulle ges tillfälle att lämna synpunkter till arbetsgruppen som underlag för dess arbete med att färdigställa sin slutliga rapport.

Nordiska rådets svenska delegation diskuterade midtvejsapporten vid sitt möte den 4 maj, och uppdrog åt arbetsutskottet att fastställa ett yttrande på grundval av delegationens diskussion.

Allmänt

Det är positivt att man från tid till annan gör en översyn över rådets arbetsformer, och i förlängningen av det överväger om nya eller ändrade arbetsformer bör föranleda ändringar av rådets arbetsordning (AO). Midtvejsrapporten innehåller en rad goda idéer och uppslag.

En inledande kommentar från den svenska delegationen är emellertid att det grundläggande för "ett modernt Nordiskt råd" är att man gör klart för sig Nordiska rådets roll och huvudsakliga uppgifter framöver. Verksamheten bör vara fokuserad på ett begränsat antal frågor som är relevanta för det nordiska samarbetet och förankrade i de nationella parlamentens och medborgarnas vardag. Nordiska rådet behöver internt och med de nordiska parlamenten arbeta fram en gemensam och tydlig bild av sina politiska huvuduppgifter.

Att gå igenom arbetsformer och arbetsordning behöver inte stå i motsättning till en sådan diskussion. Dock kan det finnas en risk att så mycket kraft går åt att diskutera organisatoriska frågor att man tappar fokus på vad organisationen ska användas till.

Beträffande de idéer och förslag som framförs i midtvejsrapporten kan allmänt konstateras att flertalet kan genomföras utan ändringar av Nordiska rådets arbetsordning (eller Helsingforsavtalet). Det illustreras av att de arbetsformer som förordas i rapporten i viss mån redan tillämpas.

Mot den bakgrunden är det den svenska delegationens uppfattning att mindre korrigeringar och förtydliganden av AO kan göras vid 2011 års session, medan mer genomgripande förändringar kräver mer analys och diskussion innan beslut fattas.

Postadress
Sveriges Riksdag
SE-100 12 Stockholm

Besöksadress
Mynttorget 4

Telefon
08-786 40 00

Telefax
08-786 61 29

norden
Nordiska rådets svenska delegation

Förankring och kommunikation

När det gäller de avsnitt i midtvejsrapporten som rör nationell förankring i parlamentet, i regeringen och i befolkningen anser den svenska delegationen att detta arbete, inte minst i förhållande till icke-statliga organisationer av olika slag, är mycket viktigt. Delegationen konstaterar samtidigt att detta är något som de nationella delegationerna i allt väsentligt måste genomföra var och en för sig, och anpassat till de konkreta omständigheterna i varje land. Ett utbyte av goda idéer och erfarenheter är positivt, men i huvudsak handlar detta om hur mycket tid och andra resurser som delegationens medlemmar kan avsätta, och vilket sekretariatsstöd de kan få. Delegationen tror inte att permanenta utställningslokaler, informationscaféer eller liknande är ett realistiskt eller kostnadseffektivt sätt att informera om det nordiska samarbetet.

Kontinuitet och effektivitet

Uppföljningen av Nordiska rådets rekommendationer nämns endast marginellt i rapporten. Den svenska delegationen anser uppföljning av rekommendationer också mellan rådets sessioner vara en viktig uppgift. Uppföljningen som sådan måste till stor del göras av de nationella delegationerna, men den kan behöva diskuteras och samordnas i berörda rådsorgan mer än nu.

Delegationen är positiv till att organisationer av olika slag mer än hittills ska kunna få "företräde" för Nordiska rådets presidium och utskott. En eventuell reglering av detta bör vara så flexibel att det inte begränsar presidiets/utskottens möjligheter att bjuda in utomstående i de former som är lämpliga, och å andra sidan inte tvinga presidiet/utskotten att ta emot alltför många organisationer eller ta upp frågor som inte är relevanta för dess arbete.

Den svenska delegationen har inget att invända mot kontakter mellan avgående och tillträdande ordförandeskap för att säkerställa kontinuitet i Nordiska rådets verksamhet. Tanken på någon form av "ordförandegrupp" går längre, och väcker en rad principiella och praktiska frågor som inte är tillräckligt belysta i midtvejsrapporten. Till dem hör vilka befogenheter och uppgifter gruppen skulle ha, hur den *de facto* ska vara sammansatt och hur det kan säkerställas att överenskommelser inom en sådan grupp är tillräckligt förankrade inom rådet. Vidare skulle gruppens förhållande till framför allt presidiet behöva klargöras.

De olika rådsorganen tillsätter redan i nuläget rapportörer med uppgift att följa vissa frågor eller politikområden. Den svenska delegationen anser att denna arbetsform ofta kan vara givande, och ser gärna en ökad användning av rapportörskap. De bör gälla frågor eller sakområden som är centrala för respektive rådsorgan. Utöver att allmänt följa utvecklingen och ta initiativ till förslag etc. kan uppdragen från fall till fall behöva avgränsas eller på annat sätt preciseras.

En diskussion om ansvarsområdena för Nordiska rådets utskott välkomnas. Utöver att det kan finnas skäl att omfördela sakområden anser den svenska delegationen att avgränsningen mellan utskottens ansvarsområden ibland är otydlig. Utskottens arbetsformer kan förmodligen

Postadress
Sveriges Riksdag
SE-100 12 Stockholm

Besöksadress
Mynttorget 4

Telefon
08-786 40 00

Telefax
08-786 61 29

effektiviseras. Vidare bör möjligheten att använda videokonferenser och annan ny teknik, t.ex. för att möjliggöra en snabbare hantering av ärenden, övervägas.

Inom ramen för nuvarande stadgar bör arbetsformerna för Nordiska rådets sessioner ses över. Utgångspunkten ska vara ökad aktivitet och delaktighet hos rådsdeltagarna och att ge stimulans och nya idéer. En dialog med de ansvariga fackministrarna bör bygga på respektive ministers ansvarsområde i den nationella regeringen.

Den svenska delegationen ser positivt på att presidiet och utskotten mer systematiskt än hittills följer utvecklingen inom EU på sakområden som är centrala för respektive rådsorgan. Däremot ser delegationen inte något behov av att Nordiska rådet etablerar ett kontor i Bryssel.

Att utvidga det internationella arbetet ytterligare reser frågor om Nordiska rådets befogenheter och uppgifter i förhållande till de nordiska parlamenten som sådana och till andra interparlamentariska organ där de är representerade, och vilken typ av mandat representanter för Nordiska rådet skulle kunna ha. Dessa frågor behöver övervägas ytterligare innan nya initiativ tas.

Nordiska rådets förhållande till ministerrådet

När det gäller samspelet mellan Nordiska rådet och ministerrådet instämmer den svenska delegationen i att det är önskvärt att snabbare se resultat av initiativ från rådets sida. Det är också önskvärt att diskussionen om olika initiativ försiggår på politisk nivå, mellan parlamentariker och regeringsledamöter. Samtidigt vill delegationen betona vikten av realism, och av dialog med ministerrådet om hur samspelet ska utformas. Delegationen anser inte att ministerrådets interna arbetssätt är en fråga för Nordiska rådet. Eventuella ändringar i förhållande till den praxis som nu tillämpas kan diskuteras inom rådet, men ståndpunkterna måste vara preliminära och en bas för vidare diskussion och överenskommelser med företrädare för ministerrådet.

- 0 0 0 -

Nordiska rådets svenska delegation ser fram emot en bred diskussion av arbetsgruppens slutliga rapport.

Postadress
Sveriges Riksdag
SE-100 12 Stockholm

Besöksadress
Mynttorget 4

Telefon
08-786 40 00

Telefax
08-786 61 29

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1539/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva

J.nr. 11-00206-1

Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer de de nordiske lands regjeringer

å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen

å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester

å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med *Polar Code*, så de nordiske land kan tale med en stemme

å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO *Polar Code*

å arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten

å bruke de erfaringer de har med Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensning av de arktiske havområder

å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder

2. Bakgrunn

Sjøfarten i de arktiske farvann vokser og tilbakegangen av den arktiske is ventes å bidra til en hurtig voksende skipstrafikk i områdene i de kommende år og årtier. Det skaper nye muligheter, men også nye utfordringer, ikke minst mht. sjøfartsikkerheten og beskyttelse av havmiljøet.

Spørsmålet ble reist på et fellesmøte i Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget i april 2010 og har vært til behandling på flere møter, hvor eksperter på området og representanter for forskjellige andre organer som arbeider med saken, har opplyst utvalgene om utfordringen og status i arbeidet med å adressere den. Utvalgene har fått innblikk i arbeidet innen for Arktisk råd og Den internasjonale maritime organisasjon (IMO), som har ansvar for å regulere skipstrafikken i internasjonale farvann. Utvalget har vært representert på flere møter og konferanser om saken, inklusive Nordisk råds konferanse i Torshavn i juni 2011, hvor rådets president, Henrik Dam Kristensen (S) bl.a. konkluderte at «enhver ansvarlig arktisk kystnation må forberede sig på, at opgaver som regulering af trafikken til havs, satellitovervågning, is-varsling, redningstjeneste og andre opgaver vil fylde mere i fremtiden».

Utvalgene har studert en ny avtale innen for Arktisk råd, som fokuserer på ettersøkning og redning av mennesker i de arktiske farvann. Forslaget dekker ikke eiendom eller miljøbeskyttelse. I forslaget fordeles de arktiske farvann opp i områder hvor de enkelte land har ansvar. Endring av nasjonal lovgivning anses ikke å være nødvendig. Det er tale om at hvert land betaler for sin innsats. Avtalen utelukker ikke at enkelte land kan bli enige om bilaterale eller multilaterale ordninger innenfor sine respektive ansvarsområder.

Videre har utvalgene satt seg inn i arbeidet som Arktisk råds beskjeftiger seg mht. til forebyggelse, beredskap og tiltak ved miljøulykker i de arktiske områder. Arktisk råds arbeidsgruppe på dette område, EPPR-gruppen har belyst de utfordringer man står overfor mht. til økende skipstrafikk og større fartøy, manglende infrastruktur, store avstander, sårbare miljøer, manglende kunnskap om hvordan olje og farlige stoffer (HNS) oppfører seg i kalde farvann, mørke, kulde og is. Noen av de arktiske land mener at det er behov for en avtale om opprensing etter ulykker. På Arktisk råds møte i Nuuk ble det besluttet å igangsette arbeidet med å utvikle et forslag til en internasjonal avtale for å håndtere arktisk marin oljeforurensning.

Utvalgene er informert om pågående arbeid i IMO hvor ambisjonen er å utarbeide bindende regler for skip som opererer i internasjonale farvann i polarhavene. Det er tale om tekniske krav, som kommer i tillegg til de generelle krav, og har som formål å gjøre skipene bedre til å klare arktiske forhold. Det er oppnådd enighet om de grunnleggende prinsipper, men det vil ta tid å utarbeide et forslag som alle kan enes om. En beslutning ventes i 2015.

Det er økende trafikk av skip med flere hundrede eller opptil flere tusende passasjerer som seiler i de farlige arktiske farvann. Utvalgene er informert om at noen rederier frivillig har begynt å seile parvis for å kunne hjelpe hinannen hvis en ulykke skulle inntreffe. Videre stilles det noen steder krav om parvis seilas innen for det nasjonale farvann. Dette finner utvalget positivt.

Utvalgene mener at beredskapen i Arktisk kan og bør styrkes fra dagens nivå. Samtidig vil utvalgene unngå at det dermed skapes forventninger om at beredskap i de arktiske farvann kan komme på samme nivå som i andre farvann. Det bør ikke skapes en illusjon om at redning er mulig i de

Nordisk Råd

A 1539/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 11-00206-1

arktiske områdene. Derfor bør det legges vekt på det forbyggende arbeidet, inklusive nye og bedre sjøkart samt fremme språkforståelse.

Utvalgene ønsker å poengtere at Arktisk råd er det primære forum for et bredt samarbeid om arktiske spørsmål. Derfor bør eventuelle nordiske tiltak avstemmes innenfor det bredere arktiske samarbeidet.

3. Høring

Utvalgene har ved utarbeidelsen av dette forslaget hørt representant for Arktisk råd angående den nye SAR-avtale. Videre har ordføreren for Arktisk råds arbeidsgruppe for sjøfartsikkerhet (EPPR) orientert gruppen om det arbeid som foregår under Arktisk råd. Formannen for IMOs arbeidsgruppe som arbeidet med forslaget om *Polar Code* har orientert utvalget om status i arbeidet i IMO. I tillegg har Miljø- og naturressursutvalget også hørt synspunkter fra den lokale beredskapssjef i Ilulissat.

4. Utvalgets synspunkter

Med hensyn til sjøfartssikkerhet, så kan det konstateres at det hovedsakelig er tale om to pågående internasjonale prosesser som adresserer utfordringen, nemlig Arktisk råd og Den internasjonale maritime organisasjon (IMO). Derfor har utvalget lagt vekt på å studere hva som er gjort av disse organisasjoner for å fremme sjøfartsikkerhet i Arktisk.

Oppfølgning på SAR-avtalene
Arktisk råd har på sitt møte i Nuuk i mai 2011 vedtatt avtale om ettersøkning og redning (SAR-avtalen). Det er tale om den første overnasjonale juridisk bindende beslutning som Arktisk råd treffer. På samme møte som avtalen ble vedtatt, ble det besluttet å igangsette et arbeid med å utvikle et forslag til en internasjonal avtale for å håndtere arktisk marin oljeforurensning. Ovennevnte aktiviteter er uttrykk for den generelle bedømming, at ettersøknings- og redningsoppgavene i området kan bli så store at de ikke kan håndteres av et enkelt land alene. Ifølge SAR-avtalen fordeles de arktiske områder opp i soner hvor de enkelte land har ansvar. De nordiske land har ansvar i flere soner. Avtalene definerer hvem som har ansvar og forplikter landene til å formidle informasjon, og hjelpe ved søkning og redning i en annen sone hvis det kommer ønsker om dette fra den som har ansvar for sonene. Avtalen utelukker ikke et nærmere samarbeid mellom de land som finner det ønskelig.

Utvalgene mener at SAR-avtalen aktualiserer forslag nr. tre og fire i Stoltenbergrapporten[1] om opprettelsen av et nordisk system for havovervåkning, og en nordisk maritim innsatsenhet bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester. Her kan erfaringen med *"Barentswatch"* med fordel brukes.

Nordisk samarbeid for å fremme IMOs arbeid
Det pågående arbeid i IMO, den internasjonale maritimorganisasjon, om å oppdatere *"Guidelines for Ships Operating in Arctic Ice-Covered Waters"* vurderer utvalget som meget viktig. Arbeidet har som ambisjon å utarbeide bindende regler for skip som opererer i internasjonale farvann i polarhavene. Det er tale om tekniske krav, som kommer i tillegg til de generelle krav, og har som formål å gjøre skipene bedre til å klare arktiske forhold. Ifølge den informasjon som utvalgene fikk presentert på sitt møte i mars 2011, kan man vente at IMO vil kunne godkjenne reglene i 2015. Videre, menes det å kunne fremme arbeidet i IMO hvis de nordiske land kan tale med en stemme. Derfor mener utvalgene at de nordiske land bør forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det

[1] Nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk. Forslag overlevert de nordiske utenriksministrene på ekstraordinært nordisk utenriksmøde, 9. februar 2009.

pågående arbeid i IMO i forbindelse med *Polar Code* så de nordiske land kan tale med en stemme.

Utvalget mener at i arbeidet med *Polar Code* bør hjemmel til tilsyn med skip i internasjonale arktiske farvann styrkes.

Utvalget er opplyst om at den økende trafikk av skip med fra flere hundrede opptil flere tusende passasjerer som seiler i de farlige arktiske farvann skaper spesielt store utfordringer. Videre, at hvis de store passasjerskip seiler parvis vil det kunne underlette redningsaksjoner ved ulykker. Derfor foreslår utvalget, at de nordiske land arbeider for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten

Utvalgene mener også at de nordiske land, som relativt store og viktige sjøfartsnasjoner, kan og bør være foregangsland hva angår skipsfart i polarhavene. Derfor mener utvalgene at de nordiske land bør, så fort det foreligger en rimelig enighet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO *Polar Code*, begynne å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering.

Miljøtrusselen
De arktiske områder er meget følsomme med hensyn til forurensning. De små arktiske samfunn har begrensede midler til å dekke enormt store kyststrekninger ved miljøulykker. I dag anses oljeutslipp fra oljeboringer på havet som en potensiell trussel i de arktiske områdene. Denne problemstilling er adressert av Arktisk råd, som har utviklet *"Offshore Oil and Gas Guidelines"*. Arktisk råd har på sitt møte i Tromsø siste år rekommandert at denne veiledning blir brukt som minimumsstandard i de nasjonale regler.

Oljeutslipp ved transport og ved sjøulykker vurderes også som en voksende trussel. Alle land som driver skipsfart har, ifølge Havrettskonvensjonen, rett til at ferdes i de arktiske farvann, så lenge de følger IMOs vedtatte regler. Det er tale om enorme havområder, som byder på mange miljøutfordringer. Dette er områder hvor det bor få mennesker og beredskapskapasiteten er begrenset.

Københavnavtalen av 1971 er grunnlaget for det nordiske samarbeidet om bekjempelse av forurensning av havet med olje eller andre skadelige substanser. Partene forplikter seg til å samarbeide for å beskytte miljøet i havet mot forurensning, som skyldes olje eller andre skadelige stoffer, som utgjør en alvorlig og overhengende trussel mot en eller flere av partenes vitale interesser. Avtalen gir retningslinjer om hvordan to eller flere nordiske land inngår i en fellesaksjon for å bekjempe forurensning.

På Arktisk råds møte i Nuuk den 12. mai 2011 ble det besluttet å igangsette et arbeid med å utvikle et forslag til en internasjonal avtale for å håndtere arktisk marin oljeforurensning. Her vil Københavnsavtalen av 1971 kunne tjene som et forbilde. Nordisk råd ser derfor at de nordiske land bruker de erfaring de har med Københavnavtalen til å utvikle en bredere internasjonal avtale for å bekjempe forurensing av de arktiske havområder.

Kostnader
Det vil kreve mange ressurser å utbygge overvåkning og redningskapasiteten i de arktiske havområder. Det kan oppnås besparelser ved samarbeid. Men det er tale om meget store geografiske områder med vanskelige værforhold. De land som er involvert er ikke folkerike. Hele Nordens befolkning på 25 millioner er like mange som det bor i Canada. Russland og USA har et langt større befolkningsgrunnlag. Økt trafikk i de arktiske havområder vil nødvendigvis ikke medføre ytterligere inntekter for de land som har ansvaret for overvåkning og redning. Det kan derfor være behov

for økt internasjonalt samarbeid og finansiering til å skaffe teknisk beredskapsutstyr i de små samfunn. Dette aktualiserer spørsmålet om hvem som skal betale for voksende overvåknings- og beredskapskostnader. Utvalgene finner det ikke rimelig at kyststater med et relativt svakt befolkningsgrunnlag skal dekke kostnadene alene. Utvalgene mener derfor at muligheten til å finne andre finansieringskilder, inklusive eventuell brukerbetaling fra skip som anvender de nye ruter eller frakter turister i området bør undersøkes. Derfor foreslår utvalgene at Nordisk ministerråd lager en utredning om hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen

å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester

å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med *Polar Code*, så de nordiske land kan tale med en stemme

å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO *Polar Code*

å arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten

å bruke de erfaringer de har med Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensning av de arktiske havområder

å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1540/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 11-00208-1

Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske

1. Utvalgets forslag

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren

å styrke det vitensskaplige grunnlaget vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse

å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

2. Bakgrunn

På Nordisk råds sesjon i Reykjavik i november 2010 ble konflikten mellom EU, Norge, Færøyene og Island om makrellfiske brakt opp i debatten. Etterfølgende er saken blitt drøftet på flere møter i Miljø- og naturressursutvalget og utvalget har to ganger uttalt seg om den.

Makrell er en meget viktig og verdifull ressurs[1]. Store naturlige svingninger i temperatur og beiteforhold gir svingninger i utbredelsen av makrell, som andre store pelagiske bestander: sild, kolmule og lodde. Klimaendringen ventes å bidra til større endringer i fremtiden som følge av den pågående og akselererende oppvarming. På grunn av disse endringer er det i de senere år kommet en stadig større andel av makrellbestanden inn i islandske og færøyske fiskerisoner.

[1] Makrellen står for en betydelig del av det pelagiske kompleks. Den pelagiske fiskebestander fiskes årlig til en verdi på ca. 10 milliarder DKK og ca. 300 fiskerfartøy er involvert i fiskeriet.

Det internasjonale havforskningsråd, ICES, har i sine anbefalinger om fiskekvoter, tilrådet at det ikke fiskes mer enn 646.000 tonn makrell i 2011. (672.000 tonn defineres som "bæredyktig", men med utgangspunkt i forsiktighetsprinsippet anbefales 646.000 tonn).

Norge og EU har i desember 2010 inngått en avtale om en fangstkvote på 580.000 ton (180.000 til Norge og 400.000 til EU, hvor av 35.000 ventes å gå til Danmark), eller omtrent 90 % av det som ICES tilråder. Island og Færøyene har etterfølgende ensidig satt en kvote på henholdsvis 147.000 og 150.000 tonn. Dermed ventes makrellfangsten i 2011, som de foregående år, overstiger det nivå som ICES tilråder. Det vil kunne føre til en nedgang i gytebestanden på 15 % fra 2010 til 2012. Det vil ikke være biologisk holdbart på sikt, og vil kunne true fiskeriet i det lange løp.

Stater som er underlagt FNs avtale om fiskeri på det åpne hav er forpliktet til å samarbeide for å sikre langsiktig bæredyktig fiske. Avtalen trådde i kraft i 2001 og de ovennevnte parter har alle ratifisert den. Avtalen nevner viktige forhold, som bør inngå i drøftelsene om fordeling av ressursene, men giver dog ikke konkrete retningslinjer om hvordan kvoten skal fordeles mellom partene. I den nåværende konflikt legger EU og Norge vekt på det historiske fiske, mens Island og Færøyene tar utgangspunkt i det faktum, at stadig større del av makrellbestanden befinner seg innen landenes fiskerisoner og er begynt å gyte innenfor landenes nasjonale fiskerisoner. Det bør nevnes at det foreligger avtaler om andre store pelagiske bestander i Nord-Atlanteren som sild, lodde og kolmule.

Etter den første behandling av saken i Miljø- og naturressursutvalget i januar 2011, uttalte utvalget:
"Nordisk Råds Miljø- og naturressursutvalg vil på det sterkeste anmode partene i den pågående makrellstriden om å komme til forhandlingsbordet snarest, med mål om å komme til enighet om høsting av makrellressursene på et bærekraftig nivå.

All historisk erfaring viser at høsting av naturressurser uten enighet og uten basis i bærekraften til ressursen, er til skade for alle parter og for fremtiden til fiskeri generelt og spesifikke fiskeslag spesielt. Basert på historiske fangstdata, utbredelsen av makrellbestanden over tid, nye vandringsmønstre og betydning for kyststatene må det kunne være mulig å komme til enighet om kvoter som sikrer en fremtid for makrellbestanden og fiskeflåten.

Utvalget oppfordrer de nordiske lands regjeringer og Nordisk ministerråd om å arbeide for å utvikle og forbedre det vitensskaplige grunnlag vedrørende utbredelsen av makrellbestanden, og dermed forbedre forutsetningene for forhandlingene om fordeling av fangsten på de enkelte land."

Uttalelsen ble sendt til de respektive nordiske fiskeriministre, EU-Kommisjonen og formannen for EU-Parlamentets ansvarlige utvalg.

EU-Kommisjonen har svart på uttalelsen. Av svaret fremgår bl.a. EU Kommisjonens vurdering, at Island med sitt makrellfiske fra 2006 har forstyrret den stabilitet i fiskeriet som EU, Norge og Færøyene hadde utviklet fra 1999. Kommisjonen erkjenner Islands og Færøyenes rett som kyststater, men minner også om de plikter som det pålegger. I brevet fra Kommisjonen henvises det til forhandlinger i Oslo i dagene i mars 2011, hvor det viste seg at partene ikke kunne komme frem til enighet om fordelingen.

På utvalgets sommermøte 2011 uttalte utvalget:
Nordisk råds Miljø- og naturressursutvalg viser til sin uttalelse av 26. januar 2011 og vil på nytt anmode partene i den pågående makrellstriden om snarest å gjenoppta forhandlingene om en fordeling av makrellressursene som alle kan godta, på et nivå som samsvarer med bærekraftig høsting. Mens det Internasjonale havforskningsrådet for 2011 har anbefalt en maksimal totalkvote på 646 000 tonn, utgjør de samlede kravene fra partene i makrellkonflikten et nivå som ligger 45 % høyere. Dette innebærer et overfiske i en størrelsesorden som, dersom situasjonen tillates å fortsette de nærmeste år, vil sette den langsiktige bærekraften i bestanden i fare. Utvalget oppfordrer de nordiske lands regjeringer og Nordisk ministerråd om å prioritere arbeidet med å finne en løsning på den pågående konflikten.

Uttalelsen ble oversendt til Nordisk ministerråd til behandling på fiskeriministrenes sommermøte (MR-FJLS).

3. Høring

Forslaget har ikke vært til høring. Men på Miljø- og naturressursutvalgets møte den 22. januar 2011 i Esbo informerte Kjartan Hoydal fra NEAFC (*North East Atlantic Fisheries Commission*) utvalget om makrellkonflikten. Videre har utvalget mottatt informasjon fra islandske, færøyske og norske myndigheter.

4. Utvalgets synspunkter

Et utgangspunkt for Miljø- og naturressursutvalgets vurdering av saken er det faktum at det er tale om en konflikt som direkte vedrører Danmark, som fisker en betydelig del av EUs kvoter, Island, Færøyene og Norge. Videre er det tale om en prinsipiell viktig sak for Norden, nemlig en bærekraftig utnyttelse av naturressurser, som i dette tilfellet er truet.

Klimaendringen skaper en dynamikk som fører til kontinuerlige endringer i fiskeområdene for de pelagiske fiskestammene. Nordisk ministerråd har adressert denne utfordringen på en konferanse i Tórshavn i september 2010. På Konferansen ble det satt fokus på de store bestander av sild, makrell, lodde[2] og kolmule, som ferdes vidt over Nord-Atlanteren. På konferansen ble det reist flere ideer om mulige forvaltningstiltak, som kunne skape en bedre forutsetning for å løse nåværende og fremtidige konflikter om retten til å fiske. Foruten de kjente kriterier som historisk fiske, gyting, soneutbredelse, bidrag til fiskeriundersøkelser og adgang til fiskeriet samt avhengighet av fiskeri, ble også felles forvaltning, felles flåte samt auksjon av kvoter introdusert. Utvalget mener at Nordisk ministerråd med fordel skal følge opp på konferansen.

På konferansen *"Seas the Future"* i Tórshavn i juni 2011, satte Nordisk ministerråds generalsekretær Halldór Ásgrímsson fokus på saken i sin åpningstale. Han minnet om verdiene i det pelagiske fiskeri. Han henviste til at vi var vitne til nye og uventete migrasjonsmønstre, og at vi var nødt til å forholde oss til disse endringer. Dynamikken i havet betyder at nåværende nasjonale forvaltningssystemer er statiske og ufleksible og ute av tritt med virkeligheten. Han oppfordret kyststatene til å gå i gang med å utvikle en fremtidig adaptiv forvaltning med sikte på forvaltning av flere bestander, og hvor bestandene betraktes som felles eiendom med det formål å sikre en biologisk, økonomisk og sosial bærekraftig pelagisk sektor i Det nordøstlige Atlanterhavet. Han foreslo at det utvikles system med lengre tidshorisont og som maksimerer utbyttet av det pelagiske fiskeri til samfunnenes beste. Han ga uttrykk for at Nordisk ministerråd kan gå inn

---

[2]) Lodde befinner seg ved Jan Mayen, Island og Grønland og utbredelsen er mer stabil en for de tre andre nevnte fiskebestandene.

i den prosessen, hvis det er et ønske fra landene. Utvalget slutter seg til de synspunkter som Nordisk ministerråds generalsekretær har gitt uttrykk for, og mener at Nordisk ministerråd med fordel bør ta initiativ til arbeid for å utvikle forslag til system, som kan sikre en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer og redusere risikoen for konflikter.

Nordisk Råd

A 1540/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutva

J.nr. 11-00208-1

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren

å styrke det vitensskaplige grunnlag vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse

å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1541/næring

Fremlagt av:
Næringsutvalget

J.nr. 11-00207-1

Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og pris-fluktuasjoner

1. Utvalgets forslag

Næringsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke den nordiske nettkapasiteten og det nordiske el-marked, samt arbeide for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett

å understøtte utviklingen av et Nordsjønettverk, som knytter de respektive lands el-nett sammen med havmølleparker i Nordsjøen

å utvikle og gjennomføre tiltak som motvirker at prisene på el i Norden stiger meget kraftig som følge av kalde vintre, samt tiltak som gjør prisene på el mere gjennomsiktige for de nordiske forbrukere

2. Bakgrunn

Produksjon og forsyning av bærekraftig energi til rimelige priser er en av dagens største politiske utfordringer. Oppgavene er også integrert i arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser for å unngå alvorlige endringer i jordens klima. Bedre overføringskapasitet mellom de nasjonale el-nett vurderes som et effektivt middel til å styrke energiforsyningssikkerhet samt å forbedre forutsetningen for produksjon av fornybar energi. Statsministrene har satt sammenkoblingen av de nordiske el-nettverk høyt på dagsorden og ambisjonen er at i år 2015 vil Norden ha gode forutsetninger som et felles el-marked.

I 2010 opprettet Miljø-og naturressursutvalget og Næringsutvalget et rapportørskap om felles nordisk produksjon av fornybar energi bestående av Ole Vagn Christensen (S) og Anita Brodén (FP). Med utgangspunkt i rapportørskapets arbeid og anbefalinger, ble det besluttet å legge fram et forslag om harmonisering av de nordiske støtteordninger for produksjon av fornybar energi. Forslaget ble vedtatt i Reykjavik. Dessuten ble det be-

sluttet å arbeide videre med saken og utvide rapportørskapets mandat til 2011.

Til fellesmøtet i utvalgene i januar 2011 ble det satt fokus på to kommunikasjoner fra EU-Kommisjonen om den europeiske energipolitikk. Den ene setter fokus på energiinfrastruktur og prioriteringer i 2020. Den annen er strategi for konkurransedyktig, bærekraftig og sikker energi. Begge kommunikasjoner skal leses i sammenheng og i lys av EUs tre 20 % mål (20 % mindre utslipp av klimagasser, 20 % økning i energieffektivitet og 20 % av energi fra fornybar energiressurser innen 2020). På møtet var det enighet om å arbeide videre med saken med fokus på EUs plan for energiinfrastruktur fra et nordisk perspektiv. Videre, å vurdere behov for ytterligere nordiske tiltak for å fremme energieffektivitet.

På utvalgenes sommermøter i 2011 presenterte rapportørskapet flere forslag om nye initiativer fra Nordisk råds side. Utvalgene besluttet at fremme saken som utvalgsforslag.

3. Utvalgets synspunkter

Pan-europeisk infrastruktur i et nordisk perspektiv
Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget er av den oppfatning at den planlagte utbygging av et pan-europeisk elektrisitetsnett vil ha konsekvenser for fire nordiske land, dog ikke Island. Det nordiske elmarkedet er i dag utvidet til å omfatte Estland i øst og Tyskland i syd. Fra Tyskland går forbindelsen videre til flere europeiske land. EUs plan er at hele regionen skal være tilkoblet samme transmisjonslinjer for elektrisk kraft for å styrke forsyningssikkerheten og støtte økt satsning på fornybar energi: Solenergien i Syd-Europa, vindenergien ved kystene og havmølleparkene, vannkraften i nord og alpeområdene skal kunne spille sammen.
Norden har erfaringer med samarbeid på elektrisitetsmarkedet og grensekryssende elektrisitet. Dette er nyttige erfaringer som kan anvendes i et bredere europeisk perspektiv.

Norden og alle europeiske land har planer om å øke produksjonen av fornybar energi og samtidig holde fast i målet om forsyningssikkerhet. En forutsetning for dette er økt samarbeid hvor de ulike nettverk støtter opp om hverandre. Det foregår undersøkelser og dialog mellom Norge og henholdsvis Tyskland og England om forutsetningen for to transmisjonslinjer for elektrisk kraft tvers over Nordsjøen, som vil forbinde Norge direkte med de nevnte land. Forbindelsen vil kunne være på plass i perioden 2017 til 2020. Videre er det planer om en transmisjonslinje direkte mellom Sverige og Tyskland. Danmark har i samarbeid med Holland planer om et overføringsnett til havs.

Det vil ikke være tilstrekkelig med nye havforbindelser. Infrastrukturen på land skal også styrkes for å kunne utnytte havforbindelsen.

Den planlagte tettere koblingen mellom de nordiske elektrisitetsnett og det øvrige Europa aktualiserer spørsmålet om hvordan strømprisen i Norden vil bli påvirket, både med hensyn til prisnivå og fluktuasjoner i prisen. Erfaringen fra det nordiske markedet viser at det kan oppstå perioder med høye priser og sterke svingninger på grunn av kaldt vær og mindre nedbør. Generelt er det forventinger om at energiprisene vil stige. Et sammenkoblet el-nett vil skape muligheter til at utvikle et mer effektivt marked. Det kan dog forventes at i land hvor prisene er relativt lave skal forbrukerne belage seg på høyere strømpriser. Det vil gi ekstra inntekter til nordiske elektrisitetsselskaper, som generelt er i offentlige eie. Det vil også underlette innledningen av fornybar energi og dermed arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser. Videre, ventes et velfungerende pan-europeisk system å bidra til større stabilitet i tilbudet og dermed redusere hyppigheten av kraftige fluktuasjoner.

Prisfluktuasjoner
Det nordiske elektrisitetsmarkedet har fra 1995 fram til i dag utviklet seg fra å være fire nasjonale markeder til å bli ett felles nordisk marked, som vurderes som det mest harmoniserte mellomstatlige el-marked i verden. Det har skapt nye muligheter og forutsetninger for å utbygge bruken av fornybar energi, men også nye utfordringer. En av utfordringene er prisfluktuasjoner, som i vinteren 2009-2010 samt 2010-2011, fikk prisene på el i Norden til å stige meget kraftig. I 2009 vedtok Nordisk ministerråd en handlingsplan for å adressere de utestående utfordringer. Resultatene av handlingsplanen har man ikke sett.

Fluktuasjoner i priser og høye priser i Norden i vinterhalvåret har skapt stor utilfredshet og konsumentene har med rette stilt spørsmål om det nordisk el-markedet fungerer som det bør. Det er viktig at det kommer svar på hvordan de store fluktuasjoner kan unngås. Videre, fra et konsumentperspektiv, er det ønskelig at det blir gjort mer gjennomskuelig hvordan og hvorfor el-prisene utvikler seg som de gjør.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Næringsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke den nordiske nettkapasiteten og det nordiske el-marked, samt arbeide for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett

å understøtte utviklingen av et Nordsjønettverk, som knytter de respektive lands el-nett sammen med havmølleparker i Nordsjøen

å utvikle og gjennomføre tiltak som motvirker at prisene på el i Norden stiger meget kraftig som følge av kalde vintre, samt tiltak som gjør prisene på el mere gjennomsiktige for de nordiske forbrukere

Oslo, 21. september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1542/næring

Fremlagt av:
Næringsutvalget

J.nr. 11-00274-1

Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning

1. Utvalgets forslag

Næringsutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle felles metoder til å måle utviklingen av energieffektivitet innenfor rammen av en felles handlingsplan, som setter ambisiøse og forpliktende mål om energieffektivitet og følger opp på hvordan målene oppnås

å utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt, utviklingen av et pan-europeisk elektrisitetsnett

å styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi, som adresserer et mangfold av mulige løsninger innenfor fornybar energi, som biogass, solenergi og bølgekraft, i tillegg til vindkraft

2. Bakgrunn

Produksjon og forsyning av bærekraftig energi til rimelige priser er en av dagens største politiske utfordringer. Oppgavene er også integrert i arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser for å unngå alvorlige endringer i jordens klima. Økt energieffektivitet vurderes som en av de sterkeste midler til å styrke energiforsyningssikkerhet samt redusere utslipp av klimagasser og andre forurensende stoffer.

I 2010 opprettet Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget et rapportørskap om felles nordisk produksjon av fornybar energi bestående av Ole Vagn Christensen (S) og Anita Brodén (FP). Med utgangspunkt i rapportørskapets arbeid og anbefalinger, ble det besluttet å legge fram et forslag om harmonisering av de nordiske støtteordninger for produksjon

av fornybar energi. Forslaget ble vedtatt i Reykjavik (Rek. 21/2010/næring). Dessuten ble det besluttet å arbeide videre med saken og utvide rapportørskapets mandat til 2011.

Til fellesmøtet i utvalgene i januar 2011 ble det satt fokus på to kommunikasjoner fra EU-Kommisjonen om den europeiske energipolitikk. Den ene setter fokus på energiinfrastruktur og prioriteringer i 2020. Den annen er strategi for konkurransedyktig, bærekraftig og sikker energi. Begge kommunikasjoner skal leses i sammenheng og i lys av EUs tre 20 % mål (20 % mindre utslipp av klimagasser, 20 % økning i energieffektivitet og 20 % av energi fra fornybar energiressurser innen 2020). På møtet var det enighet om å arbeide videre med saken med fokus på EUs plan for energiinfrastruktur fra et nordisk perspektiv. Videre, å vurdere behov for ytterligere nordiske tiltak for å fremme energieffektivitet.

På utvalgenes sommermøter i 2011 presenterte rapportørskapet flere forslag om nye initiativer fra Nordisk råds side. Utvalgene besluttet at fremme saken som utvalgsforslag.

3. Utvalgets synspunkter

Energieffektivitet
Det råder bred enighet om at det er mange muligheter til å forbedre energieffektivitet med eksisterende teknologier. Faktisk finnes det knapt en mer effektiv vei til å adresse både energi- og klimautfordringen enn med energieffektivisering. Ifølge beregninger fra EU-Kommisjonen vil økt energieffektivitet potensielt kunne spare hver borger i EU 1.000 euro årlig. Spesielt innenfor bygnings- og transportområdet kan fruktene av økt energieffektivitet høstes. EU vurderer at det vil være økonomisk å forbedre energieffektiviteten i husholdninger med knapt 25 % og innenfor transport med over 20 %. Ytterligere forskning og utvikling, og høyere energipriser, vil bidra til ennå høyere tall.

Nordisk ministerråd har arbeidet med energieffektivitet og i 2010 ble det besluttet at energieffektivisering skulle ligge høyt på den politiske dagsorden for det nordiske energisamarbeidet og i forbindelse med EU. Arbeidet med energieffektivitet inngår i ministerrådets globaliseringsinitiativ og en nordisk arbeidsgruppe er opprettet for å underbygge nordisk samarbeid på dette området. Det er igangsatt et fyrtårnprosjekt om klimavennlig byggeri som får 30 MDKK i perioden 2011-2014, med tillegg fra forskjellige nasjonale programmer. Videre er det igangsatt et energi- og transportprogram, hvor den første utlysning hadde et budsjett på 12 MNOK.

Under våren 2011 er det stillet spørsmål til de nordiske lands regjeringer om arbeidet med energieffektivitet. Svarene fra regjeringene har vært mangelfulle og gir det generelle inntrykk, at det er behov for mer forpliktende og målrettet innsats for å fremme energieffektivitet i de nordiske land og i det nordiske samarbeidet.

I en kommunikasjon fra Kommisjonen konstateres at EU er godt på vei med å oppnå målet om 20 % fornybar energi i 2020 og å redusere utslipp av klimagasser med 20 %. Men det går ikke så godt med målsetning om 20 % økning i energieffektivitet. EUs kommisær på klimaområdet Connie Hedegaard hevder at det ikke er en tilfeldighet. Målene om fornybar energi og utslipp av klimagasser er juristisk bindende, mens det ikke gjelder for energieffektivitetsmål, hvor medlemslandene kun er forpliktet til å utvikle nasjonale planer for energieffektivitet.

Innenfor det europeiske samarbeidet har det ikke vært vilje til å sette forpliktende mål for energieffektivitet. Erfaringen viser at uforpliktende hensiktserklæringer ikke har samme effekt som klart målbare og bindende mål. Derfor er det utvalgenes vurdering at Norden bør gå foran på dette

området, og de nordiske land skal bli enige om forpliktende mål om energieffektivitet, som vedtas på et møte mellom de respektive ministre eller statsministrene, og at det bør være en avtale som forankres i de nasjonale parlamenter. Utvalgene mener at ambisjonen bør være mål som overstiger EUs ikke juridisk bindende 20 %.

For å oppnå målene på mest effektiv måte er det behov for tette samarbeid, som bør ta utgangspunkt i en nordisk handlingsplan. I handlingsplanen formuleres målsetningene og det utvikles en felles referanseramme og metoder for å måle utvikling av energieffektivitet, for å gjøre det mulig å sammenlikne resultatene i arbeidet. Planen kan med fordel ta utgangspunkt i EU-Kommisjonens meddelelse om energieffektivitetsplan 2011, men skal være mer forpliktende og ambisiøs. Nordisk ministerråd kan med fordel utvikle handlingsplanen, og bør i arbeidet inngå i dialog med Nordisk råd.

I lys av overstående, mener utvalgene at det i Norden bør utvikles felles metoder til å måle utviklingene av energieffektiv og at Norden setter seg ambisiøse og forpliktende mål om energieffektivitet, som blir fulgt opp med en nordisk handlingsplan om hvordan målene kan oppnås

North Sea Grid Initiative skaper muligheter for nordisk næringsliv
Flere land har planer om kraftig utbygning av havmøller i Nordsjøen. Hvis alle planer blir realisert kan Nordsjøen bli et meget viktig ledd i forsyning av elektrisitet i regionen.

Norge, Danmark og Sverige har i desember 2010 inngått en avtale med UK, Irland, Frankrike, Tyskland og Beneluxlandene om å undersøke forutsetningen for et el-nett i Nordsjøen. Ideen er å forbinde havmølleparker i Nordsjøen i et Nordsjø-el-nett som så kan distribuere kraften til det land som måtte ha behov for det til enhver tid. Dette ses som et alternativ til å forbinde de enkelte havmølleparker direkte til vedkommende lands elsystem. En utredning om de tekniske og økonomiske forutsetninger pågår. Utredningen involverer de ovennevnte land og EU-Kommisjonen og skal være klar i slutten av 2012.

Det er utvalgets vurdering at *North Sea Grid* (NSG) er et meget interessant forslag sett fra et nordisk perspektiv. Det handler om et prosjekt som vil ha innvirkning på sikkerheten i energiforsyning og lønnsomhet i elektrisitetssektoren. Videre vil det kunne gi muligheter for *offshore* energinæring, og det skaper muligheter for leverandørindustrien i Norden. Gjennom det felles nordiske el-markedet er det utviklet kunnskap om styring og innpasning av forskjellige el-systemer. Det er kunnskap som vil bli etterspurt i andre deler av regionen. Derfor mener utvalget at de nordiske land bør gjøre en innsats for å forbedre forutsetningene for nordisk næringsliv deltakelse i den fremtidige utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt utviklingen av et pan-europeisk elektrisitetsnett. En utredning som kartlegger nordisk spisskompetanse på området og identifiserer mulige politisk tiltak vil være et steg i den retning.

I lys av ovenstående mener utvalgene at Nordisk ministerråd bør utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt, utviklingen av et pan-europeisk elektrisitetsnett

Forskning og innovasjon på energiområdet
I forbindelse med Nordisk ministerråds globaliseringsinitiativ er det igangsatt et nordisk innovasjonsprogram for å fremme lavenergi og klimavennlig byggeri i perioden 2011-2014. Videre har ministerrådet innenfor globaliseringsinitiativet startet programmet energi og transport for perioden 2010-2012, med fokus på elektrisk transport, drivstoff og transportsyste-

mer. Nordisk energiforskning (NEF) har nylig lansert et program for bæredyktige energisystemer i 2050.

Ovennevnte eksempler viser at fokus på energi og klima, har vært en høyt prioritert oppgave i Nordisk ministerråd de seneste årene. Energi ventes fortsatt å være en av Nordens største utfordringer i årene som kommer. NEF spiller en nøkkelrolle i det nordiske energisamarbeidet. En hovedoppgave for NEF er å knytte forskningen og energipolitikken tettere sammen, og samtidig å koble inn industrien. Utvalget mener at det er behov for ytterligere tiltak for å styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi, som adresserer et mangfold av mulige løsninger innenfor fornybar energi, som biogass, solenergi og bølgekraft, i tillegg til vindkraft

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Næringsutvalget at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utvikle felles metoder til å måle utviklingen av energieffektivitet innenfor rammen av en felles handlingsplan, som setter ambisiøse og forpliktende mål om energieffektivitet og følger opp på hvordan målene oppnås

å utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt, utviklingen av et pan-europeisk elektrisitetsnett

å styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi, som adresserer et mangfold av mulige løsninger innenfor fornybar energi, som biogass, solenergi og bølgekraft, i tillegg til vindkraft

Oslo, 21. september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Utvalgsforslag om hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder

1. Utvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* utvikle et integrasjonsbarometer i Norden
2) *å* oppfordre til økt deltakelse av kvinner og menn med annen etnisk bakgrunn enn nordisk i råd, utvalg, styrer, verv og organisasjoner i Norden
3) *å* sette ned en nordisk "*task force*" på ministernivå for å arbeide frem et ti-punkts handlingsprogram for hvordan de nordiske regjeringene i fellesskap vil skape et mer inkluderende samfunn i Norden
4) *å* utvikle en nordisk helseplan med fokus på sosiale forskjeller innen helseområdet, og komme med forslag om forebyggende tiltak med nordisk nytteverdi
5) *å* ta initiativ til en konferanse som analyserer sosiale støtte- og trygdeordningers effekt på deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv
6) *å* stimulere til økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor for å få til en utvikling av sosialt partnerskap
7) *å* kartlegge den nordiske boligpolitikken med særlig fokus på konkrete tiltak for å fremme variert boligtilbud
8) å i verksette tiltak for å sikre en positiv språkutvikling i god tid før skolestart
9) *å* arrangere en konferanse om Rinkebyskolens virkemidler og erfaringer med å skape en inkluderende skole for alle

10) *å* samle inn data fra de nordiske landene, Grønland, Åland og Færøyene om praksis for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskompetanse, og vurdere tiltak som kan styrke ordningen og gjøre den smidigere, uten at kvaliteten blir dårligere

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har valgt «*Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder*» som hovedtema for 2011. Velferdsutvalget har søkt kunnskap fra eksperter og relevante institusjoner i Norden og fra nordiske ministre, som har ansvaret for området integrering og inkluderingsarbeid på nasjonalt nivå. Det har vært Helse- og omsorgsminister Paula Risikko (Fin), Integrasjonsminister Erik Ullenhag (SE) og statssekretær Henriette Westhrin (NO) i Barne-, og Likestillings- og Inkluderingsdepartementet.

I tillegg har Velferdsutvalget besøkt områdene: Rinkeby og Rosengård (SE), og Gellerupparken og Mjølnerparken (DK), som alle har betydelige utfordringer med tanke på integrering. Utvalget har vært i dialog med kommunepolitikere, politi, skolevesenet, sosialforvaltningen, arbeidsformidlingen, foreninger, frivillig sektor og andre aktuelle aktører, for å belyse det arbeidet som gjøres.

Den 2. november 2010, under sesjonen i Reykjavik, Island, bestemte Velferdsutvalget seg for å ta utgangspunkt i den forrige danske koalisjonsregjerings forslag om; «*Ghettoen tilbage til samfundet: Et opgør med parallelsamfund i Danmark*», fra oktober 2010, og anvende ordet «ghettofisering» i utvalgsforslaget. Velferdsutvalget merker seg at det er et kontroversielt ord å bruke, som de fleste andre nordiske land har et anstrengt forhold til.

Velferdsutvalget er klar over at hovedtema for 2011, "Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder", er et meget politisert tema. Det er politisk enighet om at det eksisterer store utfordringer i form av utvikling av parallellsamfunn i Norden, men forslag til løsninger og tiltak er meget forskjellig ut fra partitilhørighet. Velferdsutvalget mener at selv om dette er en vanskelig debatt, er det viktig å analysere problematikken og sette fokus på vellykkede tiltak og "*best practice*" i de nordiske land.

I utvalgsforslaget skiller Velferdsutvalget ikke mellom ulike typer av innvandring, som flyktning, asylsøker eller arbeidsinnvandrer. Det er åpenbart at integreringstiltakene må møte de ulike utfordringene som ulike grupper av innvandrere har, alt fra de som er analfabeter og kommer fra en kultur som er veldig forskjellig fra de nordiske landenes kulturer, til de som kommer fra europeiske land, som kanskje kun har språket som en barriere for å integreres i Norden.

Velferdsutvalget vil bemerke at tematikken har vært omfattende og at det kun har vært mulig å skrape litt på overflaten av dype strukturelle problemstillinger innenfor integrasjonsområdet. Det er likevel helt nødvendig å ta utenforskapet i de nordiske land, Grønland, Åland og Færøyene meget alvorlig, at vi alle må ta ansvar for inklusjon av andre medmennesker, og bidra til å få mennesker til å føle seg som en del av en helhet i de nordiske samfunn.

Velferdsutvalget viser til bilaget som ligger ved Utvalgsforslag A 1543/velferd, som utdyper de problemstillinger Velferdsutvalgets medlemmer har fokusert på under arbeidet med hovedtema 2011, om hva som kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder.

3. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* utvikle et integrasjonsbarometer i Norden
2) *å* oppfordre til økt deltakelse av kvinner og menn med annen etnisk bakgrunn enn nordisk i råd, utvalg, styrer, verv og organisasjoner i Norden
3) *å* sette ned en nordisk "*task force*" på ministernivå for å arbeide frem et ti-punkts handlingsprogram for hvordan de nordiske regjeringene i fellesskap vil skape et mer inkluderende samfunn i Norden
4) *å* utvikle en nordisk helseplan med fokus på sosiale forskjeller innen helseområdet, og komme med forslag om forebyggende tiltak med nordisk nytteverdi
5) *å* ta initiativ til en konferanse som analyserer sosiale støtte- og trygdeordningers effekt på deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv
6) *å* stimulere til økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor for å få til en utvikling av sosialt partnerskap
7) *å* kartlegge den nordiske boligpolitikken med særlig fokus på konkrete tiltak for å fremme variert boligtilbud
8) å i verksette tiltak for å sikre en positiv språkutvikling i god tid før skolestart
9) *å* arrangere en konferanse om Rinkebyskolens virkemidler og erfaringer med å skape en inkluderende skole for alle
10) *å* samle inn data fra de nordiske landene, Grønland, Åland og Færøyene om praksis for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskompetanse, og vurdere tiltak som kan styrke ordningen og gjøre den smidigere, uten at kvaliteten blir dårligere

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

København den 1. november 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Lúðvík Geirsson (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), leder
Solveig Horne (FrP)
Sonja Mandt (A)

BILAG:

Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Velferdsutvalget har valgt «*Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder*» som hovedtema for 2011. Velferdsutvalget har søkt kunnskap fra eksperter og relevante institusjoner i Norden og fra noen av de nordiske ministre, som har ansvaret for området integrering/inkluderingsarbeidet på nasjonalt nivå. Det har vært Helse- og omsorgsminister, Paula Risikko (Fin), Integrasjonsminister, Erik Ullenhag (SE) og statssekretær Henriette Westhrin (NO) i Barne-, og Likestillings- og Inkluderingsdepartementet.

I tillegg har Velferdsutvalget besøkt områdene Rinkeby og Rosengård (SE), og Gellerupparken og Mjølnerparken (DK), som alle har betydelige utfordringer med tanke på integrering. Utvalget har vært i dialog med kommunepolitikere, politi, skolevesen, sosialforvaltning, arbeidsformidling, foreninger, frivillig sektor og andre aktuelle aktører, for å belyse det arbeidet som gjøres.

Den 2. november 2010, under sesjonen i Reykjavik, Island, bestemte Velferdsutvalget seg for å ta utgangspunkt i det som nå er den forrige danske koalisjonsregjeringens forslag om; «*Ghettoen tilbage til samfunde: Et opgør med parallelsamfund i Danmark*», av oktober 2010, og anvende ordet "ghettofisering" i utvalgsforslaget. Velferdsutvalget merker seg at det er et kontroversielt ord å bruke, som de fleste andre nordiske land har et anstrengt forhold til.

Velferdsutvalget er klar over at hovedtema for 2011, "Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder", er et meget politisert tema. Det er politisk enighet om at det eksisterer store utfordringer i form av utvikling av parallellsamfunn i Norden, men forslag til løsninger og tiltak er meget forskjellig ut fra partitilhørighet. Velferdsutvalget mener at selv om dette er en vanskelig debatt, er det viktig å analysere problematikken og sette fokus på vellykkede tiltak og "*best practice*" i de nordiske land.

Bruk av ordet ghetto
Ghetto ble tidligere brukt som en betegnelse på jødekvarter i en by, senere ble det brukt om ghettoer i de store amerikanske byene hvor grupper av mennesker lever mer eller mindre avsondret fra resten av samfunnet. I Danmark brukes ordet ghetto som en vanlig betegnelse på områder som har en konsentrasjon av problemstillinger etter gitte kriterier, og som gjør at området skiller seg ut som et sosialt utsatt område.

En identifikasjon av en ghetto i Danmark er etter følgende kriterier:
Hvis det er 1000 eller flere beboere, og hvis minst to av de tre nedenstående kriteriene er oppfylt;

1. Andelen av innvandrere og etterkommere fra ikke-vestlige land overstiger 50 %
2. Andelen av 18-64-åringer uten tilknytning til arbeidsmarkedet eller utdannelse overstiger 40 %, (oppgjort som gjennomsnitt over de seneste fire år)
3. Antallet som er dømte for overtredelse av straffeloven, våpenloven eller lov om euforiserende stoffer pr 10.000 innbygger overstiger 270 personer, (oppgjort som gjennomsnitt over de seneste fire år)

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Københavns kommune har laget en egen «Inklusjonspolitikk 2011-2014» hvor kommunen vil bruke ordet «inklusjon». Planen er ment å fremme tanker rundt "hva kan jeg gjøre for å ta
ansvar — bli en del av samfunnet". Visjonen er at København skal bli den beste integrerte storby i Europa 2014.

I Norge kan ordet ghetto brukes i den offentlige debatt, men ofte i en mer populistisk form. I forskningen beskrives begrepet ghetto ofte med fire kjennetegn: homogenitet, tvang, isolasjon og slum, og at en i Norge ikke ønsker å bruke dette begrepet ut fra uheldige assosiasjoner og eventuelle misforståelser knyttet til bruken av ordet. Betegnelsen er mer i retning av en bokonsentrasjon av personer (med innvandrerbakgrunn), med dårligere sosialøkonomiske levekår enn befolkningen for øvrig.

Sverige og Finland har ingen tradisjon for å anvende ordet i den offentlige debatten. Her anvendes ordet sosialt utsatte eller en konsentrasjon av sosioøkonomiske utsatte.

Velferdsutvalget vil påpeke at bruken av ordet "ghettofisering" har hatt en positiv effekt i arbeidet med utvalgsforslag ved at det har vist seg å ha en positiv effekt i form av en konkretisering av problemstillingene. Velferdsutvalget har tatt opp bruken av ordet ghetto med forskjellige aktører, og en form for bevisstgjøring av hva som skiller en ghetto og et sosialt utsatt område har blitt tydeligere uttalt.

Det er uenighet i Velferdsutvalget om bruken av ordet ghetto. Deler av utvalget mener det er stigmatiserende for sosialt utsatte områder med stor andel beboere som er sosioøkonomiske ressurssvake. Stigmatiseringen kan få følger for de som er bosatt der, fordi det kan bidra til at de kan få problemer bl.a. med å få jobb, fordi arbeidsgivere kan være betenkt over å ansette folk som kommer fra områder med sosiale problemer som høy kriminalitet, fattigdom, og mange ufaglærte som har lite skolegang og annet. Andre deler av Velferdsutvalget mener bruken av ordet er med på å konkretisere problematikken rundt et boligområde med en for høy konsentrasjon av en ensartet befolkningsgruppe med samme type problemstillinger.

I utvalgsforslaget skiller Velferdsutvalget ikke mellom ulike typer av innvandring, som flyktning, asylsøker eller arbeidsinnvandrer. Det er åpenbart at integreringstiltakene må møte de ulike utfordringene som ulike grupper av innvandrere har, alt fra de som er analfabeter og kommer fra en kultur som er veldig forskjellig fra de nordiske landenes kulturer, til de som kommer fra europeiske land, som kanskje kun har språket som en barriere for å integreres i Norden.

Generelt om Den nordiske velferdsmodellen

Den nordiske velferdsmodellen baserer seg på en sterk solidaritet mellom forskjellige samfunnsgrupper og generasjoner i landene. For at den nordiske velferdsmodellen skal være bærekraftig, kreves det at de samlede nettobidragene er tilstrekkelig store til å dekke de samlede nettoverføringene over tid. Det faktiske finansieringsbehovet vil blant annet avhenge av befolkningens alderssammensetning og yrkesdeltakelse.

Ett bærende prinsipp for den nordiske velferdsmodellen er kollektiv finansiering av individuelle rettigheter. Retten til å benytte seg av tjenestetilbudet i velferdsstaten, eller til å få utbetalt ytelser til livsopphold, er knyttet til hver enkelt person og er ikke betinget av hvor mye vedkommende tidligere har bidratt til finansieringen i form av skatt, selv om nivået på ytelsene avhenger av tidligere opptjening. På individnivå er det ingen krav om at innbetaling skal tilsvare de samlede utbetalingene - forstått som bruk av tjenester og mottak av stønader. På makronivå må de samlede inntektene være høye nok til å dekke de samlede kostnadene.

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

De nordiske landene har, innenfor rammeverket at de er små og åpne økonomier, over tid klart å kombinere økonomisk vekst og stabilitet med et velfungerende arbeidsmarked med mål om høy arbeidsmarkedsdeltakelse, jevn inntektsfordeling, høy levestandard og stor grad av sosial likhet.

Det er lagt til rette for en høy yrkesdeltakelse for alle grupper, inkludert eldre, kvinner, innvandrere og personer med nedsatt arbeidsevne. Høy yrkesdeltakelse er et sentralt mål både av økonomiske grunner, på individ og samfunnsnivå, men samtidig er deltakelse i arbeidslivet en viktig arena for sosial inkludering.

Høy yrkesdeltakelse er en forutsetning for at velferdsmodellen skal fungere og være økonomisk bærekraftig. Velferdsmodellens bærekraft vil forstås som at den skal være mulig å opprettholde og videreføre i et langsiktig perspektiv, og at samspillet mellom inntektssikring, tjenesteyting og arbeidslivets virkemåte kan videreføres uten at det underminerer finansieringen av modellen.

Det er behov for et visst nivå av skatteinntekter for å finansiere det omfattende velferdstilbudet. Jo flere som betaler skatt, desto mer bærekraftig vil velferdsmodellen være. Alle de nordiske land har et høyere skattenivå enn mange andre land, og har samtidig bevart en sterk konkurranseevne i et globalt perspektiv.

Kvalitet og kunnskap
Velferdsutvalget har merket seg at det er flere integreringsprosjekter som blir satt i gang i de nordiske landene uten at de alltid bærer preg av kunnskap om effektene av tiltaket. Det er lite involvering av brukergrupper, bruk av evalueringer og kunnskapshåndtering om tiltakene når ønsket målsetting, eller om det som blir besluttet fra overordnet myndighetsnivå, faktisk blir implementert inn i strukturene i utførerdelen.

Velferdsutvalget har flere ganger under arbeidet med hovedtema for 2011 diskutert om det ikke vil være mulig å trekke erfaringer fra andre sektorer i samfunnet inn i integreringsarbeidet, som for eksempel helsesektoren, når det gjelder krav om at tiltak/prosjekter skal være kunnskaps- og erfaringsbaserte, og ha en kunnskapshåndtering i etterkant. Samtidig er det viktig å poengtere at det må lages rom for den frivillige sektors engasjement og oppfinnsomhet til ideer og pådriverrolle i den offentlige sektor, som er helt nødvendig for en videreutvikling av et godt demokratisk og åpent samfunn for alle.

Velferdsutvalget peker på betydningen av å etablere prosjekter som er kunnskapsbaserte, har en langsiktig strategi, og som kan etterprøves.

Områder som Velferdsutvalget har prioritert i utvalgsforslaget
Arbeidslinjen som verktøy for integrering
Velferdsutvalget ser det som helt vesentlig at en stor andel av befolkningen i arbeidsdyktig alder i Norden, må inn i arbeidslivet for at de nordiske landene skal kunne opprettholde en bæredyktig nordisk velferdsmodell i fremtiden. Tallene under viser sysselsettingsrater for ulike grupper, 15-64 år, i nordiske land, EU-27 og de fem største EU landene:

Land	Menn	Kvinner	Andel eldre	Alle

			arbeidstakere (55-65)	
Norge	80,5	75,4	69,2	78,0
Sverige	76,7	71,8	70,1	74,3
Danmark	81,9	74,3	57,0	78,1
Finland	73,1	69,0	56,5	71,1
EU-27	72,8	59,1	45,6	65,9
Italia	70,3	47,2	34,4	58,7
Spania	73,5	54,9	45,6	64,3
Polen	66,3	52,4	31,6	59,2
Tyskland	75,9	65,4	53,8	70,7
Storbritannia	77,3	65,8	58,0	71,5

Kilde: Eurostat yearbook 2010, Europe in figures

Arbeidslinjen knyttes til positive verdier som sosial inkludering, aktiv deltakelse, verdighet og selvrespekt. I Norden legges det stor vekt på at alle skal ha mulighet til å bruke sine evner i et lønnet arbeidsliv. Grupper som ikke får fotfeste i arbeidslivet, sliter mest med fattigdom. Mange ikke-vestlige innvandrere er ikke godt nok integrert i lokalsamfunn og arbeidsliv. Personer med nedsatt funksjonsevne har betydelig lavere arbeidsdeltakelse enn andre. Også personer med svak helse og sosiale problemer opplever utstøting fra eller manglende inkludering i, arbeidslivet.

Arbeidslivet gir et viktig sosialt fellesskap som stønadsmottakere ikke får være en del av. Det er lønnsomt både for samfunnet og for den enkelte å kunne dra nytte av den enkeltes arbeidsevne, selv om den er lavere enn gjennomsnittet som hos noen av dem som har nedsatt funksjonsevne.

Innvandrergrupper er fremdeles overrepresentert på statistikken over individer med svak tilknytning til arbeidslivet. Det kan være en av de viktigste enkeltgrunnene til ghettofiseringen, fordi manglende tilknytning til arbeidslivet gir svak økonomi, og er til hinder for sosial inkludering og deltakelse i samfunnet. Deltakelse i arbeidslivet gir en arena som forener det å lære et nordisk språk og kultur, og få kontakt med etnisk nordiske og innvandrere som er godt integrert i samfunnet.

Velferdsutvalget merker seg at alle de nordiske landene har en betydelig politisk prioritering og fokus på arbeidslinjen som et av de viktigste tiltakene for en vellykket integrering. Det er iverksatt adskillige store programmer i alle de nordiske land for å hjelpe medmennesker som er utenfor arbeidslivet av forskjellige årsaker, enten det gjelder innvandrere eller etniske nordboere.

Kvinner og yrkesdeltakelse
Velferdsutvalget vil påpeke at innvandrerkvinners deltagelse i arbeidslivet må sees på spesielt i forhold til opprinnelsesland og kvinners tradisjoner i forhold til yrkesdeltakelse. Kvinner som kommer fra land med lavt utdanningsnivå og lav sysselsetting følger ofte sysselsettingsmønstret fra opprinnelseslandet. Det kan være en sammenheng mellom økt botid og yrkesdeltakelse, grunnet styrket nettverk og språkkunnskaper, men det er ikke entydig automatikk i denne observasjonen. Det kan også være mekanismer ved offentlige støtteordninger, som kan påvirke kvinners yrkesdeltakelse negativt.

Virkemidler som gir økt kompetanse i form av språk, arbeidserfaring og formell yrkesutdanning vil være viktig for å øke sysselsettingen i denne gruppen med liten eller ingen arbeidsmarkedskompetanse og manglende språkkunnskaper.

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Velferdsutvalget vil poengtere viktigheten av å ha tilbud om barnehageplasser tilgjengelige for å få kvinner raskere inn i språklære, samfunnslære og arbeidsmarkedstiltak, og dermed øke sannsynligheten for en yrkestilknytning og en høyere grad av delaktighet i samfunnslivet.

Sosialt partnerskap (Corporate Social Responsibilty (CSR))
Velferdsutvalget vil trekke frem bruken av sosialt partnerskap som et verktøy for bedrifter til å kunne ta et større sosialt ansvar i sine nærområder. I Danmark har det vært en trend i den senere tid at bedrifter fokuserer på utsatte byområder og beboerne, hvor særlig barn og unge er målgruppen for partnerskapet, og hvor en også kan samarbeide med kommunene.

Gjennom Sosialdepartementet i Danmark er det blitt utviklet to publikasjoner (av 3. mars 2011), som henvender seg til bedrifter om hva de kan gjøre for å ta sosialt ansvar, med eksempler på hvordan de kan utvikle egen profil, ny input til forretningsutvikling og innovasjon med nye nettverk og aktører. Tidligere sosialminister i Danmark, Benedikte Kiær (K), uttalte følgende: «Formålet med publikasjonene er å inspirere flere til å inngå i sosiale partnerskap, det skaper positiv gevinst for bedriftene og for de utsatte områdene. Det er et stort uutnyttet potensiale, og sammen kan en oppnå resultater som en ikke kunne gjøre hver for seg».

Godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskompetanse
Velferdsutvalget har merket seg at godkjenning av utdannelse, kunnskap og praksis fra et ikke nordisk land kan ta lang tid. Velferdsutvalget ser det som meget viktig å vurdere hva som kan bli gjort av tiltak for raskere å kunne ta i bruk menneskers utdannelse, kompetanse og erfaringer inn i arbeidsliv, samfunnsliv og samtidig lære seg språket. Alternativt er det viktig med kartlegging av den enkeltes behov for supplerende tiltak (eks. utdanning, kurs, sertifisering) for å få rett kompetanse i et yrke i et nordisk samfunn.

Velferdsutvalget merker seg at Sverige innførte en ny lov med virkning fra 1. desember 2010 for å få til en raskere integrering gjennom et aktivt arbeidsliv og deltakelse i samfunnslivet. Det er etablert klarere ansvarsområder mellom ulike aktører, og individuelle etableringsplaner skal opprettes for å bedre kunne ivareta den enkelte innvandrers kompetanse. Arbeidsformidlingen har blant annet tatt over samordningsansvaret for etableringstiltakene og bosetting fra kommunene. Arbeidsformidlingen i Sverige har utarbeidet en evaluering av etableringsreformens første syv måneder i 2011, se: www.arbetsformedlingen.se.

Velferdsutvalget viser til Norge, som et eksempel der det er flere ordninger for godkjenning av utenlandsk kompetanse, avhengig av hvilke kompetanse det er snakk om, og hva den skal brukes til. Det skilles oftest mellom medbrakt kompetanse på nivået grunnskole/videregående, og på høyere nivå. Ordningene for godkjenning er mangelfulle. Voksnes rett til å bli realkompetansevurdert, der innvandrere er en viktig målgruppe, underforbruker ordningen. Det er vanskelig for innvandrere med realkompetanse å få relevant påbygging av utdanningstilbud og/eller få yrkesrettet praksis for å få godkjent sin utdanning fra hjemlandet.

Tall viser at det er rundt fire % av den etnisk norske befolkningen med utdannelse fra universitet eller høyskoler, som er ansatt i yrker som ikke krever slik utdanning. Tilsvarende tall for innvandrere fra Asia, Afrika m.fl. er rundt 15 % og fra EU/Efta- land, er tallet rundt seks %.

Velferdsutvalget merker seg at de nordiske land, Grønland, Færøyene og Åland, kan gå glipp av god tilførsel av kompetanse dersom godkjenningsordningene tar for lang tid. Det er samtidig viktig at godkjenningsordningene ikke går på akkord med kvaliteten og validiteten i dokumentasjonen.

Velferdsutvalget har tatt opp denne problemstillingen i sitt medlemsforslag, A 1506/velferd om å etablere et Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell, med tanke på pasientsikkerhet.

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Bolig

Boligmarkedet er en utfordring for mange. I de største byene i de nordiske land er det ofte et stort press på boligmarkedet, med høye priser og mangel på boliger. Det er ofte et begrenset tilbud av boliger i områder med et dynamisk arbeidsliv. Bosetting av innvandrere er en utfordring, for boligtilbudet er ofte bedre der arbeidsmulighetene er færre.

Boligtilbudet er forskjellig organisert i de nordiske landene, men fellestrekket Velferdsutvalget har merket seg, er at det stort sett er kommunene som er ansvarlige for å skaffe bolig til innvandrere, med unntak av Sverige. Gjennom den svenske reformen, som er nevnt tidligere, som skal effektivisere etableringen av nyankomne innvandrere i arbeids- og samfunnsliv, har Arbeidsformidlingen i samarbeid med Migrasjonsverket og fylkeskommunene fått avgjørende myndighet. De kan beslutte hvor mange innvandrere de ulike områdene i Sverige kan motta, og det legges vekt på hvordan arbeidsmarkedet ser ut i det tiltenkte området.

Velferdsutvalget merker seg at den fysiske boligmassen i de nordiske storbyene som får betegnelsen "ghetto eller sosialt utsatte områder", ofte er bygget på 60-tallet, da behovet for arbeidsinnvandring var stort i alle de nordiske landene, og boligene var beregnet på en klassisk kjernefamilie med mor, far og maks to barn. Slik er ikke tilfellet i dag, og boligene, i tillegg til å være nedslitte av alder, er ikke beregnet for storfamilier og en høy frekvens av inn-/ utflytting. I Rinkeby, Sverige, fikk Velferdsutvalget informasjon om at nærmest "hele befolkningen" i området ble utskiftet i løpet av fem år.

Differensiert befolkningsgruppe og manglende variasjon i boligtilbudet

Boligpolitikken har ikke vært tilstrekkelig fokusert på å sikre en blanding av ulike typer boliger, i ulik prisklasse i ett og samme område for å motvirke konsentrasjon av sosiale problemer. Velferdsutvalget merker seg at det i de fleste nordiske storbyer og selvstyreområdene har det ført til separate områder med kostbare boliger og velstelte omgivelser, og billigere boliger i områder som ikke er vedlikeholdt og preget av forfall. Det har også skjedd byfornyelsesprosesser der renovasjonen av bygningsmassene har ført til økte husleier, som har "tvunget" de sosialt svakest til å flytte til mindre attraktive områder. Dette er en av de prosessene som kan skape ghettofisering, en konsentrasjon av mennesker med sosiale problemer fordi det ikke finnes et inkluderende og differensiert boligtilbud innenfor samme område. I denne sammenheng merker Velferdsutvalget seg at det er få mennesker med en annen livssituasjon, som skaffer seg jobb eller studerer, som vil flytte til, eller bli boende i et sosialt utsatt område.

Velferdsutvalget er kjent med at det samme gjelder mange andre storbyer i Norden og i Europa. Boligområdene er preget av en høy andel innvandrere, som lever på lav inntekt, familier som er preget av fattigdom, stor andel sosialtrygdmottakere, manglende skolegang, manglende språkkunnskaper, en ung befolkning, kriminalitet og sosiale tiltak som ikke har klart å snu en negativ utvikling i det utsatte området.

Velferdsutvalget merker seg at regjeringen i Norge satte ned et offentlig utvalg (Boligutvalget) som nettopp har levert sin innstilling:
NOU 2011:15 Rom for alle, en sosial boligpolitikk for fremtiden.

Boligutvalget fastslår at kommunale utleieboliger ofte er samlet i enkelte blokker og i deler av kommunen. Etableringen av det utvalget kaller "omsorgsghettoer" med samlokalisering av ulike grupper som eldre, personer

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, utsatte barnefamilier, personer med rus- og psykiatriproblemer og andre, bør unngås.

Utvalget viser til at opphopning av kommunale boliger kan være et hinder for sosial inkludering og føre til dårlige bomiljøer som påvirker beboernes livskvalitet og levekår, noe som er særlig belastende for barn. Boligutvalget i Norge peker på at kommunalt kjøp av boliger i borettslag og sameier kan være hensiktsmessig for å motvirke konsentrasjon av sosiale problemer.

Det ser ikke ut til at det er ennå funnet noen god bærekraftig løsning på denne problematikken. Velferdsutvalget merker seg at bruken av ordet ghetto er særlig sårbart i denne forbindelse, og viser til hva som er nevnt tidligere om stigmatisering av en befolkningsgruppe i et sosialt utsatt område.

Gellerupparken i Danmark
Velferdsutvalget ser det som meget viktig å finne ut av tiltak som kan virke stimulerende for å utvikle en mer differensiert boligmasse, og understreke viktigheten av at det gjøres en innsats for å utvikle områdene som får et "ghettopreg", og gjøre dem til attraktive boområder. Velferdsutvalget vil følge med i utviklingen av Gellerupparken i Danmark. Her er det en tverrpolitisk beslutning i Aarhus kommune i samarbeid med regjeringen, beboerforeningene, næringslivet og andre aktører om å rive ned store deler av boligmassen. Deretter skal boligmassen fornyes med moderne tilpasset arkitektur, endre infrastruktur, trekke til seg næringsliv og offentlig virksomhet, etablere arbeidsplasser og annet for å få til en levende bydel med mange forskjellige aktører i hverdagslivet, og en blanding av funksjoner.

Danmark har som eneste nordisk land besluttet dette, og nedrivingen skal begynne i løpet av høsten 2011. Velferdsutvalget ser det som meget interessant å følge prosessen videre med Gellerupparken for å kunne dra nytte av all kunnskap og ekspertise i forkant og etterkant av et slikt stort prosjekt, som et grunnlag for vurderinger av tiltak overfor tilsvarende utfordringer i andre nordiske land.

Beboerrepresentasjon
Velferdsutvalget vil understreke betydningen av at også innbyggerne selv må være engasjerte og ta ansvar for nærmiljøet sitt. Velferdsutvalget har merket seg at innvandrere, og kvinner spesielt, er underrepresentert i boligselskaper, boligforeninger, styrer og verv og annet, som har påvirkning på beslutninger om nærmiljøet og som har betydning for hverdagslivet. For eksempel i Rosengård, Sverige, var det en liten andel kommunalt ansatte, som selv bodde i området, som tok avgjørelser på beboernes vegne i spørsmål av betydning for områdets miljø og utvikling.

I Mjølnerparken, Danmark, var beboerne trukket mer inn i utformingen av tiltak i nærmiljøet. Det kan nevnes at det ble plantet mynteplanter til bruk i matproduksjon og te, istedenfor tradisjonelle blomster og busker til pynt, men som ikke har noen praktisk nytte. Resultatet har vært at mynteplantene fikk stå i fred og blir benyttet i husholdningen.

Velferdsutvalget ser at utvikling av engasjement, eget ansvar, informasjon og kunnskap om nærmiljøet, er en meget viktig komponent i boligpolitikken. Mange innvandrere har ikke denne tradisjonen med deltakelse i organisasjonslivet fra sitt opprinnelsesland, så det må læres tidlig gjennom introduksjonsprogrammer og bruk av frivillige organisasjoner i integreringsarbeidet.

Språk og utdanning

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Velferdsutvalget er av den oppfatning av at det å beherske et av de nordiske språkene er en forutsetning for full deltakelse i samfunnet og en vellykket integrering. Velferdsutvalget ser viktigheten av at barn får tidligst mulig gode språkkunnskaper i sitt respektive nordiske språk, før skolealder.

Velferdsutvalget viser til Norge som har utviklet et forsøk om gratis barnehagetid for alle fire- og femåringer i spesielt utsatte områder. Dette er for å sikre gode språkkunnskaper og sosiale ferdigheter for barn før skolestart. Gratis barnehagetid, i Norge kaldt "gratis kjernetid", blir kombinert med tiltak for mødrene, som språkopplæring, folkehelsekunnskap, organisasjonslivskunnskap og arbeidsrettete innsatser.

Rapporteringer fra prosjektet viser at nesten alle fire- og femåringer i sosialt utsatte områder går i barnehage, de ansatte har fått mer kompetanse i å jobbe systematisk med språkutvikling hos det enkelte barn, og skoler i området melder om at de språklige og de sosiale ferdighetene til barna som starter på skolen er bedre enn tidligere. I tillegg er foreldrene mer engasjert i barnas skolegang enn før. Velferdsutvalget merker seg at det er igangsatt en ekstern treårig evaluering av forsøket med gratis barnehagetid for alle fire- og femåringer.

Velferdsutvalget mener at det å beherske et nordisk språk er grunnlaget for at forskjellige befolkningsgrupper skal kunne kommunisere og få tilgang til samfunnsarenaer i de nordiske landene. Språk og utdanning er nøkkelen til arbeidslivet. Det å lære seg et nordisk språk er oftest en forutsetning for å få en jobb, men det er samtidig i møtet med kollegaer at mange med innvandrerbakgrunn lærer seg et nordisk språk. De som faller utenfor arbeidslivet eller utdanning, kan ha problemer med å lære det nye språket på en tilstrekkelig god måte.

Forskning viser blant annet at jo fortere innvandrere tilegner seg kunnskaper om språket og om landet de kommer til, jo større sannsynlighet har de for å komme i jobb. Både språkkunnskaper og økt samfunnsforståelse har vist seg å øke den enkeltes kompetanse og produktivitet, økt produktivitet vil i neste omgang gjøre den enkelte innvandrer mer attraktiv for potensielle arbeidsgivere.

Velferdsutvalget vil vise til tidligere anbefaling i forbindelse med rapport om integrasjon gjennom voksen- og etterutdanning fra Nordisk ministerråd 2010, i forbindelse med språk og undervisning:

1) Det anbefales på nordisk plan å jobbe videre med systematiske vurderinger av hvilken effekt forskjellige tiltak har i forhold til anvendte resurser.

2) Det settes i gang mer kompetanseutvikling for gruppen av undervisere. Jo mer spesifikk undervisningene er i forhold til innvandrerens mål, behov og forutsetning, desto mer effektiv er undervisningene med tanke på gjennomføring og innlæring.

3) Det anbefales at det arbeides med klare sammenhenger mellom utdannelsen og målet med utdannelsen i et bruker- og arbeidsmarkedsperspektiv.

4) I flere av de nordiske land, særlig i Norge, Island og Finland, er det gode er faringer med bruk av IKT som en del av kompetanseutviklingen, det anbefales videre og samtidig samle inn systematiske erfaringer med arbeidet.

Frafall

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Høyt frafall og lav gjennomføringsgrad i videregående skole er et stort problem i alle de nordiske land. Utdanningssystemet er en sentral samfunnsinstitusjon som har i oppgave å få flest mulig i hvert ungdomskull til å gjennomføre skolegangen. Når dette mislykkes i et alt for stort omfang, er dette meget alvorlig for den enkelte og for samfunnet, som går glipp av viktig kompetanse. Frafall og liten skolegang skaper ulikheter og fattigdom. Sjansen for å bli arbeidsløs og sosialhjelpsmottaker er stor.

Rapporten «Frafall i utdanningen for 16-20 åringer i Norden» (2010), mener at de sentrale grunner til frafall er svake skoleprestasjoner på tidligere nivåer, manglende sosial- og faglig identifikasjon og engasjement i forhold til skolen. Frafall i videregående betraktes som endepunkt på en prosess som har startet tidlig. På denne bakgrunnen sier rapporten at tiltak for å bekjempe frafall og øke gjennomføringsgraden må:

- Ha fokus på å bedre de unges skoleprestasjoner og deres sosiale og faglige identifikasjon i forhold til skolen

- Sette inn tidlige tiltak i barnehage og grunnskole (tidlig innsats), i overgangen mellom grunnskolen og videregående opplæring (god rådgivning som veileder ungdom inn i løp som leder til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på lavere nivå), og innenfor videregående opplæring (tilpasset opplæring, dvs mangfold av organisatoriske og pedagogiske løsninger som ivaretar alle elevers forutsetning)

Velferdsutvalget merker seg at rapporten ber om et nordisk forskningsprosjekt omkring frafall i videregående opplæring. Velferdsutvalget kan støtte det, men vil samtidig tilføye betydningen av forskning på tidlige innsatser.

En av gruppene med stort frafall er gutter i yrkesrettede utdanninger. En av grunnene til dette kan være at utdanningene kan være preget av å være for teoretiske, også når det gjelder de praktiske fag. Det er viktig at det blir etablert muligheter for å lære yrker i praksis, uten studiekompetanse.

Velferdsutvalget vil samtidig peke på at det er viktig at det stilles krav til gutter om tilnærming til teoretisk kunnskap. Det vil være en uheldig utvikling dersom samfunnet lettere aksepterer gutters manglende teoretiske tilnærming til fag, fordi de er gutter. Begge kjønn uansett alder og bakgrunn må gis en skolegang og en individuell tilpasning til undervisningen for å sikres en god fremtid.

Rinkebyskolen i Sverige har de funnet løsningen på frafall?
Velferdsutvalget merker seg Rinkebyskolen i Sverige, der en negativ trend med *"drop-outs"* og dårlige allmenne kunnskaper i blant annet språk, naturfag og samfunnslære, er snudd til å bli en suksess. Her fokuseres det blant annet på hele mennesket med respekt for ulikheter og en sterk tro på mulighetene hvert enkelt individ har, uavhengig av kjønn og bakgrunn, og en sterk tro på familienes verdi i samfunnet. Det helhetlige menneskesynet blir også satt inn i et globalt perspektiv. Det er en sterk satsning på biblioteket og en glede ved å lese bøker blir stimulert tidlig da retten til språk og kommunikasjon er helt sentralt for videre fremgang i livet. Det er innført kollektive sanksjoner dersom noe negativt skjer ved skolen, og en griper inn tidlig ved negative problemer som måtte dukke opp, som mobbing. Her blir elevene konfrontert med hva de har gjort, og det er en forventning om at de tar ansvar for handlingene. Det er fokus på at fysisk god helse gir psykisk helse, og en satsing på lærerne, for kontinuerlig å ha gode lærerkrefter til undervisningen.

Velferdsutvalget vil oppfordre interesserte til å ta et studiebesøk til Rinkeby skole for å få et innblikk i det kaleidoskop av virkemidler som tas i bruk

for å få denne skolen så vellykket i forhold til inkludering og motivering av elever til undervisning og skolegang. Velferdsutvalget ser at det ville vært av stor nordisk nytteverdi å holde en konferanse der "Rinkeby – konseptet" er hovedtema.

Produksjonsskoler i Danmark
Velferdsutvalget vil også trekke frem Danmarks "Produksjonsskoler", som er et lavterskeltilbud for elever, særlig gutter, som tidligere har falt ut av skolesystemet, og har svake allmenne kunnskaper. Hver Produksjonsskole har flere verksteder og praktisk undervisning i grupper på åtte til ti elever. Elevene blir fulgt opp av en faglærer, som er utdannet håndverker med pedagogisk videreutdanning. Det er fokus på tilrettelagt undervisning og samtidig krav om orden, hjelpsomhet og gode arbeidsvaner. Produksjonsskolene skaper sammenheng mellom praktisk arbeid og teoretisk kunnskap, men det er frivillig å delta på den teoretiske delen, og skolen har ingen eksamen.

Helse og livsstilssykdommer
Alle skal ha rett til et likeverdig tilbud om helsetjenester uavhengig av diagnoser, bosted, personlig økonomi, kjønn, etnisk bakgrunn og den enkeltes livssituasjon. Det legges vekt på helsefremmende og forebyggende tiltak for alle aldersgrupper og livsfaser i de nordiske land. I alle de nordiske land, Grønland, Åland og Færøyene er det mer fokus på forebygging grunnet et betydelig antall nordboere med livsstilsproblemer i form av hjerte- og karlidelser, fedmeproblematikk, kreft, kols og diabetes II.

Disse sykdommene er langvarige, er kostbare rent samfunnsøkonomisk, og skaper store problemer for den enkelte med forringet livskvalitet. Samfunnet har ansvar for å sikre gode oppvekstsvilkår og tilrettelegge for en helsefremmende livsstil, slik at det blir enkelt å ta sunne valg i hverdagen gjennom barnehagen, skolen, fritiden og på arbeidsplassen. Det er viktig at folkehelsearbeidet er langsiktig og systematisk og berører alle nivåer i et samfunn horisontalt og vertikalt.

Kommuner, lokalmiljøer og frivillige organisasjoner er viktige arenaer for folkehelsearbeidet i alle de nordiske land.

Velferdsutvalget merker seg at det er betydelig helseforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper i samfunnet. Innvandrere er overrepresentert som familier med lav inntekt, og en naturlig konsekvens av dette er også ulikheter i helsetilstanden. For å kunne redusere sosiale helseforskjeller er det nødvendig å ta tak i de grunnleggende årsakene til forskjellene. Innvandrerkvinner vurderer sin helse mindre positivt enn innvandrermenn, det samme gjelder eldre innvandrere.

Livsstilssykdommer
Velferdsutvalget merker seg at livsstilsproblemer blant innvandrere er i sterk vekst. I Norge er andelen innvandrere som besøker lege vesentlig høyere enn for befolkningen ellers. Antall innleggelser på sykehus er noe høyere, og forekomsten av enkelte sykdommer som diabetes, hepatitt B, tuberkulose, hiv og vitamin D-mangel er høyere enn gjennomsnittsbefolkningen.

Livsstilssykdommer som fedmeproblematikk, sukkersyke, antall røykere, risiko for involvering i trafikkulykker, dårlig tannhelse blant barn, helsemessig problematferd, angst, depresjon er helseområder som har betydelig høyere forekomst blant innvandrere enn befolkningen generelt.

I Mjølnerparken, Danmark, fikk utvalget informasjon om at mye av de tradisjonelle arbeidsoppgavene for å livnære en familie er falt vekk.

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Det er ingen tradisjon for å drive idrett eller mosjon blant mange innvandrergrupper. Dette resulterer i inaktivitet i kombinasjon med en enorm vekst av diabetes II og fedmeproblematikk, som igjen fører til utvikling av hjerte- og karsykdommer. I Danmark er det for eksempel 12 - 17 % av etniske minoriteter som har diabetes II, sammenlignet med to % av den danske referansegruppen. 33 prosent av etniske minoriteter er overvektige, mot 11 prosent av etniske dansker. Velferdsutvalget ser det kan være behov for spesifikke tiltak rettet mot etniske minoriteter der det må tas hensyn til utdannelse, inntekt, og kunnskapsnivå.

Når det kommer til bruk av rusmiddelbruk blant innvandrerungdom, er den mindre enn hos etnisk nordisk ungdom, men det er tegn på negativ utvikling. Endringer i sosiokulturelle og sosioøkonomiske faktorer kan spille inn her, som vedvarende arbeidsløshet og fattigdom. Rusmidlet *Khat* er pekt ut som et problem, særlig i de somaliske miljøer, som selv anser det som et problem både medisinsk, økonomisk og sosialt.

Psykisk helse
Velferdsutvalget vil poengtere at mange innvandrere, og særlige flyktningbarn og enslige mindreårige asylsøkere, kan komme fra områder preget av krig, forfølgelse og flukt, og/eller de har vært utsatt for vold, tortur og overgrep. Barna kan være traumatiserte og symptomer på angst, depresjon og andre psykiske lidelser vil være en konsekvens av disse opplevelsene. Forskning i Norge har kartlagt at blant enslige mindreårige asylsøkere er depresjon og atferdsproblemer de vanligste psykiske problemene, og rundt 50 % oppgir at disse symptomene går utover dagliglivet. Det er jenter som oppgir høyest forekomst av depressive symptomer.

Velferdsutvalget ser det som meget viktig at det blir etablert lavterskeltilbud innenfor psykisk helse. Det er komplekse og sammensatte problemstillinger som krever profesjonell hjelp. Helsestasjoner i kommunene, skolehelsetjeneste og tannleger vil være viktige aktører i denne forbindelse. Her er det er viktig at språk ikke blir en barriere for å få hjelp. Velferdsutvalget merker seg den norske erfaringen om at dersom en skal nå enkelte grupper med et lavt kompetansenivå, må tilbudene være lavterskeltilbud.

Levekårsproblemer
Levekårsproblemer og andre sosiale problemer har sammenheng med utvikling av kriminell atferd. Dette er blant annet faktorer som fører til at det er en overrepresentasjon av ikke-vestlige innvandrere i kriminalstatistikken over mennesker som har begått lovbrudd, som er blitt siktet og straffet.

Summen av denne utviklingen er med på å senke levealderen til innvandrere med minst ti år, den samme tendensen finnes i alle de nordiske land med tanke på innvandrernes levekår.

Velferdsutvalget merker seg cafe NORA, som er etablert i Mjølnerparken, Danmark, for å nå innvandrerkvinnene, som en kanal for kunnskap om helsespørsmål, og som samtidig har stor overføringsverdi til familiene. Her blir det særlig tatt opp områder som kosthold, mosjon, forebygging av sykdom, tannpleie, kvinnespørsmål og demokratisk valg av en regjering.

Velferdsutvalget mener kvinnene kan ha en mer sentral rolle å spille i forhold til kunnskapsoverføring til familien ved tilføring av mer kunnskap og kompetanse om helse, ernæringskurs, samfunnsliv, språk og tilknytning til arbeidslivet, fra en annen kulturell setting enn opprinnelseslandet og for å komme ut av vedvarende lavinntekt og levekår under fattigdomsgrensen.

Velferdsutvalget vil peke på viktigheten av at det samtidig må være tiltak og kunnskapsoverføring til mennene som motiverer menn til å ta mer an-

svar for barn og familie i en annen kulturell setting enn opprinnelseslandet. Det er behov for mannlige forbilder som tar ansvar, og det er generelt behov for forbilder av innvandrere som klarer seg godt.

Nordisk Råd

A 1543/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Bakgrunnsmateriale

J.nr. 11-00253-1

Velferdsutvalget merker seg at det i sluttrapporten til Nordisk ministerråds velferdsforskningsprogram blir anbefalt at fattigdomsproblematikken må få økt oppmerksomhet, og at det er behov for en bredere tilnærming som inkluderer mange sektorer som utdanning, helse, rusomsorg, barnevern og sosial/ arbeidsmarked. I tillegg til de tradisjonelle sektorene blir det også trukket frem områder som boliger, forbrukerpolitikk og mer markedsbaserte velferdstjenester, som utfordringer for utsatte brukere.

Velferdsutvalget støtter behovet som er uttrykt om mer forskning som gir et bredere bilde rundt sammenhenger, årsaker, effekter av lavinntekt og fattigdom i innvandrerbefolkningen.

Velferdsutvalget vil spesielt nevne frivillige organisasjoners innsats i integreringsarbeidet, som gjør en meget viktig jobb, men fortsatt er mye av organisasjonslivet kulturdelt. Mange etniske nordboere har ingen venner blant innvandrere og har manglende kunnskaper, og vice versa.

Antirasistisk senter i Norge har etablert et prosjekt; *"Tea Time"*, som har som mål at en muslim inviterer en ikke-muslim hjem til seg på te, for at muslimer og ikke-muslimer skal bli bedre kjent med hverandre. På denne måten kan ikke-muslimer få et mer nyansert bilde av hva det er å være muslim, enn det media ofte skaper.

Velferdsutvalget merker seg at med små midler er det mulig å lage medmenneskelig kontakt som er av stor betydning for utviklingen av et demokratisk åpent samfunn.

Kvinner og barneomsorg

Kjønnsrollemønsteret i Norden har endret seg over de siste 30-40 årene. Mange innvandrerkvinner kommer fra land der kjønnsrollene er preget av at mannen har ansvar for lønnsarbeid mens kvinner har ansvar for hjem og barn. Valgene gjøres ofte ut fra kvinnenes sosiale bakgrunn og utdanningsnivå. Kvinner med annen etnisk bakgrunn og med høyere utdanning, reduserer ikke arbeidstiden i noe større omfang enn majoritetskvinner.

Mange innvandrerfamilier har gjennomsnittlig flere barn enn flertallet i de nordiske samfunnene. Det er en egen utfordring å sikre at kvinnelige innvandrere med et tradisjonelt kjønnsrollemønster fra sitt opprinnelsesland får lagt til rette mulighet til å tilegne seg språkkunnskap, deltakelse i samfunnsliv, utdanning og arbeidsliv. En viktig forutsetning for at kvinner søker kompetanse og oppsøker arbeidslivet, er tilgang til ordninger for barnepass.

I den svenske lovgivningen, som nevnt tidligere, er en etableringserstatning for innvandrere utformet på en slik måte at den skal ha et likestillingsperspektiv. Den er organisert som en individuell rett, som ikke påvirkes av andre inntekter i husholdet. Denne ordningen er statlig og besluttes av arbeidsformidlingen. Det inkluderer en barneomsorgsgaranti som gir en kommune tre til fire måneder til å finne en plass til barn av innvandrerkvinner.

I alle de nordiske land er det en høy yrkesdeltakelse blant kvinner (jf. tabell under temaet Arbeidslinjen). Dette er et resultat av politiske prioriteringer i blant annet barne- og familiepolitikken, likestilling mellom kjønnene, rett til egen utdanning og egen inntekt.

Velferdssamfunnet tar hånd om omsorgsoppgaver, som eldre foreldre og barn i barnehager, o.a. Innvandrerkvinner som ikke har denne tradisjonen

i sin sosiale bakgrunn, vil oftest se det som naturlig å passe barna selv mens de er små, et verdibasert valg, som kan være et hinder for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet.

Kvinner med innvandrerbakgrunn er i flertall i gruppen med lav inntekt og fattigdom, som samtidig rammer barna. I følge en rapport 6/2010 fra Statistisk Sentralbyrå i Norge, "Kjønnsforskjeller og levekår blant innvandrere fra ti land", er det store forskjeller i levekår mellom innvandrerkvinner og innvandrermenn. Kvinner står i større grad utenfor arbeidslivet enn menn, de gjør husarbeid, barneomsorg, har dårligere språkkunnskaper, færre venner fra innvandrerlandet, og føler seg mer ensomme. Arbeid utenfor hjemmet gjør disse faktorene betydelig mindre, i følge rapporten, 6/2010 SSB.

Støtteordninger
Velferdsutvalget har diskutert muligheten for å analysere om sosiale støtte- og trygdeordninger kan ha en effekt i forhold til kvinner og menns deltakelse i samfunns- og yrkesliv for innvandrere med dårlig tilknytning til arbeidslivet. Velferdsutvalget ser at dette er en diskusjon der forslag og tiltak har en klar partipolitisk forankring. Velferdsutvalget ønsker at det bør arrangeres en konferanse om tematikken for å få frem fakta om hvem som er trygde- og stønadsmottakere, og belyse virkningene av de nordiske økonomiske støtteordningene.

Finsk ungdomslov
Velferdsutvalget merker seg at Finland har vedtatt en egen ungdomslov som skiller seg fra andre lover og vedtak i de nordiske land på barne- og ungdomsområdet. Målet med loven er "å støtte de unges utvikling og selvstendighetsprosess, fremme et aktivt medborgerskap hos de unge, og styrke deres sosiale identitet, samt forbedre de unges oppvekst og levevilkår".

Målet skal oppnås gjennom "fellesskap, solidaritet, likhet og likestilling, kulturelt mangfold og internasjonalisme, sunne levevaner, samt respekt for miljø og livet".

Frivillig sektor
Frivillige organisasjoner er et helt nødvendig tilskudd til et komplisert samfunn for at det skal fungere optimalt på et medmenneskelig og demokratisk nivå. Mennesker møtes ut fra felles interesser. Den frivillige sektoren har en viktig pådriverrolle overfor statsapparatet ved å påvise nødvendige endringer i samfunnet, og komme med ideer og løsninger på problemstillinger.

Det er nødvendig å sikre langsiktighet og en god erfarings- og kunnskapsbasert tilnærming til prosjekter som er av et visst volum, samtidig som det er et viktig skillelinje mellom det å være en frivillig organisasjon og bli en "en fast post" på statsbudsjettet.

Velferdsutvalget ser viktigheten av å legge forholdene til rette for å styrke og utvikle regelmessige dialogmøter mellom representanter fra forskjellige etniske grupper i samfunnet som inkluderer barn og ungdommer, for å få kvinner og menn til å delta på møter mellom organisasjoner og på myndighetsnivå. Dette for å styrke kommunikasjonen og dialogen om vanskelige problemstillinger, og samtidig utvikle respekt, toleranse og kunnskap om hverandres ideer og tanker om utfordringer i samfunnet.

Velferdsutvalget merker seg at det bør være et særlig fokus på barn og unge med annen etnisk bakgrunn i forhold til deltakelse i organisasjoner og foreninger, og særlig motivere kvinner og jenter til deltagelse. Dette er viktig i et integreringsperspektiv for å kunne delta og være en del av det sivile samfunn.

Integrasjonsbarometer
Velferdsutvalget merker seg at Københavns kommune tar sikte på å bli Europas best integrerte storby i 2014 gjennom "Inklusjonsprogrammet 2011-2014". Ut fra denne begrunnelsen er det etablert et inklusjonsbarometer med åtte hovedmål, samt indikatorer som viser utviklingen i forhold til de enkelte mål. De åtte hovedmålene er som følger:

- flere unge skal gjennomføre grunnskolen
- flere i arbeid
- flere ansatte med annen etnisitet blant ledelse/kommuneansatte
- flere skal ha nytte av Københavns kommune
- et mer trygt København
- flere skal oppleve tilhørighet til København
- færre skal føle seg ekskludert grunnet fattigdom
- færre skal oppleve diskriminering

Informasjon om integrasjonsbarometeret finnes på:
http://www.kk.dk/Redirections/integrationsbarometer.aspx

Velferdsutvalget ser dette som en god ide, som også gir forpliktelser på alle nivåer i samfunnet, og mener at et tilsvarende integrasjonsbarometer kan utvikles i Norden og ha en nordisk nytteverdi på tvers av landegrensene.
Velferdsutvalget vil bemerke at en bør benytte erfaringene fra det danske initiativet, men at det bør bli utviklet andre hovedmål i tillegg eller istedenfor de hovedmålene som København kommune har etablert ut fra sine behov.

Slik Velferdsutvalget ser det, vil det være særlig viktig å ha med parametere som omhandler:

- Yrkesdeltakelse
- Aktiv samfunnsdeltakelse
- Språkkunnskaper
- Likestillingsperspektiv

Velferdsutvalget vil avslutningsvis bemerke at tematikken i utvalgsforslaget har vært omfattende og at det kun har vært mulig å skrape litt på overflaten av dype strukturelle problemstillinger innenfor integrasjonsområdet. Det er likevel helt nødvendig å ta utenforskapet i de nordiske landene, Grønland, Åland og Færøyene meget alvorlig, at vi alle må ta ansvar for inklusjon av andre medmennesker, og bidra til å få mennesker til å føle seg som en del av en helhet i de nordiske samfunn.

BETÄNKANDE ÖVER
MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 269/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och
konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00167-8

Medborgar- och konsumentutskottets betänkande över

Ministerrådsförslag om samarbetsprogram för justitsektorn

1. Utskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra Ministerrådsförslag för justitiesektorn, B 269/medborgar, som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

2. Bakgrund

Det nuvarande samarbetsprogrammet för justitiesektorn gäller sedan år 2006 och tills vidare. Programmet avslutas med följande skrivning: "Dette samarbejdsprogram er gældende indtil videre, men bør evalueres og eventuelt revideres senest i år 2009". Behovet av att utvärdera samarbetsprogrammet diskuterades i Nordiska ämbetsmannakommittén för lagsamarbete (NÄL) under slutet av år 2008 och i början av år 2009, men den samlade uppfattningen i NÄL var att det inte fanns behov att justera programmet. NÄL beslöt således att det skulle göras en förnyad utvärdering av samarbetsprogrammet år 2011.

På februarimötet 2011 beslöt Nordiska ämbetsmannakommittén för lagsamarbete (NÄL) att en revidering av samarbetsprogrammet skall genomföras. Under ledning av det finska ordförandeskapet har NÄL utarbetat ett utkast till ett nytt samarbetsprogram för sektorn som justitieministrarna (MR-LAG) orienterades vid ministermötet den 21 juni 2011.

3. Remissbehandling

Utkastet till samarbetsprogram presenterats för medborgar- och konsumentutskottet vid dess möte 27 juni 2011. Utskottets synpunkter, bland annat i form av förstärkning av skrivningarna kring samverkan vid genom-

förande av EU-lagstiftning, framfördes därefter till ministerrådet. MR-LAG beslutade därefter att godkänn av programmet genom skriftlig procedur.

Nordiska rådet

B 269/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00167-8

4. Utskottets synpunkter

Medborgar- och konsumentutskottet välkomnar att en ny passus blivit inkluderad under rättslikhet som nu föreslår att redogörelser för motsvarande lagstiftning i de andra nordiska länderna nu bör ingå i nya lagförslag.

Medborgar- och konsumentutskottet betonar vikten av ett nära nordiskt lagsamarbete och ser en klar nordisk nytta av nordisk samverkan kring genomförande av EU/EES-lagstiftning.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår medborgar- och konsumentutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra Ministerrådsförslag för justitiesektorn, B 269/medborgar, som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

Oslo 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 269/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00167-8

Ministerrådsförslag om samarbetsprogram för justitssektorn

Det nordiska lagstiftningssamarbetet - Program och principer för justitiesektorn

1. Inledning

Det nordiska lagstiftningssamarbetet inleddes i slutet av 1800-talet, men grunden för den nordiska rättsgemenskapen ligger långt tillbaka i historien. Den rättsliga grunden för samarbetet är förankrad i det nordiska samarbetsavtalet från 1962, det s.k. Helsingforsavtalet.

Lagstiftningssamarbetet är ett verktyg i arbetet med att främja grundläggande gemensamma principer i nordisk lagstiftning i överensstämmelse med en nordisk värdegemenskap. Samarbetet ska också vara ett verktyg i det europeiska lagstiftningssamarbetet och vid genomförande av EU/EES-lagstiftning och andra internationella förpliktelser.

De nordiska justitieministeriernas samarbete bygger på Helsingforsavtalet och detta samarbetsprogram, vilka kompletteras av ordförandeskapsprogram och enskilda initiativ.

2. Helsingforsavtalet

Enligt Helsingforsavtalet ska medborgare i de nordiska länderna behandlas lika med landets egna medborgare (artikel 2). Lagstiftningssamarbetet ska syfta till att uppnå största möjliga överensstämmelse på privaträttens område (artikel 4). Enhetliga bestämmelser om brott och brottspåföljer bör eftersträvas (artikel 5). Även när det gäller annan lagstiftning ska de nordiska länderna eftersträva inbördes samordning när detta ter sig ändamålsenligt (artikel 6).

Nordiska rådet

B 269/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00167-8

3. Principer för det nordiska lagstiftningssamarbetet

Grundläggande värderingar
Det nordiska lagstiftningssamarbetet ska stärka de demokratiska beslutsprocesserna i de nordiska länderna och främja individens rättssäkerhet.

En viktig målsättning är att lagstiftningen till sitt innehåll och sin utformning är sådan att det är lätt för medborgarna och företagen att röra sig och vara verksamma inom Norden, utan att onödiga gränshinder ställs.

Nordisk nytta
I lagstiftningssamarbetet prioriteras frågor där nordisk nytta kan uppnås. Det innebär att man lägger vikt vid:

- att man kan uppnå positiva effekter för medborgare och företag genom gemensamma eller liknande nordiska lösningar i stället för olika nationella bestämmelser,
- att nordisk kompetens och konkurrenskraft ökar,
- att kontakterna mellan de nordiska länderna underlättas

Rättslikhet
Lagstiftningssamarbetet syftar till att nå nordisk rättslikhet. Det innebär inte nödvändigtvis att bestämmelserna måste vara identiska. Även likartad struktur och gemensamma bärande principer i lagstiftningen är värdefullt.

Särskild vikt ska fästas vid att rättslikhet eftersträvas vid genomförande av EU/EES-lagstiftning och andra internationella förpliktelser.

Behovet, omfånget och karaktären av lagstiftningssamarbetet varierar på olika rättsområden. Inom privaträtten eftersträvas i enlighet med Helsingforsavtalet så stor rättslikhet som möjligt. Om sådan rättslikhet inte kan uppnås, t.ex. på grund av olika moraliska värderingar eller institutionella ramar, ska information och erfarenheter ändå utväxlas i lagstiftningsarbetet.

När lagförslag läggs fram, ska de när det är relevant innehålla en redogörelse för motsvarande lagstiftning i de andra nordiska länderna.

4. Organisatoriska och ekonomiska ramar för lagstiftningssamarbetet

Organisationen
Justitieministrarna har det övergripande ansvaret för samarbetet. På sitt årliga möte behandlar ministrarna politiskt aktuella frågor av gemensamt nordiskt intresse och behov av att inleda samarbete i nya frågor eller för att i övrigt finna gemensamma nordiska lösningar.

Nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor (NÄL – på danska Embedsmandskomiteen for lovgivningsspørsmål, EK-lov) består av ledande tjänstemän med ansvar för lagstiftningsarbetet i vart och ett av de nordiska ländernas justitieministerier. Kommittén förbereder och följer upp ministrarnas årliga möte. Den tillsätter arbetsgrupper och initierar gemensamma nordiska projekt. Huvudlinjerna i ordförandeskapsprogrammen diskuteras i kommittén innan de träder i kraft.

Justitieministrarna kan besluta tillsätta arbetsgrupper eller separata utredningar. Arbetsgrupper kan också tillsättas av ämbetsmannakommittén, som också utarbetar mandat och beslutar om finansieringen inom ramen för ordförandeskapsprogrammet och budgeten.

Ämbetsmannakommittén och arbetsgrupperna samarbetar efter behov med ministerrådets andra ämbetsmannakommittéer och arbetsgrupper. Även tvärsektoriella arbetsgrupper kan tillsättas.

Dialog med Nordiska rådet
De nordiska justitieministrarna håller kontakt med Nordiska rådet i frågor av gemensamt intresse, särskilt när det gäller utarbetande och revidering av samarbetsprogrammet [och utarbetandet av ordförandeskapsprogrammen].

Fördelning av projektmedel
Ministrarna eller ämbetsmannakommittén kan inom den årliga budgetramen stödja finansieringen av konferenser, seminarier, forskning eller studier av särskild betydelse för justitiesektorn.

Ämbetsmannakommittén har särskilda riktlinjer för hur Nordiska ministerrådets projektbudget disponeras. Riktlinjerna supplerar de överordnade riktlinjer som de nordiska samarbetsministrarna har antagit. I ministerrådets standardvillkor för projektkontrakt finns särskilda bestämmelser om hur projekt ska genomföras m.m.

Principen om nordisk nytta är avgörande för om en aktivitet kan stödjas i Nordiska ministerrådets regi. Vid finansieringen prioriteras aktiviteter som finns i samarbetsprogrammet samt löpande och tidigare års ordförandeskapsprogram. Stöd kan även beviljas andra aktiviteter inom det löpande nordiska lagstiftningssamarbetet.

Även externa projekt kan beviljas finansiering efter prövning i varje enskilt fall, om kriteriet nordisk nytta uppfylls.

Jämställdhet
När det nordiska lagstiftningssamarbetet inom justitiesektorn organiseras ska, i enlighet med samarbetsministrarnas riktlinjer för jämställdhet mellan könen, eftersträvas att vartdera könet representeras med minst 40 procent i arbetsgrupper och liknande. Jämställdhetsaspekten ska också beaktas vid prövningen av ansökningar om projektmedel.

5. Det konkreta lagstiftningssamarbetet

Allmänt
Justitieministrarna drar upp riktlinjerna för lagstiftningssamarbetet. Det löpande samarbetet sker dels som ett informellt samarbete mellan ministerier/departement på tjänstemannanivå, dels i särskilda arbetsgrupper. När ett enskilt ärende sorterar under olika sektorministerier, involveras alla ministerier i samarbetet.

Ämbetsmannakommittén går igenom de nordiska justitieministeriernas lagstiftningsprogram och bedömer om de innehåller lagstiftningsinitiativ som har särskild betydelse för det nordiska samarbetet. Kommittén ansvarar för att lagstiftningssamarbetet sker i överensstämmelse med ministrarnas beslut.

När ett land överväger att införa ny lagstiftning som har betydelse för det nordiska lagstiftningssamarbetet ska de andra länderna informeras och kontakt tas för närmare diskussion och eventuell samordning genom ämbetsmannakommittén eller genom direkt kontakt mellan tjänstemän. Kontakt bör tas i ett så tidigt skede av lagberedningen att resultaten av samarbetet kan beaktas i själva lagförslaget.

Ämbetsmannakommittén svarar för att betänkanden och lagförslag m.m. löpande utväxlas mellan länderna och tar vid behov initiativ till samarbete

mellan relevanta förvaltningsmyndigheter när det gäller genomförandet av lagstiftningen.

EU- och EES-lagstiftningen
Samarbetet syftar till att i ett så tidigt skede som möjligt i EU:s beslutsprocess bedöma konsekvenserna av EU/EES-lagstiftning. De viktigaste förslagen till rättsakter tas vid behov upp i ämbetsmannakommittén för att se om det finns orsak till nordiska överläggningar i samband med EU:s lagstiftningsprocess eller vid genomförandet i nationell lagstiftning.

De nordiska länderna bör även vara uppmärksamma på möjligheten att i enskilda fall ta gemensamma nordiska initiativ inom EU.

Vid genomförandet av EU/EES-lagstiftningen skall man ta tillvara möjligheten till erfarenhetsutbyte och arbetsinbesparing, exempelvis genom gemensamma utredningar. Det informella samarbetet mellan tjänstemännen skall uppmuntras och vidareutvecklas.

Det är inte alltid nödvändigt att välja likadana lagstiftningslösningar i samtliga nordiska länder, men det har väsentlig betydelse att man kan vara enig om förståelsen och tolkningen av rättsakterna.

Samarbetet inom andra internationella organ
Det ingår i det nordiska lagstiftningssamarbetet att främja nordiska kontakter, diskussioner och vid behov samordning på politisk nivå och tjänstemannanivå när det gäller andra internationella organ, så som FN och Europarådet. I det nordiska samarbetet inom justitiesektorn ingår även att samarbeta när representanter utses i internationella organ och alla nordiska länder inte samtidigt kan vara representerade.

Samarbete med Estland, Lettland och Litauen
De nordiska justitieministrarna möts med deras kolleger från Estland, Lettland och Litauen minst vartannat år. Det har tillsats en kontaktgrupp (Nordic Baltic Contact Group), som sammanträder efter behov och som har ett eget arbetsprogram. Ordförandeskapet roterar mellan länderna och Nordiska ministerrådets sekretariat sköter sekreterarfunktionen.

Samarbetet bygger på uppfattningen att ett tätt regionalt samarbete är viktigt inom EU och i förhållande till tredjeland.

Utanför Nordiska ministerrådets ramar ordnas nordisk-baltiska möten på tjänstemannanivå i Bryssel med syftet att överlägga om behov och möjligheter att avstämma ståndpunkterna till relevant EU-lagstiftning.

Annat rättsligt samarbete
Utöver det nordiska lagstiftningssamarbetet pågår ett löpande praktiskt samarbete inom hela justitiesektorn. På administrativ nivå hålls bl.a. kontaktmöten mellan ländernas domstolsadministrationer, riksåklagarna, rikspolischeferna och kriminalomsorgen.

Rapportering och evaluering
Arbetsgrupperna under ämbetsmannakommittén ska årligen ge en rapport om sin verksamhet och sina resultat.

Rapporteringen sker med hjälp av Nordiska ministerrådets schema för statusrapportering och ska ingå i justitiesektorns årliga rapportering om pågående och genomförda projekt. I den omfattning det finns behov ska justitieministrarna informeras på det årliga justitieministermötet.

Detta samarbetsprogram gäller tills vidare, men ska evalueras och eventuellt revideras senast år 2014.

Nordiska rådet

B 269/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00167-8

BETÄNKANDE ÖVER MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 270/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00246-3

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)

1. Præsidiets forslag

Presidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) som beskrevet i ministerrådsforslaget B 270/presidiet samt indarbejde Præsidiets synspunkter, som fremgår af betænkningen

2. Baggrund

Nordisk Ministerråd har længe haft samarbejde med Nordens naboer mod vest, men med disse retningslinjer bliver samarbejdet lagt i fastere rammer.

Nordisk Råd har ikke mindst gennem sit samarbejde med Vestnordisk Råd været optaget af nabosamarbejde ikke blot mod øst, men også mod vest.

3. Høring

Nordisk Råds Præsidium har haft mulighed for at drøfte Ministerrådsforslaget om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) på sit møde i september 2011.

Mere generelt har Nordisk Råd især i kontakterne med Vestnordisk Råd drøftet behov for en nabopolitik mod vest.

4. Præsidiets synspunkter

Nordisk Råd hilser retningslinjerne velkommen. I Canada, på østkysten af USA samt i Skottland og Irland, er der tale om samfund, som har mange fælles udfordringer med de nordiske kystsamfund ved Atlanterhavet. Pro-

grammet vil kunne støtte udveksling af kundskaber og erfaringer i forhold til at adressere disse udfordringer og underbygge et kulturelt fællesskab.

Af praktiske grunde støtter Nordisk Råd, at der i den første periode fokuseres på at samarbejde med de østlige regioner af Canada, uden dog at udelukke potentielt gode samarbejdsinitiativer med andre lande indenfor området.

Nordisk Råd kan støtte de temaer som fremhæves i retningslinjerne, nemlig det marine område, næring, miljø, klima og energi, uddannelse, forskning og innovation, kultur og helse. Men der er tale om mange forskellige temaer og derfor kunne det være hensigtsmæssigt at fokusere på et mindre antal temaer i definerede perioder. Det noteres og støttes, at samarbejdet bygger på strategien for bæredygtig udvikling.

Nordisk Råd støtter forslaget om at give det nordatlantiske samarbejde (NORA), som både har relevant erfaring og kompetence i samarbejdet med naboerne i vest, en fremtrædende rolle i samarbejdet. Den vestnordiske parlamentariske forsamling, Vestnordisk Råd, bør også holdes orienteret om udviklingen af samarbejdet og inviteres til at komme med forslag til initiativer.

Nordisk Råd mener, at det er vigtigt at stille krav om medfinansiering fra samarbejdspartnere i vest. Det kunne også være en fordel, og underlette forberedelse og gennemføring af aktiviteterne, hvis der oprettes en fælles pulje med for eksempel Canada. Rådet ønsker, at denne mulighed undersøges.

5. Konklusion

Presidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) som beskrevet i ministerrådsforslaget B 270/presidiet samt indarbejde Præsidiets synspunkter, som fremgår af betænkningen

Oslo den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordiska rådet

B 270/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00246-3

MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 270/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00246-3

Ministerrådsförslag om riktlinjer for samarbetet med Nordens grannar i väst (Canada)

RIKTLINJER FÖR NORDISKA MINISTERRÅDETS SAMARBETE MED GRANNARNA I VÄST OCH I NORDATLANTEN

SAMARBETETS KARAKTÄR

Samarbetet mellan Nordiska ministerrådet (NMR) och grannarna i väst har pågått sedan länge, och har under de senaste åren ökat i intensitet. De nordiska länderna och Grönland, Färöarna och Åland har många gemensamma utmaningar med sina grannar i väst. Det är naturligt att speciellt de västliga delarna av Norden i likhet med grannarna i väst har vissa särskilda utmaningar, så som en liten befolkning utspridd över ett stort område, långa avstånd, kallt klimat och ett stort beroende av havet och de maritima resurserna. De nya möjligheterna och eventuella hotbilder som en arktisk sjötrafik innebär, gör också att det geopolitiska intresset och den strategiska betydelsen för det område som åtminstone till viss del dessa riktlinjer berör ökar. Det betyder nya utmaningar och möjligheter för Norden och de nordatlantiska grannområdena.

Riktlinjerna är ett uttryck för ett önskemål om att utveckla samarbetet mellan Norden och dess grannar i väst inom områden av gemensamt intresse och därmed stärka samhörigheten mellan Norden och dess grannar i väst. Samarbetet ska vara till gemensam nytta för de berörda parterna.

Samarbetet är ett multilateralt samarbete mellan de nordiska länderna innan för ramarna för NMR och grannarna i väst. Med Nordens grannar i väst avses de nordatlantiska grannarna: Kanada, med särskilt fokus på de kanadensiska provinserna vid atlantkusten, USA med fokus på de amerikanska delstaterna vid atlantkusten, Irland och Skottland. Samarbetet ska komplettera de nordiska ländernas bilaterala samarbete med grannarna i väst inom områden där det kan genereras nordisk nytta genom ett samarbete.

Det område som gränsar till Västnorden är stort. Det är frågan om ett geografiskt utbrett område, men också ett område där olika delar har olika intresse, förutsättningar och möjligheter att ingå i olika samarbetsprojekt. Det är därför viktigt att inta en pragmatisk hållning till vilka geografiska områden samarbetet genomförs med, vilket i praktiken betyder att samarbetssatsningarnas innehåll ska styra samarbetet och vem man samarbetar med. Utgående från framkomna intressen är det framförallt ett samarbete med den kanadensiska atlantkusten som är mest aktuellt. Detta utesluter inte en fortsättning på det samarbete som redan tidigare bedrivits med områden i Skottland.

Arbetet ska ske i enlighet med de riktlinjer som de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) enats om i dokument 750/2003 "Riktlinjer för Nordiska Ministerrådets framtida samarbete med omvärlden", samt med de nordiska statsministrarnas globaliseringsinitiativ.

Samarbetet är av multilateral karaktär. Dessa riktlinjer berör NMR:s samarbete med grannarna i väst. Riktlinjerna berör således inte NMR:s aktiviteter gällande Arktis och Arktiska rådet, vilka styrs genom NMR:s arktiska samarbetsprogram. Det bör noteras att det inom ramen för NMR:s arktiska program också sker ett samarbete med kanadensiska partners. Samarbetet skall inte duplicera existerande samarbete.

Samarbetet ska även bygga på den nordiska tvärsektoriella strategin för hållbar utveckling som berör miljömässiga, ekonomiska, och sociala frågeställningar samt ta hänsyn till principerna om jämställdhet mellan könen.

Erfarenheterna visar att omfattande och breda kontakter på alla plan över gränserna är av avgörande betydelse för att säkra en ömsesidig förståelse mellan grannländer och områden. Detta bidrar till att skapa stabilitet och säkrar utvecklingsmöjligheterna både regionalt och i ett vidare internationellt perspektiv.

RIKTLINJERNAS KARAKTÄR

I och med att behovet och intresset för samarbete västerut har ökat är syftet med dessa riktlinjer att ge en politisk ram för NMR:s samarbete med grannarna i väst med sikte på att involvera alla fem medlemsländer och de tre självstyrande områdena till att aktivt medverka i samarbetet. Det är viktigt att betona att samarbetet mellan NMR och grannarna i väst ska baseras på ömsesidigt intresse.

De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) och Nordiska samarbetskommittén (NSK) har det övergripande koordineringsansvaret för det nordiska samarbetet och särskilt det samarbete som sträcker sig utanför det geografiska område som ingår i det officiella nordiska samarbetet inom Helsingforsavtalets ram.

Respektive fackministerråd och tillhörande institutioner ansvarar för det konkreta genomförandet. Fackministerråden kan samarbeta med olika delar av det geografiska område som dessa riktlinjer omfattar beroende av var man uppnår den största nordiska nyttan. Hur samarbetet utformas rent konkret styrs av fackministerråden.

Riktlinjerna ska vara styrande för NMR:s verksamhet i förhållande till grannarna i väst och ses som utgångspunkt för utveckling av gemensamma ambitioner och aktiviteter.

Nordiska rådet

B 270/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00246-3

Nordiska rådet

B 270/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00246-3

PRIORITERINGSOMRÅDEN
Ett bredare samarbete med Nordens grannar i väst ska bygga vidare på de intressen som finns i området och de erfarenheter som tidigare samarbetsprojekt har gett samt vad som framkommit i diskussionerna med möjliga samarbetsparter.

NMR har framför allt intresse av att utveckla vissa prioriteringsområden, som i första hand berör följande teman;

- Det marina området
- Näring, miljö, klimat och energi
- Utbildning, forskning och innovation
- Kultur
- Hälsa

Respektive ministerråd kan inom egna prioriteringsområden utveckla ett samarbete med parter i väst.

INSTRUMENT SOM UNDERSTÖDER UTVECKLINGEN AV SAMARBETET

- Samarbete inom och genom de nordiska institutionerna och samarbetsorganen.

- Samarbetsministrarnas budgetlinje för samarbete med Nordens grannar i väst.

- Relevanta program under de respektive fackministerråden, nordiska institutioner och samarbetsorgan.

- Olika typer av gemensamma Memorandum of Understanding (MoU)

- Erfarenhets- och informationsutbyte (benchmarking)

Speciellt Nordiskt atlantsamarbete (NORA) kan genom sin expertis beträffande den nordatlantiska regionen ha en funktion som remissinstans (höringspart) i samband med att Nordiska ministerrådets sekretariat behandlar ansökningar till MR-SAM:s budgetpost för samarbete med grannarna i väst. NORA förväntas dock också medverka som implementerande organisation, varför NORA:s funktion som remissinstans måste avgöras enskilt i varje konkret tillfälle.

Relevanta representationer har en viktig stödfunktion för samarbetet.

FINANSIELLA PRINCIPER
Samarbetsprojekt som genomförs med grannarna i väst sker genom fackministerrådens normala budgetar. Övriga samarbetsparter ansvarar själva för sin andel av finansieringen i olika samarbetsprojekt.

Samarbetsministrarna har sedan 2009 haft en särskild budgetpost ("samarbete med grannarna i väst") för att stöda olika samarbetsprojekt. Dessa medel ska inom NMR:s verksamhet ses som startmedel, och inte som kontinuerlig finansiering. NMR:s huvudsakliga finansieringsandel står respektive fackministerråd för inom existerande ramar.

TIDSPERSPEKTIV
Dessa riktlinjer gäller perioden 2012-2016.

EVALUERING AV RIKTLINJERNA

Samarbetet evalueras kontinuerligt. En grundlig evaluering genomförs år 2014 med sikte på ett beslut om fortsättning eller eventuell justering av riktlinjerna.

MR-SAM kommer fortsättningsvis att årligen ha en generell och principiell diskussion om samarbetet och dess utveckling baserat på en kort rapport om utvecklingen av samarbetet mellan NMR och Nordens grannar i väst. Till bruk för detta utarbetar de enskilda fackministerråden och relevanta institutionerna årligt en statusrapport över samarbetet. Av dessa rapporter kommer det att framgå, vilket konkret samarbete, som har ägt rum, en värdering av detta och huruvida de gällande politiska prioriteringarna blivit uppfyllda, samt om man önskar behålla eller ändra de gällande prioriteringarna. Rapporterna från fackministerråden kommer även att innehålla en kort beskrivning och värdering av kommande års samarbetsaktiviteter.

De enskilda initiativen och konkreta projekten kommer löpande att utvärderas och erfarenheterna kommer att ingå i utvecklingen av det fortsatta samarbetet.

PROFILERING AV SAMARBETET

Profilering av samarbetet sker i enlighet med NMR:s generella profilerings- och kommunikationsstrategier.

Både fackministrarna och MR-SAM kommer att bidra till ökad uppmärksamhet och information om det gemensamma nordiska samarbetet med Nordens grannar i väst. Denna uppgift ska ske i samarbete med de nordiska ländernas representationer, relevanta nordiska myndigheter och nordiske institutioner. Profilering av samarbetet utbyggs och koordineras med de relevanta samarbetsparterna, som på alla nivåer och i mesta möjliga omfång bör involveras i att göra samarbetet synligt.

BETENKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Ministerrådsforslag om neste generasjon av Nordplus

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om næste generation af Nordplus" samt indarbejde Kultur- og Uddannelsesudvalgets bemærkninger om, at ministerrådet i forbindelse med Nordplus programmet bør være med til at udbygge integration og samarbejde mellem uddannelse og erhvervsliv, for derved at skabe et fælles nordisk praktikmarked, der sikrer, at studerende i Norden får optimale støttemuligheder til mobilitet, udveksling samt praktik- og studieophold (se - A 1527/kultur). Videre bør programmet tilrettes således, at friluftsaktiviteter i undervisningen for børn og unge tilgodeses og understøttes i videst muligt omfang, når der uddeles midler

2. Baggrund

I forbindelse med Nordisk Råds Session 2011 fremlægger Nordisk Ministerråd et nyt ministerrådsforslag om "næste generation af Nordplus". Forslaget er iværksat på baggrund af en evaluering, der er gennemført af Nordisk institut for studier af innovation, forskning og uddannelse (NIFU).

Som baggrund for forslaget kan nævnes, at der blev gennemført en relativ omfattende ændring af Nordplus programmet i 2008, der viste at programmet i det store hele fungerer godt. Derfor har der ikke i den nyeste evaluering været behov for de store grundlæggende ændringer i forhold til struktur, organisation eller indretning.

Generelt set hæfter udvalget sig ved, at programmet er velfungerende, og at aktører og brugere er tilfredse med støtteordningen. Ydermere har de baltiske lande også fået mulighed for at søge inden for sprogprogrammet, på lige fod med nordiske ansøgere. Udvalget mener det er positivt, at programmet understøtter den baltiske interesse for at lære de skandinaviske sprog. Herudover er administrationsdelen i programmet søgt effektivi-

seret, således at slutbrugerne oplever god service og information i forbindelse med programmets støttemuligheder. Udvalget ser på disse tiltag med stor tilfredshed.

I forbindelse med sprogspørgsmålet har udvalget været lidt betænkelig ved, at der skulle ske en indsnævring af støttemulighederne, idet de primært skulle rettes mod børn og unge. På den anden side er udvalget enig i, at der netop bør være fokus på børn og unge, da det er denne målgruppe, som bedst muligt kan drage fordel af en sprogudveksling og indlæring, og derfor også bør have de bedste støtte- og finansieringsmuligheder. Samtidig er udvalget enig i, at der har været et behov for at synliggøre og målrette programmet mest muligt overfor de konkrete brugere og målgrupper.

3. Høring

I forbindelse med igangsættelsen af den nye generation af Nordplus-programmet, har Kultur- og Uddannelsesudvalget i maj 2011 indsendt høringssvar til Nordisk Ministerråd om udvalgets synspunkter i forbindelse med de foreslåede ændringer og fornyelser i programmet.

4. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget finder det meget relevant, at man i det nye Nordplus-program vil udvide og forbedre samarbejdsformer for at sikre større og bedre integration mellem uddannelse og arbejdsmarked. Det er vigtigt, at disse sektorer integreres langt mere eftersom mange unge i dag står uden en praktikplads og derfor ikke kan gennemføre deres uddannelse. Videre bemærkes det, at der mere konkret inden for delprogrammerne Nordplus Højere uddannelse og Nordplus Junior vil blive gennemført en mere tydelig profilering i forhold til at sikre bedre muligheder for praktikpladser til unge i virksomheder, når de rejser til et andet nordisk land.

Kultur- og Uddannelsesudvalget har således noteret sig, at ministerrådet vil øge samarbejdet med erhvervslivet i Nordplus-regi og udvalget henstiller derfor til, at ministerrådet kigger på udvalgets nye medlemsforslag om rörlighet i Norden, A 1527/kultur, og ser på, hvordan forslagets indhold kan integreres som en del af Nordplus-programmet. Medlemsforslaget vil blive behandlet på Nordisk Råds session 2011.

Med forslaget vil Kultur- og Uddannelsesudvalget gerne sikre bedre muligheder for erhvervspraktik gennem et styrket samarbejde mellem de nordiske lande. Derfor bør ministerrådet fokusere på, hvordan Nordplus og Nordjobb, som relevante aktører kan bruges til at skabe et fælles nordisk praktikmarked.

Der er flaskehalsproblemer med erhvervspraktikken for studerende mange steder i de nordiske lande. Det hindrer ikke bare kompetenceudviklingen blandt unge, især i forhold til interkulturelle og sproglige kundskaber, men skader også på sigt de nordiske velfærdssamfund i den internationale konkurrence. Derfor vil det være relevant at anvende de eksisterende programmer Nordplus og Nordjobb til at skabe et fælles nordisk marked for akademisk erhvervspraktik.

Med Nordjobb og Nordplus-ordningerne har unge unikke muligheder i en erhvervs- og mobilitetssammenhæng. Programmerne styrker både erhvervsmulighederne samt de sproglige og kulturelle kompetencer hos de unge. Det er færdigheder, som er uvurderlige for Norden i den globale konkurrence. Det er vigtigt, at man ser tingene i en sammenhæng og arbejder på at sammentænke ordningerne, der hvor det er muligt.

Nordplus og Nordjobb vil dels kunne bidrage til at sikre unge økonomisk støtte til erhvervspraktikophold i et andet nordisk land, dels hjælpe dem

med praktiske forhold såsom bolig og andet. Kultur- og Uddannelsesudvalgets forslag skal være med til at sikre en strategi for at fremme mobiliteten for alle unge, som vil studere og søge praktikophold i et andet nordisk land.

I den forbindelse vil Kultur- og Uddannelsesudvalget gerne tilføje, at udvalget gennem flere år har arbejdet med udfordringerne for de små kunstfag/håndværksfag. Inden for disse fag er det også vigtigt, at man synliggør støttemulighederne i det omfang det er muligt. Ofte passer fagene ikke ind i de etablerede støttesystemer. Kultur- og Uddannelsesudvalget ønsker således, at opmærksomheden også rettes mod disse små fag.

Videre vil udvalget gerne understrege vigtigheden af Nordplus Junior programmet. Dette program skal fremme læring og udveksling mellem skoleelever på tværs af de nordiske lande. Udvalget henstiller derfor til, at aktiviteter i denne forbindelse målrettes et pædagogisk og læringsmæssigt sigte, som fremmer sprogforståelse og øvrige tiltag, der kan knyttes sammen med undervisningsforløb og pædagogisk målrettede aktiviteter.

Samlet set vil disse tiltag øge mobiliteten og det vil også bidrage til at dæmme op for den ungdomsarbejdsløshed, der præger de nordiske lande, idet en del af arbejdsløshedsproblemet bunder i, at der er for lille mobilitet og fleksibilitet på arbejdsmarkederne i Norden.

Kultur- og Uddannelsesudvalget vil yderligere gerne fremføre, at Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd har fremmet et forslag: A 1476/miljø, om at etablere bedre, og nye støtte- og udvekslingsmuligheder for børn og unge i Norden i forhold til friluftsaktiviteter. Kultur- og uddannelsesudvalget vil gerne i denne sammenhæng gøre opmærksom på, at dette er et særdeles vigtigt initiativ i en nordisk kontekst. Friluftsaktiviteter er et gunstigt indsatsområde i forhold til børn og unge, både i relation til læring, men også i forhold til bevægelse, et sundt liv og fedmeforebyggelse. Alle faktorer, der kan knyttes til en uddannelsessammenhæng og derfor fint vil kunne passe ind i Nordplus' bestemmelser. Derfor vil udvalget gerne understrege betydningen af dette og henstille til, at Nordisk Ministerråd bedst muligt tilgodeser og understøtter denne type aktiviteter i denne kommende generation af Nordplus-programmet.

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

5. Konklusion

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om næste generation af Nordplus" samt indarbejde Kultur- og Uddannelsesudvalgets bemærkninger om, at Ministerrådet i forbindelse med Nordplus programmet bør være med til at udbygge integration og samarbejde mellem uddannelse og erhvervsliv, for derved at skabe et fælles nordisk praktikmarked, der sikrer at studerende i Norden får optimale støttemuligheder til mobilitet, udveksling samt praktik- og studieophold (se - A 1527/kultur). Videre bør programmet tilrettes således, at friluftsaktiviteter i undervisningen for børn og unge tilgodeses og understøttes i videst muligt omfang, når der uddeles midler

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

Oslo 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

Ministerrådsforslag om neste generasjon av Nordplus

Ministerrådet for forskning og utdanning (MR-U) er eier av Nordplus Rammeprogram og Nordplus Nordiske Språk- og Kulturprogrammet som er vedtatt for programperioden 2008-2011.

MR-U vil med dette legge frem et Ministerrådsforslag (MR-forslag) til neste generasjon Nordplus program som foreslås startet i 2012. MR-U vil beslutte endelige program høsten 2011 i samråd med Nordisk råd og de baltiske landene Estland, Latvia og Litauen.

En tidligere versjon av forslag til neste generasjon Nordplus var våren 2011 til konsultering i de baltiske landene og til de nordiske aktørene Nordisk råd, Nordisk kulturfond, Nordisk universitetssamarbeid (NUS) og Foreningene Nordens Forbund.

MR-Us forslag til neste generasjon Nordplus er nedfelt i Programdokument for Nordplus som er lagt til slutt i dette ministerrådsforslaget. Innledningsvis i ministerrådforslaget beskrives noen av de begrunnelser som er lagt til grunn for innhold og rammene for neste generasjon Nordplus.

Innhold i neste generasjon Nordplus

Ministerrådsforslaget til neste generasjon Nordplus bygger blant annet på evalueringsrapporten "Evaluering av Nordplus", utarbeidet av Nordisk institutt for forskning av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) på oppdrag for Nordisk ministerråd, samt innspill og kommentarer fra nåværende hovedadministratorer i programmet og diskusjoner i Nordisk ministerråds embetsmannsgruppe (EK-U), MR-Us rådgivningsgrupper og Ekspertgruppen Nordens Språkråd – samt innspill fra konsulteringsprosessen våren 2011.

I evalueringsrapporten skisseres tre mulige scenarier for Nordplus´ fremtid. MR-Us forslag ligger i all hovedsak innenfor det mest konservative av disse. Begrunnelsen for dette er at MR-U mener det er for tidlig å gjøre omfattende nye endringer i programmet, da det kun er 4 år siden det forrige gang ble innført relativ store endringer i programmene. For å sikre kontinuitet og ro rundt programmet, primært ovenfor brukerne av programmet, men også overfor administratorer og andre involverte i programmet, foreslås det derfor å vektlegge en balanse mellom gamle og nye formål med Nordplus.

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutva

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

Behov for forenkling og profilering

Et behov for *forenkling og profilering* av Nordplus programmene er vektlagt i MR-Us forslag til neste generasjon Nordplus.

Ad forenkling

Når det gjelder forenkling er dette primært begrunnet i et behov for forenkling *ovenfor brukere* av programmet. Det er viktig at brukerne av Nordplus lett gjenfinner seg selv og sine muligheter i programmet og at de opplever programmet som relativt enkelt og ubyråkratisk å søke og delta i, og at de fortsatt opplever programmet som attraktivt.

Det er videre et behov for en forenkling i programmets *målstruktur, ambisjoner og prioriteringer.* Dette for å sikre et relativt oversiktlig og enkelt program for brukere å forstå og for administratorer å anvende.

En forenkling av *styringsstrukturen* av programmet, slik at denne er klar og transparent, men samtidig sikrer høy grad av medvirkning, tilhørighet og nærhet mellom aktørene, er også nødvendig. Videre foreslås en forenkling i *administrasjonen* av programmet, herunder tilstrebe en enhetlig og effektiv administrasjon der dette er hensiktsmessig, men samtidig opprettholde fleksibiliteten i programmet og mellom de ulike delprogrammer.

Ad profilering

Når det gjelder ønsket om en bedre profilering av Nordplus, gjelder dette særskilt en bedre synliggjøring og utnyttelse av *resultater av programmet som helhet og enkeltprosjekt.* Det er ønskelig at erfaringer og resultater fra programmet spres til andre utdanningsinstitusjoner samt tilbake til utdanningsmyndigheter og i siste ende til utdanningspolitikken i de nordiske og baltiske land. Det er også vektlagt en profilering av *programmet overfor nye brukere,* samt større vekt på informasjon og kommunikasjon overfor gamle brukere.

Med disse to hovedbegrunnelsene er noen av de viktigste konkrete endringene som er foreslått i Nordplus følgende:

- Nordplus deles ikke lenger opp i et rammeprogram og et språkprogram assosiert til rammeprogrammet, men utgjør et integrert og helhetlig program med navnet Nordplus. Ett navn og et helhetlig program er mer forståelig for brukerne og enklere å profilere utad.
- Målstrukturen i programmet tydeliggjøres og forenkles ved kun å operere med overordnede målsetninger for programmet som helhet, kombinert med et mindre antall målsetninger for det enkelte delprogram.
- Dagens programstruktur med fem delprogram beholdes, og dagens organisering med hoved- og medadministratorer beholdes. Ordningen med en hovedkoordinator videreføres, men styrkes. Sistnevnte for å sikre en god ledelse og styring av programmet.
- Styringsstruktur i programmet forenkles ved et tydeligere skille mellom MR-U/ Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U) og programkomitéens ansvar.
    - For å sikre en helhetlig og transparent styring foreslås det et overornet programdokument for hele programmet. MR-U/EK-U eier dette dokumentet. Programdokumentet utgjør målsetningene og hovedinnholdet i programmet, og er gjengitt til slutt i dette dokumentet. Utover de bestemmelsene som er nedfelt i programdokumentet gis programkomitéen et større ansvar for den strategiske utviklingen av programmet.
    - Programstrukturen forenkles med kun en programkomité for hele programmet. Programkomitéen skal representere alle delprogrammene, og spille en strategisk rolle i utviklingen av programmet. Ved at det kun er én programkomité, i stedet for fem slik det er i dagens Nordplus, vil dette også kunne gi bedre muligheter til

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

å se delprogrammene på tvers og sikre mer strategiske grep ved blant annet at man har en mer arbeidende programkomité.

- I det nye Nordplus legges det opp til at man i større grad skal legge til rette for mer praksis og samarbeid med arbeids- og næringsliv innenfor rammen av programmet.
  - Dette ønsket er blant annet begrunnet i et forslag fra Nordisk råd. I programdokumentet er dette kommet til uttrykk ved at MR-U har inkludert *samarbeid med arbeidslivet* i de overordnede målsetningene for Nordplus. Videre vil dette også bli en del av målsetningene innenfor blant annet delprogrammene Nordplus Høyere utdanning og Nordplus Junior, og særlig innen disse programmene skal en i større grad enn tidligere profilere mulighetene til praksisplass i virksomheter og bedrifter i et annet nordisk land.

- Det skal arbeides systematisk og kontinuerlig for å styrke profilering, informasjon og resultatsspredning.
  - Et formål med Nordplus programmene er at resultater, statistikk, erfaringer og best practice fra programmet blir systematisk og i vid utstrekning profilert og utbredt, og i siste hånd bidrar til videreutvikling av utdanningssystemene i deltakerlandene. Hovedkoordinator for Nordplus har et særskilt ansvar for dette arbeidet, men dette er et prioritert område for hele administrasjonsordningen.
  - Nordplus programkomité vil også følge dette arbeidet nært. Det vil bli avholdt en åpen og bred Nordplus konferanse 3-5 ganger i programperioden der programkomiteéen vil møte brukere av programmet og andre involverte og interesserte i programmet. På konferansen vil det blant annet legges til rette for å diskutere programmets utvikling, vise de gode eksempler og resultater fra programmet samt ulike former for nettverking og mulighet for nye brukere til å stifte bekjentskap med programmet.

- Nordplus Nordiske Språk og Kulturprogram endrer navn til Nordplus Nordiske Språk og åpnes for deltakelse fra de baltiske land basert på følgende begrunnelser og prinsipper:
  - Nordplus Nordiske Språk har som delprogram i Nordplus stor betydning for det nordiske arbeidet for å fremme nordiske språk. Dette er en strategisk oppgave for det nordiske samarbeidet. Nordplus Nordiske Språk har som delprogram i Nordplus også en særlig stor betydning for å fremme forståelsen og bruken av de skandinaviske språk, både gjennom sine programaktiviteter og gjennom at skandinavisk er det eneste arbeidsspråk i Nordplus Nordiske Språk.
  - De baltiske land Estland, Latvia og Litauen gis for perioden 2012 - 16 rett til å delta i Nordplus Nordiske Språk på like fot, dvs. prosjektdeltakelse, innbetaling mm. Særlige bestemmelser knyttet til Nordplus Nordiske Språk er nedfelt i Programdokument for Nordplus punkt 6 (Se programdokumentet til slutt i dette ministerrådsforslaget).
  - Et eventuelt prosjektsamarbeid om de nordiske og baltiske språk kan skje under Nordplus Horisontal.
  - 2 MDKK er flyttet fra det "gamle" Nordplus Nordiske Språk og Kultur til Nordplus Junior, og er øremerket til mobilitetsprosjekter knyttet til språk.

- Det foreslås forenklinger i Nordplus Junior.
    - Bakgrunnen for forenklingene er ut fra et ønske om å øke attraktiviteten til Nordplus Junior og for å få flere skoler til å søke om å delta i prosjekter og nettverk. Kravet om egenfinansiering i programmet vil derfor senkes slik at det nå kreves 25% egenfinansiering av de samlede prosjektkostnader for skoler som deltar i prosjekt og nettverk mot dagen krav om 50 %. Egenfinansiering kan ha form av arbeidsinnsats. Den nye programkomitéen vil se på ytterligere forenklingsmuligheter i programmet.
- Programperioden utvides til fem år mot nåværende fire år. Det gjennomføres en evaluering av programmet.

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutva

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

Nordisk Råd

Nordplus 2012 - 2016

PROGRAMDOKUMENT

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

1. Innledning

Dette *Programdokument for Nordplus*:

- Utgjør beslutningen for Nordplus for perioden 1. januar 2012 til og 31. desember 2016, og inneholder overordnede målsetninger og bestemmelser for Nordplus;
- Programdokumentet er besluttet at MR-U den 2. november 2011, etter samråd med Nordisk råd og de baltiske landene Estland, Latvia, og Litauen;
- Bygger videre intensjonene i "Nordplus-beslutningen" for Nordplus Rammeprogrammet for perioden 2008-2011 og erstatter det tidligere felles programdokumentet for Nordplus programkomitéer innen Nordplus Rammeprogram og programdokument for Nordplus Nordiske Språk- og Kulturprogram;
- Omhandler de vedtatte målsetninger for Nordplus med de fire delprogrammer, som utgjøres av det tverrsektorielle *Nordplus Horisontal* og de fire sektorprogrammer, *Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen* og *Nordplus Nordiske Språk;*
- Beskriver målgruppene for og de berettigede deltakere i Nordplus, de inneholdte programaktiviteter, retningslinjer for Nordplus Programkomitéen, bestemmelser for Nordplus administrasjonen og de generelle bestemmelser for kontroll og evaluering av programmet;
- Beskriver styringsstruktur og ansvarsavklaring i Nordplus mellom Ministerrådet for utdanning og forskning (M-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U), Programkomitéen for Nordplus, Nordplus administrasjonen, herunder Nordplus hovedkoordinator og øvrige administrasjon, samt Nordisk ministerråd sekretariat;
- Beskriver grunnlaget og rammene for den årlige utlysning av programmidler/ innkallelse av søknader.

Dette *programdokument for Nordplus* er opprettet i 2011 og eies av Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U), men håndhevelsen av dokumentet er delegert til Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U).

2. Overordnede målsetninger i Nordplus

Nordplus 2012-2016 består av et sett vedtatte overordnede målsetninger og fire delprogrammer, som utgjøres av det tverrsektorielle Nordplus Horisontal og de fire sektorprogrammer Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning, Nordplus Voksen og Nordplus Nordiske Språk.

Overordnede målsetninger for Nordplus 2012-2016 er å:

- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde;
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis;

- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, samt samarbeid med arbeidslivet, om utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging;
- Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell forståelse;
- Styrke språkforståelsen **særlig blant** barn og unge i de nordiske språk, primært dansk, svensk og norsk;
- Stimulere interessen for, kunnskap om og forståelse for de nordiske språk.

Programkomitéen for Nordplus (se punkt 5), fastsetter særskilte mål for det enkelte delprogram. Disse skal være i overensstemmelse med de overordnede målsetningene for programmet som helhet, og skal ikke være for omfattende eller detaljerte[1].
De spesifikke programmålene skal som hovedregel gjelde for hele programperioden, men Programkomitéen for Nordplus kan justere disse underveis for å imøtekomme nye politiske eller strategiske prioriteringer. De spesifikke programmålene skal opplyses i forbindelse med utlysningen av programidlene, på Nordplus hjemmeside og i Nordplus Håndbok (se punkt 5).

3. Målgrupper for programmet og deltakelse i programmet

- De 8 deltakerlandene i Nordplus 2012-2016 er Danmark, Estland, Finland, Island, Latvia, Litauen, Norge og Sverige. Grønland, Færøyene (Danmark) og Åland (Finland) kan delta i hele Nordplus i forbindelse med mobilitets-, prosjekt- og nettverksaktiviteter med Danmark, Finland og de øvrige deltakerland.
- Programmet henvender seg til alle individer, institusjoner, organisasjoner og grupper i deltakerlandene som har utdanning og livslang læring som primære målsetninger eller som arbeider innenfor områdene utdanning og livslang læring.
- Kun deltakere fra de ovennevnte 8 nordiske og baltiske land, inkludert Grønland, Færøyene (Danmark) og Åland (Finland), er berettiget til støtte fra programmet. Programaktivitetene kan likevel inkludere deltakere fra andre land, dersom disse deltar med egne midler for sin del av aktiviteten og de følger programmets øvrige bestemmelser.
- Kun aktiviteter som finner sted i de 8 deltakerlandene, inkludert Grønland, Færøyene (Danmark) og Åland (Finland), er berettiget til støtte fra programmet.

4. Programaktiviteter

- Over hele Nordplus skal programaktiviteter, som støtter og fremmer samarbeid på utdanningsområdet mellom de deltakende land prioriteres og således sikte mot å skape, utvikle og spre resultater og produkter, som er av interesse for de deltakende land.
- Over hele Nordplus skal programaktiviteter av kvalitet prioriteres; dvs. kvalitet skal være det overordnede evaluerings- og utvelgelseskriterium i programmet.
- Nordplus kan gi støtte til følgende hovedkategorier av aktiviteter:
  - Mobilitetsaktiviteter
  - Prosjektaktiviteter

[1] Med tanke på utlysningen av programmidler for 2012, det første året i den nye programperioden, har nåværende programkomitéer gjennomført en forenkling av dagens målsetninger og prioriteringer innen det enkelte program.

- Nettverksaktiviteter
- I overensstemmelse med dette programdokumentet fastsatt av Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U) kan Programkomitéen for Nordplus definere mer detaljerte regler angående søkning til og deltakelse i hvert enkelt Nordplus delprogram, så lenge disse er i tråd med de generelle bestemmelsene i Programdokumentet for Nordplus og i Nordisk ministerråds virksomhet.
- Programkomitéen henstilles til å i størst mulig grad sørge for at programaktivitetene i delprogrammene er ensartede der dette er hensiktsmessig, men samtidig er tilpasset behovene for det enkelte delprogram ut fra et brukerperspektiv.

5. Styringsstruktur og ansvarsavklaring

Nordplus eies av Nordisk ministerråd, ved Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U). De overordnede målsetninger og innretning av programmet er nedfelt i dette *Programdokument for Nordplus*. Håndhevelsen av dokumentet er delegert til Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U).

Det er inngått likelydende separate avtaler med hvert av de baltiske landene Estland, Latvia og Litauen om deres deltakelse i programmet. I henhold til "Agreed Minutes from the joint meeting between Nordic and Baltic Ministers of Education and Research" den 8. november 2010 gjennomføres det årlige møter på embetsmannsnivå mellom de nordiske og baltiske landene der det rapporteres på programmets aktivitet.

Programkomitéen for Nordplus har et særskilt ansvar for valg av prosjekter og om tildeling av støtte innenfor programmet, samt et ansvar om å bidra til at programmets overordnede målsetninger blir realisert.

Programkomitéen for Nordplus fungerer i henhold til følgende hovedprinsipper:

Komitéen etableres for perioden 01.01.2012 - 31.12.2016. I løpet av denne perioden kan Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U) etter samråd med de baltiske landene, beslutte og evaluere og, hvis hensiktsmessig, endre komitéens struktur.

- Programkomitéen for Nordplus har ansvar for Nordplus programmet og treffer avgjørelse om valg av prosjekter og om tildeling av støtte innenfor programmet. Særlige bestemmelser gjelder for Nordplus Nordiske Språk, se punkt 6.
- Programkomitéen for Nordplus har ansvar for å bidra til at programmets overordnede målsetninger blir realisert, samt å bidra til å profilere og spre gode resultater fra programmet. Herunder årlig utvelge de beste Nordplus prosjekter til særlig profilering med henblikk på å støtte overførselen av best practice fra programmet og dermed bidra til utviklingen av utdanningssystemene i deltakerlandene. Nordplus Programkomité representerer alle delprogrammene.
- Ved hjelp av samarbeid og kontakt med utdanningsdepartementene i de nordiske og baltiske landene, Nordplus administrasjonen generelt og hovedkoordinator spesielt, skal Programkomitéen holde seg informert om og kontrollere aktivitetene i Nordplus.
- Hvert deltakerland utnevner to medlemmer til komitéen; en er

fritt valgt, mens den andre skal besitte kompetanse fra det område et bestemt delprogram representerer[2]. I tillegg utpekes et varamedlem til komitéen. Grønland, Færøyene og Åland utpeker hver to observatører og en vara til komitéen. Liste over utpekte medlemmer, observatører og varamedlemmer skal finnes tilgjengelig på Nordplus hjemmeside.

- Representanter for Nordisk ministerråds sekretariat vil følge arbeidet i Programkomitéen for Nordplus som observatør. Nordisk ministerråds sekretariat har ansvaret for årlig å informere Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U) og utdannings- og forskningsministrene i Estland, Latvia og Litauen om aktivitetene i Nordplus på bakgrunn av rapportering fra Nordplus hovedkoordinator.
- Nordplus hovedkoordinator har et overordnet ansvar for serviceringen av Nordplus Programkomité, og koordinerer bidrag fra øvrige hovedadministrator med ansvar for det enkelte delprogram.
- Nordplus administrasjonen skal føre protokoll over komitéens møter og sikre at dokumenter og annen informasjon fra komitéen er tilgjengelig for alle utpekte medlemmer og observatører i disse. Varamedlemmer mottar kopi av dokumenter og informasjon om komitéen fra Nordplus administrasjonen.
- Programkomitéen for Nordplus kan delegere beslutninger til Nordplus administrasjonen.
- Såfremt et komitémedlem eller en observatør ikke kan delta på et komitémøde eller på annet vis er ute av stand til å utføre oppgavene relatert til komitéen, er vedkommende ansvarlig for å innkalle varamedlemmet og for å informere Nordplus administrasjonen.
- Nordplus samarbeidet utføres som hovedregel på de skandinaviske språk. En del av samarbeidet og arbeidet i Programkomitéen og ved formelle møter utføres på engelsk. Materialer til felles bruk er tilgjengelige på engelsk. Unntak fra dette gjelder innen Nordplus Nordiske Språk der alt samarbeid innen dette programmet skal foregå på de skandinaviske språk.
- Programkomitéen for Nordplus velger en leder og en nestleder for ett år av gangen. Programkomitéen velger selv om den vil følge rotasjonssystemet med formannskapet i Nordisk ministerråd eller om den vil velge andre former for valg av ledelse.
- Programkomitéen har to faste møter i året.
- Såfremt det finnes nødvendig og hensiktsmessig kan det etableres og vedtas ytterligere regler for prosedyrer for Programkomitéen for Nordplus arbeid, dette besluttes av komitéen selv og informeres så til Nordisk ministerråds sekretariat og Nordplus administrasjonen.

6. Særlig bestemmelser knyttet til Nordplus Nordiske Språk

Formålet med Nordplus Nordiske Språk er i henhold til de overordnede målsetningene nedfelt i dette programdokumentet, jamfør punkt 2, å;

- Styrke språkforståelsen **særlig blant** barn og unge i de nordiske språk, primært dansk, svensk og norsk;
- Stimulere interessen for, kunnskap om og forståelse for de nordiske språk.

Alt samarbeid innen Nordplus Nordiske Språk skal foregå på de skandinaviske språk.

[2] For medlemmet som hvert land skal utnevne og som skal besitte kompetanse fra det område et bestemt delprogram representerer, gjelder følgende; De baltiske landene blir enige seg i mellom fra hvilket område/program deres tre medlemmer skal besitte kompetanse. Tilsvarende gjøres for de fem nordiske medlemmene.

Medlemmene fra de baltiske landene Estland, Lativa og Litauen i Programkomitéen for Nordplus deltar ikke i komitéens beslutninger til Nordplus Nordiske Språk, men kan delta i komitéens øvrige behandling og vurdering knyttet til Nordplus Nordiske Språk.

7. Programadministrasjon – Nordplus administrasjonen

Administrasjonen for Nordplus 2012-2016 skal sikre en forsvarlig ledelse, gjennomføring og koordinering av alle Nordplus aktiviteter.

Nordplus administrasjonen er basert på et konsortium utpekt av Nordisk ministerråd, bestående av fem nasjonale programkontorer i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, som hver er utpekt som hovedadministrator (HA) for et spesifikt Nordplus delprogram. Nordplus administrasjonen inkluderer de tre nasjonale programkontorer, som er utpekt av utdannings- og forskningsministrene i henholdsvis Estland, Latvia og Litauen til nasjonale informasjonskontorer (NIK) for Nordplus. De utvalgte informasjonspunkter (InfoP) for Nordplus i Grønland, Færøyene og Åland er tilknyttet de utpekte nasjonale programkontorer i henholdsvis Danmark og Finland, og er således en del av Nordplus administrasjonen. En av de fem nordiske hovedadministratorer (HK), Senter for internasjonalisering av høgre utdanning, SIU, er av Nordisk ministerråd utpekt som hovedkoordinator for Nordplus administrasjonen for perioden 01.01.2012 – 31.12.2013.

Roller og ansvarsområder for den utpekte hovedkoordinator for Nordplus (HK), de utpekte hovedadministratorer for Nordplus (HA), de utpekte nasjonale Nordplus informasjonskontorer (NIK) og de utpekte Nordplus informasjonspunkter (InfoP), er nærmere konkretisert i bilag 1.

Nordplus håndbok er et redskap for søkere og deltakere i Nordplus. Håndboken finnes tilgjengelig på Nordplus hjemmeside, og gir konkret informasjon til brukerne om søkning til programmet og gjennomføring av prosjektene. Nordplus administrasjonen utarbeider håndboken, mens det er Programkomitéen for Nordplus eier av Nordplus Håndbok.

Nordisk ministerråds sekretariat er ansvarlig for å følge opp på Nordplus administrasjonens arbeid ved hjelp av kontrakter og årlige rapporteringsmøter, sistnevnte primært med Nordplus hovedkoordinator på vegne av konsortiet.

8. Overordnede prinsipper for gjennomføringen av programmet

Følgende overordnede prinsipper er gjeldende for gjennomføringen av Nordplus 2012-2016.

Generelt om Nordplus

- Den årlige utlysningen av programmidler/innkallesen av søknader til Nordplus publiseres samtidig av Nordplus administrasjonen i alle deltakerland.
- Den felles og årlige søknadsfrist til Nordplus er den 1. februar[3].
- Utover dette kan Nordplus administrasjonen i løpet av programåret offentliggjøre spesifikke utlysninger av søknader med passende søknadsfrister.
- Det gjennomføres årlig koordinerende informasjonsjonskampanjer for Nordplus i alle deltakerland.
- Søknader og rapporter innsendes og behandles ensartet gjen-

[3] For det første året i ny programperiode beholdes den gamle søknadsfristen, slik at første søknadsfrist i programperioden vil være 1. mars 2012. Fra 2013 er søknadsfristen 1. februar.

nom det felles Nordplus søke- og rapporteringssystem som gjelder for Nordplus.

- Nordplus administrasjonen kan benytte eksterne eksperter for å vurdere søknader. Dersom dette ønskes anvendt, kan Nordplus Programkomité utarbeide retningslinjer for utvelgelse og bruk av eksterne eksperter i programmene.
- Nordplus administrasjonens vurdering av søknader og rapporter, samt de etterfølgende beslutninger i Nordplus Programkomité, foretas i overensstemmelse med avtalte og transparente kvalitetskriterier, som nedfelles i Nordplus Håndbok.
- For visse definerte programaktiviteter kan beslutningsmyndigheden etter behov delegeres til Nordplus administrasjonen med henblikk på en fleksibel mottakelse og behandling av mindre kompliserte søknader. Nordplus Programkomité skal utarbeide retningslinjer for en sådan delegering av beslutninger.
- Kriteriene og prosedyrene som anvendes ved mottakelsen, behandlingen, vurderingen, utvelgelsen og oppfølgningen av søknader skal være beskrevet og offentlig tilgjengelige på Nordplus hjemmeside og i Nordplus Håndbok.
- Informasjon om de søknader som er utvalgt til støtte under Nordplus, skal være offentlig tilgjengelige på Nordplus hjemmeside.
- Resultater, statistikk, erfaringer og best practice fra Nordplus skal profileres og være offentlig og lett tilgjengelig. De beste Nordplus prosjekter skal årlig utvelges til særlig profilering med henblikk på å støtte overførselen av best practice fra programmet og dermed bidra til utviklingen av utdanningssystemene i deltakerlandene. Det er Nordplus Programkomité som på bakgrunn av innspill fra Nordplus hovedkoordinator i samarbeid med øvrige Nordplus administratorer, som har ansvar for dette.

De følgende overordnede prinsipper er gjeldende for gjennomføringen av programaktivitetene (dvs. mobilitets-, prosjekt- og nettverksaktivitetene) i Nordplus 2012-2016:

<u>Vedrørende mobilitetsaktivitetene</u>

- Det gis kun støtte til mobilitetsaktiviteter i de tre sektorprogrammene Nordplus Junior, Nordplus Voksen og Nordplus Høyere utdanning. I Nordplus Horisontal og Nordplus Nordiske Språk gis det kun støtte til prosjekt- og nettverksaktiviteter.
- Søknader om støtte til mobilitetsaktiviteter kan ikke innsendes av enkeltpersoner, men skal innsendes av en institusjon eller en organisasjon og skal baseres på en avtale mellom minimum 1 avsenderinstitusjon/organisasjon og 1 vertsinstitusjon/organisasjon fra forskjellige deltakerland.
- Den tillatte varighet av de forskjellige Nordplus mobilitetsaktiviteter innen for de tre sektorprogram (f.eks. elevutveksling, lærerutveksling, klasseutveksling etc.) er normalt fra 1 uke til 12 måneder.
- Støtte til mobilitet er et bidragsbeløp basert på fastsatte satser for reise og opphold. Satsene varierer etter hvilke land reisene går mellom. Omfattende endringer i disse satsene som får budsjettmessige og/eller innebærer større økonomiske konsekvenser for programmet, er et ansvar som tillegges Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U), i samråd med utdannings- og forskningsministrene i Estland, Latvia og Litauen. De detaljerte administrative og økonomiske regler for de forskjellige mobilitetsaktiviteter er konkretisert i Nordplus Håndbok.

Vedrørende prosjekt- og nettverksaktiviteter

- Søknader om støtte til både nettverks- og prosjektaktiviteter skal innsendes av en koordinerende institusjon eller organisasjon og skal baseres på en avtale mellom minimum 3 institusjoner eller organisasjoner fra 3 forskjellige deltakerland.
- En søknad om støtte til nettverksaktiviteter vil normalt bli innsendt av en koordinator på vegne av et nettverk, dvs. en gruppe av institusjoner eller organisasjoner, som arbeider med et bestemt område eller emne innenfor utdanning eller livslang læring.
- En søknad om støtte til prosjektaktiviteter kan innsendes av en koordinator på vegne av et nettverk eller et partnerskap mellom institusjoner eller organisasjoner dannet med henblikk på samarbeid omkring spesifikke aktiviteter eller prosjekter med et definert resultat.
- Søknader om Nordplus-støtte til nettverks- og prosjektaktiviteter kan etter behov dekke perioder av 1-3 års varighet.
- Den maksimale varighet av Nordplus-støtte til nettverks- og prosjektaktiviteter er 3 år.
- De detaljerte regler for de forskjellige prosjekt- og nettverksaktiviteter er nærmere spesifisert i Nordplus Håndbok.

Vedrørende Nordplus-støtte

- Nordplus-støtte er defineret som et bidrag til de reelle utgifter i forbindelse med deltakernes mobilitetsaktiviteter, prosjektaktiviteter og nettverksaktiviteter i de 8 deltakerlandene. Således skal søkere til Nordplus ha egne bidrag til de reelle utgifter i prosjektet defineres og oppgis i søknaden.
- Støtte fra Nordplus til utgiftene i forbindelse med mobilitetsaktiviteter på tvers av programmene kan gis i overensstemmelse med de fastlagte standardbeløp for logi og reiseomkostninger.
- Støtte fra Nordplus til andre utgifter i forbindelse med prosjekt- og nettverksaktiviteter kan utgjøre opp til 50 % av de samlede støtteberettigede utgifter. Støtte fra Nordplus til andre utgifter i forbindelse med prosjekt- og nettverksaktiviteter innenfor Nordplus Voksen og Nordplus Junior kan utgjøre opp til 75 % av de samlede støtteberettigede utgifter.
- Det estimerte budsjett for aktivitetene skal vise hvordan de resterende utgifter vil bli dekket. Både kontante bidrag og naturalia, i form av arbeidstimer lagt ned i direkte tilknytning til Nordplus-prosjektet, kan inngå i det samlede budsjett.
- Omfattende forslag til endringer i Nordplus-støtten som får budsjettmessige og/eller innebærer større økonomiske konsekvenser for programmet, er et ansvar som tillegges Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U), i samråd med utdannings- og forskningsministrene i Estland, Latvia og Litauen.

I overensstemmelse med ovennevnte overordnede prinsipper for gjennomføringen av Nordplus, definerer Nordplus Programkomité de spesifikke prinsipper for gjennomføring for hvert av de pågjeldende Nordplus delprogrammer.

De samlede detaljerte prinsipper og regler for gjennomføring for Nordplus er inkludert i *Nordplus Håndbok.* Nordplus hovedkoordinator er, i samarbeid med øvrige hovedadministratorer, ansvarlige for oppdateringen av håndboken.

Nordisk Råd

B 271/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00220-3

9. Programresultater og spredning og profilering av disse

Nordplus Programkomité skal, i samarbeid med Nordplus administrasjon generelt og Nordplus hovedkoordinator spesielt, overvåke aktivitetene i programmet i relasjon til målsetningene for programmet og sikre og kontrollere, at resultater, statistikk, erfaringer og best practice fra programmet blir systematisk og i vid utstrekning profilert og utbredt.

Nordisk ministerråds sekretariat har ansvaret for årlig å informere Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U) og utdannings- og forskningsministrene i Estland, Latvia og Litauen om aktivitetene i Nordplus på bakgrunn av rapportering fra Nordplus hovedkoordinator.

10. Budsjett for programmet

Bidraget fra de nordiske og de baltiske landene til Nordplus beregnes ut fra hvert lands andel av den samlede nordiske/baltiske bruttonasjonalinntekt til faktorpriser (BNI) for de to senest oppgjorte år – ved bruk av valutakurser for samme år. Det er det samme beregningsprinsipp som anvendes ved beregningen av de nordiske landes bidrag til Nordisk ministerråds samlede budsjett.

2 MDKK som er flyttet fra det "gamle" Nordplus Nordiske Språk og Kultur til Nordplus Junior, er øremerket til mobilitetsprosjekter knyttet til språk.

Budsjettet for Nordplus 2012-2016 distribueres etter følgende hovedretningslinjer:

- Nordplus Horisontal tildeles ca 8-10 % av det totale årlige Nordplus budsjettet;
- Sektorprogrammet Nordplus Junior tildeles ca 21-23 % av det totale årlige Nordplus budsjettet;
- Sektorprogrammet Nordplus Høyere Utdanning tildeles ca 38-40 % av det totale årlige Nordplus budsjettet;
- Sektorprogrammet Nordplus Voksen tildeles ca 10-12 % av det totale årlige Nordplus budsjettet;
- Sektorprogrammet Nordplus Nordiske Språk tildeles ca 5-7 % av det totale årlige Nordplus budsjettet;
- Administrasjon av programmet kan tildeles ca 12 % av det totale årlige Nordplus budsjettet.

Det er Nordplus programkomite som fastsetter de endelig årlige beløp for de enkelte Nordplus delprogram innenfor rammene av denne modellen.

11. Evaluering av programmet

Nordisk ministerråd skal fremlegge en plan for en uavhengig evaluering av Nordplus programmet. Evalueringsplanen skal presenteres for og godkjennes av Ministerrådet for utdanning og forskning (MR-U)/Embetsmannskomitéen for utdanning og forskning (EK-U), etter innspill fra Nordplus Programkomité.

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 272/presidiet; C 2

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

Præsidiets betænkning over

Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at inddrage Nordisk Råds prioriteringer, når de nye prioriterede indsatsområder fra 2013 skal fastlægges det kommende år

at notere behovet for at oprette et nyt topforskningsinitiativ, der skal omhandle velfærd og helse

at der indenfor rammen for det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, (5-2060-2) afsættes 1,5 MDKK til udbygning af *Nordic Academies*

at Nordisk Råds synspunkter vedrørende informationskontorerne i Baltikum, herunder principper for finansieringen, vil indgå, når retningslinjerne/strategien for nabosamarbejdet skal revideres i 2012-2013

at Nordjobb (2-4120-2) tilføjes yderligere 200.000 DKK som en fast ordning

at teksten til budgetpost 4-4380-3 om Nordens Velfærds Center (NVC) udvides med følgende formål *(understreget):* "NVC´s opgaver er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv, herunder inkludering og mangfoldighed"

at det fremgår i den generelle del af budgettet, at Nordisk Ministerråd vil arbejde for de åbne demokratiske nordiske samfund, og de enkelte ministerråd vil se nærmere på, hvordan dette arbejde kan indarbejdes

at der under formandskabspuljen åbnes op for et lavere krav om egenfinansiering for konsumentprojekter end 50 %

at der øremærkes 0,2 MDKK til at gennemføre en konference i Nordisk Råds regi med temaet: "Hvordan sikres en effektiv nordisk konsumentpolitik, der bidrager til at sikre nordiske konsumenters rettigheder?" Formålet med konferencen er at afklare, hvordan nordisk konsumentpolitik bedst muligt udvikles, samt hvordan der bedst arbejdes for at nordiske konsumentværdier implementeres i EU's konsumentpolitik

at bevillingen til Nordisk Energi Forskning (4-3220-3) forhøjes med 1 MDKK

at der sker en betinget øremærkning i budgettet, der sikrer Svanemærket (3-6720-4) et samlet totalbeløb på 3,5 MDKK, såfremt kortlægningen og den økonomiske analyse af miljømærket konkluderer, at mærket bør tilføres yderligere midler i den størrelsesorden

at der afsættes 0,2 MDKK af budgetposten "Arbejdsgrupper" (3-3311-2) til en omkostnings-nytte-analyse af et nordisk pantsystem

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en udredning om, hvordan eksisterende støtteordninger i landbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig landbrugsproduktion og grøn vækst

at ministerrådet anvender 1 MDKK til "Kultur og kreativitet i skolen". Midlerne finansieres delvist gennem globaliseringsprojektet "En god oplæring for ungdom og voksne" (5-2070-1) og delvist gennem MR-Ks globaliseringsprojekt "Nordisk satsning på kulturinstitutioner og skoler"

at der bevilges 1,5 MDKK i 2012 til Nordisk Kulturfestival

at ministerrådet i dialog med Nordisk Råd udreder mulighederne for at udarbejde en strategi for Nordisk Kulturfestival for 2012-2015, der dels sikrer en årlig nordisk kulturfestival af høj kvalitet og fastsætter de nordiske hovedstæder som kulturmetropoler, dels bidrager til at *brande* nordisk kultur i og uden for Norden

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en nordisk markedsundersøgelse af interessen for etablering af en ny kulturkanal ArteNorden – enten som en TV- eller en netbaseret tjeneste

at øremærke 1,9 MDKK til en kommunikationsindsats og deltagelse i Göteborgs Bokmässa 2012 med temaet "Velfærd". Finansieringen kan ske med midler fra Kultur, Kommunikation, Norden i Fokus og Informationsaktiviteter samt eventuelt fra nogle af de nordiske institutioner

2. Baggrund

Præsidiet har modtaget ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012. Præsidiets budgetgruppe, bestående af formand Per-Kristian Foss (K) Norge, Helgi Hjörvar (A) Island, Line Barfod (VSG) Danmark, og Åsa Torstensson (C) Sverige, har efter forhandlinger med det finske formandskab for Nordisk Ministerråd sammenstillet dette udkast til betænkning over forslaget til budget 2012.

Nordisk Råd

B 272/presidiet; C 2

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

Præsidiets Budgetgruppe har afholdt seks interne møder og tre møder med den finske samarbejdsminister. Betænkningen udgør Præsidiets synspunkter over prioriteringerne for det samlede budget.

Nordisk Råd

B 272/presidiet; C 2

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

3. Høring

Samtlige fagudvalg i Nordisk Råd samt Nordisk Råds partigrupper har behandlet budgetforslaget og indleveret sine prioriteter og forslag. Forslagene har været drøftet i Budgetgruppen, og de forslag, der har skabt enighed, indgår i betænkningen.

4. Præsidiets synspunkter

Præsidiet er enigt om, at følgende principper skal lægge til grund for de økonomiske prioriteringer i det nordiske samarbejde:

1) Budgetposterne skal ikke prioritere rent nationale eller bilaterale formål, som ikke har nordisk merværdi
2) Budgetposterne skal føre til Nordisk nytte
3) Programmer og projekter skal være levedygtige, så de kan fortsætte også efter den nordiske finansiering er ophørt.

På den baggrund har Præsidiet nået frem til både kvalitative input og økonomiske ændringsforslag til ministerrådets budgetforslag for 2012.

Under forhandlingerne med Nordisk Ministerråd indgik flere forslag som rådet og ministerrådet var enige om. Visse forslag egnede sig ikke til atsatser. Enten fordi de ikke har nogen budgetmæssige konsekvenser eller fordi de i højere grad var udtryk for politiske særsynspunkter.

Præsidiet har noteret sig følgende punkter under forhandlingerne:

Om ny prioriterede indsatsområder i 2013
Som det fremgår af første at-sats skal nye prioriterede indsatsområder fastlægges i de kommende år.

Nordisk Råd er optaget af de udfordringer som samtlige nordiske lande står overfor: nemlig den fortsatte finansiering af velfærdsstaten i en tid, hvor den demografiske udvikling medfører færre personer i en arbejdsduelig alder og flere personer på offentlig forsørgelse.

Disse udfordringer kan være politisk kontroversielle og er ideologisk betingede, men netop derfor ønsker Nordisk Råd, at der indenfor budgettet kan satses på udvikling af nye modeller og udveksling af gode erfaringer.

Om NIKK
Præsidiet havde forslået, at ministerrådet skulle fremlægge forslag til en omlægning af Nordisk Institut for kundskab om køn, NIKK, fra at være en Nordisk institution til et samarbejdsorgan. Det sker under Nordisk Råds session 2011.

Om Computerspilsprogrammet
Præsidiet accepterer ministerrådets forslag om en gradvis reduceret støtte. Forslaget er udtryk for et kompromis mellem uenige parter. Dertil kommer, at ministerrådets forslag er på linje med, at Budgetgruppen i Nordisk Råd – uanset sammensætningen – flere gange har krævet, at programmer og projekter skal have et klart og tydeligt tidsforløb med start- og slutdatoer.

Nordisk Råd

B 272/presidiet; C 2

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

Om sjældne diagnoser
Rådet ønsker, at ministerrådets arbejdsgruppe (s. 92), der er nedsat til at se på højtspecialiseret behandling, får til opgave at udarbejde en udredning om samarbejde om sjældne diagnoser i Norden. Herom har Præsidiet noteret følgende tekst fra ministerrådet:

"MR-S besluttede at fortsætte samarbejdet om organisering af sundhedsvæsenet i landene og forelagde den nordiske Embedsmandskomité for Social og Helsepolitik (EK-S) at informere nærmere om, og hvordan, højtspecialiseret behandling i sundhedsvæsenet kan være et fælles samarbejdsområde. Endvidere om, og hvordan, samarbejde om sjældne sygdomme kan være til nytte for landene." Endvidere, i mandat til en nordisk arbejdsgruppe, siges i afsnit om proces for tilvejebringelse af grundlag for et fremtidigt udvidet nordisk samarbejde "Tematikken "sjældne sygdomme" indgår i højt specialiseret behandling, men behandles ikke særskilt i ekspertgruppens arbejde.". Gruppen har fået DKK 425.000 til at udføre sit arbejde."

Om miljøanliggender
I budgetforhandlingerne indgik også drøftelser om miljøanliggender, blandt andet ønsket om at udvikle retningslinjer for at undgå farlige kemikalier i offentlige indkøb.

Præsidiet noterede, at ministerrådet finder projektet om farlige kemikalier i forbindelse med offentlige indkøb interessant, og vil anbefale det under forudsætning af, at der ikke er overlap.

Ligeledes blev arbejdet med at forbedre Østersøens økologiske status i samarbejde med HELCOM behandlet. Herom noterede Præsidiet følgende tekst fra ministerrådet:

"Helcom: I linje med tidigare kommer ministerrådet att fortsätta genomföra projekt med relevans för HELCOM:s Baltic Sea Action Plan (BSAP). Det gör vi bland annat genom NEFCO (miljöinvesteringar som leder till mindre och renare utsläpp i Östersjön). NEFCO har en 20-årig mycket framgångsrik verksamhet som mer än väl fyller denna önskan.

BSAP är och har varit en huvudprioritet för arbetsgruppen för Akvatiska ekosystem som drivit och driver flera projekt som summerar till väl över 1 000 000 DKK, om nordiskt samarbete för att stödja de nordiska ländernas nationella åtaganden."

Om opfølgning på Stoltenbergrapport
Præsidiet havde forslag om, at der skulle øremærkes midler til at følge op på Stoltenbergs forslag om at fremme søfartssikkerhed i det Nordatlantiske hav og midler til at reducere udslip af sod (*black carbon*). Derom har Præsidiet noteret sig følgende:

"Nordiska ministerrådet har tillsänt Nordiska rådet ett ministerrådsförslag om nytt Arktiskt samarbetsprogram 2012-2014 för behandling vid sessionen 2011. Miljö och natur samt Klimat lyfts upp som tematiska fokusområden. Insatser som berör såväl havsmiljö som kortlivade klimatgaser kan komma att bli aktuella om ansökningar som berör dessa områden inkommer till behandling.

Nordiska ministerrådets miljösektor planerar inom ramen för det kommande norska ordförandeskapet satsningar i relation till sot/black carbon och en möjlig Arktis-koppling till detta arbete kan också komma att bli önskvärt. Vad däremot gäller en samnordisk satsning på sjöfartssäkerhet i Nordatlanten, hänvisar ministerrådet främst till det arbete som samtliga nordiska länder, Färöarna och Grönland har initierat inom ramen för Arktiska rådet. Ett rättsligt bindande avtal om gemensamma sjö- och flyg-

räddningsinsatser i regionen undertecknades vid Arktiska rådets ministermöte i Nuuk i maj 2011.

Det nordiska arktiska samarbetet bör stöda den i Arktisk Rådet påbörjade samordningen av sjösäkerhetsarbetet."

Om Baltikumkontorerne
Præsidiet konstaterer, at drøftelserne om fremtiden for Baltikumkontorerne har givet anledning til diskussion i relevante politiske kredse, heriblandt udenrigsministre, diplomater m.fl. Ministerrådet henviser til, at naboskabspolitikken skal revideres i løbet af 2012 – 13 og at Nordisk Råds synspunkter vil blive inddraget i den forbindelse.

I sammenhæng med revisionen vil rådet efterlyse en udredning over samspillet mellem informationskontorerne og de nordiske ambassader. Den ovenfor skitserede proces er ikke til hinder for, at ministerrådet styrker kontoret i Vilnius med sigte på samarbejde med oppositionen i Belarus.

Præsidiet ønsker på sigt nye samarbejdskonstellationer mellem Norden og Baltikum. F.eks. kunne man forestille sig, at kontorernes virksomhed fremover finansieres gennem *"equal footing"* – dvs. at udgifterne fordeles af begge parter: Norden og Baltikum.

På længere sigt kunne det være relevant at udarbejde en afviklingsplan for informationskontorerne i Baltikum. Afviklingsplanen skal indeholde forskellige modeller for en gradvis afvikling. F.eks. kunne kontorerne i Estland og Letland afvikles i takt med at kontoret i Litauen kunne fungere som støttekontor med sigte på etablering af et kontor i Minsk. Kontoret i Vilnius skal derfor fortsat have ubeskårede midler til arbejdet vedrørende Hviderusland.

Præsidiets holdning skal ses på baggrund af, at kontorerne blev oprettet i en tid, hvor den økonomiske og politiske situation i landene var en anden. I dag er de baltiske lande medlemmer af både EU og NATO. De deltager også i flere af ministerrådets programmer, herunder Nordplus. Det kunne derfor undersøges, om samarbejdet vedrørende disse programmer kan lægges direkte under de baltiske landes relevante nationale institutioner.

Samtidigt kunne de nordiske landes ambassader på sigt overtage de dele af kontorernes aktiviteter, der vedrører nordisk synlighed og profilering, ligesom det bør være målsætningen at sammenlægge de nordiske landes ambassader i de tre lande. Endelig kunne det overvejes om et styrket samarbejde med EU nødvendiggør, at der etableres et kontor i Bruxelles.

Fremtidig budgetproces
Præsidiet ønsker, at de fremtidige budgetforhandlinger omfatter to budgetår. En toårig proces ville give mulighed for at optimere arbejdet med budgettet. Hvis rådet eksempelvis ønsker at omprioritere midler mellem sektorerne så de afspejler nye politiske prioriteringer, eller at foreslå tungere budgetmæssige ændringer, er det vanskeligt indenfor rammen af etårigt budget, hvor anvisninger fastlægges i begyndelsen af året. Derfor vil Præsidiet allerede i år udtale sig om overordnede prioriteter for budgetåret 2013.

Budgetår 2013
I dag udgør budgetkontoerne for kultur, uddannelse og miljø langt størstedelen af det nordiske budget. Budgetgruppen finder, at det nordiske budget må tilpasses de forandringer, der er sket omkring og indenfor regionen i de seneste årtier.

Globaliseringen kræver nye regionale udfordringer, hvilke kan indebære, at budgettet mellem sektorerne skal ændres mere radikalt. Arbejdsmar-

keds- og velfærdspolitik spiller en væsentlig rolle i en globaliseret verden, og det internationale samarbejde rettes i højere grad mod Europa og andre internationale fora. Det skal afspejles i budgettet.

Menneskehandel
Præsidiet ønsker, at midlerne til en fokuseret indsats mod menneskehandel (3,9 MDKK i 2012) skal fortsætte i 2013.

Præsidiet ønsker, at der afsættes midler til en fælles nordisk indsats i tæt samarbejde med Nordvestrusland og de baltiske lande. Samtidigt ønskes et tættere samarbejde med og støtte til den Taskforce, der arbejder under Østersøsamarbejdet.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at inddrage Nordisk Råds prioriteringer, når de nye prioriterede indsatsområder fra 2013 skal fastlægges det kommende år

at notere behovet for at oprette et nyt topforskningsinitiativ, der skal omhandle velfærd og helse

at der indenfor rammen for det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, (5-2060-2) afsættes 1,5 MDKK til udbygning af *Nordic Academies*

at Nordisk Råds synspunkter vedrørende informationskontorerne i Baltikum, herunder principper for finansieringen, vil indgå, når retningslinjerne/strategien for nabosamarbejdet skal revideres i 2012-2013

at Nordjobb (2-4120-2) tilføjes yderligere 200.000 DKK som en fast ordning

at teksten til budgetpost 4-4380-3 om Nordens Velfærds Center (NVC) udvides med følgende formål *(understreget):* "NVC´s opgaver er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv, herunder inkludering og mangfoldighed"

at det fremgår i den generelle del af budgettet, at Nordisk Ministerråd vil arbejde for de åbne demokratiske nordiske samfund, og de enkelte ministerråd vil se nærmere på, hvordan dette arbejde kan indarbejdes

at der under formandskabspuljen åbnes op for et lavere krav om egenfinansiering for konsumentprojekter end 50 %.

at der øremærkes 0,2 MDKK til at gennemføre en konference i Nordisk Råds regi med temaet: "Hvordan sikres en effektiv nordisk konsumentpolitik, der bidrager til at sikre nordiske konsumenters rettigheder?" Formålet med konferencen er at afklare, hvordan nordisk konsumentpolitik bedst muligt udvikles, samt hvordan der bedst arbejdes for at nordiske konsumentværdier implementeres i EU's konsumentpolitik

at bevillingen til Nordisk Energi Forskning (4-3220-3) forhøjes med 1 MDKK

Nordisk Råd

B 272/presidiet; C 2

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

at der sker en betinget øremærkning i budgettet, der sikrer Svanemærket (3-6720-4) et samlet totalbeløb på 3,5 MDKK, såfremt kortlægningen og den økonomiske analyse af miljømærket konkluderer, at mærket bør tilføres yderligere midler i den størrelsesorden

at der afsættes 0,2 MDKK af budgetposten "Arbejdsgrupper" (3-3311-2) til en omkostnings-nytte-analyse af et nordisk pantsystem

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en udredning om, hvordan eksisterende støtteordninger i landbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig landbrugsproduktion og grøn vækst

at ministerrådet anvender 1 MDKK til "Kultur og kreativitet i skolen". Midlerne finansieres delvist gennem globaliseringsprojektet "En god oplæring for ungdom og voksne" (5-2070-1) og delvist gennem MR-Ks globaliseringsprojekt "Nordisk satsning på kulturinstitutioner og skoler"

at der bevilges 1,5 MDKK i 2012 til Nordisk Kulturfestival

at ministerrådet i dialog med Nordisk Råd udreder mulighederne for at udarbejde en strategi for Nordisk Kulturfestival for 2012-2015, der dels sikrer en årlig nordisk kulturfestival af høj kvalitet og fastsætter de nordiske hovedstæder som kulturmetropoler, dels bidrager til at *brande* nordisk kultur i og uden for Norden

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en nordisk markedsundersøgelse af interessen for etablering af en ny kulturkanal ArteNorden – enten som en TV- eller en netbaseret tjeneste.

at øremærke 1,9 MDKK til en kommunikationsindsats og deltagelse i Göteborgs Bokmässa 2012 med temaet "Velfærd". Finansieringen kan ske med midler fra Kultur, Kommunikation, Norden i Fokus og Informationsaktiviteter samt eventuelt fra nogle af de nordiske institutioner.

København den 1. november 2011

Bendiks H. Arnesen (A)
Bertel Haarder (V), president
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjørvar(A)
Jens Joel (S)
Karin Åström (S)
Per-Kristian Foss (H)
Per-Olaf Lundteigen (Sp)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 272/presidiet; C 2

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012

Generalsekretærens indstilling

at NSK/MR-SAM godkender det fremlagde Ministerrådsforslag til budget 2012 med en total udgiftsramme på 934,716 MDKK i 2011-priser med:

1) Nedennævnte ændringer på budgetpostniveau i Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og Budget 2012 – Fremlagt af generalsekretæren:

Budgetændringer på MR-Samarbejdsministrene

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter	Ministerrådsforslag 2012
5-1012-1	Norden i Fokus	5.082	-700	4.382
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat	77.119	+700	77.819
	Ændring i alt		***0***	

2) Nedennævnte ændringer på budgetpostniveau i Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og Budget 2012 – Fremlagt af generalsekretæren:

Budgetændringer på MR-Miljø

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter	Ministerrådsforslag 2012
3-3310-1	Dispositionsmidler - Miljø	6.570	+60	6.630

3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	23.212	-127	23.085	Nordisk Råd
3-3320-2	NEFCO Miljøudviklingsfond	11.387	+160	11.547	**B 272/presidiet; C 2**
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.628	-93	2.535	Behandles i: Præsidiet
	Ændring i alt		***0***		Bilag: - Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00248-2

at NSK/MR-SAM godkender en ændret formuleringen i Generalsekretærens budgetforslag vedrørende budgetpost 5-2025-2 "Nordisk Topforskning"

at NSK/MR-SAM tager BEGs udtalelse om budgetforslaget 2012 til efterretning.

at NSK/MR-SAM tager den økonomiske status til efterretning.

Generalsekretærens kommentar

Budgettets totalramme og ændringer på budgetpostniveau

Generalsekretæren fremlægger et Ministerrådsforslag med en aktivitetsramme på 934,716 MDKK. Efter generalsekretæren præsenterede sit budgetforslag i juni 2011 har sekretariatet fortsat sin gennemgang af Norden i Fokus med det resultat, at sekretariatet foreslår at tjenesten i København bliver ændret til en stilling på nordiske vilkår, da opgaven vurderes at have permanent karakter. Fordeling af bevillinger på Samarbejdsministrenes budgetposter flyttes derfor inden for sektoren, fra NIF-posten til sekretariatets budget.

På grund af tekniske problemer blev fordelingen af bevillinger på MR-Miljøs budgetposter 2012 ændret fra Planer og budget 2011, men er nu tilbageført. (Totalbevillingen er uændret.)

Fordeling af bevillinger på andre budgetposter er uændret i forhold til Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2012 – Fremlagt af generalsekretæren.

National høring om Generalsekretærens budgetforslag 2012

MR-SAM besluttede ad at ændre nedenstående afsnit om Topforskning i forslaget:

"De avsatta 2.000.000 DKK för 2012 ska användas för att planera kommande toppforskningsinitiativ eller något liknande framträdande initiativ. Vilken inriktning som är lämpligast beslutas under år 2011, med bakgrund av utvecklingen av andra globaliseringsinitiativ samt resultatet från den nordiska task forcen för grön tillväxt. Hälso-området har också varit nämnt som möjligt forskningsområde."

Ny formulering:
"De avsatta 2.000.000 DKK för 2012 ska användas för att planera eventuellt kommande globaliseringsinitiativ. Vilka initiativ som är lämpligast beslutas under år 2011, med bakgrund av medlemsländernas interesse, utvecklingen av andra globaliseringsinitiativ samt resultatet från den nordiska task forcen för grön tillväxt. Hälso området har också varit nämnt som möjligt forskningsområde"

Desuden er der kommet et tekstmæssigt tillæg fra landene i den nationale høring. Det og andre mindre redaktionelle ændringer samt uddybende tekstændring til budgetposten "Nordens naboer i Vest" vil blive indarbejdet i det endelige budget.

Budgetekspertgruppens udtalelse

Som bilag 1 vedlægges BEGs udtalelse over generalsekretærens budgetforslag. Heraf fremgår det, at Budgetekspertgruppen ikke har indholdsmæssige bemærkninger til budgetforslaget. Derimod noterede budgetekspertgruppen, at den ikke havde fået de to dokumenter om Nordiske ministerrådets budget (tankepapirerne), og at de ikke havde været bedt om at kommentere disse dokumenter.

Økonomisk status pr. 10.8.2011

Den økonomiske status (bilag 2) viser, at der på nuværende tidspunkt er ca. 133 MDKK, som er udisponeret. Dette svarer til en disponeringsgrad på 79 %. På samme tidspunkt sidste år var der 139 MDKK, som var udisponeret (77 %).

De områder, der på nuværende tidspunkt har flest udisponerede midler, er Nabopolitikområdet og Globaliseringsinitiativerne.

Drøftelser med Nordisk Råd om Ministerrådsforslaget 2012

Der er aftalt møde om budgettet med repræsentanter for Nordisk Råd til den 7. september 2011. Nordisk Råd (Socialdemokraterne i Nordisk Råd) har stillet en række spørgsmål vedrørende Generalsekretærens budgetforslag. Til NSKs orientering er spørgermålene og Ministerrådets svar vedlagt som bilag 3.

Prognose for landenes indbetalinger

Der er i forbindelse med fremlæggelse af Ministerrådsforslaget udarbejdet på grund af ændrede inflationsforventning og valutakurser en ny prognose for landenes indbetalinger i national valuta i 2012:

	Nu	***Juni***	***Ændring***
Danmark, TDKK	148.870	148.472	*0,3 %*
Finland, TEUR	24.415	24.354	*0,2 %*
Island, TISK	154.487	152.887	*1,0 %*
Norge, TNOK	333.951	335.242	*-0,4 %*
Sverige, TSEK	361.295	358.337	*0,8 %*

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 273/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00247-3

Præsidiets betænkning over

Ministerrådsforslag over nyt arktisk samarbejdsprogram

1. Præsidiets forslag

Præsidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 273/presidiet over nyt arktisk samarbejdsprogram samt indarbejde Præsidiets bemærkninger som fremgår af denne betænkning

2. Baggrund

Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram blev etableret i 1996 og er i årenes løb vokset i betydning og omfang. Indsatsområderne dækker en bred vifte af projekter og initiativer af forskellig karakter.

Det nye program for 2012-2014, "Bæredygtig udvikling i Arktis", tager udgangspunkt i erfaringerne fra disse aktiviteter og initiativer samt de nordiske landes arktiske strategier. Det arktiske samarbejdsprogram supplerer Nordisk Ministerråds øvrige programmer, strategier og initiativer

3. Høring

Ministerrådsforslaget bliver behandlet af Præsidiet på møde i september 2011.

Nordisk Råd prioriterer generelt det arktiske samarbejde højt. Det er således én af tre prioriteringer i det danske formandskab for Nordisk Råd i 2011. Nordisk Råds Præsidium har samtidig en observatør i det arktiske parlamentariske samarbejde i SCPAR. Også en række af Nordisk Råds udvalg er optaget af arktiske spørgsmål. Miljø- og Naturresurseudvalget har således sat fokus på søfartssikkerhed.

4. Præsidiets synspunkter

Nordisk Råd konstaterer med tilfredshed, at Nordisk Ministerråd også prioriterer den arktiske indsats højt.

Nordisk Råd støtter den grundlæggende målsætning for det arktiske samarbejdsprogram, at befolkningerne skal sættes i centrum. Nordisk Råd støtter også forslaget om de fem tematiske indsatsområder, nemlig befolkningen, miljø og natur, klima, bæredygtig næringslivsudvikling samt uddannelse og kompetence udvikling. Rådet bemærker, at under de tematiske områder miljø- og natur samt klima refereres der kun til det, som kan gøres på lokalt og regionalt niveau. Her mener Nordisk Råd, at der er tale om globale udfordringer, og derfor kan samarbejdet med fordel også understøtte tiltag, som er relevante for det globale arbejde. Med hensyn til arbejdet med klimaændringerne, så vil Rådet påpege, at klimaændringerne bidrager til øget søfart i de arktiske farvande. Det bedømmes som en af de største udfordringer i Arktisk at styrke søfartssikkerheden samt eftersøgnings- og redningskapaciteten. Derfor bør arbejdet med klima også inkludere søfartssikkerhed.

I indledningen af programmet henvises der til at samarbejdet om arktiske spørgsmål blev etableret i 1996 og at det i årenes løb har vokset i betydning og omfang. Videre, at programmet er blevet evalueret og at det har givet værdifuld viden om, hvordan programmet bør indrettes. Rådet antager at evalueringerne har været positive i forhold til den nordiske nytte som de tidligere programmer har givet, selv om dette ikke står i teksten.
Det fremgår, at samarbejdsprogrammet skal sikre sammenhængen mellem de forskellige fagministerråds arbejde med arktiske spørgsmål. Det kan Nordisk Råd støtte. Men Rådet vil også sikre at samarbejdsprogrammet sikrer sammenhængen med det arbejde, som gennemføres under Arktisk Råd samt i de enkelte nordiske lande. Dette kan med fordel fremhæves i programmet.

I forslaget tales der om, at midler skal uddeles ved en ansøgningsrunde eller med udgangspunkt i opgaver direkte fra Den nordiske samarbejdskomité (NSK). Der savnes information om størrelsesorden på de ressourcer som ministerrådet har planer om at anvende til programmet. Det fremgår heller ikke tydeligt, om der forventes aktiviteter på det nuværende niveau eller om der er planer om at øge eller reducere omfanget.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 273/presidiet over nyt arktisk samarbejdsprogram samt indarbejde Præsidiets bemærkninger som fremgår af denne betænkning

Oslo den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A),
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

B 273/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00247-3

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 273/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00247-3

Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram, 2012-2014: Bæredygtig udvikling i Arktis

1. Indledning

Udfordringerne i og for Arktis er steget markant med årene og blevet mere synlige. Der er samlet mere viden om globaliseringens og klimaforandringens påvirkninger og muligheder for den arktiske region, lokalsamfundene, befolkningerne samt miljøet og naturen. Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram blev etableret i 1996 og er i årenes løb vokset i betydning og omfang. Indsatsområderne dækker en bred vifte af projekter og initiativer af forskellig karakter. Evalueringer af programmet har tilført værdifuldt viden om de hovedudfordringer, som de arktiske samfund står overfor i forhold til en bæredygtig udvikling. Nærværende program tager udgangspunkt i erfaringerne fra disse aktiviteter og initiativer samt de nordiske landes arktiske strategier og øvrige aktuelle politiske og økonomiske tendenser for Arktis[1]. Det arktiske samarbejdsprogram supplerer Nordisk Ministerråds øvrige programmer, strategier[2] og initiativer, som ligeledes kan indeholde relevante arktiske spørgsmål.

2. Nordisk Ministerråds politiske målsætning for det arktiske samarbejde

"Befolkningen i centrum"

Arktis står på tærsklen til store forandringer, som ikke blot vil påvirke naturen, miljøet og klimaet på globalt-, regionalt- og lokalt plan, men som i første ombæring vil påvirke det arktiske samfund og den arktiske befolkning på en række væsentlige områder. På den ene side er der udsigt til tab af traditionelle livs- og bosætningsmønstre, erhvervsstrukturer samt natur og miljø; på den anden side er der udsigt til nye erhvervs- og udviklingsmuligheder. Arktis står potentielt overfor en øget grad af "mega-projekter" i form af eksempelvis olie-, gas- og mineraludvinding, og der er tale om, at "stor-skala industri" møder "små-skala samfund",

---

[1] Eksempelvis "Megatrends in the Arctic", "Arctic Social Indicators", "The Political Economy of Northern Regional Development" m.fl. (www.norden.org)

[2] Eksempelvis Nordisk Ministerråds strategi for bæredygtig udvikling m.fl.

hvilket dels stiller krav til befolkningen i Arktis; dels skaber muligheder, som bør udnyttes for at skabe bæredygtig udvikling i regionen. Det er vigtigt at fortsat have og udvikle processer under hensyntagen til Arktis unikke miljø med involvering af befolkningen i Arktis, således beslutningerne stemmer overens med befolkningens krav og ønsker til selvbestemmelse samt stemmer overens med en miljøbevarende og bæredygtig udvikling af og i regionen.

Det er med muligheden for at gennemføre bæredygtig udvikling i Arktis, at Nordisk Ministerråd sætter befolkningen i centrum i sit arktiske samarbejdsprogram for 2012-2014. Den grundlæggende målsætning med det arktiske samarbejdsprogram at understøtte processer, projekter og initiativer, der kan være med til at realisere en bæredygtig udvikling for befolkningen i Arktis under de betingelser, som globaliseringen og klimaforandringen frembringer.

3. Indsatsområder for Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram

Følgende tematiske indsatsområder lægges til grund for gennemførelsen af Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram 2012-2014:

- **Befolkningen:** Det arktiske samarbejdsprogram skal fremme en bæredygtig udvikling i Arktis med henblik på at imødekomme de udfordringer en øget urbanisering medfører ved at understøtte initiativer, der giver redskaber til konstruktive løsninger på demografiske udfordringer, bosætningsmønstre og byplanlægning samt mobilitet. Samarbejdsprogrammet skal tillige understøtte initiativer, der retter sig mod sikring af sammenhængskraften i samfundet, herunder spørgsmål relateret til integration, levevilkår, folkesundhedsfremmende, herunder særligt bekæmpelse af smitsomme og menneskeskabte sygdomme, tiltag og viden om traditionel kost samt sikring af fødevaresikkerhed. I indsatsområderne skal der rettes et specielt fokus mod oprindelige folks og disses levevilkår og tilpasning til nye vilkår, som tilvejebringes af klimaforandring, globalisering, potentielle nye erhvervsmuligheder og andre udefrakommende udviklinger.

- **Miljø og natur:** Det arktiske samarbejdsprogram skal fremme arbejdet med miljø og natur med henblik på at imødekomme de miljømæssige udfordringer som udspringer af den menneskelige aktivitet i og udenfor arktisk samt arbejde for at bevare den arktiske natur og biodiversitet. Samarbejdsprogrammet vil understøtte initiativer, der skaber viden om processerne på miljø- og naturområdet samt initiativer der rettes mod at fremme viden og oplysning om, hvad der kan gøres på lokal og regionalt niveau for at forhindre ødelæggelse af miljø, natur og hav i de arktiske områder.

- **Klima.** Det arktiske samarbejdsprogram skal fremme arbejdet med klima med henblik på at imødegå de klimamæssige udfordringer, som Arktis står overfor. Programmet vil understøtte initiativer, der skaber og spreder viden om processerne i klimaforandringerne. Fokus vil også være på lokale og regionale tilpasningsstrategier herunder på at skabe viden og oplysning om, hvad der kan gøres på lokal og regional niveau for at minimere negative effekter af den globale opvarmning og belastninger af klimaet med lokal og global oprindelse.

- **Bæredygtig erhvervsudvikling:** Det arktiske samarbejdsprogram skal fremme en bæredygtig erhvervsudvikling i Arktis, der kan støtte op om rammerne for potentielle nye erhvervsmuligheder samt støtte op om de udfordringer en øget og mere diversificeret erhvervsstruktur får i Arktis. Samarbejdsprogrammet vil støtte bæredygtig udvikling af ressourcer med udviklingspotentiale; innovation i og udvikling af erhverv samt innovative tilgange til strukturelle erhvervsudfordringer i

form af eksempelvis fornybar energi, infrastruktur, Informations- og Kommunikationsteknologi (IKT) samt udvikling af lokal service-, produktions og forædlingsindustri. I den sammenhæng vil der være fokus på samspillet mellem erhvervslivet og det omkringliggende samfund, inkl. spørgsmål om Corporate Social Responsibility (CSR) og Corporate Responsibility (CR).

- **Uddannelse og kompetenceudvikling:** Det arktiske samarbejdsprogram skal fremme en bæredygtig udvikling i Arktis ved at understøtte initiativer, der styrker uddannelse og kompetenceudvikling af befolkningen samt græsrodsniveauet og organisations-arbejdet i Arktis. Dette indebærer en styrkelse af læringsnetværk og kompetencer til deltagelse i demokratiske mellemfolkelige processer; prioritere kompetenceudvikling samt kapacitetsopbygning i forbindelse med lokal og regional forvaltning; udvikling af lokale kompetencer indenfor informations- og kommunikationsteknologi (IKT), især e-learning og telemedicin; styrke oprindelige folks og arktiske unges forståelsefor globaliseringens muligheder og klimaforandringens udfodringer samt andre tiltag, der kan styrke den arktiske befolknings videreudvikling af bæredygtige samfund.

På tværs af de faglige fokusområder skal det arktiske samarbejdsprogram bidrage til at samle og koordinere de faglige indsatser vedr. Arktis, som finder sted indenfor rammerne af Nordisk Ministerråd og dets institutioner.

4. Særlige prioriteter for Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram 2012-2014

Indenfor de nævnte overordnede indsatsområder vil der i perioden 2012-14 blive prioriteret:

- Aktiviteter med arktisk og nordisk medvirken indenfor rammerne af det arktiske samarbejdsprograms målsætninger, indsatsområder og kriterier
- Aktiviteter der følger op på og udbreder resultaterne fra nordiske initiativer om Arktis, herunder resultater fra det arktiske samarbejdsprogram 2009-2011
- Aktiviteter der er i tråd med aktuelle politiske prioriteringer, herunder i ministerrådene og i landenes arktiske strategier mv.

Den nordiske samarbejdskomité (NSK) kan - indenfor rammerne af det arktiske samarbejdsprogram - prioritere strategiske indsatsområder på årlig basis for at sikre et samlet fokus for anvendelsen af midlerne.

5. Kriterier for Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram

Det arktiske samarbejdsprogram skal i størst mulig udstrækning gennemføres med deltagelse af befolkningen og aktører i Arktis, herunder oprindelige folk. I vurderingen af ansøgningerne vil der blive lagt vægt på følgende kriterier:

- Om ansøgningerne er i overensstemmelse med programmets målsætninger og indsatsområder og indfanger de påtrængende udfordringer i Arktis
- Om ansøgningerne er i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds arbejde på området
- Om ansøgningerne er forankret og har ejerskab lokalt/regional
- Om ansøgningerne indeholder egenfinansiering og er sammenhængende med andre finansielle instrumenter i regi af Nordisk Ministerråd
- Om ansøgningerne bidrager med faglig indsigt og udvikling på det pågældende område.
- Om ansøgningerne skaber nordisk nytte[3] samt styrker nordiske og arktiske netværk

[3] Nordisk nytte er en betegnelse for den merværdi eller synergi, der skabes ved gennemførslen af fælles initiativer i samarbejde mellem flere (nordiske) lande, der

Projekterne skal have nordisk deltagelse i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds generelle regler herom.

6. Ministerrådets instrumenter i det arktiske samarbejdsprogram 2012-2014

Det arktiske samarbejdsprogram skal sikre sammenhæng mellem de forskellige fagministerråds arbejde med arktiske spørgsmål. Nordisk Ministerråds aktiviteter i Arktis finansieres delvis af det arktiske samarbejdsprogram under de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM). Aktiviteter kan dertil støttes indenfor de enkelte ministerråds budgetter i henhold til respektive strategier og handlingsplaner. Ministerrådets øvrige stipendie- og mobilitets-programmer kan også støtte aktiviteter i Arktis.

Konkrete indsatser i det arktiske samarbejdsprogram vil dels blive gennemført som enkeltprojekter efter ansøgning fra lande, organisationer eller institutioner i Norden eller nærområdet, dels som initiativer, der udspringer af ministerrådenes behov for at understøtte aktuelle faglige problemstillinger.

Midlerne i det arktiske samarbejdsprogram uddeles via en ansøgningsrunde, som udbydes via www.norden.org. Midlerne kan også disponeres på opdrag af NSK direkte. Projekterne skal opfylde målsætningerne, indsatsområderne, prioriteringerne og kriterierne i det arktiske samarbejdsprogram og der gives normalt kun op til 500.000 DKK til enkeltprojekter.

7. Samarbejdsprogrammets administration

Ministerrådets sekretariat formidler information om programmet bl.a. via www.norden.org. I kontaktvirksomheden udnyttes eksisterende nordiske institutionsstruktur og ministerrådets administrative retningslinjer skal gælde for behandling af projektansøgninger, inkl. rejseomkostninger, konsulentydelser, lønvilkår etc. samt for økonomisk afrapportering og rapportering om opnåede resultater indenfor gennemførte projekter.

De nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) og den nordiske samarbejdskomité (NSK) er de beslutningsfattende organer i relation til det arktiske samarbejdsprogram. MR-SAM og NSK kan nedsætte en rådgivende komité til at bistå med gennemførslen af det arktiske samarbejde. Komitéen skal have en rådgivende rolle ved udformningen, implementeringen og opfølgningen af Ministerrådets arktiske aktiviteter og skal sikre en tværgående forankring og koordinering mellem indsatserne i de respektive fagministerråd samt aktuelle spørgsmål i Arktis. Der kan endvidere indbydes relevante aktører (regionale fora, oprindelige folks organisationer m.fl.) for input til Nordisk Ministerråds arbejde med arktiske spørgsmål i overensstemmelse med Ministerrådets retningslinjer for samarbejde med andre organisationer.

Kommunikation af programmets indsatser og resultater vil blive prioriteret højt.

Ministerrådssekretariatet varetager sekretariatsfunktionen for MR-SAM og NSK.

---

medvirker til at bidrage til en højere politisk og samfundsmæssig værdi end tilsvarende initiativer kunne gøre udenfor et samarbejde.

BETÆNKNING OVER MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

Kultur- og Uddannelsesudvalgets betænkning over

Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 274/kultur om sammenlægning av Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland som beskrevet i ministerrådsforslaget og under hensyntagen til de synspunkter som fremføres i denne betænkning

2. Baggrund

Evalueringen av reformen av nordisk kultursamarbeid er gjennomført av Telemarksforsking i Norge, og rapporten ble behandlet av MR-K/kulturministrene i møte den 4. april 2011. På dette møte besluttet man blant annet å slå saman de to institusjonene Kulturkontakt Nord (KKN) og Nordens institut i Finland(Nifin) fra den 1. januar 2012.

I brev av 4. august 2011 til Nordisk ministerråd ba Kultur- og utdanningsutvalget om en redegjørelse om evalueringen av kulturreformen til Nordisk råds sesjon i København. Etter anmodning fra utvalget ble dette etterfølgende endret fra en redegjørelse til et ministerrådsforslag, da en sammenslåing av to institusjoner som nevnt ovenfor, er en så vidt stor endring at det i henhold til Helsingforsavtalens bestemmelser krever behandling i Nordisk råd. I det her foreliggende ministerrådsforslag kommenteres også spesifikt de forhold som utvalget tok opp i sitt brev av den 4. august 2011.

Til denne sesjonen foreligger også til behandling Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om Ministerrådets meddelelse vedrørende Rek. *30/2009/kultur, Opfølgning på kulturreformen. Utvalget har der en relativt omfattende gjennomgang av de enkelte (gjenstående) punkter i re-

kommandasjonen, som for øvrig foreslås avskrevet som ferdigbehandlet for Nordisk råds del.

I den her aktuelle betenkning til ministerrådsforslaget vil utvalget nødvendigvis måtte komme inn på noen av de samme refleksjoner som framkommer i ovennevnte betenkning om rekommandasjonen.

Ministerrådets vurdering
Etter Ministerrådets vurdering viser evalueringen av den fire år gamle kulturreform, at endringene i kultursamarbeidet i Norden overordnet har vært vellykkede og erfaringene positive, og det er behov kun for mindre justeringer. Én av evalueringens hovedkonklusjoner er også, at balansen mellom kunstnerisk autonomi og kulturpolitiske prioriteringer er styrket etter 2007. På bakgrunn av evalueringens resultater har kulturministrene blant annet besluttet at:

- Kultursamarbeidets nåværende struktur og rammer fastholdes
- Programmene innen kultursamarbeidet forlenges - Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram i tre år (2012- 2014), kultur- og kunstprogrammet i fem år (2012-2016)
- Systemet med sakkyndige fastholdes
- Muligheten for kulturpolitiske prioriteringer fortsetter, og gir dermed plass til nye fellesnordiske satsninger

Kulturkontakt Nord (KKN)
Kultursamarbeidets nye kulturinstitusjon KKN framheves i evalueringen blant annet for sin brukervennlighet, overskuelighet og fleksibilitet i forhold til ansøkere, godt administrativt opplegg og effektivt informasjons- og formidlingsarbeid. Evalueringen peker imidlertid også på mulige rasjonaliseringsgevinster i forbindelse med administrasjonen av KKN og dermed frigjøring av flere midler til kultur- og kunstprogrammet. Opprettholdelse av en selvstendig institusjon forekommer således unødvendig, så lenge KKN utelukkende er tiltenkt en rent administrativ rolle. Kulturministrene har derfor besluttet at administrasjonen av KKN fra 2012 skal slås sammen med Nifin. De budsjettmessige konsekvenser er i første omgang, at det frigjøres 1 mill DKK til nordiske kunst- og kulturaktiviteter i 2012.

Det forventes at den utvidede institusjon vil bli en sterk og markant profil i det nordiske kultursamarbeidet. Kulturministrene har lagt vekt på at den gode forvaltning av programmene ikke må forringes på grunn av sammenslåingen, og at programvirksomheten er en likeverdig del av institusjonens øvrige kultur- og utdanningsmessige virksomhet. Den nye konstruksjon fastholder begge de nå aktuelle lokaliteter, med KKN på Sveaborg og Nifin i Helsingfors sentrum. Fellesinstitusjonens nye navn er under avklaring.

Andre spørsmål
Den følgende del av ministerrådsforslaget omhandler, som nevnt innledningsvis, de forhold som Kultur- og utdanningsutvalget tok opp i sitt brev til Ministerrådet den 4. august, og kommenteres i det følgende under punkt 3.2.

3. Udvalgets synspunkter

3.1. Sammenslåingen av Kulturkontakt Nord (KKN) og Nordens institut i Finland (Nifin)
Etter Kultur- og utdanningsutvalgets oppfatning er beslutningen om sammernslåing av de to institusjonene et skritt i riktig retning, blant annet med tanke på en mer effektiv og smidig forvaltning av ressursene. Det gjenstår imidlertid å se hvordan man vil kunne løse dette i praksis. Så lenge KKN er tiltenkt en rent administrativ funksjon kan det argumenteres for at institusjonen kan beholde sin lokalisering på Sveaborg, men etter

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

utvalgets mening bør det tas sikte på en fysisk samlokalisering med Nifin i Helsingfors sentrum.

I evalueringsrapporten om kulturreformen fra Telemarksforsking uttrykkes for øvrig skepsis til å fusjonere KKN og Nordisk kulturfond på nåværende tidspunkt. Hensynet til en mer effektiv administrasjon kan for øvrig tale for at KKN slås sammen med ministerrådet, men det advares samtidig mot en for sterk maktkonsentrasjon i København. Dette er imidlertid forhold som utvalget ikke kjenner til står på dagsordenen for ministerrådets vurderinger av kultursamarbeidets struktur, i hvert fall på kort sikt.

Utvalget kan således tilslutte seg beslutningen om sammenslåing av KKN og Nifin. Det imøteses imidlertid en ny meddelelse fra ministerrådet til sesjonen i 2012 om den praktiske gjennomføring av sammenslåingen og de eventuelle gevinster som denne har gitt for administrasjon og forvaltning av ministerrådets kultur- og kunstprogram.

3.2. Kultur- og utdanningsutvalgets spørsmål til Ministerrådet i brev 4. august 2011

A. Evalueringens metodiske opplegg.
Evalueringen peker på de problemer som generelt knytter seg til anvendelsen av innsamlede data, og at materialet i denne aktuelle sammenheng ikke egner sig til avansert analyse. Materialet anses imidlertid fullt ut tilstrekkelig, en vurdering ministerrådet også slutter seg til.

Utvalgets kommentar:
Det anses ikke relevant i denne betenkningen å bruke mye plass på en diskusjon om evalueringens metodiske opplegg. Etter utvalgets mening kan det imidlertid stilles en del kritiske spørsmål til opplegget, bl.a. gjelder dette de spørsmål respondentene ble bedt om å svare på i surveyundersøkelsen. Det kan også kort påpekes at evaluator skriver, at når under 1/3 av utvalget svarer på spørreskjemaet i en surveyundersøkelse, har man et metodisk problem: Kan et slikt utvalg være representativt for den populasjon man ønsker å undersøke, og har det ført til store og systematiske skjevheter? Evalueringens metodiske opplegg er en diskusjon som eventuelt kan tas i en annen sammenheng.

B. Nordisk Kulturforum.
Evalueringen konkluderer, at det er et behov for å se på hvordan kulturforum best kan fungere som ministerrådets forum for utvikling av kulturpolitikken. Der er igangsatt et analysearbeid som skal identifisere utfordringer og peke på løsninger, både hva angår form, innhold og organisering, herunder hvilke målgrupper innen kultur- og kunstfeltet som er relevante i forhold til kulturforum. Det forventes at en ny utgave av kulturforum kan implementeres i løpet af 2012.

Utvalgets kommentar:
De tiltak som er iverksatt av ministerrådet er i tråd med de synspunkter også utvalget tidligere har gitt uttrykk for. Siktemålet må således være en mer målrettet og konkret bruk av det viktige verktøy som kulturforum kan representere. Det bør satses på styrking av en mer permanent representasjon fra kunst- og kulturfeltet, f.eks. kunstnerorganisasjonene og de sentrale nasjonale institusjoner på feltet i de nordiske land, slik at kulturforum kan få en kontinuerlig forankring og basis i feltet.

C. De baltiske lands eventuelle tilgang til kultur- og kunstprogrammet.
Evalueringen peker på muligheten for å åpne kultur- og kunstprogrammet for de baltiske land, men dette er foreløpig ikke aktuelt fra ministerrådets side, og de baltiske land har heller ikke kommet med konkrete forslag om dette. Kultur- og kunstprogrammet utgjør ett av de viktigste verktøy på kulturområdet for å fremme den nordiske språkforståelse, og det er derfor

vesentlig å fastholde den nordiske språkdimensjon i programmet. Økonomiske vurderinger ligger også bak når det anses at det på nåværende tidspunkt ikke er aktuelt å arbeide for en utvidelse av programmet til å omfatte de baltiske land.

Utvalgets kommentar:
Utvalget slutter seg til ministerrådets vurderinger på dette punkt.

D. Utvikling av det nordiske kultursamarbeid i relasjon til Kulturfondets støtteordninger og prioriteringer.
Ministerrådets programvirksomhet og Nordisk kulturfond skal fortsatt operere som to atskilte enheter. Man ønsker imidlertid å styrke dialogen med Kulturfondet spesielt om komplementaritet, dvs. 'arbeidsdelingen' mellem de to støtteordninger når det gjelder målgrupper, prioriteringer, overlapning m.m. For å styrke dialogen er det f.eks. initiert et månedlig møteforum for sekretariaterne i ministerrådets kulturavdeling, Kulturfondet og Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg, og Kulturfondets og KKN's sekretariater vil intensivere dialog, informasjonsutveksling og samarbeid generelt.

Utvalgets kommentar:
Etter utvalget mening er det av vesentlig betydning med en styrking av samarbeidet mellom de ulike aktører, slik ministerrådet beskriver det. Spesielt gjelder dette i en situasjon, der man har to nordiske støtteordninger på kultur- og kunstfeltet, som for omverdenen kan framstå som relativt like. Kultur- og utdanningsutvalget anser det også både interessant og viktig for egen del med et tett samarbeid med ministerrådet og Kulturfondet.

E. Hva kan gjøres for å styrke de uformelle nettverk innen kunst- og kultursektoren i Norden?
Uformelle nettverk i form av fysisk og virtuell dialog mellom involverte aktører er en praksis i vekst. Etter Ministerrådets mening er det av verdi å styrke dette, blant annet fordi det fornyer relasjonene mellom eksisterende institusjonelle tradisjoner og frontutøvere innen de enkelte felt, og dermed fornyes også resultatene. For å styrke de uformelle nettverk kan det i forbindelse med utvikling av programmene overveies å innføre støtte- og evalueringskriterier ut over de generelt gjeldende, f.eks. ved å kreve en dobbeltforankring i prosjektet, både med en aktør i institusjonene og en utenfor. Det pekes også på at uformelt netverksarbeid allerede er inkludert i en rekke av de prosjekter som ministerrådets programmer og Kulturfondet støtter, som eksempel nevnes det norske nett-tidsskrift Kunstkritikk, som er utvidet med en nordisk utgave.

Utvalgets kommentar:
Etter utvalgets oppfatning har kulturreformen i praksis betydd en nedbygging av tidligere viktige nettverk. Det er derfor av avgjørende betydning at f.eks. Nordisk Kulturforum styrkes i vesentlig grad, slik det pekes på ovenfor. Det nordiske kultursamarbeid bygger i høy grad på uformelle nettverk, som har oppstått over tid og som er meget vesentlige for en fortsatt forståelse av et nordisk fellesskap. Ministerrådet bør således i større grad støtte aktiviteter i disse nettverk, framfor primært å satse på nye nettverk.

F. Tilretteleggelse av strukturen i kultursamarbeidet, særlig i relasjon til samarbeidets ytre, nye rammebetingelser og utfordringer.
Ministerrådet anser det viktig, at kultursamarbeidet i et langsiktig perspektiv gir mulighet for forandring og for politisk prioritering. Sett i lyset av at stort sett alle midler på kultursektoren er bundet opp på faste budsjettposter, kan det være behov for å se på hvordan man kan øke fleksibiliteten og muligheten for å sette aktuelle fordringer på den politiske dagsorden.

Det nordiske kultursamarbeidet skal etter ministerrådets mening utgjøre en vital og kreativ kraft i en foranderlig omverden. Derfor skal programmene utvikles f.eks. ved å lansere temaer som varierer i innhold og lengde.

Utviklingen av den fremtidige struktur for støtte til nordisk kunst og kultur skal derfor imøtekomme ministrenes mulighet for å gjennomføre aktuelle kulturpolitiske prioriteringer, tilgodese armlengdeprinsippet, om mulig skape en enda tydeligere profil på ministerrådets programmer og dermed komplementere Kulturfondets prioriteringer og virksomhet, se på mulighetene for å overskride den tradisjonsbestemte oppdeling av profesjonelle og amatører, svare på kunstfeltets aktuelle behov, som ofte har form av komplekse prosjekter som ikke retter seg til én enkeltstående prioritering, og som involverer både profesjonelle aktører og sivilsamfundet (herunder lokaler parter og såkalte 'amatører') i et jevnbyrdig samarbeid.

For å imøtekomme ovenstående utfordringer vil ministerrådet sette ned en mindre arbeidsgruppe med deltagelse av aktører fra feltet. Resultatet av gruppens arbeid skal være politisk behandlet og klart til ikrafttredelse fra 2013. Når det gjelder denne arbeidsgruppen og annet utviklingsarbeid er det ministerrådets hensikt å involvere Nordisk råd, f.eks. ved å invitere til drøftelse av præliminære forslag.

Utvalgets kommentar:
Utvalget kan i hovedsak slutte seg til de betraktninger og prioriteringer som ministerrådet her beskriver.

Reformen i det nordiske kultursamarbeidet har hatt som målsetting å gjøre samarbeidet mer fleksibelt, dynamisk og åpent for nye aktører og samarbeidsformer, og ruste samarbeidet til å møte kulturlivets nye nasjonale og internasjonale utfordringer.

Etter Kultur- og utdanningsutvalgets mening er reformen i kultursamarbeidet i hovedsak gjennomført i tråd med de synspunkter som utvalget har framført under prosessen. 4 ½ år etter at reformen ble igangsatt er det likevel ikke mulig å trekke vidtgående konklusjoner om strukturen i det nordiske kultursamarbeidet, dertil er erfaringene på flere områder for få, og det er flere uavklarte spørsmål. Kultursamarbeidets framtidige verdigrunnlag og tilretteleggelse forutsetter dessuten en forskningsbasert analyse, som beskriver erfaringene i samarbeidet gjennom de aktuelle institusjoner – Nordisk ministerråd, Nordisk råd og Nordisk kulturfond – i et samlet perspektiv og i relasjon til samarbeidets ytre, nye rammebetingelser og utfordringer.

For Kultur- og utdanningsutvalget vil kultursamarbeidets struktur og innretning være et prioritert tema i det videre arbeid, og utvalget vil bl.a. kunne komme tilbake til enkeltstående spørsmål i forbindelse med arbeidet med sine egne strategiplaner og prioriteringer. Utvalget imøteser å kunne medvirke i den videre diskusjon om disse spørsmål.

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 274/kultur om sammenlægning av Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland som beskrevet i ministerrådsforslaget og under hensyntagen til de synspunkter som fremføres i denne betænkning.

Oslo 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens Institut i Finland

Under henvisning til:

Evaluering af reformen af det nordiske kultursamarbejde udført af Telemarksforskning i marts 2011 og
de nordiske kulturministres møde den 4. april 2011,
foreslår Nordisk Ministerråd, at den nordiske institution Kulturkontakt Nord (KKN) lægges sammen med en anden nordisk institution, Nordens institut i Finland (Nifin) per 1.1. 2012.

Forslaget om at sammenlægge KKN og Nifin indgår som en del af det samlede udspil i efterkant af evalueringen af kulturreformen.

Der refereres i dette forslag også til andre væsentlige momenter i relation til evalueringen og opfølgningen af denne, som ønsket i brev fra Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg om redegørelse sendt til Ministerrådssekretariatet den 4. august 2011. Redegørelsen blev senere, efter anmodning fra Nordisk Råd, omgjort til et Ministerrådsforslag om sammenlægningen af Kulturkontakt Nord og Nordens Institut i Finland.

Baggrund
Det nordiske kultursamarbejde har undergået en større reform, som blev implementeret fra 2007. Målet med reformen var blandt andet at gøre rammerne omkring samarbejdet mere fleksible, åbne op for nye aktører og minimere administrative udgifter med det formål at give mulighed for endnu flere aktiviteter.

Der har været en konstruktiv dialog med Nordisk Råd under forberedelsen af reformen, i implementeringen af den samt i opfølgningen på evalueringen. Nordisk Råd har blandt andet gjort synspunkter gældende i forhold til den række af justeringer som blev besluttet i 2009, f.eks. behovet for at tilgodese amatør- og frivilligsektorens mulighed for at deltage.

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

I 2010 fik Telemarksforskning i opdrag at evaluere reformen af det nordiske kultursamarbejde. En væsentlig del af formålet med evalueringen var blandt andet at se på om Kulturkontakt Nord er den rette konstruktion for at varetage opdraget med at administrere Ministerrådets støtteprogrammer og informere om dem.

Evaluering har også set på en række andre elementer:

- Programstrukturen
- Varetagelse af armslængdeprincippet
- Dialogværktøjet Kulturforum
- Støtten til faste bidragsmodtagere
- Amatør- og frivilligsektorens deltagelse

Overordnet set kommer reformen godt ud af evalueringen. *"Vår generelle og overordnete vurdering er at nyordningen av det nordiske kultursamarbeidet i hovedsak har vært vellykket, men at det er behov for enkelte justeringer.*

Vi legger også til grunn at nyordningen har fungert i relativt kort tid. Så lenge erfaringene har vært ganske positive – og så lenge vi ikke har kunnet avdekke noen sterkt dysfunksjonelle konsekvenser av ordningen – taler det også mot drastiske endringer nå".
(Citat fra evalueringen)

På baggrund af evalueringens resultater har kulturministrene besluttet at fastholde den overordnede struktur for samarbejdet og følge op med justeringer og udvikling af aktuelle elementer.

Beslutninger
Ministrene har besluttet at forlænge programmerne som udgør én af grundstammerne i samarbejdet: Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram i tre år (2012-2014) og Kultur- og kunstprogrammet i fem år (2012-2016). Rammer og struktur omkring programmerne fastholdes, ligesom de sagkyndiges autonomi i forhold til at træffe beslutninger om uddelinger fortsætter uændret. Samtidig peger evalueringen på, at der indenom programmerne er et uudnyttet rum for politisk prioritering, et rum som kan udvikles uden at sætte princippet om armslængden over styr.

Kulturkontakt Nord (KKN) er en af reformens store fornyelser. Evalueringen konkluderer, at Kulturkontakt Nord har løst sit opdrag på særdeles tilfredsstillende vis. KKN fremhæves for sin brugervenlighed, overskuelighed og fleksibilitet i forhold til ansøgerne samt ordentlig administration af ansøgninger og godt informationsarbejde. Samtidig pointerer evalueringen, at opretholdelse af en selvstændig institution forekommer unødvendig, så længe KKN udelukkende er tiltænkt en rent administrativ rolle.

På den baggrund ønsker ministrene at opløse Kulturkontakt Nord som en nordisk institution og lægge den sammen Nordens institut i Finland per 1.1. 2012. Sammenlægningen vil medføre en optimering af de administrative resurser og dermed skaffe rum for flere aktiviteter indenfor kultur- og kunstfeltet. De budgetmæssige konsekvenser er, at der i første omgang kan allokeres 1 MDKK til nordiske kunst- og kulturaktiviteter i 2012.

KKN nedlægges som selvstændig nordisk institution men vil fremover være en del af en større institution som skabes ved sammenlægningen. Det forventes, at den udvidede institution vil blive en stærk og markant profil i det nordiske kultursamarbejde. Ministrene har vægtlagt, at den gode forvaltning af programmerne ikke må forringes på grund af sammenlægningen, og at programvirksomheden er en ligeværdig del af institutionens øvrige kultur- og uddannelsesmæssige virksomhed.

Den nye konstruktion fastholder begge lokaliteter: på Sveaborg og i centrum af Helsingfors. Endelig fastlæggelse af navn m.v. er under afklaring.

Herunder redegøres for de spørgsmål som blev fremsendt til ministerrådssekretariatet i forbindelse med den oprindelige bestilling på redegørelse.

Evalueringens metodiske oplæg
Evaluator forholder sig i evalueringen til de metoder og problemer som knytter sig til anvendelsen af de indsamlede data. Dette er et grundtræk i enhver videnskabelig fremstillingsform, som stiller sig kritisk til, hvor troværdigt og autoritativt de resultater, man er kommet frem til, kan hævdes at være. Det som evaluator fremholder, er at materialet med de relative svagheder det har, ikke egner sig til avanceret analyse - i denne sammenhæng
f. eks. regressionsanalyser. Evaluator mener at materialet som består af indsamlede data og interviews er fuldt tiltrækkeligt til at give værdifuld information, hvilket ministerrådet også er forvisset om.

Nordisk Kulturforum
Nordisk Kulturforum blev lanceret i forbindelse med reformen af kultursamarbejdet. Evalueringen konkluderer, at der er et behov for at se på hvordan kulturforum bedst kan fungere som Ministerrådets forum for udvikling af kulturpolitikken. Der er igangsat et analysearbejde som skal identificere udfordringer og pege på løsninger. Konceptet skal belyses grundlæggende og der skal ses på både form, indhold og organisering, herunder hvilke målgrupper indenfor kultur- og kunstfeltet som er relevante i forhold til kulturforum. På baggrund af analysens resultater forventes det, at en ny udgave af kulturforum kan implementeres i løbet af 2012.

De baltiske landes eventuelle tilgang til kultur- og kunstprogrammet
Evalueringen peger på muligheden af at åbne Kultur- og kunstprogrammet for de baltiske lande. På det fælles nordiske-baltiske Kulturministermøde den 4. april 2011 blev spørgsmålet kort berørt, og hverken de nordiske eller de baltiske parter fremførte konkret forslag om at åbne programmet for baltisk deltagelse. Kultur- og kunstprogrammet udgør ét af de vigtigste værktøjer på kulturområdet til at fremme den nordiske sprogforståelse. Det vurderes derfor, at det er væsentligt at fastholde den nordiske sprogdimension i dette program. Den fortsatte finansielle krise, som ikke mindst de baltiske lande er påvirket af, er ligeledes en faktor som ikke er befordrende for at udvide programmet. Det vurderes derfor ikke at være aktuelt for nuværende at arbejde for en udvidelse af programmet til at omfatte de baltiske lande.

Udvikling af det nordiske kultursamarbejde i relation til Kulturfondets støtteordninger og prioriteringer
På klar anbefaling fra evalueringen skal ministerrådets programvirksomhed og Nordisk Kulturfond fortsat operere som to adskilte enheder. Med dette som udgangspunkt skal dialogen med Nordisk Kulturfond intensiveres om især komplementaritet dvs. 'arbejdsdelingen' mellem Fondens støttevirksomhed og Kultur- og Kunstprogrammet når det gælder målgrupper, prioriteringer, undgå overlap m.m.

For at styrke dialogen er der igangsat følgende initiativer:
Sekretariaterne i Nordisk Ministerråds kulturafdeling, Nordisk Kulturfond og Nordisk Råds Kultur- og uddannelsesudvalg mødes 1 gang om måneden for gensidig orientering, og for at drøfte aktuelle samarbejdsprojekter.

Nordisk Kulturfonds sekretariat og KKN har intensiveret dialogen gældende blandt andet:

- Kommunikation i forbindelse med projekter, der er støttet både af KKN og NKF og kommunikation/information i forbindelse med konferencer, sessioner m.v.

- Samarbejde om og koordinering af informationsmøder om nordiske støtteordninger
- Gensidig information på respektive Facebook-sider
- Gensidig udnyttelse af netværk, blandt andet de nordiske huse og institutter og de nordiske informationskontorer
- Fælles møde for de bilaterale fonde og foreninger
- Overvejelser om eventuel gensidig deltagelse i udvalgte møder for bestyrelser og sagkyndige

Behandling af ansøgninger
- Gensidig information om behandlingsproceduren
- Datoer for ansøgningsomgange
- Arbejdet rettet mod prioriteringer
- Begrundelser for afslag
- Forebyggelse af 'overfinansiering' af projekter

Hvad kan gøres for at styrke de uformelle netværk indenfor kunst- og kultursektoren i Norden?
Uformelle netværk i form af fysiske og virtuelle dialoger mellem involverede aktører er en praksis i vækst, og den er værd at styrke. Blandt andet fordi den fornyr relationerne mellem eksisterende institutionelle traditioner og frontudøvere indenfor de enkelte felter – og dermed fornys resultaterne også. For at styrke de uformelle netværk kan det i forbindelse med udvikling af programmerne overvejes at indføre støtte- og evalueringskriterier ud over de generelt gældende, f.eks. at kræve en dobbeltforankring i projektet: Både én aktør i institutionerne og én uden for.

Uformelt netværksarbejde er allerede inkluderet i en række af de projekter som ministerrådets programmer og Kulturfonden støtter. Som et eksempel kan nævnes, at en del af det uformelle *networking* i dag foregår på internettet og formentlig har nettidsskrifterne et potentiale til at understøtte udfoldelse af disse netværk. Den 19. maj 2011 blev det norske net tidsskrift *Kunstkritikk* udvidet med en nordisk udgave, http://kunstkritikk.dk/ . Her foregår den nordiske 'kunstsamtale' på ét af de tre skandinaviske sprog og den foreløbige tilbagemelding fra læserne er, at de gerne gør sig den ekstra anstrengelse at læse artiklerne på nabolandenes sprog. Den nye nordiske udgave er støttet af Kulturfonden og er et godt eksempel på hvordan det nordiske kultursamarbejde kan styrke de uformelle netværk inden for kunst og kultur i norden.

Tilrettelæggelse af strukturen i kultursamarbejdet særligt i relation til samarbejdets ydre, nye rammebetingelser og udfordringer
Ministerrådet anser det som vigtigt, at kultursamarbejdet i et langsigtet perspektiv rummer mulighed for forandring og for politisk prioritering. Set i lyset af at stort set alle kulturens midler er bundet op på faste budgetposter, kan der være behov for at se på hvordan man kan øge fleksibiliteten og muligheden for at sætte aktuelle fordringer på den politiske dagsorden.

Det nordiske kultursamarbejde skal udgøre en vital og kreativ kraft i en foranderlig omverden. Derfor skal programmerne udvikles f.eks. ved at lancere temaer, som varierer i indhold og længde.

Arbejdet med at udvikle og formulere nye moduler og temaer adresserer flere af de rammebetingelser og udfordringer, som kultursamarbejdet mødes af og udviklingen af den fremtidige struktur for støtte af nordisk kunst og kultur skal derfor:

- Imødekomme ministrenes mulighed for at gennemføre aktuelle kulturpolitiske prioriteringer
- Tilgodese armslængdeprincippet
- Om muligt skabe en endnu tydeligere profil på Ministerrådets programmer og dermed komplementere Kulturfondens prioriteringer og virksomhed

- Afsøge mulighederne for at overskride den traditionsbestemte opdeling af professionelle og amatører
- Svare på kunstfeltets aktuelle behov, som ofte har form af komplekse projekter, der ikke adresserer én enkeltstående prioritering, og som involverer både professionelle aktører og civilsamfundet (herunder lokaler parter og såkaldte 'amatører') i et jævnbyrdigt samarbejde.

Til at imødegå overstående udfordringer nedsættes en mindre arbejdsgruppe med deltagelse af aktører fra feltet. Resultatet af gruppens arbejde skal være politisk behandlet og klar til ikrafttræden fra 2013.

Når det gælder denne arbejdsgruppe og andet udviklingsarbejde er det ministerrådets hensigt at involvere NR, f.eks. ved at invitere til drøftelse af præliminære forslag.

Nordisk Råd

B 274/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

Bilag:
- Ministerrådsforslag

J.nr. 11-00257-3

BETÄNKANDE ÖVER MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 275/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00254-3

Medborgar- och konsumentutskottets betänkande över

Ministerrådsförslag om att omstrukturera NIKK till samarbetsorgan

1. Uskottets förslag

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att omstrukturera Nordiska Institutet för Kunskap om Kön (NIKK) till ett samarbetsorgan med verkan från 1.1.2012 som beskrivet i ministerrådsförslag B 275/medborgar

2. Bakgrund

Nordiska ministerrådet för jämställdhet, MR-JÄM, beslutade den 27.5.2011 genom skriftligt förfarande att Nordiska institutet för kunskap on kön, NIKK, nedläggs som nordisk institution 31.12.2011. Samtidigt beslutade MR-JÄM att NIKK i framtiden skall verka som ett samarbetsorgan. NSK godkände den 16.6.2011 att NIKK som en nordisk institution nedläggs per den 31.12.2011 och MR-SAM behandlar frågan i september 2011.

Alla ovanstående beslut baserar sig på en process som pågått flera år om NIKK:s profil och leveranser, matchar de förväntningar som MR-JÄM har till institutionen. NIKK har i september 2010 evaluerats av företaget Rambøll A/S och evalueringen föregicks av en utredning av en intern arbetsgrupp tillsatt av ÄK-JÄM i januari 2010.

3. Höring

Medborgar- och konsumentutskottet har följt NIKK:s arbete och specifikt diskuterat den utvärdering som Rambøll A/S gjort vid möte 21 september 2010 samt vid mötet 27 juni 2011.

4. Udvalgets synspunkter

Medborgar- och konsumentutskottet finner det angeläget att följa omstruktureringsprocessen av NIKK för att säkra kvalitativa insatser på jämställdhetsområdet och ser en nära dialog med Nordiska ministerrådet som önskvärt.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att omstrukturera Nordiska Institutet för Kunskap om Kön (NIKK) till ett samarbetsorgan med verkan från 1.1.2012 som beskrivet i ministerrådsförslag B 275/medborgar

Oslo 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M),
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

Nordiska rådet

B 275/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00254-3

MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordiska rådet

B 275/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00254-3

Ministerrådsförslag om omdannelse af NIKK til samarbejdsorgan

Nordiska ministerrådet för jämställdhet, MR-JÄM, beslutade den 27.5.2011 genom skriftligt förfarande att Nordiska institutet för kunskap on kön, NIKK, nedläggs som nordisk institution 31.12.2011. Samtidigt beslutade MR-JÄM att NIKK i framtiden skall verka som ett samarbetsorgan. NSK godkände den 16.6.2011 att NIKK som en nordisk institution nedläggs per den 31.12.2011 och MR-SAM behandlar frågan i september 2011.

Alla ovanstående beslut baserar sig på en process som pågått flera år om NIKK:s profil och leveranser, matchar de förväntningar som MR-JÄM har till institutionen. NIKK har i september 2010 evaluerats av företaget Rambøll A/S och evalueringen föregicks av en utredning av en intern arbetsgrupp tillsatt av ÄK-JÄM i januari 2010.

Rambøll A/S sammanfattar i sin evaluering att:

> "NIKK er med til at tegne og formidle ligestillingsprofiler samt at skabe merværdi i ligestillingsarbejdet på tværs af de nordiske lande. Evalueringen viser endvidere, at der er behov for en eller flere aktører til at sikre den tværgående sammenstilling og formidling af nordisk ligestillingsforskning og relevant lovgivning.
>
> Derimod viser evalueringen, at NIKK ikke er lykkedes med at skabe bro mellem forskningsverdenen og det politiske system, ligesom de generelt set ikke opleves som kundskabs- og informationscenter. Det er heller ikke lykkedes dem at bidrage til samfundsdebatten i alle de nordiske lande og selvstyrende områder gennem differentieret formidling til en bred målgruppe. Ligesom de kun til dels anvendes som vidensgrundlag for politiske beslutningsprocesser i Norden som et hele og i de enkelte lande og selvstyrende områder."

MR-JÄM:s värdering är att den optimala lösningen för NIKK:s framtida organisering är att NIKK verkar som ett nordiskt samarbetsorgan, för att motsvara de förväntningar som NMR och det nordiska jämställdhetssam-

arbetet har på NIKK:s verksamhet och som samtidigt ger en rationalisering av verksamheten, som är mer effektiv och ger en ökad flexibilitet med möjlighet att genomföra flera aktiviteter inom ramen av det nordiska jämställdhetssamarbetet.

ÄK-JÄM tillsatte på mötet den 9.5.2011 en referensgrupp som med stöd av NMRS skall konkretisera MR-JÄM:s mandat för NIKK:s framtida organisering. På mötet den 23.8.2011 beslöt referensgruppen att undersöka vilka möjligheter det finns att knyta NIKK:s verksamhet till en nordisk institution, i enlighet med modeller som redan verkar inom det nordiska samarbetet. MR/ÄK-JÄM tar de slutliga besluten på NIKK:s framtida organisering.

Processen för den framtida organiseringen och finansieringen för NIKK skall genomföras under hösten med målsättning att alla beslut om NIKK:s framtida verksamhet är tagna innan 31.12.2011.

I förbindelse med den framtida organiseringen av NIKK som ett samarbetsorgan från och med 1.1.2012 förväntas det att det frigörs medel från administrationen. De frigjorda medlen skall istället användas till att stärka projekt och aktiviteter inom det nordiska jämställdhetssamarbetsområdet.

Nordiska rådet

B 275/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

J.nr. 11-00254-3

norden

Årsregnskab 2010

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

norden

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	3
REVISIONSPÅTEGNING	4
LEDELSENS BERETNING OG -PÅTEGNING	6
HOVED- OG NØGLETAL	11
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS	12
RESULTATOPGØRELSE	15
BALANCE PR. 31. DECEMBER	16
PENGESTRØMSOPGØRELSE	18
NOTER	19
BILAG 1: IKKE DISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2010	29
BILAG 2: INSTITUTIONERNES ØKONOMI (national valuta – hele tusinde)	34
BILAG 3: LEDELSENS REGNSKABERKLÆRING	36
BILAG 4: BERETNING TIL NORDISK RÅD OG NORDISK MINISTERÅD OM REVISIONEN AF NORDISK MINISTERRÅDS VIRKSOMHED FOR 2009	39

FORORD

Hermed præsenteres årsrapporten for Nordisk Ministerråd for 2010. Årsrapporten indeholder Nordisk Ministerråds årsregnskab og udvalgte hoved- og nøgletal. Endvidere indeholder rapporten Rigsrevisionens beretning og påtegning.

Det øgede fokus på globalisering betød, at samarbejdsministrene (MR-SAM) i 2010 lagde op til en yderligere forøgelse af midler til sådanne initiativer. MR-SAM besluttede derfor på deres møde i marts 2009 at starte et sæt nye globaliseringsinitiativer indenfor følgende områder: Helse og Velfærd, Energi og Transport, Kultur og Kreativitet samt indenfor det finansielle område.

Herefter indleverede alle de nordiske fagministerråd samt visse af Nordisk Råds udvalg forslag til initiativer og mere end 60 forslag indkom. Af disse forslag udvalgte MR-SAM i slutningen af 2009 i alt syv initiativer som udover de nævnte områder også omfattede støtte til et forhandlingsmøde om en kviksølvskonvention, et eScience-initiativ og et initiativ om klimavenligt byggeri.

Nordisk Ministerråd anvendte i 2010 i alt 77,7 MDKK på globaliseringsaktiviteter (2009: 72,3 MDKK).

Arbejdet med de nordiske sprog stod også højt på den nordiske dagsorden i 2010. Omorganiseringen, der blev foretaget for at opnå en øget synlighed om samarbejdet og en bedre koordinering og synergi mellem aktørerne på området, blev i 2010 fuldt implementeret.

Et andet prioriteret område i 2010 var samarbejdet med naboerne i vest og i den forbindelse ikke mindst Canada. Arbejdet blev igangsat i 2009 og Nordisk Ministerråd håber, at der kan udvikles initiativer på områder af fælles interesse som forskning, innovation, havmiljø samt bæredygtig udvikling i kystsamfund.

Også i 2010 blev der anvendt midler til aktiviteter særligt rettede mod Island. Det drejede sig om 3 typer af aktiviteter: rejsestøtte til deltagelse i nordisk møder, støtte til stipendieordninger for studerende og praktikanter samt midler til målrettet informationsindsatser i Island om finansieringskilder indenfor den nordiske familie. Nordisk Ministerråd anvendte i 2010 i alt 7,3 MDKK på disse aktiviteter.

København, den 29. august 2011

Generalsekretær
Halldór Ásgrimsson

REVISIONSPÅTEGNING

Den uafhængige revisors påtegning

Til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd
Vi har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010, omfattende ledelsespåtegning, ledelsesberetning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet aflægges efter Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Vi betragter med denne påtegning revisionen af årsregnskabet for 2010 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved denne påtegning, bliver vurderet på ny.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet
Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorernes ansvar og den udførte revision
Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revisionen af statens regnskaber m.m. Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om årsregnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Nordisk Ministerråds udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Nordisk Ministerråds interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion
Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010 i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med betingelserne i love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Erklæring om udført forvaltningsrevision
I forbindelse med den finansielle revision af Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2010 har vi foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2010, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

Ledelsens ansvar
Nordisk Ministerråds ledelse har ansvaret for, at der etableres retningslinier og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2010, og at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

Revisorernes ansvar og den udførte forvaltningsrevision
I overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revisionen af statens regnskaber m.m., har vi for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om Nordisk Ministerråd har etableret forretningsgange, der understøtter en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning. Vi har endvidere stikprøvevist gennemgået oplysningerne i årsregnskabet om opfyldelse af mål og resultater for Nordisk Ministerråd for at vurdere, om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

Konklusion
Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

København, den 26. august 2011

Rigsrevisionen

Henrik Otbo
Rigsrevisor

/ Anne Aagaard
Kontorchef

Sagsrigsrevisor
Annie Nørskov

LEDELSENS BERETNING OG -PÅTEGNING

RESULTATOPGØRELSEN

Det samlede budget for Nordisk Ministerråd udgjorde i 2010 i alt 899 MDKK (2009: 913 MDKK).

Budgettet finansieres primært af indbetalinger fra landene, der i 2010 udgjorde 886 MDKK. Hertil kommer indtægter fra afgift på lønudbetalinger, renteindtægter, midlerne beskåret efter reglerne i Økonomireglementets § 20 og øvrige indtægter. Disse udgjorde i 2010 i alt 18,1 MDKK i mod det budgetterede beløb på 13,3 MDKK. Forskellen imellem disse to beløb udgør årets resultat for Nordisk Ministerråd: et overskud på i alt 4,8 MDKK (2009: overskud på 2,5 MDKK).

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement kan årets overskud tilbagebetales til landene, såfremt MR-SAM i forbindelse med regnskabets endelige vedtagelse tager beslutning herom. En eventuel udbetaling sker ud fra den samme fordelingsnøgle, der blev anvendt ved fastlæggelsen af landenes bidrag for budgetåret 2010.

Af Nordisk Ministerråds Økonomireglement fremgår ligeledes, at ikke disponerede midler større end 20 % af årets bevilling på hver budgetpost skal overføres til en dispositionspulje. For budgetposter under 1 MDKK overføres ikke disponerede midler, der udgør mere end 200 TDKK til dispositionspuljen. I 2007 overførtes 5,4 MDKK til finansiering af aktiviteterne i 2009 og i 2008 overførtes 2,9 MDKK til finansiering af aktiviteterne i 2010.

Fra og med 2009 vil midler beskåret efter ovennævnte regler blive anvendt til at tilbagebetale den rammeudvidelse på 35 MDKK, der blev gennemført i 2008. Beløbet udgør for 2010 i alt 0,5 MDKK. Tilbagebetalingen sker efter den fordelingsnøgle, der blev anvendt ved landenes indbetaling i 2008.

Årets netto resultat, der kan tilbagebetales til landene udgør således for 2010 i alt 4,9 MDKK.

Nordisk Ministerråds udgifter til projekter, institutioner, samarbejdsorganer, programmer og lignende udgjorde i 2010 i alt 891 MDKK (2009: 911 MDKK). Derudover anvendte Nordisk Ministerråd 72 MDKK (2009: 71 MDKK) til drift af sekretariatet, samt publikations- og kommunikationsafdelingen.

Af de samlede forbrugte midler anvendte Nordisk Ministerråd 30 % på projekter (2009: 28 %), 31 % til udbetaling til institutioner (2009: 33 %) og 31 % til udbetaling til samarbejdsorganer, programmer, ministerrådets kontorer i Rusland og Baltikum og lignende (2009: 31 %). De resterende 8 % (2009: 8 %) blev anvendt til driften af Nordisk Ministerråds sekretariat samt publikations- og kommunikationsafdelingen.

De samlede udgifter (ekskl. renter) udgjorde i 2010 i alt 913 MDKK (2009: 904 MDKK), hvilket er højere end årets budget. De højere udgifter er finansieret primært ved anvendelse af tilbageførte midler og ubrugte midler fra tidligere år.

BALANCE

De likvide midler udgjorde pr. 31.12.2010 i alt 184 MDKK (2009: 249 MDKK). Samarbejdsministrene besluttede i 2007 at reducere likviditeten med 70 MDKK igennem en reduktion af indbetalingerne i 2008. Likviditeten er ved udgangen af 2010 i alt 65 MDKK lavere end ved udgangen af 2009. For at reducere Nordisk Ministerråds likviditet yderligere har MR-SAM besluttet at rykke landenes indbetalinger med to måneder, således at raterne i 2011 indbetales henholdsvis 1. marts, 1. juni, 1. september og 1. december.

Nordisk Ministerråd indgik i 2006 kontrakter til en værdi af 66 MDKK med EU vedrørende drift af eksiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius, hvoraf der ved udgangen af 2010 er anvendt i alt 48 MDKK. I 2008 etableredes EHU Trust Fund, der administreres af Nordisk Ministerråd, men som aflægger selvstændigt regnskab. I 2010 etableredes yderligere EHU Emergency Fund, som skal dække de yderligere omkostninger EHU måtte have ved at optage hvidrussiske studerende som er blevet bortvist fra statslige universiteter af politiske årsager.

Ikke disponerede midler udgør i alt 20,3 MDKK ved udgangen af året og er således reduceret med i alt 15,1 MDKK siden 2009. En oversigt over ikke disponerede midler på budgetpostniveau findes i bilag 1.

AKTIVITETER

Projektvirksomhed

I forlængelse af budgetmoderniseringen, som NSK/MR-SAM traf beslutning om i februar 2007 og på foranledning af Stellan Ottossons rapport om 2005-reformen i sommeren 2009 er der også i 2010 arbejdet med at øge kvaliteten i administration og styring af projektvirksomheden.

Den finske konsulentvirksomhed Net-Effekt Oy afsluttede i januar 2010 en udredning af ministerrådets projektvirksomhed. Hovedanbefalingerne i Net Effects rapport var forslag om klarere målfastsættelse i forbindelse med beslutning om projektbevillinger i MR og EK, samt mere fokus på rapporteringen og anvendelsen af projektresultaterne.

I overensstemmelse med anbefalingerne fra Net-Effekt er den projektmodel ministerrådssekretariatet indførte i 2009, og som indeholder specifikke krav til beslutningsgrundlag og processer, blevet videreudviklet i 2010. Der

er endvidere i sekretariatet i 2010 etableret en kontraktenhed, hvor en række administrative funktioner er samlet med henblik på at øge effektiviteten og forbedre kvaliteten af sekretariatets projektadministration.

På grundlag af 2005 reformen gennemføres der i dag på de enkelte sektorområder årligt en vurdering af projektvirksomheden, hvor der på MR/EK niveau skabes grundlag for drøftelser af resultaterne af projektvirksomheden, herunder eventuelt behov for justeringer af den fremtidige projektvirksomhed.

Ligeledes har det haft en effekt, at globaliseringsinitiativerne er udvalgt og igangsat efter tværgående drøftelser og prioriteringer - blandt andet i forbindelse med globaliseringsforum. Prioriteringen af globaliserings-initiativerne har reduceret de frie projektmidler, der tidligere har været til rådighed på de enkelte sektorområder. Samlet har dette medført en betydelig fokusering af projektvirksomheden, der forventes at fortsætte i årene fremover.

Der er endelig sket en videreudvikling af ministerrådets projektportal. Den reviderede projektportal omfatter nu oplysninger om igangværende og afsluttede projekter, herunder:

- formål/syfte,
- mål,
- forventet Nordisk Nytte,
- tidspunkt for start og slut,
- bevillingsramme og
- udbetalte midler.

For afsluttede projekter oplyses tillige om de opnåede resultater og opfyldelse af mål.

Der er nu knyttet en udvidet søgefunktionalitet til databasen, som er frit tilgængelig for offentligheden på norden.org http://www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/stoetteordninger-og-projekt/nordisk-ministerraads-projektdatabaser og den opdateres løbende.

En opgørelse udarbejdet primo januar 2011 viser, at der i Nordisk Ministerråds Sekretariat administreres 201 igangværende projekter efter bevilling fra et ministerråd eller embedsmandskomité.

Tværgående temaer

I relation til projektvirksomheden, har det blandt andet fra Nordisk Råds side været et ønske, at der er større synlighed om indsatsen i relation til tværgående temaer. Det må dog konstateres, at der i dag ikke er sket en afgrænsning af, hvilke tværgående temaer, der ønskes fokus på, hvilket har betydet, at der ikke nødvendigvis sker en systematisk registrering af indsats og resultater. Generalsekretæren vil derfor søge at afklare behovet og omfanget af relevante tværgående temaer for det nordiske samarbejde, og indarbejde resultatet af dette i

forslaget til budgetanvisninger for 2013, for herved at understøtte en systematisk registrering og afrapportering på de relevante temaer.

Et eksempel på et tværgående tema er menneskehandel. Menneskehandel er et globalt og komplekst problem, der berører alle de nordiske lande. Nordisk Ministerråd har igennem flere året prioriteret indsatsen mod menneskehandel højt og flere ministerråd samarbejder på tværs af sektorerne for at kunne gennemføre en effektiv og helhedsorienteret indsats. Det er særligt Ministerrådet for Ligestilling (MR-Jäm), Ministerrådet for Lovgivning (MR-Lag) og Ministerrådet for Social- og sundhedspolitik (MR-S).

Nordisk Ministerråd har i perioden 2006-2010 afsat ca. 11 MDKK til projekter til bekæmpelse af menneskehandel. Ved udgangen af 2010 er der anvendt ca. 8 MDKK af disse midler. De resterende ca. 3 MDKK forventes - sammen med eventuelle yderligere bevillinger – at anvendes i de kommende år. Det mindre forbrug i forhold til de bevilgede midler er et udtryk for, at projekterne ofte involverer flere parter på tværs af landegrænser med deraf følgende komplekse samarbejdsstrukturer og et - i forhold til Nordisk Ministerråds øvrige projekter- forholdsvist langt projektforløb.

Af eksempler på igangværende tidspunkt ved udgangen af 2010 kan nævnes:

- Nordic-Baltic knowledge overview and action plan for removing obstacles for health care access in sexual trafficking (bevilling 700 TDKK)
- Peer Review – combating trafficking in human beings (bevilling 600 TDKK)
- My vision – Empowerment of young people (bevilling 1.120 TDKK)
- Preventing trafficking in teenagers in institutions in the Baltic countries and NW Russa (bevilling 1.200 TDKK
- Networking against trafficking (bevilling 1.100 TDKK)

Også på globalisering arbejdes på tværs af sektorer. De nordiske samarbejdsministre igangsatte i sommeren 2007 på deres møde i Punkaraju, Finland, en ny fokuseret indretning af det nordiske samarbejde. Denne indretning er de senere år blevet bekræftet af de nordiske statsministre og samarbejdsministre. På baggrund heraf er der igangsat i alt 22 globaliseringsaktiviteter, som alle understøtter ministerrådenes overordnede politiske prioriteringer:

1. Globaliseringsforum
2. Nordisk toppforskning (TFI)
3. Innovationsrepresentation i Asien
4. Nytt nordiskt innovationspris

5. Gemensamt nordiskt EnergiExpo
6. Världsutställningen i Shanghai 2010
7. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna
8. Gränshindersforum
9. Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)
10. Främjande av högre utbildning i Norden
11. En god upplärning av ungdomar och vuxna,
12. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden
13. Harmonisering av den nordiska el-marknaden
14. Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier
15. Nordisk kultur i världen
16. Kultur och kreativitet
17. Hälsa och välfärd
18. eScience
19. Energi och transport
20. Nordic persectives on carbon market mechanisms (CDM/JI)
21. Klimatvänligt byggeri
22. Förhandlingar om kvicksilver

Statsministrene tilkendegav på mødet 2007, at de ønskede op til 60 MDKK afsat til globaliseringsaktiviteter og i budgettet for 2010 blev der afsat 67,1 MDKK til dette arbejde. Når dertil lægges midler tilbagebetalt fra tidligere igangsatte aktiviteter, anvendte Nordisk Ministerråd i 2010 i alt 77,7 MDKK (2009: 72,3 MDKK) på globaliseringsarbejdet. Beløbet indgår i regnskabet som projektmidler.

Regnskabet for 2010 overleveres hermed.

Generalsekretær
Halldór Ásgrimsson

Afdelingschef
Vagn Egede Olsen

HOVED- OG NØGLETAL

Udvalgte hoved- og nøgletal for Nordisk Ministerråd for de foregående fire år:

	2010	2009	2008	2007	2006
Årets budget (TDKK)	899.247	912.759	910.362	858.572	839.643
Indbetalinger: (TDKK)					
- Danmark	191.345	198.646	187.334	193.682	186.040
- Finland	154.139	155.888	147.722	153.085	148.832
- Island	10.630	10.690	10.728	9.303	9.095
- Norge	248.925	244.077	219.520	213.135	214.979
- Sverige	280.816	281.490	259.958	276.567	267.897
I ALT	899.247	890.791	825.262	845.772	826.843
- Danmark	21,6 %	22,3 %	22,7 %	22,9 %	22,5 %
- Finland	17,4 %	17,5 %	17,9 %	18,1 %	18,0 %
- Island	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,1 %	1,1 %
- Norge	28,1 %	27,4 %	26,6 %	25,2 %	26,0 %
- Sverige	31,7 %	31,6 %	31,5 %	32,7 %	32,4 %
Totale indtægter	904.069	915.276	849.845	870.675	845.450
- totale udgiftsramme	-899.247	-912.759	-910.362	-858.572	-839.643
= årets resultat	4.822	2.517	-60.517	12.103	5.807
Ikke disponerede midler (TDKK)	20.355	35.504	30.086	23.645	38.381
Ikke disponerede midler i % af årets budget	2,2 %	3,8 %	3,3 %	2,8 %	4,6 %
Likvide midler (TDKK)	183.617	249.298	240.975	251.177	220.826
Egenkapital (TDKK)	-115.064	-108.001	-110.518	-37.897	-44.194
Sekretariatets drift i % af samlet budget	8,0 %	8,0 %	7,9 %	7,9 %	7,8 %
Antal institutioner	17	18	20	20	24
Antal ansatte på Nordiske vilkår[1]	93	97	98	93	86
- heraf kvinder	54	55	58	55	49
- heraf mænd	39	42	40	38	37

[1] Ved udgangen af året. Forskydning i antal ansatte er primært et udtryk for ændringen i antallet af ledige stillinger ved udgangen af året.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GENERELT

Nordisk Ministerråd har valgt at basere regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til tidligere år.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

OPSTILLING AF ÅRSREGNSKABET

I forbindelse med opstillingen af årsregnskabet er fokus lagt på de aktivitetsområder, der tager udgangspunkt i de modtagne bevillinger. I det omfang, det er vurderet relevant, er driften af de enkelte aktivitetsområder specificeret i en note.

RESULTATOPGØRELSEN

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalingstidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Indbetaling fra de nordiske lande

Det enkelte lands bidrag til det samlede budget beregnes på baggrund af landets andel af den samlede brutto nationalindkomst for alle landene. Landene indbetaler et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, netto renteindtægter og øvrige indtægter.

Tilbagebetalte og tilbageførte midler.

Bevilgede midler, der ikke er anvendt (ikke disponerede midler) senest 3 år efter bevilling skal i henhold til Nordisk Ministerråds Økonomireglement tilbagebetales til landene. Alle øvrige tilbageførte midler vedrørende tidligere bevillinger anvendes i regnskabsåret.

Afgift af løn

Nordisk Ministerråds ansatte betaler afgift i henhold til det interne afgiftssystem. Afgiften medgår til finansiering af den fastsatte udgiftsramme for Nordisk Ministerråds aktiviteter.

Andre indtægter

Andre indtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Nordisk Ministerråds hovedaktiviteter herunder valutakurs reguleringer.

Ikke disponerede midler/overførte midler.

De af årets budget ikke anvendte midler (ikke disponerede midler) overføres til kommende års aktiviteter som overførte midler. Således udgiftsføres hele årets budgetramme i regnskabsåret.

Årets resultat

Årets resultat opgøres som forskellen imellem de budgetterede og de faktiske beløb på følgende poster: afgift af løn, renteindtægter, øvrige indtægter og forældede midler.

AKTIVER OG PASSIVER

Materielle anlægsaktiver

Indretning af lejede lokaler er optaget til kostpris og afskrives i.h.t beslutning truffet af MR-SAM over 3 år.

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank. Indestående i fremmed valuta er indregnet til danske kroner på balancedagens kurs.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

Mellemregninger med EU/Projektgæld eksterne projekter

Mellemregninger med EU vedrører indgåede kontrakter om driften af European Humanities Univeristy (EHU). Forpligtelsen og tilgodehavendet vedrørende de i 2006 indgående kontrakter er medtaget i balancen. Tilgodehavendet nedskrives i takt med, at Nordisk Ministerråd modtager indbetalinger fra EU og forpligtelsen nedskrives i takt med udbetalingerne til EHU.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgræsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Dette udgør typisk forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, leasing, licensaftaler mv.

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominel værdi. Leverandører i fremmed valuta er optaget til balancedagens valuta kurs.

Hensættelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når Nordisk Ministerråd har en faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af økonomiske ressourcer.

Investeringer

Alle investeringer i anlægsaktiver (undtagen sekretariatets investering i indretningen af lejede lokaler) udgiftsføres fuldt ud i anskaffelsesåret.

Dispositionspuljen

Af mindre forbrug (ikke disponerede midler) på budgetposter kan der overføres et beløb svarende til 20 % af årets bevilling til det efterfølgende budgetår. Hvis budgetposten er under 1 MDKK, kan mindre forbrug dog overføres ubeskåret op til 200 TDKK. Overførsel af midler mellem budgetårene sker på budgetpostniveau efter princippet om, at de ældste bevillinger anvendes først (FIFO). Ikke disponerede midler, der ikke kan overføres til følgende budgetår (r+1), hensættes på en reservekonto til disposition for næstkommende budgetår (r+2).

Fra og med regnskabsåret 2009 vil ikke disponerede midler, der ikke kan overføres jf. ovenstående blive tilbagebetalt til landende indtil Nordisk Ministerråd har tilbagebetalt 35 MDKK. Midlerne tilbagebetales til landende efter den fordelingsnøgle, der var gældende i 2008. Dette beløb udgør for 2010 0,5 MDKK (2009 4,8 MDKK).

PENGESTRØMSANALYSE

Pengestrømsanalysen er opstillet efter den indirekte metode. Likviditet består af indestående i bank. Pengestrømsopgørelsen kan ikke alene udledes af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

RESULTATOPGØRELSE

(TDKK)	Note	2010	Budget 2010	2009
INDTÆGTER				
Landene				
Bidrag fra de nordiske lande	1	885.855	885.855	890.791
Andre indtægter				
Tilbageførte midler (forældede)		1.087	0	3.400
Afgift af løn		10.926	8.000	9.434
Renteindtægter	2	2.852	2.250	5.375
Øvrige indtægter		22	250	36
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2008/2007	3	2.892	2.892	5.468
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2010/2009	3	485	0	4.788
INDTÆGTER I ALT		**904.119**	**899.247**	**919.292**
Renteudgifter og øvrige udgifter	4	-50	0	-4.016
NETTO FINANSIERING AF ÅRETS AKTIVITETER		**904.069**	**899.247**	**915.276**
UDGIFTER				
Projektmidler	5	316.260	264.168	290.407
Institutioner	6	269.289	269.192	295.589
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	7	284.332	271.376	304.465
Tilbageførte midler (ej forældede)	8	-50.440	0	-76.496
Ministerrådets kontorer i Rusland og Baltikum	9	21.324	20.879	20.178
Ministerrådets sekretariat	10	71.875	73.632	70.901
Ministerrådets publikationsafdeling	11	306	0	-11
Ministerrådets kommunikationsafdeling	12	48	0	-77
UDGIFTER I ALT		**912.994**	**899.247**	**904.956**
OVERFØRTE MIDLER				
Sekretariat, publikation og kommunikation	13	1.402	0	2.385
Ikke disponerede midler	14	-15.149	0	5.418
OVERFØRTE MIDLER I ALT		**-13.747**	**0**	**7.803**
ÅRETS RESULTAT	15	**4.822**	**0**	**2.517**

BALANCE PR. 31. DECEMBER

(TDKK)	Note	2010	2009
AKTIVER			
ANLÆGSAKTIVTER			
Materielle anlægningsaktiver			
Indretning af lejede lokaler		4.333	0
		4.333	**0**
Finansielle anlægningsaktiver			
Deposita		168	168
		168	**168**
ANLÆGNINGSAKTIVER I ALT		**4.501**	**168**
OMSÆTNINGSAKTIVER			
Likvide midler			
Bank indestående	16	183.617	249.298
		183.617	**249.298**
Fordringer			
Personalefordringer		526	246
Forudbetalt løn	17	4.273	4.324
Øvrige fordringer	18	8.244	10.130
Mellemregning med EU	19	10.244	15.287
Mellemregning med EHU Trust Fund		0	51
Periodeafgræsningsposter og forudbetalinger		1.431	3.157
		24.718	**33.195**
OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT		**208.467**	**282.493**
AKTIVER I ALT		**212.836**	**282.661**

BALANCE PR. 31. DECEMBER

(TDKK)	Note	2010	2009
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
Resultat overført fra tidligere år	20	0	9.482
Årets resultat	20	4.337	-2.271
Tilbagebetaling af rammeudvidelse	20	485	4.788
Reduceret indbetaling	20	-70.000	-70.000
Tidligere afskrevet krav på landene	20	-50.000	-50.000
EGENKAPITAL I ALT	20	**-115.178**	**-108.001**
Dispositionspuljen		**0**	**2.892**
OVERFØRTE MIDLER			
Ikke disponerede midler	14	20.355	35.504
Ikke anvendte midler (sekretariatet og publikationen)	13	12.149	10.747
OVERFØRTE MIDLER I ALT		**32.504**	**46.251**
KORTFRISTET GÆLD			
Leverandører		18.328	12.827
Skyldige omkostninger	21	1.934	37.310
Personaleforpligtelser		4.882	4.361
Hensættelser	10	3.894	3.603
Mellemregning med EHU Trust Fund		1.083	0
Projektgæld – EU projekter	19	17.545	18.664
Projektgæld – NMR projekter	22	247.844	264.754
KORTFRISTET GÆLD I ALT		**295.551**	**341.519**
PASSIVER I ALT		**212.836**	**282.661**

PENGESTRØMSOPGØRELSE

(TDKK)		2009
DRIFTENS LIKVIDITETSVIRKNING		
ÅRETS RESULTAT		
Indtægter	904.069	915.276
Udgifter	-912.994	-904.957
INDBETALINGER FRA DRIFTSAKTIVITETER		
Fordringer, periodeafgræsningsposter og forudbetalinger	3.383	3.906
Mellemregning med EU	5.043	12.221
Kortfristet gæld	-29.063	-19.195
Projektgæld – eksterne projekter	-1.119	-13.187
Projektgæld – NMR projekter	-16.910	16.797
Mellemregning med EHU Trust Fund	1.134	2.931
PENGESTRØMME FRA DRIFTSAKTIVITETER	**46.457**	**13.792**
FINANSERINGENS OG INVESTERINGERS LIKVIDITETSVIRKNING		
Overskud tilbagebetalt til landene	-11.999	0
Ændring i materielle anlægsaktiver	-4.333	0
Ændring i finansielle anlægsaktiver	0	-1
Ændring i dispositionspuljen	-2.892	-5.468
PENGESTRØMME FRA FINANSERING	**-19.224**	**-5.469**
LIKVIDE BEHOLDNINGER 01.01	**249.298**	**240.975**
Pengestrømme fra drift	-46.457	13.792
Pengestrømme fra finansiering	-19.224	-5.469
LIKVIDE BEHOLDNINGER 31.12	**183.617**	**249.298**

NOTER
(TDKK)

1. BIDRAG FRA DE NORDISKE LANDE

Landenes bidrag udgør i 2010 og 2009 følgende:

	Andel	Regnskab 2010	Andel	Regnskab 2009
Danmark	21,6 %	191.345	22,3 %	198.646
Finland	17,4 %	154.139	17,5 %	155.888
Island	1,2 %	10.630	1,2 %	10.690
Norge	28,1 %	248.925	27,4 %	244.077
Sverige	31,7 %	280.816	31,6 %	281.490
I ALT	**100,0 %**	**885.855**	**100,0 %**	**890.791**

2. RENTEINDTÆGTER

Nordisk Ministerråd placerer sine likvide midler på aftaleindskud, der løber imellem en uge og tre måneder. I budgettet forventedes et gennemsnitligt renteniveau og likviditet på henholdsvis 1,1 % og 200 MDKK. Det gennemsnitlige renteniveau udgjorde i 0,6 % og den gennemsnitlige likviditet 210 MDKK.

3. MIDLER BESKÅRET EFTER 20 % REGLEN

Midler beskåret efter Økonomireglementets 20 % regel anvendes i 2010 og 2009 til nedbringelse af den rammeudvidelse på 35 MDKK, der blev gennemført i 2008. I 2007 og 2008 blev de beskårede beløb overført til en dispositionspulje, som anvendtes til finansiering af budgettet for henholdsvis 2009 og 2010.
Midlerne fordeler sig således på ministerråd.

	2010	2009	2008
MR-SAM	131	2.472	1.991
MR-Kultur	0	100	82
MR-NER	0	0	1
MR-Finans	0	0	24
MR-FJLS	0	0	0
MR-U	0	373	0
MR-Jäm	0	297	0
MR-Lag	354	1.546	263
Nedlagte ministerråd	0	0	530
I ALT	**485**	**4.788**	**2.892**

4. RENTEUDGIFTER OG ØVRIGE UDGIFTER

Beløbet i 2010 består primært af diverse gebyrer. I 2009 består beløbet primært af et realiseret valutakurstab opstået i forbindelse af midler til Nordens Hus i Reykjavik på ca. 4,0 MDKK. Dette valutakurstab er på grund af udviklingen i kursen på ISK i 2010 vendt til en kursgevinst på ca. 1,0 MDKK, der er opført under renteindtægter.

NOTER
(TDKK)

5. PROJEKTMIDLER

De udbetalte projektmidler fordeler sig således på de enkelte ministerråd:

	2010	2009
MR-Kultur	32.037	24.184
MR-Jämställdhet	4.588	3.129
MR-Lagstiftning	1.692	3.050
MR-Uddannelse og forskning	22.499	18.375
MR-Arbetsmark. o. miljø	7.540	10.125
MR-NER	22.968	24.801
MR-Social- och hälsovårdspol.	11.788	11.433
MR-Ekonomi och finanspol.	2.038	2.368
MR-Miljø	32.893	29.910
MR-FJSL	29.858	26.706
Nabopolitik	32.957	33.895
Samarbejdsministrene	37.658	30.053
Globalisering	77.744	72.378
I ALT	**316.260**	**290.407**

6. INSTITUTIONER

De nordiske institutioner modtog følgende beløb i DKK i regnskabsåret 2010 og 2009:

	2010	2009
Norden hus på Færøerne (NHFØ)	13.167	13.171
Nordens institut på Grønland (NAPA)	6.144	6.147
NORDICOM	2.887	2.888
Nordens institut på Åland (NIPÅ)	2.812	2.839
Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.295	6.356
Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	18.758	19.557
Kulturkontakt Nord (KKN)	5.185	5.234
Institut för vidareutb. inom arbetsmiljö (NIVA)	3.073	2.987
NordForsk	96.854	107.922
Nordisk Innovations Center (NICe)	65.635	73.136
Nordisk Energiforskning (NEF)	4.931	5.495
Nordisk institut for kvinde og kønsforskning (NIKK)	4.546	5.320
Nordregio	9.081	10.473

NOTER
(TDKK)

6. INSTITUTIONER (fortsat)

	2010	2009
Nordisk Välfärdscenter (NVC)	17.090	19.454
Nordisk Genressource Center	12.831	14.601
Andre	0	9
I ALT	**269.289**	**295.589**

I 2009 flyttedes bevillingen til Nordens Hus i Reykjavik fra institutionsmidler til kultursektorens dispositionsmidler (projektmidler). Dette er gjort af hensyn til usikkerheden om den økonomiske situation i Island. Det udbetalte beløb udgjorde i 2010 i alt 8.752 TDKK og i 2009 i alt 8.200 TDKK.
Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskab (NHV) er finansieret direkte fra landene, men er ellers underlagt samme vilkår som institutioner finansieret af Nordisk Ministerråd.

7. SAMARBEJDSORGANER, PROGRAMMER OG LIGNENDE

Nordisk Ministerråd anvendte i 2010 og 2009 følgende beløb på området:

	2010	2009
Nordisk Kulturfond	33.044	33.155
Nordisk computerspilprogram	11.250	11.288
Nordisk Film- og TV fond	25.540	24.762
Kunst- og kulturprogrammet	14.491	18.884
Mobilitets- og residensprogrammet	11.477	11.515
Samisk samarbeid	3.491	3.503
Nordplus	70.178	75.429
Norden-undervisning i udlandet	1.051	1.199
Politikudvikling voksnes læring	6.687	7.843
Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.426	10.387
Nordisk Instituett for Sjörett (NIfS)	3.107	3.095
Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.925	4.907
Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	5.033	5.014
Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.902	1.895
Bidrag til Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.159	1.155
Nordjobb	2.733	2.722
Nordisk institutt for odontologiske materialer	10.199	10.029
NORA	6.265	6.241
NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.321	11.132

NOTER
(TDKK)

7. SAMARBEJDSORGANER, PROGRAMMER OG LIGNENDE (fortsat)

	2010	2009
SVANEN	2.485	2.443
Kunskabsuppbyggning och nätverk	39.884	46.929
EHU/Hvidrusland	3.539	3.130
Tjänestemannautbyte	15	3.450
Föreningarna Nordens Förbund	3.134	3.125
Bidrag til Västnorden	998	993
Andre	0	240
I ALT	**284.332**	**304.465**

8. TILBAGEFØRTE MIDLER (EJ FORÆLDEDE)

Følgende beløb blev tilbageført i henholdsvis 2010 og 2009. Da beløbene ikke er forfaldet i henhold til 3-års reglen anvendes de i løbet af året til Nordisk Ministerråds aktiviteter.

	2010	2009
Projekter	-41.435	-47.724
Institutioner	0	-96
Samarbejdsorganer, programmer og lignende	-9.005	-28.676
I ALT	**-50.440**	**-76.496**

9. MINISTERRÅDETS KONTORET I RUSLAND OG BALTIKUM[2]

Følgende beløb blev tilbageført i henholdsvis 2010 og 2009.

	2010	2009
Skt. Petersborg	7.446	7.301
Kaliningrad	1.938	1.636
Estland	3.719	3.645
Letland	3.519	3.448
Litauen	3.468	3.400
Tværgående indsatser og projekter	1.234	748
I ALT	**21.324**	**20.178**

[2] Inklusive infopunkterne i Murmansk, Petrozavodsk, Arkhangelsk og Tartu

NOTER
(TDKK)

10. MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT

Nordisk Ministerråds sekretariat har budgetpost nummer 4-0180-3 i Nordisk Ministerråds budget.

	2010	Budget 2010	2009
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	73.632	73.632	73.198
Øvrige indtægter	9.738	8.900	9.076
INDTÆGTER I ALT	**83.370**	**82.532**	**82.274**
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	48.899	48.712	46.795
Lokaler og andre sekretariatsomkostninger	20.904	22.845	21.918
Virksomheds- og kompetenceudvikling	2.990	4.950	2.348
Kommunikationsafdelingen	8.820	8.820	8.916
Forventet anvendt af ikke disponerede midler		-2.795	
UDGIFTER I ALT	**81.613**	**82.532**	**79.977**
ÅRETS RESULTAT	**1.757**	**0**	**2.297**
Årets budget	73.632	73.632	73.198
Faktisk anvendt af ikke disponerede midler	-1.757	0	-2.297
I ALT	**71.875**	**73.632**	**70.901**

Sekretariatets indtægter består primært af administrationsbidrag fra Nordisk Kulturfond, Nordisk Råd, Kommunikationsafdelingen samt fra projektansatte medarbejdere. Bidraget kommer fra Nordisk Kulturfond: 4 medarbejdere, Nordisk Råd: 15 medarbejdere og kommunikationsafdelingen: 14 medarbejdere. Derudover opkræves administrationsbidrag for medarbejdere, der er ansat på projekter i mere end 3 måneder.

Sekretariaterne for Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond flyttede i løbet af 2010 fra henholdsvis Store Strandstræde og Store Kongensgade i København til lokaler på adressen Ved Stranden ligeledes i København. De samlede udgifter til flytningen udgjorde 5.308 TDKK, hvoraf Nordisk Råds andel udgør 788 TDKK og Nordisk Kulturfonds andel udgør 188 TDKK.

Nordisk Ministerråds andel udgør således i alt 4.333 TDKK. Samarbejdsministrene har besluttet at afskrive dette beløb i perioden 2011-2013.

NOTER
(TDKK)

10. MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT (fortsat)

Udover de nævnte flytteomkostninger er der i Nordisk Ministerråds regnskab foretaget en hensættelse til en mulig udgift til renovering af lokalerne i Store Strandstræde. Nordisk Ministerråds andel af denne forpligtelse er reguleret i 2010 med 651 TDKK og udgør ved udgangen af året i alt 3.038 TDKK.

Flytningen betød en forsinkelse i visse IT investeringer, hvorfor sekretariatets forbrug af overskydende midler fra tidligere år blev lavere end forventet i budgettet.

11. MINISTERRÅDETS PUBLIKATIONSAFDELING

Publikationsafdelingen er en integreret del af kommunikationsafdelingen. Alle omkostninger viderefaktureres til opdragsgiverne som hovedsageligt er Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og de nordiske institutioner. Hovedparten af publikationerne sælges igennem agenter i de nordiske lande.

	2010	Budget 2010	2009
INDTÆGTER			
Salg af publikationer	4.401	4.905	4.798
INDTÆGTER I ALT	**4.401**	**4.905**	**4.798**
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	1.877	1.910	1.794
Publiceringsudgifter	2.413	2.470	2.746
Øvrige udgifter	417	525	247
UDGIFTER I ALT	**4.707**	**4.905**	**4.787**
ÅRETS RESULTAT/UDGIFT	**-306**	**0**	**11**

12. MINISTERRÅDETS KOMMUNIKATIONSAFDELING

Kommunikationsafdelingen varetager både det daglige og langsigtede arbejde med kommunikations- og informationsvirksomhed i Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd. Kommunikationsafdelingen finansieres af Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd i forholdet 60/40.

	2010	Budget 2010	2009
INDTÆGTER			
Nordisk Ministerråds budget	8.820	8.820	8.916
Nordisk Råds budget	5.880	5.880	5.840
INDTÆGTER I ALT	**14.700**	**14.700**	**14.756**

NOTER
(TDKK)

12. KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN (forsat)

	2010	Budget 2010	2009
UDGIFTER			
Personale relaterede omkostninger	7.579	7.760	7.358
Administration	3.130	3.200	2.968
Web	533	715	853
Andre udgifter	3.473	2.975	3.398
UDGIFTER I ALT	**14.715**	**14.650**	**14.577**
Disponeret til projekter	**50**	**50**	**50**
ÅRETS RESULTAT	**-65**	**0**	**129**
Årets resultat	-65	0	129
- heraf Nordisk Råd	16	0	-52
ÅRETS INDTÆGT	**-49**	**0**	**77**

13. OVERFØRTE MIDLER (SEKRETARIAT, PUBLIKATION, KOMMUNIKATION)

De ikke anvendte midler vedrørende sekretariatet og publikationen kan opgøres således:

	Sekretariat	Publikation	Kommunikation	TOTAL
Overførte midler 1.1.2010	11.684	-975	38	10.747
Årets resultat	1.757	-306	-49	1.402
OVERFØRTE MIDLER 31.12.2010	**13.441**	**-1.281**	**-11**	**12.149**

Af de overførte midler forventer sekretariatet i 2011 at anvende ca. 5 MDKK til investering i ny IT / opgradering af eksisterende IT værktøjer.

NOTER
(TDKK)

14. IKKE DISPONEREDE MIDLER

De pr. 31.12. ikke disponerede midler fremkommer således:

	2010	2009	Forskel
Budget	899.247	912.759	-13.512
+ overført fra tidligere år	35.504	30.086	5.418
+ tilbageførte midler fra projekter	50.440	76.496	-26.056
- anvendte midler	964.836	983.837	19.001
I ALT IKKE DISPONEREDE MIDLER	**20.355**	**35.504**	**-15.149**

De ikke disponerede midler anvendes til kommende års aktiviteter på budgetpost niveau.

15. ÅRETS RESULTAT

Årets resultat kan opgøres således:

	2010	Budget	Forskel
Afgift af løn	10.926	8.000	2.926
Renteindtægter	2.852	2.250	602
Renteudgifter og øvrige udgifter	-50	0	-50
Øvrige indtægter	1.109	250	859
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2008	2.892	2.892	0
I ALT	**17.729**	**13.392**	**4.337**
Midler beskåret efter 20 % reglen i 2010			485
ÅRETS RESULTAT			**4.822**

16. LIKVIDE MIDLER

Nordisk Ministerråd havde ved udgangen af 2010 i alt 183.617 TDKK indestående i Nordea A/S. Midlerne placeres i løbet af året på aftaleindskud. Likviditeten har siden 2007 udviklet sig således:

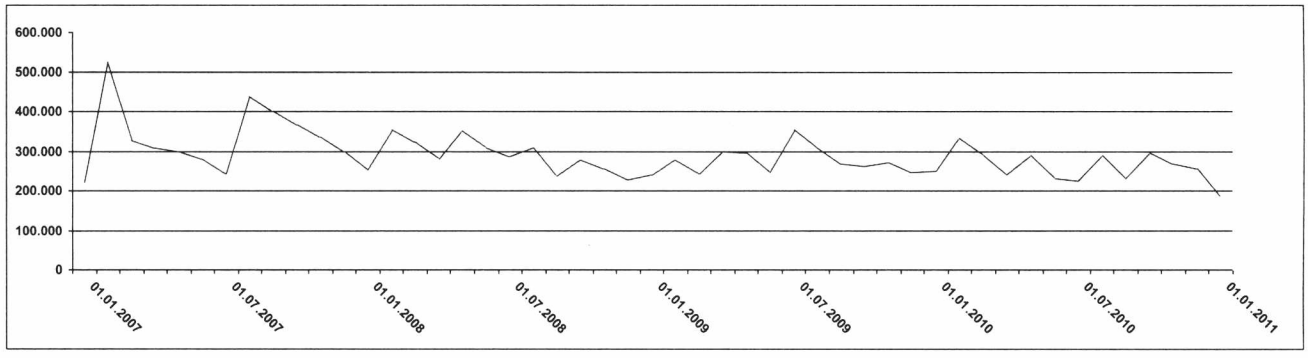

NOTER
(TDKK)

17. FORUDBETALT LØN

Ansatte i Nordisk Ministerråd på nordiske vilkår er forudlønnede. Den forudbetalte løn indeholder januar lønnen, der er udbetalt i december.

18. ØVRIGE FORDRINGER

Øvrige fordringer består primært af tilgodehavende moms hos Udenrigsministeriet og periodiserede projektudbetalinger.

19. MELLEMREGNING MED EU/PROJEKTGÆLD EKSTERNE KONTRAKTER

Beløbene vedrører indgåede kontrakter med EU vedrørende drift af European Humanities University.

20. EGENKAPITAL

MR-SAM besluttede den 22. maj 2008 at ændre Økonomireglementet, således at der i forbindelse med opgørelsen af egenkapitalen vises en fordeling på landene. Egenkapitalen udgør pr. 31. december 2010 i alt -115.064 TDKK og fordeles således imellem landene:

	Andel af resultat 2010	Tilbagebetaling af rammeudvidelse i 2010	Reduktion i finansiering 2008	Afskrevet krav	31.12.2010
Danmark	937	110	-15.890	-11.830	-26.673
Finland	754	87	-12.530	-8.980	-20.669
Island	52	6	-910	-550	-1.402
Norge	1.219	129	-18.620	-11.850	-29.122
Sverige	1.375	153	-22.050	-16.790	-37.312
I ALT	**4.337**	**485**	**-70.000**	**-50.000**	**-115.178**

SALDO PR. 31.12.2009	**-108.001**	**SALDO PR. 31.12.2010**	**-115.178**

Fra og med regnskabsåret 2009 vil ikke disponerede midler, der ikke kan overføres jf. ovenstående blive tilbagebetalt til landende indtil Nordisk Ministerråd har tilbagebetalt 35 MDKK. Midlerne tilbagebetales til landende efter den fordelingsnøgle, der var gældende i 2008. Beløbene fordeler sig således på landene:

	Beskåret (20 % reglen) 2010	Beskåret (20 % reglen) 2009	31.12.2010
Danmark	110	1.087	1.197
Finland	87	857	944
Island	6	62	68
Norge	129	1.274	1.403
Sverige	153	1.508	1.661
I ALT	**485**	**4.788**	**5.273**

NOTER
(TDKK)

21. SKYLDIGE OMKOSTNINGER

Faldet i anden gæld skyldes, at et af de nordiske lande i 2009 indbetalte bidraget til budgettet for 2010 (1. kvartal) i slutningen af december 2009.

22. PROJEKTGÆLD – NMR PROJEKTER

Gælden vedrørende Nordisk Ministerråds projekter kan opgøres således:

	2010	2009
Gæld 1.1.	**264.754**	**247.957**
+ Disponerede midler/indgåede forpligtelser	529.094	567.525
- Tilbageførte midler	50.440	76.496
- Udbetalte midler	495.564	474.232
I ALT	**247.844**	**264.754**

BILAG 1: IKKE DISPONEREDE MIDLER PR. 31.12.2010 (TDKK)

		BUDGET 2010	OVF. FRA 2009	TILBAGE FØRT I 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2010	UDISPONER-EDE MIDLER 31.12.2010
MR-Kultur		**163.484**	**2.098**	**3.730**	**169.312**	**167.818**	**1.493**
	Projektmidler	*20.898*	*1.752*	*3.564*	*26.214*	*25.297*	*917*
2203	Dispositionsmidler Kultur	10.814	1.115	170	12.099	11.796	303
2204	Nordisk Kulturforum	1.587	318	719	2.625	2.538	87
2210	Nordiskt Idrottssamarbete	0	170	251	422	251	170
2212	NORDBUK	5.934	148	2.423	8.505	8.149	357
2223	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	2.563	0	0	2.563	2.563	0
	Støtteordninger	*102.607*	*346*	*166*	*103.119*	*102.542*	*577*
2205	Nordisk kulturfond	33.044	0	0	33.044	33.044	0
2206	Nordisk Råds Priser	2.317	55	150	2.522	2.300	222
2207	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	1.617	0	0	1.617	1.593	25
2221	Nordisk computerspilprogram	11.250	111	0	11.361	11.250	111
2222	Nordisk Film- och TV-fond	25.563	30	0	25.593	25.540	53
2251	Kunst- og kulturprogrammet	14.491	127	0	14.618	14.491	127
2253	Nordisk oversættelsesstøtte	2.848	0	0	2.848	2.848	0
2254	Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram for kultur	11.477	24	16	11.517	11.477	40
	Institutioner	*36.488*	*0*	*0*	*36.488*	*36.488*	*0*
2228	NORDICOM	2.887	0	0	2.887	2.887	0
2259	Kulturkontakt Nord	5.184	0	0	5.184	5.184	0
2272	Nordens hus på Färöarna	13.166	0	0	13.166	13.166	0
2274	NordensInstitut på Åland	2.812	0	0	2.812	2.812	0
2277	NordensInstitut på Grönland (NAPA)	6.144	0	0	6.144	6.144	0
2548	NordensInstitutI Finland (NIFIN)	6.295	0	0	6.295	6.295	0
	Organisationsbidrag	*3.491*	*0*	*0*	*3.491*	*3.491*	*0*
2234	Samisk samarbeid	3.491	0	0	3.491	3.491	0
MR-Ligestilling		**8.103**	**658**	**457**	**9.218**	**9.135**	**83**
	Projektmidler	*3.557*	*658*	*457*	*4.672*	*4.589*	*83*
4410	Projektmedel - Jämställdhet	3.557	658	457	4.672	4.589	83
	Institutioner	*4.546*	*0*	*0*	*4.546*	*4.546*	*0*
4480	NordisktInstitutt for kvinde for kjønn (NIKK)	4.546	0	0	4.546	4.546	0
MR-FJSL		**35.335**	**1.234**	**6.754**	**43.323**	**42.690**	**633**
	Projektmidler	*22.504*	*1.229*	*6.754*	*30.487*	*29.859*	*628*
6310	Projektmidler Skovbrug	881	56	383	1.320	1.288	33
6420	Ny nordisk Mad	3.155	200	701	4.056	4.006	50
6510	Projektmidler Jordbrug	981	0	843	1.825	1.684	141

		BUDGET 2010	OVF. FRA 2009	TILBAGE FØRT I 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2010	UDISPONER-EDE MIDLER 31.12.2010
6520	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	674	0	0	674	674	0
6581	Samnordisk skogsforskning	5.172	0	0	5.172	5.172	0
6610	Projektmedel - Fiskeri	5.964	645	3.439	10.048	9.794	254
6810	Projektmedel – Levnedsmidler	4.068	327	908	5.303	5.209	94
6820	Forskning - levnedsmidler	1.083	0	23	1.106	1.083	23
6830	Nordisk handlignsplan for bedre helse og livskvalitet	526	1	457	984	950	34
	Institutioner	*12.831*	*5*	*0*	*12.836*	*12.831*	*5*
6585	Nordisk Genressource Center (NORDGEN)	12.831	5	0	12.836	12.831	5
MR-U		**215.686**	**1.501**	**8.127**	**225.314**	**223.821**	**1.494**
	Projektmidler	*14.364*	*1.236*	*8.127*	*23.727*	*22.499*	*1.228*
2505	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	3.493	185	4.926	8.604	8.059	545
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.606	282	1.050	2.938	2.895	43
2520	Rådgivningsgruppen SVL	1.142	228	16	1.386	1.330	56
2530	HÖGUT	1.353	269	612	2.234	2.034	200
2544	Det nordiske Sprogsamarbejde	5.211	163	200	5.574	5.380	193
2550	MinisterrådetsIT Policy	0	0	6	6	6	0
2553	Politikudvikling, Videnssamfund	584	85	966	1.635	1.469	166
3110	Nordiske Forskningspolititiske råd	0	0	118	118	118	0
3410	ProjektmidlerIT samarbejdet	0	0	233	233	233	0
3140	Nordisk komitè for Bioetikk	975	25	0	1.000	975	25
	Støtteordninger	*103.309*	*266*	*0*	*103.575*	*103.309*	*266*
2513	Nordplus rammeprogram	63.079	202	0	63.281	63.079	202
2543	Nordplus Sprog og Kultur	7.099	64	0	7.163	7.099	64
2545	Norden-undervisningI utlandet	1.051	0	0	1.051	1.051	0
3127	Politikudvikling voksnes læring	6.687	0	0	6.687	6.687	0
3180	NordiskInstitut for Teoretisk	10.426	0	0	10.426	10.426	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	3.107	0	0	3.107	3.107	0
3182	NordiskInstitutt for Asiastud	4.925	0	0	4.925	4.925	0
3184	Nordisk vulkanologiskInstitut	5.033	0	0	5.033	5.033	0
3185	Nordisk SamiskInstitutt (NSI)	1.902	0	0	1.902	1.902	0
5120	IT samarbejdet						
	Institutioner	*96.854*	*0*	*0*	*96.854*	*96.854*	*0*
3100	NordForsk	96.854	0	0	96.854	96.854	0
	Organisationsbidrag	*1.159*	*0*	*0*	*1.159*	*1.159*	*0*
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet	1.159	0	0	1.159	1.159	0
MR-S		**35.987**	**627**	**2.686**	**39.300**	**39.077**	**223**
	Projektmidler	*8.698*	*622*	*2.686*	*12.005*	*11.788*	*218*
4310	Projekmedel - Social- och hälse	5.805	622	2.686	9.112	8.895	218

		BUDGET 2010	OVF. FRA 2009	TILBAGE FØRT I 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2010	UDISPONER-EDE MIDLER 31.12.2010
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	1.080	0	0	1.080	1.080	0
4340	Nomesko ogNososko	1.813	0	0	1.813	1.813	0
	Institutioner	*27.289*	*6*	*0*	*27.295*	*27.289*	*6*
4380	Nordisk Velfærdscenter	17.090	0	0	17.090	17.090	0
4382	NordiskInstitutt for Odontolo	10.199	6	0	10.205	10.199	6
MR-NER		**107.306**	**3.404**	**968**	**111.678**	**108.880**	**2.798**
	Projektmidler	*21.394*	*3.404*	*968*	*25.766*	*22.968*	*2.798*
5150	Projektmidler -Næring, energi	21.394	3.404	968	25.766	22.967	2.799
	Institutioner	*79.647*	*0*	*0*	*79.647*	*79.647*	*0*
3220	Nordisk Energiforskning (NEF)	4.931	0	0	4.931	4.931	0
5180	NordiskInnovationsCenter (NIC	65.635	0	0	65.635	65.635	0
6180	Nordregio	9.081	0	0	9.081	9.081	0
	Organisationsbidrag	*6.265*	*0*	*0*	*6.265*	*6.265*	*0*
5151	NORA	6.265	0	0	6.265	6.265	0
MR-Finans		**1.773**	**207**	**62**	**2.042**	**2.038**	**4**
	Projektmidler	*1.773*	*207*	*62*	*2.042*	*2.038*	*4*
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	*1.773*	*207*	*62*	*2.042*	2.038	*4*
MR-A		**13.098**	**348**	**1.031**	**14.477**	**13.346**	**1.130**
	Projektmidler	*7.387*	*174*	*1.031*	*8.592*	*7.540*	*1.052*
4110	Prosjektmedel – Arbejdsliv	5.902	170	636	6.708	5.755	953
4130	Informationsprojektet	1.485	5	395	1.884	1.785	99
	Støtteordninger	*2.733*	*78*	*0*	*2.811*	*2.733*	*78*
4120	Nordjobb	2.733	78	0	2.811	2.733	78
	Institutioner	*2.978*	*95*	*0*	*3.073*	*3.073*	*0*
4180	Institut för vidareutb.inom arbetsliv	2.978	95	0	3.073	3.073	0
MR-Miljø		**43.372**	**3.543**	**896**	**47.811**	**46.699**	**1.112**
	Projektmidler	*29.566*	*3.520*	*896*	*33.982*	*32.893*	*1.089*
3310	Projektmedel - Miljö	29.566	3.520	896	33.982	32.893	1.089
	Støtteordninger	*11.321*	*21*	*0*	*11.342*	*11.321*	*21*
3320	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.321	21	0	11.342	11.321	21
	Organisationsbidrag	*2.485*	*2*	*0*	*2.487*	*2.485*	*2*
6720	SVANEN –Nordisk miljömärkning	2.485	2	0	2.487	2.485	2

		BUDGET 2010	OVF. FRA 2009	TILBAGE FØRT I 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2010	UDISPONER-EDE MIDLER 31.12.2010
MR-Lov		**1.355**	**270**	**338**	**1.963**	**1.692**	**271**
	Projektmidler	*1.355*	*270*	*338*	1.963	*1.692*	*271*
7110	Projektmedel - Lagstiftning	1.355	270	338	1.963	1.692	271
Nabopolitik		**95.624**	**9.431**	**15.327**	**120.382**	**116.397**	**3.985**
	Projektmidler	*25.528*	*2.126*	*6.338*	*33.992*	*32.891*	*1.101*
790	Grænseregionalt samarbejde	0	0	92	92	92	0
800	Gennemførelse af retningslinier	203	76	140	419	385	34
870	Arktisk samarbeidsprogram	9.508	767	928	11.203	11.173	30
910	PolitiskeInitiativer	1.220	0	0	1.220	1.000	220
960	NGO-virksomhedI Østersøregion	5.302	620	84	6.005	5.850	156
980	Partnerskab og grænseregionalt	6.687	320	5.094	12.101	11.761	340
990	Samarbejde medNordensNaboer	2.608	343	0	2.951	2.630	321
	Støtteordninger	*51.338*	*7.306*	*8.989*	*67.633*	*64.748*	*2.885*
810	Ministerrådets kontorerI Baltikum	10.910	578	0	11.488	11.342	146
820	Kunskapsuppbyggning och Nätver	27.154	5.672	8.625	41.451	39.884	1.566
950	EHU/Hviderusland	3.305	234	0	3.539	3.539	0
970	Ministerrådets kontorerINordvest Rusland	9.969	822	364	11.155	9.983	1.172
	Institutioner	*18.758*	*0*	*0*	*18.758*	*18.758*	*0*
5280	NordiskaProjektexportfonden (NOPEF)	18.758	0	0	18.758	18.758	0
Samarbejdsministrene		**37.369**	**3.090**	**4.560**	**45.019**	**41.869**	**3.150**
	Projektmidler	*33.239*	*2.885*	*4.560*	*40.684*	*37.724*	*2.960*
185	Nedbrydelse af grænsehindringer	0	0	1.128	1.128	1.000	128
435	Generalsekreterarens disponeringsreserv	401	200	165	766	602	164
445	Formandsskabspuljen	5.801	736	1.411	7.948	7.158	790
450	Stöd till frivillig sektorn	0	0	42	42	0	42
460	Holdbart Norden	2.640	186	733	3.558	3.471	87
500	Pulje tillsland	7.322	0	0	7.322	7.132	190
940	Barentsregionen	0	0	66	66	66	0
1010	Informationsafdelingen	0	0	2	2	2	0
1011	Informationsaktiviteter	9.890	293	535	10.717	9.993	724
1021	Internationale aktiviteter	701	133	180	1.014	825	189
1030	HallåNorden	0	0	0	0	0	0
1035	Grænsehindringer/HalloNorden	6.484	1.293	299	8.076	7.452	625
1040	Översättning och tolkning	0	45	0	45	23	22
	Støtteordninger	*0*	*205*	*0*	*205*	*15*	*190*
1050	Tjänstemannautbyte	0	205	0	205	15	190
	Organisationsbidrag	*4.130*	*0*	*0*	*4.130*	*4.130*	*0*
410	Föreningarna Nordens Förbund	3.134	0	0	3.134	3.134	0

		BUDGET 2010	OVF. FRA 2009	TILBAGE FØRT I 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2010	UDISPONER-EDE MIDLER 31.12.2010
425	Bidrag til Västnorden	996	0	0	996	996	0
Globaliseringsinitiativer							
	Projektmidler	*67.123*	*9.092*	*5.505*	*81.719*	*77.744*	*3.976*
2000	Globaliseringspulje	0	0	0	0	0	0
2020	Globaliseringsforum	4.068	2.314	35	6.417	5.667	750
2025	Nordisk Topforskning	7.119	3.085	0	10.204	10.123	81
2030	Innovationsrepræsentationer	2.644	102	0	2.746	2.644	102
2035	Innovationspris	0	1.061	270	1.331	1.131	200
2040	Fælles Energiexpo	0	382	862	1.244	1.244	0
2045	Expo 2010 Shanghai	2.543	413	186	3.142	2.701	440
2050	NordiskInspil til klimaforhandlinger	0	0	2.956	2.956	2.756	200
2055	Bekæmpelse af Grænsehindringer	2.034	73	440	2.547	2.436	111
2060	NORIA	3.560	826	0	4.386	4.077	308
2065	Plan for fremme af højere uddannelse	2.034	633	45	2.712	2.563	148
2070	Projektplan for god uppläring	3.763	7	0	3.770	3.615	155
2075	Konsekvenser af klimaforandring	6.102	0	0	6.102	6.102	0
2080	Profilering afNorden	2.848	197	710	3.755	3.563	191
3000	Puljen tilNye globaliseringsinitiativer	30.408	0	0	30.408	29.119	1.289
Nordisk Ministerråds sekretariat							
	I alt	***73.632***	***0***	***0***	***73.632***	***73.632***	***0***
180	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	73.632	0	0	73.632	73.632	0
TOTAL		**899.247**	**35.504**	**50.440**	**985.191**	**964.837**	**20.353**

BILAG 2: INSTITUTIONERNES ØKONOMI

Indtægter (national valuta)

Navn	Valuta	Indtægter fra Nordisk Ministerråds budget	Projektbevillinger fra Nordisk Ministerråd	Nationale bevillinger, international org. mv.	Andre indtægter	Totale indtægter
NHFØ	DKK	13.166	750	1.374	4.020	19.310
NAPA	DKK	6.144	132	680	19	6.975
Nordicom	DKK	2.887	900	5.262	1.798	10.847
NIPÅ	EUR	377	0	96	32	505
NIFIN	EUR	845	69	0	35	949
NOPEF	EUR	2.518	0	0	954	3.472
NIVA	EUR	400	62	0	88	550
KKN	EUR	696	0	120	22	838
NOREY	ISK	203.704	37.346	1.714	40.216	282.980
NIKK	NOK	5.412	529	205	880	7.026
Nordforsk	NOK	115.302	3.541	56.186	6.096	181.125
NICe	NOK	78.137	1.228	0	25.423	104.788
NEF	NOK	5.870	6.291	40.582	6.248	58.991
NVH*	SEK	0	2.709	43.972	14.120	60.801
Nordregio	SEK	12.973	6.637	3.360	12.278	35.248
NVC	SEK	24.414	5.336	3.760	3.237	36.747
Nordgen	SEK	18.330	3.378	2.549	19.668	43.925

* NHV er finansieret direkte fra landende. Budgettet for NHV udgjorde i 2010 43.972 MDKK

Indtægter (mdkk)

Navn	Valuta	Indtægter fra Nordisk Ministerråds budget	Projektbevillinger fra Nordisk Ministerråd	Nationale bevillinger, international org. mv.	Andre indtægter	Totale indtægter
NHFØ	DKK	13.166	750	1.374	4.020	19.310
NAPA	DKK	6.144	132	680	19	6.975
Nordicom	DKK	2.887	900	5.262	1.798	10.847
KKN	DKK	2.809	0	715	238	3.762
NIFIN	DKK	6.295	514	0	261	7.070
NIPÅ	DKK	18.759	0	0	7.107	25.866
NIVA	DKK	2.980	462	0	656	4.098
NOPEF	DKK	5.185	0	894	164	6.243
NOREY	DKK	8.148	1.494	69	1.609	11.319
NIKK	DKK	4.546	444	172	739	5.902
Nordforsk	DKK	96.854	2.974	47.196	5.121	152.145
NICe	DKK	65.635	1.032	0	21.355	88.022
NEF	DKK	4.931	5.284	34.089	5.248	49.552
NVH*	DKK	0	1.896	30.780	9.884	42.561
Nordregio	DKK	9.081	4.646	2.352	8.595	24.674
NVC	DKK	17.090	3.735	2.632	2.266	25.723
Nordgen	DKK	12.831	2.365	1.784	13.768	30.748

* NHV er finansieret direkte fra landende. Budgettet for NHV udgjorde i 2010 43.972 MDKK

BILAG 2: INSTITUTIONERNES ØKONOMI (forsat)

Udgifter (national valuta)

Navn	Valuta	Administrative omkostninger	Virksomhedsområdet	Projektomkostninger	Totale udgifter
NHFØ	DKK	4.968	6.332	7.776	19.076
NAPA	DKK	1.433	4.952	0	6.385
Nordicom	DKK	471	9.266	1.026	10.763
NIPÅ	EUR	241	215	52	508
NIFIN	EUR	113	680	87	880
NOPEF	EUR	171	493	3.857	4.521
NIVA	EUR	159	271	35	465
KKN	EUR	139	622	0	761
NOREY	ISK	144.512	113.545	0	258.057
NIKK	NOK	2.259	1.379	2.748	6.386
Nordforsk	NOK	5.138	25.186	145.743	176.067
NICe	NOK	4.742	4.040	94.013	102.795
NEF	NOK	4.063	3.054	49.868	56.985
NHV	SEK	6.997	42.873	13.638	63.508
Nordregio	SEK	5.045	22.930	6.229	34.204
NVC	SEK	8.107	23.635	1.669	33.411
Nordgen	SEK	7.262	17.747	21.404	46.413

Udgifter (mdkk)

Navn	Valuta	Administrative omkostninger	Virksomhedsområdet	Projektomkostninger	Totale udgifter
NHFØ	DKK	4.968	6.332	7.776	19.076
NAPA	DKK	1.433	4.952	0	6.385
Nordicom	DKK	471	9.266	1.026	10.763
KKN	DKK	1.795	1.602	387	3.785
NIFIN	DKK	842	5.066	648	6.556
NIPÅ	DKK	1.274	3.673	28.735	33.681
NIVA	DKK	1.185	2.019	261	3.464
NOPEF	DKK	1.036	4.634	0	5.669
NOREY	DKK	5.780	4.542	0	10.322
NIKK	DKK	1.898	1.158	2.308	5.364
Nordforsk	DKK	4.316	21.156	122.424	147.896
NICe	DKK	3.983	3.394	78.971	86.348
NEF	DKK	3.413	2.565	41.889	47.867
NHV	DKK	4.898	30.011	9.547	44.456
Nordregio	DKK	3.532	16.051	4.360	23.943
NVC	DKK	5.675	16.545	1.168	23.388
Nordgen	DKK	5.083	12.423	14.983	32.489

BILAG 2: INSTITUTIONERNES ØKONOMI (forsat)

Øvrige nøgletal (national valuta)

Navn	Valuta	Likvide midler	Årets resultat	Egenkapital
NHFØ	DKK	3.413	234	3.071
NAPA	DKK	1.823	590	1.453
Nordicom	DKK	311	84	404
NIPÅ	EUR	45	-3	51
NIFIN	EUR	195	69	135
NOPEF	EUR	5.128	-1.049	335
KKN	EUR	201	77	147
NIVA	EUR	152	85	94
NOREY	ISK	24.447	24.923	34.245
Nordforsk	NOK	299.980	5.058	11.081
NICe	NOK	86.547	1.993	3.316
NEF	NOK	40.783	2.006	4.470
NIKK	NOK	1.325	640	927
NHV	SEK	22.219	-2.707	178
Nordregio	SEK	15.551	1.044	7.166
NVC	SEK	13.378	3.336	9.216
Nordgen	SEK	7.211	-2.488	-3.382

Øvrige nøgletal (mdkk)

Navn	Valuta	Likvide midler	Årets resultat	Egenkapital
NHFØ	DKK	3.413	234	3.071
NAPA	DKK	1.823	590	1.453
Nordicom	DKK	311	84	404
KKN	DKK	335	-22	380
NIFIN	DKK	1.453	514	1.006
NIPÅ	DKK	38.204	-7.815	2.496
NIVA	DKK	1.497	574	1.095
NOPEF	DKK	1.132	633	700
NOREY	DKK	978	997	1.370
Nordforsk	DKK	251.983	4.249	9.308
NICe	DKK	72.699	1.674	2.785
NEF	DKK	34.258	1.685	3.755
NIKK	DKK	1.113	538	779
NHV	DKK	15.553	-1.895	125
Nordregio	DKK	10.886	731	5.016
NVC	DKK	9.365	2.335	6.451
Nordgen	DKK	5.048	-1.742	-2.367

BILAG 3: LEDELSENS REGNSKABERKLÆRING

Til Rigsrevisionen

Ledelsens regnskabserklæring vedrørende årsregnskabet for 2010 for Nordisk Ministerråd

Denne regnskabserklæring er afgivet i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2010 for Nordisk Ministerråd, der udviser et overskud på 4.822 t.kr., en aktivmasse på 212.836 t.kr. og en negativ egenkapital på 115.178 t.kr.

Ved væsentlige forhold forstås i det efterfølgende en udeladelse eller fejlagtig præsentation, der enkeltvis eller sammenlagt kan ændre de beslutninger, som en regnskabsbruger træffer på baggrund af årsregnskabet.

I tilslutning til aflæggelse af årsregnskabet skal vi efter bedste overbevisning bekræfte følgende:

- At vi er bekendt med ledelsens pligt til efter lovgivningen at give Rigsrevisionen de oplysninger, der er af betydning for bedømmelsen af Nordisk Ministerråd, herunder forhold af betydning for aflæggelsen af årsregnskabet.

- At vi er bekendt med ledelsens ansvar for, at årsregnskabet herunder ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglements krav til regnskabsaflæggelse, herunder at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat af Nordisk Ministerråds aktiviteter og indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse heraf.

- At såvel finansielle som ikke-finansielle oplysninger i ledelsesberetningen om realiserede og forventede forhold er korrekte og i overensstemmelse med den øvrige del af årsregnskabet og grundlaget herfor.

- At der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsregnskabet.

- At vi har ansvar for implementeringen og driften af regnskabs- og interne kontrolsystemer, der er tilrettelagt for blandt andet at forebygge og opdage besvigelser og fejl.

  "Besvigelser" omfatter fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation og fejlinformation som følge af misbrug af aktiver. Regnskabsmanipulation indebærer bevidst fejlinformation eller udeladelse af beløb eller oplysninger i årsregnskabet for at vildlede regnskabsbrugerne. Fejlinformation som følge af misbrug af aktiver omfatter tyveri af Nordisk Ministerråds aktiver ofte sammen med falske og vildledende registreringer eller dokumenter for at skjule, at aktiverne ikke er til stede.

  Rigsrevisionen har modtaget alle oplysninger vedrørende besvigelser eller formodninger om besvigelser, som vi har kendskab til, og som kan have påvirket Nordisk Ministerråd.

  Det er vor vurdering, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejlinformationer som følge af besvigelser eller andre uregelmæssigheder.

- At vi ikke er bekendt med svagheder eller mangler i den interne kontrol og forretningsgange, som kan have væsentlig indflydelse på årsregnskabet, og at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation eller udeladelser.

- At vi har stillet alt regnskabsmateriale og underliggende dokumentation herunder aftaler, kontrakter mv. samt alle referater med tilhørende bilag af møder for samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité frem til dato til rådighed for Rigsrevisionen.

- At der ikke har været overtrædelser af lovgivning eller anden regulering, der har betydning for årsregnskabet.

- At Nordisk Ministerråd har opfyldt alle indgåede kontrakter, som ved manglende opfyldelse kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet. Der har ikke været overtrædelse af noget myndighedspåbud eller krav, der kan have væsentlig indvirkning på årsregnskabet.

- At samtlige aktiver er indregnet i balancen, at disse er til stede, tilhører Nordisk Ministerråd og er forsvarligt værdiansat, herunder at foretagne nedskrivninger mv. er tilstrækkelige til at dække den risiko, der hviler på aktiverne. Der er ingen ukurante anlægsaktiver.

- At Nordisk Ministerråds aktiver ikke er pantsat, behæftet med ejendomsforbehold eller lignende, og at der ikke er rådighedsindskrænkninger og sikkerhedsstillelser udover det i årsregnskabet anførte.

- At samtlige aktuelle forpligtelser og eventualforpligtelser, der påhviler Nordisk Ministerråd, er indarbejdet og oplyst i årsregnskabet, samt at disse er forsvarligt opgjort.

- At vi har indregnet alle garantistillelser, kontraktlige forpligtelser, afgivne hensigtserklæringer eller lignende tilsagn, som vi har kendskab til og som burde være indregnet i årsregnskabet, og vi har ikke kendskab til verserende eller truende erstatningskrav, retssager, eventualforpligtelser, såsom kautions-, garanti-, pensions- og leasingforpligtelser eller andre økonomiske forpligtelser herunder valutarisici samt miljømæssige forpligtelser, som væsentligt vil kunne påvirke Nordisk Ministerråds økonomiske stilling udover det i årsregnskabet oplyste.

- At Nordisk Ministerråd ikke har finansielle engagementer eller kreditrammer ud over, hvad der er oplyst i årsregnskabet.

- At vi har foretaget de nødvendige handlinger til sikring af, at Nordisk Ministerråd inden for en rimelig frist kan opfylde sine forpligtelser, såfremt Nordisk Ministerråd udsættes for tyveri af eller skade på it-udstyr, programmel eller egne data.

- At Nordisk Ministerråd har tegnet forsikringer i et sådant omfang eller er dækket af gennem fællesforsikringer for Nordisk Ministerråd m.fl., at Nordisk Ministerråd skønnes tilstrækkeligt forsikringsdækket i eventuelle skadesituationer.

- At alle transaktioner i det forløbne regnskabsår er foretaget på normale forretningsmæssige vilkår.

- At vi har givet fuldstændige oplysninger vedrørende identifikation af nærtstående parter samt transaktioner med disse. Mellemværender og transaktioner med nærtstående parter er korrekt registreret og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.

- At det er vor opfattelse, at effekten af de ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet, som opsummeret og omtalt i vedhæftede bilag, både enkeltvis og sammenlagt er uvæsentlige for årsregnskabet som helhed.

- At Nordisk Ministerråd ikke har planer, som vil medføre en væsentlig anden vurdering af aktiver og forpligtelser udover det i årsregnskabet oplyste.

- At der ikke er indtruffet begivenheder efter 31. december 2010, som i væsentlig grad påvirker Nordisk Ministerråds finansielle stilling og derfor kræves indarbejdet i årsregnskabet.

København, den 30. juni 2011
Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef i NMR

BILAG 4: BERETNING TIL NORDISK RÅD OG NORDISK MINISTERÅD OM REVISIONEN AF NORDISK MINISTERRÅDS VIRKSOMHED FOR 2010

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010

August 2011

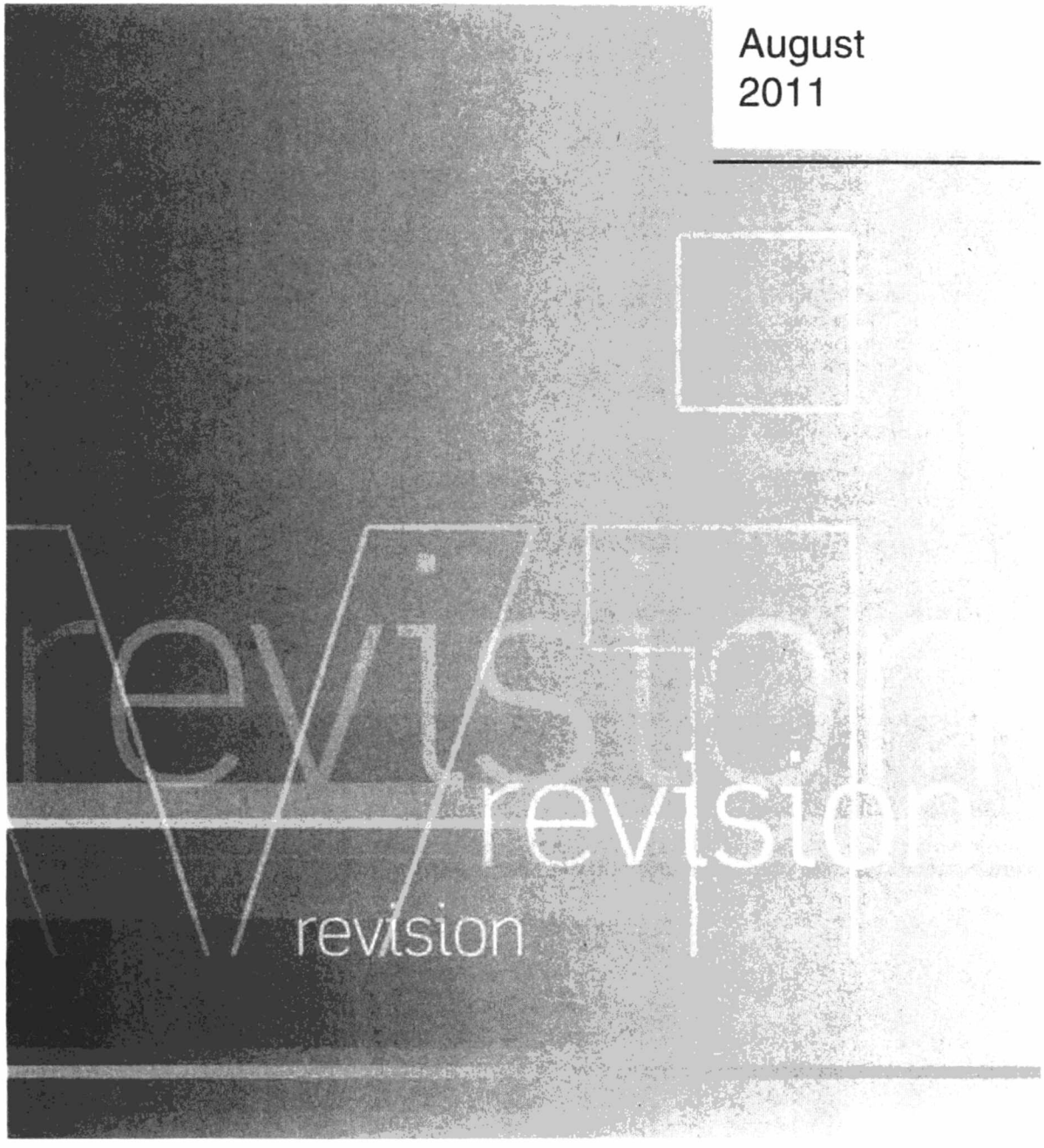

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2010 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010 2
A. Regnskabsprincip mv. 2
B. Samarbejdsaftaler mv. 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Den samlede resultatopgørelse 2
a. Nordisk Ministerråds sekretariat 2
b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling 3
B. Den samlede balance 3

IV. Den udførte revision 5
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 5
B. Risikofyldte områder 6
C. Revisionens udførelse 6
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 7

V. Nordisk Ministerråds kontorer 8

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv. 9
A. Generelt 9
B. Nordisk Ministerråds institutioner 9
a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv. 10

VII. Andre oplysninger mv. 10
A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller 10
B. Overholdelse af lovgivningen 10
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 11
D. Ledelsens regnskabserklæring 11
E. Ikke-korrigerede forhold 11
F. Afsluttende bemærkninger 11

1

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010

I. Revision af årsregnskabet for 2010

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2010 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2010.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de enkelte landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2011, udviser et overskud på 4,8 mio. kr. og en negativ egenkapital på 115,2 mio. kr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2011 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet blive forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2010 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2010 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber for 2010 efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

B. Samarbejdsaftaler mv.

7. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med henholdsvis Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

8. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne fortsat løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalerne i forhold til de faktiske forhold. Aftalerne er senest opdateret for 2011 i forbindelse med flytningen til det nye, fælles domicil medio 2010, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

9. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2010 viser et overskud på 4,8 mio. kr. mod et overskud på 2,5 mio. kr. i 2009. Stigningen i overskuddet i 2010 skyldes bl.a. større intern afgift af løn end forudsat ved budgetlægningen, bl.a. som følge af almindelige lønstigninger.

10. De samlede indtægter udgør 904,1 mio. kr. i 2010 mod 919,3 mio. kr. i 2009, hvoraf bidragene fra de nordiske lande udgør hovedparten. De samlede bidrag er 4,9 mio. kr. mindre i 2010 end i 2009.

11. De samlede omkostninger udgør 899,2 mio. kr. i 2010 mod 912,8 mio. kr. i 2009. Hovedparten af omkostningerne, 825,6 mio. kr., anvendes til institutioner, samarbejdsorganer og enkeltprojekter, mens driftsomkostningerne udgør 73,6 mio. kr.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

12. Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne konstateret, at der fortsat foretages gode afstemninger af lønomkostninger og honorarer, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Rigsrevisionen har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2010 konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret, men at Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat har en dialog med SKAT om forholdet, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Forholdet forventes løst i forbindelse med opdateringen af bogførings- og lønsystemet i 2011 og efter afklarende drøftelser med SKAT. Vi vil følge forholdet.

13. Der er i 2010 hensat yderligere 0,7 mio. kr. til istandsættelse af de tidligere lokaler, der er fraflyttet medio 2010. Den samlede hensættelse udgør 3 mio. kr. pr. 31. december 2010. Det er ikke endeligt afklaret, om Nordisk Ministerråd skal betale for istandsættelse af de fraflyttede lokaler. Indtil der foreligger en afklaring heraf, har Nordisk Ministerråd valgt at hensætte beløbet. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af de omkostninger, der kan forventes afholdt i forbindelse med fraflytningen.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

14. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender fra salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Derudover har vi gennemgået Nordisk Ministerråds økonomiafdelings foretagne reservation på tilgodehavenderne. Vi har konstateret, at der er tilfredsstillende administration af tilgodehavenderne, og at der ikke er væsentlige overforfaldne poster pr. 31. december 2010. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

15. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2010 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Den samlede balance

16. Under aktiverne er der optaget et beløb på 4,3 mio. kr. vedrørende indretning af lejede lokaler. Der er tale om omkostninger, som har været afholdt ved flytning til det nye domicil medio 2010 og til indretning af kontorer mv. Dispositionen er ikke i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip, men samarbejdsministrene har truffet beslutning om, at de samlede omkostninger skal aktiveres og afskrives i perioden 2011-2013, så den regnskabsmæssige behandling er mere retvisende i forhold til de samlede omkostninger og lejemålets løbetid. Rigsrevisionen kan tilslutte sig samarbejdsministrenes beslutning om den regnskabsmæssige behandling.

17. De likvide midler på 183,6 mio kr. udgør hovedparten (86,2 %) af de samlede aktiver på 212,8 mio. kr. pr. 31. december 2010. De likvide midler er faldet med 65,7 mio. kr. i forhold til 2009, hvilket bl.a. skyldes, at der pr. 31. december 2009 var en forudindbetaling af budgetmidler for 2010.

Størstedelen af de likvide midler placeres på aftalekonti med løbetid på mellem 1 uge og 3 måneder. Placering af de likvide midler på aftalekonti sker for at opnå bedst mulig forrentning af den frie likviditet. Forrentningen har gennemsnitligt været på 0,6 % i 2010.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser pr. 31. december 2010 og påset, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

18. Fordringer udgør i alt 24,7 mio. kr. i 2010 mod 33,2 mio. kr. i 2009. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius på 10,2 mio. kr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne.

Herudover er der i fordringerne indregnet forudbetalt løn mv. på 4,9 mio. kr. og øvrige fordringer inkl. moms på 8,3 mio. kr.

Rigsrevisionen har stikprøvevist påset, at fordringerne løbende indfries.

19. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2010, men som vedrører regnskabsåret 2011. Vi har konstateret, at der fortsat foretages en tilfredsstillende periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

20. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 30,2 mio. kr. i 2010 mod 58,1 mio. kr. i 2009. En væsentlig årsag til faldet i regnskabsposten skyldes, at der pr. 31. december 2009 var foretaget en indbetaling af budgetmidler vedrørende 1. kvartal 2010.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Vi har konstateret, at der er foretaget tilfredsstillende kursregulering af gældsposter i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

21. Gæld til eksterne projekter på 17,5 mio. kr. er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter. Rigsrevisionen har konstateret, at der reelt er flere omkostninger forbundet med administrationen af European Humanities University, end de bevilgede overheads kan dække. Underdækningen kan derfor på sigt betyde ekstra omkostninger for Nordisk Ministerråd. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har oplyst, at der i 2011 skal ske en genforhandling af overheadandelen. Vi vil følge forholdet.

22. Skyldige projektmidler udgør 247,8 mio. kr. i 2010 mod 264,8 mio. kr. i 2009. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, og har stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har vist, at der er tilfredsstillende opfølgning på gamle projekter, hvor de ubrugte projektmidler skal tilbageføres.

23. Ikke-disponerede midler udgør i alt 32,4 mio. kr. i 2010 mod 46,3 mio. kr. i 2009. For 2010 udgør sekretariatets og publikationsafdelingens andel 12,1 mio. kr. De resterende 20,3 mio. kr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse til nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

24. Samarbejdsministrene vedtog i 2009 en ændring af økonomireglementet, så der direkte kan foretages tilbageførsel af udisponerede midler inden for en totalramme på 35 mio. kr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. For 2010 er der sket en tilbageførsel på 0,5 mio. kr., der indgår i årets resultat. Pr. 31. december 2010 er der sket tilbageførsel af i alt 5,4 mio. kr.

Normalt bør omsætningsaktiverne være af en størrelse, så det er muligt at indfri den kortfristede gæld. Rigsrevisionen skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld pr. 31. december 2010 overstiger omsætningsaktiverne med 87,1 mio. kr. Al projektgæld indgår imidlertid som kortfristet gæld, selv om projekterne kan løbe over flere år. Rigsrevisionen har med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling drøftet muligheden af at opdele projektgælden i en langfristet og en kortfristet del, så der er større regnskabsmæssig sammenhæng mellem den kortfristede gæld og omsætningsaktiverne, så det fremgår af årsregnskabet, at den kortfristede gæld kan indfries uden vanskeligheder. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har oplyst, at det ikke er muligt at foretage en meningsfyldt opdeling af projektgælden, da en opdeling vil forudsætte entydige betalingsplaner for de enkelte projekter, hvilket imidlertid ikke er muligt, da projekternes fremdrift generelt afviger fra de oprindelige planer. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har derfor valgt at undlade en opdeling af projektgælden, indtil der er etableret en brugbar måde at foretage en opdeling af projektgælden på. Vi vil følge forholdet.

25. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør ÷115,2 mio. kr. Egenkapitalen udgør det afskrevne krav på landene i 2005 på ÷50 mio. kr., underbudgetteringen i 2009 med ÷70 mio. kr. og årets resultat for 2010 på 4,8 mio. kr. Rigsrevisionen har konstateret, at de ordinære resultater for 2008 og 2009 er tilbagebetalt til landene pr. 31. december 2010.

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

26. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen understøtter regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

27. Det er revisionens formål at påse, at det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement og de af nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter, samt at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010, der afgives i august 2011.

28. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 32.

29. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres forhold, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

30. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

31. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på væsentlige og risikofyldte områder. De væsentlige og risikofyldte områder har været:

- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

32. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

33. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger og til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er fordringer stikprøvevist kontrolleret til efterfølgende indbetalinger i 2011. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for vurdering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposterne, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 49.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger og til efterfølgende betalinger i 2011.

34. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på udvalgte regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

7

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

35. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

36. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået administrationsudgifterne for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler. I den forbindelse har vi stikprøvevist gennemgået forhold vedrørende flytteomkostninger for nye medarbejdere. Vi har konstateret, at der indhentes mindst 2 tilbud på flytninger i forbindelse med medarbejderes til- og fraflytning.

37. Ved gennemgangen af administrationsomkostningerne har Rigsrevisionen konstateret, at de samlede flytteomkostninger til det nye domicil holdes inden for den budgetramme, som samarbejdsministrene har godkendt.

38. Rigsrevisionen har undersøgt Nordisk Ministerråds sekretariats opfølgning på de forslag, som Budgetekspertgruppen fremkom med i 2006 vedrørende bl.a. Nordisk Ministerråds administration af projekter. Forslagene har været behandlet i de politiske organer i de efterfølgende år og er nu er ved at være implementeret i Nordisk Ministerråd. Nordisk Ministerråds sekretariat har udarbejdet en ny projektmodel og metode for projektvirksomhed, der indebærer en mere klar opdeling i forbrug af budgetmidlerne til tilskud, programmer og projekter, ligesom der er større krav til målformulering og det tidsmæssige forløb af projektet. Projektbeskrivelsen skal foreligge forud for ministerrådenes godkendelse af en bevilling. Derudover er der fastsat en tidsfrist på op til 6 måneder fra bevillingstidspunktet til udarbejdelse af mere detaljerede projektplaner, og til at en eventuel kontraktinitiering skal være gennemført.

39. Rigsrevisionen har foretaget stikprøvevis revision af enkeltprojekter. Vi har udvalgt 11 projekter, og revisionen har vist, at projekterne kun igangsættes efter en forudgående behandling af ministerrådenes fagministre på grundlag af en projektbeskrivelse, som ud over de beløbsmæssige oplysninger indeholder oplysninger om formål, handlingsplan og tidsmæssigt forløb af projektet. Revisionen har endvidere vist, at tidsfristerne overholdes, at der er defineret formål og mål, at der sker rapportering til ministerrådene/embedsmandskomitéerne herom, ligesom tidsfristen på 6 måneder fra bevillingstidspunkt til udarbejdelse af detaljerede projektplaner og kontraktinitiering bliver overholdt. Vi har konstateret, at et projektforløb nogle gange kan blive langstrakt, fx hvis der er projektparter på tværs af landegrænser, eller hvis det viser sig vanskeligt at finde og fastholde parter til projektet.

Revisionen har endelig vist, at der løbende er opfølgning på enkeltprojekter ved fagministrenes/embedsmandskomitéernes møder, og at en endelig evaluering og godkendelse af projekters slutprodukt foretages af fagministrene/embedsmandskomitéerne. Endelig har vi konstateret, at omdisponering af projektmidler inden for de enkelte ministerråds budgetramme godkendes af fagministrene.

Derudover har vi gennemgået den særlige dispositionsret, som generalsekretæren har til at omdisponere uforbrugte midler. Generalsekretæren har mulighed for at omdisponere beløb på samlet op til 300.000 kr. inden for de godkendte projektbevillinger. Hvis de uforbrugte midler foreslås anvendt til nye projekter, vil de altid blive forelagt for ministerrådene/embedsmandskomitéerne til godkendelse. Revisionen af et projket, hvor der var foretaget omdisponering af generalsekretæren, viste, at reglerne blev overholdt.

40. Rigsrevisionen har påbegyndt en revision af Nordisk Ministerråd sekretariats administration af projekter og har gennemgået 11 projekter. Revisionen har vist, at de 11 projekter er administreret i overensstemmelse med den nye model og metode. Projekt- og programbevillingerne udgør en meget væsentlig del af Nordisk Ministerråds midler, og Rigsrevisionen vil foretage en dyberegående undersøgelse af projektadministrationen, herunder revidere et større antal projekter, inden der foretages en endelig vurdering af projektadministrationen.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

41. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2010 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Tallinn, Skt. Petersborg og Kaliningrad. Vi konstaterede, at man i kontorerne i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg.

42. Alle kontorerne administrerer enkeltprojekter, hvor der er tilknyttet et overhead til dækning af kontorernes omkostninger. Vi konstaterede, at kontorerne imidlertid ikke beregnede sig dette overhead. Rigsrevisionen finder, at overhead løbende skal beregnes og indgå som omkostninger i kontorenes projektregnskaber. For at lette kontorernes administration heraf, skal vi anbefale, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling udarbejder en vejledning for den regnskabsmæssige behandling af overhead.

43. Ved kontoret i Tallinn bemærkede Rigsrevisionen, at der var afholdt omkostninger til gennemgang af kontorets it-sikkerhed, da der havde været mistanke om ulovlig indtrængen i kontorets mailsystem. Dette viste sig dog efterfølgende ikke at være tilfældet.

44. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstaterede Rigsrevisionen, at årsregnskabet for 2009 var fejlbehæftet, hvilket burde have været afdækket ved det årlige regnskabsmøde i Nordisk Ministerråds økonomiafdeling. Vi anbefalede, at der fokuseres mere på dette forhold fremover.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at kontoret har problemer med at få support på det nuværende økonomisystem, og at det overvejes at anvende Nordisk Ministerråds økonomisystem som en onlineløsning. Vi anbefalede, at kontoret finder en løsning på forholdet.

45. Ved kontoret i Kaliningrad konstaterede Rigsrevisionen, at regnskabsprincipperne ikke blev fulgt i forbindelse med registrering af de årlige budgetmidler. Vi anbefalede, at dette forhold bliver korrigeret fremover.

Endvidere konstaterede Rigsrevisionen, at der var it-mæssige svagheder i forbindelse med opbevaring af passwords til brugersystemerne og backup af datafiler. Vi anbefalede, at disse forhold bliver afklaret.

Endelig konstaterede Rigsrevisionen, at kontoret havde en lille organisation, hvor det er svært at have en backupfunktion for kontorets nøglepersoner. Kontorets direktør har oplyst, at han er klar over forholdet og er ved at etablere kontakt til kvalificerede vikarer.

46. Rigsrevisionen har drøftet forholdene med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, der er i gang med at løse dem i samarbejde med kontorerne. Rigsrevisionen vil følge op herpå ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

9

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

47. Ansvaret for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et anerkendt privat revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

48. Vi videresendte den 22. februar 2011 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2010, fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tilstræbt at give så korrekte oplysninger om projekterne som muligt som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

49. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

50. I Danmark er der fra 1. januar 2010 etableret en datterinstitution til en svensk fællesnordisk moderinstitution (Nordens Velfærdscenter – Uddannelse for Døvblindepersonale). Efter aftale med moderinstitutionen og Riksrevisionen har vi foretaget revision af den danske datterinstitution, hvor vi har afgivet en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

51. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner for regnskabsåret 2010.

52. Nordens Hus i Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2010.

53. Riksrevisjonen varetager revisionen af 4 af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Den 5. institution revideres af et privat revisionsfirma. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende årsregnskaberne for henholdsvis Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV Fond. For Nordisk Film- & TV Fond er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger. For Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om, at årsregnskabet er behæftet med en mindre fejl i resultatopgørelsen og i egenkapitalen.

54. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger.

10

55. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution.

For alle 3 institutioner varetages revisionen af private revisorer. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 3 institutioner.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Kulturkontakt Nord (KKN), Finland

56. Statens Revisionsverk bemærker i sin revisionsrapport, at der ikke er overensstemmelse mellem det endelige årsregnskab og de 3 delregnskaber, der danner grundlag for det endelige årsregnskab, da der er forskelle i de interne regnskabsposter, som skal elimineres ved konsolideringen. De enkelte differencer skyldes efter Statens Revisionsverks opfattelse forskellige regnskabsprincipper i delregnskaberne, hvilket skal tydeliggøres i de fremtidige årsregnskaber. Derudover er der en difference på ca. 21.000 euro mellem modtagne og registrerede projektmidler fra Nordisk Ministerråd. Endvidere bemærker Statens Revisionsverk, at KKN fra 1. januar 2012 overføres til Nordens Institut i Finland, hvorfor det er vigtigt at få alle regnskabsmæssige forhold bragt på plads.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige

57. Riksrevisionen har konstateret, at der fortsat er brister i den interne styring i NordGen, og at institutionens økonomi fortsat er anstrengt. Desuden er der store personaleforpligtelser i form af opsparede feriedage og overarbejde. Endelig har Riksrevisionen konstateret brister ved håndteringen af 2 projekter med ekstern finansiering, der kan medføre økonomisk tab for NordGen.

Riksrevisionen har konstateret brister ved den interne styring og kontrol i det ene af projekterne. Herudover har Riksrevisionen konstateret, at der i samme projekt er afskrevet 0,2 mio. kr. i 2010 på et tidligere udbetalt forskud til projketlederen, og Riksrevisionen har konstateret mulige interessekonflikter blandt de medarbejdere, der i 2010 er tilknyttet projektet.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), Sverige

58. På grundlag af Riksrevisionens revision af årsregnskabet har NHV i maj 2011 udarbejdet et nyt årsregnskab, der udviser et negativt resultat på 0,6 mio. kr. Riksrevisionen vurderer, at det nye årsregnskab generelt giver et retvisende billede af NHV's virksomhed og økonomiske stilling. Riksrevisionen har endvidere konstateret, at NHV fortsat har en anstrengt økonomi og har anbefalet, at NHV forstærker rutinerne for løbende økonomiske opfølgninger.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

59. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil indlede en tæt dialog med ovenstående institutioner for at få afklaret forholdene.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

60. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2010.

B. Overholdelse af lovgivningen

61. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

62. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, som indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

63. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

64. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM om, hvorvidt der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

65. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 26. august 2011

Henrik Otbo

Anne Aagaard

For rigsrevisor
ANNIE NØRSKOV

Forslag til Nordisk Ministerråds

Planer og budget 2012

Fremlagt af Generalsekretæren 1. juni 2011

Forord

Hermed præsenterer jeg mit budgetforslag for 2012.

Budgetforslaget er udarbejdet efter de retningslinjer som er givet af de nordiske samarbejdsministre. Siden sommeren 2007 har globaliseringsarbejdet været retningsgivende for Nordisk Ministerråds virksomhed. Globaliseringsinitiativet har ikke mindst bidraget til en større fokusering på de globale udfordringer i Nordisk Ministerråds arbejde, ikke kun for de globaliseringsmidler, der koordineres og disponeres af samarbejdsministrene, men også i de enkelte fagministerråd. Samtidig har det medført et tættere tværsektorielt samarbejde mellem de forskellige ministerråd.

I budget 2012 er midlerne til globaliseringsinitiativerne fastholdt på niveauet fra 2011.

De godt 72 MDKK fordeles i mit forslag på allerede eksisterende globaliseringsinitiativer. Det vurderes, at de økonomiske og administrative ressourcer udnyttes bedst ved at satse på en fortsættelse/videre-udbygning af de vellykkede eksisterende initiativer.

Statsministrene har valgt at prioritere "grøn vækst", som også var temaet for sidste års Globaliserings-forum 2010, og for det finske formandskabskab har klima i indeværende år været et overordnet tema for Nordisk Ministerråds arbejde.

København den 1. juni 2011

Halldór Ásgrimsson
Generalsekretær

Indholdsfortegnelse

Forord 5

Indholdsfortegnelse 6

Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2012 11

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2012 12

Hovedlinjer i budget 2012 ... 12

Ministerrådenes politiske prioriteringer ... 12

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau ... 19

Globalisering 20

Generel indledning ... 20
5-2020-1 Globaliseringsforum 21
5-2025-2 Nordisk Topforskning 21
5-2030-2 Innovationsrepræsentationer i Asien 21
5-2042-1 Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt EnergiExpo 22
5-2045-1 Världsutställningen i Shanghai 2010 23
5-2055-1 Gränshindersforum 23
5-2060-2 Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) 24
5-2062-1 e-Science 24
5-2065-1 Främjande av högre utbildning i Norden 25
5-2070-1 En god upplärning av ungdomar och vuxna 26
5-2075-2 Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden 27
5-2076-2 Harmonisering af el-markederne i Norden 28
5-2080-2 Kultur og kreativitet 29
5-2085-2 Hälsa och välfärd 30
5-2090-2 Klimatvänligt byggeri 31

Kulturpolitik 33

Generel indledning ... 33

Generelle Kultursatsninger ... 38
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur 38
1-2204-1 Nordisk Kulturforum 38
1-2205-2 Nordisk kulturfond 39
1-2206-2 Nordisk Råds priser 40
1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser 40

Børn og Unge ... 41
1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) 41

Film og Media ... 41
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram 41
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 42
1-2223-2 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse 43
1-2228-3 NORDICOM 44

Kunstområdet ... 44
1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet 44
1-2253-2 Nordisk oversættelsesstøtte 45
1-2254-2 Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur 46

1-2259-3 Kulturkontakt Nord 47

Nordiske Kulturhus ... 48
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 48
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 49
1-2274-3 Nordens institut på Åland 49
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 50
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN) 50

Andre kultursatsninger ... 51
1-2234-4 Samisk samarbeid 51

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug 53

Generel indledning ... 53
3-6420-2 Ny nordisk mad 58

Fiskeri ... 58
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri 58

Jordbrug ... 59
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug 59
3-6520-2 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) 59
3-6585-3 Nordisk Genressource Center (Nordgen) 60

Skovbrug ... 61
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug 61
3-6581-2 Samnordisk skogsforskning (SNS) 61

Levnedsmidler ... 62
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler 62
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler 63
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet 63

Jämställdhet 64

Generel indledning ... 64
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet 68
1-4480-3 Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK) 69

Uddannelse og forskning 70

Generel indledning ... 70

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser ... 73
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning 73

Politikudvikling m.v ... 73
2-2510-1 Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS) 73
2-2520-1 Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL) 74
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT) 74
2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde 75
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur 76
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring 77

Mobilitets- og Netværksprogrammer ... 78
2-2513-2 Nordplus 78
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) 78
2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet 79
2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet 79

Nordforsk ... 80
2-3100-3 NordForsk 80
2-3140-2 Nordisk komitè for Bioetikk 84

Forskning i øvrigt ... 84
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) 84
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) 86
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) 86
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) 87
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) 88

Social- og Helsepolitik **90**

Generel Indledning ... 90

Projektmedel ... 95
4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik 95
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) 95
4-4340-1 Nomesko og Nososko 96
4-4382-2 NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer 96

Institutioner ... 97
4-4380-3 Nordens Välfärdcenter 97
4-4381-3 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV) * 98

Närings-, Energi- og Regionalpolitik **100**

Generel indledning ... 100
4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik 101

Näring ... 102
4-5140-1 Projektmidler Näring 102
4-5180-3 Nordisk Innovation 102

Energi ... 104
4-5141-1 Projektmidler Energi 104
4-5142-2 Arbejdsgrupper - energi 104
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF) 105

Regional ... 106
4-5143-1 Projektmidler Regional 106
4-5145-2 Arbejdsgrupper under Regional 107
4-5151-4 NORA 108
4-5160-2 Grænsekomitéer 108
4-6180-3 Nordregio 109

Miljø **111**

Generel indledning ... 111
3-3310-1 Dispositionsmidler - Miljø 113
3-3311-2 Miljøsektorens arbejdsgrupper 114
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond 115
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning 115

Arbejdslivspolitik **117**

Generel indledning ... 117
2-4110-1 Projektmidler – Arbejdsliv 119
2-4111-2 Arbejdsliv faste udvalg 119
2-4120-2 Nordjobb 121
2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv 121
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA) 122

Ekonomi og Finanspolitik **123**

Generel indledning ... 123
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik 125

Indholdsfortegnelse

Lagstiftning **127**

Generel indledning ... 127
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning 128

Grannlandspolitik **129**

Generel indledning ... 129
6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk 130
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde 132
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen 133
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) 133
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland 134
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen 135
6-0910-1 Politiske initiativer 137
6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram 137
6-0950-2 EHU/Hviderusland 138
6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland 138
6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest 139

Samarbejdsministrene **140**

Generel indledning ... 140

Sekretariatet ... 143
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) 143

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter ... 144
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund 144
5-0425-4 Bidrag til Västnorden 144
5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv 145
5-0445-1 Formandsskabspuljen 145
5-0460-1 Holdbart Norden 145
5-1011-1 Informationsaktiviteter 146
5-1012-1 Norden i Fokus 147
5-1021-1 Internationale aktiviteter 148
5-1030-2 Hallo Norden 148
5-1035-1 Grænsehindringer 149
5-1050-2 Tjänstemannautbyte 150
5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministerråds støtte til Island 150

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2012 **151**

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger ... 151

Status på arbejdet med projektadministration i Nordisk Ministerråd ... 154

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget ... 155

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet **157**

Udviklingen i udisponerede midler 2006-2010 ... 157

Budgettets udvikling i perioden 2002 – 2012 ... 159

Likviditetens udvikling ... 160

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier ... 161

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO **163**

Bilag 2 – Status 30.05.2011 på budgetpostniveau **171**

Indholdsfortegnelse

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier **177**

Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd **178**

Bilag 5 – Tidsplan for Budgetprocessen 2012 **180**

Bilag 6 - Förteckning över förkortningar **181**

Den totale udgiftsramme for Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2012

Den totale udgiftsramme for 2012 for Nordisk Ministerråd er i alt 934.716 TDKK i 2011 priser. Fordeling af udgiftsrammen på budgetsekorer for 2012 ses af nedenstående tabel:

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2012 OG 2011 (2011 priser, TDKK)

	BUDGET 2012	Andel	BUDGET 2011	Andel	Difference +/-	Difference %
Globaliseringsinitiativerne	**72.420**	**7,7%**	**72.420**	**7,7%**	**0**	**0,0%**
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	**213.928**	**22,9%**	**212.128**	**22,7%**	**1.800**	**0,8%**
Kultur	166.751	17,8%	166.751	17,8%	0	0,0%
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	38.533	4,1%	36.733	3,9%	1.800	4,9%
Ligestilling	8.644	0,9%	8.644	0,9%	0	0,0%
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	**265.383**	**28,4%**	**265.383**	**28,4%**	**0**	**0,0%**
Uddannelse og forskning	227.642	24,4%	227.642	24,4%	0	0,0%
Socialpolitik	37.741	4,0%	37.741	4,0%	0	0,0%
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	**175.097**	**18,7%**	**175.097**	**18,7%**	**0**	**0,0%**
Näring, energi og regional	116.272	12,4%	116.272	12,4%	0	0,0%
Miljø	43.797	4,7%	43.797	4,7%	0	0,0%
Arbejdsliv	13.238	1,4%	13.238	1,4%	0	0,0%
Finanspolitik	1.790	0,2%	1.790	0,2%	0	0,0%
MR-Lag	**1.368**	**0,1%**	**1.368**	**0,1%**	**0**	**0,0%**
Lag	1.368	0,1%	1.368	0,1%	0	0,0%
Samarbejdsministrene	**206.520**	**22,1%**	**280.740**	**30,0%**	**-74.220**	**-26,4%**
Nabopolitik	93.215	10,0%	93.215	10,0%	0	0,0%
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	77.119	8,3%	77.119	8,3%	0	0,0%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	36.186	3,9%	37.986	4,1%	-1.800	-4,7%
TOTALT	**934.716**	**100,0%**	**934.716**	**100,0%**	**0**	**0,0%**

Nordisk Ministerråds planer for virksomhedsåret 2012

Hovedlinjer i budget 2012

Nordisk Ministerråd er forum for det formelle samarbejde mellem de nordiske regeringer. Ministerrådets arbejde er overordnet reguleret af Helsingforsaftalen, der senest er blevet ændret i 1995.

Det er de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM), der har det overordnede ansvar for koordinering af Ministerrådets arbejde. Herudover udføres samarbejdet i 10 fagministerråd.

Formandskabet i Nordisk Ministerråd skifter hvert år og roterer mellem landene. Norge afløser i 2012 Finland som formandskab for Nordisk Ministerråd.

Det er generalsekretærens ansvar at fremlægge et budgetforslag for samarbejdsministrene. Budgetforslaget udarbejdes på grundlag af de Budgetanvisninger, som vedtages af samarbejdsministrene i februar og i tæt samarbejde med fagministerrådene. Samarbejdsministrenes forslag til budget vedtages i september på grundlag af generalsekretærens forslag og en national høring i de nordiske lande. Det endelige budget for 2012 vedtages i november af samarbejdsministrene efter drøftelser med Nordisk Råd.

De nordiske statsministre igangsatte i sommeren 2007 på deres møde i Punkaharju, Finland, en ny fokuseret indretning af det nordiske samarbejde. Denne indretning er senere flere gange blevet bekræftet af de nordiske statsministre og af samarbejdsministrene. På baggrund heraf er der igangsat i alt 22 globaliseringsinitiativer, som alle understøtter Ministerrådenes overordnede politiske prioriteringer. Hovedparten af initiativerne gennemføres over flere år, og nogle løber også i 2012. En del af initiativerne er dog afsluttede og andre er blevet lagt sammen. I budgetforslaget for 2012 er der 72,4 MDKK (2011 priser) til globaliserings-initiativer.

I den følgende gives en overordnet beskrivelse af prioriteringerne på Nordisk Ministerråds arbejdsområder i 2012.

Ministerrådenes politiske prioriteringer

Nordiska ministerrådets globaliseringsinitiativ har pågått intensivt och haft högsta prioritet i NMR sedan de nordiska statsministrarna möttes i Punkaharju, Finland 2007. Mötet resulterade i det så kallade "globaliseringsinitiativet", vilket ska ses som en förnyad nordisk satsning för att möta globala utmaningar genom att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion.

För att bidra till målsättningarna i globaliseringsinitiativet har sedan 2008, 22 konkreta projekt startats inom NMR varav 14 finansieras budgetåret 2012 genom MR-SAM:s globaliseringsanslag. Avsikten med dessa projekt är främst att stärka de gemensamma nordiska insatserna för att bidra till att stödja de nordiska företagens ansträngningar, utvidga de nordiska hemmamarknaderna, öka kunskapsutbytet och stärka Nordens konkurrenskraft på lång sikt.

Vid fördelningen av medel inom MR-SAM:s globaliseringsanslag har det varit nödvändigt att göra prioriteringar, eftersom att de "önskade" beloppen varit hela 55 procent högre än den godkända ramen på 72,4 MDKK. Prioriteringarna har gjorts utifrån initiativens "nordisk nytta", överensstämmelse med målsättningar i Punkaharju-pressmeddelandet, Riksgränsendeklarationen, Nordisk statsminister-deklaration på klimatområdet i juni 2009 och andra tillkännagivanden från statsministrarna och MR-

SAM. Vidare prioriteras initiativ med tvärsektoriellt samarbete och med särskilt starkt stöd i länderna och med beaktande av möjligheterna till extern medfinansiering. Slutligen har initiativen bedömts utifrån den nordiska profilen för kommunikation.

MR-SAM:s globaliseringsanslag på 72,4 MDKK fördelas på redan de existerande globaliseringsinitiativ, förutom att fördelningen har hänsyn tagits till det pågående arbetet med en nordisk task force för grön tillväxt. I syfte att kunna följa upp och vidareutveckla task forcens rekommendationer tilldelas budgetposten Globaliseringsforum 8 MDKK varav 4.2 MDKK öronmärks till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt.

Tabellen nedan visar finansieringen av NMR:s globaliseringsinitiativ åren 2008-2012. MR-SAM:s globaliseringsredogörelse till statsministrarna från juni 2011 ger status och visar resultaten för alla pågående globaliseringsprojekt. Den aktuella globaliseringsredogörelsen kan ses på www.norden.org/globalisering

Globaliseringsinitiativ	**Budget 2008-2009**	**Budget 2010**	**Budget 2011**	**Budget 2012**
1. Globaliseringsforum*	8.236	4.068	3.876	8.000
2. Nordisk toppforskning (TFI)	40.996	7.119	0	2.000
3. Innovationsrepresentation i Asien	1.635	2.644	2.040	1.500
4. Nytt nordiskt innovationspris	1.332	0	0	0
5. Gemensamt nordiskt EnergiExpo	9.344	0	0	0
6. Världsutställningen i Shanghai 2010	2.564	2.543	0	0
7. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna	9.128	0	0	0
8. Gränshindersforum	4.064	2.034	1.326	1.420
9. Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)	6.628	3.560	3.570	2.000
10. Främjande av högre utbildning i Norden	17.288	2.034	6.120	6.000
11. En god upplärning av ungdomar och vuxna,	4.018	3.763	2.040	2.000
12. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden	7.286	6.102	4.794	4.000
13. Harmonisering av den nordiska el-marknaden	400	0	0	1.500
14. Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier **	5.309	2.848	0	0
15. Nordisk kultur i världen	2.000	0	0	0
16. Kultur och kreativitet ***	0	5.075	7.140	6.000
17. Hälsa och välfärd	0	8.627	13.260	13.000
18. eScience	0	7.105	8.772	8.000
19. Energi och transport ****	0	7.765	11.832	9.000
20. Nordic persectives on carbon market mechanisms (CDM/JI)	0	761	0	0
21. Klimatvänligt byggeri	0	1.015	7.650	8.000
22. Förhandlingar om kvicksilver	0	4.060	0	0
Støtte til Island *****	3.312			
Totalt	**123.540**	**71.123**	**72.420**	**72.420**

* I 2012 års budget för globaliseringsforum öronmärks 4.2 MDKK till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt
** Vidareutveckling av initiativ nr. 14 "Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa industrier".
*** Budgetposten har i 2011 bytt namntill "Kultur og kreativitet"
**** Från 2011 även uppföljning av nr 5. "Gemensamt nordiskt Energi Expo"
***** Inget globaliseringsinitiativ, men finansierades delvis med globaliseringsmedel

Ministerrådet for kultur (MR-K) arbejder med en bred vifte af temaer og indsatser lige fra folkelige fællesskaber til den individuelle kunstners virke. Den nordiske samarbejdsstruktur inden for kulturområdet har undergået markante forandringer i de seneste år med det mål at gøre samarbejdet mere transparent og fleksibelt. Opfølgningen på forandringerne sker kontinuerligt, og en evaluering af kultursamarbejdet, blev afsluttet i 2011. Evalueringen af den fire år gamle kulturreform konkluderer, at ændringerne af kultursamarbejdet i Norden overordnet har været vellykkede, erfaringerne positive, og at der kun er behov for mindre justeringer.

De vigtigste styringsdokumenter er "Det fællesnordiske kultursamarbejde - Mål og vision samt Handlingsplan". Det fællesnordiske kultursamarbejde 2010-2012 indeholder 6 prioriterede temaer:
1. Det kreative Norden - svar på globaliserings udfordringer
2. Nordisk Sprogforståelse
3. Kultur for børn og unge
4. Kulturel mangfoldighed
5. Den nordiske kulturarv
6. Ministerrådets formandskabsprogram på kulturområdet

MR-K arbejder med kreative industrier på flere fronter: Dels via strygruppen KreaNord og som drivende i udviklingen af Den Nordlige Dimensions Kulturpartnerskab. MR-Ks programmer samt Nordisk Kulturfond, Nordisk Film & TV-Fond og de nordiske huse og institutter spiller alle en central rolle i den videre udvikling af kultur- og mediesamarbejdet. Nordisk Råds kulturpriser bidrager til at synliggøre kultursamarbejdet for et bredt publikum både i Norden og i verden for i øvrigt.

Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne uddannelsespolitik, forskningspolitik og sprogpolitik, ligesom Ministerrådet koordinerer Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne IT-politik og mobilitetspolitik. MR-U er stærkt involveret i Nordisk Ministerråds globaliseringssatsning.

MR-U har inden for forskningsområdet hovedansvar for globaliseringsprojektet Nordisk topforskning, som drives i et nært samarbejde med MR-NER. Ambitionen er i 2012 at støtte gennemførelsen af Topforskningsinitiativet inden for energi, klima og miljø (TFI). Globaliseringsprojekterne Udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, Fremme af højere uddannelse i Norden, En god uddannelse for unge og voksne samt eScience vil i 2012 blive videreført og videreudviklet. MR-U er endvidere engageret i globaliseringsprojektet Helse og velfærd ved at være hovedansvarlig for delprojektet Ernæring, læring og helse.

Nordplus programmerne er sammen med TFI Nordisk Ministerråds største programsatsninger. I 2012 vil implementeringen af det nye Nordplus program samt synliggørelse og spredning af gode erfaringer og resultater være en hovedprioritet.

NordForsk er en vigtig aktør i Nordisk Ministerråds globaliseringssatsning, i implementeringen af det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA) samt i at etablere samnordiske forskningsmiljøer og forskeruddannelse af højeste internationale kvalitet.

I 2012 vil der fortsat være fokus på at styrke børn og unges forståelse af dansk, norsk og svensk, blandt andet gennem spredning af viden og resultater fra den sprogkampagne, som Nordisk Ministerråd gennemførte i perioden 2010 -2011.

Ministerrådet for Arbejdsliv (MR-A) har ansvar for Nordisk Ministerråds samarbejde inden for områderne beskæftigelse og arbejdsmarked samt arbejdsmiljø og arbejdsret. I MR-As samarbejdsprogram 2009-2012 fremhæves globaliseringen og den demografiske udvikling som de udfordringer, samarbejdet i særlig grad vil blive rettet mod. Endvidere er klimaforandringerne og deres betydning for arbejdsmarkedet fremhævet som en udfordring, samarbejdet vil være opmærksom på.

Det overordnede formål med det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet er at bidrage til at styrke et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtigt Norden. Målene omfatter tilvejebringelse af en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke, at videreudvikle de høje nordiske arbejdsmiljøstandarder, at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt at fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet. Med disse mål for øje vil samarbejdet på arbejdslivsområdet i 2012 fokusere på gennemførelsen af to globaliseringsprojekter med titlerne: 'Udenlandsk arbejdskraft i Norden: Sammenlignende analyser af arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og rekrutteringsforudsætninger' og 'Styrke mulighederne for at de nordiske lande får udbytte af nye økonomiske vækstområder'. Desuden vil samarbejdet fokusere på det norske formandskabs prioriteringer og temaer på arbejdslivsområdet.

MR-A vil endvidere forsat anvende over halvdelen af sine budgetmidler på institutionen NIVA i Helsingfors, udvekslingsprogrammet Nordjobb samt til kommunikation om nordisk arbejdsliv gennem hjemmesiden www.arbeidslivinorden.org og elektroniske nyhedsbreve.

Minsterrådet for miljø (MR-M) skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling og den arktiske miljøstrategi for miljøgifte og klima.

Miljøsektoren har valgt at koncentrere sit arbejde på følgende fire områder: Klima og luft, hav og kystzoner, biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester samt holdbar forbrug og produktion. Tværfagligt samarbejde med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i andre sektorer sker vid behov.

Miljøsamarbejdet vil tillige være påvirket af de prioriteter, som er angivet i det norske formandskabsprogram for ministerrådet i 2012 samt de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ særligt om grøn vækst med henblick på Rio + 20 konferensen. Miljøsektorn kommer bland annat att bidra med nordisk samarbejde om økosystemtjænster.

Særligt vil der indenfor miljøsamarbejdet blive fulgt op på FN:s klimaforhandlingar og på arbejde med økosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder samt eutrofiering og farlige stoffer i havmiljøet. Den nordiske miljømærkning og Svanen vil være i fokus. De nordiske landes internationale miljøsamarbejde vil blive støttet gennem den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO samt i samarbejdet med regionala organ som Arktisk Råd, Barentsrådet og HELCOM men også i EU och globalt i t.ex. FN:s miljøprogram UNEP.

Ministerrådet for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) har som vision at sikre et konkurrencedygtigt Norden, som med en bæredygtig udnyttelse af biologiske naturressourcer tilgodeser menneskenes behov for en god livskvalitet og sikre levnedsmidler og

bidrager til en positiv global udvikling. Visionen bakkes op af et rammeprogram gældende fra 2009-2012, som opererer med seks fokusområder.

Rammeprogrammet for MR-FJLS 2009-12 skal derfor

- bidrage til udviklingen af en konkurrencedygtig produktion
- bidrage til at forbedre de nordiske landes forudsætninger for at møde klimaforandringerne og udfordringerne forbundet med disse
- sikre de kommende generationer den genetiske mangfoldighed
- støtte en bæredygtig udvikling af kyst- og landsbyer i Norden og kulturen i disse
- videreudvikle den nordiske velfærdsmodel med vægt på en god folkesundhed og dyrevelfærd samt en god dyrebeskyttelse og
- bidrage til fælles vurderingers gennemslagskraft i internationale processer og fora

Rammeprogrammet suppleres af det norske formandskabsprogram for 2012.

Ministerrådet for næring, energi og regionalpolitikk (MR-NER) vil i 2012 ivareta en sentral rolle i opprettholdelsen og utviklingen av nordisk konkurransekraft. Utviklingen av grønne vekststrategier vil være sentralt i alle de nordiske landene og MR-NER vil ta del i dette arbeidet på nordisk plan for å bidra til å sikre bærekraftige velferdssamfunn i Norden. Grønn vekst vil være et sentralt tema på dagsorden for disse sektorene i 2012.

MR-NER skal, via sitt nærings- og innovasjonspolitiske samarbeidsprogram for 2011-2013, sikre økt fokus på innovasjon, entreprenørskap og bæredyktig næringsutvikling. Med seks fyrtårnsprosjekter som skal skape konkrete resultater, vil næringssektoren bidra til å gjøre Norden til en ledende region for innovasjon innenfor grønn vekst og velferd.

MR-NER skal, via sitt energipolitiske samarbeidsprogram for 2010-2013, bidra til å sikre stabil energiforsyning og bæredyktig vekst og velferd for borgere i de nordiske land. Det nordiske energisamarbeidet skal være et redskap til markedsføring av nordiske styrkeposisjoner innenfor energisektoren på den globale arena og arbeide målrettet for å bidra til et velfungerende energimarked med klimavennlige energisystemer, utvikling av miljøvennlig transport, energieffektivisering og bruk av vedvarende energikilder.

MR-NER skal, via sitt regionalpolitiske samarbeidsprogram for 2009-2012, sikre regional samfunnsutvikling i Norden med fokus på globaliseringsutfordringer og grenseregionalt samarbeid, erfaringsutveksling og kunnskapsoppbygning samt utvikling av en ny generasjon regionalpolitikk. Regionalpolitiske initiativer skal sikre synergi også til energisektoren og næringssektoren. I 2012 skal det utarbeides et nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram for perioden 2013-2016.

Ministerrådet for social- og sundhedspolitik (MR-S) baserer samarbejdet på social- og sundhedsområdet på fælles vurderinger, som koncentreres om udviklingen af det nordiske velfærdssamfund i et Europæisk/globalt perspektiv, herunder fjernelse af grænsehindringer mellem de nordiske lande.

MR-S går aktivt og engageret ind i det nordiske globaliseringsarbejde og lægger vægt på den videre udvikling af en bæredygtig nordisk velfærdsmodel og fokuserer på den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft. Under 2012 er målsætningen fortsat at fremme den helhedsorienterede indsats via de tværgående mekanismer for at på den måde beholde de gode rammer af initiativets syv delprojekter som er koncentreret om (1) inklusion af svage grupper på arbejdsmarkedet samt (2) sundhedsfremme og forebyggelse.

Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats har MR-S i 2012 prioriteret temaet *Tidligt forebyggende indsatser over for familier, som af forskellige årsager er i risiko for social marginalisering.* De største udfordringer på området er sikring af en større inddragelse af civilsamfundet og frivillige organisationer i den forebyggende indsats samt sikring af en intensiv og effektiv tværfaglig indsats med samarbejde på tværs af institutioner.

MR-S vil fortsat fokusere på udvikling af de nordiske sundhedssystemer og har til mål at placere Norden som foregangsregion på disse felter og samtidig imødekomme globaliseringsudviklingen på sundhedsområdet.

Ministerrådet for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS) bidrar via samarbetet på det ekonomiska och finansiella området till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med hög sysselsättning samt god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2012 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling. Tidskriften Nordic Economic Policy Review som utgavs första gången juni 2010 och är en prioritet för EK-Finans, där tidskriften fungera som inspiration för utformningen av den ekonomiska politiken. Tidskriften ska utvärderas under slutet av 2011. Arbetet med att förhindra skatteflykt genom gemensamma nordiska förhandlingar med finansiella offshorecentra som inleddes 2006 har varit mycket framgångsrikt och planeras avslutas under juni 2012.

Ministerrådets för jämställdhet (MR-JÄM) samarbete baserar sig på samarbetsprogrammet *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014.* I utarbetande av samarbetsprogrammet har ministerrådet involverat och förankrat innehållet hos ett brett spektrum av aktörer i det civila samhället, den frivilliga sektorn och politiska myndigheter i Norden, de baltiska länderna och Nordvästra Ryssland.

Ett mål för det nordiska jämställdhetspolitiska samarbetet år 2012 är att vara bäst i världen och vara en modell för andra länder. Jämställdhet är en del av den nordiska identiteten och är grundläggande för våra demokratier och utvecklandet av våra välfärdssamhällen. Visionen för det nordiska jämställdhetsarbetet är att vara en förebild för andra, och på internationell nivå synliggöra hur vi i Norden möter globaliseringens utmaningar just genom att genomföra en jämställdhetspolitik som säkrar hållbara samhällen – också i framtiden

Prioriteringarna i samarbetsprogrammet för åren 2011-2014 konkretiseres i MR-JÄM:s årliga handlingsplan, som tillsammans med samrbetsprogrammet ska säkerställa att omsorg, makt och inflytande fördelas lika mellan alla kvinnor/flickor och män/pojkar och att kvinnor/flickor och män/pojkar har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla samhällsområden och i alla livsfaser. Ett jämställt samhälle förutsätter ett samhälle fritt från alla typer av könsrelaterat våld och annan ojämlik behandling. Mäns och pojkars aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att lyckas nå målet om ett verkligt jämställt samhälle präglat av mångfald.

Ministerrådet för lagsamarbete (MR-LAG)
Det nordiska lagstiftningssamarbetet inleddes i slutet av 1800-talet, men grunden för den nordiska rättsgemenskapen ligger långt tillbaka i tiden. Den rättsliga grunden för samarbetet är förankrad i Helsingforsavtalet från 1962.

Lagsamarbetet är ett verktyg i arbetet med att främja grundläggande gemensamma principer i nordisk lagstiftning i överensstämmelse med en nordisk värdegemenskap. Lagsamarbetet ger dessutom en möjlighet att skapa en gemensam nordisk linje i det europeiska lagstiftningssamarbetet och vid genomförande av EU/EES-lagstiftning och andra internationella förpliktelser.
Förutom Helsingforsavtalet bygger lagsamarbetet på justitiesektorns samarbetsprogram, vilka löpande kompletteras med ordförandeskapsprogram och enskilda initiativ.

Samarbejdsministrene (MR-SAM) vil fortsat prioritere bla. et udbygget nabosamarbejde, arbejdet med at forebygge og nedbryde grænsehindringer, globaliseringsindsatsen samt bæredygtig udvikling.

Et udbygget nabosamarbejdet har til formål at styrke den samlede region med særligt fokus på Østersøregionen. Også samarbejde med naboerne i Vest, særligt Canada, er blevet aktualiseret, og den fortsatte indsats i og for Arktis fortsættes gennem det arktiske samarbejdsprogram

Ministerrådets samarbejde i Østersøregionen fokuserer på udvikling af den samlede region som 'Europas top'. Udover det mangeårige samarbejde med Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, er udvikling af samarbejde med Polen og Tyskland blevet aktualiseret med EU's Østersøstrategi, hvor ministerrådet på en række områder bidrager til gennemførelsen af handlingsplanen for strategien. Det europæiske perspektiv er en integreret del af ministerrådets arbejde, hvor man også deltager aktivt i gennemførelse af den Nordlige Dimension og udviklingen af partnerskaberne. Udover samarbejdet med EU, samarbejder ministerrådet tæt med de øvrige regionale råd i regionen, hvor samarbejdet udbygges og styrkes.

Fokusområderne i samarbejdet med de baltiske lande er uddannelse, forskning, innovation, miljø og klima. I samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på uddannelse, forskning og innovation; miljø, klima og energi; styrkelse af civilsamfund og demokrati samt fremme af betingelserne for økonomisk samarbejde og samhandel. Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen samt i Nordvestrusland har en central rolle for udvikling af samarbejdet i Østersøregionen og Barentsregionen.

Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter prioriterer støtte til eksiluniversitetet European Humanities University i Vilnius gennem EHU Trust Fund som administreres af NMR og samler støtten fra 18 donorer. Demokratiudvikling og styrkelse af civilsamfundet støttes også gennem NMRs NGO-program samt det nye Civil Society Stability for Belarus -projekt som finansieres af EU og administreres af NMR. I forbindelse med Hvideruslandsaktiviteterne har ministerrådet et tæt partnerskab med EU.

Med naboerne i Vest, og særligt med Canada, ønsker Ministerrådet at øge samarbejdet på områderne forskning, innovation og klima.

Ministerrådets arbejde i og for Arktisk fortsættes med det arktiske samarbejdsprogram, der har fokus på den brede paraply "bæredygtig udvikling" med indsatsområderne klima og miljø, befolkningen, sundhed, uddannelse og kompetenceudvikling. Aktiviteterne i Ministerrådets arktiske samarbejdsprogram gøres i henhold til prioriteringerne i de nordiske landes strategier, Arktisk Råd, Ministerrådets egne strategier samt andre relevante fora.

Arbetet med att undanröja gränshinder för såväl privatpersoner som företag fortsätter, både vad gäller redan existerande hinder, men även på att förhindra att nya skapas. De goda erfarenheterna med att samordna den nordiska implementeringen av EU-direktiv kommer att följas upp med ett eller flera nya direktiv.

Under 2011 förankrades gränshinderarbetet ytterligare i sektorerna. Under 2012 kommer en av prioriteringarna att vara att följa upp den kartläggning av gränshinder som under 2011 gjordes på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena. Ministerrådet kommer därtill att verka för att det igångsätts liknande kartläggningar av gränshinder inom andra sektorer.

För att underlätta prioriteringsarbetet, kommer det att genomföras samhällsekonomiska analyser som pekar ut ett antal gränshinder som kan anses vara särskilt samhällsekonomiskt dyrbara. Förhoppningsvis kommer detta att kunna bidra till att skapa incitament till att lösa dessa hinder.

Arbetet med att samordna de nordiska informationstjänsterna fortsätter. Målsättningen är att öka samarbetet mellan de aktörer som delvis finansieras genom nordiska medel, såväl vad gäller dessas informationsinsatser, som gränshinderarbete. Bättre samordning och samarbete minskar dubbelarbetet och gör förhoppningsvis insatserna för att minska gränshindren mer effektfulla.

Inom ***hållbar utveckling*** är Norden en föregångsregion. De nordiska samarbetsministrarna är ansvariga för den nordiska hållbarhetsstrategin *Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012*, som är den överordnade tvärsektoriella ramen för arbetet med hållbar utveckling inom Nordiska ministerrådet

De fyra prioriterade områdena i strategin är klimat och förnybar energi; hållbar konsumtion och produktion; nordisk välfärdsstat som verktyg för hållbar utveckling; samt utbildning och forskning, befolknings deltagande och lokala hållbarhetsstrategier. I 2012 ska implementeringen av dessa områden fortsättas och följas upp med konkreta projektaktiviteter. Nordiska erfarenheter från hållbar utveckling ska också profileras och synliggöras internationellt genom ett aktivt deltagande i FN:s arbete för hållbar utveckling, härunder Rio +20 konferensen. Under 2012 ska den nuvarande strategin revideras och det ska utarbetas konkreta förslag till hur arbetet med hållbar utveckling ska bedrivas efter 2012.

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau[1]. Budgetposterne er opdelt pr. sektor. Budgetforslaget er opbygget således, at sektorens arbejde til at starte med præsenteres i en indledende tekst. Her redegøres der for sektorens arbejde og planer m.v., som styrer dette arbejde, og der gives et overblik over sektorernes styringsdokumenter. Derefter redegøres for de budgetmæssige konsekvenser af pro rata reduktionen i de enkelte ministerråd. Til sidst gives der et resumé af sektorens resultater.

Efter sektorens resultater vises en oversigtstabel over alle sektorens budgetposter og en opdeling af sektorbudgettet på budgetpostkategorier.

[1] I bilag 1 vises en oversigt over alle budgetposter i EURO. Ibilag 3 gives der flere tekniske oplysninger af regnskabsmæssig og systemmæssig karakter om indholdet af de enkelte rubrikker på budgetpostniveau.

Globalisering

Generel indledning

Generelt

MR-SAM:s globaliseringsanslag för 2012 är 72,4 MDKK i 2011 priser. Med syfte att bidra till målsättningarna i globaliseringsinitiativet finansieras 14 globaliseringsprojekt genom MR-SAM:s globaliseringsanslag i 2012. Avsikten med dessa projekt är främst att stärka de gemensamma nordiska insatserna för att bidra till att stödja de nordiska företagens ansträngningar, utvidga de nordiska hemmamarknaderna, öka kunskaps-utbytet och stärka Nordens konkurrenskraft på lång sikt. Medlen fördelas på redan existerande globaliseringsinitiativ förutom att 4.2 MDKK öronmärks i budgetposten globaliseringsforum till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
Sum Globaliseringsinitiativer		**72.420**	**72.420**	**0**	**0,0%**
5-2020-1	Globaliseringsforum	8.000	3.876	4.124	106,4%
5-2025-2	Nordisk Topforskning	2.000	0	2.000	-
5-2030-2	Innovationsrepræsentationer i Asien	1.500	2.040	-540	-26,5%
5-2042-1	Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt EnergiExpo	9.000	11.832	-2.832	-23,9%
5-2045-1	Världsutställningen i Shanghai 2010	0	0	0	-
5-2055-1	Gränshindersforum	1.420	1.326	94	7,1%
5-2060-2	Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)	2.000	3.570	-1.570	-44,0%
5-2062-1	e-Science	8.000	8.772	-772	-8,8%
5-2065-1	Främjande av högre utbildning i Norden	6.000	6.120	-120	-2,0%
5-2070-1	En god upplärning av ungdomar och vuxna	2.000	2.040	-40	-2,0%
5-2075-2	Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden	4.000	4.794	-794	-16,6%
5-2076-2	Harmonisering af el-markederne i Norden	1.500	0	-	-
5-2080-2	Kultur og kreativitet	6.000	7.140	-1.140	-16,0%
5-2085-2	Hälsa och välfärd	13.000	13.260	-260	-2,0%
5-2090-2	Klimatvänligt byggeri	8.000	7.650	350	4,6%
5-3000-1	Puljen til nye globaliseringsinitiativer	0	0	0	-
Opdelt på kategorier		**72.420**	**72.420**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	34.420	36.006	47,5%	49,7%
	Programlignende aktiviteter	38.000	36.414	52,5%	50,3%

5-2020-1 Globaliseringsforum

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	8.000.000	3.876.000	4.068.000	82%	NSK/MR-SAM

Formål

Syftet med det nordiska Globaliseringsforumet är att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför. Globaliseringsforumet ska ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer inom de ämnesområden som statsministrarna valt att prioritera.

I Globaliseringsforumet deltar, förutom de nordiska statsministrarna och ledarna för de självstyrande områdena, ett begränsat antal deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer. Till forumet utarbetas som underlag för diskussionen en nordisk "Globaliseringsbarometer" som visar hur Norden som region klarar sig i den globala konkurrensen.
Budgetposten finansierar förutom själva globaliseringsforumet även relevant uppföljningsarbete i anslutning till den nordiska task forcen för grön tillväxt.

Prioriteringer i 2012

Under denna budgetpost öronmärks 4.2 MDKK till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt.

5-2025-2 Nordisk Topforskning

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	0	7.119.000	99%	NSK/MR-SAM

Formål

Det nordiska toppforskningsinitiativet (TFI) inom klimat, energi och miljö har sedan starten 2008 utvecklats positiv. Initaivet svarar genom sin verksamhet upp till samtliga uppsatta målsättningar i fråga om tematisk inriktning, kopplingar till nationella miljöer och aktörer och när det gäller samarbete med industrin. Våren 2011 är 28 projekt till ett samlat värde på cirka 700 MNOK igångsatta.

Samtliga medel från NMRs globaliseringsbudget till TFI har utbetalats under 2008-2010.

Prioriteringer i 2012

De avsatta 2.000.000 DKK för 2012 ska användas för att planera kommande toppforskningsinitiativ eller något liknande framträdande initiativ. Vilken inriktning som är lämpligast beslutas under år 2011, med bakgrund av utvecklingen av andra globaliseringsinitiativ samt resultatet från den nordiska task forcen för grön tillväxt. Hälso-området har också varit nämnt som möjligt forskningsområde."

5-2030-2 Innovationsrepræsentationer i Asien

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	2.040.000	2.644.000	96%	MR-NER

Formål Midlerne skal medfinansiere samarbejde om nordiske innovationsinitiativer i Asien, fx innovationsprojekter eller egentlige innovationsrepræsentationer.

Prioriteringer i 2012 I 2010 blev der foretaget en midtvejsevaluering af projektet, som hidtil var blevet kørt som en projektmodel, hvor mindre nordiske innovationsprojekter i Asien kunne søge om medfinansiering. På baggrund af evalueringen, blev det besluttet ikke at fortsætte projektmodellen, men i stedet at undersøge muligheden for at arbejde med innovationsrepræsentationer eller innovationssamarbejde under andre former. Arbejdet i 2012 vil derfor afhænge af resultatet af en dialogrunde med landene, som bliver gennemført i løbet af 2011.

5-2042-1 Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt EnergiExpo

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	9.000.000	11.832.000	0	-	MR-NER

Formål Programmet Energi och transport ska bidra till att de nordiska länderna blir Europas ledande region för utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar - de nordiska länderna ska bli "Green Valley of Europe ".

De nordiska länderna har lång erfarenhet av att lösa gemensamma utmaningar genom samarbete och utveckling av en gemensam politik samt gemensamma projekt. Omstruktureringen av transportsektorn i en mer hållbar riktning är ett område där det nordiska samarbetet är logiskt, nödvändigt och genomförbart.

Programmet fokuserar på ett brett spektrum av tekniker och lösningar för transportsektorn. Vidare ska programmet fokusera på möjligheter för näringsutveckling, ökad energieffektivitet och transportpolicy. Programmet ska finansiera projekt som ger mervärde åt de initiativ som redan finns i nationella satsningar, samt intressera ett betydande deltagande från näringslivet och privata aktörer.

Prioriteringer i 2012 Programmet har fokus på elektrisk transport och ska presentera ett brett spektra av lösningar.

- Kommunikation av resultaten från Energi och transport programmet.
- Resultaten från den globala kartläggning ska "översättas" till rekommendationer för beslutsfattare om hur Norden kan bli en knutpunkt för global grön tillväxt inom transportområdet, och hur Nordens varumärke kan stärkas. Det ska utvärderas och utarbetas rekommendationer för en fortsättning av ett nordiskt samarbete inom energi- och transportsektorn.
- Projekt tillhörande utlysningen för Sustainable Freight Transport.
- Nya projekt som beräknas startas under 2012 inom utlysningen för Sustainable Freight Transport kommer att representera ett brett spektra av tekniker och ska leda till förslag på lösningar för transportsektorn med fokus på att främja energieffektivisering.
- Uppföljning av projekt inom utlysningen för elektrisk transport.
- Merparten av projekten från utlysningen inom elektrisk transport avslutades under

2011. De projekt som avslutas under 2012 behandlar bilpooler för elektriska bilar samt standardisering av elbilar för nordiska kör- och väderförhållanden.

Sekretariats-funktion Nordisk Energiforskning

5-2045-1 Världsutställningen i Shanghai 2010

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	0	0	2.543.000	83%	

Formål Budgetposten er udgået.

5-2055-1 Gränshindersforum

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.420.000	1.326.000	2.034.000	95%	GF efter rambeslut av MR-SAM

Formål Som en direkt följd av statsministrarnas uttalande om att undanröja hindren för människor och företag som önskar verka fritt över de nordiska gränserna, har samarbetsministrarna skapat ett särskilt Gränshinderforum med uppgift att i samarbete med ländernas administrationer, årligen försöka frambringa konkreta lösningsförslag till prioriterade problem. Gränshinderforumet består av representanter från de fem nordiska länderna, samt Åland. Gränshinderforum skall årligen, tillsammans med Generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet, rapportera till de nordiska statsministrarna, samt fortlöpande till samarbetsministrarna.

Prioriteringer i 2012 Gränshinderforum (GF)önskar verka för att ÄK/MR behandlar relevanta problemställningar inom sina respektive sektorer. Därutöver kommer GF att verka för att länderna inför rutiner som ska minimera antalet nya gränshinder som uppstår genom nationell lagstiftning och olik implementering av EU-direktiv

- Att verka för att länderna samordnar sina insatser i samband med implementeringen av nya EU-direktiv, samt beaktar varandras regler i samband med utarbetandet av nya nationella lagförslag. Bland annat kommer GF att arrangera en uppföljande nordisk lagstiftningskonferens i syfte att verka för detta
- Att uppvakta ÄK/MR för att påverka dessa att ta sig an konkreta problemställningar
- Att låta genomföra analyser och seminarier för att belysa och om möjligt lösa konkreta gränshinder
- Att samråda med de nordiska informationstjänsterna för att på så vis säkerställa att det är de mest relevanta problemställningarna som prioriteras

5-2060-2 Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	3.570.000	3.560.000	91%	MR-U

Formål

Projektet "Utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet (NORIA) videreføres gick under 2011 in i en förnyad fas med sikte på att under 2012 integreras med globaliseringsprojektet "Främjande av högre utbildning" med sikte på en förstärkt nordisk globaliseringsinsats kring "Kunskapstrianglen."

Programmet har hittills varit ett samarbetsprojekt mellan MR-U och MR-NER. Programmet är under diskussion och det kan därför komma att ske ändring i den slutliga texten.

Programmet består på forskningsområdet av fem prioriterade tematiska initiativ:

I. Kunskapsuppbyggnad, monitorering och framsyn
Målsättningen är att stärka den långsiktiga potentialen i det nordiska forskningssamarbetet, bidra till bättre ramvillkor för ett utvecklat nordiskt samarbete mellan forskningsfinansiärer och forskningsutförare genom etableringen av en nordisk mekanism för löpande monitorering av det nordiska forskningslandskapet

II. Mobilitet
Målsättningen är kartlägga omfattningen av samt, hinder och lösningar för en ökad forskarmobilitet inom Norden.

III. Kunskapstrianglen
Etablering och förstärkning av mobilitet och nätverk inom kunskpastrianglen.

IV. Nordic Academy
Konceptutveckling av "Nordic Academy" – integration av Nordic Centers of Excellence, Nordic PhD och Nordic Masters Programmes.

V. Profiliering
Pilotsatsning på en fokuserad satsning i ett expansivt område i världen, en kandidat ärr Kina och det etablerade Nordic Centre FUDAN i Shanghai var det kan vara relevant att bidra till etablering av en SINO-Nordisk hub för ömsedigt utbyte.

5-2062-1 e-Science

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	8.000.000	8.772.000	0	-	MR-U

Formål

Norden skall föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika

forskningsområden.

Projektet syftar till att öka synligheten för Nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Målet med projektet är att skapa en Nordisk eScience plattform som
- starkt utvecklar eSciencemetodik och verktyg
- starkt utvecklar högre utbildning på eScienceområdet
- använder eScienceverktyg och metodik till att accelerera framväxten av kunskap i utvalda tematiska forskningsområden
- kan utnyttjas till eventuella framtida samarbeten i Östersjöregionen

Projektet har beretts under 2010 tillsammans med NordForsk och de nationella forskningsfinansiärerna och MR-U beslutade i november 2010 att igångsättande projektet. Projektet etableras och utvecklas under 2011 med sikte på full drift under 2012.

5-2065-1 Främjande av högre utbildning i Norden

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.000.000	6.120.000	2.034.000	93%	MR-U

Formål

Projektet "Främjande av högre utbildning i Norden " vidareförs i 2012.

Initiativets syfte är att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort.

Projektet har skapat ett ökat intresse hos de nordiska universiteten och högskolorna för att finna nordiska lösningar och har haft en bred förankring i denna sektor. Projektet syftar till att fånga detta positiva momentum och ytterligare stimulera och stärka de nordiska högre utbildningsinstitutionerna såväl nationellt, nordiskt som globalt.

Betydelsen av en väl fungerande kunskapstriangel i form av samverkan mellan utbildning, forskning och innovation, har lyfts fram av EU:s ledare sedan 2006. NMR vill genom detta projekt bidra till denna process genom att lyfta frågan om hur en bättre samverkan kan uppnås mellan kunskapstriangelns delar, med särskilt fokus på den högre utbildningens roll.

Ökade krav ställs på att universiteten ska ägna sig åt såväl utbildning som forskning och innovation. Detta kräver en ny och modernare syn på lärosätena och utgör en viktig del i en moderniseringsprocess som kommit olika långt i olika länder i Europa. Till stöd för denna utveckling är samordnade insatser nödvändiga såväl på nationell nivå, nordisk nivå som på EU-nivå, bland annat genom en stärkt samverkan mellan policies på de tre områdena som ingår i kunskapstriangeln. Frågan om kunskapstriangeln är aktuell också genom Europeiska unionens beslut att inrätta "European Institute of Innovation and

Technology".

Projektet skall stimulera, förstärka och intensifiera samarbetet mellan de nordiska högre lärosätena för att på detta sätt bättre utnyttja den samlade kunskapsbasen som dessa besitter och också bidra till att säkerställa och förstärka kvaliteten inom högre utbildning i Norden.

Projektet syftar bland annat till att göra Norden till en mer känd och attraktiv utbildningsregion. Det handlar om att öka attraktionskraften i vår region primärt för att behålla de initiativrika och innovativa personer som bor här, men samtidigt att också skapa så goda omständigheter att vi dessutom drar till oss personer och talanger, utanför vår region, med dessa egenskaper, till vår region.

Prioriteringer i 2012

Projektet innehåller tentativt följande komponenter:

Kunskapstriangeln:
- Universitetsbaserade nätverk för stärkt kommersialisering

Nordic Academy:
- Skapa starkare koppling mellan högre utbildning och forskning

Kunskapsuppbyggnad:
- Mapping av högre utbildningsinstitutioner i Norden
- Entreprenörskap och innovation i högre utbildning i Norden
- Ledarskap och styrning i ett förändrat universitets- och högskolepolitiskt landskap
- Strategiska allianser

Profilering av högre utbildning:
- Datainsamling och mapping
- Pilotsatsning på en fokuserad satsning i ett expansivt område i världen, en kandidat är Kina och det etablerade Nordic Centre.

5-2070-1 En god upplärning av ungdomar och vuxna

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.000.000	2.040.000	3.763.000	96%	MR-U

Formål

Prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne" videreføres i 2012.

Formålet med prosjektet er å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og inkludering i arbeids- og samfunnsliv.

Gjennom prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne", som har pågått fra 2008 til 2011, er det gjennomført en rekke arrangementer der problemstillinger og innhold knyttet til økt gjennomføring, voksnes kompetanser, kreativitet, innovasjon og entreprenørskap. Aktivitetene har vært konsentrert om utvikling av ny viten, erfaringsutveksling, identifikasjon av god praksis og kunnskapsspredning. Dette arbeidet

har vært nødvendig for å få en felles kunnskapsbase og skal videreføres. I 2012 vil særlig synliggjøring og spredning av resultater vektlegges ytterligere.

Prioriteringer:
- Fremme økt gjennomføring i videregående opplæring blant annet gjennom etablering av en felles nordisk ressurssbank med eksempel på lovende tiltak, "best praksis", innen forebygging av frafall.
- Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen.
- Styrke voksnes kundskab og kompetencer ved at følge op på anbefalinger fra studiet om effektive strategier for livslang læring og studiet om effektiv læse- og skriveundervisning.

5-2075-2 Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	4.000.000	4.794.000	6.102.000	100%	MR-FJLS

Formål

Formålet er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene med udgangspunkt i fællesnordiske udfordringer og hvordan de nordiske lande i fællesskab kan forberede sig hertil.

Programmet, som løber over perioden 2009 til 2012 med afslutning og afrapportering i 2013, har et bæredygtigt produktionsfokus. Det vil sige, at det retter sig mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhvervene foruden tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Seks forskernetværk er støttet til at bidrage med resultater indenfor programmets rammer. Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og Topforskningsinitiativet (TFI).

Som et nyt element i programmet, blev der for 2011 afsat midler til støtte til etablering af et offentligt-privat-partnerskab om planteforædling i Norden. Partnerskabet blev etableret i 2011 og et sekretariat blev etableret på NordGen.

Partnerskabet er etableret som et tre-årigt pilotprojekt, hvor finansieringen af partnerskabets aktiviteter kommer med 50 procent fra landene og 50 procent fra virksomhederne. Ved fuld etablering i pilotperioden vil landene samlet bidrage med 8 MDKK årligt. Partnerskabet skal evalueres inden udgangen af 2013 med henblik på at afklare, hvordan partnerskabet skal og kan udvikles efter 2013, herunder hvilken økonomisk ramme partnerskabet skal have.

Prioriteringer i 2012

Styregruppen for klimaprogrammet konstaterer, at projekterne dækker godt over de forskellige sektorer (fisk, jordbrug, skovbrug og genressourcer hos dyr og planter). I 2012, fortsætter gennemførelse og afrapportering fra de 6 faglige netværksprojekter. Styregruppen vil ved analyse følge op på det tværsektorielle aspekt i programmet og om

nødvendigt iværksætte aktiviteter, som styrker dette aspekt.

Prioriteterne for det offentligt-privat-partnerskab om planteforædling i Norden fastlægges af partnerskabets styregruppe. I skrivende stund, foreligger disse ikke.

- Gennemførelse og afrapportering fra de 6 faglige netværksprojekter
- Tværsektorielle aspekter indenfor plante og dyre helse og genetiske ressourcer samt indenfor produktionssystemer i jordbrug, skovbrug og fiskeri
- Videreetablering af det offentligt-private-partnerskab om planteforædling i Norden

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 400.000 DKK i NordForsk og 700.000 DKK i NordGen.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion NordForsk har sekretariatet for klimaprogrammet og dets styregruppe. NordForsk bidrager ud over sekretariatsbetjeningen også med at sikre sammenhængen til TFI
NordGen har sekretariatet for det offentligt-private-partnerskab om planteforædling i Norden.

5-2076-2 Harmonisering af el-markederne i Norden

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	0	0	-	NER

Formål Et velfungerende nordisk slut-bruger marked i 2015

Et fællesnordisk slutbrugermarked skal være åbent og tilgængeligt for alle kunder
• Kundene skal have den samme beskyttelse uafhængig af hvilket land leverandøren kommer fra.
• Lige markedsadgang og vilkår bør sikres ved at gøre det let for leverandører at operere i alle nordiske lande.

Projektsekretariatet er som udgangspunkt tre-årigt (2011-13)

Prioriteringer i 2012 Videreførelse af det nordiske projektsekretariat som skal koordinere arbejdsopgaver, ressourcer og relevante interessenter i forbindelse med indførelsen af et fællesnordisk slutbrugermarked i 2015.

- Nordreg projektsekretariat skal i samarbejde med Nordreg og Elmarkedsgruppen stå for udarbejdelsen af analyser og redegørelser ved behov i forbindelse med implementeringen af det fællesnordiske slutbrugermarked i 2015.
- Nordreg projektsekretariat levere input til Elmarkedsgruppens rapporteringer til EK-NE/E og MR-NER

Sekretariats-funktion Nordisk Energiforskning/Nordreg Projektsekretariat

5-2080-2 Kultur og kreativitet

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.000.000	7.140.000	2.848.000	93%	MR-NER

Formål

Prosjektet Kultur & Kreativitet videreutvikler det eksisterende globaliseringsinitiativ: "Utvikling og Profilering av Norden som Center for Kreative Industrier".Initiativet kobles sammen med den allerede etablerte innsats KreaNord, som skal arbeide med å utvikle de generelle vilkår for Nordens kreative industrier, men vil også eksemplifisere denne innsats med to spesifikke innsatsområder under KreaNords regi, for perioden 2010-2012 med Global Markedsføring og Digital Distribusjon av nordiske film, samt Ny Nordisk Mat og branding.

KreaNord har som ambisjon å etablere og vedlikeholde et tett samarbeid mellom myndigheter og bransjeeksperter innenfor kreative industrier fra hele Norden, som innenfor rammen av prosjektet gjennomfører en rekke tiltak og aktiviteter som direkte, individuelt eller kollektivt kan bedre forutsetningene for Nordens kreative økonomi.

KreaNord har under fase 1 utviklet et nettverk av myndigheter og bransjeeksperter innenfor kultur og næring fra hele Norden, samt tilrettelagt for et felles nordisk utviklings- og policyarbeid, slik at Norden skal kunne profileres som en toppregion innom den kreative økonomien. KreaNord skal i fase 2 konsolidere sin posisjon som connector for Nordens kreative industrier, samt videreutvikle innsatsene på området.

I 2010 utviklet KreaNord policyrekommandasjoner for Nordens kulturelle og kreative industrier, som ble besluttet av MR-NER og MR-K høsten 2010:

-Fremme strategisk samarbeid og utveksling innenfor de nordiske kulturelle og kreative næringene og med andre sektorer for verdiskaping, innovasjon og vekst

-Arbeide for at de nordiske kulturelle og kreative næringene får nye muligheter for tilgang til globale markeder, finansiering og å tiltrekke seg utenlandske investeringer

-Fremme kultur og kreativitet i nordisk utdanning på alle nivåer og entreprenørskap og næringskompetanse i kultur- og kunstutdanning.

-Utvikle et fellesnordisk kulturmarked for kreativ industri og kulturprodukter, for å utvide de nasjonale hjemmemarked til et nordisk marked, ved å skape større muligheter for salg og eksport for kulturelle og kreative produkter og tjenester.

Prioriteringer i 2012

KreaNord skal under 2012 arbeide videre med å implementere Nordens policyområder for kulturelle og kreative industrier, herunder bl.a. videreutvikle det nordiske myndighetssamarbeidet som ble påbegynt i 2011. KreaNord skal for øvrig arbeide videre med å sikre en styrket koordinering og forståelse mellom næring og kultursektoren.

- Videreutvikle det strategiske myndighetssamarbeid, som ble påbegynt i 2011, for utveksling av viten mellom de nordiske kulturelle og kreative næringene
- Bestyrke dialog og samarbeid mellom næring og kultursektorene i de nordiske land

- Videreutvikle strategien om global markedsføring av Film og Tv
- Som en del av programmet Ny Nordisk Mat, skal det utvikles en strategi for Ny Nordisk Mat og branding

5-2085-2 Hälsa och välfärd

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	13.000.000	13.260.000	0	-	*

Formål

Globaliseringsinitiativet om 'Sundhed og velfærd' blev godkendt af MR-SAM i oktober 2009. Globaliseringsinitiativet om sundhed og velfærd handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurencekraft. Der er tale om et sammenhængende program, som skal være en stærk drivkraft for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på centrale velfærdsudfordringer og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.
Programmet er treårigt (2010 – 2012) med en indikativ planlægningsramme på 38,5 mio. DKK.

Programmet er bygget op om to hovedtemaer: (1) sundhed, hvor indsatsen er koncentreret om at fremme en sund og arbejdsdygtig befolkning samt sikre livskvalitet og (2)velfærd, hvor indsatsen er koncentreret om udvidelse og kompetenceudvikling af arbejdsstyrken samt inkludering af svage grupper i samfundet. Seks ministerråd er involveret (MR-S, MR-A, MR-FJLS, MR-JÄM, MR-NER og MR-U). Programmet er baseret på de involverede ministerråds egne indspil og består af syv selvstændige delprojekter. Detailudviklingen af de enkelte elementer sker i de respektive ministerråd. Delprojekterne er fortsat i opstartsfasen og vil blive implementeret inden for samme tidsramme. Programmet består af følgende delprojekter:

1. Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet med fokus på unge i riskogrupper(MR-S)

2. Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft (MR-A)

3. Udvikling af kompetencer indenfor nye vækstområder (nanoteknologi, klimateknogi, m.m)(MR-A)

4. Sundhedsfremme og forebyggelse af livsstilssygdomme med fokus på børn og deres familier (MR- S)

5. Effekter af indsatser for forebyggelse af livsstilssygdomme (MR-FJLS)

6. Sammenhæng mellem ernæring, læring og helse med fokus på skolebørn (MR-U)

7. Innovation og Entreprenørskab i sundhedsvæsenet (MR-NER)

Et centralt omdrejningspunkt for at Programmet får succes er det tværgående samarbejde som skal skabe synergi mellem delprojekterne. De enkelte delprojekter har således en eller flere "interessenter" som repræsenterer andre ministerråd og som er aktivt indraget i udviklingen af projketet.

For at sikre synergi indenfor og på tværs af delprojekterne indeholder programmet endvidere tværgående mekanismer, som involverer alle syv delprojekter:

• Fælles kick-off seminar i 2010, som har til formål at styrke kendskabet til programmets enkelte delprojekter, og hvordan de bidrager til programmets overordnede mål

• Information og kommunikationstiltag

• Fælles afrapportering

• Fælles midtvejs og afslutningskonference 2012

De tværgående aktiviteter bliver koordineret af en rådgiver, som skal bidrage til at fremme synergi mellem projekterne i programmet, sikre videndeling undervejs og styrke profileringen af projektresultaterne. Derudover er der nedsat en intern arbejdsgruppe i sekretariatet, der består af alle involverede fagrådgivere fra de respektive ministerråd og ovennævnte projektrådgiver. Målet er at fremme forankring og engagement i de involverede fagministerråd.

Prioriteringer i 2012

For at fremme en helhedsorienteret indsats indeholder programmet en række tværgående mekanismer. Fokus for arbejdet er i særlig grad at projektejere og projektansvarlige i samarbejde med sekretariatet får etableret gode rammebetingelser for projekterne således at disse udvikles med et godt resultat frem mod afslutningskonferencen i slutningen af 2012.

Sekretariats-funktion

Den løbende drift og detailudvikling af delprojekterne sker i de respektive ministerråd. Dette betyder, at der i praksis vil være forskellige modeller for struktur og organisering af de syv delprojekter. Der er afsat 2 % af budgettet til administration og driftsudgifter for sekretariatet for budgetåret 2012.

*) Der er ikke et enkelt ministerråd, som har koordinationsansvaret for hele initiativet, og der er ikke et enkelt ministerråd, som har dispositionsretten over midlerne. Dispositionsretten er uddelegeret til de ansvarlige ministerråd for hvert delelement. Til initiativet er tilknyttet en projektkoordinator, som skal bidrage til at sikre koordination og synergi mellem delelementene.

5-2090-2 Klimatvänligt byggeri

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	8.000.000	7.650.000	0	-	MR-NER

Formål

Fællesnordisk innovationsprogram for klimavenligt byggeri.
Programmet skal styrke udviklingen af Norden som foregangsregion indenfor klimavenligt byggeri, og være med til at sikre innovation, vækst og eksport på området.
Programmet skal have en tæt tilknytning til markedet, og være i samspil med nationale programmer og satsninger på området.

Prioriteringer i 2012

Programmet skal primært prioritere storskala innovations og demonstrationsprojekter i tæt samarbejde med industrien.

- Udarbejdelse af overgribende målsetninger og strategi for programmet, samt definere tematisk fokus
- Nedsættelse af styregruppe og fundingconsortier til programmodulerne, og opstart af første programmudul.
- Sikre at programmet er markedsnært og forankres i behov i den nordiske byggesektor.
- Sikre at programmet fremmer de nordiske landes konkurranceevne indenfor grønne løsninger i byggesektoren.
- Arbeide for å skape nasjonalt engasjement og medfinansiering i programmet og være involvert i promotering av programmet.

Sekretariats-funktion

Nordisk Innovation

5-3000-1 Puljen til nye globaliseringsinitiativer

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	0	0	30.408.000	96%	

Budgetposten utgår.

Kulturpolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Nordisk Ministerråd arbejder for at styrke det fællesnordiske kultursamarbejde hvor kunst og kultur udgør en hjørnesten i det fællesskab som binder de nordiske lande sammen.

Det nordiske kultursamarbejde indeholder en bred vifte af temaer og indsatser; fra folkelige fællesskaber til den individuelle kunstners virke. Begge dele skal have forudsætninger for at udfolde og udvikle sig, og vores fællesnordiske institutioner og programvirksomhed skaber gode og fleksible rammer for dette. Den nordiske samarbejdsstruktur inden for kulturområdet har undergået markante forandringer i de seneste år. Målet er at gøre samarbejdet endnu mere åbent, transparent og fleksibelt.

Denne udviklingsproces vil fortsætte i de kommende år hvor udfordringerne fra omverdenen, og i vore egne samfund, vil kræve en stadig tilpasning af præmisserne for det fællesnordiske kultursamarbejde.

Opfølgningen på forandringerne sker kontinuerligt, og via en evaluering af kultursamarbejdet som igangsattes i 2010, vil det blive tydeligt hvad der skal ændres og udvikles i fremtiden.

De overordnede mål for det fællesnordiske kultursamarbejde er at:
- Samarbejdet skal afspejle de prioriteringer inden for kultur- og kunstområdet som er fælles for de nordiske lande,
- Samarbejdet skal fremme et nordisk perspektiv i de enkelte lande,
- Samarbejdet skal fremme vekselvirkningen mellem det nordiske og det internationale.

Ministerrådets styrings-dokumenter

De vigtigste styringsdokumenter er Det fællesnordiske kultursamarbejde - Mål og vision samt Handlingsplan. Det fællesnordiske kultursamarbejde 2010-2012 indeholder 6 prioriterede temaer:
1. Det kreative Norden - svar på globaliserings udfordringer
2. Nordisk sprogforståelse
3. Kultur for børn og unge
4. Kulturel mangfoldighed
5. Den nordiske kulturarv
6. Ministerrådets formandskabsprogram på kulturområdet

Derudover er kulturministrenes globaliseringsstrategi et vigtigt styringsdokument for kultursamarbejdet. Det Kreative Norden indeholder en række aktiviteter der gennemføres i perioden 2010-2012 og i 2011 gælder det profielring af nordisk litteratur på den finternationale bogmesse i Paris, Salon Du Livre. Kulturministrene deltager også i udmøntningen af initiativet Kultur og kreativitet som videreudvikler det eksisterende globaliserings-initiativ: "Udvikling og profilering af Norden som center for kreative industrier". Denne indsats pågår ligeledes 2010-2012.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

Følgende kan opsummeres som vigtigste resultater i 2010:

Støtte til en lang række projekter - mere end 400 - gennem Kultur- og kunstprogrammet, Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram og Nordisk Computerspilsprogram.

Lancering af Mål- og vision samt handlingsplan for det fællesnordiske kultursamarbejde 2010-2012 med klare prioriteringer og temaer.

Udmøntning af globaliserinsstrategierne: Det kreative Norden og Kultur & kreativitet, bl.a. med en meget vellykket markering af nordisk landskabsarkitektur under EXPO Shanghai.

Igansættelse af to store evalueringer af hhv. den nordiske kulturreform som blev implementeret fra 2007 samt evaluering af Nordisk Baltisk Mobilitetsprogram Resultaterne herfra vil blive retningsgivende for udvikling af kulturpolitikken de næste år frem.
Afholdelse af en række Kulturfora med overskrifterne:
- Nordisk tvärmedial produktion, 28.04.2010, Malmö
- Northern Dimension Cultural Partnership , 20-21.5.2010, St. Petersburg
- Kulturarv, klimat och miljö, Sydgrönland, 10-11.8.2010
- Litteraturen – text, bilder och språk kring klimat och naturen, 26-27.8.2010, Reykjavik
- Håndhævelse af ophavsret på internet, 15.9.2010, Köpenhamn

Udvikling af kultursamarbejdet med Estland, Lettland og Litauen: Etablering af Nordic-Baltic working group som fungerer som en referencegruppe for Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram.

Kulturkontakt Nord (KKN) har ansvar for administration af Kultur- og kunstprogrammet samt Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram for kultur som udgør to vigtige grundstammer i det nordiske kultursamarbejde. Dertil udfører KKN er række opgaver knyttet til rådgivning og information, særligt i forbindelse med programmerne men også generelt i forhold til synliggørelse af det nordiske kultursamarbejde. I 2010 har KKN især lagt vægt på at udvikle kommunikationen med og informationen til brugerne, via hjemmesiden. Der er blandt andet udviklet en linksamling som skal hjælpe aktører fra kunst- og kulturfeltet med at finde samarbejdspartnere og støttemuligheder. KKN er i løbet af 2010 / 2011 blevet evalueret og får en positiv vurdering af deres håndtering af programmerne og informationsopgaver.

De nordiska husen, instituten, medieinstitutionerna och ministerrådets rådgivande organ på barn- och ungdomsområdet har var för sig haft en omfattande verksamhet under året varav en del redogörs för nedan:

Nordens hus i Reykjavik (NOREY) har genomfört en rad aktiviteter riktade mot barn och unga, bl.a. utställningen Experimentlandet i samarbete med Islands universitet och Tom Tits Experiment i Sverige; språkundervisning för barn; internationell barnlitteraturfestival. Ca 67 000 barn och unga har besökt arrangemangen. NOREY:s bibliotek har ökat sina utlån med 20 procent och har haft en omfattande verksamhet med författaraftnar bl.a. med besök av Nordiska rådets litteraturpristagare 2010, Sofi Oksanen. NOREY har arrangerat ett stort antal evenemang inom konst, foto och musik. NOREY har även arrangerat kulturforat Litteratur i samhällets tjänst och en fyra dagars

poesifestival Space and poetry i samarbete med Kina-Island fonden.

Nordens hus på Färöarna (NHFÖ) samordnar insatserna för den färöiska varianten av den kulturella skolesekken, Listaleypurin. Projektet har utökats med en västnordisk kulturutväxling där Färöiska konstnärer besöker Grönland och Island och vice versa. Kulturministeriet och Kommunernas Landsforening har förlängt avtalet på obestämd tid och stärkt tilldelningen av medel. NHFÖ har även arrangerat biennalen Ung i Färöarna; World Story Telling Day och Dansens dagar i samarbete med Dansens Hus i Köpenhamn. Arrangemangen för barn och unga står för 37 procent av NHFÖ:s verksamhet. NHFÖ har dessutom arrangerat en festival för ny klassisk musik; arrangerat författarbesök och tio bildkonst- och konsthantverksutställningar samt Nordisk kulturfestival som blev arrangerad för andra året under Nordiska rådets session i Reykjavik.

Nordens institut på Grönland (NAPA) har gennem hele året arbejdet målrettet på at støtte og vejlede kulturaktører og unge kunstnere. Udover NAPAs egen løbende indsats, har man støttet en lang række kulturprojekter i og uden for Grønland. NAPA har skabt det kulturelle indhold ved Arctic Winter Games, AWG 2010, der er en arktisk sports- og kulturbegivenhed for børn og unge i alderen 14 til 20 år med deltagere fra hele Canada, Alaska, Sibirien, Grønland og Sameland. Som en del af kulturprogrammet i AWG, har NAPA sammen med en sydafrikansk sanger og 5 unge grønlandske sangere og dansere skabt danseforestillingen "The Travelling Song". Forestillingen blev en del af programmet "Grønland i Tivoli" i København i august 2010. NAPA har desuden, via sin støtteordning bevilget støtte til rejseomkostninger til aktører på børne- og ungdomsområdet, støtte til børne- og ungdomsprojekter samt turnéstøtte til forskellige nordiske kulturudøvere.

Nordens institut i Finland (NIFIN) har i 2010 gennemført et alsidigt program, og afholdt i løbet af året aktiviteter i Nifin, der tiltrak ca. 3.000 mennesker. Et særligt prioriteret område i 2010 var Vestnorden, primært Grønland og Island. Nifins bibliotek afholdt ni forfatteraftener, tre filmaftner, tre udstillinger og ni arrangementer for børn og unge. I samarbejde med YLE, indspilledes tre talk-show programmer i Nifins bibliotek. TV-programmerne blev sendt i finsk tv ved årsskiftet 2010/11.

Nordens institut på Åland (NIPÅ) har i 2010 haft mere end 6200 besøgende og gennemført 8 store arrangementer. Blandt disse bør instituttets 25-års jubilæum særligt nævnes. Jubilæet var udformet som et 2-dages arrangement med gæster fra hele norden, og indeholdt både ålandske og nordiske kulturaktiviteter. I begyndelsen af 2010 afholdt Nipå en udstilling om børn og unges hverdag, baseret på interview og de unges eget fotomateriale. Udstillingen viste hvad børn med forskellige kulturelle baggrunde syntes om deres egen hverdag. Desuden afholdtes skrivekonkurrence for børn og unge med deltagelse af mere end 300 niendeklasser. Projektet resulterede i en antologi med bidrag fra de unge.

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) har under 2010 fortsatt det arbete med barn och unga som aktiva nordiska medborgare, människorättigheter och nordisk språkförståelse - som en del av en större globaliseringskontext - som påbörjades under 2009. Under 2010 har resultaten från den omfattande komparativa nordiska undersökningen om ungas välbefinnande och livsvillkor - initierad av det isländska ordförandeskapet 2009 - presenterats vid en forskningskonferens i Reykjavik i oktober

2010. Medel har därtill beviljats till ett nytt forskningsprojekt "Nordisk ungdomspolitik i ett komparativt perspektiv - politisk eller välfärdsmässig delaktighet". En ny forskningsstrategi för NORDBUK med fokus på de nordiska ländernas insats mot ungdomsarbetslöshet har utarbetats och godkänts. Under 2010 har därtill det danska ordförandeskapet prioriterat demokratiskt medborgarskap och entreprenörskap i Nordens ytterområden genom anordnandet av en ordförandeskapskonferens på temat "Demokratiskt medborgarskap och entreprenörskap i Nordens ytterområden". NORDBUK har dertil en støtteordning, der uddeler projekt- og netværksstøtte til unge i Norden. Støtteordningen administreres af Styrelsen for Internationale Uddannelse.

Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (NORDICOM) har haft fokus på barn och unga och medier med stärkt kunskapsutbyte på den globala arenan.
Ökat samarbete med globala partners avseende frågor om medieutveckling och mediestatistik. Främjande av samnordiska kunskapsprojekt om public-service medierna i ett framtidsperspektiv. Medverkan i aktiviteter som rör frågor om yttrandefrihet på den internationella arenan.

Nordiska Datorspelsprogrammet har arbetat med global marknadsföring av nordiska datorspel genom Game Developers Conference i San Fransisco, Nordic Game i Malmö och Köpenhamn, Tokyo Game Show. Uppbyggnad av kanaler för konsument och marknadsinformation. Expertstöd och mentorskap med rådgivning till ca 20 deltagande företag. Nätverksarbete för branschorganisationerna i norden. Uppbyggnad av nordisk digital distribution av spel direkt till konsument. Plan för samverkan med nordiska barnfilm- och TV-producenter. Nordisk speldag med 120 deltagande nordiska bibliotek engagerande 5000 spelare. Stadigt ökande antal ansökningar om utvecklingsstöd av spel från allt fler aktörer; 228 stycken nordiska ansökningar 2010.

Nordiska Journalist Centret har genomfört sju kurser/konferenser, två träffar/möten för 150 nordiska journalister och redaktörer, tolv studieresor och kurser för 217 ryska journalister i Nordvästryssland med innehållsligt fokus på ekonomiska världskrisen, den globala klimatproblematiken och den globaliserade kulturen som allt sammantaget ställer större krav på historisk kunskap och bekantskap med det gemensamma nordiska kulturarvet som en del av den dagliga referensramen för moderna medieverksamma journalister.

Nordisk Film och TV Fond har arbetat med kvalitetsgranskning och utdelning av stöd till produktion och distribution som stimulans av nordisk film- och TV produktion till utveckling av kvalitetsproduktioner för film och TV i en bred nordisk marknad. High Five Cross Media For Kids – skapandet av tvärmedialt kvalitetsinnehåll för nordiska barn (film-TV-spel-mobiltelefoner och online-aktiviteter). Digitaliseringsprojekt i Nordamerika för utvalda nordiska filmer. Nordisk talang- och Master Class – möte mellan avgångselever vid nordiska filmskolor möter branschens professionella kring projektförslag och idéer. Nordisk High Five – stöd till fem nordiska distributions-verksamheter för att säkra dessas fokus på nordisk filmdistribution. Medverkan i festivaler, seminarier och branschmöten.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
Sum MR-K		**166.751**	**166.751**	**0**	**0,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*51.803*	*49.471*	*2.332*	*4,7%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	12.205	9.873	2.332	23,6%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	1.598	1.598	0	0,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	34.037	34.037	0	0,0%
1-2206-2	Nordisk Råds priser	2.334	2.334	0	0,0%
1-2207-1	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	1.629	1.629	0	-
	Barn och unga	*5.977*	*5.977*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*5.977*	*5.977*	0	0,0%
1-2212-2	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	5.977	5.977	0	0,0%
	Film och media	*40.555*	*42.887*	*-2.332*	*-5,4%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*37.656*	*39.988*	-2.332	-5,8%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	9.000	11.332	-2.332	-20,6%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	26.074	26.074	0	0,0%
1-2223-2	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	2.582	2.582	0	0,0%
	Institutioner	*2.899*	*2.899*	0	0,0%
1-2228-3	NORDICOM	2.899	2.899	0	0,0%
	Konstområdet	*64.899*	*64.899*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*32.056*	*31.056*	1.000	3,2%
1-2251-2	Kultur- og kunstprogrammet	17.625	16.625	1.000	6,0%
1-2253-2	Nordisk oversættelsesstøtte	2.869	2.869	0	-
1-2254-2	Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	11.562	11.562	0	0,0%
	Institutioner	*4.241*	*5.241*	*-1.000*	*-19,1%*
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	4.241	5.241	-1.000	-19,1%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*28.602*	*28.602*	*0*	*0,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	0	0	0	-
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	13.224	13.224	0	0,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.843	2.843	0	0,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	6.171	6.171	0	0,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.364	6.364	0	0,0%
	Andra kultursatsningar	*3.517*	*3.517*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*3.517*	*3.517*	*0*	*0,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	3.517	3.517	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**166.751**	**166.751**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	21.409	23.993	12,8%	14,4%
	Programlignende aktiviteter	106.083	102.499	63,6%	61,5%
	Institutioner	35.742	36.742	21,4%	22,0%
	Organisationsbidrag	3.517	3.517	2,1%	2,1%

Generelle Kultursatsninger

1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	12.205.000	9.873.000	10.814.000	97%	MR-K/ÄK-K

Formål

Budsjettposten skal dekke kulturministrenes formannskapsprosjekter og andre politiske initiativ som policygrupper, arbeidsgrupper m.m.

Prioriteringer i 2012

Under 2012 prioriteras aktiviteter inom ramen för ordförandeskapsprogrammet och till andra politiska initiativ som kulturministrarna önskar prioritera.

Som ekstraordinært tiltag i 2009, 2010, 2011 og 2012 er bevillingen til Nordens Hus i Reykjavik flyttet fra post 2270 Nordens Hus i Reykjavik til post 2203. Disse midler disponeres direkte af EK-K/MR-K, og det er således op til EK-K/MR-K at fastsætte udbetalingen til huset under hensyntagen til kursudvikling og inflation i Island 2010 og 2011 og med det formål at sikre et uendret aktivitetsniveau.

I kulturministrarnas budget är det budgeterat med medel till Nordisk kulturfestival. Kulturministrarna kan således bevilja en medfinansiering till festivalen med en ansökan från arrangörerna som underlag, i vilken det även är ansökt om medel till festivalen från andra bidragsgivare.

Av dispositionsmedlen ska 2 miljoner DKK användas till nordisk musikexport.

- Sektorsfinansiering av ordförandeskapsprojekt
- Nordens Hus i Reykjavik – NOREY
- Nordisk musikexport
- Nordisk kulturfestival

1-2204-1 Nordisk Kulturforum

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.598.000	1.598.000	1.587.000	95%	MR-K/ÄK-K

Formål

Nordisk Ministerråd arrangerer konferencer, seminarer og workshops under overskriften "Nordisk Kulturforum". Kulturforum giver mulighed for en idé- og informationsudveksling mellem Ministerrådet og aktørerne i kultur- og kunstlivet. Nordisk Kulturforum er en vigtig informationskanal for Ministerrådets i arbejdet med at sikre udvikling af programmerne og fremtidige initiativer for kulturlivet i Norden.

Prioriteringer i 2012

Indholdet i kulturforum skal afspejle kultursamarbejdets overordnede mål. Kulturforum bruges strategisk i forhold til at realisere de prioriteringer som fremgår af. Kulturministrenes Mål- og vision samt handlingsplan for 2010-2012. Et kulturforum

kan også adressere højaktuelle problemstillinger og arrangeres med kort varsel. Hvert kulturforum skal munde ud i konkrete forslag til kulturministrene som kan bidrage til en fortsat udvikling af kultursamarbejdet.

Embedsmandskomiteen for kultur (EK-K) og Nordisk Ministerråds sekretariat (NMR-S) indsamler aktivt ideer til temaer for Kulturforum. Den endelige fastlæggelse af temaer sker i koordination med det tiltrædende formandskabs aktiviteter.

De overordnede prioriteringer fremgår af Mål – og vision for kultursamarbejdet 2010-2012: Globalisering, sprogforståelse, kultur for børn og unge, kulturel mangfoldighed samt kulturarv.

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	34.037.000	34.037.000	33.044.000	100%	Fondstyret

Formål

Nordisk Kulturfonds formål er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande ved at bevilge bidrag til samarbejdsprojekter inden for almen kultur og kunst. Fondens virksomhed baserer sig på en aftale mellem de nordiske lande, der blev indgået i 1966.

Prioriteringer i 2012

Fonden støtter nordisk samarbejde i det professionelle kulturliv og i frivilligsektoren i bred forstand. Det forventes, at sekretariatet skal behandle ca. 1200 ansøgninger og administrere ca. 250 bevillinger.

Fonden vil i 2012 arbejde mere fokuseret med information og kommunikation rettet mod de prioriterede grupper.

Nordisk Kulturfond yder hvert andet år en ekstraordinær bevilling til en større kulturbegivenhed, i 2010 blev der således uddelt DKK 3 mio. til Årets Nordiske Kulturbegivenhed, Udvandrerne, et teaterstykke der opsættes i samarbejde mellem Malmö Stadsteater, københavnerteateret Får302 og den islandske teatergruppe Vesturport. Stykket opsættes i 2011, men forventes på turne i Norden i 2012.

I 2012 vil der blive uddelt DKK 3 mio. til årets Nordiske Kulturfestival for Børn og Unge. Fokus er på kulturudøvende børn og unge.

- Aktiviteter for og med børn og unge
- Aktiviteter, der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen herunder bidrager til øget kendskab til forskellige sprog i Norden som kulturbærere
- Aktiviteter, der fremmer nye nordboeres deltagelse i det nordiske kultursamarbejde
- Aktiviteter i tyndt befolkede områder i Norden
- Aktiviteter, der fremmer samarbejdet mellem Vestnorden (Færøerne, Island og Grønland) og det øvrige Norden

Sekretariats-funktion

Nordisk Kulturfonds Sekretariat

1-2206-2 Nordisk Råds priser

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.334.000	2.334.000	2.317.000	90%	MR-K/ÄK-K

Formål

Denna budgetpost samlar beviljningarna för de tre nordiska kulturpriserna; Nordiska rådets litteraturpris, filmpris och musikpris under en och samma budgetpost.

Budgetposten upprättades 2009 för att bidra till att synliggöra den viktiga satsning som priserna representerar innanför det nordiska kultursamarbetet och till att skapa samarbete och synergieffekter mellan priserna och deras profilering.

Budgetposten omfattar:
- prisbeloppen för musik-, litteratur- och filmpriserna
- administrativa kostnader för priserna genom prissekretariaten
- arvode och reseutgifter till bedömningskommittéerna
- kostnader för synliggörning och marknadsföring av priserna

Prioriteringer i 2012

- Administrera priserna enligt prisstadgarna, samt fungera som sekretariat för prisernas bedömningskommittéer.
- Synliggöra och marknadsföra priserna till relevanta professionella aktörer och för en bred publik både i Norden och i övriga världen.
- Synliggöra och profilera priserna som en del av genomförandet av kulturministrarnas globaliseringsstrategi.

Sekretariats-funktion

Nordiska rådets litteraturpris: Nordiska rådets delegation vid Sveriges riksdag
Nordiska rådets filmpris: Nordiska Film- och TV-fonden
Nordiska rådets musikpris: Nordens hus på Färöarna

1-2207-1 Kulturministrenes globaliseringsindsatser

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.629.000	1.629.000	1.617.000	98%	MR-K/ÄK-K

Formål

Budgetposten blev upprättad 2010, och har som syfte att möjliggöra och synliggöra nya initiativ inom ramen för kulturministrarnas globaliseringsstrategi: "Det kreativa norden". Denna strategi är en förlängning av statsministrarnas globaliseringsstrategi "Möjligheternas Norden".

Prioriteringer i 2012

Det kreativa Norden har bestått av en rad insatser och konkreta projekt varav de sista avslutas under 2012.

- International medie- og kommunikationsstatistik. Projektgennemførelse af Nordicom.
- Videns-/dokumentationscenter: børn & medier. Projektgennemførelse af

Nordicom.
- Nordens center for Ny Nordisk Mad. Projektgennemførelse af NOREY.

Børn og Unge

1-2212-2 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.977.000	5.977.000	5.934.000	94%	NORDBUK

Formål

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål. NORDBUK skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd.
Komitéen har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2012

I 2012 prioriteres arbejdet med komitéens handlingsplan for 2010-2013, og strategien for Nordisk Ministerråds arbejde med børn og unge ud fra visionen om, at "Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge".
- Fremme integrering af børne- og ungdomsperspektiv i alle relevante dele af Nordisk Ministerråds virksomhed
- Skabe en tydelig børne- og unge-profil i Nordisk Ministerråds globaliseringsarbejde
- Støtte børns og unges egen organisering og børns og unges nordiske samarbejde
- Støtte udvikling og spredning af nye metoder for børns og unges deltagelse i demokratiske processer
- Fremme bedre kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder og demokrati
- Øge ligestilling og mangfoldighed blandt dem, der får støtte fra NORDBUK

Sekretariats-funktion

Styrelsen for International Uddannelse (IU)

Film og Media

1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	9.000.000	11.332.000	11.250.000	99%	MR-K/ÄK-K

Formål

Nordiska Datorspelprogrammet ska under perioden 2012-2015 stimulera till ökad kvalitet samt tillgång till nordiskt producerade datorspel för barn och unga med hänsyn

till nedanstående prioriteringar.
Kulturministrarna har beslutat om en finansieringsplan för fortsatt stöd till Nordiskt datorspelsprogram enligt följande modell:
2012 – 9,0 miljoner DKK, 2013 - 6,5 miljoner DKK, 2014 – 6,5 miljoner DKK, 2015 - 4,0 miljoner DKK.
Beloppen under 2013 – 2015 beviljas under förutsättning att nödvändiga medel tilldelas inom ramen för kulturministrarnas budget.

Prioriteringer i 2012

För att den nordiska datorspelverksamheten ska vidareutvecklas ska verksamheten arbeta med följande fokus: utifrån en strategi arbeta för att skapa en breddad finansiering av verksamheten; arbeta för att organisera fortsatt nordiskt datorspelsamarbete efter 2015 i en Europeisk kontext; arbeta enligt en marknadsplan som redovisar prioriterade marknader och marknadskanaler globalt; verka för definierade tillväxtmål för datorspelverksamheten 2012-2015; organisera prioriterade insatser inom efterfrågad kompetensutveckling för branschen.

- Utvecklingsstöd ges till nya kreativa datorspel bidragande till att goda koncept kan vidareutvecklas till prototypnivå.
- Arbete enligt plan för en breddad verksamhetsfinansiering.
- Gemensamma nordiska marknadsaktiviteter genomförs för att stödja försäljning och export av nordiska datorspel. Arbete enligt marknadsstrategisk plan med prioriterade marknader och marknadskanaler globalt.
- Prioriterade insatser inom kompetensutveckling för branschen bl.a. genom Nordic Game-konferensen.
- Arbete enligt plan för att kvalitetssäkra fortsatt nordiskt datorspelsamarbete långsiktigt.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : 1.542.316

Sekretariats-funktion

Enligt beslut under 2011.

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	26.074.000	26.074.000	25.563.000	100%	Fondstyrelsen

Formål

Nordisk Film & TV Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.
NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.
NFTF administrerer tillige en bevilling til Filmkontakt Nord på DKK 1.400.000 for hvert af årene 2010, 2011 og 2012. Filmkontakt Nord er et samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og de nordiske filminstitutter med henblik på at promovere nordiske kort- og dokumentarfilm internationalt.

Nordisk Film & Tv Fonds virksomhed er baseret på en juridisk forpligtende aftale, som ikke gør det muligt at foretage reduktioner i bevillingen, uden at reforhandle aftalen med alle Parter. I Aftale 2010-2014 fastsættes garantisummen til 69.000.000 i 2008-tal. Nordisk Ministerråd bidrager med en tredjedel af denne garantisum, som skal prisjusteres til 2012.

Prioriteringer i 2012

Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden, 2010-2015, og virksomheden specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år. Det er NFTFs opgave at:

- Fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet.
- Inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande.
- Styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : NOK 4.385.568

Sekretariats-funktion

Nordisk Film & TV-Fonds sekretariat

1-2223-2 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.582.000	2.582.000	2.563.000	100%	Sakkunniggruppe

Formål

Det er Nordisk Journalistcenters (NJC) overordnede opgave via kurser, seminarer og andre kompetenceopbyggende tiltag at skabe og fastholde interesse i medierne for nordisk samhørighed og kulturelt fællesskab.

Prioriteringer i 2012

Det er NJCs praktiske målsætning at sikre en position som referenceinstitution for nordiske efteruddannelsesinstitutioner og Nordens journalister. For en strategisk og radikal opdatering af NJCs kursusvirksomhed, gælder at NJC skal foretage en markant satsning på samarbejde med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner med det fælles mål, at øge kompetenceudviklingen.

NJCs prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden, og virksomheden skal således ikke specificere prioriteringer for de enkelte år.

- NJC skal primært prioritere netværksdannelse blandt efteruddannelsesinstitutioner. NJC bør derfor blandt andet bidrage aktivt og direkte til at opbygge fungerende netværk og årlige træf med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner.
- NJC skal sekundært prioritere netværksdannelse blandt individuelle aktører.
- NJC skal især være opmærksom på at stimulere deltagelse i egne kurser fra Selvstyreområderne og det finsktalende Finland.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : DKK 1.452.275

Sekretariats-funktion NJC forvaltes og lokaliseres ved Center for journalistik og efteruddannelse

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
DKK	2.899.000	2.899.000	2.887.000	35%	Institutionen

Formål Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.

Prioriteringer i 2012 Nordicoms prioriteringer er gældende for hele kontraktperioden 2010-2012 og er følgende i nuværende kontrakt:

- Dokumentation av medieforskningen i de nordiska länderna.
- Dokumentation av medieutvecklingen i de nordiska länderna.
- Kunskapsförmedling inom medieområdet till brukare i Norden, Europa och övriga världen.

Kontrakt-periode 2010-2012

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Inga bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : DKK 471.000

Økonomi Ingen bemærkninger

Kunstområdet

1-2251-2 Kultur- og kunstprogrammet

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	17.625.000	16.625.000	14.491.000	99%	Sakkunnig-gruppen

Formål Kultur- och konstprogrammet är ett ramprogram som pågår 2012-2016. Programmet beviljar bidrag till projekt från alla kultur- och konstfält. Programmet ger bidrag till professionella kulturaktörer, konstnärer och amatörkultur- och frivilligsektorn. Bland ansökningarna från amatörkultursektorn och frivilligsektorn prioriteras projekt som genomförs i samarbete med professionella konstnärer och kulturaktörer.

Kvalitet och nytänkande är väsentliga kriterier vid utdelningen av stöd.

Programmet har två delar, så kallade moduler. I parentes angives den procentvise fordeling af programmets midler.

Produktionsinriktad verksamhet (70 %)
Denna modul är avsedd för projekt som satsar på kultur- och konstproduktioner samt kreativt arbete. Nyckelordet är innovation, vilket innebär utveckling och testning av nya idéer, koncept och processer.

Kompetensutveckling (30 %)
Denna modul är avsedd för projekt som satsar på utbyte av information och kompetensutveckling för aktörerna inom kultur- och konstfältet. Detta kan ske i form av t.ex. seminarier, kurser eller workshops.

Som en konsekvens av Generalsekreterarens förslag om att lägga Kulturkontakt Nords verksamhet under Nordens institut i Finland, överförs 1 miljon DKK från budgetpost 1-2259-3 Kulturkontakt Nord till budgetpost 1-2251-2 Kultur- och konstprogrammet. Medlen frigörs genom de rationaliseringsvinster som uppnås av beslutet. Medlen skall användas till att genomföra MR-K:s kulturpolitiska satsningar. Medlen administreras av ministerrådssekretariatet.

I budgetposten ingår också medel till Orkester Norden och Nordisk biblioteksvecka med 1 000 000 DKK respektive 500 000 DKK.

Prioriteringer i 2012

Prioriteringer i Kultur- og kunstprogrammet skal afspejle mål og visioner/handlingsplan for det fællesnordiske kultursamarbejde.

- Det kreative Norden - svar på globaliseringens udfordringer
- Nordisk sprogforståelse
- Kultur for børn og unge
- Kulturel mangfoldighed
- Den nordiske kulturarv

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : EUR 71.870

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2253-2 Nordisk oversættelsesstøtte

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.869.000	2.869.000	2.848.000	100%	Sakkunnig-gruppen

Formål

Denne budgetposter blev etableret i 2010, og har til hensigt at synliggøre og løfte frem oversætterstøtten til nordisk litteratur. Bevillingen er således løftet ud af budgetpost

1-2251-2 Kunst- og kulturprogrammet.

Støtten øgedes i 2010 med DKK, 100.000, som øremærktes til oversættelse af litteratur for børn. Öronmärkningen gäller även för 2012.

Støtteordningens formål er at bidrage til flere udgivelser af kvalitetslitteratur på andre nordiske sprog end originalsproget. Støtteordningen er forankret i de nationale litteraturcentraler, der fungerer som gruppe af sagkyndige for uddeling af støttemidler.

Nätverket för de nordiska litteraturcentralerna (NORDLIT) och representanter för de självstyrande områdena handlägger översättningsstödet mellan de nordiska länderna och och de självstyrande områdena.

NORLA (Kontoret for norsk litteratur i utlandet) är koordinator för nätvverket och stödorningen.

Prioriteringer i 2012

Stödordningen syfte är att bidra till ett ökat antal utgivningar av nordisk kvalitetslitteratur på andra språk än originalspråket.

- Av bidraget ska 100 000 DKK öronmärkas för utgivning av litteratur för barn.
- De mindre språkområdena (Färöarna, Grönland och de samiska språkområdet) i Norden.
- Poesi och dramatik bör få särskild uppmärksamhet vid utgivning i bokform och i tidskrifter.

Sekretariats-funktion

Norwegian Fiction Abroad (NORLA)

1-2254-2 Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	11.562.000	11.562.000	11.477.000	100%	Sakkunnig-gruppen

Formål

Det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet är ett tvärsektoriellt ramprogram som pågår 2012-2014. Programmet beviljar bidrag till mobilitet, netværk og residenscentre.

Finansieringen af programmet sker ligeværdigt med bidrag fra de baltiske lande og Nordisk Ministerråd. Dertil tildeles et vist bidrag fra Nordisk Ministerråds nabolandsbudget. I 2011 uppgick nabolandsbudgetens bidrag til ca 750.000 DKK.

Programmet beviljar mobilitetsstöd för kultur- och konstaktörer, stöder nätverksbildning inom konst- och kulturfältet samt bidrar till en utveckling av konstnärsresidenscentra. Programmet är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst- och kulturfältet inklusive kulturarv.

Skandinavisk Forenings Kunsterhus i Rom får ett ett-årigt bidrag på DKK 900.000 inom ramen för Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram 2012.

Prioriteringer i 2012

Mobilitetsprogrammet bidrar till att förstärka existerande nordisk-baltiskt samarbete. Övergripande principer baseras på deltagande på lika fot gällande såväl finansiering som styrning.
Programmet består af tre moduler I parentes anges den procentvisa fördelningen av medlen mellan modulerna.

- Mobilitet för individer (27 %) Modulen riktar sig till hela konst- och kulturfältet i de nordiska och baltiska länderna: professionella konstnärer inom alla konstformer, skönlitterära författare, översättare, kuratorer, producenter, kulturredaktörer och kulturforskare.
- Nätverksbyggande för kulturaktörer (50 %) Bidrag för nätverksbildning inom konst- och kulturfältet i de nordiska och baltiska länderna. Genom detta bidrag ges nätverket förutsättningar att samarbeta med olika aktörer, utveckla partnerskap och lära sig av varandra.
- Stöd för residenscenter (23 %) Residensverksamhet erbjuder arbetsvistelser för professionella konst- och kulturaktörer

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : EUR 107.704

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2259-3 Kulturkontakt Nord

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
EUR	570.000	704.400	695.800	83%	Institutionen
MODSVARER DKK	4.241.000	5.241.000	5.184.000		

Formål

Kulturkontakt Nord er administrativt sekretariat for Nordisk Ministerråds programmer: Kultur- og kunstprogrammet samt Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram, samt for de tilknyttede grupper af sagkyndige. Kulturkontakt Nord informerer om programmerne og bistår ansøgere med rådgivning. Institutionen er ikke policy skabende og kan ikke tage egne programinitiativer, men har primært en administrativ og operativ rolle. Budgetposten mindskes med 1 MDKK som konsekvens af omorganisering af institutionen.

Som en konsekvens av Generalsekreterarens förslag om att lägga Kulturkontakt Nords verksamhet under Nordens institut i Finland, överförs 1 miljon DKK från budgetpost 1-2259-3 Kulturkontakt Nord till budgetpost 1-2251-2 Kultur- och konstprogrammet Medlen frigörs genom de rationaliseringsvinster som uppnås av beslutet.

Prioriteringer i 2012

Kulturkontakt Nord skal fortsat udvikle og optimere de rutiner og arbejdsgange der knytter sig til administration af programmerne, herunder informationsindsats og

kommunikation i forhold til ansøgere og sagkyndige.

Kontrakt-periode 2011

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : EUR 138.734

Nordiske Kulturhus

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
ISK	0	0	0	90%	Institutionen
MODSVARER DKK	0	0	0		

Formål Som ekstraordinært tiltag i 2009, 2010, 2011 og 2012 er bevillingen til Nordens Hus i Reykjavik flyttet fra post 2270 Nordens Hus i Reykjavik til post 2203. Disse midler disponeres direkte af EK-K/MR-K, og det er således op til EK-K/MR-K at fastsætte udbetalingen til huset under hensyntagen til kursudvikling og inflation i Island 2010 og 2011 og med det formål at sikre et uendret aktivitetsniveau.

Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og de øvrige nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirksomhed.

Prioriteringer i 2012
- Litteratur og sprog
- Kulturprojekter for børn og unge
- Internationell kunskap och kultur – Norden i världen, världen i Norden
- Ny nordisk mad
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
- Långsiktig hållbarhet
- Husets underhåll – arkitektur i centrum

Kontrakt-periode 2011-2013

Kontrakt-Status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter 2010: 142.734 TISK

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
DKK	13.224.000	13.224.000	13.166.000	71%	Institutionen

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Nordens Hus på Færøerne administrerer Nordisk Råds musikpris.

Prioriteringer i 2012
- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt
- Erhvervs- og kulturturisme
- Globalisering med Vestnorden som prioriteret område

Kontrakt-periode 2009-2011

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : 4.967.206

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
EUR	382.100	382.100	377.400	75%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.843.000	2.843.000	2.812.000		

Formål Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning.

Prioriteringer i 2012
- Formidling af ålandsk kunst og kultur til Norden samt kulturudveksling
- Børne- og ungdomskultur
- Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt
- Samarbejde med Baltikum

Kontrakt-periode 2009-2011

Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010 Faktiske udgifter : EUR 199.275

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
DKK	6.171.000	6.171.000	6.144.000	88%	Institutionen

Formål	Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne.
Prioriteringer i 2012	• Børne- og ungdomsprojekter • Nordiske kulturarrangementer i Grønland • Grønlandske kulturarrangementer i Norden • Vestnorden • Det arktiske vindue • Lokalt kultur- og informationskontaktpunkt
Kontrakt-periode	2009-2011
Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010 Faktiske udgifter : 1.433.455

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
EUR	855.400	855.400	845.000	93%	Institutionen
MODSVARER DKK	6.364.000	6.364.000	6.295.000		

Formål	NIFINs formål er at sprede kendskab i Finland om de øvrige nordiske landes sprog og

kultur og at formidle kundskab om det finske sprog og Finlands kultur til det øvrige Norden.

Prioriteringer i 2012

- Samverkan mellan kulturer
- Kulturarv och mångkultur i Norden
- Litteratur
- Nordiskt språksamarbete
- Utveckling av Nifins bibliotek och webbtjänster
- Kulturevenemang, språkkurser och seminarier

Kontrakt-periode 2011-2013

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Samma nivå som 2010
Faktiske udgifter : EUR 112.597

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.517.000	3.517.000	3.491.000	100%	Samerådet och Samiska konstnärsrådet

Formål Ändamålet med beviljningen är att stöda det samiska samarbetet på kulturområdet. Budgetposten fördelas mellan Samerådet och Samiska konstnärsrådet. Samerådet är de norska, finska, svenska och ryska samernas gemensamma kulturpolitiska och politiska organ, som idag är organiserat med huvudvikt på fyra sakområden: kultur, mänskliga rättigheter, miljöarbete och samarbete mellan urbefolkningar. Samiska konstnärsrådet är takorganisationen för samiska konstnärsorganisationer som har författare, bildkonstnärer, musiker, komponister och teateranställda som medlemmar.

Prioriteringer i 2012 Medlen till Samerådet och Samiska konstnärsrådet förväntas framledes i ökad grad användas till samiskt kulturstöd och i minskad grad till administrativa driftskostnader, vilket även formulerats i projektkontrakten med de båda aktörerna. Ett årligt rapporteringsmöte avhålls vid vilket Samerådet ska redogöra för hur de uppfyllt de insatser och mål som uppställts i kontraktet. Med Samiska konstnärsrådet kommer ett årligt rapporteringsmöte att avhållas i den mån sekretariatet anser att uppgifterna i den skriftliga årsrapporten föranleder detta.

De samiska organisationerna skall:

- Stöda, stimulera och utveckla de lokala samiska konstnärerna och kulturutövarna,

bevarandet av det samiska kulturarvet och kulturlivets särart samt det samiska kulturlivet.
- Informera om samiska kulturfrågor och ansvara för urfolkens kultursamarbete.
- Utdela och/eller administrera kulturstöd till samiska konst- och kulturaktörer.

Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

MR-FJLS består af ét ministerråd med fire politikområder: Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug, hvilket udgør et samarbejde mellem omkring 20 ministerier i Norden.

Ministerrådets embedsmandsstruktur består af én embedsmandskomité (EK-FJLS) med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder, nemlig en eksekutivkomité og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug.

MR-FJLS' kerneopgaver er at fremme bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, inklusiv de genetiske ressourcer. MR-FJLS bidrager til at sikre tillid og tilgang til gode madvarer, som en forudsætning for bedre sundhed hos nordiske borgere og udvikle de muligheder, som findes i nordiske råvarer og madkultur. Forskning og innovation indgår som en nødvendig del i dette arbejde.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Gældende styringsdokument for MR-FJLS er rammeprogrammet for 2009-2012, som blev godkendt af ministerrådet den 26. juni 2008.

Rammeprogrammet for MR-FJLS 2009-12 skal

- bidrage til udviklingen af en konkurrencekraftig og bæredygtig produktion
- bidrage til at forbedre de nordiske landes forudsætninger for at møde klimaforandringerne og udfordringerne forbundet med disse
- sikre de kommende generationer den genetiske mangfoldighed
- støtte en bæredygtig udvikling af kyst- og landsbyer i Norden og kulturen i disse
- videreudvikle den nordiske velfærdsmodel med vægt på en god folkesundhed og dyrevelfærd samt en god dyrebeskyttelse og
- bidrage til fælles vurderingers gennemslagskraft i internationale processer og fora, herunder i forhold til de baltiske lande

Rammeprogrammet og formandsprogrammet for de enkelte år, der skal præcisere og supplere rammeprogrammet, udgør tilsammen handlingsprogrammet for samarbejdet. For 2012 vil det norske formandskabsprogram derfor være et centralt styringsdokument for samarbejdet inden for MR-FJLS.

Nedenfor er en kort gennemgang af ministerrådets satsninger i programmer og tværsektorielt samarbejde som på hver sit felt understøtter målsætningerne i rammeprogrammet for MR-FJLS.

Programmer
Ministerrådet har en række vigtige aktiviteter henlagt i programmer. For nærværende er der tre programmer, som ministerrådet har ansvaret for:
"Handlingsprogrammet for Kost og Motion", "Ny Nordisk Mad" samt "Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden". Programmerne understøtter på hver sit felt målsætningerne i rammeprogrammet for MR-FJLS

Tværsektorielt samarbejde
Ministerrådet lægger vægt på samarbejde med politiske og faglige områder i andre ministerråd. Dels samarbejder sektorerne direkte eller gennem programmerne. Fiskerisamarbejdet er medlem af konsortiet for det nordiske marine innovationsprogram og "Ny Nordisk Mad" samarbejder med "Krea Nord" programmet på nærings- og kulturområdet. Indenfor handlingsplanen for kost og motion, hvor børn og unge har været prioriteret, har der været et godt samarbejde med NordBuk, samt gode synergier med gloabliseringsinitiativet om "Helse og velfærd".

Endvidere lægges vægt på at samarbejde med regionale politiske grupperinger så som Nordisk Råd, andre parlamentariske samlinger og nabosamarbejdet generelt.

Samtlige politikområder i MR-FJLS er solide bidragsydere i Nordisk Ministerråds arbejde med EU' s Østersøstrategi, det nordiske arbejde med Bæredygtig Udvikling, Arktisk samarbejde og lignende overordnede prioriteter i Nordisk Ministerråd.

NordGen
Institutionen NordGen har sit primære virkeområde på bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer. NordGens aktiviteter skal modarbejde tab af genetisk mangfoldighed og deltager i tværgående aktiviteter i at udvikle landbrug og skovbrug til fremtidens udfordringer, hvor klima står centralt.

Forvaltningsrelateret forskning og Kundskabsopbygning
Forvaltningen af primærnæringen og fødevareproduktion er baseret på en bred forskningsrelateret platform. Derfor har MR-FJLS i stor udstrækning inddraget sektorforskningen i arbejdet i ministerrådet for at skabe den nødvendige kundskabsopbygning for forvaltningerne samt at drøfte forskningsmæssige og innovationsmæssige prioriteringer i Norden med kritisk relevans for MR-FJLS.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

Formandsprogrammet for MR-FJLS relateres til det overordnede danske program "Norden i Fremdrift". Politikkerne for fødevarer, jordbrug, fiskeri/akvakultur og skovbrug udtrykkes i de værdinormer som gør Norden til foregangsregion som sikrer udviklingen af primærnæringerne i respekt for bæredygtighed, klima, miljø, ernæring og fødevaresikkerhed.

Dette var de bagvedliggende refleksioner for ministerrådets arbejde i 2010 og de konkrete initiativer, som formandskabet satte i gang.

I 2010 have det færøske fiskeriministerium formandskabet for embedsmandskomitéen for fiskeri og havbrug. Det var således første gang, at Ålandsdokumentet er blevet brugt aktivt i det nordiske samarbejde.
Ålandsdokumentet redegør for de selvstyrende områders muligheder for større ansvar i det nordiske samarbejde. Det færøske fiskeriministerium fastlagde formandskabsprogrammet på fiskeriområdet.

Resultaterne fra ministerrådets arbejde i 2010 disponeres i det følgende efter Rammeprogrammets indsatsområder og stilles op mod områdets målsætning.

Nordisk konkurrencekraft
Samarbejdet har bidraget til udvikling af konkurrencedygtig produktion, idet der har

været en del aktiviteter i ministerrådet, som har sat fokus på erhvervets rammebetingelser. Endvidere har ministerrådet medvirket til at udvikle mærknings- og certificeringssystemer, som tilfredsstiller forbrugernes behov.

Hovedaktiviteterne under det danske formandskab i 2010 har været inden for dette indsatsområde. Konkurrencekraft og erhvervenes rammebetingelser var i fokus. Alle sektorer i MR-FJLS havde aktiviteter som knyttes til indsatsområdet. Specielt kan nævnes det færøske formandskabsprogram som udelukkende havde fokus på udvikling af fiskeri og akvakulturens rammebetingelser, både hvad angår økonomi i sektoren, forvaltningsmæssige forbedringer og de ressourcemæssige forudsætninger for erhvervene.

På baggrund af beslutning i MR-FJLS i 2009 blev der i 2010 godkendt et nyt rammeprogram for Ny Nordisk Mad indsatsen. Som følge heraf etableredes projektorganisation og arbejdet igangsat. Programmet bidrager overordnet set til at sikre udviklingen af en konkurrencekraftig produktion, men har også betydning i forhold til realiseringen af de øvrige indsatsområder i rammeprogrammet.

Klima
Samarbejdet har bidraget til at forbedre landenes forudsætninger for at imødekomme effekterne af klimaforandringerne på primærerhvervene samt i forhold til tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne. Denne indsats fandt især sted i regi af globaliseringsinitiativet "Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden".

Udover selve klimaprogrammet, er indsatsen i forhold til klima også kommet til udtryk i forbindelse med skovbrugssamarbejdets opfølgning på Selfossdeklarationen om bæredygtigt skovbrug, som fokuserer på vandmiljø og klimaforandringer. Med udgangspunkt i arbejdet fra en ad hoc gruppe fremlagdes en rapport med 20 anbefalinger, som allerede i 2010 omsattes i konkrete tiltag i relation til skovbruget og klimaspørgsmålet.

Genetiske ressourcer
Samarbejdet har medvirket til at sikre genetisk mangfoldighed inden for levnedsmiddelproduktion og skovbrug.

Nordisk Ministerråds indsats i forhold til genetiske ressourcer sker først og fremmest gennem institutionen Nordisk Genressourcecenter – NordGen. NordGens opgave er at sikre bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer. Rammerne for arbejdet er fastlagt i en kontrakt mellem Nordisk Ministerråd og NordGen, og der rapporteres særskilt om institutionen årligt med udgangspunkt i kontrakten.

2010 var præget af to overordnede drøftelser omkring samarbejdet om genetiske ressourcer.

For det første var 2010 for NordGen præget af økonomiske udfordringer i forhold til at skabe balance mellem indtægter og udgifter samtidig med, at institutionens grundlæggende aktiviteter skulle sikres. NordGen kom således ud af 2010 med et underskud på driften, som førte til en negativ egenkapital. Der blev i efteråret arbejdet på at sikre en genopretning af økonomien med henblik på dels at sikre, at driften for

2011 ikke vil resultere i en yderligere forværelse af den negative egenkapital og dels sikre institutionens evne til forsat at kunne levere sine kerneydelser om bevaring og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer. De økonomiske udfordringer har betydet, at NordGen har måtte fungerer under en meget stram økonomi, som har gjort at institutionen kun delvist har levet op til kontraktens målsætninger.
En af hovedudfordringerne i forhold til den anstrengte økonomi var, at iværksætte en genopretningsplan uden at risikere, at institutionens evne til at fuldføre sine kerneopgaver svækkes. Rammerne for denne plan blev skabt i 2010 og endelig godkendt i 2011. Undervejs er der tilført ekstra midler til institutionen fra både MR-FJLS og MR-SAM, samtidig med, at der er sket reduktioner i personalet.
en overordnet drøftelse af NordGens fremtidsperspektiver. Denne diskussion tog sit udgangspunkt i en rapport fra arbejdsgruppen om fremtidssikring af NordGen. Der blev ikke konkluderet endeligt på diskussionerne i 2010, men disse fortsætter i 2011.

For det andet drøftedes mulighederne for et øget nordisk samarbejde om planteforædling i Norden, konkret med udgangspunkt i et forslag om etablering af et offentlig-privat-partnerskab om planteforædling. Resultatet af denne diskussion er en beslutning om etablering af partnerskabet i 2011. Danmark, Island, Norge og Sverige deltager fra 2011, mens Finland forventes at deltage fra 2012.

I forhold til de skovbrugsgenetiske ressourcer igangsattes to projekter i et samarbejde mellem SNS og NordGen Skov med fokus på genetiske lommer og forædling af gran. Begge projekter blev igangsat under NMRs arbejde med EU's Østersøstrategi.

Kyst- og landsbyudvikling
Samarbejdet har støttet bæredygtig udvikling af kyst og landsbyer i Norden.
Flere af Ministerrådets aktiviteter inden for de andre indsatsområder bidrager med væsentlige komponenter inden for kyst og landsbyudvikling. Som eksempel skal nævnes de fiskeripolitiske aktiviteter som har et klart kystudviklingsperspektiv samt aktiviteterne inden for NNM II som satser på udnyttelse af lokale råvarer og lokal madkultur og tradition.

Velfærd, levnedsmidler og sundhed
Samarbejdet har medvirket til udvikling af den nordiske velfærdsmodel med hovedvægt på folkesundhed, dyrevelfærd samt dyrebeskyttelse.

MR-FJLS' bidrag til udvikling af den nordiske velfærdsmodel var i 2010 koncentreret omkring udbredelse og implementering af nøglehulsmærket, og fokus rettet mod til unges livsstil. Ministrene besluttede, at "Mad på farten" skulle være næste indsatsområde på ernæringsområdet.

Endvidere fortsatte den omfattende revision af de nordiske næringsanbefalinger, der vil udkomme i 2012.

Fødevaresikkerhed og dyresundhed var også i fokus med gennemførelse af den årlige tilsynskonference og det veterinære beredskab.

Internationalt samarbejde
Samarbejdet har bidraget til at Norden har været synlig og medvirket i internationale processer.

MR-FJLS' internationale engagement kom til udtryk i forhold til flere forskelligartede aktiviteter.

I forbindelse med Expo i Shanghai blev gennemført en konference om fødevaresikkerhed, hvor den nordiske model for fødevarekontrol var i fokus. http://www.thehiddenpark.com/

Ministerrådets sektorer var også aktive i at starte op projekter inden for område 9 i Østersøstrategien. FJLS bidrog aktivt med at etablere netværk og samarbejdsrelationer inden for skovforskningen, arbejdet med genetiske ressourcer og veterinært beredskab. I regi af Østersøstrategien fokuseres på flere øvrige områder med relevans for FJLS, hvilket betyder, at mulighederne og relevansen for input fra MR-FJLS til stadighed vurderes.

SNS og forlaget bag Scandinavian Journal of Forest Science (SJFR), Taylor & Francis har afholdt et velbesøgt seminar på IUFRO-konferencen i Seoul, Korea i august om skovbrugsforskningen i Norden.

Ministerrådet var også aktiv i forhold til FAO, hvor der blev gennemført en fact-finding mission til FAO sekretariatet, som efterfølgende har søsat flere samarbejdsprojekter.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS		**38.533**	**36.733**	**1.800**	**4,9%**
	Projektmidler	*2.286*	*3.186*	*-900*	*-28,2%*
3-6420-2	Ny nordisk mad	2.286	3.186	-900	-28,2%
	Fiskeri	*6.022*	*6.022*	*0*	*0,0%*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	6.022	6.022	0	0,0%
	Jord- och skovbrug	*24.793*	*21.793*	*3.000*	*13,8%*
	Projektmidler - jordbrug	*1.154*	*1.554*	*-400*	*-25,7%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	359	759	-400	-52,7%
3-6520-2	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	795	795	0	0,0%
	Institutioner - jordbrug	*17.940*	*14.140*	*3.800*	*26,9%*
3-6585-3	Nordisk Genressource Center (Nordgen)	17.940	14.140	3.800	26,9%
	Projektmidler - skovbrug	*5.699*	*6.099*	*-400*	*-6,6%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	382	782	-400	-51,2%
3-6581-2	Samnordisk skogsforskning (SNS)	5.317	5.317	0	0,0%
	Levnedsmidler	*5.432*	*5.732*	*-300*	*-5,2%*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	3.808	4.108	-300	-7,3%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	1.093	1.093	0	0,0%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	531	531	0	-
Opdelt på kategorier		**38.533**	**36.733**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	12.195	22.593	31,6%	61,5%
	Programlignende aktiviteter	8.398	0	21,8%	0,0%
	Institutioner	17.940	14.140	46,6%	38,5%

3-6420-2 Ny nordisk mad

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.286.000	3.186.000	3.155.000	98%	Styregruppen for Ny Nordisk Mad

Formål

Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning i tråd med Nordisk Ministerråds vision, "Norden som global vinderregion". Arbejdet med Ny Nordisk Mad er forankret inden for MR-FJLS, men har et tværsektorielt sigte, og involverer et tæt samarbejde med KreaNord og det nordiske kultursamarbejde. Til programmet er etableret en programorganisation, som også har ansvaret for at gennemføre aktiviteter vedrørende Ny Nordisk Mad og branding, som er finansieret gennem NMRs globaliseringsinitiativ om Kultur og Kreativitet.

Prioriteringer i 2012

Prioriteringer for programmet for 2012, fastlægges ultimo 2011, men følger af rammeprogrammet for Ny Nordisk Mad II 2010–2014.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samme nivå som 2010
Faktiske udgifter : 900.000 DKK

Sekretariats-funktion

Jordbruksverket i Sverige

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.022.000	6.022.000	5.964.000	96%	EK-FJLS (Fiskeri og Havbrug)

Formål

Formålet med projektmidlerne er at understøtte politisk prioriterede aktiviteter, som fremmer bæredygtigt fiskeri og akvakultur samt fangst af marine pattedyr inden for rammerne af Rammeprogrammet for MR-FJLS samt formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2012

Prioriteringene i 2012 vil have deres udgangspunkt i målsætningene i Rammeprogrammet, men det norske formandskabsprogram vil være toneangivende for de aktuelle aktiviteter i fiskerisamarbejdet i 2012.

Det forventes, at de pågående større substanstemaer i fiskerisamarbejdet fortsættes i 2012:

- Fiskeriernes konkurrencekraft og rammebetingelser
- Udvikling af bæredygtig akvakultur
- Udvikling af samarbejde med internationale organisationer

- Kystsamfundsudvikling
- Klimaforandringenes påvirkning på hav og fiskeri
- Udnyttelse af marine pattedyr
- Udvikling af integreret havforvaltning - samt Prioritet 8: Revision af EU's fiskeripolitik

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 750.000 DKK
Faktiske udgifter : 750.000 DKK

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunktionen i AG-Fisk varetages af DTU-Aqua, Hirtshals

Jordbrug

3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	359.000	759.000	981.000	86%	EK-FJLS (Jordbrug)

Formål Jordbrugsafdelingens projektmidler anvendes til at understøtte afdelingens aktiviteter i relation til at føre rammeprogrammets målsætninger ud i livet. Dette gøres primært ved at understøtte de policyrettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2012 Prioriteringerne for 2012 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det norske formandskabsprogram. Der vil blandt andet blive prioriteret inden for følgende områder:

- Jordbrugets konkurrencekraft
- Miljø- og klimaspørgsmål i relation til jordbruget
- Genressourcespørgsmål
- Landdistriktsudvikling

3-6520-2 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	795.000	795.000	674.000	100%	NKJ

Formål Nordiskt Kontaktorgan for Jordbruksforskning (NKJ) er rådgivende til Nordisk Ministerråd i forskningspolitiske spørgsmål, når det gælder jordbrugs- og levnedsmiddelforskningen. NKJ fungerer desuden som kontaktorgan mellem nationale forskningsråd. NKJ fremmer forskningspolitiske spørgsmål, som gavner jordbrugs- og levnedsmiddelsektorerne i Norden og koordinerer en vis forskningsvirksomhed som finansieres nationalt.

Prioriteringer i NKJs prioriteringer for 2012 er fastlagt i strategien for NKJ 2011-14. En vigtig prioritet

2012	for arbejdet er, at udvikle NKJs rolle i forhold til det politiske arbejde inden for EK-FJLS (Jordbrug) og EK-FJLS (Livs) og at placere NKJ i relation til de nye forskningslandskaber nationalt, nordisk og europæisk.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 500.000 DKK Faktiske udgifter : 500.000 DKK. Sekretariatsudgifterne finansieres ved nationale kontingentbidrag. Bidraget på 795.000 DKK anvendes til konkrete policyorienterede aktiviteter.
Sekretariats-funktion	Sekretariatsfunktionen for NKJ varetages af NordForsk.

3-6585-3 Nordisk Genressource Center (Nordgen)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
SEK	23.605.300	18.605.000	18.330.000	49%	Institutionen
MODSVARER DKK	17.940.000	14.140.000	12.831.000		

Formål	NordGen skal fremme fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden og på den måde bidrage til fødevaresikkerhed og erhvervsudviklingen. NordGen skal videre påvirke Norden og det internationale samfund til bæredygtige, retfærdige og transparente løsninger for brug og bevaring af genetiske ressourcer.
Prioriteringer i 2012	Prioriteringer 2012. Der vil i løbet af 2011 blive udarbejdet en ny kontrakt mellem NMRS og NordGen, som fastlægger prioriteterne for institutionen i perioden 2012-14. NordGens to vigtigste områder er: • At sikre bevaring af genetiske ressourcer relevant for mad og landbrug • At bidrage til bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer relevant for mad og landbrug
Kontrakt-periode	2012 -2014
Kontrakt-status	Delvist opfyldt
Økonomi	På baggrund af NordGens økonomiske udfordringer og beslutningen om at genoprette institutionens økonomi, er der blev tilført ekstra midler til NordGen ved udgangen af 2010 og i løbet af foråret 2011. Derudover, er det fra og med budgettet for 2012 besluttet at udvide NordGens basisbevilling med 5 MSEK årligt.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 4.770.000 DKK Faktiske udgifter : 3.843.000 DKK

Skovbrug

3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	382.000	782.000	881.000	96%	EK-FJLS (Skovbrug)

Formål Skovbrugsafdelingens projektmidler anvendes til at understøtte afdelingens aktiviteter i relation til at føre rammeprogrammets målsætninger ud i livet. Dette gøres primært ved at understøtte de policyrettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2012 Prioriteringerne for 2012 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det norske formandskabsprogram. En central prioritering vil findes i arbejdet med en fortsat opfølgning på Selfoss deklarationen.

3-6581-2 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.317.000	5.317.000	5.172.000	100%	SNS

Formål SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna och skogssektorn i övrigt. Genom stöd till avancerade samnordiska forskningsnätverk och -projekt, vetenskapligt kunskapsutbyte och -förmedling samt forskarutbildning inom skogssektorn vill SNS medverka till att utveckla framtidens socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvarsfulla skogsbruk och nyttjande av träråvara i Norden.

Prioriteringer i 2012 Överlag är inriktningen på hållbart nyttjande av skogen, skydd och skötsel av skogar med beaktande av deras ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella värden. Prioriterade forskningsområden är:

- Klimatförändringar, inklusive anpassning av skogens och dess möjligheter att motverka förändringarna. Skogens och skogsmarkens roll i kolbalansen
- Åtgärder för ökad biomassaproduktion för ersättning av fossila och andra icke-förnybara naturresurser
- Materialutveckling och metoder för ökad och ny användning av träprodukter
- Brukande av skog och skogsmark på ett sätt som bevarar och restaurerar biologisk mångfald och som undviker negativa effekter på mark och vatten, bl.a. erosionsskador
- Skogens skador och hälsotillstånd - förebyggande och restaurerande åtgärder
- Skogens ekonomiska, sociala och kulturella betydelse i samhället Skogens möjligheter att bidra till kust- och landbygdens utveckling genom att nyttiggöra dess ekosystemtjänster. Skogsskötsel i urban miljö

Ledelse og Planlagte udgifter: 690.000 DKK

adm. Faktiske udgifter : 690.000 DKK

Sekretariats-funktion Sekretariatet for SNS er i perioden 2010-13 placeret ved Skov & Landskab, Københavns Universitet i Danmark.

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.808.000	4.108.000	4.068.000	98%	EK-FJLS Levnedsmidler

Formål Formålet med projektmidlerne er at understøtte aktiviteterne i levnedsmiddelsektorens arbejdsgrupper. Endvidere bruges midlerne til at understøtte de mere policy rettede aktiviteter i regi af embedsmandskomitéen og gennemførelse af formandskabsprogrammet.

Prioriteringer i 2012 Prioriteringerne for 2012 følger rammeprogrammet for MR-FJLS og det norske formandskabsprogram. Der vil blive prioriteret inden for følgende områder:

- Revisionen af de nordiske næringsstofanbefalinger (NNR). De nordiske lande har siden 1980 samarbejdet om at udarbejde retningslinjer for kostråd og anbefalinger vedr. indtag af næringsstoffer. Der har været foretaget en revision af NNR" ca. hvert 8 år, og det tager ca. 4 år at foretage en revision. Den sidste udgave af NNR udkom i 2004, og der er derfor igangsat en ny revision. Det samlede budget vil i hele perioden fra 2009-2012 være på over 6 MDKK. Den 5. revision af NNR vil blive lanceret i forbindelse med den 10. nordiske ernæringskonference i 2012 i Island
- Undersøgelse af miljø-og klimarelaterede spørgsmål inden for levnedsmiddelområdet
- Opfølgning på handlingsplanen for kost og motion
- Risikohåndtering og ensartet tilsynsvirksomhed
- Samarbejde om veterinært beredskab og dyrevelfærd
- Udvikling af relevante netværk

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 990.000 DKK
Faktiske udgifter : 990.000 DKK

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for ernæring, mad og toksikologi (NKMT) varetages af Fødevarestyrelsen, Danmark.
Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for madforvaltning og forbrugerinformation (NMF) varetages af Livsmedelsverket, Sverige.
Sekretariatsfunktionen i den nordiske arbejdsgruppe for mikrobiologi og dyresundhed/dyrevelfærd (NMDD) varetages af Mattillsynet/Veterinærinstituttet, Norge.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.093.000	1.093.000	1.083.000	98%	EK-FJLS Levnedsmidler

Formål Målsætningen er at igangsætte forskning, der relateres til de prioriterede emner indenfor levnedsmiddelområdet, som drøftes i regi af EK-FJLS (Levnedsmidler).

Prioriteringer i 2012 Da der skal anvendes mange midler til revisionen af de nordiske næringsstofanbefalinger, vil det blive prioriteret i 2012.

3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	531.000	531.000	526.000	94%	EK-FJLS Levnedsmidler

Formål Formålet er at implementere den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og fysisk aktivitet som en prioriteret indsats af tværsektoriel karakter.

Prioriteringer i 2012 Tværsektorielle aktiviteter indenfor handlingsplanens prioriterede indsatsområder, som involverer flere fagsektorer – der prioriteres monitoreringsprojektet under Globaliseringsinitiativet om Helse og velfærd, samt støtte til den nordiske ernæringskonference, der finder sted i Island i juni 2012.

Jämställdhet

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Det nordiska samarbetet inom Ministerrådet for jämställdhet (MR-JÄM) ska utvecklas så att det i alla fem nordiska länder och de tre självstyrande områden skapas de bästa möjligheter för en jämställdhetspolitisk utveckling och att detta även omfattar samarbetspartners i och utanför Nordens grannländer.

Ministerrådets för jämställdhet (MR-JÄM) samarbete baserar sig på samarbetsprogrammet Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014. I utarbetande av samarbetsprogrammet har ministerrådet involverat och förankrat innehållet hos ett brett spektrum av aktörer i det civila samhället, den frivilliga sektorn och politiska myndigheter i Norden, de baltiska länderna och Nordvästra Ryssland.

Det är alltjämt ett mål att det nordiska jämställdhetspolitiska samarbetet i perioden 2011-2014 ska vara bäst i världen och vara en modell för andra länder. Jämställdhet är en del av den nordiska identiteten och har varit grundläggande för våra demokratier och utvecklandet av våra välfärdssamhällen. Visionen för jämställdhetsarbetet i Nordiska ministerrådet är att vara en förebild för andra, och på internationell nivå synliggöra hur vi i Norden möter globaliseringens utmaningar just genom att genomföra en jämställdhetspolitik som säkrar hållbara samhällen – också i framtiden.

Nordisk jämställdhetspolitik står idag inför nya utmaningar och ska anpassas samhällsändringar som bl.a. befolkningens ökande och rikare etniskt och kulturellt mångfald, oklara gränser mellan familje- och arbetsliv, nya och stora variationer i familjesammansättningar, en ökning av de äldres andel i beforlkningen med mera.

Prioriteringarna i samarbetsprogrammet för åren 2011-2014 kommer att konkretiseres i MR-JÄM:s årliga handlingsplan. Den årliga handlingsplanen skall tillsammans med samrbetsprogrammet säkerställa att omsorg, makt och inflytande fördelas lika mellan alla kvinnor/flickor och män/pojkar och att kvinnor/flickor och män/pojkar har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla samhällsområden och i alla livsfaser. Ett jämställt samhälle förutsätter ett samhälle fritt från alla typer av könsrelaterat våld och annan ojämlik behandling. Mäns och pojkars aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att lyckas nå målet om ett verkligt jämställt samhälle präglat av mångfald.

Jämställdhetssamarbetet med de tre baltiska länderna Estland, Lettland och Litauen har som utgångspunkt de prioriteringar som har utarbetats i samarbete med de baltiska ländernas jämställdetspolitiska myndigheter.

Jämställdhetssamarbete med Nordvästra Ryssland har en av sina sin utgångspunkter i "Protocol of Intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation". Dessutom samarbetar man kring de politiska prioriteringar som som lokala myndigheter har formulerat för det nordisk-ryska jämställdhetssamarbetet. Dessutom samarbetar jämställdhetssamarbetsområdet i Nordvästra Ryssland med social- och hälso-området och lagstiftning.

Samarbetsprogrammet "Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle" tager utgångspunkt i två tvärgående teman. Inom ramen av dessa tvärgående teman ska aktiviteter byggas upp som kan genomföras under flere ordförandeskapsperioder. Dessa tvärsektoriella teman ska även inarbetas och integreras i samarbetsprogrammets andra teman och samarbetsformer i de nordiska länderna, de självstyrande områden och i Nordens grannländer, de baltiska länderna och i NV Ryssland. I mitten av samarbetetsprogramperioden genomförs en evaluering för att anpassa samarbetet till aktuella utmaningar för den resterande programperioden.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet "Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle" tar utgångspunkt i de dokument som styr det nordiska jämställdhetssamarbetet. Det nordiska samarbetet styrs av det fyra-åriga samarbetsprogrammet som startade år 2011 och som avslutas år 2014. I MR-JÄM:s årliga handlingsplan fastställs de årliga prioriterade jämställdhetspolitiska teman och det pågående ordförandeskapsprogrammet. Dessutom följer MR-JÄM alla de retningslinjer och överordnande styrningsdokument som har utarbetats för det nordiska samarbetet.

Det nordisk-baltiska jämställdhetssamarbetet fastställs på årliga NB8 möten på tjänstemannanivå, och NB(ministermöten som arrangeras vid behov. År 2009 godkände de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna Memorandum of Understanding to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation. Det nordisk-baltiska jämställdhetssamarbetet följer även Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2009-2013.

Det nordiska jämställdhetssamarbetet med Nordvästra Ryssland tar utgångspunkt i Protocol of Intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation och Guidelines for the Nordic Council of Ministers´ co-operation with North-West Russia 2009-2013.

En ny styrningsform har införts som en del av det nya samarbetsprogrammet. Den nya samarbetsformen kallas för "troika"-möten och innebär att årets och det föregående och kommande ordförandeskapet möts för att garantera kontinuitet och sammanhang mellan det nordiska jämställdhetssamarbetets årliga handlingsplaner och sektorprogram.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

År 2010 var det sista året för genomförandet samarbetsprogrammet för det nordiska jämställdhetssamarbetet för åren 2006-2010 Med fokus på kön är målet ett jämställt samhället, som tog utgångspunkt i två huvudteman: Kön och makt och Kön och ungdom. Dokumentet som formulerar MR-JÄM:s kärnuppgifter har ministerrådet utarbetat en vision om hur det nordiska jämställdhetssamarbetets vision om att vara bäst på jämställdetspolitik i ett globalt perspektiv kan förverkligas och samtidigt vara en modell för andra länder internationellt.

Under år 2010 arrangerades i samband med FNs årlige kvinnokommissons möte (CSW) två side-events:
En ministerpanel och en expertpanel med temat Political Achievements and Challenges for Gender Equality. Båda paneldiskussionerna avslutades med en diskussion. Båda panelerna resulterade i att det nordiska jämställdhetssamarbetet fick mycket uppmärksamhet, speciellt att de nordiska länderna sätter fokus på män och jämställdhet och har utnämnt män som jämställdhetsministrar.

Under år 2010 utarbetades ett nytt nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014, som godkändes på MR-JÄM mötet i oktober 2010 och presenterades på Nordiska rådets session i början av november 2010 i Reykjavik.

Under år 2010 utfördes en evaluering av Nordiska institutet fö kunskap om kön, NIKK. Evalueringen skall vara underlag för organiseringen av NIKK:s framtida arbete och finansiering.

I samband med ÄK-JÄM mötet på Grönland arrangerades ett jämställdhetspolitiskt seminarium om jämställdhet i Västnorden. Konferensen gav som resultat konkreta verktyg till genomförandet av jämställdhetsarbete och integrering av ett känsperspektiv i aktiviteter i Västnorden. Seminariet arrangerades som en del av det danska ordförandeskapet och det nordiska jämställdhetssamarbetet i Västnorden . Projektet Jämställdhet och minoritetsungdomar i Norden: med fokus på social kontroll satte fokus på den starka sociala kontrollen som kvinnor och flickor utsätts i invandrarmiljöer i de nordiska länderna och vilka jämställdhetspolitiska konsekvenser detta har för flickor och pojkar i de nordiska samhällen. Hösten 2010 arrangerades ett "camp" om social kontroll, som resulterade i förslag och idéer, som ska resultera i ett fortsättningsprojekt startar år 2012. Projektet Finanskrisen och den kjønnsopdelte arbejdsmarked har resulterat i att det danska ordförandeskapet har byggt upp en portal Skift job – icke køn (http://www.skiftjob.dk/). Projektet riktar sig i första hand till den grupp män som inte har en utbildning och för att inspirera dem att byta branch. Inom ramen av projektet har även insamlats "goda exempel"på hur man lokalt och regionalt i de enskilda nordiska länderna försöker att nedbryta den könsuppdelade arbetsmarknaden, speciellt med fokus på att få män in på kvinnodominerade arbetsområden. Projektet har resulterat i publicering av antologin Nordiska mænd til omsorgsarbejde, i vilken nordiska erfarenheter är samlade. Projektet har letts av Steen Baagøe från Roskilde Universitetscenter i Danmark.

Samarbetet med de tre baltiska länderna Estland, Lettland och Litauen har under år 2010 baserat sig på NB8 Coo-operation Program on gender Equality 2009-2010. Under året har utarbetats idéer för det nordisk baltiska samarbetet med målsättning att utnyttja de goda erfarenheter, som de nordiska länderna har haft inom jämställdhetsintegreing och olika politiskt aktuella samarbetsområden.

Jämställdhetssamarbetet med Nordvästra Ryssland har under år 2010 tagit utgångspunkt i "Protocol of intent between the Nordic Council of Ministers and the Government of St Petersburg of the Russian Federation". Under året har Nordiska ministerrådet presenterat nordisk jämställdhetspolitik på jämställdhetskonferenser och nordiska exporter har get exempel på hur man i Norden arbetar med att få flere kvinnor att delta i politik och nordiska modeller på hur kvinnor och män kan kombinera arbetsliv och familjeliv och presenterat modellr på hur man kan inspirera och stöda pappor att ta ut föräldraledighet. Under året fortsatte kunskapsnätverket (mobilitetsprogrammet) "Combating Trafficking in Human Beings", som koordinerades av Nordic Baltic Policewomen´s Network, NBPN. Mobilitetsnätverket avslutades genom att samla de nordiska, baltiska och ryska poliserna och experterna till en konferens som diskuterade hur kampen mot människohandel kan effektiveras i Östersjöregionen. Peojektet resulterade i att ett konkret samarbetsnätverk etablerades, och har resulterat i att fall med människohandel

har blivit uppklarade snabbare.

Nordisk Institutt for Kunnskap om Kjønn (NIKK)
Verksamhetsåret 2010 var det tredje året i NIKKs 3-åriga mål- och resultatkontrakt med NMR. Under året har NIKK vidareutvecklat sin roll som ett kunskaps- och informationscentrum för NMR och särskilt dess jämställdhetssamarbete. Verksamheten har koncentrerats till ett begränsat antal strategiskt relevanta tematiska områden som ingår i det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet.
NIKK slutförde forskningsprojektet Kön och makt i Norden genom utgivning av den andra delen av forskningsrapporten från projektet. En engelskspråkig broschyr som sammanfattade resultaten från projektet "Kön och makt i Norden" presenterades under CSW-mötet (Commission on the Status of Women) i FN i New York .

NIKK sammanställde inom ramen av projektet Jämställdhet och minoritetsungdomar i Norden: med fokus på social kontroll existerande kunskap om social kontroll, dess omfattning och uttrycksformer samt implikationerna för kontrollen för flickor, pojkar och familjer i invandrarmiljöerna och i interaktionen med det omgivande samhället. Kunskapsöversikten presenterades för ÄK-JÄM 2011.

Det av EU finansierade forskningsprojektet FEMCIT var inne på sitt fjärde och sista år. NIKK har ansvarat för ett delprojekt om kvinno- och könspolitiska rörelsers betydelse för utformningen av barnomsorgspolitiken i Finland och Norge. NIKK presenterade resultat från projektet till jämställdhetsexperter från EU-kommissionen, Europeiska kvinnolobbyn och medborgarorganisationer i Europa på ett förmedlingsseminarium i Bryssel i september 2011.

NIKK ordnade i november i samarbete med Senter for tverrfaglig kjønnsforskning (STK) vid Universitetet i Oslo förmedlingskonferensen Bland gräsrötter, rödstrumpor och statsfeminister: Kvinno- och könsaktivismens betydelse i Norden. På konferensen fick praktiker (politiker, jämställdhetsexperter, journalister) och forskare ta del av projektresultaten och de inbjudna experternaskommentarer om de nordiska FEMCIT-forskarnas presentationer av resultaten.

Förmedlings- och informationsverksamheten stöder NIKKs roll som NMRs viktigaste kunskapsmässiga resurs i genomförandet av samarbetsprogrammet för jämställdhet. Under året har NIKK gett ut tre nummer av NIKK magasin: nr 1 om minoritetsungdom och jämställdhet; nr 2 om jämställdhet i Väst-Norden; nr 3 gavs ut på engelska och bestod dels av översättningar av artiklar i nr 1-2 och dels av nyproducerat material. Arbetet med att vidareutveckla NIKKs webb – www.nikk.no fortsatte. Tio elektroniska nyhetsbrev sändes ut på skandinaviska och åtta på engelska. NIKKs närvaro på Facebook har främjat spridningen av artiklarna och lett till ökad trafik till hemsidan.

I NIKKs publikationsserie utkom 2010 en rapport som relaterade till NIKKs forskning i FEMCIT-projektet. Rapporten "Kvoter, valgfrihet, fleksibilitet: Indre spenninger i den nordiske familiepolitikken" har fokus på en jämförelse av den finska och norska familje- och barnomsorgspolitiken ur ett jämställdhetsperspektiv.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
MR-Jäm		**8.644**	**8.644**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*3.592*	*3.592*	*0*	*0,0%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	3.592	3.592	0	0,0%
	Institutioner	*5.052*	*5.052*	*0*	*0,0%*
1-4480-3	Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)	5.052	5.052	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**8.644**	**8.644**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	3.592	3.592	41,6%	41,6%
	Institutioner	5.052	5.052	58,4%	58,4%

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.592.000	3.592.000	3.557.000	98%	MR/ÄK-JÄM

Formål

De medel som avsätts till NIKK och jämställdhetssamarbetsområdets projektmedel ska användas till att följa upp de behov, intressen och önskemål som MR-JÄM tager beslut om för att inom ramen av det nordiska jämställdhetssamarbetet genomföras i de fem nordiska länderna, de tre självstyrande områden och i Nordens närområden.

Prioriteringer i 2012

Under 2012 kommer MR-JÄM att lägga vikt vid att utveckla aktiviteter för att integrera de två tvärgående teman som genomsyrar alla prioriterade teman i samarbetsprogrammet. Dessa tvärgående teman är:

1. Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv
2. Mäns/pojkars aktivt deltagande

Åtgärderna beskrivs närmare i handlingsplanen för år 2012, som godkänns i slutet av år 2011.

- Aktiviteterna på det nordiska jämställdhetspolitiska området under år 2012 kommer att stöda det norska ordförandeskapets prioriteringar i Nordiska ministerrådet. Detta innebär ett starkt fokus på utvecklingen av välfärdsstaten i ett nordiskt perspektiv. Utöver nya aktiviteter kommer det norska ordförandeskapet under 2012 att föra vidare och ytterligare utveckla enskilda aktiviteter, som startades under färsta året av det nya samarbetsprogrammet Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle – Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014.

1-4480-3 Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
NOK	5.491.000	5.491.000	5.412.000	79%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.052.000	5.052.000	4.546.000		

Formål

MR-JÄM har beslutat att NIKK:s nuvarande mandat och uppdrag skall ändras och det förväntas att det sker i linje med nedanstående:

• NIKK skall vara ett flexibelt och operationellt verktyg för MR-JÄM och understöda förverkligandet
av de jämställdhetspolitiska prioriteringar
• NIKK skall insamla, använda och förmedla jämställdhetspolitiska prioriteringar
• NIKK skall insamla, använda och förmedla nationell forskning, politik och praktiker på jämställdhetsområdet i ett nordiskt perspektiv till en bred krets av intressenter
• NIKK skall utgöra en kunskapsbank och en inspirationskatalog, som förmedlar aktuella aktiviteter på jämställdhetsområdet i hela Norden
• NIKK skall koordinera verställning och förmedling av komparativa studier/projekter. Eventuella forskningsuppdrag beställs av ÄK-JÄM
• NIKK skall kunna fungera som projektsekretariat i relation till den årliga handlingsplanen och samarbetsprogrammet samt stöda ordförandeskapet i genomförandet av sitt program.

Prioriteringer i 2012

Det föregår en politisk diskussion om en eventuell omläggning av NIKK till ett samarbetsorgan med start från 1.1.2012.

Den främsta prioriteringen för NIKK år 2012 kommer att vara inledningsarbete av det nya mandatet. Beroende på beslutningen av ombildningen av NIKK finns det behov för implementering av den eventuellt nya organisationsformen för NIKK.

Kontrakt-periode

Oavklarat

Kontrakt-status

Oavklarat

Økonomi

Oavklarat

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Oavklarat
Faktiske udgifter : 2.010 mill NOK

Uddannelse og forskning

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) har ansvar for NMR's samarbejde inden for områderne uddannelsespolitik, forskningspolitik og sprogpolitik, ligesom ministerrådet koordinerer NMR's samarbejde inden for områderne IT-politik og mobilitetspolitik. Uddannelses- og forskningssektoren har i 2012 en budgetramme på sammenlagt 227.642 TDKK (2011 priser). Udover dispositionsmidlerne har budgetrammen fire hovedkategorier: Politikudvikling, mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus, NordForsk og samarbejdsorganer (forskning).

MR-U prioriterer NMR's globaliseringsinitiativ højt. Ministerrådet har hovedansvar for 5 globaliseringsprojekter og bidrager til et stort antal af de øvrige globaliseringsprojekter. Projekterne omfatter hele uddannelsesområdet fra grundskole til højere uddannelse og voksenuddannelse samt forskningsområdet.

Politikudvikling
Midlerne for politikudviklingen administreres af MR-U's forskellige rådgivningsgrupper og netværk. Rådgivningsgruppernes opgaver er policyorienterede og rådgivende, men rådgivningsgrupperne har også visse operative opgaver og fungerer som arbejdsgrupper for globaliseringsprojekterne. Rådgivningsgrupperne følger gennem årlige arbejdsplaner op på MR-U's strategi for uddannelses- og forskningssamarbejdet i perioden 2011-2013, formandskabsprogrammet samt øvrige overordnede strategier samt relevante globaliseringsprojekter. Desuden rådgives EK-U/MR-U af Ekspertgruppen Nordens Sprogråd og af forskellige ad hoc arbejds- og ekspertgrupper.

Mobilitet, projekt- og netværksprogrammet Nordplus
Fra 2012 bliver næste generation Nordplus iværksat. Beslutninger om indhold og indretning på næste generation Nordplus tages af MR-U, konsulteres med de baltiske lande og lægges derefter frem på Nordisk råds session i efteråret 2011.

Nordplus programmerne er i 2010 blevet evalueret af NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning), og evalueringsrapporten findes på www.norden.org. Formålet med evalueringen var at danne grunnlag for en eventuel videreførelse af Nordplus programmerne efter 2011, samt at vurdere hvorvidt der var behov for ændringer i programmerne.

Evalueringen viser, at Nordplus er værdifuld, at Nordplus giver merværdi, og at Nordplus har eksistensberettigelse. Integeringen af de baltiske lande har været vellykket, og der er en gensidig nytteværdi af den baltiske deltagelse fra både nordisk og baltisk side.

Evalueringen peger videre på, at Nordplus er i et spændningsfelt mellem mange og øgede forventninger, og at øget kompleksitet og større bredde ofte må kompenseres gennem stærkere styring, større grad af professionalisering og bedre profilering udad. I rapporten peges der på 3 scenarier som mulige udviklingsveje for Nordplus.

Implementeringen af næste generation Nordplus vil være hovedprioritet i 2012.

NordForsk
NordForsk har en nøglefunktion i NMR's globaliseringssatsning og for at implementere det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA), som en del af det europæiske forskningsområde (ERA).

NordForsk bidrager til realiseringen af globaliseringsinitiativet Nordisk topforskning inden for klima, miljø og energi. Desuden er NordForsk aktiv i at etablere samnordiske forskningsmiljøer samt forskeruddannelse af højeste internationale kvalitet. Disse baseres på nationale forskningsprioriteringer og styrker regionens konkurrenceevne og status som videnssamfund. NordForsk skal særskilt koncentrere sin indsats, hvor landene har en international stærk position eller et særskilt strategisk motiv. Initiativerne skal udformes ud fra nationale prioriteringer, og de organisationer som finansierer den nationale forskning, skal stå for hovedparten af udgifterne, mens NordForsk først og fremmest giver speciel støtte til de samlede projekt- og programudgifter.

Samarbejdsorganer
De nordiske forskningsinstitutioner inden for MR-Us område er overført til nationalt niveau og er tilpasset værtslandets retslige forhold. Samarbejdsorganerne fremmer forskning og forskningssamarbejde inden for udvalgte specifikke fagområder.

Globaliseringsinitiativet
Uddannelse, forskning og IT er centrale og prioriterede områder i statsministrenes pressemeddelelse fra sommermødet i Punkaharju i 2007 og i Rigsgrænsedeklarationen fra april 2008. MR-U er stærkt involveret i NMR's globaliseringssatsning og bidrager med egne budgetmidler til satsningen.

MR-U har inden for forskningsområdet hovedansvar for globaliseringsprojektet Nordisk topforskning. Projektet drives i et nært samarbejde med Ministerrådet for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik (MR-NER). Ambitionen er i 2012 at støtte gennemførelsen af topforskningsinitiativet inden for energi, klima og miljø. [Tekst om interesse for et topforskningsinitiativ 2 eller videreførelse af eksisterende projekter opdateres, når afklaring foreligger].

Særlige indsatsområder inden for globaliseringsprojekterne vil være frafald for globaliseringsprojektet En god uddannelse for unge og voksne og styrkelse af kundskabstrianglen og videreførelse af Nordisk Master Programme (NMP) for globaliseringsprojektet Fremme af højere uddannelse i Norden. Hvad angår globaliseringsprojekterne Udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA og eScience vil disse to projekter blive videreført og videreudviklet i 2012.

Globaliseringsprojektet Helse og Velfærd handler om den nordiske velfærdsmodels holdbarhed og konkurrencekraft. MR-U deltager i projektet som hovedansvarlig for delprojektet Ernæring, læring og helse samt som intressent i andre delprojekter. Ambitionen for 2012 er, gennem tværgående tiltag, fortsat at fremme den helhedsorienterede indsats og derigennem bibeholde de gode rammer for de syv delprojekter frem til den fælles afslutningskonference i 2012.

Øvrige satsninger

MR-U etablerer og videreudvikler i 2012 en satsning på et fælles nordisk uddannelses- forsknings- og formidlingsinitiativ.

Også i 2012 vil der være fokus på børn og unges sprogforståelse og deres muligheder for at forstå hinanden og kommunikere med hinanden på dansk, norsk og svensk, blandt andet gennem opfølgning af Sprogkampagnen.

For at forbedre regionens muligheder for at drage nytte af globaliseringen og udvikle uddannelsessystemerne forstærkes samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Forskningssamarbejdet forstærkes og videreudvikles inden for rammen af de nye fælles godkendte retningslinjer. Uddannelses- og forskningssamarbejdet med Rusland styrkes gennem gensidig forankring, fælles finansiering og fælles prioriteringer og med sigte på en samarbejdsaftale. Inden for EUs Østersøstrategi har MR-U frem for alt givet prioritet til arbejdet med kundskabsinfrastrukturen for den 5. frihed (Baltic Ring). Arktisk samarbejde inden for uddannelse og forskning videreudvikles på basis af arbejdet i den såkaldte Arktis 8 ad hoc gruppe. Det nordiske samarbejde i Asien undersøges med tanke på om merværdien for de nordiske lande kan øges gennem eksisterende netværk. Der skal endvidere følges op på områder, som styrker det nordiske samarbejde i forhold til EU, Europarådet, OECD, UNESCO, Østersørådet (CBSS), Barentsrådet og Arktisk Råd.

Ministerrådets styrings-dokumenter

MR-U besluttede i 2010 en treårig strategi for det nordiske uddannelses- og forskningsområde i perioden 2011-2013 Kunnskap for grøn vekst og velferd. Strategien har som centralt omdrejningspunkt kundskabstrekanten, hvor samspillet mellem uddannelse, forskning og innovation skaber ny viden og ny udvikling. Strategien lægger sammen med formandskabsprogrammet og Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ grunden for det nordiske uddannelses- og forskningssamarbejde i 2012.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
MR-U		**227.642**	**227.642**	**0**	**0,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*3.528*	*3.528*	*0*	*0,0%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	3.528	3.528	0	0,0%
	Politikudvikling m.v.	*16.746*	*16.746*	*0*	*0,0%*
2-2510-1	Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)	1.622	1.622	0	0,0%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)	1.154	1.154	0	0,0%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)	1.366	1.366	0	0,0%
2-2544-1	Det nordiske sprogsamarbejde	5.262	5.262	0	0,0%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	590	590	0	0,0%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	6.752	6.752	0	0,0%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*73.097*	*73.097*	*0*	*0,0%*
2-2513-2	Nordplus	63.697	63.697	0	0,0%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.170	1.170	0	0,0%
2-2543-2	Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet	7.169	7.169	0	0,0%
2-2545-2	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	1.061	1.061	0	0,0%
	NordForsk	*108.627*	*108.627*	*0*	*0,0%*
2-3100-3	NordForsk	107.643	107.643	0	0,0%

2-3140-2	Nordisk komitè for Bioetikk	984	984	0	0,0%
	Forskning i øvrigt	*25.644*	*25.644*	*0*	*0,0%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.528	10.528	0	0,0%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	3.138	3.138	0	0,0%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.974	4.974	0	0,0%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	5.083	5.083	0	0,0%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.921	1.921	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**227.642**	**227.642**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	13.522	14.506	5,9%	6,4%
	Programlignende aktiviteter	105.307	104.323	46,3%	45,8%
	Institutioner	107.643	107.643	47,3%	47,3%
	Organisationsbidrag	1.170	1.170	0,5%	0,5%

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.528.000	3.528.000	4.510.000	84%	MR-U/EK-U

Formål

Dispositionsmidlerne anvendes til at finansiere politisk relevante projekter og initiativer særligt med henblik på opfølgning af NMR's globaliseringsinitiativer og MR-U's nye strategi i perioden 2011-2013.

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.622.000	1.622.000	1.606.000	97%	NSSs

Formål

Rådgivningsgruppen for nordisk skolsamarbeid (NSS) er et policy-, rådgivende og iverksettende organ for Nordisk Ministerråd (utdannings- og forskningsministrene). Virksomheten omfatter førskoleområdet, grunnskole og videregående opplæring (yrkes- og studieforberedende program). Samarbeidet skal bygge videre på og fremme skoleutvikling i de nordiske landene og internasjonalt, innen prioriterte områder, når det gjennom dette kan oppnås en nordisk merverdi.

Prioriteringer i 2012

Bidra til realiseringen av MR-Us strategi "Kunnskap for grønn vekst og velferd" samt følge opp prioriteringer innen skoleområdet i formannskapsprogrammet.

- Videreutvikle arbeidet for økt gjennomføring av unge i videregående opplæring og fremme god kunnskapsutvikling blant unge på tvers av utdanningssystemet, arbeids- og samfunnsliv.

- Videreføre arbeidet med å fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til lærerutdanningen.
- Bidra til å øke barn og unges forståelse av dansk, norsk og svensk.

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.154.000	1.154.000	1.142.000	95%	SVL

Formål

Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL) er policy-, rådgivende og udførende organ for Nordisk Ministerråd (uddannelses- og forskningsministrene). Virksomheden omfatter folkeoplysning, grunduddannelse for voksne, erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse i et perspektiv af livslang læring. Rådgivningsgruppen skal styrke det nordiske samarbejde om voksnes læring og den nordiske konkurrence i en globaliseret verden. Samarbejdet skal sigte på, at der opnås nordisk merværdi.

Prioriteringer i 2012

Bidrage til realiseringen af MR-U's strategi "Kunnskap for grønn vekst og velferd" samt følge op på prioriteringer i formandskabsprogrammet inden for området voksnes læring.

- Vurdere videre opfølgning af indsatsen for effektive strategier for livslang læring, herunder vejledning og rådgivning af høj kvalitet.
- Videreudvikle arbejdspladsen som læringsarena og fremme partnerskab mellem offentlige institutioner og private virksomheder.
- Fortsætte arbejdet med at fremme udviklingen af kreative og innovative kompetencer hos voksne.

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.366.000	1.366.000	1.353.000	85%	HÖGUT

Formål

Rådgivningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT) är policy-, rådgivande och verkställande organ för Nordiska Ministerådet (utbildnings- och forskningsministrarna. HÖGUT har som uppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska utbildningsgemenskapen. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor. HÖGUT eftersträvar genom sitt arbete att på bästa möjliga sätt ta tillvara de nordiska högre lärosätenas styrkor för att på detta sätt uppnå effekter som skapar ett nordiskt mervärde genom initiativ och projekt som inte ett land själv skulle kunna åstadkomma.

Prioriteringer i 2012

Bidra till realiseringen av MR-Us strategi "Kunnskap for grønn vekst og velferd" samt följa upp på prioriteringar inom högre utbildning i ordförandeskapsprogrammet.

- Arbeta med högre lärosätens relation till det omgivande samhället ionom ramen för arbetet kring kunskapstriangeln, exemeplvis kopplat till de universitetsbaserade nätverken.

- Profilera nordiska styrkepositioner inom högre utbildning.
- Stärka kopplingen mellan högre utbildning och forskning.

2-2544-1 Det nordiske sprogsamarbejde

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.262.000	5.262.000	4.194.000	96%	Nordisk Skole-samarbejde (NSS)

Formål

Denne budgetpost består af tre dele:

1) 3-årig rammekontrakt (2009-2011) og en tillægskontrakt i 2012 med Dansk Sprognævn som forvaltningsorgan om varetagelse af Nordisk Sprogkoordination og aftalte netværksaktiviteter. Nordisk Sprogkoordination har et budget på 1 MDKK pr. år. Aftalte netværksaktiviteter er nordiske aktiviteter, som varetages af Netværket for Sprognævnene i Norden med et budget på 800.000 DKK pr. år.

Overordnet skal koordinatorfunktionen bidrage til:
- At koordinere aktiviteter på sprogområdet, som ikke før blev koordineret.
- At aktører på sprogområdet får bedre kendskab til hinanden, og motiveres til at samarbejde.
- At få synergieffekt ud af samspillet mellem sprognævnene/sprogrådene samt koordineringen af Program for sprogkurser, dvs. Nordspråk, Nordkurs og De nordiske perler.
- At skabe større effektivitet i arbejdet, idet der er en tidshorisont for planlægning, og der foretages løbende opfølgning på resultater.
- At skabe kontinuitet i driften.
- At det nordiske sprogsamarbejde bliver mere synligt for omverdenen.

2) 3-årig rammekontrakt med Program for sprogkurser (2009-2011) og en tillægskontrakt i 2012 gennem grundlagsdokumentet "Nordisk mål". Program for sprogkurser består af Nordspråk (kurser for nordiske lærere på grundskoler, gymnasier og læreruddannelser), Nordkurs (kurser for nordiske universitetsstuderende i de nordisk landes respektive sprog, kultur og litteratur) og De nordiske perler (kurser for lærerstuderende i nabosprog og nabokultur.) De fire kursusgårde/institutioner Hanaholmen - kulturcentrum för Sverige och Finland, Voksenåsen og Fondet for dansk-norsk samarbeid - Lysebu og Schæffergården kaldes for de nordiske perler. Det overordnede formål med Nordisk mål er at uddanne lærere og lærerstuderende til at være i stand til at undervise i Nordens sprog og inspirere og motivere dem til at satse mere på denne undervisning. Målsætningen med Nordisk mål er at sikre bedre ressourceudnyttelse og styrket formidlingseffekt af de skolerelaterede kurser, som holdes af de tre nævnte aktører. Videre skal Nordisk mål bidrage til større synlighed og en klarere profilering af nabosprogsarbejdet og øge kompetencen indenfor dette felt. Budgettet er 3,2 MDKK pr. år.

3) 3-årig kontrakt (2009-2011) og en tillægskontrakt i 2012 vedrørende De nordiske sprogpiloter. De nordiske sprogpiloter er et uddannelsesforløb, som uddanner praktiklærer/øvelsesskolelærer til at have fokus på nabosprog og inddrager nabosprogsdimensionen i undervisningen i grundskolen. En sprogpilot er også en

ressourceperson, der kan hjælpe kolleger med at tilrettelægge nabosprogsundervisning og give gode råd om materialer og metoder. Endelig er en sprogpilot en praktikvejleder, der kan bidrage til, at nabosprogsdimensionen får en plads i de lærerstuderendes praktik. Projektet De nordiske sprogpiloter gennemføres i samarbejde med Nordisk Kulturfond og De nordiske perler. Nordisk Ministerråds bidrag er på 100.000 DKK pr. år.

Prioriteringer i 2012

Indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd skal fortsat rettes mod målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres sprogforståelse, primært forståelsen af dansk, norsk og svensk.

- Evaluering af de nye enheder på sprogområdet i Nordisk Ministerråd inden udgangen af 2012.
- Konkretisering af sprogdeklarationen.
- Undersøge hvad sprogproblemerne rent faktisk består i, således at det aspekt kan indgå i undervisningen af børn og unge (jf. Helsingforsaftalens Artikel 8).
- Udviklingen af undervisningsvenligt undervisningsmateriale, der er målrettet i forhold til kompetencemålene i de nationale læreplaner.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1) Dansk Sprognævn: 245.000 DKK. 2) Program for sprogkurser: Nordkurs 142.000 DKK, Nordspråk 75.000 DKK og De nordiske perler: 180.000 DKK. 3) De nordiske sprogpiloter: 10.000 DKK .
Faktiske udgifter : 1) Dansk Sprognævn: 241.845 DKK. 2) Program for sprogkurser: Nordkurs 142.000 DKK, Nordspråk 70.000 DKK og De nordiske perler: 180.000 DKK. 3) De nordiske sprogpiloter: 10.000 DKK.

Sekretariats-funktion

1) Dansk Sprognævn for at drive Nordisk Sprogkoordination.
2) Program for sprogkurser for at drive Nordkurs, Nordspråk og De nordiske perler.
3) De nordiske perler for at drive De nordiske sprogpiloter.

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	590.000	590.000	584.000	72%	MR-U/ÄK-U

Formål

MR-U övertog 2006 ansvaret för att koordinera NMRs IT-politik och har i tillägg ansvar för den enskiljda IT-politiken för utbildnings- och forskningsområdet. Budjetposten skall stöda MR-Us aktiviteter på ansvarsområdet.

Prioriteringer i 2012

MR-U beslöt 2011 att bedöma en formalisering av de nordiska ländernas IT-direktörers samarbete till en formell arbetsgrupp med rådgivande status. Inom IT-området drivs gemensamma projekt där nordiskt mervärde identifierats, exempelvis cloud computing och open source.

- Vidareutveckla samarbetet mellan de nordiska ländernas IT-direktörer, med syftet att ta initiativ för att stärka kunskapsutbytet mellan de nordiska länderna på IT-området samt identifiera och driftsätta gemensamma insatser med nordisk nytta, exempelvis inom cloud computing, open source och eLärande.
- Aktivt medverka till utvecklingen av kunskapsinfrastruktur för den femte friheten.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.752.000	6.752.000	6.687.000	100%	SVL

Formål

Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) blev etableret i 2005. NVL er en nordisk mødeplads, som er organiseret omkring en værtsorganisation/hovedkoordinator og nationale netværk/landekoordinatorer i alle de nordiske lande og kontaktmiljøer i de selvstyrende områder. I 2011 skal NVL følge og analysere udviklingen inden for området voksnes læring, bygge netværk, informere om nordisk samarbejde om voksnes læring, sprede resultater og erfaringer fra rapporter, projekter, udviklingsarbejder samt bidrage med underlag til SVLs arbejde (SVL er en rådgivningsgruppe under MR-U, se budgetpost 2-2520-1).

Prioriteringer i 2012

NVL skal fremme udvikling og implementering af strategier for livslang læring og kompetenceudvikling inden for forskellige områder af voksnes læring, bidrage til personlig udvikling og demokratisk deltagelse, fremme samspillet med Nordplus rammeprogram (Nordplus Voksen) samt informere struktureret og strategisk om nordisk samarbejde om voksnes læring.

- Fleksibilitet i uddannelserne, herunder øget brug af eLæring og sociale medier.
- Arbejdspladsen som læringsarena og partnerskab mellem offentlige og private virksomheder og uddannelsesinstitutioner.
- Validering af realkompetencer og vejledning i forhold til videre uddannelse og kompetenceudvikling.
- Fremme udvikling af kreative og innovative kompetencer i uddannelserne.

Ledelse og adm.

Faktiske udgifter:
3.550.000. NVL drives af 1 heltidsansat person og 10 deltidsansatte personer i landene og selvstyrende områder. Ressourcen anvendes helt overvejende til faglig ledelse og faglig udvikling. Værtsorganet har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at mindst 85 % går til faglige opgaver.

Planlagte udgifter:
De samlede udgifter til værtsorganet er 3.550.000. NVL drives af 1 heltidsansat person og 10 deltidsansatte personer i landene og selvstyrende områder. Ressourcen anvendes helt overvejende til faglig ledelse og faglig udvikling. Værtsorganet har ikke registreret tidsforbruget, men det skønnes, at mindst 85 % går til faglige opgaver. På det grundlag skønnes de samlede administrative udgifter til 425,5 TDKK.

Sekretariats-funktion

Vox, nationalt fagorgan for kompetencepolitik, Oslo.

Mobilitets- og Netværksprogrammer

2-2513-2 Nordplus

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	63.697.000	63.697.000	63.079.000	100%	MR-U

Formål

Nordplus er Nordisk ministerråds største udanningsprogram innenfor livslang læring.

Programmene består av Nordplus Rammeprogram der de baltiske landene Estland, Latvia og Litauen fra 2008 deltar på likefot med de fem nordiske landene Norge, Sverige, Danmark, Island og Finland samt Grønland, Færøyene og Åland. Rammeprogrammet inneholder en tverrsektoriell (horisontal) del og 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring.

Assosiert til rammeprogrammet finnes Nordplus Nordiske Språk og Kulturprogrammet som kun har nordisk deltakelse.

Nordisk ministerråd skal i 2011 beslutte neste generasjon Nordplus fra 2012. Dette arbeidet pågår, og det vil bli lagt frem som Ministerrådsforslag til Nordisk råd sesjon. Videre skal det inngås avtaler med hvert av de baltiske landene Estland, Latvia og Litauen.

Når neste generasjon Nordplus er besluttet, vil teksten i budsjettboken bli oppdatert.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 8.377.460
Faktiske udgifter : 6.300.212

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.170.000	1.170.000	1.159.000	100%	Styret for NSU

rmål

NSU:s huvuduppgift är att främja det nordiska samarbetet inom forskning genom att stärka den vetenskapliga idé- och nätverksutvecklingen inom tvärfackliga områden, som ännu inte har resulterat i etablering av samnordiska forskningsprojekt. Verksamheten består i att deltagare från olika fackområden, yrken, generationer, institutioner och språk samlas runt gemensamma studier knutna till interdisciplinära problemställningar.

NSU grundades i 1950 och är i dag strukturerad som en svensk ideel organisation, där jf. en årlig projektkontrakt stöds med ett verksamhetsbidrag från NMR. NMR täcker pt. ca. 80 % av de aktuella intäkterna; resten betalar deltagarna. NSU har inga ansatta.

Prioriteringer i 2012

NSU vill fortsätta att utveckla sin kärnverksamhet, dvs. arbetet i studiekretsarna, som håller sina respektive vintersymposier och en gemensam nordisk sommarkonferens, och den tillhörande informations- och publikationsverksamheten.

- Planera sommarkonferenser för 2013 och 2014.

- Stöda det löpande akademiska arbetet i 8 studiekretsar: företa 8 vintersymposier,
- 1-2 ad hoc symposier för i allt ca. 150 deltagare och arrangera en stor gemensam samnordisk och internationell sommarkonferens med minst 150 deltagare.
- Publicera böcker och sända 5 elektroniska nyhetsbrev.

2-2543-2 Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	7.169.000	7.169.000	7.099.000	99%	MR-U

Formål Se budgetpost 2-2513-2.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 828.540
Faktiske udgifter : 795.040

2-2545-2 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.061.000	1.061.000	1.051.000	100%	Samarbejds-nævnet for Nordenundervis-ning i Udlandet

Formål Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. Færøerne, Grønland og Åland er ikke en del af netværket. SNU har sit mandat fra Nordisk Ministerråd, og er også et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er, at bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter udenfor Norden og at tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner i og udenfor Norden.

Prioriteringer i 2012 Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet bevilger støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer som underviser i nordiske sprog ved udenlandske universiteter. Samarbejdsnævnet afholder faglige regionale konferencer for lektorerne og arrangerer symposier og foredrag ved universiteter i aktuelle indsatsområder samt foretager større regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem Nordenunderviserne og institutionerne.

- Afholde en lektorkonference i Caen (Frankrige, Spanien, Italien) og uddele bevillinger til lektorinitiativer fra 'lektorpuljen'.
- Fortsætte Nordamerikasatsningen.
- Undersøge nye satsningsområder globalt og eventuelt følge op på tidligere satsninger i Asien (Indien).

Ledelse og Planlagte udgifter:

adm. Faktiske udgifter : 100.000 DKK

Sekretariats-funktion Afklares i løbet af 2011.

Nordforsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
NOK	117.003.000	117.003.000	115.302.000	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	107.643.000	107.643.000	96.854.000		

Formål

NordForsks overordnede mål er i henhold til statuttene å bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon, og på den måten styrke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levekår.

NordForsk har som hovedoppgave å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene i spørsmål om forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet gjennom å være en kompetent og effektiv samordner og aktør innen policyutvikling og forskningsfinansiering.

Prioriteringer i 2012

Den överordnade prioriteringen år 2012 är att vidareföra implementeringen av NordForsks strategi 2011-2014 inom de fem satsningsområden som definierats för strategiperioden: forskningsfinansiering, infrastruktursamarbete, forskningspolitik, Norden-EU relationer samt kommunikation. Detta innebär större fokus på samarbete och relationsbyggande med våra viktigaste samarbetspartner på nationell, nordisk och europeisk nivå så att vi säkrar en god förankring av våra aktiviteter och ett effektivt utnyttjande av våra resurser. Också andra strategi- och evalueringsprocesser som genomförts i 2010/2011 bildar viktiga ramar för NordForsks verksamhet år 2012 och framöver, framför allt evalueringen av NordForsk samt översynen av nordiskt forskningssamarbete.

Inom satsningsområdet forskningsfinansiering har NordForsk genomfört evaluering och vidareutveckling av sin portfölj av finansieringsinstrument för att optimera stödet till forskning och forskarutbildning där ett nordiskt samarbete har förutsättningar att bidra till ett betydligt mervärde. Som resultat har NordForsk reducerat antalet finansieringsinstrument samtidigt som instrumenten vidareutvecklats, så att de i ännu högre grad skapar förutsättningar för att uppnå målsättningen om att bidra till mervärde genom stöd till nordiskt forskningssamarbete.

I linje med denna utveckling kommer NordForsk i åren framöver att prioritera nordiska globaliseringsinitiativ som NordForsk är involverat i samt andra större samfinansierade satsningar som NordForsk iverksätter i samarbete med forskningsfinansiärerna i länderna och med NMR.

Särskild fokus kommer fortsättningsvis att vara riktad på vidareutveckling av Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö (TFI) samt omhändertagande av sekretariatsfunktionen för TFI tillsammans med Nordiskt Innovationscenter och Nordisk Energiforskning och genom detta också vidareutveckling av samarbetet med dessa två institutioner.

En betydande prioritet år 2012 kommer att vara den vidare utvecklingen och administrationen av globaliseringsinitiativet innanför eScience, som igångsatts år 2011. Detta kommer att innebära finansiering av de aktiviteter inom programmet som utlysts år 2011 samt vidareutveckling av initiativet. Globaliseringsinitiativet eScience satsar på forskning på klimatändringar och hälsa/sociala förutsättningar för hälsa. Målet är att utveckla metoder och verktyg innanför dessa forskningsområden. Också forskarutbildning inom eScience kommer att prioriteras.

Ett annat prioriterat program år 2012 är det gemensamma nordiska initiativet för utbildningsforskning och förmedling 2011-2014 där det tas sikte på att igångsätta de första projekten våren 2012. Programmet har som mål att stärka Nordens position inom utbildningsforskning, samt bidra till en mer kunskapsbaserad politik för utbildningssektorn i de nordiska länderna genom att belysa problemställningar med betydlig samhällsmässig relevans och göra resultaten kända för ett brett spektrum av intressenter i Norden och internationellt.

Ytterligare en tung satsning år 2012 är igångsättandet av nya nordiska spetsforskningsprogram, sk. "Nordic Centres of Excellence" (NCoE). Dessa program, som också kallats flaggskeppen inom nordiskt forskningssamarbete, erbjuder de bästa nordiska forskningsmiljöerna inom högt prioriterade områden flerårig toppfinansiering av samarbetskostnader såsom nätverk, gästforskare, forskarutbildning, samt även public-private partnerships. Genom samordning av de bästa nationella forskningsmiljöerna inom utvalda områden lyfts underliggande nationella investeringar till att producera nordiska synergier och bidrar på detta sätt också till att lyfta den nordiska forskningens kvalitet och synlighet internationellt. NordForsk tar sikte på igångsättande av ett nytt NCoE program inom Hälsa och Välfärd år 2012. Detta initiativ bygger på rekommendationer från ett antal parallella planläggningsprocesser och implementeras i nära dialog med de nationella stakeholders och NMR.

NordForsk kommer från och med år 2012 att prioritera större finansiella insatser för att främja det nordiska samarbetet inom forskningsinfrastruktur. Detta innebär år 2012 bland annat en vidareutveckling av Joint Nordic Use of Research Infrastructure-programmet samt centrala infrastruktursatsningar inom globaliseringsinitiativet för eScience samt det nya NCoE-programmet inom hälsa och välfärd.

Samtliga större satsningar inom forskningsfinansiering är samfinansierade program med nationella och nordiska forskningsfinansiärer där NordForsk administrerar en gemensam programbudget (enligt sk. "common pot"-princip). Från och med år 2012 planläggs nya större finanseringsinitiativ i tät dialog med forskningsfinansiärer och NMR och baseras främst på den landskapsanalys som NordForsk igångsatt år 2011 och som skall bidra till att kartlägga det nordiska forskningslandskapet, styrkepositioner och samarbetspotential. Det kontinuerliga arbetet med landskapsanalysen är en av de centrala prioriteringarna inom satsningsområdet forskningspolitik även år 2012. NordForsk skall vara en viktig

och relevant aktör inom policyfrågor bland annat genom att producera strategiska analyser. Ambitionen är att tillrättalägga en god interaktiv utveckling av nationell och nordisk forskningspolitik. Detta görs i tätt samarbete med bl.a. Nordiska ministerrådet och andra centrala forskningspolitiska aktörer.

Förutom den årliga landskapsanalysen prioriteras år 2012 också en vidareföring av NordForsks koordineringsinstrument NORIA-net, som år 2011 utvecklats till ett centralt instrument för att identifiera potentiella framtida nordiska satsningar. NORIA-net instrumentet togs i bruk år 2007 för att bidra till ökt samarbete mellan nationella forsknings- och innovationsfinansiärer inom olika tematiska områden och har också gett konkreta resultat i form av gemensamma nordiska och även nordisk-baltiska forsknings- och innovationsprogram som bygger på samfinansiering enligt common pot – principen. Den strategiska utvecklingen av NORIA-net instrumentet syftar till att mer effektivt kunna bruka det som policyinstrument och rådgivande organ i planläggningen av framtida samnordiska satsningar inom forskningspolitik och forskningssamarbete.

NordForsk bidrar også til stärkt samordning av nordiskt forskningssamarbete genom samarbete med olika sektoraktörer. Detta gör vi bl.a. genom att ivarata sekretariatsfunktionen for Nordiskt Kontaktorgan för Jordbruksforskning (NKJ), globaliseringsinitiativet' "Klimaeffekter på primærnæringene – effekter og tiltak" som bägge organisatoriskt hör under MR-FJLS, och Nordisk Samarbetsnämnd för Naturvetenskaper (NOS-N) som ägs av de nationella forskningsråden, samt genom att administrera och koordinera nordiske samfinansierade forskningsprogram, som beskrivet ovan.

Internationellt och europeiskt forskningssamarbete blir allt viktigare för de nordiska länderna de kommande åren. NordForsks ambition är att stärka den nordiska forskningens roll i utvecklandet av ett konkurrensduktigt ERA. Överföring av goda erfarenheter från nordiskt forskningssamarbete till den europeiska forskningsarenan är ett viktigt tilltag för att uppnå detta. NordForsk arbetar för att stärka nordiskt forskningsdeltagande i EUs forskningsaktiviteter, och för att skapa goda synergier mellan nationella, nordiska och europeiska forskningsinitiativ. I dette ligger också utveckling av gemensamma nordiska forskningsinitiativ/program med en gemensam nordisk dimension. Utvecklingen av EUs kommande forskningssatsning efter FP7 (FP8 eller "Common Strategic Framework for Research and Innovation Funding"), kommer att följas tätt och NordForsk värderar möjligheterna för att utveckla samnordiska bidrag till detta arbete.

NordForsk satsar på en ökad synlighet av gemensamma nordiska forskningssatsningar genom implementering av ny kommunikasjonsstrategi, bl.a. upprätthållande och vidareutveckling av den nya webbsidan nordforsk.org, som lanserades år 2011, produktion av nytt fotomaterial och film för att visualisera NordForsks aktiviteter och deras resultat, samt bruk av sociala medier. NordForsk initierar ett nätverk av kommunikationsledare från nationella och nordiska intressenter för att samordna gemensamma intressen. ESOF (EuroScience Open Forum) i juli är en viktig arena for å synliggöra gemensamma projekt i det nordiska forskningssamarbetet.

Kontrakt-periode 2007-2009. Kontrakten er prolongeret for 2010 og 2011.

Kontrakt-status	Ny kontrakt for 2012 er under udarbejdelse.
Økonomi	Inga anmärkningar
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 4,5 MNOK. Faktiske udgifter : 3,7 MNOK.

2-3140-2 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	984.000	984.000	975.000	97%	Nordisk kommitté för bioetik

Formål Nordisk kommitté för bioetik, som tillsattes 1989, har som uppgift att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem. Kommittén skall också främja nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

Prioriteringer i 2012 Kommittén kommer att evalueras under 2011, vilket kan påverka prioriteringarna för 2012. Kommittén har dock för avsikt att prioritera följande områden:

- Miljöetik med anknytning till djurhållning och djurrät och offentlig hälsovård och dess etiska aspekter.
- Uppmärksamma barnperspektivet inom biomedicinsk forskning och biobanker.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Utgifterna för 2012 förväntas vara ungefär desamma som för 2011, vilket innebär totala utgifter på cirka 950 000 DKK och administrativa utgifter på cirka 185 000 DKK.
Faktiske udgifter : De administrativa utgifterna för 2010 var 24 850 € (DKK 184.884 med NMR kurs 7,44). I denna summa ingår kostnader för sekreterare och overhead. De totala utgifterna för 2010 uppgick till 127 535 € (DKK 948.860 med NMR kurs 7,44).

Sekretariats-funktion Kommitténs förvaltning sköts på basen av ett avtal med NMR av Vetenskapliga samfundets delegation, Helsingfors.

Forskning i øvrigt

2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	10.528.000	10.528.000	10.426.000	100%	Styret för NORDITA

Formål Ägarskapet för Nordita blev år 2007 överfört till Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och Stockholms Universitet (SU) i Sverige. Från år 2007 är Nordita ett samarbetsorgan under NMR. Norditas främsta uppgift är att främja forsknings- och

utbildningsverksamhet i Norden, samt att utföra grundforskning på högsta internationella nivå inom teoretisk fysik. För att uppnå detta bedriver institutet förutom grundläggande forskning vetenskaplig programverksamhet med 1-2 månaders perioder av intensiv forskning kring konkreta frågor med stort nordiskt deltagande, ett stipendiatprogram för unga forskare främst från Norden och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhällelig betydelse. En evaluering av Nordita utfördes i april 2009 och ett nytt kontrakt mellan NMR och KTH/SU är förhandlat för perioden 2010 – 2013.

Prioriteringer i 2012

Nordita prioriterar verksamheter som bidrar till att stärka forskningen inom teoretisk fysik i Norden. I detta ingår grundforskning, programverksamhet, stipendie- och gästforskarprogram samt forskarskolor. Nordita har följande prioriteringar under året:

- Att genomföra forskning på högsta internationella nivå inom ett brett spektrum av teoretisk fysik.
- Att fullfölja en rekrytering av en assistant professor i den kondenserade materiens teori. En tjänst inom detta område förväntas bli ledig under slutet av 2012.
- Att genomföra särskilda vetenskapliga program som täcker ett brett urval av vetenskapliga områden. Under 2012 är följande vetenskapliga program planerade: "Exact Results for Gauge-String Dualities", "Dynamics of Biomolecular Processes", "Biology and Physics of Information Processing", "Origin of Mass 2012", "Topological States of Matter", "Spin-Related Phenomena in Mesoscopic Transport", "The Holographic Way", och "Differential Rotation and Magnetism across the HR Diagram".
- Att genomföra ett antal specialiserade konferenser och workshops inom teoretisk fysik och närstående områden. Några av dessa är anslutna till ett vetenskapligt program medan andra är fristående.
- Nordita Winterschool on Theoretical Physics, en forskarskola för doktorander och unga forskare främst från Norden, kommer att hållas under två veckor i januari 2012. Årets ämnesområde är teoretisk högenergifysik. Nordita planerar också att genomföra Nordita MasterClass, en kortare sommarskola för fysikstuderande på grundnivå, under sommaren 2012.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Det förutses ingen ändring av de administrativa kostnaderna under 2012 jämfört med 2011, vilket innebär administrativa kostnader på omkring 4,3 MSEK (cirka 3.27 MDKK).
Faktiske udgifter : De faktiska totala utgifterna för 2010 var 33 431 289 SEK (DKK 25 407 779 med NMR kurs 0,76). De administrativa kostnaderna var 4 349 000 SEK (DKK 3 305 240 med NMR kurs 0,76).

Sekretariats-funktion

Kungliga Tekniska Högskolan.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.138.000	3.138.000	3.107.000	100%	Styret for NIfS

Formål

Ejerskabet for Nordisk institutt for sjørett (NIfS) blev overført til Universitet i Oslo (UiO) i 2004. NIfS er nu et samarbejdsorgan under NMR.

Nordisk institutt for sjørett (NIfS) skal fremme forskning og undervisning i de nordiske land i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett og beslektede fagområder. NIfS skal videre opprettholde en høy kompetanse i alminnelig formuerett. NIfS skal innen sine fagområder drive forskning og forskerutdanning, tilby undervisning og videreutdanning, utgjøre et internasjonalt kompetansesenter, utvikle internasjonalt samarbeid og sikre forskningsformidling.

Prioriteringer i 2012

NIfS har i sin virksomhet først og fremst fokus på å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innen rammene for sitt mandat. På grunn at rettens økende grad av internasjonalisering får imidlertid aktiviteten på instituttet også en mer globalisert innretning.

- Forskning knyttet til sikkerhet og ansvar innenfor skipsfarts, offshore- og energisektoren. Dette inkluderer fokus på nordområdene og til Østersjø-/Baltikumområdet og spørsmål knyttet til miljøutslipp fra skip.
- Forskning innen energi-, klima- og miljørett med fokus på globaliserings- og klimaspørsmål.
- Forskning knyttet til kontrakter i skipsfarts-, off shore- og energisektorn, herunder en rekke ulike typer av kontrakter knyttet til skip, offshoreinstallasjoner, transport og energi. Særlig fokus rettes nå mot multimodale transporter og energioptimal transport.
- Forskning innen energimarkedsrett dvs. reguleringen av henholdsvis gassmarkedet og kraftmarkedet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samman som föregående år.
Faktiske udgifter : 1.639.000 NOK för år 2010. (avser adm kostnader i förhållande till totala intäkter)

Sekretariats-funktion

Universitetet i Oslo.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	4.974.000	4.974.000	4.925.000	100%	NIAS styre

Formål

NIAS blev indlejret på Københavns Universitet i 2005 og er nu et samarbejdsprogram under Nordisk Ministerråd. NIAS arbejder i et nordisk konsortium sammen med Københavns Universitet (KU) som hovedpartner og værtsinstitution og

medlemsinstitutionerne i Nordic NIAS Council (NNC). NIAS samarbejder med KU om implementering af dets strategiske satsning på Asien området, Asia Dynamics Initiative.

NIAS er et uafhængigt nordisk forsknings- og serviceinstitut, som genererer og kommunikerer indsigt i Asiens moderne samfundsudvikling set i en historisk og kulturel kontekst. NIAS dækker hele Asien.

NIAS aktiviteter omfatter:
- Grundforskning og anvendt forskning.
- Egen videnskabelig publikation gennem etablerede publikationskanaler samt nordisk og international videnskabelig publicering på eget forlag, NIAS Press.
- Støtte til forskeruddannelse i de nordiske lande og undervisning på Master og PhD-niveau.
- Arbejdsstipendier for Master og PhD studerende, NIAS SUPRA Programme
- Informations- og biblioteksservice i det nordiske område, NIAS LINC – NIAS Library and Information Centre.
- Intellektuel udveksling og støtte til nordiske landespecifikke og tematiske netværk.
- Samarbejde med Nordisk Ministerråd (NMR) omkring udvikling af øvrige aktiviteter i Asien og NMR's globaliseringsstrategi, hvor udvikling af relationer til Asien vil spille en rolle.
- Konsulentarbejde og rådgivning for NMR.

Gennem samarbejde med NNC, 23 nordiske universiteter og forskningsinstitutioner, bidrager NIAS til koordinering, konsolidering og ekspansion af Asienstudier i de nordiske lande.

Prioriteringer i 2012

NIAS prioriterer aktiviteter, som gavner NMR, Nordic NIAS Councils medlemmer samt Københavns Universitet. Prioriteringerne er fastlagt i NIAS Strategi 2008-2012.

- Forskningen fokuserer på Asiens rolle i og indvirkning på en globaliseret verden.
- Et nyt prioriteringsområde er komparative studier, Asien / Norden.
- Post Doc Introduktionsstipendier tilbydes til unge nordiske asienforskere.
- Servicering af medlemmerne i Nordic NIAS Council i deres eget miljø skal styrkes.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Inga förändringar.
Faktiske udgifter : 1.401.000 DKK .

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfuntionen ligger på NIAS. Regnskab/finansiel styring og IT-ydelser sker i samarbejde med Københavns Universitets administation.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.083.000	5.083.000	5.033.000	100%	Styret i NORDVULK

Formål

NORDVULK er et nordisk forskningscenter indenfor emnet vulkanologi. Centeret er

idag en integreret del af det Geovidenskabelige Institut på Islands Universitet. NORDVULK's formål er at opretholde et nordisk kompetencecenter indenfor forskning i vulkanologi og relaterede emner, herunder at vejlede og uddanne yngre nordiske forskere indenfor feltet, således at den faglige ekspertise indefor disse emner opbygges/opretholdes i de nordiske lande. NORDVULK udbyder hvert år 5 stillinger til yngre nordiske forskere samt PhD studerende. Forskning udført på NORDVULK publiceres i internationale tidsskrifter og præsenteres på både nordiske og internationale konferencer. Desuden stræber NORDVULK efter at afholde årlige sommerskoler med nordisk deltagelse ("graduate" niveau), hvor der sættes fokus på varierende emner indenfor vulkanologi.

Prioriteringer i 2012

Første prioritet er at opretholde og udvikle NORDVULK's virksomhed indenfor både vulkanologisk forskning på internationelt niveau, samt uddannelse af yngre nordiske forskere og PhD studerende.

- Udbygning af de årlige sommerskoler, med en nordisk sommerskole på "undergraduate" niveau, for derigennem at styrke forbindelser indenfor det nordiske vulkanologiske netværk, samt udbrede kendskab og interesse for NORDVULK's stipendiat program. Dette var ligeledes en prioritet i 2010, men måtte udskydes på grund af presserende opgaver i forbindelse med udbruddene i Eyjafjallajökull vulkanen i 2010.
- Understøtte den internationale synlighed NORDVULK fik under Eyjafjallajökull udbruddene i 2010 som et nordisk kompetencecenter i vulkanologi, gennem yderligere udbygning og forstærkning af internationalt samarbejde, diverse PR aktiviteter i form af forelæsninger, fornyelse af hjemmesiden, samt repræsentation af NORDVULK ved relevante offentlige møder.
- Øget kommunikation med NMR om nuværende samt kommende aktiviteter, og nye muligheder indenfor det Nordiske samarbejde.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrative omkostninger for 2012 forventes at være i samme størrelsesorden som i 2010.
Faktiske udgifter : De administrative omkostninger for 2010 var 8.721.000 ISK (348.840 DKK med NMR kurs 0,04)

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen udføres af Islands Universitet.

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.921.000	1.921.000	1.902.000	100%	Styret for Samisk Høgskole

Formål

Eierskapet for Nordisk Samisk Institutt (NSI) blev i 2004 overført til Sámi allaskuvla - Samisk høgskole. NSI er nu et samarbejdsorgan under Nordisk Ministerråd (NMR). Høgskolen skal produsere og effektivt formidle kvalitetsmessig god forskning som møter kunnskapsbehov og kunnskapsutfordringer i det samiske samfunn, øke kunnskapen om og forståelsen for samiske forhold og samenes situasjon som minoritet og urfolk i samfunnet generellt, i Norden og internasjonalt.

Prioriteringer i 2012

Videreføring av det 4-årige forskningsprogrammet "Samisk forskning for det samiske samfunn". Programmet omfatter primært forskning innen områdene:

- Samiske språk- og litteraturforskningsprosjekter og prosjekter spesielt rettet mot sørsamisk og lulesamisk språk.
- Videreutvikling av samisk som vitenskapsspråk, spesiell innen fagområdene språkforskning, humaniora, pedagogikk og urfolksforskning.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som tidigare år.
Faktiske udgifter : 1.540.928 NOK för år 2010.

Sekretariats-funktion

Sekretariatetsfunktionen for Nordisk Samisk Institut (NSI) er samorganisert med Samisk høgskoles øvrige virksomhet.

Social- og Helsepolitik

Generel Indledning

Generelt om Ministerrådet

De nordiske regeringers samarbejde inden for social- og sundhedssektoren ledes af Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S). Social- og sundhedssektoren har i 2012 en budgetramme på 37.741 TDKK (2011 priser). Budgetrammen dækker projektmidler og samarbejdsorganer på social- og sundhedsområdet samt institutionerne Nordens Velfærdscenter (NVC) og Nordisk højskole for folkehelsevidenskab (NHV). NHV er finansieret direkte fra landene, men er ellers underlagt samme vilkår som institutioner finansieret af Nordisk Ministerråd.

Det nordiske samarbejde på social- og sundhedsområdet er baseret på fælles vurderinger, som er koncentreret om udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et Europæisk/globalt perspektiv, her under fjernelse af grænsehindringer mellem de nordiske lande. Endvidere koncentreres samarbejdet om udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder samt udvekslingen af national information og erfaring.

Globaliseringsinitiativet
Social- og sundhedsministrene går aktivt og engageret ind i det nordiske globaliseringsarbejde og lægger vægt på den videre udvikling af en bæredygtig nordisk velfærdsmodel. MR-S er stærkt engageret i Nordisk ministerråds globaliseringsinitiativ om sundhed og velfærd, hvor fokus ligger på den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurrencekraft. Under 2012 er målsætningen fortsat at fremme den helhedsorienterede indsats via de tværgående mekanismer for at på den måde beholde de gode rammer for de syv delprojekter frem til afslutningskonferencen i slutningen af året. MR-S har hovedansvar for to af initiativets syv delprojekter som er koncentreret om: (1) inklusion af svage grupper på arbejdsmarkedet samt (2) sundhedsfremme og forebyggelse. MR-S bidrager som interessent til de resterende fem delprojekter. NHV og NVC bidrager i realiseringen af globaliseringsinitiativet som forvaltningsorgan til de to delprojekter under MR-S.

Det prioriterede tema for sektorens projektmidler
Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats besluttede MR-S på dets møde i juni 2010, at sektorens projektmidler for perioden 2011 til 2012 koncentreres om temaet "Tidligt forebyggende indsatser over for familier, som af forskellige årsager er i risiko for social marginalisering". De største udfordringer på området er sikring af en større inddragelse af civilsamfundet og frivillige organisationer i den forebyggende indsats samt sikring af en intensiv og effektiv tværfaglig indsats med samarbejde på tværs af institutioner. En tværfaglig indsats skal sikre fokus på problemløsning i forhold til at yde helhedsorienterede indsatser over for familier. I perioden 2011-2012 skal 5.000 TDKK (2011 priser) af sektorens projektmidler disponeres til dette tema. NVC er projektansvarlig og modtager faglig sparring fra en nordisk følgegruppe om prioritering og implementering af beslutningen.

Samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel
Nordisk ministerråd har den 17. februar 2011 vedtaget en fokuseret indsats mod

menneskehandel gennem et samlet program til bekæmpelse af menneskehandel. Programmet vil have en samlet volumen på 3,9 mio. DKK og er et samlet initiativ med fem delprojekter, som skal fremme en helhedsorienteret indsats mod menneskehandel på tværs af ministerråd med henblik på at fremme koordinering og videndeling på tværs af lande. Programmet har særligt fokus på sociale aspekter af menneskehandel og skal forstærke en regional platform for samarbejde i Norden og med vores nabolande inden for den nordlige dimensions region, herunder Den Nordlige Dimensions Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende (NDPHS) og med andre internationale partnere som Council of the Baltic Sea States (CBSS).

Øvrige satsninger
De nordiske lande fortsætter at fokusere på udvikling af de nordiske sundhedssystemer. Målet er at placere Norden som foregangsregion på disse felter og samtidig imødekomme globaliseringsudviklingen på sundhedsområdet.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Samarbejdsprogram
Det nordiske social- og sundhedspolitiske samarbejde bygger på et samarbejdsprogram gældende fra 2009. Der er tale om et overordnet politisk dokument, som komplementeres af formandskabets prioriteringer, og det der besluttes af MR-S og EK-S.

Kerneområdet "Nordisk velfærdsinnovation"
MR-S har i juni 2007 prioriteret at sætte øget fokus på globaliseringens konsekvenser og muligheder i et social- og sundhedsmæssigt perspektiv.

Strategien for anvendelse af projektmidler
Projektstrategien er et vigtigt led i udmøntningen af centrale prioriteter for social- og sundhedsministrenes samarbejdsområder. Projektstrategien skal sikre at projektmidler anvendes effektivt, fokuseret og koncentreret om større projekter.

Samarbejdsaftale mellem NMR og Skt. Petersborg
En tværsektoriel rammeaftale med Skt. Petersborg om samarbejde indenfor social, sundhed og ligestillingsområdet, herunder indsatser mod menneskehandel.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

Globalisering og den nordiske velfærdsmodel
EK-S godkendte i 2010 projektrammerne for: (1) Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet i lyset af den globale finanskrise (6.000 TDKK) - udføres af NVC. (2) Sundhedsfremme og forebyggelse (4.500 TDKK) - udføres af NHV. Begge projekter har under 2010 implementeres efter planen.

Fokus i projektet "Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet i lyset af den globale finanskrise" har i 2010 ligget på kortlægnings- og analysearbejde knyttet til temaet ungdom og funktionshæmmede. I projektet "Sundhedsfremme og forebyggelse" har det i 2010 primært pågået et udviklingsarbejde sammen med forældre, børnehavepersonale og forskere i et godt stillet område og et mindre godt stillet område i Göteborg. Delprojekterne medvirkede i det fælles kick-off seminar som blev arrangeret i august 2010.

Sektorens projektmidler
MR-S koncentrerede sektorens projektmidler for 2009-2010 til en satsning på området for psykisk helse hvor NHV var forvaltningsorgan. En nordisk ekspertgruppe om psykisk helse identificerede i 2010 følgende områder, hvor en fælles nordisk indsats ville kunne understøtte de enkelte nordiske landes nationale indsatser for styrkelse af den psykiske helse: (1) børn og unges psykiske helse (2) arbejdsliv og psykisk helse (3) ældres psykiske helse (4) primærsektoren (5) bruger- og pårørendeindflydelse og (6) frivillighed og tvang. Ekspertgruppen foreslå også at NMR i samarbejde med WHO tager initiativ til mellemstatsligt møde.

Øvrige satsninger
De nordiske lande har i de sidste år fokuseret på udvikling af de nordiske sundhedssystemer. Målet er at placere Norden som foregangsregion og imødekomme udviklingen på sundhedsområdet.

I juni 2010 drøftede MR-S merværdien af et fortsat nordisk samarbejde i forhold til den tiltagende centralisering og specialisering af de nordiske landes sundhedsvæsener. Ministrene besluttede at fortsætte diskussionen i 2011 efter at en nordisk ekspertgruppe om "højtspecialiseret behandling i sundhedsvæsenet" behandlet emnet. Ekspertgruppen har fået 425.000 DKK til arbejdet.

Kvalitetsudvikling og patientsikkerhed har en central plads i sundhedsvæsenet i Norden. I 2007 iværksatte MR-S fire projekter med formålet at kortlægge, videreudvikle og "styrke fællesnordisk kvalitetsmåling og monitorering i relation til specifikke sygdomme og tilstande, mund- og tandpleje, patientsikkerhed, samt patientoplevet kvalitet". I 2010 anbefalede styregruppen i en rapport fortsat nordisk samarbejde. Projektet har fået 1.800 TDKK (2008-2010), heraf 330.000 DKK i 2010.

I 2010 har "eHälsoforum" fokuseret på opfølgning af arbejdet med e-recept i Norden. eHälsoforum fik allokeret 300.000 DKK i 2010.

MR-S besluttede i 2008 at Norden skulle gennemføre en vurdering af samarbejde om "kliniske studier". I 2010 har EK-S nedsat en arbejdsgruppe som ser på dette. Gruppen har fået allokeret 400.000 DKK.

NVC har i 2010 lavet en "kundskabsopsummering om unge og rusmidler" og fået allokeret 300.000 DKK.

Samarbejde med nabolandene
Nordiska ministerrådets insatser har fokuserat på sociala problemställningar relaterat till utsatta barn och unga och deras familjer, människohandel samt HIV/AIDS. Den förebyggande insatsen har fortsatt varit en viktig dimension i insatserna, liksom fokus på kapacitets- och kompetensuppbyggning på myndighets- och NGO-nivå och det att främja tvärgående samarbete mellan sociala myndigheter, polis och NGO:er. I 2010 har de konkreta insatserna främst koncentrerat sig om utvecklingen av sociala servicecenter i medborgares närmiljö samt insatser mot barn och unga som riskerar att bli offer för människohandel.

Ministerrådets aktiviteter har bidragit till att vidareutveckla det nordisk-ryska

samarbetet, inte minst genom att facilitera kunskapsdelning som främjat politikutveckling på området.

Under 2010 har konferensen "Stop Trafficking and Stand for Health" genomförts i Riga. Målet var att tydliggöra betydelsefulla problemställningar, samt att komma med förslag på hur det nordiska och baltiska hälsoväsendet kan arbeta med att minska hälsokonsekvenserna för trafficking-offer.

Samarbetet under Den Nordliga Dimensionens Partnerskap på social- och hälsoområdet har lett till ett stärkt regionalt samarbete samt kunskapsdelning på området. Nordiska ministerrådet har arbetat aktivt i partnerskapet och partnerskapets expertgrupper med målet att främja ett reellt partnerskap mellan involverade länder, task force och internationella organisationer, bland annat via konkreta samarbetsprojekt inom den nordliga dimensionens region med speciellt fokus på ursprungsbefolkningar och främjande av hälsa. Ett annat fokusområde är HIV och AIDS (förebyggande och behandling).

Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR)
NHR blev evalueret i 2009. Evalueringen viste, at det eksisterer et værdifuldt fællesskab på Handikapområdet i Norden, men at NHR har haft begrænset politisk gennemslagskraft. Der er i 2010 blevet sat i gang en proces, hvor evalueringsrapporten bliver fulgt op med henblik på at beslutte hvilke tiltag, der skal sættes i gang for at imødekomme evalueringsrapportens anbefalinger. Et udvalg har i 2010 fået i mandat at vurdere det fremtidige nordiske samarbejde på området. Udvalget har begyndt en proces, hvor de vurderer hvilke tiltag der er vigtigst, for at sikre spørgsmål om handikap og personer med nedsat funktionsevne, en plads i samfundet. Processen fortsætter i 2011.

Nordens Velfærdscenter (NVC)
NVC, oprettet i 2009, er hovedorgan for at fremme udviklingen på det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder. NVC har i 2010 fortsat haft stort fokus på at få institutionen til at fremstå som en samlet organisation. Effektivisering af administrative funktioner har ligeledes været i fokus. En betydelig bevægelse er sket frem mod at NVC fremstår som en samlet organisation.
NVC har i 2010 gennemført et stort antal aktiviteter på kontraktens syv indsatsområder. Centralt for arbejdet har været elementer som nordisk nytte, globalisering og den demografiske udvikling. Derudover har brug af ny teknologi, brugermedvirkning, forebyggelse og tidlig intervention samt hele inkluderings/ekskluderingsproblematikken været centralt element i arbejdet med indsatsområderne.
For så vidt angår den økonomiske situation blev NVC´s overskud i året 2010 3.200 TSEK. Overskuddet blev større end forventet og skyldes mindre udgifter til kurser og tolketjenester samt at aktivitetsniveauet på velfærdsteknologiområdet var lavere end forventet.

Nordisk højskole for folkesundhedsvidenskab (NHV)
NHV har i 2010 atter markeret sig som et centralt og populært nordisk folkesundhedsvidenskabeligt uddannelsescentrum med international betydning. Kursusproduktionen har ligget en del over det forventede, og den videnskabelige produktion er øget. Det internationale samarbejde har været under videre udvikling på

flere områder. På grund af mange ophør i forskerstillinger står NHV med store udfordringer hvad angår den videnskabelige personaleudvikling, og en vis indskrænkning af kursusaktiviteten må forventes fremover for at opnå balance med landebevillingerne. I 2010 har NHV et underskud på 617.228 SEK og havde den 31. december 2010 et egen kapital på 2.270.141 SEK.

Nordisk Institut för Odontologiska Material (NIOM)
NIOM har under 2010 i forskningsprojekt analyserat och vidarefört kunskap om frågeställningar kring dentala biomaterial. Biologiska och patientnära frågeställningar har prioriterats. Arbetet med en nordisk internetbaserad produktdatabas för dentala biomaterial pågår fortsatt och har under 2010 finansierats av departementen i Norge, Sverige och Finland. Antalet besök på NIOMs hemsida ökar kontinuerligt, så även under 2010.

Nordisk medicinalstatistisk komité (NOMESKO)
I 2010 udgav NOMESKO den årlige publikation Health Statistics in the Nordic Countries/Helsestatistik for de nordiske lande hvor man arbejdede med et tema om dødsårsagsstatistik for de nordiske og Baltiske lande som var publiceret separat. Endvidere påbegyndte NOMESKO arbejdet med et tema om finansieringen for sundhedsvæsenet og udarbejdede en specialpublikation om Medicine Consumption in the Nordic Countries 2004-2008.

Nordisk socialstatistisk komité (NOSOSKO)
I 2010 udgav NOSOSKO den årlige publikation Social tryghed i de nordiske lande. I udgaven er der ikke et særligt tema da temaet for 2010 dækker også 2011 og handler om sårbare grupper blandt de 16-25 årige på arbejdsmarkedet. NOSOSKO har også i 2010 fulgt EUROSTAT´s arbejde vedrørende Social Protection statistik.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
MR-S		**37.741**	**37.741**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*18.908*	*18.908*	*0*	*0,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	5.554	5.554	0	0,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.102	1.102	0	0,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	1.849	1.849	0	0,0%
4-4382-2	NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer	10.403	10.403	0	0,0%
	Institutioner	*18.833*	*18.833*	*0*	*0,0%*
4-4380-3	Nordens Välfärdcenter	18.833	18.833	0	0,0%
4-4381-3	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV) *	33.920	33.920	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**37.741**	**37.741**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	8.505	8.505	22,5%	22,5%
	Programlignende aktiviteter	10.403	10.403	27,6%	27,6%
	Institutioner	18.833	18.833	49,9%	49,9%

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i d e akkumulerede beløb.

Projektmedel

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.554.000	5.554.000	5.805.000	98%	MR-S/EK-S

Formål Projektmidlerne anvendes med henblik på at styrke en koncentreret og sammenhængende indsats, hvor projekterne understøtter hinanden, fremmer synergieffekt og er policyskabende.

Prioriteringer i 2012 Som led i en politisk prioritering og for at sikre en synlig og målbar indsats vil sektorens projektmidler blive målrettet et specifikt temaområde gældende for perioden 2011-2012. Social og sundhedsministrene tog på deres møde i juni 2010 beslutning om at sektorens projektmidler for perioden 2011-2012 koncentreres om "tidligt forebyggende indsatser over for familier, som af forskellige årsager er i risiko for social marginalisering". NVC er projektansvarlig.

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.102.000	1.102.000	1.080.000	100%	NHR

Formål NHR har en rådgivende og policyskabende funktion. Rådets opgave er at fremme nordisk samarbejde i handicapspørgsmål inden for alle relevante samfundsområder og bidrage til gennemførelse af fælles handicappolitiske mål om ligestilling og inkludering i samfundet i overensstemmelse med FN-konventionen om rettigheder for personer med funktionsnedsættelse. Arbejdet med FN konventionen foregår tværsektorielt og understøtter sektoransvarsprincippet.

Prioriteringer i 2012 Der foreligger en evaluering af Rådet, men den endelige konkretisering og konklusion af evalueringen er ikke gennemført. Dette arbejde forventes færdigt i efteråret 2011 og skal endeligt besluttes i MR-S og MR-SAM. Rådets fremtid er derfor ikke kendt på nuværende tidspunkt.

Rådet har følgende hovedindsatsområder, som afhængig i beslutning om Rådets fremtid måske bliver overført i 2012:

- FN-konventionen om rettigheder for personer med funktionsnedsættelse
- Brugerinddragelse
- Velfærdsteknologi
- Den dobbelte demografiske udfordring
- Design for alle, herunder tilgængelighed

Rådet har på sit netop overstående forårsmøde udsendt deklaration om inkludering på

arbejdsmarkedet, samt en deklaration om tilgængelighed set i lyset af den dobbelte demografiske udfordring. Dette kan føre til udarbejdelse af en ny strategi for inkludering på arbejdsmarkedet og tilgængelighed og dermed yderligere prioriteret indsatser i 2012.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 8.250.000 SEK
Faktiske udgifter : 8.107.000 SEK

Sekretariats-funktion Nordens Velfærdscenter (NVC)

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.849.000	1.849.000	1.813.000	100%	Sundhedsstyrelsen i Danmark

Formål Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal på området sikre sammenlignelige statistikker mellem de nordiske lande, drive internationalt og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2012 NOMESKO forventer i 2012 at udgive "Health Statistics in the Nordic Countries/Helsestatistik for de nordiske lande". NOSOSKO forventer i 2012 at udgive "Social tryghed i de nordiske lande" på både dansk og engelsk. Årets tema 2012 besluttes i september 2011.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 240.000 DKK
Faktiske udgifter : 240.000 DKK

Sekretariats-funktion Sundhedsstyrelsen i Danmark

4-4382-2 NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	10.403.000	10.403.000	10.199.000	100%	NIOM AS

Formål NIOM har som överordnad uppgift att arbeta för att medicintekniska produkter, som används inom tandvården i Norden, uppfyller de hälsomässiga och tekniska krav som kan ställas med hänsyn till utvecklingen inom området.

NIOMS verksamhetsformer och aktiviteter bör syfta till en hög nordisk profil och bidra till den nordiska nyttan så att verksamheten skapar ett nordisk mervärde utöver de rent fackliga samarbetsresultaten. Verksamheten skall vara till nytta för nordiska hälsovårdsmyndigheter, tandvårdspersonal och allmänhet.

Prioriteringer i 2012

• Hovedvirksomhet er målrettet forskning, materialprøving, standardisering og opplysningsvirksomhet rettet til helsemyndigheter, tannhelsetjenesten og allmenheten i de nordiske landene.

• NIOM´s aktiviteter skal ha fokus på pasientsikkerhet med spesiell interesse for materialkvalitet og klinisk anvendelse av dentale biomaterialer og supplere den overvåkning som skjer av nasjonale myndigheter.

• Et viktig element innen pasientsikkerhet er biologiske effekter av dentale biomaterialer, og på dette feltet er det stor interesse både blant pasienter og i forskningsmiljøene. Biologiske og pasientnære spørsmål relatert til de mest benyttede dentale biomaterialer (for eksempel polymere materialer, keramer og legeringer) skal derfor prioriteres, og kompetansen på dette området styrkes.

• NIOM´s forskningsaktivitet skal være målrettet og konsentrer seg om følgende for Norden viktige områder:
- sikre og velfungerende materialer, eksempelvis å kartlegge eksponering for innholdsstoffer i dentale biomaterialer og deres biologisk potensiale, materialkvalitet, sammensetning og aldring
- nye materialer og metoder, eksempelvis keramiske materialer og datastyrt fremstilling av restaureringer
- materialegenskaper, eksempelvis mekaniske og kjemiske egenskaper.

• Nordisk og internasjonalt samarbeid og nettverksbygning med andre institusjoner innenfor NIOM´s og tilgrensende fagfelt er en prioritert oppgave.

• Fortsette med gjesteforskerordningen for å styrke den nordiske profilen ved NIOM.

• NIOM skal knytte nærmere kontakter til akademi, life science og andre relevante miljøer. NIOM´s nye plassering og eierskap er en styrke for å oppnå dette.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 2.500.000 NOK
Faktiske udgifter : 2.345.827 NOK

Sekretariats-funktion

NIOM AS

Institutioner

4-4380-3 Nordens Välfärdcenter

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
SEK	24.780.000	24.780.000	24.414.000	100%	Institutionen
MODSVARER DKK	18.833.000	18.833.000	17.090.000		

Formål NVCs opgave er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder, samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv. Dette skal ske gennem uddannelse, information, fokus på forskningsarbejde og udbredelse af forskningsresultater, udviklingsarbejde, netværksopbyggende og internationalt arbejde.

NVC er organiseret som tre organisatoriske enheder, men med én styrelse, som er ansvarlig for driften ved NVC Stockholm og centerets to datterinstitutioner, NVC Finland og NVC Danmark. Alle institutionens virksomhedsformer og aktiviteter bidrager til den nordiske profil og nytte, således at arbejdet skaber en nordisk merværdi udover de rent fagmæssige samarbejdsresultater.

Prioriteringer i 2012 NVC´s mål og resultatkontrakt løber fra 2012-2014. På tidspunktet for udarbejdelse af budgettekst for NVC var det ikke taget beslutning om den nye kontrakt og derved heller ikke prioriteringer. Følgende fem områder var NVC´s hovedindsatsområder i 2011 og vil formentlig også være prioriterede i den nye kontrakt. Det tages dog forbehold om beslutning for ny kontrakt:
- Velfærdspolitik
- Handicapområdet
- Alkohol- og drogforskning
- Velfærdsteknologi
- Arbejdsinkludering. Treårigt delprojekt under globaliserings-initiativet helse og velfærd.

Kontrakt-periode 2012 - 2014

Kontrakt-status Ny kontrakt i slutningen af 2011

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 8.250.000 SEK
Faktiske udgifter : 8.107.000 SEK

4-4381-3 Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV) *

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
SEK	44.632.000	44.632.000	43.972.000	77%	Institutionen
MODSVARER DKK	33.920.000	33.920.000	30.780.000		

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

Formål NHV's virksomhedsområde er folkesundhedsvidenskab i nordisk perspektiv. NHV's mission er at medvirke til professionaliseringen af folkesundhedsarbejdet ved gennem uddannelse og gennem forskning at øge den viden, der er nødvendig for etablering af målrettet, omkostnings-effektiv og etisk forsvarlig forebyggelse og sundhedsfremme og nødvendig for relevant håndtering af sundhedssystemer.

Prioriteringer i 2012

NHV har tre højt prioriterede hovedområder inden for folkesundhedsvidenskabelig forskning og uddannelse, nemlig:

- Epidemiologi: Befolkningssundhed
- Health promotion: Forebyggelse, sundhedsfremme og beskyttelse af sundheden
- Håndtering af sundhedssystemer: Tværsektoriel management inden for folkesundhed

Hertil kommer særlige områder som f.x. Globaliseringsprogrammet; smittskydd; børns sundhed; immigrationsstudier; universelt design.

Prioriteret vil også være:

- Udvikling af nordisk center for folkesundhedsvidenskabelig registerforskning, med kombination af befolkningsregistre og sundhedssystem- og sundhedsydelses-forbrugsregistre fra de nordiske lande.

NHV driver uddannelse på diplom-, master- (MPH uddannelse – Master of Public Health) og Ph.D.-niveau og har årligt ca. 600 studerende. En række MPH uddannelsesmoduler og -programmer planlægges udviklet til implementering 2012, bl.a. sundhedsøkonomi; miljø og sundhed; Health Technology Assessment. Der stiles mod en forenkling af diplom- og masteruddannelsestrukturen, og man satser på yderligere udvikling af distance learning.

I øvrigt vil bl.a. følgende initiativer være højt prioriterede:

- Styrkelse og videre udvikling af nordiske uddannelsesnetværk inden for folkesundhedsvidenskab
- Intensiveret samarbejde med WHO Europe og andre europæiske og internationale organisationer

Kontrakt-periode

2010 –2012

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

NMRS har anbefalet at NHV opbygger en egen kapital der svarer til 2-3 måneders drift af institutionen.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 7.200.000 SEK
Faktiske udgifter : 6.997.956 SEK

Närings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådet for næring, energi og regionalpolitikk (MR-NER) vil i 2012 ivareata en sentral rolle i opprettholdelsen og utviklingen av nordisk konkurransekraft. Utviklingen av grønne vekststrategier vil være sentralt i alle de nordiske landene og MR-NER vil ta del i dette arbeidet på nordisk plan for å bidra til å sikre bærekraftige velferdssamfunn i Norden.

MR-NER skal, via sitt nærings- og innovasjonspolitisk samarbeidsprogram for 2011-2013, sikre økt fokus på innovasjon, entreprenørskap og bæredyktig næringsutvikling. Med seks fyrtårnsprosjekter som skal skape konkrete resultater, vil næringssektoren bidra til å gjøre Norden til en ledende region for innovasjon innenfor grønn vekst og velferd.

MR-NER skal, via sitt energipolitiske samarbeidsprogram for 2010-2013, bidra til å sikre stabil energiforsyning og bæredyktig
vekst og velferd for borgere i de nordiske land. Det nordiske energisamarbeidet skal være et redskap til markedsføring av nordiske
styrkeposisjoner innenfor energisektoren på den globale
arena og arbeide målrettet for å bidra til et velfungerende energimarked med klimavennlige energisystemer, utvikling av miljøvennlig transport, energieffektivisering og bruk av vedvarende energikilder.

MR-NER skal, via sitt regionalpolitiske samarbeidsprogram for 2009-2012, sikre regional samfunnsutvikling i Norden med fokus på globaliseringsutfordringer og grenseregionalt samarbeid, erfaringsutveksling og kunnskapsoppbygning samt utvikling av en ny generasjon regionalpolitikk. Regionalpolitiske initiativer skal sikre synergi også til energisektoren og næringssektoren.
I 2012 skal det utarbeides et nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram for perioden 2013-2016. Programmet skal vedtas av MR-NER høsten 2012.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Nordisk samarbeidsprogram for innovasjon og næringspolitikk 2011-2013
Handlingsprogram for det nordiske energipolitiske samarbeidet 2010-2013
Nordisk regionalpolitisk samarbeidsprogram 2009-2012
Nordisk grenseregional strategi 2009-2012

Styringsdokumentene er tilgjengelige på www.norden.org under publikasjoner.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

MR-NER vedtok i 2010 et nytt nærings- og innovasjonspolitisk samarbeidsprogram for perioden 2011-2013. Programmet fokuserer på fire tverrgående innsatser: Innovasjon, entreprenørskap, grønn vekst og velferd.

KreaNords første fase ble ferdigstilt i 2010 under globaliseringsinitiativet Utvikling og Profilering av Norden som Senter for Kreative Industrier. KreaNord utviklet Nordens policyrekommandasjoner for kreative industrier, som ble godkjent av de nordiske næringsministrene i oktober 2010. Policyrekommandasjonene er de overordnede

retningslinjer for KreaNords arbeid i 2011 og 2012 under globaliseringsinitiativet Kultur og Kreativitet (KreaNords fase 2).

Samarbejdsministrene afsatte i 2008 5 mio DKK til fællesnordiske aktiviteter under Verdensudstillingen i 2010 i Shanghai. Formålet var at styrke den fællesnordiske identitet overfor en kinesisk offentlighed, på områder hvor Norden i forvejen har et godt samarbejde og en fordel i en fællesnordisk branding. Et av initiativerne der blev gjennomført var Nordens Dag/Energi- og klimaseminaret.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
Sum MR-NER		**116.272**	**116.272**	**0**	**0,0%**
	Projektmidler	*0*	*0*	*0*	-
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	0	0	0	-
	Næring	*74.928*	*74.928*	*0*	*0,0%*
	Projektmidler - Næring	*2.040*	*2.040*	*0*	*0,0%*
4-5140-1	Projektmidler Næring	2.040	2.040	0	0,0%
	Institutioner - Næring	*72.888*	*72.888*	*0*	*0,0%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	72.888	72.888	0	0,0%
	Energi	*9.717*	*9.717*	*0*	*0,0%*
4-5141-1	Projektmidler Energi	2.141	2.141	0	0,0%
4-5142-2	Arbejdsgrupper - energi	2.040	2.040	0	0,0%
	Institutioner - Energi	*5.536*	*5.536*	*0*	*0,0%*
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.536	5.536	0	0,0%
	Regional	*31.627*	*31.627*	*0*	*0,0%*
4-5143-1	Projektmidler Regional	3.386	3.356	30	0,9%
4-5145-2	Arbejdsgrupper under Regional	1.500	1.530	-30	-2,0%
4-5151-4	NORA	6.390	6.390	0	0,0%
4-5160-2	Grænsekomitëer	10.343	10.343	0	0,0%
	Institutioner - Regional	*10.008*	*10.008*	*0*	*0,0%*
4-6180-3	Nordregio	10.008	10.008	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**116.272**	**116.272**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	7.567	7.537	6,5%	6,5%
	Programlignende aktiviteter	13.883	13.913	11,9%	12,0%
	Institutioner	88.432	88.432	76,1%	76,1%
	Organisationsbidrag	6.390	6.390	5,5%	5,5%

4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	0	0	21.394.000	87%	MR-NER

Formål Budgetposten er udgået.

Näring

4-5140-1 Projektmidler Näring

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.040.000	2.040.000	0	-	EK-NE/N

Formål Projektmidlerne skal sikre gennemførelse af de politiske målsætninger i ministerrådet.

Prioriteringer i 2012 I 2012 vil der fortsat på det erhvervspolitiske område være fokus på implementeringen af samarbejdsprogrammet, som løber fra 2011 til 2013, herunder gennemførelsen af de 6 konkrete fyrtårnsprojekter defineret i samarbejdsprogrammet. Fokus er på områderne innovation, entreprenørskab, grøn vækst og velfærd.
Herudover vil der være fokus på at skabe synergi mellem kultur- og erhvervssektoren inden for de kreative industrier, og der vil også fortsat arbejdes med globaliseringsprojekterne: Innovation i sundhedssektoren, Innovationsrepræsentationer i Asien og Energi og transport.

- Grøn vækst: Program for klimavenligt byggeri, fælles markedsføringsindsats for innovative, nordiske virksomheder
- Innovation: Nordisk innovationsforum, Fælles nordisk CSR-strategi, Innovationsrepræsentationer i Asien
- Entreprenørskab: Videncenter for entreprenørskab
- Velfærd: Innovation gennem offentlige indkøb og regulering, Innovation i sundhedssektoren
- Grænsehindringer
- Kreative industrier: KreaNord

4-5180-3 Nordisk Innovation

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
NOK	79.226.000	79.226.000	78.137.000	76%	Institutionen
MODSVARER DKK	72.888.000	72.888.000	65.635.000		

Formål *Nordisk Innovations* rolle er å bidra til å øke innovasjons- og konkurranseevnen til nordisk næringsliv, å formidle kunnskap om innovasjon og å spre resultatene fra fellesnordiske satsninger.

Nordisk Innovation samarbeider med myndigheter, innovasjonsaktører, næringslivet og forskningsmiljøer. Samtidig skal formidling mellom relevante nordiske aktører bidra til at det skapes sterke nordiske nettverk og samarbeidsplattformer. Nordisk Innovation skal nå målgruppene gjennom å skape samarbeide mellem ledende nordiske offentlige og private aktører innen handel og innovasjon.

Nordisk Innovation s hovedaktiviteter er å utvikle fellesnordiske satsninger innenfor næringsliv og innovasjon i Norden, samt bidra med innspill til policyutvikling for styrking av nordisk næringsliv. I tillegg arbeider Nordisk Innovation med implementering av programmer, prosjektstyring, formidling og påvirkningsvirksomhet.

Nordisk Innovation arbeider for å være en organisasjon i Norden med internasjonalt overblikk og best nordisk innsikt innenfor innovasjon og handelsfremme. Det arbeides med å fremskaffe, utvikle og formidle ny kunnskap, skape plattformer og verktøy for samarbeid, koble sammen relevante kompetansemiljøer og aktører innen innovasjon og næring og handelsfremme. Nordisk Innovation arbeider også med å identifisere og bryte ned grensehidringer for næringslivet i Norden. Gjennom nordisk samarbeid kan man bedre rammebetingelsen for innovasjon og internasjonal handel, og stimulere til at kompetanse, kunnskap og kapital kan bevege seg fritt over de nordiske landegrensene. Som et verktøy for nordisk nærings- og innovasjonspolitisk samarbeid, medvirker Nordisk Innovation til at politiske initiativ gjennomføres.

Prioriteringer i 2012

For å få størst mulig effekt av de nordiske midlene Nordisk Innovation forvalter, og for å sikre en optimal arbeidsmodell, vil Nordisk Innovation i større grad enn tidligere konsentrere virksomheten mot et antall større utvalgte nordiske samarbeidssatsninger over tid. Minst ett nytt samarbeidsinitiativ vil bli utviklet i 2012.

Nordisk Innovation vil utvikle samarbeidsmodeller innenfor innovasjon og grenseløst nordisk næringsliv. Hoveddelen av Nordisk Innovation s tilgjengelige ressurser vil benyttes til satsninger innenfor områdene innovasjon, grenseløst nordisk næringsliv og globaliseringsprosjekter.

Følgende områder vil prioriteres i 2012:

- Utvikling av nye samarbeidsinitiativ
- Utvikling og iverksetting av en plan for videreutvikling av tjenestesatsningen for å skape et felles marked for tjenester i Europa/Norden
- Etablering av nye aktiviteter innenfor Innovasjon for Nordisk vekst
- Etablering og gjennomføring av globaliseringsinitiativet innenfor Klimavennlig byggeri
- Oppfølging av arbeidet innenfor Toppforskningsinitiativet (TFI) med særlig vekt på Nanoteknologi og Karbonfangst og lagring (CCS)
- Gjennomføring av prosjektet Transport og Energi i samarbeid med Nordisk Energiforskning (NEF) med spesiell vekt på området forretningsmodeller og kartlegging av internasjonale muligheter for initiativet
- Bidra til realiseringen av fyrtårnsprosjektene i det nordiske nærings- og innovasjonspolitiske samarbeidsprogrammet for 2011-2013

Kontrakt-periode

2011-2013

Kontrakt-status

Oppfylt

Økonomi

Ingen bemerkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 5 MNOK
Faktiske udgifter : 4.7 MNOK

Energi

4-5141-1 Projektmidler Energi

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.141.000	2.141.000	0	-	EK-NE/Energi

Formål

Projektmidlerne skal sikre gennemførelse af de energipolitiske målsætninger i ministerrådet.

Klimaudfordringen står højt på dagsordenen i ministerrådet. Det nordiske energisamarbejde skal målrettes udfordringerne på klimaområdet og bidrage til sikring af landenes forsyningssikkerhed, og skabe forudsætninger for grøn vækst. De nordiske lande skal være aktive og konstruktive medspillere i den politiske proces i EU og i andre andre internationale fora. Gennem samarbejdet skal landenes indflydelse på og implementering af EU-lovgivningen styrkes.

Viktige områder for det energipolitiske samarbeidet i Norden i 2012 vil være energieffektivisering, vedvarende energi og det nordiske elmarked, områder som alle er centrale for skabelsen af grøn vækst i Norden. I tillæg skal der fokuseres på tyndt befolkede områder og energisamarbeidet med landene i Østersøregionen.

Prioriteringer i 2012

- Øget integration af vedvarende energi i energisystemerne
- Energieffektivisering i industrien, bygninger og private husholdninger
- Arbejdet mod et fællesnordisk slutbrugermarked i 2015 er højt prioriteret. Til dette er oprettet et projektsekretariat i NEF
- Tiltag, der samtidigt kan imødegå den tredobbelte udfordring om grøn vækst, forsyningssikkerhed og klimaproblemer, skal have høj prioritet. Et solidarisk samarbejde og en markedsføring af nordiske styrkepositioner på energiområdet vil ruste landene til at møde globaliseringens udfordringer.
- Energi i tyndt befolkede områder
- De nordiske lande ser samarbejdet med landene i Østersøregionen gennem BASREC som en vigtig platform i EU's nordlige dimension. Landene har i kraft af deres nærhed et stort potentiale for et gensidigt udbytte omkring energiplanlægning, energimarkeder m.m., og samarbejdet i dette regi bør derfor videreudvikles.

4-5142-2 Arbejdsgrupper - energi

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.040.000	2.040.000	0	-	EK-NE/Energi

Formål

Syftet med arbetsgrupperna är att de ska hjälpa till att säkra implementeringen av det energipolitiska handlingsprogrammet för 2010-2013. Arbetsgrupperna har 1-åriga

arbetsprogram som godkänns av ÄK-E.

Det finns det fyra verksamma arbetsgrupper inom energiområdet: Arbetsgruppen för energieffektivisering (AGEE), Arbetsgruppen för förnybar energi (AGFE), Elmarknadsgruppen (EMG) och Arbetsgruppen för glesbygd (TBO).

Prioriteringer i 2012

Følgende skal prioriteres i 2012:

- Det nordiska energisamarbetet ska leva upp till de politiska förväntningarna om en gränslös nordisk elmarknad med en hög grad av försörjningstrygghet. Arbetet med utvecklingen av en gemensam nordisk slutkundsmarknad har en hög prioritet och ska vara implementerat senast 2015. Infasningen av förnybar energi på elmarknaden är ett viktigt steg mot uppfyllandet av EU:s mål för förnybar energi till år 2020. Utveckling och förstärkning av det nordiska elnätet är viktigt för den fortsatta avregleringen av elmarknaden.
- Ländernas tradition av teknikutveckling och forskning samt energieffektivitet ska stödjas genom det nordiska energisamarbetet. Nordiskt samarbetet inom förnybar energi och energieffektivitet är viktigt för ländernas uppfyllelse av EU:s mål. Transportområdets stora oljeberoende är en särskild utmaning. De nordiska länderna kommer att arbeta tillsammans för att främja en ökad användning av elektriska fordon som drivs med förnybart och koldioxidsnålt producerad el och även arbeta för gemensamma standarder för alternativa bränslen.
- De nordiska länderna har gemensamma problem med att säkerställa klimatvänliga och konkurrenskraftiga energisystem i både tät- och glesbefolkade områden, och kommer därför att arbeta tillsammans för att utveckla sådana system.
- På energieffektivitetsområdet prioriteras speciellt nordiskt samarbete i förberedelse och genomförande av EU – strategier och direktiv. Vidare kommer det under 2012 att vara prioritet på förnybar energi. För att bland annat kunna bedöma möjligheterna för ett ökat nordiskt energisamarbete på biomassa området där Norden har stora biomassa resurser, stor el- och värmeproduktion baserat på biomassa samt har väsentliga tekniska styrkepositioner.

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
NOK	6.017.000	6.017.000	5.870.000	20%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.536.000	5.536.000	4.931.000		

Formål

Formålet med NEF sitt arbeid er å bidra til å øke nordisk kompetanse og konkurransedyktighet på energisiden. NEF skal bidra til en felles nordisk retning for forskning, utvikling og information innenfor de deler av energiområdet som har en fellesnordisk nytte og interesse.

Gjennom å være en aktiv medspiller i implementeringen av nasjonale strategier, kan NEF bidra til økt internasjonalisering av energiforskningen. NEF ser et behov for å videreutvikle sin rolle som step stone til EU-programmer for nordiske

forskningsinitiativ.

NEF skal frembringe vitenskapsbaserte beslutningsgrunnlag, koble FoU til relevante energipolitiske prosesser, og bidra til løsning av aktuelle energipolitiske spørsmål. Videre skal NEF være en aktør i det internasjonale energiforskningssamarbeidet i forhold til det europeiske forskningsrum (ERA), International Energy Agency og andre relevante internasjonale fora.

NEF skal fungee som brobygger mellom industri-, forsknings- og policyaktører.

Prioriteringer i 2012

NEF vil bruke store deler av sin kapasitet og kompetanse til å løfte frem det nordiske Toppforskningsinitiativet, og da særlig på områder som omhandler bioenergi, og integrering av storskala vindkraft.

- Utvikling av nye, bæredyktige og rene energiteknologier. Bæredyktige energisystemer, særlig innenfor temaområdene "nett og marked", "fornybar energi" og "low carbon transport"
- Integrasjon av energimarkeder
- Det nordiske Toppforskningsinitiativet
- Nordisk-baltisk samarbeid innenfor forskningsprosjekter, kommunikasjon av løsninger på bioenergiområdet m.m.
- Understøtte aktiviteter indenfor forskning og udvikling gennem finansiering af FoU projekter, netværk og mobilitet samt seminar og konferenser
- Synliggøring og profilering av det nordiske energiforskningssamarbeidet til nordiske forsknings- og innovasjonsmiljøer samt i relevante internationale fora
- Kommunikasjon og formidling

Kontrakt-periode

2011-2013

Kontrakt-status

Oppfylt

Økonomi

Ingen bemerkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 4.395.000 NOK
Faktiske udgifter : 4.063.351 NOK

Regional

4-5143-1 Projektmidler Regional

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.386.000	3.356.000	0	-	EK-R

Formål

Globaliseringstendensen innenfor klima- og energispørsmål, økonomi og næringsutvikling er noen av dagens globale utfordringer. De nordiske regionenes rolle,

både innenfor Norden og i et større europeisk og globalt perspektiv, blir viktig for å sikre nordisk vekst og velferd i fremtiden. I denne sammenheng blir forholdet mellom sentrum og periferi stadig tydeligere. Regionalpolitikkens fokus på den territorielle dimensjonen i sammfunnsutviklingen gir den en særlig rolle som strategisk og tematisk brobygger mellom andre politikkområder og sektorsinteresser.

De nordiske regionalpolitiske prosjektmidlene skal bidra til å sikre implementering av de politiske målsetningene i Ministerrådet.

Prosjektmidlene skal i 2012 også benyttes til utarbeidelsen av et nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram for Ministerrådet for perioden 2013-2016. Samarbeidsprogrammet skal vedtas av MR-NER høsten 2012.

Prioriteringer i 2012

Følgende områder skal prioriteres i 2012:

- Demografiske utfordringer i Norden, utviklingspotensial i perifere områder, regionalt vekstpotensial, by/land-problematikk i samfunnsutviklingen m.m.
- Regionalpolitiske aktiviteter relatert til Grønn Vekst
- Koblingen til EUs regionalpolitikk, og da særlig EUs utjevningspolitikk og makroregionale strategier
- Utarbeidelse av et nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram for perioden 2013-2016 og en ny nordisk grenseregional strategi

4-5145-2 Arbejdsgrupper under Regional

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	1.530.000	0	-	EK-R

Formål

Det er nedsatt fire arbeidsgrupper under det regionalpolitiske samarbeidsprogrammet 2009-2012. Arbeidsgruppene skal bidra til implementeringen av samarbeidsprogrammets prioriteringer, herunder utarbeide innspill til nordisk policyutvikling på det regionalpolitiske området. Videre skal arbeidsgruppene bestrebe utstrakt kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling mellom landene.

I 2011 ble det opprettet ytterligere en arbeids- eller referansegruppe som skal følge revisjonen av de europeiske statstøttereglene og utviklingen av EUs utjevningspolitikk. Denne gruppen skal videreføre sitt arbeid i 2012.

I 2012 skal det besluttes om arbeidsgruppenes organisering, form og mandat innenfor det regionalpolitiske samarbeidsprogrammet i den kommende periode (2013-2016).

Prioriteringer i 2012

Arbeidsgruppene fordyper seg i følgende fagområder:

- Nordiske byregioners rolle i regionalpolitikken
- Landsbyutvikling sett i et bredt perspektiv
- Globalisering og grenseoverskridende samarbeid
- Tredje generasjons regionalpolitikk

- Oppfølging av regionalpolitiske spørsmål i EU

4-5151-4 NORA

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.390.000	6.390.000	6.265.000	100%	MR-NER/EK-R

Formål

NORA (Nordisk atlantssamarbeid) er et nordisk regionalt samarbejdsorgan, opprettet av Nordisk Ministerråd med det formål at styrke samarbejdet i den nordatlantiske region (Grønland, Island, Færøerne og Kystnorge) og i forhold til Nordens naboer i vest (Canada, Skottland, Irland). Ved at styrke samarbejdet mellem især virksomheder og forsknings- og udviklingsorganisationer på tværs af landegrænserne, skal NORA bidrage til at gøre Nordatlanten til en kraftfuld nordisk region med en stærk og bæredygtig økonomisk udvikling.

Prioriteringer i 2012

I det kommende år vil NORAs væsentlige arbejdsredskaber dels være egne initiativer som konferencer, netværksarrangementer og analysevirksomhed, dels fortsatte vedligeholdelse og udbygning af NORAs projektportefølje, særlig inden for indsatsområderne marine ressourcer, turisme, transport og informations- og kommunikationsteknologi.

I 2011 præsenterede OECD sit Territorial Review of the NORA Region: The Faroe Islands, Greenland, Iceland and Coastal Norway. I den omfattende analyse indgår en række anbefalinger som vil blive indarbejdet i NORAs strategiplan og som fra 2012 vil være retningsgivende for NORAs virksomhed. Muligheden for at virkeliggøre OECDs anbefaling om at udarbejde en makroregional strategi for NORA-regionen etter modell fra Østersjøstrategien vil bli undersøkt. Herudover forventes temaer som demografi, innovation og økonomisk diversifikation i 2012 at blive centrale omdrejningspunkter for NORA.

- At skabe politiske og faglige arenaer, hvor nordatlantiske problemstillinger drøftes, og strategier og fælles initiativer udvikles
- At formidle og iværksætte konkret projektsamarbejde i regionen
- At udvikle NORA til en attraktiv platform for nordisk samarbejde med nabolandene

4-5160-2 Grænsekomitéer

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	10.343.000	10.343.000	0	-	EK-R

Formål

Formålet med finansieringsstøtte til grenseregionale samarbeidsorgan i Norden er å bidra til deres arbeid med å utnytte muligheter og begrense hindringer som skapes av at det befinner seg en eller flere riksgrenser innen en funksjonelt sammenhengende geografisk region. Nordiske grensekomiteer mottar basisbevilgninger samt finansieringstøtte til konkrete grenseregionale samarbeidssktiviteter.

Grensekomiteene kan bidra med innspill til regionalpolitisk policyutvikling gjennom kontakt og samarbeid med den regionalpolitiske arbeidsgruppen for globalisering og

grenseoverskridende samarbeid.

Prioriteringer i 2012

De nordiske grenseregionale samarbeidsorganisasjonene skal arbeide for bærekraftig utvikling og innovasjon, herunder grønn næringslivsutvikling, demografisk utvikling og regional vekst på tvers av landegrensene. Grensehindringer i bred forstand står sentralt i grensekomiteenes arbeid. I henhold til Nordisk Ministerråds grensregionale strategi for perioden 2009-2012 er følgende satsingsområder særlig prioritert:

- Utvikling av et konkurransedyktig næringsliv i grenseregionene, med særlig fokus på innovasjon og entreprenørskap blant unge
- Nedbryting av grensehindre i vid forstand, inkludert formelle, fysiske og opplevde grensehindre
- Arbeid med bæredyktige og klimavennlige miljø- og energiløsninger
- Utvikling av infrastruktur og kommunikasjon i grenseregionene

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
SEK	13.168.000	13.168.000	12.973.000	56%	Institutionen
MODSVARER DKK	10.008.000	10.008.000	9.081.000		

Formål

Nordregio beskæftiger sig specielt med politikområdet regional udvikling, regional innovation, planlægning, bæredygtig udvikling og andre beslægtede politikområder.

Blandt de overordnede mål kan nævnes, at Nordregio skal fastholde og videreudvikle sin rolle som europæisk og nordisk forskningscenter inden for sit faglige felt.

Gennom videnopbygning og kompetenceudvikling bidrar Nordregio til at Norden udnytter sine særlige styrkepositioner som region i et globalt perspektiv.

Nordregio skal bidrage til at udvikle viden og kompetence om strategisk vigtige spørgsmål i relation til den regionale udvikling i de forskellige dele af Norden til brug for nationale og regionale beslutningstagere. Herunder skal Nordregio levere konkrete indspil til EK-R og NMRs policyudvikling.

Prioriteringer i 2012

Følgende områder skal prioriteres i 2012:

- Demografisk udvikling og hvordan demografiske udfordringer kan imødegåes gennem regionale udviklingsstrategier.
- Grønn vekst
- Nordregio skal levere en række specialanalyser i tilknytning til de nordiske landes forhandlinger om de nye EU-programmer efter 2014, blandt andet indenfor regionalpolitikken, jordbrugspolitikken samt i tilknytning til forhandlingerne om statsstøttereglerne for EU/EØS-landene. Af særlig nordiske interesse er her den fremtidige status for the Northern Sparsely Populated Areas.
- Indenfor kundskabsudvikling og formidling blev der i 2010 udviklet en ny overordnet kommunikationsstrategi, som skal fremme den tovejs kommunikation

mellem forskere og brugerne af forskningen. Målet er at fremme kvaliteten og den politiske relevans af forskningen. Denne strategi skal være implementeret i løbet af 2012.

Kontrakt-periode	2010-2012
Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemerkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: 4.800.000 Faktiske udgifter : 4.550.700

Miljø

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Det nordiske miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden samt påvirke internationalt samarbejde. Udgangspunktet er miljøhandlingsprogrammet og i tillæg bidrager man til at implementere den Arktiske miljøstrategi for miljøgifter og klima samt den nordiske strategi for bæredygtig udvikling. Sektorn arbetar i hög grad med globalisering.

Hovedtemaerne i miljøhandlingsprogrammet refelekterer områder, hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde og dækker blandt andet over klima og luft, havsbeskyttelse, biologisk mangfoldighed, kemikalier og miljøøkonomi.

Norden og de nordiske landes internationale miljøsamarbejde er i fokus og vil blive støttet primært gennem arbetsgrupperne men også genom miljøfinansieringsbolaget NEFCO og miljømærket Svanen samt i samarbejdet med regionale organer fx. Arktisk Råd, Barentsrådet og HELCOM, og også i EU och globalt i fx. FN's miljøprogram UNEP.

I tillägg til statsministrernes initiativ om grøn vækst samt ministerrådets deltagande i Rio +20 konferensen bidrager miljøsektoren med inspil om grøn ekonomi.

Tværfagligt samarbejde med henblik på at fremme integration af miljøhensyn i andre sektorer og synergi som helhed sker vid behov.

Et nyt miljöhandlingsprogram ska utabetas under år 2012.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Målsætninger og prioriteringer finns i det nordiske Miljøhandlingsprogram som gælder for perioden 2009-2012 där temana er

- Klima og luft,
- Hav og kystzoner,
- Biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester
- Holdbar forbrug og produktion

Miljøsamarbejdet vil i 2012 også være styret af prioriteterne angivet af det norske formandskabsprogram for ministerrådet i 2012 samt de nordiske statsministres globaliseringsinitiativ

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

Några eksempler på aktiviteter og resultater med stor synlighet i 2010:

- Klimat: Samarbetsprojekt mellan NOAK och NEFCO om sektorsprogram för insatser i utvecklingsländer, vetenskaplig studie och uppdatering av kunskapsläget om klimatförändringarna med utgångspunkt från IPCC:s senaste rapport, studie om tillväxtekonomiernas agerande i klimatförhandlingarna (Brasilien, Sydafrika, Kina och Indien), studie om Ryssland i klimatförhandlingarna.

• Luft:: kapacitetsprojekt om datainventering i internationella modeller (EMEP och GAINS) för användning i Ryssland. Projektet er bl.a. relevant i forhold til de store russiske skov- og mosebrande i 2010. Atmosfärisk fångst av blyföroreningar till UNEP:s kvicksilverkonferens i Stockholm i juni, NOBILITI – goda exempel på ledarskap angående klimatanpassning i nordiska kommuner samt Global Carbon Fotprints.

• Havet: Nordiskt nätverk om Marin förvaltning och planering, samarbete om genomförandet av HELCOM:s aktionsplan för Östersjön (Baltic Sea Action Plan)

• Biodiversitet og økosystemtjenester: Gennemførelse af flere nordiske projekter rettet mod FN's mål om at standse tab af biologisk mangfoldighed inden 2010 samt medverkan under COP 10 i FN-konventionen om biologisk mångfald i Japan med bland annat side event tillsammans med IUCN om lokal medvirkning. De nordiska rapporten om ekosystemtjänster fortsatte att väcka mycket intresse internationellt. Informationsprojektet Nordens natur – Trender mot 2010 avslutades, workshop om NOBANIS, seminarium inom ramen för EUROPARC:s samarbetstets nordisk – baltiska sektion om bevarande av biologisk mångfald i skyddade naturområden samt slutrapport om handlingsplan för sjöfåglar i Västnorden.

• Hållbar konsumtion och produktion: Det genomfördes till exempel flera projekt om grön offentlig upphandling, en analys om användning av livscykelkostnader som verktyg för en hållbar utveckling, samt en internationell workshop om ekodesigndirektivet.

• Miljömärkning: MR-M godkände en vision för miljömärket Svanen 2015. Nordiska ministerrådets kontor i Estland, Lettland, Litauen och Nordvästryssland genomförde ett samarbetsprojekt om miljömärkning.

• Kemikalier: aktiviteter med relevans för genomförande av EU:s kemikalielagstiftning REACH i syfte att öka möjligheterna för de nordiska länderna att påverka utvecklingen av metoder, riktlinjer och regelverk om riskvärdering i EU. Workhsops om hormonförstörande ämnen om kriterier, kombinatinseffekter och reglering och ett nordiskt ekotoxikologist testprogram med relevans för nanpartiklar.

• Affald: avfallsförebyggande projekt inom livsmedels och byggnadssektorerna, framtagande av end of waste kriterier för att främja återvinning av avfall och greening av WEEE som är ett samarb etsprojekt med kemikaliegruppen.

• Miljöekonomi: Det har startats flera projekt inom ramen för grön ekonomi och slutförts analyser om till eksempel ekonomiska krisens påverkan till miljö och miljöpolitik, samt om globala klimatfotavtryck med fokus på påverkan av import/export.

• Arktiska miljöprojekt: Terrestre Økosystemgruppen har arbejdet med en handlingsplan for søfugle i Vestnorden og beskyttede områder i Barents-regionen og Arktis. Kemikaliegruppen har bidraget til indsatser ifht. forhandlingerne om en global kviksølvskonvention i FN-regi. Slutteligt har Klima og Luftgruppen lavet undersøgelser vedr. transport samt kortlivede klimagasser, som stadig er i gang, og den Akvatiske Økosystemgruppe har lavet studier vedr. forsuring af havområder og effekten på det marine økosystem i Arktis.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
MR-Miljø		**43.797**	**43.797**	**0**	**0,0%**
3-3310-1	Dispositionsmidler - Miljø	6.570	6.630	-60	-0,9%
3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	23.212	23.085	127	0,6%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	11.387	11.547	-160	-1,4%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.628	2.535	93	3,7%
Opdelt på kategorier		**43.797**	**43.797**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	6.570	6.630	15,0%	15,1%
	Programlignende aktiviteter	34.599	34.632	79,0%	79,1%
	Organisationsbidrag	2.628	2.535	6,0%	5,8%

3-3310-1 Dispositionsmidler - Miljø

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.570.000	6.630.000	29.566.000	96%	EK-M/MR-M

Formål

Miljösektorn förfogar över ett så kallat prioriteringskonto som ska användas till politiska initiativ i tillägg till de projekt och aktiviteter som arbetsgrupperna arbetar med. Ur anslaget kan det också bli aktuellt att finansiera utökat anslag till Svanen.

Prioriteringer i 2012

Prioriteringarna finns angivna i Miljöhandlingsprogrammet men omfattar också prioriteringar i Norges ordförandeskapsprogram för miljösektorn 2012. Politiskt prioriterade frågor under år 2012 förväntas vara:

- Hållbar konsumtion och produktion
- Grön ekonomi
- Klimat
- Havsskydd
- Ett resurseffektivt Norden
- Ekosystemtjänster och biologisk mångfald
- Nordiska landskap
- Prioritet 8: Miljö, hälsa och kemikalier

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Samma nivå som år 2011
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Nordiska ministerrådets sekretariat.

3-3311-2 Miljøsektorens arbejdsgrupper

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	23.212.000	23.085.000	0	-	Arbetsgrupperna

Formål

Genomförandet av Miljöhandlngsprogrammet sker huvudsakligen genom arbetsgrupper i projekt i form av t.ex. analyser och udredninger, seminarer och workshops under medverkan av nordiska experter. Arbetsgrupperna är:

1. Klimat- och luftgruppen,
2. Terrestra ekosystemgruppen,
3. Akvatiska ekosystemgruppen,
4. Nordiska kemikaliegruppen,
5. Nordiska avfallsgruppen,
6. Arbetsgruppen för hållbar konsumtion och produktion,
7. Miljö och ekonomigruppen og
8. Nordiska arbetsgruppen för globala klimatförhandlingar.

Det nordiske miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden samt påvirke internationalt samarbejde.

Prioriteringer i 2012

Prioriteringarna finns angivna i Miljöhandlingsprogrammet. Eksempler på områden och aktiviteter som forventes at blive prioriteret i 2012 er:

- Fortsatta aktiviteter inom ramen för grön ekonomi, härunder biodiversitet, ekosystemtjänster och dess ekonomiska värde, miljö- och hållbarhetsaspekter i räkenskaper, ekonomiska styrmedel, grön offentlig upphandling, miljömärkningsarbete och utveckling av miljöteknologi.
- Ekosystembaseret forvaltning af hav- og kystområder
- Forebyggelse af affald i et livscyklus-perspektiv
- Fokus på nano-teknologi og hormonforstyrrende stoffer
- Fortsat Nordisk opfølgning af HELCOM's handlingssplan for Østersøen
- Fortsat engagemang i den arktiske miljøsamarbejde särskilt opföljningen av den nordiska arktiska miljöstrategin för miljögifter och klimat

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Arbetsgruppernas sekretariatskostnader på samma nivå som 2011
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Varje arbetsgrupp har en fast anställd koordinator som är placerade i och serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	11.387.000	11.547.000	11.321.000	100%	NEFCO

Formål

Nordisk Ministerråd medfinansierer indbetalinger til den nordiske miljøfinansieringsinstitution NEFCO:s Miljøudviklingsfond. Miljøudviklingsfonden er rettet mod at muliggøre og tilrettelægge finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i særligt Rusland og Ukraine på særligt favorable vilkår med sigte på at styrke forudsætningerne for gennemførelse af nye miljøprojekter. Miljøministrenes delegater i NEFCO:s styrelse besluttede i 2010 at genom NEFCO fortsætte de årlige indbetalinger til miljøudviklingsfonden i perioden 2011-2013 via disponering af overskudsmidler fra NEFCO's grundkapital.

Prioriteringer i 2012

De nordiske lande vil bidrage til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i framförallt renare produktion, energieffektivisering och i jordbruket samt projekt för att minska utsläpp av miljögifter till Östersjön.

- Renare produktionsprojekt i den privata sektorn
- Energibesparingsprojekt i den offentliga sektorn
- Regionala miljöprogram: eliminering av Barents Hot Spots
- Reduktion av miljögifter i Arktis
- Projekt för att stödja genomförandet av Baltic Sea Action Plan särskilt kommunala avlopssverk och inom jordbrukssektorn
- Projekt för att minska utsläpp från jordbruket bland annat gödselhantering

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.628.000	2.535.000	2.485.000	100%	Nordiska miljömärknings-nämnden

Formål

Svanen är Nordens officiella miljömärkning. Syftet är att ha en frivillig gemensam nordisk miljömärkning, som medverkar till att minska den börda som den dagliga konsumtionen lägger på miljön. Svanemärket granskar varors och tjänsters miljöpåverkan under hela livscykeln från råvara till avfall. Det ställs hårda miljö- och klimatkrav men även krav på funktion, hälsa och kvalitet.

Svanen ska bidra till att vägleda de nordiska konsumenterna och inköparna så att de får en verklig möjlighet att handla "grönt" och därigenom medverka till en förbättring av miljön. Samtidigt uppmanas producenter till att framställa miljövänliga produkter.

Arbetet samordnas genom den Nordiska miljömärkningsnämnden (NMN), som bestämmer vilka produktgrupper som ska omfattas av Svanen och vilka krav de ska

uppfylla. Nordiska expertgrupper arbetar fram förslag till kriterier och de olika ländernas miljömärkningssekretariat tar hand om licensansökningar och utfärdar licenser.

Alla nationella miljömärkningssekretariat arbetar parallellt med Svanen och det europeiska miljömärket EU Ecolabel. Miljömärkningen i Norden omsätter årligen i storleksordningen 90 miljoner danska kronor och arbetsstyrkan utgör totalt över 100 personer.

Som en följd av MR-M:s beslut om Svanen Vision 2015 beviljades en tilläggsbeviljning på 1,5 MDKK till Nordiska miljömärkningsnämnden för 2011 som finansierades från dispositionsmedlen. Ett beslut om en eventuell ny tilläggsbeviljning på samma nivå från miljösektorns prioriteringskonto 2012 ska tas under efteråret 2011.

Ministerrådet planerar att utarbeta ett treårigt ramkontrakt med NMN för perioden 2012-2014.De nordiska miljöministrarna har beslutat att genomföra en kartläggning och ekonomisk analys om organiseringen av det nordiska miljömärket Svanen under 2011, vilken kan ha inverkan på NMN:s verksamhet i 2012.

Prioriteringer i 2012

Nordiska miljömärkningsnämnden ska i 2012 följa upp visionsprojektet Svanen 2015, förstärka kriteriearbetet, samordna informationsaktiviteter, utveckla indikatorer för att visa miljömärkningens effekter, samt fortsätta samarbetet med Global Ecolabelling Network (GEN).

- Implementering och uppföljning av visionsarbetet Svanen 2015, med fokus på att systematisera kopplingen mellan miljömärkning och offentlig upphandling samt förstärka synergier mellan olika miljöinformationssystem
- Förstärkning och effektivisering av det samnordiska kriteriearbetet.
- Nordisk samordning av informationsarbetet
- Utveckling av indikatorer för att mäta effekten av miljömärkning
- Samarbetet med Global Ecolabelling Network (GEN).

Arbejdslivspolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Nordisk Ministerråds fornyede satsning på det nordiske globaliseringssamarbejde har også inden for arbejdslivsområdet betydet en øget fokusering på globaliseringens muligheder og udfordringer.

Dette kommer klart til udtryk i Ministerrådet for Arbejdslivs (MR-A) samarbejdsprogram 2009-2012, hvor globaliseringen er fremhævet som et af de udviklingstræk, samarbejdet på arbejdslivsområdet i særlig grad vil blive orienteret mod. Endvidere er den demografiske udvikling og klimaforandringerne nævnt som centrale udfordringer i programmet.

Arbejdslivsområdet har endvidere på baggrund af en anmodning fra samarbejdsministrene af 6. marts 2009 fremlagt forslag til to nye globaliseringsprojekter med titlerne 'Udenlandsk arbejdskraft i Norden: Sammenlignende analyser af arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og rekrutteringsforudsætninger' og 'Styrke mulighederne for at de nordiske lande får udbytte af nye økonomiske vækstområder'. Projekterne indgår i globaliseringsprogrammet om 'Sundhed og velfærd', finansieres af globaliseringsmidlerne og gennemføres i et tværsektorielt samarbejde i perioden 2010-2012.

MR-A har det overordnede ansvar for samarbejdet på arbejdslivsområdet. Samarbejdet organiseres af Embedsmandskomiteen for arbejdsliv (EK-A), som udstikker retningslinjer for og fordeler MR-A's budget til EK-As tre udvalg samt til Nordjobb, NIVA og budgetposten 'Kommunikation om arbejdsliv'. Endvidere nedsætter EK-A ad hoc grupper efter behov. Sådanne grupper er f.eks. den Nordisk-baltisk-polske EU-informationsgruppe og den Nordiske informationsgruppe om arbejdslivsspørgsmål (NIAL-gruppen).

Ministerrådets styrings-dokumenter

Det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet tager også i 2012 udgangspunkt i MR-As samarbejdsprogram 2009-2012.

Det overordnede formål med samarbejdet vil være at sikre et bæredygtigt grundlag for et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtigt Norden. Målene for samarbejdet omfatter tilvejebringelse af en tilstrækkelig, kompetent og omstillingsparat arbejdsstyrke samt at videreudvikle de høje nordiske arbejdsmiljøstandarder med henblik på yderligere at fremme sundhed og velfærd i arbejdet. Det er endvidere et mål at styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet samt fremme ligestilling og ligebehandling på arbejdsmarkedet.

Med disse mål for øje vil samarbejdet også fokusere på, hvordan man gennem nordisk samarbejde i kontakten med internationale fora kan fremme den nordiske arbejdsmarkedsmodel og det nordiske arbejdsmarkeds gode arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og tilpasningsevne. Det praktiske samarbejde om tolkning og implementering af EU's regelværk i de nordiske lovgivninger vil blive fortsat med henblik på at forebygge unødige forskelle og grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked.

Samarbejdet vil blive nærmere konkretiseret gennem det norske formandskabsprogram for MR-A, de faste udvalgs strategier 2009-2012 og deres virksomhedsplaner for 2012 samt kontrakterne med NIVA (2012-2014), Informationsprojektet (2011-2012) og Nordjobb (2011-2013).

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

MR-A gennemførte et vellykket møde i Danmark i november 2010 med fokus på ungdomsledigheden og landenes tiltag i forhold hertil på basis af en kortlægning og analyse af disse forhold, som MR-A og MR-U havde fået udarbejdet i løbet af året. Arbejdsmarkedets parter på nordisk plan og Ungdommens Nordiske Råd deltog i temadrøftelse. Som konklusion besluttede MR-A at sætte særlig fokus på ungdomsledigheden og landene tiltag i forhold hertil i de årlige landerapporter om nye nationale initiativer på arbejdslivsområdet.

EK-A gennemførte to møder i 2010. På møderne tilsluttede man sig udvalgenes arbejdet med de nye globaliseringsinitiativer på arbejdslivsområdet. EK-A behandlede endvidere udvalgenes egne evalueringer af deres projektaktivitet de seneste tre år. EK-A og EK-S fik i samarbejde etableret en fælles ekspertgruppe, som skal gennemføre en kortlægning af grænsehindringer på området for social sikring/trygd som supplement til Grænsehindringsforums arbejde.

De tre udvalg under EK-A fortsatte deres arbejde med gensidig orientering om de seneste udviklinger på arbejdslivsområdet i landene og i EU, temadrøftelser samt allokering af projektmidler til udvalgte projekter. Arbejdsmarkedsudvalget og Arbejdsmiljøudvalget udviklede sammen udbudsmaterialet til de to globaliseringsinitiaver, som MR-A har hovedansvar for og behandlede de indkomne tilbud mod slutningen af året.

Informationsprojektet konsoliderede og videreudviklede de nye hjemmesider og de nye elektroniske nyhedsbreve Arbeidsliv i Norden og Nordic Labour Journal, som har en voksende læserskare.

Nordjobb opfyldte igen sine mål for antal komplette ansøgninger, nordjobbere og arbejdspladser.

NIVA gennemførte sin genopretningsplan i 2010, hvilket indebar at man måtte aflyse flere kurser og ikke nåede sine måltal for antal deltagere. Egenkapitalen blev dermed bragt tilbage på et normalt niveau.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
MR-A		**13.238**	**13.238**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*10.138*	*9.951*	*187*	*1,9%*
2-4110-1	Projektmidler i øvrigt - Arbejdsliv	600	602	-2	-0,3%
2-4111-2	Arbejdsliv faste udvalg	5.211	5.222	-11	-0,2%
2-4120-2	Nordjobb	2.760	2.760	0	0,0%
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	1.567	1.367	200	14,6%
	Institutioner	*3.100*	*3.287*	*-187*	*-5,7%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	3.100	3.287	-187	-5,7%
Opdelt på kategorier		**13.238**	**13.238**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	2.167	2.167	16,4%	24,6%
	Programlignende aktiviteter	7.971	7.971	60,2%	34,4%
	Institutioner	3.100	3.100	23,4%	41,0%

2-4110-1 Projektmidler – Arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	600.000	602.000	5.902.000	84%	EK-A

Formål

'Projektmidler – i øvrigt' anvendes i 2012 bl.a. til finansiering af MR-As formandskabspulje og EK-As driftsmidler.

Prioriteringer i 2012

Budgetposten skal bidrage til gennemførelsen det norske formandskab og driften af det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet.

- MR-As formandskabspulje skal give mulighed for at yde økonomisk støtte til gennemførelsen af formandskabets konferencer og seminarer på arbejdslivsområdet.
- EK-As driftsmidler skal sikre en smidig drift af Ministerrådet for arbejdsliv.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 90.000 DKK
Faktiske udgifter : 90.000 DKK (2010)

Sekretariats-funktion

NMRS står for sekretariatsfunktionen.

2-4111-2 Arbejdsliv faste udvalg

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.211.000	5.222.000	0	-	EK-A

Formål

EK-A uddelegerer årligt ansvaret for fordelingen af årets projektstøttemidler til Arbejdsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget. Udvalgene

annoncerer hvert år et antal temaer inden for rammerne af MR-As samarbejdsprogram og formandskabsprogrammet, som man ønsker at fokusere projektstøttemidler på. Udvalgene behandler de indkomne ansøgninger og bevilger projektstøtten til de projekter, som bedst muligt kan bidrage til at belyse de valgte temaer. Projektstøtten anvendes også til finansiering af eksterne sekretærer for de tre udvalg.

Gennem støtten til de konkrete projekter frembringer udvalgene især viden om aktuelle arbejdslivspolitiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdslivspolitikker og til at fremme nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2012

Udvalgene skal i 2012 fortsat fokusere på en række temaer inden for rammerne af MR-As samarbejdsprogram 2009-2012 og det norske formandskabs sektorprogram. Disse temaer skal dels styre udvalgenes arbejde generelt og dels annonceringen efter projektansøgninger. Udvalgene vil overordnet set fokusere på kortlægninger og analyser, som bidrager til at skabe ny viden om, hvordan Norden bedst kan udnytte de muligheder og imødegå de udfordringer, der udspringer af globaliseringen, den demografiske udvikling og klimaforandringerne. Udvalgene mødes halvårligt og skal:

- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan reducere ungdomsledigheden og langtidsledigheden og indtænke behovet for at sikre en tilstrækkelig arbejdsstyrke med de rette kvalifikationer i Norden på længere sigt.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke sundhed og velfærd for nordiske arbejdstagere yderligere gennem udvikling af kvaliteten i arbejdslivet.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke balancen mellem lønmodtagerbeskyttelse og fleksibilitet på de nordiske arbejdsmarkeder samt fremme ligestilling og ligebehandling i arbejdslivet.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan gøre det nordiske arbejdsmarked endnu mere attraktivt med henblik på at tiltrække arbejdskraft og investeringer.
- Bidrage med erfaringsudveksling og øget kundskab om hvordan man kan styrke det nordiske samarbejde i forhold til international regulering.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 400.000 DKK
Faktiske udgifter : 400.000 DKK (2010)

Sekretariats-funktion

Der er tre eksterne sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage sekretærfunktionen i de tre udvalg.

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.760.000	2.760.000	2.733.000	97%	FNF

Formål

Formålet med Nordjobb-projektet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at tilbyde unge (18-28 år) et sommerjob, en bolig og et fritidsprogram i et andet nordisk land. Samtidig skal projektet give nordiske arbejdsgivere mulighed for at trække på arbejdskraft fra andre nordiske lande i sommerperioden.

Prioriteringer i 2012

Nordjobb skal i 2012 opnå en række konkrete mål for antal komplette ansøgninger, arbejdspladser, deltagere og fritidsledere.

- 4700 komplette ansøgninger
- 760 arbejdspladser
- 760 deltagere

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1.100 TDKK
Faktiske udgifter : 1.080 TDKK (2010)

Sekretariats-funktion

Foreningerne Nordens Forbund

2-4130-1 Kommunikation om arbejdsliv

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.567.000	1.367.000	1.485.000	93%	EK-A

Formål

Formålet med Kommunikation om arbejdsliv er at styrke informationen og debatten i og udenfor Norden om arbejdslivsområdet i Norden. Budgetposten dækker følgende opgaver og udgifter i 2012:
1. Informationsprojektet varetager opgaven som ekstern redaktør for webmagasin (www.arbeidslivinorden.org) og de elektroniske nyhedsbreve på skandinavisk og engelsk: 1.126.000 DKK
2. Oversættelser til engelsk: 81.000 DKK
3. Sekretæropgaven for NIAL-gruppen: 60.000 DKK.
4. Støtte til nyhedsbrevet 'EU & arbetsrätt' og dets webportal(www.arbetsratt.juridicum.su.se): 300.000 DKK.

Prioriteringer i 2012

Kommunikationen om arbejdsliv sker også i 2012 i henhold til MR-As informations- og kommunikationsstrategi 2009-2012. Som en del heraf vil den ekterne redaktør sikre vedligeholdelse af webmagasinet og udsendelse af de elektroniske nyhedsbreve Arbeidsliv i Norden og Nordic Labour Journal til brede målgrupper.

- Antallet af abonnenter skal forøges i 2012 i forhold til 2011.
- Informationsprojektet skal udsende 9 nyhedsbreve årligt
- på skandinavisk og 5 årligt på engelsk.
- Samarbejdet mellem Informationprojektet og webportalen 'EU & arbetsrätt' skal udvikles til gensidig nytte.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 800 TDKK (omfatter løn og overhead)
Faktiske udgifter : 800 TDKK (2010) (omfatter løn og overhead)

Sekretariats-funktion Webmagasin og elektroniske nyhedsbreve udgives af Arbeidsforskningsintituttet i Norge efter aftale med EK-A.

2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
EUR	416.700	441.800	399.700	84%	Institutionen
MODSVARER DKK	3.100.000	3.287.000	2.978.000		

Formål NIVAs hovedopgave er at fremme viden om arbejdsmiljø og arbejdssundhed gennem tilbud om videreuddannelse på højt nordisk og internationalt niveau af forskere, praktikere i myndigheder og virksomheder samt øvrige aktører. Videreuddannelsen foregår på engelsk via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international forskning og politik på arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet.

Prioriteringer i 2012 Flere kurser skal dreje sig om psykosociale spørgsmål i arbejdsorganisationer og arbejdsliv end under den tidligere kontraktperiode. NIVA skal tilbyde et mere varieret udbud af uddannelsesaktiviteter og i højere grad rette dem mod praktikere i myndigheder og virksomheder. Antallet af deltagere fra Norden som internationalt skal øges. Potentielle deltagere skal informeres hurtigere og billigere via elektronisk kommunikation.

- NIVA skal gennemføre 8-15 kurser/seminarer/symposier pr. år.
- Måltal for antal deltagere er 300 pr. år.
- Det skal tilstræbes at udbyde kurser i alle nordiske lande.
- NIVAs elektroniske nyhedsbrev skal udsendes tre gange pr. år, og der skal skabes links til andre relevante hjemmesider i Norden og EU.

Kontrakt-periode 2009-2011

Kontrakt-status Kontraktmålene for antal kurser og deltagere blev ikke opfyldt i 2010 pga gennemførelsen af en økonomisk genopretningsplan.

Økonomi Egenkapitalen var ultimo 2009 meget lav. I løbet af 2010 gennemførtes en genopretning, som ultimo 2010 igen sikrede NIVA en solid egenkapital.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 1.000.000 DKK
Faktiske udgifter : 1.183.000 DKK

Ekonomi og Finanspolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Nordiska ministerrådets samarbete på det ekonomiska och finansiella området skall bidra till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med hög sysselsättning och god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2012 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor, samråd och samarbete om stabilitet på finansmarknaden, samt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling.

Sektorns arbete understöds av en rad arbetsgrupper som t.ex. nordiska miljö- och ekonomigruppen, nordiska konjunkturgruppen och den nordiska skattegruppen. Dessa grupper väntas komma med centrala inspel till ämbetsmannakommittén och de nordiska finansministrarna.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Sektorns styr av de överordnade prioriteringar de nordiska finansministrarna beslutade om under 2007, i dokument om kärnuppgifter för MR-Finans. De övergripande målsättningarna är bl.a. att verka för en stabil och hållbar ekonomisk tillväxt, att verka för utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen, att främja den ekonomiska integrationen inom Norden och med Östersjöregionen och Europa samt att främja gemensamma nordiska intressen internationellt.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

• Nordiskt samarbete kring informationsutbyte
I syfte att följa upp OECD:s arbete mot internationell skatteflykt beslutade de nordiska länderna i juni 2006 att inleda förhandlingar med finansiella offshorecentra (sk. skatteparadis). Framgångarna för projektet har inte låtit vänta på sig. Fram till den 2 maj 2011 har de nordiska länderna ingått informationsutbytesavtal med inte mindre än 30 stater (Andorra, Anguilla, Antigua och Barbuda, Aruba, Bahamas, Belize, Bermuda, British Virgin Islands, Cayman Islands, Cook Islands, Dominica, Gibraltar, Grenada, Guernsey, Isle of Man, Jersey, Liberia, Macao, Marshall Islands, Monaco, Montserrat, Nederländska Antillerna, Samoa, San Marino, Seychellerna, St. Kitts och Nevis, St. Lucia, Turcs and Caicos Islands, St. Vincent och Grenadinerna samt Vanuatu).

De gemensamma nordiska förhandlingarna förväntas resultera i att fler avtal ingås under 2010- 2012. Samarbetet planeras pågå till juni 2012
Projektet har fått mycket positiv uppmärksamhet i OECD och bidragit till att stärka Nordens ställning internationellt i dessa frågor. Efter framgångarna i projektet ligger nu de nordiska länderna i den absoluta toppen när det gäller avtal om informationsutbyte

med stater som av OECD utpekats som skatteparadis.

• Etablering av en Nordisk ekonomisk-politisk forskningstidskrift
Med målsättningen att göra aktuell ekonomisk-politisk forskning mer användbar för beslutsfattare samt att främja en bredare diskussion av ekonomisk-politiska frågor i de nordiska länderna har en Nordisk forskningstidskrift på det ekonomisk-politiska området etablerats under 2009. Tidskrift med namnet Nordic Economic Policy Review ska ges ut två gånger per år. En styrgrupp, med representanter för finansministerierna i de fem nordiska länderna samt två akademiska forskare, har tillsatts. Det första numret utgavs i slutet av 2010 och det andra numret planeras till våren 2011. Under 2010 avhölls två konferenser där artiklarna från det första och andra numret presenterades för en bred deltagarkrets. Tidskriften delfinansieras av Nordiska ministerrådets medel och tidskriften är som utgångspunkt tidsbegränsat till en treårsperiod varefter en slutlig utvärdering sker.

• Nordic Perspectives on Carbon Market Mechanisms
Under genomfördes ett projekt om de nordiska ländernas erfarenheter från det globala Joint Implementation/Clean Development Mechanism (JI/CDM) kreditmarknaden. Projektet startades med utgångspunkt från ett eventuellt nordiskt samarbete i ljuset av COP15:s förväntade övervägelser om mekanismernas framtid efter 2012, härunder som input till förväntade nordiska diskussioner om ländernas möjligheter och perspektiv för deltagande i en framtida karbonmarknaden. Projektet har varit organiserat omkring 3 workshops (med teman: erfarenheter/lessons learnt, finansiering av JI/CDM projekt och post-2012 nordisk samarbete) och avslutades med en rapport för varje workshop och en syntesrapport under slutet av oktober 2010

Projektet har bidraget till en mycket nyttig utväxling av erfarenheter, och det finns goda utsikter för ett utbyggt framtida samarbete om JI/CDM med fokus på post 2012-perioden och nya mekanismer.
Genom MR-Miljö:s NOAK-grupp (Nordisk grupp för globala klimatförhandlingar) har det redan igångsatt en första möjlighetsstudie av ett nytt pilotprojekt för uppskalerade kreditmekanismer under Nordisk Ministerråd i samarbete med NEFCO. Projektet presenterades vid COP16 i Cancun, december 2010.

• Ekonomiska instrument i miljöpolitiken
Arbetet i Miljö-ekonomigruppen, som är en gemensam grupp mellan MR-Finans och MR-Miljö, har resulterat i ett antal studier och rapporter. Under 2010 har man genomfört analyser om den ekonomiska krisens betydelse för miljön och miljöpolitiken, bilbeskattningens betydelse för CO2-utsläppen, den internationella handels påverkan på CO2-utsläpp samt betydelsen av användandet av mjuka styrmedel i form av frivilliga avtal och miljömärkning. Arbetet i gruppen har inneburit ett värdefullt tillskott inför beslut i de nordiska länderna omkring olika ekonomiska faktorer och styrmedels betydelse för miljön.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
MR-Finans		**1.790**	**1.790**	**0**	**0,0%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.790	1.790	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**1.790**	**1.790**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.790	1.790	100,0%	100,0%

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.790.000	1.790.000	1.773.000	100%	EK/MR-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor. Med utgångspunkt i ministerrådets kärnuppgifter och ordförandeskapsprogrammet, skall genomförandet av de prioriteringar som finansministrarna har beslutat säkras. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m. .

Prioriteringer i 2012

Norge kommer under sitt ordförandeskap att lägga vikt vid:
- Videreutveckling av de nordiska välfärdssamhällena.
- En balanserad och hållbar tillväxt i de nordiska ekonomierna, där hög sysselsättning och låg arbetslöshet är centrala mål.
- Att vidareföra den ekonomiska intergrationen inom Norden och med Europa.
- Att främja gemensamma nordiska intressen internationellat.

Prioriteringarna förutsätter en fortsatt aktiv nordisk dialog om bland annat ekonomisk politik, konjunkturbevakning, budgetfrågor, strukturfrågor, skatter och avgifter, samt regelverket för finansiell sektor.

Informationsutväxling och diskussion av EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området vill fortsatt vara ett viktigt tema under de nordiska finansministermötena. Samarbetet skall også bidra till att införandet av direktiv och andra EU/EES-rättsakter blir så likartat som möjlligt.

Ordförandeskapets prioriteringar inkluderer dessutom en rad samarbeten som etablerats sedan tidigare:

- Arbetet med att undanröja gränshinder i Norden är fortsatt ett av ekonomi- och finanssektorns prioriterade områden. På området sker kontinuerligt ett nordiskt samarbete, dels genom den nordiska skatteportalen och dels genom bilateralt samarbete i Norden. 2010 och 2011 har arbetet med att lösa gränshindersfrågor intensifierats. Målsättningen att lösa minst två prioriterade gränshindren innan 2012

- Nordic Economic Policy Review
- Den nya tidskriften Nordic Economic Policy Review som utgavs första gången juni 2010 väntas fortsatt att vara en prioritet för EK-Finans 2012, där tidskriften fortsatt kommer att kunna fungera som inspiration för utformningen av den ekonomiska politiken. Tidskriften ska utvärderas under slutet av 2011.

Lagstiftning

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Samarbetet inom sektorn rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ till förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EU/EES-rätt.

För att säkerställa en fortsatt enhetlig rättslig utveckling i linje med Helsingforsavtalets målsättningar och sektorns samarbetsprogram, genomgås aktuella nordiska lagstiftningsinitiativ. Vid behov genomförs även specifika lagstiftningsprojekt.

Under år 2012 följs bland annat följande projekt och resultat från arbetsgrupper och utredningar upp: frågan om en nordisk skuldsaneringskonvention, fråga om överförande av verkställighet av straff i Norden i form av samhällstjänst, uppföljning av en promemoria angående nordiskt lagstiftningssamråd vid genomförande av gemenskapsrättsakter och resultaten av en konferens om lagstiftningssamarbete i Norden. Med utgångspunkt i sektorns samarbetsprogram och ordförandeskapsprogrammet önskar man år 2012 vidareföra det goda och vidsträckta samarbetet inom justitiesektorn bland annat genom ekonomiskt stöd till seminarier, konferenser och utredningar m.m.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stor andel av lagstiftningsarbetet rör EU/EES-regler. Frågan om nordisk rättslikhet vid genomförande av EU-EES-rättsakter har lyfts fram tidigare men kommer även att fokuseras på under år 2012. Ministerrådet har i samarbete med Gränshindersforum arrangerat en konferens om lagstiftningssamarbetet i Norden. Syftet med konferensen var att samla ansvariga och sakkunniga jurister från de nordiska ministerierna för att utarbeta tänkbara samarbetsmodeller för ett utvidgat nordiskt lagstiftningssamarbete, inklusive koordinerad implementering av EU-direktiv. Ministerrådet kommer, både enskilt och i samarbete Gränshindersforum, att ytterligare följa och diskutera denna fråga under år 2012. Vidare ämnar man följa EU-kommissionens förslag till förordning inom det arvsrättsliga området.
Ministerrådet genomför en handlingsplan för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen. En nordisk-baltisk kontaktgrupp fortsätter sin verksamhet. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för Nordliga dimensionen. Omkring 8 % av budgeten avsätts till nordiskt-baltiskt samarbete.

Ministerrådet följer det arbete som pågår med genomförandet av ett nordiskt program mot människohandel. Skulle det bli aktuellt med lagstiftningsinitiativ på området kommer sektorn att arbeta med frågan under 2012.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Samarbetsprogrammet för sektron gäller fr.o.m. år 2005 och tillsvidare. En utvärdering och justering av programmet har genomförts under år 2011 och det den reviderade versionen av samarbetsprogrammet torde träda ikraft under året 2012.

Samarbetsprogrammet och ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för verksamheten. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Sektorns nordisk-baltiska samarbete styrs bl.a. av ett mandat för en kontaktgrupp, antaget år 2005 och reviderat senast år 2010, samt en handlingsplan för åren 2010-2012.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

Det har bland annat avhållits en konferens med fokus på barnets perspektiv i familjerättsliga saker i en globaliserad värld. Det har också arrangerats en konferens om nordiskt lagstiftningssamarbete i samarbete med Gränshindersforum. En utredning om behovet av och förutsättningarna för ingående av en nordisk skuldsaneringskonvention har tagits fram. I övrigt har sektorn arbetat vidare med uppföljning av ett avtal om närmare polisoperativt samarbete mellan de nordiska länderna och berörda myndigheter, och frågan om de nordiska ländernas (exklusive Island) reservationer till FN-konventionen om internationella köp (CISG) och hur länderna fortsättningsvis bör ställa sig till dessa reservationer.

År 2010 arrangerats ett nordiskt-baltiskt justitieministermöte som bland annat tog upp frågor i anknytning till ungdomsbrottslighet och alternativa påföljder.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
MR-Lag		**1.368**	**1.368**	**0**	**0,0%**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.368	1.368	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**1.368**	**1.368**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.368	1.368	100,0%	100,0%

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.368.000	1.368.000	1.355.000	80%	MR-Lag/NÄL

Formål

Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och ordförandeskapsprogrammet säkras genomförandet av de nedanstående prioriteringar som justitieministrarna har beslutat. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika instrument som används till att uppnå dessa mål, bl.a. genom seminarier, konferenser och olika utredningar m.m.

Prioriteringer i 2012

- Uppföljning av den genomförda utredningen om behovet av och förutsättningarna för ingående av en nordisk skuldsaneringskonvention.
- Uppföljning av promemorian angående nordiskt lagstiftningssamråd vid genomförande av gemenskapsrättsakter, samt av den genomförda konferensen om lagstiftningssamarbetet i Norden.
- Ordförandeskapets prioriteringar.

Grannlandspolitik

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Ministerrådets budget for nabopolitik omfatter samarbejdet med Nordens nabolande med hovedfokus på landene rundt om Østersøen især Estland, Letland og Litauen og Nordvestrusland, samt naboerne i Vest. Samarbejde med andre regionale organisationer, Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersørådet, EU, hører også under dette politikområde. Samarbejdet med Arktisk Råd har en selvstændig status indenfor NMRs Arktiske Samarbejdsprogram. Endvidere er støtte til demokratiudvikling i Hviderusland samt støtte til NGO-samarbejde i Østersøregionen omfattet. Dertil kommer, at en del af fagministerrådenes samarbejde indenfor nabopolitikken finansieres fra fagministerrådenes budgetter.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Nabopolitikområdet har flere styringsdokumenter. For samarbejdet med Estland, Letland og Litauen er der vedtaget retningslinjer for 2009-2013. Tilsvarende retningslinjer for 2009-2013 er vedtaget for samarbejdet med Nordvestrusland. Prioriterede områder i retningslinjerne er blandt andet uddannelse, forskning, miljø, klima, energi, innovation, kreative industrier, grænseregionalt samarbejde, samarbejde med frivillige organisationer samt samarbejde, der understøtter gennemførelsen af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi. For det arktiske samarbejde er der vedtaget et samarbejdsprogram for 2009-2011 som evalueres i 2011. Generelle retningslinjer for NMRs samarbejde med Barentsrådet, Østersørådet og Arktisk Råd blev besluttet af MR-SAM i september 2005. Andre styringsdokumenter er Den Nordlige Dimensions Policy Framework Document og EU's Østersøstrategi. I tillæg til disse styringsdokumenter kommer formandskabsprogrammer samt de enkelte fagministerråds handlingsplaner og programmer og initiativer, som koordineres med indsatser under nabopolitikken.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

I 2010 er samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland blevet videreudviklet med udgangspunkt i retningslinjerne for samarbejdet. De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, næringsliv og kultur blev evalueret i 2010 og besluttet videreført for perioden 2011-2013. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland blev gennemført på blandt andet områderne kommunesamarbejde, energisamarbejde og social og helse. Hermed er ministerrådets samarbejde med russiske myndigheder på føderalt niveau samt på regionalt og lokalt niveau i Nordvestrusland blevet styrket. Ministerrådet har i 2010 bidraget til handlingsplanen for EU's Østersøstrategi med en række konkrete projekter. Endvidere har ministerrådet støttet udviklingen af Partnerskabet for Kultur under den Nordlige Dimension, herunder med afholdelse af Kulturforum i Skt. Petersborg i 2010 og med støtte til sekretariatet for partnerskabet. Ministerrådet har i 2010 fortsat udviklingen af initiativer i forhold til Hviderusland med fokus på demokratiudvikling og støtte til European Humanities University i Vilnius, som foregår i samarbejde med blandt andet EU. Nye retningslinjer for samarbejdet med Hviderusland blev vedtaget i 2010 og vil blive effektueret fra 2011. Samarbejdet med Nordens naboer i vest er blevet udviklet på en række områder i 2010 og samarbejdsministrerne har igangsat en proces for at udarbejde retninglinjer for samarbejdet, som forventes vedtaget i 2011.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
Nabopolitik		**93.215**	**93.215**	**0**	**0,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	26.753	26.753	0	0,0%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.208	6.208	0	0,0%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	5.918	5.714	204	3,6%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	15.354	15.354	0	0,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	9.865	9.865	0	0,0%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	11.095	11.095	0	0,0%
6-0910-1	Politiske initiativer	1.122	1.122	0	0,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	9.545	9.545	0	0,0%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	4.695	4.695	0	0,0%
6-0800-1	Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland	0	204	-	-
6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	2.660	2.660	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**93.215**	**93.215**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	25.453	25.453	27,3%	27,3%
	Programlignende aktiviteter	31.448	31.448	33,7%	33,7%
	Institutioner	36.314	36.314	39,0%	39,0%

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	26.753.000	26.753.000	27.154.000	94%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten finansierer programmer, der har til formål at skabe netværk mellem de nordiske lande og Nordvestrusland henholdsvis de baltiske lande. Programmet for kundskabsopbygning og netværk er ministerrådets centrale instrument i samarbejdet med Nordvestrusland.

De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er det primære finansieringsinstrument til fremme af samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Ministerrådets samarbejde med de baltiske lande er først og fremmest et politisk samarbejde med udgangspunkt i fælles prioriteter og fælles nytte. Samarbejdet understøttes af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer på områderne tjenestemandsudveksling, erhvervssamarbejde henholdsvis kultur, som blev lanceret i 2009 og besluttet videreført i perioden 2011-2013 efter en midtvejsevaluering af programmerne. Herudover findes på uddannelsesområdet Nordplusprogrammerne, som ikke længere modtager finansiering fra nabobudgettet. De fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer er finansieret ud
fra landenes relative økonomiske størrelse målt ved bruttonationalindkomsten og er forankret i relevante fagministerråd. Der er krav om deltagerbetaling på minimum 30%. Programmerne fremmer netværksopbygning mellem de nordiske og de baltiske lande

og understøtter dermed det politiske samarbejde. Programmerne er åbne for deltagere fra de baltiske og de nordiske lande. Administrationen af programmerne varetages af Ministerrådets kontorer i Tallinn og Riga samt af Kultur Kontakt Nord. Bevillingen til nordisk-baltisk mobilitetsprogrammer forudsættes fastholdt på minimum samme niveau som i 2011.

Samarbejdet med Nordvestrusland fokuseres på områder, hvor der er fælles nordisk nytte af, at de nordiske lande går sammen, og hvor der kan opnås enighed med russiske partnere om vigtigheden af samarbejdet. Samarbejdet komplementerer de nordiske landes bilaterale samarbejde. Programmet for kundskabsopbygning og netværk for Nordvestrusland tager udgangspunkt i nordiske prioriteringer af samarbejdsområder med Nordvestrusland, hvor disse er sammenfaldende med russiske prioriteringer. Programmet har hidtil indeholdt fire hovedområder:
1. Offentlig forvaltning
2. Uddannelse og forskning
3. Forbedring af forudsætningerne for økonomisk samarbejde
4. Civilsamfund

Hovedområderne omfatter en række delprogrammer med fælles finansiering, heraf med minimum 30% medfinansiering fra russisk side, dog undtaget samarbejde om styrkelse af civilsamfundet. En top-down approach anvendes til identifikation af samarbejdspartnere for at sikre forankring i de politisk fastsatte prioriteter. Programmet er fleksibelt for udvikling af nye delprogrammer med nye aktører indenfor de fire hovedområder, samtidig med at det er fokuseret på klart identificerede områder, hvor der er ønske om samarbejde. Programmets administration varetages dels af Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland og relevante nordiske institutioner, dels af de medvirkende myndigheder, institutioner og organisationer. Ministerrådets kontorer i Nordvestrusland medvirker derudover til at bistå processen gennem at identificere relevante aktører for programmet.

Budgetposten indeholder endvidere en pulje til at sikre synergi mellem det nordiske samarbejde med de baltiske lande og med Nordvestrusland på områder, hvor det synes hensigtsmæssigt med et bredere regionalt samarbejde. Puljen kan finansiere aktiviteter initieret af NMRS, fagministerråd eller NMRs kontorer og instutioner for at komplementere indsatser på prioriterede områder, hvor en russisk henholdsvis baltiske dimension er ønsket. Sådanne indsatser kan medvirke til implementering af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi.

Den årlige rapportering til MR-SAM indeholder en kvalitativ bedømmelse af samarbejdsinstrumenterne.

Prioriteringer i 2012

I 2012 vil der ske en fortsat udvikling af samarbejdet mellem de nordiske lande og Nordvestrusland henholdvis Estland, Letland og Litauen indenfor rammerne af kundskabs- og netværksprogrammet og de nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer.

- Udvikling af samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland.
- Udvikling af nye tiltag og initiativer inden for programmet for kundskabsopbygning og netværk i Nordvestrusland.
- Udvikling af nordisk-baltisk-russisk samarbejde på prioriteringsområderne i Ministerrådets retningslinier for samarbejde med de baltiske lande henholdvis samarbejde med Nordvestrusland, særligt med henblik på at bidrage på områder

af relevans for EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.
- Videreudvikling af de nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer med udgangspunkt i midtvejsevalueringen fra 2010.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	6.208.000	6.208.000	6.687.000	95%	NSK/MR-SAM

Formål

Formålet med budgetposten er at understøtte gennemførelsen af den Nordlige Dimension, at fremme samarbejdet med øvrige regionale organisationer og andre relevante aktører samt at støtte grænseregionalt samarbejde. Budgetposten kan endvidere understøtte ministerrådets engagement i gennemførelsen af EU's Østersøstrategi på områder af særlig nordisk nytte samt andre aktiviteter af fælles interesse for NMR og EU.

Den Nordlige Dimension udgør den overordnede ramme for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland. Nordisk Ministerråd arbejder gennem den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt velbefindende med indsatser især rettet mod bekæmpelse af menneskehandel og smitsomme sygdomme (HIV/AIDS, tuberkulose). Aktiviteter indenfor den Nordlige Dimensions Miljøpartnerskab gennemføres af NEFCO, Nordic Environment Finance Cooperation. Nordisk Ministerråd støtter også arbejdet indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur og har i perioden 2011-2013 påtaget sig værtskabet for sekretariatet.

Samarbejdet og koordination med øvrige regionale organisationer sker i overensstemmelse med MR-SAMs retningslinier vedtaget i september 2005. Samarbejdet med Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Helcom skaber synergi og understøtter EU's Østersøstrategi, Østersørådets reformproces og den Nordlige Dimension, ligesom også samarbejdet med EU støttes fra denne post. Nordisk Ministerråd medvirker desuden i EU-projekter, som bidrager til styrkelse af regionen, særligt i forhold til Østersøregionen med dens otte EU-medlemmer.

Prioriteringer i 2012

Fokus vil være på indsatser, der kan understøtte gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.

- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af EU's Østersøstrategi.
- Gennemførelse af indsatser til understøttelse af den Nordlige Dimension.
- Fortsat udvikling af samarbejdet med øvrige regionale råd og organisationer, herunder EU, Østersørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og Baltic Development Forum.
- Videreudvikling af samarbejdet i Barentsområdet, herunder projektsamarbejdet med Barentsrådet.
- Styrkelse af det grænseregionale samarbejde i Østersøregionen, inklusive samarbejde med Polen og Tyskland.
- Bidrage til EU's database for den Nordlige Dimension.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.918.000	5.714.000	5.302.000	97%	NSK/MR-SAM

Formål

Ministerrådets NGO-program har som overordnet formål at understøtte demokratiudviklingen og styrkelse af civilsamfundet i Nordvestrusland, Baltikum og i Hviderusland. Programmet er et centralt instrument i Ministerrådets nabopolitik.

Ministerrådets NGO-program for Østersøregionen støtter projekter, der fremmer kapacitetsopbygning og netværksdannelse gennem samarbejde mellem NGOer fra de nordiske lande, de baltiske lande og Polen samt Nordvestrusland og Hviderusland.

Budgetposten finansierer endvidere nordisk-baltiske NGO-samarbejde indenfor en ramme på 1 MDKK. Dette program administreres af Nordisk Ministerråds kontorer i Estland, Letland og Litauen.

Nordisk-russisk NGO-samarbejde finansieres af budgetposten Kundskabsopbygning og netværk.

Prioriteringer i 2012

- Vægt på ligelig geografisk fordeling af aktører i Østersøregionen.
- Fortsat udvikling af støtte til NGO-virksomhed på tværs af Østersøen.
- Gennemførelse af 1-2 ansøgningsrunder.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
EUR	2.063.700	2.063.700	2.517.800	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	15.354.000	15.354.000	18.758.000		

Formål

Nopefs målsättning är att stärka små och medelstora nordiska bolags konkurrenskraft genom räntefria villkorslån till förstudier och förberedande aktiviteter inför internationella etableringar (inom ramarna för reglerna om EU:s statsstöd). Nopef har EU:s definition på SME-bolag, dvs. ansökarbolaget ska ha färre än 250 anställda och högst 50 mn € i omsättning. En koncerntillhörighet beaktas.

Projekten skall rikta sig till länder utanför EU/EFTA.

Nopef har sin naturliga plats i början av projektkedjan och bidrar med ett konkret riskavlyft i förstudiefasen. Nopef samarbetar ofta med andra relevanta offentliga finansiärer, privata investerare, banker, konsulter och systerorganisationer. Genom ett aktivt informationsutbyte kan Nopef vägleda bolagen i projektkedjan och bidra med kunskap om förstudier och risktagning. Nopefs medverkan bidrar även med en första grundstruktur inför en kommande internationalisering.

Nopefs nya satsningsområden är från och med 1.1.2011 branscher vars verksamhet berör

- Grön tillväxt, miljöteknik och förnybar energi
- Nordisk spetskompetens
- Hälsa och välfärd

Prioriteringer i 2012

Nopef kan stöda förstudier i hela världen, utanför EU/EES. De ansökande SME-bolagen riktar som huvudregel sina ansökningar till länder som väl passar in i både NMR:s globaliseringsstrategi eller där nordiska näringslivsintressen föreligger.

• Att med hjälp av rätta marknadsinsatser uppnå 95 ansökningar, vilka skall leda till 60 beviljade lån och 16 realiserade etableringar.
• Nopefs deltagande i projekten förväntas
  - Ge en trovärdighetsstämpel åt bolagen i deras fortsatta förhandlingar
  - Skapa nya nordiska affärsnätverk i projektländerna
  - Öka användning av nordiska supporttjänster
  - Överföra av nordisk kompetens och teknologi inom de prioriterade affärsområdena
  - Överföra nordiska management-principer såsom Corporate Social Responsibility och Good Governance

Kontrakt-periode

2011-2013

Kontrakt-status

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : Ledning och administration: 187 508€ (motsvarar förverkligade kostnader bokslut 2010)

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
DKK	9.865.000	9.865.000	9.969.000	100%	Institutionen

Formål

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad samt infopunkterne i Murmansk, Petrozavodsk og Arkhangelsk, som hver har en fuldtidsansat.

Kontorerne er centrale og spiller en afgørende rolle for Ministerrådet i gennemførelsen af retningslinjerne for samarbejdet med Nordvestrusland. Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds sekretariat og arbejder sammen med alle relevante fagministerråd og nordiske institutioner. Kontorerne i Nordvestrusland har en central rolle for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvestrusland og er afgørende for

opbygning af netværk og udvikling af samarbejdet med såvel regionale som føderale aktører i Rusland og med andre internationale organisationer. Kontorerne har endvidere tæt samarbejde med de nordiske generalkonsulater i Nordvestrusland og medvirker til skabelse af synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer i Rusland om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne fremmer og udvikler MR-SAMs samarbejdsprogrammer med Nordvestrusland, som er Ministerrådets to centrale instrumenter for samarbejdet:
* Kundskabsopbygning og netværksprogrammet
* NGO-programmet

Kontorerne er ansvarlige for administration af en række delprogrammer under Kundskabsopbygning og netværksprogrammet samt projekter med oprindelse i fagministerrådene. Kontorerne varetager endvidere administration af øvrige ministerråds aktiviteter i Nordvestrusland og medvirker til implementering af ministerrådets aktiviteter relateret til den Nordlige Dimension.

Prioriteringer i 2012

NMRs kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad skal i 2012 i tæt koordination med relevante ministerråd videreudvikle samarbejdet med Nordvestrusland, at varetage gennemførelse af fælles programmer og projekter samt at sikre nordisk synlighed, også i samarbejde med de nordiske landes repræsentationer og andre relevante aktører.

- Facilitere og medvirke til videreudvikling af det nordisk-russiske samarbejde i koordination med relevante ministerråd, herunder indenfor programmet for kundskabsopbygning og netværk.
- Bidrage til implementering af den Nordlige Dimension på projektniveau, herunder i samarbejde med de øvrige regionale organisationer i Nordeuropa.
- Sammen med NMRs kontorer i de Estland, Letland og Litauen bidrage til udvikling af nordisk-russisk-baltisk samarbejde på relevante områder, særligt i forbindelse med den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi.
- Bidrage til udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen, herunder medvirke til at sikre inddragelse af partnere fra Barentsregionen.
- Administration og implementering af delprogrammer under programmet for kundskabsopbygning og netværk samt varetage rollen som partner og administrator i andre større projekter, herunder EU projekter.
- Medvirke i aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med Norges formandskab.
- Medvirke i nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Rusland.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
DKK	11.095.000	11.095.000	10.910.000	100%	Institutionen

Formål

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds kontorer i Riga,Vilnius og Tallinn, herunder infopunktet i Tartu, Estland.

Kontorerne er centrale og spiller en afgørende rolle for Ministerrådet i gennemførelsen af retningslinjerne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen. Kontorerne er en del af Nordisk Ministerråds Sekretariat og repræsenterer ministerrådet overfor myndigheder og organisationer i de baltiske lande. Kontorerne bidrager til at udvikle netværk og nye kontakter på politisk niveau i tæt koordination med relevante fagministerråd. Kontorerne bistår landene, fagministerrådene, de nordiske institutioner og sekretariatet i København med udvikling af fælles nordisk samarbejde med de baltiske lande. Kontorerne har tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i Tallinn, Riga og Vilnius og medvirker til at skabe synergi i samarbejdet med landenes repræsentationer om profilering af Norden indenfor alle sektorer.

Kontorerne medvirker til at udvikle NGO-samarbejdet mellem Norden og de baltiske lande og NGO-samarbejdet i Østersøregionen. Kontorerne medvirker i samarbejde med de baltiske lande om demokratifremmende projekter i Hviderusland og eventuelt Nordvestrusland, blandt andet støtten til European Humanities University i Vilnius. Kontorerne medvirker i ministerrådets arbejde for implementering af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension og bidrager sammen med NMRs kontorer i Nordvestrusland til udvikling af nordisk-baltisk-russisk samarbejde. Alle tre kontorer medvirker i udvikling og gennemførelse af de fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer for offentlig administration, næringsliv og kultur. Især kontoret i Vilnius bistår Sekretariatet i København med udvikling og administration af ministerrådets aktiviteter i forhold til Hviderusland, herunder EHU.

Prioriteringer i 2012

NMRs kontorer i Estland, Letland og Litauen skal i 2012 i tæt koordination med relevante ministerråd videreudvikle det politiske samarbejde med de baltiske lande, at varetage gennemførelse af fælles programmer og projekter samt at sikre nordisk synlighed, også i samarbejde med de nordiske ambassader og andre relevante aktører.

- Facilitere og medvirke til videreudvikling af det nordisk-baltiske politiske samarbejde i koordination med relevante ministerråd.
- Bidrage til at understøtte EU's Østersøstrategi, herunder at synliggøre strategien og NMRs engagement i denne samt facilitere opbygning af netværk og medvirke til gennemførelse projekter med afsæt i strategien.
- Bidrage til udvikling af NGO-samarbejdet i Østersøregionen og til implementering af fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer.
- Sammen med NMRs kontorer i Nordvestrusland bidrage til udvikling af nordisk-baltisk-russisk samarbejde på relevante områder, særligt indenfor EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.
- Medvirke i aktiviteter indenfor formandskabsprogrammet i tæt samarbejde med Norges formandskab.
- Medvirke i nordenfremmende indsatser i tæt samarbejde med de nordiske landes ambassader i de baltiske hovedstæder og andre relevante aktører.
- Bidrage til implementering af større projekter, herunder EU projekter, gennem at varetage rollen som partner og administrator.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.122.000	1.122.000	1.220.000	82%	NSK/MR-SAM

Formål Budgetposten finansierer samarbejdministrenes initiativer i forbindelse med nye politiske udfordringer i Nordens naboområder eller andre nye satsninger udenfor Norden.

Prioriteringer i 2012 Afhængig af den politiske udvikling i Nordens naboområde.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	9.545.000	9.545.000	9.508.000	100%	NSK/MR-SAM

Formål Ministerrådets overordnede indsats i Arktis styres gennem 3-årige arktiske samarbejdsprogrammer. Programmet går ind i en ny 3-årig periode 2012-2014. Formålet med det tværsektorielle arktiske samarbejdsprogram er at fokusere på og understøtte de områder, hvor Norden har fælles interesser og udfordringer ifht. Arktis. Målsætningen med programmet er at udvikle og forbedre levevilkårene og livskvaliteten for befolkningen i Arktis; social-, kulturel- og uddannelsesudvikling samt oprindelige folks udvikling. Ydermere er det en målsætning med programmet at udvikle og forbedre de økologiske og økonomiske forudsætninger for en fortsat bosætning i Arktis.

Det arktiske samarbejdsprogram er rammen samt instrumentet for dette arbejde og bevillingen ligger på niveau med bevillingen for 2011. Programmet supplerer de øvrige indsatser under ministerrådets naboskabspolitik såvel som i de respektive fagministerråd.

Initiativerne og aktiviteterne der understøttes af det arktiske samarbejdsprogram har udgangspunkt i de nordiske landes strategier for regionen og er samtidig i overensstemmelse med arbejdet i andre arktisk relaterede fora (fx Arktisk Råd, Barentsrådet, EU m.fl.).

Prioriteringer i 2012 Prioriteringer for det arktiske samarbejdsprogram 2012-2014 vil blive fastlagt i løbet af efteråret 2011 af MR-SAM/NSK. Prioriteringerne gøres bl.a. i lyset af en evaluering af programmet, som er blevet færdiggjort i foråret 2011.

6-0950-2 EHU/Hviderusland

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	4.695.000	4.695.000	3.305.000	100%	NSK/MR-SAM

Formål

Nordisk Ministerråds aktiviteter i forhold til Hviderusland styres af retningslinjerne som godkendtes af NMR i 2010 og er i kraft i 2011 og 2012. På denne baggrund er budgettet til aktiviteter i forhold til Hviderusland forøget. Fokus er først og fremmest på støtte til demokratiudvikling, som er blevet endnu vigtigere efter den negative udvikling som indtraf efter presidentvalget i december 2010. Aktiviteterne udvikles i tæt koordination med de nordiske landes bilaterale aktiviteter og i tæt samarbejde med øvrige donororganisationer.

Budgetposten finansierer Nordisk Ministerråds bidrag til støtte for det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius for herigennem at bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Støtten til EHU foregår i tæt samspil med EU-kommissionen, som er den største bidragyder til EHU, den litauiske regering samt øvrige donorer, herunder det amerikanske State Department. Nordisk Ministerråds støtte til EHU vil blive kanaliseret gennem den Trust Fund, som ministerrådet etablerede i 2008. Fonden styres af NMR og sikrer gennemsigtighed om anvendelsen af donorstøtten til EHU.

Øvrige aktiviteter under denne budgetpost er støtte til øvrige projekter, der kan bidrage til at fremme en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland. Endvidere kan budgetposten finansiere medarbejderressourcer på NMRs kontor i Vilnius, som bistår sekretariatet i København med udvikling af projekter relateret til Hviderusland.

Prioriteringer i 2012

Udvikling af initiativer i forhold til Hviderusland i tæt koordination med de nordiske landes bilaterale aktiviteter og i tæt samarbejde med øvrige donororganisationer.

- Fortsat støtte til European Humanisties Unievrsity i Vilnius.
- Effektiv drift og administration af Trust Fund for EHU.
- Udvikling af initiativer til fremme af en demokratisk samfundsudvikling i Hviderusland.

6-0800-1 Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	0	204.000	203.000	83%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten utgår

6-0990-1 Samarbejde med Nordens naboer i Vest

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.660.000	2.660.000	2.608.000	88%	NSK/MR-SAM

Prioriteringer i 2012 Under 2012 prioriteras uppföljningen av NMR:s riktlinjer för samarbetet med grannarna i väst.

Samarbejdsministrene

Generel indledning

Generelt om Ministerrådet

Samarbejdsministrene har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde. Det betyder, at de fleste af de budgetposter som samarbejdsministrene har ansvaret for, og som ligger under rammen "samarbejdsministrene" er af tværgående karakter. Udover at være af tværgående karakter spænder budgetposterne også over en meget bred vifte af aktiviteter, herunder bl.a. poster af teknisk administrativ karakter såsom bidrag til Vestnorden, tjenestemandsudbytte og Generalsekretærens dispositionsreserve. Som følge deraf er der ikke en samlet strategi eller handlingsplan der binder posterne naturligt sammen.

Midlerne under rammen støtter og komplementerer formandsskabet og arbejdet i fagministerrådene bl.a. i implementeringen af globaliseringsinitiativerne samt med Nabopolitikken.

Posterne Formandskabspuljen og Holdbart Norden fordeles af NSK og samarbejdsministrene hen over året med baggrund i henholdsvis formandskabsprogrammet og i strategien for bæredygtig udvikling, sidstnævnte i dialog med fagministerrådene.

De resterende poster har primært et kommunikations- og formidlingsperspektiv, som disponeres af generalsekretæren.

Ministerrådets styrings-dokumenter

Som en konsekvens af rammens tværgående karakter er der ikke ét, men flere dokumenter, der styrer aktiviteterne under rammen. Af styringsdokumenter kan nævnes:

- Nordisk Ministerråds kommunikationstrategi
- Strategi for børn og unge i Norden
- Formandskabsprogrammet
- Bæredygtig udvikling - en ny strategi for Norden
- Den nye nordiske profil

Fordelingen af rammebevillingen for 2012 ændres på grund af denne reduktion og på grund af forskydninger på følgende budgetposter:

Bidrag til Vestnorden
Budgetposten er en direkte støtte til grønlandske embedsmænd deltagelse i det nordiske samarbejde. Posten er reduceret med 200 TDKK, som konsekvens af at de seneste regnskabsår har vist et mindreforbrug på budgetposten i den størrelsesorden.

Formandskabspuljen
Sidste års tilførsel til en særlig sprogkampagneindsats på 500 TDKK udgår fra budgetposten.

Holdbart Norden
På budgetposten er tilført 300 TDKK til styrkelse af indsatsen.

Informationsaktiviteter
Budgetposten "Informationsaktiviteter" dækkede følgende aktiviteter: Nordisk Statistisk samarbejde, Oversættelse og tolkning, Mediestrategiske satsninger, Journalistrejser og Norden i Fokus. I budgettet er denne budgetpost nu delt op i to budgetposter, "Informationsaktiviteter", som dækker de første fire forannævnt aktiviteter og "Norden i Fokus".
Denne ændring er af mere teknisk karakter, og tjener primært et administrativt formål.

Grænsehindringer
Posten er tilført 200 TDKK som er midler til øgede aktiviteter i relation til grænsehindringsarbejdet.

Islandspuljen
Der afsættes 1,5 MDKK, mod 3,060 MDKK i budget 2011. I 2012 prioriteres en stipendieordning for islandske studerende.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2010

Kommunikation og formidling 2010
Den fortsatte udmøntning og implementering af Ministerrådets nye kommunikationsstrategi med tilhørende handlingsplaner for de fire prioriterede kerneområder dominerede afdelingens aktiviteter gennem 2010. I dette arbejde indgik også implementeringen af de politiske prioriteringer i Ministerrådets profileringsdokument som gennemgående omdrejningspunkter i kommunikationen af det nordiske samarbejde. Endeligt forstærkedes eksponeringen af Ministerrådets særligt prioriterede globaliseringsprojekter.

Følgende indsatsområder i 2010 fremhæves: Nordisk Klimadag, Topforskningsinitiativet, CSW i New York, EHU-aktiviteter i Vilnius, Nordisk Landskabsarkitekturudstilling på Expo Shanghai, Nordic Energy Solutions i Shanghai, World Climate Solutions, Nordlige Dimension, Kulturpartnerskaber i Skt. Petersborg, samt international profilering af Ny Nordisk Mad.

I 2010 styrkedes udviklingen og anvendelsen af nye sociale medier markant, herunder især Facebook og YouTube, mens Twitter i reduceret omfang indgik i arbejdet. KOMM's satsning på produktion og streaming af visuelle medier intensiveredes yderligere i takt med markante satsninger på international branding af fællesnordiske projekter og aktiviteter.

Lanceringen af hjemmesidens nye design og ny struktur i 2009 blev i 2010 suppleret med videreudvikling af hjemmesidens søgemaskine og øvrige funktionalitet. Hjemmesidens stabilitet og hastighed er desuden forbedret kraftigt i løbet af 2010.

Gennem 2010 udgav NMR ca. 200 publikationer. Blandt disse fremhæves Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds Årbog 'Förbundsstaten Norden'. Bogen vakte stor politisk og medial opmærksomhed både i de nordiske lande og internationalt. Arbejdet med en ny informationsbrochure om det nordiske samarbejde initieredes i 2010 (udkom 2011).

Desuden produceres en del handlingsplaner, eksempelvis 'Det fællesnordiske kultursamarbejde 2010-212'. Den årligt tilbagevendende publikation Nordisk Statistisk

Årbog markerer en vigtig prioritering i 2010. Videreudviklingen af nyhedsbrevet AnalysNorden fortsatte 2010 med tilknytning af nogle af Nordens stærkeste politiske analytikere.

I 2010 blev der lavet opfølgning på den kvalitetssikring af islandske oversættelser, der blev sat i gang i 2009. Arbejdet med webbaserede oversættelsesløsninger er udviklet yderligere, og der har været særlig fokus på koordineringen af tolknings- og oversættelsesopgaver i forhold til ovennævnte prioriterede aktiviteter og publikationer.

Hållbar utveckling 2010
Den reviderade hållbarhetsstrategin Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012 trädde i kraft den 1 januari 2009. Strategin är den överordnade tvärsektoriella ramen för arbetet med hållbar utveckling inom Nordiska ministerrådet och fokuserar på fyra prioriterade områden: klimat och förnybar energi; hållbar konsumtion och produktion; nordisk välfärdsstat som verktyg för hållbar utveckling; samt utbildning och forskning, befolknings deltagande och lokala hållbarhetsstrategier.

Det har startats omfattande samnordiska aktiviteter inom alla prioriterade områden. Det nordiska indikatorset, som ska följa upp framsteg inom hållbar utveckling i Norden, har uppdaterats under året och finns tillgängligt för alla på ministerrådets hemsida. Det beviljades projektstöd för 15 projekt för att främja implementeringen av strategin.

Den nordiska hållbarhetsstrategin presenterades på flera nordiska och internationella möten under 2010. Därtill arrangerade hållbar utveckling en konferens på Grönland för att främja deras lokala arbete med hållbar utveckling samt en side-event med temat Ecolabelling to advance sustainable consumption and production i samband med mötet i FN:s kommission för hållbar utveckling.

Arbetet med att undanröja gränshinder i Norden
Merparten av allt gränshinderarbete på NMRs sker idag inom ramen för globaliseringsprojekt "Gränshinderforum" (GF), där NMRs är sekretariat för GF. Arbetet i förhållande till GF har främst handlat om att utreda och ta fram underlag rörande konkreta gränshinder, författa brev till myndigheter och ministrar, administrera större utredningar och projekt m.m..

NMRs har också haft ett tätt samarbete med de nordiska informationstjänsterna och gränskommittéerna för att på så sätt försöka samordna gränshinderaktörerna i Norden. Under 2010 gjordes det särskilda insatser för att motverka att länderna skapar nya gränshinder i samband med nationell lagstiftning och olik implementering av EU-direktiv, inte minst genom en större nordisk lagstiftningskonferens i november.

		Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
Samarbejdsministrene		**113.305**	**115.105**	**-1.800**	**-1,6%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*77.119*	*77.119*	*0*	*0,0%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	77.119	77.119	0	0,0%

	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*36.186*	*37.986*	*-1.800*	*-4,7%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	3.193	3.193	0	0,0%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	718	918	-200	-21,8%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	408	408	0	0,0%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	5.916	6.426	-510	-7,9%
5-0460-1	Holdbart Norden	2.993	2.693	300	11,1%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	5.006	10.088	-5.082	-
5-1012-1	Norden I fokus	5.082	0	5.082	-
5-1021-1	Internationale aktiviteter	714	714	0	0,0%
5-1030-2	Hallo Norden	5.284	5.284	0	0,0%
5-1035-1	Grænsehindringer	3.872	3.672	200	5,4%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	1.500	1.530	-30	-2,0%
5-0500-2	Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island	1.500	3.060	-1.560	-51,0%
Opdelt på kategorier		**113.305**	**115.105**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	23.991	32.345	21,2%	28,1%
	Programlignende aktiviteter	8.284	1.530	7,3%	1,3%
	Institutioner	77.119	77.119	68,1%	67,0%
	Organisationsbidrag	3.911	4.111	3,5%	3,6%

Sekretariatet

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	NMR FIN. 10	BUD.DISP AV
DKK	77.119.000	77.119.000	73.632.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for Nordisk Ministerråd og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en kommunikationsafdeling fælles med Nordisk råd. Kommunikationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet.

Af bevillingen anvendes 1,5 MDKK til at dække afskrivningen på sekretariatets flytteomkostninger.

Prioriteringer i 2012

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del af sekretariatets virksomhed. Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder, som bidrager til relevans og

fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:
• Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitèer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
• Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer
• At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
• Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
• Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.193.000	3.193.000	3.134.000	100%	FNF

Formål

Att genom beviljningen till Föreningarna Nordens Förnund (FNF) bidra till en folklig förankring av det nordiska samarbetet, samt till en god kännedom om det nordiska samarbetet bland de nordiska medborgarna.

Beviljningen till FNF är ett allmänt verksamhetsbidrag. FNF tillvaratar samarbetet mellan Föreningarna Norden i de fem nordiska länderna och de tre självstyrande områdena, samt bidrar till att verksamheten vid de regionala informationskontoren drivs vidare under 2012.

Prioriteringer i 2012

- Globaliseringsfrågor
- Gränshinder och den gemensamma nordiska arbetsmarknaden
- Nordiskt skolsamarbete
- Stärkande av förståelse av grannspråken
- "Nordisk förbundsstat"
- Dialog och samarbete med NMR och NR
- Verksamheten på de regionala informationskontoren

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	718.000	918.000	996.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Bidraget anvendes til rejsestøtte til grønlandske embedsmænds deltagelse i det nordiske samarbejdet. Bidraget er i 2012 reduceret i overensstemmelse med

udviklingen i det faktiske forbrug.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	408.000	408.000	401.000	59%	Generalsekretæren

Formål

Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for generalsekretæren til at imødekomme specifikke behov. Reserven giver generalsekretæren mulighed for at igangsætte fx indledende projekter og undersøgelser, sætte fokus på særlige problemstillinger, dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutning af projekter mv. Generalsekretærens reserve skal derimod ikke benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

5-0445-1 Formandsskabspuljen

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.916.000	6.426.000	5.801.000	86%	NSK/MR-SAM

Formål

Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde, herunder specielt på det konsumentpolitiske område.

Tildeling af midler sker efter følgende fastsatte kriterier:

- Initiativet skal være forankret i den berørte sektor
- Den berørte sektor og/eller andre deltager med egen finansiering
- Ansvaret for gennemførelse skal være afklaret, og initiativerne skal fortrinsvis være engangsindsatser over ét budgetår
- Initiativerne skal være strategiske, det vil sige politisk interessante og i overensstemmelse med politiske prioriteringer i Ministerrådet og føringer fra Nordisk Råd.
- Initiativerne skal være forankret i formandskabsprogrammet
- ressourcerne skal ikke benyttes som almen tillægsfinansiering
- formandskabspuljen bidrar med maximum 50 pct. af finansieringen

Nordisk Råd orienteres om, hvordan midlerne fra denne budgetpost disponeres.

Prioriteringer i 2012

Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	2.993.000	2.693.000	2.640.000	97%	NSK/MR-SAM

Formål

Budgetposten Hållbar Norden stimulerar genomförandet av den nordiska hållbarhetsstrategin Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012. Strategin är den överordnade tvärsektoriella ramen för arbetet med hållbar utveckling inom Nordiska ministerrådet och fokuserar på områden där Norden har gemensamma intressen och utmaningar, där det finns särskilt goda förutsättningar att bidra till ökad kompetens och effektivisera resursanvändningen. En hållbar utveckling består av ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter, och kan främjas enbart genom tvärsektoriellt arbete. Hållbar utveckling är till sin natur ett globalt begrepp och borde därför också tas hänsyn till i utformningen av nordiskt globaliseringsarbete.

De nordiska samarbetsministrarna har det övergripande ansvaret för implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin. Ett framgångsrikt genomförande förutsätter att de berörda fackministerråden skall inom ramen för sina arbetsområden tillgodose att strategins målsättningar och prioriterade områden genomförs på ett ändamålsenligt sätt. De fyra prioriterade områdena är klimat och förnybar energi; hållbar konsumtion och produktion; nordisk välfärdsstat som verktyg för hållbar utveckling; samt utbildning och forskning, befolknings deltagande och lokala hållbarhetsstrategier.

Det nordiska samarbetet bör stärkas i förhållande till de regioner som omger Norden och där möjligheten att bidra till en hållbar utveckling är stor. Den nordiska hållbarhetsstrategin ska också fungera som utgångspunkt för gemensamma inspel i internationella forum för hållbar utveckling.

Prioriteringer i 2012

Dessa medel används för att initiera gemensamma nordiska aktiviteter som främjar implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin. Initiativen skall uppfylla kraven om nordisk nytta, vara tvärsektoriella och innovativa, samt integrera de tre aspekterna av hållbar utveckling. I 2012 ska implementeringen av strategins fyra prioriterade områden fortsättas och följas upp med konkreta projektaktiviteter. Det norska ordförandeskapets prioriteringar ska följas upp, speciellt med hänsyn till klimat och utsläppsreduktioner, samt värdering av ekosystemtjänster. Nordiska erfarenheter från hållbar utveckling ska också profileras och synliggöras internationellt genom ett aktivt deltagande i FN:s arbete för hållbar utveckling, härunder Rio +20 konferensen. Under 2012 ska det också utarbetas ett förslag till fortsatt nordiskt samarbete om hållbar utveckling och konkreta förslag till hur arbetet med hållbar utveckling ska bedrivas efter 2012.

- Implementera och följa upp den nordiska hållbarhetsstrategin och dess fyra prioriterade områden, härunder de nordiska indikatorerna för hållbar utveckling.
- Informera aktivt om det nordiska hållbarhetsarbetet i Norden och internationellt
- Delta aktivt i FN:s arbete för hållbar utveckling, härunder Rio +20 konferensen
- Utarbeta ett förslag till fortsatt nordiskt samarbete om hållbar utveckling efter 2012

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.006.000	10.088.000	9.890.000	93%	Generalsekretæren

Formål

Reduktionen i denne budgetpost skyldes en teknisk omlægning ved oprettelse af ny budgetpost 5-1012-1 "Norden i Fokus".

Denne budgetpost består af følgende aktiviteter: Nordisk statistisk samarbejde, Oversættelse og tolkning, Mediestrategiske satsninger, Journalistrejser samt diverse informationsaktiviteter. Af denne budgetpost finansieres alene aktiviteter, der vedrører Nordisk Ministerråd.

Alle aktiviteter under denne post har enten direkte eller indirekte med informations og kommunikationsarbejde at gøre – enten er det direkte formidling af viden om de nordiske velfærdsstater og det nordiske samarbejde eller også understøtter det kommunikationen internt mellem aktørerne i det nordiske samarbejde og eksternt mellem Nordisk Ministerråd og nordboerne, nordiske institutioner og internationale organisationer.

Prioriteringer i 2012

- Der vil blive lagt særlig vægt på at udvikle nye digitale formater til publicering, præsentation og distribution af projektresultater.
- Det vil blive prioriteret at benytte elektroniske medier i kommunikationen fx video og sociale medier.
- Der vil fortsat blive satset på at måle kommunikationsindsatsen ud fra de succeskriterier, der er beskrevet i kommunikationsstrategien.
- Fortsættelse af omlægningen af produktionsprocessen for Nordisk statistisk årbog og udvikling af fremvisningformater for Nordisk statistisk årbog på www.norden.org.

5-1012-1 Norden i Fokus

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.082.000	0	0	-	Generalsekretæren

Formål

Budgetposten er ny i 2012. Budgettet indgik tidligere i budgetpost 5-1011-1 "Informationsvirksomhed".

Norden i Fokus kontoren kommer under 2012 att fortsätta arbetet med styrka samarbetet mellan kontoren, arbeta med kommunikationsstrategin som utgångspunkt och därmed i första hand fokusera på de profilerade frågorna. Uppföljning av aktiviteterna är en viktig del i rapporteringen av verksamheten. Nya medier ska användas i samma eller ökat omfång. Samtidigt ska NIF agera med flexibilitet och snabbhet. Exempelvis har vissa av kontoren goda erfarenheter med att anordna aktiviteter kring ett av de nordiska ländernas val, vilket kommer att fortsätta. Uppföljning av aktiviteterna är en viktig del i rapporteringen av verksamheten. Nya medier ska användas i samma eller ökat omfång. Verksamhetsplaneringen ska ske i dialog med sekretariatets kommunikationsavdelning.

Prioriteringer i

Norden i Fokus kontoren kommer under 2012 att fortsätta arbetet med att modernisera

2012 verksamheten genom att styrka samarbetet mellan kontoren.

Val av aktiviteter görs med utgångspunkt i den övergripande kommunikationsstrategin och därmed ska aktiviteter väljas som faller inom ramen för de fyra profileringsområden som beskrivs i kommunikationsstrategin. Ordförandeskapets prioriteringar och globaliseringssamarbetet ska också vara underlag i planeringen av årets aktiviteter.

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	714.000	714.000	701.000	73%	Generalsekreteraren

Formål Budgetposten finansierar internationella insatser och nordenfrämjande verksamhet av tvärsektoriell karaktär utanför Norden, samt stödjer större nordiska internationella arrangemang iform av t.ex. informationsinsatser. I hög grad anslås medel till finansiering av utredningar, konferenser, produktion av informationsmaterial som har betydelse för det nordiska samarbetet i förhållande till särskilt EU och andra regionala råd och organisationer.

5-1030-2 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	5.284.000	5.284.000	0	-	Generalsekretæren

Formål Syftet med Hallå Norden är att underlätta privatpersoners och företags mobilitet i Norden. Detta skall ske genom att tillhandahålla information till privatpersoner och företag, för att underlätta dessas beslut om flytt, arbete, studier, etablering av företag etc. i ett nordiskt grannland.

I huvudsak skall relevant information tillhandahållas via Hallå Nordens webbportal, www.hallonorden.org, i andra hand skall personlig vägledning ske i de fall enskilda eller företag tar kontakt med Hallå Norden via webben, e-post, telefon, brev eller personliga besök.

För att underlätta mobiliteten i Norden arrangerar Hallå Norden informations-seminarier för nationella tjänstemän på myndigheter som allmänhet och företag ofta tar kontakt med inför en flytt, arbete, studier etc.

Hallå Norden skall också bygga nätverk med centrala personer på centrala myndigheter och departement/ministerier, och arrangera regelbundna möten med dessa i syfte att dels hålla sig informerade om regelförändringar och politiska skeenden i länderna, dels för att själva informera om problem etc.

Prioriteringer i 2012

- Kontinuerlig uppdatering och översättning av innehåll på norden.org och förbättring av informationsstrukturen
- Utveckling av möjligheter för interaktivitet på webben

- Produktion av instruktionsvideor (till Youtube och norden.org), troligtvis i samarbete med Öresund Direkt
- Undersöka möjligheter för att andra informationstjänster kan använda Hallå Nordens verktyg (norden.org, Nordsvar, Gränshinderdatabasen, postlistor)
- Vidareutveckling av frågedatabasen Nordsvar och Gränshinderdatabasen

5-1035-1 Grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	3.872.000	3.672.000	6.484.000	90%	Generalsekreteraren

Formål

Syftet med det nordiska gränshindersarbetet är att underlätta människors och företags gränsöverskridande aktiviteter i Norden. En väl fungerande inre marknad i Norden gagnar samtliga länder och bör därför befrämjas.

Gränshinder definieras i detta sammanhang som olik lagstiftning eller andra regelverk eller praxis som förorsakar problem för människor och företag som verkar över gränserna i Norden.

Som en del av regeringarnas globaliseringsarbete utgör NMRs sekretariat för Gränshinderforum, och skall bidra till dess arbete genom att utreda regelverk och problemställningar och låta genomföra analyser. NMRs ansvarar även för koordineringen/samarbetet med andra gränshinderaktörer och med ÄK/MR och de kontaktpersoner som ministerierna har utsett för att bistå Gränshinderforum i arbetet med gränshinder.

Gränshinder/inre marknadsfrågr utgör en prioriterad del av EU:s Östersjöstrategi. NMRs koordinerar relevanta insatser inom ramen för denna strategi.

Utöver detta arbete, bidrar MR-SAM årligen med 3 milj. DKK till att stödja de insatser som görs av de regionala informationstjänsterna Öresund Direkt, Grensetjänsten och Nordkalottrådet.

Prioriteringer i 2012

Det är viktigt att NMRs arbetar med att förankra och utreda konkreta gränshinder, såväl i förhållande till Gränshinderforum som ÄK/MR. Insatserna bör tänkas in i en långsiktig strategi och vara förankrade i sektorerna i så hög grad som möjligt.

- Att bistå Gränshinderforum med analyser och beslutsunderlag kring konkreta gränshinder
- Att bistå ÄK/MR med förslag till hinder att behandla och ev. förslag till lösningar
- Att bidra till att länderna, i samband med implementering av EU-direktiv och utarbetandet av ny nationell lagstiftning, samarbetar för att förhindra uppkomsten av nya, oavsiktliga gränshinder
- Att samordna kontakten mellan Gränshinderforum och ministeriernas kontaktpersoner för gränshinderarbetet
- Att samordna de nordiska informationstjänsternas inbördes arbete, samt insatser i förhållande till Gränshinderforum

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	1.530.000	0	-	Kontaktgruppen

Formål

Nordiskt tjänstemannautbyte etablerades 1989 med syfte att
- stärka möjligheterna för statsanställda i Norden att lära känna andra förvaltningar och bli inspirerade av nordiska kollegors arbetsmetoder och praktiker,
- berika den mottagande arbetsplatsen med erfarenheter från sitt hemland,
- främja arbetet på sin hemarbetsplats,
- främja den personliga utvecklingen för den enskilda stipendiaten.

Beviljningen fördelas mellan länderna av en grupp bestående av kontaktpersoner från vart land och självstyrande område. Stipendierna fördelas, utbetalas och rapporteras nationellt.

Ordningen har utvärderats under 2010.

Prioriteringer i 2012

- Kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte
- Nätverksuppbyggnad
- Marknadsföring av ordningen

Sekretariats-funktion

Nordiska ministerrådet upprättar kontrakt med kontaktpersoner i vart land. Länderna ansvarar själva för administrations- och resekostnader i samband med gemensamma möten.

5-0500-2 Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island

VALUTA	BUDGET 12	BUDGET 11	BUDGET 10	DISP./BUD 10	BUD.DISP AV
DKK	1.500.000	3.060.000	7.322.000	97%	NSK/MR-SAM

Formål

Syftet är bidra till att islänningar fortsatt kan delta i nordiska sammanhang. Detta görs under 2012 genom att stöda isländska studerandens möjlighet att studera i de övriga nordiska länderna.

De nordiska samarbetsministrarna beslutade 2009 att Nordiska ministerrådet under åren 2009-2010 ska igångsätta initiativ till stöd för Island som drabbats hårt av den internationella finanskrisen. Av de konkreta initiativ som tidigare verkställts finns fortsatt ett behov för en stipendieordning för isländska studeranden. Stipendieordningen ska bidra till att möjliggöra studier för islänningar i de övriga nordiska länderna.

Prioriteringer i 2012

Under 2012 prioriteras en stipendieordning för isländska studeranaden.

Sekretariats-funktion

Stipendieordningen administreras av det isländska ministeriet för undervisning, forskning och kultur.

Nordisk Ministerråds budget for virksomhedsåret 2012

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger

Nordisk Ministerråds budget finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. Som udgangspunkt indbetaler landene et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, nettorenteindtægter og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Landenes indbetalinger sker i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, som i budgettet for 2012 er 2008 og 2009.

INDTÆGTER TDKK, (løbende priser)	Budget 2009	Fordel-nings-nøgle 2009	Budget 2010	Fordel-nings-nøgle 2010	Budget 2011	Fordel-nings-nøgle 2011	Budget 2012	Fordel-nings-nøgle 2012
Forbrug af ubrugte midler fra forrige år	5.468		2.892					
Reduktion i grundkapital								
Afgift på løn	8.000		8.000		8.000		10.000	
Renteindtægter	8.000		2.250		1.000		500	
Øvrige indtægter/(ev.	500		250		200		200	
Landenes bidrag	893.367		885.855		925.516		924.016	
- Danmark	199.221	22,3%	191.345	21,6%	198.060	21,4%	204.936	22,2%
- Finland	156.339	17,5%	154.139	17,4%	161.965	17,5%	164.386	17,8%
- Island	10.720	1,2%	10.630	1,2%	10.181	1,1%	7.005	0,8%
- Norge	244.783	27,4%	248.925	28,1%	268.400	29,0%	269.577	29,2%
- Sverige	282.304	31,6%	280.816	31,7%	286.910	31,0%	278.112	30,1%
Sum :	912.759	100,0%	899.247	100,0%	934.716	100,0%	934.716	100,0%

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang til videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Det er i 2009 besluttet at forlænge overenskomsten om højere uddannelse til udgangen af 2012. Aftalen skal fornyes inden 6 måneder før udløb.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten.

Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificeret højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som ligger til grund for beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i ordningen.

Betalingsordning, højere uddannelse TDKK

	Budget 2009	Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012
Danmark	-55.325	-55.902	-58.641	-62.205
Finland	13.299	12.688	11.748	12.689
Island	0	0	0	0
Norge	34.617	35.558	37.571	38.000
Sverige	7409	7656	9.323	11.517
Sum:	0	0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse. Budget 2012 er i 2011-priser:

Indbetalinger efter betalningsordning og reduktion i grundkapital, løbende priser TDKK

	Budget 2009	Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012
Danmark	-58.430	135.443	131.210	142.731
Finland	10.862	166.827	167.000	177.074
Island	-167	10.630	9.759	7.005
Norge	30.802	284.483	294.845	307.576
Sverige	3.009	288.472	284.341	289.629
Sum:	-13.924	885.855	887.155	924.016

Landenes prognosticerede indbetalinger

Som et resultat af budgetmoderniseringsarbejdet besluttede MR-SAM i februar 2007, at der i budgetforslaget skal præsenteres en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd i budgetårets priser (2012-priser). Beregningen foregår i to tempi:

1) Ud fra fordelingen på budgetpostkategorier kan den pris- og valutaregulerede udgiftsramme i 2012 beregnes. Denne beregning er foretaget i nedenstående tabel. Prisfaktorerne der er benyttet, er de nationale finansministeriers forventninger til

udviklingen i forbrugerprisindekset i 2012 og valutakurserne er de officielle månedsgennemsnitskurser fra den danske nationalbank og for den islanske krones vedkommende den islandske nationalbank i perioden oktober 2010 til 19. maj 2011.

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsrammer i 2012 priser

	Bevilling 2011 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme
Projektmidler	544.541	-	1,9	554.887
Institutioner i:				
Danmark	120.373	100	1,4	122.058
Finland	4.288	746	2,7	32.851
Island	0	4,7	2,5	0
Norge	207.738	94	1,75	198.691
Sverige	61.554	83	2,0	52.112
Sum:	-	-	-	960.600

2) Når den totale aktivitetsramme i 2012 er kendt kan landenes indbetalinger beregnes ved at fordele finansieringsbyrden efter fordelingsnøglen og korrigere for betalingsordningen for højere uddannelse.

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd 2012, pris- og valutaomregnede

	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Indbetaling
Afgift på løn		10.000		
Renteindtægter		500		
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200		
Landenes bidrag		949.900		
Danmark	22,2%	210.677	-62.205	148.472
Finland	17,8%	168.991	12.689	181.679
Island	0,8%	7.201	0	7.201
Norge	29,2%	277.128	38.000	315.127
Sverige	30,1%	285.903	11.517	297.420
Sum:	100,0%	960.600	0	949.900

Landenes prognosticerede indbetalinger i national valuta

Nedenfor vises med udgangspunkt i den prognosticerede ramme i 2012-prisniveau og de viste valutakurser landenes prognosticerede indbetalinger til Nordisk Ministerråd i tusinder af det enkelte lands valuta.

Budget 2012 - Landenes prognosticerede bidrag i national valuta	
Danmark	148.472 DKK
Finland	24.354 EUR
Island	152.887 ISK
Norge	335.242 NOK
Sverige	358.337 SEK

Status på arbejdet med projektadministration i Nordisk Ministerråd

I forlængelse af budgetmoderniseringen, som NSK/MR-SAM traf beslutning om i februar 2007, er der i 2011 sket en opgradering af den tidligere udviklede projektportal. Den reviderede projektportal omfatter nu oplysninger om igangværende og afsluttede projekter, der ikke tidligere har været registreret systematisk, herunder:

- formål/syfte,
- mål,
- forventet Nordisk Nytte,
- tidspunkt for start og slut,
- bevillingsramme og
- udbetalte midler.

For afsluttede projekter oplyses tillige om de opnåede resultater/opfyldelse af mål.

Der er nu knyttet en udvidet søgefunktionalitet til databasen. Databasen er frit tilgængelig for offentligheden på norden.org http://www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/stoetteordninger-og-projekt/nordisk-ministerraads-projektdatabaser og den opdateres løbende.

En opgørelse udarbejdet i januar 2011 viser, at der i Nordisk Ministerråds Sekretariat administreres 201 igangværende projekter efter bevilling fra et ministerråd eller embedsmandskomité.

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget

I forbindelse med budgetmoderniseringen i februar 2007 var et af forslagene at erstatte den tidligere opgørelse over Ministerrådets planlægningsramme med en prognosticeret opgørelse over de økonomiske frihedsgrader i budgettet i de kommende år.

Oversigten er et forsøg på at lave en opgørelse over det økonomiske, juridiske og politiske råderum, der reelt er i det nordiske budget, dvs. der forsøges at give et billede af størrelsen af de politiske omkostninger ved at frigøre midler på de forskellige budgetposter i budgettet. Derudover skal opgørelsen forsøge at give et billede af de økonomiske omkostninger ved at frigøre midler – det kunne f. eks. være tab af tidligere opbyggede nordiske værdier. Det er væsentligt at notere, at der ikke er tale om en kvalitetsvurdering af de nordiske aktiviteter - opgørelsen er alene et forsøg på at vise udgiftsstrukturen i det nordiske budget ud fra et perspektiv om frihedsgraderne i budgettet.

Det skal understreges, at prognosen er lavet på baggrund af den totale ramme i 2012 og samme rammefordeling på ministerråd som i 2012 og ikke mindst på grundlag af det institutionelle set-up og organisationsstrukturen i de enkelte sektorer. I forbindelse med budgetbehandlingen i sektorerne i foråret 2011 er opgørelserne for de enkelte ministerråd forelagt det politiske niveau.

I opgørelsen inddeles budgetsektorernes midler i tre kategorier. Der begyndes med de midler, som er mindst bundet. Der tages udgangspunkt i rammerne og budgetfordelingen på budgetposterne i budgetforslag 2012.

De tre kategorier er:

Kategori 1: Midler der benyttes til korte, enkeltstående og tidsbegrænsede projekter. Det er midler, der tildeles ad hoc basis. I denne kategori ligger udover projektmidlerne også de midler, der i de nordiske institutioner har projektlignende karakter.

Kategori 2: Kontraktbundne midler er midler, hvor Nordisk Ministerråd har givet signal om, eller hvor der i forbindelse med uddeling af midler klart fra Ministerrådet ligger en hensigtserklæring om finansiering over flere år. I denne kategori medtages midler, hvor Nordisk Ministerråd er den eneste finansieringskilde. I denne kategori ligger f.eks. støtteordninger og større programmer og eventuelt samarbejdsorganer og arbejdsgrupper.

Kategori 3: Midler i kategori 3 er midler, som binder Nordisk Ministerråd juridisk. Det drejer sig om leasing- og huslejeaftaler samt institutionernes personale i et vist tidsrum (typisk 6 måneder). Denne kategorei er kun aktuel for de nordiske institutioner.

Som det ses af tabellen er der i 2012 ca. 130 MDKK af Ministerrådets budget, der er juridisk kontraktbundne. Af de resterende midler er ca. 542 MDKK midler, der i større eller mindre grad er bundet op i kontrakter eller hvor der er givet et signal om at finansieringen fortsætter også ud over budgetåret. Og ca. 262 MDKK kan betegnes som midler der bruges på år-til-år basis til aktiviteter af engangskarakter.

Opgørelse over frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 2012			
	Budget overslag 2013		
Graden af frihed	**1**	**2**	**3**
Globaliseringsinitiativer	**60.150**	**12.270**	**0**
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	**15.346**	**168.842**	**29.740**
Kultur	5.103	151.048	10.600
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	2.799	17.794	17.940
Ligestilling	7.444	0	1.200
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	**35.200**	**212.228**	**17.955**
Uddannelse og forskning	24.919	191.821	10.902
Socialpolitik	10.281	20.407	7.053
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	**43.734**	**107.887**	**23.476**
Näring, energi og regional	34.864	58.772	22.636
Miljø	6.570	37.227	0
Arbejdsliv	510	11.888	840
Finanspolitik	1.790	0	0
MR-Lag	**1.368**	**0**	**0**
Lag	1.368	0	0
Nabopolitik	**63.094**	**17.389**	**12.732**
Samarbejdsministrene	**42.862**	**23.864**	**46.579**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	30.540	0	46.579
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	12.322	23.864	0
TOTALT	**261.754**	**542.480**	**130.482**

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Udviklingen i udisponerede midler 2006-2010

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor der ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under budgetposter med projektmidler og støtteordninger, idet ministerrådet på institutioner og organisationsbidrag udbetaler alle midler til eksterne parter, som har dispositionsretten over midlerne, og derfor er disse midler i Ministerrådets budget altid pr. definition 100 % disponeret. Projektmidler og støtteordninger udgjorde totalt ca. 58 % af ministerrådets budget i 2010.

I forbindelse med budgetmoderniseringen og vedtagelse af Generalsekretærens forslagskatalog i februar 2007 besluttede MR-SAM at indføre en 20 % -regel, kombineret med et minimumsbeløb på 200.000 DKK (20 % reglen), som betyder, at højst 20 % af årets budget på en budgetpost må være udisponeret; dog kan man altid videreføre 200.000 DKK. [2] Er der udisponerede midler for mere end 20 % af bevillingen på en budgetpost ved årets udgang, så overføres disse midler til en dispositionspulje, som kan anvendes i næstfølgende år af MR-SAM. 20 % - reglen er gældende fra og med regnskabsåret 2007.

Det forventes, at reglen dels fremskynder projektinitieringen og øger afløbstempoet for Ministerrådets projekter, og dels giver ekstra muligheder for politiske prioriteringer.

Dog er der naturligvis også risiko for at skærpede krav til overførselsadgang kan medvirke til, at der i højere grad bliver disponeret midler til projekter, der ikke umiddelbart er prioriteret højt politisk.

Samarbejdsministrene besluttede i maj måned 2009, at fra og med virksomhedsår 2009 skal midler, som falder for 20 %, tilbageføres til landene. Beslutningen er taget på baggrund af, at budgetrammen i 2008 blev udvidet med et engangsløft på 35 MDKK til finansiering af globaliseringsinitaitiverne.

På budgetpostniveau under hvert ministerråd viser rubrikken "Disp./Bud 10", hvor meget der er disponeret i budgetåret 2010 ud af midler til rådighed. I bilag 2 vises ligeledes en samlet oversigt over regnskabstal på alle budgetposter, hvor også dispositionsprocenterne er vist.[3]

Nedenfor er grafisk vist udviklingen i de udisponerede midler siden 2006 samt en oversigt over fordelingen af de udisponerede midler på ministerråd.

Som det ses af grafen og den efterfølgende tabel, minskede de udisponerede midler fra 2009 til 2010 med 10 MDKK.

[2] Minimumsgrænsen er indført af hensyn til de små projektbudgetposter, som en procentordning alene vil ramme uforholdmæssigt hårdt.
[3] Bemærk at i de disponerede beløb indgår også de beløb, der er overført til dispopsitionspuljen jf. 20 % reglen.

Udisponerede Midler ultimo 2006 – 2010

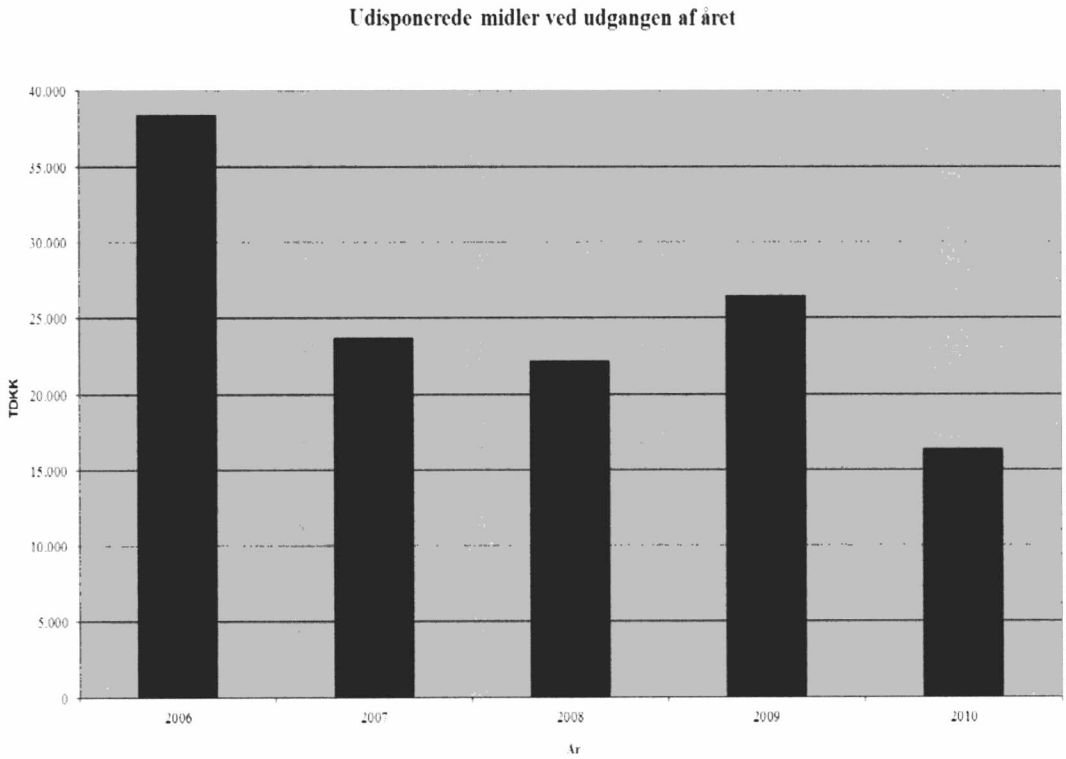

Udisponerede midler ultimo 2006-2010

* eksklusive globaliseringsmidler

Sektor (TDKK)	2006	2007	2008	2009	Ændring 2009-2010	2010	Beskæret jf. 20 % reglen	30.05 2011
Globaliseringsinitiativer	-	-	7.916	9.092	-5.117	3.975		43.657
Kultursamarbeidet (NMR)	10.106	1.340	938	2.098	-604	1.494		20.848
Utbildning och forskning	4.950	1.990	1.015	1.501	-8	1.493		7.586
Nabopolitik	1.608	6.365	5.421	9.431	-5.445	3.986		42.985
Miljö	1.355	710	2.657	3.543	-2.431	1.112		1.024
Ekonomi	218	347	349	207	-203	4		889
MR-FJLS	450	2.647	809	1.234	-600	634		1.868
Arbetsmarknad och -miljö	2.095	717	820	348	782	1.130		2.066
Social- och hälsovård	2.623	591	1.206	627	-404	223		5.340
Jämställdhet	297	671	199	658	-575	83		1.231
Regionalpolitik	-	3.085	-	-		-		-
NER	2.068	266	4.528	3.404	-606	2.798		10.155
Lagstiftning	1.040	200	267	270	1	271	354	1.618
Transport	696	-	-	-		-		-
Konsument	2.308	200	-	-		-		-
Strukturpuljen	2.489	613	-	-		-		-
Øvrig virksomhet	6.078	3.902	3.961	3.090	60	3.150	131	4.883
SUM	**38.381**	**23.644**	**22.170**	**26.411**	**-10.033**	**16.378**	**485**	**100.493**

Budgettets udvikling i perioden 2002 – 2012

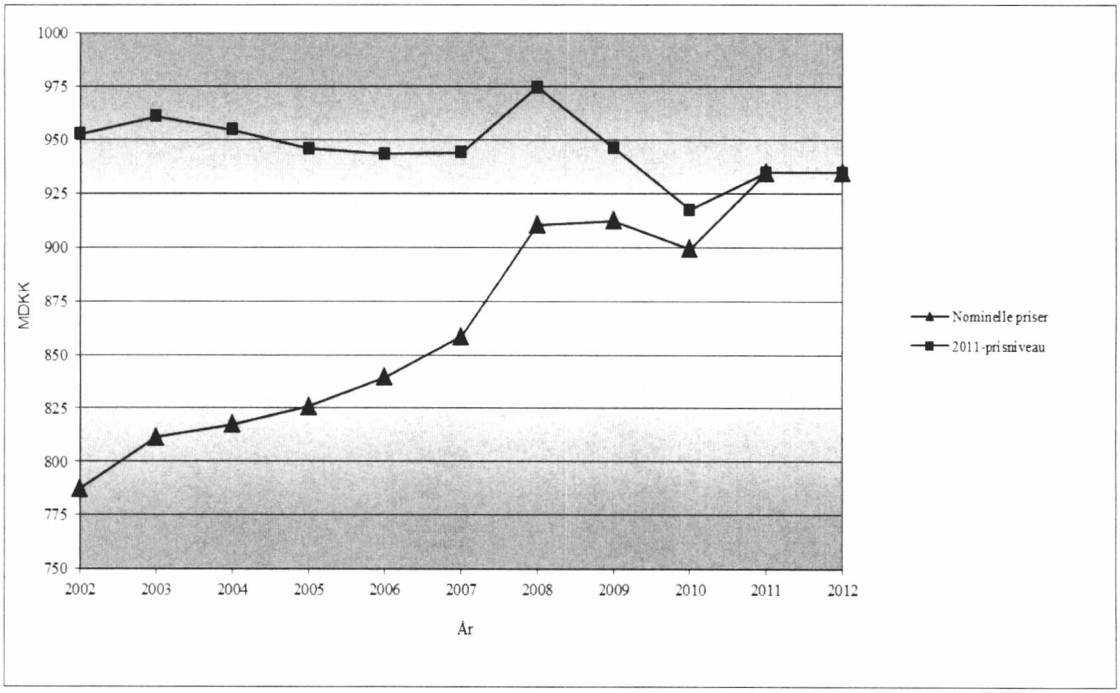

MR-SAM har for 2012 vedtaget en ramme der er på niveau med budgettet 2011. Niveauskiftet i 2008 skal ses på baggrund af beslutningen i forbindelse med budget 2008 om at finansiere en del af globaliseringssatsninger på 60 MDKK i 2008, som statsministrene lancerede i Punkaharju i juni 2007, med en forøgelse af aktivitetsrammen.

Når budgettet i faste priser i 2010 falder i forhold til 2009 og fortsat i 2011 ligger under niveauet for 2009 skyldes det de udsving der har været i valutakurserne. I denne situation skyldes det konkret det store fald i norske og svenske kroners værdi fra sidste halvdel af 2008 til midten af 2009 i forhold til danske kroner. Bevillingerne til nordiske institutioner i henholdsvis Norge og Sverige fastsættes i national valuta og omregnes derefter til danske kroner for at fastsætte den samlede værdi af budgettet i danske kroner. Når denne omregning sker til en kurs, der er faldet mere end inflationen forventes at stige giver det et mindre resultat i danske kroner.

Likviditetens udvikling

Nedenfor er vist udviklingen i den historiske likviditet fra medio 2005 til maj måned 2011.

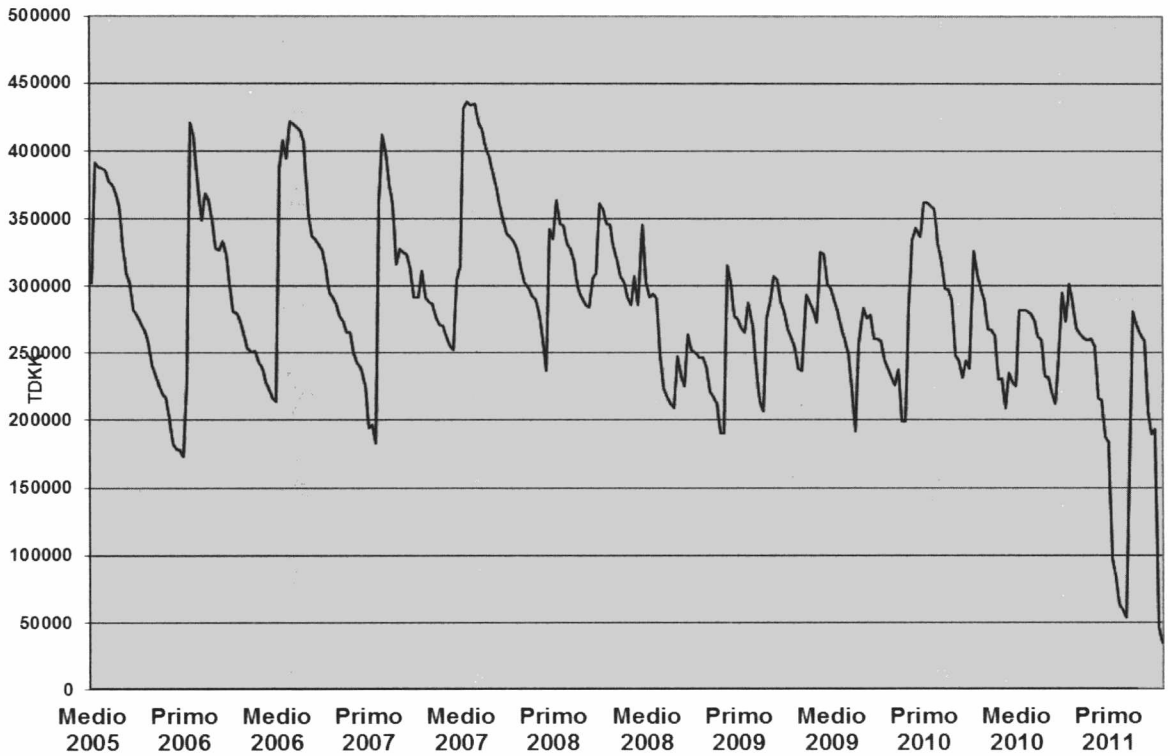

Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et symptomatisk mønster. Mønsteret er generet af, at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene indbetaler på faste tidspunkter i løbet af året.

Fra og med budgetåret 2008 er landene begyndt at indbetale 4 gange årligt mod tidligere 2 gange, som betyder et ændret mønster i Ministerrådets likviditetsbeholdning.

Det har i flere gange over den viste periode været landenes synspunkter, at ministerrådets likviditet har været for høj. Derfor har der i flere omgange været forsøg på at nedbringe den, senest da MR-SAM i november 2010 besluttede at forskyde landenes indbetalinger med to måneder. Effekten herefter er, som ses af figuren, at ministerrådets likviditet er reduceret betydeligt.

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier

Nedenfor vises budgettet fordelt på budgetkategorier. Foruden de fire kategorier, *projektmidler, programlignende aktiviteter, institutioner og organisationsbidrag*, er globalisering skilt ud som selvstændig kategori. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvestrusland samt i Estland, Letland, og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i diagrammerne nedenfor.

De ordninger, som administreres af de nordiske institutioner NordForsk, Nordisk Innovation og Nordisk projekteksportfond (NOPEF), indgår i institutionsandelen.

Som det ses af nedenstående tabel er der ikke større ændringer fra 2011 til 2012.

2011 priser TDKK	**Budget 2012**	**Andel**	**Budget 2011**	**Andel**
Globalisering	72.420	7,7%	72.420	7,7%
Projektmidler	128.129	13,7%	150.281	16,1%
Programlignende aktiviteter	326.376	34,9%	320.870	34,3%
Institutioner	294.724	31,5%	279.517	29,9%
Organisationsbidrag	14.988	1,6%	15.188	1,6%
Sekretariatet og kontorerne	98.079	10,5%	96.440	10,3%
	934.716	100%	934.716	100%

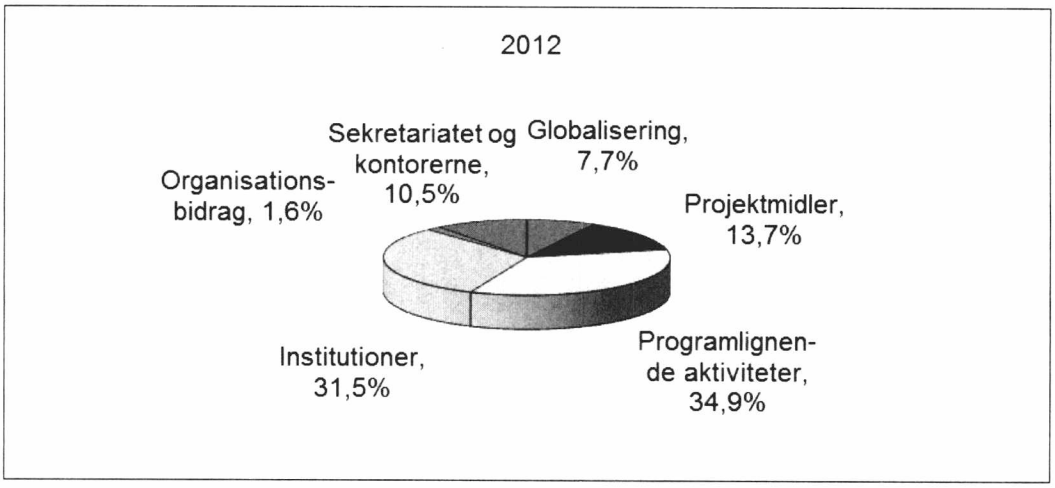

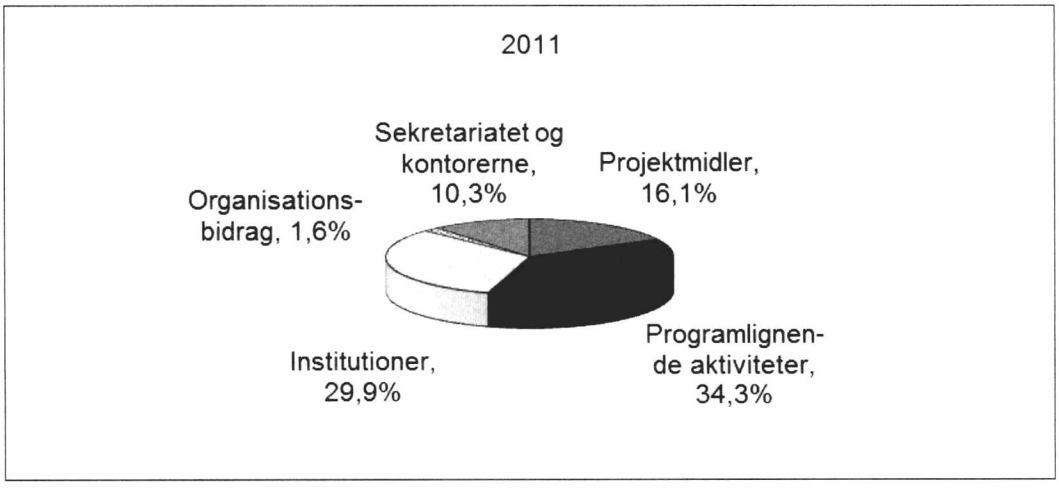
2011
Sekretariatet og kontorerne, 10,3%
Projektmidler, 16,1%
Organisations-bidrag, 1,6%
Programlignen-de aktiviteter, 34,3%
Institutioner, 29,9%

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

	Gloabaliseringsinitiativer	Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
Sum Globaliseringsinitiativer		**9.734**	**9.734**	**0**	**0,0%**
5-2020-1	Globaliseringsforum	1.075	521	554	106,4%
5-2025-2	Nordisk Topforskning	269	0	269	-
5-2030-2	Innovationsrepræsentationer i Asien	202	274	-73	-26,5%
5-2042-1	Energi och transport inkl. uppfölgning på gemensamt nordiskt EnergiExpo	1.210	1.590	-381	-
5-2045-1	Världsutställningen i Shanghai 2010	0	0	0	-
5-2055-1	Gränshindersforum	191	178	13	7,1%
5-2060-2	Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)	269	480	-211	-44,0%
5-2062-1	e-Science	1.075	1.179	-104	-
5-2065-1	Främjande av högre utbildning i Norden	806	823	-16	-2,0%
5-2070-1	En god upplärning av ungdomar och vuxna	269	274	-5	-2,0%
5-2075-2	Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden	538	644	-107	-16,6%
5-2076-2	Harmonisering af el-markederne i Norden	202	0	-	-
5-2080-2	Kultur og kreativitet	806	960	-153	-16,0%
5-2085-2	Hälsa och välfärd	1.747	1.782	-35	-2,0%
5-2090-2	Klimatvänligt byggeri	1.075	1.028	47	4,6%
5-3000-1	Puljen til nye globaliseringsinitiativer	0	0	0	-
Opdelt på kategorier		**9.734**	**9.734**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	4.828	4.840	49,6%	49,7%
	Programlignende aktiviteter	4.906	4.894	50,4%	50,3%

	MR-Kultur	Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	Difference %
Sum MR-K		**22.413**	**22.413**	**0**	**0,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*6.963*	*6.649*	*313*	*4,7%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	1.640	1.327	313	23,6%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	215	215	0	0,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	4.575	4.575	0	0,0%
1-2206-2	Nordisk Råds priser	314	314	0	0,0%
1-2207-1	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	219	219	0	-
	Barn och unga	*803*	*803*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*803*	*803*	0	0,0%
1-2212-2	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	803	803	0	0,0%
	Film och media	*5.451*	*5.764*	*-313*	*-5,4%*

	Projektmedel och generella stödordningar	*5.061*	*5.375*	-313	-5,8%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	1.210	1.523	-313	-20,6%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	3.505	3.505	0	0,0%
1-2223-2	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	347	347	0	0,0%
	Institutioner	*390*	*390*	0	0,0%
1-2228-3	NORDICOM	390	390	0	0,0%
	Konstområdet	*8.723*	*8.723*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.309*	*4.174*	134	3,2%
1-2251-2	Kultur- og kunstprogrammet	2.369	2.235	134	6,0%
1-2253-2	Nordisk oversættelsesstøtte	386	386	0	-
1-2254-2	Nordiskt-baltiskt mobilitetsprogram för Kultur	1.554	1.554	0	0,0%
	Institutioner	*570*	*704*	*-134*	*-19,1%*
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	570	704	-134	-19,1%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*3.844*	*3.844*	*0*	*0,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	0	0	0	-
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	1.777	1.777	0	0,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	382	382	0	0,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	829	829	0	0,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	855	855	0	0,0%
	Andra kultursatsningar	*473*	*473*	*0*	*0,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*473*	*473*	*0*	*0,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	473	473	0	0,0%

Opdelt på kategorier	**22.413**	**22.413**	**100%**	**100%**
Projektmidler	2.074	3.225	9,3%	14,4%
Programlignende aktiviteter	15.062	13.777	67,2%	61,5%
Institutioner	4.804	4.938	21,4%	22,0%
Organisationsbidrag	473	473	2,1%	2,1%

	MR-FJLS	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-FJLS		**5.179**	**4.937**	**242**	**4,9%**
	Projektmidler	*307*	*428*	*-121*	*-28,2%*
3-6420-2	Ny nordisk mad	307	428	*-121*	-28,2%
	Fiskeri	*809*	*809*	*0*	*0,0%*
3-6610-1	Projektmedel - Fiskeri	809	809	0	0,0%
	Jord- och skovbrug	*3.332*	*2.929*	*403*	*13,8%*
	Projektmidler - jordbrug	*155*	*209*	*-54*	*-25,7%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	48	102	-54	-52,7%
3-6520-2	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	107	107	0	0,0%
	Institutioner - jordbrug	*2.411*	*1.901*	*511*	*26,9%*
3-6585-3	Nordisk Genressource Center (Nordgen)	2.411	1.901	511	26,9%
	Projektmidler - skovbrug	*766*	*820*	*-54*	*-6,6%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	51	105	-54	-51,2%

3-6581-2	Samnordisk skogsforskning (SNS)	715	715	0	0,0%
	Levnedsmidler	*730*	*770*	*-40*	*-5,2%*
3-6810-1	Projektmedel - Levnedsmidler	512	552	-40	-7,3%
3-6820-1	Forskning - levnedsmidler	147	147	0	0,0%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	71	71	0	-
Opdelt på kategorier		**5.179**	**6.838**	**100%**	**54%**
	Projektmidler	1.639	1.787	31,6%	26,1%
	Programlignende aktiviteter	3.540	3.150	68,4%	27,8%
	Institutioner	2.411	1.901	46,6%	27,8%

	MR-JÄM	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
MR-Jäm		**1.162**	**1.162**	**0**	
	Projektmedel	*483*	*483*	*0*	*0,0%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	483	483	0	0,0%
	Institutioner	*679*	*679*	*0*	*0,0%*
1-4480-3	Nordisk institutt for kunnskap om kjønn (NIKK)	679	679	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**1.162**	**1.162**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	483	483	41,6%	41,6%
	Institutioner	679	679	58,4%	58,4%

	MR-U	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
MR-U		**30.597**	**30.597**	**0**	**0,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*474*	*474*	*0*	*0,0%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	474	474	0	0,0%
	Politikudvikling m.v.	*2.251*	*2.251*	*0*	*0,0%*
2-2510-1	Rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS)	218	218	0	0,0%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for nordisk samarbejde om voksnes læring (SVL)	155	155	0	0,0%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT)	184	184	0	0,0%
2-2544-1	Det nordiske sprogsamarbejde	707	707	0	0,0%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	79	79	0	0,0%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	908	908	0	0,0%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*9.825*	*9.825*	*0*	0,0%
2-2513-2	Nordplus	8.561	8.561	0	0,0%
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	157	157	0	0,0%
2-2543-2	Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet	964	964	0	0,0%
2-2545-2	Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet	143	143	0	0,0%
	NordForsk	*14.600*	*14.600*	*0*	0,0%

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

2-3100-3	NordForsk	14.468	14.468	0	0,0%
2-3140-2	Nordisk komitè for Bioetikk	132	132	0	0,0%
	Forskning i øvrigt	*3.447*	*3.447*	*0*	*0,0%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.415	1.415	0	0,0%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	422	422	0	0,0%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	669	669	0	0,0%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	683	683	0	0,0%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	258	258	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**30.597**	**30.597**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.817	1.950	5,9%	6,4%
	Programlignende aktiviteter	14.154	14.022	46,3%	45,8%
	Institutioner	14.468	14.468	47,3%	47,3%
	Organisationsbidrag	157	157	0,5%	0,5%

	MR-Social	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
MR-S		**5.073**	**5.073**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*2.541*	*2.541*	*0*	*0,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	747	747	0	0,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	148	148	0	0,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	249	249	0	0,0%
4-4382-2	NIOM AS - Nordisk institutt for Odontologiske Materialer	1.398	1.398	0	0,0%
	Institutioner	*2.531*	*2.531*	*0*	*0,0%*
4-4380-3	Nordens Välfärdcenter	2.531	2.531	0	0,0%
4-4381-3	Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab (NHV) *	4.559	4.559	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**5.073**	**5.073**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.143	1.143	22,5%	22,5%
	Programlignende aktiviteter	1.398	1.398	27,6%	27,6%
	Institutioner	2.531	2.531	49,9%	49,9%

*) NHV er finansieret direkte af landene, og indgår derfor ikke i de akkumulerede beløb.

	MR-NER	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-NER		**15.628**	**15.628**	**0**	**0,0%**
	Projektmidler	*0*	*0*	*0*	-
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	0	0	*0*	-
	Näring	*10.071*	*10.071*	*0*	*0,0%*
	Projektmidler - Näring	*274*	*274*	*0*	0,0%
4-5140-1	Projektmidler Näring	274	274	0	0,0%
	Institutioner - Näring	*9.797*	*9.797*	*0*	0,0%

4-5180-3	Nordisk Innovation	9.797	9.797	0	0,0%
	Energi	*1.306*	*1.306*	*0*	*0,0%*
4-5141-1	Projektmidler Energi	288	288	0	0,0%
4-5142-2	Arbejdsgrupper - energi	274	274	0	0,0%
	Institutioner - Energi	*744*	*744*	*0*	0,0%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	744	744	0	0,0%
	Regional	*4.251*	*4.251*	*0*	*0,0%*
4-5143-1	Projektmidler Regional	455	451	4	0,9%
4-5145-2	Arbejdsgrupper under Regional	202	206	-4	-2,0%
4-5151-4	NORA	859	859	0	0,0%
4-5160-2	Grænsekomitëer	1.390	1.390	0	0,0%
	Institutioner - Regional	*1.345*	*1.345*	*0*	*0,0%*
4-6180-3	Nordregio	1.345	1.345	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**15.628**	**15.628**	**100%**	**88%**
	Projektmidler	1.017	1.013	6,5%	6,5%
	Programlignende aktiviteter	1.866	1.870	11,9%	-
	Institutioner	11.886	11.886	76,1%	76,1%
	Organisationsbidrag	859	859	5,5%	5,5%

	MR-Miljø	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
MR-Miljø		**5.887**	**5.887**	**0**	**0,0%**
3-3310-1	Dispositionsmidler - Miljø	883	891	-8	-0,9%
3-3311-2	Miljøsektorens arbejdsgrupper	3.120	3.103	17	-
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.531	1.552	-22	-1,4%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	353	341	13	3,7%
Opdelt på kategorier		**5.887**	**5.887**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	883	891	15,0%	15,1%
	Programlignende aktiviteter	4.650	4.655	79,0%	79,1%
	Organisationsbidrag	353	341	6,0%	5,8%

	MR-Arbetsliv	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
MR-A		**1.779**	**1.779**	**0**	**0,0%**
	Projektmedel	*1.363*	*1.338*	*25*	*1,9%*
2-4110-1	Projektmidler i øvrigt - Arbejdsliv	81	81	0	-0,3%
2-4111-2	Arbejdsliv faste udvalg	700	702	-1	-
2-4120-2	Nordjobb	371	371	0	0,0%
2-4130-1	Kommunikation om arbejdsliv	211	184	27	14,6%
	Institutioner	*417*	*442*	*-25*	*-5,7%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	417	442	-25	-5,7%

Opdelt på kategorier		1.779	1.779	100%	100%
	Projektmidler	291	265	16,4%	14,9%
	Programlignende aktiviteter	1.071	1.073	60,2%	60,3%
	Institutioner	417	442	23,4%	24,8%

	MR-Finans	Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
MR-Finans		**241**	**241**	**0**	**0,0%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	241	241	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**241**	**241**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	241	241	100,0%	100,0%

	MR-Lag	Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
MR-Lag		**184**	**184**	**0**	**0,0%**
1-7110-1	Projektmedel- Lagstiftning	184	184	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**184**	**184**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	184	184	100,0%	100,0%

	Nabopolitik	Budget 2012	Budget 2011	Difference +/-	%
Nabopolitik		**12.529**	**12.529**	**0**	**0,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	3.596	3.596	0	0,0%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	834	834	0	0,0%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	795	768	27	3,6%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.064	2.064	0	0,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.326	1.326	0	0,0%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	1.491	1.491	0	0,0%
6-0910-1	Politiske initiativer	151	151	0	0,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	1.283	1.283	0	0,0%
6-0950-2	EHU/Hviderusland	631	631	0	0,0%
6-0800-1	Gennemførelse af retningslinierne for samarbejdet med Estland, Letland og Litauen henholdsvis Nordvestrusland	0	27	-27	-100,0%

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

6-0990-1	Samarbejde med Nordens naboer i Vest	358	358	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**12.529**	**12.529**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	3.421	3.421	27,3%	27,3%
	Programlignende aktiviteter	4.227	4.227	33,7%	33,7%
	Institutioner	4.881	4.881	39,0%	39,0%

	Samarbejdsministrene	**Budget 2012**	**Budget 2011**	**Difference +/-**	**%**
Samarbejdsministrene		**15.229**	**15.471**	**-242**	**-1,6%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*10.365*	*10.365*	*0*	*0,0%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	10.365	10.365	0	0,0%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*4.864*	*5.106*	*-242*	*-4,7%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	429	429	0	0,0%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	97	123	-27	-21,8%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	55	55	0	0,0%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	795	864	-69	-7,9%
5-0460-1	Holdbart Norden	402	362	40	11,1%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	673	1.356	-683	-
5-1012-1	Norden I fokus	683	0	683	-
5-1021-1	Internationale aktiviteter	96	96	0	0,0%
5-1030-2	Hallo Norden	710	710	0	-
5-1035-1	Grænsehindringer	520	494	27	5,4%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	202	206	-4	-
5-0500-2	Pulje til Nordisk Ministeråds støtte til Island	202	411	-210	-51,0%
Opdelt på kategorier		**15.229**	**15.471**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	3.225	4.347	21,2%	28,1%
	Programlignende aktiviteter	1.113	206	7,3%	1,3%
	Institutioner	10.365	10.365	68,1%	67,0%
	Organisationsbidrag	526	553	3,5%	3,6%

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2012 OG 2011 (2011 priser, TEUR)

	BUDGET 2012	Andel	BUDGET 2011	Andel	Difference +/-	Difference %
Globaliseringsinitiativerne	**9.734**	**7,7%**	**9.734**	**7,7%**	**0**	**0,0%**
MR-Kultur, MR-FJLS, MR-Ligestilling	**28.754**	**22,9%**	**28.512**	**22,7%**	**242**	**0,8%**
Kultur	22.413	17,8%	22.413	17,8%	0	0,0%
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	5.179	4,1%	4.937	3,9%	242	4,9%
Ligestilling	1.162	0,9%	1.162	0,9%	0	0,0%
MR-Uddannelse og forskning, MR-S	**35.670**	**28,4%**	**35.670**	**28,4%**	**0**	**0,0%**
Uddannelse og forskning	30.597	24,4%	30.597	24,4%	0	0,0%
Socialpolitik	5.073	4,0%	5.073	4,0%	0	0,0%
MR-NER, MR-Miljø, MR-A, MR-Finans	**23.535**	**18,7%**	**23.535**	**18,7%**	**0**	**0,0%**
Näring, energi og regional	15.628	12,4%	15.628	12,4%	0	0,0%
Miljø	5.887	4,7%	5.887	4,7%	0	0,0%
Arbejdsliv	1.779	1,4%	1.779	1,4%	0	0,0%
Finanspolitik	241	0,2%	241	0,2%	0	0,0%
MR-Lag	**184**	**0,1%**	**184**	**0,1%**	**0**	**0,0%**
Lag	184	0,1%	184	0,1%	0	0,0%
Samarbejdsministrene	**27.758**	**22,1%**	**37.734**	**30,0%**	**-9.976**	**-26,4%**
Nabopolitik	12.529	10,0%	12.529	10,0%	0	0,0%
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	10.365	8,3%	10.365	8,3%	0	0,0%
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.864	3,9%	5.106	4,1%	-242	-4,7%
TOTALT	**125.634**	**100,0%**	**125.634**	**100,0%**	**0**	**0,0%**

Bilag 2 – Status 30.05.2011 på budgetpostniveau

		BUDGET 2011 +	TILBAGE-FØRT I 2011 +	OVER-FØRT FRA 2010 +	MIDLER TIL RÅDIGHED =	ANVENDT I 2011 +	UDISPONE-REDE MIDLER PR. 30.05.2011 -
Globaliseringsinitiativer							
	Projektmidler	*72.420.000*	*3.684.160*	*3.975.365*	*80.079.526*	*36.422.483*	*43.657.042*
2000	Globaliseringspulje	*0*	0	282	282	0	282
2020	Globaliseringsforum	*3.876.000*	0	749.584	4.625.584	0	4.625.584
2025	Nordisk Topforskning	*0*	0	81.182	81.182	977	80.205
2030	Innovationsrepræsentationer	*2.040.000*	0	101.779	2.141.779	0	2.141.779
2035	Innovationspris	*0*	0	200.000	200.000	0	200.000
2040	Fælles Energiexpo	*0*	5.175	0	5.175	0	5.175
2042	Energi og transport	*11.832.000*	0	0	11.832.000	10.512.870	1.319.130
2045	Expo 2010 Shanghai	*0*	384.559	440.377	824.936	0	824.936
2050	NordiskInspil til klimaforhandlinger	*0*	0	200.000	200.000	0	200.000
2055	Bekæmpelse af Grænsehindringer	*1.326.000*	0	110.631	1.436.631	827.657	608.974
2060	NORIA	*3.570.000*	900.000	308.256	4.778.256	900.000	3.878.256
2062	e-science	*8.772.000*	0	0	8.772.000	-10.000	8.782.000
2065	Plan for fremme af højere uddannelse	*6.120.000*	500.000	148.295	6.768.295	735.397	6.032.898
2070	Projektplan for god uppläring	*2.040.000*	400.000	154.935	2.594.935	500.000	2.094.935
2075	Konsekvenser af klimaforandring	*4.794.000*	0	0	4.794.000	700.000	4.094.000
2080	Profilering afNorden	*7.140.000*	27.426	191.220	7.358.646	3.878.054	3.480.593
2085	Helse og velfærd	*13.260.000*	0	0	13.260.000	7.575.940	5.684.060
2090	Klimavenligt byggeri	*7.650.000*	0	0	7.650.000	7.626.764	23.236
3000	Puljen tilNye globaliseringsinitiativer	*0*	1.467.000	1.288.824	2.755.824	3.174.824	-419.000
MR-Kultur		***166.751.000***	**1.626.055**	**1.493.918**	**169.870.974**	**130.652.446**	**39.218.527**
	Projektmidler	*20.030.000*	*1.626.055*	*917.124*	*22.573.179*	*14.490.795*	*8.082.384*
2203	Dispostionsmidler Kultur	*9.873.000*	38.515	303.450	10.214.965	4.893.047	5.321.918
2204	Nordisk Kulturforum	*1.598.000*	0	86.646	1.684.646	1.500.000	184.646
2210	NordisktIdrottssamarbete	*0*	0	170.496	170.496	0	170.496
2212	NORDBUK	*5.977.000*	1.587.540	356.532	7.921.072	5.515.748	2.405.323
2223	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	*2.582.000*	0	0	2.582.000	2.582.000	0
	Støtteordninger	*106.462.000*	*0*	*576.795*	*107.038.795*	*94.273.651*	*12.765.144*
2205	Nordisk kulturfond	*34.037.000*	0	0	34.037.000	34.037.000	0
2206	Nordisk Råds Priser	*2.334.000*	0	221.548	2.555.548	2.484.000	71.548
2207	Kulturministrenes globaliseringsindsatser	*1.629.000*	0	24.500	1.653.500	1.653.500	0
2221	Nordisk computerspilprogram	*11.332.000*	0	111.150	11.443.150	11.332.000	111.150

Bilag 2 – Status 30.05.2011 på budgetpostniveau

		BUDGET 2011	TILBAGE-FØRT I 2011	OVER-FØRT FRA 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2011	UDISPONE-REDE MIDLER PR. 30.05.2011
		+	+	+	=	+	-
2222	Nordisk Film- och TV-fond	*26.074.000*	0	53.372	26.127.372	13.711.151	12.416.221
2251	Kunst- og kulturprogrammet	*16.625.000*	0	126.619	16.751.619	16.625.000	126.619
2253	Nordisk oversættelsesstøtte	*2.869.000*	0	0	2.869.000	2.869.000	0
2254	Nordisk-Baltisk mobilitetsprogram for kultur	*11.562.000*	0	39.606	11.601.606	11.562.000	39.606
	Institutioner	*36.742.000*	*0*	*0*	*36.742.000*	*18.371.000*	*18.371.000*
2228	NORDICOM	*2.899.000*	0	0	2.899.000	1.449.500	1.449.500
2259	Kulturkontakt Nord	*5.241.000*	0	0	5.241.000	2.620.500	2.620.500
2272	Nordens hus på Färöarna	*13.224.000*	0	0	13.224.000	6.612.000	6.612.000
2274	NordensInstitut på Åland	*2.843.000*	0	0	2.843.000	1.421.500	1.421.500
2277	NordensInstitut på Grönland (NAPA)	*6.171.000*	0	0	6.171.000	3.085.500	3.085.500
2548	NordensInstitutI Finland (NIFIN)	*6.364.000*	0	0	6.364.000	3.182.000	3.182.000
	Organisationsbidrag	*3.517.000*	*0*	*0*	*3.517.000*	*3.517.000*	*0*
2234	Samisk samarbeid	*3.517.000*	0	0	3.517.000	3.517.000	0
MR-Ligestilling		***8.644.000***	**351.532**	**83.341**	**9.078.874**	**5.322.225**	**3.756.648**
	Projektmidler	*3.592.000*	*351.532*	*83.341*	*4.026.874*	*2.796.225*	*1.230.648*
4410	Projektmedel - Jämställdhet	*3.592.000*	351.532	83.341	4.026.874	2.796.225	1.230.648
	Institutioner	*5.052.000*	*0*	*0*	*5.052.000*	*2.526.000*	*2.526.000*
4480	NordisktInstitutt for kvinde for kjønn (NIKK)	*5.052.000*	0	0	5.052.000	2.526.000	2.526.000
MR-FJSL		***36.733.000***	**770.459**	**633.717**	**38.137.176**	**28.194.513**	**9.942.663**
	Projektmidler	*22.593.000*	*770.459*	*628.717*	*23.992.176*	*22.124.527*	*1.867.649*
6310	Projektmidler Skovbrug	*782.000*	0	32.629	814.629	187.271	627.358
6420	Ny nordisk Mad	*3.186.000*	0	49.672	3.235.672	3.235.672	0
6510	Projektmidler Jordbrug	*759.000*	11.800	141.076	911.876	790.604	121.272
6520	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	*795.000*	0	0	795.000	795.000	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS9	*5.317.000*	0	0	5.317.000	5.317.000	0
6610	Projektmedel - Fiskeri	*6.022.000*	8.659	254.485	6.285.145	5.822.209	462.936
6810	Projektmedel – Levnedsmidler	*4.108.000*	0	94.346	4.202.346	3.610.771	591.576
6820	Forskning - levnedsmidler	*1.093.000*	0	23.000	1.116.000	1.116.000	0
6830	Nordisk handlignsplan for bedre helse og livskvalitet	*531.000*	750.000	33.508	1.314.508	1.250.000	64.508

Bilag 2 – Status 30.05.2011 på budgetpostniveau

		BUDGET 2011	TILBAGE-FØRT I 2011	OVER-FØRT FRA 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2011	UDISPONE-REDE MIDLER PR. 30.05.2011
		+	+	+	=	+	-
	Institutioner	*14.140.000*	*0*	*5.000*	*14.145.000*	*6.069.986*	*8.075.014*
6585	Nordisk Genressource Center (NORDGEN)	*14.140.000*	0	5.000	14.145.000	6.069.986	8.075.014
MR-U		***227.642.000***	**1.351.722**	**1.493.614**	**230.487.336**	**169.080.293**	**61.407.043**
	Projektmidler	*14.506.000*	*1.238.897*	*1.228.008*	*16.972.905*	*8.950.188*	*8.022.717*
2505	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	*3.528.000*	520.000	544.653	4.592.653	1.693.581	2.899.072
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	*1.622.000*	0	43.373	1.665.373	395.220	1.270.154
2520	Rådgivningsgruppen SVL	*1.154.000*	0	55.758	1.209.758	52.525	1.157.234
2530	HÖGUT	*1.366.000*	619.053	200.006	2.185.059	431.306	1.753.753
2544	Det nordiske Sprogsamarbejde	*5.262.000*	99.844	193.146	5.554.990	5.047.845	507.145
2550	MinisterrådetsIT Policy	*0*	0	0	0	0	0
2553	Politikudvikling, Videnssamfund	*590.000*	0	166.194	756.194	345.082	411.112
3110	Nordiske Forskningspolititiske råd	*0*	0	0	0	0	0
3410	ProjektmidlerIT samarbejdet	*0*	0	0	0	630	-630
3140	Nordisk komitè for Bioetikk	*984.000*	0	24.877	1.008.877	984.000	24.877
	Støtteordninger	*104.323.000*	*112.825*	*265.606*	*104.701.431*	*105.138.605*	*-437.174*
2513	Nordplus rammeprogram	*63.697.000*	112.825	201.901	64.011.726	64.411.594	-399.868
2543	Nordplus Sprog og Kultur	*7.169.000*	0	63.704	7.232.704	7.270.011	-37.307
2545	Norden-undervisningI utlandet	*1.061.000*	0	0	1.061.000	1.061.000	0
3127	Politikudvikling voksnes læring	*6.752.000*	0	0	6.752.000	6.752.000	0
3180	NordiskInstitut for Teoretisk	*10.528.000*	0	0	10.528.000	10.528.000	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	*3.138.000*	0	0	3.138.000	3.138.000	0
3182	NordiskInstitutt for Asiastud	*4.974.000*	0	0	4.974.000	4.974.000	0
3184	Nordisk vulkanologiskInstitut	*5.083.000*	0	0	5.083.000	5.083.000	0
3185	Nordisk SamiskInstitutt (NSI)	*1.921.000*	0	0	1.921.000	1.921.000	0
5120	IT samarbejdet						
	Institutioner	*107.643.000*	*0*	*0*	*107.643.000*	*53.821.500*	*53.821.500*
3100	NordForsk	*107.643.000*	0	0	107.643.000	53.821.500	53.821.500
	Organisationsbidrag	*1.170.000*	*0*	*0*	*1.170.000*	*1.170.000*	*0*
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet	*1.170.000*	0	0	1.170.000	1.170.000	0
MR-S		***37.741.000***	**621.338**	**223.274**	**38.585.612**	**23.822.657**	**14.762.955**
	Projektmidler	*8.505.000*	*621.338*	*217.589*	*9.343.927*	*4.003.157*	*5.340.770*
4310	Projekmedel - Social- och hälse	*5.554.000*	621.338	217.589	6.392.927	1.052.157	5.340.770
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	*1.102.000*	0	0	1.102.000	1.102.000	0

Bilag 2 – Status 30.05.2011 på budgetpostniveau

		BUDGET 2011	TILBAGE-FØRT I 2011	OVER-FØRT FRA 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2011	UDISPONE-REDE MIDLER PR. 30.05.2011
		+	+	+	=	+	-
4340	Nomesko ogNososko	*1.849.000*	0	0	1.849.000	1.849.000	0
	Institutioner	*29.236.000*	*0*	*5.685*	*29.241.685*	*19.819.500*	*9.422.185*
4380	Nordisk Velfærdscenter	*18.833.000*	0	0	18.833.000	9.416.500	9.416.500
4382	NordiskInstitutt for Odontolo	*10.403.000*	0	5.685	10.408.685	10.403.000	5.685
MR-NER		***116.272.000***	**1.174.326**	**2.798.313**	**120.244.639**	**65.873.282**	**54.371.357**
	Projektmidler	*11.107.000*	*1.174.326*	*2.798.313*	*15.079.639*	*5.057.082*	*10.022.557*
5110	Projektmidler Näring	*0*	0	-640	-640	0	-640
5140	Projektmidler Næring	*2.040.000*	0	0	2.040.000	886.695	1.153.305
5141	Projektmidler Energi	*2.141.000*	1.088.216	0	3.229.216	1.922.130	1.307.086
5142	Arbejdsgrupper - Energi	*2.040.000*	0	0	2.040.000	2.080.000	-40.000
5143	Projektmidler Regional	*3.356.000*	0	0	3.356.000	-388.743	3.744.743
5145	Arbejdsgrupper under regional	*1.530.000*	0	0	1.530.000	557.000	973.000
5150	Projektmidler -Næring, energi	*0*	86.110	2.798.953	2.885.063	0	2.885.063
	Programlignende aktiviteter	*10.343.000*	*0*	*0*	*10.343.000*	*10.210.200*	*132.800*
5160	Grænsekomiteer	*10.343.000*	0	0	10.343.000	10.210.200	132.800
	Institutioner	*88.432.000*	*0*	*0*	*88.432.000*	*44.216.000*	*44.216.000*
3220	Nordisk Energiforskning (NEF)	*5.536.000*	0	0	5.536.000	2.768.000	2.768.000
5180	NordiskInnovationsCenter (NIC	*72.888.000*	0	0	72.888.000	36.444.000	36.444.000
6180	Nordregio	*10.008.000*	0	0	10.008.000	5.004.000	5.004.000
	Organisationsbidrag	*6.390.000*	*0*	*0*	*6.390.000*	*6.390.000*	*0*
5151	NORA	*6.390.000*	0	0	6.390.000	6.390.000	0
MR-Finans		***1.790.000***	**195.633**	**3.857**	**1.989.490**	**1.100.282**	**889.209**
	Projektmidler	*1.790.000*	*195.633*	*3.857*	*1.989.490*	*1.100.282*	*889.209*
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	*1.790.000*	*195.633*	*3.857*	*1.989.490*	*1.100.282*	889.209
MR-A		***13.238.000***	**54.132**	**1.130.464**	**14.422.596**	**10.712.796**	**3.709.801**
	Projektmidler	*7.191.000*	*54.132*	*1.052.469*	*8.297.601*	*6.309.296*	*1.988.305*
4110	Prosjektmedel – Arbejdsliv	*602.000*	54.132	953.228	1.609.360	1.073.796	535.564
4111	Arbejdeliv - faste udvalg	*5.222.000*	0	0	5.222.000	3.769.259	1.452.741
4130	Informationsprojektet	*1.367.000*	0	99.241	1.466.241	1.466.241	0

		BUDGET 2011	TILBAGE-FØRT I 2011	OVER-FØRT FRA 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2011	UDISPONE-REDE MIDLER PR. 30.05.2011
		+	+	+	=	+	-
	Støtteordninger	*2.760.000*	*0*	*77.996*	*2.837.996*	*2.760.000*	*77.996*
4120	Nordjobb	*2.760.000*	0	77.996	2.837.996	2.760.000	77.996
	Institutioner	*3.287.000*	*0*	*0*	*3.287.000*	*1.643.500*	*1.643.500*
4180	Institut för vidareutb.inom arbetsliv	*3.287.000*	0	0	3.287.000	1.643.500	1.643.500
MR-Miljø		***43.797.000***	**950.851**	**1.112.118**	**45.859.969**	**44.833.644**	**1.026.325**
	Projektmidler	*29.715.000*	*950.851*	*1.088.941*	*31.754.792*	*30.751.644*	*1.003.148*
3310	Projektmedel - Miljö	*6.630.000*	603.851	1.088.941	8.322.792	7.319.644	1.003.148
3311	Miljøsektorens arbejdsgrupper	*23.085.000*	347.000	0	23.432.000	23.432.000	0
	Støtteordninger	*11.547.000*	*0*	*21.000*	*11.568.000*	*11.547.000*	*21.000*
3320	NEFCOS Miljøudviklingsfond	*11.547.000*	0	21.000	11.568.000	11.547.000	21.000
	Organisationsbidrag	*2.535.000*	*0*	*2.177*	*2.537.177*	*2.535.000*	*2.177*
6720	SVANEN –Nordisk miljömärkning	*2.535.000*	0	2.177	2.537.177	2.535.000	2.177
MR-Lov		***1.368.000***	**174.849**	**271.000**	**1.813.849**	**195.409**	**1.618.440**
	Projektmidler	*1.368.000*	*174.849*	*271.000*	1.813.849	*195.409*	*1.618.440*
7110	Projektmedel - Lagstiftning	*1.368.000*	174.849	271.000	1.813.849	195.409	1.618.440
Nabopolitik		***93.215.000***	**672.625**	**3.985.564**	**97.873.189**	**47.210.824**	**50.662.365**
	Projektmidler	*25.453.000*	*107.619*	*1.100.897*	*26.661.516*	*11.053.106*	*15.608.410*
790	Grænseregionalt samarbejde	*0*	0	0	0	0	0
800	Gennemførelse af retningslinier	*204.000*	7.619	34.000	245.619	7.619	238.000
870	Arktisk samarbeidsprogram	*9.545.000*	0	30.404	9.575.404	9.327.487	247.917
910	PolitiskeInitiativer	*1.122.000*	0	220.000	1.342.000	373.000	969.000
960	NGO-virksomhedI Østersøregion	*5.714.000*	0	155.662	5.869.662	1.000.000	4.869.662
980	Partnerskab og grænseregionalt	*6.208.000*	100.000	339.767	6.647.767	345.000	6.302.767
990	Samarbejde medNordensNaboer	*2.660.000*	0	321.065	2.981.065	0	2.981.065
	Støtteordninger	*52.408.000*	*565.007*	*2.884.667*	*55.857.674*	*28.480.718*	*27.376.955*
810	Ministerrådets kontorerI Baltikum	*11.095.000*	0	146.319	11.241.319	10.109.520	1.131.799
820	Kunskapsuppbyggning och Nätver	*26.753.000*	565.007	1.566.263	28.884.270	9.043.937	19.840.333
950	EHU/Hviderusland	*4.695.000*	0	196	4.695.196	0	4.695.196
970	Ministerrådets kontorerINordvest Rusland	*9.865.000*	0	1.171.889	11.036.889	9.327.262	1.709.628

Bilag 2 – Status 30.05.2011 på budgetpostniveau

		BUDGET 2011	TILBAGE-FØRT I 2011	OVER-FØRT FRA 2010	MIDLER TIL RÅDIGHED	ANVENDT I 2011	UDISPONE-REDE MIDLER PR. 30.05.2011
		+	+	+	=	+	-
	Institutioner	*15.354.000*	*0*	*0*	*15.354.000*	*7.677.000*	*7.677.000*
5280	NordiskaProjektexportfonden (NOPEF)	*15.354.000*	0	0	15.354.000	7.677.000	7.677.000
Samarbejdsministrene		***37.986.000***	**702.216**	**3.150.427**	**41.838.644**	**36.955.371**	**4.883.273**
	Projektmidler	*32.345.000*	*581.782*	*2.960.707*	*35.887.490*	*31.074.371*	*4.813.119*
185	Nedbrydelse af grænsehindringer	*0*	0	127.500	127.500	0	127.500
195	Europa og denNordlige dimension	*0*	0	0	0	0	0
435	Generalsekreterarens disponeringsreserv	*408.000*	13.348	164.135	585.482	195.000	390.482
445	Formandsskabspuljen	*6.426.000*	261.229	789.788	7.477.017	5.331.714	2.145.303
450	Stöd till frivillig sektorn	*0*	0	42.420	42.420	0	42.420
460	Holdbart Norden	*2.693.000*	172.676	87.033	2.952.709	2.751.966	200.743
500	Pulje tilIsland	*3.060.000*	0	190.000	3.250.000	2.550.000	700.000
940	Barentsregionen	*0*	0	0	0	0	0
1010	Informationsafdelingen	*0*	0	0	0	9.352.922	-9.352.922
1011	Informationsaktiviteter	*10.088.000*	0	724.238	10.812.238	6.872.286	3.939.951
1021	Internationale aktiviteter	*714.000*	134.530	189.069	1.037.599	0	1.037.599
1030	HallåNorden	*5.284.000*	0	-9	5.283.991	1.549.576	3.734.415
1035	Grænsehindringer/HalloNorden	*3.672.000*	0	624.664	4.296.664	3.481.285	815.379
1040	Översättning och tolkning	*0*	0	21.870	21.870	-1.010.379	1.032.249
	Støtteordninger	*1.530.000*	*120.434*	*189.720*	*1.840.154*	*1.770.000*	*70.154*
1050	Tjänstemannautbyte	*1.530.000*	120.434	189.720	1.840.154	1.770.000	70.154
	Organisationsbidrag	*4.111.000*	*0*		*4.111.000*	*4.111.000*	*0*
410	Föreningarna Nordens Förbund	*3.193.000*	0	0	3.193.000	3.193.000	0
425	Bidrag til Västnorden	*918.000*	0	0	918.000	918.000	0
Aktiviteter med selvstændigt regnskab							
	I alt	*77.119.000*	*0*	*0*	*77.119.000*	*77.119.000*	*0*
180	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*77.119.000*	0	0	77.119.000	77.119.000	0
TOTAL		***934.716.000***	**12.329.900**	**20.354.973**	**967.400.873**	**677.495.224**	**289.905.648**

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hoved-inddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af fire budgetposttyper; 1) Projektmidler, 2) Programlignende aktiviteter som rummer samarbejdsorganer, rene programmer, støtteordninger/samarbejdsorgan og arbejdsgrupper 3) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål- og resultatkontrakter samt 4) organisationsbidrag.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden til sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = Programlignende aktiviteter, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.

Specielle rubrikker	I budgetpostene for projektmidler viser rubrikken Disp./Bud10, hvor stor andel af 10-budgettet i procent, som er disponeret i løbet af 2010. En disponering er en beslutning om at bruge penge fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsført i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene. For så vidt angår videreførselsreglen for udisponerede midler på budgetpostniveau, så blev reglerne, som led i budgetmoderniseringsarbejdet, ændret fra og med regnskabsåret 2007. Herefter er det kun være muligt at videreføre 20 % af årets bevilling på en budgetpost, dog med en minimumsgrænse på 200 TDKK. I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 10 den procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2010 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler. I rubrikken "kontraktstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen og instutionens økonomiske situation for 2010.

Bilag 4 – Økonomiske delegeringsregler i Nordisk Ministerråd

På samarbejdsministrenes møde den 26. februar 2007 vedtog man en tilføjelse til Nordisk Ministerråds økonomireglement, hvorefter hvert enkelt ministerråd skal fastsætte egne retningslinjer for den økonomiske dispositionsret. Nedenstående tabel viser delegeringsreglerne for de forskellige ministerråd.

Beslutninrgsorgan MR/EK	*Beløbsgrænse*	*Andre disponenter end EK/MR og eventuel beløbsgrænse*
MR-Kultur [1)]	>= 1 MDKK	
EK-Kultur	< 1 MDKK	
MR-Jäm [2)]	>= 1 MDKK	
EK-Jäm	< 1 MDKK	
MR-Lag [3)]	>= 1 MDKK	
EK-Lag	< 1 MDKK	
MR-U [3)]	>= 1 MDKK	
EK-U	< 1 MDKK	
MR-A		
EK-A	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-NER		
EK-NE og EK-R	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-S [4)]		
EK-S	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-Finans		
EK-Finans	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-M [4)]		
EK-M	Alle beslutninger uanset beløb	
MR-FJLS [3)]		
EK-FJLS	Alle beslutninger uanset beløb.	

MR-SAM [5]	> 1 MDKK	
NSK	=< 1 MDKK	

1) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at G enerelsekretæren kan bevilge indtil 500 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.
2) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at G eneralsekretæren kan bevilge indtil 300 TDKK af sektorens midler
3) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at G eneralsekretæren kan bevilge indtil 100 TDKK af sektorens midler.
4) Beslutningen indeholder endvidere en bestemmelse om at G eneralsekretæren kan bevilge indtil 50 TDKK fra sektorens dispositionsmidler.
5) Gælder for beslutninger under Formandskabspuljen 5-0445-1 og Holdbart Norden 5-0460-1. På Holdbart Norden er der endvidere taget beslutning om at Generalsekretæren kan disponere indtil 300 TDKK (NSK beslutning 10/10). På Nabopolitikområdet varierer beløbsgrænserne på budgetposter. Der henvises til MR-SAM beslutninger 42/08 og 39/09.

Bilag 5 – Tidsplan for Budgetprocessen 2012

Budgetprocessen er, for så vidt angår tidsplanen og budgetsektorernes behandling af budgettet, i store træk den samme som sidste år. Tidsplanen for budgetprocessen 2012, som er vedtaget af MR-SAM i forbindelse med Budgetanvisninger 2012 ser således ud:

Januar/februar	• Budgetanvisninger 2012 præsenteres for Budgetekspertgruppen.
20. januar	• Møde om budgetanvisninger 2012 mellem formanden for MR-SAM og Nordisk Råds budgetgruppe
16.-17.02	• MR-SAM godkender budgetanvisninger for 2012 inkl. størrelse af globaliseringsrammen samt basisfinansiering.
Uge 9	• Udarbejdelse af budgetvejledning.
18. februar	• Præsentation af indhold af budgetanvisninger og orientering om budgetprocessen for EK-formændene.
Medio februar-medio maj	• Ordinær budgetbehandling i sektorerne inkl. tillægsfinansiering til basisfinansiering fra sektorernes budgetter
28. april	• NSK udmønter budget på egne budgetrammer; sekretariatet, fællesaktiviteter og Nabopolitikområdet
10.05	• Deadline for aflevering af de enkelte sektorers budgetbidrag til AJ.
01.06	• Generalsekretærens budgetforslag sendes ud til NSK/MR-SAM (og derigennem også til landene til national høring). [Budgetforslaget foreligger kun som pdf. fil.]
Juni	• Generalsekretærens budgetforslag præsenteres for Nordisk Råd. • Budgetekspertgruppen behandler budgetforslaget (medlemmerne kommer fra de nordiske finansministerier).
16.06	• Generalsekretærens budgetforslag præsenteres for NSK.
Uge 33	• NSK anmelder mulige ønsker til NMRS om ændringer i generalsekretærens budgetforslag på baggrund af den nationale høring.
07.09.-08.09	• MR-SAM vedtager ministerrådsforslag inkl endelig beslutning om budgettildeling på de enkelte globaliseringsinitiativer fra NMRs budget (basisfinansiering + sektorfinansiering)
Uge 37-38	• Ministerrådsforslaget oversendes til Nordisk Råd.
Uge 39-40	• Samråd mellem Nordisk Råd og formanden for samarbejdsministrene om Ministerrådsforslaget.
Oktober/November	• MR-SAM vedtager det endelige budget for 2012.
01.12	• Den endelige udgave af budget 2012 udsendes i trykt form.
08.12-09.12	• NSK diskuterer fremtidige prioriteringer for 2013.

Bilag 6 - Förteckning över förkortningar

AGEE	Arbetsgruppen för energieffektivisering
AGFE	Arbetsgruppen för förnybar energi
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CCS	Carbon Capture Storage (Avskiljning och lagring av koldioxid)
CDM	Clean Development Mechanism
CISG	United Nations Convention on Contracts for International Sale of Goods
CSR	Corporate Social Responsibility
CSW	Commission on the Status of Women – (FN-regi)
EES	European Evaluation Society
EFTA	European Free Trade Association
EHU	European Humanities University
EMEP	European Monitoring and Evaluation Programme
EMG	Elmarknadsgruppen
ERA	European Research Area
ESOF	Euro Science Open Forum
EU	Europeiska Unionen
EØS	Europeisk Østersøsamarbejde
FAO	Food and Agriculture Organization
FEMCIT	Gendered Citizenship in muliticultural Europe (EU-org)
FN	Förenta Nationerna
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FP7	EU:s 7:e ramprogram för utveckling inom forskning och teknik
GAINS	Glo0bal Animal Information System
GEN	Global Ecological Network
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
IPCC	Intergovernal Panel on Climate Change
IUCN	International Union for Conservation of Nature
IUFRO	International Union of Forest Research Oranizations
JI	Joint Implementation
KKN	KulturKontaktNord
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
KU	Köpenhamns Universitet
MPH	Master of Publich Health
MR-A	Ministerrådet för Arbetsliv
MR-Finans	Ministerrådet för Ekonomi- och Finanspolitik

MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och Skogsbruk
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-K	Ministerrådet för Kultur
MR-Lag	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-M	Ministerrådet för Miljö
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna
MR-U	Ministerrådet för Utbildning
	Forskningscentral för jordbruk och livsmedelsekonomi
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NBPN	Nordic Baltic Policewomen's Network
NCOE	Nordic Center of Excellence
NDPHS	Northern Dimension Partnership on Publich Health and Social Wellbeing
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGO	Non Government Organisation
NHFÖ	Nordens Hus på Färöarna
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAL	Nordisk Informationsgrupp om Arbetslivsfrågor
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NIAS-Linc	Nias Library and Information Centre
NIF	Norden i Fokus
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIfS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIFU	Nordisk Institutt for Studier av Innovasjon, Forskning og Utdanning
NIKK	Nordisk Institutt for kunnskap om kjønn
NIOM	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NKMT	Nordisk arbetsgrupp för näring, matkultur och toxikologi
NMDD	Nordisk Arbetsgrupp fåor mikrobiologi och djurhälsa/djurvälfärd
NMF	Nordisk arbetsgrupp för Livsmedelsförvaltning och Konsumentinformation
NMP	Nordic Master Programme
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat

NMN	Nordiska Miljömärkningsnämnden
NNC	Nordic Nias Council
NNM	Ny Nordisk Mat
NNR	Nordic Nutrition Recommandation
NOAK	Nordisk Arbetsgrupp för globala Klimatförhandlingar
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden
NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
NORA	Nordiskt Atlantsamarbete
NOREY	Nordens Hus i Reykjavik
NORDBUK	Nordisk Barn och Ungdomskommitté
NordGen	Nordisk Genresurs Center
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik
Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORLA	Norwegian Fiction and non-fiction abroad
NORDLIT	Norsk Arbetstidskrift i litteratur och Kultur, Den Humanistiska fakultet, Tromsø Universitet
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NOS-N	Nordiskt samarbete för Naturvetenskap
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NVC	Nordens Välfärdscenter
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
PhD	Doctor of Philosophy
REACH	EU:s kemikalielag
SJFR	Scandinavian Journal of Forest Research
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i Utlandet
STK	Senter for Tverrfaglig kjønnsforskning
SME-bolag	Små och mellanstora företag
SU	Stockholms Universitet
SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
TBO	Nordisk arbetsgrupp för glesbefolkade områden
TFI	Topforskningsinitiativet

UIO	Universitetet I Oslo
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientic and Cultural Organization
WHO	World Health Organization
YLE	Yleisradio – Finländskt Public Service bolag
ÄK/EK-xxx	Ämbetsmannakommitté /Embedsmandskommitté

BETENKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 11-00231-4

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010

1. Utvalgets forslag

Kontrollkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk ministerråd 2010 til etterretning

2. Bakgrunn

Riksrevisjonen i Danmark har revidert Nordisk ministerråds årsregnskap for regnskapsåret 2010.

Resultatet for 2010 viser et overskudd på 4,8 millioner mot et overskudd på 2,5 millioner kr. i 2009. Samlede inntekter utgjør 904 millioner kr. mot 919 i 2009. Samlede omkostninger utgjør 899 millioner kr. Sammenliknet med 919 millioner i 2009. Hovedparten av omkostningene, 825 millioner kr., anvendes til institusjoner, samarbeidsorganer og enkeltprosjekter, mens samlede driftskostnader utgjør 74 millioner kr.

NMRs egenkapital utgjør -115,2 mio. kr. Det er tale om avskrevne krav på landene i 2005 på -50 mio. kr., underbudsjettering i 2009 med -70 mio.kr. og årets resultat + 4,8 mio. kr.

Av rapporten fremgår at det er tilfredsstillende oppfølgning på gamle prosjekter og at Nordisk ministerråd har fulgt opp på Nordisk råds Budsjettgruppes forslag fra 2006 vedrørende administrasjon av prosjekter. Det bekreftes også at det foregår løpende oppfølgning av enkeltprosjekter ved fagministrenes og embedsmannskomiteenes møter, samt en endelig godkjennelse og evaluering. Generelt er rapporten meget positiv angående utviklingen av prosjektstyringen hos Nordisk ministerråd.

Rapporten bekrefter at kostnader ved flytting av Nordisk ministerråds sekretariat til nytt domisil i København har vært innenfor den ramme som samarbeidsministrene har godkjent.

Rapporten peker på flere problematiske forhold mht. regnskaper for de nordiske kontorene i de baltiske land og Russland. Det er dog ikke tale om alvorlige brister og det er igangsatt tiltak for å rette på feilen.

Rapporten omhandler de nordiske institusjoner som er underlagt revisjonene i de enkelte land. Det er avgitt revisjonsunderskrift uten forbehold. Det er bemerkninger vedrørende tre institusjoner:

- Kulturkontakt Nord pga. forskjell mellom delregnskap og årsregnskap
- Nordisk Genressurssenter (NordGen) pga. brister i den interne styring og anstrengt økonomi, samt store personalforpliktelser i form av oppsparte feriedager og overarbeid. Videre, at to eksterne prosjekter kan medføre tap
- Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap (NHV) viser et negativt årsregnskap og økonomien er anstrengt

3. Riksrevisjonens konklusjon

Riksrevisjonen konkluderer at årsregnskapet gir rettvisende bilde av Nordisk ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. september 2010.

Det fremgår også av beretningen at det er etablert forretningsganger og interne kontroller, som understøtter at de disposisjoner, som er omfattet av årets regnskap, er i overensstemmelse med lover og andre forskrifter samt med inngåtte avtaler og sedvanlig praksis.

Videre at det ved forvaltningsrevisjonen ikke har fremkommet forhold på de områder som er undersøkt, som gir anledning til å konkludere at forvaltningen ikke er ivaretatt på en økonomisk hensiktsmessig måte, eller at opplysningene i regnskapet om mål og resultat ikke er dokumenterte og dekkende for Nordisk ministerråds virksomhet i 2010.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Riksrevisjonen i Danmark ikke gjør vesentlige bemerkninger til Nordisk ministerråds regnskap for 2010.

Komiteen konstaterer med tilfredshet at det har vært en god oppfølgning på Nordisk råds og Kontrollkomiteens anbefalinger angående Nordisk ministerråds prosjektvirksomhet.

Komiteen noterer med bekymring bemerkninger om NHVs og NordGens årsregnskap og anstrengte økonomi, og vil følge opp på disse neste år.

Kontrollkomiteen noterer at Nordisk ministerråd har negativ egenkapital på 115 millioner kr. Videre at det ved utgangen av 2010 var likvide midler på 184 millioner kr. Derfor vurderes negativ egenkapital på kort sikt ikke å skape problemer for virksomheten. Videre er Kontrollkomiteen informert om at ifølge § 20 i Nordisk ministerråds økonomireglement, er landene forpliktet til å dekke den negative egenkapital når likviditeten betinger det.

5. Konklusjon

Kontrollkomiteen noterer Riksrevisjonens konklusjon, at Nordisk ministerråds regnskap er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at

det gir et korrekt bilde av Nordisk ministerrådets finansielle stilling 31. desember 2010.

Kontrollkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk ministerråd 2010 til etterretning

Oslo, 20. september 2011

Anders Andersson (KD)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml), leder
Juha Sipilä (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
Rigsrevisionens beretning

J.nr. 11-00231-4

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010

August
2011

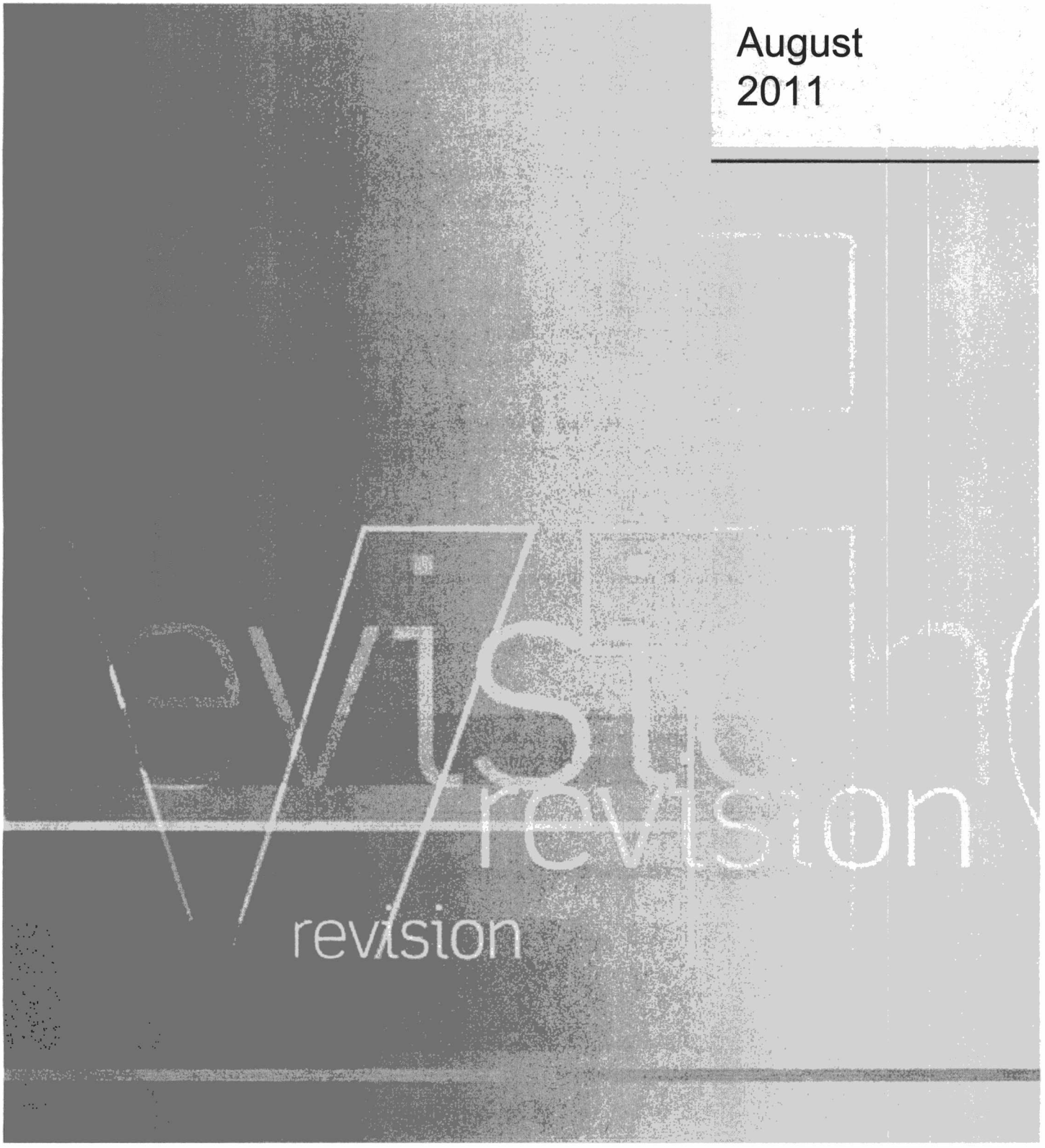

C 3

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2010 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010 2
A. Regnskabsprincip mv. 2
B. Samarbejdsaftaler mv. 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Den samlede resultatopgørelse 2
a. Nordisk Ministerråds sekretariat 2
b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling 3
B. Den samlede balance 3

IV. Den udførte revision 5
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 5
B. Risikofyldte områder 6
C. Revisionens udførelse 6
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 7

V. Nordisk Ministerråds kontorer 8

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv. 9
A. Generelt 9
B. Nordisk Ministerråds institutioner 9
a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv. 10

VII. Andre oplysninger mv. 10
A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller 10
B. Overholdelse af lovgivningen 10
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 11
D. Ledelsens regnskabserklæring 11
E. Ikke-korrigerede forhold 11
F. Afsluttende bemærkninger 11

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010

I. Revision af årsregnskabet for 2010

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2010 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2010.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de enkelte landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af rapporteringerne er indarbejdet i beretningen, jf. kap. VI.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2011, udviser et overskud på 4,8 mio. kr. og en negativ egenkapital på 115,2 mio. kr. Samarbejdsministrene (MR-SAM) træffer i 2011 beslutning om disponering af årets resultat.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet blive forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for 2010 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010

A. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2010 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber for 2010 efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

B. Samarbejdsaftaler mv.

7. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med tidligere år haft samarbejdsaftaler med henholdsvis Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater.

8. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne fortsat løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalerne i forhold til de faktiske forhold. Aftalerne er senest opdateret for 2011 i forbindelse med flytningen til det nye, fælles domicil medio 2010, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Den samlede resultatopgørelse

9. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2010 viser et overskud på 4,8 mio. kr. mod et overskud på 2,5 mio. kr. i 2009. Stigningen i overskuddet i 2010 skyldes bl.a. større intern afgift af løn end forudsat ved budgetlægningen, bl.a. som følge af almindelige lønstigninger.

10. De samlede indtægter udgør 904,1 mio. kr. i 2010 mod 919,3 mio. kr. i 2009, hvoraf bidragene fra de nordiske lande udgør hovedparten. De samlede bidrag er 4,9 mio. kr. mindre i 2010 end i 2009.

11. De samlede omkostninger udgør 899,2 mio. kr. i 2010 mod 912,8 mio. kr. i 2009. Hovedparten af omkostningerne, 825,6 mio. kr., anvendes til institutioner, samarbejdsorganer og enkeltprojekter, mens driftsomkostningerne udgør 73,6 mio. kr.

a. Nordisk Ministerråds sekretariat

12. Rigsrevisionen har ved gennemgangen af personaleomkostningerne konstateret, at der fortsat foretages gode afstemninger af lønomkostninger og honorarer, hvilket vi finder tilfredsstillende. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

Rigsrevisionen har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2010 konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret, men at Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat har en dialog med SKAT om forholdet, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Forholdet forventes løst i forbindelse med opdateringen af bogførings- og lønsystemet i 2011 og efter afklarende drøftelser med SKAT. Vi vil følge forholdet.

13. Der er i 2010 hensat yderligere 0,7 mio. kr. til istandsættelse af de tidligere lokaler, der er fraflyttet medio 2010. Den samlede hensættelse udgør 3 mio. kr. pr. 31. december 2010. Det er ikke endeligt afklaret, om Nordisk Ministerråd skal betale for istandsættelse af de fraflyttede lokaler. Indtil der foreligger en afklaring heraf, har Nordisk Ministerråd valgt at hensætte beløbet. Rigsrevisionen er enig i den regnskabsmæssige behandling af de omkostninger, der kan forventes afholdt i forbindelse med fraflytningen.

b. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

14. I forbindelse med vores revision af tilgodehavender fra salg af publikationer har vi gennemgået boniteten af de samlede tilgodehavender. Derudover har vi gennemgået Nordisk Ministerråds økonomiafdelings foretagne reservation på tilgodehavenderne. Vi har konstateret, at der er tilfredsstillende administration af tilgodehavenderne, og at der ikke er væsentlige overforfaldne poster pr. 31. december 2010. Det er vores vurdering, at den foretagne reservation er forsvarligt og tilstrækkeligt opgjort.

15. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2010 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Den samlede balance

16. Under aktiverne er der optaget et beløb på 4,3 mio. kr. vedrørende indretning af lejede lokaler. Der er tale om omkostninger, som har været afholdt ved flytning til det nye domicil medio 2010 og til indretning af kontorer mv. Dispositionen er ikke i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip, men samarbejdsministrene har truffet beslutning om, at de samlede omkostninger skal aktiveres og afskrives i perioden 2011-2013, så den regnskabsmæssige behandling er mere retvisende i forhold til de samlede omkostninger og lejemålets løbetid. Rigsrevisionen kan tilslutte sig samarbejdsministrenes beslutning om den regnskabsmæssige behandling.

17. De likvide midler på 183,6 mio kr. udgør hovedparten (86,2 %) af de samlede aktiver på 212,8 mio. kr. pr. 31. december 2010. De likvide midler er faldet med 65,7 mio. kr. i forhold til 2009, hvilket bl.a. skyldes, at der pr. 31. december 2009 var en forudindbetaling af budgetmidler for 2010.

Størstedelen af de likvide midler placeres på aftalekonti med løbetid på mellem 1 uge og 3 måneder. Placering af de likvide midler på aftalekonti sker for at opnå bedst mulig forrentning af den frie likviditet. Forrentningen har gennemsnitligt været på 0,6 % i 2010.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser pr. 31. december 2010 og påset, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

18. Fordringer udgør i alt 24,7 mio. kr. i 2010 mod 33,2 mio. kr. i 2009. Den største enkeltpost er tilgodehavender i EU for kontrakter vedrørende European Humanities University i Vilnius på 10,2 mio. kr., hvor indbetalinger sker i henhold til kontrakterne.

Herudover er der i fordringerne indregnet forudbetalt løn mv. på 4,9 mio. kr. og øvrige fordringer inkl. moms på 8,3 mio. kr.

Rigsrevisionen har stikprøvevist påset, at fordringerne løbende indfries.

19. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger vedrører omkostninger, der er registreret i 2010, men som vedrører regnskabsåret 2011. Vi har konstateret, at der fortsat foretages en tilfredsstillende periodisering af omkostninger i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

20. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling mv. udgør i alt 30,2 mio. kr. i 2010 mod 58,1 mio. kr. i 2009. En væsentlig årsag til faldet i regnskabsposten skyldes, at der pr. 31. december 2009 var foretaget en indbetaling af budgetmidler vedrørende 1. kvartal 2010.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Vi har konstateret, at der er foretaget tilfredsstillende kursregulering af gældsposter i fremmed valuta i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

21. Gæld til eksterne projekter på 17,5 mio. kr. er kontraktmæssige forpligtelser vedrørende European Humanities University i Vilnius, hvor finansieringen primært sker fra EU. Gælden er afstemt til de underliggende kontrakter. Rigsrevisionen har konstateret, at der reelt er flere omkostninger forbundet med administrationen af European Humanities University, end de bevilgede overheads kan dække. Underdækningen kan derfor på sigt betyde ekstra omkostninger for Nordisk Ministerråd. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har oplyst, at der i 2011 skal ske en genforhandling af overheadandelen. Vi vil følge forholdet.

22. Skyldige projektmidler udgør 247,8 mio. kr. i 2010 mod 264,8 mio. kr. i 2009. Rigsrevisionen har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, og har stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vores stikprøvevise gennemgang af gamle projektsaldi har vist, at der er tilfredsstillende opfølgning på gamle projekter, hvor de ubrugte projektmidler skal tilbageføres.

23. Ikke-disponerede midler udgør i alt 32,4 mio. kr. i 2010 mod 46,3 mio. kr. i 2009. For 2010 udgør sekretariatets og publikationsafdelingens andel 12,1 mio. kr. De resterende 20,3 mio. kr. vedrører projekter og udgør den del af budgetmidlerne, der ikke er disponeret til specifikke formål ved årets udgang. Midlerne bliver reserveret til anvendelse til nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde.

24. Samarbejdsministrene vedtog i 2009 en ændring af økonomireglementet, så der direkte kan foretages tilbageførsel af udisponerede midler inden for en totalramme på 35 mio. kr. med henblik på yderligere nedbringelse af Nordisk Ministerråds likviditet. For 2010 er der sket en tilbageførsel på 0,5 mio. kr., der indgår i årets resultat. Pr. 31. december 2010 er der sket tilbageførsel af i alt 5,4 mio. kr.

Normalt bør omsætningsaktiverne være af en størrelse, så det er muligt at indfri den kortfristede gæld. Rigsrevisionen skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at den kortfristede gæld pr. 31. december 2010 overstiger omsætningsaktiverne med 87,1 mio. kr. Al projektgæld indgår imidlertid som kortfristet gæld, selv om projekterne kan løbe over flere år. Rigsrevisionen har med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling drøftet muligheden af at opdele projektgælden i en langfristet og en kortfristet del, så der er større regnskabsmæssig sammenhæng mellem den kortfristede gæld og omsætningsaktiverne, så det fremgår af årsregnskabet, at den kortfristede gæld kan indfries uden vanskeligheder. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har oplyst, at det ikke er muligt at foretage en meningsfyldt opdeling af projektgælden, da en opdeling vil forudsætte entydige betalingsplaner for de enkelte projekter, hvilket imidlertid ikke er muligt, da projekternes fremdrift generelt afviger fra de oprindelige planer. Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har derfor valgt at undlade en opdeling af projektgælden, indtil der er etableret en brugbar måde at foretage en opdeling af projektgælden på. Vi vil følge forholdet.

25. Nordisk Ministerråds egenkapital udgør ÷115,2 mio. kr. Egenkapitalen udgør det afskrevne krav på landene i 2005 på ÷50 mio. kr., underbudgetteringen i 2009 med ÷70 mio. kr. og årets resultat for 2010 på 4,8 mio. kr. Rigsrevisionen har konstateret, at de ordinære resultater for 2008 og 2009 er tilbagebetalt til landene pr. 31. december 2010.

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at den regnskabsmæssige behandling af kapitalforholdene i Nordisk Ministerråds årsregnskab, som er defineret i økonomireglementet, er i overensstemmelse med regnskabspraksis.

26. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen understøtter regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

27. Det er revisionens formål at påse, at det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement og de af nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter, samt at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter. Årsregnskabet med revisionspåtegning indgår som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010, der afgives i august 2011.

28. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 32.

29. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres forhold, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

30. I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores revision finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

31. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på væsentlige og risikofyldte områder. De væsentlige og risikofyldte områder har været:

- løn- og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

32. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

33. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger og til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er fordringer stikprøvevist kontrolleret til efterfølgende indbetalinger i 2011. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for vurdering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af balanceposterne, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er stikprøvevist revideret ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der foretaget en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 49.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger og til efterfølgende betalinger i 2011.

34. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på udvalgte regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

35. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2010.

36. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået administrationsudgifterne for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråds midler. I den forbindelse har vi stikprøvevist gennemgået forhold vedrørende flytteomkostninger for nye medarbejdere. Vi har konstateret, at der indhentes mindst 2 tilbud på flytninger i forbindelse med medarbejderes til- og fraflytning.

37. Ved gennemgangen af administrationsomkostningerne har Rigsrevisionen konstateret, at de samlede flytteomkostninger til det nye domicil holdes inden for den budgetramme, som samarbejdsministrene har godkendt.

38. Rigsrevisionen har undersøgt Nordisk Ministerråds sekretariats opfølgning på de forslag, som Budgetekspertgruppen fremkom med i 2006 vedrørende bl.a. Nordisk Ministerråds administration af projekter. Forslagene har været behandlet i de politiske organer i de efterfølgende år og er nu er ved at være implementeret i Nordisk Ministerråd. Nordisk Ministerråds sekretariat har udarbejdet en ny projektmodel og metode for projektvirksomhed, der indebærer en mere klar opdeling i forbrug af budgetmidlerne til tilskud, programmer og projekter, ligesom der er større krav til målformulering og det tidsmæssige forløb af projektet. Projektbeskrivelsen skal foreligge forud for ministerrådenes godkendelse af en bevilling. Derudover er der fastsat en tidsfrist på op til 6 måneder fra bevillingstidspunktet til udarbejdelse af mere detaljerede projektplaner, og til at en eventuel kontraktinitiering skal være gennemført.

39. Rigsrevisionen har foretaget stikprøvevis revision af enkeltprojekter. Vi har udvalgt 11 projekter, og revisionen har vist, at projekterne kun igangsættes efter en forudgående behandling af ministerrådenes fagministre på grundlag af en projektbeskrivelse, som ud over de beløbsmæssige oplysninger indeholder oplysninger om formål, handlingsplan og tidsmæssigt forløb af projektet. Revisionen har endvidere vist, at tidsfristerne overholdes, at der er defineret formål og mål, at der sker rapportering til ministerrådene/embedsmandskomitéerne herom, ligesom tidsfristen på 6 måneder fra bevillingstidspunkt til udarbejdelse af detaljerede projektplaner og kontraktinitiering bliver overholdt. Vi har konstateret, at et projektforløb nogle gange kan blive langstrakt, fx hvis der er projektparter på tværs af landegrænser, eller hvis det viser sig vanskeligt at finde og fastholde parter til projektet.

Revisionen har endelig vist, at der løbende er opfølgning på enkeltprojekter ved fagministrenes/embedsmandskomitéernes møder, og at en endelig evaluering og godkendelse af projekters slutprodukt foretages af fagministrene/embedsmandskomitéerne. Endelig har vi konstateret, at omdisponering af projektmidler inden for de enkelte ministerråds budgetramme godkendes af fagministrene.

Derudover har vi gennemgået den særlige dispositionsret, som generalsekretæren har til at omdisponere uforbrugte midler. Generalsekretæren har mulighed for at omdisponere beløb på samlet op til 300.000 kr. inden for de godkendte projektbevillinger. Hvis de uforbrugte midler foreslås anvendt til nye projekter, vil de altid blive forelagt for ministerrådene/embedsmandskomitéerne til godkendelse. Revisionen af et projket, hvor der var foretaget omdisponering af generalsekretæren, viste, at reglerne blev overholdt.

40. Rigsrevisionen har påbegyndt en revision af Nordisk Ministerråd sekretariats administration af projekter og har gennemgået 11 projekter. Revisionen har vist, at de 11 projekter er administreret i overensstemmelse med den nye model og metode. Projekt- og programbevillingerne udgør en meget væsentlig del af Nordisk Ministerråds midler, og Rigsrevisionen vil foretage en dyberegående undersøgelse af projektadministrationen, herunder revidere et større antal projekter, inden der foretages en endelig vurdering af projektadministrationen.

V. Nordisk Ministerråds kontorer

41. Rigsrevisionen besøger Nordisk Ministerråds kontorer i Baltikum og Nordvestrusland i en turnusordning, så det enkelte kontor besøges hvert 2. år. I 2010 aflagde Rigsrevisionen besøg ved Nordisk Ministerråds kontor i Tallinn, Skt. Petersborg og Kaliningrad. Vi konstaterede, at man i kontorerne i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg.

42. Alle kontorerne administrerer enkeltprojekter, hvor der er tilknyttet et overhead til dækning af kontorernes omkostninger. Vi konstaterede, at kontorerne imidlertid ikke beregnede sig dette overhead. Rigsrevisionen finder, at overhead løbende skal beregnes og indgå som omkostninger i kontorenes projektregnskaber. For at lette kontorernes administration heraf, skal vi anbefale, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling udarbejder en vejledning for den regnskabsmæssige behandling af overhead.

43. Ved kontoret i Tallinn bemærkede Rigsrevisionen, at der var afholdt omkostninger til gennemgang af kontorets it-sikkerhed, da der havde været mistanke om ulovlig indtrængen i kontorets mailsystem. Dette viste sig dog efterfølgende ikke at være tilfældet.

44. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstaterede Rigsrevisionen, at årsregnskabet for 2009 var fejlbehæftet, hvilket burde have været afdækket ved det årlige regnskabsmøde i Nordisk Ministerråds økonomiafdeling. Vi anbefalede, at der fokuseres mere på dette forhold fremover.

Rigsrevisionen konstaterede endvidere, at kontoret har problemer med at få support på det nuværende økonomisystem, og at det overvejes at anvende Nordisk Ministerråds økonomisystem som en onlineløsning. Vi anbefalede, at kontoret finder en løsning på forholdet.

45. Ved kontoret i Kaliningrad konstaterede Rigsrevisionen, at regnskabsprincipperne ikke blev fulgt i forbindelse med registrering af de årlige budgetmidler. Vi anbefalede, at dette forhold bliver korrigeret fremover.

Endvidere konstaterede Rigsrevisionen, at der var it-mæssige svagheder i forbindelse med opbevaring af passwords til brugersystemerne og backup af datafiler. Vi anbefalede, at disse forhold bliver afklaret.

Endelig konstaterede Rigsrevisionen, at kontoret havde en lille organisation, hvor det er svært at have en backupfunktion for kontorets nøglepersoner. Kontorets direktør har oplyst, at han er klar over forholdet og er ved at etablere kontakt til kvalificerede vikarer.

46. Rigsrevisionen har drøftet forholdene med Nordisk Ministerråds økonomiafdeling, der er i gang med at løse dem i samarbejde med kontorerne. Rigsrevisionen vil følge op herpå ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

VI. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

A. Generelt

47. Ansvaret for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et anerkendt privat revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

48. Vi videresendte den 22. februar 2011 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2010, fordelt på de enkelte lande, til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Vi har konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har tilstræbt at give så korrekte oplysninger om projekterne som muligt som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

B. Nordisk Ministerråds institutioner

49. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

50. I Danmark er der fra 1. januar 2010 etableret en datterinstitution til en svensk fællesnordisk moderinstitution (Nordens Velfærdscenter – Uddannelse for Døvblindepersonale). Efter aftale med moderinstitutionen og Riksrevisionen har vi foretaget revision af den danske datterinstitution, hvor vi har afgivet en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

51. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne, autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner for regnskabsåret 2010.

52. Nordens Hus i Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for institutionen for regnskabsåret 2010.

53. Riksrevisjonen varetager revisionen af 4 af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Den 5. institution revideres af et privat revisionsfirma. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 5 institutioner.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger vedrørende årsregnskaberne for henholdsvis Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV Fond. For Nordisk Film- & TV Fond er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger. For Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler er der afgivet revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om, at årsregnskabet er behæftet med en mindre fejl i resultatopgørelsen og i egenkapitalen.

54. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen. Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger.

55. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution.

For alle 3 institutioner varetages revisionen af private revisorer. Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger for alle 3 institutioner.

a. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Kulturkontakt Nord (KKN), Finland
56. Statens Revisionsverk bemærker i sin revisionsrapport, at der ikke er overensstemmelse mellem det endelige årsregnskab og de 3 delregnskaber, der danner grundlag for det endelige årsregnskab, da der er forskelle i de interne regnskabsposter, som skal elimineres ved konsolideringen. De enkelte differencer skyldes efter Statens Revisionsverks opfattelse forskellige regnskabsprincipper i delregnskaberne, hvilket skal tydeliggøres i de fremtidige årsregnskaber. Derudover er der en difference på ca. 21.000 euro mellem modtagne og registrerede projektmidler fra Nordisk Ministerråd. Endvidere bemærker Statens Revisionsverk, at KKN fra 1. januar 2012 overføres til Nordens Institut i Finland, hvorfor det er vigtigt at få alle regnskabsmæssige forhold bragt på plads.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen), Sverige
57. Riksrevisionen har konstateret, at der fortsat er brister i den interne styring i NordGen, og at institutionens økonomi fortsat er anstrengt. Desuden er der store personaleforpligtelser i form af opsparede feriedage og overarbejde. Endelig har Riksrevisionen konstateret brister ved håndteringen af 2 projekter med ekstern finansiering, der kan medføre økonomisk tab for NordGen.

Riksrevisionen har konstateret brister ved den interne styring og kontrol i det ene af projekterne. Herudover har Riksrevisionen konstateret, at der i samme projekt er afskrevet 0,2 mio. kr. i 2010 på et tidligere udbetalt forskud til projketlederen, og Riksrevisionen har konstateret mulige interessekonflikter blandt de medarbejdere, der i 2010 er tilknyttet projektet.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), Sverige
58. På grundlag af Riksrevisionens revision af årsregnskabet har NHV i maj 2011 udarbejdet et nyt årsregnskab, der udviser et negativt resultat på 0,6 mio. kr. Riksrevisionen vurderer, at det nye årsregnskab generelt giver et retvisende billede af NHV's virksomhed og økonomiske stilling. Riksrevisionen har endvidere konstateret, at NHV fortsat har en anstrengt økonomi og har anbefalet, at NHV forstærker rutinerne for løbende økonomiske opfølgninger.

Riksrevisionen har anbefalet, at institutionen får afklaret disse forhold.

59. Nordisk Ministerråd har oplyst Rigsrevisionen om, at Nordisk Ministerråd vil indlede en tæt dialog med ovenstående institutioner for at få afklaret forholdene.

VII. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

60. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedtaget på møderne er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2010.

B. Overholdelse af lovgivningen

61. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

62. Vi har med Nordisk Ministerråds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, som indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

63. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

64. Vi skal som led i revisionen oplyse MR-SAM om, hvorvidt der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at MR-SAM er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

65. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 26. august 2011

Henrik Otbo

Anne Aagaard

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag: Rigsrevisionens beretning

J.nr. 11-00184-3

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Råds virksomhed 2010

1. Udvalgets forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2010 til efterretning

2. Baggrund

Rigsrevisionen i Danmark har revideret Nordisk Råds årsregnskab for regnskabsåret 2010.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst mulig omfang er indarbejdet i beretningen.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2010 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

Årsregnskabet 2010 udviser et underskud på 0, 6 mio. kr. Årsregnskabet i 2009 viste overskud på 0,7 mio. kr. Egenkapital efter hensættelser er 4 mio. kr.

De samlede indtægter udgør 33,4 mio. kr. i 2010, sammenlignet med 33,1 mio. kr. i 2009. Bidragene fra de nationale parlamenter udgør 30,1 mio. kr. og blev fastsat på præsidiets møde den 9. december 2009.

De samlede omkostninger udgør 34 mio. kr. i 2009 mod 32,4 mio. kr. i 2008, svarende til en stigning på 1,6 mio. kr. Stigningen skyldes bl.a. flere omkostninger i tilknytning til årets session og udgivelsen af den Blå Bog

og flere omkostninger til samarbejdet med Baltisk Forsamling, Arktisk Samarbejde og til det Nordlige Dimensionsarbejde.

De samlede overføringer udgør 6,9 mio. kr. i 2010, mod 7 mio. kr. i 2009. Rigsrevisionen har konstateret, at partistøtten på 5,7 mio. kr. er anvendt til formålet, og at partistøtten er fordelt på de enkelte partier og enkeltpersoner efter den fastsatte fordelingsnøgle. Videre konstateres, at Nordisk Råd er ved at implementere kontroller, der sikrer, at de enkelte modtagere af partistøtten anvender midlerne til formålet.

Rigsrevisionen noterer samarbejdsaftalen med Nordisk Ministerråds sekretariat af 1997, om bl.a. løn- og økonomifunktioner, som NMRS varetager mod betaling. Det konstateres, at aftalen løbende opdateres og ajourføres i forhold til de faktiske forhold, nu sidst i forbindelse med flytning til det nye, fælles domicil medio 2010.

Rigsrevisionen er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 på de områder, som de har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Heller ikke at oplysningerne i rapporteringen om mål og resultater ikke er dokumenterede eller dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2010.

I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement erklærer Rigsrevisionen at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

3. Rigsrevisionens konklusion

Rigsrevisionen konkluderer, at det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat. Videre, at der ved forvaltningsrevisionen ikke er fremkommet forhold på de områder som er undersøgt, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i regnskabet om mål og resultat ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2010.

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrolkomitéen konstaterer, at Rigsrevisionen ikke fremkommer med væsentlige bemærkninger til Nordisk Råds årsregnskab for 2010.

Kontrolkomiteen noterer med tilfredshed, at Nordisk Råd er ved at implementere kontroller, der sikrer, at de enkelte modtagere af partistøtten anvender midlerne til formålet.

Komiteen konstaterer, at årsregnskabet 2010 udviser et underskud på 0, 6 mio. kr. og at egenkapital efter hensættelser er 4 mio. kr. som vurderes tilfredsstillende niveau.

5. Konklusion

Kontrolkomitéen noterer Rigsrevisionens konklusion om, at Nordisk Råds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede af Nordisk Råds økonomiske resultat for 2010 og den finansielle stilling pr. 31. december 2010.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Råd 2010 til efterretning

Oslo, 20. september 2011

Anders Andersson (KD)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml), Formand
Juha Sipilä (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)

Nordisk Råd

C 4/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag: Rigsrevisionens beretning

J.nr. 11-00184-3

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010

Juli
2011

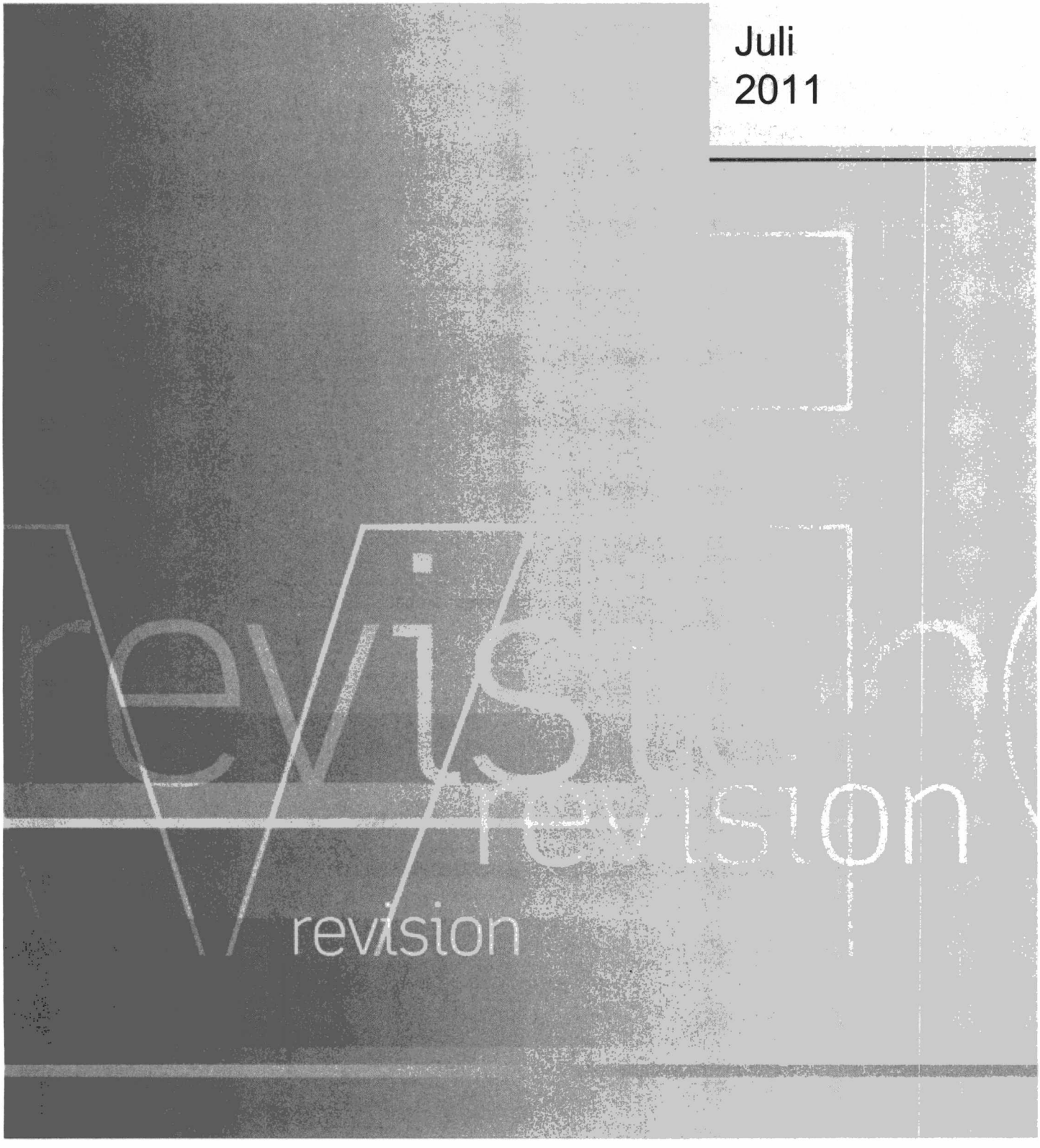

i

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2010 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010 2
A. Regnskabsmæssige forhold mv. 2
B. Samarbejdsaftale mv. 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Resultatopgørelsen 2
B. Balancen 3
C. Stipendieordningen 3
D. Baltic Sea Parliamentary Conference 4

IV. Den udførte revision 4
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 4
B. Risikofyldte områder 5
C. Revisionens udførelse 5
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 5

V. Andre oplysninger mv. 6
A. Eftersyn af præsidiets protokoller 6
B. Overholdelse af lovgivning 6
C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 6
D. Ledelsens regnskabserklæring 7
E. Ikke-korrigerede forhold 7
F. Afsluttende bemærkninger 7

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010

I. Revision af årsregnskabet for 2010

A. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2010 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd inden 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat og de øvrige nordiske rigsrevisioner, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2011, udviser et underskud på 0,6 mio. kr. og en egenkapital på 4 mio. kr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

B. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2010.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

4. Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2011, vil årsregnskabet være forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Råd for 2010 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010

A. Regnskabsmæssige forhold mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2010 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder m.m., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

B. Samarbejdsaftale mv.

6. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om bl.a. løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling varetager for Nordisk Råds sekretariat.

7. Rigsrevisionen har konstateret, at sekretariaterne fortsat løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalen i forhold til de faktiske forhold. Aftalen er senest opdateret for 2011 i forbindelse med flytningen til det nye, fælles domicil medio 2010. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

8. Nordisk Råds resultat er faldet fra 0,7 mio. kr. i 2009 til ÷0,6 mio. kr. i 2010.

9. De samlede indtægter udgør 33,4 mio. kr. i 2010 og udgjorde 33,1 mio. kr. i 2009. Indtægterne består bl.a. af bidragene fra de nationale parlamenter på 30,1 mio. kr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde den 9. december 2009. Vi har påset, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

10. De samlede omkostninger udgør 34 mio. kr. i 2010 mod 32,4 mio. kr. i 2009, svarende til en stigning på 1,6 mio. kr. Stigningen i de samlede omkostninger skyldes bl.a. flere omkostninger i tilknytning til årets session og udgivelse af den blå bog end i 2009 og flere omkostninger til Samarbejde med Baltisk Forsamling, Arktisk Samarbejde og til det Nordlige Dimensionsarbejde.

Derudover er der i 2010 afholdt omkostninger ved flytningen til det nye domicil.

Rigsrevisionen har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen for Nordisk Råd og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen.

11. De samlede ordinære overførsler udgør 6,9 mio. kr. i 2010 mod 7 mio. kr. i 2009. Overførslerne dækker partistøtte med 5,7 mio. kr., bidrag til Ungdommens Nordiske Råd (UNR) med 0,5 mio. kr., bidrag til Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) med 0,4 mio. kr. og journaliststipendier med i alt 0,3 mio. kr. Ud over de ordinære overførsler er der overført yderligere 0,6 mio. kr. til BSPC i henhold til præsidiets dispositioner for de foregående år.

Rigsrevisionen har konstateret, at partistøtten på 5,7 mio. kr. er anvendt til formålet, og at partistøtten er fordelt til de enkelte partier og enkeltpersoner efter den fastsatte fordelingsnøgle. Nordisk Råd har oplyst, at der er ved at blive implementeret kontroller, der sikrer, at de enkelte modtagere af partistøtten anvender midlerne til formålet.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at resultatopgørelsens poster er korrekt opgjort pr. 31. december 2010 og korrekt indarbejdet i årsregnskabet.

B. Balancen

12. Likvide midler udgør 9 mio. kr. pr. 31. december 2010 ud af Nordisk Råds samlede balancesum på i alt 10,6 mio. kr. De likvide midler er steget med 4,6 mio. kr. fra 2009 til 2010. Stigningen skyldes bl.a., at Danmark ultimo 2010 har foretaget en forudbetaling af bidraget for 2011.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser pr. 31. december 2010 og påset, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

13. Fordringer på 0,6 mio. kr. indeholder bl.a. momsrefusioner, udlæg for Stipendieordningen og BSPC samt almindelige fordringer. Ved vores revision har vi konstateret, at fordringerne løbende indfries.

14. Leverandørgæld udgør 0,8 mio. kr. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2011.

15. Periodeafgrænsningsposter og skyldige omkostninger udgør 3,6 mio. kr. Beløbet er steget væsentligt i forhold til 2009, hvilket skyldes Danmarks forudbetaling ultimo 2010 af 1. kvartals bidrag for 2011 med 3,3 mio. kr.

16. Mellemregning med Nordisk Ministerråd på 0,7 mio. kr. er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab.

17. Hensættelser udgør 0,7 mio. kr. og vedrører forventede omkostninger til istandsættelse af det tidligere lejemål i Store Strandstræde.

18. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgør 4 mio. kr. efter overførsel af årets resultat på ÷0,6 mio. kr.

Præsidiet vedtager hvert år, hvorledes årets resultat skal disponeres, herunder om der skal reserveres midler til særlige initiativer. Af den samlede egenkapital pr. 31. december 2010 på 4 mio. kr. har præsidiet vedtaget, hvad 1,8 mio. kr. skal anvendes til, mens 2,2 mio. kr. endnu ikke er disponeret.

19. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen understøtter årsregnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af Nordisk Råds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010.

C. Stipendieordningen

20. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

21. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, mens forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

Der er modtaget flere budgetmidler i 2010, så de samlede indtægter udgør 0,6 mio. kr. i 2010 mod 0,5 mio. kr. i 2009.

Årets resultat er et overskud på 0,1 mio. kr., der er tillagt egenkapitalen, som herefter udgør 1,6 mio. kr. Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler og er blevet forbrugt til formålet, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

D. Baltic Sea Parliamentary Conference

22. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig årsregnskab for Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC). Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

Rigsrevisionen har af Nordisk Råd fået oplyst, at der fortsat pågår drøftelser om BSPC's selvstændige status. Drøftelserne forventes afsluttet ultimo 2011, hvorefter BSPC fra 1. januar 2012 forventes at være en selvstændig juridisk enhed med egen administration. Nordisk Råds bidrag til BSPC forventes i den anledning at falde med 50 % til ca. 0,2 mio. kr. Vi vil følge forholdet.

23. BSPC finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd og gennem kontingentindtægter fra alle deltagere i BSPC. Vi har konstateret, at enkelte deltagerlande har opnået væsentlige kreditter i forbindelse med indbetaling af kontingenter.

De samlede indtægter udgør 0,8 mio. kr. i 2010 mod 0,9 mio. kr. i 2009. Indtægterne omfatter budgetmidler med 0,4 mio. kr. fra Nordisk Råd og tilskud fra deltagerne med 0,5 mio. kr.

Omkostningerne udgør 0,9 mio. kr. i 2010 mod 1,2 mio. kr. i 2009. Faldet i omkostningerne skyldes bl.a. færre omkostninger til repræsentation, trykkeri og eksterne konsulenter. Modsat er der lidt flere omkostninger til rejser og tolkning ved konferencer.

Årets resultat er et underskud på 0,04 mio. kr. mod et underskud på 0,3 mio. kr. i 2009. Årets underskud er fratrukket egenkapitalen, der herefter udgør 0,6 mio. kr.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

24. Det er revisionens formål at påse, at det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement og de af Nordisk Råd udarbejdede forskrifter, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

25. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 28.

26. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres forhold, som giver anledning til mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

27. I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

28. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer og forpligtelser samt lønninger
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller og kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

C. Revisionens udførelse

29. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabets oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

30. Revisionen af balanceposter er foretaget ved revision af enkeltposter og i videst muligt omfang ved afstemning til eksterne oplysninger. Herudover er der foretaget gennemgang af bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

31. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på udvalgte regnskabsmæssige områder, herunder overførsler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

32. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råd, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Råds virksomhed i 2010, herunder om de særlige initiativer, som præsidiet har besluttet, er igangsat og behandlet i overensstemmelse med beslutningerne.

33. Rigsrevisionen har ved stikprøver gennemgået de administrative omkostninger for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Råds midler.

34. Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 af de administrative omkostninger ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Eftersyn af præsidiets protokoller

35. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiet, og at beslutninger vedtaget af præsidiet er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2010, hvor der har været afholdt 6 møder.

B. Overholdelse af lovgivning

36. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd.

C. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

37. Vi har med Nordisk Råds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

D. Ledelsens regnskabserklæring

38. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

E. Ikke-korrigerede forhold

39. Vi skal som led i revisionen oplyse præsidiet om, hvorvidt der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

F. Afsluttende bemærkninger

40. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 8. juli 2011

Henrik Otbo

Anne Aagaard

BETÆNKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning
- Kulturfondens årsregnskab

J.nr. 11-00185-3

Kontrolkomiteens betænkning over

Rigsrevisionens beretning om Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010

1. Komiteens forslag

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Kulturfond 2010 til efterretning

2. Generelle synspunkter

Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening. Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen (S) og rigsrevisor Henrik Otbo er revisorer for Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2010.

Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2011, udviser et underskud på 1,7 mio. kr., som har ført til, at egenkapitalen udgør -0,5 mio. kr. Rigsrevisionen noterer, at dette ikke vil have indflydelse på aktivitetsniveauet i 2011. Videre har fonden oplyst, at der ved budgetlægning for 2012 vil blive taget hensyn til den negative egenkapital.

Underskuddet forklares af fald i indtægterne på 0,5 mio. kr. og en stigning i administrative omkostninger på 1,3 millioner til i alt 8,7 mio. kr., pga. mere personale, almindelige lønstigninger og omkostninger ved flytningen til det nye domicil samt udvikling af it-programmet til projektstyring.

I 2010 har fonden ydet bevillinger på i alt 29,2 mio. kr. til eksterne projekter, sammenlignet med 29,5 i 2009. Antal bevilgede ansøgninger i 2010 var 269, mod 280 i 2009 og 272 i 2008. Der var i 2010 i alt 1.298 ansøgninger mod 1.240 ansøgninger i 2009 og 1.101 i 2008.

Rigsrevisionen noterer, at den forestående anskaffelse af nyt it-system, og den uafsluttede sag med SKAT, er forhold som vil blive fulgt op.

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrolkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning
- Kulturfondens årsregnskab

J.nr. 11-00185-3

Rigsrevisionen noterer endvidere, at administrationen af projekterne er tilfredsstillende. Der henvises dog til en udredning af projektvirksomheden i Nordisk ministerråd, hvor anbefalingerne er, at der bør være en klarere definition af projekternes formål, fokus på rapportering og anvendelse af projektresultat mv. Rigsrevisionen vil i de kommende revisioner af Kulturfondens virksomhed vurdere, hvorvidt disse anbefalinger også er implementeret i Nordisk Kulturfond.

I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, erklærer Rigsrevisionen at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

3. Revisionens konklusion

Rigsrevisionen konkluderer, at det af ledelsen aflagte årsregnskab giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat 31. december 2010. Det fremgår af beretningen, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årets regnskab, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere, at det ved forvaltningsrevisionen ikke er fremkommet forhold på de områder, som er undersøgt, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i regnskabet om mål og resultat ikke er dokumenteret eller dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2010.

4. Kontrolkomiteens synspunkter

Kontrolkomitéen konstaterer, at Rigsrevisionen ikke fremkommer med væsentlige bemærkninger til Nordisk Kulturfonds årsregnskab for 2010.

Komiteen konstaterer, at årsregnskabet 2010 udviser et underskud og noterer med bekymring at egenkapitalen i Kulturfonden er negative. Dette bør det rettes op på i 2011.

Komiteen noterer anbefalinger om udvikling af projektstyringen og støtter en hurtig opfølgning af disse.

5. Konklusion

Kontrolkomiteen noterer Rigsrevisionens konklusion, at Nordisk Kulturfonds regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at de giver et korrekt billede af Nordisk Kulturfonds finansielle stilling 31. december 2010.

Kontrolkomiteen foreslår, at

Nordisk Råd beslutter,

at tage regnskab og revisionsberetning for Nordisk Kulturfonds 2010 til efterretning

Oslo, 20. september 2011

Anders Andersson (KD)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml), Formand
Juha Sipilä (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)

RIGSREVISIONEN

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010

Juli
2011

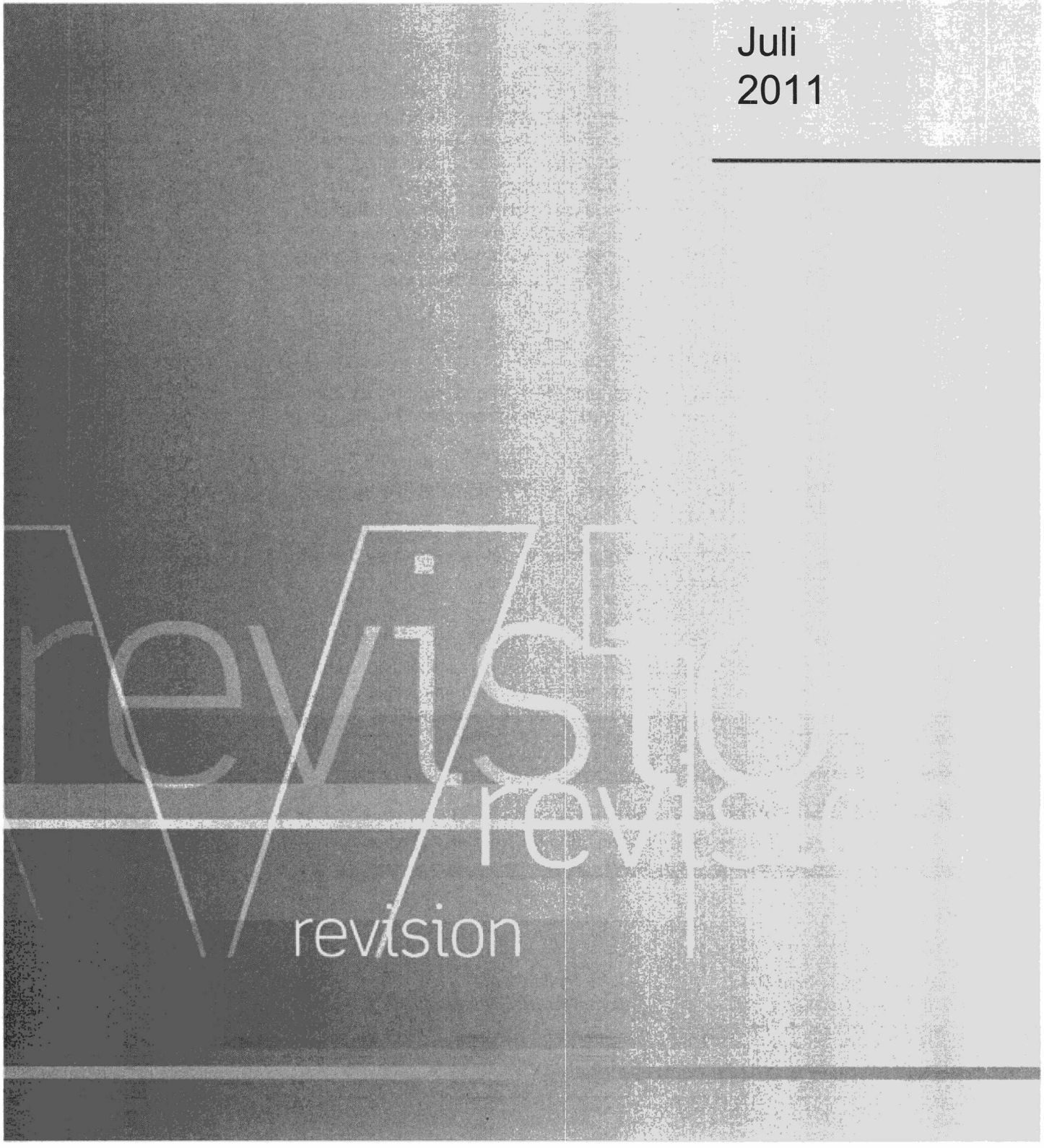

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Indholdsfortegnelse

I. Revision af årsregnskabet for 2010 1
A. Indledning 1
B. Konklusion på den udførte revision 1

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010 2
A. Regnskabsprincip 2
B. Samarbejdsaftale 2
C. Projektadministration 2

III. Kommentarer til årsregnskabet 2
A. Resultatopgørelsen 2
B. Balancen 3

IV. Den udførte revision 4
A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 4
B. Risikofyldte områder 5
C. Revisionens udførelse 5
D. Redegørelse om forvaltningsrevision 6

V. Andre oplysninger mv. 6
A. Bestyrelsens sammensætning 6
B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller 6
C. Overholdelse af lovgivning 6
D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 7
E. Ledelsens regnskabserklæring 7
F. Ikke-korrigerede forhold 7
G. Afsluttende bemærkninger 7

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010

I. Revision af årsregnskabet for 2010

A. Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i Danmark i forening.

Folketingsmedlem Ole Vagn Christensen og rigsrevisor Henrik Otbo er revisorer for Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2010.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Kulturfonds sekretariat, Nordisk Ministerråds sekretariat og Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i efteråret 2011, udviser et underskud på 1,7 mio. kr. og en egenkapital på ÷0,5 mio. kr. Årets resultat er modregnet i det akkumulerede overskud på 1,2 mio. kr. for de foregående år.

B. Konklusion på den udførte revision

4. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2010.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af kap. II og III, hvortil vi henviser.

5. Nordisk Kulturfond har oplyst, at årsregnskabet er elektronisk godkendt af bestyrelsen i juni 2011, og at årsregnskabet bliver underskrevet på bestyrelsesmødet i august 2011. Vi har forsynet årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vi betragter med vores påtegning revisionen af årsregnskabet for Nordisk Kulturfond for 2010 som afsluttet. Rigsrevisionen kan dog tage spørgsmål vedrørende dette og tidligere regnskabsår op til yderligere undersøgelser. I den forbindelse kan der fremkomme nye oplysninger, som kan give anledning til, at konkrete forhold, der er behandlet ved påtegningen, bliver vurderet på ny.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til kap. IV.

II. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2010

A. Regnskabsprincip

6. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2010 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

B. Samarbejdsaftale

7. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat om bl.a. forvaltning af løn- og økonomifunktionen, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Kulturfonds sekretariat.

8. Revisorerne har konstateret, at sekretariaterne løbende opdaterer og ajourfører samarbejdsaftalen i forhold til de faktiske forhold. Aftalen er senest opdateret for 2011 i forbindelse med flytningen til det nye, fælles domicil i 2010. Endvidere har revisorerne konstateret, at fuldmagtsforholdene vedrørende fondens bankkonti er blevet tydeliggjort i den nye administrationsaftale mellem Nordisk Kulturfonds og Nordisk Ministerråds sekretariater. Revisorerne finder dette tilfredsstillende.

C. Projektadministration

9. Administrationen af alle projekter i Nordisk Kulturfond sker fortsat i it-programmet ÄHS, der er tilpasset fondens formål og behov. Fonden har tidligere oplyst, at processen med at anskaffe et nyt it-system til administration af projekterne forventedes afsluttet medio 2010. På grund af bl.a. resurseforbrug i forbindelse med flytningen til det nye domicil medio 2010 er processen blevet udskudt, så implementering af det nye it-system først forventes at ske medio 2011. Vi vil fortsat følge forholdet.

III. Kommentarer til årsregnskabet

A. Resultatopgørelsen

10. Nordisk Kulturfonds resultat for 2010 er et underskud på 1,7 mio. kr. mod et underskud på 0,2 mio. kr. i 2009. Forskellen på 1,5 mio. kr. skyldes bl.a. et fald i indtægterne på 0,5 mio. kr., en stigning i de administrative omkostninger inkl. løn- og personaleomkostninger mv. på 1,3 mio. kr. og et fald i disponerede projektbevillinger på 0,3 mio. kr.

11. Faldet i de samlede indtægter skyldes især, at bevillinger til projekter er blevet anvendt til formålet i større omfang, hvorfor der har været færre tilbageførsler af ikke-anvendte bevillinger.

12. De samlede administrative omkostninger inkl. personaleomkostninger mv. udgør 8,7 mio. kr. i 2010. Stigningen på 1,3 mio. kr. fra 2009 vedrører især personaleomkostninger med 0,6 mio. kr., der bl.a. skyldes midlertidig tilgang af mere personale og almindelige lønstigninger. Herudover har der været øgede omkostninger til bl.a. flytning til det nye domicil og udvikling af it-programmet til projektstyring.

13. Vi har gennemgået afstemningen mellem lønsystemet, der anvendes i Nordisk Ministerråd, og bogføringen for Nordisk Kulturfond og påset, at der er overensstemmelse mellem lønsystemet og bogføringen. For at gøre afstemningsarbejdet mindre har vi tidligere anbefalet Nordisk Ministerråds lønadministration, at der i bogføringen oprettes en lønfordelingskonto, så der kun skal udarbejdes afstemning til én konto i stedet for til mange konti, som tilfældet er i dag. Nordisk Ministerråd har oplyst, at der vil blive oprettet en lønfordelingskonto i forbindelse med opdatering af bogføringssystemet i 2011. Vi vil følge forholdet.

Vi har tidligere bemærket, at alle skattefrie tillæg mv. ikke var indberettet korrekt til SKAT. Vi har ved revisionen af årsregnskabet for 2010 konstateret, at Nordisk Ministerråds økonomiafdeling har forsøgt at få forholdet afklaret, men at Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat har en dialog med SKAT om forholdet, idet der p.t. er it-mæssige problemer med at foretage indberetningerne. Forholdet forventes løst i forbindelse med opdateringen af bogførings- og lønsystemet i 2011 og efter afklarende drøftelser med SKAT. Vi vil følge forholdet.

14. De samlede disponeringer til projekter er faldet og udgør 29,2 mio. kr. i 2010 mod 29,5 mio. kr. i 2009. I projektbevillingerne indgår disponeringer til interne projekter med i alt 2 mio. kr. til bl.a. Årets scenekunstbegivenhed, regionale infokontorer og Nye Nordboere.

I 2010 har fonden disponeret bevillinger på i alt 27,2 mio. kr. til eksterne projekter. Antal bevilgede ansøgninger i 2010 var 269 mod 280 i 2009. Der var i 2010 i alt 1.298 ansøgninger mod 1.240 i 2009.

15. Vi har konstateret, at fonden fortsat har en tilfredsstillende administration af projekterne, herunder sikring af overholdelse af 3-års-fristen for projekternes gennemførelse. Vi har ved revisionen ikke fundet projekter, der er mere end 3 år gamle, og hvor der derfor skulle ske en tilbageførsel af disponeringen.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på tilfredsstillende vis. Det er endvidere vores vurdering, at de bevilgede midler til projekter er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision eller egenkontrol i fondens sekretariat.

B. Balancen

16. Aktiverne udgør i alt 23,2 mio. kr. pr. 31. december 2010 mod 29,1 mio. kr. i 2009. Aktiverne består primært af bankindeståender på 22,6 mio. kr., der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, som endnu ikke er udbetalt til projekter. Faldet på ca. 6,0 mio. kr. i forhold til 2009 skyldes især, at der har været flere udbetalinger af bevilgede midler pr. 31. december 2010. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid. Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Kulturfonds bankforbindelser pr. 31. december 2010 og påset, at alle engagementer er korrekt medtaget i årsregnskabet.

Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion og forudbetalt løn. Ved vores revision har vi konstateret, at fordringerne løbende indfries.

17. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler på i alt 22,9 mio. kr., hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke-anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab.

Egenkapitalen udgør ÷0,5 mio. kr. og består af akkumuleret overskud fra de foregående år med fradrag af årets underskud. I budgettet for 2010 var der budgetteret med et mindre underskud for at få anvendt en del af den opsparede egenkapital fra tidligere år på 1,2 mio. kr. Underskuddet blev dog større end forventet, idet der var færre tilbageførte midler og færre renteindtægter end forudsat i budgettet, hvorfor egenkapitalen er blevet negativ.

Den negative egenkapital har ikke nogen indflydelse på aktivitetsniveauet for 2011, der fortsætter i henhold til det vedtagne budget for 2011. Fonden har oplyst, at der ved budgetlægningen for 2012 vil blive taget hensyn til den negative egenkapital, der således forventes indfriet i 2012.

18. På grundlag af vores revision finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af Nordisk Kulturfonds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010.

IV. Den udførte revision

A. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

19. Det er vores formål at påse, at det af ledelsen aflagte årsregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

20. Revisionen, der er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. lov om revision af statens regnskaber mv., er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 23.

21. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

22. I forbindelse med revisionen er Nordisk Kulturfonds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller stikprøvevist gennemgået og vurderet. På grundlag heraf finder vi, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Revisionen er udført dels i årets løb, dels i forbindelse med årsafslutningen.

B. Risikofyldte områder

23. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter og omkostninger, løn samt balanceposter.

C. Revisionens udførelse

24. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen og en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har påset, at gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og at dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

25. Ved revisionen af projekter er der foretaget stikprøvevis kontrol af udbetalinger, ligesom det er påset, at bevilgede projektmidler og skyldige projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden). Der er foretaget stikprøvevis revision af i alt 30 projektsager ud af 683 projektsager med bevillinger på mindst 0,05 mio. kr. Ved revisionen er den enkelte projektsag revideret fra ansøgning over sagsbehandling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en gennemgang af sagsstyringen i projektstyringssystemet og stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

Nordisk Ministerråd har i 2010 fået udarbejdet en konsulentrapport fra den finske konsulentvirksomhed Net-Effekt Oy om Nordisk Ministerråds projektvirksomhed. Konsulentvirksomheden har anbefalet, at der er en klarere definition af et projekts formål, og at der er mere fokus på rapportering og anvendelse af projektresultatet.

Som en konsekvens heraf vil vi fremover i forbindelse med projektgennemgangen i Nordisk Kulturfond have fokus på, om implementeringen af disse anbefalinger også sker i Nordisk Kulturfond.

26. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på væsentlige regnskabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke-anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget ved stikprøvevis revision af bilag for at påse, at reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser er overholdt. Bilagsrevisionen er suppleret med regnskabsanalyse af de enkelte regnskabsposter.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

D. Redegørelse om forvaltningsrevision

27. Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Derudover er formålet med revisionen at foretage en vurdering af, om der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfond, og om oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater er dokumenterede og dækkende for Nordisk Kulturfonds virksomhed i 2010. Vi har bl.a. vurderet fremdriften af egne projekter i henhold til målsætningen, og vi har påset, at alle disponeringer til eksterne projekter er i overensstemmelse med bestyrelsens beslutninger.

For projekter med bevillinger under 0,05 mio. kr. har vi med Nordisk Kulturfonds daglige ledelse drøftet fondens egen stikprøvevise kontrol af projekternes slutrapporter og gennemgang af de tilhørende projektregnskaber. På grundlag af drøftelserne er det vores vurdering, at fonden har opstillet retningslinjer, der sikrer en tilfredsstillende gennemgang af og kontrol med projekternes slutrapporter. Nordisk Kulturfond har oplyst, at erfaringer fra deres egen kontrol i 2010 har givet grundlag for, at kontrollen påbegyndes tidligere for 2011, og at der skal stilles mere eksplicitte krav ved indkaldelse af regnskabsmateriale, hvilket også fremgår af fondens virksomhedsplan for 2011. Vi vil følge forholdet.

28. Endelig har vi stikprøvevist gennemgået administrationsomkostningerne for at påse, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Kulturfonds midler.

Ved vores revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2010 af administrationsomkostningerne ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, eller at oplysningerne i årsregnskabet om mål og resultater ikke er dokumenterede og dækkende.

V. Andre oplysninger mv.

A. Bestyrelsens sammensætning

29. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

B. Eftersyn af bestyrelsens protokoller

30. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger vedtaget af bestyrelsen er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet. Vi har læst protokollerne for 2010, hvor der har været afholdt 3 møder (161/2010-163/2010).

C. Overholdelse af lovgivning

31. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision:

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond.

D. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

32. Vi har med Nordisk Kulturfonds ledelse drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering, dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Kulturfond foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

E. Ledelsens regnskabserklæring

33. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra Nordisk Kulturfonds daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

F. Ikke-korrigerede forhold

34. Hvis der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet, at de er uvæsentlige både enkeltvist og sammenlagt for årsregnskabet som helhed, oplyser vi bestyrelsen herom.

Denne oplysning gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

G. Afsluttende bemærkninger

35. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om under revisionen.

København, den 8. juli 2011

Ole Vagn Christensen

Henrik Otbo

norden

Nordisk Kulturfond

Årsregnskab 2010

INDHOLDSFORTEGNELSE

Ledelsens underskrifter **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**

Revisionspåtegning

Anvendt regnskabspraksis

Resultatopgørelse

Balance

Noter

LEDELSENS UNDERSKRIFTER

Kerstin Brunnberg
Sverige

Bente Dahl
Danmark

Poul Bache
Danmark

Katrin Dahl Jakobsen
Færøerne

Olemic Thommessen
Norge

Riitta Kaivosoja
Finland

Kjell Myhren
Norge

Jan Ole Lönnblad
Åland

Aôalsteinn Ásberg
Sigrudsson
Island

Helgi Hjörvar
Island

Christina H. Pehrsson
Sverige

Risto Autio
Finland

Lise Lennert Olsen
Grønland

Karen Bue
Nordisk Kulturfond

Vagn Egede Olsen
Nordisk Ministerråd

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GENERELT

Nordisk Kulturfond har valgt at basere regnskabet på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til tidligere år.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds Økonomi-reglement. Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til sidste år.

RESULTATOPGØRELSEN

Indregning

Alle indtægter og udgifter, der vedrører regnskabsperioden, indregnes i resultatopgørelsen uanset betalings-tidspunktet.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurser. Aktiver og passiver i fremmed valuta indregnes til danske kroner på balancedagens kurs. Valutakursreguleringer, der opstår som følge af forskelle i valutakursen på transaktionsdagen og balancedagen indregnes i resultatopgørelsen.

Tilbageførte midler.

Tilbageførte midler er bevillinger vedrørende tidligere års støtte, der som følge af bevillingens ændrede forudsætninger ikke er blevet udbetalt samt midler tilbagebetalt til Nordisk Kulturfond som følge af, at projektet er gennemført til en lavere pris end forventet i den oprindelige bevilling.

AKTIVER OG PASSIVER

Likvide midler

Likvide midler er indestående i bank.

Fordringer

Tilgodehavender optages til nominel værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab på baggrund af en individuel vurdering af tabsrisici.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (forsat)

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgræsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Leverandørgæld og anden gæld

Gæld til leverandører optages til nominel værdi. Leverandører i fremmed valuta er optaget til balancedagens valuta kurs.

Bevillinger

Bevillinger til og med DKK 100.000 udbetales til bevillingsmodtager i 2 rater. 85 % udbetales ved projektets start og de resterende 15 % når projektet er afsluttet og fonden har modtaget og godkendt rapport og projektregnskab. Bevillinger større end DKK 100.000 udbetales i 3 rater. 40 % ved projektets start, 45 % efter at fonden har godkendt en statusrapport og endelig 15 % når fonden har godkendt den endelige rapport og regnskabet for projektet.

800

REVISIONSPÅTEGNING

RESULTATOPGØRELSE

(DKK)	Note	2010	Budget 2010	2009
INDTÆGTER				
Nordisk Ministerråds budget	1	33.707.000	33.707.000	33.155.000
Tilbageførte midler		2.296.759	2.800.000	3.164.382
Renteindtægter og andre indtægter	2	194.680	375.000	456.858
INDTÆGTER I ALT		**36.198.439**	**36.882.000**	**36.776.240**
UDGIFTER				
Mødeudgifter				
Styrelsen	3	721.546	780.000	719.081
Andre mødeudgifter	4	39.394	75.000	38.556
		760.940	**855.000**	**757.637**
Drift af sekretariatet				
Løn og personaleomkostninger	5	3.639.251	3.615.000	3.038.153
Rejser og møder	6	162.287	170.000	188.311
IT og inventar	7	469.359	400.000	380.480
Sagkyndige	8	651.984	595.000	495.362
Øvrige administrationsomkostninger	9	1.642.021	1.673.000	1.642.127
		6.564.902	**6.453.000**	**5.744.433**
Administrative projekter				
Fondens egne projekter	10	1.346.054	1.346.054	925.818
		1.346.054	**1.346.054**	**925.818**
Administration og administrative projekter		**8.671.896**	**8.654.054**	**7.427.888**
Bevillinger og kulturprojekter				
Kulturfondens egne satsninger	11	2.040.000	2.040.000	839.924
Støttebevillinger i året	12	27.128.000	27.181.866	28.671.000
		29.168.000	**29.221.866**	**29.510.924**
UDGIFTER OG BEVILLINGER I ALT		**37.839.896**	**37.875.920**	**36.938.812**
ÅRETS RESULTAT		**-1.641.457**	**-993.920**	**-162.572**

BALANCE PR. 31. DECEMBER

(DKK)	Note	2010	2009
AKTIVER			
Likvide midler			
Bank indestående		22.601.497	28.656.469
Fordringer		408.220	276.034
Forudbetalt løn		179.737	141.497
AKTIVER I ALT		**23.189.454**	**29.074.000**
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
Overførte midler tidligere år		1.157.784	1.320.356
Årets resultat		-1.641.457	-162.572
		-483.673	**1.157.784**
KORTFRISTET GÆLD			
Periodeafgræsning og skyldige omkostninger		45.000	94.377
Leverandører		281.833	191.350
Mellemregning med Nordisk Ministerråd		139.579	111.805
Personaleforpligtelser		305.285	514.186
Ikke udbetalte bevillinger	13	21.210.589	23.858.200
Kulturfondens egne projekter og satsninger	10,11	1.690.841	3.146.298
KORTFRISTET GÆLD I ALT		**23.673.127**	**27.916.216**
PASSIVER I ALT		**23.189.454**	**29.074.000**

NOTER
(DKK)

1. NORDISK MINISTERRÅDS BUDGET

Nordisk Kulturfonds samlede ramme blev i 2010 reduceret med 1 %. Rammen er efterfølgende reguleret med en inflationssats på 1,7 %.

2. RENTEINDTÆGTER OG ANDRE INDTÆGTER

Nordisk Kulturfond modtager sin bevilling fra Nordisk Ministerråd i 4 rater i henholdsvis januar, april, juli og oktober. Indtil midler bevilges og efterfølgende udbetales til bevillingsmodtagerne placeres de på aftaleindskud i bank. Renteindtægterne stammer primært fra disse aftaleindskud.

3. STYRELSEN

	Regnskab 2010	Budget 2010	Regnskab 2009
Styrelsens mødeudgifter	410.909	450.000	392.552
Styrelseshonorar	286.739	300.000	304.542
Øvrigt styrelsen	23.898	30.000	21.987
I ALT	**721.546**	**780.000**	**719.081**

4. ANDRE MØDEUDGIFTER

Tolkning	39.394	75.000	27.500
Mødemateriale	0	0	11.056
I ALT	**39.394**	**75.000**	**38.556**

5. LØN OG PERSONALEOMKOSTNINGER

Løn fast personale	2.599.344	2.642.000	2.409.967
Løn projektmedarbejdere og studenter	458.243	450.000	345.460
Udgifter i øvrigt til fast personale	138.919	190.000	124.121
Ekstern hjælp	442.745	333.000	158.605
I ALT	**3.639.251**	**3.615.000**	**3.038.153**

6. REJSER OG MØDER

Sekretariatets rejser	152.563	160.000	178.531
Repræsentation	9.724	10.000	9.781
I ALT	**162.287**	**170.000**	**188.311**

NOTER
(DKK)

7. IT OG INVENTAR

	Regnskab 2010	Budget 2010	Regnskab 2009
Inventar	0	0	22.197
Drift IT	469.359	400.000	358.283
I ALT	**469.359**	**400.000**	**380.480**

8. SAGKYNDIGE

Mødeudgifter	182.341	165.000	71.010
Honorarer	469.643	430.000	424.353
I ALT	**651.984**	**595.000**	**495.362**

9. ØVRIGE ADMINISTRATIONSOMKOSTNINGER

Advokatomkostninger	2.820	7.000	1.500
Administrationsafgift til Nordisk Ministerråd	1.063.354	1.128.000	1.073.180
Øvrige	8.566	18.000	15.408
Renteudgifter og kurstab	38.614	0	23.768
Kontorudgifter	70.823	80.000	61.470
Oversættelser	410.805	400.000	297.376
Information og presse	11.452	10.000	139.529
EFC medlemsskab	35.586	30.000	29.895
I ALT	**1.642.021**	**1.673.000**	**1.642.126**

10. FONDENS EGNE PROJEKTER

	Overført fra 2009	Disponeret	Anvendt i 2010	Saldo 31.12.2010
40414 Udvikling fondens IT	266.880	700.000	884.546	82.334
40271 Sekretariatets egne projekter	88.496	-56.000	20.000	12.496
60004 Bilaterale fonde	14.737	26.000	39.800	937
60003 Kultur og helse	5.894	30.000	20.277	15.617
70001 Evaluering	40.296	-40.296	0	0
90002 Informationsstrategiske satsninger	169.680	928.133	787.753	310.060
90006 Kulturportal	493.133	-493.133	0	0

10. FONDENS EGNE PROJEKTER (fortsat)

	Overført	Disponeret	Anvendt i 2010	Saldo

	fra 2009			31.12.2010
90003 Statistik og administrative håndbog	48.650	-48.650	0	0
90007 Flytning	0	300.000	236.621	63.379
I ALT	**1.127.766**	**1.346.054**	**1.988.997**	**484.823**

11. FONDENS EGNE SATSNINGER

	Overført fra 2009	Disponeret	Anvendt i 2010	Saldo 31.12.2010
10543 Nordiske sprogpiloter	107.724	0	0	107.724
70002 Nye nordboere	28.379	300.000	102.847	225.532
60002 Årets nordiske udstilling 2008-2010	1.824.643	0	1.350.000	479.643
60006 Regionale infokontorer	52.786	140.000	158.035	34.751
90008 Årets scenekunstbegivenhed	0	1.600.000	1.241.631	358.369
I ALT	**2.013.532**	**2.040.000**	**2.852.513**	**1.206.019**

12. BEVILLINGER

Bevillingerne fra Nordisk Kulturfond har de seneste 5 år set således ud:

	Tilgang af midler	- heraf tilbageførte midler	Bevilgede beløb	- heraf interne projekter
2006	33.718.891	1.662.966	27.928.500	2.650.000
2007	25.775.440	2.492.677	29.384.250	5.290.000
2008	36.982.663	2.834.751	29.409.750	2.390.000
2009	36.776.240	3.151.227	30.436.742	1.765.742
2010	36.198.439	2.296.759	30.514.054	3.386.054

NOTER
(DKK)

13. BEVILLINGER

Bevillinger i perioden 2008-2010, som ved udgang af året endnu ikke har fået udbetalt det fulde beløb.

Beløbende fordeler sig således på de enkelte år:

2008	909.250
2009	3.924.700
2010	16.376.639
I ALT	**21.210.589**

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *10/2006/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1385/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 07-00133-26

Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen

1. Rekommendasjon

Nordisk råd rekommanderar de nordiske lands regjeringer

1) at gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

4) at virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene [1]

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

I HELCOMs Baltic Sea Action Plan (BSAP) från 2007 kom Östersjöländerna överens om att samarbeta för nya regler inom IMO (Internationella sjöfartsorganisationen) för utsläpp av toalettavfall från fartyg. I första hand avses utsläppen från passagerarfartyg och färjor. Finland ledde en HELCOM ad hoc grupp som utarbetade ett gemensamt förslag om detta till IMOs havsmiljögrupp (MEPC, Marine Environment Protection Committee). HELCOM-ländernas initiativ sändes till IMO i december 2009. Enligt initiativet borde Östersjön göras till ett specialområde med strängare regler, genom att ändra MARPOL-avtalets bilaga IV som gäller toalettavfall.

HELCOMs initiativ behandlades på MEPCs möte i mars 2010 och godkändes i princip i oktober 2010. MEPC-mötet sände de specifika utsläppsbestämmelserna för toalettavfall till IMOs special kommitte DE (Design and Equipment) där den behandlades i mars 2011. Arbetet forsätter nu i en korrespondansgrupp som leds av Tyskland. Den skall bereda ett förslag till främst ändringar i utsläppsgränser och ärendet skall behandla på nytt i DE kommitten i februari 2012. De nordiska länderna har samarbetat och främjat processen aktivt, vilket bidragit till att HELCOM-initiativet lett till behandling i IMO, och länderna avser fortsatt aktivt delta i arbetet.

---

[1] Annen og tredje at-sats blev ferdigbehandlet ved sesjonen i Stockholm november 2009.

Specialområdets status kan träda i kraft när mottagningsanläggningarna har konstaterats vara tillräckliga. Hamnarnas verksamhet hör i de nordiska länderna oftast antingen till miljömyndigheternas eller sjöfartsmyndigheternas behörighet. Detta gäller även privata hamnar. Till dessa myndigheters uppgifter hör att följa upp hamnarnas planer för avfallshantering och hur mottagningsanläggningarna fungerar. Myndigheterna kan kontrollera fartygens verksamhet då de ligger i hamn och de kan också övervaka själva tömningen av toalettavfall.

Den allmänna uppmärksamheten och kännedomen om saken har ökat hos alla partner genom myndigheternas gransknings- och informationskampanjer. Konsumenternas och resenärernas aktiva intresse för frågan har också bidragit till att många rederier frivilligt gått in för att avlämna allt toalettavfall i hamnarna. Detta gäller även kryssningsfartygen.

Enligt den information som samlades in i samband med HELCOM ad hoc gruppens arbete är det i de flesta hamnar runt Östersjön redan nu möjligt att lämna in också toalettavfall. Hamnarna har förbättrat på sina mottagningsanläggningar genom lösningar som gör det möjligt att tömma avfallet snabbt och effektivt direkt i avloppssystemet, för rengöring i de kommunala vattenreningsverken. Inom HELCOM arbetar man utgående från en road map på olika samarbetsprojekt för att ytterligare förbättra på de större hamnarnas mottagningsberedskap inom hela Östersjöområdet. En arbetsgrupp, "platform", har grundats för samarbete mellan olika aktörer i länderna för att utbyta erfarenheter och hitta praktiska upplösningar till problem vid avfallshanteringen. De nordiska länderna bidrar för sin del aktivt i detta arbete.

Ländernas regeringar anser, att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet den positive fremdriften i saken innen IMO og anerkjenner regjeringenes innsats, som har ført til at Østersjøen blir definert som et spesialområde med strenge regler for toalettavfall. Det vil på sikt føre til at utslipp av urenset toalettavfall i Østersjøen fra større passasjerskip stopper totalt.

Det noteres også at bestemmelsen om spesialområde kan trede i kraft når fasiliteter for å motta toalettavfall i havnene rundt Østersjøen vurderes tilstrekkelig. Ifølge HELCOMs utredning har mange havner rundt Østersjøen nå fasiliteter til å ta i mot toalettavfall hurtig og effektivt. Utvalget er dog av den oppfatning at det er behov for ytterligere utbygning av fasiliteter for å motta toalettavfall, bl.a. på grunn av at det er en betingelse for at bestemmelsene om Østersjøen som et spesialområde kan trede i kraft.

Utvalget peker på at passasjerskip i Østersjøen årlig transporterer ca. 90 millioner mennesker og at toalettavfall potensielt utgjør en betydelig belastning for Østersjøens sårbare miljøtilstand. Utvalget mener derfor at det er av stor betydning at de nordiske lands regjeringer forsetter arbeider for å gjøre Østersjøen fri for toalettavfall fra passasjerskip.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk råd tar meddelelse om Fremst. *10/2006/miljø til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordiska rådet

Fremst. *10/2006/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1385/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 07-00133-26

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd
D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga

att mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga sju till tio dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

De nordiska länderna och Nordiska ministerrådet har initierat ett nordiskt samarbete och erfarenhetsutbyte inom området psykisk hälsa. Ämbetsmannakommittén for social- och hälsopolitik (ÄK-S) tillsatte år 2009 ett expertforum för psykisk hälsa, som år 2010 presenterade en rapport med förslag till nordiska prioriteringar inom området psykisk hälsa (TemaNord 2011:513). Rapporten presenterades för ministerrådet för social- och hälsopolitik i juni 2010 och antogs av ministrarna som en grunn för det fortsatta arbetet. ÄK-S har tillsatt en konsulteringsgrupp för implementeringen av rekommendationerna i rapporten.

En av prioriteringarna i expertforums rapport är barns och ungas psykiska hälsa. Forumet rekommenderar tidiga insatser som förebygger uppkomsten av behov av barn- och ungdomspsykiatriska tjänster. Expertforumet rekommenderar att ett nordiskt center tilldelas uppgiften att koordinera insamling, utveckling och spridning av kunskap om metoder och interventioner för att främja psykisk hälsa och förebygga psykiska problem och störningar hos barn och unga.

ÄK-S beslutade vid sitt möte i oktober 2010 att använda 600.000 DKK till att stöda Nordiskt forum för barn och familjer – *Nordic Forum for the Children and Families*. Forumet är ett existerande nätverk som syftar till att utbyta erfarenheter och sprida kunskap om tidiga interventioner för att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga. Stödet till nätverket administreras av Nordens Välfärdscenter. Nätverket ordnar sin årliga konferens i Norge i år.

Genom att bidra till spridningen av effektiva modeller för förebyggande arbete bidrar det nordiska samarbetet till at minska den ökande efterfrågan på barn- och ungdomspsykiatriska tjänster.

Välfärdsutskottet vid Nordiska rådet önskade i sitt betänkande över meddelandet om rekommendationen 17/2006/välfärd om att få information om den barn- och ungdomspsykiatriska vården i Finland, Island och de självstyrande områden.

Lägesbeskrivningar från Finland, Island, Danmark, Grönland, Sverige och Åland bifogas.

Väntetider till barn- och ungdomspsykiatrisk vård avspeglar även brister i bastjänsterna för barn och unga. Bristfälliga bastjänster leder till ökad efterfrågan på specialiserade barn- och ungdomspsykiatriska tjänster.

Den ökade efterfrågan på barn- och ungdomspsykiatriska tjänster kan bäst mötas genom preventiva insatser och genom att erbjuda kvalificerat stöd i den egna uppväxtmiljön för barn och unga med psykisk ohälsa. Vikt bör fästas vid att utveckla välfärdstjänsterna för barn och unga som en helhet. Att enbart följa med väntetiderna till barn- och ungdomspsykiatrisk vård ger en alltför snäv bild av arbetet för att främja barns och ungas psykiska hälsa.

De nordiska regeringarna anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg et omfattende svar fra Nordisk ministerråd på vegne av alle de nordiske lands regjeringer og de selvstyrende områder. Velferdsutvalget er fornøyd med at Embetsmannskomitèen for sosial- og helsepolitikk (EK-S) har løftet opp denne viktige saken til ministrene når det gjelder rekommendasjonen om barn og unges ventetider innenfor psykiatrien i Norden.

Velferdsutvalget ser positivt på initiativet som ble tatt til et ekspertforum som avla sin rapport i TemaNord 2011:513, og at de nordiske ministrene ha besluttet å videreføre arbeidet med denne presserende problemstillingen. EK-S har satt ned en konsulteringsgruppe som skal se på implementeringer av rekommandasjonene i rapporten.

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk ministerråds svar på rekommandasjon *17/2006/välfärd i 2011 har ivaretatt Nordisk råds Velferdsutvalgs etterspørsel om en rapportering fra Finland, Island og de tre selvstyreområdene om ventetider i barne- og ungdomspsykiatrien.

Velferdsutvalget er fornøyd med at det er bevilget 600 000 DKK til å støtte Nordisk forum for barn og familier, (*Nordic Foum for the Children and Families*). Dette er et nettverk som har som hovedmål å spre kunnskap og informasjon om tiltak, metoder og tidlig intervensjon for å forebygge psykiske sykdom hos barn og unge. Støtten til nettverket administreres av Nordens Välferdscenter, som vil ha sin årlige konferanse i Norge i 02.09. 2011.

Siden presset på å få akutthjelp og mer langvarig behandling innenfor barn- og ungdomspsykiatrien fortsatt er et stort problem i de nordiske land samt Færøyene, Grønland og Åland, vil Velferdsutvalget i Nordisk råd fortsatt holde situasjonen under oppsikt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 17/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd
D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

Bilag:

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd
D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

Islands redegöring:

Under det sidste årti har ventetiden for behandling for börn under atten år på börnespykiatrisk afdeling i Island varieret både imellem åre og årstider. Dog har efterspörgselen, talt i nye og akut tilfælde, ikke forandret sig i denne periode. Nye tilfælde har fra året 1998 været 4-500 börn hvert år men ventelisten har oftest været fra 50 til godt og vel 100 börn.
De islandske regeringer har igennem disse år flere gange bevilliget foröget finansiering for at få bugt med ventelisterne, hvilke er blevet anset at være utilfredsstillende. Med hjælp af disse bevillinger er det i perioder lykkedes enten at afskaffe eller i det mindste formindske ventelisten men den er imidlertidigt vokset meget hurtigt igen.
Under de to sidste år er der sket en forögning af akut tilfælde som har fået behandling og som följe deraf har der været flere indlæggelser men som derimod er blevet tidsmæssigt kortere end för i tiden.

Medfölgende er et billede som viser hvordan antallet af börn og unge som venter behandling på börnespykiatrisk afdeling har været det sidste årti:

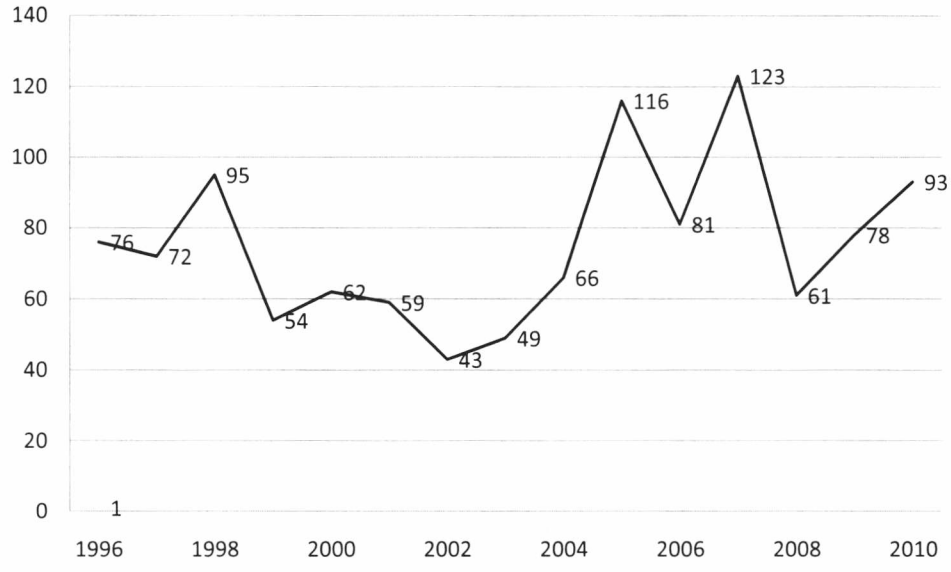

Ventetiderne på börnepsykiatrisk ambulatorium har også varieret men hvert enkelt barn bliver behandlet i takt med hvor alvorlige og akut deres tilstand er. De tillfælde som kommer först på akut - listen får behandling inden tre måneder men nogle börn må vente helt op til et år.

Det er således ikke lykkedes i Island at modarbejde ventelister for behandling af börn og unge hos den börnepsykiatriske afdeling/klinik bl.a. ved at foröge finansielle bevillinger i og andre akutte foranstaltninger i perioder.

Derfor er man i Island kommet til den konklusion, at for at imödekomme behovet for behandling af börn og unge med psykiske vanskeligheder, er der andre metoder som skal tages i brug.

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

For det første anses det som hensigtsmæssigt at omorganisere arbejdet inden for börnepsykiatrien inden for börnepsykiatrisk afdeling blandt andet ved at definere bedre den målgruppe som nödvendigvis må behandles der.

Ligeledes er det vigtigt at man styrker de serviceområder som findes for börn og unge i nærsamfundet. Tendensen har været at henvise for mange og for tidligt til de mest specialiserede instanser så som börnepsykiatrisk afdeling. Forebyggende instanser og tidlige behandlingstilbud inden for helse-, social-, og skole-væsenet bör både benyttes og styrkes bl.a. med foröget samarbejde og integrering mellem disse instanser og ved at eksperter inden for börnepsykiatrisk afdeling arbejder målbevidst sammen med behandlingspersonale i börnenes nærsamfund over hele landet.

Danmarks redegørelse:

Status for indsatsen for nedbringelse af ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien

Den igangværende kapacitetsudbygning

Regeringen og satspuljepartierne var med psykiatriaftalen for 2007-2010 enige om en gradvis indførelse af udvidede behandlingsrettigheder i psykiatrien, begyndende med de psykisk syge børn og unge. På den baggrund blev der fra 2008 indført en udvidet ret til hurtig undersøgelse i børne- og ungdomspsykiatrien, som indebærer, at såfremt der ikke kan tilbydes undersøgelse i offentlig regi indenfor to måneder, har patienten ret til at vælge et privat tilbud. Denne ret blev i 2009 udvidet til også at omfatte ret til behandling i privat regi, såfremt dette ikke kan tilbydes i offentlig regi inden for to måneder.

For at børne- og ungdomspsykiatrien kunne forberede sig på indførelsen af nye rettigheder, blev der med psykiatriaftalen 2007-2010 afsat 37 mio. kr. (2010 pl-niveau) årligt til videreførelse af initiativer igangsat i børne- og ungdomspsykiatrien med satspuljeaftalen 2003-2006 og 25 mio. kr. (2010 pl-niveau) årligt til en intensiveret udbygning af kapaciteten.

Regeringen og satspuljepartierne afsatte med den efterfølgende satspuljeaftale for 2008-2011 yderligere midler til gradvis udbygning af kapaciteten i børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på at understøtte den udvidede ret til undersøgelse og behandling inden for to måneder.

Tabel 1. Satspuljemidler til børne- & ungdomspsykiatri, 2003-2012, i mio.kr. i 2010-pl

Aftaler	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Psykiatriaftale 2003-2006	37	37	37	37						
Satspuljeaftale 2005-2008		94	94	94	94	94	35	35	35	35
Satspuljeaftale 2007-2010					61	61	61	61	61	61
Satspuljeaftale 2008-2011						20	129	167	204	242
I alt	**37**	**131**	**131**	**131**	**155**	**175**	**225**	**263**	**300**	**338**

Kilde Finansloven for perioden 2003-2010

Som det fremgår af tabel 1, er børne- og ungdomspsykiatrien siden 2003 blevet tilført betydelige ekstra midler til udbygning af kapaciteten. Senest med satspuljeaftalen for 2008-2011, hvormed børne- og ungdomspsyki-

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

atrien, ved fuld indfasning af de udvidede behandlingsrettigheder i 2012, tilføres 242 mio.kr.

Det er regionernes ansvar og opgave at beslutte, hvordan indsatsen bedst organiseres og optimeres lokalt, herunder om der gøres brug af tværgående teams, udgående indsats, fremskudt visitation eller andet.

Midlerne til kapacitetsudbygningen optrappes gradvist bl.a. for at tage hensyn til behovet og mulighederne for at kunne ansætte kvalificeret personale.

Ventelister

Som tabel to nedenfor viser, var der pr. 1. juli 2010 1.649, der havde ventet under to måneder, og 1.264, der havde ventet over to måneder i børne- og ungdomspsykiatrien. Det samlede antal ventende var 1. juli 2010 godt 100 børn og unge mere, end på samme tid året før.

Tabel 2 – Antal ventende i børne- og ungdomspsykiatrien

	1. april 2009	1. juli 2009	1. oktober 2009	1. januar 2010	1. april 2010	1. juli 2010
Antal ventende under 2 måneder	1.645	1.697	1.407	1.552	1.608	1.694
Antal ventende over 2 måneder	1.044	1.105	1.222	1.111	1.227	1.264
I alt	**2.689**	**2.802**	**2.629**	**2.663**	**2.835**	**2.958**

Kilde: Notat af 17. september 2010 og 12. oktober fra Danske Regioner

Der er siden indførelse af de udvidede behandlingsrettigheder sket en markant stigning i antallet af børn og unge, der udredes og behandles i børne- og ungdomspsykiatrien. Som det fremgår af tabel 3, kan der konstateres en stigning i antallet i behandling på næsten 30 pct. fra 2007 til 2009.

Tabel 3 – Antal børn og unge i behandling i børne- og ungdomspsykiatrien

	2007	2008	2009
Antal i behandling	16.046	18.577	20.790

Kilde: Notat af 17. september 2010 fra Danske Regioner

At antallet af børn og unge på venteliste har været svagt stigende siden indførelsen af de udvidede behandlingsrettigheder, trods udbygning af kapaciteten og øget aktivitet i børne- og ungdomspsykiatrien, skal ses i sammenhæng med et markant stigende antal henvisninger.

I rapporten "Henvisningsprojektet i børne- og ungdomspsykiatrien", som blev offentliggjort i 2008 peges på følgende seks årsager til det stigende antal henvisninger:

- Nationale og internationale undersøgelser peger på, at antallet af børn og unge med psykiske problemer overstiger den andel af børn og unge, som børne- og ungdomspsykiatrien håndterer i dag
- Der stilles større krav til børns sociale kompetencer i forhold til deres udgangspunkt, hvilket betyder, at flere børn ikke kan fungere i skolen eller daginstitutionen

- Der er sket en faglig opkvalificering af personalet, hvilket betyder at særligt medarbejdere i kommunerne er blevet bedre til at identificere børn og unge med psykiske problemer
- Der er et større behov hos forældrene for, at deres barn bliver udredt og får en behandling
- For at kunne finde det rette tilbud er der en del kommuner, der efterspørger en diagnose, før der kan henvises til dagbehandling og døgntilbud (herunder specielle skoleplaceringer)
- Endelig kan der være en forklaring i den demografiske udvikling, hvor fødselstallet er steget fra 1983 til 1994

Indsatsen efter Serviceloven
Kommunerne har ifølge Servicelovens § 11 pligt til at tilbyde åben, anonym rådgivning til børn, unge og familier. Via denne rådgivning kan der gives kortere behandlingsforløb, herunder fx psykologsamtaler.

Kommunerne har desuden ifølge Servicelovens § 52 pligt til at give støtte til barnet eller den unge, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Kommunens forpligtigelse til at give barnet den nødvendige støtte – som fx psykologbehandling til børn og unge med lettere psykiske problemer eller fx anbringelse uden for hjemmet for børn og unge med tunge psykiatriske problemer – opstår, når barnet har et særligt behov for netop denne støtte. Kommunen kan derfor ikke lade denne afgørelse være afhængig af, om barnet fx er diagnosticeret i børne- og ungdomspsykiatrien.

Herudover har alle kommuner ifølge folkeskoleloven pligt til at sikre den fornødne specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker via Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene.

Der findes ikke statistiske opgørelser over, hvor mange børn og unge med psykiske problemer, der modtager hjælp fra kommunen via fx psykologbehandling. Målgruppen består af en lang række af forskellige børn med forskellige problematikker som angst, ADHD, depression, anoreksi, adfærdsforstyrrelser, udviklingsforstyrrelser m.fl. og ofte har børnene både psykiske og sociale problemstillinger.

For at få en bedre afdækning af kommunernes indsats i forhold til børn og unge med psykiske problemer blev der i forbindelse med udmøntningen af psykiatriaftalen for 2007-2010 afsat midler til en undersøgelse af den kommunale indsats, som gennemføres af KL. Undersøgelsen afdækker indsatsen overfor målgruppen i en række kommuner samt organiseringen og samarbejdet på området. Formålet er desuden at afklare *best practice* i forhold til organisering, metoder og redskaber, som kan anvendes i indsatsen overfor børn og unge med psykiske problemstillinger. Undersøgelsen afsluttes medio 2011.

Samarbejde på tværs af regioner og kommuner
I henhold til Sundhedsloven er det obligatorisk for regionerne og kommunerne at indgå sundhedsaftaler om indsatsen for mennesker med sindslidelser. Formålet er at sikre samordning og sammenhæng for de patientforløb, der går på tværs af de to myndighedsniveauer.

Sundhedsaftalerne skal bl.a. beskrive arbejdsdelingen mellem region og kommuner i forhold til indsatsen for mennesker med sindslidelser, herun-

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd
D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

der på børne- og ungeområdet. Og hvordan parterne sikrer koordinering mellem den sundhedsfaglige indsats og den socialt faglige indsats, herunder fastlægge hvem, der i en given situation er ansvarlig for at tage et initiativ.

Lägesbeskrivning Sverige

Regeringens psykiatrisatsning
Psykiatrin är ett av regeringens mest prioriterade områden. Under åren 2007–2011 har cirka 3,7 miljarder kronor avsatts för åtgärder som ska kunna åstadkomma konkreta och varaktiga förbättringar för personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning. Fr.o.m. 2012 kommer psykiatrisatsningen att permanentas.

Regeringens avsikt med psykiatrisatsningen är att stödja och stimulera huvudmän och andra aktörer att ta sin del i ansvaret att vidareutveckla vård-, rehabiliterings- och stödinsatser som riktar sig till personer som har en psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning. Ett av syftena med satsningen är att barn, vuxna och äldre med psykisk sjukdom ska ha tillgång till en kunskapsbaserad och god vård, samt rehabilitering när och där de behöver den. Insatser riktade till barn och ungdomar har varit särskilt prioriterade.

Förstärk vårdgaranti
Regeringen har under åren 2007-2010 fördelat 214 miljoner kronor per år till landstingen för att stödja huvudmännen i arbetet med att förbättra tillgängligheten till rätt insatser för barn och unga med psykisk ohälsa. Socialstyrelsen har haft uppdraget att ansvara för uppföljning och utvärdering av de insatser som landstingen genomfört med bidragen. Medel finns även avsatta för 2011.

Målet med regeringens satsning är att öka tillgängligheten inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin (BUP). Kopplat till satsningen finns en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting om en förstärkt vårdgaranti för målgruppen. Inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin ska alla landsting, utöver de grundläggande kraven i den nationella vårdgarantin[1], senast 2011 kunna erbjuda tid för bedömning inom högst 30 dagar och därefter beslutad fördjupad utredning/behandling inom högst 30 dagar.

Från 2009 är statsbidraget prestationsbaserat. 2010 års överenskommelse innebär att 90 procent av barnen ska få ett första besök inom 30 dagar – tidigare var gränsen 80 procent. Den tidigare gränsen för fördjupad utredning och behandling var 60 procent – under 2011 måste 90 procent av barnen fått fördjupad utredning och behandling inom 60 dagar för att landstinget ska få vara med och dela på stimulansmedlen. Under 2010 uppfyllde 20 landsting kraven för första besök inom 30 dagar och 18 landsting kraven för fördjupad utredning/behandling inom 60 dagar.

Satsning på modellkommuner
I november 2008 träffade regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting en överenskommelse om ett pilotprojekt för att förbättra insatserna till barn och ungdomar med psykisk ohälsa. Målet med förändringsarbetet är att åstadkomma effektiva former för hälsofrämjande insatser och för första linjens vård och omsorg för barn och ungdomar med psykisk ohälsa

---

[1] Vårdgarantin innebär att patienten har rätt att
- komma i kontakt med primärvården samma dag,
- få ett besök hos primärvårdsläkare inom sju dagar,
- komma på besök i den specialiserade vården inom 90 dagar, antingen efter remiss eller på eget initiativ, samt
- efter ett beslut om behandling, få behandlingen påbörjad inom 90 dagar.

och psykiska sjukdomar. Det handlar om att ta fram ett antal praktiskt fungerande modeller för arbets- och samverkansmetoder som tillgodoser tillgänglighet till rätt vårdnivå och insatser för barn och ungdomar med psykisk ohälsa. De olika modellerna ska sedan kunna utgöra underlag för förändrings- och implementeringsarbete i andra kommuner och landsting.

Nationellt utvecklingscentrum
År 2007 fick Socialstyrelsen i uppdrag att driva ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som riskerar att drabbas av svårare psykisk ohälsa, det sk. UPP-centrum. Centrumet har haft uppgiften att samla, koordinera och föra ut kunskap och vetenskap då det gäller att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd och behandla barn och unga som riskerar att utveckla svårare psykisk ohälsa. De ska bidra till att utveckla och upprätthålla en hög kompetensnivå hos berörd personal och berörda aktörer. Det aktuella kunskapsläget, utifrån vetenskap och beprövad verksamhet, ska presenteras på t.ex. regionala konferenser, via hemsidor etc.

En central del av UPP-centrums uppdrag har varit att etablera samverkan med aktörer som regelbundet möter barn och unga inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola och skola (ex. barnhälsovård, skolhälsovård/elevhälsa, primärvård etc.) men också med FoU-enheter, högskolor och universitet, patienters, brukares och närståendes organisationer samt föräldraföreningar och idéburna organisationer. UPP-centrum kommer att inordnas i Socialstyrelsens ordinarie verksamhet fr.o.m. 2012.

Kunskapsportalen
Socialstyrelsen har i uppgift att utveckla en teknisk plattform (en webbportal) för webbaserad förmedling av kunskap för personal på alla nivåer som i sitt arbete kommer i kontakt med personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning. Webbportalen syftar till att strukturera den relevanta kunskap som redan finns inom psykiatriområdet samt den kunskap som successivt erhålls inom ramen för psykiatrisatsningens olika projekt. Det kan avse utveckling av modeller och metoder, riktlinjer, kvalitetsregister, forskningsresultat, kunskapsöversikter och utbildningar m.m.

Webbportalen ska kunna fungera som en kunskapsbas för aktuell och relevant kunskap av god kvalitet samt som ett pedagogiskt upplagt verktyg för att stödja arbetsgivarnas implementering av denna kunskap. Kunskapen ska omfatta alla åldersgrupper och vända sig till personal på alla nivåer.

Kunskapsportalen lanseras den 31 maj 2011.

Lägesbeskrivning Finland:

Även i Finland har hänvisning av barn och unga till den psykiatriska vården ökat kraftigt. Under de senaste tio åren har antalet öppenvårdsbesök för 0–12-åringar inom den barnpsykiatriska specialiserade sjukvården nästan fördubblats och för 13–17-åringar mer än fördubblats (Sotkanet, tabell 1). Även antalet patienter under 18 år inom den psykiatriska institutionsvården och längden av vårdperioder har ökat kraftigt (Sotkanet, tabell 2). Såsom det konstateras i rekommendationen finns det inte någon uppfattning baserad på vetenskaplig information om fenomenet. I Finland har det dock gjorts en epidemiologisk undersökning där man samlade representativa urval av 8-åriga barn i Västra Finland för åren 1989, 1999 och 2005. På grundval av dessa kunde man göra jämförelser av förändringar i fråga om psykiatriska symptom och sökande till vård under 16 år. Hänvisning av flickor och pojkar till en yrkesutbildad persons mottagning inom hälso- och sjukvården på grund av störningar i känslolivet eller beteendet ökade kraftigt från år 1989 till 1999 och av pojkar ytterligare till år 2005. Symptomen hos barn under samma tid ökade inte i motsvarande

grad. Endast i fråga om flickornas depressionssymptom förekom en statistiskt signifikativ ökning (Sourander m.fl. 2008).

I svaret beskrivs Finlands åtgärder på nationell nivå som går i samma riktning med Nordiska rådets rekommendationer.

Specialiserad sjukvård inom barn- och ungdomspsykiatrin

År 2001 infördes den första författningsbaserade vårdgarantin för barn- och ungdomspsykiatrin inom hälso- och sjukvården i Finland. Enligt denna ska man ha tillträde till undersökningar inom den specialiserade sjukvården inom tre veckor från det att remissen ankommit och till vård inom tre månader. Enligt den nya hälso- och sjukvårdslagen som träder i kraft 1.5.2011 omfattas personer under 23 år (53§) av vårdgarantin inom mentalvårdstjänsterna för barn och unga. Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt grunderna för icke-brådskande vård inom barn- och ungdomspsykiatrin vid sidan om övriga sjukdomsgrupper år 2010 (SHM Rapporter 2010:31). Institutet för hälsa och välfärd statistik för uppgifterna om tillgången till specialiserad sjukvård. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) och regionförvaltningsverken följer upp och övervakar förverkligandet av vårdgarantin inom mentalvårdstjänsterna för barn och unga. Enligt de senast insamlade uppgifterna 31.12.2010 väntade några patienter på vård längre än de föreskrivna tiderna (tabellerna 3 och 4).

I de nationella evidensbaserade anvisningarna för god medicinsk praxis har rekommendationer utfärdats om följande innehåll i fråga om vården inom området:
- ätstörningar hos barn och unga
- ADHD hos barn och unga
- depression (innehåller rekommendationer för unga, inte barn)
- schizofreni (innehåller inte rekommendationer för schizofreni under barndomen)
- undersökning av misstanke om sexuellt utnyttjande av barn

Vårdkedjor till exempel i fråga om undersökning och vård av depression har skapats på regional nivå.

Allmänna kvalitetsrekommendationer för samtliga åldersgrupper utarbetades i Finland år 2001 (Mielenterveyspalveluiden laatusuositus, STM oppaita 2001:9). Enligt kvalitetsrekommendationerna ska var och en ha tillträde till ändamålsenlig undersökning i fråga om sin livssituation och sina problem, och öppenvården är primär. En person i behov av hjälp i fråga om mental hälsa får en mottagningstid hos en hälsovårdscentralläkare i en akutsituation samma dag och i en icke-brådskande situation senast inom tre dagar. Huvudteman i Finlands nationella plan för mentalvårds- och missbruksarbete, i vilken de centrala principerna och tyngdpunkterna för mentalvårds- och missbruksarbetet fram till år 2015 dras upp, är förstärkande av patientens ställning, främjande och förebyggande arbete samt ordnande av mentalvårds- och missbrukstjänster för samtliga åldersgrupper som en funktionell helhet där tyngdpunkterna ligger vid primär- och öppenvårdstjänsterna samt mentalvårds- och missbruksarbete som sammanjämkats (SHM Rapporter 2009:3).

Rådgivningsbyrån och skolan

Förordningen om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga (380/2009) trädde i kraft 1.7.2009. Förordningen föreskriver omfattande hälsoundersökningar vars centrala syfte är att fästa uppmärksamhet vid föräldrarnas behov av stöd utöver en mångsidig undersökning av barnet. Enligt förordningen ska man främja barns, ungdomars och familjers mentala hälsa,

identifiera problem med anknytning till denna och ge nödvändigt stöd eller hänvisa till fortsatt vård. Man är även skyldig att fästa uppmärksamhet vid mobbning, våld och övriga faktorer som påverkar den mentala hälsan. Statsandelarna för kommunernas basservice höjdes åren 2010 och 2011 med sammanlagt 18,5 miljoner euro för rekrytering av extra personal. (Redan åren 2002–2003 höjdes statsandelarna med 180 miljoner euro med främjande av barns och ungas välbefinnande som användningssyfte).

Barnskyddet
Barnskyddslagen (417/2007) som trädde i kraft 1.1.2008 förpliktar kommunen att ordna skolpsykolog- och skolkuratorstjänster för eleverna inom förskoleundervisning, grundläggande undervisning och påbyggnadsundervisning samt förberedande undervisning. Enligt lagen är kommunerna dessutom skyldiga att ordna adekvat stöd och handledning för att förebygga och övervinna sociala och psykiska svårigheter som hänför sig till skolgången och elevernas utveckling.

Barn och unga i service för vuxna
Enligt både barnskyddslagen och den nya hälso- och sjukvårdslagen ska barnets behov av vård och stöd utredas och för barnet adekvat vård och stöd tryggas när barnets förälder, vårdnadshavare eller annan person som ansvarar för barnets vård och uppfostran får missbruks- och mentalvårdstjänster eller andra social- och hälsovårdstjänster, under vilka hans eller hennes förmåga att svara för barnets vård och uppfostran anses försvagad. På grund av att mentalvårdsproblem överförs kraftigt från generation till generation är det viktigt att stödja barn när föräldern har mentalvårdsproblem.

Utvecklingsarbetet
Genom det nationella utvecklingsprogrammet för social- och hälsovården, dvs. Kaste-programmet (2008–2011) har 28 miljoner euro i statsandelar anvisats till en reform av servicesektorn för barn och unga. De centrala principerna i Kaste-programmet är att stödja uppväxt och utveckling av barn och unga i deras egen utvecklingsmiljö, multiprofessionalism och klientcentrering.

En avdelning för barn, unga och familjer har inrättats vid Institutet för hälsa och välfärd. Dess centrala uppgift är att delta i reformen av servicesystemet och forska, utveckla och utvärdera hur servicekoncepten fungerar och hur effektiva de är. Avdelningen har också till uppgift att främja och forska i barnens utveckling och förebygga problem som sammanhänger med dessa.

Avdelningen för psykisk hälsa och missbrukarvården vid Institutet för hälsa och välfärd samt olika universitet utvecklar och forskar i metoder om förebyggande av psykiska problem hos barn och unga och om tidigt stöd (Time Out, Familj och barn i samspel (Toimiva lapsi ja perhe), KiVa-skolan) och effektiviteten i Finland hos metoder som konstaterats vara effektiva på andra platser (t.ex. *Coping with stress*-metoden).

Institutet för hälsa och välfärd bereder också ett system för att följa upp barns och ungas hälsa. Viktig information om hälsa samlas in vid rådgivningsbyråernas och skolhälsovårdens kontroller och sparas elektroniskt för att användas lokalt, regionalt och nationellt. Med hjälp av benchmarkingdata om hälsofrämjande arbete (Ted-BM) följer man upp förebyggande hälsovårdstjänster som kommunerna tillhandahåller.

Användning av bra och effektiva metoder
Webbplatsen God praktik (blir snart en del av Innobyn) ger information om god praktik inom social- och hälsovården, men av de metoder som

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd
D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

presenterats förutsätts inte motsvarande bevis på effekt som inom medicin. I God medicinsk praxis-anvisningarna har effektiva vårdmetoder för vissa sjukdomsgrupper samlats, men dessa täcker inte merparten av de barn- och ungdomspsykiatriska problemen. Några uppgifter om den bevisade effekten av de mångsidiga metoder som används i Finland för förebyggande av, tidigt stöd för och vård av problem i samband med barns och ungas psykosociala utveckling har inte samlats centralt. Införande av nya metoder i det kliniska arbetet baseras på sakkunskap på lokal nivå.

Källor:

Plan för mentalvårds- och missbruksarbete. Förslag av arbetsgruppen Mieli 2009 för att utveckla mentalvårds- och missbruksarbete fram till år 2015. Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2009:20.

Mielenterveyspalveluiden laatusuositus. STM oppaita 2001:9.

Sourander A, Niemelä S, Santalahti P, Helenius H, Piha J. Changes in Psychiatric Problems and Service Use Among 8-Year-Old Children: A 16-year Population-Based Time-Trend Study. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 2008;47:317-327.

Enhetliga grunder för icke brådskande vård. Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2010:32.

Redegjørelse Grønland

Ud af et samlet befolkningstal på ca. 57.000 er der ca. 14.000 børn og unge under på 0-15 år i Grønland. De mest udbredte psykiatriske diagnoser blandt børn i Grønland er autisme og ADHD/ opmærksomhedsforstyrrelser evt. egentlig psykose eller neurotiske tilstande med tvangstanker og tvangsadfærd.

Det børnepsykiatriske område i Grønland er organiseret således, at der ved landshospitalet i Nuuk, Dronning Ingrids Hospital (DIH), på psykiatrisk afdeling placeret en fuldtidsansat børnepsykolog, tillige er en børnepsykiatrisk konsulent fra Bispebjerg Hospital i Danmark tilknyttet.

Børnepsykiatrien ved DIH er et ambulant tilbud til børn på 0-15 år. Er indlæggelse nødvendig, forgår dette på den børnepsykiatriske afdeling på Bispebjerg Hospital, som Grønland gennem de sidste mange år har haft et formaliseret samarbejde omkring børnepsykiatrien med.

Der gennemføres årligt tre konsulentrejser på i alt fem uger (35 dage). Det er børnepsykiateren, der står for konsulentrejserne sammen med børnepsykologen. Nuuk[2] besøges to gange årligt, mens Ilulissat[3] og Qaqortoq[4] får besøg 1 gang årligt. Børn, der ikke bor i disse byer, får rejse med ledsager og ophold betalt af sundhedsvæsenet.

Indtil 2007 blev Tasiilaq[5] besøgt ca. hvert andet år, hvorefter denne særstatus måtte ophøre pga. ressourceknaphed. Før 2006 blev Nuuk kun besøgt én gang årligt.

Børn skrives på venteliste til børnepsykiater efter henvisning fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), sundhedsplejen, distrikterne, eller socialforvaltningerne. Børnepsykiatrien har et tæt samarbejde med kystsygehusene, de lokale PPR-kontorer og socialforvaltninger og et vist samar-

---

[2] Byen har ca. 16.000 indbyggere, heraf ca. 3.000 børn

[3] Byen har ca. 5.000 indbyggere, heraf ca. 1.000 børn

[4] Byen har ca. 3.000 indbyggere, heraf ca. 600 børn

[5] Byen har ca. 2.000 indbyggere, heraf ca. 600 børn

bejde med børnelægen på DIH i forbindelse med børn, der er følges af læger fra begge specialer, hvilket fx gælder en del børn med ADHD.

Mellem henvisningerne foretages den daglige varetagelse af opgaverne omkring børn i ambulant psykiatrisk behandling af børnepsykologen på Psykiatrisk Afdeling i tæt samarbejde med specialister på Bispebjerg Hospital. Nyindkomne henvisninger drøftes derfor løbende og undersøgelsen indledes af børnepsykologen for børn fra Nuuk og for subakutte børn. Øvrige børn ses på konsulentrejserne.

Efterspørgsel og ventetider på børnepsykiatrisk behandling
Der er i dag ca. 150 børn i Grønland, der følges af børnepsykiater og området har været i kraftig vækst i de senere år med mange nyhenviste. Det gjorde, at der i 2009 var oparbejdet en venteliste på trods af, at der var blevet strammet op omkring retningslinjer for henvisninger til børnepsykiater.

Der blev givet ekstra midler til en særlig indsats overfor ventelister på området i 2010, og i dag kan alle henviste børn ses af børnepsykiateren når denne kommer. Men p.g.a organiseringen af børnepsykiatrien kan der være op til et års ventetid på tilsyn af børnepsykiatrisk konsulent.

Børn, der udelukkende har følger efter omsorgssvigt, tilhører ikke de psykiatriske kernepatienter og bliver derfor ikke umiddelbart undersøgt/behandlet i psykiatrisk regi med mindre, de har symptomer på børnepsykiatrisk lidelse. Behov for hjælp til børn med følger efter omsorgssvigt vurderes i det lokale sociale system og i regi af PPR.

Tabel 5.1.1 Oversigt over antal børn set af børnepsykiater og børnepsykolog i perioden 2000 – 2009

By	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ilulissat	9	16	20	24	27	24	37	34	38	28
Qaqortoq	9	12	6	14	14	12	14	16	12	12
Tasiilaq	10	16			7		6			
Nuuk	33	29	35	34	36	48	53	55	49	58
I alt	61	73	61	72	84	84	104	105*	99	98

Kilde: Psykiatriredegørelse 2010

Produktiviteten under specialistrejser for børnepsykiater og børnepsykolog har været jævnt stigende frem til 2007, men er faldet lidt siden da, bl.a. pga. personalemangel.

Udviklingsarbejde på det børnepsykiatriske område
I 2009-2010 er der udarbejdet en psykiatriredegørelse. Redegørelsen vil danne grundlag for en strategi for det psykiatriske område med vægt på forebyggelse og samarbejde mellem forskellige sektorer.

Redegørelsen indeholder en række anbefalinger til realisering af de i redegørelsen fremsatte mål og visioner på psykiatriområdet. Anbefalingerne omfatter en lang række indsatser, heriblandt en del på børne- og ungeområdet. Det blev bl.a. anbefalet, at området generelt tildeles flere ressourcer, at der sættes mere fokus på forebyggelse af psykiske sygdomme blandt børn og unge, at ventetiden til børnepsykiatrisk behandling nedbringes, samt at familier med psykisk syge får den nødvendige vejledning og støtte.

Ved den efterfølgende debat om redegørelsen i Inatsisartut, Grønlands Landsting, blev anbefalingerne vedr. det børnepsykiatriske område højt

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivningar/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

prioriteret og der pågår på nuværende tidspunkt et opfølgende arbejde med henblik på realisering af udvalgte anbefalinger. Der er således ønsket midler til, at børnepsykiatrisk tilsyn kan tilbydes på alle fire regionssygehuse mindst en gang årligt, til øget konsulentbistand og til en ekstra børnepsykolog og en koordinerende sygeplejerske.

Lägesbeskrivning Åland

Åland har 28 000 invånare varav 20,1 % under 18 år. Efterfrågan på tjänster inom barn- och ungdomspsykiatrin har ökat kraftigt under de senaste 10 åren. Antalet öppenvårdsbesök inom barn- och ungdomspsykiatrin har fördubblats under de senaste tio åren (2000 - 2010) enligt uppgifter från verksamhetsstatistiken. Resurserna har inte ökat i motsvarande omfattning. Det finns inte något remisstvång till barn- och ungdomspsykiatrin på Åland.

Inom Ålands hälso- och sjukvård erbjuds psykiatriska öppenvårdsinsatser för barn- och ungdomar. Slutenvårdsplatser inom barn- och ungdomspsykiatrin finns för närvarande inte på Åland. När behov uppstår och i synnerhet när det gäller vård mot patientens vilja ordnas slutenvårdsplats från Finland (TYKS eller Ekåsen).

Utvecklingsarbete:
Nya verksamhetslokaler för hela åländska psykiatrin byggs vid centralsjukhuset. Nästan all psykiatrisk öppen- och slutenvård koncentreras där och det gamla befintliga mentalsjukhuset från 30-talet stängs. Familjeenhet samt möjlighet att vårda akut sjuka minderåriga kommer att vara i bruk hösten 2011.

Fram till 2010 har barn- och ungdomspsykiatrin tagit emot patienter upp till 20 år. Åldersgränsen har sänkts till 18 år från och med 2011 och myndiga patienter vårdas således inom vuxenpsykiatrin. Syftet med detta har varit att minska på patienttrycket inom barn- och ungdomspsykiatrin.

Då inflödet av patienter är högt har rutinerna gällande första bedömningar ändrats och handläggs nu av specialutbildad sjuksköterare. Väntetiden för icke brådskande fall uppskattades i februari 2011 till fyra veckor. Väntetiden för barn- och ungdomspsykiatriska utredningar är längre och varierar mellan 12 - 16 veckor. Bristen på skolpsykologer i landskapet har gjort att många ärenden i tidigt skede lyfts till specialsjukvården.

Barn- och ungdomspsykiatrin utbildar personal inom kognitiv beteendeterapi. Under året 2011 kommer fyra medarbetare att avsluta en 4-årig psykoterapi utbildning inom KBT.

Team för att behandla ätstörningspatienter har skapats med representanter från barnmedicin, barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri samt rehab. Målsättningen är att patienterna i möjligaste mån ska kunna behandlas på Åland. Förhoppningen är att kunna starta dagvårdsverksamhet för dessa patienter.

Barnahus är en samordningsmodell för de åländska myndigheternas samarbete i ärenden där man misstänker att barn har blivit utsatta för brott. Barn- och ungdomspsykiatrin deltar i detta samarbete. Barnrättspsykiatriska utredningar görs inte på Åland.

Barn- och ungdomspsykiatrin ordnar tillsammans med tredje sektorn föräldrautbildning enl. COPE metoden. Några skolor på Åland har ART-grupper och elevvården i någon skola har provat DISA-grupper.

På Åland pågår arbete med en ny landskapslag inom hälso- och sjukvården. Den nya lagen kommer att betona basnivåns betydelse (hälsocen-

tralerna, barnrådgivningarna samt skol- och studerandehälsovården) i omhändertagandet av lindrigare psykiska problem. Lagen betonar vidare att samarbetet mellan primärvården, socialtjänsten och specialsjukvården ska bilda en funktionell helhet för patientens bästa.

Framtida utmaningar:
Med tanke på Ålands litenhet finns det ett litet antal nyckelpersoner med barn- och ungdomspsykiatrisk kompetens och antalet tjänster inom specialiteten är relativt få. Detta innebär att få personer sköter många olika uppdrag i en relativt splittrad vardag och målsättningen att hålla väntetiderna rimliga kräver högt arbetstempo.

Specialsjukvårdens resurser motsvarar inte efterfrågan och det blir nödvändigt att genom utbildning, handledning och andra åtgärder stärka basnivån och reservera specialsjukvården till de barn- och unga som har allvarligaste symtom. Förebyggande arbete i hela samhället är av stor betydelse.

Ansvarsområden behöver tydliggöras mellan specialsjukvården, primärvården och socialvården.

Nordiska rådet

Rek. 17/2006/välfärd
D 2011

Tidigare nummer:
A 1400/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Bilaga/or:
Lägesbeskrivninger/Redegørelser fra Island, Danmark, Sverige, Finland, Grønland og Åland

J.nr. 07-00123-26

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk råd

Fremst. *4/2008/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/näring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00030-71

Felles rovdyrforvaltning i Norden

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Finlands, Norges og Sveriges regjeringer,

at etablere en fællesnordisk terminologi og metode for indberetning i forbindelse med de tre landes eksisterende forvaltningsplaner for store rovdyr [1]

at på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau

at arbejde aktivt for at opnå de målsatte bevaringstilstande for de forskellige bestande og arter og opfyldelse af internationale forpligtelser [2]

at myndighederne forstærker dialogen med berørte medborgere og interessegrupper

at rovdyrbestandene forvaltes med en størst mulig grad af forudsigelighed for nærings- og andre samfundsinteresser, særligt i grænseområderne

at styrke den fælles forskningsindsats med øget fokus på sociologiske discipliner (konfliktløsning, bibringelse af accept osv.) og samarbejdet om at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdyrforskning

2. Meddelelse fra Finlands, Norges og Sveriges regjeringer

Med hänvisning till tidigare svar konstaterar de berörda länderna, att situationen inte ändrats. På grund av att Finland, Sverige och Norge av olika skäl har helt olika lagstiftning, förvaltning och ersättningsystem för skador förorsakade av stora rovdjur, har man gemensamt kommit till att det ej finns förutsättningar för en gemensam rovdjursförvaltning. Av förekommen anledning, har man, för att kompensera detta läge, och för att kunna

---

[1] Første, fjerde og femte at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2009

[2] Tredje at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2010

besvara de önskemål som framförts för utvecklandet av gemensamma Nordiska riktlinjer, byggt upp ett nät av verksamhet i avsikt att koordinera förvaltningen i de olika länderna så långt som möjligt. Verksamheten baserar sig på årliga regelbundna möten för 1) viltförvaltare (myndighet) 2) koordineringsgrupp för forskning av stora rovdjur (med deltagande av finansiärer av forskning) samt 3) Nordiskt kollegium för viltforskning. Dessa organisationer samlas regelbundet separat, för att bidra med och utbyta information samt dryfta gemensamma problem. Information cirkuleras mellan dessa, och samarbetet fungerar bra och i enlighet med uppsatt målsättning.

Regeringarna anser därmed, att rekommendationen kan avskrivas.

Nordisk råd

Fremst. *4/2008/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/näring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00030-71

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget ber Finland, Sveriges og Norges regjering notere at fire av i alt seks at-satser er avskrevet. Følgende punkter gjenstår for ytterligere politiske behandling og drøftelser:

> *at* på længere sigt udarbejde samordnede forvaltningsplaner på populationsniveau
>
> at styrke den fælles forskningsindsats med øget fokus på sociologiske discipliner (konfliktløsning, bibringelse af accept osv.) og samarbejdet om at tiltrække større grad af EU-finansiering til rovdyrforskning

Utvalget noterer at Finlands, Sveriges og Norges regjering, med henvisning til helt ulike lover, forvaltnings- og erstatningssystemer, ikke finner det hensiktsmessig å utvikle felles forvaltningsplaner. Utvalgets hovedargument er at det er tale om felles stammer, og at samtlige land er underlagt de samme internasjonale forpliktelser om å bevare disse stammer, og derfor vil det være en fordel å samordne forvaltningsplanene på populasjonsnivå. Et ytterligere argument er at forskningen indikerer at innavl er et problem for rovdyrstammene i Norden, og samordning av forvaltningsplanen over grensen vil gjøre det enklere å adressere dette problem. Videre finnes det fra EUs side en veiledning for rovdyrforvaltning, som kan brukes som utgangspunkt for samordningen av forvaltningsplanene.

Utvalget henviser til at den nasjonale lovgivningen i de tre land er i en kontinuerlig utvikling, og det finnes et veletablert samarbeid mellom landene om forvaltning av rovdyr. Videre, vil utvalget peke på at det i et nytt rovdyrforlik i Norge i 2011, fremgår et ønske fra norsk side om en avtale med Sverige og fremtidige bestandsmål for ulv. Utvalget noterer med tilfredshet at dialog mellom Sveriges og Norges regjering her om er startet, og ser fram til at dialogen også omfatter Finland.

Utvalget mener at de praktiske forutsetninger for å utvikle samordnede forvaltningsplaner er til stede, og det derfor kun er et spørsmål om politisk vilje å ta skritt i denne retning. Et første skritt kunne være å oppnå enighet om felles målsetninger mht. størrelsen av de skandinaviske rovdyrstammer.

Med hensyn til den siste at-sats om forskning, noterer utvalget regjerningens meddelelse om koordineringsgruppen for forskning av store rovdyr og nordisk kollegium for viltforskning. Men den fremgår ikke av meddelelsen om den felles forskningsinnsats setter fokus på de sosiologiske disipliner og om det har vær mulig å mobilisere større grad av EU-finansiering til rovdyrsforskning, som det er ønsker om i rekommandasjonen. I meddelelsen fra regjeringene i 2010 var man positiv til dette, men utvalget ønsker opplyst om det har vært en konkret oppfølgning på dette punkt.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen om Fremst. *4/2008/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår annen og sjette at-sats.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordisk råd

Fremst. *4/2008/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1403/miljø/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 07-00030-71

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *7/2008/velfærd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-42

Nordisk sundhedsområde

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å ta initiativ til at det settes ned en ekspertgruppe i regi av Nordisk ministerråd, som innen to år skal kartlegge om et nordisk samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandlinger er mulig, med fokus på en nordisk nytteverdi

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) har under 2010 fokuserat på temat organisering av hälsoväsendet. Som del av detta har ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) nedsatt en expertgrupp om organisering av högspecialiserade behandlingar i hälsoväsendet som ska fokusera på att kartlägga möjliga samarbetsområden där det finns möjlighet för att uppnå nordiskt mervärde. Kartläggningsprocessen går ut på att expertgruppen kartlägger organiseringen av högspecialiserade behandlingar i Norden, och ser på potentiella samarbetsområden med tanke på nordisk nytta och mervärde. Det är således talan om en pågående process, där utkomsten kan vara ett positivt uttalande om framtida nordiskt samarbete om vissa högspecialiserade behandlingar. Ministrarna kommer, på bakgrund av kartläggningen, att diskutera ärendet vidare på MR-S mötet i juni 2011.

Som komplement har ÄK-S behandlat rapporten "Kartläggning av möjliga nordiska samarbetsområden anknutna till små och sällsynta sjukdomar" som har ett socialt perspektiv. Rapporten, som skrivits av Nordiskt Välfärdscenter, ingår i den vidare arbetsprocessen i ÄK-S. Rapporten var en av de aktiviteter som ÄK-S igångsatte redan under 2009.

Nordiska ministerrådet anser härmed att framställningen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til at Nordisk råd har to parallelle rekommandasjoner som begge handler om et nordisk samarbeid om sjeldne og ressurserkrevende behandlinger.

Det ene behandles i denne saken og gjelder Fremst. *7/2008/velfærd om det skal settes ned en ekspertgruppe i regi av Nordisk ministerråd som skal kartlegge om et nordisk samarbeid om sjeldne sykdommer og ressurskrevende behandling er mulig, og om et slikt samarbeid har en nordisk nytte (A 1426/velferd).

Den andre rekommandasjonen fra Nordisk råd er Rek. *27/2010/velfærd og er et forslag om at det skal etableres en felles nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser, i tråd med EUs anbefalinger.

Velferdsutvalget er fornøyd med det arbeidet Nordisk ministerråd har tatt initiativ til gjennom rapporten fra Nordisk Velferdssenter, som meddelsen beskriver var igangsatt i 2009. Velferdsutvalget mener at det er på tide, at det må være et godt nok grunnlag til at det kunne vurderes mer konkret om det er nordisk nytte i et samarbeid om sjeldne diagnoser.

Velferdsutvalget ser det som viktig at denne saken som er behandlet fra 2008, må kunne få en et klart svar på graden av nordisk nytte i et samarbeid i Norden om sjeldne sykdommer.

Velferdsutvalget vil påpeke at begrepet høyspesialiserte behandlinger og sjeldne sykdommer ikke alltid er sammenfallende, og håper at ministerrådet for sociale saker (MR-S) kan ta stilling til og ferdigbehandle begge disse sakene i løpet av 2011.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velfærdsudvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *7/2008 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Fremst. *7/2008/velfærd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1426/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

J.nr. 07-00402-42

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *17/2008/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1447/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 08-00221-46

Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

att utarbeta en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik med fokus på:

- Gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt inom transportsektorn med koppling till det föreslagna toppforskningsinitiativet inom det gemensamma nordiska globaliseringsarbetet
- Ökat nordiskt samarbete för utveckling och användning av energieffektiva, klimatvänliga och miljöanpassade transportlösningar för luft-, land- och sjötransporter
- Inrättande av en idébank för erfarenhetsutbyte (*best practice*). Denna idébank bör fokusera på diskussioner om förutsättningar för och konsekvenser av gemensamma nordiska initiativ för att inkludera flyg- och sjötransport i klimatavtalen, differentierad CO_2-avgiftspolitik för flygtrafiken, satsning på klimatvänlig kollektivtrafik i storstäderna och satsningar på förnybara energikällor (vindkraft, vattenkraft, bioenergi och vätgasenergi samt bränsleceller) samt inrättande av infrastruktur för exempelvis hydrogen och elbilar (*plug-in hybrid*) i syfte att stimulera en marknad för miljövänligare bilar
- Gemensamma nordiska lösningar för att i större utsträckning stimulera en övergång av varutransport från väg till tåg- och sjötránsport
- Hur järnväg och tågtrafik byggs ut, utvecklas och samordnas bättre i Norden med särskilt fokus på förbindelserna mellan större städer i Skandinavien och Finland och vidare till övriga Europa

- Stimulera utvecklingen av nattåg och nattliga rutter med färja som alternativ till flyg på lämpliga sträckningar i Norden

2. Meddelande från Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar

Det finns två konkreta initiativ i anslutning till sjötransport. Det ena är projektet *"Electric Ship Traffic"* under globaliseringsinitiativet "Energi og Transport" och det andra är energieffektivisering i sjöfart under Nordiska Ministerrådets arbetsgrupp för glest befolkade områden.

Projektet *Electric Ship Traffic* fokuserar till hur ren el kan levereras till elmotorer som är redan installerade på fartyg. Moderna fartyg använder elektriska motorer, men energibärare är modern förbränningsmotor som drivs med diesel eller naturgas. Sjöfart och hamnverksamhet kunde förmodligen utnyttja energikällor och -bärare som är avancerade och riktigt rena och utsläppsfria. Projektet analyserar olika energikonversionsmetoder tillsammans med alternativa energileveranskedjor för att bilda ett nätverk av ren energiförsörjning lämplig för fartygstrafik. Utsläppsfria energikällor kan vara t.ex. avfall och biogas, vindkraft, solenergi, vattenkraft, vågenergi, och förgasning av verkligt utsläppsfri biomassa. Leverans kan ske till exempel med elnät; gasledningar; gas, väte eller biomassa på hjul; eller energi omvandlas på hamnen och överföras till fartyg. Projektets mervärde är även att Norden kan exemplifiera utveckling av hållbar fartygstrafik genom att använda nya, effektiva metoder. Projektet slutar 31.12.2011.

Arbetsgruppen för glest befolkade områden (TBO - Arbejdsgruppen for Tyndt Befolkede Områder) gennemførte i 2008 en workshop om "Energieffektivisering i Søtransport– og fiskerisektor". Workshoppen indkredsede en lang række temaer, både for anvendelse af vedvarende energi i skibsfarten og fiskeriet, og især for en meget bred skala af muligheder for energieffektivisering, -økonomisering og mere miljøvenlig sejlads.

I forlængelse af workshoppen fandt man, at energiemnerne for skibsfarten og fiskeriet skulle nå en stor kreds af beslutningstagere i nordisk regi. Systematiske initiativer for at opfylde energimålsætningerne og den nordiske energihandlingsplan kunne hjælpes på vej gennem at samle kræfterne hos interesseorganisationer og beslutningstagere til gavn for den maritime sektor. Det ville give stærkere mulighed for at skabe udvikling i den rigtige retning og afskaffe nogle af barriererne.

Derfor blev workshoppen videreført med ønsket om en hvidbog, som skal indeholde forslag og ideer til, at de nordiske lande kan støtte udviklingen ved hjælp af fælles strategier for energioptimering i skibsfarten, herunder i fiskeriet. Fokus ligger især på det vestnordiske og nordatlantiske område, fordi det er der aktiviteter for havgående trawlere, lange godstransportafstande og spinkel og spredt infrastruktur forefindes. Hvidbogen forventes blive færdig til drøftelse i TBO-gruppen i juni 2011. Arbejdstitlen er "Hvidbog om mere grøn energi i den blå sektor i Nordatlanten".

När det gäller själva tågtransport ur energieffektiviseringens synvinkel har Nordiska ministerrådet inga konkreta initiativ pågående.

De områden som kommer att fokuseras av Nordiska ministerrådet inom Energi och Transportområdet är energieffektivisering i fiskerisektor samt projekt under globaliseringsinitiativet Energi och Transport: Elektrisk Transport, Sustainable Freight Transportation, Global kartläggning av andra "Green Valley of Europe" -liknande initiativ i världen, Evaluering och värdering av initiativets vidareutveckling.

De nordiske regeringer anser herved rekommandationen for afskrevet.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet noterar meddelandet från Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar men ställer sig frågande till att det i meddelandet endast hänvisas till projekt som initierats inom Nordiska ministerrådets (NMR) regi.

Nordiska rådets rekommendation tar utgångspunkt i att man från det nordiska parlamentariska samarbetet anser att det är dags för de nordiska länderna att gemensamt arbeta fram en handlingsplan för hur man gemensamt kan bidra till en minskning av miljöfarliga utsläpp inom transportsektorn. Utskotten pekar i rekommendationen på transport- och infrastruktursektorerna som gränsöverskridande områden där det internationellt är stor enighet om att det krävs internationella överenskommelser och samarbete för att kunna minska miljöfarligt utsläpp i kombination med att skapa tillväxt och ekonomisk utveckling.

Utskotten anser att en gemensam nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik kan bidra till att skapa tillväxt och utveckling i våra samhällen. Transportsektorn är en möjliggörare, både för näringslivet och för hela det övriga samhället. Samtliga nordiska länder har de senaste åren fått känna av den ekonomiska kris som brett sig över hela världen. EU-kommissionen konstaterar i sin vitbok – KOM (2011) 144 slutlig, Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportnät – att investeringar i transportinfrastruktur har positiv inverkan på den ekonomiska tillväxten, skapar välstånd och sysselsättning och ökar handeln, den geografiska tillgängligheten och människors rörlighet. Detta, menar utskotten, är en av de viktigaste anledningarna till att initiera en gemensam handlingsplan men detta återspeglas inte i regeringarnas meddelande på rekommendationen.

EU:s vitbok ställer stora krav på utsläppsminskning och förändring av energi/bränsleanvändningen inom transportsektorn. Sedan den första stora oljekrisen för ca 40 år sedan har transportsystemet inte förändrat sig nämnvärt trots de tekniska framsteg som har gjorts, möjligheterna till kostnadseffektiva energibesparingar och politiska insatser. Transporterna har blivit mer energisnåla men fortfarande täcks energibehovet för EU:s transportsystem till 96 % av olja och oljeprodukter. Transporterna har blivit renare, men de ökande volymerna resulterar i omfattande buller och lokalföroreningar. Utskotten menar att det är vitalt för den nordiska regionen att utvecklingen inom transportsektorn kan kombineras med en ansvarsfull miljöpolicy.

Utskotten ställer sig positivt till de initiativ som NMR har satt igång och de områden som NMR kommer att fokusera på angående energieffektivisering inom fiskerisektorn och inom globaliseringsinitiativet Energi och transport om elektrisk transport. Utskotten menar dock att det måste tas ett övergripande grepp om hela transportområdet för att matcha de utmaningar som Norden som region står inför. Utvecklingen av miljö- och klimatvänlig transport är en utmaning som samtliga nordiska länder står inför. Utskotten menar att det kan underlätta nationella insatser om det föreligger en nordisk handlingsplan som fokuserar de utmaningar som fördelaktigt kan lösas gemensamt.

Utskotten beklagar att det inte finns några initiativ pågående när det gäller energieffektivisering inom tågtransport eller för tågtransporter i övrigt. Utskotten anser att det nu finns goda förutsättningar för de nordiska länderna att skapa en nordisk handlingsplan som inriktar sig på gemensamma satsningar, t.ex. att realisera den s.k. nordiska triangeln. Utskotten anser att en central del av en handlingsplan kunde utgöras av att de nordiska länderna i en gemensam strategi gentemot EU ansökte om bi-

drag och förverkligade detta i TEN-T utpekade och prioriterade infrastrukturprojekt.

Representanter från utskotten deltog den 30 augusti 2011 i det nordisk-baltiska transportministermötet i Reykjavik där rådets rekommendation diskuterades. Ministrarna var generellt negativa till att skapa en gemensam handlingsplan då man menar att det nuvarande oformella NB8-forumet används till erfarenhetsutbyte och att infrastrukturfrågor är mer relevant att ta upp bilateralt och med EU samt inom den Nordliga dimensionen för transportsamarbete. Vidare menade ministrarna att det är svårt att följa upp en handlingsplan eftersom det inte finns gemensamma nordiska ekonomiska medel för transportsamarbetet.

Detta har utskotten tidigare påpekat som en konsekvens av att det formella nordiska samarbetet inom transport/infrastruktur upphörde i samband med strukturreformen av NMR 2005 då MR-Transport lades ner. Utskotten har i tidigare betänkanden pekat på vikten av att omvärdera detta beslut då det förhindrar ett utökat samarbete för att förändra och förbättra transport och infrastrukturen gemensamt i de nordiska länderna. Utskotten anser att hela Nordens transportnät måste ses som en helhet där Nordiska triangeln, Femern Belt-förbindelsen, etc. är varandras förlängning och del av en större lösning för transportflödet mellan och i de nordiska länderna vidare ut i Europa. Därför anser utskotten det olyckligt att de nordiska regeringarna inte prioriterar ett djupare och mer förpliktigande samarbete inom transport/infrastrukturområdet.

I ljuset av detta menar utskotten att det på nuvarande tidpunkt är bättre att avskriva rekommendationen och återkomma med ett mer stringent och spetsigt förslag då utskotten anser att det finns ett stort behov för gemensamma nordiska insatser och en nordisk handlingsplan inom det transportpolitiska området.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *17/2008/næring för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo den 21 september 2011

Näringsutskottet:

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Miljö- och naturresursutskottet:

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *19/2008/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-32

Hvordan krenkede barn blir syke voksne

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å ta initiativ til videre forskning, nasjonalt og nordisk, rundt barn og unges helseproblemer og sosiale forhold og de samfunnsøkonomiske perspektiver og gevinster som ligger i en tverrfaglig og tverrvitenskaplig satsing på dette området [1]

å ta initiativ til at det etableres et nettsted som formidler den forskningen som gjøres i de nordiske land som har relevans for arbeid med barn- og unges helseproblemer og sosiale forhold

å ta initiativ til etablere et Nordisk Barnebarometer

å oppmuntre til at det etableres Barnas Hus i alle de nordiske landene og selvstyrende områder

å vurdere etablering av en nordisk koordinator for utsatte barn og unge i Norden og selvstyreområdene

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Tredje att-sats: En nordisk barnbarometer
Barn och unga har länge varit ett viktigt politikområde i de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Arbetet är baserat på gemensamma grundläggande värderingar som rättvisa, jämlikhet, demokrati, öppenhet och engagemang. Barn och unga är därtill sedan länge en prioriterad målgrupp i Nordiska ministerrådet. Nordiska ministerrådet arbetar med dessa frågor genom sin "Strategi för barn och unga i Norden". Denna strategi prioriterar i synnerhet åtta olika områden inom ministerrådets verksamhet; livsmedel, miljö, den primära sektorn (jordbruks- skogsbruks- och fiskerisektorn), kultur, social- och hälsa, jämställdhet, utbildning samt samarbete med närområdet. Varje år följs strategin upp genom en rapportering som beskriver hur arbetet inom vart och ett av dessa områden fortskrider.

---

[1] Første, andre og fjerde at-sats ble avskrevet ved sesjonen 2010

Då det är var och en av sektorerna som själva ansvarar för implementeringen av ett barn- och ungdomsperspektiv i sin verksamhet är det även önskvärt att sektorerna själva och deras experter väljer de konkreta och specifika aktiviteter de anser sig vara mest ändamålsenliga och även utgör dem som koordinerar kunskapsdelningen och etablerar relevanta nätverk som kan uppfylla syftet på bästa möjliga sätt. Det existerar därför redan idag en rad nordiska forskningsnätverk, varför en modell som använder dessa befintliga strukturer kan anses som det mest effektiva i förhållande till såväl resursanvändning som säkring av målinriktad information och specifik kunskapsdelning häribland det under Nordforsk placerade forskarnätverket med fokus på utsatta barn och unga. Därtill visar årsrapporteringen för "Strategi för barn och unga i Norden" för 2010 att många fler av ministerrådets institutioner arbetar med barn och ungas hälsa och sociala trivsel, i synnerhet Nordens Välfärdscenter (NVC) och Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), förmedlar relevant forskning som genomförs i de nordiska länderna.

Nordiska Barn- och Ungdomskommittén (NORDBUK) har under det isländska ordförandeskapet 2009 bidragit till genomförandet av en stor samnordisk komparativ undersökning om ungas välbefinnande och livsvillkor i Norden. Resultatet av denna undersökning presenterade i Reykjavik hösten 2010. Under 2010 har även projektet "Nordisk ungdomspolitik i ett komparativt perspektiv – politisk eller välfärdsmässig delaktighet?", under ledning av professor Peter Waara (Uppsala universitet), initierats. Projektet är en komparativ studie av de nordiska ländernas ungdomspolitik såväl nationellt som lokalt. Studien innehåller således både en makroansats och en mikroansats. På makronivå studeras bland annat förekomsten av horisontala ungdomspolitiska ansatser i de Nordiska länderna samt hur tjänstemän på statlig nivå arbetar med att implementera den nationella ungdomspolitiken på lokal nivå. På mikronivå studeras bland annat ungas (kvantitativa) deltagande i politiska beslutsförsamlingar samt förekomsten av ungdomspolitiska handlingsprogram på kommunal nivå med målsättningen att identifiera ett antal "best practice" ansatser.

NORDBUK har därtill under 2010 beslutat om en forskningsstrategi för att tillvarata sina förpliktelser inom forskningsområdet. I enlighet med strategin kommer NORDBUK fortsatt att tillvarata sina förpliktelser att koordinera och förmedla den kunskap om barn och unga som forskningen frambringar genom en forskningskoordinator. Uppdraget för koordinatorn fokuserar på de nordiska ländernas insats mot ungdomsarbetslöshet. I tillägg till detta arrangerar det finska ordförandeskapet under 2011 ett expertmöte om barn- och ungdomsindikatorer. En av mötets arbetsgrupper fokuserar i synnerhet på indikatorer som rör hälsa, välbefinnande och social integration. Resultatet från expertmötet kommer att följas upp av NORDBUK under 2011.

Femte att-sats: Etablering av nordisk koordinator för utsatta barn och unga
Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) fasthåller att samtliga nordiska länder har ratificerat FN:s barnkonvention. Alla länder har vidare ombudsfunktioner som tar till vara frågor gällande barn. MR-S anser det inte som lämpligt att upprätta nya funktioner för koordinering av sådana frågor.

MR-S är dessutom av den uppfattningen att barnombuden själva, eller motsvarande myndigheter, står för det rätta forumet för en diskussion om inrättandet av en nordisk institution för att stärka samarbetet.

MR-S har vidare inför 2011-2012 beslutat att prioritera temat "Förebyggande insatser för familjer i risk för social marginalisering". Nordens Välfärdscenter (NVC) har utpekats som projektansvarig och mottar facklig

sparring gällande prioritering och genomförande från en följegrupp som består av nationella experter. Arbetet syftar till att finna best practice-modeller som kan föras vidare i Norden. Till förebyggande insatser hör även en publikation "Familjecenter i Norden – de nationella resurscentren för välbefinnande av barn och föräldrar", som ska komma ut sommaren 2011. Publikationen ingår i Finlands ordförandeskapsprogram och finansieras av NMR.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til at Nordisk råd har avskrevet først, andre og fjerde att-satsen i Rek *19/2008/velferd, og har nå fått en meddelelse fra Nordisk ministerråd (NMR) om tredje og femte att-satsen i denne rekommandasjonen som handler om velferdsutvalgets utvalgsforslag A 1454/velfærd fra 2008.

NMR redegjør for en hel del virksomhet som har betydning for en nordisk og nasjonal rapportering fra områder som handler om hvordan barn og unge i Norden har det på ulike livsområder. Velferdsutvalget er tilfreds med at barn og unge er et prioritert område på mange nivåer i det nordiske samarbeidet, og at det foregår en rapportering av dette nordiske samarbeidet i "Strategi for barn og unge i Norden". Det er imidlertid ingen sammenhengende oppfølging av spesifikke områder, som rapporteres årlig, slik et nordisk barne- og ungdomsbarometer er tenkt å gjøre.

Velferdsutvalget viser til meddelelsen fra NMR fra 2009, der NMR redegjør for at NORDBUK har diskutert muligheten for å etablere et nordisk ungdomsbarometer. Velferdsutvalget svarte følgende på denne meddelelsen: "Nordisk råd går inn for et barnebarometer, som også omfatter ungdom. Nordisk råd oppfordrer Nordisk ministerråd å gå i en gjensidig diskusjon med NORDBUK om begge disse oppgavene, og sikre at de har ressurser til å gjennomføre dem på en måte som gir god nordisk nytte".

Velferdsutvalget peker på at det ikke er en samlet rapportering, som kan sies å monitorere om det er en positiv eller negativ utviklingstrend i de respektive nordiske landene når det gjelder barn og unges psykisk og fysiske helse og sosiale fungering. Nordisk ministerråd meddeler at Finland, når de har ordførerskapet i det nordiske samarbeidet i 2011, skal arrangere et ekspertmøte om barn- og ungdomsindikatorer. Velferdsutvalget oppfordrer Nordisk ministerråd til å bruke dette møtet for å finne den beste mulige organiseringen for opprettelsen og vedlikeholdelsen av et nordisk barnebarometer, som Velferdsutvalget har beskrevet i sitt opprinnelige utvalgsforslag A 1454/velfærd.

Når det gjelder svaret fra NMR på den femte att-satsen om en etablering av nordisk koordinator for utsatte barn og unge, viste Nordisk råd allerede i rekommandasjonen til at alle de nordiske landene har ratifisert FNs Barnekonvensjon, og pekte på at arbeide som en nordisk koordinator for utsatte barn og unge skulle skje innenfor rammene av denne konvensjonen. Velferdsutvalget var også kjent med at det finnes ombudsfunksjoner som skal ivareta spørsmål som handler om barn. Nettopp derfor foreslo Velferdsutvalget som svar på NMRs meddelelse at Nordisk ministerråd skulle vurdere muligheten at rollen som "Nordisk barneombud" kan gå på omgang mellom de nordiske landene. Velferdsutvalget vil peke på at en måte å løse det på, er at rollen som Nordisk koordinator for utsatte barn og unge går på omgang mellom de ulike ombudene i de nordiske landene.

Velferdsutvalget er ikke kjent med om dette forslaget er drøftet med og evt. forkastet av de nordiske ombudene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *19/2008/velfærd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår tredje at-sats og femte at-sats.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *19/2008/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1454/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 08-00147-32

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***21/2008/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1452/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00213-34

Asylbørn

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at H) FNs børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

at I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene

at L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

at M) afviste asylansøgere omfattes af et selv-forsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgeres situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land [1]

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

H) FN's børnekonvention har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler

Bestämmelser om barnets rättigheter och barnets bästa finns i Finland i utlänningslagen (301/2004) och lagen om främjande av invandrares integration och mottagande av asylsökande (493/1999).

Enligt 6 § i utlänningslagen ska särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa i allt beslutsfattande som sker med stöd av utlänningslagen och som gäller ett barn som är yngre än 18 år. Innan beslut fattas i ett ärende som gäller ett barn som har fyllt 12 år skall barnet höras, om det inte är uppenbart onödigt. Barnets åsikter ska beaktas enligt barnets ålder och

---

[1] Følgende at-satser blev færdigbehandlet ved sessionen 2009: A, B, C, F, G, J, K, N og O.
Følgende at-satser blev færdigbehandlet ved sessionen 2010: D og E

utvecklingsnivå. Även ett yngre barn kan höras, om barnet är så utvecklat att dess åsikter kan uppmärksammas. Ärenden som gäller minderåriga barn ska behandlas i brådskande ordning.

I lagen om främjande av invandrares integration och mottagande av asylsökande föreskrivs om mottagande som arrangeras av förläggningar. Vid mottagandet ska hänsyn tas till barnets bästa, och ett barn som behöver särskilt stöd ska ges lämplig rådgivning och rehabilitering samt lämpliga mentalvårdstjänster. För ett barn som befinner sig i Finland utan vårdnadshavare eller utan någon annan laglig företrädare kan en företrädare utses.

En totalreform av integrationslagen har varit på gång i Finland. Det är inte ändamålsenligt att i en och samma lag föreskriva om integration av invandrare och mottagande av asylsökande, såsom det hittills har skett. Regeringspropositionerna med förslag till båda lagarna överlämnades till riksdagen hösten 2010. Riksdagen har godkänt förslagen till de båda lagarna och lagarna träder i kraft den 1 september 2011.

Målet med den nya lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd är att bättre än förut beakta barnets bästa. Bestämmelserna om barnets bästa blir preciserade på lagnivå. Man fortsätter med den praxis att inkvartera unga vid enheter för stödboende som för några år sedan inleddes genom att på lagnivå föreskriva om enheter för stödboende för att trygga vård och uppfostran av barn som snart uppnår myndighetsåldern. Lagen innehåller också preciseringar och kompletteringar bl.a. när det gäller företrädares behörighet och personregister. Även i lagen om främjande av integration har barnets bästa skrivits in i bestämmelserna om integration.

Danmark
Den danske udlændingelovgivning tager i dag højde for Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK og FN's børnekonvention. De bestemmelser i udlændingeloven, der regulerer uledsagede børns retsstilling, har derfor også udtrykkeligt forholdt sig til Børnekonventionen.

Formuleringen i rekommandation H om, at "Børnekonventionen har forrang for national udlændingelovgivning og immigrationsregler" lægger implicit et modsætningsforhold mellem national lov og Børnekonventionen, og dermed at national(e) lov(e) ikke er i overensstemmelse med denne. Derfor bør formuleringen ændres, hvis den fra dansk side skal støttes i Nordisk Ministerråd.

Danmark kan ikke støtte rekommandation H i dens nuværende formulering.

Sverige
Alla centrala, regionala och lokala myndigheterna samt den offentliga förvaltningen i Sverige är bundna av de av Sverige ingångna traktater om mänskliga rättigheter, inklusive av barnkonventionen. Sverige tillhör det dualistiska rättssystemet, dvs. internationella konventioner har inte direkt effekt utan ska införlivas i det nationella rättssystemet genom inkorporering eller transformering.

Barnkonventionen har införlivats genom transformering, dvs. barnkonventionens normer har förvandlats till bestämmelser i befintliga lagar. Ny lagstiftning ska också införliva de konventionsbestämmelser som är relevanta i sammanhanget. På det sättet tillförsäkras att den svenska lagstiftningen bringas i överensstämmelse med barnkonven¬tionen. Konventionen utgör också grunden för tolkningen av den nationella lagstiftningen. I de fall befintliga bestämmelser tolkas och tillämpas på ett sätt som klart strider mot konventionen ska dessa bestämmelser ändras för att motsvara

Sveriges internationella åtaganden både när det gäller deras tolkning och praktiska tillämpning.

I 1 kap. 10 § utlänningslagen anges "I fall som rör ett barn skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver." Denna s.k. portalparagraf har sin grund i barnkonven¬tionens artikel 3. I 1 kap. 11 § utlänningslagen anges "När frågor om tillstånd enligt denna lag skall bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet skall, om det inte är olämpligt, barnet höras. Den hänsyn skall tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar." Paragrafen har sin grund i barnkonventionens artikel 12.

Norge
Det følger av den norske utlendingsloven § 3 at loven skal anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har som formål å styrke utlendingens stilling. Videre er FNs barnekonvensjon, inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven § 2 nr. 4, og har i henhold til lovens § 3 forrang ved motstrid med annen norsk lovgivning.

Island
Et udkast til lovforslag om lovfæstelse af FNs børnekonvention foreligger allerede i indenrigsministeriet men da forberedelse af n¬ødvendige lovændringer i islandsk lovgivning er ikke gennemgået, kan lovforslaget ikke fremlægges endnu.

I september 2010 blev der vedtaget af Althingi ændringer i udlændingelovens asylkapitel. Med ændringerne blev bl.a. lovfestet bestemmelser om retsstilling af børn som s¬øger om asyl i Island (enslige mindreårige). Der var taget særlig hensyn til FNs børnekonvention ved at ifølge art. 44, som definerer retten til flygtningestatus, skal der tages særlig hensyn ved bedømmelsen om betingelserner er opfyldt hvis ansøgeren er barn. Det er i overenstemmelse med princippet i FNs børnekonvention om at myndighederne skal altid tage hensyn til barnets bedste interesser.

I) omsorgen for asylbørnene bliver varetaget af børneværn eller lignende humanitære organisationer og ikke af udlændingemyndigheder. Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene

Finland
Migrationsverket har sedan den 1 januari 2010 ansvarat för styrningen och planeringen av den praktiska verksamheten vid mottagande av asylsökande. Vid Migrationsverket har inrättats en enhet för styrning av mottagandet av asylsökande. Enheten är oberoende av de enheter som har hand om asylintervjuer och asylbeslut. I praktiken sköts arbetet ändå vid förläggningar som drivs av staten, kommunerna eller Röda Korset.

I samband med reformprojektet som gäller mottagande diskuterades barnskyddsmyndigheternas roll i mottagandet men alla ändringsförslag som tagits upp under beredningen kunde på grund av den korta beredningstiden inte beaktas. Det ska senare utredas i ett särskilt projekt om det är ändamålsenligt att överföra mottagandet av barn utan vårdnadshavare på barnskyddsmyndigheternas ansvar.

Danmark
I Danmark er praksis således, at der hvert år indgås en kontrakt mellem Udlændingeservice og indkvarteringsoperatørerne, dvs. Dansk Røde Kors Asylafdelingen, Jammerbugt Kommune, Langeland Kommune og Thisted Kommune, om indkvartering og underhold af asylansøgere m.fl. I kontraktens bilag er det beskrevet, hvilke opgaver indkvarteringsoperatørerne skal varetage. Dette omfatter således blandt andet forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, børneundervisning, legestuetilbud og fritidstilbud.

På baggrund af aktstykke 157 af 1. juni 2006 gennemførtes en række forbedringer af vilkårene for børn og unge på asylcentrene, herunder bl.a. modersmålsundervisning, udvidede fritidstilbud og individuelt tilpassede undervisningstilbud. I aftalen om Finansloven for 2009 indgår en videreførelse af vilkårsforbedringerne, i perioden 2009-2012.

Det er således indkvarteringsoperatørerne, der i medfør af operatørkontrakten indgået med Udlændingeservice, i det daglige udøver omsorg over for asylansøgerbørnene.

Danmark kan på baggrund heraf støtte rekommandation I.

Sverige
Det svenska systemet är i linje med rekommendationen. Den statliga myndigheten Migrations¬verket prövar asylsökande barns ansökningar, och kommunerna ansvarar för barnens boende och omvårdnad.

Norge
Norge kan ikke støtte anbefalingen fullt ut. I Norge er det utlendingsmyndighetene som både har ansvar for innkvartering og tilbud til asylsøkere og for saksbehandling av asylsøknaden. Utlendingsmyndighetene har omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, mens foreldre eller andre foresatt har omsorgen for andre asylsøkerbarn. Behandlingen av asylsøknaden er adskilt fra omsorgsoppgavene. I praksis blir begge oppgaver ivaretatt av Utlendingsdirektoratet, men i forskjellige avdelinger. Asylavdelingen har ansvar for behandlingen av asylsøknadene, mens Region- og mottaksavdelingen har ansvar for tilbudet til asylsøkere, herunder tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere. Det daglige omsorgsansvaret er delegert til de enkelte asylmottakene der de enslige mindreårige bor. For øvrig har norsk barnevern ansvar for alle barn som oppholder seg i Norge, for barn i asylmottak er det kommunalt barnevern i den kommune der asylmottaket ligger som er ansvarlig for å vurdere eventuelle tiltak i medhold av barnevernsloven.

Island
Tidligere svar gælder. Desuden, med ændringer på asylkapitlet i udlændingeloven i september 2010 blev gældende praksis delvis lovfestet. Ifølge art. 50 a skal børnværnmyndigheder informeres om en an¬søgning om asyl fra et barn. Asylbørn skal tildeles en advokat ved behandling af deres asylansøgning ifølge ændringerne, men en indehaver af forældremyndigheden skal først tildeles efter at barnet har fået flygtningestatus. Ret på adgang til skolesystemet blev også lovfestet med ændringerne på asylkapitlet i udlændingeloven i september 2010.Omsorgen for asylbørn bliver ikke varetaget af udlændingemyndigheder, jfr. som beskrevet i tidligere svar.

L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

Finland
Vid förläggningar ordnas studie- och arbetsverksamhet för unga asylsökande (18-25 år). Det är möjligt för en ung asylsökande att studera i en allmänbildande undervisningsanstalt om han eller hon hittar en lämplig kurs där och klarar studierna ekonomiskt. Extra ekonomiskt stöd från förläggningens sida är minimalt och innehåller närmast stöd för att skaffa studiematerial, till exempel en ordbok. Yrkesinriktade studier understöds inte.

Danmark

I Danmark har undervisning og aktivering af asylcentrenes beboere over 17 år til formål:

- At skabe forudsætninger for en vellykket integrationsproces for de asylansøgere, som meddeles opholdstilladelse, og at lette tilbagevenden til hjemlandet for de asylansøgere, som meddeles afslag på opholdstilladelse
- At medvirke til at skabe en aktiv og meningsfuld hverdag for den enkelte asylansøger
- At vedligeholde og udbygge asylansøgerens almene og faglige færdigheder og
- At bidrage til at øge asylansøgerens ansvar for eget liv og for det fællesskab, der eksisterer på indkvarteringsstedet

Senest syv dage efter, at en asylansøger over 18 år er flyttet ind på et center, skal indkvarteringsoperatøren indgå en kontrakt med vedkommende. Kontrakten, der skal være tilpasset den sagsbehandlingsfase pågældendes asylansøgning befinder sig i, fastlægger omfang og indhold af undervisning og aktivering.

Bekendtgørelse om undervisning og aktivering m.v. af asylansøgere m.fl. (Bkg. nr. 497 af 3. maj 2010) regulerer nærmere indholdet af og betingelserne for aktivering og undervisning. For så vidt angår de 17-21-årige, skal det nævnes, at det følger af § 46, stk. 1, i bekendtgørelsen, at aktivering og undervisning så vidt muligt skal tilrettelægges som heltidsundervisning på særlige hold.

Ved lov nr. 400 af 21. april 2010 blev det præciseret i udlændingeloven, at asylansøgere har mulighed for at påbegynde og afslutte relevante ungdomsuddannelser. Dette skal foregå i et samarbejde med indkvarteringsoperatørne. Danmark kan støtte, at alle unge asylansøgere bør tilbydes adgang til uddannelse, men finder ikke, at målestokken skal være adgangen til uddannelse for andre unge i opholdslandet.

Danmark kan ikke støtte rekommandation L i den nuværende form.

Sverige
Såsom framgår av Sveriges tidigare svar har asylsökande ungdomar möjlighet att fortsätta en gymnasieutbildning som de har påbörjat före 18 års ålder. Därtill ska Migrationsverket enligt 4 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. i lämplig omfattning ge asylsökande sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull. Detta kan inkludera komplettering av yrkesutbildning eller praktik med arbetsmarknadsanknytning. Migrationsverket antog under hösten 2008 riktlinjer för den organiserade verksamheten, enligt vilken en individuell handlingsplan (bland annat utifrån ålder) ska etableras för den asylsökande, där tyngdpunkten förskjuts från svenskundervisning till annan undervisning och mot praktik. Inom två månader ska den asylsökande erbjudas aktiviteter baserade på den individuellt upprättade handlingsplanen.

Norge
Norge vurderer for tiden å sikre unge asylsøkere rett til videregående opplæring mens de venter på svar på asylsøknaden.

Island
Samme svar gælder. De som kommer yngre en 18 år og får adgang til skolesystemet på grund af deres alder, får dog oftest lov til at fortsætte sit studium efter at de fyller 18 år.

M) afviste asylansøgere omfattes af et selv-forsørgelsesprogram. Målet med selvforsørgelsesprogrammet er at forbedre de afviste asylansøgeres situation, så de bedre er i stand til at vende tilbage til eget land

Finland
Finland fäster särskild uppmärksamhet vid frågor som gäller återvändande. I 2010 inleddes utformningen av en nationell återvändandepolitik som omfattar ett övergripande program för återvändande. En central del av programmet är ett projekt som syftar till att inrätta ett omfattande och fungerande system för frivillig återvändande i Finland. Projektets målgrupp är tredjelandsmedborgare som har till exempel avbrutit asylprocessen eller som har fått avslag på sina asylansökningar. Som återflyttningsbidrag kan personer som tillhör målgruppen få bland annat anskaffning av resedokument, resan från Finland till personens hemland och stöd för återetablering. Projektet siktar på en trygg, värdig och hållbar återvandring. Som en del av projektet kommer man att förverkliga en kartläggning om återvändande. Syftet är att kunna identifiera de största grupperna av återvändande flyktingar, samla information om deras intresse för återvändande och planera en informationsstrategi för dessa grupper. På basis av detta kommer man att ta fram broschyrer om projektet för frivillig återvändande på flera språk.

Danmark
Som nævnt under punkt L) har aktiveringen og undervisningen bl.a. til formål at lette tilbagevenden til hjemlandet for de asylansøgere, som meddeles afslag på opholdstilladelse.

Danmark kan støtte rekommandation M.

Sverige
I syfte att underlätta återvändandet införde regeringen ett återetableringsstöd under 2007. Det svenska Migrationsverket får besluta om återetableringsstöd till en utlänning som fått avslag på en ansökan om asyl och som avser att självmant återvända. Förutsättningen är att återvändandet sker till ett land eller en del av ett land som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande.

Regeringen anser att frivilligorganisationernas insatser inom asylprocessen är mycket viktiga, särskilt i samband med återvändande, och att Migrationsverket bör söka ett fördjupat samarbete med frivillig¬organisationerna. Migrationsverket får därför inom ramen för anvisade medel finansiera åtgärder som enligt avtal med svenska, utländska och internationella organisationer vidtas i samband med utlänningars återvändande.

Migrationsverket arbetar med olika former av stöd som kan underlätta ett självmant återvändande och insatser med en tydlig koppling till återvändande är högt prioriterat enligt verkets internationella strategi. Migrationsverket arbetar bl.a. för att utöka samarbetet med organisationer som kan stödja de som återvänder. Detta sker genom att ingå avtal främst gällande så kallat reintegreringsstöd, vars syfte är att få till stånd ett hållbart återvändande. Exempelvis erbjuds stöd i att starta eget företag, utbildning, jobbförmedling, rådgivning och juridisk assistans. Arbete pågår för att utveckla verksamheten i syfte att få till stånd fler och bredare perspektiv på reintegreringsavtal så att de på ett bättre sätt anpassas utifrån människors individuella behov.
Norge

Norge har hatt og vurderer ulike prosjekter for personer med endelig avslag som bor i asylmottak, der målet er å gjøre deltakerne motiverte for retur til hjemlandet. Aktuelle tiltak har vært arbeidsopplæring i Norge før

hjemreise relatert til den enkelte beboers kompetanse, som har hatt som mål å gi deltakerne økt kompetanse innen data og engelsk ved siden av arbeidsopplæringen.

Island

Samme svar gælder. Ifølge art. 12 g i udlændingeloven er det dog muligt for asylansøgere som har fået afslag på deres ansøgning, at søge om midlertidigt opholds- og arbejdstilladelse hvis bestemte betingelser er opfyldt og den endelig afslag ikke kan iværksættes.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet tackar för den grundliga återkopplingen från de nordiska länderna i förhållande till Nordiska rådets Rek. 21/2008/medborger. Det visar på att länderna tar ämnet seriöst och vittnar om att-satsernas relevans.

Medborgar- och konsumentutskottet har noggrant gått igenom svaren och konstaterar:

i förhållande till H) FNs barnkonvention:

att de nordiska länderna alla beaktar FN:s barnkonvention och att det i teorin inte kan uppstå någon motsättning mellan de internationella konventionerna och den nationella lagstiftningen. Utskottet noterar specifikt Finlands totalreform av integrationslagen till två separata lagar för respektive mottagande av asylsökande och för integration som trädde i kraft den 1 september 2011 och därmed bättre ska beakta barnets bästa genom precisering och kompletteringar i lagen för mottagande av personer som söker internationellt skydd. Även lagen för integration har integrerat beaktande av barnets bästa.

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår därmed att att-satsen kan avskrivas.

i förhållande till I) Asylbehandlingen skal adskilles fra omsorgen for børnene

Medan Medborgar- och konsumentutskottet betonar vikten av att skilja på dessa uppgifter kan det konstateras att alla nordiska länder skiljer omsorgen av barnen från asylbehandlingen, om än mellan olika avdelningar i samma organisation i Norge. Förslaget är därför att avskriva denna att-sats.

i förhållande till L) alle unge asylansøgere (18-25 år) tilbydes samme adgang til ungdoms- og erhvervsuddannelser som andre unge i opholdslandet

Medborgar- och konsumentutskottet konstaterar att utbudet av ungdoms- och yrkesutbildning till unga asylsökare varierar mellan länderna. Norge arbetar på att säkra asylsökandes rätt till utbildning medan de väntar på svar på asylansökan medan Island inte erbjuder annat än de som påbörjat en utbildning när de är yngre än 18 oftast får fortsätta även efter de har fyllt 18 år.

Medan utskottet inte är fullt tillfreds med det ovanstående i just denna att-sats kan konstateras att de nordiska länderna uppfyllt denna mycket omfattande rekommendation och dess många förslag/att-satser varför förslaget blir att avskriva även denna.

i förhållande till M) at afviste asylansøgere omfattes af et selvforsørgelseprogram. Målet med selvforsørgelseprogrammet er att forbedre de afviste

asylansøgeres situation, så de bedre er i stand at vende tilbage til eget land

Utskottet noterar med tillfredsställelse att fyra av fem av de nordiska länderna har anslagit specifika insatser för avvisade asylsökandes återvändande till hemlandet. Det finns olika erbjudanden och möjligheter både av ekonomisk karaktär och förslag kring samarbetsprojekt med frivilligorganisationer.

Island kvarstår som det enda nordiska land som inte erbjuder några specifika stödinsatser för att hjälpa avvisade asylsökandes återintegrering vid återvändande till hemlandet.

Medan Medborgar- och konsumentutskottet beklagar att Island ännu inte stödjer återvändande till hemlandet genom självförsörjningsprogram, kan den övergripande nordiska hållningen till att stödja re-integrering genom olika insatser anses vara betryggande.

4. Konklusion

Mot bakgrund av ovannämnda föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *21/2008/medborger till handlingarna och anser att Rek. *21/2008/medborger för rådets del är *slutbehandlad*

Köpenhamn, 1 november 2011

Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Kimmo Sasi (saml)
Marianne Berg (V)
Marie Krarup (DF)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Phia Andersson (S)
Satu Haapanen (gröna)
Suna Kymäläinen (sd)
Thomas Jensen (S)
Tor-Arne Strøm (A)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek.
***22/2008/medborgar**
D 2011

Tidigare nummer:
A 1445/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 08-00201-26

Människohandel för tvångsarbete

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

> *at* Nordisk ministerråd i sin pågående udarbejdelse af en nordisk handlingsplan mod *trafficking* indarbejder menneskehandel for arbejdskraftudnyttelse i henhold til Menneskerettighedskonventionens artikel 4 om forbud mod slaveri og tvangsarbejde

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd har gennem de senere år forstærket indsatsen mod menneskehandel. Menneskehandel kan forekomme på mange forskellige måder. Alle de nordiske lande arbejder med at bekæmpe menneskehandel, og flere av landene har specifikke handlingsplaner, og arbejder mod samme mål og værdier. Derfor anser Nordisk ministerråd det som mest effektivt og hensigtsmæssigt at koncentrere den fortløbende indsats om koordinering og om at styrke et fælles videns- og erfaringsgrundlag for udvikling af effektive indsatser. Ligesom de nordiske lande gennem samarbejdet vil bidrage med kompetence og erfaringer i samarbejdet med nabolandene. Der er tale om et tværsektorielt samarbejde, hvor de respektive ministerråd (MR-JÄM, MR-S og MR-LOV) koordinerer indsatsen i kampen mod menneskehandel. MR-JÄM har år 2009 godkendt ett NB-*8 Memorandum of Understanding (MoU) to Combat Trafficking in Human Beings for Sexual Exploitation* och MoU er de overordnede retningslinjer for MR-JÄM:s bekempelse av mennskehandel. Udover MoU er samarbejde med både de baltiske lande og NordVest Rusland indenfor MR-JÄM området beskrevet i det 4-årige samarbejdsprogram for 2011-2014 og den årlige handlingsplan. Nordisk Ministerråd ser derfor ikke et behov for at udvikle en særlig nordisk handlingsplan mod menneskehandel.

Nordisk ministerråd har den 17. februar 2011 vedtaget en fokuseret indsats mod menneskehandel gennem et samlet program til bekæmpelse af menneskehandel. Programmet vil have en samlet volumen på 3,9 mio. DKK og er et samlet initiativ med fem delprojekter, som skal fremme en helhedsorienteret indsats mod menneskehandel på tværs af ministerråd

med henblik på at fremme koordinering og videndeling på tværs af lande. Programmet har særligt fokus på sociale aspekter af menneskehandel og skal forstærke en regional platform for samarbejde i Norden og med vores nabolande inden for den nordlige dimensions region, herunder Den Nordlige Dimensions Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende (NDPHS) og med andre internationale partnere som CBSS.

Programmets fem delprojekter komplementerer hinanden. Et af disse delprojekter sætter fokus menneskehandel og tvangsarbejde i form af en "Kundkskabskonference om nye former for menneskehandel med fokus på tvangsarbejde". Budget 600.000 DKK. Formålet er at få mere viden om fænomenet tvangsarbejde baseret på erfaringer i de nordiske lande og nabolandene. Planlægning af kunskabskonferencen pågår.

Ministerrådet anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande angående människohandel för tvångsarbete. Utskottet kan konstatera att de nordiska ländernas regeringar var för sig och samlat inom Nordiska ministerrådet tar bekämpning av människohandel på allvar med olika handlingsplaner och program för att styra insatser mot människohandel i olika former inklusive tvångsarbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *Att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. * 22/2008/medborgar för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

norden
Nordisk Råd

Rek.
***34/2008/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1432/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00051-39

Norden som GMO-fri zone

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbejde for og støtte op om, at landbrug og branchens organisationer gennem frivillige overenskomster kan indføre GMO-frie zoner i de nordiske lande [1]

at arbejde for, at EU anerkender, at der kan indføres GMO-frie zoner

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Ministerrådet noterar att Nordiska rådet inväntar ett nytt meddelande angående den ursprungliga rekommendationens att-punkt 2 (Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att arbeta för att EU erkänner att det kan införas GMO-fria zoner).

Ministerrådet noterar med tillfredställelse Nordiska rådets intresse i utvecklingen av lagstiftningen gällande enskilda länders möjligheter till att inom hela eller delar av sitt område begränsa eller helt förbjuda odling av i EU godkända genmodifierade grödor. Utarbetandet av en gemensam lagstiftning för ändamålet är som bäst på gång och ministerrådet ser fram emot en fortsatt diskussion om detta intressanta ämne med rådet.

Den 13 juli 2010 kom kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets genteknikdirektiv 2001/18/EG som ger medlemsländerna möjligheter till att inom hela eller delar av sitt område begränsa eller helt förbjuda odling av i EU godkända genmodifierade grödor. Enligt förslaget kan begränsningen bygga på bl.a. odlingens socioekonomiska följder. Förslaget genom*går som bäst* första behandling, som sker i vanlig *lagstiftningsordning,* i såväl rådet som parlamentet. I juli 2010 reviderade kommissionen också anvisningen om samexistens mellan genetiskt modifierade grödor och konventionellt och ekologiskt jordbruk som på vissa

[1] Første at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2010.

villkor gör det möjligt att begränsa odling av genmodifierade grödor redan innan förslaget till förordning har antagits.

Den 15 april 2011 lämnade kommissionen en rapport till Europaparlamentet och rådet om de socioekonomiska aspekterna av odling av genmodifierade organismer. Rapporten, som var en del av svaret på rådets (miljö)konklusioner 2008, byggde på medlemsländernas erfarenheter eller förhandsprognoser om de eventuella socioekonomiska följderna av framtida genmodifierade grödor. Kommissionen kunde inte arbeta fram en objektiv bedömning av följderna utifrån den tillgängliga informationen. För att kunna gå vidare rekommenderar kommissionen i rapporten att man utformar indikatorer som hjälper att komma till slutsatser om följderna. Kommissionen föreslår också att man studerar olika sätt för att förstå och bedöma de flerdimensionella socioekonomiska aspekterna.

Medlemsländerna ska fortsätta diskussionerna. År 2008 inledde kommissionen också arbetet med utredningar i syfte att utvärdera hur lagstiftningen om genteknik fungerar. Kommissionens rapporter om medlemsländernas erfarenheter förväntas bli färdiga i år. Utgående från utredningen inleds diskussioner med medlemsländerna om en eventuell revidering av lagstiftningen.

De flesta av de nordiska länderna hör till Europeiska unionen. Man håller på att utfärda en ny bestämmelse om odling av genmodifierade grödor som ger medlemsländerna rätt att besluta på vilket sätt länderna ska kunna dra fördel av eller begränsa odling av GMO-grödor. De nordiska ländernas regeringar anser att det är ändamålsenligt att vänta att lagstiftningen utvecklas vidare i EU och först därefter tänka igenom vad länderna har för gemensamma mål inom gentekniken och diskutera åtgärder som hjälper att uppnå de gemensamma målen.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Nordiska ministerrådet och beklagar att de nordiska länderna ej är villiga att driva frågan och arbeta för GMO-fria zoner inom EU.
Emellertid har rekommendationen behandlats vid ett flertal tillfällen, och det kan konstateras att den politiska viljan fortfarande saknas, varför rekommendationen föreslås avskrivas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser Rek. *34/2008/medborger för rådets del är *slutbehandlad*.

Köpenhamn 1 november 2011

Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Kimmo Sasi (saml)
Marianne Berg (V)
Marie Krarup (DF)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Per Arne Olsen (FrP)
Phia Andersson (S)
Satu Haapanen (gröna)
Suna Kymäläinen (sd)
Thomas Jensen (S)
Tor-Arne Strøm (A)

Nordisk Råd

Rek.
***34/2008/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1432/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 08-00051-39

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *38/2008/kk
D 2011

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-43

Projekthandtering i Nordiska ministerrådet

1. Rekommandasjon

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att fokusera på ett mindre antal projekt, som kan kallas profilfrågor och som fokuserar på Nordisk nytta

att konkret ändamål, transparens och uppföljning bör ledsaga projektinitieringen och hanteringen på Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet företar en mer kritisk genomgång av projekten, och evaluerar huruvida man har nått de politiska eller andra mål som satts upp och att kunskapen från projekten delas med relevanta parter

att se över definitionen för projekt, som bör tydliggöras [1]

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk Råd har valgt at opretholde pkt. 1 og pkt. 3 i rekommandationen i 2011, hvor rådet blandt andet finder, at det er magtpåliggende, at man hele tiden kritisk gennemgår projektporteføljen med henblik på at vurdere resultater overfor ønskede politiske eller andre målsætninger. Ministerrådet vil nedenfor søge at give et samlet svar på de initiativer, der i ministerrådsregi er gennemført eller igangsat siden 2008 med henblik på at styrke ministerrådets projektaktiviteter.

A) at:

Sekretariatet udarbejdede i sommeren 2008 en opgørelse over alle igangværende nordiske projektaktiviteter, herunder projektaktiviteter, der gennemføres af nordiske institutioner, samarbejdsorganer samt udvalg/komitéer nedsat under Nordisk Ministerråd.

---

[1] Anden og fjerde at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2010.

Ud over egentlige projekter besluttet af MR/EK'ere og administreret af NMRS omfattede opgørelsen bl.a.:

- programaktiviteter administreret af institutioner, samarbejdsorganer eller andre forvaltningsorganer,
- udgifter til drift af bl.a. samarbejdsorganer,
- tilskud til diverse aktiviteter, f.eks. konferencer, udgivelser m.v.,
- kontrakter med forvaltningsorganer f.eks. vedrørende udvalgssekretærer inden for sektorområderne.
- bidrag til f.eks. kulturhusenes vedligeholdelse og Nordisk Råds priser

Opgørelsen viste herved en meget bredspektret og uensartet projektportefølje, og omfattede i alt 1.793 "projekter", hvor opgørelsen dog ikke omfattede bidrag i form af stipendier til enkeltpersoner (Nordplus og kultur-stipendier). Opgørelsen bidrog formentlig til at skabe usikkerhed om omfanget og styringen af de politisk initierede projekter under NMR.

En senere opgørelse i efteråret 2008 viste, at der reelt var 243 igangværende projekter, der var besluttet/initieret direkte af MR eller EK under de 11 ministerråd. En tilsvarende aktuel opgørelse fra januar 2011 viste 201 igangværende projekter.

Ud over denne afklaring af det faktiske projektomfang er der siden 2008 sket en betydelig fokusering af ministerrådets projekt- og programvirksomhed. Globaliseringsinitiativerne er udvalgt og igangsat efter tværgående drøftelser og prioriteringer blandt andet i forbindelse med globaliseringsforum. Samtidig har prioriteringen af globaliseringsinitiativerne reduceret de frie projekt midler, der tidligere har været til rådighed på de fleste sektorområder. Samlet har dette medført en betydelig fokusering af projektvirksomheden, der også forventes at fortsætte i årene frem over.

B) at

Sekretariatet har i 2009 udviklet en samlet projektmodel og -metode for projektvirksomhed. Metoden er primært tænkt anvendt inden for sekretariatet i forbindelse med projekter som sekretariatet har ansvar for:

- i form af projekter, der gennemføres internt i sekretatriatet eller
- projekter, der gennemføres af et eksternt forvaltningsorgan, og hvor sekretariatet har ansvar for at påse, at projektet gennemføres i overensstemmelse med de beslutninger, der er truffet af MR eller EK.

Der er i denne forbindelse:

- Udarbejdet en projekthåndbog
- Udviklet skabeloner / mallar til anvendelse i forbindelse med udvikling, gennemførelse og opfølgning på projektaktiviteter
- Gennemført uddannelse af medarbejdere i model og metode
  - Pt. er der afholdt 7 kurser á 3 dage med uddannelse af foreløbig 75 medarbejdere, samt 1 kursus for medarbejdere ved kontorene i Baltikum og Nordvestrusland.

Modellen og instrumenterne til kompetenceudvikling efterspørges i øvrigt af de nordiske institutioner, og der er påbegyndt uddannelse af medarbejdere fra de nordiske institutioner efter dette koncept.

Der er endvidere i sekretariatet etableret en kontraktenhed, hvor en række administrative funktioner er samlet med henblik på at øge effektiviteten og forbedre kvaliteten af sekretariatets projektadministration. Herunder er der gennemført eller igangsat følgende initiativer:

- Rekonstruktion af arbejdsgange
- Revision af projektstyringssystemer og værktøjer
- Revision af standardbetingelser
- Forbedring af rapporteringsværktøjerne til MR og EK.

Nordiska rådet

Rek. *38/2008/kk
D 2011

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-43

C) at

Der blev på foranledning af Stellan Ottossons rapport om 2005-reformen i sommeren 2009 iværksat en udredning af ministerrådets projektvirksomhed.

Konkret blev der gennemført en udredning af den finske konsulentvirksomhed Net-Effekt Oy, der afsluttede deres udredning i januar 2010. Hovedanbefalingerne i Net Effects rapport er forslag om klarere målfastsættelse i forbindelse med beslutning om projektbevillinger i MR og EK, samt mere fokus på rapporteringen og anvendelsen af projektresultaterne.

Endvidere blev fagministerrådene anmodet om at give en vurdering af deres projektvirksomhed. Det var i denne forbindelse den generelle opfattelse, at der i fagministerrådene var en tilfredsstillende sammenhæng mellem de politiske mål og den iværksatte projektvirksomhed og resultaterne heraf.

På grundlag af 2005 reformen gennemføres der i dag på de enkelte sektorområder årligt en vurdering af projektvirksomheden, hvor der på MR/EK niveau skabes grundlag for drøftelser af resultaterne af projektvirksomheden, herunder eventuelt behov for justeringer af den fremtidige projektvirksomhed. Der er endvidere i sekretariatet udviklet redskaber til evaluering og opfølgning på projektresultater.

Der er endvidere sket en videreudvikling af den tidligere udviklede projektportal. Den reviderede projektportal omfatter nu oplysninger om igangværende og afsluttede projekter, der ikke tidligere systematisk er registreret, herunder formål/syfte, mål og forventet Nordisk Nytte, tidspunkt for start og slut, samt budgetramme og udbetalte midler. For afsluttede projekter vil der tillige oplyses om de opnåede resultater/opfyldelse af mål. Der er i forhold til tidligere nu knyttet en udvidet søgefunktionalitet til databasen, der i øvrigt er frit tilgængelig for offentligheden. Data i projektdatabasen vil løbende blive opdateret.

D) at

Der er i forbindelse med sekretariatets udvikling af projektmodel indarbejdet en klar definition på projekter, og derved hvordan projekter adskiller sig fra f.eks. tilskud, priser, stipendier og programaktiviteter.

Der blev i øvrigt i det nordiske budget for 2011 foretaget en revision af kategoriopdelingen af budgetmidlerne med henblik på at skabe større transparens om de egentlige projektaktiviteter.

Fremover bliver der således skelnet mellem:

- Projektmidler
- Programlignende aktiviteter
- Institutioner,
- Organisationsbidrag

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

3. Kontrollkomiteens betenkning

Kontrollkomiteen noterer med tilfredshet i svaret fra Nordisk ministerråd at det er innført en rekke tiltak for å forbedre prosjektstyringen. Statistikken viser et fall fra 2008 til 2011 i antallet av prosjekter som er igangsatt direkte av ministerrådet, og det indikerer at prosjektvirksomheten er mer fokusert. Reduksjonen av frie prosjektmidler til fordel for finansieringen av det politisk prioriterte globaliseringsinitiativet, har bl.a. bidratt til dette. Utviklingen av nye prosjekter, nye arbeidsganger og utdannelse av medarbeidere i prosjektbehandling anser Komiteen som en meget positiv utvikling. Samme gjelder også opprettelse av en database som gjør resultatene lettere tilgjengelige.

Kontrollkomiteen noterer også at det fremgår i revisjonsberetningen om Nordisk ministerråd i 2010 at det har vært en god oppfølgning på Nordisk råds og Kontrollkomiteens anbefalinger om prosjektvirksomheten.

Komiteen presiserer at det er viktig å håndheve regelen om at prosjekter skal avsluttes innen tre år og ikke forlenges uten en fornyet behandling i det budsjettansvarlige ministerråd.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kontrollkomiteen

> *at* Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *38/2008 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

København, 31. oktober 2011

Anders Andersson (KD)
Billy Gustafsson (S)
Eero Suutari (saml)
Sonja Mandt (A)

Nordiska rådet

Rek. *38/2008/kk
D 2011

Tidigare nummer:
A 1451/kk

Behandlas i:
Kontrollkommittén

J.nr. 08-00202-43

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk råd

Fremst. *1/2009/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-28

Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fortsætte og fordybe det nordiske samarbejde om de forskningsmæssige og forvaltningsmæssige aspekter af naturovervågning, blandt andet med henblik på at sætte alle lande i stand til at udarbejde, og jævnligt opdatere, nationale rødlister

at samarbejde om og udvikle økonomiske og juridiske værktøjer og virkemidler til sikring af landenes biologiske mangfoldighed

at samarbejde om nøje at overvåge udviklingen i forekomsten af fremmede, invasive arter i Norden

at samarbejde i de internationale fora, herunder Biodiversitetskonventionen, IUCN og EU, om at fremme ambitiøse, globale målsætninger og at fremme dertilhørende virkemidler for at bevare den biologiske mangfoldighed efter 2010

2. Meddelse fra Nordisk ministerråd

Nordiska ministerrådet meddelade förra året att man som parter i FN-konventionen har arbetat för att stoppa förlusten av biologisk mångfald innan 2010. Nordiska ministerrådet ser gärna att det utvecklas indikatorer för att mäta utvecklingen gärna i samarbete med Europeiska miljöagenturen (EEA).

Enligt det nordiska samarbetsprojektet och rapporten *An assessment of progress towards achieving the target of halting biodiversity* loss by 2010 konstateras att de nordiska länderna inte har uppfyllt målet. Rapporten visar att utvecklingstrenderna i de flesta naturtyper är negativ.

Det viktigt att klargöra vad som bäst lämpar sig för uppföljning nationellt och vad som ägnar sig bäst för regionalt eller globalt samarbete. Artdatabanker är ett exempel som i startfasen lämpar sig bäst i nationell utformning men inte i förlängningen utesluter nordiskt samarbete, som också förekommer mellan framförallt Sverige och Norge.

Också rödlistning och övervakning är en naturlig del av det nationella ansvaret men är samtidigt ett viktigt internationellt samarbetsområde. Det behöver dock kompletteras med indikatorsamarbete för att kunna mäta utvecklingen över tid. Nordiskt samarbete om Artdataprojektet planeras att diskuteras på ÄK-M möte 31 augusti 2011 och kan komma att omfatta ett projekt om harmonisering i förhållande till IUCN:s internationella standarder.

Vad gäller samarbete om ekonomiska och juridiska verktyg för den biologiska mångfalden kan PES-projektet nämnas. Ett centralt område inte minst för de kommande åren är värdering av ekosystemtjänster och tillämpning av ett ekosystemperspektiv i samhällsplaneringen. Flera nordiska projekt pågår om TEEB och ekosystemtjänster ingår som en central del i de nordiska miljöministrarnas inspel om grön ekonomi till de nordiska statsministrarnas arbete om grön växt. Miljöministrarna är engagerade i problemställningen till indikatorer om hållbar utveckling och hur man kan komplettera BNP genom utveckling av välfärdsmätare. Nordiskt samarbete om detta och om värdering av ekosystemtjänster ska synliggöras på Rio + 20.

År 2010 var FN:s biodiversitetsår och flera nordiska samarbetsprojekt genomfördes och uppmärksammades internationellt särskilt under COP 10 CBD. Lokal medverkan i 14 nordiska kommuner i bevarande och skyddsarbetet för biologisk mångfald presenterades under en workshop tillsammans med IUCN.

Projektet Nordens natur – trender mot 2010 har visat att utvecklingen av den biologiska mångfalden inte bara är negativ. Havsörn och sill i Nordostatlanten visar t.ex. en positiv utveckling. Sjöfåglar i Västnorden har uppvisat en negativ trend och de nordiska miljöministrarna har initierat nordiskt samarbete i syfte att ta fram handlingsplaner för att vända utvecklingen. Denna fråga planeras att åter diskuteras av miljöministrarna under år 2011.

Nordiska ministerrådet vill också nämna att det nordiskt – baltiska utvecklingsprojektet NOBANIS (*Nordic Baltic Network of invasive species*) föreslås ingå som ett gott exempel på internationellt samarbete i revideringen under år 2011 av EU:s Östersjöstrategi. Resultaten från en workshop tillsammans med EEA år 2010 om *early warning* finns publicerade och har delgivits EU-kommissionen som arbetar med en strategi för invasiva arter som ska vara klar år 2012.

Den biologiska mångfalden är utsatt för en mycket stark press genom föroreningar, markförändringar, klimatförändringar och främmande arter. Alla dessa problemställningar har fått stor internationell uppmärksamhet men har också uppmärksammats i de nordiska länderna. Och vissa frågor lämpar sig särskilt för regionalt samarbete. Ett nordiskt samarbete om synergier mellan de biodiversitetsrelaterade multilaterala miljökonventionerna har uppmärksammats internationellt. Nordiska initiativ om den nu beslutade etableringen av en vetanskaplig naturpanel i CBD, den s.k. IPBES, kan också nämnas.

Biodiversitetssymposiet i Trondheim år 2009 har följts upp genom en diskussion i ÄK-M.

Nordiska ministerrådet anser att med svaren ovan, framställning 1/2009/miljö D 2010 om Gemensam nordisk artdatabank i kampen mot att stoppa förlusten av växter och djur kan avskrivas.

Nordisk råd

Fremst. *1/2009/miljø D 2011

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-28

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet det omfattende nordiske samarbeid om bevarelsen av biologisk mangfold, som beskrevet i ministerrådets meddelelse.

Utvalget finner meddelelsen mangelfull med hensyn til å adressere alle de konkrete tiltak som Nordisk råd rekommanderer.

I den første at-stats etterlyser Nordisk råd fordypet samarbeid om naturovervåkning. I 2010 meddelte ministerrådet om et arbeid som begynte i 2008 om harmonisering i forhold til IUCNs internasjonale standarder. Nå meddeler ministerrådet at spørsmålet om felles artsdatabank vil bli adressert i 2011, og at det vil kunne omfatte harmonisering i forhold til IUCN. Dette gir et inntrykk av at ministerrådet har meget vanskelig med å komme videre i sitt arbeid. Nordisk råd ser fram til at ministerrådet skaper klarhet om saken i neste års meddelelse.

I den annen at-sats etterlyser utvalget økt samarbeid om utviklingen av økonomiske og juridiske verktøyer og virkemidler for sikringen av biologisk mangfold. I meddelelsen bekreftes, selv om utvikling ikke kun er negativ, at de nordiske land ikke har oppnådd den målsetting om å stoppe tap av biologisk mangfold i 2010 som var målet, og at trenden for de fleste naturtyper fortsatt er negativ. Utvalget noterer med tilfredshet den handlingsplan som Nordisk ministerråd har utviklet for å adressere den urovekkende utvikling i sjøfuglebestandene. Utvalget ser også positivt på at ministerrådet har gjennomført arbeid for å synliggjøre den samfunnsøkonomiske nytte av biodiversitet.

Utvalget mener at den generelle negative utviklingen når det gjelder biologisk mangfold, aktualiserer en revurdering av de virkemidler de nordiske land i dag anvender for å beskytte biologisk mangfold. Utvalget savner derfor opplysninger om flere konkrete tiltak, juridiske eller økonomiske, som ministerrådets arbeidet har medvirket til, og ønsker informasjon om dette i neste års meddelelse om rekommandasjonens annen at-sats.

I den tredje at-sats ønsker Nordisk råd å styrke samarbeidet om overvåkningen av forekomsten av fremmede, invasive arter i Norden. I meddelelsen fremgår at samarbeidet på dette området utvikler seg positiv og det er utviklet effektive virkemidler. Utvalget forventer at forsalget om *"early warning"* system, som er utviklet innenfor det nordiske samarbeidet, vil som beskrevet i meddelelsen, bli gjennomført som et europeisk tiltak. Utvalget mener derfor at tredje at-sats kan avskrives.

I den fjerde at-sats rekommanderer Nordisk råd at samarbeidet i internasjonal fora styrkes. Her meddeler ministerrådet om en positiv utvikling og resultater og utvalget er derfor av den oppfatning at fjerde at-sats kan avskrives.

I meddelelsen henvises det til rekommandasjonene fra det nordiske symposium i Trondheim i 2009. Utvalget finner at rekommandasjonen inneholder flere tiltak som kunne være aktuelt å implementere, og ser derfor fram til resultatet av den endelige behandling av forslagene i Nordisk ministerråd.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første og annen at-satser

at Nordisk Råd tar meddelelse om Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter hva angår tredje og fjerde at-satser til etterretning og anser disse som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Nordisk råd

Fremst. *1/2009/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1443/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 08-00185-28

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljø
D 2011

Tidigare nummer:
A 1442/miljø

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 08-00216-1165

Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* senest den 31. december 2009 færdiggøre en ambitiøs miljø- og klimapolitik for Nordisk Ministerråds egen virksomhed, hvad angår resurseforbrug, energiforbrug, affaldshåndtering, principper for anskaffelser og indkøb, rejseaktivitet, drift af sekretariater og institutioner mm. Miljø- og klimaarbejdet skal afpasses efter de specifikke forhold for organisationen, og det skal tilrettelægges således, at udgangspunkterne og målsætningerne for de forskellige delområder defineres, ligesom der beskrives en metode til opfølgning og overvågning af målopfyldelsen

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråds sekretariat færdiggjorde i begyndelsen af 2010 en miljøhandlingsplan i overensstemmelse med Nordisk Råds rekommandation. I planen er det fastlagt, at ministerrådet skal udarbejde en årsrapport om udviklingen første gang i august 2011.

De kommende opgørelser må vise, hvilke resultater der er opnået, men det er ministerrådets forventning at sekretariaternes flytning til nye lokaler, som både omfatter færre kvadratmeter og er i bedre bygningsmæssig stand, vil medføre et reduceret energiforbrug til både opvarmning og elektricitet.

Som led i flytningen blev der lagt meget vægt på miljøvenlighed i alle de områder, hvor det var muligt. Her kan bl.a. nævnes at der blev indkøbt svanemærkede møbler, ligesom der er blevet lagt afgørende vægt på miljøhensyn i forbindelse med den netop gennemførte udskiftning af sekretariaternes computere.

Det kan endvidere oplyses, at Nordisk Ministerråd for 2010 i overensstemmelse med miljøhandlingsplanen har købt CO2-kvoter svarende til 10% af belastningen ved sekretariatets flyrejser.

Miljø- og Naturressourceudvalget i Nordisk Råd har i sin seneste betænkning om sagen peget på, at det anses for en naturlig foranstaltning, at man jævnligt overvejer og afprøver, hvilken politik og adfærd på miljø og social ansvarlighed, som de/det pengeinstitut(ter), der forvalter Ministerrådets midler, udøver.

Ministerrådet har ikke foreløbig vurderet at have hverken viden eller ressourcer til at foretage nogen egen undersøgelse af det anvendte pengeinstituts konkrete politik vedrørende miljø og social ansvarlighed, men det er klart, at spørgsmålet om samarbejdet vil blive taget op såfremt der skulle fremkomme oplysninger i pressen/offentligheden, der peger på problemer i den retning.

Hermed anser Nordisk ministerråd at fremstillingen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet den positive fremdriften i Nordisk ministerråds interne miljøarbeid. Videre er det meget positivt at de nye lokaler vil bidra til økt energieffektivitet, og et det ved valg av inventar til de nye lokaler er tatt hensyn til miljøpåvirkning. Likeledes finner utvalget det positivt at man kompenserer for belastning fra sekretariatets flyreiser ved kjøp av CO_2 kvoter.

Med hensyn til spørsmålet om valg av pengeinstitutter, og valg av tjenesteleverandører mer generelt, oppfordrer utvalget til at det innarbeides rutiner for en proaktiv innkjøpspolitikk, hvor det stilles krav til at de større leverandører av tjenester, inklusive pengeinstitutter, har og følger retningslinjer om miljø- og sosial ansvarlighet.

Miljøarbeidet er en kontinuerlig og langsiktig prosess hvor måling og registrering av resultat er viktig for å bevise at arbeidet gir det forventede resultat. Utvalget vil derfor fastholde rekommandasjonen inntil Nordisk ministerråd har levert statistikk som bekrefter den vurdering at arbeidet gir resultat.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljö- och naturresursutskottet

at Nordisk råd tar meddelelsen om Fremst. *2/2009/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordiska rådet

Fremst. *2/2009/miljø D 2011

Tidigare nummer:
A 1442/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 08-00216-1165

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

norden

Nordiska rådet

Fremst. *6/2009/presidiet
D 2011

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-39

Nordiskt ambassadsamarbete

1. Rekommandation

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

> *att* öka samarbetet de nordiska länderna emellan, både i form av lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på andra kontinenter

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Inom de nordiska utrikesförvaltningarna har man fäst speciell uppmärksamhet vid utökandet av det nordiska ambassadsamarbetet och utvidgandet av detta samarbete till nya områden. Ne nordiska utrikestjänsternas administrativa chefer utarbetade november 2010 en rapport till utrikesministrarna, som analyserade ambassadsamarbetets nuläge samt presenterade konreta områden inom vilka samarbetet kunde utökas. Denna rapport ligger som grund för utvecklandet av ambassadsamarbetet de närmaste åren.

Utrikesministrarna konstaterade på sitt möte i Reykjavik i november 2010 att ambassadsamarbetet ytterligare bör intensifieras och konkretiseras. Utrikesministrarna konstaterade bl.a. att samlokaliseringsprojektens beredningsmekanismer bör utvecklas och att det skall skapas ny praxis och verksamhetsmodeller, som kan underlätta placeringen av en diplomat från ett nordiskt land i ett annat lands ambassad. Det nordiska samarbetet i krissituationer och konsulära frågor utökas. Inom frågor i anslutning till utrikes- och säkerhetspolitiken intensifieras samarbetet mellan ambassaderna och huvudstäderna.

Det pågår således ett målmedvetet utvecklande av samarbetet. Under år 2011 färdigställs ett ramavtal, som definierar principerna och verksamhetsmodellen gällande placeringen av en diplomat i ett annat lands representation. Ambassaderna har uppmanats till samrapportering och har också producerat gemensamma rapporter gällande vissa ämnesområden.

Nordiska rådet

Fremst. *6/2009/presidiet
D 2011

Tidigare nummer:
A 1448/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 08-00265-39

I tillägg till samrapporteringen utnyttjar de nordiska ambassaderna varandras rapporter och analyser.

År 2009 kartlades ambassadernas erfarenheter när det gäller formerna för ett fungerande nordiskt samarbete. Samtidigt begärdes förslag till en vidareutveckling av samarbetet. På basen av ambassadernas svar utarbetades en rapport, som innefattade en beskrivning av de nuvarande samarbetsformerna och förslag till sådana arrangemang som kunde bidra till att ytterligare intensifiera samarbetet på stationeringsorterna. Denna rapport delades ut till ambassaderna som ett *best practises*-papper.

Ambassadsamarbetets former och intensitet varierar från land till land. Detta beror bland annat på att alla nordiska länder inte är representerade på varje stationeringsort. Beroende på stationeringsort varierar också tyngdpunkten för de olika nordiska ländernas verksamhet. Eftersom de bästa och mest välfungerande kutymerna för nordiskt samarbete varierar från ställe till ställe har de nordiska utrikesförvaltningarna valt att inte skapa detaljerade och alla ambassader förpliktande direktiv gällande ett intensifierat samarbete och arbetsfördelning, utan man har velat ge ambassaderna möjlighet skapa sådana former för samarbetet som bäst lämpar sig på stationeringsorten.

3. Præsidiets betænkning

Nordisk Råd noterer med tilfredshed at *"Utrikesministrarna konstaterade på sitt möte i Reykjavik i november 2010 att ambassadsamarbetet ytterligare bör intensifieras och konkretiseras".*

Det samme var et centralt budskab både på det uformelle lunchmøde mellem Nordisk Råds Præsidium og de nordiske udenrigsministre også i Reykjavik i november 2010 i forbindelse med Nordisk Råds session og i den efterfølgende udenrigspolitiske debat på sessionen.

Selvom det i svaret fra regeringerne fremgår, at der sker en indsats for at fremme udenrigsministrenes ønske, så virker det som om det går langsomt med at implementere dette ønske. I tider med nedskæringer af de offentlige budgetter er det ellers oplagt også af økonomiske grunde at forstærke ambassade-samarbejdet og samarbejdet om konsulær indsats. Nordisk Råd vil understrege dette ved at opretholde rekommandationen.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

att Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *6/2009/præsidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *9/2009/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00144-21

Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

> *at* arbejde for fælles nordiske indspil til den pågående revision af EU's fælles fiskeripolitik; indspil, der bygger på reguleringer, der styrker et lønsomt og lovligt fiskeri på grundlag af de enkelte fiskebestandes bæreevne – eksempelvis minimering af udsmid, større kontrol med ulovligt fiskeri, etablering af lukkede områder for fiskeyngel, sikring af lønsomhed i erhvervet (næringen) og forbedrede rammebetingelser for kystfiskeriet samt spørgsmålet om regionalisering af fiskeriforvaltningen
>
> *at* arbejde for, inden for rammerne af den eksisterende fælles fiskeripolitik, at minimere graden af udsmid til et absolut minimum gennem straks at afvikle eller omforme EU's uhensigtsmæssige kvoteordninger, der indebærer et uacceptabelt spild af resurser og potentielle fødevarer[1]

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Ministerrådet noterar att Nordiska rådet inväntar ett nytt meddelande angående rekommandationens att-punkter 1 (förslag till revisionen av EU:s fiskeripolitik) och 2 (utkast av fisk) och Ministerrådet avskriver att punkten 3.

Ministerrådet noterar med tillfredställelse Nordiska rådets interesse i utveklingen av EU:s gemensamma fiskeripolitik och ser fram emot en fortsatt diskussion med rådet om den gemensamma fiskeripolitiken. De nordiska länderna och det nordiska samarbetet har betydande och erkänd erfarenhet i förvaltningen och utvecklandet av hållbart fiske.

---

[1] Tredje at-sats ble ferdigbehandlet på sesjonen i 2010.

Nordisk Råd

Rek. *9/2009/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1471/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 09-00144-21

Meddelandet från Ministerrådet till Sessionen i 2010 redogjorde för det intensiva arbete som gjorts i ministerrådets regi under konsultationsprocessen om EU-kommissionens Grönbok. Dessutom redogjorde de nordiska EU-medlemsstaterna för sin hållning till initiativet om utkast av fisk och särskilt om de projekt som är i gång för att eliminera utkast i Östersjön. Desse projekt fortgår och leverar resultat under de kommande åren och som en del av den nya gemensamma fiskeripolitiken.

EU-kommissionen arbetar fortfarande med sitt förslag till ny fiskeripolitik. Enligt planerna skulle förslaget ha givits under våren 2011, men den senaste informationen tyder på att förslaget ges först i juli 2011. I beredningen av den nya fiskeripolitiken inom EU:s ministerråd har de nordiska EU medlemsstaterna en aktiv och viktig roll.

Ministerrådet arrangerade ett seminarium om EU:s fiskeripolitik den 11 maj på Åland, var också Nordiska rådets miljö- och resursutskott är inbjuden och utskottets representant kommer att ha ett inlägg. Även den Europeiska kommissionen deltar på seminariet, som kommer att dryfta frågorna om regionaliseringen av fiskeripolitiken och positioneringen av småskaligt kustfiskeri.

De nordiska ländernas regeringar anser att det mest ändamålsenliga är att vänta med nya nordiska initiativ tills förslaget till ny fiskeripolitik föreligger. Under hösten 2011 kommer Nordiska rådet och Ministerrådet mot bakgrunden av förslaget till ny fiskeripolitik att kunna dryfta vilka initiativ organisationerna ser som politiskt mest relevanta för utvecklandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at det har vært en positiv utvikling i arbeidet med EUs fiskeripolitikk og arbeidet med å stoppe bortkast (*discart*). Videre noterer utvalget at EU-Kommisjonens forslag til ny felles fiskeripolitikk i EU imøtekommer de prinsipielle synspunkter som Nordisk råd har gitt uttrykk for under høringsprosessen. Ifølge EU-Kommisjonens forslag vil muligheten for borkast bli avviklet.

Utvalget noterer med tilfredshet ministerrådets intensjoner om å drøfte med Nordisk råd, på bakgrunn av forslaget om ny fiskeripolitikk, hvilke initiativ Norden kan ta i det videre arbeidet med forsalget om ny felles fiskeripolitikk i EU.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *9/2009/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Oslo, 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *15/2009/presidiet
D 2011

Tidligere nummer:
A 1435/presidiet

Behandles i:
Presidiet

J.nr. 08-00165-35

Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hvite-russland

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, Hviderusland

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet har i sitt tidigare svar på rekommendationen meddelat att det inte är politiskt hänsynsmässigt att etablera ett nordiskt informationskontor i Minsk.

Anledningarna som presenterades i det tidigare svaret är fortfarande gällande, och möjligheter för att utveckla demokrati och det civila samhället i Vitryssland samt att försvara mänskliga rättigheter i landet har blivit ännu svårare.

Före presidentvalet i Vitryssland i december 2010 inledde Nordiska ministerrådet diskussioner med Sveriges ambassad och Finlands representant i Minsk om ett ökat samarbete, samt om ett arrangemang där kontorschefen i Vilnius skulle närvara regelbundet i Minsk på Sveriges ambassad. En förståelse om arrangemanget uppnåddes med Sveriges ambassad och Nordiska ministerrådet hade en närvaro i Minsk fram till 19 december 2010.
Efter valet i Vitryssland har generalsekreteraren bedömt att säkerhetsrisken i samband med närvaron i Minsk är för stor. Ministerrådets representant åtnjuter inte diplomatisk immunitet i Vitryssland. Risken för att ministerrådets representant skulle arresteras i samband med den regelbundna närvaron är för hög. Generalsekreteraren har som följd temporärt stoppat ministerrådets närvaro i Minsk.

Den vitryska regeringens våldsamma agerande mot den vitryska befolkningen efter presidentvalet, har gjort myndighetssamarbete med

Vitryssland svårt eller omöjligt i frågor gällande demokrati, mänskliga rättigheter och det civila samhället.

För en mer detaljerad beskrivning av de ändrade politiska omständigheterna efter presidentvalet i Vitryssland, hänvisas till svaret på rekommendation 11/2010.

I denna allmänna politiska situation skulle initiativet om ett nordiskt informationskontor i Minsk bli problematiskt och uppfattas som ett fördjupat myndighetssamarbete, medan EU och andra regeringar allmänt fokuserar verksamheten direkt till demokratiorganisationer. Som det påpekats i det tidigare rekommendationssvaret, skulle öppningen av ett informations-kontor påkräva ett avtal med vitryska myndigheter.

Med denna bakgrund hänvisar Nordiska ministerrådet till sitt tidigare rekommendationssvar:

> Nordisk Ministerråd vurderer, at det ikke for indeværende vil være politisk hensigtsmæssigt at etablere et nordiskt informationskontor i Minsk. Nordisk Ministerråd vurderer, at konkrete opgaver i forhold til Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter kan løses fra Ministerrådets kontor i Vilnius i samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Minsk. Nordisk Ministerråd vil i de kommende år følge situationen i Hviderusland tæt, og ønsker at have en fortsat dialog med Nordisk Råd om Hvideruslandsaktiviteter.

3. Udvalgets betænkning

Nordisk Råd noterer med tilfredshed, at Nordisk Ministerråd i de kommende år vil følge situationen i Hviderusland tæt, og ønsker at have en fortsat dialog med Nordisk Råd om Hvideruslandsaktiviteter. Det er også positivt, at konkrete opgaver i forhold til Ministerrådets Hvideruslandsaktiviteter løses fra Nordisk Ministerråds kontor i Vilnius i samarbejde med de nordiske landes repræsentationer i Minsk.

Nordisk Råd er også enigt i, at det pt. ikke er muligt at etablere et nordisk informationskontor i Minsk, da situationen er blevet tilspidset med bl.a. fængsling af kandidater efter præsidentvalget i december 2010. Indtil da havde Nordisk Råd haft tæt kontakt med både oppositionspolitikere og parlamentarikere fra Hviderusland, men begivenhederne i forbindelse med præsidentvalget fik Nordisk Råd til at indefryse planerne for samarbejde i 2011. Uden at der endnu er basis for stor optimisme, så er der dog en udvikling i gang i Hviderusland med mulig løsladelse af politiske fanger. Situationen kan altså ændre sig, så Nordisk Råd finder ikke at det er nødvendigt at udelukke muligheden for at åbne et nordisk informationskontor i Minsk.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *15/2009/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *17/2009/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1464/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00110-21

Romfartspolitisk samarbeide

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

> *at* ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes
>
> *at* vurdere om data fra overvåking kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Förslaget
Inom ramen för nordiska rådet har ett förslag lämnats om utökat nordiskt samarbete inom rymdverksamheten.

Förslaget tar upp ett antal frågor som kan vara värdefullt att titta närmare på och som bör lämpa sig för ett utvecklat nordiskt samarbete, främst vad gäller miljö- och naturresursövervakning samt eventuellt säkerhet. På detta område skulle de nordiska länderna kunna öka samarbetet inom forsknings- och utvecklingsverksamhet samt koordinera pågående aktiviteter bättre. Dessutom menar förslaget att det bör utvärderas om data från jordobservation ska göras tillgänglig i samliga nordiska länder i ökad utsträckning.

Möjligheter till utökat nordiskt samarbete inom rymdområdet

Miljöövervakningen ger oss kunskap om hur miljötillståndet förändras och varnar oss för störningar i miljön och negativ utveckling. Inte minst i de arktiska områdena behövs god uppföljning med hjälp av t.ex satellitdata, för att följa effekterna av klimatförändringar. Detta var en av slutsatserna från konferensen "Space and the Arctic" som hölls under det svenska EU-ordförandeskapet förra året. En god samordning av miljöövervakningen

och informationsutbyte länderna emellan är nödvändig för att få en heltäckande bild av miljösituationen. Detta arbete kan behöva utvecklas och samordnas i nordisk regi.

Genom det s.k. *Inspire*-direktivet införs nu en europagemensam infrastruktur och gemensamma bestämmelser som rör utbyte, delning, tillgång och utnyttjande av offentliga geografisk information och informationshanteringstjänster. Därigenom vill man bl.a. lösa problemen med den geografiska informationens tillgänglighet, kvalitet, organisation, åtkomlighet samt problemen med datadelningen, som är gemensamma för ett stort antal politikområden och är märkbara för offentliga myndigheter på alla nivåer. Genom genomförandet av detta direktiv bör således tillgängligheten av data förbättras. Därutöver finns goda skäl att ytterligare underlätta och stärka datautbytet och informationen om miljödata mellan de nordiska länderna.

Miljöövervakning har nära koppling till forskning och utveckling. Data från miljöövervakningen är viktigt underlag för forskning. Ett ökat Nordiskt samarbete inom rymdbaserad miljöövervakning bör därför ha ett nära samarbete med det nordiska Toppforskningsprojektet som omfattar bl.a. forskning om miljö och klimat.

Utveckling av infrastruktur, t.ex. satelliter och mottagningsstationer, som är kostsam bör inte ingå i samarbetet. Detta bör med fördel även fortsättningsvis, ske inom etablerade internationella samarbeten, t.ex. ESA, EUMETSAT och EU där många länder delar på uppkomna kostnader. Detta gäller särskilt operationella system för övervakning såsom GMES som är mycket kostsamma att ta fram och driva. Utbyte av erfarenheter och samarbete kring viktiga nordiska frågor kring rymdsamarbetet bör dock kunna stärkas och gemensamt föras in i det internationella arbetet. Detta gäller även frågor som ingår i GMES och GEO. Som framgår av rapporten från den nordiska expertgrupp som sattes upp för att bedöma Stoltenbergsrapportens förslag till nordiskt satellitsamarbete, bör nordiska ståndpunkter i första hand samordnas från fall till fall när det finns goda förutsättningar för bra effekt av sådan samverkan. Detta gäller särskilt operationella system som GMES. Som ett verktyg för framtida samarbete kommer samordningsmöten mellan länderna att äga rum.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets (NMR) meddelande och är enigt i NMR:s uppfattning om att ett ökat nordiskt samarbete inom rymdbaserad miljöövervakning bör ha ett nära samarbete med Toppforskningsinitiativet.

Näringsutskottet och Kultur- och utbildningsutskottet har tillsammans bildat ett underutskott för att ta ett kraftigare grepp om samarbetet mellan kunskaps-, forsknings- och innovationsområdena. Underutskottet kommer att tätt följa NMR:s arbete med att förbättra samordningen av den nordiska miljöövervakningen och informationsutbytet och ser fram emot att få avrapporterat hur detta arbete framskrider.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *17/2009/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordisk Råd

Rek. *17/2009/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1464/næring

Behandles i:
Næringsutvalget

J.nr. 09-00110-21

Oslo, 21 september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***18/2009/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1479/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00205-14

Migration-, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejde i Nordisk Ministerråd

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* politikområderne migration, asyl- og flygtningepolitik bliver et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd. Migration, asyl- og flygtningeanliggende skal således behandles jævnligt af de relevante nordiske ministre med ansvar for politikområderne med henblik på at skabe en humanitær og holdbar migration til og fra de nordiske lande

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Råd har valgt at opretholde rekommandationen i "håb om, at den politiske vilje er til stede" i 2011 i forhold til at oprette et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd vedr. migration, asyl- og flytningeanliggender. Rådet henviser bla. til, at forskellige nationale regler og fortolkninger er et problem med grænseoverskridende effekter samt til Stellan Ottossons rapport og anbefaling 2 om, at organisationen bør være åben over for ministermøder i nye konstellationer, om/når der opstår behov herfor.

Ministerrådet er enigt med Rådet i, at ministerrådets struktur løbende bør overvejes og vurderes i forhold til, om den fortsat er tidssvarende og opfylder behovet for nordisk samarbejde. Der foregår løbende drøftelser i samarbejdsministerkredsen om indretningen af det nordiske samarbejde og behovet for ændringer heri, og samarbejdsministrene er åbne overfor at oprette eller nedlægge ministerråd, hvis der viser sig behov herfor.

Samarbejdsministrene har noteret sig ønsket fra Nordisk Råd om at oprette et nyt formelt samarbejde, men det er efter samarbejdsministrenes vurdering ikke på nuværende tidspunkt aktuelt at oprette et nyt ministerråd vedr. migration, asyl- og flygtningepolitik.

Samarbejdsministrene kan i den forbindelse oplyse, at der i dag finder et samarbejde sted mellem landene på området. I 1986 etableredes *Nordisk samrådsgrupp på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF)* som en samrådsgrupp på hög nivå mellan de nordiska ministrarna med ansvar för asyl- och invandringsfrågor. Länderna möts på två gånger om året på statssekreterarnivå eller motsvarande, varav ett ministermöte förläggs i samband med det ena mötestillfället.

Frågor som dryftas är av politisk karaktär. Inga sakfrågor skall behandlas, om de inte är av principiell karaktär, istället kan enskilda arbetsgrupper inrättas under NSHF.

NSHF: s viktigaste syfte: att de nordiska ministrarna med ansvar för asyl och invandring kan stötta varandra och agera gemensamt när så är möjligt. Detta ska ske genom ett ömsesidigt utbyte av utvecklingen i varje land inom dessa sakområden, dryftande av viktiga relevanta frågor på det nationella och eller internationella området samt frågor med anknytning till EU.

Selvom samarbejdsministrene ikke på nuværende tidspunkt finder det aktuelt at oprette et nyt ministerråd vedr. migration, asyl- og flygtningepolitik, vil samarbejdsministrene dog også i tiden fremover fortsat diskutere indretningen af det nordiske samarbejde og vil i den sammenhæng have rekommandationen fra Nordisk Råd med i overvejelserne.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande och välkomnar ministerrådets vilja till att kontinuerligt överväga utformningen av det nordiska samarbetet och därmed i vilka konstellationer Nordiska ministerrådet samverkar i.

Medborgar- och konsumentutskottet betonar vikten av att migration, asyl och flyktingfrågor diskuteras på nordisk nivå. Emellertid kan utskottet i övrigt konstatera att det nordiska samarbetet inom den Nordiska samrådsgruppen på hög-nivå för flyktingfrågor verkar fungera väl och att det därmed i nuläget inte är kritiskt att det skapas ett specifikt nytt ministerråd.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *Att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *18/2009 för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *24/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1469/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00136-14

Kultur i skolen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at kultur- og undervisningsministrene vedtager en fælles deklaration om at børn og unge i hele Norden skal have adgang dels til kreative fag i skolen, dels til kulturskoler, der tilbyder undervisning i de kreative fag

at der afsættes ressourcer til fælles-nordisk forskning i undervisningsformer og fagudvikling, der fremmer udviklingen af kreative kompetencer

at børn med særlige behov for støtte tilbydes sammenhængende undervisningsforløb, hvori der indgår kreative fag

at de nordiske undervisningsministre sikrer, at alle kreative fag, herunder dans og drama, bliver styrket på læreruddannelserne

at der afsættes ressourcer til fælles nordisk kampagne/markedsføring af kulturskole-konceptet overfor bl.a. kommuner og andre relevante aktører

at der igangsættes et pilotprojekt med en til to ugers elev- og klasseudveksling på tværs af Norden med henblik på at opnå sproglig og kulturel samhørighed. Projektet skal bidrage til at udvikle en fælles nordisk strategi for 'Kultur i Skolen' gennem:

> *"en understregning af betydningen af den positive indflydelse de kreative/musiske fag har på fællesskabet og samhørigheden i skolerne og de omgivende samfund"* [1]

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Ministerrådet för utbildning och forskning kom i årskiftet ut med en ny strategi för sin verksamhet år 2011-2013 *Kunnskap for grøn vekst og vel-*

[1] Sjette at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2010

ferd. Strategin sätter särskild fokus på kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningen.

MR-U har speciellt genom globaliseringsprojektet "En god upplärning för unga och vuxna" satt fokus på detta område och genomfört ett antal satsningar under de senaste åren (se listan nedan).

Ministerrådet har låtit göra tre omfattande utredningar som behandlar kreativitet och kultur i skolan. Studierna har kommit ut i år och tar fasta på tre större teman: kreativitet, innovation och entreprenörskap i skolan, kreativa ämnen i skolundervisning samt undervisning i naturvetenskapliga ämnen och hur man ska ta vara på och utveckla talang hos eleverna.

Studierna påpekar att de nordiska länderna alla har arbetat senaste år för att värna om dessa egenskaper i utbildningssystemen. Studien omfattade alla utbildningsstadier från förskoleundervisning till högre utbildning. Målsättningar gällande kreativitet beskrivs i de nordiska läroplanerna. Alla länder kan bjuda på best praxis om regionala och lokala lösningar. Detta är i linje med Nordiska rådets första rekommendation och Nordiska ministerrådet är mån om att det också ska vara så i fortsättningen.

Utredningarna innehåller också nyttigt material om det utvecklingspotential som finns att få både nationellt och med tanke på framtida nordiskt samarbete. ÄK-U har berett ärendet till undervisningsministrarna och hade en temadiskussion om kreativitet, innovation och entreprenörskap på sitt senaste möte 6.4. I temadiskussionen togs särskilt upp de kreativa ämnenas möjligheter till att låta barn och unga hitta sina egna styrkeområden, att hjälpa barn med särskilda behov i skolgången och se på de kreativa ämnenas och innovativa inlärningsmetodernas möjlighet att balansera de stora skillnaderna mellan pojkarnas och flickornas skolframgång. Vi kan konstatera en tydlig koppling mellan de kreativa ämnenas betydelse i välmåendet i skolan och förebyggandet av bortfall på andra stadiets utbildningar.

Nordiska ministerrådet ordnade en kick-off konferens för globaliseringsinitiativen år 2011 i april i Köpenhamn där man hade bjudit med sektorn att delta och komma med inspel till hur man kan arbeta vidare med saken på nordisk nivå. ÄK-U har reserverat medel för uppföljningsarbete till dessa studier och kommer att diskutera saken på sitt möte i juni.

MR-U har fattat ett beslut om att starta ett utbildningsforskningsprogram. Ministerrådet använder 15 milj DKK till programmet, därtill har Nordforsk haft diskussioner med nationella forskningsfinansiärer som kommer att bidra i forskningsprogrammet. På det här sättet kommer forskningsprogrammets totala volym att ytterligare öka. Målet med forskningsprogrammet är att stöda forskningskontakterna på området i Norden och bidra till gemensamma, jämförande studier som även kan forska i hur vi på bästa möjliga sätt kunde bidra till kreativitet och innovation i skolan i dag. Projektansvaret har lagts på Nordforsk som har fått i uppdrag att vidareutveckla det skriftliga underlaget för programmet och kommer att konsultera ÄK-U på mötet i augusti.

Forskningsprogrammet möjliggör fortsatta studier om kulturens roll i skolorna i Norden. Riktningslinjerna för forskningsprogrammet kommer ännu att närmare definieras under året.

Vi vill betona betydelsen av det praktiska, konkreta samarbetet mellan skolorna i Norden. Det finns många strukturer som möjliggör nordiskt samarbete i skolornas kulturundervisning idag. Som exempel kan nämnas:

Nordisk Råd

Rek. *24/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1469/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00136-14

- Nordplus Junior-programmet som möjliggör gemensamma nordiska initiativ på området. Programmet beviljar årligen stöd för olika slags utvecklingsprojekt och nätverk. År 2010 beviljades bland annat stöd till 63 nordiska utvecklingsprojekt på skolområdet.

Därtill visar den nyutkomna evalueringen av hela Nordplus-programmet att den nyaste ledamoten i Nordplus-familjen, Nordplus Horisontal - programmet, har haft en bra start och möjliggjort nyskapande, översektorellt utbildningssamarbete - vilket vi menar att erbjuder möjligheter till innovativt samarbete bland annat i kulturella och kreativa satsningar.

Evalueringen ger i överlag en positiv bild av hela Nordplus-programmet. Det finns en bra balans mellan deltagande länder i programmet och det har skapats många fungerande nätverk med stöd av programmet, vilket bekräftar att dessa pengar används på ett rätt sätt. Budgeten för Nordplus-programmet behålls år 2012 på samma nivå som i år.

- Som exempel på fungerande webbportal kan nämnas Valhalla, en portal för barn- och ungdomskultur i Norden och dess närområden. På Valhalla samlas de flesta aktörer inom barnkulturens olika kulturbranscher i Norden och här finns även information om olika stödordningar. På Valhallas sidor finns även en kalender om aktuella evenemang runt om i Norden och Baltikum. Valhalla ägs av Nordiska ministerrådet och portalen upprätthålls av Nordens institut i Finland.

Därtill finns det olika möjligheter för kultursamarbete mellan skolorna genom stödordningarna på kulturens område, Nordiska kulturfonden och Kulturkontakt Nord för att nämna några.

En arbetsgrupp Kulttuuria kouluihin ("Mer kultur i skolan") har etablerats år 2007 inom Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott på initiativ av riksdagsledamot Risto Autio. Syftet är att förstärka konstämnenas ställning i skolundervisningen. Ett pilotprojekt med bl a elevutbyte och förberedelser för en större nordisk musikfestival för unga i samband med Nordiska rådets session år 2012 i Helsingfors är igångsatt.

De nordiska ländernas regeringar anser att rekommendationen kan avskrivas.

Vi sänder bifogat även en lista över studier, arrangemang och initiativ inom ramen för globaliseringsprojektet " En god upplärning för unga och vuxna" och dess resultat fram till idag:

II. Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen

Det er publisert en artikkel, tre studier og et hefte (dessa finns tillgängliga på www.norden.org):
Artikkel "Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i de nordiske utdanningssystemer – Fra politiske hensiktserklæringer til praktisk handling" (2011)
"Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningssystemene i Norden" (2011)
"Praktisk-musiske fag i utdanningssystemene i Norden" (2011)
"Utvikling av naturviten-skapelig talent og kreativitet – et nordisk perspektiv" (2011)
Hefte med debattopplegg som inspirasjon til ledere, lærere, utdanningsplanleggere og embetsmenn om hvordan voksenutdannelsene kan bidrag til at voksnes kreative og innovative kompetanser utvikles (publiseres 2011)

Det er avholdt følgende konferanser og temadiskusjoner:

Konferansen "Creativity and Innovation – in the hands of the Young" i Island. Konferencen var et bidrag til det europeiske år for kreativitet og innovasjon
(Reykjavik, Island, 2009)
Temadiskussjon i rådgivningsgruppen for voksnes læring (SVL) – om å fremme de kreative og innovative kompetanser innenfor voksenutdannelsene (2010)
Konferansen "Talentudvikling og kreativitet i naturvidenskab i uddannelser i Norden" (Sorø, Danmark 2010)
Temadiskusjon EK-U 2/11 – Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen (København, Danmark vil bli avholdt i april 2011)
Kick off for globaliseringsprosjekter på kunnskapsområdet (København, Danmark, vil bli avholdt i april 2011)

Forventet resultat i 2011 og 2012:
Følge opp den nordiske studien om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen
Følge opp debattopplegget for hvordan det kan arbeides for å utvikle og styrke de kreative og innovative kompetanser i voksenopplæringen

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har bidraget til at sætte spørgsmålet om kreativitet og kultur i skolen på dagsordenen i de forskellige dele af uddannelsessystemet, både gennem denne rekommandation og yderligere gennem Rek *24/2010/kultur om Kreativitet, Innovation og Entreprenørskab i uddannelserne. Emnet er også prioriteret i Ministerrådet jf. MR-Us nye strategi 2012. Ministerrådet har endvidere gennemført en række studier og arrangementer om temaet. Og både globaliseringsinitiativet, Nordplus samt NordForsk har i forskellige sammenhænge fokus på emnet. Således igangsættes et større forskningsprogram om temaet, der skal gennemføres i 2012. Videre er der også i forbindelse med KreaNord igangsat et pilotprojekt om 'Kreativitet og entreprenørskab' i skolen som efter planerne skal afsluttes i november 2011. Udvalget ser i den forbindelse frem til at modtage resultater og konklusioner fra projekterne når de ligger klar. På baggrund heraf vil udvalget fortsat følge de kommende og fremtidige relevante indsatser, herunder også i sammenhæng med forskningsområdet. I en sådan opfølgning vil det være vigtigt at sondre mellem aktiviteter, der kan iværksættes på nordisk og nationalt niveau i de enkelte lande. Således er det nordiske samarbejde et mellemstatsligt samarbejde, der kun i nogen grad kan indvirke på nationale politikker og prioriteringer. Fremover vil udvalget følge emnet op, og i den udstrækning der er ressourcer til det, forsøge at gå i dialog med nationale aktører, udvalg og myndigheder, som konkret kan udføre ændringer og nyskabelser i uddannelser, læreplaner, specialundervisning etc. Temaet kan tillige bringes op i eksempelvis nationale parlamentsudvalg. Endelig vil udvalget følge sagen videre gennem Rek *24/2010/kultur omhandlende kreativitet, entreprenørskab og innovation.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *24/2009/kultur 'Kultur i Skolen' som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *25/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1473/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-20

Nordisk samarbejde om små håndværks-fag/kulturfag

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Ministerråd opretter en fælles database baseret på den norske model, hvor alle nordiske håndværksfag kan registrere sig, både håndværkere, elever og virksomheder

at de relevante myndigheder i landene sikrer, at elever som ønsker det, skal have mulighed for at tage op til to års studie/praktikophold i et andet nordisk land, og have mulighed for at få sin økonomiske støtte med, altså et taxametersystem for studiefinansiering samt en transportstøtteordning

at der bliver etableret et forpligtende samarbejde på uddannelsesområdet for disse områder, hvor næringslivet og kulturlivet er aktive partnere

at der etableres et samarbejdsorgan som anbefalet i rapporten "Spor i Norden"

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk ministerråd viser til svar sendt i 2008 og 2009 på rekommandasjon 13/2007 som omhandler samme sak, samt svar i 2010 på rekommandasjon 25/2009 der Nordisk råd kom med konkrete forslag til tiltak knyttet til nordisk samarbeid om de små håndverksfag/kulturfag.

Som det ble henvist til i Nordisk ministerråds svar i 2010, er det iverksatt et prosjekt om de små håndverksfagene i Norden. Prosjektet som ledes av Norge, har som målsetning å utvikle modeller for samarbeid på tvers av landene, utvikle hensiktmessig informasjon og komme med forslag til informasjonssider både nasjonalt og på nordisk nivå til utdanningstilbydere- og søkere. Prosjektet velger ut aktuelle fag det skal samarbeides om. Det

legges frem en rapport etter avsluttet prosjektperiode som er 1. november 2011.

Som påpekt i ministerrådets forrige svar, ønsker de nordiske landene å sikre fornuftige betingelser for små yrkesutdanninger, men det er forskjell i områdets prioritering i de ulike landene. I tillegg til det som gjøres på nordisk nivå, er det opp til det enkelte land hvordan de vil følge opp dette området på nasjonalt nivå.

Nordisk ministerråd anser hermed at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget tager til efterretning, at Nordisk Ministerråd har iværksat et projekt og samarbejde om de små håndværksfag, hvor Norge har fået rollen som projektleder. Udvalget finder det relevant og positivt at parter og interessenter fra både erhvervsliv, skoler og uddannelsesmyndigheder vil deltage i projektet. Gennem et sådant nordisk samarbejde vil man kunne styrke stabiliteten og kvaliteten i uddannelsestilbuddene og dermed også sikre en tilstrækkelig volumen i ansøgerantal og faglige tilbud på tværs af landene. Udvalget ser frem til at rapport og konklusioner fra projektet fremlægges i november 2011. I den sammenhæng gennemfører Kultur- og Uddannelsesudvalget en høring i Oslo i september 2011, hvor udvalget vil interessere sig nærmere for det igangværende projekt. Yderligere kan tilføjes, at Kultur- og Uddannelsesudvalget senest er i gang med at fremme et nyt initiativ omkring unges mobilitet og arbejdsliv i Norden. Rådet vil således sikre, at unge oplever de bedste vilkår og muligheder for mobilitet, virksomhedspraktikpladser og studiemuligheder på tværs af hele Norden, herunder også i sammenhæng med de små håndværksfag. Yderligere skal understreges, at udvalget mener, at den næste generation af Nordplus også er relevant at inddrage i denne sammenhæng. Ikke mindst i forhold til en tættere integration mellem skole og arbejdsliv. Kultur- og Uddannelsesudvalget vil således også fremover følge op på sagen og søge bedst muligt at fremme samarbejdet omkring fagene, virksomheder og uddannelser.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *25/2009/kultur "Nordisk samarbejde om små håndværksfag/ kulturfag" som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

Rek. *25/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1473/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00097-20

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. *27/2009/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-18

Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle parametre for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis

å ta initiativ til en bred, tverrfaglig konferanse om ungdomsarbeidsløsheten i Norden. Konferansen skal belyse faktorer som har betydning for manglende tilknytning til arbeidslivet for unge mennesker i de nordiske landene. Konferansen bør munne ut i en rapport som oppsummerer erfaringene som er utvekslet og inneholde forslag til tiltak for å redusere ungdomsarbeidsløsheten på kort og lang sikt

å øke mobiliteten i Norden ved å forsere innsatsen for å bygge ned grensehinder for nordboere som ønsker arbeid/utdannelse og etablering av arbeidsplasser over landegrensene i Norden

å ta initiativ til en utredning for å se på måter å utvikle et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et arbeidsliv som tar utgangspunkt i mennesker og menneskers behov, som tilpasser arbeidslivet slik at man kan bli værende i arbeidslivet, slik at den enkeltes ressurser og arbeidsevne utvikles og benyttes. Utredningen skal også foreslå nye tiltak for å redusere den negative utviklingen der flere og flere mennesker settes utenfor fellesskapet og arbeidsmarkedet

å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den

er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst [1]

Nordisk råd

Rek. *27/2009/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-18

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Med henvisning til Nordisk Råds Velfærdsudvalgs genfremsendelse af rekommandation 27/2009, første og sidste 'at-sats', kan Nordisk Ministerråd svare følgende:

Ad 1:

NMR har en fælles bæredygtighedsstrategi og de enkelte sektorer udvikler ikke egne bæredygtighedsstrategier med egne parametre og målinger. I stedet bidrager sektorerne til at styrke den fælles strategi.

Arbejdet med revidering af NMR's fælles strategi 'Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden: Reviderad utgåva med mål och prioriteringar 2009-2012' forventes indledt i slutningen af året. I forbindelse med dette arbejde vil også indikatorerne blive overvejet. MR-A ønsker at bidrage til dette revideringsarbejde og vil undersøge mulighederne for at komme med indspil til udvikling af indikatorerne for et bæredygtigt arbejdsliv med henblik på bedre at kunne følge udviklingen i Norden på årlig basis.

NMR kan i øvrigt henvise til, at MR-A og MR-U i efteråret 2010 på hvert sit møde behandlede den kortlægning og analyse af de nordiske landes tiltag i forhold til de unge, som man fik gennemført i løbet af 2010, jf. NMR's tidligere besvarelse af denne rekommandation (Ad 2). MR-A og MR-U var på møderne enige om vigtigheden af et fortsat samarbejde om bekæmpelse af ungdomsledigheden, herunder udveksling af erfaringer med nationale evalueringer af konkrete tiltag. MR-U konkluderede, at man som opfølgning på rapporten ønskede at gennemføre effektanalyser et år senere af de nyere tiltag, som rapporten beskriver. MR-A besluttede at styrke rapporteringen og erfaringsudvekslingen om udviklingen i ungdomsledigheden, de nationale tiltag i forhold hertil og effekten af disse i de årlige landerapporter og på MR-As møder fremover.

Rapporten kan findes på følgende link:

http://www.norden.org/da/publikationer/publications_results_view?SearchablePublicationsText=2010%3A570

Det finske formandskabs ekspertseminar den 26.-27. maj 2011 i Esbo, Finland, udgør en opfølgning på denne rapport, hvor man vil fokusere på, hvordan myndighederne bedst muligt kan understøtte ungdommens vej til arbejdsmarkedet.

Ad 5:

NMR har for perioden 2010-12 bl.a. iværksat et globaliseringsprogram med titlen 'Sundhed og velfærd', som består af syv delprojekter.

Et af disse delprojekter har titlen 'Inkludering af udsatte grupper på arbejdsmarkedet i lyset af den globale finanskrise'. Formålet med projektet er at belyse og fremme mulighederne for både at inkludere og fastholde marginaliserede grupper, især unge, personer med psykiske problemstillinger samt ældre, på arbejdsmarkedet, og at udvide arbejdsstyrken i lyset af den demografiske udfordring.

Et andet delprojekt har titlen 'Udenlandsk arbejdskraft i Norden: Sammenlignende analyser af arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og rekrutteringsforudsætninger.' Formålet med projektet er at skabe viden om, hvordan rekruttering af udenlandsk arbejdskraft i praksis kan forbedres, så social dumping forebygges og tilbud om gode arbejdsforhold og arbejdsmiljø i bred forstand kan bruges aktivt som tiltrækningskraft.

---

[1] Anden, tredje og fjerde at-sats blev ferdigbehandlet ved sesjonen 2010.

Nordisk råd

Rek. *27/2009/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1480/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 09-00257-18

I slutningen af april 2011 og igen i slutningen af 2012 vil NMR gennemføre konferencer, hvor hhv. status og resultaterne for alle syv delprojekter præsenteres. Tanken er undervejs at skabe grundlag for videndeling, samspil og synergi mellem projekterne. På konferencerne vil sammenhængen mellem de enkelte delprojekter og mulighederne for et tværsektorielt opfølgende samarbejde således også blive belyst og drøftet.

2012 er EU's år for aktiv aldring. I den forbindelse vil en række problemstillinger vedrørende dette tema blive drøftet i seminarer og andre arrangementer i de nordiske lande. Det kommende norske formandskab på arbejdslivsområdet forventes også at gennemføre aktiviteter under dette tema i 2012.

NMR har således igangsat en lang række aktiviteter, som i lyset af globaliseringen og den demografiske udfordring bl.a. kortlægger og analyserer centrale spørgsmål vedrørende behovet for arbejdsindvandring, et inkluderende arbejdsliv og fastholdelse af ældre arbejdstagere i arbejdslivet samt forsøger at skabe sammenhæng og synergi mellem disse.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til meddelelse fra Nordisk ministerråd (NMR) om Nordisk råds rekommendasjon til Nordisk ministerråd om å utvikle parametre for "et bæredyktig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidet i Norden på årlig basis. Velferdsutvalget vil peke på at tilknytning til arbeidslivet er av stor betydning for den enkelte, både når det gjelder mulighet til å forsørge seg rent finansielt, men det å ha et arbeid å trives med, er av tilsvarende stor psykososial betydning. Det å være i arbeid for de som ikke har så store helsemessige og psykiske lidelser at de ikke er istand til å utføre arbeid av noe slag, er av betydning både for selvfølelse, selvstendighet og valgfrihet.

Tilknytning til arbeidslivet har betydning fra skolegangen er avsluttet og til livet går mot slutten, fordi arbeid også har betydning for størrelse for pensjoner. Hvis en ungdom i starten av sitt voksne liv mister tilknytningen til arbeidslivet, kan det bety et liv i fattigdom og med mange psykososiale belastninger og betydelig økt risiko for medisinske og psykiske sykdommer.

Norden er et felles arbeidsmarked. Det er betydelig flytting over grensene for jobber i andre nordiske land enn sitt opprinnelsesland. Velferdsutvalget mener at det er viktig at det nordiske samarbeidet kan enes om hva som skal til for at Norden skal være et bærekraftig arbeidsliv, og *utvikle parametre* som kan måles og rapporteres for at de nordiske landene og det nordiske samarbeidet kan følge med på utviklingen av arbeidslivet i Norden på årlig basis.

Velferdsutvalget mener at det ikke kan være et veldig ressurskrevende tiltak, fordi de enkelte nordiske land og selvstyrende område sannsynligvis har rapporter årlig som kan være grunnlag for en årlig rapport om et bærekraftig arbeidsliv i Norden. Utvikling av parametre for et bæredyktig arbeidsliv med årlig rapportering av tilstanden i alle de nordiske landene og selvstyrende områder vil også bidra til økt kunnskap og forståelse om de arbeidsmarkedene i de nordiske landene og selvstyrende myndigheter.

Velferdsutvalget ser av meddelelsen fra NMR at MR-A besluttet å styrke rapporteringen og erfaringsutvekslingen om utviklingen i ungdomsarbeidsledigheten, de nasjonale tiltakene som gjøres og effekten av disse i de årlige landrapportene og på MR-As møter framover. Velferdsutvalget mener at det bør gjøres et prosjektarbeid for å få fram hvilke parametere som er viktig for å sikre et bæredyktig arbeidsliv i de nordiske landene og selvstyrende områder framover, og monitorere disse på samme måte som man følger utviklingen av og tiltakene mot ungdomsarbeidsledigheten.

Velferdsutvalget viser også til det som står i NMRs forslag til budsjett for 2011. Der heter det at det er en revidering av bærekraftighetsstrategien "Hållbar utveckling – en ny kurs for Norden": Bæredygtig udvikling med mål och prioriteringar 2009-2012.

Strategien inneholder fire områder som er prioritert: klima og energi; bærekraftig konsumpsjon og produksjon; nordisk velferdsstat som verktøy for en holdbar utvikling; samt utdanning og forskning, befolkningsdeltakelse og lokale bærekraftstrategier.

Velferdsutvalget mener at det hadde vært naturlig å ta med utviklingen i arbeidsmarkedet i denne sammenheng, basert på parametere for bærekraftighet innen dette området.

Velferdsutvalget opprettholder sin rekommandasjon til NMR om at det skal tas initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst. Velferdsutvalget peker på at det ligger en stor utfordring foran de nordiske landene og de andre landene i Europa med den aldrende befolkningen, og behovet for flere hender i omsorgsyrker. Det er også en tilsvarende utfordring for kommende generasjoner som skal dekke kostnadene til samfunnsutvikling, omsorg og pensjoner til en gruppe eldre som tallmessig kan bli større en gruppen i arbeidsfør alder, i denne sammenheng er det også naturlig å fokusere på de doble demografiske utfordringene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *27/2009/velfærd til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første og femte at-sats.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) leder
Vigdis Giltun (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***28/2009/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1478/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-20

Forbrugerpolitiske netværk

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at skabe et nordisk netværk med repræsentanter fra organisationer, foreninger, myndigheder og erhvervsliv, der beskæftiger sig med forbrugerpolitik. Netværket skal søge en fællesnordisk tilgang til europæisk og international forbrugerpolitik, finde løsninger på de forbrugerpolitiske grænsehindringer, koordinere den nationale forbrugerlovgivning og styrke rettighederne i Norden

at oprette et projekt, der har til formål at understøtte forbrugernetværket, således at netværket har mulighed for at mødes jævnligt og afholde konferencer. Projektet skal administreres af en deltidsprojektmedarbejder, der kan lægges sammen med en anden portefølje enten under Nordisk Ministerråds sekretariat eller gennem en af deltagerne i netværket

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska rådet har valt att vidhålla Rek. *28/2009/medborger eftersom man inte är tillfreds med Nordiska ministerrådets svar (meddelande) från 2010 på den aktuella rekommendationen. Det är rådets bedömning, efter att ha haft kontakt med diverse aktörer inom konsumentområdet, att det saknas ett nordiskt nätverk för att koordinera, informera och till att finna gemensamma lösningar i Norden. Rådet konkluderar vidare att man "starkt betvivlar" effekten av de informella möten som äger rum i NORDKons.

Ministerrådet är överens med rådet om att det konsumentpolitiska området är viktigt. Ministerrådet anser dock att de samarbeten som sker i NORDKons och Gränshinderforum, samt de möjligheter till konsumentrelaterade projekt som finns genom ordförandeskapsanslaget, är tillräckliga för att tillgodose de aktuella behoven.

Ministerrådet har noterat rådets önskan om att förstärka det nordiska konsumentpolitiska samarbetet. Det är dock ministerrådets bedömning att det för närvarande inte är aktuellt att upprätta och finansiera ett konsumentpolitiskt nätverk. Ministerrådets prioriteringar värderas kontinuerligt och i dessa sammanhang kommer även rådets rekommendation som berör konsumentområdet att beaktas.

Nordisk Råd

Rek.
***28/2009/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1478/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00083-20

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet om *forbrugerpolitiske netverk*. Medan Medborgar- och konsumentutskottet betonar vikten av det konsumentpolitiska samarbetet inom Norden, kan utskottet notera de aktiviteter som sker inom Nordiska ministerrådet, varvid det aktuella behovet kan anses mött.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *Att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *28/2009/medborger för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *29/2009/näring
D 2011

Tidigare nummer:
A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00052-21

Trafikinfrastruktur i Mittnorden

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att initiera en kartläggning av initiativ och projekt som finns för infrastruktursatsningar i Mittnorden för att finna eventuella samarbetsområden

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd har via de regionalpolitiske prosjektmidler bevilget Midtnordenkomiteen 2.400.000 DKK i drifts- og prosjektstøtte for perioden 2009-2011. I forbindelse med bevilgningskontrakten for virksomhetsåret 2011, har Nordisk Ministerråd oppfordret Midtnordenkomiteen til å gjennomføre en kartlegging av de ulike transport- og infrastruktursatsinger som er under planlegging og/eller implementering i regionen. Midtnordenkomiteen har opplyst at kartleggingen gjennomføres i 2011. Rapporten vil bli videreformidlet til Nordisk Råd når den foreligger.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om tilldelning av projektmedel till Mittnordenkommittén med uppmaning att genomföra en kartläggning som motsvarar det som rådet efterfrågar. Näringsutskottet ser fram emot att få rapporten presenterad när den föreligger.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. *29/2009/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo, 21 september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordiska rådet

Rek. *29/2009/näring
D 2011

Tidigare nummer:
A 1458/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00052-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *30/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1481/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-15

Opfølgning på kulturreformen

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at indsatser og aktiviteter for frivillig- og amatørsektoren bliver indskrevet eksplicit som selvstændigt indsatsområde med tilhørende budget i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan for 2010-2012

at kontinuitet og balance sikres i kultursamarbejdet, således at tilbagevendende projekter som teaterdage og festivaler eller etablerede kulturinstitutioner kan opnå støtte mere end tre gange i træk

at ansøgningsprocedurer forenkles og at det undersøges, hvorvidt støtteprogrammer fra hhv. KulturKontakt Nord og Kulturfonden kan koordineres og samordnes for at undgå udgifter til dobbelt brug af sagkyndige og dobbelt administration af ansøgninger

at de relativt få nordiske kulturstøttekroner, der er til rådighed, bør bidrage til at fremme et reelt nordisk bredt kultursamarbejde, således at hovedvægten skal ligge på en tydelig nordisk dimension og bredde i de projekter, der tildeles støtte gennem Nordisk Ministerråds programmer

at der skal være en mere permanent repræsentation fra det nordiske kunst- og kulturliv ved Nordisk Kulturforum, sådan at der er mulighed for at have mere sammenhæng fra forum til forum. Altså f.eks. 1/4 eller 1/3 permanente deltagere og modsvarende forskellige deltagere, der inviteres alt efter temaet. Det kan f.eks. være tre til fireårige udpegninger fra Nordisk Kunstnerråd og andre aktører

at der ved uddeling af projektstøtte må være en klar opdeling mellem på den ene side embedsmandsniveauet og projektsekretariater og på den anden side de sagkyndiges/eksperternes kulturfaglige og uafhængige ekspertise og vurdering. De to parter

skal være adskilt, således at armslængdeprincippet kan opretholdes

at sagkyndiggrupper og deres frihedsgrader gennemgås og tilpasses med henblik på at sikre gruppernes uafhængighed og deres kunstfaglige, dybe og brede sammensætning og ekspertise, herunder at der er mere transparens omkring udvælgelsen af sagkyndige

at det nordiske kultursamarbejde i høj grad bygger på uformel netværksdannelse, der er opstået over tid og som er særdeles væsentlig for en fortsat forståelse af et nordisk fællesskab. Nordisk Ministerråds støtteprogrammer bør i højere grad støtte aktiviteter fra disse netværk, og dermed kvalificere og synliggøre dem, frem for primært at satse på nye netværk [1]

Nordisk Råd

Rek. *30/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1481/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-15

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad at-sats nr. 2.
Nordisk Ministerråds Kultur- og kunstprogram støtter i udgangspunktet projekter med et nyskabende indhold og ikke drift af sekretariater mv. Der eksisterer dog ingen 3 års regel i forhold til hvor mange gange et givent projekt/organisation kan søge om støtte. De sagkyndige forholder sig til hver ansøgning og vurderer om den har et indhold der kan siges at være nyskabende. Hvis projektet lever op til kriterierne i øvrigt, er intet til hinder for at genkommende projekter, herunder festivaler kan søge så mange gange de ønsker.

Programmerne er blevet evalueret i 2011 af Telemarksforskning. Evalueringen anbefaler: "At videreføre programmerne med *tidsafgrænset* projektstøtte, fordi det fungerer demokratisk for kunstnermiljøerne, i den forstand at initiativerne kommer 'nedefra'/fra brugerne. Evalueringen fastslår også, at støtteordningerne spejler dagens kunstliv og evner at opfange nye tendenser".

Ad at-sats nr. 5.
Nordisk Kulturforum er ligeledes blevet vurderet i forbindelse med evalueringen. Evalueringen påpeger at konceptet bør defineres mere tydeligt. Der skal på den baggrund igangsættes en proces der afklarer hvordan kulturforum kan blive et godt værktøj, herunder hvilke målgrupper det skal rette sig imod.

Ad at-satserne 6. og 7.
Armslængdeprincippet og afstanden mellem sagkyndige og embedsværket skyttes godt i Nordisk Ministerråds programmer. Evalueringen dokumenterer entydigt at: "Nyordningen efter 2007 har i høj grad varetaget princippet om en armslængdes afstand mellem politiske prioriteringer og kunstnerisk autonomi".

De sagkyndige vælges efter indstilling fra de nationale kulturministerier i de nordiske og baltiske lande samt de selvstyrende områder. Landende indstiller flere personer end der skal bruges, således at der ud fra en bruttoliste kan sammensættes en gruppe der i højst mulig grad dækker hele kunstspektret samt udgør en bred geografisk repræsentation. De sagkyndige har den fulde autonomi til at træffe beslutninger om bevillinger og evalueringen dokumenter, at de sagkyndige varetager dette arbejde på tilfredsstillende vis.

Evalueringen vurderer Kulturkontakt Nords (KKN) forvaltning af programmerne positivt når det blandt andet gælder brugervenlighed, overskuelighed og fleksibilitet. Evalueringen hævder, at KKN' s system for behandling

[1] Første, tredje og fjerde at-sats blev færdigbehandlet ved sessionen 2010

af ansøgninger således bør kunne videreføres uden nævneværdige forandringer.

Evalueringen anbefaler i øvrigt, at dialogen mellem de sagkyndige og embedsmænd styrkes og at der holdes et årligt dialogmøde hvor kulturfaglige, kulturpolitiske og administrative spørgsmål af fælles interesse kan drøftes nærmere. Ministerrådet vil efterkomme denne anbefaling.

Ad at-sats nr. 8.
Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram støtter opbygning af netværk i op til tre år. Netværkene har mulighed for at søge Kultur- og kunstprogrammet om støtte til aktiviteter i forlængelse af deres netværk.

Projektet *Organized Networks* fik kortvarigt netværksstøtte fra Mobilitetsprogrammet i 2009. *Organized Networks* ville undersøge hvordan man bygger holdbare kulturnetværk. Ideen var at lægge grunden til udvikling af et netværk indenfor kunst og genanvendelig energi. Man ville også se hvilket potentiale der fandtes for et samarbejde mellem videnskabelig forskning, forskellige kunstarter samt bæredygtig informations- og energiteknologi. Det resulterede i udgivelsen af publikationen "*Networks and Sustainability*" og som et resultat af dette netværk er der opstået flere andre projekter mellem de nordiske og baltiske lande. I begyndelsen af april 2011 fik *Organized Networks* et stort tilskud fra EU. Så netværket kommer til at fortsætte og er dermed eksempel på et netværk der har skabt sig en mere holdbar eksistens.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og utdanningsutvalget vil i denne betenkningen gjennomgå de enkelte punkter i ministerrådets meddelelse. I tillegg foreligger et ministerrådsforslag til denne sesjonen om selve evalueringen av kulturreformen, der man bl.a. tar opp sammenslåingen av Kulturkontakt Nord og Nifin/Nordens institut i Finland.

Punkt 2. *Sikre kontinuitet og balanse i kultursamarbeidet, slik at tilbakevendende prosjekter kan oppnå støtte mer enn tre ganger i trekk.*

Kommentar:
Ved behandlingen av ministerrådets meddelelse i 2010 vedrørende den her aktuelle rekommandasjon ble det fra Kultur- og utdanningsutvalgets side særlig pekt på at de langsiktige perspektiver i kultursamarbeidet ikke lenger synes å ha noen plass, og at vesentlige initiativer blir fravalgt alene fordi de har funnet sted tidligere. Nettverk skapes heller ikke ut fra politisk bestemte satsningsområder eller programmer. Dermed forsvinner det vekstgrunnlag som nytt kunstnerisk samarbeid har kunnet utvikle seg fra.

Etter utvalgets mening skal det fortsatt være mulighet for å opprettholde langsiktige kulturinitiativer. Kontinuitet i kultursamarbeidet bidrar til kunstnerisk fornyelse, idet faste rammer skaper en faglig sikkerhet for kunstnerne. For å sikre kontinuitet og balanse skal tilbakevendende prosjekter kunne oppnå støtte mer enn tre ganger i trekk.

I evalueringsrapporten om kulturreformen anbefales det å videreføre programmene med tidsavgrenset støtte. Kulturministrene har besluttet å la støtten til de tilbakevendende aktiviteter innen kultursamarbeidet fortsette på nåværende nivå. Dette gjelder Nordisk Biblioteksuke, Orkester Norden, Skandinavisk Forenings Kunstnerhus i Roma, samt samisk samarbeid. Ministrene ønsker ikke å åpne for ytterligere driftstilskud til tilbakevendende aktiviteter.

Nordisk Råd

Rek. *30/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1481/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00266-15

I retningslinjene for ministerrådets programmer sies det ikke noe om eventuelle begrensninger i støtte til tilbakevendende prosjekter. Til sammenligning står det i Kulturfondets retningslinjer, at man prioriterer prosjekter av engangskarakter, det vil si nye aktiviteter som ikke tidligere er gjennomført. Når det gjelder tilbakevendende arrangementer, eksempelvis festivaler, utstillinger eller konferanser hvert år eller hvert annet år, gis det som regel bidrag høyst tre ganger i trekk.

Punkt 5. *Styrke dialogen: Nordisk Kulturforum må defineres tydeligere, slik at relevante kulturaktører kan inndras i en dialog om aktuell kulturpolitiske spørsmål. Styrking av en mer permanent representasjon fra det nordiske kunst- og kulturliv i Nordisk Kulturforum.*

Kommentar:
Nordisk Kulturforum kommer dårlig ut av evalueringen, og det sies at det må gjøres en betydelig innsats for å styrke dette. Dette er i tråd med Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter. Siktemålet må således være en styrking av en mer permanent representasjon fra kunst- og kulturfeltet, f.eks. kunstnerorganisasjonene og de sentrale nasjonale institusjoner på feltet i de nordiske land.

Evalueringsrapporten antar at Kulturforum best kan ivaretas av Kulturkontakt Nord og ekspertkomiteen i fellesskap.

Punkt 6. *Opprettholdelse av armlengdesprinsippet og en klar oppdeling mellom embetsmannsnivå og prosjektsekretariater på den ene side og sakkyndige og uavhengige eksperter på den annen side.*

Kommentar:
Evalueringsrapporten anser at balansen mellom kunstnerisk autonomi og kulturpolitiske prioriteringer er styrket etter 2007, og det er besluttet å fastholde nåværende system med sakkyndige.

Etter Kultur- og utdanningsutvalgets mening er det en klar forutsetning at kunst og kultur ikke skal styres, og at f.eks. sakkyndige/eksperter som er utpekt til å behandle ansøkninger om bidrag fra offentlige støtteorganer ikke pålegges føringer av politisk karakter i sine vurderinger. Det finnes imidlertid ingen entydige svar på forvaltningen av dette prinsippet, og det råder uenighet om hvordan det best skal praktiseres.

Punkt 7. *Styrke fagligheten: Sakkyndiggruppene bør tilpasses med henblikk på å sikre deres kunstfaglige dybde og deres størrelse, slik at den enkelte ansøker mottar en kompetent vurdering om støtte. Sikre de sakkyndiges uavhengighet og brede sammensetting, herunder mer transparens ved utvelgelse av sakkyndige.*

Kommentar:
Se også punkt 6 ovenfor. Utvalg av sakkyndige til ministerrådets programmer foregår ved innhenting av forslag fra nasjonale institusjoner og miljøer, f.eks. kulturråd og tilsvarende. Den formelle beslutning om sammensetting av sakkyndige foretas av EK-K/Embetsmannskomitéen for kultur og av kulturministrene. Til sammenligning velges også Kulturfondets sakkyndige på grunnlag av forslag fra de nasjonale kulturråd og tilsvarende, og beslutning om sammensetning foretas av Kulturfondets styre.

Punkt 8. *Uformell nettverksdannelse: Det nordiske kultursamarbeid bygger i høy grad på uformelle nettverk, som har oppstått over tid og som er meget vesentlige for en fortsatt forståelse av et nordisk fellesskap. Ministerrådet bør således i større grad støtte aktiviteter i disse nettverk, framfor primært å satse på nye nettverk.*

Kommentar:
Etter Kultur- og utdanningsutvalgets oppfatning har reformen i praksis betydd en nedbygging av tidligere viktige nettverk. Det er derfor av avgjørende betydning at f.eks. Nordisk Kulturforum styrkes i vesentlig grad, slik det pekes på i punkt 5 ovenfor.

I evalueringsrapporten foreslås at det etablere et fast årlig dialogmøte mellom kulturministrene, embetsmannskomiteen, Kulturkontakt Nord og de sakkyndige komiteene, der kulturfaglige- og politiske og administrative spørsmål av felles interesse kan drøftes.

Konklusjon

Reformen i det nordiske kultursamarbeidet har hatt som målsetting å gjøre samarbeidet mer fleksibelt, dynamisk og åpent for nye aktører og samarbeidsformer, og ruste samarbeidet til å møte kulturlivets nye nasjonale og internasjonale utfordringer.

Etter Kultur- og utdanningsutvalgets mening er reformen i kultursamarbeidet i hovedsak gjennomført i tråd med de synspunkter som utvalget har framført under prosessen. 4 ½ år etter at reformen ble igangsatt er det likevel ikke mulig å trekke vidtgående konklusjoner om strukturen i det nordiske kultursamarbeidet, dertil er erfaringene på flere områder for få, og det er flere uavklarte spørsmål. Kultursamarbeidets framtidige verdigrunnlag og tilretteleggelse forutsetter dessuten en forskningsbasert analyse, som beskriver erfaringene i samarbeidet gjennom de aktuelle institusjoner – Nordisk ministerråd, Nordisk råd og Nordisk kulturfond – i et samlet perspektiv og i relasjon til samarbeidets ytre, nye rammebetingelser og utfordringer. Den omverdensanalyse som Kulturfondet gjennomførte av sin virksomhet i 2008 kan i så henseende representere en modell for en mer omfattende analyse av det samlede nordiske kultursamarbeidets virksomhet.

For Kultur- og utdanningsutvalget vil kultursamarbeidets struktur og innretning være et prioritert tema i det videre arbeid, og utvalget vil bl.a. kunne komme tilbake til enkeltstående spørsmål i forbindelse med arbeidet med sine strategiplaner.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *30/2009/kultur som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *31/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1482/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-16

Håndhævelse af ophavsret på internettet

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at det undersøges og kortlægges, hvilken sammenhæng, der er mellem ophavsret og oplevelsesøkonomi, herunder i hvilken grad den teknologiske udvikling påvirker værditilvæksten for kunstnerne og ophavsretsbrancherne

at der skabes en platform, der sikrer dialog mellem politikere, kunstnere, producenter, forbrugere og andre interessenter på ophavsretsområdet og som faciliterer, at parterne selv aftaler og administrerer forretningsmodeller og sigter til at sikre en effektiv beskyttelse af kunstneres og producenters ophavsrettigheder ved at mindske omfanget af ophavskrænkelser på nettet

at der etableres en parallel overvågning og gennemsyn af lovgivning på ophavsretsområdet og retssikkerhedsområdet i de nordiske lande og i forhold til EU med det formål, at lovgivningen harmoniseres

at der planlægges og igangsættes oplysningskampagner rettet mod skoler og børn og unge samt forbrugerorganisationer, der informerer om betydningen af ophavsret, og om hvad brud på denne kan have af konsekvenser for kunstnere, rettighedshavere og for samfundet generelt

at det undersøges, om muligheden for at oprette et uafhængigt råd eller organ på nationalt niveau, eventuelt i form af en allerede eksisterende offentlig instans, der får mulighed for, via direkte breve, at kontakte de store krænkere med information om, at der er ulovlige aktiviteter på deres forbindelse, som de bør stoppe eller gøre noget ved (det er IKKE internetudbydere og teleselskaber, der skal foretage en overvågning)

at der i ovennævnte at-satser tages hensyn til og respekteres, at internettet i dag har en helt central betydning for borgernes og internetbrugernes ytringsfrihed og adgang til at deltage i samfundet

Nordisk Råd

Rek. *31/2009/kultur D 2011

Tidligere nummer:
A 1482/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00267-16

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Avseende den första och andra att-satsen så har ett Kulturforum om upphovsrätt "Upphovsrätt i ljuset av digitaliseringen" avhållits i september 2010 i Köpenhamn. Vid evenemanget deltog ca 90 personer från upphovsrättsorganisationer och politiker från samtliga fem nordiska länder och bidrog till skapandet av dialog mellan politiker och upphovsrättsorganisationer. En genomlysning av centrala frågeställningar inom området upphovsrätt och upplevelseekonomi och frågan om återförande av copyrightintäkter tillbaka till kulturområdet stod i centrum, bland annat genom utvecklandet av abonnemangsmodeller samt arbetet med att övertyga människor att börja använda betalningsmodeller på Internet för att reducera antalet kränkningar av upphovsrätten.

Det pågår ett nordiskt samarbete i dessa frågor inom den nordiska upphovsrättsgruppen, bestående av representanter från de nordiska departementen med ansvar för upphovsrättsfrågorna.

Det pågår dessutom nationella aktiviteter kring upphovsrättsfrågorna och dessa hanteras i de enskilda nordiska länderna av kulturdepartementen, utom i Sverige där Justitiedepartementet har ansvaret för frågan.

Det norska Kulturdepartementet arbetar nu med en revision av upphovsrättslagen.

I Sverige har en utredning nyligen behandlat vissa frågor om upphovsrätt som inkluderat två betänkanden; SOU 2010:24 och SOU 2011:32. Förslagen bereds för närvarande i Justitiedepartementet och består i:

- en översyn av bestämmelserna om upphovsrättens övergång i bland annat anställnings- och uppdragsförhållanden,
- en översyn av vissa frågor om de så kallade avtalslicenserna m.m. (avtalslicensordningen är ett förenklat sätt inom upphovsrätten att träffa avtal i situationer där det till exempel är ohanterligt att skaffa individuella tillstånd från alla rättighetshavare), samt
- en översyn av hela upphovsrättslagen i redaktionellt och språkligt hänseende.

På undervisnings- och kulturministeriet i Finland har man redan tidigare utrett frågorna kring upphovsrättens övergång i anställningsförhållanden och de övriga reglerna om överlåtelse av upphovsrätt samt möjligheterna till en redaktionell genomgång. Dessa initiativ har inte lett till lagstiftningsåtgärder. Man har också senaste höst introducerat ett lagförslag i avsikt att möjliggöra för rättsinnehavare att sända varningsbrev gällande upphovsrättsintrång till internet-abonnenter. Dessutom försiggår för närvarande ett omfattande utredningsarbete i upphovsrättskommissionen kring följande frågor:

- Ett avtalslicensstadgande som möjliggör tillgängliggörande av TV-bolagens och tidningarnas arkivmaterial
- Nät-PVR-tjänsters förhållande till inskränkningen som gäller privatkopiering
- Effektivering av rättsinnehavarnas möjligheter att bekämpa piratism på internet
- Länkning på internet

Fra dansk side har der gennem længere tid været sat fokus på oplysning om ophavsret. Kulturministeriet etablerede i 2004 en ophavsretlig infokiosk, som indeholder information om ophavsret, se www.infokiosk.dk. Det-

te website opdateres løbende, således at der hele tiden findes aktuel information om ophavsret og relevante ophavsretlige spørgsmål. Som led i infokiosken har Kulturministeriet blandt andet lavet en ophavsretstegneserie, som på pædagogisk vis forklarer, hvad ophavsret er, og hvilken betydning den har for kunstnerne. Herudover overvejer Kulturministeriet, evt. i samarbejde med andre aktører, at iværksætte en ny kampagne rettet mod især yngre personer. Et af formålene med en sådan kampagne skulle være at øge respekten for ophavsretten, navnlig set i lyset af de ulovligheder, der foregår på internettet.

På Island reviderar nu undervisnings-, forsknings- och kulturdepartementet upphovsrättslagen på Island. Syftet är bland annat:

1. Upphovsrättslagen måste vara enkel och klar att förstå.
2. Att isländsk lagstiftning fortsatt är enlig den nordiska upphovsrättstraditionen
3. Uppmuntra lagliga alternativ på Internet i stället för olaglig distribution
4. Information och råd om upphovsrätt för både rättsinnehavare och användare
5. Att öka internationellt samarbete i upphovsrättsfrågor.

Departementet har initierat branchsamtal om upphovsrätt på Internet med rättsinnehavare, användare och telekommunikationsföretagen enligt en finsk förebild. Syftet med branchsamtalet är att skapa en dialog mellan olika intresseorganisationer om hur man kan öka lagliga alternativ på Internet samt öka utbud på digitalt kulturmaterial. Dessutom att hitta vägar för att hindra olaglig distribution av upphovsskyddat material. Departementet har också öppnat en hemsida om upphovsrätt:
www.hofundarettur.is där syftet är bland annat att:

1. Informera om upphovsrätt
2. Ge möjligheter att kommentera på upphovsrättlagen och revisionen av dem
3. Informera om lagliga alternativ på nätet

Hemsidans målgrupp är framför allt unga användare, studenter och lärare och så småningom ska hemsidan också innehålla detaljerad information om upphovsrätt för konstnärer, rättsinnehavare och akademiker.

Utgångspunkten för den tredje att-satsen är att den nordiska upphovsrättsgruppen har föreslagit att man ska avvakta EU-Kommissionens direktiv om Orphan works (upphovsrättsskyddade verk vars upphovsmän ej kan identifieras) och att gruppen i ljuset av EU-förslaget i slutet av 2011 återkommer med sin kommentar till Nordiska ministerrådet.

Det har genomförts samt planeras att genomföra nationella informationsinsatser och kampanjer i de nordiska länderna.

I anslutning till att-sats fyra och fem har länderna därför redovisat bland annat att det norska Kulturdepartementet har planlagt en informationsinsats i samband med att pågående revision av upphovsrättslagen blir färdig. Det svenska Justitiedepartementet tog 2008 fram ett informationsmaterial om upphovsrätt - "Att kunna leva på sitt skapande" - som vände sig till lärare och elever på gymnasiet och högstadiet. Syftet med broschyren var att sprida kunskap och öka förståelsen för upphovsrätten. I samband med att broschyren togs fram skickades den ut i ett flertal exemplar till ca 3 600 skolor i landet och har efter det beställts i ytterligare ca 11 000 exemplar. Broschyren finns även att ladda ner från Justitiedepartementets hemsida.

http://www.regeringen.se/sb/d/10026/a/112006"

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget tager meddelelsen til efterretning og finder det positivt, at der findes flere gode eksempler på informationskampagner og oplysningsaktiviteter over for bl.a. skoleelever og unge mennesker i forbindelse med overholdelse af ophavsret. Denne type indsatser kan være med til at synliggøre udfordringer omkring ophavsretten og betyde, at regler og bestemmelser i højere grad overholdes. Desuden finder udvalget det relevant, at landene har gjort flere forsøg for at stille alternative muligheder for lovlige *downloads* til rådighed, således at kunstudøveres rettigheder respekteres i størst mulig grad. Kultur- og Uddannelsesudvalget vil også fremover have fokus på emnet, idet man blandt andet vil arbejde for, at Norden kan blive en foregangsregion, når det kommer til tværsektoriel klarering af ophavsret, dvs. klarering på tværs af landegrænser både når det kommer til samarbejder omkring radio, tv og øvrige medietiltag ikke mindst på internettet.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. *31/2009/kultur 'Håndhævelse af ophavsret på internettet' som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *32/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1475/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-18

Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at der i forlængelse af den eksisterende støtteordning for computerspil Nordisk Computerspilsprogram, etableres et varigt nordisk offentligt støttesystem til computerspilsudviklere, på linje med de støtteordninger, der findes på filmområdet

at medtænke og inkludere eksisterende nationale/EU støtteordninger og puljer (Det Danske Filminstitut, New Media Desk, det norske filminstitut og finske Neogames) i den nye permanente, nordiske støttestruktur

at definere computerspil på spillenes egne præmisser, som kulturprodukter på lige linje med film, tv og teater, som naturligt og varigt bør omfattes og understøttes af kulturpolitikken (film støttes permanent via Nordisk Film & TV Fond)

at formulere en fælles, nordisk kulturpolitik for computerspil, der kan kobles sammen med uddannelsesmæssige og erhvervspolitiske målsætninger

at fremme anderledes nordiske spil, der er funderet i en nordisk/europæisk sprog- og kulturtradition, og som fungerer som alternativ til de store amerikanske og japanske selskabers kommercielle dagsorden inden for spil- og konsolproducenter

at fremme uddannelsestilbud til nordiske spiludviklere på tværs af nordiske lande

at kortlægge og koordinere spilforskning på nordisk niveau, herunder sikre at der kortlægges viden om eSport og sunde spilvaner for børn og unge

at der hurtigst muligt igangsættes en udredning, der gennemføres af direktøren/projektlederen for Nordisk Computerspilsprogram, med det formål

at kortlægge, beslutte og herefter implementere permanente nordiske støtteordninger for computerspil, for eksempel i regi af Nordisk Fim & TV Fond, der ikke mindst sikrer vækstlaget af små nordiske udviklere, der behøver blåstempling af deres første produktion/prototype

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Avseende den första att-satsen hänvisar ministerrådet till reformen av strukturen för nordiskt kultursamarbete år 2005 enligt vilken ministerrådet eftersträvar att frångå fasta bidrag i syfte att skapa ny flexibilitet inom kultursamarbetet. Under sex år har ministerrådet beviljat datorspelsprogrammet ett markant stöd, som totalt går upp till ca 65 MDKK. Kulturministrarna har avsatt 61,5 MDKK och näringsministrarna 3,5 MDKK genom KreaNord.

Ministerrådet har beslutat att stödet till det nuvarande datorspelprogrammet som avslutas 31/12 2011, ersätts med ett nytt stöd till och med år 2015. Uppskattningsvis går stödet under den fyraåriga nya perioden upp till 26 MDKK.

Angående den andra att-satsen har ministerrådet våren 2011 beslutat ge förvaltningsorganet Nordic Game samt Nordiska Film & TV Fonden ett uppdrag att inventera möjligheterna till en breddad finansiering och planera för nya alternativ till stödstruktur på sikt via branschen, nationellt och /eller genom EU.

Gällande den tredje att-satsen, som kan ses tillsammans med den åttonde satsen, pågår ett arbete där Nordic Game och Nordiska Film & TV Fonden gemensamt eller var och en för sig ska inkomma till ministerrådet med förslag till förvaltning av datorspelsprogrammet från och med år 2012. Det kommande förslaget skall bygga på erfarenheterna av branschsamarbete och syfta till att skapa förutsättningar för stöd och utveckling av produkter och aktörer inom branschen på sikt.

Den fjärde att-satsen kan ses i ett större sammanhang där innovation och kreativitet är väsentliga begrepp och bl a berörs i rekommendation 24 "Kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildning". Ministerrådet främjar kulturella och kreativa branscher i Norden också genom KreaNords verksamhet, som bl a omfattar kartläggningar av möjligheter till samarbete inom utbildning, finansiering och marknadsföring inom branschen i Norden.

Den femte att-satsen uppfylls genom etablerandet av det kompletta lokaliseringssystemet för nordiska språk som idag är framtaget genom datorspelprogrammet och genom utvecklingsstödet till nya nordiska spelprodukter; samt ett uppbyggt digitalt distributionssystem som ska säkra att nya nordiska spel når sin publik.

Angående den sjätte att -satsen hänvisar ministerrådet till den årliga datorspelkonferens som Nordic Game har etablerat som forum för hela branschen. Enligt internationell branschexpertis intar Nordic Games datorspelkonferens den femte platsen i jämförelsen mellan olika spelkonferenser i världen idag.

För den sjunde att-satsen konstateras att det enligt förvaltningsorganet Nordic Games finns nationella projekt som har stöttat undersökningar om

spel samt spelutvecklare och spelindustrin, men att området på nordisk nivå behöver kartläggas och koordineras ytterligare.

Svaret på den åttonde att -satsen bör ses i anslutning till den tredje att -satsen.

Nordiska ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivas.

Nordisk Råd

Rek. *32/2009/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1475/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 09-00216-18

3. Utvalgets betenkning

Kultur- og utdanningsutvalget noterer at kulturministrene har besluttet å videreføre støtteordningen for dataspillprogrammet for perioden 2012-2015 med totalt 26 mill DKK, noe som i praksis innebærer en utfasing av programmet. Fra 2011 til 2012 reduseres bevilgningen med 2,3 mill DKK. I forbindelse med behandlingen av ministerrådets budsjett for 2012 har utvalget gitt uttrykk for, at støtteordningen for dataspill skal videreføres på samme nivå som til nå.

Utvalget kan i prinsippet tilslutte seg prinsippet om større fleksibilitet i kultursamarbeidet, bl.a. ved at samarbeidet i mindre grad baseres på faste bidrag. Det skal imidlertid påpekes at dette må forutsette klare signaler om hvordan man tenker seg at eksisterende ordninger og programmer, som har vært prioritert både av ministerrådet og rådet, eventuelt kan videreføres med annen finansiering og organisering.

Utvalget noterer således at ministerrådet har besluttet å gi forvaltningsorganet *Nordic Game* og Nordisk Film & TV Fond i oppdrag å utrede mulighetene for en utvidet finansiering og nye alternativer til langsiktig støttestruktur via bransjen, nasjonalt og/eller gjennom EU. De to nevnte organisasjoner skal også komme med forslag til forvaltning af dataspillprogrammet fra og med 2012. Når det gjelder de øvrige punkter i ministerrådets meddelelse tar Kultur- og utdanningsutvalget disse til orientering.

Med bakgrunn i Kultur- og utdanningsutvalgets kontinuerlige oppfølging av denne saken gjennom flere år, samt ministerrådets foreliggende meddelelse, foreslås at rekommandasjonen i sin nåværende form avskrives. Utvalget vil eventuelt komme tilbake til saken når den videre organisering av dataspillprogrammet fra 2012 er avklart.

På bakgrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *Att* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. *32/2009 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 1/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-32

Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at – i forhold til REACH-implementeringen – gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at – i forhold til det globale arbejde – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksølv-aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Ad REACH

Miljøministrenes drøftede på deres møde i Reykjavík, Island, 2. november 2010 spørgsmålet om hormonforstyrrende stoffer, og der blev givet politisk støtte til:

- at det nordiske miljøsamarbejde med hormonforstyrrende stoffer og kombinationseffekter får høj prioritet med henblik på påvirkning af EU-processen;

- at de nordiske miljøministre beder det ungarske EU-formandskab (1. halvår af 2011) om med udgangspunkt i kommissionens forventede redegørelse for fremdriften i arbejdet med at implementere strategien for hormonforstyrrende stoffer at planlægge en drøftelse af strategien;

- at de nordiske ministre vil søge at inddrage kombinationseffekter indenfor rammerne af den nuværende lovgivning, inkl. REACH.

Diskussionen om inddragelse af yderligere stoffer og kombinationseffekter i REACH-implementeringen er således højt prioriteret af de nordiske miljøministre. Danmark henvendte sig i december 2010 til det ungarske EU-formandskab med en appel om at prioritere kombinationseffekter og endokrine forstyrrelser, blant annet i implementeringsprocessen af REACH.

Det finske formandskab 2011 prioriterer også spørgsmålet om nanomaterialer ved bl.a. at støtte netværksmøder, der skal vurdere forskning og forvaltning af nano-materialesikkerhed.

Ydermere arbejder den nordiske kemikaliegruppe (NKG) løbende med diverse problemstillinger relateret til hormonforstyrrende stoffer i forbindelse med Nordisk Ministerråds Miljøhandlingsprogram - inkl. testmetoder for at bedømme helse- og miljøskadelige egenskaber, test af nano-materiale og vil i 2011 også fokusere på nano-materialer og dets stigende betydning.

Ad Global kviksølvsaftale
I forhold til det globale arbejde for at nå en bindende verdensomspændende kviksølvsaftale, der også omfatter tungmetaller, finansierede Nordisk Ministerråd det første forhandlingsmøde i FN-regi ("INC I") om kviksølv. Forhandlingen fandt sted i Stockholm 7.-11. juni 2010 med målsætningen om at opnå en global bindende aftale på området i løbet af 2013. Den nordiske finansiering på ca. 4 mio. DKK kom fra Nordisk Ministerråds globaliseringspulje i 2010.

Nordisk Ministerråd blev 7. juni 2010 tildelt en *"mercury gold award"* af *United Nations Environment Programme's (UNEP) International Negotiation Committee* som anerkendelse for det værdifulde bidrag til forhandlings-processen. Dette signalerer Nordisk Ministerråds store engagement i bestræbelserne på at opnå en bindende og verdensomspændende kviksølvsaftale.

De nordiske miljøministre (MR-M) drøftede tillige emnet på dets møde i november 2010 og tilkendegav sin principielle støtte til en "open door"-løsning i kviksølvforhandlingerne, således at konventionen med tiden kan inkludere andre stoffer end kviksølv. På grund af modstand fra andre lande på dette punkt, og yderligere andre landes ønsker om at ændre mandatet for kviksølvforhandlingerne i en retning, som de nordiske lande og EU ikke ønsker, samt strategiske hensyn relateret dertil, blev emnet ikke bragt op på UNEP GC i 2011. På nuværende tidspunkt forhandles der stadig om en konvention, som alene omfatter kviksølv. Diskussionen om *"open door",* eller fremtidssikring, er dog ikke helt lukket. Den kan føres videre i den bredere diskussionen om synergier mellem kemikalie- og affaldskonventioner, og senere også i samband med diskussionerne om kvicksilverkonventionens finansieringsspørgsmål.

Det nordiske miljøsamarbejde i regi af Nordisk Kemikaliegruppe (NKG) har i 2009 også støttet finansiering af arbejdet indenom UNEP i 2010-2011 i forhandlingerne om en Hg-konvention med 500.000 DKK. I 2010 har gruppen givet støtte på 500.000 DKK til forberedende aktiviteter under kviksølv-forhandlingerne samt aktiviteter i 2011 koblet til muligheden for at regulere andre stoffer af global interesse. Det nordiske miljøsamarbejde arbejder løbende med ovennævnte områder samt kemikalier i varer, luftudslip af kviksølv fra industrien og andre emner som en del af implementering af det nordiske miljøhandlingsprogram.

Nordisk Ministerråd anser på baggrund af ovennævnte besvarelse, at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Med hensyn til den første at-sats, implementeringen av REACH og nanomaterial, noterer Miljø- og naturressursutvalget med tilfredshet Ministerrådets politiske prioritering og de konkrete initiativ som er tatt. Utvalget påpeker at det er tale om en langsiktig oppgave og derfor er det viktig at ministerrådet også i kommende år prioriterer oppgavene.

Med hensyn til annen at-sats, noterer utvalget den store innsats som Norden har gjort for å skape forutsetninger for forhandlinger om en global, juridisk bindende avtale om utslipp av kvikksølv. Utvalget noterer også at det foregår et arbeid for å vurdere muligheten til synergi og samarbeid mer generelt mellom de mange kjemikalier- og avfallskonvensjoner. Utvalget støtter dette. Utvalget noterer også, at det de nordiske land av taktiske grunner, foreløpig har valgt å sette fokus på kvikksølv alene i de pågående forhandlinger. Utvalget holder fast i sin vurdering at det ville være fornuftig at kvikksølvskonvensjonen i fremtiden også kan brukes til å adressere trussel fra andre tungmetaller. Utvalget forventer derfor at Nordisk ministerråd og de nordiske land utnytter de muligheter som finnes til å fremme ideen om en åpen konvensjon.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljö- och naturresursutskottet

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Fremst. 1/2010/miljø som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordiska rådet

Fremst. 1/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1466/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-32

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *2/2010/miljø
D 2011

Tidigare nummer:
A 1466/miljø

Behandlas i:
Miljø- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-33

Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel

1. Rekommandation

Miljø- og naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: *"Substitute it now!"*

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Nordiska rådet lyfter fram viktiga och aktuella ärenden i anknytning till kontrollen av kemikalieriskerna.

1) Miljöpolitiken i staternas och kommunernas upphandling har under de senaste åren fått stor uppmärksamhet i de olika nordiska länderna samt i EU och OECD. Den offentliga upphandlingen är betydande till sin volym, och ett centralt styrmedel i miljöpolitiken. I de olika nordiska länderna är det strategiska målet i offentlig upphandling att minska miljöbelastningen och att styra marknaden i en grönare riktning. Därtill försöker Nordiska Ministerrådet koordinera aktiviteterna så att nordiska upphandlare kan dra nytta av varandras erfarenheter. De nordiska länderna har varit aktiva i att utveckla EU:s upphandlingskriterier genom att påbörja sitt eget arbete med kriterier i medlet av 2000-talet. De nordiska länderna samarbetar och koordinerar sig också i det informella nätverket "the green seven" (EUs sju bästa länder för grön offentlig upphandling) om att påverka EUs

Nordiska rådet

Fremst. *2/2010/miljø
D 2011

Tidigare nummer:
A 1466/miljø

Behandlas i:
Miljø- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-33

upphandlingskriterier och kommissionens generella politik för grön offentlig upphandling.

Alla nordiska länder har nationella verksamhetsprogram eller -strategier för miljövänlig eller hållbar upphandling. Därtill strävar de olika länderna att utveckla kriterier och anvisningar som ger rekommendationer om de krav med vilka man kan begränsa eller undvika skadliga kemikalier i de produkter som upphandlas. Dessutom använder upphandlarna som referens de kriterier och miljökrav som ingår i miljömärkningarna (såsom Svanen) när de formulerar offertbegäran. Allt detta är till stöd för de offentliga upphandlarna för en mer miljövänligt upphandling, i detta fall avseende kemikalier.

I Danmark har miljöministern etablerat et Forum før Bæredygtige Indkøp samt bland annat sprider kunskap om möjligheterna att minska ickeönskade kemikalier genom medvetna och hållbara inköp. Forumet promoverar det nordiska Svane-märket som ett instrument för de professionella upphandlarna. I Danmark känner cirka 30 procent av de offentliga upphandlarna till Svane-märket, och man önskar öka kännedomen. Därtill har miljöministern upprättat ett Partnerskap för offentlig grön upphandling med danska kommuner, i vilket kommunerna bland annat förpliktigar sig till upphandlingskrav rörande kemikalierna i produkterna.

I Finland har statsrådet utstakat politiken för hållbar upphandling. För att förbättra upphandlarnas know-how har en rådgivningstjänst för miljöteknikupphandling upprättats. Dessutom används nationella kriterier vid sidan av EU-kriterier, som bl.a. har som mål att minska användningen av kemikalier. Statsrådet har satt specifika miljömål speciellt vad gäller upphandling av energi, byggande och boende, transporter, livsmedeltjänster, energiförbrukande utrustning samt tjänster.

I Norge har lanserte regjeringen en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser sommeren 2007. I handlingsplanen er tiltak knyttet til klima og energi, helse- og miljøfarlige kjemikalier og biologisk mangfold høyt prioritert. Det er innført en egen miljøpolitikk for statlige innkjøp av prioriterte produktgrupper som er obligatorisk for statlige virksomheter å følge. Kommunale og fylkeskommunale virksomheter oppfordres til å følge statens innkjøpspolitikk. I overordnede prinsippene i planen er blant annet at varer og tjenester skal være energieffektive, ha lavt innhold av helse- og miljøfarlige kjemikalier, gi lave forurensede utslipp og lavt ressursforbruk. For varer og tjenester hvor det er utviklet miljømerkingskriterier i regi av svanen eller blomsten skal disse kriteriene så langt som mulig legges til grunn. Når det gjelder kjemikalier skal man unngå stoffer som står på myndighetenes prioritetslise for miljøgifter eller relevante stoffer som er oppført på KLIFs (= Klima- og Forurensningsdirektoratet) liste over helse- og miljøfarlige stoffer og man skal være spesielt oppmerksom på OBS-listen.

Sverige har länge arbetat för att öka miljökraven vid offentlig upphandling. Dels genom skärpning av lagarna om offentlig upphandling, inklusive specifika förordningar, exempelvis att myndigheter skall upphandla miljöbilar, dels genom olika slags stöd till offentliga upphandlare som vill ställa miljökrav. Regeringen presenterade en handlingsplan för ökad grön offentlig upphandling i mars 2007. Bl.a. fördubblas här resurserna till miljöstyrningsrådet AB som är Sveriges expertorgan på grön offentlig upphandling till stöd för upphandlare. Sommaren 2010 kompletterades lagarna om offentlig upphandling, från att offentliga upphandlare får ställa miljökrav, till att de bör göra det.

Den svenska regeringen har även givit Kemikalieinspektionen i uppdrag att ta fram och genomföra en handlingsplan för en giftfri vardag under 2011-2014. Bland de åtgärder som Kemikalieinspektionen föreslagit finns

att främja och stötta företag i arbetet att i högre utsträckning byta ut farliga ämnen i kemiska produkter och varor.

Finlands nationella program om farliga kemikalier godkändes 2006. I programmet beaktas de olägenheter som kemikalierna under hela sin livscykel förorsakar för enskilda konsumenter, folkhälsan, arbetstagarnas hälsa och för miljön. Uppföljningen av hur väl målen med kemikalieprogrammet uppnås och en bedömning av de olika åtgärdernas effektivitet kommer att ske i samband med en halvtidsutvärdering av programmet år 2011.

Principen för offentlig upphandling är icke-diskriminering, objektivitet och verifierbarhet. Offentliga upphandlare försöker undvika farliga eller skadliga ämnen, men specifikt för varje upphandlingssituation bedöms de för den ifrågavarande upphandlingen motiverade kraven och eventuella förbuden. Ett kategoriskt uteslutande är inte förenligt med principerna för och lagstiftningen om offentlig upphandling. Enligt principerna som berör internationell handel (bl.a. Världshandelsorganisationens WTO:s avtal om offentlig upphandling Government Procurement Agreement GPA) och EU:s upphandlingsdirektiv är det svårt att ge allmänna begränsningar eller förbud, och å andra sidan är det rekommendabelt att kemikaliernas skadlighet bedöms skilt för varje användningsändamål.

De nordiska länderna bedömer att den offentliga upphandlingen förblir ett viktigt instrument för att minska riskerna för att människor utsätts för farliga kemikalier i sin vardagsmiljö, liksom för att skydda den yttre miljön. I linje med Nordiska rådets rekommendation finns det anledning att se över kriterierna för farliga kemikalier för respektive användningsändamål i syfte att skärpa och bredda kriterierna. Listorna över farliga kemikalier som tagits fram av intresseorganisationer kan tjäna som stöd i sådana överväganden.

2) Det finns redan en del internationell erfarenhet av vetenskapliga paneler också när det gäller avtal som reglerar kemikalier.

Anknuten till Montrealprotokollet om substanser som försvagar ozonskiktet finns den vetenskapliga expertpanelen "Technology and Economic Assessment Panel, TEAP, vars uppgift är att med bestämda intervaller bedöma alternativa substanser och teknologier för sådana substanser som försvagar ozonskiktet och vilka de ekonomiska följderna kan bli när de tas i bruk.

I anslutning till Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar har en vetenskaplig värderingskommitté tillsatts (*Persistent Organic Pollutant Rewiev Committee under the Stockholm Convention*) vars uppgift är att bedöma om nya kemikalier som föreslås att tas upp i konventionen uppfyller de vetenskapliga kriterier som definierats i konventionens bilaga. Om kriterierna uppfylls är kommitténs uppgift att genom särskilt överenskomna förfaranden göra förslag för mötet mellan parterna om att uppta nya substanser i konventionen.

Motsvarande vetenskapliga kommitté (*Chemicals Review Committee under the Rotterdam Convention*) har tillsatts i anslutning till Rotterdamkonventionen. Konventionen gäller hantering av förhandsgodkännande för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel.

Som bäst förhandlas om en internationell miljökonvention om kvicksilver. De nordiska länderna har givit en betydelsefull insats till förhandlingarna. För att trygga att den framtida konventionens utveckling och uppdaterade information utnyttjas kommer man troligtvis också att tillsätta en expertpanel som underställs konventionen.

Nordiska rådet

Fremst. *2/2010/miljø
D 2011

Tidigare nummer:
A 1466/miljø

Behandlas i:
Miljø- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-33

Den globala kemikaliestrategin som styr hanteringen av kemikalier, SAICM (*Strategic Approach to International Chemicals Management*) godkändes i Dubai 2006. Målet är att skapa en strategi på lång sikt enligt vilken riskerna som kemikalierna orsakar kontrolleras senast år 2020. I Dubai beslutades också att strategins verkställande uppföljs med tre års mellanrum. Den andra internationella konferensen om hanteringen av kemikalier (*International Conference on Chemicals Management, ICCM-2*) arrangerades i maj 2009. Vid mötet gjordes bland annat en överenskommelse om fyra områden vilkas verkställande under de närmaste åren skulle få särskild prioritet. Områdena gäller nanoteknologi, kemikalier i produkter, elektroniska produkter och blyhaltiga målfärger. På USA:s initiativ togs därtill upp åtgärder för att minska de risker som perfluorerade föreningar orsakar. I mötet kom man överens om hur arbetet med varje delområde förs vidare samt om hur nya områden i framtiden tas upp till behandling.

Merparten av de stater som deltog i mötet (inkl. EU) stödde inte vissa vetenskapliga organisationers initiativ att utnämna dem till permanenta rådgivare för SAICM-arbetet. I detta sammanhang betonades SAICM:s och mötenas roll som ett öppet, alla aktörer samlande forum i vars arbete alla aktörer är välkomna.

Nordiska rådets rekommendation om att tillsätta vetenskapliga paneler till stöd för regleringen av kemikalier på internationell nivå har till merparten verkställts eller håller på att verkställas.

Nordiska ministerrådet anser härmed att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Angående rekommandasjonens først at-sats noterer Miljø- og naturressursutvalget med tilfredshet meddelelsen om den innsats som Nordisk ministerråd har gjort for å koordinere aktiviteter for å fremme ansvarlig offentlig innkjøp. Videre setter utvalget pris på de nasjonale innsatser som beskrives i meddelelsen, dog mangler informasjon fra Island. Meddelelsen bekrefter at det er politisk fokus på saken og flere tiltak er gjennomført i den senere tid. Det er også en kjensgjerning at med målrettede offentlige innkjøp kan den offentlige sektor bidra til bæredyktig produksjon og forbruk. Dette gjelder også anvendelsen av farlige kjemikalier, som det settes fokus på i rekommandasjonen.

Utvalget noterer at det kan være juridiske hindringer for kategorisk å utelukke bestemte kjemikalier. Utvalget minner om at Nordisk råd rekommanderer, at det ikke etterspørres stoffer som det er dokumentert at inneholder farlige kjemikalier, når det finnes ufarlige eller mindre farlige substitutter.

Utvalget noterer at Norge innenfor sin innkjøpspolitikk har utarbeidet prioritetslister for miljøgifter og andre relevante stoffer, som innkjøpere skal være spesielt oppmerksom på. Videre noteres at *Kemikalinspektionen* i Sverige er i gang med å gjennomføre en handlingsplan for en giftfri hverdag. Utvalget noterer også med interesse at meddelelsen om, at med utgangspunkt i Nordisk råds rekommandasjon er det anledning til å se over kriteriene for farlige kjemikalier for respektive bruk for å skjerpe og utvide kriteriene. Utvalget oppfordrer landene til å gå i gang med dette arbeidet og avventer informasjon herom ved neste års meddelelse.

Angående rekommandasjonens annen at-sats noterer utvalget meddelelsen om det viktige arbeidet som foregår under *Montrealprotokollen*, *Stockholmskonvensjonen* og *Rotterdam-Konvensjonen* for å identifisere farlige kjemikalier. Videre verdsetter utvalget den store innsats som Nor-

den har gjort for å fremme arbeidet under den globale kjemikaliestrategien (SAICM). Regjeringen mener at med dette er intensjonen i Nordisk råds rekommandasjon ved å bli realisert. Utvalget deler ikke den vurdering. De tre nevnte Konvensjoner og kjemikaliestrategien er politisk styrte prosesser og derfor er det videnskapelige arbeidet som gjennomføres under disse prosesser ikke helt uavhengig. Utvalget mener det er behov for et helt uavhengig internasjonalt panel, som kan bidra med å formidle sin vurdering til politiske beslutningstakere og allmennheten. Det er en kjensgjerning at kjemikalieprodusentene har en meget sterk stilling når det gjelder å frembringe informasjon inn i den politiske beslutningsprosess. For få en mer balansert prosess er det behov for et uavhengig organ, som frembringe en balansert vurdering av de foreliggende vitenskapelige beviser om kjemikalenes virkning på kort og langt sikt. Utvalget mener at man med fordel kan bruke erfaringene fra FNs klimapanel til å utvikle et forslag herom. Av den grunn, fastholder utvalget rekommandasjonen og avventer en ny meddelelse til neste år.

På bakgrunn av ovenstående foreslår miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om *Fremst. 2/2010 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordiska rådet

Fremst. *2/2010/miljø D 2011

Tidigare nummer:
A 1466/miljø

Behandlas i:
Miljø- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00125-33

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *3/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-34

Friluftsaktiviteter for børn og unge

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove - ikke mindst de bynære arealer - kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftsaktiviteter for børn og unge [1]

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere, med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftsaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomité, NORDBUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Meddelelse fra Nordisk ministerråd på andre at-sats
Nordisk ministerråd viser til svar på rekommandasjonen i 2010 knyttet til Nordplus. I svaret vises det til at det i dag er fullt mulig å få støtte til tiltak som muliggjør utveksling av barn og unge i landene, samt deres ledere og lærere, med formål om å styrke bredden og utviklingen av friluftsaktiviteter så lenge søknadene ellers tilfredsstiller programmets krav og prioriteringer.

Neste generasjon Nordplus besluttes av Ministerrådet for utdanning og forskning i 2011, men det foreligger ingen planer om å utvide programmet i retning av å i større grad fremme friluftsaktiviteter for barn og unge. Det kan også bemerkes at det har vært gjennomført en omfattende evaluering

[1] Første at-sats blev besluttet færdigbehandlet ved sessionen i Reykjavik 2010

av programmet, der det ikke er fremkommet noen ønsker om utvidelse av programmet i denne retning.

Meddelande från Nordiska ministerrådet på tredje att-satsen
Vad gäller särskilda satsningar med fokus på barn- och unga inom Nordiska ministerrådets olika sektorer kan generellt sägas att sektorerna själva skall ansvara för att ingångsätta initiativ och att NORDBUK generellt agerar sparringpartner och bevakare. Ur detta perspektiv kan det tänkas att initiativ i första hand bör tas inom aktuell sektor i dialog med NORDBUK och inte av NORDBUK självt. Exempel på just detta är bland annat det arrangemang som avhölls i november 2010 i Malmö: "Nordic Movement Solutions" där temat var vägar att främja lek och rörelse bland barn och unga, häribland i förhållande till friluftsliv och sundhet. På skogsområdet arbetar man bland annat under rubriken "Skogens lokala värden" var man ser på olika sätt att främja användandet av friluftsaktiviteter i skogen och i urbana miljöer, härunder också sett i förhållande till barn och unga. Livsmedelssektorn har därtill under de senaste åren arbetat tillsammans med miljösektorn för ett fokus på friluftsliv i Norden – se bifogad folder.

Som tidigare meddelats (2010) ställer sig NORDBUK välkomnande och positiva till en satsning på detta område. Det är redan idag möjligt att söka stöd till friluftsändamål inom ramen för NORDBUK:s existerande stödordningar. En särskild stödordning för just detta område specifikt skulle kräva att särskilda medel tillförs för ändamålet. En särskild marknadsföringsinsats för att tilldra sig ansökningar inom detta fält kunder däremot eventuellt diskuteras förslagsvis i dialog mellan NORDBUK, Nordiska rådet och den aktuella sektorn.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer i meddelelsen at NORDPLUS kan og har støttet aktiviteter som fremmer friluftsaktiviteter blant barn og unge. Videre noteres at det i 2011 vil bli truffet en beslutning om videreføringen av programmet, men at det ikke foreligger planer om å utvide programmet i retning av i større grad å fremme friluftsaktiviteter for barn og unge. Utvalget minner om at NORDPLUS som program, er et instrument for å fremme nordisk samarbeid, men også til å adressere aktuelle utfordringer som samtlige nordiske land står over for. I forhold til barn og unge er utviklingen alarmerende med hensyn til fedme. Ministerrådet har utviklet en spesiell handlingsplan for å adressere denne utfordringen: *Nordisk Handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet*. Det er utvalgets vurdering at denne handlingsplanen med fordel kan støttes med andre instrumenter som Nordisk ministerråd har, inklusive NORDPLUS. Derfor forventer utvalget at Nordisk råds rekommandasjon herom vil inngå i overveielsen om den fremtidige vinkling av programmet, og forventer en meddelelse om dette til neste år.

Med hensyn til rekommandasjonens tredje at-sats om NORDBUK, noterer utvalget med tilfredshet medvirkningen til *Nordic Movement Solutions* i 2010 innenfor skogsområder. Utvalget forventer at NORDBUK fortsatt vil prioritere innsatser som fremmer friluftslivsaktiviteter, og mener at den tredje at-sats derfor kan avskrives.

På bakgrunn av ovenstående foreslår miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Fremst. *3/2010/miljö til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår annen at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelse om Fremst. *3/2010/miljö hva angår tredje at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordiska rådet

Fremst. *3/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1476/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00242-34

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *4/2010/näring
D 2011

Tidigare nummer:
A 1495/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-25

Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet NORIA

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom Nordiska ministerrådet (NMR)
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samarbetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk – NICe, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång
- Kartläggning av samarbetet med de nationala forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Framställningen pekar på flera centrala utmaningar för det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.

Som också utskottet noterar i sitt förslag pågår det sedan en tid tillbaka en rad processer, samt strategi- och utvecklingsarbete på såväl politisk nivå som kopplat till de nordiska institutionerna.

MR-NER har nyligen beslutat om ett nytt samarbetsprogram "Nordisk samarbejdsprogram for innovation og erhvervspolitik 2011-2013" och motsvarande har skett inom MR-U "Kunnskap for grønn vekst og velferd - MR-U strategi 2011-2013"

Under 2010 har det genomförts en evaluering av NICe och under våren 2011 har en evaluering av NordForsk färdigställts. Evalueringen är nu till behandling i ÄK-U.

NMR gav på Nordiska Rådets session i Reykjavik 2010 en längre redogörelse kring status inom det nordiska forskningssamarbetet och pekade där bl.a. på den löpande och strategiska utvecklingen av NordForsk och etableringen av Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö som en kvalitativ förnyelse av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.

I redogörelsen markerades också att NMR under 2011 genomför en större översyn av det nordiska forskningssamarbetet som skall ta upp centrala problemställningar kopplat till det nordiska forskningssamarbetets ambitioner, effektivitet och inriktning, härunder frågeställningar kring värdeskapande, NMRs forskningspolicy och forskningssystem, samt frågor i förhållande till EU och övrigt internationellt samarbete.
Nordiska ministerrådet kommer mot den här bakgrunden först kunna lämna ett utförligt och mera omfattande svar på rekommendationen först under 2012.

Ministerrådet anser därför att rekommendationen kan kvarstå

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande angående de processer som NMR har satt igång inom forsknings- och innovationsområdet.

Utskottet anser att det nordiska samarbetet står inför en viktig och avgörande uppgift att optimera samspelet mellan forskning och innovation. När det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA) etablerades i början av 2000-talet framhöll rådet att de nordiska länderna i högre grad borde betrakta sig som ett gemensamt kunskapsområde där det genom gemensamma satsningar och initiativ på nordisk nivå kunde skapas ett mervärde som förstärkte de enskilda ländernas redan betydande investeringar i uppbyggnaden av innovationskapacitet och forskning. En rad rapporter och utvärderingar pekar på brist på samspel mellan dessa områden som en av de största utmaningarna om det nordiska samarbetet inom forskning och innovation ska lyftas.

Utskottet har därför tillsammans med Kultur- och utbildningsutskottet initierat ett samarbete om Kunskapstriangeln – forskning, utbildning och innovation i form av ett underutskott med ansvar för dessa områden så att det nordiska parlamentariska samarbetet bl.a. kan matcha den utveckling som sker internationellt. Utskotten ser fram emot en tät dialog med NMR angående utvecklingen på forsknings- och innovationsområdet och det svar på rekommendationen som NMR förväntas lämna nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. *4/2010/näring till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Näringsutskottet:

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Kultur – och utbildningsutskottet:

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

Nordiska rådet

Fremst. *4/2010/näring
D 2011

Tidigare nummer:
A 1495/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 09-00265-25

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 5/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1487/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00047-17

Etablering af en nordisk kulturfestival

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelsen med afholdelsen af Nordisk Råds session

at kulturfestivalen optages i Nordisk Ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk kulturfestival har avhållits 2009 i Stockholm och 2010 i Reykjavik i samband med Nordiska rådets session. Syftet med festivalerna har varit att uppmärksamma nordisk kultur, nordiskt kultursamarbete samt de nordiska kulturpriserna i samband med att sessionen arrangeras i en av de nordiska huvudstäderna.

År 2011 kommer festivalen att arrangeras i Köpenhamn under sessionen i början av november. I enlighet med Nordiska rådets budgetrekommendation (rekommendation 7/2010) har ministerrådet avsatt 1,5 MDKK från kulturministrarnas budget till denna kulturfestival. Kulturministrarnas beviljning till de tidigare festivalerna år 2009 och 2010 har varit mellan 200 000 DKK och 400 000 DKK.

Ministerrådet ställer sig positivt till genomförandet av en årlig kulturfestival i samband med Nordiska rådets session. Ministerrådet har goda erfarenheter av de festivaler som arrangerades i Stockholm 2009 och i Reykjavik 2010 och anser att ett dylikt arrangemang under sessionen är ett

utmärkt sätt att marknadsföra Nordiska rådets kulturpriser, facilitera samarbetsmöjligheter för nordiska kulturinstitutioner och -aktörer, samt att skapa intresse för det nordiska kultursamarbetet i de nordiska huvudstäderna. Det finns således en vilja att finna finansiering till framtida, årligt återkommande festivaler och man ser positivt på en ansökan från arrangörerna.

I kulturministrarnas budget år 2012 är det budgeterat med medel till Nordisk kulturfestival. Kulturministrarna kan bevilja en delfinansiering till festivalen med en ansökan från arrangörerna som underlag, varav det framgår att medel till festivalen ansökts även från andra bidragsgivare.

Ministerrådet anser dock att det inte skall upprättas en egen separat budgetpost för festivalen. I strukturreformen år 2007 beslöt kulturministrarna att det nordiska kultursamarbetet skall vara ännu mera öppet, transparent och flexibelt. För att uppnå detta syfte skall ministerrådet inte bevilja stöd till återkommande aktiviteter och inte heller etablera nya fasta bidragsmottagare.

Genom att bidraget beviljas på basen av en ansökan från arrangörerna har ministerrådet möjlighet att årligen ta ställning till den aktuella festivalen vad beträffar bland annat dess kvalitet, omfång och budget. Det kan inte anses vara ändamålsenligt att i detta skede budgetera bidraget till festivalen med ett årligt fast belopp, eftersom festivalen under de tre gånger som den arrangerats har kraftigt varierat i både form, storlek och budget.

Vidare anser ministerrådet att formen och syftet för festivalen bör kartläggas. Eftersom det arrangeras många olika festivaler i Norden bör man undersöka och klargöra förutsättningarna och konceptet för den nordiska kulturfestivalen, samt klart definiera vad som skiljer denna kulturfestival från övriga kulturfestivaler som arrangeras i Norden. Ministerrådet vill också understryka att en eventuell utvidgning av festivalen förutsätter en förstärkning av finansieringsunderlaget genom extern finansiering.

Enligt strategidokumentet "Det samnordiska kultursamarbetet 2010-2012 - mål och vision" har det nordiska kultursamarbetet tre övergripande mål. Ett av dessa är att samarbetet skall främja ett nordiskt perspektiv i de enskilda länderna. Ministerrådet framhåller vikten av att de arrangerande huvudstäderna engageras i utvecklingen av kulturfestivalen. Ministerrådet ser positivt på att de arrangerande huvudstäderna avsätter resurser till festivalen och bidrar till att attrahera finansiering från näringslivet i Norden i enlighet med Nordiska rådets framställning.

Vad gäller införandet av festivalen som ett satsningsområde i strategin och handlingsplanen på kulturområdet har detta uppmärksammats i handlingsplanen som gäller från och med år 2011. Kulturfestivalen har skrivits in under satsningsområdet "globalisering", med hänvisning till synliggörandet av Nordiska rådets kulturpriser och det nordiska kultursamarbetet.

Med hänvisning till principerna för det nordiska kultursamarbetet om att det inte skall upprättas nya mottagare av fasta bidrag önskar ministerrådet inte att upprätta ett fast koordineringssekretariat för genomförandet av festivalen. Festivalen har arrangerats tre efterföljande år av olika arrangörer och samarbetsparter utan ett permanent sekretariat. Således anser ministerrådet att festivalen även i framtiden kan genomföras med hjälp av redan existerade nätverk, såsom nordiska organisationer och institutioner samt de arrangerande huvudstäderna. Etablerandet av ett särskilt festivalsekretariat skulle även medföra onödiga administrativa kostnader.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

Nordisk Råd

Fremst. 5/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1487/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00047-17

Nordisk Råd

Fremst. 5/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1487/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00047-17

3. Udvalgets betænkning

I ministerrådets meddelelse sies at man stiller seg positiv til gjennomføring av en årlig kulturfestival i forbindelse med Nordisk råds sesjoner. Det finnes således en vilje til å finne delfinansiering til framtidige, årlig tilbakevendende festivaler, men slik at dette baseres på søknader fra arrangørene, og der det framgår at det søkes midler også fra andre bidragsgivere. I tråd med ministerrådets intensjon om at det nordiske kultursamarbeidet skal være mer åpent og fleksibelt anser man ikke at det skal opprettes en separat budsjettpost og heller ikke et permanent sekretariat for festivalen. Ved bidrag basert på søknad får ministerrådet mulighet til hvert år å ta stilling til den aktuelle festivals kvalitet og budsjett m.m.

Videre anser ministerrådet at form og formål og de nærmere forutsetninger for festivalkonseptet bør utredes og klargjøres. Ministerrådet peker særlig på at det nordiske kultursamarbeidet skal fremme et nordisk perspektiv i de enkelte land, og at de arrangerende hovedstedene engasjeres i utviklingen av kulturfestivalen og bidrar til å generere finansiering fra næringslivet i Norden. Ministerrådet peker for øvrig på at Kulturfestivalen er synliggjort i den strategi og handlingsplan på kulturområdet, som gjelder fra og med 2011. Festivalen er således nevnt under satsningsområdet "globalisering", med henvisning til synliggjøringen av Nordisk råds kulturpriser og det nordiske kultursamarbeidet.

Kultur- og utdanningsutvalget har fulgt opp denne saken på ulike måter etter sesjonen i 2010, bl.a. gjennom møte med ministerrådet om festivalkonseptets budsjettmessige situasjon. I forbindelse med behandlingen av ministerrådets budsjett for 2012 har utvalget foreslått at festivalen tas inn i budsjettet for en forsøksperiode på fire år fra og med 2012, og med en årlig bevilgning på 1,5 mill DKK, og slik at forutsetningene praktisk, organisatorisk og økonomisk for kommende kulturfestivaler avklares i nær dialog med ministerrådet og aktuelle og relevante samarbeidspartnere.

Med bakgrunn i Kultur- og utdanningsutvalgets konkrete oppfølging av denne saken, samt ministerrådets foreliggende meddelelse, foreslås at rekommandasjonen i sin nåværende form avskrives. Utvalget vil eventuelt komme tilbake til saken i forbindelse med planlegging av en festival i 2012.

På baggrund af ovenstående foreslår kultur- og utdanningsutvalget

att Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 5/2010 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
6/2010/medborger
D 2011

Tidligere nummer:
A 1507/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00209-13

Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

2. Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

Nordisk Råd har ved fremstilling af 22. september 2010 opfordret de nordiske regeringer til at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning i forbindelse med Rådets behandling af Kommissionens forslag til Rådets og Europa-Parlamentets direktiv om forbrugerrettigheder (KOM (2008) 614). Ifølge fremstillingen skal den nordiske holdning sikre en minimumsharmonisering på det højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover.

Konkret i relation til direktivforslaget om forbrugerrettigheder skal de nordiske landes regeringer bemærke, at man under forhandlingerne om direktivforslaget er meget opmærksom på, at det høje forbrugerbeskyttelsesniveau, som eksisterer i Norden, fortsat kan sikres.

Efter de nordiske regeringens opfattelse vil det derimod ikke – selv om alle de nordiske landes regeringer under forhandlingerne om forslaget som nævnt lægger stor vægt på at sikre det høje forbrugerbeskyttelsesniveau, som eksisterer i Norden – være hensigtsmæssigt at indføre en ordning, sådan at de nordiske lande mere formelt ville skulle koordinere en fællesnordisk holdning til forslaget i sin helhed.

Dette skyldes, at der i forbindelse med forhandlingerne om forslaget kan opstå spørgsmål, hvor de nordiske landes regeringer har et forskelligt syn på, hvordan et højt forbrugerbeskyttelsesniveau bedst sikres, herunder

om f. eks. Minimumsharmonisering er mest hensigtsmæssig i det konkrete tilfælde.

De nordiske landes regeringer er i øvrigt generelt enig med Nordisk Råd i, at det kan være nyttigt og vigtigt at udveksle erfaringer og, - hvor det kan være relevant, -at samarbejde om en fællesnordisk holdning forud for og i forbindelse med forhandlinger om relevante EU-tiltag, direktivforslag mv, herunder f. eks. forslaget om forbrugerrettigheder.

Erfaringsudveksling og videndeling vil ofte være værdifuldt såvel forud for og i tilknytning til forhandlinger på arbejdsgruppeniveau og ved uformelle drøftelser mellem repræsentanter for de nordiske lande.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet angående *fællesnordisk tilgang till EU's forbrugerpolitik.* Utskottet anser det glädjande att de nordiska ländernas regeringar välkomnar samverkan kring EU-åtgärder i form av exempelvis direktivförslag, och då direktivförslaget nu är antaget anser utskottet att framställningen kan avskrivas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Fremst. 6/2010/medborger för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 7/2010/presidiet
D 2011

Tidligere nummer:
B 266/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00238-13

Nordisk Ministerråds planer og budget for 2011

1. Rekommandation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer
2) *att* NordGen skall ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet
3) *att* utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den
4) att inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat
5) *att* inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt Fremst. 5/2010)

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Grænsehindringsarbejdet
Det fremgår direkte af 2011 budgetteksten vedrørende grænsehindringsarbejdet, at "De 3 MDKK der tilføres budgetposten skal sammen med den nuværende finansiering fra landene være med til at styrke denne del af grænsehindringsarbejdet

NordGen
NordGen har i en redegørelse fremhævet et behov for tilførsel af yderligere midler for at sikre institutionens fortsatte eksistens. Der er i 2011 tilført yderligere ca. 2 MDKK.

Der henvises i øvrigt til særlig redegørelse vedrørende NordGen, som er fremsendt til Nordisk Råd den 25. januar 2011.

Nordisk Ministerråds økonomisystem
I forbindelse med budget 2011 er der sket en justering i kategoriinddelingen af budgetposterne i Nordisk Ministerråds budget. Med denne justering forsøges det i et større omfang end tidligere at "isolere" egentlige projektaktiviteter fra øvrige aktiviteter. Konkret betyder det, at kategori 1 er bibeholdt som hidtil med projektmidler, men at kategori 2 har skiftet navn til "Programlignende aktiviteter", og fremover vil indeholde midler, som er allokeret til samarbejdsorganer, mobilitets- og støtteordninger, specifikke programmer, arbejdsgrupper og underudvalg. Kategori 3 og kategori 4 er uændret i forhold til tidligere og rummer stadigvæk hhv. institutionsmidler og organisationsbidrag. Herved er det søgt at skabe større transparens i budget og regnskabsopstillinger.

Formandskabspuljen og konsumentpolitiske samarbejde
Det fremgår direkte af teksten vedrørende formandskabspuljen i budget 2011:"Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, gerne af tværgående karakter, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde, herunder specielt på det konsumentpolitiske område."

Kulturfestival
Der vil fra det nordiske samarbejde blive tilført i alt 1,5 MDKK til Kulturfestivalen i 2011, hvilket sker med 300.000 fra Nordisk Kulturfond og 1.200.000 fra kulturministrenes budget.

Hermed anser Nordisk Ministerråd at fremstillingen kan afskrives.

3. Udvalgets betænkning

Præsidiet tager ministerrådets meddelelse over Rek.7/2010/presidiet om budget 2011 til efterretning.

Hvad angår første og anden at-sats konstaterer Præsidiet, at anbefalingerne er efterlevet. Samtidigt er Præsidiet tilfreds med, at det nordiske budget er blevet udviklet og fremstår mere transparent end tidligere. Særligt projektdatabasen er særdeles nyttigt for indblik i budgetdispositionerne. Dertil kommer, at Nordisk Råd var glad for budgetseminaret i januar 2011, hvor processer og opstillinger blev gennemgået. I Nordisk Råd er der er et stort ønske om at dette seminarium bliver et tilbagevendende årligt møde.

Fjerde at-sats omhandler konsumentpolitikken. Præsidiet vil fortsætte med at holde fokus på dette område. Endelig er Præsidiet tilfreds med, at der blev fundet midler til finansiering af Kulturfestivalen 2011.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 7/2010/presidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *8/2010/medborger
D 2011

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-12

Udvisning af nordiske statsborgere

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks regering,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtligt for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborgere på Nordisk Råds session 2010

2. Meddelelse fra Danmarks regering

Den danske regering redegjorde mundtligt for den danske lovgivning og praksis for hjemsendelse af nordiske statsborgere under Nordisk Råds Session den 2. - 3. november 2010.

Det nordiske samarbejde værdsættes højt af den danske regering. Regeringen finder, at den fri bevægelighed i Norden, og det forhold, at nordiske statsborgere kan opholde sig blandt andet for at studere og arbejde i andre nordiske lande, er et helt grundlæggende element i det nordiske samarbejde, som der skal værnes om.

Den danske regering vil derfor meget gerne indgå i en dialog mellem de nordiske landes regeringer om fortolkningen af den Nordiske Konvention om social bistand og sociale tjenester fra 1994, såfremt dette ønskes. Regeringen er fuldt ud indstillet på at deltage i møder, hvor man kan drøfte sagen nærmere.

I forhold til den danske lovgivning og praksis for hjemsendelse af nordiske statsborgere erindres om, at der er tale om meget få tilfælde, hvor der fra dansk side er truffet endelig afgørelse om hjemsendelse. Der erindres og-

så om, at hjemsendte nordiske statsborgere frit kan genindrejse og bosætte sig i Danmark, såfremt de opfylder betingelserne herfor på ny.

Det bemærkes, at det fortsat er Danmarks opfattelse, at den gældende lovgivning og praksis respekterer den Nordiske Konventionen om social bistand og sociale tjenester fra 1994.

Nordisk Råd

Rek. *8/2010/medborger
D 2011

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-12

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Danmarks regering angående *udvisning af nordiske medborgere*. Utskottet tackar för den muntliga redogörelsen vid föregående session och konstaterar därmed att den tredje att-satsen kan avskrivas.

Medan utskottet anser det glädjande att Danmark är öppen för att diskutera tolkningen av den Nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster, så finner utskottet det fortfarande oacceptabelt att Danmark utvisar nordiska medborgare som inte kan försörja sig själva. De nordiska reglerna ska tolkas på samma sätt i de nordiska länderna för att säkra att alla nordiska medborgare har samma rättigheter. Den nordiska konventionen ska fungera som ett extra säkerhetsnät, inte användas emot de nordiska medborgare som behöver hjälp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *8/2010/medborger till handlingarna vad gäller första och andra att-satsen och *avvaktar nästa års meddelande*.

att Nordiska Rådet lägger meddelandet till handlingarna, och anser att Rek. *8/2008/medborger vad gäller tredje att-satsen för Nordiska rådets del är slutbehandlad.

Köpenhamn, 1 november 2011

Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jeppe Mikkelsen (RV)
Kimmo Sasi (saml)
Marianne Berg (V)
Marie Krarup (DF)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Phia Andersson (S)
Satu Haapanen (gröna)
Suna Kymäläinen (sd)
Thomas Jensen (S)
Tor-Arne Strøm (A)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *9/2010/medborger
D 2011

Tidligere nummer:
A 1515/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00328-13

Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering,

at rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande

at opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske medborgere har samme rettigheder

2. Meddelelse fra Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster, som trädde i kraft den 1 oktober 1996 gäller sociala tjänster, socialt bistånd och vissa sociala förmåner. Artiklarna 5 och 9 gäller också hälso- och sjukvård.

I artikel 7 i den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster finns bestämmelser om skydd mot hemsändning. Artikeln lyder så här: "En nordisk medborgare kan inte hemsändas på grund av sitt behov av socialt bistånd om hans familjeförhållanden, anknytning till bosättningslandet eller omständigheterna i övrigt talar för att han bör stanna där och under alla omständigheter inte om medborgaren under de sista tre åren varit lagligen bosatt i landet."

Artikel 7 utgör dock i sig ingen grund för hemsändning. I enskilda fall återfinns istället den juridiska grunden för hemsändning i den nationella lagstiftningen, antingen i sociallagstiftningen eller i annan lagstiftning t.ex. i utlänningslagstiftningen.

Anvisningarna för tillämpning av den nordiska konventionen om sociala tjänster och socialt bistånd sågs över 2002. Enligt dem kan hemsändning på grund av en persons behov av sociala tjänster och socialt bistånd bli aktuellt bara då det handlar om långvarigare bistånd som utgör personens huvudsakliga inkomstkälla. Hemsändning kan inte ske på grund av enstaka tillfällen av behov av ekonomiskt bistånd. Enligt unionsrätten får ingen förvärvsarbetande EU-medborgare sändas hem på den grunden att han eller hon är i behov av socialt bistånd.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att den nordiska konventionen om sociala tjänster och socialt bistånd inte ger något absolut skydd mot hemsändning, utan att varje fall måste prövas individuellt i relation till den nationella lagstiftningen.

Finland är 2011 ordförandeland i Nordiska ministerrådet. Finland har för avsikt att sammankalla tjänstemannagruppen för verkställande och uppföljning av den nordiska konventionen om sociala tjänster och socialt bistånd tillsammans med motsvarande tjänstemannagrupp för den nordiska konventionen om social trygghet. Vid mötet kommer Nordiska rådets rekommendation 9/2010 och praxis vid tillämpning av artikel 7 att tas upp till behandling.

Regeringarna anser för sin del att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från den finska, isländska, norska och svenska regeringen angående *fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention.* Utskottet anser det ytterst viktigt att följa den vidare processen kring praxis vid tillämpning av artikel 7 av den nordiska konventionen om sociala tjänster och socialt bistånd.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *9/2010 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***10/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1486/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 09-00261-17

Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

2. Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

De nordiska länderna har olika förutsättningar för att implementera EU-förordningen 2560/2001 (924/2009) om gränsöverskridande betalningar. Finland har infört förordningen som en konsekvens av man är med i EMU-samarbetet. Sverige har som det enda nordiska land valt att införa förordningen i förhållande till svenska kronor. Danmark har hittills valt att inte införa förordningen i förhållande till sina valutor. Norge och Island som inte är medlemmar i EU omfattas av EES-avtalet, men i dagsläget omfattas inte förordningen 924/2009 av EES-länderna.

Det råder ingen samsyn mellan de nordiska länderna i frågan om att gemensamt införa EU-förordningen om gränsöverskridande betalningar. Danmark, Island och Norge planerar för närvarande inte att genomföra införa EU-förordningen.

Följande argument framhålls:

Norge
Det norska finansdepartementet har mottagit en värdering från Finanstillsynen, som även inhämtat synpunkter från Norges bank och Finansnæringens fællesorganisasjon (FNO). Finanstillsynen tillråder det norska finansdepartementet att inte införa förordningen i Norge. Finanstillsynen, Norges bank och FNO står bakom denna konklusion. De tre institutionerna framhåller att bankerna kan ha olika kostnader för inhemska och gränsöverskridande betalningar i norska kronor. Införande av förord-

ningen kan medföra en risk för oönskade korssubstitutioner mellan olika tjänster. Vidare framhålls att norska kronor i liten utsträckning används som betalning till mottagare i andra länder.

Förordningen 924/2009 om gränsöverskridande betalningar omfattas i dagsläget är inte av EES-avtalet och Finansdepartementet har därför inte slutligen konkluderat om förordningen ska användas på norska kronor.

Danmark
Det danska Økonomi- og Erhvervsministeriet värderar att med bakgrund av det underlag som föreligger är det inte aktuellt med tillslutning till EU:s förordning om gränsöverskridande betalningar. Utifrån Nordiska rådets undersökning är det inte uppenbart att en tillslutning till förordningen vill ge lägre avgifter för gränsöverskridande betalningar. De danska avgifterna tillhör enligt Nordiska rådets undersökning de lägre i Norden, trots att Danmark inte är tillslutet till förordningen. Det bör genomföras en mer omfattande undersökning av avgifterna för såväl nationella som gränsöverskridande betalningar, innan man kan ta ställning till om en tillslutning till förordningen kommer lösa problemen. Undersökningen bör dessutom omfatta flera banker i de enskilda länderna.

Vidare är det nödvändigt att utreda vilka konsekvenser en eventuell tillslutning till förordningen kommer ha på alla gränsöverskridande betalningstjänster som omfattas innan man tar ställning till en eventuell tillslutning.

Island
Island införde på sin tid förordningen (2560/2001) om överföringar mellan länder i Euro. Förordningen har ersatts av 924/2009 som är relevant för EES länderna. Man arbetar nu med att genomföra denna förordning som redan är i en gennemförande process hos *EFTA Working group on Financial Services*. Sedan en tid finns valutarestriktioner i Island som medför att arbetet idagsläget fokusera på andra problem än olikheter i bankavgifter vid överföringar mellan länder.

De nordiska ländernas regeringar anser att rekommendationen ska avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet angående avskaffande av avgifter i förbindelse med gränsöverskridande betalningar.

Medborgar- och konsumentutskottets huvudavsikt med rekommendationen var att avskaffa avgifter för överföring mellan de nordiska länderna, och därmed avskaffa ett klart gränshinder. Rekommendationen har enbart föreslagit att nationell lagstiftning ska införas, inte nödvändigtvis EU-förordningen, varför rekommendationen föreslås upprätthålld.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *10/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 11/2010/presidiet
D 2011

Tidligere nummer:
B 265/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00183-16

Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (vedr. B 265/presidiet), samt i meddelelsen vedrørende Rek. *15/2009/presidiet om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011-2012

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet har påbörjat genomförandet av riktlinjerna. Riktlinjerna överlämnades till det vitryska utrikesministeriet omedelbart efter Nordiska rådets session 2010. Diskussioner om samarbete med Sveriges ambassad och Finlands representant i Minsk inleddes. Samarbetet handlade först och främst om att Nordiska ministerrådet via kontorschefen i Vilnius skulle ha en arbetsplats på Sveriges ambassad i Minsk. Enighet uppnåddes och Nordiska ministerrådet var i Minsk fram till 19 december 2010.

Efter valet vid nämnda datum, har generalsekreteraren fattat beslut att temporärt stoppa Nordiska ministerrådets närvaro i Minsk av säkerhetsskäl. Arrangemanget med en närvaro vid Sveriges ambassad ger inte diplomatisk immunitet åt ministerrådets representant. Risken för att ministerrådets representant skulle arresteras är därför närvarande.

Presidentvalet i december 2010 i Vitryssland ändrade omständigheterna för Vitrysslandsaktiviteterna kraftigt. Valet genomfördes inte på ett demokratiskt och transparent sätt, vilket ledde till demonstrationer och allmän fredligt motstånd från det civila samhället. Myndigheterna reagerade med omedelbara och starka åtgärder: Våldsamma brytningar av demonstrationer, arresteringar av presidentkandidater och aktivister, räder mot självständiga medier och människorättsorganisationer.

Dessa åtgärder har kraftigt dömts av bl.a. EU, europeiska regeringar och USA. Sanktioner mot den vitryska presidenten och landets övriga högsta ledning har återupptagits.

Bland de gripna fanns ursprungligen tio studerande eller lärare av *European Humanities University*, som Nordiska ministerrådet stöder finansiellt genom *EHU Trust Fund*. En av studenterna har dömts till fyra år i fängelse, medan två studerande och en lärare väntar fortfarande på dom. Generalsekreteraren har genom ett personligt brev till den vitryska utrikesministern uttryckt sin oro över situationen och bett ministern att ta åtgärder till studenternas och lärarens frigörelse.

EU-kommissionen har reagerat med ett stödprojekt på 1,7 millioner EUR till det civila samhället, och bett Nordiska ministerrådet att administrera det. Projektet har förberetts i snabb takt och startas av Nordiska ministerrådet i april, i samarbete med *Human Rights House* i Vilnius och åtta vitryska frivilliga organisationer. Denna aktivitet är i enighet med de antagna riktlinjerna för samarbetet.

Den nya situationen i Vitryssland har ökat givarnas intresse att stödja EHU genom EHU Trust Fund. Mellan december 2010 och mars 2011 har Nordiska ministerrådet mottagit löften på sammanlagt ca 4,3 millioner EUR i nya donationer, bland dem 3 millioner från EU-kommissionen fram till 2013. Före december hade *Trust Fund* samlat sammanlagt 8 millioner EUR, vilket alltså växer nu till 12,3 millioner EUR. EHU har också etablerat en *Emergency Fund* för studerande som inte kan fortsätta vid det vitryska statsuniversitetet. Fonden stöds av Danmark, Norge och Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet deltog i Vitryssland-givarmötet (*donor conference*) i Warszawa i februari samt i Vitryssland-koordineringsmötet i Bryssel i mars. I Warszawa-mötets öppningstal bekräftade kommissionär Štefan Füle Nordiska ministerrådets roll som en viktig strategisk partner i projekt gällande Vitryssland. Det upprepades i ett bilateralt möte mellan generalsekreteraren och kommissionären.

Det allmänna beskedet från mötena i Warszawa and Bryssel är att samarbete med myndigheter inom Vitryssland har blivit väldigt svårt och många projekt i landet har i praktiken stoppats. Verksamheten koncentrerar sig nu på direkt stöd till och samarbete med vitryska demokratiska organisationer och grupper.

Riktlinjerna betonar demokratiutvecklingen i Vitryssland, och är därför högt aktuella också i den nuvarande situationen. Att samarbeta med vitryska myndigheter anses inte vara hänsynsmässigt i det nuvarande läget, medan samarbetet med det vitryska civila samhället förväntas att ökas och fördjupas.

Till frågan om ett nordiskt informationskontor i Minsk (Rek. 15/2009/presidiet) har Nordiska ministerrådet svarat separat.

Nordiska rådet rekommenderar att genomföra av riktlinjerna för Vitrysslandsaktiviteterna. Nordiska ministerrådet har agerat i enlighet med denna rekommendation och anser därför att rekommendationen uppfyllts och kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Nordisk Råd anerkender, at Nordisk Ministerråd har igangsat et omfattende samarbejde i forhold til Hviderusland. Her er tale om positiv synergi, for Nordisk Råds kontakter med parlamentarikere og oppositionspolitikere

fra Hviderusland i perioden 2007-2010 og fokus på muligheder for en nordisk indsats har medvirket til at Nordisk Ministerråd har prioriteret aktiviteter i denne retning.

Præsidentvalget i december 2010 i Hviderusland ændrede kraftigt mulighederne for Hvideruslandsaktiviteter. Nordisk Råd valgte at indefryse de planlagte aktiviteter for 2011 til de politiske fanger er blevet frigivet. Det er positivt, at Nordisk Ministerråd omvendt har haft mulighed for at optrappe sine aktiviteter især i forhold til det civile samfund. Det er også bemærkelsesværdigt, at denne indsats har fået støtte fra EU-Kommissionen.

Nordisk Ministerråd har svaret separat på spørgsmålet om et nordisk informationskontor i Minsk (Rek.*15/2009/presidiet), så derfor behandles den sag under det punkt.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *att* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 11/2010/presidiet som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

Rek. 11/2010/presidiet D 2011

Tidligere nummer:
B 265/presidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00183-16

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *12/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1519/kultur

Behandles i:
Kultur- og Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00276-15

Nordisk Arte-kanal

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

> *at* der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med *public service*-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede *public service*-kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Nordiska Rådets Kultur- och utbildningsutskott beslutade efter ett seminarium om Public Service i Norden i april 2010, att inrätta en arbetsgrupp för att studera möjligheterna till en gemensam nordisk kulturkanal. Utskottet fann att det fanns en stark dominans av USA:s sändningar i de nordiska kanalernas sändytor, och att man önskade balansera detta med mer nordisk kultur till tevetittarna.

Utskottets arbetsgrupp inrättade en expertgrupp för att reda ut de tekniska, ekonomiska och praktiska förutsättningarna för en sådan kulturkanal. Utredningen presenterades för Nordiska Rådets parlamentariker på Nordiska Rådets session i november 2010.

Utredningen är ett bevis på nordisk kultur- och samarbetsvilja. Trots att utredningen bygger på idén om att kulturen och språken förenar oss och erbjuder en plattform för meningsfullt samarbete, är vår hållning till utredningen tveksam.

Utredningen har beretts av en grupp som inte representerar all för saken nödvändig samnordisk expertis. Utredningen har utarbetats utan finsk och isländsk medverkan.

Rapporten kan uppfattas som vidareutveckling av en idé. Nordisk Arte-kanal är inte möjlig utan väl motiverade och entusiastiska tv-samarbetsparter och deras medverkan samt deras satsning på den.

De nordiska public service-kanalernas överväganden och ståndpunkter i denna fråga väger tungt när ministerrådet formulerar sin ståndpunkt.

Efter sessionen på Island har utredningen följts upp genom att Nordiska Rådet gett i uppdrag åt huvudförfattaren för den inledande utredningen Stein-Roger Bull att inventera inställningen till Arte Norden-förslaget och rapportens slutsatser hos ledningen för de nordiska ländernas Public service-kanaler och generalsekreteraren för Nordvision.

Det konstateras i denna uppföljande rapport att Public Service-bolagen förhåller sig skeptiska till ursprungsrapporten, fast de på sitt samnordiska möte i januari 2011 satte värde på det goda syftet med idén.

I det nuvarande samarbetet mellan de nordiska Public Service-bolagen är programutbytet utomordentligt omfattande. De andra nordiska ländernas tv-programutbud är integrerat i de nationella programutbuden. På detta sätt uppnår man större tittartäckning än genom att ha en särskild nordisk tv-kanal.

Som en mellankonklusion kan man konstatera, att de nuvarande nordiska public service tv-bolagens programutbyte är internationellt unikt och täcker väsentligen de existerande behoven i de nordiska länderna.

De centrala kvarstående frågorna utgående från den inledande utredningsrapporten kring Arte Norden är följande:

- Vem ska vara huvudägare till Arte Norden (ingen kompetent aktör har anmält sig)?
- På vilket sätt kan man dokumentera att kanalen är efterfrågad (ingen sådan marknadsundersökning finns dokumenterad)?
- Hur skall den nya kanalen finansieras (den nuvarande budgeten är inte tillräckligt detaljerad eller klargörande)?

De största problemen hänför sig till finansieringen. Även våra etablerade stora nordiska public service tv-kanaler drabbas av ekonomiska svårigheter. Detta är avgörande också när man överväger möjligheter till en ny nordisk programtjänst.

De nordiska regeringarna anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

I ministerrådets meddelelse vises til at rekommandasjonen om en nordisk Arte-kanal er basert på en utredning fra en ekstern ekspertgruppe, som ble presentert for Kultur- og utdanningsutvalget under rådets sesjon i november 2010. Utredningen er et bevis på nordisk kultur- og samarbeidsvilje, men på tross av at utredningen bygger på idéen om at kulturen og språkene forener oss og tilbyr en plattform for meningsfullt samarbeid, stiller ministerrådet seg tvilende til utredningen. Utredningen har således blitt utarbeidet av en gruppe som ikke representerer den for saken nødvendige samnordiske ekspertise, bl.a. uten finsk og islandsk medvirkning. Utredningen kan oppfattes som videreutvikling av en idé, men en nordisk Arte-kanal er ikke mulig uten godt motiverte og entusiastiske tv-samarbeidsparter og deres medvirkning og satsning på den. De nordiske *public service*-kanalenes overveielser og standpunkter i dette spørsmål veier derfor tungt når ministerrådet formulerer sitt standpunkt.

Ministerrådet peker på den rapport som Kultur- og utdanningsutvalget lot utarbeide i første halvår i år, og der oppfølgingen av de nordiske *public service*-selskapene og Nordvisjonen var hovedfokus. Som det framgår av denne rapporten setter selskapene pris på forslagets gode intensjoner,

men stiller seg imidlertid skeptisk til realismen ved en ny nordisk kanal, og da særlig under hensvisning til det omfattende samarbeidet om programutveksling gjennom Nordvisjonen.

Etter ministerrådets oppfatning representerer de nordiske *public service*-selskapenes programutveksling et unikt samarbeid i internasjonal sammenheng, og dekker i vesentlig grad de ekisterende behov i de nordiske landene. Det gjenstår følgende sentrale spørsmål; Hvem skal være hovedeier til ArteNorden (ingen kompetent aktør har meldt seg; På hvilken måte kan man dokumentere at kanalen er etterspurt (ingen markedsundersøkelse om dette er dokumentert); Hvordan skal den nye kanalen finansieres (det nåværende budsjett er ikke tilstrekkelig detaljert eller klargjørende). De største problemene knytter seg, i henhold til ministerrådets mening, til finansieringen.

Kultur- og utdanningsutvalgets oppsummering av saken
De argumenter og synspunkter som framkommer i ministerrådets meddelelse er ikke ukjente for Kultur- og utdanningsutvalget. Allerede da utvalget fikk gjennomført en forstudie i 2010 var man således fullt klar over at dette er et meget vanskelig og, for mange, et utfordrende tema. Det skal her samtidig påpekes, at årsaken til at Finland og Island den gang ikke ble involvert i forstudien hadde sammenheng med at det ikke var avsatt tilstrekkelig med midler til den eksterne konsulentens arbeid. Det lå også allerede fra start i kortene at forstudien betinget en oppfølgende rapport, der man kunne få nærmere klarlagt de nordiske *public service*-selskapenes holdninger til en ny tv-kanal. Den samme eksterne konsulent som i 2010 fikk våren 2011 i oppdrag av Kultur- og utdanningsutvalget å gjennomføre en besøksrunde i alle de nordiske land, og rapporten fra møtene med *public service*-selskapene forelå i midten av mai. Rapporten levner ingen tvil om om selskapenes skepsis og delvis negative holdning til idéen om ArteNorden, i det minste i regi av disse selskapene selv.

Rapporten har følgende oppsummering:
Ingen av PSB-kanalene har fattet vedtak verken for eller mot Arte Norden. DR og NRK er skeptiske, og har klare argumenter mot. SVT og YLE er mer negative. UR er også skeptisk, en med en mer generell positiv holdning. RUV har en TV-kanal og ønsker seg en temakanal i tillegg. Nordvisjonens generalsekretær er naturlig nok nordist, men kunne tenke seg en *Nordic Gold* TV-kanal vesentlig basert på arkiv.

- Rettighetsspørsmålet må løses. Det er prioritet nr et. Her bør politikere inn og øve et press på organisasjonene

- Arte Norden vil neppe få tilslutning fra PSB-kanalene uten en nordisk markedsundersøkelse, som kan vise et stort nok behov i hvert av de nordiske landene

- Den eneste veien til et samarbeid med PSB-kanalene er gjennom Nordvisjonen. Generalsekretæren er også den som eksponerte den mest positive holdning til tanken om en nordisk TV-kanal. På den bakgrunn foreslås tre modeller, der to av disse forutsetter et slikt samarbeid:

1. Modell 1 (Justert modell fra rapport 1): Nordvisjonen kan tre inn som koordinator og sentral bidragsyter til Arte Norden på vegne av PSB-kanalene.
2. Modell 2 (Nordvisjonsmodellen): Nordvisjonskontoret i København styrer Arte Nordens kanal i Strasbourg med bidrag fra Arte 1-2 timer pr dag.
3. Modell 3 (Frittstående uten PSB-kanalene): Nordvisjonen og PSB-kanalene er ikke med.

- DR og YLE har kulturkanaler med sterkt begrensede ressurser. Arte Norden vil dramatisk kunne øke nivået ved å overta 6 timer kvalitetsfjernsyn mellom kl 1900-0100, men sendeskjema er ikke spesielt tilpasset hvert lands seere slik kulturkanalene i DR og YLE er. SVT og NRK har ingen ledig TV-kanal. RUV har fremtidige planer om en temakanal, RUV2.

- Ny sendeteknologi over internett vil redusere budsjettkostnadene.

- Budsjetteringen av TV-kanalen må detaljeres i langt større grad for å skape tillit.

Rapporten munner ut i tre anbefalinger:
1. Nordisk Råd bevilger penger til en markedsundersøkelse i de nordiske landene.
2. Nordisk Råd tar opp spørsmålet om hvordan programrettigheter kan løses for lettere å kunne distribuere programmer landene imellom.
3. Dersom Nordisk Råd ønsker en fortsatt dialog med PSB-kanalene, anbefales et tett samarbeid med Nordvisjonskontoret i DR-byen.

Henvendelse fra public service-selskapene

Den 1. juli 2011 mottok Kultur- og utdanningsutvalgets medlemmer et felles brev fra de nordiske public service-selskapene NRK, RUV, SVT, SR, UR og Yle's generaldirektører/verkställande direktörer, der det bl.a. står følgende, sitat:

Etter vår oppfatning finne det ikke realistisk økonomisk, distribusjonsmessig eller publikumsmessig grunn for å videreføre prosjektet knyttet til en egen kanal. På denne bakgrunn vil vi også tilrå at det ikke iverksettes ytterligere utredinger eller diskusjoner.

Sitat slutt.

I brevet gis det imidlertid uttrykk for at man ønsker en dialog med Kultur- og utdanningsutvalget knyttet til problemstillinger om opphavsrett, og man ønsker således å komme tilbake til dette i løpet av høsten.

Rådets sekretariat sendte et svar på brevet, der det kort gjøres oppmerksom på at Arte Norden er basert på en rekommandation til de nordiske regjeringene, vedtatt på Nordisk råds sesjon i november 2010, og at svaret fra regjeringene i saken vil komme til diskusjon på Rådets sesjon i København nå i november.

Det kan i denne forbindelse også nevnes at Nordisk råd i februar i år mottok en henvendelse fra Latvias kulturminister med spørsmål om arbeidet med en nordisk Arte-kanal.

Konklusjon

Som denne faktiske gjennomgang av saken viser, er ArteNorden en komplisert og utfordrende sak, og man gjenkjenner de argumenter som gjennom en årrekke har vært brukt i forbindelse med ulike initiativer til et nordisk tv-samarbeid (utenom eller i samarbeid med Nordvisjonen).

Utvalget er selvsagt enig i at samarbeidet om programutveksling gjennom Nordvisjonen er ganske enestående og faktisk noe av en suksesshistorie.
Etter utvalgets mening er det imidlertid viktig at man holder fast ved de overordnede perspektiver og en konstruktiv og framtidsrettet diskusjon om en særlig viktig utfordring i det nordiske samarbeidet generelt og i kultursamarbeidet spesielt. Dette omfatter elementer som behovet for et felles offentlig rom for den nordiske kulturdebatt og kulturutveksling, ster-

kere fokus på den nordiske språkforståelse, samt det viktige programmessige element i forbindelse med en ny tv-kanal som handler om programutsendelser på samme tidspunkt i hele Norden.

Som utvalget påpeker i sitt utvalgsforslag til sesjonen i 2010 er markedene små i alle de nordiske land, og med en felles kanal ville nordiske produsenter få en større eksponering både i nabolandene og på ARTE's sendeflate i Europa. En nordisk kulturkanal vil bli en kanal ut av landene – fra Norden til Europa.

Utvalget ønsker også å peke på de muligheter som ligger i en nettbasert løsning for en ny kanal. De utfordringer som har ligget i at kvaliteten på slike utsendelser skal være like god som den man har for en vanlig TV-kanal, ser nå ut til å kunne bli løst med ny teknologi. Dette innebærer at det er mulig å transportere tunge videofiler på nettet direkte til seerne, som DVS HD bilde og 5.1 lyd. Den nye teknologien vil revolusjonere distribusjon av videosignaler og gjøre nettkanaler langt mer interessante.

I forbindelse med behandlingen av ministerrådets budsjett for 2012 har utvalget bedt ministerrådet avsette nødvendige midler til en nordisk markedsundersøkelse av interessen for etablering av en ny kulturkanal. En slik undersøkelse vil være like aktuell i forbindelse med en eventuell nettbasert kanal.

På bakgrun av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget,

> at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *12/2010/kultur til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *13/2010/presidiet
D 2011

Tidigare nummer:
A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-13

Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed ifølge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

De nordiska ländernas gemensamma intressen och geografiska närhet gör det naturligt att samarbeta i en anda av solidaritet också inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Som en naturlig följd av detta och med inspiration från den s.k. Stoltenberg-rapporten, som presenterades våren 2009, har idén om en nordisk solidaritetsförklaring så småningom vuxit fram och konkretiserats. Vid sitt möte i Helsingfors den 5 april antog de nordiska utrikesministrarna sålunda följande nordiska solidaritetsförklaring:

"*The Nordic declaration on solidarity*

The Ministers emphasized a strong community of values between Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden. Efforts to promote democracy, international law including human rights, gender equality and sustainable development are integral parts of the foreign policy of the Nordic countries. On the basis of common interest and geographical proximity it is natural for the Nordic countries to cooperate in meeting the challenges in the area of foreign and security policy in a spirit of solidarity. In this context Ministers discussed potential risks inter alia natural and man-made disasters, cyber and terrorist attacks. Should a Nordic country be affected, the others will, upon request from that country, assist with relevant means. The intensified Nordic cooperation will be undertaken fully in line with each country's security and defense policy and complement existing European and Euro-Atlantic cooperation. The Ministers pointed out that the Nordic declaration on solidarity will be followed up through practi-

cal measures, such as cooperation in the field of cyber security, as a first step."

Denna solidaritetsförklaring bekräftar den politiska solidaritet och samhörighet som råder i Norden. Den utgår ifrån ett brett säkerhetsbegrepp. Solidaritetsförklaringen utgör ett förstärkande komplement till de enskilda nordiska ländernas EU- och Nato-samarbete och en bas för vidareutvecklandet av det nordiska samarbetet när det gäller samhällssäkerhet i bred mening. Solidaritetsförklaringen kommer att följas upp med praktiska åtgärder såsom exempelvis samarbete inom digital säkerhet som ett första steg.

De nordiska utrikesministrarna anmodade på sitt möte i Reykjavik den 3 november 2010 kollegorna i Nordiska ministerrådet att bilda ett nordiskt informationsdelningsnätverk för att öka skyddet mot cyberangrepp. Bakgrunden är att det saknas förutsättningar för tillräckligt effektivt samarbete mellan de nordiska CERT -aktörerna (*Computer Emergency Rediness Team*). Det är brist på ett säkert kommunikationsnätverk och viktig information delas inte tillräckligt snabbt eller i tillräcklig omfattning.

Utrikesministrarnas anmodan blev behandlad av den Nordiska Samarbetskommittén (NSK) på mötet i St. Petersburg den 16. -18. Februari 2011. Här beslutade NSK at nedsätta en ad hoc arbetsgrupp för IT-säkerhet under Nordiska Ministerrådet. Arbetsgruppens uppgifter är att fastställa de tekniska och säkerhetsmässiga kraven samt belysa ekonomiska behov och förutsättningar för ett sådant kommunikationsnät. Vidare skall arbetsgruppen uppställa en tidplan för upprättandet av detta kommunikationsnätverk. Efter att arbetsgruppen har framlagt sin rapport och inför nästa utrikesministermöte kommer de nordiska länderna att arbeta med sikte på att lägga fram konkreta förslag till hur ett nätverk mot digitala angrepp kan utvecklas vidare.

I förstärkandet av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet utgör också ambassaderna ett viktigt område inom vilket det sker ett målmedvetet utvecklande av det nordiska samarbetet. Här utgör den rapport som utrikestjänsternas administrativa chefer i november 2010 utarbetade till utrikesministrarna en grund för utvecklandet av samarbetet de närmaste åren (mer om detta område i de nordiska regeringarnas svar på NRs Rek. 6/2009/presidiet angående Nordiskt ambassadsamarbete).

De nordiska länderna är överens om att arbeta aktivt för att utvidga och fördjupa det nordiska samarbetet inom samhällsskydd och beredskap. Den s.k. Hagadeklarationen, som antogs av de nordiska försvarsministrarna i april 2009, innehåller riktlinjer för en utveckling av det existerande samarbetet och beredskapen inom bl.a. räddningstjänst, kriskommunikation, anlitande av frivilliga, forskning och utveckling samt beredskap inför olika slags hot. Samarbetet ska stärka förmågan att förebygga och hantera olyckor och katastrofer i Norden. Perspektivet täcker samverkan och stöd till varandra nationellt, i närområdet och i internationella insatser.

Med det existerande Nordred -samarbetet som grund sker utvecklingen av det nordiska räddningstjänstsamarbetet utifrån Hagadeklarationen i dag bl a inom ramen för EU-projektet *Cross-border*, vars syfte är att utvidga och fördjupa det gränsöverskridande samarbetet mellan de nordiska länderna inom området samhällsskydd och beredskap. Också de nordiska ländernas rättsliga myndigheter är genom det s.k. Nordrätt-samarbetet involverade i utvecklandet av det nordiska räddningstjänstsamarbetet.

Både Nordredsamarbetet och Hagasamarbetet bedrivs, utvecklas och följs upp av de ansvariga ministrarna direkt.

Den första Nordiska kursen i samhällsskydd och beredskap för höga chefer genomfördes i Sverige 4 – 8 april 2011. Denna kurs var den första i sitt

slag och avsikten är att dessa kurser i fortsättningen skall vara regelbundet återkommande.

När det gäller den civila säkerheten i de arktiska områdena har de nordiska länderna inom Arktiska rådets regi arbetat för förstärkandet av havssäkerheten genom framförhandlandet av ett avtal om sjöräddning i de arktiska områdena. Avsikten är att detta avtal (*Search and Rescue Agreement*, SAR)-undertecknas vid Arktiska rådets utrikesministermöte i Nuuk i Maj 2011.

Thorvald Stoltenberg har i sin rapport som bekant föreslagit att man utvecklar ett nordiskt havsövervakningssystem med två pelare, en för Östersjön och en för de nordliga Atlanthavet. I utvecklandet av sjöövervakningen och sjösäkerheten i Östersjöområdet utgör SUCBAS (*Sea Surveillance Co-operation Baltic Sea*) ett centralt samarbetsprojekt. Det är viktigt att alla Östersjöns kuststater är involverade i detta arbete. I SUCBAS deltar alla Östersjöstater med undantag av Ryssland. En tät nordisk koordination är av central betydelse också i detta sammanhang. När det gäller utvecklandet av sjöövervakningen och sjösäkerheten på de nordliga havsområdena utgör det norska *Barents Watch* det centrala projektet.

3. Udvalgets betænkning

Nordisk Råd noterer med tilfredshed, at de nordiske udenrigsministre i Helsingfors 5. april 2011 blev enige om en nordisk solidaritetserklæring. Det var en central anbefaling i Thorvald Stoltenbergs rapport, som mange var skeptiske overfor ville blive opfyldt. Det er sket, og i det hele taget har denne rapport løftet temaet "nordisk samarbejde om samfundssikkerhed" højt op på den politiske dagsorden. Henrik Dam Kristensen (S), Nordisk Råds præsident, bød solidaritetserklæringen varmt velkommen:

"For kun få år siden var det tabu at tale om udenrigs- og sikkerhedspolitik i nordisk sammenhæng. Nu har vi fundet ud af, at det er til gavn for os alle med et forstærket samarbejde på dette område. Det næste logiske skridt ville være, hvis samarbejdet blev mere formaliseret og indgik under Nordisk Ministerråds ansvar. De nordiske lande har langt større vægt end størrelsen tilsiger. En bedre koordinering omkring internationale spørgsmål vil sikre os en langt større gennemslagskraft."

Nordisk Råd anerkender også en række af de konkrete tiltag, der her er fremhævet. Således var det et vigtigt skridt fremad, da Arktisk Råds udenrigsministermøde i Nuuk i maj 2011 blev enige om aftalen *"Search and Rescue Agreement, SAR"*.

De tragiske begivenheder 22. juli 2011 i Oslo med bombeangreb på regeringskvarteret og massedrab på unge socialdemokrater på Utøya viser imidlertid, at der eksisterer trusler mod samfundets sikkerhed, som de færreste tidligere var opmærksomme på. Temaet vil præge Nordisk Råds session med topmøde med statsministrene om "De åbne nordiske samfund". Der er tydeligvis behov for et forstærket nordisk samarbejde om samfundssikkerhed, så derfor opretholder Nordisk Råd rekommandationen.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

att Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *13/2010/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordiska rådet

Rek. *13/2010/presidiet
D 2011

Tidigare nummer:
A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-13

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek.
***14/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og forbrukerutvalget

J.nr. 10-00261-11

Nordisk likestillingspolitisk samarbeid

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre "Ministerrådsforslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014" samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. *hate crimes*, som er rettet mod særlige udsatte grupper

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

All bekämpning av våld i samhället är viktigt. Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) i det fyraåriga nordiska samarbetsprogrammet *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle - Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014* tagit temat *Nolltolerans mot könsrelaterat våld* till ett av sina prioriterade teman. MR-JÄM:s arbete riktar sig i första hand till att bekämpa könsrelaterat våld, som icke omfattar hate crimes, som är riktade mot speciellt utsatta grupper.

I utskottets synpunkter framförs även att utskotet tidigare har framfört att jämställdhetsamarbetet även skulle innefatta andra former av diskriminering än diskriminering mot kön. På dett ger Nordiska ministerrådet svar på i rekommendation 15/2010.

Nordiska ministerådet kommer att inbjuda Nordiska rådet (NR) till att delta i aktiviteter, som arrangeras i samband med genomförandet av det fyraåriga samarbetsprogrammet *Jämställdhet skapar ett hållbart samhälle - Nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011-2014*och inbjuder NR till dialog angående aktuella jämställdhetspolitiska teman.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivs.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Nordiska ministerrådet och välkomnar att Nordiska rådet erbjuds en närmare involvering och dialog i de arrangemang som genomförs i det nordiska samarbetsprogrammet kring jämställdhet, men anser inte att rekommendationen som sådan blivit besvarad.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *14/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk råd

Rek.
***14/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
B 268/medborger

Behandles i:
Medborger- og forbrukerutvalget

J.nr. 10-00261-11

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***15/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1494/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00011-17

Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

I över 30 år har Nordiska ministerrådet (NMR) diskuterat jämställdhet mellan kvinnor och män. Jämställdhetspolitiken anses idag vara en del av den nordiska identiteten och är en naturlig del av de nordiska demokratierna.

Under de senaste åren har diskussionen fokuserat på att att jämställdhetspolitik även ska inkludera andra diskrimineringsgrundlag än kön.

Nordiska rådet (NR) har rekommenderat NMR att utarbeta en mångfaldspolitik inom det nordiska samarbetet som skulle omfatta jämställdhet och lika behandling med fokus på kön, etniskt ursprung, religion, tro, handikap, ålder och sexuell orientering. Redan idag genomför NMR aktiviteter som är knutna till flera av de grundlag som nämns i rekommendationen. Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) har inom det nordiska samarbetet getts ett mandat att diskutera och samarbeta kring att utveckla nordisk jämställdhetspolitik med fokus på kvinnor och män.MR-JÄM har ikke diskuterad en ändring av detta mandat.

De flesta av de grundlag, som nämns i rekommendationen från NR, vil i dag kunne diskuteres innenfor de ulike ministerråd og forutsetter ikke endringer i det eksisterende formella nordiska samarbetet. Det er på nåværende tidspunkt ikke besluttet å utarbeta en mångfaldspolitik på tvers av sektorene i NMR:s samarbete.

Det föregår hela tiden en diskussion i NSK/MR-SAM om inriktningen på det nordiska samarbetet samt behovet av att ändra detta, men man har inte hittills funnit behov av att innføre en sektorovergripende mangfoldsstrategi som omfatter ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering.

Nordens Välfärdscenter (NVC), som är en institution under Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S), arbetar med sju insatsområden, varav två är handikapp- och dövblindområdet.

På handikappområdet medverkar NVC till att främja likabehandling och inkludering av utsatta grupper. NVC initierar och utvecklar samarbetsprojekt som förbättrar situationen för personer med funktionsnedsättning. Fokus ligger på implementeringen av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar, samt på samarbete med handikapporganisationerna i de nordiska länderna och internationellt.

NVC är sekretariat för Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR), som är ett rådgivande och policyskapande organ för NMR. NHR ska främja nordiskt samarbete i handikappfrågor inom alla relevanta samhällsområden och bidra till förverkligandet av gemensamma nordiska handikappolitiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. NHR:s arbete ska stödja genomförandet av sektoransvarsprincipen i NMR samt främja "design för alla" som strategi för jämlikhet och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. NHR har evaluerats och NMR skall diskutera resultaten av evalueringen och utvärdera hur arbetet skall föras vidare och hur det eventuellt kan knytas upp mot andra grundlag. NVC är förvaltningsorgan för ett av delprojekten under NMR:s globaliseringsinitiativ för hälsa och välfärd, som handlar om inkludering av utsatta grupper på den nordiska arbetsmarknaden, härunder personer med funktionsnedsättning.

Vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) finns ett Diplomprogram i universell design. Utbildningsprogrammet ska bidra till att öka kunskapen om hur samhället utformas för att så många som möjligt ska ha tillgång till och kunna använda de funktioner och den service som finns utan extra anpassningar och dyra speciallösningar. Universell design är också ett forskningsområde vid NHV.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivs.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet från Nordiska ministerrådet angående Rek. *15/2010/medborger. Utskottet anser det angeläget att fortsatt diskutera införandet av ett mångfaldsperspektiv inom det nordiska samarbetet, utan att behöva några organisationsändringar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *15/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***16/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-18

Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pant-automaterne indstilles til dette formål

at pålægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til *taxfree* salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

2. Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet för miljö har tagit del av Nordiska rådets rekommendationer och Jan Rehnbergs rapport om ett nordiskt pantsystem, vilken rekommendationerna grundar sig på.

De nordiska regeringarna kan instämma i rapportens slutsats att försäljningen av drycker mellan de nordiska länderna är relativt obetydlig, och att det inte medför några större problem för retursystemen och alternativa insamlingssystem, eller ur miljösynpunkt. Eftersom en avsevärd del av de förpackningar som cirkulerar mellan de nordiska länderna dessutom kan föras till retursystem för dryckesförpackningar (fast pant ej utbetalas), eller inlämnas till övriga uppsamlingssystem för metall och glas, är spillet i fråga om material och energi och därmed även avfallsproblemet relativt litet. Kostnaderna för ett heltäckande nordiskt pant- och retursystem för dryckesförpackningar skulle därför vara stora i förhållande till miljönyttan.

De nordiska regeringarna strävar dock kontinuerligt till att ytterligare öka returnering av dryckesförpackningar och uppmuntrar de olika aktörerna att söka och vidta kostnadseffektiva åtgärder för återanvändning av dryckesförpackningar och materialåtervinning, bl. a. genom nordiska kontakter och nordiskt informationsutbyte av erfarenheter.

Dryckesförpackningar som genom gränshandel importerats mellan de nordiska länderna och Tyskland och Estland är ett mycket större problem. De berörda nordiska regeringarna strävar efter att söka lösningar på detta problem genom bilaterala överenskommelser och samarbete, emedan frågan inte direkt omfattas av det nordiska samarbetet

De nordiska länderna är föregångare när det gäller införandet av pant- och retursystem i Europa. Kommissionen har inlett en utredning i syfte att klarlägga möjlighterna och genomförbarheten för ett europeiskt retursystem i synnerhet för metallförpackningar (*Options and Feasibility of a European Refund System for Metal Beverage Cans, contract number*: 17.0318/2010/576044/ETU/C2). En målsättning för utredningen är att identifiera och utvärdera möjliga problem som beror på avsaknad av harmonisering av retur- och återvinningsystemen speciellt i gränsområden. Avsikten är då att öka samverkan mellan nationella system. De nordiska myndigheterna och pantsystemsinnehavarna och -förvaltarna deltar aktivt i workshops för beredningen av utredningen. Vi följer med hur utredningen framskrider och inväntar dess slutsatser.. Tidsfristen för utredningen går ut i november 2011.

De nordiska regeringar ser det som ytterst viktigt att de har välfungerande och täckande insamlings-, återvinnings- och återanvändningssystem för förpackningsavfall av drycker generellt, och att man främjar bruket av dessa. Nationella och lokala förhållanden bör beaktas och hanteras bilateralt och nationellt, såsom de miljöproblem som uppstår i dryckesvaruhandeln i gränsområdena mellan Danmark och Tyskland, och mellan Finland och Estland.

Rekommendationen kan därmed avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar meddelandet angående *Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage*. Utskottet är oenig med de nordiska ländernas regeringar och anser inte att en miljard burkar kan anses vara en obetydlig mängd. Dessutom ska påpekas att Jan Rehnborgs mandat i utredningen kring nordisk pant var begränsat till att finna en lösning som alla inom den tillfrågade referensgruppen som till stor del bestod av branschorganisationer med ett egenintresse, vilket också leder till att konklusionerna blir restriktiva. Medborgar- och konsumentutskottet har fått bekräftat i den omfattande förberedande processen inför rekommendationen att det är tekniskt möjligt att införa ett samordnat system, förutsatt att den politiska viljan finns.

Medborgar- och konsumentutskottet menar att det är viktigt att Norden som den föregångarregion vi är inom pant- och retursystem tar ledningen inom EU och istället för att avvakta som verkar vara de nordiska regeringarnas strategi. Denna ståndpunkt delas av de övriga delaktiga Närings- och Miljö- och naturresursutskotten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *16/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

Nordisk Råd

Rek.
***16/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-18

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***17/2010/medborger**
D 2011

Tidligere nummer:
A 1516/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 10-00252-19

Samordning af nordiske pantsystemer

1. Rekommendation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

> *at* bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Det vises til besvarelse på rekommendation 16/2010/medborger.
De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet för miljö har tagit del av Nordiska rådets rekommendationer och Jan Rehnbergs rapport om ett nordiskt pantsystem, vilken rekommendationerna grundar sig på.

De nordiska regeringarna kan instämma i rapportens slutsats att försäljningen av drycker mellan de nordiska länderna är relativt obetydlig, och att det inte medför några större problem för retursystemen och alternativa insamlingssystem, eller ur miljösynpunkt. Eftersom en avsevärd del av de förpackningar som cirkulerar mellan de nordiska länderna dessutom kan föras till retursystem för dryckesförpackningar (fast pant ej utbetalas), eller inlämnas till övriga uppsamlingssystem för metall och glas , är spillet i fråga om material och energi och därmed även avfallsproblemet relativt litet. Kostnaderna för ett heltäckande nordiskt pant- och retursystem för dryckesförpackningar skulle därför vara stora i förhållande till miljönyttan.

De nordiska regeringarna strävar dock kontinuerligt till att ytterligare öka returnering av dryckesförpackningar och uppmuntrar de olika aktörerna att söka och vidta kostnadseffektiva åtgärder för återanvändning av dryckesförpackningar och materialåtervinning, bl. a. genom nordiska kontakter och nordiskt informationsutbyte av erfarenheter.

Dryckesförpackningar som genom gränshandel importerats mellan de nordiska länderna och Tyskland och Estland är ett mycket större problem. De berörda nordiska regeringarna strävar efter att söka lösningar på detta

problem genom bilaterala överenskommelser och samarbete, emedan frågan inte direkt omfattas av det nordiska samarbetet

De nordiska länderna är föregångare när det gäller införandet av pant- och retursystem i Europa. Kommissionen har inlett en utredning i syfte att klarlägga möjligheterna och genomförbarheten för ett europeiskt retursystem i synnerhet för metallförpackningar (*Options and Feasibility of a European Refund System for Metal Beverage Cans, contract number*: 17.0318/2010/576044/ETU/C2). En målsättning för utredningen är att identifiera och utvärdera möjliga problem som beror på avsaknad av harmonisering av retur- och återvinningsystemen speciellt i gränsområden. Avsikten är då att öka samverkan mellan nationella system. De nordiska myndigheterna och pantsystemsinnehavarna och -förvaltarna deltar aktivt i workshops för beredningen av utredningen. Vi följer med hur utredningen framskrider och inväntar dess slutsatser. Tidsfristen för utredningen går ut i november 2011.

De nordiska regeringar ser det som ytterst viktigt att de har välfungerande och täckande insamlings-, återvinnings- och återanvändningssystem för förpackningsavfall av drycker generellt, och att man främjar bruket av dessa. Nationella och lokala förhållanden bör beaktas och hanteras bilateralt och nationellt, såsom de miljöproblem som uppstår i dryckesvaruhandeln i gränsområdena mellan Danmark och Tyskland, och mellan Finland och Estland.

Rekommendationen kan därmed avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Medborgar- och konsumentutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande och beklagar att rekommendationen enbart behandlats av Nordiska ministerrådet för miljö, och därmed ej kunnat se till konsumentpolitiska och näringslivsrelaterad aspekter. Även den utredning ledd av Jan Rehnberg angående nordisk pant- och retursystem som Nordiska ministerrådets Gränshinderforum initierat kan konstateras sakna representanter från konsumentorganisationer i den referensgrupp som hörts. Ett vidare perspektiv i behandlingen av rekommendationen är helt klart önskvärt.

Medborgar- och konsumentutskottet i samverkan med Närings- och Miljö- och naturresursutskotten anser att ytterligare dokumentation av kostnadsnyttan av ett nordiskt pant- och retursystem behövs. Den gemensamma synpunkten är att Norden inte ska avvakta EU vad gäller pant, utan snarare ska ta ledningen i detta arbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Medborgar- och konsumentutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *17/2010/medborger till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo, 21 september 2011

Anna Ljunggren (A)
Hans Wallmark (M)
Janne Sankelo (saml)
Kerstin Haglö (S)
Lillian Hansen (A)
Satu Haapanen (gröna), ordförande
Solveig Horne (FrP)
Suna Kymäläinen (sd)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *18/2010/miljø
D 2011

Tidigare nummer:
A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-32

En nordisk jord- och skogbrukspolitik

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpasningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevareleverandører i en regional og global sammenheng

å avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

å gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på å fremme bærekraftig jordbruksproduksjon og grønn vekst

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Spørgsmålet om en nordisk jord- og skovbrugspolitik dækker selvsagt over et emne af stor interesse for MR-FJLS. Af rammeprogrammet 2009-2012 for det nordiske samarbejde om fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug fremgår en vision for samarbejdet: "Et konkurrencekraftigt Norden vil med en bæredygtig udnyttelse af de biologiske naturressourcer tilgodese menneskenes behov for en god livskvalitet og sikre levnedsmidler og bidrage til en positiv global udvikling."

Rammeprogrammet indeholder seks områder, hvor af flere er relevante i forhold til Nordisk Råds rekommandation; Nordisk konkurrencekraft; Klima; genetiske ressourcer og kyst og landsbyudvikling.

Med udgangspunkt i rammeprogrammet iværksættes den konkrete indsats inden for MR-FJLS. Det sker gennem de årlige formandskabsprogrammer, som komplementerer rammeprogrammet, men det sker natur-

ligvis også gennem de løbende aktiviteter, som strækker sig ud over de enkelte formandskabsprogrammer.

Klimaspørgsmålet har været centralt i de forskellige formandskabsprogrammer over de seneste år, og det gælder også i forhold til det finske, hvor håndtering af klimaforandringerne er et ud af tre centrale punkter. Som følge heraf gennemføres en specifik workshop om energieffektivitet i jordbruget, og arbejdet i forhold til ministerrådets samarbejdsorganer og institution udvikles fortsat med udfordringerne omkring klimaforandringerne i baghovedet.

Nordisk Ministerråd gennemførte i 2008 en nordisk skovministerkonference i 2008 med fokus på skoven og skovbrugets rolle i forhold til to store miljøudfordringer - de globale klimaforandringer og den globale forvaltning af ferskvandsressourcer. På konferencen enedes ministrene om Selfoss deklarationen om hålbart skogsbruk. Deklarationen fokuserer på mulige indsater og strateriger i forhold til en bæredygtig udvilkling inden for skovbruget. På baggrund af deklarationen har en ad hoc gruppe udarbejdet en rapport med konkrete anbefalinger ti lindsatser på forskellige niveauer. Rapporten Implementing the Selfoss decalaration, indeholder ud over selve deklarationsteksten kan findes på følgende link: http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2010-554
NMR arbejder løbende med at følge op på rapportens anbefalinger, hvilket blandt andet involverer SNS og NordGen, samt er et aktiv i forhold til ministerrådets arbejde i relation til EU's Østersøstrategi.

For så vidt angår arbejdet i SamNordisk Skovforskning - SNS, Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning - NKJ og NordGen fokuseres der på betydningen af klimaforandringerne og der gives generel opmærksomhed mod de langsigtede udfordringer for jordbruget og skovbruget i Norden, Europa og globalt. MR-FJLS har også ansvaret for globaliseringsinitiativ nr. 12: Belysning av konsekvenserna av klimaförändringarna på naturresurser i Norden, og landene har tilsluttet sig etablering af et offentligt-privat-partnerskab om vækstforædling i Norden. NordGen bidrager til arbejdet med fokus på forskellige udfordringer omkring klimaforandringernes udfordringer i relation til husdyr, planter og skov. På skovsiden bidrages især i forhold til tilpasning af skovbruget til klimaforandringer med genetisk velegnet materiale og forædling af gran. NordGen og SNS bidrager derudover aktivt om klimaforandringerne i forhold til arbejdet med EU's Østersøstrategi.

I forhold til de tre at satser, kan Nordisk Ministerråd oplyse følgende:

1. At udvikle en kundskabsbase om klimaændringernes effekter på det nordiske jord- og skovbrug er en meget stor udfordring og ikke mindst meget stor opgave. Det er en opgave, som MR-FJLS selvsagt er meget optaget af, men som også er svær at realisere fuldt ud. Men, MR-FJLS har allerede taget initiativer i den retning, og med globaliseringsinitiativ nr. 12: Belysning av konsekvenserna av klimaförändringea på naturresurser i Norden, er der igangsat væsentlige initiativer, som bidrager i denne retning.

   Formålet med indsatsen er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene med udgangspunkt i fællesnordiske udfordringer og hvordan de nordiske lande i fællesskab kan forberede sig herpå.

   Programmet, som løber over perioden 2009 til 2012 med afslutning og afrapportering i 2013, har et produktionsfokus. Det vil sige, at det retter sig mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhver-

Nordiska rådet

Rek. *18/2010/miljø D 2011

Tidigare nummer:
A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-32

vene foruden tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Seks forskernetværk er støttet til at bidrage med resultater indenfor programmets rammer. Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og Topforskningsinitiativet (TFI).

Derudover henvises til indsatsen i NKJ og SNS, hvor det særligt kan fremhæves, at SNS i et samarbejdet med EFINORD - det nordeuropæiske regionalkontor under European Forest Institute, har etableret en webbaseret informationsportal www.nbforest.info, som netop har til formål, at sikre spredning af viden om blandt andet klimaforandringerne konsekvenser for skovbruget.

2. Det forskningsmæssige samarbejde inden for MR-FJLS fokuserer i stigende grad på, at de store og langsigtede udfordringer for primærerhvervene, herunder jordbruget i Norden, Europa og globalt. MR-FJLS deler således også Nordisk Råds vurdering af behovet for at fokusere på de langsigtede udfordringer. I forbindelse med det årlige sommermøde i MR-FJLS i 2011 blev der derfor også arrangeret en halvdagskonference med fokus på de centrale udfordringer og muligheder for den nordiske landbrugs-og madforskning i årene som kommer. Konferencen havde tæt sammenhæng til den tilsvarende diskussion på EU niveau, gennem blandt andet at inddrage drøftelserne om EU-Kommissionens arbejde med "Bio-based Knowledge Economy. Udkommet af konferencen var en række diskussioner om hvordan de langsigtede udfordringer kan adresseres.

3. Spørgsmålet om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig jordbrugsproduktion og grøn vækst er væsentligt, og bliver behandlet nationalt såvel som for de tre EU-medlemmers vedkommende i relation til drøftelserne om reformen af EU's fælles landbrugspolitik. MR-FJLS ser derfor ikke nogen grund til, at gennemføre en særskilt nordisk ekspertudredning om spørgsmålet i relation til jordbrugsproduktionen.

   MR-FJLS noterer dog, at der i de nordiske lande og i NMR er stort fokus på spørgsmålet om Grøn Vækst. Grøn vækst er naturligvis af stor betydning for både jord- og skovbrugssektorerne, og MR-FJLS bidrager også til dette arbejde. Statsministrenes globaliseringsinitiativ i 2011 havde netop fokus på Grøn vækst, og der henvises derfor til udkommet af statsministrenes indsats.

Nordisk Ministerråd anbefaler rekommandationen 18/2010/miljø afskrevet.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet meddelelsen om at Nordisk ministerråd setter fokus på og prioriterer arbeidet med å belyse klimaendringenes konsekvenser for fødevareproduksjon og skogbruk i Norden. Utvalget oppfatter det som et viktig skritt i den retning å utvikle en kunnskapsbase om klimaendringenes effekter på det nordiske jord- og skogbruk. Klimaendringenes konsekvenser for jord- og skogbruk er en meget stor utfordring, som de nordiske land har til felles. Utvalget noterer også den rolle som Nordisk kontaktorgan for jordbruksforskning (NKJ) og Samnordisk skogforskning (SNS) spiller i dette arbeidet. Det er tale om velutviklete samarbeidsorganer, som utvalget forventer vil yte betydelige bidrag i denne sammenheng. Utvalget noterer at ministerrådet ikke avviser ideen om at Nordisk ministerråds arbeid med klimautfordringene på et senere tidspunkt kan danne grunnlag for en kunnskapsbase om klima-

endringenes effekter på det nordiske jord- og skogbruk. Derfor avventer utvalget en avklaring herom i neste års meddelelse.

I annen at-sats rekommanderes at det avholdes en konferanse for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres. Utvalget noterer at det med tilknytning til det årlige ministerrådsmøte (MR-FJLS) i 2011 ble arrangert en konferanse med fokus på de sentrale utfordringer og muligheter for den nordiske jordbruks- og matforskning i årene som kommer. Utvalget noterer at seminaret har fokusert på forskningen, men ikke jordbrukets utfordringer generelt som Nordisk råd rekommanderte. Videre er det tale om et relativt lukket arrangement hvor til eksempel Nordisk råd ikke ble invitert til å delta. Videre er utvalget ikke blitt informert om de konklusjoner som seminaret er kommet fram til. Nordisk råd vil derfor at ministerrådet revurderer rekommandasjonen om en konferanse, som kan belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres. Spesielt bør konferansen adressere spørsmålet om hvilke reformer som kunne være ønskelige i jordbrukspolitikken, med sikte på å gjøre de nordiske land mer robuste til å møte kommende utfordringer.

Med hensyn til rekommandasjonens tredje at-sats, meddeler Nordisk ministerråd den kjennsgering at jordbrukspolitikken blir behandlet nasjonalt og for de tre EU-medlemmers vedkommende i relasjon til drøftelsene av EUs felles jordbrukspolitikk. Utvalget ønsker å peke på at rekommandasjonen setter fokus på støtteordningene alene. I den sammenheng har utvalget observert at OECD vurderer at det generelt har vært markante positive reformer i OECDs landenes jordbrukspolitikk i senere år. Støtten er redusert, den er blitt mindre koblet til produksjon og andel av støtte som bidrag til å adressere miljøutfordringer økes. Ifølge OECDs estimat har støtte som andel av jordbrukets bruttoinntekt i EU fallet fra 34 % i 2002 til 24 % i 2009. Tilsvarende tall fra Norge er 74 % til 66 % fra Island fra 66 % til 48 %.

For utvalget er det klart, at mens Island og Norge utformer sin jordbruksstøtte med utgangspunkt i nasjonale anliggende og gjeldende internasjonale handelsregler (WTO-regler), er Danmark, Finland og Sverige, underlagt EUs jordbrukspolitikk. Det kan dog konstateres at det er en betydelig forskjell i hvordan de tre nordisk EU land implementere EUs jordbrukspolitikk. En oversikt fra EU viser at i perioden 2007 til 2013 vil de tre nordiske EU land motta 4,5 % av EUs støtte. I Danmark går 94 % av støtten til SPS (direkte betalinger, eller "pillar 1") og 6 % til andre former for støtte under (som nevnes "pillar 2"). I Sverige går 26 % til "pillar 2" og Finland 34 %. Med andre ord, Finland har hvis man ser på disse tall utviklet sin landbruksstøtte på en helt annen måte en Danmark har.

Nordiska rådet

Rek. *18/2010/miljø D 2011

Tidigare nummer:
A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-32

I lys av den store variasjon som det er i jordbruksstøtten i Norden kunne det være meget nyttig, som Nordisk råd rekommanderer, at analysere hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på å fremme bærekraftig jordbruksproduksjon og grønn vekst. Ved at studere konsekvensen av de ulike former for støtte i Norden kan det skapes en bedre forståelse for hvordan jordbrukspolitikken kan utvikles for å fremme grønn vekst. Derfor oppfordrer utvalget ministerrådet til å gjenoppta rekommandasjonen til vurdering.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljö- och naturresursutskottet

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *18/2010/miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

Nordiska rådet

Rek. *18/2010/miljø
D 2011

Tidigare nummer:
A 1483/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 09-00296-32

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. 19/2010/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1512/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalge

J.nr. 10-00142-20

Initiativer i det nordiske klimaarbeidet

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapte klimaendringer

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

De nordiska ländernas ministrar samarbetar tätt och formaliserat genom Nordiska miljöministerrådet och samarbete sker också mellan experter i Klimat och luftgruppen och Nordiska arbetsgruppen för globala klimatförhandlingar (NOAK). Den övergripande målsättningen för Klimat och luftgruppen är att allvarliga förändringar av jordens klimat ska förhindras och effekterna av klimatförhandlingarna förebyggs samt att luftens innehåll av förorenande ämnen inte skadar miljön eller människors hälsa.

Den övergripande målsättningen för NOAK är att stödja klimatförhandlingarna inom ramen för FN:s Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) och genom nordiska initiativ och sakkunskap bidra till strävanden att nå ett gott klimatavtal. Verksamheten inriktas på analyser och utredningar i aktuella förhandlingsfrågor. NOAK ska också arrangera och bidra till möten, workshops och seminarier med förhandlare och experter från Norden, EU och övriga världen. NOAK inrättades som en ad hoc grupp år 2008 med finansiering från det nordiska globaliseringsanslaget men har nu permanentats som en fast arbetsgrupp i miljösektorn.

Nordiska rådet har ställt relevanta frågor i ett mycket komplext område och förhandlingarna befinner sig i ett avgörande skede eftersom det nuvarande bindande klimatavtalet Kyotoprotokollet löper ut år 2012.

Relaterat till första frågan står det klart att Nordiska ministerrådet, som de nordiska regeringarnas samarbetsorgan, har beredskap att under år 2011, liksom under de närmast föregående åren, fullfölja sitt arbete med att stödja FN-förhandlingarna dels enskilt och i EU men dels också i ett nordiskt sammanhang genom framförallt NOAK. Å andra sidan har det, efter det 15:e partsmötet i UNFCCC, COP 15 i Köpenhamn i december 2009, växt fram ett antal alternativa konstellationer utanför FN-förhandlingarna som har fått en ökad betydelse både internationellt och i Norden. I Norden rör det sig framförallt om olika tankesmedjor och konsulter som var och en för sig, enligt Nordiska ministerrådets uppfattning, gör utmärkta insatser. Och vi ska samarbete med dem i rimlig omfattning och om aktiviteter som kompletterar det som Nordiska ministerrådet gör, t.ex. informationsinsatser riktade inte minst mot allmänheten.

Genom de nordiska samarbetsministrarnas beslut om att behålla Nordiska utvecklingsfonden (NDF) har ett samarbete inletts mellan NDF och Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO) om klimatprojekt i fattiga utvecklingsländer. Genom åren beviljade lån från NDF kan nu genom återflöde delas ut som gåvobistånd och beräknas till ca 1 miljard € fram till år 2045. Den första omgången av projekt med beviljning från den för ändamålet nyinrättade Nordic Climate Facility, omfattade år 2009 4 miljoner € och den andra omgången år 2010, 6 miljoner €. Klimatprojekt i u-länderna är ett underfinansierat område och detta initiativ svarar väl mot ett engagerat och aktivt nordiskt samarbete i syfte att reducera utsläppen av klimatgaser.

Ansvaret för att minska utsläppen av klimatgaser ligger framförallt hos länderna själva. Internationellt samarbete kan aldrig ersätta nationella åtaganden och i samarbetet med privata aktörer ska näringslivets roll, inte minst som investerare, i hela problematiken kring grön växt, ses som en nyckelfaktor i finanskrisens och klimatkrisens spår.

Nordiska ministerrådet anser därför att det inte behövs någon särskild panel för att värdera alternativa modeller för internationellt samarbete på klimatområdet.

De nordiska länderna har i nationella program och planer redovisat sina nationella åtaganden för att minska utsläppen av klimatgaser och uppfylla sina internationella åtaganden. Åtgärderna ligger inom olika sektorer och åtgärdernas storlek och styrka varierar från land till land beroende på nationella förutsättningar. Viktigare än en jämförelse mellan vad som gjorts är hur de nordiska länderna kan stärka sitt samarbete och ligga långt fram i konkurrensen om internationella marknader inom i miljöteknologi och förnybar energi. Länderna har genom myndighetssamarbete men också genom olika forskningsprojekt inklusive de som pågår i nordiska institutioner som NordForsk, Nordisk energiforskning och Nordisk innovationscenter (NICe) ett stort utbyte av nationella erfarenheter.

Därför anser Nordiska ministerrådet att en konferens för att belysa vilka politiska instrument som har visat sig vara de mest effektiva för att reducera utsläppen av klimatgaser inte behövs.

Klimatrelaterad nordisk forskning pågår inom ramen för Nordiska ministerrådets globaliseringsinitiativ, bland annat i Toppforskningsinitiativet (TFI) och i projekten Energi och Transport, Klimatvänligt byggande och Klimat och primärnäringar. Genom dessa forskningsprojekt stärks samar-

Nordisk råd

Rek. 19/2010/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1512/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00142-20

betet mellan myndigheter, forsknings- och innovationsmiljöer samt näringslivet i Norden.

TFI är fullt operativt med ett programstyre, sex delprogram med programkommittéer och sekretariat i de tre nordiska institutionerna i Oslo, NordForsk, Nordisk eneriforskning och Nordisk innovationscenter (NICe). Totalt är över 70 personer från de nordiska länderna engagerade i att leda TFI. Bland målsättningarna är följande central för TFI: Säkra en effektiv och strategisk resursanvändning genom att identifiera de områden där gemensamma nordiska satsningar har störst potential, och genom att stimulera till utveckling av nya initiativ med hjälp av pilotprojekt och -program.

De sex delprogrammen är:

Effektstudier och anpassning till klimatförändringar
Energieffektivisering med nanoteknologi
CO_2 fångst och lagring
Klimatförändringarnas växelverkan med kryosfären
Integrering av storskalig vindkraft
Hållbara biobränslen

Det nordiska mervärdet med TFI är samarbete på tvärs mellan länderna för att skapa synergier, mobilitet, bredare perspektiv och ökad kvalitet på forskningen samtidigt som förankring sker i nationella satsningar. Norden kan också stärka sin position i EU både genom kunskapsförmedling men också genom att ta del av EU:s program och finansieringsmöjligheter. Genom TFI kan man också synliggöra Norden i internationella sammanhang. Informationen från TFI är omfattande.

Status i arbetet är att programkommittéernas utlysning för alla projekt är klar, projekten pågår och några delresultat kan redovisas. Delprogrammet CO2 fångst och lagring har publicerat två rapporter som kartlägger behovet för nordiska satsningar vilket bland annat har resulterat i att man våren 2011 kommer att etablera ett samnordiskt kompetenscenter. I övrigt finns organisatoriska resultat bland annat att man inom de två klimatprogrammet etablerat tillsammans sex samnordiska spetsforskningsenheter samt inom ramen för TFI en årligt återkommande konferens som också kan användas som en plattform för en bredare debatt om klimat-, energi- och miljöfrågor.

Sammanställningar över den internationella klimatforskningen är viktiga. En liknande rapport som den som togs fram av nordiska forskare om det naturvetenskapliga kunskapsläget och förändringar sedan IPCC:s fjärde rapport, kan vid behov göras igen t.ex. genom NOAK.

Nordiska ministerrådet anser att TFI samt beredskapen att beställa en ny kunskapsöversikt över den internationella klimatforskningen svarar mot det önskemål om översikt över framdriften i klimatforskningen som Nordiska rådet efterfrågar.

Nordiska ministerrådet anser att med svaren ovan rekommendationen 19/2010 om Initiativ i det nordiska klimatsamarbetet kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet informasjonen om det nordiske samarbeidet om klimaforhandlingene og beslutningen om å gjøre klimaforhandlingsgruppen (NOAK) permanent. Videre finner utvalget det positivt at ministerrådet søker samarbeid med ideutviklingsorganisasjoner og konsulenter for å søke nye veier i det globale klimaarbeidet. Utvalget noterer også at de nordiske land støtter FNs forhandlingsspor, men

arbeider samtidig i voksende grad aktivt i antall alternative konstellasjoner utenfor FN. I lys av vanskelighetene i FNs klimaforhandlinger finner utvalget det viktig å søke nye spor som kan bidra til fremdrift. Utvalget mener derfor at den første at-sats i rekommandasjonen er tilfredsstillende behandlet av ministerrådet.

Med hensyn til rekommandasjonens annen at-sats, om en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden, hevder ministerrådet at det i dag gjennom både myndighetssamarbeid og forskningsprosjekter pågår stort utbytte av nasjonale erfaringer. Videre peker ministerrådet på, at ulikheter i de enkelte lands forutsetninger betyr, at tiltakene varierer fra land til land og at de enkelte land regelmessig gjør rede for sine nasjonale programmer og planer. Derfor finner ministerrådet det mer nyttig å bruke samarbeidet til å styrke Norden i konkurranse på de internasjonale markeder for miljøteknologi og fornybar energi, fremfor å analysere og sammenlikne effekten av klimapolitikken i de enkelte land. Utvalget deler ministerrådets vurdering, at samarbeidet for å styrke Norden som en region, som kan byde på konkurransedyktige, miljøtekniske løsninger og fornybar energi er viktig. Utvalget vil dog peke på, at for at nordisk næringsliv skal være ledende på dette området er det behov for en aktiv klimapolitikk og insitamenter. Derfor mener utvalget at det kunne være meget nyttig å skape en større klarhet om hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden. Utvalget vil derfor se nærmere på dette i sitt kommende arbeid.

Med hensyn til rekommandasjonens tredje at-sats, at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapte klimaendringer, noter utvalget at ministerrådet deler utvalgets oppfatning. Videre at det i ministerrådet er både vilje og redskap til at få dette gjennomført og at utvalget derfor kan forvente, at ministerrådet ved NOAK-gruppen fortsetter med å ta frem slike oversikter i fremtiden.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. 19/2010/miljø til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. *20/2010/miljø
D 2011

Tidligere nummer:
A 1513/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 10-00245-14

Oppfølging av Copenhagen Accord

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Det 16:e partsmötet inom FN:s klimatavtal i Cancún i december 2010 beslöt bekräfta alla de viktigaste elementen i Copenhagen Accord. Nu är det viktigt att alla länder implementerar Cancún Agreement. I Cancún fattades också beslut om att inrätta en ny internationell klimatfond. En tillfällig övergångskommitté har grundats för att utföra den detaljerade planeringen av fonden. De nordiska länderna har en viktig roll i denna nya kommitté.

Nordiska arbetsgruppen för globala klimatförhandlingar (NOAK), som stöder de nordiska klimatförhandlare, kommer aktivt att fortsätta sitt arbete. I slutet av 2010 inledde NOAK ett av sina hittills största projekt, Nordic *Scaled Up Mitigation Initiative*, i samarbete med NEFCO. Avsikten är stöda utvecklingsländernas åtgärder för utsläppsreducering och undersöka förutsättningarna för att genomföra pilotprojekt med ett eller ett par utvecklingsländer. Genom projektet vill man skapa en grund för de "nya flexibilitetsmekanismer" (*new scaled up market mechanisms*) som diskuteras vid klimatförhandlingarna. Med hjälp av dem skulle man marknadsbaserat kunna öka omfattningen av utsläppsreduceringarna i utvecklingsländerna i enlighet med de åtgärder de redovisar enligt

Köpenhamnsackordet.

I NOAKs arbetsprogram för 2011 ingår också planer för några projekt för att studera förutsättningar och mätfrågor när det gäller att förhindra avskogningen i utvecklingsländerna (REDD+).

Nordic Climate Facility (NCF) har utgående från sin första kallelse finansierat 14 projekt i utvecklingsläder, särskilt i Afrika. De nordiska ländernas andel av finansiering är 6 miljon €. Den andra kallelsen, vars nordiska finansiering också är 6 miljon €, stängdes den 14 januari 2011 och väckte stort intresse. Ett stort antal relevanta förslag inkom, vilket visar att det finns en efterfrågan för denna typ av finansiering.

De nordiska regeringar anser härmed, att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet meddelelsen om at det på det 16. partsmøte i FNs klimaforhandlinger var enighet om de viktigste elementene i et nytt internasjonalt klimafond, og at de nordiske land har en viktig rolle i et utvalg som skal stå for det videre arbeidet med fondet. Utvalget savner dog en klarhet om hvilke midler de nordiske land har stillet til rådighet med hensyn til finansieringen av fondet.

Utvalget noterer også med tilfredshet at den nordiske klimaforhandlingsgruppe (NOAK-gruppen) inngår aktivt i arbeidet med å skape forutsetninger for REDD-ordningen (*Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation)*, som har som formål å skape et økonomisk incitament til å redusere utslipp av klimagasser fra avskoging og degenerering av skog i u-land. Utvalget etterlyser opplysninger om hvordan de enkelte nordiske land planlegger å tilføre midler til REDD-ordningen.

Med hensyn til rekommandasjonens annen at-stats, om *å* styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*, noterer utvalget med tilfredshet meddelelsen om den positive utviklingen av ordningen, og anser at denne delen av rekommandasjonen kan avskrives.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *20/2010 miljø til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første atsats
>
> *at* Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. *20/2010/miljø hva angår annen at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *21/2010/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1518/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget
og Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-13

Nordisk produksjon av vedvarende energi

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

> *å* fremlegge en redegjørelse på Nordisk råds 63. sesjon med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Under forhandlingerne om EU's VE-direktiv blev mulighederne for et fælleseuropæisk støttesystem drøftet. I det endelige direktiv valgte man imidlertid ikke at harmonisere VE-støtteordningerne mellem medlemslandene. For at sikre en så billig VE-udbygning som muligt i EU indgår der i VE-direktivet en VE-udbygning gennem statistisk overførsel af VE-forbrug mellem landene gennem etablering af fælles projekter og/eller gennem etablering af et fælles VE-støttesystem - VE-direktivets såkaldte samarbejdsmekanismer.

Kommissionen har netop offentliggjort meddelelsen "Vedvarende energi: på vej til 2020-målet " med tilhørende baggrundsnotat , der bl.a. nøjere vurderer medlemsstaternes støtteordninger for vedvarende energi og de nye samarbejdsmekanismer.

Dokumenterne fra Kommissionen konkluderer bl.a.,

- at medlemslandene i dag bruger en række forskellige instrumenter på el-området, på varmeområdet og på transportområdet til at yde økonomisk støtte. Dette afspejler, at "det kan være hensigtsmæssigt at gøre brug af flere forskellige instrumenter på grund af forskellige teknologiers status for så vidt angår modenhed, brugere og marked" (iv, side 10). Endvidere, at medlemslandene ser ud til gradvis at justere de forskellige instrumenter for at forøge effektiviteten af disse uden at forårsage for meget usikkerhed på markederne

Nordisk Råd

Rek. *21/2010/næring D 2011

Tidligere nummer:
A 1518/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-13

- at 21 lande på el-markedet (hvor en evt. harmonisering formentlig først kunne komme på tale), bruger feed-in-tariffs, 7 lande bruger feed-in-premiums, mens 6 medlemslande bruger VE-certifikater (v, side 6). Feed-in tariffs og feed-in-premiums er karakteriseret ved at støtteniveau, men ikke mængden af VE-el lægges fast politisk, mens VE-certifikater er karakteriseret ved, at mængden af el fra vedvarende energikilder, men ikke støtteniveau lægges fast politisk,
- at der er et meget stort potentiale for samfundsøkonomisk gevinst ved at udbygge med VE, hvor det er billigst i EU, og
- at brug af VE-direktivets samarbejdsmekanismer er et første skridt til at høste dette potentiale samtidig med, at landene fortsat kan have kontrol over deres egne nationale støttesystemer, som der er udbredt ønske om.

Det skal bemærkes, at Kommissionen i 2014 skal evaluere brugen af og effekten af samarbejdsmekanismerne.

Norge og Sverige har som de første to lande besluttet at etablere et fælles certifikatmarked for VE-udbygning mellem flere lande på el-markedet. Som forudsætning herfor forhandler Norge p.t. med EU om at tilslutte sig VE-direktivet. Finland bruger primært feed-in-tariffer til at fremme VE-elproduktionen, mens Danmark primært bruger en kombination af feed-in-præmier (til de fleste el-produktionsteknologier) og udbud (for havmølleparker). De fire nordiske lande bruger således meget forskellige støttesystemer. Ingen af de nordiske lande har aktuelle overvejelser om grundlæggende at ændre deres støttesystemer, men udvikler dem i stedet for løbende for at forbedre deres effektivitet.

VE-direktivets samarbejdsmekanismer er ikke udviklet endnu. Den nordiske Arbejdsgruppe for Fornybar Energi (AGFE) har derfor igennem nogen tid arbejdet med udviklingen heraf. På det seneste har AGFE igangsat et nyt projekt, der har til formål at operationalisere samarbejdsmekanismerne og vurdere, om der kunne være et særligt nordisk perspektiv ved, at Norden bruger disse mekanismer. I projektet skal således udarbejdes standardkontrakter, der kan bruges, når et sælger- og køberland skal aftale en konkret statistisk overførsel, og der skal udvikles koncepter for, hvordan fællesprojekter kan etableres, herunder hvordan de forskellige nordiske støttesystemer kan indgå ved anvendelsen af de nye samarbejdsmekanismer.

Konklusion:
Kommissionens rapport viser, at det i dag ikke er muligt entydigt at konkludere, hvilke støtteordninger til VE, der er de mest optimale, og det er dermed heller ikke muligt at pege på, hvordan en evt. nordisk harmonisering af støtteordningerne skal udformes.

På den baggrund er der ikke for nuværende grundlag for at igangsætte en "grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige". Derimod er der behov for, at man i nordisk regi bruger sine relativt begrænsede analysemidler til fortsat at udvikle – og også gerne afprøve - de værktøjer, der nu er etableret i VE-direktivet. Endvidere er der behov for gennem erfaringsudveksling at identificere "best practise" i brug af støttesystemer, inden spørgsmålet om harmonisering tages op på ny.

Det foreslås derfor at spørgsmålet om en gradvis støtteharmonisering i Norden og/eller øget koordinering af landenes støttesystemer drøftes på ny, når EU-Kommissionens evaluering af VE-direktivets samarbejdsmekanismer foreligger i 2014. På det tidspunkt foreligger også de første erfaringer med et svensk-norsk certifikatmarked, der planlægges introduceret i 2012, ligesom erfaringer med fortsat udvikling af den danske udbudsmodel for havmøller kan indgå i drøftelsen.

Nordisk Ministerråd anser hermed at rekommandationen kan afskrives.

Nordisk Råd

Rek. *21/2010/næring D 2011

Tidligere nummer:
A 1518/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-13

3. Utvalgets betenkning

Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande angående förslaget om en analys av konsekvenserna att harmonisera stödsystemen för produktion av förnybar energi i Norden.

Ministerrådet tar i sitt meddelande utgångspunkt i EU-kommissionens rapport "Förnybar energi: framsteg mot 2020-målet" som konkluderar att EU:s medlemsländer idag använder en rad olika instrument inom elområdet, på värmeområdet och på transportområdet för ekonomiskt stöd. De fyra nordiska länderna, Sverige, Norge, Danmark och Finland använder sig av olika stödsystem och ingen av länderna har, enligt NMR:s meddelande, några planer på att ändra deras system men däremot att utveckla dem för att förbättra deras effektivitet.

Utskotten är väl medvetna om de olika system som de fyra nordiska länderna använder och att en förändring, t.ex. en harmonisering, är något som måste ske långsiktigt. NMR:s konklusion, på grundval av EU-KOM:s rapport, är att det idag inte är möjligt att entydigt konkludera vilka stödsystem som till förnybar energi som är mest optimala och att det därför inte är möjligt att peka på hur en eventuell nordisk harmonisering av stödsystemen ska utformas. Detta har utskotten helt motsatt uppfattning om. Utskotten menar att just det faktum att det idag inte går att visa på vilka stödformer som är de mest optimala utgör en grund för att initiera ett analysarbete om konsekvenserna av att harmonisera stödet till produktion av förnybar energi.

Det finns rapporter som visar att en harmonisering av bidragssystemen på nordisk basis (exkl. Island) kan bidra till besparingar på ca 1,4 miljarder Euro till år 2020. Detta framhålls i en rapport från den 15 juni 2008 *GreenStream - Opportunities for harmonisation of instruments for the promotion of renewable energy in the Nordic countries*, sid 55. *"Under market based harmonization the location of investments would be the most cost-efficient solution from purely economic point of view. Overall, if Denmark, Finland, Norway and Sweden had a fully harmonized renewable energy subsidy system the overall cost savings could increase up to magnitude 1.4 billion Euros by 2020 if the compared to case where all the countries would meet their target with domestic measures."*

NMR framhåller i sitt meddelande att man bör avvakta till EU-kommissionens utvärdering av det s.k. VE-direktivets samarbetsmekanismer föreligger 2014, samt utväxla erfarenheter och *"best practise"* när det gäller användningen av stödsystem innan eventuella diskussioner/initiativ inom detta område bör initieras. Utskotten anser däremot att det finns en stor potential för lägre kostnader för de enskilda konsumenterna, t.ex. genom en möjlig besparing i den storlek som *GreenStream* pekar på i sin rapport. Detta bör och måste det nordiska samarbetet undersöka genom att initiera det analysarbete som föreslås i rekommendationen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet och Miljö- och naturresursutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *21/2010/näring till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Köpenhamn, 1 november 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Astrid Thors (sv)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Erling Bonnesen (V)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juho Eerola (saf)
Karin Gaaardsted (S)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *21/2010/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1518/næring

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget

J.nr. 10-00257-13

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 22/2010/miljö
D 2011

Tidigare nummer:
A 1499/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 10-00154-18

Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion

1. Rekommandation

Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar,

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra Mårdhundens expansion

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

De nordiska regeringarna är medvetna om problemet som lyfts upp av Nordiska rådet. Länderna har snabbt inlett ett samarbete genom att bygga upp ett EU-LIFE-projekt med avsikt att förhindra mårdhundens expansion. Projektet innefattar Finland, Sverige, Norge och Danmark. För Finlands del deltar Finlands Viltcentral, vars representant fungerar som projektledare. Verksamheten är indelad i olika delprojekt – bevakning av Kvarkenområdets och Lapplands gränsområdets mårdhundspopulationer (kameraövervakning samt effektiverad jakt), samt i Sverige telemetri för att dels fastställa spridningshastigheten och uppdagande av nya förekomster i områden. I samband med detta intensifieras fångsten av mårdhund för att hindra spridning.

De nordiska regeringarna avser aktivt följa med och motverka spridningen av mårdhund, och samarbeta för att hindra dess expansion. Regeringarna anser därmed, att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at de fire nordiske land som er berørt av mårhundens ekspansjon har innledet et samarbeid med utgangspunkt i et EU-LIFE prosjekt. Det er dog tale om et prosjektbasert og tidsbegrenset samarbeid. Det er utvalgets oppfatning at arbeidet for å hindre mårhundens ekspansjon er en langsiktig oppgave. Derfor vil det være nyttig å planlegge samarbeidet med utgangspunkt i en felles

langsiktig strategi som oppstiller felles målsetninger, definerer samarbeidsformer og felles instrumenter. Strategien kan med fordel bygge på de erfaringer som man har gjort innenfor det pågående arbeidet under EU-LIFE prosjektet. Videre påpeker utvalget at da forslaget om felles nordisk strategi for å hindre mårhundens ekspansjon var til høring, fremkom generelt en meget positiv holdning til forslaget. Utvalget ønsker derfor at de respektive nordiske lands regjeringer igjen tar rekommandasjonen opp til vurdering.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek.*22/2010/miljö til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Erik Almqvist (SD)
Gerd Janne Kristoffersen (A)
Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Kim Kielsen (S)
Lauri Heikkilä (saf)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 23/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
B 267/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalge

J.nr. 10-00227-19

Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011 - 2013

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om "Kunnskap for grønn vekst og velferd". MR-Us strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 under hensyntagen til de synspunkter, som er fremført i betænkningen om forslaget

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk ministerråd er glad for at Nordisk råd støtter opp under MR-U strategi "Kunnskaps for grønn vekst og velferd".

De spørsmål som reises i rekommandasjonen fra Nordisk råd må ses i sammenheng med MR-Us satsning på et felles nordisk utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativ. Etter bred konsultering og utvikling av initiativet i nært samarbeid mellom de nasjonale ministeriene og de forskningsfinansierende organisasjonene besluttet MR-U i april 2011 å igangsette initiativet og delegere den videre implementeringen av initiativet til NordForsk.

Programmets overordnede tema er "Framtidens utdanning" og målsetningen er å:

Styrke Nordens posisjon innen utdanningsforskning, og bidra til en mer kunnskapsbasert politikk for utdanningssektoren i de nordiske land, gjennom å belyse problemstillinger med betydelig samfunnsmessig relevans og gjøre resultatene kjent for et bredt spekter av interessenter i Norden og internasjonalt.

Tematisk tar initiativet utgangspunkt i følgende tema:

- PISA-undersøkelsene og resultat blant de nordiske landene

- Frafall/inkludering i videregående opplæring og høyere utdanning i et komparativt nordisk perspektiv
- Ledelse av og i utdanningsinstitusjoner
- Anvendelse av ny teknologi i undervisningen

Programmet skal også legge til rette for aktiv formidling av forskningsresultat, erfaringsutveksling og kunnskapsspredning.

Nordisk ministerråd anser hermed at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Kultur- og uddannelsesudvalget tager til efterretning, at ministerrådet gennemfører strategien om grøn vækst og velfærd. Inden for rammerne af strategien finder udvalget det positivt, at der også fremover skal arbejdes med uddannelsesforskning, herunder med temaer som ledelse, teknologi, PISA og frafald. Sidstnævnte tema har udvalget arbejdet med i en årrække og fremover vil Nordisk råd fortsat have fokus på frafaldsproblematikken. Derfor finder udvalget det meget relevant, at der i globaliseringspuljen er sat midler af til dette område også i den kommende budgetperiode. Nordisk Råd ser således frem til, at ministerrådet vil etablere en ressourcebank med eksempler på *best-practice* inden for forebyggelse af frafald. Ved at fremhæve de bedste eksempler kan Norden samlet set forebygge, tackle og løse problematikken så effektivt som muligt. Videre kan Kultur- og Uddannelsesudvalget konstatere, at kreativitet og entreprenørskab også vil være i fokus i strategien, og udvalget vil derfor fortsat følge disse temaer, som tillige er behandlet i Rådets Rek. *24/2010/kultur. Kultur- og Uddannelsesudvalget vil i særlig grad være interesseret i koblingen mellem studier og arbejdsliv for unge og den fortsatte forebyggelse af frafald, herunder synliggørelse, erfaringsudveksling og vidensprednin af ny forskning, resultater og god praksis. Slutteligt vil udvalget arbejde videre med PISA-problematikken og planlægger derfor at gennemføre en høring om emnet i Oslo i januar 2012.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og UddannelsesudvalgetKultur- og utdanningsutvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 23/2010/kultur 'Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013' som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *24/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1498/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00148-14

Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere, f.eks. oprette en nordisk masteruddannelse i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, *best practices* og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger *best practice*, metode og erfaring

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

En av målsetningene i Ministerrådet for utdanning og forsknings (MR-U) strategi for utdannings- og forskningsområdet, "Kunnskap for grønn vekst og velferd", for perioden 2011-2013 er å fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til universitet.

Gjennom globaliseringsprosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne" er kreativitet, innovasjon og entreprenørskap løftet frem som ett av fire innsatsområder, og det foregår en rekke tiltak på området innenfor rammen av dette prosjektet. Av dette kan nevnes konferansen *"Creativity*

and Innovation – in the hands of the Young" som ble gjennomført i desember 2009 under det islandske formannskapet i Nordisk ministerråd. På konferansen med i underkant av 250 deltakere, der blant annet flere unge deltok, var det også invitert til deltakelse fra et bredt spekter av utdanningsnivåer og på tvers av sektorer. Konferansen var et bidrag til det europeiske år for kreativitet og innovasjon. Evalueringen av konferansen var gjennomgående positiv, og dokumentasjon fra konferansen finnes på www.dialognorden.org

Videre har rådgivningsgruppen for voksnes læring (SVL) i mars 2010, som en del av prosjektet, arrangert en temadiskusjon om fremming av kreative og innovative kompetanser innenfor for voksenopplæringen. Gjennom ulike konferanser og seminarer fremover vil SVL, blant annet i samarbeid med Nettverk for voksnes læring (NVL), sette temaet på dagsorden i 2011.

Videre arrangerte ministerrådet i april 2011 et kick off seminar for de fire pågående globaliseringsinitiativ på kunnskapsområdet. Kreativitet, innovasjon og entreprenørskap var tema for en av workshopene som fant sted på arrangementet, der formålet var å innhente råd fra sektoren på konkretisering og utvikling av det nordiske samarbeidet på området.

Også i regi av MR-NER er det fokus på entreprenørskap i utdanningene. I "Nordisk samarbejdsprogram for Innovation og Erhvervspolitik 2011-2013" er det definert et konkret prosjekt som handler om å øke det nordiske samarbeidet om entreprenørskapspolitikk. Finland er hovedansvarlig for prosjektet. I prosjekt vil det bl.a. bli fokusert på å øke samarbeidet mellom de nordiske organisasjoner som arbeider med utdanning og læring innenfor entreprenørskap.

I globaliseringsprosjektet "KreaNord" vil det i løpet av 2011 bli igangsatt en analyse av entreprenørskap i de kulturelle og kreative utdanninger. Formålet er å kartlegge, om – og hvis tilfelle – hvordan entreprenørskapsundervisningen adskiller seg fra entreprenørskaps-undervisningen på de øvrige utdanninger, herunder komme med anbefalinger til hvilke kompetanser innenfor entreprenørskap som det med fordel kan fokuseres på i de kreative og kulturelle utdanninger.

I april 2009 besluttet MR-U under en temadiskusjon om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i globaliseringens tid, at det skulle gjennomføres en nordisk komparativ studie om hvordan kreativitet, innovasjon og entreprenørskap er integrert i de nordiske utdanningssystemene. Med bakgrunn i studien har tenketanken Mandag Morgen utarbeidet en artikkel som presenterer de viktigste funnene i de tre studiene. Studiene og artikkelen er å finne på www.norden.org samt på www.dialgnorden.org

Med utgangspunkt i artikkelen og de tre studiene ble det gjennomført en temadiskusjon i EK-U om dette tema i april 2011. Nordisk råd var invitert til å delta i diskusjonen. Videre oppfølging av området på nordisk nivå ble diskutert på kick off seminar for de fire pågående globaliseringsinitiativ på kunnskapsområdet i april 2011, og deretter vil det følges opp og etter planen besluttes på EK-Us møte i juni 2011.

Når Nordisk ministerråd har konkludert med henblikk på videre oppfølging innen området, vil ministerrådet komme tilbake til Nordisk råd med avsluttende bemerkninger.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget har bidraget til at sætte spørgsmålet om entreprenørskab i uddannelserne på dagsordenen i de forskellige dele af uddannelsessystemet, både gennem denne rekommandation og yderligere

gennem Rek. *24/2009/kultur om Kultur i Skolen. Emnet er også prioriteret i ministerrådet jf. MR-Us nye strategi 2012. Ministerrådet har endvidere gennemført en række studier og arrangementer om temaet. Og både globaliseringsinitiativet, Nordplus samt NordForsk har i forskellige sammenhænge fokus på emnet. Således igangsættes et større forskningsprogram om temaet, der skal gennemføres i 2012. Videre er der også i forbindelse med KreaNord igangsat et pilotprojekt om 'Kreativitet og entreprenørskab' i skolen som efter planerne skal afsluttes november 2011. Udvalget ser i den forbindelse frem til at modtage resultater og konklusioner fra projektet. På baggrund heraf vil udvalget fortsat følge de kommende og fremtidige relevante tiltag. I en sådan opfølgning vil det være vigtigt at sondre mellem aktiviteter, der kan iværksættes på henholdsvis nordisk niveau og nationalt i de enkelte nordiske lande. Således er det nordiske samarbejde et mellemstatsligt samarbejde, der kun i nogen grad kan indvirke på nationale politikker og prioriteringer. Fremover vil udvalget følge emnet op og særligt forsøge at gå i dialog med nationale aktører, udvalg og myndigheder, som konkret kan udføre ændringer og nyskabelser i uddannelser, læreplaner, specialundervisning etc. Herudover kan temaet også bringes op i eksempelvis nationale parlamentsudvalg.

Endvidere vil udvalget pege på, at ministerrådet bør igangsætte en opbygning af en idébank med *best-practice* og gode eksempler på entreprenørskab, som kan anvendes i uddannelserne på tværs af Norden. På samme måde som ministerrådet også vil etablere en idebank, der skal imødegå udfordringerne inden for frafald/drop out, jf. projektet "En god oplæring for ungdom og voksne" 2012. Rådet finder det tillige vigtigt, at der også på grundskoleniveau igangsættes projekter og netværk, idet eleverne allerede i de tidlige skoleår bør stifte bekendtskab med entreprenørskab i læreplaner og projektforløb. Idebanken kan suppleres med en oversigt over eksisterende netværk, samarbejder og aktører, der særligt på nordisk niveau allerede i dag arbejder med entreprenørskab i uddannelserne. Denne viden bør samles, systematiseres og spredes, således at eksisterende know-how og gode eksempler bliver til gavn for flest muligt interesserede i de nordiske uddannelsessystemer. Gerne med et indhold der siger noget om erfaringer, udfordringer og effekter ved at inddrage entreprenørskab i undervisningen.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget

> *at* Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *24/2010 hvad angår første og anden at-sats til efterretning og anser dem som *færdigbehandlede* for rådets vedkommende
>
> *at* Nordisk Råd tager meddelelse om Rek. *24/2010 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår tredje, fjerde og femte at-sats

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 25/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1497/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00021-24

Unges arbejdsliv og kompetencer

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at der udarbejdes en nordisk strategi for ikke-formel uddannelse (realkompetencevurdering) for unge, som kan supplere formel uddannelse og forbedre integrering i de etablerede uddannelser for at støtte og bidrage til livslang læring i Norden

at der udarbejdes et katalog over *best practices*

at der opbygges et aktørnetværk og platform for videndeling

at der arrangeres seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre

at fremme og kortlægge forskning inden for feltet

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

En av målsetningene i Ministerrådet for utdanning og forsknings (MR-U) strategi for utdannings- og forskningsområdet i perioden 2011 – 2013 "Kunnskap for grønn vekst og velferd" er å fremme økt gjennomføring i videregående opplæring og forebygge ungdomsarbeidsløsheten.

Å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen er en overordnet målsetning med Nordisk ministerråds globaliseringsprosjekt "En god opplæring for ungdom og voksne", og det har gjennom prosjektet vært gjennomført en rekke tiltak knyttet til dette.

Det er blant annet gjennomført to studier knyttet til forebygging av frafall og overgang fra skole til arbeidsliv; "Ungdomars väg från skola till arbetsliv – Nordiske erfarenheter" i 2008 og "Frafall i utdanning for 16-20-åringer i Norden" i 2010.

Med bakgrunn i den førstnevnte studien ble det arrangert en nordisk konferanse "Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordisk perspektiv" i Lund, Sverige, i 2008, med deltakere fra utdanning og arbeidslivssektoren, samt

partene i arbeidslivet, og en temadiskussion med dette tema ble gjennomført i MR-U i 2008.

Med bakgrunn i den sistnevnte studien, "Frafall i utdanning for 16-20-åringer i Norden", ble det våren 2010 gjennomført en workshop der man diskuterte videre oppfølging innen området, samt studien dannet bakgrunn for en felles nordisk-baltisk ministerdiskusjon om frafall.

MR-U har videre, sammen med MR-A, gjennomført studien "Nordiska länders insatser mot ungdomsarbetslöshet – kartläggning och analys". Både MR-A og MR-U har gjennomført temadiskusjoner der studienes resultater er presentert og videre oppfølging diskutert.

MR-U har øremerket DKK 2 millioner til forsking knyttet til frafall, fra de totalt DKK 15 millioner satt av til MR-Us fremtidige satsning på et felles nordisk utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativ.

MR-U har videre besluttet å utvikle en felles nordisk ressursbank eller idépool med eksempel på lovende tiltak, "beste praksis", innen forebygging av frafall. På et kick off seminar for de fire pågående globaliseringsinitiativ på kunnskapsområdet som ble arrangert i april 2011, innhentet ministerrådet råd fra sektoren på ytterligere konkretisering og utvikling av det nordiske samarbeidet på området.

Ministerrådet for Sosial- og Sunnhetspolitikk (MR-S), har under globaliseringsinitiativet for Sunnhet og Velferd, iverksatt delprosjektet: "Inkludering af udsatte grupper i arbejdsmarked i de nordiske lande". Prosjektets hovedmål er å beskrive, sammenligne og analysere hvordan det er lykkes de nordiske landene å inkludere utsatte grupper på arbeidsmarkedet. Bakgrunnen er den aktuelle nedgangskonjunktur 2008-2010. Prosjektet løper fra 2010-2012. Prosjektet fokuserer på unge, funksjonshemmede og seniorer. Ett av tiltakene i prosjektet er å utvikle en erfaringsbank om beste praksiseksempler fra inkluderingsprosjekter for unge utenfor skole og arbeid.

Prosjektet skaper en felles nordisk plattform for vitendeling og inspirasjon. Det har til formål å bidra med aktuell og relevant viten om arbeidsinkluderingspolitikk i de nordiske landene samt vise, hvordan man i Norden effektivt kan kapitalisere på denne viten.

Det vil bli sett nærmere på synergier mellom de to bankene; ressursbanken om beste praksis rundt frafallsutfordringen i Norden i regi av MR-U og erfaringsbanken om beste praksiseksempler fra inkluderingsprosjekter for unge utenfor skole og arbeid i regi av MR-S. Dette vil kunne gi konkrete svar på rekommandasjonens anbefalinger om oversikter over best practices og plattformer for vitendeling. I forbindelse med utvikling og profilering av dette, vil det også vurderes nærmere ulike former for seminarer og vitendeling.

Nordisk ministerråd anser hermed at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget anerkender de aktiviteter og projekter som ministerrådet har igangsat inden for emnerne arbejdsliv og kompetencer. Herunder finder udvalget det positivt, at globaliseringsprojektet også fremover vil have fokus på disse temaer bl.a. i forbindelse med projektet "Sundhed og velfærd", hvor ikke mindst udsatte unges udfordringer omkring tilknytning til arbejdsløshed og arbejdsmarked indgår. Ydermere er et tema som frafald også i fokus. Udvalget har i en årrække arbejdet med dette tema, og vil også fremover have fokus på frafald og de udfordringer, der er forbundet med unges *drop-out* og tilknytning til studier og arbejdsliv. Således finder udvalget det meget relevant, at der i globalise-

Nordisk Råd

Rek. 25/2010/kultur
D 2011

Tidligere nummer:
A 1497/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 10-00021-24

ringspuljen er sat midler af til dette område i den kommende budgetperiode.

Videre hæfter udvalget sig ved, at der i NORDBUK-regi er udarbejdet og godkendt en ny forskningsstrategi med fokus på de nordiske landes indsats mod ungdomsarbejdsløshed. Nordisk Råd ser også gerne, at der udarbejdes en kortlægning eller idé-katalog over *best-practice*, som kan vise de bedste eksempler på, hvordan problematikker i Norden omkring unges udfordringer med arbejdsliv og kompetencer kan forebygges, tackles og løses bedst muligt. Og gerne som en del af den nye ressource-bank inden for området frafald/*drop-out*, som Nordisk Ministerråd planlægger at etablere i nærmeste fremtid. Nordisk Råd vil også fremover, med udgangspunkt i de forhåndenværende ressourcer, fokusere på unges arbejdsliv. Kultur- og Uddannelsesudvalget vil yderligere arbejde for, at samarbejdet mellem de enkelte fag-udvalg i Nordisk Råd koordineres bedst muligt i forhold til dette vigtige, tværgående tema. Ligesom udvalget vil opfordre til, at også Nordisk Ministerråd arbejder for, at der i nordisk regi udarbejdes en oversigt over alle gennemførte studier, relevant forskning samt relevante aktør- og samarbejdsfora, der kan inddrages og relateres til den berørte problematik. Slutteligt vil udvalget i den kommende periode fremme et andet nyt initiativ, der sikrer unges mobilitet og arbejdsliv på tværs af de nordiske lande.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 25/2010/kultur "Unges arbejdsliv og kompetencer" som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Oslo, den 21. september 2011

Gorm Kjernli (A)
Göran Montan (M)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Maria Tolppanen (saf)
Olemic Thommessen (H)
Peter Johnsson (S)
Ragnheidur Rikharðsdóttir (Sj.)
Silvia Modig (vänst)
Tuula Peltonen (sd)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. *26/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1509/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-15

God livskvalitet for eldre i Norden

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

Forskning

1) å styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellence forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

2) å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

Forebygging

3) å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

4) å vurdere mulighetene for å etablere en "trygghetstelefon" for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

5) å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

Tiltak

6) å styrke en videre satsing på e- helse

7) å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vård-administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

8) å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

9) å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

Nordisk råd

Rek. *26/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1509/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-15

10) å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

11) å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

12) å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

13) å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

14) å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

15) å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; "hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?", med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordiska ministerrådet konstaterar att det är talan om en omfattande och detaljerad rekommendation som ställts av Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet anser att att-sats 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11 och 14 först och främst gäller nationella frågor som således bäst hanteras nationellt.

Vad gäller att-sats 1, 2, 5, 6, 12, 13 och 15 besvaras dessa preliminärt nedan:

Första att-satsen:
EK-S har til vurdering en eventuell styrkning av forskningssamarbeidet innen helse og velferd og vil vende tilbake til svar senere.

Andra att-satsen:
Vad gäller frågan om att utveckla nordisk välfärdsteknologi hänvisar Nordiska ministerrådet till att detta kommer att värderas när innovation på MR-S:s område, härunder folkhälsoområdet, värderas. Det hänvisas således till svar på rekommendation 29/2010 där det påpekas att Nordiska ministerrådet är enigt om att innovation i hälsosektorn är viktigt, men att det inte är klart om och i så fall hur det ska arbetas med detta nordiskt.

Femte, tolfte, trettonde och femtonde att-satsen:
Nordiska ministerrådet återkommer i frågorna efter att dessa dryftats i relevanta organ.

Sjätte att-satsen:
Nordiska ministerrådet informerar Nordiska rådet om att en process initieras gällande utarbetande av ett nytt mandat för arbetet med eHälsa i Norden.

Nordiska ministerrådet vänder tillbaka med ett mer uttömmande svar på att-satserna 1, 2, 5, 12, 13 och 15 senare; senast i förbindelse med behandling av rekommendationer till Nordiska rådets session 2012.

3. Utvalgets betenkning

Nordisk råd

Rek. *26/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1509/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00150-15

Velferdsutvalget har hatt god livskvalitet for eldre i Norden som hovedtema i ett år, og har vært i kontakt med myndigheter, ministre, institusjoner og personer både i regi av offentlig og privat virksomhet og ideelle organisasjoner i alle land i Norden, og vært på befaringer, deltatt på seminarer og fått informasjon fra mange arenaer i denne forbindelse. Noen av at-satserne i Rek. *26/2010 er som meddelelsen påpeker, best håndtert på nasjonalt plan, og Velferdsutvalget ser det nasjonale planet, nær brukeren som selvsagt det viktigste nivået for en god livskvalitet for eldre i Norden. Det gjelder forslag 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11 og 14.

Velferdsutvalget viser til at anbefalingene fra Nordisk råd på de resterende punktene i rekommandasjonen 1, 2, 5, 6, 12, 13 og 15, som ikke er konkret besvart i meddelelsen.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *26/2010 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår at-sats; 1, 2, 5, 6, 12, 13 og 15
>
> *at* Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. *26/2010 hva angår at-sats; 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11 og 14 til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) Ordfører
Vigdis Giltun (FrP)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. *27/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1514/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00251-10

Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordiska ministerrådet är överens om att området sällsynta sjukdomar är viktigt i hälsosektorn, och överväger hur det ska arbetas vidare med frågan.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget viser til en meget kortfattet meddelelse fra Nordisk ministerråd (NMR) om at de er enige om at området sjeldne diagnoser er viktig i helsesektoren, og overveier hvordan det skal arbeides videre med spørsmålet. Det blir ikke meddelt om NMR ser noen nordisk nytteverdi i samarbeid på dette området.

Velferdsutvalget hadde forventet noe mer innhold i meddelelsen fra NMR, hvilke overveielser som ligger til grunn for det videre innholdet med denne rekommandasjonen. Bl.a har Velferdsutvalget fremmet et forslag om at det etableres en nordisk ekspertgruppe på sjeldne diagnoser som skal kartlegge om et nordisk samarbeid på dette området er mulig og har en nordisk nytteverdi. Det var ett av forslagene i rekommandasjonen til NMR i utvalgsforslaget A 1426/velferd om et Nordisk sundhetsområde.

Velferdsutvalget vil understreke at pasienter med sjeldne diagnoser og/eller ressurskrevende pasienter møter mange utfordringer i helsevesenet som ikke er de samme som pasienter med mer kjente og større sykdomsgrupper.

Det er meget sannsynlig at ekspertene på sykdommer som definerer som sjeldne diagnoser, allerede er i en viss dialog med hverandre på internasjonale konferanser m.m. Velferdsutvalget mener at siden dette forslaget både er en rekommandasjon fra Nordisk råd og en anbefaling fra EU, må NMR kunne prioritere denne oppgaven og få avklart om det er noen nordisk nytte i et samarbeid om sjeldne diagnoser (som blir behandlet i Fremst. *7/2008/velfærd), og dersom det er det, ta initiativ til at det etableres en felles nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *27/2010 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) Ordfører
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk råd

Rek. *27/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1514/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00251-10

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *28/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1506/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00193-16

Felles nordisk register for autorisert helsepersonel

1. Rekommandasjon

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

I de nordiske lande gælder en nordisk overenskomst fra 1993 om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet (Arjeplog-aftalen). Ifølge overenskomsten udveksler landene oplysninger om tilbagekaldelse af godkendelse m.m. Der gælder også i de nordiske lande et EU-direktiv hvor landene skal udveksle information om autorisation af sundhedspersonale. Til brug for den internordiske underretning har de nordiske lande udviklet et system bestående af nogle lister, der rutinemæssigt sendes rundt mellem landene. Landene deltager endvidere i det nye IMI-system (Internal Market Information System) hos EU der forventes at forenkle informationsudvekslingen om autorisation af sundhedspersonale indenfor EU/EØS.

Landene drøftede i 2010 hvordan de nordiske autorisations- og tilsynsmyndigheder bedst sikrer udvekslingen af yderligere oplysninger og hvilke oplysninger som skal udveksles. På Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S) møde i juni 2010 besluttedes at de nordiske lande i fællesskab skal etablere øget adgang til udveksling af oplysninger, herunder historiske, mellem de nordiske landes centrale sundhedsmyndigheder om autorisationsforhold, som kan have betydning for de pågældende landes behandling af konkrete autorisationssager.

Som opfølgning af MR-S´ beslutning har tilsynsmyndighederne i landene diskuteret øget samarbejde på dette område gennem at planlægge nordiske møder og at indhente information om landenes behov for information

om autorisationsforhold. Dette samarbejde kan resultere i at tilsynsmyndighederne foreslår nye arbejdsmetoder og eventuelt et fælles nordisk elektronisk register for autoriseret sundhedspersonale.

MR-S anser at de rigtige myndigheder i landene allerede arbejder for en øget udveksling af information om autorisation af sundhedspersonale og at deres samarbejde vil finde frem til en løsning som øger patienters sikkerhed i Norden samt beskytter personlige oplysninger om sundhedspersonale.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

3. Utvalgets betenkning

Det vises til meddelelse fra Nordisk ministerråd (NMR) på Nordisk råds rekommandasjon 28/2010/VELFERD om å etablere et register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden. NMR viser til at det allerede i den nordiske overenskomsten fra 1993 (Arjeplog-avtalen) om et felles nordisk arbeidsmarked for visse personalgrupper innen helsevesenet og veterinærområdet inneholdt en bestemmelse om at landene skal utveksle informasjon om tilbakekallelse av godkjennelse m.m., og at det finnes et EU-direktiv om at landene skal utveksle informasjon om autorisasjon av helsepersonell. Det meddeles også at de nordiske landene i 2010 drøftet hvordan de nordiske autorisasjons- og tilsynsmyndigheter best kan sikre utvekslingen av ytterligere opplysninger, og hvilke opplysninger som skal utveksles.

Velferdsutvalget er fornøyd med at Ministerrådet for sosial- og helsepolitikk (MR-S) på sitt møte i juni 2010 besluttet at de nordiske landene i felleskap skal etablere økt adgang til utveksling av opplysninger, herunder historiske, mellom de nordiske landenes helsemyndigheter og autorisasjonsforhold, som kan ha betydning for de pågjeldende landenes behandling av konkrete autorisasjonssaker.

Velferdsutvalget er også glad for at tilsynsmyndighetene i de nordiske landene har diskutert økt samarbeid på dette område ved å innhente informasjon om landenes behov for informasjon om autorisasjonsforhold. I meddelelsen fra NMR heter det at samarbeidet mellom tilsynsmyndigheten kan resultere i at tilsynsmyndighetene foreslår nye arbeidsmetoder, og eventuelt et felles nordisk elektronisk register for autorisert helsepersonell.

Selv om Velferdsutvalget er fornøyd med at Ministerrådet for sosial- og helsepolitikk (MR-S) har tatt tak i denne viktige saken, kan Velferdsutvalget likevel ikke avskrive denne rekommandasjonen på dette grunnlaget fordi det fremdeles ikke er opprettet et felles nordisk register for autorisert helsepersonell. Fra flere alvorlige saker i de nordiske landene, vet vi at det det er betydelig helserisiko hvis autorisert helsepersonell som har en eller flere alvorlige anmerkninger, kan søke jobber både innen og mellom nordiske land og selvstyreområder, uten at ansettelsesmyndigheten har mulighet for å få sikker tilgang på informasjon om tidligere alvorlige anmerkninger som den som søker en stilling innen helsevesenet har fått i ett eller flere nordiske land.

Nordisk Råd

Rek. *28/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1506/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00193-16

Velferdsutvalget ser fram mot å holdes orientert om videreutviklingen i samarbeidet i denne saken mellom tilsynsmyndighetene i de nordiske landene, og den endelige beslutningen fra Ministerrådet for sosial- og helsepolitikk (MR-S) om at saken har funnet en tilfredsstillende løsning, som sikrer at helsepersonell med alvorlige anmerkninger ikke kan få nye jobber uten at tilsetningsmyndighetene har adgang til informasjon om de har alvorlige anmerkninger i sitt tidligere virke som helsepersonell.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *28/2010 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) Ordfører
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *28/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1506/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00193-16

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk råd

Rek. *29/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1505/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00208-15

Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap - toppforskningsinitiativ II

1. Rekommandasjon

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Första att-sats: Nordiskt innovationscenter
Nordiska ministerrådet (NMR) är överens om att innovation är viktigt i hälsosektorn.

NMR har kontinuerligt fokuserat sitt arbete på hur hälsovårdens organisation, arbetsprocesser och utnyttjandet av såväl läkemedel som ny teknik kan förbättra effektiviteten i verksamheten. I dagens läge finns det dock inte förutsättningar att inleda en utredning om att omskapa Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) till ett Nordiskt innovationscentrum.

Andra att-satsen: Toppforskningsinitiativ II
Nordisk Ministerråd meddelar att man i ämbetsmannakommittén för forskning och utbildning (ÄK-U), samt ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S), just nu värderar huruvida det ska sättas i gång en process eller inte för att bereda ärendet om ett toppforskningsinitiativ II.

3. Utvalgets betenkning

Velferdsutvalget har mottatt et forslag fra Nordisk ministerråds (NMR)s sekretariatet til meddelelse som ikke er behandlet i ministerrådet.

Velferdsutvalget vil peke på at forslaget i den første at-satsen ikke går på å omskape Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) til ett Nordisk innovasjonsentrum, men å utrede forutsetningen for og nytten av å skape et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse som en del av den eksisterende høgskolen, uten å redusere eller endre den allerede eksisterende aktiviteten ved NHV. Forslaget er basert på at innsatser innen forebygging og nye former for god omsorg er eksempler på områder der nye innovasjoner kan være med på å skape bedre effektivitet og styrke kvaliteten for pasienter som personale.

Forslaget bygger på behovet for forandringer, forbedringer og nyskapning innen helseområdet for å bidra til at så mange som mulig av nordboere kan forbli selvstendig så lenge som mulig i livet. Det legges vekt på at det er viktig å skape en arena i form av et innovasjonssenter for ulike utviklingsprosjekter innen helse- og pleieområdet som gir tilgang til utdannelse i innovasjonsvirksomhet og entreprenørskap. Det er uttrykt at et nordisk innovasjonssenter for folkehelse kan være en virksomhet som kan drives med midler fra NMR og med tilleggsfinansiering fra næringslivet, regioner i Norden samt organisasjoner.

Velferdsutvalget anser "Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial" etter samme modell som Toppforskningsinitiativet – en nordisk storsatsning på klima, miljø og energi som meget viktig med tanke på de store utfordringene innen helse- og sosialområdet som de nordiske landene står overfor for å kunne tilby nordboere nødvendige velferdstjenester i framtiden.

Den nordiske velferdsmodellen er en modell som høster betydelig interesse fra omverdenen, og som er bærebjelken i den gode samfunnsutviklingen vi har hatt i Norden gjennom årtiender. Den nordiske modellen er under press på flere hold som for eksempel den demografiske utviklingen og globaliseringen, og må møtes med ny kunnskap og nye løsninger for å kunne opprettholdes og videreutvikles i framtiden.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. *29/2010 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Oslo, den 21. september 2011

Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anne Louhelainen (saf)
Debora Kleist (IA)
Eero Suutari (saml)
Eeva Maria Maijala (cent)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)
Helén Pettersson (S)
Jenis av Rana (Mfl.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) Ordfører
Vigdis Giltun (FrP)

Nordisk råd

Rek. *29/2010/velferd
D 2011

Tidligere nummer:
A 1505/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 10-00208-15

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *30/2010/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1502/näring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00166-21

Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner

1. Rekommandation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeisk och globalt plan

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

De nordiska länderna är delaktiga i de diskussioner som pågår i olika internationella fora (EU, G20 och IMF) för att skapa stabilitet på den internationella finansmarknaden. Det är avgörande att stabilitetsinsatser på finansmarknadengenomförs globalt, då marknaderna är tätt sammanvävda med varandra internationellt. Detta har inte minst varit tydligt under finanskrisen som drabbade oss 2008-2009. De nordiska länderna står enade när de gäller vikten av att arbeta kraftfullt för att skapa stabilitet på den internationella finansmarknaden.

I frågan om att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner finns det ingen enighet bland de nordiska länderna om, och hur, man bör agera gemensamt. Ländernas ställningstagande till möjligheten och effektiviteten av att införa en dylik avgift skiljer sig åt.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen ska avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets (NMR) meddelande och kan konstatera att det mellan de nordiska regeringarna inte finns någon samstämmighet om att gemensamt arbeta för att införa en avgift på finansiella transaktioner på ett internationellt plan. Utskottet är tillfredsställt med att de nordiska ländernas regeringar står enade i arbetet med att skapa stabilitet på den internationella finansmarknaden.

Utskottet önskar dock att NMR lämnar en kort redogörelse angående respektivelands/regerings anledning till att man inte vill införa avgifter på internationella transaktioner på europeiskt och globalt plan.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. *30/2010/näring till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Oslo 21 september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent),
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

Rek. *30/2010/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1502/näring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00166-21

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 31/2010/næring
D 2011

Tidligere nummer:
A 1502/näring

Behandles i:
Næringsudvalget

J.nr. 10-00166-22

Gemensam beredskap för att möta framtida finankriser

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Finanskrisen som drabbade världen 2008 visade att det finns stora brister i den gränsöverskridande tillsynen av finansiella institut. Den finansiella integrationen mellan de nordiska och baltiska länderna fordrar ett fördjupat samarbete mellan myndigheter i frågor som rör finansiell stabilitet. Som ett svar på detta har en överenskommelse slutits med syfte att stärka samarbetet inom finansiell krishantering. Genom att underteckna överenskommelsen har de nationella myndigheterna i de nordisk-baltiska länderna främst utökat möjligheterna att hantera problem i banker med gränsöverskridande verksamhet. De nordisk-baltiska ländernas myndigheter är på detta sätt först med att implementera de rekommendationer som lagts fram i EU och det så kallade *Memorandum of Understanding on Cross-Border Financial Stability* som undertecknades i juni 2008.

Överenskommelsen mellan finansiella myndigheter i Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland Litauen, Norge och Sverige gällande utökat samarbete kring gränsöverskridande finansiell stabilitet, krishantering och resolution, undertecknades den 15 juni 2010. Samarbetet stärker möjligheterna att hantera gränsöverskridande finansiell oro i den finansiellt integrerade nordisk-baltiska regionen. Genom överenskommelsen bildas den första gränsöverskridande stabilitetsgruppen i det europeiska samarbetet.

Den juridiskt icke-bindande överenskommelsen stärker samarbetet mellan de nordisk-baltiska myndigheterna genom att etablera rutiner för samverkan och informationsutbyte. Målet är att minska risken för att en finansiell kris skall spridas över nationsgränser, samt att stärka möjligheterna till en

effektiv krishantering. Finansiella problem av enbart nationell natur täcks således inte av överenskommelsen.

För att implementera punkterna i överenskommelsen har en nordisk-baltisk Cross-Border Stability Group (NBSG) bildats. Det danska finansdepartementet är först ut med att leda arbetet i stabilitetsgruppen och ordförandeskapet kommer sedan att rotera mellan de nordisk-baltiska länderna.

Undertecknandet av det nordisk-baltiska avtalet visar att de nordiska länderna är aktiva och arbetar gemensamt för att bättre kunna möta framtidens finanskriser.

De nordiska ländernas regeringar anser att rekommendationen ska avskrivas.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar de nordiska regeringarnas meddelande angående det politiska samarbetet för att möte framtida finansiella kriser.

Utskottet ser positivt på ländernas inställning och att det fanns ett brett samförstånd kring behovet av att alla parter bidrar till att bekämpa framtida ekonomiska och finansiella kriser. Utskottet anser att det är många sektorer som måste bidra för att skapa en trygghet och stabilitet, som t.ex. arbetsmarknaden, miljösektorn, etc. men att det även är väsentligt att det skapas förutsättningar för en hållbar tillväxt.

Näringsutskottet kommer med stort intresse följa detta arbete och ser fram emot en tät dialog med de nordiska ländernas regeringar angående område.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 31/2010/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Oslo, 21 september 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Fredrik Karlström (ObS)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juha Sipilä (cent)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 32/2010/näring
D 2011

Tidigare nummer:
A 1517/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00256-12

Konferens om produktion av hälsosam mat

1. Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Arbejdet med Ny Nordisk Mad er en vigtig prioritet for Nordisk Ministerråd og for de nordiske lande, som giver anledning til væsentlige innovative tiltag som bidrager til at styrke erhvervenes konkurrenceevne, skabe mere positiv opmærksomhed omkring betydning af maden i sociale sammenhænge såvel som ernæringsmæssigt. Ny Nordisk Mad er dog ikke et ernæringsprogram, men et program, som meget vel, kan lede til positive ernæringsmæssige udviklinger og ikke mindst tværsektorielt samarbejde med fokus på velsmag og ernæring.

Vedrørende undersøgelser på nuværende tidspunkt af de ernæringsmæssige effekter af Ny Nordisk Mad kan nævnes OPUS projektet i Danmark samt de NordForsk finansierede aktiviteter under Nordic Centres of Excellence, Food, Nutrition and Health program.

For så vidt angår den konkrete rekommandation, kan Nordisk Ministerråd oplyse, at der inden for programmet Ny Nordisk Mad forventes gennemført en konference i efteråret 2011, som blandt andet vil have et væsentligt element omhandlende mad til mange. Som det fremgår af udvalgets forslag, har ministerrådet modtaget en projektbeskrivelse for en konference under temaet "Ny Nordisk Mad til mange", og Nordisk Ministerråd kan oplyse, at initiativtagerne til projektbeskrivelsen er aktivt involveret i planlægningen af konferencen.

Udvalget peger på, at forslaget om en konference skal ses som starten på en kampagne med fokus på Ny Nordisk Mad til mange. Kampagner er et

centralt begreb i Ny Nordisk Mad arbejdet, som i rammeprogrammet introduceres med følgende ord:

"Programmet skal gennemføre et antal kampagner, der hver i sær fokuserer på specifikke udfordringer eller temaer som ridset op.

Kampagneformatet er velegnet til at køre tidsafgrænsede og koncentrerede indsatser med en høj grad af synlighed. Fokus for kampagnen er knivskarpt og det gør det mere enkelt at måle effekten af indsatsen. Kampagnen har ofte elementer af events i sig og det understøtter målet med at kommunikere budskabet ud til en bred kreds. Aktiviteter under en kampagne kan have forskellig karakter, som workshop, analyse, projekt, publikationer og lignende. De enkelte aktiviteter skal dog samlet set udgøre et hele, og være centrale i forhold til kampagnens budskab."

Spørgsmålet om hvorvidt konferencen vil blive fulgt op af en egentlig kampagne vil der blive taget stilling til på et senere tidspunkt.

Nordisk Ministerråd anbefaler rekommendationen 32/2010 afskrevet.

3. Utskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande angående en konferens om produktion av hälsosam mat. Utskottet konstaterar med tillfredställelse att NMR inom programmet Ny Nordisk Mat ämnar genomföra en konferens under hösten 2011 på temat om produktion av hälsosam mat.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 32/2010/näring för rådets del är *slutbehandlad*.

Köpenhamn, 1 november 2011

Alf Egil Holmelid (SV)
Astrid Thors (sv)
Billy Gustafsson (S)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Erling Bonnesen (V)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Juho Eerola (saf)
Karin Gaardsted (S)
Simo Rundgren (cent)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trældal (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst.
***33/2010/presidiet**
D 2011

Tidigare nummer:
A 1484/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 09-00309-21

Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och nordiska ministerrådets sekretariat

1. Rekommandation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karensperiod på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdela tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stödfunktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver åtta år

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Med anledning av Nordiska rådets framställning lämnar Nordiska ministerrådet följande meddelande. I beredningen av detta meddelande har deltagit ministerrådets särskilda Löne- och personalutskott (LOP).

Regler om anställningsvillkoren i sekretariaten
De gällande anställningsvillkoren för personalen i de nordiska sekretariaten i Köpenhamn återfinns i

- Rättsställningsavtalet för sekretariaten[1],
- Personalreglementet för Nordiska ministerrådets sekretariat och Nordiska kulturfonden respektive Personalreglementet för Nordiska rådet,
- Personalhandboken för sekretariaten, och
- Personalens anställningskontrakt.

[1] Avtal av den 13 maj 1987 om den rättsliga ställningen för Nordiska ministerrådets sekretariat och Nordiska rådets presidiesekretariat.

Personalreglementet för respektive sekretariat infördes relativt nyligen, i december 2007, efter en ingående process och beslut av samarbetsministrarna respektive Nordiska rådets presidium.

De närmare bestämmelserna om anställningstiden i sekretariaten återfinns i § 9 i personalreglementet. Där föreskrivs följande:

"Vid ministerrådets sekretariat anställs endast personal med tidsbegränsade anställningskontrakt. Den samlade anställningstiden för anställd med nordiska villkor uppgår till högst 8 år. I denna tid skall inräknas även annan anställning vid ministerrådet som den anställde innehaft eller senare innehar. Annan anställning som understiger sex månader skall dock inte inräknas.

Anställningskontraktet skall i normalfallet vara utformat så att den första anställningsperioden uppgår till fem år. Kontraktet kan därefter förlängas med ytterligare tre år.

Om synnerliga skäl föreligger, kan den samlade anställningstiden förlängas med högst 6 månader.

Ett anställningskontrakt skall inte ingås för tid efter det att den anställde fyllt 70 år.
Frånvaro från arbetet på grund av ledighet eller sjukdom, medför inte att anställningstiden förlängs."

I riktlinjerna till denna bestämmelse uttalas följande:

"Det skall inledningsvis framhållas att den samlade anställningstiden är högst åtta år.

Anställningar som skall inräknas i denna tidsperiod är, utöver anställning med nordiska villkor, t.ex. vikariat och projektanställningar vid ministerrådet. Vid sådana anställningar skall dock inte de första sex månaderna medräknas. Vidare inräknas i den samlade anställningstiden annan anställning där ministerrådet är eller har varit arbetsgivare, t.ex. anställning som chef för en samnordisk institution. Anställning som studentmedarbetare skall dock inte inräknas. Inte heller inräknas anställningstid vid Nordiska rådet eller Nordiska kulturfonden.

Exempel på synnerliga skäl för förlängning av den samlade anställningstiden kan vara att den anställde har barn, vars skoltermin avslutas vid en annan tidpunkt än då anställningskontraktet löper ut. Ett annat skäl kan vara allvarlig sjukdom i familjen.

Bestämmelsen skall som framgår av dess formulering tillämpas mycket restriktivt.

Vidare klargörs att frånvaro från arbetet, t.ex. på grund av tjänstledighet, föräldraledighet (se § 33) eller sjukdom, inte medför att anställningstiden förlängs."

Villkoren är således sådana att anställningstiden som längst kan uppgå till åtta år och att den, normalt sett, fördelar sig på två kontraktsperioder (5 respektive 3 år).

Denna reglering följer också bestämmelserna i rättsställningsavtalet för sekretariaten (artikel 11), som innebär att respektive land har en skyldighet att ge statsanställda tjänstledighet för tidsbegränsad anställning i sekretariaten i upp till åtta år. Tjänstledig statsanställd har också enligt bestämmelsen i rättsställningsavtalet, rätt att tillgodoräkna sig anställningen i sekretariatet som tjänstgöring i hemlandet, dvs. som statlig tjänstgöring.

Den aktuella bestämmelsen i rättsställningsavtalet har fungerat som en ram för anställningstiden i sekretariaten, när kontraktstiden för den tidsbegränsade anställningen har bestämts i personalreglementet.

Allmänna synpunkter
Det gällande personalreglementet för respektive sekretariat infördes som redovisats i december 2007. Dessa bestämmelser har således bara varit i kraft i drygt tre år. Enligt ministerrådets mening talar denna omständighet i sig starkt emot att revidera reglementena på det sätt som framställningen rekommenderar. Det bör också tilläggas att de aktuella frågeställningarna i framställningen – första och andra att-satsen – var uppe till övervägande i beredningsprocessen inför beslutet 2007, men man ansåg inte att sådana villkor borde införas.

I övrigt bör också framhållas att en anställningstid om åtta år alltid har varit att betrakta som den allra längsta tjänstgöringstiden. Historiskt sett har anställningskontrakten normalt uppgått till fyra år och man har i vissa tillfällen kunnat anställa en person i ytterligare två år. Sex års anställning var den normala anställningstiden. I undantagsfall och under speciella omständigheter har en person därutöver kunnat anställas i ytterligare två år, dvs. totalt åtta år. Denna bakgrund är viktig att ha i åtanke när anställningstiden i sekretariaten diskuteras.

Vidare bör också beaktas att sekretariaten i Köpenhamn är internationella, samnordiska, organisationer som behöver ha en nationalitetsfördelning i bland de anställda som speglar befolkningen i de nordiska länderna. Därför är det viktigt att det skapas rotation i sekretariaten, så att inte en begränsad krets med personer arbetar med nordiska frågor. På så sätt skapas det en stabil nordisk legitimitet för sekretariaten och det säkerställs att sekretariaten hela tiden tillförs ny kunskap från länderna via nya medarbetare. Omvänt tillförs också länderna kunskap från tidigare anställda i sekretariaten när de återvänder till hemländerna. Ett sådant system förutsätter, för att det ska fungera på ett ändamålsenligt sätt, tidsbegränsade anställningar som inte är allt för långvariga. I sammanhanget bör också noteras att den genomsnittliga faktiska anställningstiden för all personal med nordiska villkor är 5 år (personal med icke-danskt medborgarskap 4,7 års anställning och med danskt medborgarskap 5,4 år).

Sist, men inte minst, skall också särskilt uppmärksammas att anställda med nordiska villkor i sekretariaten har speciella anställningsvillkor, anpassade efter relativt kortvariga anställningar. Personal med nordiska villkor betalar t.ex. inte nationell skatt på inkomster från sekretatriatet, utan en avgift till respektive organisation (artikel 6 rättsställningsavtalet för sekretariaten). Personal som flyttar till och bosätter sig i Danmark erhåller vidare utlandstillägg. Nämnda personalkategori erhåller också andra ersättningar. Skälen för att upprätthålla dessa anställningsvillkor minskar självfallet starkt om anställningstiden i respektive sekretariat vore längre än de nu är. I förlängningen skulle det kunna leda till försvårade möjligheter att rekrytera personal från hela Norden, med följd att nationalitetsfördelningen ibland de anställda i sekretariaten förändrades.

I det följande redovisar ministerrådet sina synpunkter på de olika delarna av framställningen.

Uppdelningen av personal i "stöd-" respektive "kärnfunktioner" (andra att-satsen)
Rådets framställning tar – som även framgår av rubriken – sin utgångspunkt i att det anses finnas ett behov av att förstärka kontinuiteten i rådsrespektive ministerrådssekretariatet. Detta gäller det som i framställningen benämns som "stödfunktioner". Enligt framställningen bör personal i sådana funktioner kunna anställas i ytterligare fyra år, dvs. sammanlagt

12 år. Denna typ av funktioner torde med något enstaka undantag återfinnas i ministerrådssekretariatet.

Nordiska ministerrådet kan liksom Nordiska rådet se att det finns vissa problem förenade med den utskiftning av personalen som sker inom sekretariaten i Köpenhamn. Ministerrådet anser dock att problembilden i fråga om de aktuella funktionerna – "stödfunktionerna" – inte är så stor såsom framförs i framställningen. Erfarenhetsmässigt är de eventuella problem som kan finnas helt klart hanterbara. Genom att det regelmässigt sker utskiftning av personal har sekretariatet stor vana att hantera denna problematik. Olika moderna administrativa stödsystem bidrar också till att kunskapsöverförandet förbättras. Ministerrådssekretariatet ser fortlöpande över dessa system och t.ex. i år investeras cirka 5 miljoner DKK i uppgraderingen av dokumenthanterings- respektive det ekonomiadministrativa systemet. En möjlighet till förlängning i ytterligare fyra år löser inte heller eventuella problem med kontinuiteten i sekretariaten – de skjuter bara upp dem och en förlängning skulle i många fall göra kunskapstappet mer märkbart.

De problem som kan finnas på grund av tidsbegränsad anställning om högst åtta år, skall i övrigt också vägas mot de bakomliggande principiella skälen för detta villkor som redovisats ovan (jfr allmänna synpunkter). Enligt ministerrådets mening talar dessa skäl med styrka för att anställningstiden inte bör kunna förlängas på sätt som rekommenderas.

Det finns därutöver flera omständigheter som talar emot rekommendationen om att uppdela personalen i "kärn-" respektive "stödfunktioner". Till exempel är gränserna med dessa funktioner i många fall inte så klara och det finns ingen önskan om att göra en sådan tydlig uppdelning av personalen, såsom ett genomförande av rekommendationen skulle kräva. En sådan skarp uppdelning av funktioner – och därmed cementering av arbetsuppgifterna – är inte förenlig med modern personalpolitik. En modern organisation har tvärtemot behov för en stor flexibilitet, bl.a. på så sätt att personalresurser och arbetsuppgifter snabbt och enkelt kan omfördelas. Detta behov föreligger i allra högsta grad för en föränderlig organisation som Nordiska ministerrådets sekretariat.

En uppdelning av personalen i olika kategorier och med olika anställningsvillkor, däribland anställningstiden, skapar därtill andra personalpolitiska förutsättningar och en annan organisationskultur som enligt ministerrådets mening inte är eftersträvansvärd.

I övrigt bör nämnas att längre anställningstider för de anställda kan verka lönedrivande för sekretariaten. I förlängningen kan detta även påverka domcillandets pensionsåtagande.

Återanställning i sekretariaten efter en karenstid (första att-satsen)
I framställningen rekommenderas även att personer som har arbetat åtta år vid ett av sekretariaten efter en karensperiod på fem år kan återanställas vid samma sekretariat. Detta skulle gälla all typ av personal, dvs. även "kärnfunktioner".

Denna fråga diskuterades som ovan nämnts inom ministerrådet år 2007 i samband med behandling av det nu gällande personalreglementet. Samarbetsministrarna beslutade dock att det inte skulle införas en sådan möjlighet. Ett av huvudargumenten mot att införa en återanställningsmöjlighet var att det kunde antas att en sådan möjlighet – med den stora process som det innebär att flytta åter och tillbaka mellan länderna – huvudsakligen skulle användas av dem som bor i Danmark, med följd att andelen anställda i sekretariaten med dansk nationalitet skulle öka ytterligare. Detta argument är fortfarande gällande. Ett annat argument är också att en återanställningsmöjlighet de facto skulle innebära att kretsen som hade

möjlighet att arbeta i ett sekretariatet minskade; en tidigare anställd skulle i ett anställningsförfarande ofta bedömas som mer meriterad än en person som inte har arbetat i sekretariatet och det finns också en risk för en "evig" rotation mellan de tre sekretariaten.

Ett införande av återanställningsmöjlighet skulle i övrigt, på samma sätt som nämnts ovan, skapa andra personalpolitiska förutsättningar och en annan organisationskultur i sekretariaten.
Som vidare redovisats ovan, under de allmänna synpunkterna, är den genomsnittliga anställningstiden för personalen i sekretariaten 5 år (för icke-danska medborgare 4,7 år). Med andra ord finns det i många fall en reell möjlighet för återanställning för den som så önskar, inom ramen för de gällande anställningsvillkoren.

Sammantaget anser inte ministerrådet att sakskälen för att införa en återanställningsmöjlighet har förändrat sig sedan personalreglementet för ministerrådet och kulturfonden respektive rådet infördes år 2007.

Förlängd anställning för "specialistfunktioner" vid de samnordiska institutionerna (tredje att-satsen)
I framställningen rekommenderas till sist att det för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppnas upp en möjlighet för att förlänga anställningskontraktet utöver åtta år. I denna del kan upplysas om att ministerrådet alldeles nyligen - efter beslut av samarbetsministrarna och ändring i normalstadgarna för institutionerna - har infört en sådan möjlighet vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV), Nordiskt Genresurscenter (NordGen) och Nordregio. Det har nämligen framförts att det i vissa situationer kan finnas rekryteringssvårigheter och man vill då kunna förlänga kontraktet för en redan anställd. Ministerrådet har bedömt att det endast är nämnda institutioner som möjligen kan anses ha rekryteringssvårigheter. Dessa institutioner bedriver stark forskningsinriktad verksamhet. Övriga institutioner kan inte anses ha problem med att finna arbetskraft på den samlade nordiska arbetsmarknaden.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

3. Uvalgets betænkning

Præsidiet tager ministerrådets meddelelse til efterretning. Præsidiet mener fortsat, at de omtalte problemstillinger giver anledning til drøftelse, og vil fremføre sine synspunkter ved fremtidige forhandlinger om personalereglementer.

Rådet finder det særdels uhensigtsmæssigt, at personalereglementet hindrer en ordentlig kontinuitet i sekretariatet. Nordisk Råd er en politisk organisation, hvor der jævnligt er udskiftninger blandt rådets medlemmer. Desværre betinger reglerne, at personalet ofte også udskiftes. Det hæmmer sammenhængen i rådets daglige virke og går ud over organisationens institutionelle forankring.

På baggrund af ovenstående foreslår Presidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. *33/2010 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

PRÆSIDIETS MEDDELELSE OM INTERN BESLUTNING

Nordisk Råd

IB *2/2009/presidiet

Tidligere nummer:
A 1438/presidiet

J.nr. 08-00170-45

EU-strategi for Nordisk Råd

1. Baggrund

Nordisk Råd antog den 28. oktober 2009 det nedenfor stående interne beslut efter forslag fra Præsidiet

> Præsidiet foreslår,
>
> *at* vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

2. Præsidiets meddelelse

IB *2/2009/presidiet: EU-strategi for Nordisk Råd lagde op til, at Nordisk Råd skulle se på de første erfaringer på baggrund af EU-strategien. På sessionen i 2010 blev det vedtaget at udskyde denne behandling til 2011, så der var opnået flere erfaringer med fællesnordisk indsats i forhold til EU.

Det sker nu i forbindelse med behandling af en opdateret EU-strategi, som også indeholder et afsnit med vurdering af Nordisk Råds indsats overfor EU siden 2009.

Den opdaterede EU-strategi bliver fremlagt på Nordisk Råds Session i november 2011. På den baggrund kan IB *2/2009/presidiet: EU-strategi for Nordisk Råd anses som færdigbehandlet.

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet således,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser IB 2/2009 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)

Nordisk Råd

IB *2/2009/presidiet

Tidligere nummer:
A 1438/presidiet

J.nr. 08-00170-45

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 1/2011

Stillet af:
Præsidiet

Til:
De nordiske landes regeringer

J.nr. 11-00015-1

Til De nordiske landes regeringer

Skriftligt spørgsmål om OECDs *4th World Forum Conference on Global Project*

Konferencen førte i 2007 til Istanbul-deklarationen, der opfordrer til handling for at identificere, hvad "fremskridt" betyder i det 21. århundrede, og at stimulere den internationale debat baseret på statistiske data og indikatorer om globale spørgsmål af samfundsmæssig karakter. Deklarationen er underskrevet af Europa-Kommissionen, Organisationen af Islamiske lande, OECD, De Forenede Nationer, FN's Udviklingsprogram, UNICEF, UNESCO, FN's fond for partnerskab, Verdensbanken, og flere andre internationale organisationer.

Hvad er de nordiske regeringers indstillinger og positioner til OECD's *4th World Forum Conference on Global Project*, som skal afholdes i Indien i 2012?

Espoo den 26. januar 2011

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Erkki Tuomioja (sd)
Henrik Dam Kristensen (S)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Line Barfod (EL)
Lyly Rajala (saml.)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Åsa Torstensson (C)

UTRIKESHANDELS- OCH UTVECKLINGSMINISTER

Helsingfors den 21 mars 2011

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 Kobenhavn K

Ref.
Skriftligt spörsmål E 1/2011 av Nordiska Rådets presidium om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project

Nordiska Rådet har ställt en fråga om vad de nordiska regeringarnas inställning och position är till OECDs 4th World Forum Conference on Global Project som skall hållas i Indien i 2012. Med anledning av frågan ber jag att få framföra följande:

De nordiska regeringarna har i OECD Rådet år 2010 godkänt OECD:s arbets- och budgetplan för 2011-12. I arbetsplanen behandlas också utvecklandet av nya mått för att mäta samhälleliga framsteg. Det här arbetet ingår nu i OECD:s rutinmässiga uppgifter.

Där ingår behandling av föreslagna nya idéer, som t.ex. olika aspekter på subjektivt välbefinnande, förbättring av internationell jämförbarhet, och medverkan i OECD:s gröna tillväxt initiativet för att mäta framsteg för en miljömässigt hållbar utveckling. Detta kommer at bli en av de viktigaste orienteringar i OECD:s substantiella arbete.

Möjliga nya indikatorer och måttenheter bör övervägas noga och diskuteras i omfattande grad, innan de får globalt godkännande och kan tillämpas universellt. Resultaten av OECD:s forsknings- och utvecklingsarbete är väl ägnat för att bilda en nyttig och konstruktiv grund för debatten vid det fjärde World Forum 2012 om mätning av samhälleliga framsteg.

Paavo Väyrynen
Utrikeshandels- och utvecklingsminister
Finland

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 2/2011

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Danmarks regering

J.nr. 11-00036-1

Til Danmarks regering

Skriftligt spørgsmål om deltagerbetaling for nordiske studerende

Ifølge artikel i Dagbladet Information den 8. februar 2011 udtaler Chef for Det Internationale Kontor på Københavns Universitet, at de nordiske studerende skal betale, fordi Videnskabsministeriet nu definerer dem uden udvekslingsaftale som deltidsstuderende.

I den nordiske overenskomst om adgang til videregående uddannelse fremgår det at: "Parterne forpligter sig gensidigt til at give uddannelsessøgende, som har fast bopæl i et andet nordisk land, adgang til deres offentlige videregående uddannelser på samme eller tilsvarende vilkår som landets egne ansøgere".

Kan den danske regering bekræfte, at det strider mod *Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige* om adgang til videregående uddannelse at afkræve betaling for studerende bosat i et andet nordisk land, der studerer på en videregående uddannelse i Danmark?

På hvilken måde er retningslinierne beskrevet i "Myndighedskrav. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings myndighedskrav til registrering og indberetning af studieaktivitet og optagelsestal på universiteterne" (1.9.2010) i overensstemmelse med den nordiske overenskomst om adgang til videregående uddannelse?

København den 11. februar 2011

Mogens Jensen (S)

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Ministry of Science
Technology and Innovation

Nordisk Råd

Afsendt elektronisk
fra Ministerens
kontor

14 MRS. 20

Svar på skriftligt spørgsmål om deltagerbetaling for nordiske studerende (E2/2011)

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Mogens Jensen (S) har på vegne af Nordisk Råd stillet et spørgsmål til den danske regering om deltagerbetaling for nordiske studerende.

Den nordiske overenskomst om adgang til videregående uddannelse omfatter udelukkende studerende optaget på en hel videregående uddannelse. Alle nordiske studerende bliver i forbindelse med ansøgning om optag på danske videregående uddannelser behandlet på lige vilkår med danske ansøgere. Alle videregående heltidsuddannelser i Danmark er gratis for studerende fra alle EU/EØS-lande. Danmark lever dermed fuldt op til den nordiske overenskomst.

Når det gælder udvekslingsstuderende eller gæstestuderende, som er på korte studieophold ved et dansk universitet inden for rammerne af en udvekslingsaftale, der sikrer gensidighed og økonomisk balance i udvekslingen mellem Danmark og det pågældende land, er studieopholdet også gratis for den studerende.

Nordiske studerende skal derfor ikke betale for studieophold i Danmark, hvis de kommer via en udvekslingsaftale.

For alle deltidsstuderende i Danmark opkræves der deltagerbetaling. Nordiske studerende, som ikke er udvekslet efter aftale, indskrives efter reglerne for deltidsuddannelse, hvis de ønsker at tage enkelte fag på en dansk videregående uddannelse. Hermed ligestilles nordiske borgere med danske borgere, der ikke er optaget på en hel dansk videregående uddannelse, og som tilsvarende er omfattet af reglerne om deltidsuddannelse, hvis de ønsker at tage enkelte fag på et dansk universitet.

International studentermobilitet skal altså, som det for Danmarks vedkommende har været tilfældet siden vedtagelsen af universitetsloven i 2003, foregå inden for rammerne af en aftale for uddannelsessamarbejde eller udvekslingsaftale, hvis aktiviteten skal være uden deltagerbetaling.

Myndighedskravene er den daglige betegnelse for Videnskabsministeriets myndighedskrav til registrering og indberetning af studieaktivitet og optagelsestal på universiteterne. Myndighedskravene er således ikke lovgivning.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 3/2011

Stillet af:
Miljø-og naturresurseudvalge

Til:
Danmarks, Finlands og Islands regeringer

J.nr. 11-00041-2

Til Danmarks, Finlands og Islands regeringer

Skriftligt spørgsmål om ratificering af ballastvandskonventionen

Ballastvandskonventionen, der er vedtaget i regi af FN´s søfartsorganisation IMO i 2004, har til formål at mindske udbredelsen af invasive arter, som bl.a. kan forårsage sygdomme, påvirke badevandet, mennesker, fisk og økosystemerne. Konventionen indebærer, at alle skibe, afhængigt af byggedato og ballastvandkapacitet, enten skal skifte ballastvand eller behandle det med godkendt udstyr om bord. Fra 2016 skal alle skibe behandle ballastvandet. Således er der et stort behov for udvikling af teknologi samt forberedelse af de forvaltningsmæssige krav til certificering, kontrol og håndtering af ballastvand.

Konventionen træder i kraft 12 måneder efter, at den er blevet ratificeret af 30 lande, der til sammen har registreret 35 % af verdens tonnage. Man er på nuværende tidspunkt (31.1.2011) nået op på 27 lande, der sammenlagt står for 25 % af verdens tonnage.

I Nordisk Ministerråds miljøhandlingsprogram 2009-2012 figurerer en international regulering af udslip af ballastvand som en prioriteret opgave.

En oversigt på IMO's hjemmeside viser at af de nordiske land er Ballastvandskonventionen ratificeret af Norge og Sverige. Derimod har Danmark, Finland og Island ikke ratificeret konventionen.

- Hvad er grunden til at Danmark, Finland og Island ikke har ratificeret Ballastvandskonventioen nu når det er gået over 6 år siden den blev vedtaget?

- Har Danmark, Finland og Island planer om at ratificere Ballastvandskonventionen fra 2004?

Esbo den 26. januar 2011

Ann-Kristine Johansson (S), formand
Anne-Mari Virolainen (saml)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Christer Winbäck (FP)
Erik Almqvist (SD)
Jan Lindholm (MP)
Kristen Touborg (SF), næstformand
Oskar J. Grimstad (FrP)
Per Bisgaard (V)
Runar Karlsson (ÅC)
Torstein Rudihagen (A)
Øyvind Halleraker (H)
Álfheiður Ingadóttir (VG)

Nordisk Råd

E 3/2011

Stillet af:
Miljø-og naturresurseudvalget

Til:
Danmarks, Finlands og Islands regeringer

J.nr. 11-00041-2

1000

Kommunikations-
ministeriet

Helsingfors den 30 mars 2011

Till Nordiska Rådet

Ref: Skriftligt spörsmål E3/2011 om ratificering av barlastvattenkonventionen

Nordiska Rådet har ställt en fråga till Danmarks, Finlands och Islands regeringar om ratificering av IMOs Internationella Barlastvattenkonvention från 2004. Med anledning av frågan ber jag att få framföra följande:

Danmark, Finland och Island delar frågeställarnas oro över hotet av spridningen av främmande arter i den marina miljön. Ratificering av barlastvattenkonventionen anses vara en viktig åtgärd i kampen mot detta hot.

Utvecklandet av riktlinjer för implementering av konventionen har pågått sedan 2004. De flesta nödvändiga riktlinjerna har redan godkänts av IMO, men arbete återstår ännu gällande bland annat procedurer för inspektioner av fartyg. Flertalet metoder för behandling av barlastvatten har godkänts av IMO, och förutsättningarna för uppfyllandet av konventionens krav anses idag vara tillräckliga.

Danmark undertecknade barlastvattenkonventionen tillsammans med 73 andra länder år 2004. Genom HELCOMs Handlingsplan för Östersjön har Danmark kommit överens om att arbeta för en snar ratificering, senast under år 2013. Detta kommer att ske genom en revision av Havmiljøloven. Propositionens behandling i folktinget kommer enligt planerna att påbörjas i mars 2011. Den reviderade lagen förväntas träda i kraft innan slutet av detta år.

Finland undertecknade barlastvattenkonventionen med förbehåll för ratifikation i maj 2005. Precis som Danmark, har Finland kommit överens om att ratificera konventionen så snart som möjligt, men inte senare än 2013. En regeringsproposition till riksdagen angående godkännandet av konventionen och en revidering av Miljöskyddslagen för sjöfarten bereds för närvarande av en arbetsgrupp tillsatt av Kommunikationsministeriet. Propositionen kommer enligt planerna att överlämnas till riksdagen under senare hälften av 2011. Målet är att ratificera konventionen innan den träder i kraft internationellt.

Kommunikationsministeriet
Besöksadress
Universitetsgatan 5
(registratorskontoret)
00100 Helsingfors
Postadress
PB 31
00023 Statsrådet
Telefon
(09) 160 02
www.lvm.fi
fornamn.efternamn@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Miljöministeriet i Island utfärdade i juli 2010 en förordning gällande hantering av barlastvatten och sediment. Förordningen är baserad på konventionens krav samt riktlinjer utvecklade av OSPAR. Förordningen gäller alla fartyg som seglar i Islands ekonomiska zon. Således uppnås konventionens målsättningar redan idag för Islands del. Island arbetar dock även för ratificering av konventionen, men ett datum för ratificering har inte ännu fastslagits.

Ytterligare uppgifter ges av regeringsråd Lolan Eriksson, Enheten för trafiktjänster, tel. +358 9 160 28 493 / e-post lolan.eriksson@lvm.fi.

Trafikminister Anu Vehviläinen

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk råd

E 4/2011

Stilt av:
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

Til:
Nordisk ministerråd

J.nr. 11-00071-1

Til Nordisk ministerråd

Skriftlig spørsmål om aktivitetene til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land

Det nordiske utviklingsfondet (NDF) er en samnordisk bistandsorganisasjon som har vært finansiert over bistandsbudsjettene til de nordiske landene. I 2005, etter at forhandlingene om å øke kapitalen i fondet mislykket, konkluderte de nordiske utviklingsministrene med at det var enighet om å avvikle aktivitetene til NDF. Men da det ble klargjort at tilbakebetalinger på gitte lån ville kunne utgjøre en betydelig sum – om lag en milliard euro – over en periode på 35 år vedtok Nordisk ministerråd at denne tilbakebetalte kapitalen skulle benyttes til å finansiere klima- og utviklingsprosjekter på gavevilkår i land som kvalifiserer til støtte fra IDA.

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

Hvilken målsetting har Nordisk ministerråd med at aktivitetene til det nordiske utviklingsfondet skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land?

Oslo, 4. mars 2011

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)

UTRIKESHANDELS- OCH UTVECKLINGSMINISTER

Helsingfors, 18.4.2011

Nordiska Rådet

Skriftligt spörsmål E4/2011 om aktivitetene til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land

Nordiska Rådet har ställts den följande frågan: vilken målsetting har Nordisk ministerråd med at aktivitetene til det nordiske utviklingsfondet skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land? Med anledning av frågan ber jag att framföra följande:

De Nordiska länderna antog ett nytt mandat för den Nordiska utvecklingsfonden (NDF) 2009. Det nya mandatet är baserat på de Nordiska ländernas utvecklingspolitiska mål, där bemötandet av klimatförändringen är i en allt mer central roll. NDF:s verksamhet stöder de Nordiska ländernas strävan att främja hålbar utveckling i de fattigaste utvecklingsländerna.

Inom ramen för det nya mandatet har NDF:s verksamhet fokuserats till länder där fonden har tidigare erfarenhet och där många av de Nordiska länderna har bilateralt utvecklingssamarbete. NDF har nära samarbete med de nordiska utrikesministerierna och ambassaderna i samarbetsländerna.

NDFs verksamhet kompletterar väl de Nordiska ländernas utvecklingssamarbete. Som en liten aktör finansierar NDF huvudsakligen projekt tillsammans med Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna. På detta sätt har NDF kunnat introducera nordiskt utvecklingspolitisk kunnande och påverka de stora utvecklingsbankernas verksamhet. NDF kan även samfinansiera de Nordiska ländernas bilaterala projekt i utvecklingsländer; som ett exempel kan nämnas Energy and Environment Partnership-programmet i Mekong-regionen, som NDF finansierar tillsammans med Finland.

Alla Nordiska länder är representerade i NDF:s styrelse, som har ansvar för styrningen av verksamheten. Styrelsens sammansättning säkrar att NDF:s verksamhet följer de Nordiska ländernas biståndsprinciper.

Utrikeshandels- och utvecklingsminister Paavo Väyrynen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 5/2011

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Sveriges regering

J.nr. 11-00074-1

Til Sveriges regering

Skriftligt spørgsmål om socialforsikring for nordiske studerende

Målsætningen med det nordiske samarbejde er at gøre op med de grænsehindringer, der er mellem de nordiske lande, for at nordiske borgere kan bevæge sig frit i Norden for at arbejde, bo og studere. Dette er med til at sikre en veluddannet og globalt orienteret nordisk ungdom, der er grundlaget for styrkelsen af hele Nordens vidensøkonomi og afgørende for vores fortsatte udvikling og velfærd.

På baggrund af nordiske statsborgeres henvendelser til Nordisk Ministeråds informationstjeneste "Hallo Norden", er det kommet frem, at nordiske borgere, der studerer i Sverige, kan havne i en situation, hvor de ikke har ret til visse ydelser, hverken fra Sverige eller fra deres hjemland.

"Hallo Norden" i Island har et eksempel med en islandsk kvinde, der som studerende i Sverige blev nægtet socialforsikring med den begrundelse, at hun ikke anses som bosat i Sverige, da hun opgav studier som årsagen til sit ophold. Derved blev hun nægtet ret til boligstøtte, barselsorlov og hjælp til at modtage børnebidrag fra barnets far. Alle ydelser man som socialsikringsberettiget i Sverige har krav på.

Den nordiske konvention om social sikring (*Nordisk konvention om social trygghet*) skal sikre socialsikring til personer, der flytter mellem de nordiske lande. I artikel 4 står der: "Hvis intet andet er anført i denne konvention udvides anvendelsen af forordningen og gennemførelsesforordningen til alle, som er omfattet af denne konvention, og som har bopæl i et nordisk land".

Kan den svenske regering redegøre for, hvorvidt nordiske borgere, der studerer i Sverige anses for at have bopæl i landet, og hvorvidt de på denne baggrund har ret til social sikring, ifølge den nordiske konvention om social sikring?

På hvilken måde er den svenske "socialförsäkringslagens" bosætningsbestemmelse i forhold til nordiske borgere, der studerer i Sverige, i overensstemmelse med bestemmelser og hensigten i nordisk konvention om social sikring?

København den 9. marts 2011

Mogens Jensen (S)

Nordisk Råd

E 5/2011

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Sveriges regering

J.nr. 11-00074-1

REGERINGSKANSLIET

Dnr S2011/4529/EIS

Socialdepartementet
Socialförsäkringsministern

Till Nordiska rådet

Svar på fråga av Mogens Jensen (S) om rätt till socialförsäkring i Sverige för nordiska studenter

Mogens Jensen har frågat den svenska regeringen om rätten till socialförsäkring i Sverige för nordiska studenter. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Frågan om studenters socialförsäkringstillhörighet under studievistelse i ett annat nordiskt land har diskuterats länge inom Norden. En samsyn har funnits om att det är önskvärt med en likartad praxis i de nordiska länderna kring denna fråga. Någon enighet om vilka regler som borde gälla för studenter har emellertid inte kunnat uppnås.

Isländska studenter som studerar i andra nordiska länder är inte försäkrade i Island om de bosatt sig och blivit folkbokförda i studielandet. De flesta nordiska länder försäkrar dock sin studenter även när de studerar utanför hemlandet. Studenter i alla nordiska länder är berättigade till studiemedel eller motsvarande finansiering från hemlandet även vid studier utomlands.

Reglerna för att avgöra vilken lagstiftning (lagval) en student inom Norden ska tillhöra är komplexa. För närvarande gäller olika bestämmelser för fastställande av vilket lands lagstiftning om socialförsäkring som ska gälla för olika persongrupper som rör sig mellan de nordiska länderna. Den EU-förordning som gäller i förhållande till Island (förordning (EEG) nr 1408/71) ska tillämpas för personer som är eller har varit anställda eller egenföretagare. Den nordiska konventionens bestämmelser tillämpas på övriga personer, nämligen icke förvärvsaktiva och personer som inte är medborgare i ett EU/EES-land. Det finns inga särskilda lagvalsregler för studenter, varken i EU-förordningen eller i den nordiska konventionen. Det är således en bedömning i varje enskilt ärende, vilka samordningsbestämmelser som ska tillämpas. Den svenska lagstiftningen

utgår från att en student med studiefinansiering i Sverige är omfattad av svensk försäkring även under studier i utlandet. En student från ett annat land med utländsk studiefinansiering blir däremot inte omfattad av den svenska socialförsäkringen. Emellertid kan konventioner med andra länder innebära frånsteg från den nationella lagstiftningen. En person som studerar och flyttar mellan de nordiska länderna och har för avsikt att bosätta sig i Sverige kan emellertid trots begränsningen i den nationella lagstiftningen ändå anses bosatt här. En sådan bedömning görs från fall till fall.

Från den 1 maj 2010 har EU-förordning 1408/71 ersatts med en ny förordning (EG) nr 883/2004. Den nya förordningen omfattar alla försäkrade, även icke förvärvsaktiva. Förordning 883/2004 kommer att börja gälla i hela Norden när EES-avtalet har anpassats. Därmed kommer också gemensamma regler för fastställande av försäkringstillhörighet för studenter att gälla inom Norden. Det är min förhoppning att förhandlingarna om anpassningarna av EES-avtalet kan avslutas inom kort, så att vi snarast kan få enhetliga regler inom Norden.

Stockholm den 28 april 2011

Ulf Kristersson

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 6/2011

Stillet af:
Line Barfod (EL)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00088-1

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om, hvilke programmer og initiativer, der udløber i de kommende år

I forbindelse med Nordisk Råds budgetarbejde og forhandlinger med Nordisk Ministerråd, ønskes følgende spørgsmål besvaret:

- Hvilke programmer udløber i henholdsvis 2011, i 2012 og i 2013?
- Hvilke globaliseringsinitiativer udløber i henholdsvis 2011, i 2012 og i 2013?
- Hvordan forventes tidsprocessen at være i forhold til at beslutte om programmer, der udløber i henholdsvis 2011, 2012 og 2013 skal videreføres, evt. med ændret indhold, f. eks. programmerne Nordisk Mad, Nordplus, Nordjob?

København den 16. marts 2011

Line Barfod (EL)

1010

SVAR E 6/2011

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

5 maj 2011
11-00472-3

Svar på skriftlige spørgsmål E 6/2001 fra Nordisk Råd

Nordisk Råd har stillet følgende skriftlige spørgsmål til Nordisk Ministerråd:

1) Hvilke programmer udløber i henholdsvis 2011, 2012 og 2013?

2) Hvilke globaliseringsinitiativer udløber i henholdsvis 2011, 2012 og 2013?

3) Hvordan forventes tidsprocessen at være i forhold til at beslutte om programmer, der udløber i henholdsvis 2011, 2012 og 2013 skal videreføres, evt. med ændret indhold, f.eks. programmerne Nordisk Mad, Nordplus, Nordjob?

I definitionen af program henvises til Nordisk Ministerråds administrative håndbog:

Programmer

Det beslutningstagende organ fastlægger rammerne for projektvirksomheden eller programmet, og delegerer i et mandat beslutningskompetencen vedrørende programmets konkrete indhold til et underliggende styre, en arbejdsgruppe eller lignende.

Ud over de programmer, som rummes inden for definitionen ovenfor, er der i oversigten nedenfor også medtaget øvrige programlignende aktiviteter.

Nedenstående skemaer viser henholdsvis de programmer (tabel 1) og globaliseringsinitiativer (tabel 2), der udløber i 2011, 2012 og 2013, med en tilhørende beskrivelse af tidsprocessen vedr. videreførelse af programmer. Programmer der afsluttes efter 2013 er ikke inkluderet (f. ex. Ny Nordisk Mad, der afsluttes 2014).

Tabel 1: Programmer

Programmer	**2011**	**2012**	**2013**	**Tidsproces vedr. videreførelse**
Arktisk samarbejdsprogram	Udløber 2011			Evaluering og videreførelse av programmer drøftes på

				NSK's møder i april og juni samt på MR-SAMs møde i september 2011. Der sigtes mod Ministerrådsforslag til Nordisk Råds session 2011.
Nordjob			Udløber 2013	EK-A vil på sit forårsmøde i april 2013 fremlægge forslag til MR-As budget 2014 og herunder tage stilling til årsbevillingen til Nordjobb. EK-A vil på sit efterårsmøde i oktober 2013 drøfte et forslag til kontrakt for Nordjob for perioden 2014-16 og kan i den forbindelse eventuelt beslutte et ændret indhold i forhold til den eksisterende kontrakt.
Nordisk computerspilsprogram	Udløber 2011			En ny beslutning er blevet taget på MR-K 1/11 som indebærer fortsat virksomhed 2012 - 2015
NORDBUK's støtteordninger		Udløber 2012		Videreføres i udbud – formodentlig ved udsendelse til de nordiske nationale kontorer for EU-programmet Aktive Unge. Udbudsarbejdet forventes at begynde primo 2012. Der forventes ingen nævneværdige ændringer i programmet.
Kultur- og Kunstprogram	Udløber 2011			MR-K besluttede den 4. april 2011 at forlænge programmet 2012-2016.
Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram	Udløber 2011			For programmerne for tjenestemænd og næringsliv er der i begyndelsen af 2011 taget beslutning om videreførelse til og med 2013. De nordiske og baltiske kulturministre har besluttet at forlænge kultur-programmet til 2012-2014.
Menneskehandel		Udløber 2012		Foreligger endnu ikke
Forebyggende indsatser for familier med risiko for social marginalisering		Udløber 2012		Foreligger endnu ikke

Nordplus	Udløber 2011			Påbegyndt i 2010 Besluttes i MR-U i juni 2011, på NR sessionen 2011, og derefter endelig af MR-U og aftaler med de baltiske lande i november 2011
NGO-programmet			Udløber 2013	Programmet udløber sammen med retningslinjerne for henholdsvis Nordvestrusland og de baltiske lande
Programmet for kundskabsopbygning og netværk			Udløber 2013	Programmet udløber sammen med retningslinjerne for Nordvestrusland
EHU			Udløber 2013	Terms of Reference udløber i 2013

Tabel 2: Globaliseringsinitiativer

Globaliseringsinitiativer	**2011**	**2012**	**2013**
Innovationsrepræsentation i Asien		Udløber i 2012	
Harmonisering af det nordiske el-marked			Udløber i 2013
Kultur og kreativitet		Udløber i 2012	
Sundhed og Velfærd		Udløber i 2012	
Energi og Transport		Udløber i 2012	
Belysning af konsekvenserne af klimaforandringerne for naturressourcer i Norden		Udløber 2012	
Nordisk kultur i verden	Udløber 2011		
Udvikling af det nordiske forsknings- og innovationsområde (NORIA)		Udløber 2012	
Fremme af højere uddannelse i Norden		Udløber i 2012	
Oplæring af ungdom og voksne		Udløber i 2012	
eScience		Udløber 2012	
Nordisk Topforskningsinitiativ (TFI)			Udløber 2013
Grænsehindringsforum			Udløber 2013

Venlig hilsen,

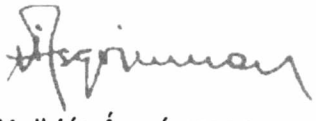

Halldór Ásgrímsson

Generalsekretær
Nordisk Ministerråd

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 7/2011

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Danmarks regering

J.nr. 11-00089-1

Til Danmarks regering

Skriftligt spørgsmål om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark

I forlængelse af skriftligt spørgsmål E2/2011 til Danmarks regering om deltagerbetaling for nordiske studerende, ønskes svar på følgende spørgsmål:

Kan den danske regering oplyse, hvor mange ikke-danske nordiske studerende, der har studeret ved danske videregående uddannelser fordelt på studerende, der er optaget på henholdsvis en hel uddannelse og kun på dele af en uddannelse (kortere studieophold) i kalenderårene i perioden 2005-2010, herunder hvor mange af disse der er afkrævet deltagerbetaling for?

København den 16. marts 2011

Mogens Jensen (S)

Nordisk Råd

28. april 2011

Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 11-106788
Dok nr. 1824117
Side 1/3

Svar på skriftligt spørgsmål om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark (E 7/2011)

Mogens Jensen (S) har på vegne af Nordisk Råd spurgt om antallet af ikke-danske nordiske studerende, der har studeret ved videregående uddannelser i Danmark på henholdsvis en hel uddannelse og på en del af en uddannelse i årene 2005-2010 herunder, hvor mange af disse der er afkrævet deltagerbetaling.

Nordiske ikke-danske studerende optaget på en hel videregående uddannelse i Danmark

I kalenderårene 2005-2009 har 5158 til 6233 nordiske studerende været optaget på en hel dansk videregående uddannelse i Danmark udbudt under reglerne for heltidsuddannelse. Cirka 70 procent af disse læser en bachelor- eller kandidatuddannelse ved et dansk universitet.

Tabel 1: Antal nordiske studerende optaget på en hel dansk heltidsuddannelser, 2005-2010 (bestand)

Kalenderår	2005	2006	2007	2008	2009
Universitetsuddannelser	3606	3980	4316	4502	4177
Øvrige videregående uddannelser	1552	1699	1775	1731	1696
I alt	5158	5679	6091	6233	5873

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på baggrund af data indhentet fra Danmarks Statistik

Note 1: Data er for bestanden af nordiske studerende. Studerende på flerårige uddannelser tæller derfor med hvert år, de er studerende.

Note 2: Tabellen viser de studerendes statsborgerskab. Ikke-danske nordiske statsborgere med fast bopæl i Danmark er derved også inkluderet i tabellen.

Note 3: For nordiske studerende optaget på heltidsuddannelser foreligger der ikke data for 2010.

Alle nordiske studerende optaget på en hel dansk videregående uddannelse udbudt under reglerne for heltidsuddannelse studerer gratis, det vil sige uden opkrævning af deltagerbetaling.

Nordiske ikke-danske studerende på udvekslingsophold i Danmark

I årene 2005-2010 har der været en tilgang på 527 til 618 nordiske udvekslingsstuderende ved danske uddannelser. Cirka 400 af disse læser en del af en bache-

lor- eller kandidatuddannelse ved et dansk universitet. Data for udvekslingsstuderende præsenteres i tabel 2.

Tabel 2: Nordiske udvekslingsstuderende i Danmark (tilgang)

Studieår	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Universitetsuddannelser	339	384	375	419	383	454
Øvrige videregående uddannelser	188	250	173	162	178	164
I alt	527	634	548	581	561	618

Kilde: Institutionernes indberetninger til UBST og UVM i forbindelse med internationaliseringstilskud.

Note 1: Data er for tilgangen af nordiske studerende.

Note 2: Data indeholder ikke udvekslingsstuderende, der opholder sig mindre end 3 måneder i Danmark. Universiteterne oplyser, at der er tale om en begrænset mængde studerende i forhold til det samlede antal udvekslingsstuderende. Tabellen medtager desuden ikke data for institutioner under Kulturministeriet.

Antallet af nordiske studerende, der er optaget på en hel uddannelse ved en dansk uddannelsesinstitution (jf. tabel 1), er dermed betydeligt større end det antal studerende, der læser en del af en uddannelse i Danmark (jf. tabel 2).

Nordiske ikke-danske studerende på deltidsuddannelser i Danmark

Nordiske studerende afkræves på lige fod med danske studerende betaling for uddannelser udbudt efter reglerne for deltidsuddannelse. Der opkræves således deltagerbetaling for f.eks. masteruddannelser og enkeltfag fra eksisterende godkendte heltidsuddannelser.

Data for deltidsuddannelse foreligger ikke registreret som antal personer per år. Betalingsuddannelse registreres som udgangspunkt efter, hvor mange kurser (hvor meget af et studieår) den studerende har betalt for, også kaldet årselever. Data repræsenterer således ikke antal studerende målt i hoveder, men repræsenterer omfanget af aktiviteten.

Tabel 3 viser omfanget af aktivitet for betalingsstuderende i kalenderårene 2005-2009 opgjort i årselever. Tabellen angiver betalingsaktiviteten for nordiske statsborgere inden for henholdsvis kurser, der kun udbydes under reglerne for deltidsuddannelse samt aktivitet under reglerne om deltidsuddannelse for fag/kurser fra eksisterende godkendte heltidsuddannelser.

Tabel 3: Nordiske betalingsstuderende ved danske videregående uddannelser, opgjort i årselever

		2005	2006	2007	2008	2009
Fag/kurser, der også udbydes som heltidsuddannelse	Universitetsuddannelser	27	11	23	24	13
	Øvrige Videregående Uddannelser	25	35	23	24	22
Fag/kurser, der kun udbydes som deltidsuddannelse	Universitetsuddannelser	12	27	21	23	12
	Øvrige Videregående Uddannelser	61	63	39	43	52
I alt		125	136	106	114	100

Kilde: UVM's databank

Note 1: Tabellen viser de studerendes statsborgerskab. Ikke-danske nordiske statsborgere med fast bopæl i Danmark er derved også inkluderet i data.

Note 2: Der foreligger ikke data for 2010.

På baggrund af institutionernes indberetninger er det ikke muligt yderligere at identificere/analysere den aktivitet, der er ydet betaling for, når det handler om de kurser, som i tabel 3 er opført under heltidsuddannelse. Det er derved ikke muligt at afgøre, om den nordiske statsborger tager et fag ved et dansk universitet som en del af sit uddannelsesforløb efter reglerne om deltidsuddannelse eller, om der f.eks. alene er tale om et enkeltstående selvvalgt uddannelsesforløb under deltidsuddannelse.

I 2009 var der i alt 100 nordiske betalingsstuderende opgjort som årselever ved danske videregående uddannelsesinstitutioner.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 8/2011

Stillet af:
Mogens Jensen (S)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00090-1

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse

Med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse, og svar på skriftligt spørgsmål E 2/2011 til Danmarks regering, stiles følgende spørgsmål til Nordisk Ministerråd:

Kan Nordisk Ministerråd oplyse, hvorvidt nordiske studerende, der er på kortere uddannelsesophold på videregående uddannelser i et andet nordisk land, medregnes i godtgørelsen til studielandet jævnførende artikel 7 i ovennævnte overenskomst?

Kan Nordisk Ministerråd oplyse, om alle nordiske ikke-danske studerende, der har studeret ved en dansk videregående uddannelse, herunder studerende på kortere uddannelsesophold, opdelt i kalenderår for perioden 2005-2010, er regnet med i godtgørelse til Danmark jævnførende artikel 7 i ovennævnte overenskomst?

Kan Nordisk Ministerråd oplyse fordelingen af nordiske studerende, der tager henholdsvis dele af og en hel videregående uddannelse i et andet nordisk land fordelt på lande og kalenderår for perioden 2005-2010?

København den 16. marts 2011

Mogens Jensen (S)

SVAR PÅ E8/2011

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

27 maj 2011
11-00474-1

Skriftligt spørgsmål om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse

ställd av Mogens Jensen (s)

1. Kan Nordisk Ministerråd oplyse, hvorvidt nordiske studerende, der er på kortere uddannelsesophold på videregående uddannelser i et andet nordisk land, medregnes i godtgørelsen til studielandet jævnførende artikel 7 i ovennævnte overenskomst?

Svar: Nej, delstuderanden medräknas inte

2. Kan Nordisk Ministerråd oplyse, om alle nordiske ikke-danske studerende, der har studeret ved en dansk videregående uddannelse, herunder studerende på kortere uddannelsesophold, opdelt i kalenderår for perioden 2005-2010, er regnet med i godtgørelse til Danmark jævnførende artikel 7 i ovennævnte overenskomst?

Svar Nej, delstuderande medräknas inte (inte egna och inte utländska studeranden)

3. Kan Nordisk Ministerråd oplyse fordelingen af nordiske studerende, der tager henholdsvis dele af og en hel videregående uddannelse i et andet nordisk land fordelt på lande og kalenderår for perioden 2005-2010.

Svar:

Delstudier	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
Danmark	-	-	-	-	-
Finland	858	834	798	740	752
Island	-	-	-	-	-
Norge	493	373	362	-	418
Sverige	289	223	273	236	238
Sammanlagt	-	-	-	-	-

Högskoleutbildning	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
Danmark	570	531	539	538	602
Finland	1 114	1 025	996	945	1 009
Island	1 249	1 445	1 400	1 334	1 259
Norge	2 822	2 877	2 888	3 021	3 134
Sverige	2 112	2 381	2 389	2 489	2 678
Sammanlagt	7 867	8 259	8 212	8 327	8 682

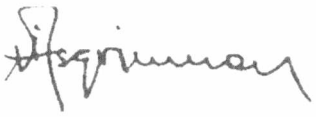

Halldór Ásgrímsson

Generalsekreterare
Nordiska ministerrådet

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 9/2011

Ställd av:
Hans Wallmark (M)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 11-00102-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om tillämpningen av den nordiska passunionen

Den senaste tiden har media uppmärksammat att svenska medborgare hotas med böter för att de åkt till Danmark utan pass. Detta rimmar illa med den Nordiska passunionen. Redan på 1950-talet enades de nordiska ländernas regeringar om att nordiska medborgare inte skulle behöva pass eller annan legitimationshandling vid resa inom Norden eller uppehållstillstånd i samband med besök i något av de nordiska länderna. Passfriheten har använts som ett av de tydliga tecknen på nordisk närhet och nordisk nytta och utgjort ett inspirerande exempel för andra länder och i andra regioner.

I ett fall hävdade den danska gränspolisen att en svensk medborgares körkort inte räckte som identifikation med hänvisning till att andra regler gäller i Danmark. Gränspolisens agerande framstår som mycket bryskt och det finns anledning att befara att personer väljs för kontroll uteslutande beroende på hudfärg eller av andra rent diskriminerande orsaker. I de fall där danska myndigheter är osäker på någons nationalitet bör det gå att kontakta svenska myndigheter för att kontrollera personen utifrån dennes uppgivna identitet.

Med anledning av ovanstående beskrivna utveckling i vår gemensamma Öresundsregion vill jag ställa följande frågor till den danska regeringen:

På vilket sätt är gränspolisens agerande förenligt med den nordiska passunionen?

Vilka andra regler gäller i Danmark angående nordiska medborgares frihet från att vara försedd med pass eller annan reselegitimationshandling vid resa inom Norden?

Har den danska regeringen för avsikt att med danska myndigheter säkra en fortsatt efterlevnad av den nordiska passunionen?

Stockholm den 31. marts 2011

Hans Wallmark (M)

Nordiska rådet

E 9/2011

Ställd av:
Hans Wallmark (M)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 11-00102-1

JUSTITSMINISTERIET
Politikontoret

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
1061 København K

26 OKT. 2011

Dato:
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Rasmus Bøgh Johansen
Sagsnr.: 2011-19000-0016
Dok.: 258392

Hermed sendes besvarelse af skriftligt spørgsmål nr. E 9/2011, som medlem af Nordisk Råd Hans Wallmark (M) har stillet til Danmarks regering den 31. marts 2011.

Justitsministeriet skal meget beklage det sene svar.

Morten Bødskov

Carsten Madsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. E 9/2011 fra medlem af Nordisk Råd Hans Wallmark (M):

> "På vilket sätt är gränspolisens agerande förenligt med den nordiska passunionen?
>
> Vilke andra regler gäller i Danmark angående nordiska medborgares frihet från att vara försedd med pass eller annan reselegitimationshandling vid resa inom Norden?
>
> Har den danske regeringen för avsikt att med danska myndigheter säkra en fortsatt efterlevnad av den nordiske passunionen?"

Svar:

1. Det fremgår af de indledende bemærkninger til spørgsmålet, at det udspringer af en konkret sag. Justitsministeriet er gået ud fra, at der sigtes til den sag, der bl.a. er omtalt i en artikel i Sydsvenskan den 24. marts 2011 med titlen "Polis krävde pass för broresa".

Justitsministeriet kan om den konkrete sag oplyse, at der blev indgivet klage i anledning af politiets dispositioner. Klagesagen er i august 2011 afgjort som en såkaldt "notitssag", idet klageren efter en samtale med en politikommissær har erklæret sig indforstået med, at sagen blev afsluttet med den pågældende samtale.

Justitsministeriet finder herefter ikke at burde kommentere den konkrete sag nærmere.

2. Der er endvidere i denne sammenhæng anledning til at understrege, at den danske regering lægger stor vægt på den fri bevægelighed inden for Norden. Det er vigtigt både at hensyn til de nordiske borgere og af hensyn til vores fælles konkurrenceevne.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at de danske regler om indrejse og ophold mv. naturligvis er udformet under hensyntagen til den nordiske pasunion.

Det følger således af udlændingelovens § 39, stk. 4, at udlændingelovens § 39, stk. 1-3, der bl.a. fastsætter, at udlændige ved indrejse, under ophold her i landet og ved udrejse skal være i besiddelse af pas eller andet godkendt dokument, ikke gælder for nordiske statsborgere.

Justitsministeriet kan samtidig oplyse, at politiet ikke udfører ind- og udrejsekontrol inden for Schengenområdet, og således heller ikke i forbindelse med passage af grænsen mellem Sverige og Danmark.

3. Justitsministeriet finder imidlertid anledning til supplerende at oplyse, at politiet har mulighed for at foretage kontrol i henhold til udlændingelovgivningen med henblik på at konstatere ulovligt ophold. Sådan stikprøvekontrol kan også finde sted i f.eks. tog, der er kørt fra Sverige til Danmark.

Justitsministeriet kan i den forbindelse henvise til udlændingelovens § 39, stk. 1-3 (der som nævnt ikke gælder for nordiske statsborgere) samt § 40, som gælder for alle udlændinge, herunder nordiske statsborgere. Af § 40, stk. 1, fremgår, at en udlænding skal meddele de oplysninger, som er nødvendige bl.a. til bedømmelse af, om udlændingen opholder sig lovligt her i landet. I denne sammenhæng kan politiet eventuelt anmode om at se identitetspapirer.

Det gælder endvidere for enhver, herunder udlændinge (inklusive nordiske statsborgere), at man i henhold til retsplejelovens § 750, stk. 1, er pligtig på politiets forlangende at opgive (korrekt) navn, adresse og fødselsdato. Overtrædelse af bestemmelsen kan medføre straf. Såfremt der er rimelig formodning om, at de opgivne data ikke er korrekte, kan politiet indlede efterforskning, jf. retsplejelovens § 742.

4. Afslutningsvis skal Justitsministeriet bemærke, at politiet er meget opmærksom på, at politiets kontrol kan opleves som ubehagelig, og at kontroller derfor så vidt muligt skal gennemføres på en skånsom, venlig og professionel måde. Det er således af særlig betydning, at politiet opfattes som retfærdigt, hjælpsomt og ikke-diskriminerende.

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk råd

E 10/2011

Stilt av:
Anita Brodén (FP) og Ole Vagn Christensen (S)

Til:
De nordiske lands regjeringer

J.nr. 11-00106-1

Til De nordiske lands regjeringer

Skriftlig spørsmål om energieffektivitet og energibesparinger

I egenskap som rapportører på energiområdet, stiller vi følgende spørsmål til de nordiske lands regjeringer:

1. Hvilke tiltak har de nordiske lands regjeringer gjennomført de seneste årene (fem til ti år) med sikte på å fremme energieffektivitet og energibesparinger (el, varme og drivstoff) innen for bygg og bolig, industri (inklusive jordbruk og fiskeri), transport og krav innen for den offentlige sektor?

2. Hvilke resultat har tiltakene gitt med hensyn til redusert årlig energiforbruk i referanse til et definert basisår (til eksempel gjennomsnittlig sluttanvending av energi i perioden 2001-2005)?

3. Hvilke tiltak anses for å være de meste effektive?

4. Finnes det planer for ytterligere tiltak, til eksempel innen for *"smart grid"* og " intelligent energistyring av boliger og bygninger"?

5. Har det vært en samordning av tiltakene innen for Norden?

København, 7. april 2011

Anita Brodén (FP)
Ole Vagn Christensen (S)

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

23. maj 2011

Svaret på E 10/2011

Svar fra de nordiske regeringer på spørgsmål E 10/2011 – om Skriftlig spørsmål om energieffektivitet og energibesparinger

Spørgsmål
I egenskap som rapportører på energiområdet, stiller vi følgende spørsmål til de nordiske lands regjeringer:

1. *Hvilke tiltak har de nordiske lands regjeringer gjennomført de seneste årene (fem til ti år) med sikte på å fremme energieffektivitet og energibesparinger (el, varme og drivstoff) innen for bygg og bolig, industri (inklusive jordbruk og fiskeri), transport og krav innen for den offentlige sektor*

2. *Hvilke resultat har tiltakene gitt med hensyn til redusert årlig energiforbruk i referanse til et definert basisår (til eksempel gjennomsnittlig sluttanvending av energi i perioden 2001-2005)*

3. *Hvilke tiltak anses for å være de meste effektive*

4. *Finnes det planer for ytterligere tiltak, til eksempel innen for "smart grid" og " intelligent energistyring av boliger og bygninger"*

5. *Har det vært en samordning av tiltakene innen for Norden*

Sverige och Danmark

Det är omfattande information som den skriftliga frågan efterfrågar. Informationen motsvarar i huvudsak det som, i enlighet med Energitjänstedirektivet (2006/32/EC), ska rapporteras i den 2:a nationella handlingsplanen för energieffektivisering (NEEAP 2) till den Europeiska kommissionen den 30 juni i år. Sverige och Danmark konstaterar att de kan svara efter den 30 juni 2011.

Norge

Fra norsk side kontateres at energitjenestedirektivet ligger til en vurdering i EØS-prosessen. Siden direktivet ikke er en del av EØS-avtalen pr dags dato, er det heller ikke aktuelt og rapportere inn i forhold til direktivets krav om nasjonale handlingsplaner. Norge kan kun rapportere in planer innen rammen av EØS for direkter som allerede er en del av EØS-avtalen. Likevel

presiseres at Norge har en vesentlig aktivitet på nergieffektiviseringsområdet organisert gjennom det statlige organ Enova.

Island

1. Hvilke tiltak har de nordiske lands regjeringer gjennomført de seneste årene (fem til ti år) med sikte på å fremme energieffektivitet og energibesparinger (el, varme og drivstoff) innen for bygg og bolig, industri (inklusive jordbruk og fiskeri), transport og krav innen for den offentlige sektor.

I regeringens erklæreing konstateres at der skal nedsættes strategi om energieffektivisering både til almindlig forbruger og industrien og i industriministeriet er der påbegyndt arbejde på den strategi.

Indenfor boligsektoren er der størst vækt på energibersparelse i huser hvor der bruges el til opvarmning (hvor der ikke er adgang til geotermisk fjernvarme).

- Ændrig af lov 78/2002 til at gøre installering av varmepumer mere attaktive.
- Støtteordninger til at opfordre til isolering af hus og udskipte glas i vinduer.

Begge tiltak har givet gode resultater.

Island har ikke implementert direktiv om "Energy performance of buildings"

Stor interesse in Til at støtte grøn tansport. Ændrign af lov nr. 29/1993 indebærer at fra den 1. januar 2011 er det muligt at refundere vareafgift (excise tax/duty) af biler som er blivet ændret fra at brænde diesel eller bensin til at bruge metan som drivstoff.

Industriministeriet har nedsat en program "Eco-Energy" med deltagelse fra alle relevante aktører indenfor grøn transport, m.v.s. fra relevante ministerier, industrien og kommunerne. Hovedoppgaven er at initiere grøn transport og gennemføre programmer og udarbejde forslag til nye tiltag til at forøge grøn transport i Island.

2. Hvilke resultat har tiltakene gitt med hensyn til redusert årlig energiforbruk i referanse til et definert basisår (til eksempel gjennomsnittlig sluttanvending av energi i perioden 2001-2005)

Ingen data

3. Hvilke tiltak anses for å være de meste effektive

De tiltak som har været nædsat til at opfordre til bersparelse indenfor boliger som opvarmes med el har givet gode resultater.

4. Finnes det planer for ytterligere tiltak, til eksempel innen for "smart grid" og " intelligent energistyring av boliger og bygninger"

Ved udarbejdelse af energieffektiviseringsstrategi ser man bl.a. på det punkter så bliver nevnt her og det bliver vurderet om noget i den reting implementeres.

Finland

Finlands svar är bifogat.

Det gemensamma svaret till frågan 5: Har det vært en samordning av tiltakene innen for Norden

De nordiska länderna informerar varandra om energipolitiken som en del av det nordiska samarbetet inom NMR. Informationsutbyte främjas genom möten, utredningsprojekten och seminarier. På så sättet kan man lära av varandras erfarenheter. EU direktiver ger mera och mera samordning av åtgärder åtminstone för de nordiska EU- medlemmarna.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

NORDISKA RÅDET

SVAR TILL FRÅGA
E 10/2011

Den 27 maj 2011

Finlands svar till skriftlig fråga E 10/2011 om energieffektivitet och energibesparingar

1. *Hvilke tiltak har de nordiske lands regjeringer gjennomført de seneste årene (fem til ti år) med sikte på å fremme energieffektivitet og energibesparinger (el, varme og drivstoff) innen for bygg og bolig, industri (inklusive jordbruk og fiskeri), transport og krav innen for den offentlige sektor*

   Statsrådets principbeslut om energieffektivitetsåtgärder som antogs den 2 februari 2010 innehåller de viktigaste energisparåtgärder som genomförts eller planerats för åren 2010-2020. (Bilaga 1)

   Information om tidigare åtgärder finns i sammanfattning av rapporten (NEEAP 1) som sänts till kommissionen i 2007 på basis av energitjänstedirektivet (Bilaga 2).

2. *Hvilke resultat har tiltakene gitt med hensyn til redusert årlig energiforbruk i referanse til et definert basisår (til eksempel gjennomsnittlig sluttanvending av energi i perioden 2001-2005)*

   Uppskattningar om energisparresultat har presenterats i Bilaga 2. Uppdaterad information fås i sammanhang av nästa rapportering till kommissionen i slutet av juni.

3. *Hvilke tiltak anses for å være de meste effektive*

   Nedan presenteras sådana åtgärde r genom vilka de största årliga energibesparingarna år 2020 kan räknas att fås till stånd enligt de konsekvensbedömningar som energieffektivitetskommittén gjort i år 2009 (Bilaga 3).

   - Genom införandet av ny teknik för personbilar och snabbare förnyelse av det befintliga fordonsbeståndet uppnås en energibesparing på 8,5 TWh år 2020. Siffran inkluderar också elbilar. För att helheten kan genomföras krävs flera åtgärder såsom gradering av fordonsbeskattningen, uppföljning av effekterna av graderingen av bilskatten och energieffektivitetsmärkning av personbilar.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32 (Aleksanterinkatu 4)
00023 Valtioneuvosto • Puh. 010 606 000
Faksi (09) 1606 2166 • www.tem.fi

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
PB 32 (Alexandersgatan 4)
00023 Statsrådet • Tfn 010 606 000
Fax (09) 1606 2166 • www.tem.fi

MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY
P.O. Box 32 (Aleksanterinkatu 4)
FI-00023 Government • Tel + 358 10 606 000
Fax + 358 9 1606 2166 • www.tem.fi

- Genom införandet av strängare energibestämmelser för nybyggande, vilket ska ske i två etapper under de närmaste åren, och genom krav som även omfattar renoveringar fås energiförbrukningen att minska med 4,9 TWh fram till år 2020.

- Genom mer omfattande energieffektivitetsavtal med ännu strängare krav i kombination med forsknings- och innovationsverksamhet går det att åstadkomma en energibesparing på 2,8 TWh inom sektorerna utanför utsläppshandeln år 2020.

- Genom energieffektivitetskrav på anordningar kan man åstadkomma en energibesparing på minst 2,1 TWh av vilken hushållen står för mer än hälften. Denna – liksom ingen energibesparing som kan åstadkommas genom direktiv – får inte tas för givet utan den kräver snabba åtgärder av olika parter i både beredningsskedet och verkställighetsskedet av direktiv.

Dessa fyra åtgärdshelheter gäller huvudsakligen sektorerna utanför utsläppshandeln. Man bedömer att det tack vare utsläppshandeln och övriga åtgärder kommer att ske en effektivisering av energianvändningen motsvarande ca 8 TWh inom den energiintensiva industrin år 2020.

4. *Finnes det planer for ytterligere tiltak, til eksempel innen for "smart grid" og "intelligent energistyring av boliger og bygninger"*

Ytterligare åtgärder utvecklas som en del av forsknings-, utvecklings- och innovationsaktiviteter på energiområdet nationellt, och som en del av EU- samarbete.

5. *Har det vært en samordning av tiltakene innen for Norden*

De nordiska länderna informerar varandra om energipolitiken som en del av det nordiska samarbetet inom NMR. Informationsutbyte främjas genom möten, utredningsprojekten och seminarier. På så sättet kan man lära av varandras erfarenheter. EU direktiver ger mera och mera samordning av åtgärder åtminstone för de nordiska EU- medlemmarna.

Bilaga 1: Statsrådets principbeslut om energieffektivitetsåtgärder, den 4 februari 2010

Bilaga 2: The executive summary of Finland´s national energy efficiency action plan (NEEAP 2008-2010), 26 June 2007

Bilaga 3: Utdrag ur energieffektivitetskommitténs betänkande, den 9 juni 2009

BILAGA 1 4.2.2010

Statsrådets principbeslut om energieffektivitetsåtgärder

Bakgrund

Ökad energieffektivitet har enligt internationella bedömningar ansetts vara det mest e f-fektfulla sättet att minska utsläppen av växthusgaser, både globalt och u r europeisk sy n-vinkel. Energisparåtgärderna är ofta kostnadseffektiva och ekonomiskt lönsamma.

I Finland utgår främjandet av energieffektiviteten och de åtgärder som behövs för detta i allt högre grad från de gemensamma mål som fastställts inom Europeiska unionen. EU:s energieffektivitetsmål eftersträvas bl.a. genom bestämmelser som syftar till att främja en förbättring av energi effektiviteten hos anordningar, byggnader och fordon samt energ i-tjänsterna. Också utsläppshandeln med koldioxid uppmuntrar till ö kad energieffektivitet. Det obligatoriska målet att öka andelen förnybar energi och målet att minska växthusga s-utsläppen utanför utsläppshandelss ektorn förutsätter dessutom att slutanvändningen av energi effektiviseras på ett väsentligt sätt.

I november 2 008 godkände statsrådet en klimat- och energistr ategi på lång sikt. I juni 2009 gav riksdagen sitt utlåtande över strategin som överlämnats till den i form av en r e-dogörelse. Strategin innehåller de klimat - och energipolitiska riktlinjerna, målen och å t-gärderna.

I strategin uppställde statsrådet som ett mål för Finland att stoppa tillväxten i den slutliga förbrukningen av energi och att få förbrukningen av energi att gå ner. Målet är att slutför-brukningen av energi fram till år 2020 effektiviseras med ca 3 7 terawattimmar (TWh), dvs. ca elva procent, jämfört med utvecklingen utan några nya effektivitetsåtgärder. På motsvarande sätt ska användningen av el effektiviseras med ca 5 TWh, dvs. ca fem pr o-cent. Den mer långsiktiga visionen är att den slutliga förbru kningen före år 2050 ska minskas ytterligare med minst en tredjedel jämfört med mängden år 2020.

Den framtidsredogörelse som statsrådet go dkände i oktober 2009 handlar om klimat- och energipolitiken på längre sikt. I redogörelsen prioriteras ökad energi effektivitet och ene r-gisparande bland åtgärderna för mins kning av utsläppen och uppställs som mål att fram till år 2050 minska utsläppen av växthusgaser med 80 procent från 1990 års nivå.

Beredningen av energieffektivitetsåtgärder

Arbets- och näringsministeriet tillsatte våren 2008 en komm itté på bred bas för att ber eda nya åtgärder för energisparande och ökad energi effektivitet i e nlighet med klimat- och energistrategin. Energieffektivitetskommitténs betänkande, som bl ev färdigt i juni 2009, innehåller 125 åtgärder som ska vidtas mellan 2009 och 2020.

Majoriteten av åtgärderna kräver fortsatt beredning innan de kan verkställas. Vid den fortsatta beredningen bedöms vilket sätt som är det lämpligaste sättet att genomföra åtgärderna och samtidigt beaktas i stor utsträckning också andra effekter, såsom hälsoeffekter, vid sidan av energibesparings - och energieffektivitetseffekterna. Kostnadseffektiviteten, genomförbarheten och effektfullheten är viktiga faktorer vid planeringen och genomförandet av åtgärderna.

Statsrådets allmänna riktlinjer

Utifrån kommitténs förslag beslutar statsrådet om följande riktlinjer och åtgärder som ska vidtas. Genom åtgärderna eftersträvas klimat- och energistrategins mål för en effektivare användning av energi.

De högt uppsatta målen kan inte nås enbart genom enskilda åtgärder utan det krävs en avgörande förändring av hela samhället. Det finns en rad omständigheter och funktioner som det nödvändigtvis måste vara ordning på för att målen ska kunna nås. Dessa utgör den breda och långsiktiga grunden för alla aktiviteter.

De åtgärder som bildar grunden har en långsam effekt, men det är nödvändigt att såväl nu som i framtiden oupphörligt arbeta för genomförandet av dem. Dylika stödjande åtgärder ska vidtas inom alla sektorer av förvaltningen. Endast på detta sätt går det att säkerställa att de grundläggande förutsättningarna för energieffektivitet är i ordning.

Grunden för aktiviteterna utgörs av följande helhet:

- Ett samhälle av lärande som är stadd i utveckling där det är ordning på värdena och viljan och där man beslutsamt strävar mot målet.
- Samhällets grundläggande strukturer skapar en hållbar grund för den framtida välfärden.
- Beteendet och de nätverk som påverkar beteendet har en stor betydelse för aktiviteterna – det bildas social potential för energieffektivitet.
- Livscykeltänkandet och undvikandet av deloptimering utgör en helt naturlig del av energieffektivitetsaktiviteterna där kostnadseffektiviteten har en stor vikt.
- Upprätthållande och fortlöpande utveckling av kompetensen genom utbildning, rådgivning och information är ett väsentligt element i all verksamhet.
- Funktionen av kedjan vetenskap –forskning–utveckling–innovation har en nyckelställning i åstadkommandet av nya efterlängtade lösningar.
- För att resultat ska kunna nås krävs ett målmedvetet, kontinuerligt arbete, systematiskt genomförda åtgärder och en klar ansvarsfördelning.
- Gemensamt godkända begrepp och mätare behövs för en systematisk uppföljning av åtgärderna.
- Förutsägelse och identifiering av svaga signaler hjälper en att hålla sig kvar på den framgångsrika banan.

I praktiken byggs denna grund upp och den hålls i skick genom enskilda åtgärder. Dessa aspekter beaktas i allt beslutsfattande samt i alla program och aktiviteter som har att göra med energieffektiviteten. I syfte att säkerställa ett systematiskt genomförande och en klar ansvarsfördelning utvecklas också organiseringen av aktiviteterna utgående från de förslag som kommittén lagt fram.

Verkställighetsprogram för åren 2010–2020

Åtgärderna inleds etappvis. Målet är att åtgärderna inleds huvudsakligen före utgången av 2011.

Åtgärderna förutsätter i regel att de olika förvaltningsområdena samarbetar. Vid genomförandet av många åtgärder har EU-samarbetet en väsentlig roll. Finland deltar aktivt i samarbetet och främjar utvecklingen och ett effektivare genomförande av en rationell och resursrik gemenskapslagstiftning. Också annat internationellt samarbete utnyttjas i både planeringen av nationella åtgärder och införandet av bästa praxis som utvecklats av andra länder.

I de nedanstående punkterna har åtgärderna grupperats områdesvis så att de åtgärder som skrivits med fet stil beräknas i praktiken redan pågå vid utgången av 2011. De åtgärder som skrivits med icke-fet stil är antingen fortlöpande åtgärder eller åtgärder som blir klara efter 2011. Planeringen och upprätthållandet av dessa bereds också redan under de närmaste åren. Det ministerium som ansvarar för åtgärden i fråga nämns inom parentes. Utöver statsrådets riktlinjer och ansvar har också andrar aktörer inom sektorn betydande ansvar vid genomförandet av de flesta åtgärder.

Ministerarbetsgruppen för klimat- och energipolitik följer genomförandet av verkställighetsprogrammet och dess effekter. Den första lägesrapporten om genomförandet avfattas våren 2011.

A. Sektorsövergripande åtgärdsområden

Grunden för verksamheten

- **År 2011 bedömer en oberoende expertinstans läget för verksamhetens grund ur energibesparingens och energieffektivitetens synvinkel . (arbets- och n äringsministeriet)**
- **Organiseringen av främjandet av energieffektiviteten utvecklas. (arbets- och näringsministeriet)**
- Energieffektivitet inkluderas i undervisningsprogrammet för läroansta lterna på alla nivåer som ett element i undervisningen i främjandet av håll bar utveckling samt klimatförändring. (undervisningsministeriet)
- Funktionen av kedjan vetenskap –forskning–utveckling–innovation säkerställs för att åstadkomma nya lösningar och att kommersialisera dessa. (arbets- och n äringsministeriet, undervisningsministeriet)
- Den tvär vetenskapliga forskning en stärks så att de olika vetenskapsgrenarna u t-vecklar sitt kunnande och producerar grundläggande kunskap om stru kturerna hos, funk tionen av, konsumentbeteendet och skapandet av välfärd i ett samhälle som har betydligt lägre energibehov. (undervisningsministeriet, arbets - och n äringsministeriet)
- Mätare som beskriver energieffektivitetsutvecklingen skapas för olika sektorer. (arbets- och näringsministeriet)
- Samarbetet mellan olika myndigheter effektiviseras i syfte att konsolidera sa m-hällsstrukturen. (miljöministeriet, kommunikationsministeriet)

Utvecklingen av forskning och innovationer

- **Det startas upp e tt samarbetsnätverk på energieffektivitetens område som består av olika aktörer och som främjar innovationsverksamheten och söker efter, gallrar bland oc h förmedlar vidare frön till innovationer på energie f-fektivitetens område. (arbets- och näringsministeriet)**
- **Ett forskningsprogram eller en projekthelhet där energieffektiviteten har en stark roll inleds. Beteendeforskningen kopplas till forskningen kring energi-effektivitetsteknik och –innovationer. (arbets- och näringsministeriet)**

Information, rådgivning och utbildning

- **Ett system med energirådgivning för konsumenter införs och ett nationellt samordningscentral för verksamheten utses. (arbets- och näringsministeriet)**
- **Nätverket för rådgivning i renoveringsfrågor utvecklas liksom också den övergripande informationen om renoveringar så att aspekten för byggnaders energiprestanda blir beaktad. (miljöministeriet)**
- **Energieffektivitetsmärkning av personb ilar inf örs inom bilhandeln, (ko m-munikationsministeriet)**
- **Energibolagen åläggs att lämna konsumenterna återkopplingsinformation om deras energianvändning. (arbets- och näringsministeriet)**
- Integreringen av energieffektivitetsfrågor och energisparkunnande i den yrk esin-riktade tilläggsutbildningen och fortbildningen inom olika sektorer säke rställs. (arbets- och näringsministeriet, undervisningsministeriet)
- Olika sektorers praxis och modellösningar för energieffektivitet samlas och sprids för att bli införda på andra håll. (arbets- och näringsministeriet)

Den offentliga sektorn

- **Den offentliga sektorn agerar som ett gott exempel när det gäller att främja energieffektiviteten. (arbets- och näringsministeriet)**
- **Det stiftas en ramla g och utfärdas förordningar om energief fektiviteten i o f-fentliga samfund och dessa verkställs snabbt. (arbets- och näringsministeriet)**
- **Före utgången av 2010 upprättar arbets- och nä ringsministeriet en energieffektivitetsplan som tjänar som modell för övriga organisati on-er inom staten och kommun erna**. De övriga förvaltning sområdenas planer blir färdigställda år 2012. (arbets- och näringsministeriet)
- Energieffektiviteten görs till ett av de viktigaste kriterierna vid offentlig upphand-ling i enlighet med statsrådets principbeslut om främjande av hållbara val i offent-lig upphandling. (arbets- och näringsministeriet)

B. Sektorspecifika åtgärdsområden

Samhällsstruktur

- **Alternativa lösningar inom energi - och samhällsteknik främjas. (miljömin i-steriet)**
- **Utarbetandet av regionala klimat- och energistrategier främjas liksom också den faktiska integr eringen av dem i styrningen av markanvändningen och utvecklingen av trafiksystemen. (miljöministeriet)**

- Till stöd för beslutsfattandet utvecklas metoder för bedömning av samhällsstru k-turens hållbarhet som baserar sig på ett gemensamt begreppss ystem och geme n-samma mätare. (miljöministeriet)
- Effektfullheten hos styrningen av samhällsstrukturen ökas. Lagstiftningen om detta utvecklas liksom också de verktyg som används vid planering och genomförande. (miljöministeriet)
- Förutsättningarna för styrningen av stora stadsregioners samhällsstruktur samt samordningen av markanvändningen och trafiken förbättras genom lagstiftning så att alla planläggningsnivåer beaktas. (miljöministeriet)

Byggnader

- **Energibestämmelserna för nybyggande görs etappvis strängare. (miljöministerierna)**
- **Renoveringar och som en del av dem, bättre energieffektivitet stöds genom sporrande och riktade ekonomiska styr- och stödåtgärder. (miljöministeriet)**
- **Bestämmelser för att styra i nstallation av bostad sspecifika vattenmätare i nya byggnader utfärdas. (miljöministeriet)**
- Krav utsträcks till renoveringar på basis av energieffektivitetsdirektivet om byg g-naders energiprestanda som omarbetas som bäst. (miljöministeriet)
- Införandet av livscykelbaserade verktyg för planering, användning och underhåll av byggnader främjas. (miljöministeriet)
- Utveckling och införande av verksamhetsmodeller för planering av renoveringar och ett kund orienterat genomförande av dem främjas i samarbete med aktörerna inom byggnads- och fastighetsbranschen. (miljöministeriet)

Trafik

- **Förnyelsen av det nuvarande fordonsbeståndet påskyndas och införandet av ny energieffektiv teknik för fordon (inkl. elbilar) främjas. Centrala åtgärder är utveckling av bil -, fordons - och bränslebesk attningen (finansministeriet) samt införande av ett system med energieffektivitetsmärkning av personbilar (kommunikationsministeriet). Åtgärderna dimensioneras så att de inte leder till en ökning av antalet fordon.**
- Kollektivtrafiken främjas på basis av kollektivtr afiklagen, som trädde i kraft i d e-cember 2009, och utvecklingsprogrammet för kollektivtrafiken 2009–2015. Strukturerna hos, omfattningen av och kvaliteten på kollektivtrafiken samt ma tartrafiken i anslutning till kollektivtrafiken utvecklas och sådana investeringar i trafikle-der som stöder kollektivtrafiken genomförs. (kommunikationsministeriet)
- Förutsättningar skapas för ökad energieffektivitet inom godstransporterna. Trafikförbindelserna till de logistiskt centrala knutpun kterna utvecklas så att störninga r kan undvikas bl.a. genom utnyttjande av de möjligheter som den intelligenta trafiken ger. (kommunikationsministeriet)
- Ett åtgärds- och finansieringsprogram för ökning av den lätta trafikens popular itet utarbetas och reseservicecentraler tas i bruk. (kommunikationsministeriet)
- Behovet av vägavgifter oc h deras effekter utreds. (kommunikationsministeriet, f i-nansministeriet)

Hushåll och jordbruk

- **Bestämmelserna om krav på anordningars energieffektivitet genomförs. Ett effektivt genomförande säkerställs gen om tillräcklig information. (arbets - och näringsministeriet)**

- **Främjande av energieffektiviteten betonas vid dragandet av riktlinjer för jordbrukets stödsystem. (jord- och skogsbruksministeriet)**
- Energieffektiva anordningars inträde på marknaden främjas och införandet av effektivare ekonomiska incitament utreds i syfte att öka gemomförandet av energieffektivitetsåtgärder. (arbets- och näringsministeriet)
- Hushållens tillgång till pålitlig, uppdaterad och opartisk information om energisparmetoderna samt om deras fördelar och lönsamhet med tanke på hela energisystemet i Finland säkerställs. (arbets- och näringsministeriet)
- Metoder för lägenhetsspecifik mätning och uppföljning av energiförbrukningen utvecklas och tas i bruk. Konsumenterna ges jämförbar återkopplingsinformation om deras egen energianvändning och om de åtgärder genom vilka energianvändningen kan effektiviseras. (arbets- och näringsministeriet)
- Energiprogrammet för jordbruket genomförs systematiskt. (jord - och skogsbruksministeriet)
- Kraven på energieffektivitet beaktas i bestämmelserna och föreskrifterna om sådant byggande på gårdsbruksenheter och landsbygden som får understöd. (jord- och skogsbruksministeriet)

Industri och servicesektor

- **Energianvändarnas tillgång till energieffektivitetstjänster säkerställs genom ett täckande genomförande av den lag om företag inom energisektorn som trädde i kraft vid ingången av 2010. (arbets- och näringsministeriet)**
- **Tillämpningsområdet för energieffektivitetsstöden till företag och sammanslutningar utvidgas, och finansieringsmodeller och affärsverksamhetskoncept utvecklas. (arbets- och näringsministeriet)**
- Energieffektivitetsavtalen utvecklas så att de innebär större utmaningar och får större räckvidd än tidigare och de kopplas till forsknings - och innovationsverksamheten. Sådana besiktningsförfaranden som stöder avtalen utvecklas vidare. (arbets- och näringsministeriet)
- Modeller för inkluderande av energieffektiviteten i olika slags upphandlingsprocesser och upphandlingskontrakt produceras. (arbets- och näringsministeriet)
- En utredning om lönsamhetskriterierna startas i syfte att göra det möjligt att bättre än tidigare jämföra nyinvesteringar i energiproduktionen och investeringar i slutanvändningen. (arbets- och näringsministeriet)

Effekter och konsekvenser

Effekter i fråga om energi och utsläpp

Enligt bedömningar kan de mål som uppställts i klimat- och energistrategin uppnås genom de åtgärder som energieffektivitetskommittén har föreslagit. Dessutom finns det en rad åtgärder vilkas spareffekt inte går att beräkna. Den energi som sparas motsvarar, med genomsnittliga utsläppskoefficienter räknat, en minskning av koldioxidutsläppen med drygt nio miljoner ton år 2020, vilket motsvarar ca elva procent av samtliga utsläpp av växthusgaser i Finland år 2007. Genom initialskedets åtgärdsprogram - fram till utgången av 2011 – bedöms ca hälften av de uppskattade totaleffekterna kunna uppnås.

Direkt som följd av EG-bestämmelserna uppnås en dryg tredjedel av energibesparingsmålet och nästan hälften av elbesparingsmålet. Resten av sparmålet uppnås med rent nationella åtgärder eller sådana nationella åtgärder som följer av EU:s mål för vilka EU inte har

fastställt något bestämt sätt för genomförande. Åtgärderna kommer i fortsättningen att i en allt större utsträckning basera sig p å EU -bestämmelserna. Direktiven förutsätter fortl ö-pande rapportering i vilken också åtgärdernas effekter ska visas.

Samhällsekonomiska konsekvenser

Enligt samhällsekonomiska beräkningar kommer energisparåtgärderna att medföra kos t-nader i början av detta årtionde, men när åtgärdernas spareffekt börjar visa sig kommer kostnaderna att minska klart. Enligt den analys som energieffektivitetskommi ttén gjort kommer energieffektivitetsåtgärdernas positiva effekter på sa mhällsekonomin att visa sig snabbare än tidigare beräknat.

Statsekonomiska konsekvenser

Åtgärder vidtas inom de aktuella ramarna för statsekonomin och anslagen i statsbudg eten med beaktande av målen för statens effektivitetsprogram och den offentliga ekonomins hållbarhet. Vid behov ställs förvaltningsområdenas anslag i prioritetsordning och riktas på nytt med beaktande av målen för klimat- och energipolitiken.

Det ekonomiska läget innebär stora utmaningar för statsekon omins hållbarhet. Därför kan de åtgärder som genomförs inte baseras på ökade utg ifter och skattelättnader. Offentlig finansiering riktas i första hand till fors kning och utveckling samt till ökning av kunnan-det. I skattelösningar läggs vikten på sporrande t till energisparande geno m utveckling av energibeskattningens nivå, dock så att industrins verksamhetsbetingelser tryggas.

BILAGA 2

13.7.2007

THE EXECUTIVE SUMMARY OF FINLAND´S NATIONAL ENERGY EFFICIENCY ACTION PLAN (NEEAP 2008–2010) 26.6.2007

Foreword and introduction

Promotion of efficient energy end-use has had a focal role in Finland´s national energy policies for decades. The first separate programme for energy efficiency was launched in 1992 and the programme has been renewed on a regular basis (1995, 2000, 2002). The latest Action Plan for Energy Efficiency defined energy efficiency measures for the period 2003–2006, but the target year for energy efficiency improvements was 2010. In 2005, this Action Plan was incorporated into Finland´s new National Energy and Climate Strategy. The existing national target, defined in the strategy, is to achieve an additional 5 % energy savings by 2015 by intensifying existing measures and by introducing new measures connected to the implementation of EU directives. In spring 2006, the new Finnish government decided that, as a part of the process to prepare a new national climate and energy strategy, the Action Plan for Energy Efficiency will be renewed by the end of 2008.

All national programmes on energy efficiency have included both target setting and a good number of fiscal, legislative and promotional measures aimed at meeting the set goals. Therefore the first National Energy Efficiency Action Plan, as the fulfilment of one obligation of the Energy Services Directive, is more looking at the effects from measures already in place and on those measures already in the pipeline to be implemented. Special emphasis has been given to those measures where the effect can be monitored or calculated and presented in energy units. In order to give a good view of the overall activity, Finland´s first NEEAP also presents several measures that have not been included in the total energy savings. Since the directive consists of three 3-year periods, estimates on energy savings have also been presented for 2007, 2010 and 2013.

The national implementation of the Energy Services Directive was already started in Finland in 2005. In order to ensure the cost-effective and flexible implementation of the directive, the Ministry of Trade and Industry started negotiations on a new broad voluntary agreement scheme on energy efficiency for the period 2008–2016 with the Confederation of Finnish Industries in the spring, and in the autumn the MTI and the six largest cities established a working group to develop an agreement model for the large and medium size municipalities. The main obligation for all sectors was, in line with the ESD, the adoption of the 9 % target. With municipalities the other aim was to integrate all obligations targeted at the public sector into the agreement model.

Finland´s ongoing voluntary agreement scheme, launched in 1997, covers 56 % of the municipal sector building volume, nearly all government owned buildings, nearly one fifth of the private service sector building volume and 85 % of the total energy use of Finnish industries. The aim for the new scheme is to further improve the overall coverage in order to ensure the achievement of the national energy saving target and to enable the establishment of the required broad monitoring and reporting system.

Officially the transposition of the Energy Services Directive was started on 17th February 2006 when the Climate and Energy Policy Network, the preparatory body for the Finnish Government´s Ministerial Working Group for Climate and Energy Policy, established an inter-ministerial Implementation Group to start up the national implementation. The Implementation Group has representatives from the Ministry of Trade and Industry, Ministry of the Environment, Ministry of Transportation and Communication, Ministry of Agriculture and Forestry and Ministry of Finance. The Implementation Group also has a representative from the National Energy Agency Motiva Oy. The Implementation Group became operative on 14th April 2006 with the first task to develop an implementation plan and schedule for the directive as well as to draw up the first National Energy Efficiency Action Plan. The Implementation Group completed the NEEAP in early June 2007. Finland´s NEEAP was submitted to the European Commission on June 26th after being approved by the five ministries involved.

The starting point and the general target

In chapter 2 Finland´s NEEAP presents an overview of the energy end-use and intensity trends since the 1970s, the final energy consumption by sectors (Fig. 1 and 2). This chapter also presents how energy efficiency has been enhanced through programmes up to the present day, what are the existing national targets and what specific measures government platform (April 2007) intend to put in place in the near future. Finally, there is a detailed description on the principle of how the overall national indicative energy savings target has been calculated and how Articles 5 and 7 will be transposed in Finland.

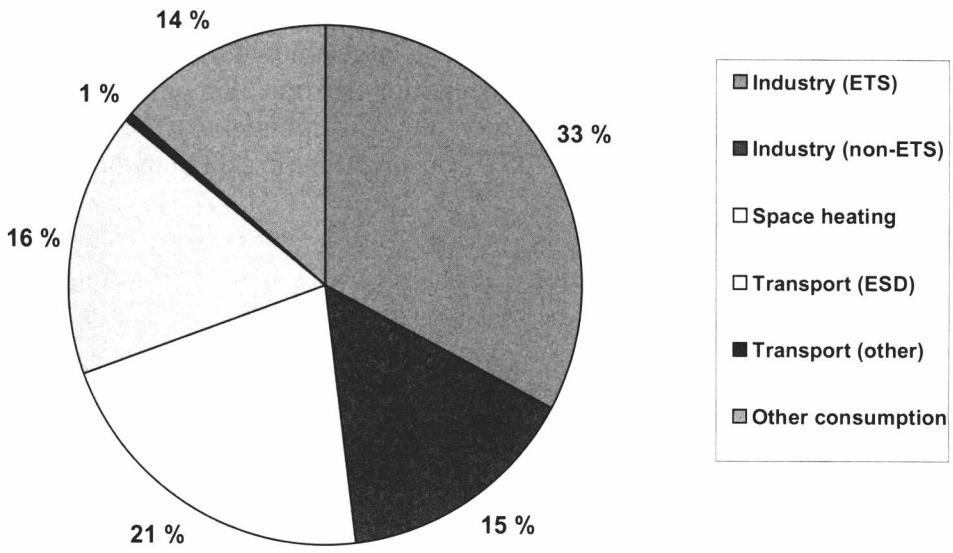

Figure 1 Total energy end-use (301 TWh) by sectors in year 2005

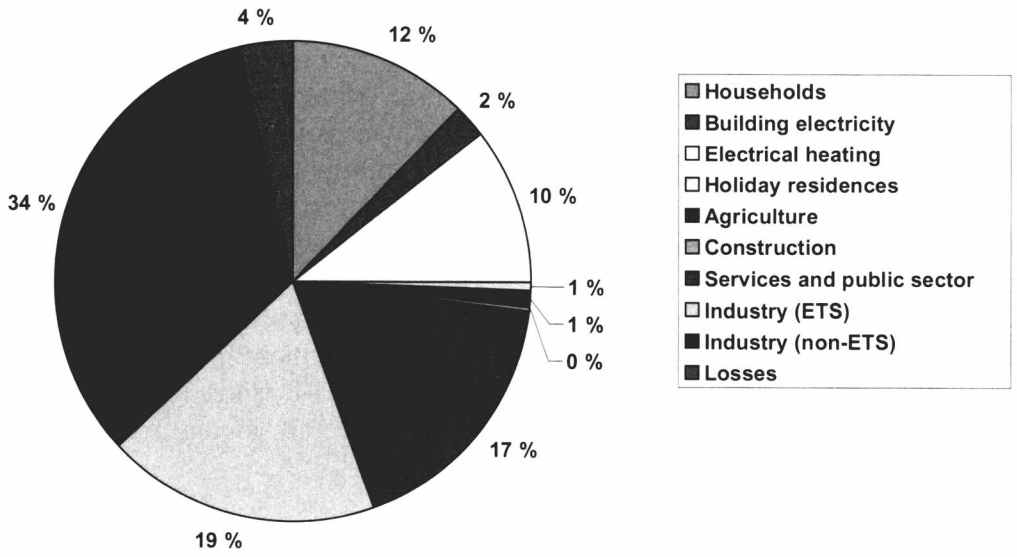

Figure 2 Electricity consumption (84.8 TWh) by sectors in 2005

The overall national target has been calculated by Statistics Finland. In order to separate the sites under the Emissions Trading Scheme, the ETS register was examined site by site. Since the ETS register does not include data on energy use, except the amount of fuels based on which the amount of emissions is calculated, the information on site-level electricity and heat and fuel consumptions were taken from other databases. Finland´s overall energy saving target has been calculated as the average from 2001–2005, but due to the large amount of manual work needed, the data on non-ETS industry energy consumption is from 2005 only. Statistics Finland has, however, ascertained that, compared to calculating the average from the period 2001–2005, the effect on the total ESD consumption presented in table 1 is marginal.

Sector	Average energy end-use 2001–2005 (GWh)	Share of the target (GWh)
Households	56 820	5 110
Transportation	47 210	4 250
Industry (non ETS)	44 620	4 020
Services	30 940	2 790
Agriculture	10 240	920
Construction and machinery	7 870	710
Total ESD consumption	**197 700**	**17 800**

Table 1 Energy end-use averages by sector from period 2001–2005 and the corresponding 9 % shares. Energy end-use for industry is from 2005.

Chapter 3 Energy efficiency improvement measures by sectors

In chapter 3 the NEEAP presents descriptions on the various energy end-use sectors and some background information relevant in relation to their energy use. For each sector, this is followed by descriptions of those energy efficiency improvement measures in place and if new measures are already in the pipeline, and also a description where there is relevant information available. The classification used with the measures is a) legislative measures, b) fiscal instruments, c) energy audits, d) agreements, e) training and campaigns and f) other measures.

The following measures have been presented either in chapter 3 or in chapter 4.3, where there is a preliminary list of those measures for which calculations on energy savings cannot yet be carried out. Measures for which the energy savings have been calculated and included in the overall savings are underlined.

3.1 Households

- Law (1241/1997) on the energy efficiency of household appliances
- Energy Labelling
- Household tax deduction

3.2 Buildings and construction

- Building code 2003
- Subsidy scheme on apartment buildings
- Subsidy scheme on detached and semi-detached houses
- Voluntary agreements on energy efficiency (AESS)
- Höylä I and II programmes for oil-heated houses
- Procurement competition "Renovation window"
- Voluntary energy labelling for windows
- Energy Expert training scheme
- Heat-pumps in detached houses
- Low energy buildings
- Energy audits in the residential sector
- Energy certification (2002/91/EU)
- Promotion of radiator network balancing

3.3 Public sector/municipalities

- Subsidy scheme on energy efficiency
- Energy audits in municipal public buildings
- Voluntary agreements on energy efficiency (KUESS/KEIS)
- Training campaign for maintenance personnel
- Training campaign for civil servants and elected officials
- EPC projects in municipal buildings

3.4 Public sector/government entities

- Energy audits in government buildings

3.5 Private services

- Subsidy scheme on energy efficiency
- Energy audits in private sector buildings
- Voluntary agreements on energy efficiency (KRESS)
- Environmental labelling scheme for buildings (PROMISE)
- Improving energy efficiency in cooling systems (KYTE)

3.6 Industry

- Energy efficiency requirement in the environmental permit
- Subsidy scheme on energy efficiency
- Energy audits in industry
- Voluntary agreements on energy efficiency (TESS)
- EPC projects in industry
- Improving energy efficiency in compressed air systems (PATE)

3.7 Transportation

- Government Degree on the obligation to present the fuel consumption and CO2-emissions of new cars (1247/2002)
- Wintertime speed limits
- Agreement on improving the fuel efficiency and reducing the CO2-emissions of new cars (EU agreement)
- Voluntary agreement on energy efficiency/Truck and van transport sector
- Voluntary agreement on energy efficiency/Public transport
- Ecodriving training for passenger car drivers
- Optimal tire pressure in passenger car and van traffic
- Guidelines on environmental and energy efficiency aspects in procurement of transportation services
- Traffic system planning

3.8 Agriculture

- Subsidy scheme on energy efficiency

3.9 Energy sector

- Voluntary agreement on energy efficiency/Power plants
- Voluntary agreement on energy efficiency/Elect. transmission and distribution
- Voluntary agreement on energy efficiency/District heating
- Informative billing
- Promoting fuels switch from oil to district heating
- Customer advise

3.10 Horizontal measures

- Energy taxation
- National Energy Agency Motiva
- Regional Energy Agencies
- Energy performance contracting
- Energy efficiency as a purchase criteria
- Information campaigns
- Regular monitoring of energy consumption

Chapter 4 Assessment of the energy saving effects

Chapter 4 contains information on all those existing and planned measures for which a verifiable or estimable amount of energy savings can be presented in line with the general framework described in Annex IV of the Energy Services Directive.

Finland´s overall 9 % indicative target for energy savings is 17 800 GWh. The interim target for the third year, in line with the overall target, is 5 900 GWh. The total energy savings from those 14 energy efficiency measures for which the energy savings have been calculated is 12 707 GWh in 2016. The precondition to achieve this amount of savings is that the overall national effort to enhance energy efficiency is maintained at least at the present level throughout the period 2008-2016.

Chapter 4.1 Summary of energy savings

The total amount of energy savings is presented in Table 7.

Sector	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
Households				
Buildings	3 960	5 934	7 863	9 573
Public sector/municipalities	84	69	66	66
Public sector/government				
Private services	144	90	102	102
Industry (non-ETS)	1 286	1 307	743	640
Transport	869	1 142	1 299	1 387
Agriculture	480	659	809	938
Energy sector				
Horizontal				
ESD-savings total	**6 824**	**9 201**	**10 882**	**12 707**

Table 7 Summary of energy savings by sector (GWh)

In some sectors the trend of energy savings is declining. This is because the lifetime of certain measures will come to an end during the period 2008–2016, and this effect has been taken into account in the calculation. In order to compensate these reductions in savings, new measures are being planned. For some of the new measures, estimates on the saving potentials have been calculated. However, since these measures are not yet in place and there are some uncertainties concerning e.g. the final activity level achieved, these savings have not been included in the total savings.

Actions to make up the existing shortfall vis-à-vis the national target

The most important new measure for the period 2008–2016 to make up the existing shortfall vis-à-vis the national 17.8 TWh target is a broad voluntary agreement scheme on energy efficiency. The amount of savings this new scheme or set of schemes is estimated to bring in is in the range of 2 800–4 700 GWh. If this can be achieved, the total savings in 2016 will be in the range of 15 500–17 400 GWh.

This new VA scheme, which is administrated by the Ministry of Trade and Industry, will cover industry, private and public service sectors and the energy sector. The Ministry of the Environment, the Ministry of Transportation and Communication and the Ministry of Agriculture and Forestry are also in the process of either developing new agreement schemes or renewing the existing schemes in their sectors. Although there is not yet enough information available to estimate the level of savings from these other sectors (residential, transportation and agriculture), these agreements will evidently contribute to the fulfilment of the 5 TWh gap existing at present. The NEEAP also presents a list of measures in chapter 4.3 for which energy savings have not yet been calculated. Therefore some additional savings should be possible to take into account when the harmonized calculation methodologies are available.

In accordance with Annex II of the directive, the Member States may use a default factor of 2.5 for savings in electricity. In Finland the energy savings of electricity and heat and fuels are, in general, realised in a ratio of 20/80. By using the default factor of 2.5 and including the estimated saving from the new voluntary agreement scheme, the total savings in 2016 would be in range of 19 400–22 200 GWh.

Chapter 4.2 Energy savings per sector

In chapter 4.2 the NEEAP presents all the existing measures that have been included in the ESD-savings and those new measures that will significantly contribute in making up the existing 5 TWh gap. For those measures that have been included in the ESD-savings there is a reference to an annex where the measure and the calculation methodology used have been described in detail.

Appendix	Energy efficiency measure	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
KTM-05	Voluntary labelling of windows	51	222	421	650
KTM-06	Heat-pumps in detached houses	934	1 529	2 111	2 531
KTM-07	Höylä I and II programmes	1 766	2 232	2 639	2 959
YM-01	Building Code 2003	1 029	1 771	2 512	3 253
YM-02	Subsidy scheme on apartment bldg.	180	180	180	180
	Total savings from buildings	**3 960**	**5 934**	**7 863**	**9 573**

Table 8 Summary of energy savings from buildings (GWh/a)

Appendix	Energy efficiency measure	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
KTM-01	Energy audits in municipal buildings	84	69	66	66
	Total savings from the municipalities	**84**	**69**	**66**	**66**

Table 9 Summary of energy savings from the municipalities (GWh/a)

Appendix	Energy efficiency measure	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
KTM-02	Energy audits in private sector buildings	144	90	102	102
	Total savings from the private sector	**144**	**90**	**102**	**102**

Table 10 Summary of energy savings from the private sector (GWh/a)

Appendix	Energy efficiency measure	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
KTM-03	Energy audits in industry	759	846	604	640
KTM-04	Voluntary agreements on energy efficiency	527	461	139	0
	Total savings from industry	**1 286**	**1 307**	**743**	**640**

Table 12 Summary of energy savings from industry (GWh/a)

Appendix	Energy efficiency measure	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
LVM-01	Ecodriving training/passenger cars	100	130	161	189
LVM-02	Voluntary agreement/Public transport	16	31	42	42
LVM-03	Voluntary agreement/Truck and van	21	188	251	262
LVM-04	Optimal tyre pressure	732	793	845	894
	Total savings from transport sector	**869**	**1 142**	**1 299**	**1 387**

Table 13 Summary of energy savings from transport sector (GWh/a)

Appendix	Energy efficiency measure	2007 GWh	2010 GWh	2013 GWh	2016 GWh
MMM-01	Subsidy scheme on energy efficiency	480	659	809	938
	Total savings from agriculture	**480**	**659**	**809**	**938**

Table 14 Summary of energy savings from agriculture (GWh/a)

Chapter 4.3 Other energy saving measures

In this chapter the NEEAP presents as a list those existing measures which are bringing in energy savings, but for which there is not enough data available to carry out the calculations. For some measures, e.g. taxation, it has been assumed that a harmonised methodology will be available for the second reporting in 2011. With some measures there is an overlapping with already included measures, but further analysis has been postponed due the tight timeframe to produce the first NEEAP. With some measures it is also necessary to estimate if the amount of work needed to collect adequate information for the calculations is in balance with the amount of savings verified.

List of references

The NEEAP contains a lot of information and figures from various databases and monitoring systems as well as from reports that have been published on specific energy efficiency measures, e.g. on energy auditing and on the ongoing voluntary agreement scheme. Most of these reports are available in Finnish.

Key figures of the NEEAP

The two main schemes with existing bottom-up monitoring systems are Finland's Energy Audit Programme and the Voluntary Agreement Scheme. The following five figures present the coverage and volumes of these schemes. In the private and public service sectors the total coverage of the bottom-up monitoring methodology is 37 % and in the non-ETS industry roughly 40 to 50 %.

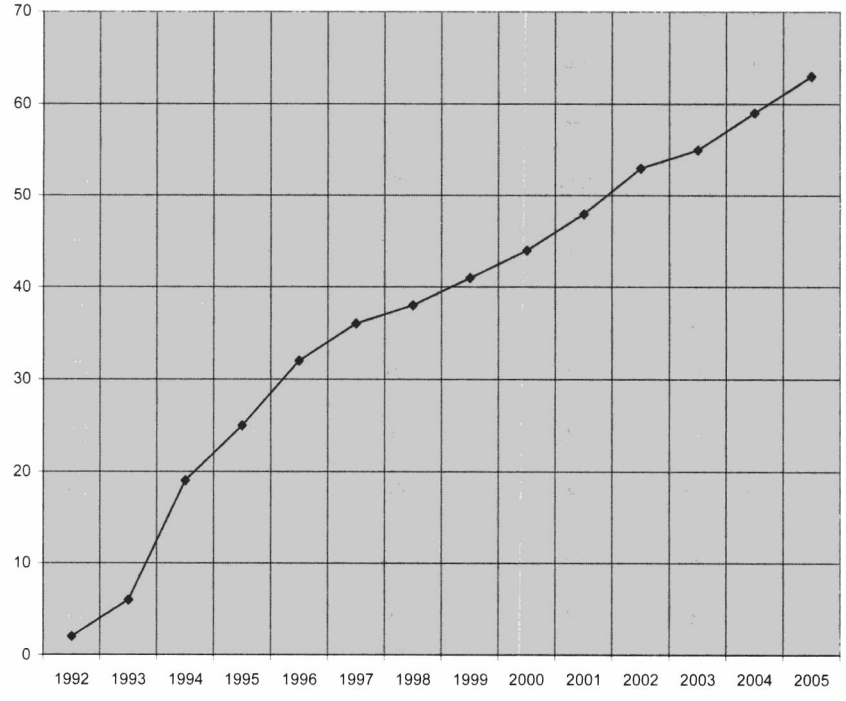

Figure 7 Cumulative volumes (Mm^3) of energy audits in municipal public buildings. Total volume of public buildings in Finland is 123 Mm^3

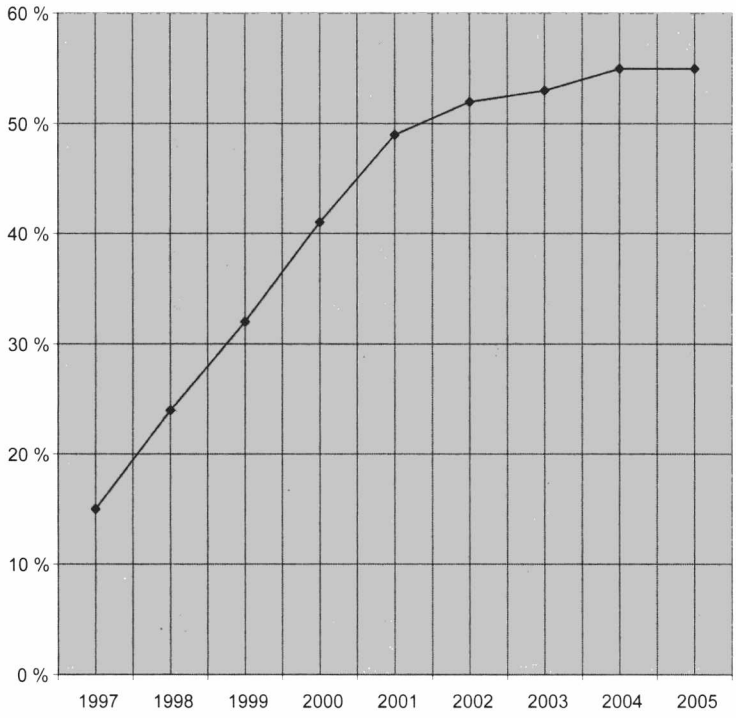

Figure 8 Coverage of voluntary agreements in the municipal sector. The coverage is calculated as a ratio between the building volume of public buildings of the joined municipalities and the total volume of 123 Mm^3.

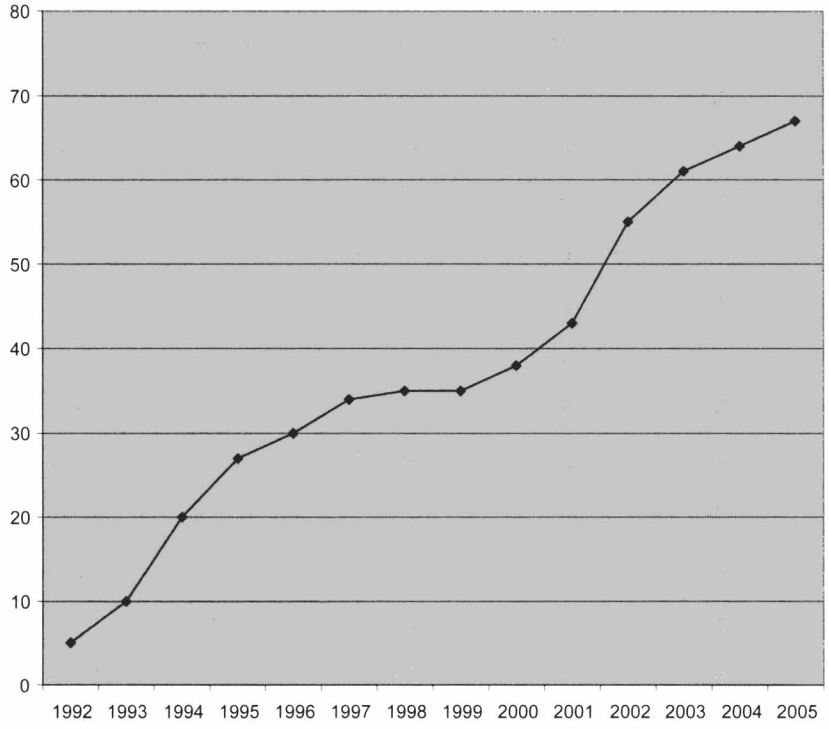

Figure 10 Cumulative volumes (Mm^3) of energy audits in private service sector buildings. The impact of the voluntary agreement scheme, launched in 1999, is clearly seen in the annual energy auditing volumes.

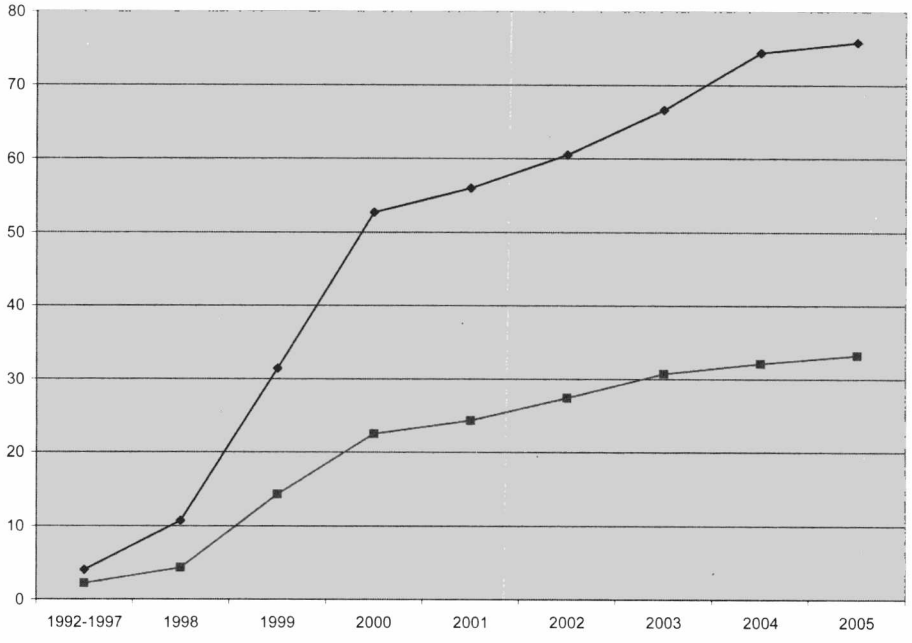

Figure 11 Cumulative volumes (TWh) of energy audits in industry. The upper line is the audited consumption of heat and fuels and the lower of electricity. In 2005 the energy consumption of Finnish industry was 120 TWh in heat and fuels and 44 TWh in electricity. The impact of the voluntary agreement scheme, launched in 1997, is clearly seen in the annual energy auditing volumes.

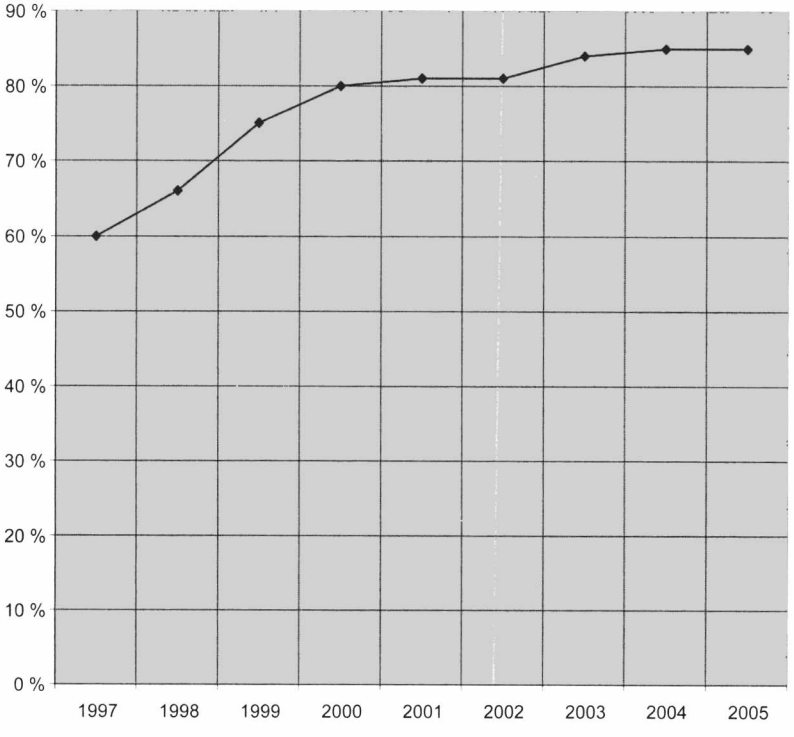

Figure 12 Coverage of voluntary agreements in industry. The coverage is calculated as a ratio between the energy end-use of the joined industrial companies and the total energy end-use of Finnish industry.

Case study on early measures of three major consumer goods retail companies

In order to analyse the situation with the early measures of three major consumer goods companies in Finland, representing 75 % of the total market, a study was launched in December 2006. By using the bottom-up methodology, a comprehensive data collection was carried out on those measures that were considered to bring in the most significant unit savings. The first analysis indicated that if all the shops existing in year 2005 would be technically at the same level as in 1995, the total energy consumption would be roughly 60 % higher than it was in 2005. This is mainly due to the broad utilisation of heat-recovery systems, which has taken place during the last 10 years. In Table 11, this can be seen in the heat consumption, which is only 3 % higher than in 1995, although the total floor area has more than doubled during the same period.

It is evident that the energy efficiency has increased significantly but still, all this increase cannot be translated into actual energy savings by these companies. After several sensitivity analyses there was finally an agreement that the level of real energy savings, as an average from all three companies, is 15 % in electricity (213 GWh) and 39 % in heat and fuels (235 GWh). This nearly 450 GWh annual energy saving has not yet been taken into account in Finland´s total savings because the lifetime of this saving has not been analysed in detail and, to some extent, it may also be overlapping with the 102 GWh savings presented in Table 10.

A rough estimate on the achieved saving can also be given via top-down methodology. Table 11 present the changes in volumes between 1995 and 2005. The total energy consumption has doubled, but at the same time the total floor area has increased by 2.29, which alone indicates nearly a 15 % increase in energy efficiency. Consumption of electricity has increased by almost three times, but in addition to the more than doubled floor area, the amount of deep freeze and cold stores per shop has increased by 70 %. The third matter affecting the use of electricity is the 20 % increase in the weekly opening hours. In general it can be estimated that even with electricity the total consumption would have been at least one third higher without implemented measures and without improvement in the overall energy efficiency. The increased amount of electricity consumption has been well utilised in heating, where the change is marginal. This rough top-down analysis confirms the level of savings calculated via bottom-up methodology.

Variable	Change in volume 1995–2005	Change without the EEI measures
Electricity consumption	2.86	(3.79)
Heat and fuels consumption	1.03	(2.67)
Energy consumption total	2.00	(3.26)
Total floor area	2.29	
Weekly opening hours	1.20	
Deep freeze and cold stores	1.70	

Table 11 Energy consumption and key parameters presenting the changes in the consumer goods sector between 1995 and 2005

Top-down analysis on energy savings in oil-heated detached and semi-detached houses

The Höylä I and II programmes are showing significant savings from oil-heated detached and semi-detached houses. Based on energy statistics, these bottom-up savings can also been seen via top-down methodology. Although there has been a 3.2 % increase in the number of oil-heated houses, the total consumption has decreased by 18 % during the period 1995–2005. The energy use per house has decreased by 20.5 %. Roughly three quarters of the savings have taken place during the latter 5-year period. Based on the statistics, the absolute reduction is 1.44 TWh, which is in line with the calculated energy saving of 1.38 TWh (2005) through the Höylä II monitoring system. Taking into account the increase in the total number of houses (8 000) and the average consumption of 26 MWh/house, the top-down net energy savings can be estimated to be in the range of 1.6–1.7 TWh.

	1995	**2000**	**2005**
Detached houses	6 919 GWh	6 589 GWh	5 636 GWh
Semi-detached houses	1 114 GWh	1 083 GWh	953 GWh
Total energy consumption	8 033 GWh	7 672 GWh	6 589 GWh
Total number of houses	250 000	256 000	258 000

Table 3 Energy consumption and number of oil-heated detached and semi-detached houses (source: Statistics Finland)

BILAGA 3

Arbets- och näringsministeriet
Energieffektivitetskommitténs betänkande:

Förslag till åtgärder för energisparande och energieffektivitet

den 9 juni 2009

Utdrag ur betänkandet

1. Kommitténs sammansättning

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 22 april 2008 en kommitté på bred bas för att bereda nya åtgärder för energisparande och ökad energieffektivitet i enlighet med den *klimat- och energistrategi på lång sikt* som statsrådet avlät till riksdagen i november 2008.

Industrirådet *Sirkka Vilkamo* från arbets- och näringsministeriet utnämndes till ordförande för kommittén och till medlemmar utsågs 31 personer som företräder en bred skala av olika samhällsområden: *Karoliina Auvinen* (WWF, miljöorganisationernas representant), *Jyrki Etelämäki* (Suomen Omakotiliitto ry) fram till 31.12.2008, *Tiina Haapasalo* (Finlands Näringsliv EK), *Ilkka Heikkilä* (Pöyry Energy Oy, företrädare för Finlands Konsultbyråers Förbund SKOL rf), *Riitta Jalkanen* (Konsumentverket), *Saara Jääskeläinen* (kommunikationsministeriet) från 1.1.2009, *Irma Karjalainen* (Huvudstadsregionens amarbetsdelegation SAD), *Helena Kinnunen* (Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry), *Seija Kivinen* (finansministeriet), *Ville Kopra* (Finlands Fackförbunds Centralorganisation rf (FFC), *Mirja Kosonen* (arbets- och näringsministeriet) fram till 30.6.2008, *Leila Kurki* (Tjänstemannacentralorganisationen FTFC ry), *Martti Kätkä* (Teknologiindustrin rf), *Teija Lahti-Nuuttila* (Tekes), *Erkki Laitinen* (miljöministeriet), *Markku Leinos* (Byggnadsindustrin RT rf), *Kalevi Luoma* (Finlands Kommunförbund), *Mauri Marttila* (Finlands Fastighetsförbund rf), *Ilpo Mattila* (Centralförbundet för jord- och skogsbruksproducenter MTK rf), *Pasi Moisio* (Finlands Transport och Logistik SKAL rf), *Lauri Myllyvirta* (Greenpeace, miljöorganisationernas representant), *Juhani Nenonen* (Finlands Egnahemsförbund) från 1.1.2009, *Jukka Noponen* (Jubileumsfonden för Finlands självständighet (Sitra), *Jarmo Nupponen* (Olje- och Gasbranschens Centralförbund rf), *Mats Nyman* (AKAVA ry), *Pentti Puhakka* (arbets- och näringsministeriet) från 1.7.2008, *Pekka Puputti* (Bilimportörerna rf), *Matti Räisänen* (Förbundet för Finsk Handel), *Risto Saari* (kommunikationsministeriet) fram till 31.12.2008, *Mari Siivola* (Finlands Arkitektförbund SAFA), *Risto Suominen* (Företagarna i Finland), *Mirja Tiitinen* (Energiindustrin ET rf), *Birgitta Vainio-Mattila* (jord- och skogsbruksministeriet) och *Heimo Valtonen* (Senatfastigheterna). *Päivi Laitila*, Motiva Oy, har fungerat som kommitténs sakkunnigsekreterare.

Sammanlagt 130 personer har deltagit i kommitténs och dess sektioners arbete. Utöver dessa har sakkunniga utanför kommittén och sektionerna hörts.

2. Energieffektivitetskommitténs målsättning och uppgifter

Statsrådet godkände den 6 november 2008 en Klimat- och energistrategi på lång sikt som den överlämnade till Riksdagen i form av en redogörelse. Strategin innehåller de klimat- och energipolitiska riktlinjerna, målen och åtgärderna.

I strategin uppställer statsrådet som ett mål för Finland att stoppa tillväxten av den slutliga förbrukningen av energi och få förbrukningen av energi att gå ner. Detta innebär att slutförbrukningen av energi måste effektiviseras så att ca 37 TWh sparas fram till år 2020 jämfört med utvecklingen utan några nya effektivitetsåtgärder. På motsvarande sätt ska användningen av el effektiviseras så att ca 5 TWh sparas. Den långsiktiga visionen är att den slutliga förbrukningen före år 2050 borde minskas ytterligare med minst en tredjedel jämfört med mängden år 2020.

Energieffektivitetskommittén, som tillsattes av arbets- och näringsministeriet, hade till uppgift att

- bedöma vilka energibesparings- och energieffektivitetsåtgärder som behövs inom olika sektorer för att sparmålen ska kunna nås och föreslå åtgärder. De indelas i åtgärder som påverkar förbrukningen av el, värme och bränslen.

- föreslå de styrmedel genom vilka åtgärderna ska genomföras
- bedöma åtgärdernas energispareffekter, kostnadseffekter och andra effekter och
- bedöma vilka eventuella hinder det föreligger för genomförande av åtgärderna.

Energieffektivitetskommittén fick dessutom i uppdrag att presentera sin syn på hur de energibesparingar och energieffektivitetsåtgärder som staten genomför bör organiseras i Finland.

Kommitténs mandatperiod löpte ut den 31 maj 2009.

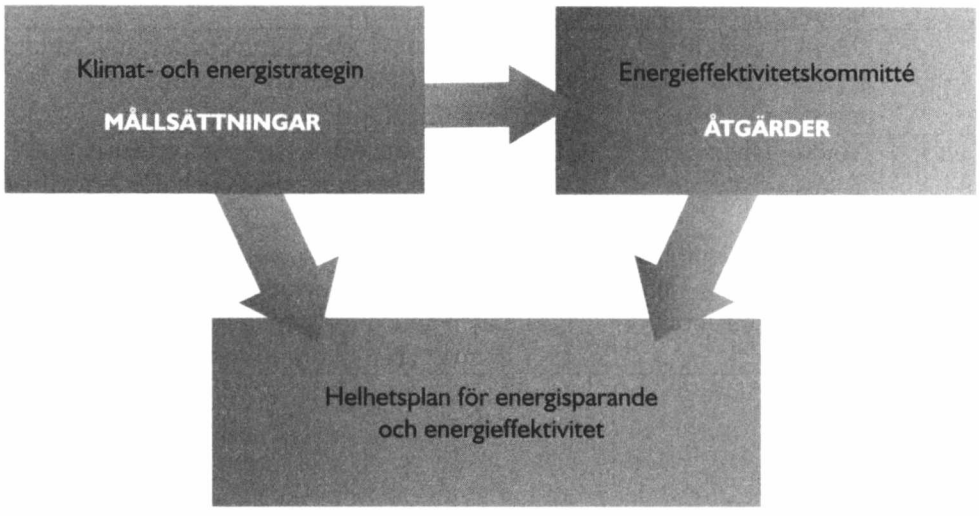

Avsikten är att de mål och riktlinjer för effektivisering av slutförbrukningen av energi, som fastställts i klimat- och energistrategin tillsammans, med de förslag till åtgärder som energieffektivitetskommittén lägger fram ska utgöra en övergripande plan för energisparande och energieffektivitet.

Enligt strategin beslutar statsrådet senast hösten 2009, efter att energieffektivitetskommitténs förslag finns tillgängliga, om de energieffektivitetsåtgärder i åtgärdsprogrammet som brådskande ska inledas, om organiseringen av verksamheten och om inriktningen av finansiering.

3. Arbetet i energieffektivitetskommittén

Kommittén beredde nya energibesparings- och energieffektivitetsåtgärder för att de nationella målen skulle kunna uppnås. Samtliga delområden av samhället från näringslivet till den privata förbrukningen granskades i detta sammanhang. Huvudvikten i kommitténs arbete låg inom sektorerna utanför utsläppshandeln.

Kommittén grundade fem underlydande sektioner. Fyra sektorspecifika sektioner lade fram konkretiserade och motiverade åtgärdsförslag inom sina egna sektorer för att de uppgifter som uppdragits åt kommittén skulle kunna utföras. De ovan nämnda sektionerna var följande: byggnader, trafik, hushåll samt industri och tjänstesektor. Som en femte underlydande sektion till kommittén fungerade organisationssektionen, som hade till uppgift att bereda en vision om hur de åtgärder för främjande av energisparandet och energieffektiviteten som staten genomför bör organiseras i Finland. I arbetet granskades främjande åtgärder inom energisektorn också i ett större sammanhang än bara i fråga om energieffektivitet.

Tabell 1. Kommitténs sektioner och de viktigaste sektorer som dessa arbetat med.

Sektion	Ordförande	Sektor
J1: Byggnader	Erkki Laitinen, miljöministeriet	Byggnader, renoveringar, nybyggande, användning och underhåll av fastigheter, samhällsstruktur och markanvändning
J2: Trafik	Risto Saari/Saara Jääskeläinen, kommunikationsministeriet	Trafik och transporter inklusive arbetsmaskiner, samhällsstruktur och markanvändning
J3: Hushåll	Pentti Puhakka, arbets- och näringsministeriet	Hushåll inkl. hushållsapparater, tjänster och fritidsaktiviteter med anknytning till hushåll, jord- och skogsbruk
J4: Industri och tjänstesektorn	Mikko Ylhäisi, Tekes	Industrin, energisektorn, maskiner och anordningar, den privata och den offentliga servicesektorn inkl. offentlig upphandling
J5: Organisering	Sirkka Vilkamo och Erkki Eskola, arbets- och näringsministeriet	Organisering av de åtgärder för energisparande och energieffektivitet som staten genomför samt av främjande åtgärder inom energisektorn i Finland.

Kommittén hade ett nära samarbete med det energiprogram som Sitra ska genomföra åren 2008–2012.

Under arbetets gång har kommittén och sektionerna hört utomstående sakkunniga. Allt som allt 130 personer har deltagit i arbetet.

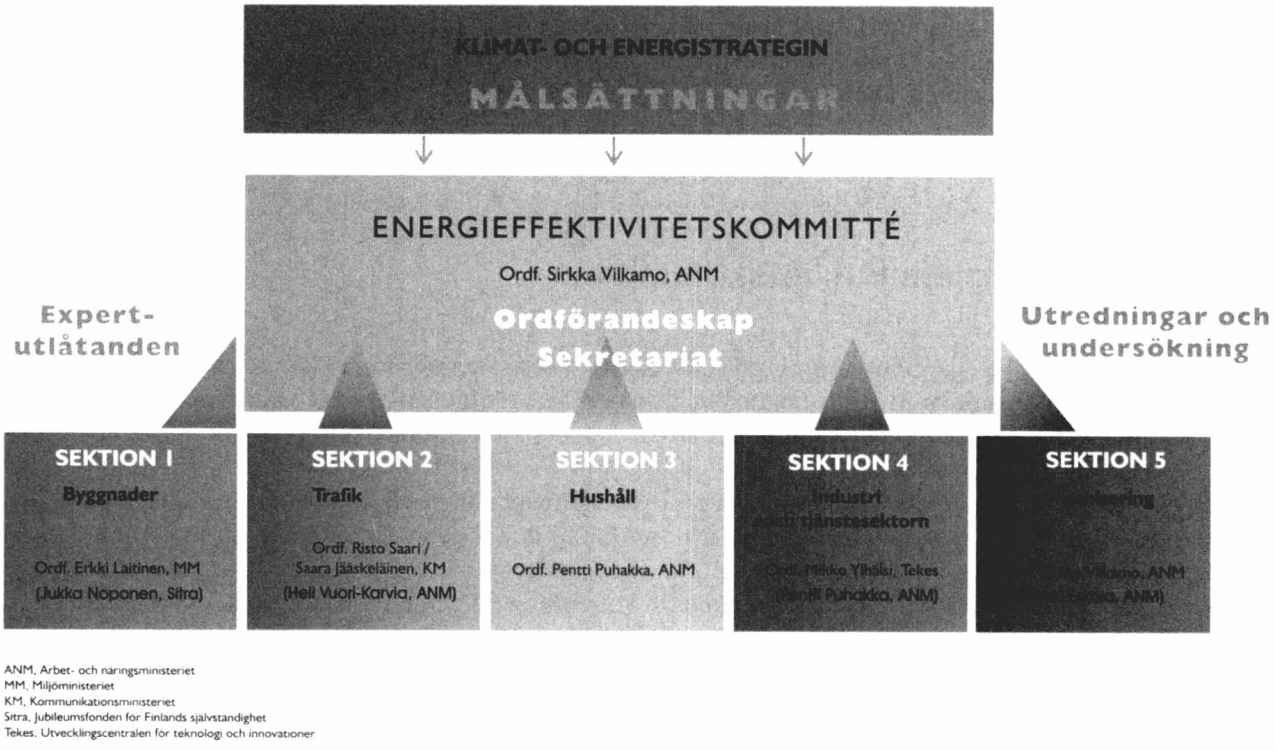

ANM, Arbet- och näringsministeriet
MM, Miljöministeriet
KM, Kommunikationsministeriet
Sitra, Jubileumsfonden för Finlands självständighet
Tekes, Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer

4. Kommitténs slutsatser och rekommendationer

I enlighet med den långsiktiga klimat- och energistrategin hade kommittén till uppgift att bedöma vilka åtgärder som behövs för att få till stånd en energibesparing på 37 TWh i fråga om slutförbrukningen av energi och en besparing av 5 TWh i fråga om förbrukningen av el år 2020 och att lägga fram förslag om åtgärder. Målet fram till 2050 är att fortsättningsvis minska energianvändningen med minst en tredjedel.

I betänkandet beskrivs 125 nya eller betydligt utvidgade befintliga åtgärder för energibesparing och ökad energieffektivitet. Genom den helhet som de föreslagna åtgärderna bildar kan de uppsatta målen nås. För att målen ska kunna nås måste samtliga åtgärder vidtas.

Majoriteten av åtgärderna kräver fortsatt beredning innan de kan verkställas. Vid den fortsatta beredningen bedöms vilket sätt som är det lämpligaste sättet att genomföra åtgärderna och beaktas utöver energibesparings- och energieffektivitetseffekterna också andra effekter såsom hälsoeffekter. Kostnadseffektiviteten är en viktig faktor vid planeringen och genomförandet av åtgärderna.

Vid en analys som gjorts har energieffektivitetsåtgärderna visat sig vara ur nationalekonomisk synvinkel lönsammare än tidigare.

4.1. Fundamentet

De högt uppsatta målen kan inte nås enbart genom enskilda åtgärder utan det krävs en avgörande förändring av hela samhället.

Kommittén har bildat sig en klar uppfattning om att det finns en rad omständigheter och funktioner som det måste vara ordning på för att målen ska kunna nås. Kommittén kallade dessa för fundamentet som utgör den breda grunden för alla aktiviteter på lång sikt.

Trots att de fundamentala åtgärderna har en långsam effekt och det är svårt att se några snabba resultat bör man arbeta ständigt och kontinuerligt för att främja dessa. I själva verket bör man alltid försäkra sig om att det föreligger fundamentala förutsättningar för energieffektivitet. Åtgärder med anknytning till dessa lanseras inom alla områden av förvaltning.

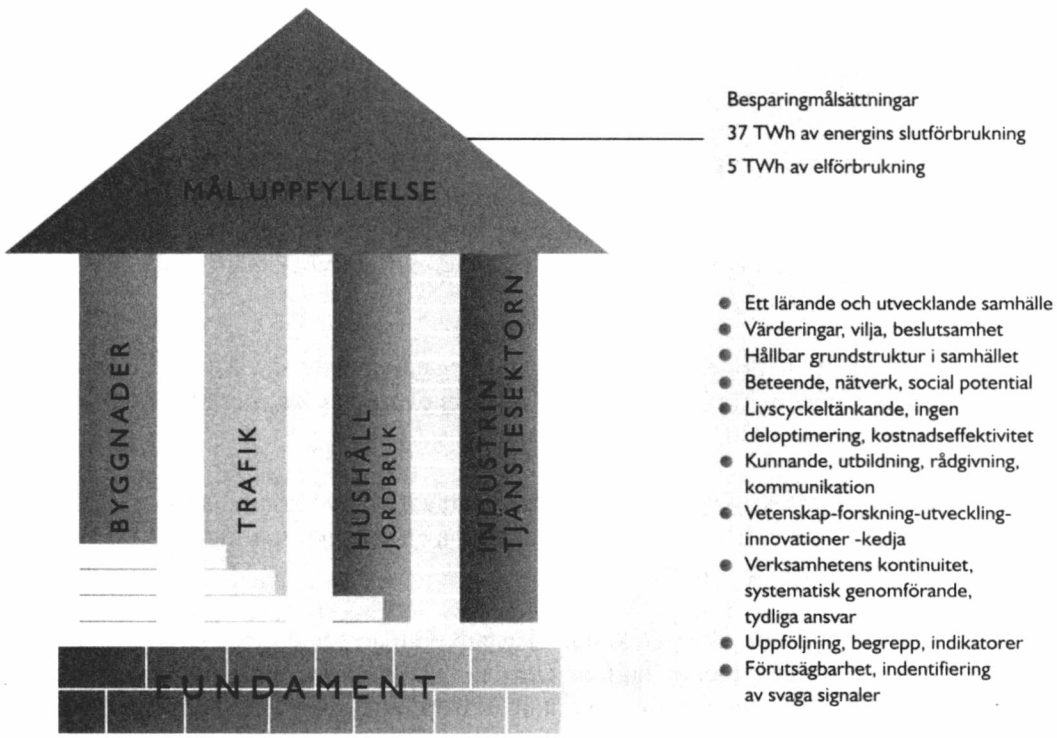

Fundamentet består av följande helhet:

- Grunden utgörs av **ett lärande och utvecklande samhälle,** som är stadd i utveckling där det är ordning på **värderingarna och viljan** och där man **beslutsamt** strävar mot målet.
- **Samhällets grundläggande strukturer** skapar en **hållbar** grund för den framtida välfärden.
- **Beteendet** och de **nätverk** som påverkar beteendet har en stor betydelse för aktiviteterna – det bildas **social potential** för energieffektivitet.
- **Livscykeltänkandet** och undvikandet av **deloptimering** utgör en helt naturlig del av energieffektivitetsaktiviteterna där **kostnadseffektiviteten** har en stor vikt.
- Upprätthållande och fortlöpande utveckling av **kunnandet genom utbildning, rådgivning och kommunikation** är ett väsentligt element i all verksamhet.
- Funktionen **av kedjan vetenskap-forskning-utveckling-innovation** har en nyckelställning i åstadkommandet av nya efterlängtade lösningar.
- För att resultat ska kunna nås krävs en målmedveten, **kontinuerlig verksamhet, systematiskt genomförda åtgärder** och en **tydlig ansvarsfördelning.**
- Gemensamt godkända **begrepp och indikatorer** behövs för en systematisk **uppföljning** av åtgärderna.
- **Förutsägbarhet** och **identifiering av svaga signaler** hjälper en att hålla sig kvar på den framgångsrika banan.

Fundamentet byggs och hålls i skick genom enskilda praktiska åtgärder. Dessa aspekter beaktas i allt beslutsfattande samt i alla program och aktiviteter som har att göra med energieffektiviteten.

För att kontrollera att fundamentet är i skick gör ett oberoende expertorgan en utvärdering av läget ur energisparandets och energieffektivitetens synvinkel med fyra års mellanrum.

4.2. Åtgärder med den största effekten år 2020

Det går inte att beräkna en kvantitativ energispareffekt för samtliga åtgärder som föreslås i detta betänkande trots att dessa har en avgörande betydelse med tanke på ett lyckat slutresultat. Sådana nödvändiga åtgärder är t.ex. åtgärder i anslutning till förändring av samhällsstrukturen, utbildning, forskning och utveckling samt rådgivning och kommunikation.

Nedan presenteras sådana åtgärder genom vilka de största årliga energibesparingarna år 2020 kan räknas att fås till stånd enligt de konsekvensbedömningar som kommittén gjort.

- Genom införandet av ny teknik för personbilar och snabbare förnyelse av det befintliga fordonsbeståndet uppnås en energibesparing på 8,5 TWh år 2020. Siffran inkluderar också elbilar. För att helheten kan genomföras krävs flera åtgärder såsom gradering av fordonsbeskattningen, uppföljning av effekterna av graderingen av bilskatten och energieffektivitetsmärkning av personbilar.

- Genom införandet av strängare energibestämmelser för nybyggande, vilket ska ske i två etapper under de närmaste åren, och genom krav som även omfattar renoveringar fås energiförbrukningen att minska med 4,9 TWh fram till år 2020.

- Genom mer omfattande energieffektivitetsavtal med ännu strängare krav i kombination med forsknings- och innovationsverksamhet går det att åstadkomma en energibesparing på 2,8 TWh inom sektorerna utanför utsläppshandeln år 2020.

- Genom energieffektivitetskrav på anordningar kan man åstadkomma en energibesparing på minst 2,1 TWh av vilken hushållen står för mer än hälften. Denna – liksom ingen energibesparing som kan åstadkommas genom direktiv – får inte tas för givet utan den kräver snabba åtgärder av olika parter i både beredningsskedet och verkställighetsskedet av direktiv.

Genom de fyra åtgärdshelheter som presenterats ovan och som huvudsakligen gäller sektorerna utanför utsläppshandeln går det alltså att åstadkomma en energibesparing på ca 18,3 TWh, dvs. man är halvvägs till målet. En del av den totala energibesparingen kan åstadkommas inom de sektorer som omfattas av systemet med utsläppshandel där det utöver utsläppshandeln även finns energieffektivitetsavtal och en rad andra åtgärder med effekt. Man bedömer att det tack vare utsläppshandeln och de övriga åtgärderna kommer att ske en effektivisering av energianvändningen motsvarande ca 8 TWh inom den energiintensiva industrin år 2020.

För att samtliga resultat ska kunna nås krävs en kraftig satsning på underhåll av fundamentet.

4.3. Andra nödvändiga åtgärder

När åtgärder planeras och vidtas bör man alltid betrakta dem mot bakgrund av fundamentet eftersom de enskilda åtgärderna bygger på det. För att framgångsrikt uppnå målen krävs av åtgärdskedjor identifieras och att åtgärderna fortlöpande genomförs.

Utöver de ovan nämnda punkterna krävs dessutom en lång rad andra åtgärder för att målen ska kunna nås. Dessa åtgärder krävs förutom med tanke måluppfyllelsen för 2020, dessutom också när man siktar på det krävande målet för år 2050. Många av de nedanstående åtgärderna är praktiska tillämpningar av de fundamentala åtgärderna och de bildar också ofta en kritisk länk i åtgärdskedjan.

Samhällsstruktur

- Styrningen av samhällsstrukturen ges ökad effekt i enlighet med de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Lagstiftningen om detta utvecklas liksom också de metoder som används vid planering och genomförande.
- Regionala klimat- och energistrategier utarbetas och dessa integreras faktiskt i styrningen av markanvändningen och utvecklingen av trafiksystemen. Samordningen av markanvändningen och trafiken förbättras inom stadsregioner och alla nivåer av planläggning beaktas.
- Till stöd för beslutsfattandet utvecklas metoder för planering och utvärdering som bygger på ett gemensamt begreppssystem och gemensamma mätinstrument som lämpar sig för bedömning av samhällsstrukturen och för att bedöma dess hållbarhet.

Byggnader

- Renoveringar påskyndas genom ett sporrande och inriktat ekonomiskt stöd.
- Verktyg för planering, användning och underhåll av byggnader tas i bruk på bred front och utvecklas som en del av upphandlingsförfaranden. Verksamhetsmodeller till stöd för planering och ett kundnära genomförande av renoveringar utvecklas.
- Användningen av utrymmena i offentliga byggnader effektiviseras (t.ex. turvis användning) och behövlig styrning utnyttjas effektivt i fråga om utrymmena.
- Rådgivning om energianvändning tillhandahålls ändamålsenligt till stöd för verksamheten och beslutsfattandet.
- De bästa lösningarna lanseras på marknaden genom att man utnyttjar mekanismerna för efterfrågan på nya lösningar.

Trafik

- Beskattningspraxisen skärps så att den stöder hållbart resande och ny prissättningspraxis för vägtrafiken införs vid behov.
- Kvaliteten på kollektivtrafik och anslutningstrafiken utvecklas. Ett program för ökning av den lätta trafikens popularitet utarbetas och reseservicecentraler tas i bruk.

- Logistiken i trafiken optimeras bland annat som ett led i energieffektivitetsavtalen. Olika aktörer styrs till anskaffning av energieffektiva fordon och tjänster samt till ekonomiskt körande.

Hushåll

- Metoder för lägenhetsbunden mätning och uppföljning av energiförbrukningen utvecklas och tas i bruk. Konsumenterna ges återkoppling om sin energianvändning.
- Information delas ut till hushåll och hushållen tillhandahålls målgruppsanpassad rådgivning.
- Lärarnas och elevernas kunskaper i energisparande förbättras genom grundläggande utbildning och fortbildning.
- Energiprogrammet för jordbruk genomförs aktivt.

Industri och tjänstesektor

- Den offentliga sektorn agerar som ett gott exempel när det gäller att främja energieffektiviteten.
- Snabb avskrivning av investeringar i energieffektivitet tillåts och små företag stöds i deras energisparande t.ex. genom servicesedlar.
- Ett nätverk bildas, med bred representation av olika aktörer, för att främja energieffektiva innovationer och som söker efter, gallrar bland och förmedlar vidare frön till innovationer som berör energieffektivitet.
- Serviceproducenternas kunskaper i energisparande förbättras genom fortbildning.

4.4. Åtgärder fram till år 2050

Det finns två fundamentala faktorer som har betydelse med tanke på uppnående av målet för år 2050: Underhåll av fundamentet och ett effektivt genomförande av 2020 års åtgärder med hänsyn tagen till åtgärdshelheterna och -kedjorna. Det väsentliga är att man genom de åtgärder som vidtas för uppnående av målen för 2020 skapar en solid grund för aktiviteterna under de följande årtiondena.

Ett fortlöpande genomförande av de fundamentala åtgärderna under de närmaste åren är den absolut viktigaste delen av det energieffektivitetsarbete som görs med tanke på uppnående av målen för 2050.

Den sektorsövergripande nationella och internationella forskningen måste producera grundläggande information om strukturerna, aktiviteterna och metoderna för att skapa välfärd för människorna i ett samhälle med betydligt lägre energibehov.

5. Effekter

Enligt de bedömningar av åtgärdernas effekt som gjorts kan man genom dem år 2020 uppnå en energibesparing på ca 30 TWh i fråga om värme och bränsle, och dessutom en energibesparing på ca 6,4 TWh i fråga om el. Den sammanlagda energibesparingen blir 36,4 TWh. Dessutom finns det en rad åtgärder vilkas spareffekt inte går att beräkna. Beräknad med genomsnittliga utsläppskoefficienter motsvarar den energi som sparas ca 9,3 miljoner ton koldioxid.

Enligt samhällsekonomiska beräkningar kommer energibesparingen att medföra kostnader i början av nästa årtionde men när åtgärdernas spareffekt börjar visa sig kommer kostnaderna att minska klart. Det viktigaste resultat av analysen som bygger på kommitténs arbete är således att energieffektivitetsåtgärdernas positiva effekter på samhällsekonomin kommer att synas tidigare än beräknat.

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 11/2011

Stilt av:
Rigmor Andersen Eide (KrF)

Til:
Danmarks regjering

J.nr. 11-00140-1

Til Danmarks regjering

Skriftlig spørsmål om de danske myndigheters innførelse av grensekontroll ved landets grense til Sverige

Det er opplyst at danske myndigheter vil innføre permanent grensekontroll ved landets grenser til sine naboland Sverige og Tyskland. Iverksettelse av slike kontrollordninger på grensene mot Sverige vil svekke den frie bevegelse for befolkningen i de nordiske land, en fri bevegelse som har eksistert i mer 50 år.

Vil den danske regjering oppfylle sine forpliktelser i forhold nordiske avtaler og tradisjoner om fri bevegelse for befolkningen i de nordiske land?

Oslo 12. mai 2011

Rigmor Andersen Eide (KrF)

SKATTEMINISTERIET

Skatteministeren

Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Telefon 3392 3392
Telefax 3392 4258

www.skat.dk
skm@skat.dk

CVR-nr 19552101
EAN.NR. 5798000033788
J.nr : 11-120818
Dato :

17 JUNI 2011

Sekretariatet for ministeren for nordisk samarbejde,
Att.: Christen Krogh, chrkro@um.dk
Cc: nor@um.dk

Om de danske myndigheders grænsekontrol ved landets grænse til Sverige
Spørgsmål nr. E 11/2011 stillet af Rigmor Andersen Eide (KrF)

Nordisk Råd har i brev af 12. maj 2011 stillet den danske regering et skriftligt spørgsmål om de danske myndigheders indførelse af grænsekontrol ved landets grænse til Sverige.

Spørgsmål:

"Det er opplyst at danske myndigheter vil innføre permanent grensekontroll ved landets grenser til sine naboland Sverige og Tyskland. Iverksettelse av slike kontrollordninger på grensene mot Sverige vil svekke den frie bevegelse for befolkningen i de nordiske land, en fri bevegelse som har eksistert i mer 50 år.

Vil den danske regjering oppfylle sine forpligtelser i forhold nordiske avtaler og tradisjoner om fri bevegelse for befolkningen i de nordiske land?"

Svar:

Den aftale, der nu er indgået om styrket toldkontrol skal medvirke til at bekæmpe den markante stigning i den grænseoverskridende kriminalitet, som vi nu fra politisk side ikke vil tolerere mere.

Det er naturligvis magtpålæggende, at den lovlige trafik skal kunne passere frit og gnidningsløst som hidtil, men når det så er sagt, må de mindre lovlydige påregne at SKAT nu er mere synlig og at man derfor må påregne at kunne blive kontrolleret. Der bliver ikke tale om grænsekontrol, hvor der skal vises pas, men toldkontrol, hvor der vil blive foretaget stikprøver.

Den danske regering vil naturligvis overholde alle folkeretlige aftaler og traktater, når aftalen om toldkontrol i Danmark skal gennemføres.

Med venlig hilsen

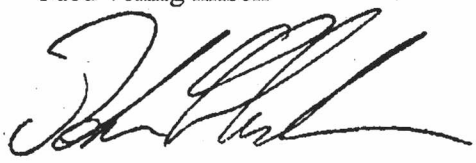

Peter Christensen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 12/2011

Ställd av:
Ann-Kristine Johansson (S)

Till:
Norges regering

J.nr. 11-00173-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om handläggningstiderna för blankett E 301

Överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad som trädde i kraft den 1 augusti 1983 inleds med orden:

"Regeringarna i Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge, som anser att det är en grundläggande rättighet för medborgare i de nordiska länderna att fritt kunna ta arbete och bosätta sig i annat nordiskt land, som är ense om att detta skall kunna ske under på förhand kända samt ekonomiskt och socialt tryggade förhållanden, som har som mål att upprätthålla full sysselsättning i sina respektive länder och som avser att samarbeta i detta syfte."

Efterfrågan på arbetskraft varierar över tid i och mellan de nordiska länderna, därför är denna överenskommelse ett klokt redskap för att balansera behoven i och mellan länderna. Att individer som har svårt att få arbete i sitt hemland i stället tar arbete i ett grannland är positivt både för hemlandet och för arbetslandet och framför allt för individen själv som får en arbetsinkomst. Förutsättningarna för att detta ska fungera är att länderna följer det som i överenskommelsen sägs om att detta ska kunna ske under på förhand kända samt ekonomiskt och socialt tryggade förhållanden.

Vi har nu under en längre tid fått information om att NAV (Arbeids- og velferdsforvaltningen i Norge) har en handläggningstid på uppemot 32 veckor för att utfärda blanketten E 301, som behövs för att den som kommer tillbaka efter ett arbete i Norge ska kunna få arbetslöshetsersättning i Sverige. Alla har inte en ekonomisk buffert som gör att man kan vara utan inkomst i över ett halvt år, de tvingas i stället att söka försörjningsstöd. Detta är inte ett acceptabelt sätt att bemöta den arbetskraft som man har efterfrågat.

Mot bakgrund av ovanstående ber jag om svar på följande fråga:

Vad avser Norges regering att göra för att få ner handläggningstiden för blanketten E 301 till en rimlig nivå och vilken nivå anser Norges regering är rimlig?

Stockholm 14 juni 2011

Ann-Kristine Johansson (S)

Nordiska rådet

E 12/2011

Ställd av:
Ann-Kristine Johansson (S)

Till:
Norges regering

J.nr. 11-00173-1

1066

DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Statsråden

Nordisk råd

nit@norden.org

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	11/3052-	01.07.2011

Skriftlig spørsmål E 12/2011 - saksbehandlingstiden for utstedelse av attest E-301

Den norske regjering har mottatt et skriftlig spørsmål fra Ann-Kristine Johansson (S) om saksbehandlingstiden for utstedelse av attest E-301.

Den internasjonale nedgangskonjunkturen førte til at Arbeids- og velferdsetaten mottok svært mange søknader om dagpenger fra borgere i andre EØS-land samt søknader om attest E-301. Dette førte til en kraftig økning i saksbehandlingstiden. Som en illustrasjon, ble antallet søknader om attest E-301 mer enn tredoblet fra 2008 til 2009. Antallet saker har holdt seg høyt også i 2010 og inn i 2011.

Arbeids- og velferdsetaten arbeider målrettet for å redusere saksbehandlingstiden. For å redusere saksbehandlingstiden ble bl.a. bemanningen ved NAV EØS Dagpenger høsten 2010 økt med om lag 50 prosent. I tillegg ble organiseringen gjennomgått med henblikk på mer effektiv drift. Dette har gitt resultater når det gjelder saksbehandlingstiden for søknader om norske dagpenger for grensearbeidere.

Når det gjelder saksbehandlingstiden for utstedelse av attest E-301 er denne fortsatt altfor lang. Ett av problemene har vært manglende dokumentasjon i svært mange av sakene, noe som bidrar til å forlenge saksbehandlingstiden. For tiden er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden på ca. 13 uker. De eldste sakene er om lag 20 uker gamle, mens de sakene som inneholder all nødvendig dokumentasjon nå blir behandlet etter 4-5 uker.

Postadresse: Postboks 8019 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Einar Gerhardsens plass 3 Telefon: 22 24 90 90 Telefaks: 22 24 95 76
Org. nr.: 983 887 457

Det er ikke akseptabelt at saksbehandlingstiden er så lang, og det er derfor et mål å redusere saksbehandlingstiden ytterligere i løpet av året. Jeg kommer fortsatt til å følge utviklingen på dette området nøye fremover.

Med hilsen

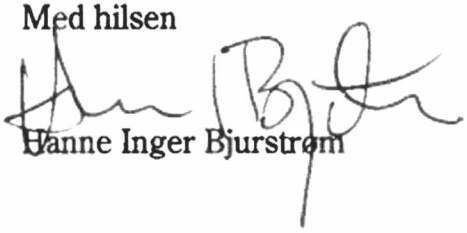

Hanne Inger Bjurstrøm

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 13/2011

Stilt av:
Miljø- og naturressursutvalget

Til:
Danmarks regjering

J.nr. 11-00187-1

Til Danmarks regjering

Skriftlig spørsmål om Danmarks oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen

HELCOMS aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen ble vedtatt på ministermøtet i Krakow den 15. november 2007. Planen har som formål å oppnå og opprettholde god økologisk status i Østersjøen. I følge planen settes det bl.a. konkrete mål for utslipp av fosfor og kvelstoff til Østersjøen som skal være oppnådd i 2021. I avtalen fra møtet ble oppgavene fordelt på de pågjeldende land. Den avtalte byrdefordeling innebærer at den danske stat aksepterte å redusere årlig fosforutslipp fra Danmark med 16 tonn og årlig kvelstoffutslipp med 17.210 tonn.

I følge avtalen i Krakow skulle de pågjeldende land i 2010 levere en rapport om hvordan de vil oppnå sin del av oppgaven. Ifølge Danmarks rapport (*Implementation of the HELCOM Baltic Sea Action Plan,BSAP*, 18 May 2010), har Danmark fastlagt tiltak som vil føre til at Danmarks utslipp av kvelstoff til Østersjøen vil bli redusert med 9.000 tonn. Danmark opplyser at det i 2011 vil komme bud på hvordan de resterende 8.210 tonn kvelstoff skal fjernes.

1. Hva er grunnen til at Danmarks regjering, som avtalt, i 2010 ikke kunne opplyse om hvordan landet akter å oppfylle de forpliktelser landet er underlagt med hensyn til årlige utslipp av kvelstoff til Østersjøen i 2011?

2. Kan Danmarks regjering nå opplyse hvordan landet akter å oppfylle alle forpliktelser om utslipp av kvelstoff som staten er underlag ifølge avtalen fra Krakow i november 2007?

3. Hvis svaret til spørsmål 2) er ja, ønskes opplysninger om tiltak og virkemidler som den Danske regjering planlegger for å redusere årlig utslipp av kvelstoff med 17.210 tonn i 2021.

Nordisk Råd

E 13/2011

Stilt av:
Miljø- og naturressursutvalget

Til:
Danmarks regjering

J.nr. 11-00187-1

Ilulissat, Grønland, 29. juni 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Jan Lindholm (MP)
Janne Sankelo (saml)
Jorodd Asphjell (A)
Kristen Touborg (SF), nestformann
Lauri Heikkilä (saf)
Mattias Karlsson (SD)
Raija-Liisa Eklöv (Lib)
Øyvind Halleraker (H)

Miljøministeriet

Nordisk Råd
Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Ministeren
J.nr. NST-4301-00022

Den 05 SEP. 2011

Besvarelse af spørgsmål E 13/2011 fra Miljø- og naturressourceudvalget

./. Vedlagt følger besvarelse af udvalgets spørgsmål af 29. juni 2011 til Danmarks regering om opfølgning på HELCOMs aktionsplan for beskyttelse af Østersøen.

Med venlig hilsen

Karen Ellemann

Miljøministeriet • Højbro Plads 4 • 1200 København K
Tlf. 72 54 60 00 • Fax 33 32 22 27 • CVR 12854358 • EAN 5798000862005 • mim@mim.dk • www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

J.nr. NST-4301-00022

Den

Skriftligt spørgsmål E13/2011

1. Hva er grunnen til at Danmarks regjering, som avtalt, i 2010 ikke kunne opplyse om hvordan landet akter å oppfylle de forpliktelser landet er underlagt med hensyn til årlige utslipp av kvelstoff til Østersjøen i 2011?

2. Kan Danmarks regjering nå opplyse hvordan landet akter å oppfylle alle forpliktelser om utslipp av kvelstoff som staten er underlag ifølge avtalen fra Krakow i november 2007?

3. Hvis svaret til spørsmål 2) er ja, ønskes opplysninger om tiltak og virkemidler som den Danske regjering planlegger for å redusere årlig utslipp av kvelstoff med 17.210 tonn i 2021.

Svar på 1.

I spørgsmålets begrundelse henviser udvalget til Danmarks rapport af 18. maj 2010 om implementeringen af Østersøaktionsplanen, BSAP. Det er den officielle implementeringsrapport, som Danmark fremlagde på HELCOMs miljøministermøde i Moskva den 20. maj 2010.

Jeg mener, at rapporten indeholder den detaljerede information, som udvalget efterspørger. Det fremgår, at Danmarks grundlag for at opfylde BSAP-forpligtelserne for kvælstof vil blive løftet gennem iværksættelse af Grøn Vækst 2.0-aftalen, der som mål har en reduktion i udledningerne af kvælstof på i alt 19.000 tons. Dertil skal lægges den opnåede reduktion igennem implementeringen af vandmiljøplanerne og miljømilliarden mv. således, at Danmarks reelle reduktionsforpligtelse for kvælstof ved vedtagelsen af BSAP i november 2007 derfor kunne opgøres til 12.437 tons.

Svar på 2.

Se besvarelse af spørgsmål 1.

Svar på 3.

Se besvarelse af spørgsmål 1.

Miljøministeriet • Højbro Plads 4 • 1200 København K
Tlf. 72 54 60 00 • Fax 33 32 22 27 • CVR 12854358 • EAN 5798000862005 • mim@mim.dk • www.mim.dk

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 14/2011

Stillet af:
Ole Vagn Christensen (S)

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 11-00188-1

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om madspild

Madspild er en global udfordring. Det medfører overproduktion af fødevarer med miljø- og klimaproblemer til følge samtidig med, at der er fødevaremangel andre steder i verden. Det faktum, at størsteparten af de overskydende fødevarer blot bliver smidt ud som andet affald, og ikke genanvendes i f.eks biogasanlæg, er en uhensigtsmæssig praksis. Endvidere kan en effektiv modarbejdelse af madspild bidrage til energieffektiviseringer, som er et vigtigt parameter i EU 2020-strategien.

Der eksisterer efterhånden en del dokumentation om omfanget af madspild i de enkelte lande og globalt, og dets konsekvenser, men det lader til, at denne viden ikke fører til tilstrækkelig handling på nationalt, nordisk og globalt plan. Gennem et samarbejde mellem de nordiske lande, kan Norden som region udvikle nye strategier for modarbejdelse af madspild, med positive miljøresultater til følge. Det kan desuden vise sig at blive en "eksportvare" for de nordiske lande.

Det nordiske samarbejde, både ministerråd og råd, har i forbindelse med globaliseringspolitikken og ved andre lejligheder fremhævet klima-, energi- og miljøpolitik som et af Nordens styrkeområder, der skal styrkes yderligere, både af hensyn til miljøet, sundhed og økonomien. I den sammenhæng bør mad, herunder madspild, ses som en del af den nordiske miljø- og klimastrategi.

På baggrund af ovenstående ønskes nedenstående spørgsmål besvaret af Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer:

- Hvad er omfanget af madspild for det enkelte nordiske land i kg pr. indbygger og gerne fordelt på henholdsvis husholdninger, detailhandlen, forarbejdning, primærproduktion og storkøkkener?
- Hvilke strategier mod madspild har det enkelte nordiske land?

København den 8. juli 2011

Ole Vagn Christensen (S)

Nordisk Råd

E 14/2011

Stillet af:
Ole Vagn Christensen (S)

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 11-00188-1

mmm.fi

Helsingfors 01.09.2011

Nordiska Rådet i Köpenhamn

Svar på skriftligt spörsmål E 14/2011 Nordisk Råd

Finland har som ordförandeland i Nordiska ministerrådet bett om utredningar från de nordiska länderna för att sammanställa ett svar på det skriftliga spörsmålet i Nordiska rådet.

De svar, som har inkommit, under den korta tid som fanns till förfogande, visar att frågan tas på allvar och att det kommer att ske förbättringar med minskat matsvinn som följd. Det pågår redan mycket arbete för att åtgärda problemen med matsvinn. Utmaningen är inte lätt, då sociala, kulturella och ekonomiska faktorer spelar in. Men redan de ekonomiska inbesparingar som kan göras borde vara enormt motiverande.

Svar har inkommit från Finland, Danmark, Sverige och Norge. Svaren har samlats i en bilaga över uppskattade mängder och i en bilaga om åtgärder som vidtagits. Därtill ingår ländernas svar som bilagor. Island ha lovat en utredning om omfånget inom ca två veckor.

I samband med ministermötet i Finland ordnade NKJ ett seminarium "Nordic Research in the Bio-based Knowledge Economy – future Opportunities and Challenges." Här framkom hur viktig matforskningen är och hur stor roll nordiskt samarbete kan ha. Det är mycket vi kan göra i primärnäringarna för maten.

Vår förhoppning är att denna utredning kan fördjupas och att resurser kunde finnas i det nordiska samarbetet för att ta fram gemensamma målsättningar och åtgärder som minskar matsvinnet.
Lösningar som vore så bra att de kunde ha global betydelse.

Jari Koskinen
Jord-och skogsbruksminister
Ordförandelandet Finland

▲ MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
• PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO (Helsinki)
• puh. (09) 16001 • faksi (09) 160 54202

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET
• PB 30, 00023 STATSRÅDET (Helsingfors)
• tfn (09) 16001 • fax (09) 160 54202

▲ MINISTRY OF AGRICULTURE AND FORESTRY
• PO Box 30, FI 00023 GOVERNMENT, Finland (Helsinki)
• tel. +358 9 16001 • fax +358 9 160 54202

SVAR FRÅN NORDEN ÄR HÄR SAMLADE

1. FINLAND 2. SVERIGE 3. NORGE 4. DANMARK 5. ISLAND 6. TILLÄGG

1. Finland

Oklokt att slänga mat på soptippen!

Föda är en av de konsumtionsfaktorer som orsakar de största miljökonsekvenserna. Av den totala miljöbelastningen som förorsakas av människan skapas en tredjedel av livsmedelsproduktionen, tillverkningen av mat, restaurangtjänster och logistik. Då vi granskar enbart inverkan på klimatet utgör denna del ungefär en fjärdedel. En stor del av dessa miljökonsekvenser skapas i onödan då enorma mängder mat slängs på soptippen – och samtidigt slösar vi med pengar!

Vi har erhållit pinfärsk information om matsvinnet i Finland. Foodspill-projektet (Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi MTT) har utrett matsvinnet i hemmen, i restauranger och i butiken.

Matsvinn i hemmen

Finländarna slänger årligen i medeltal 23 kilogram duglig mat på soptippen. Till och med 40 procent av maten slängs bort på grund av att man har tillrett för stora måltider, slänger matrester som blivit kvar på tallriken eller så har man helt enkelt inte lust längre att äta maten. De resterande 60 % av maten som kastas är ätbar, men har blivit skämd eller man misstänker att den har förfarits. I forskningen beaktades inte skal eller delar på frukter och rotfrukter, som är bioavfall och inte avsedda att äta.

Enstaka hushåll slösar i medeltal 50-65 kilogram, ca 5 procent av den mat som köps till hemmet. Det är en dubbel mängd mat i jämförelse med svinnet i matbutikerna. Också matrester från de, som använder restaurangtjänster inverkar stort. Konsumenterna verkar klart vara den största enskilda orsaken till matsvinnet.

I hemmen samlas årligen totalt 120- 160 miljoner kilogram onödigt matsvinn och värdet på maten som slängs uppskattas till över 500 miljoner euro. Det är en otroligt stor mängd mat och pengar som slösas i onödan!

Mest matsvinn per person hittas i singelhushåll, speciellt bland ensamboende kvinnor. De kastar bort i medeltal 30 kilo mat, medan ensamboende män gör av med 21 kilo. Det är också skillnad bland kvinnor och män vid inköp av mat. Bland familjerna hittas de största mängderna matsvinn i de familjer var kvinnan står för matuppköpen, i medeltal 26 kilo per person per år. Då båda införskaffar mat eller mannen i huvudsak är svinnet 20 kilo. Ligger orsaken i modersinstinkten eller oro för att maten skall ta slut? Forskarna har inget svar.

I de hushåll, där man fäster mer uppmärksamhet på matpriset, är också svinnet mindre. I övrigt är den inte skillnader mellan stad och landsbygd, eller storlek på förpackningar. Mest kastas färska grönsaker och hemmagjord mat. Det är förvånansvärt att hemma, med stor möda, framställd mat kastas procentuellt tre gånger mera (18 %) på soptippen än färdig mat (6 %).

Av det ätbara matsvinnet var andelen svinn i olika grupper följande:
Grönsaker 19 %, varav en tredjedel rå eller kokt potatis
Mjölkprodukter 17 %
Bröd och andra spannmålsprodukter 13 %
Fisk och ägg 7 %
Konserver och sådant tilltugg som står sig länge, bara 2,5 %

Matsvinn i butikerna

I de finländska matbutikerna uppstår årligen ca 12-14 kilogram matsvinn per finländare. Årligen slängs omkring 65-75 miljoner kilogram mat på soptippen. Mängden utgör hälften av den mängd mat som slängs i hemmen. Butikernas avfallsmängder har under de senaste åren minskat tack vare bättre elektroniska prognos- och beställningssystem, logistik och butikernas sakkunniga personal.

Man kan minska matsvinnet i butikerna till exempel genom att sälja produkter, som närmar sig sista användningsdatum, med rabatt - vilket minskar andelen som kastas. Man borde också undersöka möjligheterna att ge livsmedel, som inte säljs, som gåva till behövande eller som djurföda.

Matsvinn i restauranger

I de finländska restaurangerna skapas årligen ca 75-80 miljoner kilogram matsvinn. Det betyder att en femtedel av den mat som är menad till att ätas hamnar i bioavfallet. Största delen av svinnet skapas av buffébespisning, då matrester inte kan användas på nytt.

I restaurangerna är matsvinnets andel mellan 9 - 17 procent. I Finland är serveringssvinnet en betydande faktor då största delen av maten serveras genom bufféer. Orsaken här är att det är svårt att förutspå hur stora portioner mat mänskorna tar. Man vill inte att maten skall ta slut.

I restauranger där kunden beställer sin matportion är svinnet mindre. Störst är det vid bufféer i personalrestauranger och i skolor.

Även om skolelever kritiserar skolmaten, så är svinnet här i medeltal mindre eller under 20 %. Detta har betydelse, eftersom en fjärdedel av restaurangmaten är skolmat.

Det förekommer också litet svinn i restaurangernas kök (några procent) och som rester på kundens tallrik (4-8 %). På sjukhus är svinnet större.

Sammanfattning

En helhetsbild av livsmedelskedjans och samhällets totala matsvinn blir klar under år 2012.

I framtiden möter vi stora utmaningar i att organisera livsmedelsförsörjningen för en växande befolkning på vår jord. Ett sätt att öka livsmedelsproduktionen är att sluta slösa. Forskarna uppskattar att vi i värsta fall slänger bort omkring hälften de matråvaror som produceras i världen. Ur den enskilda konsumentens perspektiv är minskandet av det egna matsvinnet, det lättaste sättet att minska bespisningens miljökonsekvenser. Sluta slösa mat i onödan!

MATPOLITIK - vad har man gjort i Finland för att minska matsvinnet?

Den nationella livsmedelsstrategin och redogörelsen om matpolitik till riksdagen tar ställning för minskat matsvinn. Livsmedelsstrategin;
http://www.mmm.fi/sv/index/amnesomraden/jordbruk/medlemsstaternas_gemensamma_jordbruksp olitik/kansallinenruokastrategia_13.html

Statsrådets principbeslut om Hållbara val vid offentlig upphandling uppmanar till miljövänliga val och verksamhetssätt i köken.

Den nationella kvalitetsstrategin för livsmedelsekonomi har tagit del av problematiken och finansierar bl.a. ett forskningsprojekt om matsvinn samt ett projekt med mål att minska matsvinnet hos unga och hos familjer. Kvalitetsstrategins mål är att bl.a. öka samhällsansvarsfulla verksamhetsmetoder i hel livsmedelskedjan, också bland konsumenterna.

Miljöpasset för storkök, som EkoCentria tagit fram, ger råd för minskande av matsvinn.

Programmet för befrämjande av Finländsk matkultur som utarbetades under den förra regeringsperioden innehåller en bred kampanj för "riktigt ätande" och upplyser om undvikande av matsvinn (www.hyvinsyoja.fi).

I Finland undersöker man som bäst vilka möjligheter det finns att minska matsvinnet i hushåll (workshops med konsumenter t.ex.).

Ett nystartat projekt (LOHAS ECOPAF) berör betydelsen/inverkan av förpackningar för att minska matsvinnet. http://www.ptr.fi/lohaspack/34

Sammanställning är gjord av Marja Innanen, Jord- och skogsbruksministeriet

2. SVERIGE

Svar från Sverige på förfrågan från Nordiska Rådet om matsvinn

Frågor:

1. *Hur stort är omfånget av mat som hamnar i soporna istället för i magen, mängden per land i kg?*
   - *i hushållen*
   - *i detaljhandeln*
   - *i förädling*
   - *i primärproduktion*
   - *i storkök, restauranger etc.*

2. *Vilka strategier, rekommendationer nationellt finns i ärendet?*

Svar:

1. Mängder

Vid redogörelse för mängder i de olika leden av livsmedelskedjan är det viktigt att redovisa om uppgiften gäller total mängd matavfall eller matsvinn. Matsvinnet definieras här som den del av matavfallet som hade kunnat konsumeras om den hanterats annorlunda. Exempel: om ett ägg slängs är vitan och gulan svinn. Skalet äts inte i normalfallet och är därmed inte svinn. Överlag finns det mycket bättre information om mängderna totalt matavfall, än om hur stor del av matavfallet som är matsvinn.

Hushåll

Hushållen uppskattas generera ca 100 kg matavfall per person och år, vilket motsvarar ca 910 000 ton per år totalt från svenska hushåll. Drygt hälften av detta (50-60%) uppskattas vara svinn, baserat på tillgängliga studier från Sverige och andra länder med likartad levnadsstandard. Utöver detta tillkommer sådant som hälls ut i vasken. Uppgifterna kommer från Livsmedelsverkets rapport 4/2011 *Livsmedelssvinn i hushåll och skolor – en kunskapssammanställning*.

Detaljhandel

Detaljhandeln har nyligen undersökts i en studie finansierad av Nordiska ministerrådet, som heter IVL Report B1988/2011 *Initiatives on prevention of food waste in the retail and wholesale trades*. Enligt denna är säkra uppgifter om matavfall och matsvinn i detaljhandelsledet inte tillgängliga i Sverige. Beräkningar baserade på nyckeltal från Avfall Sverige, ger en uppskattning på totalt drygt 80 000 ton per år för detaljhandelsledet. I detaljhandelsledet är det svårt att göra skillnad på matavfall och matsvinn. Om matsvinn definieras som livsmedel som hade kunnat konsumeras eller säljas om det hanterats annorlunda blir matavfall och matsvinn i detaljhandeln i det närmaste synonymt.

Förädling

Livsmedelsindustrins matavfall i Sverige har uppskattats till ca 530 000 ton per år av Svenska MiljöEmissionsData (SMED), rapport 45/2011 *Livsmedelsindustrins matavfall*. Detta inkluderar

inte biprodukter. Enligt Naturvårdsverkets rapport 6454 *Nyttan med att minska livsmedelssvinnet* är förmodligen större delen av matavfallet oundvikligt, och därmed endast en mindre del svinn.

Primärproduktion

Primärproduktionens svinn är relativt oklart och påverkas av vad som definieras som svinn i detta led. Exempelvis skulle grödor som plöjs ner i jorden, bifångster som slängs ifrån fiskebåtar och livsmedel som kasserats p.g.a. estetiska krav (krokiga morötter, böjda gurkor etc.) kunna betraktas som svinn. Även livsmedel som odlats i andra länder skulle kunna beaktas inom detta område, eftersom de nordiska länderna importerar en hel del livsmedel.

Storkök och restauranger

Storkök och restauranger har behandlats i Naturvårdsverkets rapport 6454 *Nyttan med att minska livsmedelssvinnet.* Matavfallet från storkök och restauranger i Sverige beräknas uppgå till ca 300 000 ton per år. Avfall Sverige har även för restauranger och storkök tagit fram nyckeltal för att beräkna mängden matavfall. För restauranger ligger talet på ca 3 000 kg per årsarbetare eller 300 gram per portion. För hamburgerrestauranger och andra storkök ligger nyckeltalet betydligt lägre, ca 1 000 kg per årsarbetare eller 50-60 gram per portion. En genomsnittlig matportion i restauranger har uppskattats ligga på i genomsnitt ca 700 - 800 gram och för andra storkök på ca 300-500 gram. Svinnet i restaurangerna uppgår därmed till ca 35-40 procent medan det i övriga storkök ligger på ca 10-15 procent.

2. Strategier och rekommendationer

Det finns ett förslag från miljömålsberedningen om att införa ett etappmål inom det svenska miljömålssystemet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan (SOU 2011:34). Etappmålet föreslås innebära att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar till 2015 genom att:

- Matavfallet minskar med minst 20 % jämfört med år 2010.
- Minst 40 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas tillvara.
- Minst 60 % av fosforföreningarna i avlopp tas tillvara och återförs till produktiv mark, varav minst hälften återförs till åkermark.

Naturvårdsverket håller på att utarbeta en nationell avfallsplan, utifrån kraven i ramdirektivet för avfall. Resurshushållning i livsmedelskedjan är ett prioriterat område. I avfallsplanen finns en lista över åtgärder som behöver genomföras av olika aktörer för att uppnå en ökad resurshushållning i livsmedelskedjan.

Livsmedelsverket är i slutskedet av att utarbeta råd till hushållen om hur livsmedelssvinnet kan minska genom bl.a. bra förvaring av livsmedel och god planering. Livsmedelsverket arbetar också för att integrera aspekter om svinn vid måltider inom förskola, skola, vård och omsorg, identifiera områden där ändrad tillämpning av livsmedelslagstiftningen kan leda till minskat livsmedelssvinn utan försämrad livsmedelssäkerhet samt ge vägledning till berörda aktörer, exempelvis storhushåll och butiker, om hur gällande livsmedelslagstiftning kan tolkas i syfte att minska livsmedelssvinnet.

En nationell samverkansgrupp för minskat matavfall (SaMMa) har bildats med syftet att minska svinnet genom samverkan i hela livsmedelskedjan. I samverkansgruppen ingår aktörer från myndigheter, forskare, intresseorganisationer och branschen.

Insänt av Harriet Falck Rehn, Landsbygdsdepartementet

3. NORGE

Svar fra de tre norske matdepartementene/matministrene[1] til Nordisk Råd på skriftlig spørsmål til de nordiske regjeringene om "madspild":

Första frågan gäller omfånget av mat som hamnar i soporna istället för i magen.

1. Hur stor är mängden per land i kg?

Det finnes ikke noe eksakt kunnskap om genereringen av matavfall i Norge. Datagrunnlaget nedenfor er hentet hovedsakelig fra Mepexs rapport "Forebygging av matavfall. Underlag for virkemiddelvurdering" som ble utarbeidet for Klima- og forurensningsdirektoratet (KLIF) i februar i år. Rapporten bygger på flere ulike kilder, både data fra SSBs ulike avfallsstatistikker og utredninger og analyser. I tillegg er det benyttet tall fra Østfoldforsknings rapport til Norgesgruppen i 2008.

Ledd i verdikjeden	Mengde	Kilder og kommentar
SUM matavfall	1 300 000 - 2 400 000 tonn	Det store spriket i anslagene skyldes i stor grad avfallsmengdene fra produksjonsleddet.

Matavfall er den avfallsfraksjonen som øker mest i Norge. Ifølge SSB ble det i 2007 generert 1,7 mill. tonn våtorganisk avfall i Norge, en vekst på 20 pst. fra 2004. Våtorganisk avfall omfatter i hovedsak matavfall, men også noe hageavfall, planterester og tørkepapir. Matavfallet omfatter også både nyttbart matavfall, dvs. avfall fra mat som kastes, men som kunne ha blitt spist av mennesker, og ikke nyttbart matavfall, det vil si matavfall som ikke er egnet som mat, som for eksempel slakteavfall, skrell og andre rester fra frukt og grønnsaker, og beinrester fra kjøttprodukter etter måltid.

Ifølge Østfoldforsknings beregninger, oppsto det om lag 335 000 tonn nyttbart matavfall i Norge i 2007, eller om lag 71 kilo per innbygger (omfatter ikke primærnæringen og storhusholdningen). Klimagassutslipp knyttet til produksjon og distribusjon av mat som kastes, beregnes til ca. 535 000 tonn CO2-ekvivalenter, noe som tilsvarer årlige utslipp fra ca. 160 000 biler.

- i hushållen:

Husholdning	420 000 tonn	Anslag kombinasjon av data fra SSB og plukkanalyser. Relativ sikkert anslag for avfallet som samles inn som avfall. Stor andel nyttbart matavfall.

Østfoldforsknings rapport viste at forbrukerleddet genererte mest nyttbart matavfall med over 80 % av den totale mengden. Husholdningene bidrar med 278.000 tonn nyttbart matavfall, dvs 58 kg/innbygger i henhold til denne rapporten fra 2008. Ca. 25 % av all mat som kjøpes inn av forbrukerne blir kastet.

- i detaljhandeln:

Handel	45 000 - 120 000 tonn	Laveste anslag er basert på nøkkeltall for omsetning i NorgesGruppen. Høyeste anslag basert på SSBs avfallsstatistikk for tjenesteytende næring og plukkanalyser for næringsavfall. Usikkerhet i anslagene. Stor andel nyttbart matavfall.

[1] Miljøverndepartementets saksbehandler på området har også kommet med innspill til notatet som er fulgt opp.

Ifølge Østfoldforsknings rapport genereres det omtrent 50 000 tonn nyttbart matavfall fra dagligvarehandelen som dermed er den sektoren som genererer nest mest nyttbart matavfall (etter forbrukerne).

- i förädling
+
- i primärproduktion
= - i produksjon:

Produksjonsleddet	700 000 - 1,700 000 tonn	SSB avfallsregnskapet og flere ulike kilder. Store mengder biprodukter gir stort sprik i mengdeanslagene. Ingen anslag over nyttbart matavfall, men trolig utgjør dette bare en liten andel.

- i storkök, restauranger etc.

Storhusholdning	135 000 - 160 000 tonn	Laveste anslag basert på antall årsverk i HORECA og nøkkeltall for avfallsgenerering. Høyeste anslag basert på plukkanalyser og SSBs statistikk for tjenesteytende næring. Usikkerhet i anslagene. Stor andel nyttbart matavfall.

Det er ingen registrering av flytende avfall som går i avløpet og dette er derfor ikke tatt med i sammenstillingen ovenfor. Det er heller ingen registrering av avfall som utnyttes til fôr til kjæledyr eller som hjemmekomposteres. WRAP har anslått andelen av uregistrert matavfall for engelske husholdninger. Dersom vi legger dette til grunn for norske forhold, øker mengdene matavfall fra husholdningene til totalt 600 000 tonn pr år.

2. Vilka strategier, rekommendationer nationellt finns i ärendet?
Matavfall er både miljømessig og etisk problematisk. Norske myndigheter jobber sammen med næringsmiddelbedrifter og dagligvarehandelen på en rekke tiltaksområder for å redusere matavfallet i Norge. Økt oppmerksomhet, kunnskap og samarbeid langs hele verdikjeden er avgjørende.

Landbruks- og matdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Mattilsynet har sammen med aktører innen Norgesgruppen og Kirkens Bymisjon sittet i en arbeidsgruppe som har sett på mulighetene for å etablere en matsentral i Norge. Arbeidsgruppen har konkludert med at det ikke foreligger noen vesentlige hindringer for å opprette en matsentral for distribusjon av fullverdig mat, som av praktiske årsaker ikke kan omsettes i vanlige kanaler.

NHOs ForMat-prosjekt har som mål å redusere mengden nyttbart matavfall med 25 pst. fra 2009 til 2015 gjennom matverdikjeden fra industrien til dagligvarehandelen og forbrukerne. Hovedfokus på områder der bedriftene har ansvar for tiltak. Dette søkes oppnådd gjennom en rekke ulike tiltak slik som systematisk kartlegging av matavfallet, nettverkssamarbeid mellom bedrifter og FoU-miljøer for å redusere matavfallet og satsing på kommunikasjon om forebygging av matavfall. Prosjektet støttes av norske myndigheter.

Parallelt med ForMat-prosjektet skal det gjennomføres et forskningsprosjekt på matavfall som finansieres av matprogrammet i Forskningsrådet, med Østfoldforskning, Nofima Mat og Statens institutt for forbruksforskning som samarbeidspartnere. Nordisk ministerråd har også iverksatt et prosjekt i 2010-2011 for å få fram muligheter og konsekvenser av å forebygge matavfall fra

dagligvarehandelen. Prosjektet gjennomføres av IVL Svenska Miljöinstitutet og Østfoldforskning. EU gjennomførte i 2010 en utredning som oppsummerer status på matavfallsområdet samt gjennomførte og pågående initiativ for å forebygge matavfall i 27 EU-land.

Regjeringen vil utarbeide en melding til Stortinget om avfall. Norske myndigheter har som mål at veksten i avfallsgenereringen totalt sett skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten. Med grunnlag i dette og for å redusere miljøeffektene knyttet til at mat blir kastet, har Miljøverndepartementet gitt Klima- og forurensningsdirektoratet i oppdrag i 2010-2011 å vurdere behovet og potensialet for virkemidler for forebygging av matavfall.

Mye matavfall oppstår fordi forbrukere kjøper for store enheter og lager for mye mat der en del blir kastet. Informasjon kan være et viktig virkemiddel for å redusere mengden matavfall. Flere nettsteder som Matportalen, Matprat, Grønn hverdag og ForMats nettside matavfall.no gir informasjon om tiltak for å redusere mengden matavfall gjennom restematoppskrifter, gode råd om oppbevaring av matvarer og praktiske ukemenyer som hjelper forbrukeren å planlegge innkjøpene, samt veiledning om datomerking.

Manglende kunnskap om forskjellen på datomerkingen "Siste forbruksdag" og "Best før" blant mange forbrukere bidrar til at nyttbar mat kastes. Produsentene har ansvaret for at maten er trygg og at produktene er riktig merket. Det er videre produsentene som selv bestemmer kriterier og merker med holdbarhetsdatoen. Regjeringen støtter opp om gjennomgangen av fastsettelsen av datomerkingen som næringen og ForMat har initiert. Bl.a. har TINE endret merkingen på sine søte og syrlige meieriprodukter fra "Siste forbruksdag" til "Best før" og Nortura har foreslått å endre merkingen på flere av sine kjøttprodukter fra "Siste forbruksdag" til "Best før".

Praktiske tiltak for reduksjon av matavfall ble også nevnt i Landbruks- og matdepartementets melding til Stortinget nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.

3. Bifoga gärna information och kommentarer. Skriv också om ev. svårigheter att få fram uppgifterna

Det mangler gode tall for matavfall fra primærproduksjonen i Norge.

Vedlegg:

1. Mepex-rapporten til KLIF 2011
2. ForMat-rapport 2010
3. Østfoldforsknings rapport til Norgesgruppen 2008
4. Landbruks- og matdepartementets melding til Stortinget nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.
5. WRAP, HOUSEHOLD FOOD AND DRINK WASTE IN THE UK, *Final Report 2009/T. Quested/H. Johnson*

Insänt av Inger Antonsen fra Landbruks- og matdepartementet

4. DANMARK

Förfrågan om matspill - Danmarks svar

Första frågan gäller omfånget av mat som hamnar i soporna istället för i magen.
1. Hur stor är mängden per land i kg?
- i hushållen
- i detaljhandeln
- i förädling
- i primärproduktion
- i storkök, restauranger etc.

Nedenfor er henvist til en rapport. I rapportens tabel 3 (side 11) er der en opgørelse over det estimerede madspild fordelt på sektorer. Tabel 4 er et bud på madspildets værdi. Iøvrigt henvises til Miljøstyrelsen der i 2011/12 opdaterer og udbygger data om madspildets omfang.

http://www.fvm.dk/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fklima%2fMadspild%2fFOI+notat+madspild.pdf

I øvrigt henvises til http://www.fvm.dk/skjult_madspild.aspx?ID=44991, hvor der findes henvisninger til en større mængde materiale om madspild. Herunder 4 faktaark, der trækker de vigtigste pointer vedr. madspild frem.

Miljøstyrelsen kan supplere med at oplyse, at styrelsen i 2010 har offentliggjort rapporten "Forundersøgelse af madspild i Danmark", der giver et overblik over tilgængelige danske og udenlandske undersøgelser om madaffald og madspild fra de forskellige aktører i kæden fra producent til skraldespand med henblik på at vurdere, hvor de største potentialer er for at forebygge madspild i Danmark. Rapporten er bl.a. brugt som afsæt for udarbejdelse af de madspildsmængder, som Fødevareministeriet henviser til ovenfor. Læs mere på:
http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2010/978-87-92617-88-0/pdf/978-87-92617-89-7.pdf

Det kan videre oplyses, at Miljøstyrelsen i september 2011 forventer at publicere resultaterne af en kortlægning af madspildsmængderne i parcelhuse i Danmark. Derudover er det forventningen, at Miljøstyrelsen i løbet af de kommende måneder vil igangsætte en kortlægning af madspildsmængderne i henholdsvis etageboliger, detailhandlen, storkøkkener og restauranter.

Endelig skal det bemærkes, at der i nordisk sammenhæng er gennemført et projekt for at udpege mulige tiltag til mindre madspild i handelssektoren. Projektet forventes udgivet i august 2011.

2. Vilka strategier, rekommendationer nationellt finns i ärendet?

Med henblik på at udarbejde rekommendationer støttede Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i 2011 et projekt om "skjuklt madspild". Projektets fokus var på den del af værdikæden, der går forud for husholdningen. Formålet med projektet har blandt andet været at få et overblik over madspildets omfang og fordeling, samt at opfordre virksomher og organisationer til at tage ansvar for, at nedbringe madspild.
Projektet blev afsluttet med en konference den 12. Maj 2011 og fulgt op af lancering af et handlingskatalog med rekommendationer til både private og myndiheder. Læs mere på:
http://www.fvm.dk/skjult_madspild.aspx?ID=44991

Miljøstyrelsen kan supplere med at oplyse, at et vigtigt indsatsområde i Miljøministeriets "Affaldsstrategi '10" er affaldsforebyggelse, herunder en særlig indsats imod madspild. Således er der i 2010 gennemført en forbrugerrettet affaldsforebyggelseskampagne, som bl.a. har fokus på, hvordan forbrugerne kan begrænse madspild. Der vil ske en opfølgning på kampagnen i 2011/12. Læs mere på: www.brugmerespildmindre.dk

Derudover fremgår det af Affaldsstrategien, at der gennemføres en kortlægning af madspild i Danmark fra produktion til forbrug. Som nævn ovenfor, forventer Miljøstyrelsen i løbet af september at offentliggøre en rapport om madspildsmængderne i parcelhusene i Danmark. Kortlægningen følges op med en opgørelse af mængderne i detailhandlen, restauranter og storkøkkener samt i etageboliger.

Endelig fremgår det af strategien, at ministeren vil indbyde væsentlige repræsentanter, som er involveret i madspild, til at deltage i en gruppe, der kan disutere mulige fremtidige initiativer til bekæmpelse af madspild. Miljøministeren har i første halvdel af 2011 haft nedsat en initiativgruppe med repræsentanter fra en række virksomheder og organisationer, der er involveret i værdikæden for fødevarer. Initiativgruppen har sammen underskrevet et charter, hvor de erklærer sig enige i, at der skal igangsættes aktiviteter, der kan nedbringe spildet af mad. Parterne har samtidigt forpligtet sig til hver især at igangsætte minimum tre aktiviteter indn udgangen af 2012. Læs mere på: www.mindremadspild.dk. Her kan også findes et katalog over 70 mulige initiativer til mindre madspild.

3. Bifoga gärna information och kommentarer. Skriv också om ev. svårigheter att få fram Uppgifterna

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at der i undergruppen om Affaldsforebyggelse under den nordiske Affaldsgruppe (i regi af Miljøministerierne) arbejdes med madspild.

Insänd av Anne-Mette Lysemose Bendsen fra Miljöministeriet

5. ISLAND

Fra Islandsk sida kan vi inte svara på en so kort tidfrest, även i nordiskt samarbetiskt samanhänge är han för kort.

Mend det ligger klart att verkan fra regeringens sida eller allmänt fins almenna strategier mod matspill här i Island med undantaget att vi har udtänke åtgerder i mot discard inanför fiskeriet. Om tvo veckor cirka kand jag tänkbart svara på led et om omfanget av matspild.

Insänd av Kristinn Hugason fra Fiske och Jordbruksministeriet.

6. TILLÄGG

Från Nordiskt Samarbete kan nämnas att under EK-MILJÖ arbetar Nordiska avfallsgruppen (NAG). Gruppen har initierat projekt - se här:

1. http://www.ivl.se/5.7df4c4e812d2da6a416800089017.html (ingår i Sveriges svar)

Initiatives on prevention of food waste in the retail and wholesale trades
This project was initiated by the Nordic Council of Ministers and its waste prevention group. The project has been focusing on the following issues:

- Amounts of food waste from the retail and wholesale sector
- Causes for food waste generation
- Initiatives to reduce the amounts of food waste
- Recommendations for measures that could be taken to change the present situation

The results are based on a literature review and interviews with representatives from the retail and wholesale sector in the Nordic countries.

2. http://www.naturvardsverket.se/sv/Toppmeny/Press/Pressmeddelanden/Minskat-livsmedelssvinn-sparar-miljo-och-pengar/

.....I Norden finns stor potential att minska livsmedelssvinnet från butiker och grossister visar en ny studie.

Naturvårdsverket har räknat på hur mycket pengar som skulle sparas om den totala mängden matavfall i Sverige minskade med 20 procent. Totalt kan samhället tjäna mer än 12 miljarder kronor genom minskade miljökostnader och företags- och privatekonomiska besparingar. Den företagsekonomiska vinsten för butiker och grossister skulle vara runt 120 miljoner kronor per år.

Omkring 240 000 ton livsmedel från butiker i Norden blir matavfall varje år, visar en färsk nordisk studie som finansierats av Nordiska Ministerrådet. De vanligaste varugrupperna är färsk frukt, grönsaker och bröd. Andra varugrupper som slängs mycket är kött, fisk, färdig mat och mejeriprodukter.

– Matsvinnet måste minska. Sverige arbetar nu med nya mål för minskat svinn och att få till stånd en ökad andel rötning av det svinn som finns. Jag välkomnar också initiativ på nordisk nivå för att minska matsvinnet, säger miljöminister Andreas Carlgren.

De nordiska länderna samarbetar och i höst planeras ett gemensamt seminarium där myndigheterna vill bjuda in branschen i Norden till dialog. I Norge vill branschen försöka minska livsmedelssvinnet med 25 procent till 2015. I Danmark har miljöministern uppmanat till åtgärder för att minska mängden mat som slängs i onödan.

Läs mer

Rapporten Nyttan av att minska livsmedelssvinnet i hela kedjan

Samverkansgruppen för minskat matavfall – programförklaring (pdf 223 kB)

INKOMNA SVAR OM ÅTGÄRDER LISTADE:

FINLAND

MATPOLITIK - vad har man gjort i Finland för att minska matsvinnet?

Den nationella livsmedelsstrategin och redogörelsen om matpolitik till riksdagen tar ställning för minskat matsvinn. Livsmedelsstrategin;
http://www.mmm.fi/sv/index/amnesomraden/jordbruk/medlemsstaternas_gemensamma_jordbruksp olitik/kansallinenruokastrategia_13.html

Statsrådets principbeslut om *Hållbara val vid offentlig upphandling* uppmanar till miljövänliga val och verksamhetssätt i köken.

Den nationella kvalitetsstrategin för livsmedelsekonomi har tagit del av problematiken och finansierar bl.a. ett forskningsprojekt om matsvinn samt ett projekt med mål att minska matsvinnet hos unga och hos familjer. Kvalitetsstrategins mål är att bl.a. öka samhällsansvarsfulla verksamhetsmetoder i hela livsmedelskedjan, också bland konsumenterna.

Miljöpasset för storkök, som EkoCentria tagit fram, ger råd för minskande av matsvinn.

Programmet för *befrämjande av Finländsk matkultur* som utarbetades under den förra regeringsperioden innehåller en bred kampanj för "riktigt ätande" och upplyser om undvikande av matsvinn (www.hyvinsyoja.fi).

I Finland undersöker man som bäst vilka möjligheter det finns att minska matsvinnet i hushåll (workshops med konsumenter t.ex.).

Ett nystartat projekt (LOHAS ECOPAF) berör betydelsen/inverkan av förpackningar för att minska matsvinnet. http://www.ptr.fi/lohaspack/34

SVERIGE

Strategier och rekommendationer

Det finns ett förslag från miljömålsberedningen om att införa ett *etappmål* inom det svenska miljömålssystemet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan (SOU 2011:34). Etappmålet föreslås innebära att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar till 2015 genom att:

- Matavfallet minskar med minst 20 % jämfört med år 2010.
- Minst 40 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas tillvara.
- Minst 60 % av fosforföreningarna i avlopp tas tillvara och återförs till produktiv mark, varav minst hälften återförs till åkermark.

Naturvårdsverket håller på att utarbeta en *nationell avfallsplan*, utifrån kraven i ramdirektivet för avfall. Resurshushållning i livsmedelskedjan är ett prioriterat område. I avfallsplanen finns en lista

över åtgärder som behöver genomföras av olika aktörer för att uppnå en ökad resurshushållning i livsmedelskedjan.

Livsmedelsverket är i slutskedet av att utarbeta *råd till hushållen* om hur livsmedelssvinnet kan minska genom bl.a. bra förvaring av livsmedel och god planering. Livsmedelsverket arbetar också för att *integrera aspekter om svinn vid måltider inom förskola, skola, vård och omsorg*, identifiera områden där ändrad tillämpning av livsmedelslagstiftningen kan leda till minskat livsmedelssvinn utan försämrad livsmedelssäkerhet samt ge vägledning till berörda aktörer, exempelvis storhushåll och butiker, om hur gällande livsmedelslagstiftning kan tolkas i syfte att minska livsmedelssvinnet.

En nationell samverkansgrupp för minskat matavfall (SaMMa) har bildats med syftet att minska svinnet genom samverkan i hela livsmedelskedjan. I samverkansgruppen ingår aktörer från myndigheter, forskare, intresseorganisationer och branschen.

ISLAND

Fra Islandsk sida orkar vi inte svara på en so kort tidfrest, även i nordiskt samarbetiskt samanhänge är han för kort.

Mend det ligger klart att verkan fra regeringens sida eller allmänt fins almenna strategier mod matspill här i Island med undantaget att vi har udtänke åtgerder i mot discard inanför fiskeriet. Om tvo veckor cirka kand jag tänkbart svara på led et om omfanget av matspild.

NORGE

Matavfall er både miljømessig og etisk problematisk. Norske myndigheter jobber sammen med næringsmiddelbedrifter og dagligvarehandelen på en rekke tiltaksområder for å redusere matavfallet i Norge. Økt oppmerksomhet, kunnskap og samarbeid langs hele verdikjeden er avgjørende.

Landbruks- og matdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Mattilsynet har sammen med aktører innen Norgesgruppen og Kirkens Bymisjon sittet i en arbeidsgruppe som har sett på mulighetene for å *etablere en matsentral* i Norge. Arbeidsgruppen har konkludert med at det ikke foreligger noen vesentlige hindringer for å opprette en matsentral for distribusjon av fullverdig mat, som av praktiske årsaker ikke kan omsettes i vanlige kanaler.

NHOs ForMat-prosjekt har som mål å redusere mengden nyttbart matavfall med 25 pst. fra 2009 til 2015 gjennom matverdikjeden fra industrien til dagligvarehandelen og forbrukerne. Hovedfokus på områder der bedriftene har ansvar for tiltak. Dette søkes oppnådd gjennom en rekke ulike tiltak slik som systematisk kartlegging av matavfallet, nettverkssamarbeid mellom bedrifter og FoU-miljøer for å redusere matavfallet og satsing på kommunikasjon om forebygging av matavfall. Prosjektet støttes av norske myndigheter.

Parallelt med ForMat-prosjektet skal det gjennomføres et *forskningsprosjekt på matavfall* som finansieres av matprogrammet i Forskningsrådet, med Østfoldforskning, Nofima Mat og Statens institutt for forbruksforskning som samarbeidspartnere. *Nordisk ministerråd har også* iverksatt et prosjekt i 2010-2011 for å få fram muligheter og konsekvenser av å forebygge matavfall fra dagligvarehandelen. Prosjektet gjennomføres av IVL Svenska Miljöinstitutet og Østfoldforskning.

EU gjennomførte i 2010 en utredning som oppsummerer status på matavfallsområdet samt gjennomførte og pågående initiativ for å forebygge matavfall i 27 EU-land.

Regjeringen vil utarbeide en *melding til Stortinget* om avfall. Norske myndigheter har som mål at veksten i avfallsgenereringen totalt sett skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten. Med grunnlag i dette og for å redusere miljøeffektene knyttet til at mat blir kastet, har Miljøverndepartementet gitt Klima- og forurensningsdirektoratet i oppdrag i 2010-2011 å vurdere behovet og potensialet for virkemidler for forebygging av matavfall.

Mye matavfall oppstår fordi forbrukere kjøper for store enheter og lager for mye mat der en del blir kastet. *Informasjon* kan være et viktig virkemiddel for å redusere mengden matavfall. Flere nettsteder som Matportalen, Matprat, Grønn hverdag og ForMats nettside matavfall.no gir informasjon om tiltak for å redusere mengden matavfall gjennom restematoppskrifter, gode råd om oppbevaring av matvarer og praktiske ukemenyer som hjelper forbrukeren å planlegge innkjøpene, samt veiledning om datomerking.

Manglende kunnskap om *forskjellen på datomerkingen* "Siste forbruksdag" og "Best før" blant mange forbrukere bidrar til at nyttbar mat kastes. Produsentene har ansvaret for at maten er trygg og at produktene er riktig merket. Det er videre produsentene som selv bestemmer kriterier og merker med holdbarhetsdatoen. Regjeringen støtter opp om gjennomgangen av fastsettelsen av datomerkingen som næringen og ForMat har initiert. Bl.a. har TINE endret merkingen på sine søte og syrlige meieriprodukter fra "Siste forbruksdag" til "Best før" og Nortura har foreslått å endre merkingen på flere av sine kjøttprodukter fra "Siste forbruksdag" til "Best før".

Praktiske tiltak for reduksjon av matavfall ble også nevnt i Landbruks- og matdepartementets *melding* til Stortinget nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.

DANMARK

Med henblik på at udarbejde rekommendationer støttede Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i 2011 et *projekt om "skjuklt madspild"*. Projektets fokus var på den del af værdikæden, der går forud for husholdningen. Formålet med projektet har blandt andet været at få et overblik over madspildets omfang og fordeling, samt at opfordre virksomher og organisationer til at tage ansvar for, at nedbringe madspild.
Projektet blev afsluttet med en konference den 12. Maj 2011 og fulgt op af lancering af et handlingskatalog med rekommendationer til både private og myndiheder. Læs mere på: http://www.fvm.dk/skjult_madspild.aspx?ID=44991

Miljøstyrelsen kan supplere med at oplyse, at et vigtigt indsatsområde i Miljøministeriets *"Affaldsstrategi '10"* er affaldsforebyggelse, herunder en særlig indsats imod madspild. Således er der i 2010 gennemført en forbrugerrettet *affaldsforebyggelseskampagne*, som bl.a. har fokus på, hvordan forbrugerne kan begrænse madspild. Der vil ske en opfølgning på kampagnen i 2011/12. Læs mere på: www.brugmerespildmindre.dk

Derudover fremgår det af Affaldsstrategien, at der gennemføres en *kortlægning* af madspild i Danmark fra produktion til forbrug. Som nævn ovenfor, forventer Miljøstyrelsen i løbet af september at offentliggøre en rapport om madspildsmængderne i parcelhusene i Danmark.

Kortlægningen følges op med en opgørelse af mængderne i detailhandlen, restauranter og storkøkkener samt i etageboliger.

Endelig fremgår det af strategien, at ministeren vil indbyde væsentlige repræsentanter, som er involveret i madspild, til at deltage i en gruppe, der kan disutere mulige fremtidige initiativer til bekæmpelse af madspild. Miljøministeren har i første halvdel af 2011 haft nedsat en *initiativgruppe* med repræsentanter fra en række virksomheder og organisationer, der er involveret i værdikæden for fødevarer. Initiativgruppen har sammen underskrevet et charter, hvor de erklærer sig enige i, at der skal *igangsættes aktiviteter*, der kan nedbringe spildet af mad. Parterne har samtidigt forpligtet sig til hver især at igangsætte minimum tre aktiviteter indn udgangen af 2012. Læs mere på: www.mindremadspild.dk. Her kan også findes et katalog *over 70 mulige initiativer* til mindre madspild.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at der i undergruppen om Affaldsforebyggelse under den *nordiske Affaldsgruppe* (i regi af Miljøministerierne) arbejdes med madspild.

Matsvinn

Det är omöjligt att göra en enkel enhetlig tabell över matsvinn på basen av rapporterna. Se de enskilda rapporterna från länderna för fler detaljer

		Finland	Danmark	Sverige	Norge	Island	Summa Norden
Hushåll	milj.kg	120-160	224 (+ 256 outhyttjade biprodukter)	550 (tot. 910 matavfall)	280 (tot. 420 matavfall)		ca 1200 milj.kg matsvinn
	kg/person	23 (21-30 kg) ätbart spill		60	58-71		
Detaljhandel	milj.kg	65-75 ätbart spill	46	80	50 nyttbart avfall, stor osäkerhet		ca 250 milj kg matsvinn
Förädling	milj.kg	?	140	530 mest avfall, svinn 100 ?	↓↓		?
Primärproduktion	milj.kg	?	620 mest skjult madspild-matsvinn 105 ?	?	700-1700 (förädling+ primär) liten del matsvinn: 140 ?		?
Storkök, restauranger	milj.kg	75-80 ätbart spill	50 (ingår transport)	300 matavfall - svinn 90?	135-160 stor andel nyttbar avfall: 130?		ca 350 milj. kg matsvinn
Summa Matsvinn-matavfall	milj.kg	260 - 315 + svinn i förädling, primär-produktion	565 (+ skjulte 416 + biprod. 394)	820 svinn - tot.avfall 1880, saknas primärproduktion	ca 650 svinn (nyttbar) tot. 1300-2400 matavfall		ca 2300 milj.kg matsvinn

Matsvinn är en del av matavfallet.

Matavfallet omfattar både nyttbart avfall (matsvinn) som kunde ätas och icke nyttbar matavfall, såsom rester från frukt och grönsaker, slaktavfall och ben

Frågeställningen gällde matsvinn

Mundtlige spørgsmål fremsat under Nordisk Råds 63. session i København 2011 til de nordiske regeringer/samarbejdsministre

E 15/2011: Muntlig fråga till de nordiska regeringarna om stöd till finländska studerande under sjukdomstid i situationer då de är bosatta i ett annat nordiskt land.
Spørgsmål til Katrín jakobsdottír, stillet af Juho Eerola (saf) (Rigmor Aasrud og Ewa Björling svarer også)

E 16/2011: Muntlig fråga till Finlands regering om ett gemensamt nordiskt pantsystem.
Spørgsmål til Alexander Stubb, Finlands Samarbejdsminister, stillet af Phia Andersson (S)

E 17/2011: Muntlig fråga om förlängning av övergångsperioden för sänkning av svavelhalt vid sjötransporter i Östersjön?
Spørgsmål til Ewa Björling, stillet af Sinuhe Wallinheimo (saml).

E 18/2011: Muntlig fråga till de nordiske ländernas regeringar om ibruktagandet av en transaktionsskatt.
Spørgsmål til Alexander Stubb, Finlands samarbejdsminister, stillet af Silvia Modig (vänst).

E 19/2011: Muntlig fråga till Norges regering om färdigställandet av skoltsamemuseet i Näätämö i Neiden.
Spørgsmål til Rigmor Aasrud, stillet af Eeva Maria Maijala (cent).

E 20/2011: Muntligt spørsmål til Sveriges regjering om grensehinder mellom Sverige og Norge og oppfølging på norske særregler mv.
Spørgsmål til Ewa Björling, stillet af Hans Frode K. Asmyhr (FrP).

E 21/2011: Muntlig fråga till Sveriges regering om transport av järnmalm från Pajala till världsmarknaden?
Spørgsmål til Ewa Björling, stillet af Simo Rundgren (cent).

E 22/2011: Muntlig fråga till Danmarks regering om ekonomiskt stöd till Öresund direkt.
Spørgsmål til Manu Sareen, stillet af Hans Wallmark (M).

E 23/2011: Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om at sikre alle døve børn retten til at lære tegnsprog i de nordiske lande.
Spørgsmål til Manu Sareen, stillet af Tuula Peltonen (sd).

E 24/2011: Muntlig spørsmål til Sveriges og Islands regjeringer om hvorfor islandske studerende i Sverige mister sosiale rettigheder?
Spørgsmål til Ewa Björling, stillet af Siv Fridleifsdóttir (F).

E 25/2011: Muntlig fråga till de nordiske ländernas regeringar om möjligheten för att få fram ett liknande avtal angående sjukförsäkringar som det som finns angående arbetslöshetsunderstöd.
Spørgsmål til Ewa Björling, stillet af Maria Tolppanen (saf)

E 26/2011: Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning av nordiske statsborgere fra Danmark vil blive bragt til ophør?
Spørgsmål til Manu Sareen, stillet af Satu Haapanen (gröna).

E 27/2011: Mundtligt spørgsmål til Islands regering om erfaringerne med lukning af pornoklubber som led i bekæmpelse af trafficking.
Spørgsmål til Katrín Jakobsdóttir, stillet af Sjurdur Skaale (Jvfl.).

E 28/2011: Muntlig fråga till Norges regering om utvecklingen av en gemensam integrationsbarometer för bättre att kunna klara framtida utmaningar?
Spørgsmål til Rigmor Aasrud, stillet af Anders Andersson (KD).

E 29/2011: Muntlig fråga till Norges regering om en konkret uppföljning av Stoltenberg-rapporten?
Spørgsmål til Rigmor Aasrud, stillet af Ann-Kristin Johansson (S).

E 30/2011: Muntlig fråga till Norges regering om en snabbtågsförbindelse mellan Stockholm-Oslo och utvecklingen av attraktiva bostäder.
Spørgsmål til Rigmor Aasrud, stillet af Jan Lindholm (MP).

E 31/2011: Muntlig spørsmål til Danmarks regjering om ett felles nordisk register for helsepersonell.
Spørgsmål til Manu Sareen, stillet af Sonja Mandt (A).

E 32/2011: Muntlig fråga till Norges regering om hur man förbättrar överföringen och transporten av patienter mellan de nordiska länderna.
Spørgsmål til Rigmor Aasrud, stillet af Lauri Heikkilä (saf).

SKRIFTLIG SPØRSMÅL

Nordisk Råd

E 33/2011

Stilt av:
Torgeir Trældal (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 11-00328-1

Til Sveriges regjering

Skriftlig spørsmål om berging av den verneverdige lokalbåten M/S Skogøy

M/S Skogøy ble bygget i 1953. Gikk i 30 år i passasjertrafikk Narvik – Svolvær – Narvik. I 1983 solgt til svenske interesser. Norske interesser ønsker å kjøpe båten, bringe den tilbake til Narvik og restaurere den verneverdige båten.

M/S Skogøy (i dag M/S Seaside) ligger havarert i Tappstrømskanalen i Ekerø kommune. Båten utgjør fare for forurensning av Stockholms drikkevann. Kronofogden (M. Molin) har begjært båten fjernet og har rettskraftig dom som gir rett til å fjerne vraket på eiers regning. Arbeidet med å fjerne båten er begynt. I forbindelse med hevingen er det fra Kronofogden gitt klarsignal til å påbegynne destruering av den verneverdige båten. Norske verneinteresser ønsker at Kronofogden ser til at båten blir hevet så skånsomt som mulig.

M/S Skogøy har stor historisk verneverdi. Den er en av de siste gjenlevende stormdekkere. Båten er tidstypisk og eksempel på norsk fremragende skipskonstruksjon og skipsbyggerkunst. Riksantikvaren har erklært at M/S Skogøy har stor verneverdi.

I Narvik har interesseforeningen M/S Skogøys Venner mottatt økonomisk støtte både fra lokale bedrifter, fra Nordland fylkeskommune og LKAB.

M/S Skogøy skal fungere som et levende, seilende museum. Regiondirektør i NHO Reiseliv uttaler at reiselivsnæringen er svært interessert i at M/S Skogøy kommer tilbake til Narvik og inngår i opplevelsesturisme i regionen. Båten tenkes brukt blant annet i sammenheng med jernbaneturisme fra Sverige over Kiruna til Narvik.

Foreningen M/S Skogøys Venner (ca. 200 medlemmer) er en seriøs forening. M/S Skogøys Venner samarbeider med svenske interesseorganisasjoner og myndigheter og er avhengig av godt samarbeid med involverte parter. Likeledes er foreningen avhengig av å bli møtt med forståelse og velvilje dersom M/S Skogøy skal kunne komme tilbake til Narvik og bli til

glede for byens næringsliv og befolkning. Foreningen registrerer at det nå er kommet til en avgjørende fase i hevingen av den verneverdige båten.

Det er ønskelig at Kronofogden gir entreprenørselskapet instrukser om skånsom heving.

Mitt spørsmål til den svenske regjering er: Vil Sveriges regjering være behjelpelig med å sikre en skånsom heving av M/S Skogøy samt etterfølgende overflytting av fartøyet fra Sverige til Norge?

Oslo, 7. november 2011

Torgeir Trældal (FrP)

Nordisk Råd

E 33/2011

Stilt av:
Torgeir Trældal (FrP)

Til:
Sveriges regjering

J.nr. 11-00328-1

REGERINGSKANSLIET

2011-12-15 Dnr Fi2011/5099

Finansdepartementet
Finansministern

Till Nordiska rådet
Torgeir Trældal

Fråga av Torgeir Trældal om bärgning av M/S Skogøy

Torgeir Trældal har frågat om Sveriges regering kan vara behjälplig med att säkerställa en skonsam bärgning och överföring av fartyget till Norge. Det framgår av frågan att ett mål om verkställighet av ett utslag som rör flyttning av fartyget för närvarande handläggs av Kronofogdemyndigheten. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Det följer av bestämmelser i regeringsformen, som är en av Sveriges grundlagar, att varken jag som enskilt statsråd eller Sveriges regering har rätt att ingripa i Kronofogdemyndighetens handläggning av målet.

Samtidigt har det upplysts från Kronofogdemyndigheten att fartyget numera befinner sig i norsk ägo och besittning, och att målet hos myndigheten är på väg att avslutas. Jag kan inte uppfatta detta på annat sätt än att en lösning har nåtts som tillgodoser Torgeir Trældals och andras önskemål, och kan bara uttrycka min tillfredsställelse över den saken.

Stockholm den 15 december 2011

Anders Borg

Postadress 103 33 Stockholm
Telefonväxel 08-405 10 00
E-post: registrator@finance.ministry.se
Besöksadress Drottninggatan 21
Telefax 08-21 73 86
Telex 117 41 FINANS S

DOKUMENT 1

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

Nordisk Råds Årsberetning 2010

"Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelsen og pagineringen i Blå Bok."

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

Indhold

1. Nordisk Råds fællesmøder 2010 4

2. Præsidiet 4
2.1 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget 6
2.2 Gunnar Wetterbergs debatbog: "Forbundsstaten Norden" 6

3. Udvalgenes og komitéernes arbejde i 2010 7
3.1 Kultur- og utdanningsutvalget 7
3.2 Velfærdsudvalget 9
3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget 14
3.4 Miljø- og Naturresurseudvalget 15
3.5 Næringsudvalget 18
3.6 Kontrolkomitéen 19
3.7 Valgkomitéen 20

4. Sessionen 20

5. Vestnorden 21

6. Nordiska rådets internationella samarbete 201021_Toc301360175
6.1 Samarbejdet med Baltisk forsamling 22
6.2 Rusland 22
6.3 Hviderusland 23
6.4 Arktis og Barents 24
6.5 Øvrige inter-parlamentariske kontakter 24

7. Östersjösamarbetet - Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) 24

8. Nordiska rådets priser 25

8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2010 25
8.2 Nordiska rådets musikpris 2010 25
8.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2010 25
8.4 Nordiska rådets filmpris 2010 26

9. Ligestilling 26
9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg 26
9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd 27
9.3 Rådssekretariatet i København 27

10. Nordisk Råds økonomi 2010 27

11. Nordisk Råds nye sager 2010 28
11.1 Nye medlemsforslag 2010 28
11.2 Ministerrådsforslag 2010 30
11.3 Skriftlige spørgsmål 2010 30
11.4 Fremstillinger 2010 32
11.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 62. session 32
11.6 Beslutninger om ikke at foretage sig noget 33

12. Nordisk Råds medlemmer 2010 34

13. Partigrupper i Nordisk Råd 37

14. Nordisk Råds delegationer.....38

15. Appendix: Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) 39

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

1. Nordisk Råds fællesmøder 2010

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

København: 26. - 27. januar 2010 blev der afholdt Præsidie- og udvalgsmøder i København, Danmark.

Fællesmødet tirsdag eftermiddag blev indledt af Nordisk Råds præsident, Helgi Hjørvar, som præsenterede Islands formandsskabsprogram i Nordisk Råd 2010.

Han blev efterfulgt af samarbejdsminister Bertel Haarder, som præsenterede det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2010: "Norden i fremdrift".

Derefter informerede ligestillingsminister Inge Støjberg om Nordisk Ministerråds sektorprogram for ligestilling, samt om det kommende samarbejdsprogram. Ligestillingsforsker Helle Holt holdt et oplæg om kvinder og mænds placering på arbejdsmarkedet. Efter spørgsmål og debat rundede Nordisk Råds præsident, Helgi Hjørvar mødet af kl. 18.30.

Oslo: 12. - 14. april 2010 blev der afholdt Præsidie- og udvalgsmøder i Oslo, Norge.

I stedet for et fælles møde for alle udvalg og partigrupper, valgte man denne gang at afholde seminar eller fællesmøde for to eller flere udvalg.

Således afholdt Præsidiet, Velfærdsudvalget og Medborger- og Forbrugerudvalget et trilateralt møde med Baltisk forsamling og Benelux forsamling under overskriften *"Promoting active regional cooperation, sharing positive experience in the region; Safe society and the equality of life in time crisis".*

Næringsudvalget, Kultur- og Uddannelsesudvalget samt Miljø- og Naturressurseudvalget afholdt et seminar under overskriften " Innovasjon og bærekraftig vekst i Norden".

Malmö: 21. - 22. september 2010 blev der afholdt Præsidie- og udvalgsmøder i Malmö, Sverige.

Næringsudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturressurseudvalget afholdt tirsdag eftermiddag et fælles møde med bl.a. et fælles nordisk pantsystem og søfartssikkerhed og miljøtrusler i det arktiske farvand på dagsordenen. De øvrige udvalg afholdt møderne enkeltvis og indledte møderne tirsdag eftermiddag.

Reykjavik: I forbindelse med sessionen på Island blev der afholdt Præsidie- og udvalgsmøder i Reykjavik den 2. november 2010. Se også pkt. 4.

2. Præsidiet

I 2010 var det Island, der havde Nordisk Råds præsidentskab. Helgi Hjörvar (A) var præsident og Illugi Gunnarsson (Sj.) var frem til oktober vicepræsident. Det islandske præsidentskab fremlagde et præsidentskabsprogram med tre prioriterede områder: 1) Sikkerhed, velfærd og kultur, 2) hav, miljø og energi og 3) Internationale forbindelser.

Nordisk Råds Præsidium afholdt seks møder i 2010. Udover de ordinære møder har Præsidiet lejlighedsvist mødtes med flere nordiske ministerråd. I forbindelse med sessionen blev der afholdt møde med de nordiske statsministre, udenrigsministre og de nordiske samarbejdsministre.

Præsidiet har også afholdt møde med Vestnordisk Råd og Ruslands Føderationsråd, Den russiske Statsduma, PANWR samt med Foreningerne Nordens Forbunds Præsidium.

Præsidiets sommermøde blev afholdt på Island, hvor den islandske delegation havde forberedt et program for studiebesøg.

På Præsidiets møde den 7. - 8. december 2010 blev der afholdt et topmøde mellem præsidenterne for Baltisk Forsamling og Nordisk Råd, hvor også *"NB8 wise men report"* blev præsenteret af Søren Gade og Valdis Birkavs. Rapporten omhandler et udvidet samarbejde mellem NB8-landene, med henblik på at styrke de regionale forbindelser i en globaliseret verden.

Endvidere nedsatte Præsidiet den 8. december 2010 en arbejdsgruppe, bestående af tre embedsmænd: en fra partigrupperne, en fra delegationssekretariaterne og en fra rådssekretariatet. Arbejdsgruppen skulle se forretningsordenen igennem og komme med forslag til et mere effektivt og tidsvarende Nordisk Råd. Arbejdsgruppen skal aflevere sin rapport til Præsidiet i juni 2011.

Udover de anliggender, som Præsidiet skal behandle i egenskab af at være ledelsesorgan, har følgende nye sager været til behandling i Præsidiet 2010:

Medlems-/presidieforslag

A 1488/presidiet	Medlemsförslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete
A 1491/presidiet	Medlemsförslag om öppna arkiv
A 1493/presidiet	Medlemsförslag om en större markering av Nordens dag
A 1500/presidiet	Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling
A 1503/presidiet	Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
A 1504/presidiet	Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle området
A 1508/presidiet	Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon
A 1511/presidiet	Medlemsforslag om nordisk velferdspolitikk i en globalisert verden - et felles nordisk program og han-lingsplan
A 1521/presidiet	Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet
A 1522/presidiet	Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond

Ministerrådsforslag

B 265/presidiet	Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hviderusslandsaktiviteter 2011 - 2012
B 266/C 2/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2011

Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

6/2008/presidiet	Samnordiska observationssystemer i Arktis
6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
8/2009/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2010
10/2009/presidiet	Internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen
15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
16/2009/presidiet	Kraftsamling för ett samordnat nordiskt försvar

2.1 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget

Præsidiets budgetgruppe bestod i 2010 af følgende medlemmer, som blev nomineret af partigrupperne og de nationale delegationer:

- Kent Olsson, (m, Konservativa gruppen)
- Siden fulgt af Per-Kristian Foss (H, Konservativa gruppen)
- Line Barfod, (EL, Venstresocialistiske Grønne gruppe)
- Marion Pedersen,(V, formand, Mittengruppen)
- Sinikka Bohlin, (s, Socialdemokratiska gruppen)

Budgetgruppen har afholdt følgende møder i 2010:
Den 27. januar 2010 i København: Konstituerende møde
Den 29. juni 2010 i Island: Internt møde.
Den 8. september 2010 i København: Internt møde.
Den 27. september 2010 i København: Repræsentanter for Budgetgruppen mødtes med samarbejdsminister Karen Elleman om forslag til ændringer til budget 2011.

Budgetgruppen præsenterede et udkast til betænkning om ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget 2011 B 266/presidiet for Nordisk Råds Præsidium på Præsidiemøde den 2. november 2011. Nordisk Råds plenarforsamling vedtog efterfølgende betænkning som Rek. 7/2010/presidiet.

2.2 Gunnar Wetterbergs debatbog: "Forbundsstaten Norden"

Inför Nordiska rådets session i Stockholm 2009 publicerade den svenska samhällsdebattören och historikern Gunnar Wetterberg en debattartikel i Dagens Nyheter där han argumenterade för att de nordiska länderna borde bilda en förbundsstat. Artikeln väckte stort intresse och genererade ett osedvanligt stort antal kommentarer.

I NR:s och NMR:s årsbok för 2010 utvecklar Wetterberg sina tankar till förmån för en nordisk förbundsstat. Han anför i huvudsak ekonomiska argument. Förbundsstaten skulle omfatta 25 miljoner invånare och i en internationell BNP-jämförelse placera sig på 10:nde – 11:te plats.

Dagen innan NR:s session startade på Island 2010 ordnades ett seminarium kring temat Förbundsstaten Norden, med inlägg av Wetterberg

själv, samt en panel bestående av representanter för näringslivet, de politiska partierna och tredje sektorn. Debatten var livlig och kunde sammanfattas med Wetterbergs egen karaktäristik: "En realistisk utopi". Realistisk därför att element i hans tankebygge kommer att förverkligas, medan själva förbundsstaten inom överskådlig framtid är en utopi.

3. Udvalgenes og komitéernes arbejde i 2010

3.1 Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalgets hovedansvarsområder er kultur, utdanning og forskning. Innen disse felt behandles spørsmål og utvikles politiske initiativer bl.a. om følgende:

- Almennkulturområdet
- Kunstområdet
- Utdanning og utdanningssamarbeid på alle nivåer
- Kompetanseutvikling, innovasjon og kreativitet i utdanningene
- Forskningssamarbeid
- Folkeopplysning, voksenutdanning og livslang læring
- Språksamarbeid
- Barn og unge
- Medier, herunder film og *public service*
- Frivillig sektor, herunder Foreningerne Norden
- Amatørvirksomhet
- Det flerkulturelle Norden

Kultur- og utdanningsutvalgets formand og nestformand i 2010 har vært henholdsvis Mogens Jensen (S) og Bente Dahl (RV), Danmark.

Utvalget hadde fem møter i 2010: København (27. januar), Oslo (14. april), Svalbard (1. juli, sommermøtet), Malmö (22. september) og i Reykjavík (2. november, i forbindelse med sesjonen).

Prioriterte temaer i 2010
Blant de temaer Kultur- og utdanningsutvalget har hatt særlig fokus på i 2010 nevnes følgende:

- Nordisk ministerråds handlingsplan for det nordiske kultursamarbeidet 2010-2012
- Mediepolitikk, herunder forslag om en ny nordisk kulturkanal, ArteNorden, og opphavsrett
- De små håndverksfag
- Nordisk kulturfestival i forbindelse med Nordisk råds sesjoner
- Innovasjon og entrepenørskap i utdanningene
- NORIA, det nordiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet
- Kultur i skolen
- De unges frafall/utslagning i utdanninger og arbeidsliv

I forbindelse med rådets januarmøter arrangerte Kultur- og utdanningsutvalget og Næringsutvalget et felles seminar om arbeidsliv og konkurransedyktighet i Norden, med inviterte oppleggsholdere.

Under aprilmøtene hadde Kultur- og utdanningsutvalget et internt seminar om *public service* i Norden, med inviterte oppleggsholdere bl.a. fra den fransk-tyske TV-kanal Arte.

Kultur- og utdanningsutvalget og Miljø- og naturutvalget hadde delvis sammenfallende sommermøter på Svalbard, og fikk da en felles presentasjon av arktisk forsknings- og utdanningsssamarbeid, *UNIS/Arctic science for global challenges, University of the Arctic*, Nordforsk's virksomhet knyttet til klimaforandringer i Arktis, samt om forsknings- og utdanningsvirksomheten m.m. generelt på Svalbard.

Under utvalgets møte i forbindelse med sesjonen var Nordisk kulturfond og Kulturkontakt Nord invitert til å presentere sine virksomheter. I tillegg har utvalget i forbindelse med sine møter fått orienteringer fra Nordisk Folkeuniversitet, Røde Kors Nordisk *United World College*, om amatørkulturorganisasjonenes situasjon i Norden, samt fra Stephen Salter, sekretariatssjef for Europaparlamentets kulturutvalg.

Møter og seminarer
Kultur- og utdanningsutvalget har i 2010 vært representert bl.a. ved følgende møter og konferanser m.m.:

- Studiebesøk på Metropol Læreruddannelserne på Frederiksberg, Danmark, 27. januar 2010
- Seminar om *public service*, Hanaholmen, Finland, 8. - 9. februar 2010
- Parlamentarisk utveksling til Nordvest-Russland, St. Petersburg og Kaliningrad, 17. - 21. mai 2010
- Nordisk Kulturforum om Nordlige dimensjons kulturpartnerskap, St. Petersburg, 20. - 21. mai 2010
- Seminar om *public service*, Voksenåsen, Norge, 26. - 27. mai 2010
- Nordisk kulturfestival, Reykjavík, 28. november - 7. november.

Samrådsmøte med kulturministrene
I forbindelse med Nordisk råds sesjon i Reykjavík hadde Kultur- og utdanningsutvalget samrådsmøte med de nordiske kulturministre, og med følgende saker på dagsordenen:

1. Evalueringen av strukturreformen på kulturområdet
2. Nordisk computerspillprogram etter 2011
3. Nordisk kulturfestival
4. Fellesnordisk tv-kanal/ArteNorden
5. Presentasjon av det finske formannsskapsprogram i Nordisk ministerråd 2011

Nordisk råds initiativer på kultur-, forsknings- og utdanningsområdet
Følgende nye saker ble behandlet i Kultur- og utdanningsutvalget i 2010 og førte til følgende fremstillinger og rekommandasjoner:

A 1487/kultur (Rek. 5/2010) Etablering af en nordisk kulturfestival
A 1519/kultur (Rek. 12/2010) Nordisk Arte-kanal
B 267/kultur (Rek. 23/2010) Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013
A 1498/kultur (Rek.24/2010) Kreativitet, innovation og entrepenørskab i uddannelserne
A 1497/kultur (Rek. 25/2010) Unges arbejdsliv og kompetencer

Følgende tidligere meddelelser ble for Kultur- og utdanningsutvalgets del tatt til orientering, i det man avventer neste års meddelelser:

24/2009/kultur	Kultur i skolen (1.-5. at-sats)
25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
30/20097kultur	Opfølgning på kulturreformen (2., 5., 6., 7. og 8. at-sats)
31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet
32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling av computerspil

Følgende rekommandasjoner ble for Kultur- og utdanningsutvalgets del ansett for sluttbehandlet i 2010:

23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik

24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen
31/2008/kultur	Fællesnordisk forskning om frafald og rest-grupper i de nordiske lands uddannelsessys-temer
22/2009/kultur	Utökat forskningssamarbete i och om den nordliga regionen
23/2009/kultur	Nordisk forskning på polare lavtrykk
24/2009/kultur	Kultur i skolen (6. at-sats)
30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen (1., 3. og 4. at-sats)

3.2 Velfærdsudvalget

Velferdsutvalget behandler saker innenfor:

- Velferdsordninger/trygd - og pensjon
- Sosial- og helse
- Handikapp/Funksjonshindrede
- Bygg og bosted
- Familie
- Barn og ungdom
- Narkotika, alkohol og andre former for misbruk

Samarbeidet innen sosial- og helsesektoren hviler på felles verdier som utgjør fundamentet i den nordiske velferdsmodellen. Rammene for samarbeidet er nedfelt i Samarbeidsprogrammet for sosial- og helsesektoren. Programmet dekker et vidt felt fra forskning og utdanning til informasjons- og erfaringsutveksling og tilrettelegging for samhandling mellom landene gjennom konvensjoner og overenskomster. Tyngdepunktet i samarbeidet hviler på institusjonene, både finansielt og som verktøy for måloppnåelse, men også prosjektvirksomheten er av stor betydning.

Velferdsutvalget bestod av 15 medlemmer i 2010, med Siv Fridleifsdottir, (F), Midtengruppen, Island, som leder, og Göte Wahlström, (s), Den Sosialdemokratiske Gruppe, Sverige, som nestleder.

Etter valget i Sverige 19. september 2010, ble det endringer i den svenske delegasjonen som resulterte i at Göte Wahlström (S), Marianne Kierkemann (m) gikk ut av Riksdagen, og Jessica Polfjärd (m) ble utvalgsleder for Næringsutvalget. Nye medlemmer fra Sverige til Velferdsutvalget ble; Anders Andersson (kd), Anders Karlsson (s), Elisabeth Björnsdotter Rahm (m). Sonja Mandt (A) Norge ble nestleder i Velferdsutvalget.

Velferdsutvalget møttes fem ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2010:

- *Januarmøtet*: København, Danmark
- *Aprilmøtet*: Oslo, Norge
- *Sommermøtet:* i Trondheim/Bergen i Norge
- *Septembermøtet*: Malmø, Sverige
- *Oktobermøtet* (sesjonen): Reykjavik, Island

Velferdsutvalgets hovedtema for 2010 var:
"Hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden".

Velferdsutvalget ønsket spesielt å fokusere på følgende områder i sitt arbeid med hovedtema for 2010: Boligpolitikk (differensiert tilbud av bolig/ omsorgstjenester til forskjellige grupper med ulike behov) velferdsteknologi/velferdsinnovasjon, psykisk helse blant eldre, demensproblematikk og pårørendes rolle.

Det ble i forbindelse med arbeidet av hovedtema for 2010, etablert en arbeidsgruppe bestående av: Sonja Mandt (A) Norge, Vigdis Giltun (Frp) Norge og Marianne Kierkemann (m) Sverige.

Andre prioriterte temaer for Velferdsutvalget 2010:

- Nordisk Råds EU-strategi
- Actionplan 2010 mellom Nordisk Råd og Baltisk Forsamling
- Rammeprogrammet; "Norden i verden - Verden i Norden"
- Budsjett for 2011
- Budsjettprosessen, arbeid for en mer dynamisk transparent budsjettprosess i Nordisk Råd
- Grensehinderproblematikk innenfor helse- og sosialområdet (skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer)
- Globaliseringsinitiativet: helse og velferd 2011
- Nordisk Elektronisk Register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (skriftlig spørsmål til de nordiske regjeringene, utvalgsforslag og tema på ministermøtet for helse og sosialministrene 22. juni, 2010)
- Toppforskningsinitiativ II- en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial (utvalgsforslag)
- Nordiske innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) (utvalgsforslag)
- Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefalinger (utvalgsforslag)
- Psykisk helse, barn – og unges ventetid innen barne- og ungdomspsykiatrien (opprettholder rekommandasjon)
- Nordisk helse- og sosialområde (opprettholder rekommandasjon)
- Krenkede barn blir syke voksne (opprettholder rekommandasjon)
- Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (opprettholde rekommandasjon)
- Danmarks formannskapsprogram " Norden i fremdrift", Nordisk Ministerråd 2010
- Velferdsutvalgets vurderinger av NMRs svar på rekommandasjoner fra NR
- Fortløpende arbeid på aktuelle problemstillinger som berører Velferdsutvalget.

Prioritert eksternt samarbeid:

- Parlamentarisk arbeidsgruppe i *Baltic Sea Parliamentary Conference* (BSPC) – om sivil sikkerhet med fokus på menneskehandel *(Working Group on Civil Security, especially Trafficking in Human Beings*). Sonja Mandt (A), representerer Velferdsutvalget
- Samarbeid mellom *Baltic Assembly Social Affairs Committee* og Nordisk Råds Velferdsutvalg: Hovedvekt på sosial sikkerhet, velferdstjenester gjennom etablering av felles institusjoner på tvers av de Baltiske landene
- Samarbeid med Nordisk senter for alkohol og rusforskning (NAD)
- Samarbeid med Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)
- Samarbeid med Nordens Välfärdscenter (NVC) i forbindelse med oppfølgingen av blant annet ungdomsarbeidsløshet, ungt utenforskap, "Universell design", sjeldne diagnoser og annet i forbindelse med Velferdsutvalgets hovedtema for 2010
- Samarbeid med Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)
- Samarbeid med Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR), i forbindelse med fokus på de nordiske landenes handikappolitikk, nordisk samarbeid om prosessene rundt FNs handikappkonvensjon 2010
- Samarbeid med Foreningene Nordens Forbund (FNF)
- Samarbeid med forskere/spesialister/politisk nivå/ministre andre i forbindelse med prioritert hovedtema 2010 for Velferdsutvalget
- Fortløpende dialog med Nordisk Ministerråd innenfor aktuelle tema
- Fortløpende dialog med aktuelle samarbeidspartnere i forbindelse med generell saksbehandling i Velferdsutvalget

Møter, seminar, annet:
Den 27. januar 2010, København, Danmark, møtte den danske ministeren for innenriks- og sosialsaker, Karen Ellemann, Velferdsutvalget i forbindelse med hovedtema for 2010.

Velferdsutvalget hadde kontaktet Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns kommune, som arbeider målrettet for å skape et godt, langt og sundt liv for beboerne. Velferdsutvalget besøkte forskjellige aktuelle institusjoner med særlig fokus på: demens, opprettholdelse av eldres kognitive evner, forebygging og praktisk bruk og eksempler på velferdsteknologi.

Den 3. februar 2010, København, Danmark, hadde BSPCs arbeidsgruppe sitt første møte. Velferdsutvalget er representert i denne arbeidsgruppen ved Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

Den 22. og 23. januar, London, England, IPU-konferanse, med fokus på menneskehandel. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet og NR deltok med parlamentarikere fra andre utvalg.

Den 25. og 26. januar 2010, Tallin, Estland, rundbordskonferanse med Baltiske Forsamling, helse og sosial og Nordisk Råd, Velferdsutvalget. Fokus var organisering av helse- og sosialsektoren i sammenheng med finanskrisen og store budsjettkutt. Velferdsutvalget var representert ved Marianne Kierkemann (m) og sekretariatet.

Den 4. og 6. januar 2010, Luleå, Sverige, en internasjonal konferanse om E-helsetjenester. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

Den 8. april 2010, Stockholm, Sverige, BSPCs arbeidsgruppemøte med fokus på NGO'er og kommunenes rolle. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

Den 13. april 2010, Oslo, Norge, Velferdsutvalgets medlemmer deltok på det trilaterale seminaret med Nordisk Råd, Baltisk Forsamling og Benelux parlamentet; *"Promoting active regional cooperation, sharing positive experience in the region; Safe society and quality of life in time of crisis"*.

Den 14. april 2010, Oslo, Norge, møtte den norske ministeren for helse- og omsorg, Anne-Grete Strøm-Erichsen, Velferdsutvalget i forbindelse med hovedtema 2010.

Velferdsutvalget hadde kontaktet Oslo Universitetssykehus, Ullevål, og besøkte Hukommelsesklinikken med fokus på: Sjeldne diagnoser, bl.a. Huntingtons sykdom, demensomsorgen i Norge, nasjonal handlingsplan og informasjon om avansert demensutredning og aktuelt samarbeid med andre nordiske land.

Velferdsutvalget kom med budsjettprioriteringer innen fristen 1. mai 2010 for budsjett 2011. Budsjettprioriteringene var: Sjeldne diagnoser og videreføring av de tre punktene for globaliseringsinitiativet 2011; Hiv/aids og multiresistent tuberkulose, unges situasjon på arbeidsmarkedet og psykisk helse med fokus på eldres psykiske helse.

Den 16. - 22. mai 2010, Russland: Leningrad og Kaliningrad, var det i regi av NMR arrangert en studietur med fokus på undervisning/forskning, helse/sosialpolitikk, økonomi, eiendom, investeringer og industri. Velferdsutvalget var representert ved Siv Fridleifsdottir (F), Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

Den 10. juni 2010, Oslo, Norge, BSPCs arbeidsgruppe møtte med fokus på det økonomiske aspektet ved menneskehandel. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) og sekretariatet.

Den 10. - 11. juni 2010, København, Danmark, Nordisk konferanse om sosial inkludering/ekskludering. Velferdsutvalget var representert ved Vigdis Giltun (Frp).

Velferdsutvalget hadde sitt sommermøte fra den 27. juni – 1. juli 2010, Trondheim og Bergen kommune, Norge, med fokus på hovedtema for 2010. Velferdsutvalget besøkte flere institusjoner og møtte den øverste politiske ledelse i begge kommuner. Det ble lagt vekt på kunnskap rundt velferdsteknologi, organisering av helsesektoren på tvers av profesjoner, kompetansetiltak, undervisning, kvalitetstiltak, hjemmetjenesten, livsglede for eldre, alternativ turnusordninger, yngre demente (sjeldne diagnoser), helsepleie i institusjoner (tannhelse/fothelse), matsituasjon, sansehager og annet.

Den 29. august til 1. september 2010, Mariehamn, Åland, BSPCs 19. konferanse. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A).

Den 21. september 2010, Malmø, Sverige, Velferdsutvalget inviterte firma *HealthSolution*, som har spesialisert seg på velferdsteknologi og individuelle tilpasninger. Velferdsutvalget gjennomgikk alle rekommandasjoner fra Nordisk ministerråd, utpekte talspersoner til saker, debatter under sesjonen og annen forberedelse til sesjonen 2010.

Den 21. - 23. oktober 2010, Riga, Latvia,Den Baltiske Forsamlings sesjon: *The 29th Session of the Baltic Assembly*, *The 16th Baltic Council*, Riga, Saeima of the Republic of Latvia. Her var det fokus på helseproblematikk og organisering av velferdstjenester. Det var ønskelig at Velferdsutvalget, i tillegg til presidenten og medlemmer fra Presidiet i Nordisk Råd, deltok under sesjonen. Velferdsutvalget var representert ved Siv Fridleifsdottir (F) og sekretariatet.

Den 2. november 2010, Reykjavik, Island, Velferdsutvalget hadde et forkortet utvalgsmøte grunnet Nordisk Råds 62. sesjonen, fra 2. - 4. november 2010. Det ble i tillegg til sesjonen avholdt to *"side-events"* der Velferdsutvalgets medlemmer deltok: hos Nordens Välfärdscenter (NVC), om ungt utenforskap; og Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) om nordisk handikappolitikk, der tre ministre satt i panelet. Siv Fridleifsdottir (F) oppsummerte debatten.

Den 24. november 2010, Göteborg, Sverige, konferanse om tilgjengelighet. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

Den 2. - 3. desember 2010, Oslo, Norge, Nordisk konferanse, i regi av Nordisk komite for Bioetikk, om genetisk forskning på fostre i tidlig svangerskapsuke/abort. Velferdsutvalget var representert ved sekretariatet.

Internasjonalt samarbeid:
Nordisk Råd, Velferdsutvalget har arrangert samarbeidsmøter med Baltisk Forsamling, helse og sosialutvalg.

Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) Norge, på alle BSPC's arbeidsgruppemøter i 2010.

Den 29. august til 1. september holdt BSPC sin 19. konferanse i Mariehamn, Åland. Velferdsutvalget var representert ved Sonja Mandt (A) Norge.

Utover det som er nevnt spesielt, så har Velferdsutvalget deltatt i eksterne seminar/konferanser på relevante områder.

Velferdsutvalget kontakter/oppsøker fagpersoner/institusjoner og andre relevante kunnskapsformidlere rundt temaer/områder som Velferdsutvalget arbeider med til enhver tid.

Rekommandasjoner, fremstillinger og interne beslutninger:
Velferdsutvalget hadde følgende saker til behandling under sesjonen 2010 i Reykjavik, Island. Disse sakene ble fremlagt av Velferdsutvalgets medlemmer til Nordisk Råd. Det var i tillegg deltagelse på debatter om forskjellige hovedtemaer/saker, redegjørelser og Generaldebatten.

Hovedtema for Velferdsutvalget 2010 Utvalgsforslag A 1509/velferd: Hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (Talsperson: Siv Fridleifsdottir)

Utvalgforslag A 1505/velferd: om et nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) og Toppforskningsinitiativ II- en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial (Talsperson: Arja Karhuvaara).

Utvalgsforslag A 1506/velferd: om et felles nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (Talsperson: Sonja Mandt)

Utvalgsforslag A 1514/velferd: om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldene diagnoser i tråd med EUs anbefalinger (Talsperson: Vigdis Giltun)

Meddelelse over Rek. *17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden
(Velferdsutvalget avventer ny meddelelse neste år)

Meddelelse over Fremst. *7/2008/velfærd; Nordisk sundhedsområde
(Velferdsutvalget avventer ny meddelelse neste år)

Meddelelse over Rek. *19/2008/velferd; Hvordan krenkede barn blir syke voksne
(Velferdsutvalget avskriver "att-sats": 1, 2 og 4, og opprettholder 3. "att-sats": å ta initiativ til etablere et Nordisk Barnebarometer og 5. "att-sats": å vurdere etablering av en nordisk koordinator for utsatte barn og unge i Norden og selvstyreområdene, og avventer til neste års meddelelse fra NMR til NR).

Meddelelse over Rek. *20/2008/medborger/välfärd; Förbud mot transfetter
(Velferdsutvalget avskriver meddelelsen)

Meddelelse over Rek. 26/20097velfærd; Omdannelse af Nordisk Institut for Odontologiske Materialer (NIOM) til samarbejdsorgan
(Velferdsutvalget avskriver meddelelsen)

Meddelelse over Rek. 27/2009; Hvordan skape et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden
(Velferdsutvalget avskriver "at-sats": 2, 3 og 4, og opprettholder 1. "at-sats": å utvikle parametere for begrepet "et bærekraftig arbeidsliv", som skal kunne dokumentere utviklingen innen arbeidslivet i Norden på årlig basis; og 5."at-sats": å ta initiativ til et nordisk seminar som belyser sammenhengen mellom demografiutviklingen, behovet for arbeidsinnvandring, et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid. Det skal også belyse fordeler og ulemper med å

heve pensjonsalderen, eller gjøre den mer fleksibel enn den er i dag ut fra et sosial- og helsemessig perspektiv, og se på en mulig menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst. Velferdsutvalget avventer disse at-satsene til neste års meddelelse fra NMR til NR).

3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborgar- och konsumentutskottet består av 15 medlemmar. Ville Niinistö (gröna), Finland, är ordförande för utskottet och Martin Kolberg, (A) Norge, är utskottets vice ordförande sedan 1 januari 2010.

Utskottet höll fem möten och en studieresa till Grönland.

De överordnade teman som dominerade utskottets arbete under 2010 var:

- Konsumenträttigheter och konsumentpolitik
- Kriminalomsorg
- Självstyre och självständighet

Utskottet har dessutom varit verksam inom följande teman:

- Pant- och retursystem
- Utvisning av nordiska medborgare
- Avgifter i samband med gränsöverskridande betalningar
- Utvidgning av jämställdhetsarbetet inom Nordiskt ministerråd
- Asyl och migration

Seminarier och inbjudna gäster i samband med utskottets möten
Köpenhamn, Danmark, 27 januari 2010. Medborgar- och konsumentutskottet höll ett gemensamt möte med Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet kring ett gemensamt nordiskt pant- och retursystem. Utredare Jan Rehnberg presenterade de första resultaten från utredningen om ett gemensamt pant- och retursystem i Norden.

Dessutom hölls ett temamöte kring konsumentpolitik där Benedicte Federspiel, chefskonsulent Forbrugerrådet, Tina Dhanda, jurist, Forbrugerrådet, Nuria Rodriguez, Senior Legal Advisor, *The European Consumer Organisation*, BEUC, och Lars Quistgaard Bay, chefskonsulent, Dansk Erhverv talade kring konsumentpolitik i Norden och EU.

Oslo, Norge, 14 april 2010. Medborgar- och konsumentutskottet besökte Halden Fengsel i enlighet med utskottets arbete kring kriminalomsorg. Utskottet höll sitt möte på fängelset under besöket.

Malmö, Sverige, 21-22 september 2010. Vid det gemensamma mötet med Miljö- och Naturresursutskottet och Näringsutskottet om Nordisk pant presenterade utredare Jan Rehnberg rapporten *Nordisk Pantanalys* och Bo L. Jenssen från Forbrugerrådet i Danmark talade om konsumentperspektivet av ett gränsöverskridande pantsystem.

Dessutom anordnade Medborgar- och konsumentutskottet ett temamöte om gränshinder där Claes Håkansson, senior advisor vid Øresundskomiteen, talade om gränshinder i Öresund utifrån ett medborgar- och konsumentperspektiv.

Reykjavik, Island, 2 november 2010. Medborgar- och konsumentutskottet diskuterade utvisning av nordiska medborgare och Kirsten Ketcher, professor, *Social Security and Welfare Law*, Juridisk Fakultet, Köpenhamns universitet presenterade de juridiska aspekterna av ärendet.

Sommarmöte och studieresa
Kangerlussuaq, Grönland, 28 juni 2010. Medborgar- och konsumentutskottet introducerades till arktiska levnadsvillkor av Birger Poppel, forskare vid Universitetet på Grönland. Under studieresan informerades ut-

skottet om Kangerlussuaqs historia och natur vid en utflykt i Kangerlussuaq. Kriminalomsorgens förhållande och organisation i Grönland presenterades vid ett besök vid anstalten i Ilulissat. En orientering om rättsreformen på Grönland gavs av kretsdomare Eleonora Storch vid Kretsrätten/domstolen i Ilulissat. Utskottet mötte även ordförande för det Grönländska parlamentet Inatsisartut, Josef Motzfeldt, som berättade om Grönlands självstyre med fokus på det författningsmässiga och folkrättsliga inom självstyret. Dessutom träffade utskottet borgmästare Jess Svane och medlemmar från Qaasuitsup kommunstyre och fick en orientering om kommunreformen och förhållandet mellan landsbygd och städer. Utskottet fick även se fiskebyn Oqaatsut (Rodebay) med 45 invånare där man försörjer sig genom jakt och fiske.

Rekommendationer och uttalanden
På Nordisk Råds session 2010 blev följande förslag behandlat:

A 1486/medborger: Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

A 1494/medborger: Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet af ligestillingssamarbejdet

A 1507/medborger: Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik

A1515/medborger: Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere

A 1516/medborger: Udvalgsforslag om nordisk pant- og retursystem

Internationalt samarbete
Medborgar- och konsumentutskottet var representerat i externa möten och konferenser inom utskottets fackområden. Bland annat var utskottet representerat vid *Inter- Parliamentary Union*-konferensen om *"Human Trafficking"* den 22-23 februari 2010; *Baltic Sea Parliamentary Conference* årliga parlamentariska konferens den 29-31 augusti; Gränshinderforums konferens i Köpenhamn om lagstiftningssamarbete i Norden 16-17 november 2010.

Medborgar- och konsumentutskottet var även representerat i *Baltic Sea Parliamentary Conferenc*e arbetsgrupp kring *civil security*.

Delar av utskottet träffades med Europaparlamentariker inom Inre marknad och konsumentutskottet i Europaparlamentet för att diskutera direktivförslaget om konsumenträttigheter 15 - 16 juni 2010. Från Europaparlamentet deltog Christel Shaldemose (S), Danmark, Emilie Turunen (gröna gruppen), Danmark, Morten Løkkegaard (liberala gruppen), Danmark, Olle Schmidt (liberala gruppen), Sverige, Søren Bo Søndergaard (vänstersocialistisk gruppen), Danmark samt Andreas Schwab, tysk europaparlamentariker och rapportör för Inre marknadsutskottets betänkande om direktivförslaget om konsumenträttigheter.

3.4 Miljø- og Naturresurseudvalget

Prioriteringer i 2010
For 2010 besluttet Miljø- og naturressursutvalget å legge hovedvekten på følgende emner:

- Nordisk samarbeid om fiskeripolitikk i forhold til den iverksatte revisjon av EUs felles fiskeripolitikk
- Bekjempelse av Østersjøens eutrofiering (overproduksjon av alger) og gjennomføring av HELCOMs Østersjøhandlingsplan, samt gjennomføringen av EUs forventede Østersjøstrategi

- Etablering av et nordisk/internasjonalt pantsystem for flasker og bokser
- Internasjonalt fastsatt regulering av rammene for naturressursutnyttelsen i Arktis i relasjon til den minskende ismasse og de derav følgende åpnede havområder
- Nordisk samarbeid om å sikre den biologiske mangfoldighet
- Oppfølgning på energi- klima- og transportpolitikk, blant annet i forhold til COP-15 møtet
- Innkomne medlemsforslag

M.h.t. det bredere internasjonale samarbeidet, var det satt fokus på følgende:

- Parlamentarisk samarbeid med Rusland (de føderale kamre samt Kaliningrads og Leningrads regionale dumaer) med fokus på rensning av spillvann til Østersjøen og fremme av vedvarende energikilder
- Utveksling av informasjoner med søsterutvalget i *British-Irish Parliamentary Assembly*, BIPA, med særlig fokus på vedvarende energi (BIPA's interesse og emne skal avklares)
- Miljøsamarbeid med Baltisk Forsamling: Hovedvekt på energipolitikk og bæredyktig transportpolitikk
- Samarbeid med nasjonale parlamenters utvalg og Vestnordisk Råd: i 2010 med hovedvekt på fiskeripolitikk og oppfølging på energi- og transportpolitikken.

Utvalgets sammensetning og møter
Miljø- og naturressursutvalget hadde pr. 1. januar 2010 15 medlemmer med representasjon fra alle de nordiske landene og de selvstyrende områdene, herav syv kvinner og otte menn. Ann-Kristin Johansson (s), Sverige var formann og Kristen Touborg (SF), Danmark var nestformann.

Utvalget har avholdt fem møter, herunder et sommermøte på Svalbard med bl.a. besøk til Ny-Ålesund og informasjon om den internasjonale forskningsvirksomheten.

Utvalget hadde under sesjonen i Reykjavik et møte med de nordiske miljøministrene hvor man blant annet diskuterte biologisk mangfold. Formannen for utvalget konkluderte at diskusjonen ga det inntrykk at nordisk samarbeid om biologisk mangfold var velutviklet og sterkt, men at rådet fortsatt vil presse på for at saken skal stå høyt på den nordiske agenda. Et annet tema på møtet var håndtering av farlige kjemikalier. Det er et godt og velutviklet nordisk samarbeid på kjemikalieområdet, og takket være dette har det vært mulig å sette et nordisk fingeravtrykk på den europeiske og globale plan. Rådet vil fortsatt ha fokus på kjemikalieområdet og blant annet se problematikken i et miljø- og forbrukerperspektiv.

Nordisk Råd var representert ved en konferanse i Bruxelles 2. - 3. mars om radioaktivt avfall; Sellafield og Europa samt HELCOM's 5. *Stakeholder*-konferanse den 3. mars i Helsingfors om Østersjøens miljø.

Dessuten deltok en representant fra Miljø-og naturressursutvalget i Rundbordsmøtet mellom Nordisk Råd og føderale russiske parlamentarikere i Bergen 25. - 27. mai 2010.

Nordisk Råd var representert ved Interparlamentarisk møte den 1. juni 2010 i Bruxelles mellom Europaparlamentet og representanter for EU-landenes nasjonale parlamenter om revisjon av EUs felles fiskeripolitikk samt Vestnordisk Råds temamøte 7. - 11. juni 2010 på Island om de vestnordiske landenes erfaringer med forskjellige fiskeriforvaltningssystemer.

Representanter fra Miljø- og naturressursutvalget deltok også i BSPC konferanse på Åland 29. - 31. august.

Dessuten deltok Nordisk Råd i møtet den 16. september i Oslo med de nordiske naturfredningsforeningene.

I forbindelse med sine møter har Miljø- og Naturressursutvalget avholdt:

- Fellesmøte med Næringsutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget om Grensehindringsforums arbeid med et felles pantsystem for returemballasje med deltakelse av utreder Jan Rehnberg
- Fellesmøte med Næringsutvalget om det felles nordiske elmarkedet Nord Pool med deltakelse av Thomas Tangeråas og Sven-Olof Fridolfsson
- Fellesmøte med Næringsutvalget om felles nordisk produksjon av fornybar energi
- Besøk til NordGen i Alnarp i forbindelse med septembermøtet i Malmø med presentasjon av NordGens virksomhet og arbeidet med hvordan Nordens genetiske materiale i jord- og skogbruk beskyttes
- Møte med mottagerne av Nordisk Råds natur- og miljøpris 2010 i Reykjavik.

Nye initiativer
I årets løp ledet følgende av utvalgets forslag til otte rekommandasjoner eller fremstillinger:

A 1466/miljø/(Fremst. 1/2010/miljø): Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller
A 1466/miljø/(Fremst. 2/2010/miljø): Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalieforskerpanel
A 1483/miljø/Rek. 18/2010: En nordisk jord- och skogbrukspolitik
A 1518/næring/miljø/Rek. 21/2010: Nordisk produksjon av vedvarende energi
A 1512/miljø/Rek. 19/2010: Initiativer i det nordiske klimaarbeidet
A 1513/miljø/Rek. 20/2010: Oppfølging av *Copenhagen Accord*
A 1499/miljö/Rek. 22/2010: Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
A 1447/næring/miljø/Rek. 17/2008/næring: Nordisk handlingsplan for klimavenlig transportpolitik

Fremdriften i arbeidet med gamle initiativer
Utvalget har med tilfredshet kunne konstatere at flere av de rekommandasjoner som utvalget har ansvar for, er blitt oppfylt og har kunnet avskrives. Det er tale om følgende:

Rek. *7/2007/miljø: Klimainitiativer i Norden og internationalt
Fremst. *4/2008/miljø/næring: Felles rovdyforvaltning i Norden — ansees som ferdigbehandlet når det gjelder at-satsen om å" arbeide aktivt for at oppnå de målsatte bevaringstilstander for de forskjellige bestander og arter og oppfyldelsen af internasjonale forpliktelser"
Fremst. 4/2009/miljø: Havvindmølleparker i Østersøen
Fremst. 5/2009/miljø - Bedre reparasjonsberedskap for det nordiske kraftnettet
Rek. *9/2009/miljø - Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk - ansees som ferdigbehandlet når det gjelder at-satsen om å " i forbindelse med arbeidet med EU's kommende Østersjø-strategi, innføre et umiddelbart virkende stopp for dumping av fisk i Østersjøen"
Rek. 13/2009/miljø: Handlingsprogram for energiområdet 2010-2013
IB 3/2009/presidiet: Miljöpolicy för Nordiska rådet

En del rekommandasjoner anses ikke for at være ferdigbehandlet av landene eller Nordisk ministerråd, og det vil bli arbeidet videre med disse ini-

tiativer frem mot sesjonen i 2011. For noens vedkommende i sin helhet, for andre med de deler av fremstillingen/rekommandasjonen man ikke har fått noe fyllestgjørende svar på. Dette gjelder:

Fremst. *4/2008/miljø/næring (A 1403/miljø/næring): Felles rovdyrsforvaltning i Norden
Fremst. *1/2009/miljø (A 1443/miljø): Felles nordisk artsdatabank i kampen mot å stanse utryddelsen av plante- og dyrearter
Rek. *9/2009/miljø (A1471/miljö): Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mot dumping av fisk (EU's revision af den fælles fiskeripolitik)
Rek. *10/2006/miljö(A 1385/miljö): Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
Fremst. *2/2009/miljø (A 1442/miljø): Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
Fremst. *2/2010/miljø (A1466/miljø): Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalieforskerpanel
Fremst. *3/2010/miljø (A 1476/miljö): Friluftsaktiviteter för barn och unga

3.5 Næringsudvalget

Näringsutskottet ansvarar för Nordiska rådets behandling av ramvillkor för ekonomi, produktion och handel, inkluderande fri rörlighet på marknaden och arbetsmarknaden i Norden.

Utskottet har 15 ledamöter och huvudsakliga ansvarsområden är:

- näring/industri
- inre marknad, fri rörlighet, avlägsnande av gränshinder, handel
- regioner och strukturstöd
- sysselsättning och arbetsmarknad
- arbetsmiljö
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Utskottet har under 2010 haft fem utskottsmöten, inklusive sommarmötet som avhölls på Färöarna den 21 - 23 juni 2010.

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, har fungerat som ordförande och Lyly Rajala (saml), Finland, som vice ordförande. Lisbeth Grönfeldt Bergman utträdde ur Nordiska rådet i samband med det svenska valet den 19 september 2010 och Jessica Polfjärd (m), Sverige, ersatte som utskottets ordförande. Lyly Rajala ersattes i samband med sessionen i Reykjavik 2010 som vice ordförande av Bjarni Benediktsson (Sj.), Island.

Utskottets prioriteringar för 2010 har bland annat varit gränshinder inom näringspolitikområdet, infrastruktur- och transportpolitikens konsekvenser för samhälle, näringsliv och miljö, Nordiskt pant- och retursystem, innovationspolitik i Norden, NORIA – översyn av det nordiska forskningssamarbetet och ungdomsarbetslöshet.

Utskottet har under 2010 främst fokuserat sitt arbete på uppföljning av infrastruktur- och transportpolitikområdet där utskottet tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet följt upp arbetet med rekommendationen om en gemensam nordisk handlingsplan för klimatvänlig transportpolitik. Utskottet har även arbetat vidare med gränshinder och innovation där en ny handlingsplan om innovation och näringspolitik från NMR har behandlats. Utskottet har även fokuserat på konkurrenskraft för nordiska verksamheter och inom vilka sektorer de nya arbetsplatserna kommer att finnas. Utskottet har därutöver diskuterat avgifter på finansiella transaktioner och inlett ett arbete om bekämpning av ungdomsarbetslösheten i de

nordiska länderna. Utskottet har representerat Nordiska rådet i BSPC:s arbetsgrupp för en integrerad maritim politik.

Tillsammans med Miljö- och naturresursutskottet har utskottet behandlat en rapport om ett gemensamt nordiskt pant- och retursystem. Utskotten har även satt igång ett arbete inom energiområdet om bl.a. energieffektivisering och förnybar energi, samt inom sjöfart, säkerhet och miljöutmaningar i de arktiska farvattnen.

Under året har utskottet (vissa gemensamt med andra utskott) behandlat följande ärenden:

A 1490/näring: Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska trianglen (väckt av den konservativa gruppen)
A 1501/næring: Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (fremsat av Den vänstersocialistiske gröna gruppen)
A 1510/næring: Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
Rek. 17/2008/næring Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik
Rek. 17/2009/næring Romfartspolitisk samarbeid
Rek. 29/2009/näring Trafikinfrastruktur i Mittnorden
Rek. 4/2010/näring Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA
Rek. 21/2010/næring Nordisk produksjon av vedvarende energi
Rek. 30/2010/näring Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
Rek. 31/2010/näring Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser
Rek. 32/2010/näring Konferens om produktion av hälsosam mat

3.6 Kontrolkomitéen

Kontrolkomitéen satte sig tre hovedopgaver for 2010 udover at gennemgå og godkende Rigsrevisionens beretninger om Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds og Nordisk Kulturfonds regnskaber og virksomhed. De andre opgaver har været

1. *Fortsat fokus på Nordisk Ministerråds projektvirksomhed*
2. *Besøg på Nordisk Ministerråds kontor i Kaliningrad*
3. *Granskning af det nordiske globaliseringsinitiativ*

Kontrolkomitéen har i flere år fokuseret på Nordisk Ministerråds projektvirksomhed. Komiteen har drøftet sagen med de to danske samarbejdsministre, der i 2010 havde formandskabet. Kontrolkomiteen glæder sig over, at der har været fremdrift i forhold til at fokusere på færre projekter, blandt andet gennem satsning på store globaliseringsprojekter. Men Kontrolkomiteen mener dog, at der fortsat må gøres mere, især i forhold til at foretage en mere kritisk gennemgang og evaluering af projekterne.

Når det gælder de to andre punkter, fik Kontrolkomiteen ved et besøg i februar, et positivt indtryk af Nordisk Ministerråds aktiviteter i Kaliningrad. Et besøg i august til de tre nordiske institutioner, *Nordforsk, Nordisk Innovationscenter og Nordisk Energiforskning,* for at se nærmere på det nordiske globaliseringsinitiativ og især høre om fremdriften for topforskningsinitiativet var også givende. Det er et eksempel på, at der nu bliver satset på færre, større og mere centrale aktiviteter i stedet for at sprede indsatsen over for mange små projekter. Det muliggør en mere synlig nordisk indsats.

3.7 Valgkomitéen

Nordiska rådets Valkommitté består av sju ledamöter, representerande rådets fyra partigrupper och fem länder. Valkommittén föreslår på bakgrund av partigruppernas nomineringar för plenarförsamlingen rådets sammansättning i utskott och andra organ. Henrik Dam Kristensen (S), Danmark, har fungerat som ordförande.

Valkommittén har haft fyra möten under 2010:

- den 27 januari, Köpenhamn
- den 14 april, Oslo
- den 22 september, Malmö
- den 1 november, Reykjavik

4. Sessionen

Nordisk Råds 62. ordinære session blev afholdt i Reykjavik, Island fra den 2. - 4. november 2010. Forud for sessionens åbning blev der afholdt møder i partigrupper, udvalg og i Præsidiet.

Dertil kommer, at der var arrangeret et *side event* mandag den 1. november, hvor Gunnar Wetterberg præsenterede sine visioner om en Nordisk Union. *Side eventet* var særdeles velbesøgt og afstedkom en interessant politisk debat.

Præsidiet afholdt det sædvanlige møde med de nordiske udenrigsministre og repræsentanter for de internationale delegationer. Det nordiske topmøde med statsministrene fra Norden omhandlede temaet "Grøn vækst - vejen ud af krisen". Under sessionen præsenterede Finlands regeringsleder, Mari Kiviniemi, formandskabsprogrammet for Nordisk Ministerråd 2011.

Udover behandling af Nordisk Råds formelle sager blev der afholdt spørgetime med samarbejdsministrene fra de nordiske lande og de selvstyrende områder. Udenrigs- og forsvarsministrene fremlagde også sine respektive redegørelser.

Centrale debatter under sessionen berørte blandt andet overholdelse og fortolkning af den nordiske socialkonvention. Andre temaer omhandlede kulturpolitik, velfærdspolitik, miljø, forskning og uddannelse samt budgettet for det nordiske samarbejde 2011.

Nordisk Råds priser blev uddelt ved en højtidelig ceremoni i Operaen i Reykjavik, hvorefter Islands regering bød på officiel reception på Islands Kunstmuseum.

Plenarforsamlingen godtog 26 rekommandationer. 27 gamle rekommandationer blev afskrevet, mens forsamlingen besluttede at afvente nye meddelelser fra Ministerrådet for 18 gamle rekommandationer. 10 rekommandationer blev delvist afskrevet. Dertil kommer, at Præsidiet har vedtaget syv fremstillinger med fuldmagt fra plenarforsamlingen i 2010.

På sessionen blev der foretaget valg til Nordisk Råds organer samt andre tillidsposter. Henrik Dam Kristensen (S) fra Danmark blev valgt som præsident for Nordisk Råd i 2011 og Marion Pedersen (V) blev valgt som vicepræsident. Begge er medlem af Folketinget, Danmark.

Dagsorden for Nordisk Råds 62. session i Reykjavik den 2. - 4. november 2010:

Tirsdag den 2. november 2010

1	Åbning af Sessionen
2	Fastsættelse af deltagerliste
3	Godkendelse af dagsorden
4	Vedtagelse af Regler for sessionens gennemførelse 2010
5	Nordisk topmøde med de nordiske statsministre
6	Nordisk Ministerråds program 2011 v/ Finlands regeringsleder, Mari Kiviniemi

Onsdag den 3. november 2010

7	Generaldebat, herunder debat om Nordisk Ministerråds budget for 2011
8	Globalisering og grænsehindringer
9	Norden og nærområderne
10	Debat om Udenrigs- og forsvarspolitisk samarbejde i Norden
11	Ligestilling i Norden

Torsdag den 4. november 2010

12	Samarbejdsministrenes spørgetime
13	Miljø og naturresurser i Norden
14	Forskning, uddannelse og næringspolitik i Norden
15	Social, sundhed og samfund
16	Årlige beretninger og redegørelser om det nordiske samarbejde
17	Afskrivninger og opretholdelser af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger
18	Valg
19	Tale af den nyvalgte præsident
20	Fastsættelse af tid og sted for næste session
21	Afslutning af sessionen

5. Vestnorden

Hvert år er der møder mellem de to Præsidier på Nordisk Råds session, mens Nordisk Råds observatør, og nogle gange præsident og udvalgsformænd deltager i temakonference og årsmøde i Vestnordisk Råd. I 2010 deltog Nordisk Råds præsident Helgi Hjörvar (A) således i temakonferencen i Sauðárkrókur i det nordlige Island i juni, mens observatør Kent Olsson (m) både var med her og til det efterfølgende årsmøde i august i det østlige Grønland.

Temakonferencen drøftede i 2010 fordele og ulemper ved de forskellige fiskeriforvaltningssystemer på Island, Færøerne, Grønland og Norge. Nordisk Råds præsident Helgi Hjörvar (A) sagde blandt andet i sin tale, at Nordisk Råd har fokus på revideringen af EU's fiskeripolitik.

Vestnordisk Råd har opfordret til, at Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds officielle tekster og hjemmesider ikke længere bruger formuleringen "lande og selvstyreområder", men der har ikke været konsensus om at følge denne opfordring.

6. Nordiska rådets internationella samarbete 2010

Island prioriterede sikkerhed i bred forstand, i sit program for formandskabet for Nordisk Råd i 2010. Det handlede om samarbejde mod organiseret kriminalitet og menneskehandel, de mere traditionelle sikkerhedsspørgsmål som blev taget op i Stoltenberg-rapporten og sidst, men ikke

mindst, økonomi, som i den seneste tid har vist sig at være et stort sikkerhedsspørgsmål.

Ud over sikkerhed satte det islandske formandskab fokus på havet, blandt andet via Østersøsamarbejdet og samarbejdet i det sårbare havområde Nordatlanten. Det blev derfor ikke mindst disse temaer Helgi Hjörvar (A) som præsident for Nordisk Råd, tog op på en række internationale møder i løbet af 2011.

Under det islandske formandskab tog Nordisk Råd også flere initiativer for at markere en fællesnordisk holdning i forhold til EU. Præsidiet udtalte sig om EU's Østersøstrategi, og flere fagudvalg markerede sig i henhold til Nordisk Råds EU strategi om bl.a. fiskeripolitik og forbrugerpolitik.

6.1 Samarbejdet med Baltisk forsamling

Nordisk Råd har haft et tæt samarbejde med de baltiske lande allerede fra før de i 1991 genvandt deres selvstændighed. Nordisk Råd bistod allerede fra starten med støtte til søsterorganisationen Baltisk Forsamling, og der har i alle årene været tætte kontakter. De seneste år har der årligt været et topmøde mellem repræsentanter fra de to Præsidier og der er kontakter mellem fagudvalg. Baltisk Forsamling og Nordisk Råd har også samarbejdet i forhold til Hviderusland og holder trilaterale møder med Benelux Parlamentet. Det seneste blev afholdt 13. april 2010 i Oslo med Nordisk Råd som vært og migration som tema.

I 2010 var der i forhold til Baltisk Forsamling særlig fokus på Stoltenberg-rapporten og den nye *NB8 Vismands-rapport*, der blev skrevet af Søren Gade og Valdis Birkavs op til det nordisk-baltiske udenrigsministermøde i eftersommeren 2010. Søren Gade fortalte om *NB8 Vismands-rapporten* på Nordisk Råds session i Reykjavik et par måneder senere, mens begge forfattere deltog i topmødet mellem Baltisk Forsamling og Nordisk Råd i Majvik i Finland i december 2010. Rapporten foreslår et udvidet samarbejde mellem NB8-landene med henblik på at styrke de regionale forbindelser i en globaliseret verden.

På Baltisk Forsamlings session 21. - 22. oktober 2010 i Riga blev der udtalt et markant ønske om tættere nordisk-baltisk samarbejde. Dette ønske blev fremført fra både baltiske udenrigsministre, formænd fra de baltiske parlamenter samt baltiske parlamentarikere. Den nye vismandsrapport om samarbejdet bestilt af de nordisk-baltiske udenrigsministre fik stor opbakning. Nordisk Råds præsident Helgi Hjörvar (A) talte på Baltisk Forsamlings session. Han var beæret over interessen for øget samarbejde mellem Norden og de baltiske lande.

På Baltisk Forsamlings session var der også fokus på fælles sundhedsprojekter. De tre lande er blevet enige om at etablere en *taskforce*, der skal skabe fælles centre for behandling af specielle sygdomme samt prøve at indkøbe medicin fælles til de tre lande. Formanden for Nordisk Råds Velfærdsudvalg Siv Friðleifsdóttir (F) roste dette initiativ. Fra Nordisk Råd deltog også politikerne Johan Linander (c) fra Sverige og Michael Tetzschner (H) fra Norge.

6.2 Rusland

Nordisk Råd har gennem de senere år udviklet gode forbindelser med parlamentarikere i Rusland fra både Statsduma og Føderationsråd i Moskva samt de regionale parlamenter i Nordvestrusland organiseret i PANWR. Nordisk Råd samarbejder også med russiske politikere gennem regionalt samarbejde i Østersøregionen, den arktiske region og i Barentsområdet. Senest er der udviklet samarbejde indenfor rammerne for den Nordlige Dimension.

Der er også opbygget mere direkte kontakter mellem Nordisk Råd og russiske parlamentarikere. De seneste år har der været parlamentariske udvekslingsprogrammer i begge retninger. I 2010 var der et russisk besøg i Norge og Finland 8. - 12. februar og siden et nordisk besøg i Leningrad regionen og Kaliningrad 17. - 21. maj. Sidstnævnte by fik i øvrigt også besøg af Nordisk Råds Kontrolkomité i februar 2010.

Energieffektivitet var på agendaen da Nordisk Råd mødte repræsentanter for den russiske Stats Duma i Bergen 25. - 27. maj til rundbordssamtale. Parlamentarikerne lyttede også til eksperter fra Statoil og Universitetet i Bergen, og var på besøg på Oseberg-plattformen. Det var ikke første gang politikerne mødtes til rundbordssamtale. I 2009 havde parlamentarikere fra Nordisk Råd og Dumaen den første rundbordssamtale i Khanti-Mansyisk i Sibirien.

Nordisk Råd har også opbygget gode kontakt med repræsentanter for de regionale dumaer i Nordvestrusland organiseret i PANWR. Der blev afholdt en særlig ungdomskonference i Kirkenes i Norge 22. - 24. marts 2010 for unge politikere med deltagelse både fra Nordisk Råd, Ungdommens Nordiske Råd samt andre unge politikere fra Norden og Nordvestrusland.

6.3 Hviderusland

På initiativ fra daværende præsident Dagfinn Høybråten (KrF) fra Norge, har Nordisk Råd været engageret i samarbejde med såvel Hvideruslands parlament, som oppositionspolitikere siden 2007. Formålet er at bidrage til en dialog mellem det officielle parlament i Minsk og oppositionen udenfor. Baltisk Forsamling er samarbejdspartner i dette initiativ.

Det er Nordisk Råds mål at støtte udviklingen mod demokrati i Hviderusland. Præsidentvalget i december 2010 blev imidlertid en misbrugt mulighed for forbedringer. De positive tegn med en lidt mere åben valgkamp end tidligere, blev afløst af et kraftigt tilbageslag med myndighedernes brutale fremfærd efter afslutningen af valget. Myndighederne bør efter Nordisk Råds mening følge opfordringerne fra OSCE's valgobservatører, så de anholdte løslades.

Nordisk Råd har sammen med Baltisk Forsamling siden 2007 arrangeret en række rundbordssamtaler med repræsentanter både fra Parlamentet og fra oppositionspartierne. Der har været tre rundbordssamtaler i Vilnius 2007-2009, en i Minsk i marts 2010 og et ungdomsseminar i Vilnius juni 2010.

Parlamentarikerne i Nordisk Råd bakker op om Nordisk Ministerråds støtte til det hviderussiske eksiluniversitet i Vilnius, som en delegation fra Nordisk Råds præsidium fik mulighed for at besøge i februar 2010.

Den nordiske støtte til *European Humanities University* (EHU) er også en støtte til den demokratiske udvikling i Hviderusland. Nordisk Råd ser det som en vigtig opgave at støtte den demokratiske udvikling i vores nærområder. "Vi håber, at Hviderusland med tiden bliver en del af den europæiske demokratiske familie", udtalte Helgi Hjörvar (A), Præsident i Nordisk Råd i 2010, i forbindelse med besøget. Siden udtalte han sig, bakket op af Nordisk Råds kommende danske præsident, særdeles kritisk i forhold til begivenhederne i Minsk efter præsidentvalget i december 2010. Nye nordiske initiativer er blevet udskudt til den politiske situation bliver forbedret i Hviderusland.

6.4 Arktis og Barents

Det arktiske område forandrer sig i disse år ikke mindst på grund af klimaforandringerne. Temaet bliver drøftet både på Nordisk Råds egne møder og i særdeleshed når Nordisk Råd deltager som observatør i møder arrangeret af *The Conference of Parliamentarians of the Arctic Region*.

Nordisk Råds præsident Helgi Hjörvar (A) talte til arktisk parlamentarisk konference i Europaparlamentet 13. - 15. september 2010. En styrket arktisk region er vigtig for Nordisk Råd. De nordiske lande og selvstyrende områders geografiske placering, gør arktiske spørgsmål ekstra centrale for den nordiske region.

Alle de nordiske lande er medlem af de arktiske parlamentarikeres samarbejde. Desuden er Canada, Rusland og USA medlemslande, og medlemmer af Europaparlamentet deltog også på konferencen. Den tiende konference for parlamentarikere i den arktiske region vil finde sted på Island i 2012. Det var også der den første konference blev afholdt i 1993, så ringen bliver sluttet.

Syktyvkar, hovedstaden i Komi-republikken i Rusland, var vært for 4. parlamentariske Barentskonference 26. - 27. maj 2009. Næste Barentskonference i 2011 bliver afholdt i Luleå i det nordlige Sverige.

6.5 Øvrige inter-parlamentariske kontakter

Arbejdsindvandring og fleksible arbejdsmarkeder var på dagsordenen, da Nordisk Råd mødte Benelux-Parlamentet og Baltisk Forsamling i Oslo 13. april 2010. Nordisk Råds præsident Helgi Hjörvar (A) talte på Benelux session i Bruxelles i juni 2010.

Nordisk Råds præsident talte også på session for *British Irish Parliamentary Assembly*, BIPA, i november 2010 på Isle of Man.

Nordisk Råds Præsident Helgi Hjörvar (A) talte ved *Baltic Development Forum* i Vilnius 1. juni. Han understregede behovet for at koordinere initiativer mellem Østersø-regionen og partnerskabet indenfor Den nordlige Dimension, som består af EU, Rusland, Island og Norge. Energisektoren er nær knyttet til både økonomisk udvikling og miljøspørgsmål samt til den generelle politiske stabilitet i regionen, opsummerede han, og efterlyste samtidig "mindre snak og mere handling" i samarbejdet mellem EU, Rusland og de nordiske lande.

7. Östersjösamarbetet - Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

Nordiska rådet var väl representerat i BSPC:s olika organ även under 2010. Christina Gestrin (sfp) var ordförande för BSPC under 2009 - 2010, och omvaldes vid konferensen i Mariehamn 2010 till ordförande även för perioden 2010-2011. Nordiska rådets medlemmar i BSPC:s Permanenta kommitté har under 2010 varit Christina Gestrin (sfp) och Hanne Agersnap (SF) (t o m hösten 2010), därefter Torfinn Opheim (A). Nordiska rådet svarade, liksom under 2009, för att arvodera BSPC:s sekreterare, samt att tillhandahålla kontorsfaciliteter för BSPC:s sekretariat. De löpande kostnaderna för BSPC:s sekretariatsfunktion betalas sedan 2007 via BSPC:s s.k gemensamma finansieringsmekanism (information om BSPC:s olika delar och aktiviteter finns på: www.bspc.net).

Den 19:e parlamentariska Östersjökonferensen (19:e BSPC) ägde rum i Mariehamn, Åland, 29 - 31 augusti 2010. Konferensen samlade närmare 200 politiker, tjänstemän, experter och andra intresserade. De tre huvudteman som konferensen behandlade var: Samarbete i Östersjöregionen;

klimatförändring och biologisk mångfald i Östersjöregionen; samt Östersjöregionen som en arena för fred och säkerhet.

Se hjemmeside för ytterligare information: www.bspc.net, samt appendix under överskrift: 15.

8. Nordiska rådets priser

8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2010

Nordisk Råds Litteraturpris gives til et skønlitterært værk, som er skrevet på et af de nordiske sprog. Det kan være en roman, et drama, en digt-, novelle- eller essaysamling, som lever op til høje litterære og kunstneriske krav. Formålet med prisen er at øge interessen for nabolandenes litteratur og sprog samt for det nordiske kulturfællesskab.

I 2010 var der nomineret 11 værker til Nordisk Råds Litteraturpris. Prisen gik til den finske kvindelige forfatter Sofi Oksanen for værket *Puhdistus* (Renselse). Fra bedømmelseskomitéens motivering lyder det:

"Sofi Oksanens roman Puhdistus (Renselse) udspiller sig på to tidsplaner i Estland, men romanens temaer, kærlighed, svigt, magt og magtesløshed er tidløse. Med et sjældent præcist og rammende sprog beskriver Oksanen, hvad historien gør med det enkelte menneske og historiens tilstedeværelse i nuet."

Med sin tredje roman *Puhdistus* viser Sofi Oksanen (f.1977) sin fulde styrke. Med sit rige og udtryksfylde sprog væver hun konkrete historiske begivenheder - den sovjetiske besættelse af Estland - sammen med brændende aktuel og global samtidstematik: Menneskehandelen i Østersøområdet.

Der var i 2010 ingen nominerede værker fra Grønland og det samiske sprogområde.

8.2 Nordiska rådets musikpris 2010

Nordisk Råds Musikpris fokuserer på skabelse og udøvelse af musik på et højt kunstnerisk niveau. Prisen gives hvert andet år til et værk af en nulevende komponist, og hvert andet år går prisen til et større eller mindre ensemble.

I 2010 var hele 13 værker i konkurrence om den prestigefyldte store nordiske musikpris, og i 2010 var det værker af nulevende komponister, der nomineredes. Tema for Nordisk Råds Musikpris 2010 var: "Aktuelt musikværk, hvor alle udøvere bærer sin egen stemme"

Komponisten og professor i komposition Lasse Thoresen, Norge, fik Nordisk Råds musikpris 2010 for værket *Opus 42*. Juryen begrunder valget således:

"Opus 42 er et unikt værk som repræsenterer en fornyelse, ikke bare af den nordiske vokalmusik, men af vokalbaseret partiturmusik i det hele taget. I Opus 42 finder vi en slående smuk musik som viser fællestrækkene mellem den helt gamle og den helt nye musik - og samtidig ser vi ligheden mellem vores egen, skandinaviske folkemusik og den vi for eksempel finder i Mellemøsten eller Indien."

8.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2010

Temaet for Nordisk Råds Miljøpris 2010 var grøn kapitalforvaltning. Der blev i første omgang indstillet 15 virksomheder, hvoraf seks blev nomine-

ret. Vinderne blev tre banker i fællesskab: Merkur Andelskasse fra Danmark, Cultura Bank fra Norge og Ekobanken fra Sverige.

De tre vindere deltog i Nordisk Råds session i Reykjavik, Island, hvor de blandt andet medvirkede i et meget vellykket debatarrangement i Nordens Hus om samfundsnyttig bankvirksomhed. De skrev også i samarbejde med Nordisk Råds kommunikationsafdeling, en debatartikel om samme emne. Artiklen blev placeret i medier i tre af de nordiske lande, og var således den bedst placerede af de fem debatartikler kommunikationsafdelingen søgte at placere i forbindelse med sessionen.

Ifølge en evalueringsrapport fra firmaet *Operate* fik vinderne af miljøprisen i 2010 også mere medieomtale end normalt, med i alt 50 artikler eller notitser i alle fem lande. Nordisk Råds Natur- og Miljøpris gennemgår p.t. en evalueringsproces, som skal revurdere prisens form og indhold, med forventet afklaring inden 2012.

8.4 Nordiska rådets filmpris 2010

Nordisk Råds Filmpris uddeles for at fremme produktionen af nordiske film og for at udvikle det nordiske filmmarked. Prisen skal sikre nordisk film en stærk international profil. Prisen gives til en spillefilm, som er forankret i den nordiske kultur og som har et højt kunstnerisk niveau. Nordisk Råds Filmpris blev uddelt for første gang på forsøgsbasis i 2002 i forbindelse med Nordisk Råds 50-års jubilæum. Den blev permanent i 2005 og siden er den blevet uddelt hvert år sammen med Nordisk Råds andre priser for musik, litteratur og miljøarbejde.

I 2010 uddeltes Nordens mest eftertragtede pris til den danske filminstruktør og manuskriptforfatter Thomas Vinterberg, manuskriptforfatter Tobias Lindholm og producer Morten Kaufmann for filmen *Submarino*.

Juryen udtalte i begrundelsen for valget af prismodtagerne 2010 blandt andet:

"Submarino er en barsk men også dybt rørende historie om to brødre, der er knyttet sammen af en skæbnesvanger barndom. Filmen handler om brødre, som pålægges de voksnes ansvar — og om barnet som bærer af en social arv, men også håbet om en bedre fremtid. Den behandler temaer som traumer, skyld og forsoning. Submarino er et enkelt og samtidig komplekst kunstværk, med et stærkt manuskript og en stilsikker instruktion. En elegant, stram og velfungerende dramaturgi, nærvær i spillet og en intelligent brug af lyd og lys bidrager til at skabe dette indsigtsfulde billede af menneskelivet."

Submarino havde biografpremiere i Danmark i marts og blev en af årets bedst anmeldte film. Filmen deltog i hovedkonkurrencen ved årets Berlin Festival og er siden blevet vist på festivaler i både Cannes, London, Sao Paolo og Los Angeles.

9. Ligestilling

9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg

Præsidiet
Kvinder: 4
Mænd: 9

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Kvinder: 6

Mænd: 9

Medborger- og Forbrugerudvalget
Kvinder: 6
Mænd: 9

Miljø- og Naturresurseudvalget
Kvinder: 7
Mænd: 8

Velfærdsudvalget
Kvinder: 11
Mænd: 3

Næringsudvalget
Kvinder: 3
Mænd: 12

Kontrolkomitéen
Kvinder: 2
Mænd: 5

Valgkomitéen
Kvinder: 4
Mænd: 3

9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Formandsposter
Kvinder: 5
Mænd: 3

Næstformandsposter
Kvinder: 3
Mænd: 5

9.3 Rådssekretariatet i København

Rådssekretariatet i København har tilknyttet

Kvinder: 10
Mænd: 5

10. Nordisk Råds økonomi 2010

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2010. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2010 på DKK 30.660.000.

Præsidiet vedtog på sit møde den 9. december 2009 en uændret budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2010 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2010 i % følgende:

	2006	2007	2008	2009	2010
Danmark	22,6	22,9	22,7	22,3	21,6
Finland	18,0	18,1	17,9	17,5	17,4
Island	1,1	1,1	1,3	1,2	1,2
Norge	26,0	25,2	26,6	27,4	28,1
Sverige	32,4	32,7	31,5	31,6	31,7

Regnskabet for 2010 viser, at årets indtægter beløber sig til DKK 33.399.000, mens udgifterne beløber sig til DKK 31.991.000, hvilket betyder et overskud på 2010-regnskabet på DKK 1.408.000.

11. Nordisk Råds nye sager 2010

11.1 Nye medlemsforslag 2010

A 1485/presidiet[1]	Medlemsförslag om översyn av Helsingforsavtalet (väckt av den svenska delegationen)
A 1486/medborger[2]	Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1487/kultur [3]	Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1488/presidiet[4]	Medlemsförslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete (väckt av den svenska delegationen)
A 1489/kultur	Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (väckt av den konservativa gruppen)
A 1490/näring	Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska trianglen (väckt av den konservativa gruppen)
A 1491/presidiet [5]	Medlemsförslag om öppna arkiv (väckt av Hans Wallmark, Jessica Polfjärd, Mats Johansson, Stefan Tornberg, Anita Brodén och Gunilla Tjernberg)
A 1492/miljö [6]	Medlemsförslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden (väckt av Lauri Oinonen)
A 1493/presidiet [7]	Medlemsförslag om en större markering av Nordens dag (väckt av den isländska delegationen)
A 1494/medborger[8]	Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1495/näring [9]	Utskottsförslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (väckt av Näringsutskottet och Kultur- och utbildningsutskottet)
A 1496/välfärd [10]	Medlemsförslag om ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) (väckt av Den konservativa gruppen)
A 1497/kultur[11]	Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)

---

[1] Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010 – ikke foretage sig yderligere
[2] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 10/2010
[3] Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010 – Fremst. 5/2010
[4] Vedaget af Presidiet den 29. juni 2010 – ikke foretage sig yderligere
[5] Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – ikke foretage sig yderligere
[6] Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – ikke foretage sig yderligere
[7] Vedtaget af Presidiet den 2. november 2010 - ikke foretage sig yderligere
[8] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 15/2010
[9] Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010 – Fremst. 4/2010
[10] Omdannet til Utvalgsforslag A 1505/velferd den 29. juni 2010
[11] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 25/2010

A 1498/kultur[12]	Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenøskab i uddannelserne (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)
A 1499/miljö[13]	Medlemsförslag om samnordisk strategi mot Mårdhundens expansion (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1500/presidiet	Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (fremsat af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1501/næring	Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (fremsat af Alf Egil Holmelid)
A 1502/næring[14]	Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (Tobin-skat) (fremsat af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1503/presidiet[15]	Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (väckt av den isländska delegationen)
A 1504/presidiet [16]	Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område (fremsat af Helgi Hjørvar)
A 1505/velferd[17]	Utvalgsforslag om et nordisk innovasjonscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforskningsinitivativ II – en nordisk storsatsning innenfor velferd, helse og sosial (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1506/velferd[18]	Utvalgsforslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene (fremsat av Velferdsutvalget)
A 1507/medborger [19]	Udvalgsforslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
A 1508/presidiet	Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (väckt av Christina Gestrin och Johan Linander)
A 1509/velferd[20]	Utvalgsforslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden (fremsat af Velferdsutvalget)
A 1510/næring	Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (fremsat af den Socialdemokratiska gruppen)
A 1511/presidiet	Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan (fremsat af den Socialdemokratiska gruppen)
A 1512/miljø[21]	Utvalgsforslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

[12] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 24/2010
[13] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 22/2010
[14] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 30/2010, Rek. 31/2010
[15] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 13/2010
[16] Vedtaget af Presidiet den 2. november 2010 - ikke foretage sig yderligere
[17] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 29/2010
[18] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 28/2010
[19] Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010 – Fremst. 6/2010
[20] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 26/2010
[21] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 19/2010

	(fremsat av Miljø- og naturresurseutvalget)	
A 1513/miljø[22]	Utvalgsforslag om oppfølgning av Copenhagen Accord (fremsat av Miljø- og naturresurseutvalget)	Nordisk Råd
A 1514/velferd[23]	Utvalgsforslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling (fremsat av Velferdsutvalget)	**Dokument 1**
A 1515/medborger[24]	Udvalgsforslag om udvisning af nordiske statsborgere (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget)	Fremlagt af: Præsidiet
A 1516/medborger[25]	Udvalgsforslag om Nordisk pantsystem (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)	Bilag: - Appendix: BSPC
A 1517/näring[26]	Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden (väckt av Näringsutskottet)	J.nr. 10-00339-8
A 1518/näring[27]	Utvalgsforslag om produksjon av vedvarende energi (fremsat av Miljø- og Naturresursetvalget og Næringsutvalget)	
A 1519/kultur[28]	Udvalgsforslag om en nordisk Arte-kanal (fremsat af Kultur- og Uddannelsesudvalget)	
A 1520/velfærd	Medlemsforslag om rygmarvsskader (fremsat af den islandske delegation)[29]	
A 1521/presidiet	Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (fremsat av Dagfinn Høybråten, Anders Andersson og Bjarne Kallis)	
A 1522/presidiet	Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for Nordisk Råds personale (fremsat af Presidiet)	

11.2 Ministerrådsforslag 2010

B 265/præsidiet[30]	Ministerrådsforslag: Retningslinjer for Hvideruslandsaktiviteter 2011-2012
B 266/presidiet[31]	Ministerrådsforslag: Nordisk Ministerråds budget 2011
B 267/kultur[32]	Ministerrådsforslag: om MR-U strategi for perioden 2011-2013, Kunnskap for grønn vekst og velferd
B 268/medborger[33]	Ministerrådsforslag: Likestillingspolitisk samarbeid 2011 - 2014

11.3 Skriftlige spørgsmål 2010

E 1/2010	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om ministerrådet avser att genomföra de förslag som läggs fram i rapporten om Kön och makt i Norden (väckt av Maria Stenberg)

---

[22] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 20/2010
[23] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 27/2010
[24] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 8/2010, Rek. 9/2010
[25] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 16/2010, Rek. 17/2010
[26] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 32/2010
[27] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 21/2010
[28] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 12/2010
[29] Omdannet til Utvalgsforslag A 1524/velferd
[30] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 11/2010
[31] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 7/2010
[32] Vedtaget på Nordisk Råds session 4. november 2010, Rek. 23/2010
[33] Vedtaget på Nordisk Råds session 3. november 2010, Rek. 14/2010

E 2/2010	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om forbrugerpolitik i Norden (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 3/2010	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om udvisning af nordiske statsborgere (stillet af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 4/2010	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om innsyn i krafthandelprosessene i Norden (fremsat af Oskar Jarle Grimstad)
E 5/2010	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om varsling av vedlikehold av kraftverk i Norden (fremsat af Oskar Jarle Grimstad)
E 6/2010	Skriftlig fråga till Danmarks regering om nolltolerans mot narkotika (väckt av Hans Wallmark)
E 7/2010	Skrifltig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar om samarbete och koordination av information om saknade barn (väckt av Maria Stenberg)
E 8/2010	Skriftlig fråga till Danmarks regering om den danska statens skattevinst på inkomst från prostituerade (väckt av Maria Stenberg)
E 9/2010	Skriftlig fråga till Norges regering om om konfiskering av fordon registrerat i annat nordiskt land (väckt av Kent Olsson)
E 10/2010	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om oprettelse af et fælles nordisk system for udveksling af oplysninger om påtaler og lignende vedrørende sundhedspersonale (stillet af Hanne Agersnap)
E 11/2010	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 12/2010	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om fortolkningen af artikel 7 i den Nordiske Konvention (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)
E 13/2010	Skriftlig fråga till Sveriges regering om den svenska regeringens utredning om tillträde till högre utbildning i Sverige (väckt av Sigríður Ingibjörg Ingadóttir)
E 14/2010	Skriftlig spørsmål til Finlands og Islands regjeringer om utenlandske legers autorisasjon og avtale om anmerkninger (fremsat av Sonja Mandt)
E 15/2010	Skriftlig fråga till Norges regering om den fria rörligheten i Norden (väckt av Kent Olsson)
E 16/2010	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Norges regeringar om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (väckt av Johan Linander)
E 17/2010	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer om produktion og transmission af vedvarende energi i Norden (fremsat af Ole Vagn Christensen och Anita Brodén)
E 18/2010	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om återtagning av beslutet om minskad svavelhalt i fartygsbränsle (väckt av Lauri Oinonen)
E 19/2010	Skriftlig fråga till Norges regering om nordisk samekonvention (väckt av Sinikka Bohlin)
E 20/2010	Skriftlig fråga till Norges regering om skador som orsakas av norska renar på den finländska sidan (väckt af Janne Seurujärvi)
E 21/2010	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om det svenske optagelsessystem og konsekvenserne for optagelsen af studerende fra andre nordiske lande (fremsat af Mogens Jensen)

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

E 22/2010	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om indholdet i aftalen mellem de nordiske lande, vedrørende adgangen for nordiske studerende til at søge optagelse på universiteter i hele Norden (fremsat af Mogens Jensen)	Nordisk Råd
E 23/2010	Skriftlig spørgsmål til Nordisk ministerråd om effektene av prosjektet "Ny nordisk mat" (fremsat av Hans Frode Kielland Asmyhr)	**Dokument 1**
E 24/2010	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringer om man kan mäta förhöjd radioaktiv strålning efter sommarens bränder i Ryssland (väckt av Raija-Liisa Eklöw)	Fremlagt af: Præsidiet
E 25/2010 – E 42/2010	Mundtlige spørgsmål stillet under sessionen på Reykjavik	Bilag: - Appendix: BSPC
E 43/2010	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om overskudspant (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)	J.nr. 10-00339-8
E 44/2010	Skriftligt spørgsmål til Norges regering om strategi vedrørende de små håndværksfag (fremsat af Bente Dahl)	
E 45/2010	Skriftligt spørgsmål til Islands regering om udvidelse af Svanemærkets anvendelsesområde (fremsat af Line Barfod)	
E 46/2010	Skriftlig fråga till Danmarks regering om skatteavtalen mellan Danmark og några medelhavsländer (väckt av Bjarne Kallis)	
E 47/2010	Skriftlig fråga till de nordiska ländernas regeringar om gemensamt nordiskt arbete med frågan om ekonomiska självständighet och jämställdhet (väckt av Maria Stenberg)	
E 48/2010	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvor mange projekter, der findes i kampen mod menneskehandel (fremsat af Medborger- og Forbrugerudvalget)	
E 49/2010	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regjeringer om behandlingstid på dagpenger i de nordiske landene (fremsat af Vigdis Giltun)	

11.4 Fremstillinger 2010

Fremst. 1/2010/miljø [34]	Undersøgelse af farlige kemikaler samt aftale om tungmetaller (A 1466/miljö)
Fremst. 2/2010/miljø [35]	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel (A 1466/miljö)
Fremst. 3/2010/miljö [36]	Friluftsaktiviteter för barn och unga (A 1476/miljö)
Fremst. 4/2010/näring [37]	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA (A 1495/näring)
Fremst. 5/2010/kultur [38]	Etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur)
Fremst. 6/2010/medborger [39]	Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger)

11.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 62. session

7/2010/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011 (B 266/presidiet)
8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere (A 1515/medborger)

[34] Vedtaget af Presidiet den 28. januar 2010
[35] Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010
[36] Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010
[37] Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010
[38] Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010
[39] Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010

9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention (A 1515/medborger)
10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger (A 1486/medborger)
11/2010/presidiet	Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 - 2012 (B 265/presidiet)
12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal (A 1519/kultur)
13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (A 1503/presidiet)
14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid (B 268/medborger)
15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet (A 1494/medborger)
16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage (A 1516/medborger)
17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer (A 1516/medborger)
18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik (1483/miljö)
19/2010/miljø	Initiativer i det nordiske klimaarbeidet (A 1512/miljø)
20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen* Accord (A 1513/miljø)
21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi (A 1518/næring)
22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion (A 1499/miljö)
23/2010/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 (B 267/kultur)
24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur)
25/2010/kultur	Unges arbejdsliv og kompetencer (A 1497/kultur)
26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (A 1509/velferd)
27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser (A 1514/velferd)
28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel (A 1506/velferd)
29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II (A 1505/velferd)
30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner (A 1502/näring)
31/2010/näring	Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser (A 1502/näring)
32/2010/näring	Konferens om produktion av hälsosam mat (A 1507/näring)
33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat (A 1484/presidiet)

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

11.6 Beslutninger om ikke at foretage sig noget

1 Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden, A 1404/näring

2 Medlemsförslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar, A 1477/ miljö

3 Medlemsförslag om översyn av Helsingforsavtalet, A 1485/presidiet

4 Medlemsförslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete, A 1488/presidiet

5 Medlemsförslag om öppna arkiv, A 1491/presidiet

6 Medlemsförslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden, A 1492/miljö

7 Medlemsförslag om en större markering av Nordens dag, A 1493/presidiet

8 Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område, A 1504/presidiet

Nordisk Råd

Dokument 1

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

12. Nordisk Råds medlemmer 2010

Nordisk Råds medlemmer fordelt på udvalg pr. 1. januar 2010.

Præsidiet
Den Socialdemokratiske Gruppe
Niels Sindal (S), Danmark
Erkki Tuomioja (sd), Finland
Helgi Hjörvar (A), Island, **præsident**
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Midtergruppen
Marion Pedersen (V), Danmark
Christina Gestrin (sfp), Finland,
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge
Johan Linander (c), Sverige
Den Konservative Gruppe
Illugi Gunnarsson (Sj.), Island, **vicepræsident**
Per-Kristian Foss (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Line Barfod (EL), Danmark
Kultur- og Uddannelsesudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Mogens Jensen (S), Danmark, **formand**
Aleqa Hammond (S), Grønland
Tommy Taberman (sd), Finland
Gunn Olsen (A), Norge
Monica Green (s), Sverige
Midtergruppen
Bente Dahl (RV), Danmark, **næstformand**
Troels Christensen (V), Danmark
Risto Autio (cent), Finland
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige
Den Konservative Gruppe
Fredrik Karlström (ObS), Åland
Olemic Thommesen (H), Norge
Mats Johansson (m), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Paavo Arhinmäki (vänst), Finland
Ásmundur Einar Daðason (VG), Island
Uden partigruppetilknytning
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Medborger- og Forbrugerudvalget

Den Socialdemokratiske Gruppe
Henrik Dam Kristensen (S), Danmark
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Anna Ljunggren (A), Norge
Martin Kolberg (A), Norge, **nestleder**
Maria Stenberg (s), Sverige
Midtergruppen
Ville Niinistö (gröna), Finland, **ordförande**
Stefan Tornberg (c), Sverige
Den Konservative Gruppe
Jukka Mäkelä (saml), Finland
Ulla Karvo (saml), Finland
Michael Tetzschner (H), Norge
Hans Wallmark (m), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Hanne Agersnap (SF), Danmark
Marianne Berg (v), Sverige
Uden partigruppetilknytning
Henrik Brodersen (DF), Danmark
Per Arne Olsen (FrP), Norge

Miljø- og Naturresurseudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl), Færøerne
Jacob Söderman (sd), Finland
Per Rune Henriksen (A), Norge
Ann-Kristine Johansson (s), Sverige, **ordförande**
Lars Wegendal (s), Sverige
Midtergruppen
Per Bisgaard (V), Danmark
Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
Anita Brodén (fp), Sverige
Jan Lindholm (mp), Sverige
Den Konservative Gruppe
Jørgen Lundsgaard (KF), Danmark
Anne-Mari Virolainen (saml), Finland
Sonja Irene Sjøli (H), Norge
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Kristen Touborg (SF), Danmark, **næstformand**
Guðfríður Lilja Grétarsdóttir (VG), Island
Uden partigruppetilknytning
Oskar Jarle Grimstad (Frp), Norge

Næringsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Ole Vagn Christensen (S), Danmark
Tone Merethe Sønsterud (A), Norge
Torfinn Opheim (A), Norge
Billy Gustafsson (s), Sverige
Midtergruppen
Erling Bonnesen (V), Danmark

Bjarne Kallis (kd), Finland
Janne Seurujärvi (cent), Finland
Lauri Oinonen (cent), Finland
Per Olaf Lundteigen (Sp), Norge
Den Konservative Gruppe
Lyly Rajala (saml), Finland, **vice-ordförande**
Bjarni Benediktsson (Sj.), Island
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, **ordförande**
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Alf Egil Holmelid (SV), Norge
Uden partigruppetilknytning
Pia Christmas-Møller (up), Danmark
Torgeir Trædal (Frp), Norge

Fremlagt af:
Præsidiet

- Appendix: BSPC

Velfærdsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe
Tuula Peltonen (sd), Finland
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A), Island
Sonja Mandt-Bartholsen (A), Norge
Christer Adelsbo (s), Sverige
Göte Wahlström (s), Sverige, **vice-ordförande**
Midtergruppen
Jenis av Rana (Miðflokkurin), Færøerne
Paula Sihto (cent), Finland
Siv Friðleifsdóttir (F), Island, **formand**
Den Konservative Gruppe
Arja Karhuvaara (saml), Finland
Jessica Polfjärd (m), Sverige
Marianne Kierkemann (m), Sverige
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Olga P. Berthelsen (IA), Grønland
Uden partigruppetilknytning
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Vigdis Giltun (Frp), Norge

Kontrolkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe
Per Rune Henriksen (A), Norge
Billy Gustafsson (s), Sverige
Midtergruppen
Bjarne Kallis (kd), Finland, **vice-ordförande**
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige
Den Konservative Gruppe
Ulla Karvo (saml), Finland, **ordförande**
Bjarni Benediktsson (Sj.), Island
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Kristen Touborg (SF), Danmark

Valgkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe

Henrik Dam Kristensen (S), Danmark, **formand**
Jacob Söderman (sd), Finland
Midtergruppen
Marion Pedersen (V), Danmark
Siv Friðleifsdóttir (F), Island
Den Konservative Gruppe
Sonja Irene Sjøli (H), Norge
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, **vice-ordförande**
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe
Ásmundur Einar Daðason (VG), Island

Dokument 1

Præsidiet

- Appendix: BSPC

J.nr. 10-00339-8

13. Partigrupper i Nordisk Råd
Den socialdemokratiske gruppe
Socialdemokratiet (S), Danmark
Javnaðarflokkurin (Jvfl), Færøerne
Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)/Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (sd), Finland
Samfylkingin (A), Island
Det norske Arbeiderparti (A), Norge
Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s), Sverige

Midtengruppen
Radikale Venstre (RV), Danmark
Venstre (V), Danmark
Miðflokkurin, Færøerne
Atassut (At), Grønland
Centern i Finland (cent)/Suomen Keskusta (kesk), Finland
Gröna Förbundet (gröna)/Vihreä liitto (vihr), Finland
Svenska folkpartiet (sfp)/Ruotsalainen kansanpuolue (r), Finland
Liberalerna på Åland (Lib), Åland
Framsóknarflokkurinn (F), Island
Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
Senterpartiet (Sp), Norge
Venstre (V), Norge
Centerpartiet (c), Sverige
Folkpartiet liberalerna (fp), Sverige
Kristendemokraterna (kd), Sverige
Miljöpartiet de gröna(mp), Sverige

Den konservative gruppe
Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
Nationella Samlingspartiet (saml)/Kansallinen kokoomus (kok), Finland
Obunden samling (ObS), Åland
Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.), Island
Høyre (H), Norge
Moderata samlingspartiet (m), Sverige

Den venstersocialistiske grønne gruppe
Enhedslisten (EL), Danmark
Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
Vänsterförbundet (vänst)/Vasemmistoliitto (vas), Finland
Vinstrihreyfingin - grænt framboð (VG), Island
Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
Vänsterpartiet (v), Sverige

Uden for partigruppe
Dansk Folkeparti i Danmark (DF), Danmark
Fremskrittspartiet i Norge (Frp), Norge
Sverigedemokraterna (SD), Sverige (fra oktober 2010)

14. Nordisk Råds delegationer
Hver delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

Nordisk Råd, Danmarks delegation
Sekretariatschef Pernille Deluran

Nordisk Råd, Færøernes delegation
Sekretariatschef Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands delegation
Delegationssekretær Jakob Hartmann Hansen

Nordiska rådet, Finlands delegation
Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation
Delegationssekreterare Niclas Slotte

Nordisk Råd, Islands delegation
International sekretær Stígur Stefánsson

Nordisk Råd, Norges delegasjon
Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiska rådet, Sveriges delegation
Sekretariatschef Bength Olsson

15. Appendix: Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté hade under våren 2010 utarbetat ett utkast till konferensresolution. Efter en utförlig behandling i konferensens resolutionskommitté (bestående av den Utvidgade permanenta kommittén) kunde resolutionen antas med konsensus. Resolutionen innehåller ett antal politiska rekommendationer inom konferensens huvudteman som riktas till regeringarna i Östersjöregionen, till CBSS och till EU. I resolutionen understryks bl.a. den viktiga roll som parlamentariker kan spela för en bärkraftig utveckling i regionen, genom att skapa medvetenhet om dess utmaningar, bilda opinion, och utöva politiskt tryck på regeringarna i regionen. Vidare framhöll man det goda och konstruktiva samarbetet med CBSS, uttryckte sitt starka stöd till HELCOM:s handlingsplan för Östersjöregionen, samt vidhöll att EU:s strategi för Östersjöregionen måste samordnas med den Nordliga dimensionen, som omfattar alla regionens länder.

Biologisk mångfald, illegalt fiske, sjösäkerhet, obligatorisk lotshjälp, samordnad trafikövervakning till havs, stärkt samarbete om civil säkerhet, kamp mot trafficking, samt förstärkta operativa resurser till att bekämpa trafficking var några av de andra områdena som togs upp i resolutionen. Ordförandena för de två nya arbetsgrupper som tillsattes vid den 18:e BSPC i Nyborg - om Trafficking respektive Integrerad havspolitik - gav lägesrapporter om sitt arbete.

BSPC:s Permanenta kommitté fick i uppdrag att göra en utvärdering av BSPC:s gemensamma finansieringsmekanism, inklusive en översyn av formerna för att finansiera sekretariatsfunktionen. Till ordförande för BSPC:s Permanenta kommitté 2010-2011 omvaldes Christina Gestrin (sfp), ledamot av Finlands riksdag och medlem i Nordiska rådets Presidium. Valentina Pivnenko, ledamot av Ryska Statsduman, omvaldes som vice ordförande 2010-2011 — dokumentation från 19:e BSPC finns på: http://bspc.net/page/show/234).

BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté, som inrättades 2006, höll årets första möte i Bryssel den 28 januari. I mötet deltog 20 parlamentariker, 25 tjänstemän, och ett antal gäster från Europaparlamentet, EU-kommissionen och CBSS. Ordföranden i CBSS *Committee of Senior Officials*, Neris Germanas, Litauen, rapporterade inledningsvis om arbetet i CBSS och beskrev uppnådda resultat, framtida inriktning och prioriteringar. Han betonade vikten av fortsatta nära kontakter mellan CBSS och BSPC, och välkomnade att BSPC:s och CBSS:s övergripande prioriteringar i huvudsak sammanfaller. Därefter fick mötet redogörelser av representanter för EU-kommissionen angående arbetet med den Nordliga dimensionen, med EU:s Östersjöstrategi, samt med EU:s Integrerade havspolitik. I de efterföljande överläggningarna i Kommittén behandlades bl.a. BSPC:s arbetsprogram för 2010, uppläggningen och programmet för den 19:e BSPC i Mariehamn, samt budget- och finansieringsfrågor för BSPC. Den ekonomiska rapporten för 2009 godkändes, liksom förslaget till budget för 2010. Mötet beslutade också att anta en uppsättning riktlinjer angående observatörsstatus i BSPC, vilka skall fogas till BSPC:s procedurregler.

Den Utvidgade permanenta kommitténs andra möte ägde rum i Vilnius den 3 juni. Mötet samlade 12 parlamentariker, 12 tjänstemän samt gäster från Litauen, CBSS och Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och social välfärd (NDPHS). Litauens utrikesminister, Andrius Ažubalis, gav en inledande presentation och nämnde då bl.a. ett initiativ från Litauen att göra en utvärdering och rapport om läge och utsikter för det nordisk-baltiska samarbetet. Mötet fick också en redogörelse om arbetet i NDPHS av Viktoras Meižis, Litauens hälsoministerium, och Marek Maciejowski, NDPHS sekretariat. Mötet enades om att vidareutveckla kontakterna med

NDPHS och överväga möjligheten att på sikt genomföra en gemensam aktivitet.

Arbetsläget rörande den 19:e BSPC behandlades, och ett första utkast till konferensresolution diskuterades. Den framtida utvecklingen av BSPC:s sekretariatsfunktion togs upp, och man inskärpte vikten av att finna en mer permanent lösning för arvoderingen av BSPC:s sekreterare efter 2011. En omfattande diskussion ägde rum om formerna och villkoren för observatörsstatus i BSPC, mot bakgrund av att Vitryssland i april 2010 lämnat in en ansökan om observatörsstatus. Mötet kunde inte nå enighet i frågan, men beslöt att bjuda in en representant för det vitryska parlamentet till den 19:e BSPC. Man slog även fast att det är den årliga konferensen som slutgiltigt beslutar om observatörsstatus.

Den Utvidgade permanenta kommittén fungerade som resolutionskommitté vid två tillfällen i samband med den 19:e BSPC.

BSPC:s Permanenta kommitté höll sitt första möte den 28 augusti, dagen innan den 19:e BSPC öppnades. Mötet samlade representanter för såväl den Permanenta kommittén som de medlemsparlament som inte har säte i den Permanenta kommittén. Man ägnade sig bl.a. åt att finjustera förberedelserna för den 19:e BSPC.

Vidare konstaterades det med tillfredsställelse att samtliga medlemsparlament betalt sina bidrag till BSPC:s gemensamma finansieringsfunktion för 2010, och att man också mottagit efterskottsbetalningar av vissa bidrag för 2007-2009. Finansieringen av BSPC:s sekreterare behandlades, och man var i princip positiv till en modell där ersättningen bakas in i avgiften till den gemensamma finansieringsmekanismen. Man beslöt att fortsätta diskussionen på nästkommande möten. Frågan om observatörsstatus för Vitryssland togs ånyo upp. Inte heller denna gång uppnåddes enighet, utan frågan sköts upp till den Permanenta kommitténs höstmöte. Mötet informerades om att Ryssland erbjudit sig att stå som värd för den 21:e BSPC 2012, och att Estland är villig att hålla i värdskapet för den 22:e BSPC 2013. Mötet beslutade också att att förlänga Christina Gestrins (sfp) mandat som ordförande för BSPC fram till och med den 20:e BSPC, att förlänga Valentina Pivnenkos mandat som vice ordförande för BSPC under samma period.

Den Permanenta kommitténs höstmöte ägde rum i Berlin 19 oktober. Katariina Röbbelen-Voigt, projektledare, och Silke Lorenz redogjorde inledningsvis för arbetet i projektet *Baltic Sea Labour Network* (BSLN), i vilket BSPC medverkar som associerad partner. Själva mötet ägnades bl.a. åt uppföljning av den 19:e BSPC och dess resolution. Vidare gavs en lägesrapport rörande intäkter och utgifter över den gemensamma budgeten. Man återkom till frågan om finansiering av BSPC:s sekreterare, och enades om principen att samtliga medlemsparlament skall bidra till ersättningen av en sekreterare för BSPC genom en ökning av bidragen till den gemensamma finansieringsmekanismen. För vissa medlemsparlament kan det dock bli nödvändigt med en gradvis övergång till en ny ersättningsmodell. Vidare återvände man till frågan om observatörsstatus för Vitryssland, mot bakgrund bl.a. av att BSPC nåtts av en informell inbjudan till Christina Gestrin (sfp) att besöka Vitryssland. Man beslutade att meddela Vitryssland att man kommer att ställa sig positiv till en officiell inbjudan, och att ett besök av en mindre delegation från BSPC kan bli aktuellt efter de vitryska parlamentsvalen 19 december 2010 (efter händelserna i Vitryssland i samband med valet har BSPC:s besök skjutits upp tills vidare). Mötet diskuterade också, utan att nå konsensus, önskvärdheten i att byta ordet *"Conference"* i BSPC till *"Council"*. Man uppmuntrade fortsatta kontakter med NDPHS, och BSPC:s sekreterare utsågs tills vidare till kontaktperson för detta.

BSPC:s sekretariatsmöte hölls tre gånger under 2010. Kontorsfaciliteter för den gemensamma sekretariatsfunktionen - BSPC:s sekretariat - tillhandahölls även under 2010 av Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn. BSPC:s sekretariat ansvarar bl.a. för att förbereda och utarbeta underlag till möten i den Permanenta och den Utvidgade permanenta kommittén och för administration, samordning och utveckling av BSPC:s verksamheter. Under 2010 har sekretariatsmötet ägnat mycket uppmärksamhet åt frågan om finansiering av BSPC:s sekretariatsfunktion och frågan om vitrysk observatörsstatus i BSPC. En av de stående frågorna i sekretariatsmötets överläggningar är hanteringen och uppföljningen av den gemensamma budgeten, vilken svarar för de löpande kostnaderna för sekretariatet. Formerna för planering, hantering och redovisning av de gemensamma resurserna har under 2010 utvecklats vidare. En mer detaljerad redovisningsmetod gör det möjligt att noga följa kostnadernas fördelning på olika utgiftsposter. Samtliga BSPC:s nationella medlemsparlament och samtliga regionala parlament betalade sina bidrag till den gemensamma finansieringsmekanismen för 2010. En representant för CBSS sekretariat deltar regelmässigt i BSPC sekretariatsmöte.

BSPC:s arbetsgrupp om civil säkerhet, särskilt trafficking, under ledning av Line Barfod (EL), Danmark, inrättades genom ett beslut vid den 18:e BSPC. Gruppen höll sitt introduktionsmöte den 2 februari och därefter ytterligare tre möten under 2010. Den primära uppgiften för arbetsgruppen är att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Arbetsgruppens ordförande gav en lägesrapport vid den 19:e BSPC i Mariehamn och gruppen bidrog även med inspel till resolutionen från den 19:e BSPC. Arbetsgruppens slutrapport kommer att läggas fram vid den 20:e BSPC 2011.

BSPC:s arbetsgrupp om integrerad havspolitik, under ledning av Jochen Schulte, Mecklenburg-Vorpommern, höll sitt startmöte i januari och sedan ytterligare tre möten under 2010. Den primära uppgiften för arbetsgruppen är att utarbeta politiska ställningstaganden och rekommendationer inom sitt ansvarsområde, vilka kan användas i opinionsbildning och för att utöva politiskt tryck på regeringar och myndigheter. Arbetsgruppens ordförande gav en lägesrapport vid den 19:e BSPC i Mariehamn och gruppen bidrog även med inspel till resolutionen från den 19:e BSPC. Arbetsgruppens slutrapport kommer att läggas fram vid den 20:e BSPC 2011.

Kontakterna mellan BSPC och CBSS fortsätter att vara av regelbunden och ömsesidigt givande natur. Ordföranden i CBSS ämbetsmannakommitté (CSO), Neris Germanas, deltog på mötet i BSPC:s Utvidgade permanenta kommitté i Bryssel den 28 januari, och lämnade då en redogörelse över arbetsläget och de strategiska utsikterna för CBSS. BSPC:s ordförande 2010, Christina Gestrin (sfp), bjöds in till det 8:e Toppmötet i Östersjöstaternas råd i Vilnius den 2 juni och fick då tillfälle att göra ett inledande inlägg om samarbetet i Östersjöregionen. Statssekreterare Erik Lahnstein, Norge, som representerade det norska ordförandeskapet i CBSS 2010-2011, medverkade med ett inledande tal vid 19:e BSPC i Mariehamn. Han underströk att samarbetet mellan CBSS och BSPC är pragmatiskt och mycket välfungerande. Parlamentariskt stöd är av avgörande betydelse för ett framgångsrikt samarbete mellan regeringarna, och parlamentarikerna uppmanades att vidareutveckla dialogen med CBSS. CBSS omnämns också i mycket positiva ordalag i flera av paragraferna i resolutionen från den 19:e BSPC. CBSS sekretariat medverkar regelbundet i möten i BSPC:s olika organ, och BSPC sekretariat har på motsvarande sätt återkommande kontakter med CBSS sekretariat.

Representanter från BSPC har företrätt BSPC i en rad andra aktiviteter och möten under 2010. BSPC:s observatörer i HELCOM har sammantaget deltagit i fyra olika slags HELCOM-möten under 2010, däribland HELCOM *Mi-*

nisterial Meeting i Moskva 20 maj. Därutöver har BSPC bl.a. medverkat i *Baltic Sea Action Summit* i Helsingfors 10 februari; *The Nordic Forum on Security Policy* i St Petersburg 15 - 16 april; den 9:e Arktiska parlamentarikerkonferensen i Bryssel 13 - 15 september; det första forumet för EU:s Östersjöstrategi i Tallinn 14 - 15 oktober; Baltiska församlingens 29:e session i Riga 21 - 23 oktober; och Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik 2 - 4 november 2010. BSPC medverkar som *Associate Partner* i projektet *Baltic Sea Labour Network*, vilket är ett s.k. *Flagship Project* i EU:s Östersjöstrategi med syfte att stärka samarbetet mellan arbetsmarknadens parter i Östersjöregionen. Franz Thönnes deltar som BSPC:s representant i *BSLN Steering Committee*, medan BSPC:s sekreterare deltar i *BSLN Facilitator Team*. Under 2010 deltog BSPC i två möten i Steering Committee, tre möten i *Facilitator Team*, samt i the BSLN Mid-term Conference i Vilnius 10 - 11 maj. Kontakterna mellan NDPHS och BSPC är under utveckling. BSPC medverkade i *the 7th Partnership Annual Conference* i Köpenhamn 28 oktober, och har haft flera kontakter på sekretariatsnivå.

BSPC:s nya hemsida lanserades officiellt i januari 2010 (www.bspc.net).

DOKUMENT 2

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Nordisk Råd

J.nr. 11-00225-8

Regler for sessionens gennemførelse 2011

Taleret

Præsidiet foreslår

at alle gæstende parlamentarikere har taleret i debatterne ved dagsordenspunkterne 8 Generaldebat og 10 om Udenrigs- og forsvarspolitik.

at formand for grænsehindringsforum, Ole Norrback, har taleret ved dagsordenspunkt 9 Globalisering og grænsehindringer og har 5 minutter taletid for fremlæggelse af sin redegørelse.

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 5: Nordisk topmøde

Præsidiet foreslår

at tidsbegrænsningen af indlæg er

5 minutter for de nordiske landes statsministre, de selvstyrende områders regeringsleder og Nordisk råds præsident

at Præsidenten sørger for, at der er god tid til replikskifte i debatten samt at give 2 minutter til den første replik og 2 minutter til svar, mens det for evt. andre replikker gælder de sædvanlige regler

at Præsidenten sørger for, at partigruppernes talspersoner får ordet i henhold til gruppernes størrelsesorden.

Begrænsning af taletiden under dagsordenspunkt 6: Nordisk Ministerråds program 2012

Præsidiet foreslår

at tidsbegrænsningen af indlæg er

15 minutter for Norges statsministers præsentation af formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2012.

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Nordisk Råd

J.nr. 11-00225-8

Regler vedr. dagsordenspunkt 12: De nordiske samarbejdsministres spørgetime

Præsidiet foreslår

at ordningen med skriftlige spørgsmål til besvarelse under spørgetimen ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftligt. Mundtlige spørgsmål henvises til samarbejdsministrenes spørgetime

at følgende regler skal gælde for spørgetimen:

a) en tidsbegrænsning på *1 minut* pr. spørgsmål

b) en tidsbegrænsning på *2 minutter* pr. svar

c) præsidenten kan give spørgsmålsstilleren ordet til et tillægsspørgsmål på *1 minut.*

Begrænsning af taletiden i øvrige debatter

Præsidiet foreslår

at ved præsentation af ministerrådsforslag/redegørelser fra ministerrådet/regeringerne er taletiden *5 minutter*

at præsidiets og udvalgenes talsmænd har en taletid på 5 minutter for sager

at nordiske ministre har en taletid på 5 minutter

at Nordisk råds medlemmer har en taletid på *3 minutter*

at ministeren som svarer vedr. rekommandationer får en taletid på *3 minutter*
at tidsbegrænsningen af replik er *1 minut*

at tidsbegrænsningen af svar på replik er *1 minut*

Adgang til at afslutte debatter

Præsidiet foreslår

at alle opsatte dagsordenspunkter får den tid til behandling, som er afsat

at præsidenten kan afslutte en debat når den afsatte tid er udløbet selv om der fortsat er talere på listen

Replikskifte

Præsidiet foreslår

at præsidenten sørger for øget brug af replikker

at følgende regler skal gælde for replikskifte:

a) den som replikken rettes til bør gives mulighed for at svare omgående

b) det kan gives adgang til replik både på hovedindlæg og replik

c) samme rådsmedlem kan få optil to replikker i samme replikskifte

d) hovedindlæggets taler har ret til at afgive et afsluttende svar

e) for hver replik gælder en tidsbegrænsning på *1 minut*

f) for hvert svar gælder en tidsbegrænsning på *1 minut*

Præsidenten forsøger at begrænse hele replikskiftet til højst *10 minutter*

Presidiet henviser forøvrig til Arbeidsordningens kapittel 1:

Nordisk Råd

Dokument 2

Fremlagt af:
Nordisk Råd

J.nr. 11-00225-8

§ 8 Regler for gjennomføring av sesjon
Plenarforsamlingen kan ved innledningen av en sesjon, etter forslag fra presidiet, fastsette kompletterende regler for gjennomføring av sesjonen. Plenarforsamlingen kan, etter forslag fra presidiet, vedta å endre fastsatte regler med to tredels flertall.

§ 10 Debatt
Før plenarforsamlingen fatter vedtak i en sak, skal rådsmedlemmene gis anledning til debatt.

Presidiet kan fastsette regler for i hvilken rekkefølge talerne på talerlisten skal få ordet. Om slike regler ikke er fastsatt, får medlemmene ordet i den rekkefølge de anmelder seg. Plenarforsamlingen kan under pågående debatt, etter forslag fra presidiet eller møtelederen, beslutte å begrense innleggenes lengde for en bestemt debatt eller for en del av sesjonen.

Etter forslag fra møtelederen eller fra fem valgte medlemmer kan plenarforsamlingen beslutte med to tredels flertall at debatten om en bestemt sak skal avsluttes. Et slikt forslag skal ikke debatteres.

§ 11 Replikker
Uavhengig av talernes rekkefølge kan et medlem som er direkte berørt av et hovedinnlegg, få ordet til høyst to replikker. I tillegg til dette kan møtelederen uavhengig av talerlisten gi ordet til medlem for høyst to replikker til hvert hovedinnlegg om ikke reglene for gjennomføringen av sesjonen fastsetter noe annet.

Dersom ikke reglene for sesjonens gjennomføring fastsetter annet, skal en replikk vare høyst to minutter. Replikk må kun inneholde opplysning, rettelse eller imøtegåelse av nærmest foregående hovedinnlegg.

§ 18 Spørsmål
Valgt medlem kan stille spørsmål til regjering, landsstyre, landskapsstyre eller til ministerråd.

§ 20 Muntlige spørsmål
Muntlig spørsmål skal stilles og besvares ved særskilt spørretime som etter forslag fra presidiet kan arrangeres ved en sesjon. Nærmere bestemmelser om en slik spørretime skal inngå i reglene for gjennomføring av sesjonen.

DOKUMENT 3

Nordisk Råd

Dokument 3

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00320-1

Norges formannskapsprogram i Nordisk ministerråd 2012: Velferdsstaten i et nordiskt perspektiv

1. *Arbeid og bærekraftig velferd*
   - Inkludering og økt deltagelse i arbeidslivet
   - Kvalitet i helse- og omsorgtjenesten
   - Kultur og inkludering
   - Nordisk mat, helse og livskvalitet

2. *Grønn vekst, kunnskap og innovasjon*
   - Klima og grønn vekst
   - Utdanning, forskning og innovasjon
   - Det kreative Norden

3. *Nordisk samhørighet*
   - Språk
   - Likestilling og livskvalitet
   - Grensehindre og mobilitet

Innledning
De nordiske velferdsstater har de senere år oppnådd betydelig internasjonal anerkjennelse og utgjør en modell til inspirasjon for mange andre land. Det er især den høye graden av velferd og likhet kombinert med sterk konkurranseevne og omstillingskraft som har vist sin styrke i en stadig mer globalisert verden. Satsingen på et likestilt samfunn hvor kvinner deltar på lik linje med menn, er en sentral faktor i en bærekraftig velferdsstat. Det er viktig at vi i det nordiske samarbeidet holder fast ved denne modellen, samtidig som vi utvikler den slik at vi står best mulig rustet til å møte vår tids hovedutfordringer.

De nordiske landenes velferdsstater står overfor betydelige utfordringer i årene som kommer. En bærekraftig velferdsstat påvirkes av blant annet økonomisk, sosial og miljømessig utvikling. Landene må tilpasse seg demografiske endringer, globalisering med økende konkurranse og migrasjon, og konsekvenser av klimaendringer. I de senere år har de nordiske land vært rammet av et internasjonalt økonomisk tilbakeslag. Det er fort-

satt stor usikkerhet om den kommende økonomiske utvikling i våre land og globalt.

Utviklingen av en bærekraftig velferdsstat i et nordisk perspektiv vil være hovedtemaet for det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2012. Norge vil i formannskapsåret arbeide med ulike utfordringer de nordiske velferdsstater står overfor, og hvordan vi kan møte disse gjennom å se på velferdsstatens funksjonsmåte og hvordan det offentlige mer effektivt kan løse sine oppgaver. Dette omfatter også samarbeidet mellom det offentlige og partene i arbeidslivet, samt det bredere organisasjonsliv, inkludert frivillig sektor, for å fremme viktige fellesskapsløsninger med bred aksept i samfunnslivet.

Utvikling av velferd i de nordiske land handler både om verdiskaping og fordeling. Norge vil i formannskapsåret følge opp tidligere års sterke nordiske satsing på kunnskapsbasert og grønn økonomisk vekst i et globalt perspektiv. Vi ønsker å bidra til å øke innovasjonsevnen og sysselsettingen i Norden. Videre er det viktig å videreføre arbeidet med å sikre et inkluderende og familievennlig arbeidsliv, forebygge frafall og gi unge mennesker god overgang til arbeidslivet, utvikle gode sosiale sikringsordninger og likhet i helse for befolkningen i de nordiske land. Befolkningens livskvalitet er en viktig verdi og en samfunnsoppgave som må ivaretas i en bærekraftig velferdsstat. Norge vil løfte frem viktige faktorer for folks helse og trivsel i formannskapsåret.

Den nordiske språkforståelsen er i dag enda mindre enn før. Nyere undersøkelser viser at forståelsen for de andre nordiske lands språk er svekket. For å opprettholde de kulturelle bånd og opplevelsen av et nordisk fellesskap er det derfor nødvendig kontinuerlig å arbeide for at språkfellesskapet holdes levende i Norden.

De ulike samarbeidsområdene innenfor Nordisk Ministerråd har alle betydning for utviklingen av velferdssamfunnet i Norden, og dette vil bli synliggjort i de respektive sektorprogrammer. Dette gjelder dels områder der de nordiske land kan lære av hverandres løsninger, og dels områder hvor de felles nordiske bånd og det nordiske samarbeidet kan bidra til at vi kommer frem til felles løsninger.

1.Arbeid og bærekraftig velferd

- Bred deltakelse og inkludering i samfunns- og arbeidslivsliv er den beste måten å sikre verdiskapning og velferd.
- Velferdsordninger sikrer en jevnere fordeling av inntekt og levestandard, skaper trygge oppvekstmiljøer, god helse og levekår, stabile familieforhold og hindrer marginalisering og utenforskap. Utvikling av gode ordninger innenfor velferd, helse og omsorg er viktige elementer for utviklingen av en bærekraftig velferdsstat.
- Sunt kosthold og matglede, god vannkvalitet og aktiv livsstil er viktig for enkeltindividets livskvalitet og for velferdsstatens utvikling.
- Kunnskap og utdanning er i seg selv velferdsgoder, og helt avgjørende for at den enkelte skal kunne forfølge sine mål og realisere sine evner. Utdanning og kompetanseheving virker positivt på deltakelse i arbeidsliv og demokrati

- En moderne velferdsstat legger til rette for best mulig tilgjengelighet til kultur og deltakelse i kulturlivet.

Et inkluderende arbeidsliv
Et inkluderende og familievennlig arbeidsliv med plass til alle er sentralt i det norske formannskapet. En viktig forutsetning for å nå målet er en god

folkehelse, og arbeidsforhold og arbeidsmiljø som medvirker til god helse og arbeidsevne for den enkelte gjennom hele yrkeslivet. Forholdene må legges til rette slik at flest mulig får både mulighet for og motivasjon til å delta i arbeidslivet. Dette skal oppnås blant annet gjennom samarbeidet med arbeidslivets parter og andre relevante samfunnsaktører.

De nordiske landene scorer høyt i internasjonal sammenheng når det gjelder yrkesdeltakelse. Likevel er en betydelig del av befolkningen i yrkesaktiv alder utenfor arbeidslivet. Sykefravær, antallet uføretrygdede og deltakere på andre tiltak er høyt. Tilknytning til arbeidslivet er i seg selv en viktig faktor som påvirker helsen. Utdanning er i seg selv helsefremmende, og oppdatert kompetanse forebygger tidlig avgang. Kultur kan være et virkemiddel for å skape et godt arbeidsmiljø og bidra til mindre sykefravær og frafall i arbeidslivet.

Enkelte yrkesgrupper opplever høyere arbeidsmiljøbelastning enn den yrkesaktive befolkningen ellers, og enkelte bransjer er preget av uakseptable arbeidsforhold og sosial dumping. Det norske formannskapet ønsker at vi gjennom det nordiske samarbeidet kan lære av hverandres erfaringer for å forebygge helseskader og videreutvikle arbeidsmiljøet, fremme inkludering og produktivitet, forebygge sykefravær og for tidlig avgang fra arbeidslivet.

Mobilitet av arbeidskraft innen Norden og det europeiske arbeidsmarkedet for øvrig er et gode for den enkelte og bidrar til en kompetent og mangfoldig arbeidsstyrke. Viktig er det også at innvandrerbefolkningen som allerede er bosatt i det enkelte land blir integrert i arbeidslivet. Målet om et inkluderende arbeidsliv skal nås gjennom arbeid for gode arbeidsvilkår, et godt arbeidsmiljø og trygge arbeidsplasser. Det gjør også arbeidsmarkedet attraktivt for arbeidskraft utenfra.

Inkludering av unge i arbeidslivet
Det er stadig færre jobber som ikke krever videregående opplæring eller høyere utdanning. Deltakelse i arbeidslivet forutsetter derfor yrkesrelevant kompetanse. Frafall er forbundet med utenforskap i både arbeidsliv og samfunn, og er blant de største samfunnsproblemene både i Norden og Europa. Alle de nordiske landene er derfor opptatt av å styrke gjennomføringen i utdanningssystemet og lette overgangen mellom skole og arbeidsliv for å hindre ungdomsledighet.

Tidlig innsats og praktisk og variert opplæring på alle nivåer i utdanningssystemet bidrar til å forebygge frafall. Forebygging av utenforskap starter i barnehagen, det vil derfor bli tatt initiativ til at tilbudet til barn i førskolealder blir satt høyere på dagsordenen i det nordiske samarbeidet. Formannskapet vil også legge opp til dialog om hvordan nordisk yrkesopplæring kan bli mer relevant og motiverende. Et nytt nordisk utdannings- og formidlingsforskningsprogram starter opp i 2012 og understøtter innsatsen mot frafall.

En del unge, og ofte gutter, som faller ut av skole og arbeidsliv har flere og sammensatte problemer. Bedre samarbeid mellom ulike offentlige tjenester kan bygge ned barrierer og fremme god overgang til arbeidslivet. Formannskapet vil legge opp til erfaringsutveksling om hvordan nordiske land jobber med å ivareta unge menneskers behov og interesser i skjæringsfeltet mellom offentlige etater. Spesielt gjelder dette hvordan utdannings- og arbeidsmarkedsmyndigheter spiller sammen i å gi flere yrkeskompetanse som kan gi varig arbeid, da dette er de områdene der de fleste virkemidlene for dette finnes.

Det norske formannskapet vil legge vekt på kunnskap om tiltak som hindrer at unge blir utstøtt fra arbeidslivet på grunn av helsemessige og andre årsaker, herunder å inkludere langt flere unge med nedsatt funksjonsevne

Nordisk Råd

Dokument 3

Fremlagt av:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00320-1

i arbeidslivet. Formannskapet vil også benyttes til å fremme bedre læring for barn, unge og voksne med behov for særskilt hjelp og støtte. Dette innebærer å gjøre barnehager og skoler bedre i stand til å styrke utvikling og læring for barn og unge med særskilte behov og barn og unge med innvandrerbakgrunn.

Økt deltakelse og aktiv aldring
Flere lever lenger og har god helse i høy alder. Dette er blant annet et resultat av god velferd i befolkningen. Den demografiske utviklingen i de nordiske landene innebærer at andelen eldre i befolkningen øker. Denne utviklingen har også en tydelig regional dimensjon. Spesielt utfordrende er utviklingen i tynt befolkede områder og i områder der befolkningsutviklingen stagnerer.

Yrkesdeltakelse blant eldre kan bidra til å motvirke den økte forsørgelsesbyrden som endringen i aldersstrukturen i befolkningen ellers vil medføre. Det skal samtidig være muligheter til å gå ut av arbeidslivet på en verdig måte for de som har behov for det.

Det norske formannskapet ønsker å legge til rette for bedre utnyttelse av arbeidskraft, kompetanse og ressurser den eldre del av befolkningen representerer. Dette vil styrke bærekraften til velferdssamfunnet. Et godt arbeidsmiljø og et inkluderende arbeidsliv er viktig for at eldre skal kunne stå lenger i arbeidslivet. Økt yrkesdeltakelse blant eldre krever gode insentiver til å fortsette en yrkeskarriere, og at de fysiske og psykososiale forholdene legges til rette. Kompetansen til den enkelte må oppdateres gjennom et langt yrkesliv, og det må foreligge muligheter til livslang læring. 2012 er EUs år for aktiv aldring, og det vil i løpet av dette året bli et stort fokus på blant annet hvordan eldres deltakelse i arbeidslivet kan styrkes.

Seniorpolitikk omhandler også å legge til rette for deltakelse på andre samfunnsområder, slik som samfunnsliv og politikk, i utdanning, kulturliv og frivillig arbeid. Også for denne gruppen er balansen mellom arbeids- og familieliv viktig. En aktiv seniorpolitikk skal også rette seg mot at helsen til de eldre blir bedre slik at de får en bedre alderdom og holder seg funksjonsfriske og selvhjulpne lenger.

Universell utforming bidrar til at personer med nedsatt funksjonsevne kan være i arbeid og ha en lang yrkesaktiv periode. Det vil også måtte innbære endringer av infrastruktur og bygningspolitikk. Målet er å fjerne hindringer slik at den enkelte kan bo lenger i egen bolig og klare daglige gjøremål selv. Formannskapet vil foreslå at det utarbeides en felles nordisk strategi for utvikling av universell utforming.

Kvalitet i helse- og omsorgstjenestene
Helse- og omsorgstjenestene i de nordiske landene er i stadig utvikling. Sentralt i kvalitets- og pasientsikkerhetsarbeid er vektlegging av kontinuerlig forbedring og læring. Erfaringsutveksling mellom de nordiske landene om type virkemidler og insentiver for å fremme kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene vil være nyttig.

Samhandling og helhetlige tjenester er en utfordring for kvalitet og gode helsetjenester. Blant annet omfatter dette modeller for å iverksette riktig innsats på riktig utviklingsforløp av sykdom, fra folkehelsearbeid, individforebygging, tidlig behandling, spesialiserte tjenester og til rehabilitering.

Med utgangspunkt i de nordiske lands felles målsettinger for helse- og omsorgstjenestene i velferdsstaten, vil det norske formannskapet foreslå at den nordiske bærekraftstrategien utvikles til å bli et fremtidsrettet redskap for å møte ulike samfunnsendringer. Det vil blant annet innebære å

finne gode samhandlingssystemer mellom offentlige myndigheter og private aktører.

Det er i lys av aldringen av befolkningen viktig å kvalifisere, utdanne, rekruttere og beholde ansatte i hele helse- og omsorgssektoren. Det norske formannskapet vil foreslå et modellutviklingsprogram som kan kartlegge suksessfaktorer og de gode eksemplene.

Norden har over mange år samarbeidet om folkehelse. I formannskapsåret skal folkehelsesamarbeidet videreutvikles.

Nordisk mat, helse og livskvalitet
En frisk og arbeidsfør befolkning er avgjørende for en bærekraftig velferdsstat. Kosthold og matglede, rent vann og aktiv livsstil er vesentlige faktorer for helse og livskvalitet. Mat gir grunnlag for verdiskaping, er en kilde til glede og behag og er viktig ved sosialt samvær og festlige lag. Mat er også viktig i inkluderingsarbeid som kulturell brobygger og identitetsbygger. Flere kroniske sykdommene som i økende grad rammer de nordiske landene har sammenheng med feil kosthold og fysisk inaktivitet. Kroniske sykdommer får konsekvenser for enkeltindivider og velferdsstaten gjennom blant annet økte helseutgifter, tapt arbeidskraft - og verdiskapning. Formannskapet ønsker å legge spesiell vekt på det forebyggende arbeidet i 2012 og arbeide for flere leveår med god helse og livskvalitet for den enkelte, og reduserte sosiale helseforskjeller i befolkningen.

Maten og måltidets plass i det nordiske kostholdet handler om måltidskultur. For at den sunne maten skal bli foretrukket, bør det være et mangfold av god velsmakende mat og det bør være enkelt å velge sunt. Å bruke naturens spisskammers bidrar også til en mer aktiv livsstil. Formannskapet vil fortsette arbeidet med Ny nordisk mat og å skape en identitetsfølelse og stolthet over Det nordiske kjøkken. Dette vil bidra til økt sysselsetting, verdiskaping og til et kosthold som fremmer befolkningens helse og livskvalitet. Norsk formannskap vil også ha fokus på trygt drikkevann som har stor betydning for både for matproduksjon og for den enkeltes helse.

Kultur og inkludering
Formannskapet har som mål å bygge ned barrierer som kan hindre deltagelse i kulturlivet og sikre tilgang til kulturopplevelser for alle uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, økonomi, nedsatt funksjonsevne eller alder.

Inkludering i kulturlivet handler om å bygge ned barrierer som kan hindre personer og grupper i å benytte seg av det kulturtilbudet som fins. Det må være et mål at kultursektoren oppleves som åpen og relevant for alle, uavhengig av den enkeltes kulturelle, sosiale eller geografiske bakgrunn. Dette er i tråd med det arbeid som har vært i Norden med å inkludere mennesker med minoritets- og/eller innvandrerbakgrunn i kulturlivet, både som aktive utformere og som deltakere.

Formannskapet ønsker å gi barn og unge tilgang til et mangfoldig kunst- og kulturtilbud.

Barn og unges deltakelse i kulturlivet bidrar til utvikling av deres identitet, selvoppfatning og trivsel. Et mangfoldig kulturtilbud gir barn et vidt spekter av uttrykksmuligheter, der de erfarer å uttrykke seg gjennom kunst og kultur, uavhengig av sosiale, økonomiske og kulturelle skillelinjer.

Barn og unge møter kunst og kultur hovedsakelig i lokalsamfunnet. Fokus på et mangfoldig, tilrettelagt og nært kulturliv er viktig for at alle barn og unge skal få mulighet til å bli aktive deltakere og brukere av kulturaktiviteter.

Under det norske formannskapet vil vi sette fokus på disse og andre relevante problemstillinger inklusive samhandlingen mellom kunst- og kulturlivet og barnehage og skole/utdanning.

2. *Grønn vekst, kunnskap og innovasjon*
   - Under det norske formannskapet er siktemålet å legge til rette for grønn vekst. Grønn vekst innebærer at økonomisk vekst og utvikling skjer innenfor naturens tålegrenser slik at økosystemene og naturkapitalen opprettholdes. Norge vil arbeide for felles nordiske initiativ som kan spilles konstruktivt inn i de globale klimaforhandlingene.
   - Kunnskap er en nødvendig investering for å møte nye og krevende utfordringer og lette samfunnsmessige omstillinger. Særskilt oppmerksomhet rettes mot et forsterket samspill mellom utdanning, forskning og innovasjon for grønn vekst og bærekraftige helse- og velferdsordninger.
   - Formannskapet vil arbeide for å profilere Norden som en kreativ og dynamisk kulturregion.

Grønn vekst og klima
Verden står overfor store miljøutfordringer – global oppvarming, tap av biologisk mangfold, utslipp av helse- og miljøfarlige kjemikalier, og annen forurensning til luft og vann. Miljøutfordringene krever en omlegging av vår bruk og gjenbruk av ressurser.

De nordiske økonomiene er velfungerende. Vi har høy sysselsetting og gjennom kontinuerlige omstillinger, forskning og utvikling og implementering av ny teknologi har vi klart å øke produktiviteten med mer enn befolkningsveksten slik at velstanden har økt. Så langt har denne veksten fått skje uten at man har tatt tilstrekkelig hensyn til miljø og klima. Utfordringen framover er å få til bærekraftig vekst – det vil si en vekst som ikke går på bekostning av framtidige generasjoner.

Veien ut av dette er grønn vekst. Grønn vekst kom for alvor på dagsorden etter finanskrisen høsten 2008. Hovedbudskapet er nettopp å sikre fortsatt økonomisk vekst, men der produksjon og forbruk er bærekraftig. Overgangen til et mer bærekraftig samfunn utfordrer vår omstillingsevne og vil få stor betydning for vår velferdsutvikling. Erfaringen gjennom historien viser imidlertid at vår evne til å finne løsninger på problemer er stor.

Problemer som skal løses innebærer også muligheter, blant annet for næringsutvikling. Gjennom en systematisk satsing, basert på samarbeid mellom myndigheter, næringsliv, kompetansemiljøer og organisasjoner, skal vi sikre en bærekraftig næringsutvikling der miljøteknologi er en integrert del. For å fremme utvikling og bruk av miljøteknologi må næringslivets evne til innovasjon, problemløsing og effektivisering mobiliseres, og myndighetene må etablere rammebetingelser som gjør det lønnsomt å tilby og etterspørre gode miljøløsninger. En satsing på miljøteknologi må derfor ses i sammenheng med reguleringer, kvoter og avgifter som har til hensikt å øke kostnadene ved å forurense.

Grønn økonomisk vekst vil være en sentral del av det danske EU-formannskapet våren 2012. Norden vil samarbeide tett med det danske EU formannskapet i forkant av FNs toppmøte i Rio i juni 2012 for å sikre at Norden bidrar med konkrete forslag til hvordan vi kan oppnå en grønnere global utvikling.

Nordens strategi for bærekraftig utvikling revideres i løpet av 2012. Strategien vektlegger særskilt klima og fornybar energi, bærekraftig produk-

sjon og forbruk, utdanning og utvikling av velferdsstaten. Det skal utvikles et revidert miljøhandlingsprogram i 2012 for perioden 2013-2016.

I klimaforhandlingene er det viktig å videreutvikle og styrke Nordens rolle som løsningsorientert pådriver blant annet gjennom testing og implementering av nye mekanismer, virkemidler og forskning. Formannskapet vil også arbeide for at Norden er pådriver for et ambisiøst avtaleverk under Klimakonvensjonen for å bidra til at global temperaturstigning holdes under 2 grader.

Utvikling av en bærekraftig grønn økonomi er også avhengig av å lykkes med å redusere tapet av biologisk mangfold og å opprettholde robuste økosystemer. Spesielt arktiske områder og nordområdene er utsatt. Prissetting av natur er en mulig ny måte å verdsette og kommunisere verdien av natur på, og det nordiske arbeidet med utvikling av systemer for verdsetting av økosystemtjenester vil bli videreført i formannskapsåret.

Det nordiske energisamarbeid er etablert gjennom et arbeidsprogram for perioden 2010-2013. Energisamarbeidet bidrar på ulike måter til grønn vekst og gode fremtidsrettede løsninger. I formannskapsåret vil det bli lagt vekt på å videreutvikle det nordiske elektrisitetsmarkedet, arbeidet med å fremme fornybar energi i og mellom de nordiske land og gjennom å stimulere til mer energieffektivitet i energi- og bygningssektoren i de nordiske land.

Forskning, utdanning og innovasjon
Den nordiske velferdsmodellen avhenger av et godt samspill i kunnskapstriangelet utdanning, forskning og innovasjon som gir merverdi av de investeringene som gjøres. Utdanning og forskning styrker innovasjonsevnen. Dette er nødvendig for å kunne finansiere velferdsstaten i fremtiden, samt for at Norden som region skal kunne hevde seg i global sammenheng.

Spesielt høyere utdanning må sees i sammenheng med forskning og innovasjon slik at den langsiktige kunnskapsoppbyggingen ivaretas på en systematisk måte, i alle regioner og lokalsamfunn i Norden.

Kunnskapstriangelet er et begrep som er tatt i bruk både på nordisk og europeisk nivå, og som betegner et samspill mellom utdanning, forskning og innovasjon. Det norske formannskapet vil ta initiativ til å konkretisere mulighetene i Kunnskapstriangelet. I lys av formannskapsprioriteringene vil det bli lagt vekt på å få i gang en større satsing på kunnskapsutvikling og innovasjon innenfor helse og velferdsområdet. En slik satsing vil ta i betraktning utviklingsarbeid innenfor dette feltet på nordisk nivå, men også vurdere nye problemstillinger som bør følges opp.

Det nordiske toppforskningsinitiativet på klima, energi og miljø (TFI), har fått betydelig oppmerksomhet i Europa. TFI er en av de største felles nordiske forsknings- og innovasjonssatsinger. Det norske formannskapet vil fortsatt styrke og bygge ut de nordiske landenes felles satsing på å bidra til å løse den globale klimakrisen, men ønsker at fremtidig utvikling i større grad skjer med kunnskapstriangelet som utgangspunkt. Samtidig er det en ambisjon å styrke Norden som region innenfor forskning og innovasjon, og å vurdere hvordan grønn vekst kan bli en tydeligere og mer integrert del av satsingen.

Det kreative Norden
Et sentralt mål for formannskapet vil være å styrke og utvikle et felles nordisk marked for kulturnæringer og kulturprodukter. En utvidelse av det nasjonale hjemmemarkedet til også å omfatte Norden, vil gi et stort potensial for god vekst og flere arbeidsplasser i Norden, og kunne bidra til å styrke inntektsgrunnlaget for kunstnere og kulturarbeidere. Et sterkere,

mer forpliktende nordisk samarbeid vil kunne bidra til å øke den internasjonale gjennomslagskraften.

Formannskapet vil arbeide for å profilere Norden som en levende og dynamisk kulturregion.

Nettverk for utveksling av erfaring om produksjon, produktutvikling, markedsføring og distribusjon er viktig for innovasjon og næringsutvikling i matsektoren, men også allianser på tvers kan ha verdifullt potensial. Sammen med andre kreative næringer som musikk eller design kan mat og måltidsskapere gi oss nye opplevelser. Matkunst bør anerkjennes som en kreativ næring. Nordisk og skandinavisk design er allerede etablert som et kvalitetsbegrep rundt om i verden. Norsk formannskapet vil bygge opp nettverk mellom ulike mat og måltidsaktører og andre kreative næringsaktører i de nordiske land. En slik kobling kan bidra til innovasjon, åpne nye markeder og legge grunnlag for økt verdiskaping.

3.Nordisk samhørighet

- Det kulturelle og språklige fellesskapet i Norden var en grunnleggende forutsetning for etableringen av det formelle nordiske samarbeidet. For å ivareta kraften i det nordiske samarbeidet, må nordiske bånd vedlikeholdes og videreutvikles. Mobilitet over grenser bidrar til å styrke de nordiske båndene og et velfungerende arbeidsmarked i Norden.
- Arbeidet med å fremme likestilling og motvirke diskriminering vil stå sentralt i det norske formannskapsprogrammet. Likestilling og likeverd er grunnleggende verdier for utviklingen av gode velferdsordninger og en bærekraftig samfunnsutvikling.
- Det er av stor betydning for den enkelte borger at landene arbeider for fortsatt nedbygging av grensehindre. Norge vil med sitt formannskap fortsette den sterke innsatsen som gjøres på nordisk nivå for å forhindre og bygge ned grensehindre, og bidra til at dette arbeidet får oppmerksomhet i landene.
- Samarbeidet med Nordens nærområder vil bli videreført under norsk formannskap.

Språk

Den nordiske språkforståelsen hviler nå som før mye på kontakt mellom folk. Derfor er det viktig å involvere nye nordiske borgere og skape forståelse og engasjement for fortsatt nordisk samarbeid. Det som har gjort det nordiske språkfellesskapet spesielt, er den politiske viljen til å holde det ved like.

Med de mange nye språkpolitiske utfordringene Norden som region møter i en globalisert verden, er den nordiske språkforståelsen i dag mindre enn før. Nyere undersøkelse viser at nabospråkforståelsen er svekket. Når nabospråkforståelsen går tilbake, blir opplevelsen av et nordisk fellesskap svekket.

Å fremme det nordiske språkfellesskapet er et mål også i dette formannskapsåret. Formannskapet vil videre bidra til at de nordiske språkene må være synlige både innen utdanningssystemet, i media, i tv, film og andre audiovisuelle medier. Nordiske språk bør gjøres lettere tilgjengelige i skrift og tale, i litteratur og i utøvende kunst.

I handlingsplanen for det nordiske kultursamarbeidet (2010-2012) har styrking av den nordiske språkforståelsen og satsning på barn og unge vært prioriterte områder. Formannskapet vil arbeide for å videreføre og styrke satsningen på disse områdene.

Likestilling
Arbeidet med å fremme likestilling og motvirke diskriminering vil stå sentralt i det norske formannskapsprogrammet og skal forankres i de ulike sektorer. Likestilling handler om at alle menneskelig ressurser må tas i bruk uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet eller seksuell orientering. Gutter og menn har fordeler av et likestilt samfunn. Et likestilt samfunn skaper flere verdier økonomisk og sosialt. Likestillingspolitikken virker inn på alle samfunnsområder, som for eksempel politisk deltakelse, økonomisk selvstendighet, fravær av vold, arbeidslivet og likestilt foreldreskap.

Like muligheter og rettigheter for kvinner og menn er grunnleggende menneskerettigheter. I tillegg er likestilling lønnsomt. Ved å sikre like muligheter for alle, kvinner og menn, vil Norden oppnå fremgang, både sosialt, økonomisk og politisk. Utfordringene på likestillingsfeltet gjelder for hele befolkningen. Samtidig har hvert individ en bestemt alder, etnisitet og en bestemt seksuell orientering. Noen mennesker har nedsatt funksjonsevne. Alle disse faktorene fører til at menn og kvinner vil møte ulike utfordringer – noe det nordiske likestillingssamarbeidet må speile.

Formannskapet vil reise en politisk debatt om behovet for å utarbeide en mangfoldspolitikk innenfor det nordiske samarbeidet som omfatter likestilling og likebehandling. Det ligger et potensial i å forsterke samarbeidet ytterligere gjennom å dele erfaringer og ved å påvirke det bredere europeiske samarbeidet på området.

For å påvirke den reelle likestillingen i Norden er det nødvendig at både menn og kvinner endrer sine tradisjonelle valg med hensyn til utdanning, yrkesdeltagelse og foreldreansvar. Likestillingspolitikken må utvikle seg i takt med nye samfunnsutfordringer og forholde seg til et kulturelt og sosialt mangfold som til en hver tid eksisterer i samfunnet.

Formannskapet har som mål at det likestillings politiske samarbeidet skal:

- Gi kvinner og menn like rettigheter og samtidig bekjempe all diskriminering
- Sikre kvinner og menn reell likestilling gjennom omfordeling av makt, ansvar og omsorg
- Se kjønn i sammenheng med etnisk tilhørighet, seksuell orientering, funksjonsnedsettelse og alder

Likestilling inngår derfor som et sentralt element i videreutvikling av *Velferdsstaten i et Nordisk perspektiv.* Under det norske formannskapet i 2012 vil det 4-årige samarbeidsprogrammet *Likestilling skaper et bærekraftig samfunn* for perioden 2011-2014, være inne i sitt andre år. Formannskapet vil i sin nordiske likestillingsplan for 2012 spesielt legge vekt på*: Integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv og Aktiv deltakelse av menn/gutter.* Norge vil også legge opp til kunnskapsutvikling og dialog om likestilling i Akademia. Tross likestillingsidealet er det en lang vei å gå før likestillingen er reell innenfor forskningen.

Barn og familie
Trygg oppvekst og godt familieliv er viktig for barns utvikling. Forskning viser at manglende omsorg, store familiekonflikter og samlivsbrudd kan føre til psykiske og sosiale problemer for mange barn og foreldre. Det blir viktig å fange opp utsatte barn og familier på et tidlig tidspunkt. Instabile familieforhold kan også ha betydelige samfunnsøkonomiske konsekvenser uten at vi vet omfanget av dette. Det norske formannskapet vil initiere et styrket nordisk samarbeid for å bidra til mer kunnskapsinnhenting og erfaringsutveksling om virkemidler og effekter på barn, familie og samfunn.

Grensehindre
Et godt og velfungerende nordisk arbeidsmarked skal legge til rette for at arbeidstakere i de nordiske land lett skal kunne ta arbeid i et annet nordisk land. Enkelte nasjonale lover og regler, tilpasninger eller forskrifter, vanskeliggjør mulighetene for å ta arbeid på tvers av grensene i Norden. Det norske formannskapet ønsker å videreføre det arbeidet som er påbegynt på nordisk nivå med å drøfte og finne konkrete løsninger på grensehindre. Også arbeidet med å bygge ned grensehindre for næringsvirksomhet vil bli ført videre.

Rapporter om grensehindringer på sosial- og arbeidsmarkedsområdet vil bli fremlagt i løpet av det norske formannskapet, noe som vil danne et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Det vil fortsatt være viktig å forebygge og bryte ned grensehindre på det nordiske arbeidsmarkedet med sikte på å fremme den geografiske mobiliteten, samt øke tiltrekningskraften og tilpasningsevnen til det nordiske arbeidsmarkedet ytterligere. Dette vil blant annet måtte innebære at de nordiske land samarbeider om implementeringen av EUs rettsakter innenfor arbeids- og sosialfeltet uten at dette skal skape nye hindre.

For å sikre mobilitet av studenter i Norden, ønsker det norske formannskapet å sikre utdanningssøkende bosatt i et annet nordisk land adgang til offentlig høyere utdanning, samt godkjenning av eksamener og utdanning.

Samarbeid på tvers av de nasjonale grensene og fjerning av grensehindre inngår som en viktig del av alt det regionalpolitiske nordiske samarbeidet. Dette gjelder både innenfor de 13 nordiske grensekomiteene, innenfor Interreg-samarbeidet og innenfor de ulike regionalpolitiske arbeidsgruppene. En rekke konkrete og praktiske grensehindre vil som en konsekvens av dette kunne løses lokalt.

Nordens naboer
Samarbeidet med Nordens nærområder utgjør en viktig del av ministerrådets virksomhet. Norge vil fortsette gjennomføringen av retningslinjene for ministerrådets samarbeid med Estland, Latvia og Litauen samt med Nordvest-Russland. Disse retningslinjer gjelder ut 2013 og under norsk formannskap vil man påbegynne prosessen med å utvikle ministerrådets nærområdepolitikk etter 2013. Videre skal ministerrådets retningslinjer for samarbeidet med Hviterussland og Nordens naboer i vest følges opp og gjennomføres. Endelig skal det nye arktiske samarbeidsprogrammet 2012-2014 iverksettes under Norges formannskap.

DOKUMENT 4

Nordiska rådet

Dokument 4

Framlagt av:
Utrikesminister Erkki Tuomijo
2 november 2011

J.nr. 11-00318-1

Utrikesministrarnas redogörelse 2011

President, kolleger, medlemmar av Nordiska rådet!
Det är en stor glädje för mig att också detta år få möjlighet att delta på Nordiska Rådets session, nu i en nygammal roll. Denna gång har jag äran att tala på de nordiska ländernas regeringars vägnar eftersom Finland år 2011 fungerar som ordförande i Nordiska Ministerrådet.

Vi har ett händelserikt år bakom oss med många positiva framsteg, men också en stor tragedi som ägde rum i Oslo och på Utøya i slutet av juli och som kom att skaka om oss alla i hela Norden och resten av världen. Det var en ofattbar händelse som vi hoppas aldrig skall ske igen. Det var samtidigt en tragedi som Norge och norrmännen hanterade på ett beundransvärt sätt, en tragedi som lyfte fram medmänskligheten och viljan att kämpa för nordiska grundvärderingar, öppenhet och demokrati. Händelserna i Norge lyfte samtidigt också med all tydlighet fram styrkan i den nordiska samhörigheten.

Denna samhörighet har under årets gång också manifesterats i en stark vilja att förstärka det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Vid sitt möte i Helsingfors den 5 april antog de nordiska utrikesministrarna sålunda en nordisk solidaritetsförklaring, som bekräftar den politiska solidaritet och samhörighet som råder i Norden och utgår ifrån ett brett säkerhetsbegrepp.

Den utgör ett förstärkande komplement till de enskilda nordiska ländernas politik inom utrikes- och säkerhetsfrågor och en bas för vidareutvecklandet av det nordiska samarbetet när det gäller samhällssäkerhet i bred mening. Solidaritetsförklaringen kommer att följas upp med praktiska åtgärder såsom exempelvis samarbete gällande informationssäkerhet som ett första steg.

I förstärkandet av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet utgör också ambassadsamarbetet ett viktigt område och där har vi ännu på ett relativt blygsamt sätt kunnat utnyttja de möjligheter det ger oss alla. I ett läge där alla nordiska utrikestjänster står inför stora sparkrav accentueras betydelsen av detta samarbete ytterligare. Som ett led i detta har vi under år 2011 bl a färdigställt ett ramavtal, som definierar principerna för

stationeringen av en diplomat i ett annat lands representation. Detta ramavtal gäller också de baltiska länderna

År 2011 har 20-års jubiléet för de baltiska ländernas återvunna självständighet och återupptagandet av det nordisk-baltiska samarbetet gett NB-samarbetet en alldeles speciell inramning. Samtidigt har det konkreta samarbetet vidareutvecklats. Ett exempel är avsikten att hålla en gemensam nordisk-baltisk kärnsäkerhetsövning under 2013, vilket avtalades på det nordisk-baltiska utrikesministermötet i Helsingfors i augusti. Vid samma möte träffade den nordisk-baltiska utrikesministerkretsen också den ukrainska utrikesministern och Palestinas president Abbas specialsändebud för FN-medlemskap. De nordiska och baltiska länderna har många gemensamma synpunkter och värderingar. För att optimera vårt inflytande i internationella frågor är det viktigt att vi när så är önskvärt agerar och framför våra synpunkter gemensamt.

I och med globaliseringens utmaningar ökar behovet för små länder att lösa problem tillsammans. I tätt samarbete med våra grannar kan vi skapa en stabil, attraktiv och konkurrenskraftig region. I detta sammanhang kan vikten av nordiskt och nordisk-baltiskt samagerande också när det gäller Östersjön inte nog understrykas. EUs Östersjöstrategi är här ett betydande framsteg som redan har gett konkreta resultat.

Implementeringen av strategin har kommit igång. Nu gäller det att tillsammans få fram fler tydliga och mätbara mål som länderna i Östersjöregionen kan fokusera på. Utmaningen är också att effektivera samordningen av alla aktiviteter och undvika dubbelarbete. Detta måste vi bli ännu bättre på. Det är viktigt att vi involverar Ryssland i samarbetet. Här utgör Barentssamarbetet och Nordliga dimensionen viktiga forum.

Ett annat centralt område är det arktiska samarbetet, vars globala betydelse ytterligare kommer att öka. De nordiska ländernas överordnade syn på utvecklandet av det arktiska området är i hög grad samstämmig. Vi arbetar för bibehållandet av regionens stabilitet och en hållbar utveckling. Vi vill gärna stärka Arktiska rådets verksamhet och främja samarbetet med alla aktörer som har legitima intressen i området. Vi stöder alla EUs observatörsstatus i Arktiska rådet.

Jag vill tacka Danmark för ett ypperligt arbete som ordförande i Arktiska rådet. Ministermötet i Nuuk tog viktiga beslut angående förstärkandet av Arktiska rådet och inrättandet av ett permanent sekretariat, miljöskydd och arktisk forskning. Det var också glädjande att vi kunde underteckna ett samarbetsavtal om sjö- och flygräddningen i Arktis. Vi ser med stor tillförsikt fram emot Sveriges fortsatta ordförandeskap som bl. a. kommer att prioritera det viktiga arbetet med att förebygga oljeutsläpp och utveckla ett instrument för att säkra de arktiska staternas samordning och kapacitet vid eventuella oljeolyckor. Vi står även bakom Sveriges ambition att stärka den mänskliga dimensionen och att utarbeta en strategisk kommunikationsplan inom ramen för Arktiska rådet. Vi kan också med tillfredsställelse notera Nordiska ministerrådets nya arktiska samarbetsprogram som har förberetts under det finska ordförandeskapet.

Förutom det regionala samarbetet vill jag lyfta fram vikten av att vi nordiska länder också möts med andra landsgrupper och kontinenter. Här tänker jag inte minst på Norden-Afrika–utrikesministermötet som har blivit en tradition och visat sig vara en mycket öppen och fruktbar dialog. I denna typ av dialoger som vi också hade med de central-amerikanska och CARICOM-ländernas utrikesministrar i New York i september blir det också uppenbart, oberoende av partipolitisk tillhörighet, hur nära vi i Norden slutligen står varandra när det gäller synen på den nordiska samhällsmodellen.

Nordiska rådet var det första att lyfta globaliseringen till ett prioritetsområde i det nordiska samarbetet. Statsministrarna har på sitt håll arbetat vidare med ämnet. Också utrikesministrarna är redo att intensifiera samarbetet för att främja en bättre, fungerande och mer rättvis globalise-

ringshantering. I detta arbete kan vi lyfta fram den nordiska modellens styrka som har gjort oss till vinnare i globaliseringen och placerat oss bland de tolv "least failed states" i världen.

I det globala arbete vi nordiska länder gör tillsammans utgör FN en helt central arena. Det må så gälla koordinerat agerande när det gäller kandidaturer i olika val, gemensamma utspel i olika sammanhang eller samarbetet inom olika sektorer såsom exempelvis jämställdhet, mänskliga rättigheter, klimatfrågor och främjandet av fred. De nordiska länderna har i år hållit flera gemensamma inlägg i FN:s säkerhetsråd om för oss viktiga teman såsom fredsbevarande och kvinnors deltagande i fredsprocesser. Det är därför naturligt, att vi vid det nordiska utrikesministermötet i New York i september var eniga om att arbeta vidare med ett nytt initiativ för att skapa ett nordiskt fredsmäklingsnätverk mellan de många nordiska aktörer som är aktiva inom området.

Jag vill avslutningsvis tacka mina nordiska kolleger för ett mycket gott och konstruktivt samarbete.

Nordiska rådet

Dokument 4

Framlagt av:
Utrikesminister Erkki Tuomijo
2 november 2011

J.nr. 11-00318-1

DOKUMENT 5

Nordiska rådet

Dokument 5

Framlagt av:
Utrikesminister Carl Bildt
2 november 2011

J.nr. 11-00319-1

Försvarsministrarnas redogörelse 2011

Fru President! Ärade medlemmar! Eftersom försvarsminister Sten Tolgfors är sjuk är det i dag, i alla fall just här, jag som är försvarsminister.

Det nordiska försvarssamarbetet har fördjupats betydligt på senare år. Det nordiska samarbetet spänner i dag över breda säkerhets- och försvarspolitiska verksamhetsområden. Den nordiska stridsgruppen NBG-08 och 11 har byggts och stått i beredskap. Vi genomför insatser gemensamt som i Afghanistan, och med NEFCO har vi skapat och etablerat nya strukturer. Genom att systematiskt undersöka potentiella nordiska samarbetsprojekt har vi fortsatt att fördjupa samarbetet.

Det åtagandet är långsiktigt, och ambitionen är att det också ska ge lägre kostnader. Det kan handla om allt från gemensam utveckling och anskaffning av försvarsmateriel eller gemensam utbildning och övning av soldater, sjömän och befäl. De delade kostnaderna för logistik, för underhåll och för modifiering av vidmakthållande av redan befintlig materiel är självfallet av betydelse. Regionalt samarbete har också hög prioritet i många andra länder.

Inom EU pågår nu ett intensivt arbete bland medlemsländerna med att identifiera och föreslå nya samarbetsprojekt inom militär förmågeutveckling, även kallat pooling and sharing. Att samutnyttja och dela försvarsförmågor må vara ett relativt nytt begrepp i EU-kretsen, men det är ett välbekant sätt för oss att arbeta här i Norden. Vi delar säkerhets- och försvarspolitiska intressen, och vi står inför gemensamma utmaningar. Vi bygger säkerhet i samverkan. Det är grunden för vårt fördjupade samarbete.

Den 1 januari detta år tog Sverige över ordförandeskapet i det nordiska försvarssamarbetet. För svensk del är detta det mest omfattande ordförandeskapet hitintills i den nordiska kontexten. En huvudprioritet är att nå resultat i redan existerande och pågående samarbeten, snarare än att identifiera nya och omfattande samarbetsområden. År 2011 ska ses som ett år för konsolidering och framåtblickande. Tre områden har satts i fokus

för att nå resultat, och dessa är säkerhetspolitisk diskussion, insatser samt fördjupat och effektivt samarbete.

Vi har fortsatt den säkerhetspolitiska dialogen med fokus på vårt närområde och inom de internationella respektive regionala organisationer som våra respektive länder är aktiva inom. Det svenska ordförandeskapet har fortsatt att förstärka samarbetet när det gäller olika insatser. I norra Afghanistan har Finland, Sverige och Norge ett logistiksamarbete inklusive ett samarbete kring transporter. De nordiska länderna samverkar kring det mentorstöd, som det så vackert heter, som vi ger till de afghanska säkerhetsstyrkorna i de operationer som de genomför. Vi har nu även en långsiktig profil på vårt gemensamma stöd till Afghanistan. Vi stöder fortsatt länderna i Östafrika med nödvändig kapacitetsuppbyggnad. Målet är att öka deras förmåga att ta ett större säkerhetsansvar i regionen.

Det gemensamma nordiska bidraget, som redovisades av min svenske kollegas norske kollega i redogörelsen 2010, är ett långsiktigt åtagande och har utvecklats under 2011. Vi har även tillsammans ned de baltiska länderna bistått konfliktdrabbade stater och övergångsländer med kapacitetsuppbyggnad för att de på egen hand ska kunna främja en demokratisk kontroll av sina väpnade styrkor. De nordiska länderna har sedan tidigare ett etablerat samarbete och erfarenhetsutbyte med de baltiska länderna. Under 2011 har även en särskild utredare kartlagt vissa veteransoldatfrågor för att skaffa en gemensam bild av nuläget. Flera gemensamma övningar har genomförts, och under 2011 har vi sammanställt en gemensam femårig övningsplan. De finska, norska och svenska flygvapnen tränar i den nordliga regionen på regelbunden basis. Vi undersöker möjligheterna att utveckla samarbetet i de sydliga delarna av Norden på ett sätt som också inkluderar det danska flygvapnet. Det finns även en hel del annat av intresse som försvarsministrarna har kommit överens om.

DOKUMENT 6

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00321-1

Samarbetsministrarnas redogörelse till sessionen 2011, samarbetsminister Alexander Stubb

Herr president!
Mina damer och herrar och goda vänner! Jag hoppas ni hade en mycket trevlig kväll i går. Största delen ser faktiskt ganska krya ut och inte så trötta. Det var ju ett förslag i budgeten att vi skulle inhibera all alkoholförbrukning vid Nordiska rådets möten, men som tur var fick vi det utbackat och därför ser resten av er glada ut också i morgon!

Även om en del av det finländska ordförandeskapet ännu är kvar tänkte jag satsa på ungefär de tio månader vi har haft äran att vara ordförande. Det kommer att bli kort, koncist och logiken är enkel. Jag fokuserar på ett par av ordförandeskapets huvudteman och där under på ett antal av de viktigaste händelserna och resultaten.

Jag börjar kort med samarbetsministrarnas möte, vi har påbörjat en praxis utanför själva mötesagendan att vi diksuterar vissa teman informellt. Det första mötet gick av stapeln i februari då samarbetsministrarna träffades i S:t Petersburg i Ryssland; då lyfte man fram vårt samarbete i närområdena och i synnerhet i nordvästra Ryssland. Sedan hade vi ett möte i Vasa i september där vi fokuserade på gränshinder, en fråga med direkt inverkan på enskilda nordiska medborgarnas liv och leverne.

Det första tema jag ville lyfta fram i dag är det gröna Norden, en klimatsmart aktör. Huvudtemat för vårt ordförande har ju varit hanteringen av klimatförändringen och mycket av det konkreta klimatarbetet förs framåt i det s.k. globaliseringsinitiativen som startades under det förra finska ordförandeskapet 2007. Men utöver detta vill jag lyfta fram i synnerhet två skilda helheter. Det första är att det finska ordförandeskapet öppnades vid månadsskiftet januari -.februari med en stor internationell konferens om hållbar utveckling och lokala s.k. *best practices* inom Östersjöområdet. Konferensen, som var i Åbo, lyckades bra, vi hade 600 deltagare från sammanlagt 18 länder inklusive bl.a. 85 olika lokala myndigheter och 80 medborgarorganisationer.

Den andra saken jag ville lyfta fram var i början av september då vi arrangerade *Nordic Climate Festival at Aalto*, ett klimatevenemang på det nya Aalto-universitetet med 90 inbjudna studerande från olika nordiska universitet. Arbetet genomfördes inom sju specifika arbetsgrupper med teman som bl.a. byggnadernas energieffektivitet, hållbara transportmetoder och hållbar formgivning.

Nordisk Råd

Dokument 6

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00321-1

Den tredje helheten jag ville lyfta fram i dag är gränshinder: öppenhet, människornas valfrihet och den fria rörligheten hör till grundpelarna av den nordiska gemenskapen. Rent konkret kommer vi här in på gränshinderproblematiken, högt prioriterat av det finska ordförandeskapet. Det danska ordförandeskapet började ifjol en praxis att vissa identifierade gränshinder behandlas i alla relevanta ministerrådskonstellationer. Det här är bra för att vi har fått mera synlighet och tyngd till den här problematiken. Och vad har vi lyckats med tillsvidare? Med stöd från Gränshinderforum har vi under det gångna året lyckats röja 13 hinder och som bäst jobbar man aktivt med cirka 40 övriga hinder. En närmare beskrivning av gränshinderarbete kommer att ges lite senare i form av en gränshinderredogörelse.

Fjärde och sista helheten jag ville lyfta fram i dag har att göra med kommunikation. Under ordförandeskapet har vi satsat på vissa kommunikationsinsatser. Vi har verkligen försökt satsa på synlighet och kommunikativ växelverkan. Vi har kommunicerat via våra egna nätsidor samt för första gången på Facebook. Det är ju självklart att Nordiska rådet borde ha mycket mera vänner på Facebook, men det här kommer säkert att stiga fram under de närmaste månaderna. Vi har också haft fototävlingar på Flicr och så har vi haft en *Finland Nordic Road Show* för att diskutera med unga i skolor. Jag tycker att det har varit ett bra initiativ.

Slutorden: det kan vara för tidigt att dra några definitiva slutsatser hur vi har lyckats, men vi kan med gott samvete konstatera att den gemensamma resan mot nya utmaningar fortsätter resolut och i god anda - Vi i Norden tillsammans.

DOKUMENT 7

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Bilaga 1

J.nr. 11-00296-1

Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statsministrarna den 1 november 2011

Det nordiska globaliseringsinitiativet

Nordiska ministerrådets (NMR) globaliseringsarbete har haft högsta prioritet i NMR sedan de nordiska statsministrarna möttes i Punkaharju, Finland 2007. Mötet resulterade i det så kallade "globaliseringsinitiativet", och ska ses som en förnyad nordisk satsning för att möta globala utmaningar genom att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion. Det nordiska globaliseringsinitiativet ligger väl i linje med arbeten som sker på global nivå, inom det europeiska samarbetet samt inom det regionala samarbetet inom Östersjöregionen.

Globaliseringsinitiativet har medfört att de nordiska samarbetsministrarna fått ett viktigt prioriteringsinstrument som bidragit till ökad dynamik i det nordiska samarbetet och till ökat samarbete mellan sektorerna i NMR. Samarbetsministrarna vill poängtera att statsministrarnas stöd i detta arbete har varit och är fortfarande avgörande för både inriktningen och prioriteringarna i NMR:s globaliseringsinitiativ, men också för dess legitimitet.

För att bidra till målsättningarna i globaliseringsinitiativet har sedan 2008 drygt 20 konkreta projekt startats inom NMR. För närvarande pågår det verksamhet i 16 stycken projekt, varav ett avslutas under 2011, nio under 2012 och tre under 2013.[1] En stor del av de pågående initiativen kommer att avslutas under 2012 och 2013, vilket ger möjligheter att göra förnyade prioriteringarna inom NMR:s verksamhet framöver.

Som uppföljning på globaliseringsforumet i maj 2010 i Snekkersten och det efterföljande statsministermötet i Marienborg nedsattes en arbetsgrupp (task-force) för grön tillväxt. Gruppen har arbetat från hösten 2010 för att ta fram rekommendationer om nordiska samarbetsområden och initiativ inom grön tillväxt, och översände sin rapport till de nordiska statsministeri-

[1] Den totala budgeten 2012 för globaliseringsinitiativet uppgår till 72,42 MDKK.

erna i juni 2011. Rapporten ska presenteras och diskuteras i samband med globaliseringsforumet den 31 oktober i Köpenhamn, och innehåller åtta förslag på områden som särskilt lämpar sig för ett nordiskt samarbete och som bidrar till grön tillväxt.

Nedan ges några av resultaten i de aktuella globaliseringsinitiativen. För en utförligare beskrivning av alla projekt hänvisas till bilaga 1.

Resultat och status

Det nordiska ***toppforskningsinitiativet*** (TFI) inom klimat, energi och miljö är den största gemensamma nordiska forskningssatsningen som någonsin lanserats. Initiativet har resulterat i etablerandet av 27 forskningsprojekt till ett samlat värde av 700 miljoner NOK, tio tematiska nätverk har skapats som samlar mer än 100 nordiska universitet, institutioner, myndigheter och företag. Sex helt nya "Nordic Centers of Excellence" inom klimatområdet har etablerats med cirka 100 partners från samtliga arktiska länder. Näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram. TFI fungerar som en samarbetsplattform mellan de innovations- och forskningsfinansierande organisationerna i de nordiska länderna. Sammanlagt bidrar mer än 70 personer i den samlade utvecklingen och ledningen av initiativet. TFI utvärderas kontinuerligt med två avrapporteringar per år. En första evaluering av initiativet har lagts fram och behandlats av ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÄK-U) våren 2011. Hösten 2011 färdigställs en mer omfattande halvvägsrapport som ska bidra till att utveckla och justera programmets strategier, organisering och operativa verksamhet. En eventuell utveckling av ett Toppforskningsinitiativ inom hälsa och välfärd är under värdering i ÄK-U samt i ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S).

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) beslutade hösten 2010 att igångsätta ***eScience*** som ett eget globaliseringsprojekt. Genom projektet etableras nu en nordisk samarbetsplattform som integrerar forskning, innovationsinfrastruktur och högre utbildning inom eScience. De första utlysningarna i programmet förväntas till slutet av 2011/början av 2012. Initiativet har en tung nationell förankring och medfinansiering med en basfinansiering på ca 160 MDKK. Genom programmet förväntas en accelererad framväxt av tvärvetenskaplig kunskap om klimatförändringar och inom hälsa. eScience stödd forskning om hälsofrågor kan leda till förbättringar av kvalitet, säkerhet och effektivitet i hälso-och sjukvården genom tillämpning av informations- och kommunikationsteknologi. Initiativet kommer att öka den internationella synligheten och fungera som en plattform för vidare internationellt samarbete inom området; härunder exempelvis inom Östersjöområdet.

Framgångarna med det Nordiska Mastersprogrammet, som är en del av globaliseringsprojektet ***plan för främjande av högre utbildning i Norden***, har fortsatt genom den tredje och sista programutlysningen. Utlysningen lockade inte mindre än 34 konsortieansökningar, där samtliga stora nordiska universitet representerades och med god spridning på ämnesområden och länder. Resultatet visar på att initiativet uppfattas som relevant av de nordiska lärosätena. Sex vinnare är utsedda och är nu igång med planeringsarbetet. Projektet har totalt utsett 16 mastersprogram. En evaluering av masterinitiativet som helhet har genomförts och som övergripande slutsats är att projektet varit så vällyckat att det bör fortsätta.

Inom initiativet ***energi och transport,*** som startades 2010, har det gjorts en kartläggning av energi och transportaktiviteter i de nordiska länderna. Målsättningen har varit att identifiera var det finns bristande insatser där energi- och transportprogrammet kan bidra till nordisk mervärde. Genom finansiering av flera projekt har programmet kommit väl i gång med att etablera nätverk inom hållbar transport i de nordiska länderna och pro-

grammet har resulterat i etableringen av ett konsortium inom hållbar transport i Norden. Uppföljning av utlysningen inom "Elbilsprogram" samt utlysningen av "Hållbar varutransport programmet" 2011 stärker dessa nätverk ytterligare.

Initiativet med ***harmonisering av den nordiska elmarknaden*** har fortsatt med målsättningen att införa en gemensam slutanvändarmarknad 2015. Arbetet är uppdelat i fem insatsområden; "Market Rule", "Customer Empowerment", "Business Processes", "Structures of Network Tariffs" och "Metering". Till varje område är det tillknutet en särskild arbetsgrupp/ taskforce. För att intensifiera arbetet har en särskild projektledare anställts med placering i Nordisk energiforskning (NEF) i Oslo med uppdrag att koordinera arbetsuppgifter, resurser och relevanta intressenter i förbindelse med införandet av en gemensam nordisk marknad för slutanvändning 2015.

Som en del av att utveckla projektet ***klimatvänligt byggande,*** som startades 2010, har det hållits nationella dialogmöten i de nordiska huvudstäderna i form av workshops som haft omkring 50 deltagare från de viktigaste intressenterna, från både den offentliga och privata sektorn. De olika programmodulerna ska grunda sig på gemensamma områden inom grönt byggande i Norden samt stödja utvecklingen av en eventuell marknadsintroduktion av en grön lösning, som kan vara en produkt eller en affärsmodell. Erhverv og Byggestyrelsen i Danmark har påtagit sig ordförandeskapet i programmet och Nordic Innovation har påtagit sig sekretariatsfunktionen. Projektets styrgrupp kommer lägga fram programförslag till ministerrådet för näringspolitik (MR-NER) i oktober 2011, och den första programmodulen beräknas startas redan under 2011.

Globaliseringsinitiativet ***hälsa och välfärd*** startades 2010 och består av 7 delprojekt. Inom, delprojektet *"Fælles monitoreringssystem for sundhedsfremme"* förväntas den första monitoreringsinsatsen bli genomförd under 2011 och omfatta kost, fysisk aktivitet och övervikt, samt alkohol- och tobaksvanor. Delprojektet *"Ernæring, læring og helse"* består av två faser. Fas 1 som i ska september 2011 levererar en systematisk kunskapsöversikt om förhållandet mellan mat i grund- och förskola och betydelsen matordningar har för hälsa och lärande bland barn och unga, och fas 2 som innebär en igångsättning av nytt forskningsarbete på området. Under delprojektet *"Inklusion af udsatte grupper"* färdigställs under 2011 delrapporterna med fokus på unga och funktionshindrade. Under delprojektet *"Innovasjon og entreprenørskap i helsesektoren"* etableras ett nordiskt Tech-transfer nätverk om hälsa, med uppstart i maj 2011. Utöver detta sätts ett projekt i gång om innovation i offentlig sektor om anbud och offentligt privat samarbete i 2011-13, bl.a. baserat på rekommendationerna rapporten "Health innovation in the Nordic countries" som färdigställdes i oktober 2010. Det tas sikte på att tio pilotprojekt sätts i gång i 2012. Delprojektet *"Udenlands arbejdskraft i Norden"* ska skapa kunskap om hur rekryteringen av utländsk arbetskraft i praxis kan förbättras så att social dumping förebyggs och arbetsmiljö/förhållanden kan användas för att attrahera arbetskraft. I november 2010 arrangerade Danmarks en ordförandeskapskonferens om invandrare och arbetsmiljö, där publikationen "Udenlandsk arbejdskraft i Norden" utgjorde underlag.

Inom initiativet ***kultur och kreativitet*** har KreaNord i som fas 1 (2008-2010) arbetat för att etablera det första tvärfackliga samarbetet mellan kultur- och näringsmyndigheter i Norden. I fas 2 (2010-2012) har KreaNord fokuserat sin verksamhet ytterligare, genom att utveckla olika politik-, utveckling-, nätverks- och profileringsaktiviteter i Norden. KreaNord har profilerat Nordens om en kreativ region både under Expo Shanghai 2010, i samtliga baltiska länder, på Färöarna samt i alla nordiska länder. Projektet kommer 2011 och 2012 att fokusera på fyra politikområden; -att främja strategiskt samarbete och utväxling inom de nordiska kulturella och kreativa näringarna och med andra sektorer för värdeskapande, innovationer

och tillväxt, -att arbete för att de nordiska kulturella och kreativa näringar får nya möjligheter för tillgångar till globala marknader, finansiering och att attrahera utländska investeringar, -att främja kultur och kreativitet i nordiska utbildningar på alla nivåer samt entreprenörskap och näringslivskunskap i kultur- och konstutbildningarna, - att utveckla en gemensam nordisk kulturmarknad för kreativa industrier och kulturprodukter.

Arbetet med att riva gränshinder mellan de nordiska länderna har intensifierats sedan ***Gränshinderforum*** etablerats. Gränshindersforum arbetar i dagsläget med ett 40-tal konkreta hinder. Från att initialt ha arbetat genom att översända formella skrivelser till departement och myndigheter, arrangeras nu allt fler rundabordssamtal och möten dit ansvariga myndigheter och departement inbjuds. Stor kraft har också lagts på att förhindra att nya hinder uppstår genom ett närmare nordiskt samarbete kring implementering av EU-direktiv och i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning. För att skapa ytterligare incitament till initiativ för att minska gränshinder i Norden, arrangerar Gränshindersforum en konferens den 30 november 2011 som handlar om potential och tillväxtmöjligheter med en gemensam nordisk marknad. Under 2010 förlängde MR-SAM Gränshinderforums mandat så att det nu gäller till slutet av 2013.

Årets nordiska ***Globaliseringsforum*** är planerat att genomföras den 31 oktober i Köpenhamn, i anslutning till Nordiska rådets session. Globaliseringsforumet den 31 oktober ersätter det uppskjutna forumet som tidigare planerades till den 20 juni i Finland. Globaliseringsforumet kommer att ha det överordnade temat "Hur kan vi få fler växande gröna företag i Norden?" och kan ses som en vidareutveckling av 2010 års forum. Under temat kommer två presentationer att äga rum med rubrikerna:

1) *Hur finansierar vi växande företag i Norden?* av Nordiska Investeringsbanken, samt
2) *Innovation och utveckling av grön tillväxt* av ordföranden för den nordiska task-forcen om grön tillväxt

På forumet presenteras även 2011 års "Globaliseringsbarometer". Dessa presentationer och rapporter kommer att fungera som underlag för rundabordsdiskussionerna. Globaliseringsforumet kommer att hållas med ett mycket begränsat deltagarantal, utan externa experter. Målet är att genom rundabordssamtal skapa en god plattform för en direkt dialog mellan de nordiska statsministrarna, ledarna för Färöarna, Grönland och Åland, samt Nordiska rådets President och Nordiska ministerrådets generalsekreterare.

BILAGA 1

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Bilaga 1

J.nr. 11-00296-1

1. Globaliseringsforum

Initiativets syfte

Att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför, med deltagande av de nordiska statsministrarna och andra inbjudna deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer.

Mandatperiod

Forumet är ett årligt evenemang där ingen avslutande tidpunkt har angivits.

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 3 876 tdkr
Förslag budget 2012: 8 000 tdkr (varav 4 200 tdkr öronmärks till uppföljningsarbete för nordisk task force för grön tillväxt)

Status och resultat

Det nordiska globaliseringsforumet är planerat att genomföras med temat "Hur kan vi få fler växande gröna företag i Norden?", i Köpenhamn den 31 oktober i samband med Nordiska rådets session. Forumet den 31 oktober ersätter det tidigare uppskjutna forumet som planerade till den 20 juni 2011.

Format planeras att vara begränsat till ett mycket begränsat deltagarantal och uppbyggt runt rundabordssamtal där de nordiska statsministrarna, representanterna från Färöarna, Grönland och Åland, Nordiska rådets president, samt Nordiska ministerrådets generalsekreterare och uppläggshållarna kan ha en direkt dialog.

Rapporten från den nordiska taskforcen/arbetsgruppen för grön tillväxt som initierades vid statsministermötet i maj 2010 planeras att utgöra underlag för en av diskussionerna. Rapporten ger förslag på ett antal insatsområden som lämpar sig för nordiskt samarbete inom grön tillväxt. Till det andra rundabordssamtalet planeras en rapport från Nordiska Investeringsbanken (NIB) att bli diskuterad och som behandlar hur växande gröna företag kan finansieras i Norden.

Till forumet är det även planerat att den fjärde upplagan av den nordiska globaliseringsbarometern presenteras av Dr. Christian Ketels, vilket kommer utgöra en viktig utgångspunkt för diskussionerna.

2. Nordisk toppforskning

Initiativets syfte

Syftet är att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgången inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0[2]
Förslag budget 2012: 2 000 tdkr

Status och resultat

Toppforskningsinitiativet (TFI) inom klimat, energi och miljö har hittills uppnått följande resultat i relation till centrala målsättningar för programmet:

Mål I. TFI inom klimat, energi och miljö svarar genom utlysningar och aktiviteter på tema och centrala problemställningar och utmaningar

- TFI förbättrar genom sin verksamhet vår kunskap om effekterna av klimatförändringar, samhällets anpassningsförmåga och de risker och möjligheter detta medför för Norden

Förväntade resultat: förbättrad kunskap om de biologiska konsekvenserna av klimatförändringarna inom olika områden och sektorer såsom fiske/hav, biodiversitet, kustlandskap, tundralandskapen, renskötsel etc. (koordineras med projekt nr 11 s. 12)

Förväntade resultat: utveckling av praktiska, lättillgängliga och användarvänliga verktyg som ökar anpassningsförmågan hos bland andra: planerare, tjänstemän, organisationer, branscher och beslutsfattare i de nordiska länderna

- TFI förstärker det arktiska forskningssamarbetet inom Norden och internationellt

Förväntade resultat: Förbättrade klimatmodeller för vår region som ger underlag för bedömningar av infrastrukturrisker och möjligheter. Ökad kunskap om processer och mekanismer som kontrollerar uppvärmning av Arktis

- TFI har etablerat nära kontakter med EU genom de europeiska *Joint Programming initiativet* inom klimat, "Clik´ EU"

- TFI främjar genom sina program utvecklingen av nya, innovativa och hållbara former av vindkraft och förbättrar integrationen av vindkraft i Norden

Förväntade resultat: Bättre prognoser för vind och vågor, kartor över isbildning, bättre kunskap om effektivitets förluster i mycket stora vindkraftsanläggningar vind-och isatlas över Island, integration studie av vindkraft på Island, bättre förståelse för samspelet mellan vattenkraft och vindkraft i det nordiska systemet

---

[2] 2011 års verksamhet finansieras av de medel som utbetalts av NMR 2008-2010. Siffran 0 i budgeten 2011 innebär således att NRM fullföljt sina finansiella förpliktelser i enlighet med tidigare beslut.

Mål II. TFI är kopplat till excellenta nationella miljöer och initiativ
Det har hittills etablerats sammanlagt 31 projekt till ett samlat värde på ca 700 MNOK, härunder 13 tematiska nätverk som samlar mer än 100 nordiska universitet, institution, myndigheter och företag, 6 helt nya *Nordic Centers of Excellence* inom klimatområdet och ett innovationsdrivet kompetenscenter inom CO2 avskiljning och lagring som samlar cirka 100 partners från samtliga arktiska länder, samt genom att det har igångsatts 11 tematiska integrerande projekt där industri, akademi och myndighet samverkar. Därtill har TFI genomfört bl.a. två *möjlighetsstudier* inom området CO2 avskiljning och lagring och en kartläggning av nordisk forskningspotential inom det arktiska samarbetet.

Mål III. TFI är kopplat till näringslivet på nyckelområden

- Näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram

- Medverkan från industrin i delprogrammen kring vind, bioenergi och nanoteknologi ligger på mellan 25-50 procent

Exempel 1: I nanoprogrammet deltar 69 procent från industrin och 31 procent från forskningsinstitutioner. TFI investerar ca 50 MNOK i programmet som har en samlad volym på ca 120 MNOK.

Exempel 2. I vindprogrammet investerar TFI ca 25 MNOK i programmet som har en samlad volym på 45 NMOK. I programmet deltar ledande forskningsmiljöer, meteorologiska myndigheter och stora (DONG, Vesta, mfl) och medelstora (Landsvirkjun Power, Kjeller Vindteknikk mfl) nordiska energiföretag

- Den nordiska försäkringsindustrin har visat intresse att bli partner i klimatprogrammen

Mål IV. TFI är etablerat som sektor- och gränsöverskridande integrerande instrument

- programmet har skapat plattformar som integrerar hela kunskapstrianglen – utbildning, forskning och innovation – samt helt nya gränsöverskridande "Graduate schools" för utbildning av masterstudenter och PhD

Exempel: Etablering av "Nordic Graduate School in cryosphere sceince and Earth System modelling", ca 20 nya gränsöverskridande PhD och Post-doc tjänster.

- TFI fungerar som en samarbetsplattform mellan de innovations- och forskningsfinansierande organisationerna i de nordiska länderna – sammanlagt bidrar mer än 70 personer i den samlade utvecklingen och ledningen av initiativet

- NordForsk, NICe och NEF löser uppgiften som ett integrerat sekretariat

Övrigt
För att få bättre kunskap om hur initiativet fungerar genomförs en *kontinuerlig utvärdering* av initiativet med två avrapporteringar per år.

En första evaluering av initiativet har lagts fram och behandlats av ÄK-U våren 2011 och hösten 2011 färdigställs en mer omfattande halvvägsrapport. Aspekter som evaluerats är bl.a. initiativets utformning, organisation, igångsatta aktiviteter, näringslivsrelevans och förväntade resultat.

Tillsammans med slutevalueringen år 2014 bidrar denna kontinuerliga evaluering till ett bättre grundlag för en diskussion om Toppforskningsinitiativet som modell för samarbete mellan forskning och innovation, mellan länder och mellan sektorer och kan peka på möjliga riktningar för vidareutveckling av samarbetet.

En eventuell utveckling av ett Toppforskningsinitiativ inom hälsa och välfärd är under värdering i ÄK-S och ÄK-U.

3. Innovationsrepresentation i Asien
Initiativets syfte
Indsatsen skal fremme adgangen for nordiske aktører til globalt førende vækstområder og forskningsmiljøer i Asien.

Mandatperiod
2008-2010 (arbejdes i øjeblikket på, hvad der skal ske efter 2010, se nedenfor)

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 2 040 tdkr
Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat
Indtil videre er 6 projekter gennemført som led i initiativet. Projekterne er initieret af nordiske organisationer, virksomheder og kommuner og har i varierende omfang haft deltagelse af de nordiske innovationscentre og eksportkontorer i Asien. Der er tre nye projekter i pipeline med deltagelse af nordiske innovationscentre og eksportkontorer.

Initiativet blev i efteråret 2010 evalueret af Epinion. På baggrund af denne evaluering besluttede Embedsmandskomiteen for Næring (EK-N), at der var behov for justeringer i initiativet og gav Nordisk Ministerråd og Nordisk Innovation (tidligere Nordisk Innovations Center) i opdrag at udarbejde et forslag til en ny model for evt. videreførelse af initiativet efter 2011. Nordisk Ministerråd og Nordisk Innovation har på den baggrund haft møder i de nordiske lande for at afklare interessen for etablering af et fælles nordisk innovationscenter, samt hvorvidt de nordiske lande vil kunne forestille sig at medfinansiere et sådant center. I 2011 og 2012 er der afsat hhv. DKK 2 mio. og DKK 1.5 mio., som vil kunne anvendes til dette formål. EK-N skal diskutere resultatet af disse interviewer på deres møde i september.

En oversigt over de gennemførte og kommende projekter ses herunder:

1:"Extending Open Innovation in Active Ageing to Asia":
Projektets formål er samle den Nordiske-Baltiske regions know-how om services inden for 'ældrepleje' og promovere Norden som ledende 'Health Region' med attraktive løsninger. Derudover samarbejde med Asien om udvikling af 'Active Ageing' dvs. hvordan aldrende befolkninger kan få bedre muligheder og løsninger.

2: "Nordic Aquaculture Production of Warm-Water White Fish Species":
Den globale efterspørgsel på hvide fisk er stigende, mens udbuddet er faldende. Specielt Asien står for ny efterspørgsel. Projektet anvender Nordisk know-how til sammen med Kina at opbygge hvide fisk akvakulturer tæt på markederne i Asien.

3: "Sustainable City Development – Exchange of Expertise Striving for the Best Solutions"
Projektet fokuserer på etablering af Nordiske samarbejder inden for klimavenligt byggeri. Projektet foregår dels som workshop på Nordic Energy Day Expo 2010 og efterfølgende med Nordic-Chinese Day pa World Cli-

mate Solutions Kbh. Et formål er at give kinesiske virksomheder mv. bedre kontakt og indblik i Nordiske energivenlige løsninger og byudvikling.

4: "Hotspot Access for the Nordic Energy/Environmental Sector":
Projektet fokuser på energi og miljøindustriers behov for adgang til kvalificeret videnskabeligt personale som ingeniører mv. Norden har underskud af denne type menneskelige ressourcer, og projektet vil undersøge mulighederne for, hvordan Nordiske virksomheder kan etablere varige løsninger ved at samarbejde med bl.a tekniske universiteter i Rusland.

5: "Launching New Open Innovation Dynamics in Asia":
Projektets formål er at lancere en Nordiske online open innovation platform ift. Asien – i første omgang Kina og Japan. Derudover skal der foretages et open innovation race om Kinas vandproblemer og hvad der kan gøres. Endvidere gennemføres andre åben innovations sessions med bl.a. Innovation Center Denmark i projektet.

6: *"Linking Nordic and South Korean Broad Innovation":*
Norden og Sydkorea er verdens førende inden for udbredelse, udvikling og anvendelse af bredbånd. Projektets formål er at styrke samarbejdet mellem nordiske og sydkoreanske virksomheder og styrke fælles innovation.

7: "Nordic Green Japan":
Projektets formål er at promovere nordisk know-how og innovation inden for grønne teknologier og skabe nordiske-japanske samarbejder. Fokus er en konference over to dage.

8: "Nordic Green Shanghai"
Projektets formål er at promovere nordisk know-how og innovation inden for grønne teknologier og etablere nordisk-kinesiske samarbejder og bane vejen for nordiske løsninger på det kinesiske marked.

9:"Positioning Nordic Design in India":
Projektets formål er at undersøge muligheder for at åbne det indiske marked for nordiske designprodukter. Ansøgning i pipeline. Projekt forventes gennemført sidste halvår 2011.

I efteråret 2010 blev der gennemført en evaluering af projektet. På baggrund af denne evaluering har embedsmandskomiteen for næring (EK-N) besluttet, at der er behov for justeringer i projektet.

Der foregår i øjeblikket et arbejde med at definere en justeret projektplan baseret dels på evalueringen, dels på landenes ønsker til et nordisk innovationssamarbejde i Asien. Den justrede projektplan skal drøftes/besluttes om på et EK-N møde i efteråret 2011.

4. Energi och transport
Initiativets syfte
Att skapa en process som kan vidareutveckla idén om Norden som "The Green Valley of Europe". Programmet ska bidra till att göra Norden till Europas ledande region inom utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Samt, att styrka Norden som föregångsregion för nya miljö- och energitekniker och profilera de nordiska länderna utåt.

Mandat period
2010-2012

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 11 832 tdkr
Förslag budget 2012: 9 000 tdkr

Status och resultat
De nordiske landene har lang erfaring i samarbeid, utvikling av felles politikk og felles prosjekter for å løse felles utfordringer. Omlegging av transportsektoren i en mer bærekraftig retning er et område hvor nordisk samarbeid er logisk, nødvendig og gjennomførbart.

Styregruppen har arbeidet meget dynamisk med fokus på den overordnede målsetning og fokus har derfor ikke ligget på at oppfylle de enkelte delmål allerede i 2010. Styregruppen har derfor udvalgt projekter der på lidt længere sigt vil levere i forhold til både delmålsætningerne og det overordnede mål for programmet.

Som grundlag for programudviklingen udførtes 2010 en kortlægning af energi og transport aktiviteter i de nordiske lande. Målsætningen var at identificere områder hvor der manglede indsats og fokus samt at finde områder hvor energi og transport programmet kunne give den største nordiske merværdi. Rapporten udgjorde en vigtig del af det interne grundlag for udviklingen af programbeskrivelsen.

Gjennom finansiering av flere prosjekter, og workshops som har blitt avholdt under 2010, er programmet vel underveis med å etablere nettverk innen bærekraftig transport i de nordiske landene. Oppfølging av første utlysning innenfor "Elbilsprogrammet" og igangsettelse av utlysning "Bæredyktig varetransport programmet" i 2011 vil styrke disse nettverkene enda mer.

Forventede resultat till 2012:
- Utredning om hvordan anvendelsen av bærekraftige transportmidler kan økes og med den som grunnlag skal det fremlegges forslag på rammer, strategier og initiativer som bidrar til å redusere CO2 utslippene i transportsektoren.
- Vurdering av de utfordringer og løsninger som finnes innenfor området energieffektivisering og fornybar energi transportsektoren i Norden. Samt å identifisere de områder der en nordisk kraftsamling kan få størst mulig betydning.
- Samlet bilde av de nordiske styrkeposisjoner og prioriteringer innen forskningsområdet og forslag til nordiske samarbeidsmuligheter.
- Informasjon om eksisterende teknologier og energibærere, samt vurdere hvilke løsninger som synes mest realistiske og bør forfølges på kort og mellomlang sikt.
- Utvikle forutsetninger og rammevilkår for næringsvirksomhet innen klimavennlig transport-, energi og miljøteknologi.
- Markedsføring af Nordiske løsninger og de resultat som kommer fram i prosjektet globalt, for eksempel gjennom Nordic Energy Solutions.

5. Harmonisering av den nordiska elmarknaden
Initiativets syfte
Oprettelse af projektsekretariat for implementering af fællesnordisk slutbrugermarked i 2015.

Mandatperiod
2011-2013

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0
Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat
Der er blevet ansat en projektleder til at varetage Nordreg Projektsekretariatet. Sekretariatet er placeret hos Nordisk energiforskning (NEF) i Oslo.

Sekretariatet vil primært skulle koordinere arbejdsopgaver, ressourcer og relevante interessenter i forbindelse med indførelsen af et fællesnordisk slutbrugermarked i 2015, og i samarbejde med Nordreg og Elmarkedsgruppen stå for udarbejdelsen af analyser og redegørelser ved behov.

Projektet er opdelt i 5 indsatsområder, hvortil der er tilknyttet en Task Force: *Market Rule, Customer Empowerment, Business Processes, Structures of Network Tariffs* och *Metering*

Sekretariatet vil i den tre-årige periode blive finansieret dels af globaliseringsmidler, dels af projektmidler fra Embedsmandskomiteen før Energi (EK-E) og dels af midler fra Nordreg selv.

6. Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna

Initiativets syfte
Att bidra till ett ur nordisk synvinkel gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009 och i sitt förnyade mandat att bidra till ett ur nordisk synvinkel bra globalt klimatavtal.

Mandatperiod
2008-2012 [3]

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0
Förslag budget 2012: 0

Status och resultat
Gruppen inledde årets arbete med en post COP 15 workshop där de nordiska klimatförhandlarna och delegationscheferna gav sin syn på behovet av underlag, möten och workshops för 2010. Ett underlag som togs fram under året var en studie över det naturvetenskapliga kunskapsläget, en uppdatering med utgångspunkt i IPCC:s (Intergovernmental Panel on Climate Change) senaste rapport som presenterades vid ett seminarium i september. Den nordiska arbetsgruppen för klimat (NOAK) har påbörjat en studie om vad två-graders målet innebär i termer av utsläppsbegränsningar. Man har genomfört en rad förhandlingsrelaterade studier. En om de stora utvecklingsländernas (Brasilien, Sydafrika, Indien och Kina) agerande i klimatförhandlingarna som presenterats på två seminarier, en som påbörjats under året och analyserar G77:s agerande i klimatförhandlingarna, en om Ryssland i klimatförhandlingarna som har publicerats och slutligen en om förhandlingsprocessen under FN.

Ett viktigt initiativ som steg togs under året var att inleda samarbete med NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation) om ett projekt om klimatinsatser i utvecklingsländer enligt Köpenhamnackordets förslag om s.k. NAMA:s (Nationally Appropriate Mitigation Actions). Projektet har fått starkt stöd från de nordiska miljöministrarna och innebär att en förstudie genomförs i Peru och Vietnam följt av pilotprojekt i länderna. Projektet som är unikt i världen presenterades under COP 16 och fick stor uppmärksamhet.

Gruppens arbete har ökat kunskapsnivån hos de nordiska klimatförhandlarna samt bidragit till att synliggöra Norden i det globala klimatarbetet.

---

[3] Vid NSK/MR-SAM:s möte den 8 december 2009, beslutades att COP 15-gruppens resterande projektmedel vid projektmandatets upphörande den 18 mars 2010, ska överföras till den förnyade mandatperioden som sträcker sig från den 19 mars 2010 till den 1 mars 2011. ÄK-M har i oktober 2010 beslutat förlänga gruppens mandat till slutet av 2012.

7. Gränshinderforum

Initiativets syfte

Att underlätta för privatpersoner och företag som verkar över gränserna i Norden genom att utöva påtryckningar och föreslå lösningar i förhållande till länderna i de fall där lagar, andra regler eller praxis på ett negativt sätt begränsar mobiliteten i Norden.

Mandat period

2008-2010. Statsministrarna godkände i maj 2010 en förlängning av mandatperioden 2011-2013.

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 1 326 tdkr
Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat

Gränshinderforum arbetar med ett 40-tal konkreta hinder. Prioriteringen av och arbetet med dessa är samordnad med övriga nordiska och bilaterala gränshinderaktörer. Från att initialt ha arbetat genom att översända formella skrivelser till departement och myndigheter, arrangeras nu alltfler rundabordssamtal och möten dit ansvariga myndigheter och departement inbjuds. Stor kraft har också lagts på att förhindra att nya hinder uppstår genom ett närmare nordiskt samarbete kring implementering av EU-direktiv och i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning. Fortfarande är det dock svårt att få genomslag för ändringsförslag i nationell lagstiftning eller andra föreskrifter. För detta krävs att ministrar tydligt kommunicerar detta internt inom sina ministerier. För att skapa incitament till politiska initiativ för att förbättra den inre marknaden i Norden, arrangerar Gränshinderforum, med ekonomiskt stöd av samarbetsministrarna och i samarbeta med Nordiska rådet, en konferens den 30/11 2011 som ska visa på tillväxtmöjligheter och potential i Norden. Som utgångspunkt för konferensen tas det fram en rapport som pekar på de samhällsekonomiska kostnaderna för gränshinder, samt inom vilka branscher hindren är som mest besvärande.

8. Övergripande plan för utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

Initiativets syfte

Syftet är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 3 570 tdkr
Förslag budget 2012: 1 500 tdkr

Status och resultat

Genom möjlighetsstudier och analyser har eScience, utbildningsforskning och förmedling, kunskapsinfrastruktur för 5:e friheten (fri rörlighet för kunskap och bildning) "Baltic Ring" utvecklats som spjutspetsprojekt och senare som egna program.

En aktivitetsplan för synergier mellan NORIA och European Research Area (ERA) har utvecklats i samarbete med andra berörda sektorer inom Nordiska ministerrådet (NMR), Nordic innovation centre (NICe) och Nordisk energiforskning (NEF) samt med nordiska forskningsaktörerna i Bryssel.

Ett öppet "Nordic Forum" i Bryssel har genomförts tillsammans med EU-kommissionen för att synliggöra det nordiska forskningssamarbetet. Forumet öppnades av generaldirektör Robert Jan Smits (DG Research) och representationerna från 25 länder deltog.

Förslag till konkreta riktlinjer för governance i forskningssamarbetet inom NMR har utvecklats på tvärs inom NMR i samarbete med andra berörda ministerråd.

Arbetet har levererat två rapporter: en analys av lärdomar från utvecklingen av Toppforskningsinitiativet och en översikt över det samlade formella och informella nordiska forskningssamarbetet.

I samverkan mellan globaliseringsprojekten "Främjande av högre utbildning, NORIA, eScience, God utbildning för unga och vuxna, samt Hälsa och välfärd genomfördes en tvärgående globaliseringskonferens med ca 100 deltagare från ämbetsverk, forskningsfinansiärer och universitet.

Som en komponent innenfor NORIA finnes Forskningsprogram for Brukerdreven Innovasjon (UDI) forankret i Ministerrådet for Næring, Energi og Regionalpolitikk (MR-NER). I 2010 disponerte embetsmannskomiteen for næringspolitikk (EK-N) 2.5 MDKK til programmet og embetsmannskomiteen for utdanning og forskning (EK-U) har bidratt med 500.000 DKK. De totale midler til prosjektet er 7.8 MDKK inkludert overførsler fra tidligere år. Prosjektmidlene administreres av NICe. Arbeidsgruppen for UDI, ledet av NICe, bestemte i 2010 at man skal forsøke å kombinere midlene for brukerdreven innovasjon med det nordisk-baltiske forsknings- og innovasjonsprogrammet om Living Labs (LILAN-nettverket). Det arbeides nå med å utrede om midlene til UDI kan inngå i en utlysning under LILAN-nettverket. Pt hersker det imidlertid usikkerhet rundt hvorvidt LILAN-nettverket vil lykkes med å få til en utlysning, uavhengig av om de nordiske midlene skal inngå i dette programmet eller ikke.

Under 2011 och 2012 förväntas följande resultat:

- nordisk mekanism för löpande monitorering och analys av det nordiska forskningslandskapet, härunder exempelvis organisering, strategier och prioriteringar.
- handlingsplan för nordiskt samarbete kring forskningsinfrastruktur och forskarmobilitet (särskilt fokus på rörlighet mellan akademi och industri)
- nordiskt nätverk för gränsöverskridande lärande och erfarenhetsutbyte mellan forskningsdrivna kluster
- utveckla och igångsätta "Nordic Academy" genom att utveckla Nordic PhD och koppla samman dessa med Nordic Mastersprogrammet och Nordic Centers of Excellens.

9. Plan för främjande av högre utbildning i Norden

Initiativets syfte

Att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studiedestination.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 6 120 tdkr
Förslag budget 2012: 6 000 tdkr

Status och resultat
Etablering av sammanlagt 16 nya nordiska mastersprogram med deltagande från samtliga stora universitet i Norden, vissa program med stort deltagande från utomnordiska studenter. Den evaluering som slutfördes i februari 2011 konstaterade att:

"Nordisk Ministerråd har med Nordic Master Programme i høj grad bidraget til at stimulere udviklingen af masterprogrammer på tværs af de nordiske lande og derigennem styrket og stimuleret uddannelsessamarbejdet mellem højere uddannelsesinstitutioner i Norden".

Projektet har skapat stort stöd och positiv uppmärksamhet från centrala aktörer inom universitets-och högskolesektorn i Norden vilket exemplifieras av brev ställt till Ministerrådet för Utbildning och forskning (MR-U) den 21 februari 2011 från Nordic Five Tech undertecknat av Norges tekniskt-naturvetenskapliga universitets (NTNU) rektor Torbjørn Digernes:

"På vegne av de fem tekniske universitetene i Nordic Five Tech (Aalto, Chalmers, DTU, KTH og NTNU) vil jeg gjerne takke Nordisk Ministerråd for støtten til oppstart av nordiske masterprogram. Støtten har gitt verdifull motivasjonog draghjelp i utviklingen av våre felles program..." och avslutar med: *"Den nordiske masterprogram-ordningen har et stort potensial, og vi håper at den i årene som kommer vil bli en merkevare for nordisk utdanningskvalitet"*

Projektet har resulterat i att man inom ramen för Nordisk Master identifierat gränshinder för samarbete mellan högre utbildningsinstitutioner i Norden och genomfört utlysning av nätverk mellan nordiska universitet och högskolor som bidrar till förstärkt samspel mellan akademi och samhälle samt stödjer kunskapsutbyte kring kommersialisering och innovation ("Kunskapstriangelnätverk") med mer än 30 sökande konsortier. Projektet har levererat rapporten *Jakten på ett nytt Google* – om kommersialisering av forskning och entreprenörskap vid nordiska lärosäten

Inom ramen för projektet har ett antal internationella konferenser och workshops genomförts bl.a. konferenserna *Den tredje vägen – Universiteten mellan kommersialisering och forskning & utveckling i världsklass*, med deltagare från central universitets- och innovationsaktörer i Norden, *Profilering av nordisk högre utbildning och forskning – Klassificering och ranking på nordisk dagordning* och en konferens rörande kvalitetssäkring i samarbete med NOQA. (Nordic Organisation för Quality Assurance), ett frivilligt samarbete mellan de nordiska kvalitetssäkringsorganen. I samverkan mellan globaliseringsprojekten "Främjande av högre utbildning, NORIA, eScience, God utbildning för unga och vuxna, samt Hälsa och välfärd har det tack vare projektet genomförts en tvärgående globaliseringskonferens med ca 100 deltagare från ämbetsverk, forskningsfinansiärer och universitet.

Under 2011 och 2012 förväntas de första resultaten från klassificeringsarbetet i samarbete med det europeiska initiativet U-Map. Konceptet "Nordic Academy" vidareutvecklas med sikte på förstärkta synergier mellan Nordic Master programmet och Nordic Centers of Excellence samt initieras det ett arbete för utveckling av en Nordic PhD. Under 2011 och 2012 etableras ett 3-årigt pilotprojekt vilket kan innebära en utveckling av ett antal öppna kunskapstriangelnätverk med deltagare från Nordiska universitet och Kinesiska universitet i det breda Shanghaiområdet och som också inkluderar relevanta forsknings- och innovationsaktörer från Norden och Kina.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Bilaga 1

J.nr. 11-00296-1

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Bilaga 1

J.nr. 11-00296-1

10. Projektplan för en god upplärning av ungdomar och vuxna

Initiativets syfte

Å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og inkludering i arbeids- og samfunnsliv.

Mandatperiod

2008-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 2 040 tdkr
Förslag budget 2012: 2 000 tdkr

Status och resultat

Gjennom prosjektet "En god opplæring for ungdom og voksne", som har pågått fra 2008 til 2010, er det gjennomført en rekke arrangementer der problemstillinger knyttet til økt gjennomføring, voksnes kompetanser, kreativitet, innovasjon og entreprenørskap har vært tema. Aktivitetene har vært konsentrert om utvikling av ny viten, erfaringsutveksling, identifikasjon av god praksis og kunnskapsspredning. Dette arbeidet har vært nødvendig for å få en felles kunnskapsbase og skal videreføres i 2011 og 2012, men nå vil særlig implementering i landene samt synliggjøring og spredning av resultater vektlegges ytterligere.

I tråd med statsministernes ønske om "ett synligare Norden", er et eget konsept kalt Lære- og dialogforum utviklet og dette har bidratt til spredning og profilering av prosjektets målsetning og resultater. Nettstedet for Lære- og dialogforum er etablert og resultater fra prosjektet finnes på www.dialognorden.org

Forventet resultat i 2011 og 2012 innen de tre hovedområdene i prosjektet:

I. Fremme økt gjennomføring i videregående opplæring

- Felles nordisk ressursbank eller idépool med eksempel på lovende tiltak, "best praksis", innen forebygging av frafall
- Forskning som ser på effekter av tiltak satt inn for å redusere frafall – en del av det nordiske utdanningsforskning- og formidlingsinitiativet

II. Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen

- Nordiske arbeidsgruppe vurderer oppfølging knyttet til kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen (se www.dialognorden.org for artikkel utarbeidet av Mandag Morgen og tre nordiske studier om temaet)
- Følge opp debattopplegget for hvordan det kan arbeides for å utvikle og styrke de kreative og innovative kompetanser i voksenopplæringen

III. Styrke voksnes kunnskap og kompetanser

- En nordisk konferanse for alle aktører innenfor voksenopplæringen om utvikling av kreative og innovative kompetanser i voksenopplæringen

11. Belysning av konsekvenserna av klimatförändringarna på naturresurser i Norden

Initiativets syfte

Det tematiske netværksprogram danner grundlag for en tilpasnings- og tiltagspolitik for klimaændringernes effekter på naturressourcer og madproduktion.
Som et nyt element i programmet, blev der fra 2011 afsat midler til støtte til etablering af et offentligt-privat-partnerskab om vækstforædling i Norden.

Mandatperiod
2009-2013

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 4 794 tdkr
Förslag budget 2012: 4 794 tdkr

Status och resultat
Formålet er, at belyse konsekvenserne af klimaændringerne for primærerhvervene med udgangspunkt i fællesnordiske udfordringer og hvordan de nordiske lande i fællesskab kan forberede sig hertil.

Programmet, som løber over perioden 2009 til 2012 med afslutning og afrapportering i 2013, har et produktionsfokus. Det vil sige, at det retter sig mod forvaltning og værdiskabelse i primærerhvervene. Programmet favner både klimaændringernes effekter på primærerhvervene foruden tiltag, som erhvervene kan iværksætte for at reducere klimaproblemerne.

Seks forskernetværk er støttet til at bidrage med resultater indenfor programmets rammer. Med programmet og programmets struktur søges en styrket tværsektoriel tilnærmelse og koordinering, dels mellem nærværende program og Topforskningsinitiativet (TFI).

Styregruppen for klimaprogrammet konstaterer, at projekterne dækker godt over de forskellige sektorer (fisk, landbrug, skovbrug og genressourcer hos dyr og planter). I 2012, fortsætter gennemførelse og afrapportering fra de 6 faglige netværksprojekter.
Styregruppen vil ved analyse følge op på det tværsektorielle aspekt i programmet og om nødvendigt iværksætte aktiviteter, som styrker dette aspekt.

For så vidt angår det offentlige-private-partnerskab er det under etablering, som et tre-årigt pilotprojekt. Udover finansieringen til etableringen fra NMR, finansieres partnerskabets aktiviteter med 50 procent fra landene og 50 procent fra virksomhederne. Ved fuld etablering i pilotperioden vil landene og virksomhederne samlet bidrage med 8 MDKK årligt.

Den endelige politiske tilslutning til partnerskabet er truffet i landene i løbet af foråret 2011, og alle lande har nu tilsluttet sig partnerskabet, og der er stor interesse blandt de private virksomheder. Styregruppen for partnerskabet blev nedsat i forsommeren 2011, og arbejdet er igangsat.

12. Kultur og kreativitet
Initiativets mål
KreaNord har som ambisjon å etablere og vedlikeholde et tett samarbeid mellom myndigheter og bransjeeksperter innenfor kreative industrier fra hele Norden, som innenfor rammen av prosjektet gjennomfører en rekke tiltak og aktiviteter som direkte, individuelt eller kollektivt kan bedre forutsetningene for Nordens kreative økonomi.

Prosjektet Kultur & Kreativitet videreutvikler det eksisterende globaliseringsinitiativ: "Utvikling og Profilering av Norden som Center for Kreative Industrier". Initiativet kobler sammen den allerede etablerte innsats KreaNord, samt eksemplifiserer denne innsats med to spesifikke innsatsområder under KreaNords regi, for perioden 2010-2012 med Global Markedsføring og Digital Distribusjon av nordiske film, samt Ny Nordisk Mat og branding.

Mandatperiod
2010-2012

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 7 140 tdkr
Förslag budget 2012: 6 000 tdkr

Status og resultat
KreaNord har i sin fase 1 (2008-2010) arbeidet for å etablere det første tverrfaglige samarbeid mellom kultur- og næringsmyndighetene i Norden. I fase 2 (2010-2012) har KreaNord fokusert sin virksomhet ytterligere, ved å gjennomføre ulike policy-, utviklings-, nettverks- og profileringsaktiviteter/prosjekter både i og utenfor Norden. Det kan nevnes at KreaNord har profilert Norden som kreativ region både under Expo Shanghai 2010, i samtlige baltiske land, på Færøyene og i alle nordiske land. En bred referansegruppe er tilknyttet virksomheten og Styregruppen arbeider på å tydeliggjøre referansegruppens rolle. KreaNords hjemmeside og sosiale media (facebook og twitter) kommer til å være plattformen for kommunikasjonen.

De nordiske policyområdene som av Ministerrådet for Ervervs-, Energi- og Regionalpolitikk (MR-NER) og Ministerrådet for Kultur (MR-K) besluttet om høsten 2010 (se nedenfor) peker på klare målsetninger for KreaNords virksomhet og det er på nåværende tidspunkt initiert aktiviteter som skal bidra til implementeringen av policyrekommandasjonene:

Policyområde 1: Fremme strategisk samarbeid og utveksling innenfor de nordiske kulturelle og kreative næringene og med andre sektorer for verdiskaping, innovasjon og vekst

Policyområde 2: Arbeide for at de nordiske kulturelle og kreative næringene får nye muligheter for tilgang til globale markeder, finansiering og å tiltrekke seg utenlandske investeringer

Policyområde 3: Fremme kultur og kreativitet i nordisk utdanning på alle nivåer og entreprenørskap og næringskompetanse i kultur- og kunstutdanning.

Policyområde 4: Utvikle et fellesnordisk kulturmarked for kreativ industri og kulturprodukter, for å utvide de nasjonale hjemmemarked til et nordisk marked, ved å skape større muligheter for salg og eksport for kulturelle og kreative produkter og tjenester.

KreaNord har i 2011 etablert et fellesnordisk myndighetssamarbeid, som har som mål å styrke utviklingen av rammebetingelsene for Norden som en region med vekst og verdiskapelse. De nasjonale myndighetene utvikler sammen, en nordisk casesamling og har samtidig et forpliktende kommunikasjonsansvar for å sikre en tydelig forankring nasjonalt. Mapping på finansieringsmodeller for de kreative industriene og et businessangel nettverk er også under utvikling, i tillegg til undersøkelser på både entreprenørskap i kunstneriske utdannelser, samt en undersøkelse om de utfordringer som aktørene i de kulturelle og kreative industriene møter iht. immaterielle rettigheter. En større analyse av opplevelsers betydning for ervervslivet i Norden påbegynnes høsten 2011 og forventes å avsluttes sommeren 2012. Implementeringen av rekommandasjonene er således godt på veg.

Som et innslag i den interne utviklingen av KreaNord har det vært gjennomført en ekstern evaluering av det arbeidet som er gjort i KreaNord. Evalueringen av KreaNords virksomhet er utviklet under 2011, og er gjeldene for årene 2008-2010 (KreaNord fase 1). Denne evaluering peker på et organisatorisk, politisk og kvalitetsmessigperspektiv, og har som mål:

- å vurdere arbeidet fra 2008-2010; KreaNords organisasjon, aktiviteter, gjennomførte endringer og samspill

- å gi anbefalinger om prioriteringer for KreaNord i 2012 og for eventuell videreføring

Man arbeider på å ta høyde for Nordens arbeid for å fremme de kulturelle og kreative industrier etter at KreaNords nåværende mandat utløper.

13. Nordisk Kultur i världen

Initiativets syfte

Att profilera nordisk kultur utanför Norden, stärka det nordiska kulturella "varumärket" i ett internationellt perspektiv och visa vad den nordiska kulturen kan erbjuda en globaliserad värld och på den globaliserade marknaden.

Mandatperiod

2009-2011

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 0
Förslag budget 2012: 0

Status och resultat

Initiativet är indelat i tre delprojekt innanför ramen av huvudprojektet och innehåller komponenterna; nordisk film, nordisk arkitektur och nordisk litteratur. Tidsramen för de enskilda projektens genomförande är 2009-2011, med följande etapper som mål: den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009, Shanghai Expo i juni 2010 och Paris bokmässa i mars 2011.

Del 1: Nordisk Film på Toronto filmfestival 2009

Arrangemanget på filmfestivalen var ett mycket synligt och markant nordiskt nedslag, som blev synnerligen positivt mottaget av såväl de inbjudna kulturpersonligheterna samt de närvarande inköparna. Den isländska samarbets- och kulturministern deltog på evenemanget i Toronto och presenterade kulturministrarnas globaliseringsstrategi och ministrarnas tre konkreta globaliseringsinitiativ på ett arrangemang i regi av Nordiska film- & TV-fonden.

Del 2: Nordisk landskapsarkitektur på Expo Shanghai 2010

De nordiska arkitekturcentren producerade i samarbete en utställning om nordisk landskapsarkitektur i städer – New Nordic Landscapes – till Shanghai Expo. Utställningsperioden varade från den 1 juni till den 15 augusti 2010, och under denna tidsperiod besöktes utställningen av cirka 60 000 personer. I förbindelse med öppningen av utställningen avhöll Nordiska ministerrådet ett arrangemang med särskilt inbjudna deltagare verksamma inom landskapsarkitektur och hållbarhet, däribland forskare från ett flertal discipliner, skribenter från ledande facktidskrifter på området och ämbetsmän från konsulat och ambassader.

Del 3: Nordisk litteratur på bokmässan i Paris 2011

De nordiska litteraturorganisationernas nätverk (NORDLIT) gjorde ett nedslag för nordisk litteratur på Paris - Salon du Livre – som arrangerades den 18-21 mars 2011. Salon du Livre var ett enastående tillfälle för nordisk litteratur att visa upp sig i hela sin räckvidd för den franska – och i större skala också för den franskspråkiga och internationella – publiken.

Detta var första gången som de nordiska länderna och självstyrande områdena gemensamt uppträdde som ett temaområde vid en internationell bokmässa. Den nordiska satsningen "Les Lettres Nordiques" omfattade ett program med 40 inbjudna nordiska författare, samt den nordiska paviljongen "Bois aux Lettres" – Bokskogen. I tillägg arrangerade NORDLIT i samarbete med det franska undervisningsministeriet ett specialarrangemang som presenterade nordisk barn- och ungdomslitteratur, samt ett

program som fokuserade på särfrågor inom det nordiska litteratursamarbetet.

På invigningen av den nordiska paviljongen deltog politiskt och kulturellt framstående personer; författare, representanter för förlagsbranschen och ämbetsmän från konsulat och ambassader – totalt cirka 250-300 personer. På invigningen deltog även Frankrikes kulturminister, Frédéric Mitterand. Finland, genom statssekreterare Marcus Rantala, representerade Nordiska ministerrådet på mässan.

Satsningen på Salon du Livre har, precis som arrangemangen i Toronto och Shanghai, efterföljts av effektmätningar och mediebevakning. Huvudkonklusionerna från evalueringen är att externt synliggörande av nordiskt kultursamarbete i dylika fora skapar både intresse för och genererar kunskap bland besökarna om de nordiska länderna generellt och om det specifika temat.

14. Hälsa och välfärd

Initiativets syfte

Globaliseringsinitiativet om helse og velfærd handler om den nordiske velfærdsmodels bæredygtighed og konkurencekraft. Initiativet skal være en stærk drivkraft for det nordiske samarbejde på sundheds- og velfærdsområdet. Landene skal gennem et tættere nordisk samarbejde udvikle effektive løsninger på centrale udvalgte velfærdsudfordringer og dermed skabe synergi og optimere mulighederne for at vinde nordiske styrkepositioner globalt.

Mandatperiod

2010-2012

Budgetinformation

Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 13 260 tdkr
Förslag budget 2012: 13 000 tdkr

Status och resultat

Genom detta globaliseringsinitiativ har startats upp sju delprojekt som fokuserar på att via nordiskt samarbete utveckla lösningar på centrala välfärdsutmaningar. Första fasen av implementeringen av initiativet fokuserade på att skapa välfungerande ramar för utveckling av projekten samt synergi mellan dessa. Vid ett kick-off seminarium i augusti 2010 skapades en gemensam plattform för dialog mellan involverade parter. Under 2011 fokuseras på att bibehålla de goda ramarna för projekten att verka inom.

Inklusion af udsatte grupper (Ministerrådet för social och hälsopolitik)
Projektet beskriver, jämför och analyserar hur de nordiska länderna inkluderar utsatta grupper på arbetsmarknaden. Fokus ligger på 1) unga, 2) funktionshindrade och 3) seniorer. Delrapport om 1) och 2) färdigställs under hösten 2011 med hjälp av den etablerade nordiska referensgruppen. Huvudsyftet med projektet är att belysa hur bättre inkludering kan uppnås i de tre målgrupperna i Norden.

Udenlandsk arbejdskraft i Norden (Ministerrådet för arbetsliv)
Projektet skapar kunskap om hur rekrytering av utländsk arbetskraft i praxis kan förbättras så att social dumpning förebyggs och arbetsförhållanden och arbetsmiljö kan användas för att attrahera arbetskraft. Igångsättandet omfattade ett förprojekt, som resulterade i publikationen 'Udenlandsk arbejdskraft i Norden: Sammenfatning af landerapporter fra forprojektet til NMR's forprojekt'. Publikationen utgjorde grundlag för Danmarks ordförandeskapskonferens om invandrares arbetsmiljö (nov 2010). Projektet har kommit i gång i och tidsenliga leveranser förväntas.

Udvikling af kompetencer inden for vækstområder (Økonomiske vækstområder) (Ministerrådet för arbetsliv)
Projektet skapar insikt i hur ramarna som skapats av arbetsmarknads- och arbetsmiljöpolitiken kan stötta nordiska tillväxtbranschers möjligheter för att växa. Det föreligger inga resultat/leveranser på nuvarande tidpunkt. Projektet har kommit i gång fint, och man räknar med tidsenliga leveranser.

Sundhedsfremme og forebyggelse (Ministerrådet för social och hälsopolitik)
Projektet genererar ny kunskap via gemensamma nordiska projekt och avprovning av metoder. En svensk prototyp med 10 moduler har utvecklats för att stötta familjer med barn i åldern 3-5 år i att fördjupa sin förståelse och öka sin handlingskompetens om livsstilsval och hälsa/ohälsa. Kontakt har etablerats med nordiska kommuner för vidareutveckling. Vidare har gemensamt nordiskt frågeformulär om barns hälsa/ohälsa reviderats och godkänts av etiska kommittéer för utskick 2011. Utöver detta har två litteratursökningar rörande tredjepersonseffekter och dess konsekvenser/effekter bland barn samt mediers påverkan och effekter på barns hälsa (3-5 år) genomförts.

Fælles monitoreringssystem for sundhedsfremme (Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk)
Projektet etablerar gemensam nordiskt monitorering av kost, fysisk aktivitet och övervikt, alkohol- och tobakvanor. Frågeformulär har validerats under 2009-2010. Första monitoreringsinsatsen förväntas genomföras under 2011 och blir baslinje och presenteras i rapport. Projektet ligger något efter i tidplanen. Den andra monitoreringsinsatsen förväntas genomföras i 2013.

Ernæring, læring og helse (Ministerrådet för utbildning och forskning)
Projektet har til formål at forbedre forståelsen af forholdet mellem ernæring, uddannelse og sundhed, og dermed bidrage til at styrke arbejdsdygtig befolkning. Projektet består af 2 faser. Fase 1 leverer en systematisk oversigt over eksisterende viden om sammenhæng mellem ernæring, læring og helse blandt børn og unge, samt beskriver og vurderer eksisterende ordninger på kostområdet i de nordiske lande. I fase 2 iværksættes der nyt forskningsarbejde på området. I september 2011 afsluttedes fase 1 med en rapport "Kost i skole og børnehave og dens betydning for helse og læring". En tværsektoriel referencegruppe har været tilknyttet arbejdet. Rapporten er grundlag for videre prioriteringer i projektets fase 2.

Innovasjon og entreprenørskap i helsesektoren (Ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik)
Projektet syftar till att främja innovation och entreprenörskap i hälsosektorn. Rapporten Health innovation in the Nordic countries färdigställdes i oktober 2010. Etableringen av ett nordiskt Tech-transfer nätverk om hälsa är på gång, med uppstart i maj 2011. Utöver detta sätts i gång ett projekt om innovation i offentlig sektor om anbud och offentligt privat samarbete i 2011-13, bl.a. baserat på rapportens anbefallningar. Det tas sikte på att tio pilotprojekt sätts i gång i 2012. Projektet är en koppling mellan globaliseringsprojektet och fyrtornsprojekt om hälsa i nordiskt samarbetsprogram för innovation och näringspolitik 2011-13. Det föreligger också förslag om projekt om kunskapsutväxling och best practice för finansiärer (NICe).

15. eScience
Initiativets syfte
Norden ska föras fram som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eSciencemetodik och verktyg, och användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för Nor-

disk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringa betydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand Challenges), samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade industrier.

Mandatperiod
2010-2012

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 8 772 tdkr
Förslag budget 2012: 8 000 tdkr

Status och resultat
Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) beslutade att igångsätta eScience som ett eget globaliseringsprojekt hösten 2010.

Programmet har i samverkan mellan NMR, NordForsk och de nationella forskningsfinansiärerna utarbetat en budgetram för programmet på ca 150 MDKK.

Programmet har under sommaren 2011 rekryterat en högkvalificerad programdirektör samt etablerat och igångsatt en styrgrupp.

De första utlysningarna inom programmet förväntas ultimo 2011/primo 2012.

Under 2011 och framöver förväntas bland annat följande resultat:

- accelererad framväxten av tvärvetenskaplig kunskap om klimatförändringar (klimatmodellering) och inom hälsa (eHälsa; register, databaser, biobanker etc)
- eScience stödd forskning om hälsofrågor kan leda till förbättringar av kvalitet, säkerhet och effektivitet i hälso-och sjukvården genom tillämpning av IKT
- etablering av ett eScience "graduate programme" i anslutning till forskningssatsningarna.
- plattform för eScience/eInfrastruktur samarbete i Östersjöregionen
- eInfrastruktur: långsiktigt hållbar vidareutveckling av *Nordic GRID Infrastructure Collaboration*

16. Klimatvänligt byggande
Initiativets syfte
Etablering af et fællesnordisk innovationsprogram til støtte for udvikling og demonstration af energi- og CO2-neutralt byggeri og plusenergibygninger i Norden, med henblik på kommercialisering af eksisterende løsninger.

Mandatperiod
2011-14

Budgetinformation
Budgeterade globaliseringsmedel 2011: 7 650 tdkr
Förslag budget 2012: 8 000 tdkr

Status och resultat
Danmark ved Erhverv og Byggestyrelsen (EBST) har påtaget sig formandskabet for programmet og Nordic Innovation centre (NICe) varetager sekretariatsfunktionen. Til projektet er knyttet en styregruppe med repræsentanter fra alle de nordiske lande. Styregruppen vil fremlægge deres forslag til programmet til beslutning i MR-NER i oktober 2011. Det forventes at første modul (ud af ca 5) vil blive igangsat allerede i 2011.

Til hjælp med udviklingen af programmet blev der i maj-juni afholdt nationale dialogmøder i alle de nordiske hovedstæder. Deltagerne repræsenterede både den offentlige og den private sektor. Dialogmøderne dækkede et bredt kompetenceområde, og inkluderede både miljø-, energi- og klimaaspekter.

Den foreløbige finansiering af programmet kommer fra NMR og NICe, men der vil løbende aktivt søges national medfinansiering og virksomhedsmedfinansiering af de enkelte moduler. Til de enkelte programmoduler vil der så blive tilknyttet et funding consortie hvor finansierende aktører vil have et operativt ansvar.

Programmodulerne skal bygge på de fællesnævnere der er indenfor grønt byggeri i Norden, og støtte udviklingen op til en eventuel markedsintroduktion af en grøn løsning. En løsning kan både være et produkt og en forretningsmetode. Programmet er fireårigt med en indikativ ramme på 30 MDKK.

Nordiska rådet

Dokument 7

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Bilaga 1

J.nr. 11-00296-1

DOKUMENT 8

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
samarbetsministrarna

J.nr. 11-00258-1

Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder, sessionen 2011

1. Allmän bakgrund

Arbetet med att undanröja gränshinder är högt prioriterat av de nordiska regeringarna. På initiativ av det finska ordförandeskapet har gränshinder tagits upp på dagordningarna i flertalet ÄK/MR under året. Ordförandeskapet har bett samtliga ÄK/MR om att ta fatt i konkreta gränshinder under 2011, och försöka få dessa lösta. Flera ÄK/MR är nu igång med att identifiera, prioritera och lösa hinder inom sina respektive områden. För att fortlöpande följa arbetet, såväl i övriga ÄK/MR som i Gränshinderforum, har MR-SAM bett att NMRs till varje MR-SAM-möte sammanställer en översikt över status för samtliga igångsatta ärenden, och att man i denna status anger om det finns skäl för MR-SAM att ingripa för att påskynda arbetet med något specifikt hinder. Per september 2011 står det 42 konkreta hinder på listan över saker som det arbetas med, men listan utökas ständigt.

På initiativ av arbetsmarknadsministrarna har ÄK-A och ÄK-S beslutat att tillsätta en gemensam expertgrupp som ska kartlägga och lösa identifierade gränshinder inom arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdena. Arbetsgruppen påbörjade sitt arbete i slutet av september 2010 och ska avsluta sitt arbete senast vid utgången av mars månad 2012. Utgångspunkten för arbetet är en lista med ett 40-tal konkreta hinder som man fått sig tillsänd av Gränshinderforum. Det förväntas att flera av dessa hinder kan komma att lösas under 2012. Gränshinderforum har dessutom, tillsammans med Öresundskomiteen, Öresunddirekt samt Hallå Norden i Sverige, genomfört en workshop tillsammans med danska och svenska A-kasseorganisationer, och där tillsammans utarbetat lösningsförslag på sex konkreta problemställningar som rör Arbetslöshetsersättningen mellan de båda länderna. De sex förslagen kommer att tillsändas expertgruppen under ÄK-A och ÄK-S, som konstruktiva bidrag till gruppens arbete.

Utöver arbetet med konkreta gränshinder så har det gjorts insatser för att öka det nordiska lagstiftningssamarbetet, för att på så sätt minimera antalet nya gränshinder som skapas i samband med att länderna lagstiftar

nationellt eller implementerar EU-beslut. Samarbetsministrarna och Justitieministerierna gav under hösten 2010 sitt stöd till den nordiska lagstiftningskonferens som Gränshinderforum lät genomföra och som tydligt visade på områden där förbättringar kan göras. Konferensen har bland annat lett till att de nordiska länderna nu har inlett ett närmare samarbete kring implementering av EU-direktiv.

Under 2010 beslutade samarbetsministrarna att öka sitt stöd till de nordiska informationstjänster som bidrar till att underlätta mobiliteten inom Norden genom att tillhandahålla information om regler och administrativa krav som berör den migrerande arbetskraften och små och mellanstora företag i Norden. Genom att Nordiska ministerrådet nu har skrivit kontrakt med såväl Grensetjänsten som Öresunddirekt i Köpenhamn och Malmö, samt med Nordkalottrådet, ökar också förutsättningarna för att få de olika informations- och gränshinderaktörerna att samverka än mer med varandra för att på så sätt effektivisera arbetet och minska ev. dubbelarbete. De nordiska informationstjänsterna har också ett väl utbyggt samarbete med Gränshinderforum, och förser sistnämnda löpande med nya problemställningar.

Under året har Gränshinderforum och Nordiska ministerrådets sekretariat fått nya och exklusiva kontaktpersoner inne i de olika nordiska ministerierna. Dessa kontaktpersoner ska bistå Gränshinderforum och dess sekretariat i att få korrekt information om gällande nationella regler, samt att komma med kvalificerad feedback på de lösningsförslag som Gränshinderforum utarbetar. Det är vår tro och förhoppning att detta kommer att ytterligare effektivisera arbetet med att undanröja nordiska gränshinder.

Under perioden 5.11.2010 -7.9.2011 har 13 gränshinder kunnat undanröjas. Här nedan ges en överblick över de gränshinder som har lösts mellan de nordiska länderna under 2010-2011 eller som är under behandling. Därutöver har det under året påbörjats och slutförts olika projekt/verksamheter som syftar till att underlätta människors och företags mobilitet i Norden. En översikt och status över de hinder som är prioriterade och som det för närvarande arbetas med finns att tillgå på http://www.norden.org/granshinder

Det måste avslutningsvis påpekas att utformningen av dagens nationella regelverk som regel har tillkommit genom medvetna nationella överväganden. Att länderna har olika positioner och prioriteringar är uttryck för olika traditioner och politiska utvecklingar, eller på olikheter i de parlamentariska sammansättningarna i länderna. För att ge en bild av sådana nationellt motiverade ställningstaganden, redovisas här också vissa frågor som under 2011 har behandlats av ÄK/MR men som har avvisats. På så sätt hoppas regeringarna att dessa frågor, under överskådlig tid, kan avskrivas från vidare behandling.

2. Lösta hinder 2010-2011

2.1 Social och hälsa

Flexiblare pensionsåldrar

Under 2011 genomför Norge en ny pensionsreform där det ges större utrymme till att ta förtida uttag. Tidigare krävdes mer eller mindre att man skulle ha haft full intjäning av pension innan någon ersättning kunde bli aktuell. Olik pensionsålder mellan de nordiska länderna skapar ofta problem för personer som har arbetat i flera länder. Detta underlättas nu genom de nya norska reglerna.

Lättare att få auktorisation som social- og sundhedsassistent i Danmark
Efter ingripande från den danske indenrigs- og sundhedsministeren kring svårigheten för bl.a. svenska och isländska undersköterskor att tillerkännas auktorisation som social- og sundhedsassistenter i Danmark, har det beslutats att de danska reglerna ska tillämpas generösare. I och med detta så kommer fler med icke-dansk utbildning att kunna uppnå dansk auktorisation utan krav om ytterligare fortbildning.

Handläggningstid hos Försäkringskassan gällande E-101
Genom agerande från Grensetjänsten, hösten 2010, har nu Försäkringskassan satt in mer personalresurser för att få ner handläggningstiden för utfärdande av blankett E-101, som används för att avgöra vilket lands socialförsäkring en person ska tillhöra. Per juli 2011 är ca 80 % av ärendena handlagda inom satt tidsgräns, d.v.s. 60 dagar. En kraftig förbättring jämfört med situationen under hösten 2010.

Avräkning av föräldrapenningsdagar i annat land
Svenska Försäkringskassan tog under våren 2011 ställning till hur många dagar man skulle avräkna från den svenska föräldrapenningen p.g.a. att en förälder redan tagit ut föräldrapenning i ett annat nordiskt land. Tidigare har det skapat en del osäkerhet att Försäkringskassan ibland avräknat fem dagar/vecka och ibland sju dagar/vecka. Ställningstagandet innebär nu att Försäkringskassan alltid avräknar sju dagar/vecka.

2.2 Näring

Inga diskriminerande avgifter för utländska betalkort i Danmark
Utländska betal- och kreditkortsinnehavare har länge beklagat sig över att behöva betala stora avgifter vid användning av dessa kort i Danmark. Danmark har nu ändrat sina regler så att avgifter tas ut på ett likartat sätt för såväl danska som utländska kort. Debetkort kommer från och med 1/10 2011 inte att vara belagda med avgifter, medan kreditkort kommer att vara belagda med avgifter, såväl danska som icke-dansk kort.

2.3 Arbetsmarknad

Utökade möjligheter till flyttningsbidrag och betalda sökanderesor
Den 1 februari 2011 trädde nya regler i kraft som gör att den svenska Arbetsförmedlingen kommer att kunna bevilja sökanderesor och flyttningsbidrag inom hela EU/EES-området. Reglerna gör det möjligt för arbetssökande hos Arbetsförmedlingen att söka arbete i andra EU/EES-länder, med hjälp av ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen. Den utökade möjligheten väntas öka rörligheten på arbetsmarknaden och bredda arbetsmarknaden för de arbetssökande.

Rätt att återknyta till tidigare ersättningsperiod för svenska arbetssökande efter kort tids arbete i annat land
En svensk kammarrättsdom (1738-09) har lett till ny rättspraxis och berör rätten att återknyta till tidigare ersättningsperiod. Detta minskar risken för arbetssökande att gå miste om de rättigheter de tidigare tjänat in om de åter blir arbetslösa efter en kort tids arbete i annat land. Rätten att återknyta till den tidigare ersättningsperiod regleras i 23 § ALF.

Arbetslöshetsersättning i Sverige efter permittering i Norge
Norska myndigheter har åter börjat deklarera tiden med permitteringsersättning som tid jämställd med arbete. Detta innebär att tiden med permitteringsersättning nu kan tillgodoräknas vid fastställande av arbetslöshetsersättning i Sverige, vilket har löst ett av de senaste årens mest uppmärksammade gränshinder.

2.4 Utbildning

Nya regler för antagning till svenska högskolor för sökande med utländska betyg

Den svenska regeringen har under sommaren 2011 fattat beslut om ändringar i antagningssystemet till högskolan för sökande med utländska betyg. Tidigare har de hamnat i en särskild kvotgrupp. Genom regeringsbeslutet ändras reglerna så de konkurrerar på likvärdiga villkor som sökande med svenska betyg. Det finns sedan tidigare undantag från den utländska kvoten för IB, Europaskolorna, Lycée international och Åland. Det generella undantaget blir inte längre relevant när den särskilda kvoten avskaffas. Förändringarna komma att träda i kraft inför höstterminen 2012.

2.5 Finans

Ingen svensk beskattning av dansk kapitalpension

Svenska Skatteverket har i ett ställningstagande beslutat att dansk kapitalpension som utbetalas från Danmark till en person bosatt i Sverige, och som redan har belagts med avgift i Danmark, inte ska beskattas i Sverige. Tidigare utsattes pensionsmottagaren för en form av dubbelbeskattning. Övriga nordiska länder har dock ännu inte gjort samma ställningstagande.

Svenska pendlare slipper folkbokföring i Norge mot sin vilja

Svenske pendlere skal inntil videre ikke behøve å bli bostedsregistrert i Norge hvis de selve ikke ønsker det. Beslutningen kommer som et resultat av at Finansdepartementet har satt ned en arbeidsgruppe som skal se på bostedsregistreringen av utenlandske arbeidstakere.

Arbeidsgruppen er blitt enige med Skattedirektoratet om at saker om bostedsregistrering som har oppstått som følge av at personer med D-nummer søker om skattekort for annet år på rad, stilles i bero inntil videre.

Dette innebærer at utenlandske pendlere inntil videre bare vil bli bostedsregistrert i Norge dersom de selv ber om det. Skattedirektoratet har allerede gitt instruks om at denne gruppen skal få skattekort uavhengig av spørsmålet om bostedsregistrering. Bostedsregistrering av svenske arbeidstakere i Norge har kommet på dagsordenen som følge av rutineendringer i Skattedirektoratets kontroll av personer med D-nummer.

2.6 Övrigt

Taxiavtal mellan Sverige och Finland

Infrastrukturministrarna från Sverige och Finland undertecknade den 29/8 ett avtal som gör det lagligt att köra taxitransporter över gränsen mellan länderna. Viss taxiverksamhet bedrivs redan idag mellan främst Haparanda och Torneå, olagligt. I och med detta avtal legaliseras nu verksamheten. Beslutet kommer att möjliggöra för taxitransporter mellan länderna och förbättrar möjligheterna för invånare och företag i gränsregionerna att röra sig över gränserna lagligt.

Norska folkbokföringsregler gör det lättare för gränsgångare

Många gränsgångare som bor i Sverige och jobbar i Norge har haft problem med de norska folkbokföringsreglerna, som i vissa fall tvingat dem att folkbokföra sig i Norge mot deras vilja. Norska Finansdepartementet föreslår nu i en utredning att arbetspendlare från EU/EES-länder ska slippa att folkbokföra sig i Norge om de inte själva önskar det. Utredningsförslagets remisstid löper ut den 27 september 2011.

3. Pågående lösningsarbeten
3.1 Social och hälsa samt arbetsmarknad

Kartläggning och lösning av gränshinder under ÄK-A och ÄK-S

EK-A tog i 2009 initiativ til et samarbejde med EK-S om kortlægning og analyse af grænsehindringer inden for området for social sikring/trygd på arbejdsmarkeds- og socialområdet. I 2010 etablerede de to komiteer en tværsektoriel ekspertgruppe med repræsentanter for alle de nordiske lande, som har fået til opgave at stå for kortlægning, analyse og sortering af grænsehindringerne på dette område, samt at fremlægge løsningsforslag i det tilfælde, hvor der konstateres et behov.

Ekspertgruppen har med udgangspunkt i Grænsehindringsforums database over grænsehindringer indtil videre identificeret omkring 40 relevante grænsehindringer, som er under behandling (se bilaga under punkt 8). For hver identificeret grænsehindring forsøger ekspertgruppen at klarlægge a) problemets eksakte natur og betydning, b) den nationale lovgivning i de lande, som berøres, c) de administrative rutiner og regler, d) forholdet til EU-retten, e) hvad formålet var med den nationale lovgivning, som giver anledning til hindringen, samt f) nationale instanser med ansvar for hindringen. På den baggrund fremlægger ekspertgruppen løsnings- og forbedringsforslag om muligt for hver identificeret grænsehindring. Spørgsmålen er i første række relaterede til a-kasser (9 spørgsmål), spørgsmål om social bistand og sociale tjenester (6 spørgsmål), arbejdsmarkedsspørgsmål (5 spørgsmål), ydelser ved sygdom, moderskab og faderskab (5 spørgsmål), spørgsmål om familieydelser (4 spørgsmål), spørgsmål om hvilket lands lovgivning der skal finde anvendelse (3 spørgsmål), ydelser ved invaliditet (3 spørgsmål) og spørgsmål om efterløn (1 spørgsmål).

Ekspertgruppen fremlægger i oktober 2011 sine foreløbige resultater og senest i marts 2012 sin samlede rapport for EK-A og EK-S.

Socialförsäkring vid arbete i två länder samtidigt

Enligt EU-förordning 883/04 kan man bara vara socialförsäkrad i ett land åt gången. För dem som bor i ett land och arbetar i ett annat land, är problemet löst i och med förordning 883/04. För dem som arbetar i ett land, bor i ett annat land och har ett extrajobb hos en annan arbetsgivare i hemlandet, dvs. har två arbetsgivare, är problemet ännu inte löst. Om bosättningslandet är Sverige, så innebär det att det andra landets arbetsgivare (som ofta är huvudarbetsgivaren) får betala de högre svenska arbetsgivaravgifterna. Dette medfører hyppigt, at svenske arbejdstagere afskediges, samt at arbejdsgivere efterfølgende får store efterregninger fra de svenske myndigheder, som arbejdsgiverne ikke havde budgetteret med.

Problemet eksisterer i første række mellem Sverige og Danmark, samt Sverige og Norge. Detta, har det visat sig, skapar en mängd olika problem som gör att arbetsmarknaden hämmas. En särskild Dansk-Svensk arbetsgrupp har därför tillsatts av de båda ländernas regeringar, för att se om det går att överenskomma om en annan ordning. Ett resultat från arbetsgruppen bör komma under innevarande år. En lösningsmodell mellan Danmark och Sverige kan sedan ev. stå som mall för liknande överenskommelser mellan Sverige och andra nordiska länder.

Man arbetar også på EU-nivå för att få till en ändring av förordningens tillämpning. Der er således fremsat et forslag fra Kommissionen om en ændring af forordningens bestemmelser. Kommissionen lægger her til grund, at den oprindelige formulering, hvor kun personer med én arbejdsgiver var omfattet af reglerne, ikke var i tråd med hensigten bag forenklingerne i reglerne. Grænsehindsforums repræsentanter har været aktive for at sikre en løsning i spørgsmålet.

Ny nordisk konvention om social trygghet
En särskild nordisk arbetsgrupp levererade sommaren 2009 sitt förslag till en ny nordisk konvention om social trygghet till den permanenta socialförsäkringsgruppen under ÄK-S. Förslaget, som i första hand innebär nödvändiga anpassningar till den nya EU-förordningen 883/2004 om koordinering av social trygghet som trädde i kraft i EU 1 maj 2010, är fortfarande till behandling där. Konventionen innehåller också närmare bestämmelser om hur EU-reglerna ska tillämpas inom Norden. Det gäller bl.a. klargörande av hur bestämmelserna ska tolkas, samt förenklade administrativa rutiner. Eftersom de flesta gränsöverskridande ärenden rör Norden, har de administrativa förenklingarna i den nordiska konventionen stor betydelse för de tillämpande myndigheterna. Sådana frågor är inte minst viktiga ur ett gränshinderperspektiv. Utgångspunkten för omförhandlingen har dessutom varit att försöka lösa några av de gränshinder som enskilda individer upplever vid gränsöverskridande verksamhet. Bl.a. lämnas förslag till gemensamma bestämmelser gällande rehabilitering för personer som bor och arbetar i olika nordiska länder. När den permanenta socialförsäkringsgruppen har enats om konventionstexten, ska länderna ta ställning till underskrift av konventionsförslaget, och därefter sker en ratifikationsprocess i länderna. Detta förväntas ske i slutningen af 2011.

Arbetsrehabilitering över gräns
Den nordiske revalideringsgruppe har holdt møde i november 2010 og i maj 2011, og vil arbejde videre med forslag til tosidige aftaler efter den nordiske konvention. Gruppen vurderer ligeledes, at EU-retten i sig selv åbner mulighed for at indgå aftaler mellem landene, mens det afventes at den nye konvention vil træde i kraft.

Handläggningstiderna på NAV
I Sverige bosatta personer, som arbetat inom EU/EES har rätt att få arbetslöshetsersättning från en svensk a-kassa, grundat på arbete som utförts i annat land. En förutsättning är dock att behörig myndighet i arbetslandet intygar att arbete faktiskt utförts och att personen ifråga omfattats av landets arbetslöshetsförsäkring. Detta intygas på ett så kallat E301-intyg.

Problemet är att handläggningstiderna hos NAV i Norge, är så långa att människor hamnar i kläm och i värsta fall tvingas söka försörjningsstöd i Sverige. Handläggningstiderna har under vissa perioder varit längre än 20 veckor. Vid ett bilateralt möte mellan den svenska arbetsmarknadsministern Hillevi Engström och den norska arbetsministern Hanne Bjurström i april 2011 förklarade Norge att ambitionen var att handläggningstiderna nu skall ned på en försvarlig nivå om 3-4 veckor. Det finns därför stora förhoppningar om att det nu kommer att synas en förändring i handläggningstiderna av E301-intygen som är till gagn för den enskilde.

3.2 Miljö

Nordisk miljömärkning
De nordiska miljöministrarna godkände i november 2010 en ny vision för Svanen 2015. Visionen är att Svanen 2015 är erkänt som ett av de mest effektiva frivilliga konsumentpolitiska redskapen för miljö, genom att erbjuda ett tillförlitligt verktyg för konsumenter som vill konsumera miljöanpassat. Visionsarbetet ska följas upp med flera nordiska projekt, som exempelvis ska innehålla bättre samverkan med andra informationssystem i Norden (såsom andra miljömärken, etisk märkning och miljövarudeklarationer) samt ökat samarbete och större harmonisering med det europeiska miljömärket EU Ecolabel. Det pågår även en övergång till nordisk licensadministration vilket kommer att underlätta miljömärkningsarbetet för de producenter som har verksamhet i flera nordiska länder och därmed underlätta för nordisk mobilitet och begränsa att nya gränshinder uppstår.

Grön offentlig upphandling
Den nordiska arbetsgruppen för hållbar konsumtion och produktion (HKP) har de senaste åren arbetat med projekt för att främja grön offentlig upphandling i de nordiska länderna. Samarbetet har bl.a. mynnat ut i Rapporten (TN2009:759) "Nordic Cooperation on Green Public Procurement: The First Set of Criteria Examples". Det ursprungliga målet med rapporten var att ta fram allmänna nordiska produktspecifika miljökriterier, vilket inte uppnåddes på grund av att länderna använde olika processer för att ta fram kriterier (t.ex. konsultationsprocesser). Under arbetets gång har man emellertid utvecklat ett solitt samarbete mellan tjänstemän som utvecklar nationella kriterier i Norden för informationsutbyte och input i det fortsatta arbetet.

Idén bakom ett annat relaterat projekt, "Nordic Clean Tech Market Su r-vey" (avslutades med en rapport 2010, TN2010:591) var att främja informationsflöde och spridning av goda exempel (best practise) till kommuner i de deltagande länderna inför inköp av miljöteknologi eller implementation av processer inom miljöområdet. Under 2011 avser HKP att utveckla och genomföra ett nytt projekt under rubriken "Innovative GPP och teknikupphandling i Norden". I detta uppdrag ingår intentionen om att motarbeta onödiga gränshinder, eller upplevda gränshinder, för spridandet av (grön) miljöteknik i Norden och få i gång gröna marknader utan onödiga gränshinder.

Gränsöverskridande transport av avfall
Nordiska arbetsgruppen för avfall (NAG) publicerade 2010 rapporten "Regler for transport af affald i Norden"
(http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2010-560).
Arbetsgruppen har därefter bland annat behandlat frågan om möjligheter till att utveckla ett gemensamt saksbehandlingsverktyg för avfallstransporter för att underlätta byråkratin kring dessa förfaranden. En rapport om digitala ansökningar och transportdokument har framtagits och godkänts av gruppen under 2010. Länderna överväger nu möjligheterna till samarbete på området (ej i NAG-regi).

Under 2011 planeras ett seminarium på temat gränsöverskridande transport av avfall, preliminär datum är 13-14 september 2011 i Oslo. Möjliga områden som kommer att diskuteras är tillsynsfrågor, gemensamma bankgarantier, belopp, transitland/mottagarland etc.

3.3 Utbildning

Validering af realkompetencer
EK-Us rådgivningsgruppe for voksnes læring (SVL) arbejder med at nedrive grænsehindringer inden for området voksnes læring. Validering af realkompetencer skal bidrage til, at kompetencer, kundskaber og færdigheder opnået uden for det formelle uddannelsessystem, anerkendes og valideres i forhold til videre uddannelse og arbejde. Ifølge SVL's arbejdsprogram for 2011 vil SVL under temaet Kulturell mångfald och invandrarutbildning behandle spørgsmålet om anerkendelse af kundskaber og komplettering af kundskaber i forskellige livsstadier. SVL har i 2011 via Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) initieret et udviklingsarbejde om hvordan anerkendelse og validering af realkompetencer kan bidrage til at skabe øget fleksibilitet i arbejdslivet. Indenfor Nordplus Vuxen er en af prioriteringerne i 2011 og 2012 anerkendelse og validering af informel og non-formel læring. Nordisk Netværk for Voksnes Læring (NVL) har som et af sine fem temaer validering af realkompetencer i forhold til forskellige målgrupper samt professionalisering af feltet.

Anerkendelse af erhvervsuddannelser
EK-U samarbejder gennem sine rådgivningsgrupper også om anerkendelse af erhvervsuddannelser. Samarbejdet mellem de relevante parter om gensidig anerkendelse af de nordiske landes erhvervsuddannelser vil kunne

bidrage til erfaringsudveksling og til at nedbryde barrierer for mobilitet på det nordiske arbejdsmarked. Alle nordiske lande arbejder med at udvikle og implementere nationale kvalifikationsnøgler med baggrund i European Qualifications Framework (EQF), hvilket vil medvirke til landenes gensidige anerkendelse af erhvervsuddannelser.

Samarbete kring yrkesutbildning
EK-Us rådgivningsgruppe for skolesamarbeid (NSS) har over flere år hatt yrkesopplæring som et av sine prioriterte områder. Gjennom den såkalte Københavnsprosessen som har som formål å øke transparensen, øke mulighetene for mobilitet og høyne kvaliteten på yrkesopplæringen, pågår det et nordisk samarbeid knyttet til dette. På nordisk nivå forsøker man å støtte de nasjonale beslutningsprosessene knyttet til Københavnsprosessen, samt øke kunnskapen hos utdanningsmyndighetene om yrkesopplæringens utforming og utvikling i Norden. NSS har fulgt dette opp blant annet gjennom en egen arbeidsgruppe, Yrkesutbildningsgruppen, som følger området og gjennomfører ulike tiltak.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden
HÖGUT finansierade 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade var de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Projektet syftade till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen. ENIC/NARIC nätverket spelar en viktig roll med avseende på rapporteringen i förhållande till Reykjavík-deklarationen, "Nordisk erklæring om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning".

Nordisk master
En tredje utlysning av utvecklingsmedel till nordiska masterprogram genomfördes under våren 2010. Under juni 2010 igångsattes en genomgripande evaluering av hela Nordisk Masterinitiativet. Utvärderingens uppdrag var att identifiera och lyfta fram de eventuella hinder som högre lärosäten i Norden upplever att de stött på och hur de i så fall har löst dessa. Evalueringen var klar i början av 2011 och den presenterades för MR-U/ÄK-U våren 2011, som underlag för planering av vidare initiativ.

3.4 Justitiesamarbetet

Nordisk konvention om arv
Den Nordiske Familieretsgruppe har udarbejdet en rapport med forslag til ændring af den nordiske konvention om arv og dødsboskifte fra 1934, som indeholder regler for, hvilket lands lovgivning, der finder anvendelse på dødsfald i visse situationer. Rapporten er godkendt af EK-LOV gennem en skriftlig procedure. EK-LOV har efter 1/9 2010 besluttet at lade den fortsatte drøftelse af spørgsmålet afvente udfaldet af EU-Kommissionens forslag til en forordning om lovvalg, anerkendelse af retsafgørelser mv. inden for arverettens område (KOM(2009) 154 endelig). EK-LOV vil følge udviklingen i forordningsarbejdet nøje, og eventuelt genoptage drøftelserne vedrørende den nordiske konvention om arv i EK-LOV regi, såfremt det måtte vise sig, at behandlingen af EU-forordningen trækker ud. Spørgsmålet blev endvidere drøftet på MR-LOV møde i juni 2011, hvor det blev besluttet, at Norge under sit formandskab i 2012 tager initiativ til et arbejdsgruppemøde og/eller en konference i EK-LOV regi, der skal fokusere på, hvilke udfordringer den nordiske arveret står overfor for så vidt angår den nye EU-forordning og nordisk retsenhed på området.

3.5. Energi

Steg närmare en gemensam nordisk slutbrukarmarknad för el

Arbejdet med harmonisering af det fællesnordisk elmarked blev yderligere styrket i 2010 med oprettelsen af et fælles projektsekretariat i Oslo som skal stå for udlysninger, udredninger og analyser i forbindelse med det fælles slutbrugermarked som skal træde i kraft i 2015. Projektsekretariatet skal foreløbigt fungere i 3 år, og skal hjælpe aktørerne med at belyse diverse problemstillinger eksempelvis indenfor harmonisering af lovgivning, men også problemstillinger af mere teknisk art som balancehåndtering. Sekretariatet forventes finansieret af både nordiske og nationale midler fra bla Nordreg.

3.6 Kultur

Upphovsrätt - Digitalt kulturarv

Frågan om det är möjligt att finna en juridisk lösning för att digitalt tillgängliggöra de enskilda ländernas kulturarv i hela norden togs upp av den norska kulturministern vid MR-K 2/11. Enligt det norska kulturdepartementet finns det upphovsrättsliga hinder i de enskilda länderna för detta. Ett exempel på hur det fungerar i norden i dag är att man i exempelvis Danmark inte kan se på norsk public service tv via sin dator, på grund av nationella upphovsrättsliga licensskäl. Den nordiska upphovsrättsgruppen med representanter för de nordiska ländernas ansvariga departement för upphovsrättsfrågor har föreslagit att man ska avvakta EU-Kommissionens direktiv om Orphan works (upphovsrättsskyddade verk vars upphovsmän ej kan identifieras) och att gruppen i ljuset av detta förslag ska studera det norska förslaget närmare och återkomma 2012 med sin kommentar. ÄK-K 1/11 har beslutat att återkomma till ärendet när svar från upphovsrättsgruppen inkommit.

3.7 Livsmedel och naturresurser

Harmonisering av kyltemperaturer på livsmedel

Initiativet vedr. grænsehindringer på FJLS-området har været varetaget i regi af EK-FJLS (Levnedsmidler). En kartläggning gjordes under 2010 av olika gränshinder på livsmedelsområdet. Det beslutades att se på kyltemperaturer i olika livsmedel, med mjölk som "utgångs case". Utgångspunkten var att se om de olika temperaturkrav på mjölk som finns i Norden, utgjorde ett gränshinder och hur det i så fall kan åtgärdas. Livsavdelningen ansåg att man sedan kan gå vidare med att se på kyltemperaturer på andra områden ex. fisk.

Att förhindera att nya hinder uppkommer på livsmedelsområdet

ÄK-FJLS har beslutat i fortsättningen ha en informationspunkt på agendan där nya regler och förslag till nya regler tas upp, för att motverka att nya gränshinder uppkommer på nya områden. Kommande juristkonferens i Danmark, november 2011, ska också ha ett tema där gränshinder kommer att behandlas.

3.8 Finans

Ändringar i dubbelbeskattningsavtalet

Skattegruppen under ÄK-Finans behandlar för närvarande en skrivelse från Gränshinderforum, med stöd av Grensetjänsten, Öresundskomiteen m.fl., vari ett antal problem som regleras i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet tas upp. Ett svar kan väntas under hösten 2011.

Deponering av moms på arbetsmaskiner

Nordisk innovationscenter genomförde den 5 april, på uppdrag av Gränshinderforum, ett rundabordssamtal kring deponering av moms vid tillfälligt införande av arbetsmaskiner. Danmark har sedan tidigare en fungerande modell varigenom problemet kan undgås. Norska Skatteetaten har nu fått i uppdrag att se vad man kan göra för att förbättra situationen.

3.9 Näring

Auktorisering av El-montörer
Efter beslutning på MR-NER i 2008 nedsatte EK-N en arbejdsgruppe for at se på grænsehindringer i forbindelse med el-montører. Arbejdsgruppen kom i foråret med sine foreløbige slutsatser samt anbefalinger til det videre arbejde. Arbejdsgruppen anbefaler blandt andet at branchen bliver nærmere inddraget, samt at der i højere grad ses på implementering af EU direktivet på området i forhold til lovændringer i de enkelte lande. Behovet for et nyt politisk mandat skal diskuteres inden arbejdet kan fortsætte.

Standardisering inom byggsektorn
Den særlige nordiske arbejdsgruppe der blev nedsat af EK-N for at se på mulige indsatser på byggeområdet, afleverede i slutningen af 2010 deres rapport, hvor de pegede på mulige områder for det fremtidige arbejde, herunder oprettelse af en nordisk kontaktgruppe vedrørende implementering af EU krav, ny lovgivning på området, samt identificering af områder med behov for harmonisering. EK-N har bedt arbejdsgruppen om yderligere afklaring af behovet for politisk organisering i det fremtidige arbejde. Dette forventes diskuteret på EK-Ns møde i september.

Venturekapital
De offentliga riskkapitalinstitutionerna Innovation Norge, Vera Venture och Innovationsbron har i rapporten "Creating Nordic Success stories" framfört synpunkter på vad som krävs för att skapa en mer effektiv riskkapitalmarknad. I rapporten ber man länderna att undersöka möjligheten att öppna upp investeringsmandaten, och därmed göra det möjligt att investera en mindre andel av kapitalet utanför det egna landet. Nordic Innovation undersöker för närvarande möjligheterna att ändra investeringsmandaten.

Det finns även en del skattemässiga hinder för att skapa en mer effektiv nordisk venturekapitalmarknad. Dessa utreds ytterligare i ett separat Nordic Innovationprojekt där skatteexperter från samtliga nordiska länder deltar. Projektet förväntas bli klart i november 2011.

Bättre tjänstehandel i Norden
Nordic Innovation arbetar vidare med programmet "Nordiska plattformar för bättre tjänstehandel" som nu går in i fas 2. Syftet med programmet är att initiera och genomföra åtgärder som ska bidra till implementeringen av EUs tjänstedirektiv, genom att lägga till rätta för nya strukturer (t.ex. gemensamma standarder) som kan ersätta nationella regler och därmed bidra till att färre handelshinder uppstår.

Följande delprojekt genomförs:

A: Standardisering

Fem standardiseringsprojekt som leds av standardiseringsorganisationerna i Norge, Sverige, Danmark och Finland

- *Procurement standard for cleaning services:* där målet är att ta fram en nordisk standard för upphandling av städtjänster
- *Standardisation in the security sector:* där målet är att ta fram en affärsplan för genomföring av en nordisk standard inom säkerhetstjänster. I projektet skall man också undersöka möjligheten för att standardisera utbildning av väktare, kontrakt, kvalitetsparameter, upphandlingsmaterial, hantering av klagomål.
- *Establishment of a certification system based on the Nordic standard INSTA 800:* där målet är att skapa certifiseringssystem för den nordiska standarden för städ, standarden INSTA 800. Pro-

jektet genomförs i nära samarbete med projektet Procurement standard for cleaning services (ovan nämnt).
- *Standardisation of elderly services:* där målet är att utreda möjligheterna att skapa en standard för tjänster inom äldreomsorg
- *Standardisation as a co-regulation tool in the implementation of the Services Directive- a Nordic feasibility study:* där målet är att skapa en systematiskt tillvägagångssätt för att använda standardisering som ett verktyg för att implementera servicedirektivet.

I prosjektene deltar i tillegg til standardiseringsorganisasjonene, representanter fra tjenestebolag, relevante myndigheter, næringslivsorganisasjoner og arbeidslivsorganisasjoner.

B: Certifisering av tjenester

En rekke studier viser at markedet for sertifisering og merking av produkter i Norden og Europa er fragmentert. Det er ofte nødvendig å sertifisere de samme produktene i flere land, hvilket medfører handelshindre og ekstra kostnader for bedriftene. Dette gjelder særlig på miljøområdet, der det eksisterer mer enn 50 ulike sertifiserings- og merkeordninger. For å unngå et mylder av nasjonale sertifiseringsordninger, har Nordic Innovation, på bakgrunn av bestilte kartlegginger, tatt flere initiativ som fokuserer på tiltak som kan samordne disse ordningene på et europeisk nivå. Bland annat har EFTA sekretariatet, den europeiska standardiseringsorganisationen CEN och EU parlamentets sekretariat intresserat sig för detta arbete. Under hösten 2011 kommer Nordic Innovation i samarbete med dessa att genomföra en kartläggning av sambandet mellan nationella standarder och nationella certifiseringsordningar.

3.10 Övrigt

Danskregistrerad firmabil i Sverige
Det förväntas att det under december 2011 kommer en lösning genom svenska Transportstyrelsen, som ska göra det möjligt att köra en danskregistrerad firmabil i Sverige i längre än ett år.

Tjänstledigt för politiska uppdrag
Den svenska kommittén för förstärkning av den kommunala demokratins funktionssätt har gjort en undersökning som pekar mot att man under våren 2012 kommer att presentera en lösning på problemet med att få ledigt från arbetet/tjänstledigt för politiska uppdrag i annat land än arbetslandet.

4. Informationsförbättringar

4.1 Allmänt

Hallå Norden på Åland och Färöarna
Från och med 2011 har Hallå Norden etablerat ett informationskontor på Åland under en prövotid på två år. Från och med 2012 kommer det att etableras en liknande informationsverksamhet också på Färöarna. Detta innebär förhoppningsvis att fler Ålänningar och Färöingar får mer lättillgänglig information om reglerna i övriga nordiska länder, också att fler gränshinder som berör Åland och Färöarna fångas upp.

Seminarier för handläggare på nationella myndigheter
Under 2010-11 har det genomförts ca 19 informationsseminarier i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom områdena socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, språkliga rättigheter m.m.. Seminarierna genomfördes i regi av Hallå Norden, Grensetjänsten, Öresunddirekt m.fl.. Omkring 700 nordiska handläggare kommer under året att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde, till gagn för den mobila befolkningen i Norden.

4.2 Näring

Rådgivning för näringslivet i Öresundsregionen
Genom ett särskilt Interregprojekt, håller det nu på att byggas upp en personlig rådgivningsservice för små och mellanstora företag i Öresundsregionen. Initiativet togs av Öresundskomiteen efter att ha genomfört ett antal rundabordssamtal med företag på dansk och svensk sida, och dessa påtalat ett stort behov av personlig service.

Rådgivning for næringslivet på Nordkalotten
Nordkalottsenteret har drevet med rådgivning og informasjonsarbeid om grensehinderarbeid og praktisk tilrettelegging for grenseoverskridende virksomhet på Nordkalotten i perioden 2010 - 2011.

Nordkalottsenteret har innledet samarbeid med NHO Troms (Næringslivets Hovedorganisasjon) i 2011 om grensehindre knyttet til transport av norske fiskeprodukter. I denne forbindelse skal det arrangeres et grensehinderseminar primo november i Skibotn.

4.3 Finans

Informationsfilm som hjälp vid deklaration/selvangivelse
NMR´s bidrag til Øresunddirekt, har sikret at der igen i år, blev lavet informationsfilm om hvordan man som skatteborger i Øresundsregionen skal udfylde sin selvangivelse.

4.4 Arbetsmarknad

Information till danska sjuksköterskor om arbetsmöjligheter i Sverige
Öresunddirekt i Malmö har under året arrangerat tre stora informationskampanjer för danska sjuksköterskor, kring jobbmöjligheter i Sverige. Kampanjerna har genomförts i samarbete med såväl a-kassan som med danska jobcenter. Man har under våren också bussat ett 80-tal danska sjuksköterskor till sjukhuset i Malmö för att på ort och ställe ge information om regelverk och arbetsförhållande.

5. Nya initiativ

5.1 Allmänt

Gränshinderkontaktpersoner på ministerierna
Genom beslut av samarbetsministrarna, har det utsetts särskilda kontaktpersoner på ministerierna, som ska bistå NMRs och Gränshinderforum med att faktasäkra gränshinderbeskrivningar och ge feedback på framförda lösningsförslag.

Vad kostar gränshindren?
Gränshinderforum arrangerar, i samarbete med Nordiska rådets svenska delegation och med stöd av de nordiska samarbetsministrarna, en konferens i Stockholm den 30 november, som ska försöka visa på de samhällsekonomiska kostnaderna för gränshindren inom ett antal brancher. Förhoppningen är att rapporten och konferensen skapa incitament till politisk handling för att få bort onödiga eller direkt skadliga hinder.

5.2 Arbetsmarknad

Dansk-Svensk A-kassekonferens
Gränshinderforum har, tillsammans med Öresundskomiteen, Hallå Norden Sverige och Öresund Direkt, tagit initiativ till en konferens för danska och svenska A-kassor, i syfte att få dessa att tillsammans utarbeta lösningsförslag till 6 konkreta problemställningar som hämmar arbetsmarknaden mellan Danmark och Sverige. Resultatet av konferensen, som avhölls i maj 2011, kommer nu att vidareföras till såväl expertgruppen under ÄK-A och ÄK-S, som berörda myndigheter och ministerier m.fl.

5.3 Social och hälsa

Implementering av EU:s patientmobilitetsdirektiv

Genom initiativ från Gränshinderforum, har de personer som nationellt ansvarar för implementeringen av EU:s patientmobilitetsdirektiv, hållit möte och påbörjat ett erfarenhetsutbyte kring tolkningar och ståndpunkter rörande direktivets nationella implementeringar. Förhoppningen är att länderna ska implementera direktivet på ett sådant sätt att så få problem som möjligt uppkommer för patienter som rör sig mellan de nordiska länderna.

Kliniska multicenterstudier

En arbetsgrupp bestående av representanter från de nordiska länderna har analyserat möjligheterna att öka samarbetet i de Nordiska länderna kring kliniska multicenterstudier. Kliniska multicenterstudier är utprövning av läkemedel eller behandling på patienter vid flera olika centra. Dessa studier kräver stora patientgrupper, för vilka Norden kan vara en bra bas. Det har varit en nedgång i kliniska multicenterstudier i de nordiska länderna, och det drabbar patienter, forskning och näringsliv i Norden. Samarbetet föreslås vara ett projekt under 3 år och föreslås bestå av ett nordiskt nätverk baserat på existerande kliniska prövningsenheter och forskarnätverk, en koordineringsfunktion för nätverket med ett litet sekretariat (1-2 personer) som får i uppdrag att tillgodose behovet av information och stöd vid ansökningprocessen, samt en web-portal som en nordisk "one-stop-shop" för information och kommunikation om kliniska multicenterstudier. Det föreslås även att 1-2 pilotstudier kan initieras på prioriterade patientpopulationer. ÄK-S beslutade att arbetsgruppens förslag skulle sändas ut på konsultation innan beslut fattas.

5.4 Finans

Erfaranhetsutbyte rörande bankavgifter

Gränshinderforum kommer att i samarbete med Nordisk Innovationscenter, anordna ett erfarenhetsutbyte hösten 2011/våren 2012, för att ge Sverige möjligheten att delge Danmark, Norge och Island sina erfarenheter med att tillämpa EU:s förordning om betalning över gräns i egen valuta. Eftersom höga bankavgifter vid betalningar över gräns inom Norden ofta påtalas såsom problematisk av enskilda medborgare, kan Sveriges erfarenheter vara till nytta för att visa på att lösningar kan finnas.

5.5 Näring

Gränsregionala branchråd

Gränshinderforum, samt Öresundskomiteen, har var för sig tagit initiativ till att stödja, respektive etablera gränsregionala branchråd för att underlätta och stimulera att branchorganisationerna själva löser och tillrättalägger problem inom de egna områdena. Primärt är det inom byggsektorn och hälsosektorn som branchråden önskas etableras.

Kartläggning av gränshinder för näringslivet, Norge-Sverige

Gränskommittén Östfold/Bohuslän har under våren 2011 genomfört ett småprojekt för att undersöka behovet och intresset av att genomföra ett större projekt riktat mot näringsliv/organisationer beträffande gränshinder. Småprojektet har visat på ett stort intresse och behov av att fortsätta arbetet. Brist på information och kunskap är ett av de största hindren. Företagen vet inte vem de ska kontakta. Gränskommittén har sökt och beviljats medel av Nordic Innovation till ett 3-årigt projekt i samarbete med Öresundskomiteen och Grensetjänsten och har även sökt medel till ett 3-årigt huvudprojekt hos Interreg Sverige- Norge. Projektets syfte är att kartlägga, katalogisera och eliminera/reducera aktuella gränshinder, kartlägga och, tillsammans med bransch- och rådgivningsföretag/organisationer som arbetar över svensk-norska gränsen, samordna informationsverksamheten längs svensk-norska gränsen så att den omfattar även företag, organisationer och föreningar, samt att utreda möjligheten att etablera en informationstjänst "Grensetjänsten - Svinesund" i regionen

Østfold - Västra Götaland med fokus på näringslivsfrågor som en filial till Grenetjänsten - Morokulien.

5.6 Justitiesamarbetet

Gældssanering

NMR gav i december 2010 mandat til at iværksætte et udredningsarbejde med henblik på at afdække de retlige og praktiske forhold, der taler henholdsvis for og imod en nordisk konvention om gældssanering. Udredningsarbejdet er afsluttet og offentliggjort som TemaNord-rapport (2010:589). Rapporten opregner en række forhold som en eventuel nordisk regulering på området bør tage højde for. Det fastslås, at en eventuel nordisk regulering gennemføres mest hensigtsmæssigt ved, at de enkelte lande gennemfører ensartede regler om værneting, lovvalg og anerkendelse, dvs. reguleringen bør gennemføres via en modellov. Rapporten er sendt i høring hos relevante interessenter i landene, og resultatet af høringen forventes at foreligge i oktober 2011.

Fuldbyrdelse af domme til samfundstjeneste

På baggrund af et norsk projektforslag har EK-LOV i 2011 besluttet at iværksætte en udredning af den nordiske lovgivning om fuldbyrdelse af domme til samfundstjeneste, idet der inden for dette område kan opleves vanskeligheder, som skyldes forskellig lovgivning i de nordiske lande. Det danske Justitsministerium har oplyst, at man gerne påtager sig at være projektansvarlig. Det forventes, at projektet afsluttes i april 2012.

5.7 Utbildning

Nätverk mellan svenska branchorganisationer och danska yrkesutbildningar

Öresunddirekt i Malmö håller på att bygga upp nätverk mellan svenska branschorganisationer och danska yrkesskolor för att hitta nya optimala vägar för samverkan kring utbildning på tvärs över gränsen. Idag är det ett problem att de svenska (yrkes)utbildningarna inte är anpassade till arbetsmarknaden i Danmark och omvänt. Nätverken syftar till att på sikt råda bot på detta.

6. pågående samarbete

6.1 Social och hälsa

eHälsa

Den nordiska e-Hälsogruppens mandat gick ut 1 mars 2011. ÄK-S har beslutat att etablera en arbetsgrupp för eHälsa och har godkänt ett nytt mandat för denna grupp. Gruppen syftar till att vara ett centralt forum för kunskapsförmedling mellan de nordiska länderna, och bidra till att stärka den globala ledarpositionen de nordiska länderna har i förhållande till eHealth. Norden är en föregångsregion på detta område och det finns möjlighet att vara pådrivande i det europeiska arbetet och gå snabbare fram än andra länder i Europa. Ett arbetsområde är strukturerad journalinformation som följer patienten över organisatoriska och nationella gränser. Ytterligare ett område för gruppen är att utveckla indikatorer och modeller för att mäta effekter och nytta av investeringar i eHälsa.

De nordiska förbindelseorganens samarbete

Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EU-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering.

6.4 Utbildning

Overenskomsten om adgang til højere uddannelse
Denne har været gældende mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige siden den 3. september 1996. På MR-U mødet den 23. april 2009 blev det besluttet, at fornye aftalen om Overenskomsten om adgang til højere uddannelse i Norden for perioden 2010-2012.

Arbejdsgruppe for studiestøtte i Norden
Der har eksisteret nordiske arbejdsgrupper vedrørende studiestøtte siden 2003. Den nuværende arbejdsgruppe for studiestøtte i Norden ligger under HØGUT og har som hovedformål, at fremme samarbejdet om studiestøtte i de nordiske lande. Gruppen består af repræsentanter fra departementerne i de nordiske lande og selvstyrende områder. Arbejdsgruppens arbejde finansieres af HØGUT, som hvert år modtager en skriftlig rapport over gruppens arbejde.

6.5 Kultur

Upphovsrätt - Public Service
De nordiske public service kringkasterne forhandler som utgangspunkt ikke kollektivt om opphavsrettigheter. Man har i enkelte tilfeller forhandlet sportsrettigheter i fellesskap, men det er et særskilt rettighetsområde.
På slutten av 1990-tallet etablerte de nordiske public service kringkasterne et eget selskap, Nordmagi AS, som felles produksjonsselskap. Formålet var bl.a. å sikre felles nordiske rettigheter til fornuftige vilkår. Utfordringene viste seg imidlertid å være større enn ventet, og selskapet ble nedlagt etter bare et par år. I dag produseres slike programmer som nordiske samproduksjoner innad i selskapene. Nordiske rettigheter sikres ved inngåelse av de avtaler hovedprodusenten gjør med rettighetshaverne i henhold til vilkårene i produsentens hjemland.

Rettigheter til å kunne gjøre program tilgjengelig i andre nordiske land
Nordiske borgere kan i dag se program fra andre nordiske land på to måter. Digitaliseringen av distribusjonsplattformene har ledet til at public service-kanalene i øket grad er tilgjengelig i de øvrige nordiske naboland. Selskapene har organisert seg i et fellesskap (UBO: Union of Broadcasting Organisatons) med sekretariat som arbeider for økt penetrasjon og tilgjengelighet for nabolandskanalene. Rettighetene for slik videredistribusjon klareres enkelt av distributøren via en forvaltningsorganisasjon i det landet videredistribusjonen finner sted.

I tillegg er flere attraktive programmer som produseres av public service selskapene, tilgjengelig gjennom Norvisjonsutvekslingen. Selskapene viser derfor stadig flere programmer produsert av de øvrige public service selskapene.

Den største utfordringen er derfor å få ervervet rettigheter til å gjøre programmene tilgjengelig for individuell avspilling i alle nordiske land, som såkalt on demand-tilbud. Det innebærer bl.a. at selskapene også skal kunne gjøre programmer fra øvrige nordiske land tilgjengelig på egen nettportaler. I praksis er det på dette området man har den største utfordringen. Arbeidet er i gang, men her er fortsatt et stykke igjen. Det er også nasjonale forskjeller, bl.a. som følge av forskjellig lovregulering.

6.6 Regionalt samarbete

Regionalpolitikken beveger seg innenfor ulike sektorer der eksempelvis arbeidsliv, helse og velferdsordninger, nærings- og innovasjonspolitikk, transport og samferdsel er viktige politikkområder for lokal- og regionalsamfunn i Norden. Det nordiske grenseregionale samarbeidet er tett knyttet til arbeid med grensehindre, og da i særlig grad identifisering, utredning og innberetning av grensehindre til relevante aktører innenfor gren-

sehindringsarbeidet i Norden, herunder nasjonale organer samt de nordiske grensehindringsaktørene Öresund Direkt og Gränstjänsten Morokulien.

Grensekomiteer i Norden mottar tilsammen årlig ca 10 MDKK i basisstøtte og prosjektstøtte for grenseregionale aktiviteter. Bruksområdet for disse midlene styres av den nordiske grenseregionale strategi som vedtas av de nordiske regionalministre for en fireårs periode. I inneværende periode (2009-2012) er arbeid med grensehindre en av strategiens fire hovedprioritetsområder. Grensehindre blir her definert i bred forstand og omfatter både formelle, fysiske og opplevde grensehindre. En del av de grenseregionale midlene skal derfor bidra til å identifisere og løse grensehindre i Norden.

Hvert år arrangerer Nordisk Ministerråd i samarbeid med en grensekomité og den nordiske regionalpolitiske arbeidsgruppen for grenseoverskridende samarbeid, et to-dagers seminar der grenseregionale aktører fra hele Norden møtes. Grenseregionalt Forum tilrettelegger for informasjonsdeling og diskusjon om aktuelle tema innenfor grenseregionalt samarbeid. Hvordan grensekomiteene best kan bidra til det nordiske arbeidet med grensehindringsspørsmål, ble presentert på Grenseregionalt Forum i 2009, satt på agendaen igjen på Grenseregionalt Forum 2010 og i 2011 ble grensehindringer behandlet som et særskilt tema.

7. Gränshinder som har behandlats av ÄK/MR och som man valt att inte gå vidare med

7.1 ÄK/MR Finans

ÄK-Finans har behandlat frågan om bankavgifter vid betalningar och överföringar mellan länderna. Sverige har på frivillig basis anslutit sig till EU:s betalningsdirektiv så att kostnaden för överföring mellan Sverige-Euroländer inte är högre än inom Sverige. Gränshinderforum har uppmanat också Danmark, Norge och Island att frivilligt ansluta sig till samma ordning. Danmark och Norge har dock givit uttryck för, dels att bankerna kan ha olika kostnader för inrikes och utrikes betalningar och att man inte vill skapa en situation där vissa tjänster subsidierar andra tjänster, dels att betalningar i egen valuta till mottagare i andra länder har så liten omfattning. Norge påpekar vidare att förordning 924/2009 om gränsöverskridande betalningar inte är inlemmad i EES-avtalet och att EFTA-Kommittén ännu inte tagit ställning till om man önskar inlemma den i avtalet eller ej. Danmark ger uttryck för att nivån på avgifterna inte behöver ha samband med huruvida ett land är eller inte är ansluten till de berörda förordningarna. Från dansk sida vill man först avvakta och se konsekvenserna av implementeringen av betalningsdirektivet under de kommande åren, innan frågan dryftas nordiskt.

7.2 ÄK/MR Social och hälsa

Inget avvisat

7.3 ÄK/MR Arbetsmarknad

Inget avvisat

7.4 ÄK/MR Utbildning

Inget avvisat

7.5 ÄK/MR Födoämnen, Jordbruk, Skogsbruk och Fiskeri

Inget avvisat

7.6 ÄK/MR Näring/Energi/Regional

Inget avvisat

7.7 ÄK/MR Kultur

Inget avvisat

7.8 ÄK/MR Lag
Inget avvisat men det vidare arbetet med arvskonventionen vilar i väntan på nya EU-initiativ.

7.9 ÄK/MR Miljö
Nordiskt samarbete om pant
Den nordiska ämbetsmannakommittén för miljö behandlade vid sitt möte den 1 september 2010 rapporten om ett nordiskt pantsystem och besvarade Gränshinderforum därom (15 oktober 2010). Nordiska rådet godkände därefter under sessionen 2010 i Reykjavik två rekommendationer gällande pantsystem i Norden (rek. 16/2010 "Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage" och rek. 17/2010 "Samordning af nordiske pantsystemer") som har tillsänts de nordiska regeringarna resp. Nordiska ministerrådet. Rekommendationssvaren förväntas behandlas av Nordiska rådet i november 2011 vid sessionen i Köpenhamn.

I miljösektorns svar till Gränshinderforum och i rekommendationssvaret från de nordiska regeringarna till Nordiska rådet framgår att man instämmer i rapportens slutsats att dryckesförsäljningen mellan de nordiska länderna är relativt obetydlig, och att det inte medför några större problem för retursystemen eller miljösynpunkt. Ett nordiskt gemensamt pantsystem skulle därför inte vara ändamålsenligt med de kostnader detta skulle medföra. Man lyfter istället fram frågan om gränshandel mellan Norden och Tyskland och Estland, vilket är en fråga som länderna söker lösa på bilateral basis. De nordiska regeringarna meddelar att rekommendationen kan avskrivas.

8 Gränshinder som expertgruppen under ÄK-A och ÄK-S arbetar med

1 Arbetsmarknadspraktik (för arbetslösa) i annat nordiskt land

2 Möjlighet till ersättning för vidareutbildning för gränspendlare SE-DK

3 Rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag för gränspendlare

4 Byte av a-kassetillhörighet första arbetsdagen för att inte riskera att hamna utanför systemet

5 A-kasseersättning för uppdragstagare i bemanningsföretag (vikarbureau'er) (SE-DK)

6 Bidrag till resor till anställningsintervjuer över gränser inte möjliga (SE)

7 Gränspendlare som blir arbetslös under sjukperiod får ej ersättning vid delvis friskskrivning

8 Förtidspension/sjukersättning

9 Tjänstepension

10 A-kassa efter attföringspengar från Norge

11 Långa handläggningstider vid ansökan om sjukpenning eller av E301 på NAV Utland

12 Beräkning av sjukersättning efter arbete i ett annat EU/EES-land

13 Regler inom arbetslöshetsförsäkringen för timanställda gränspendlare är oklara

14 Hemsändande av nordiska medborgare som söker socialt bistånd

15 Sygeforsikring for finske studerende

16 Nordiska studerandes socialförsäkring i Sverige

17 Arbetsrehabilitering i bosättningslandet

18 Ledarhund för synskadade, vid resa

19 Personlig assistent vid flytt

20 Olika familjebegrepp

21 Föräldraledighet beräknas/avräknas olika i länderna

22 Rätt att bli medlem i en a-kassa efter man har fyllt 64 år

23 Olika pensionsåldrar

24 Olik beräkning av tilläggsbelopp

25 Särskilda bidraget i bostadsbidraget upphör vid utlandsarbete

26 Flytt för institutionaliserade personer

27 Rätten till dansk efterlön vid bosättning utanför Danmark

28 Finska fyramånaders-regeln

29 Deltidssjukskrivning i ett land, deltidsarbete i ett annat

30 Norsk pappaledighet/fedrekvote

31 Bortfall i föräldrapenningen vid tidsbegränsat arbete

32 Förtidspensionerade mister förmåner vid flytt från Island

33 Ingen föräldrapenning för studerande med studiemedel från fel land

34 Färdtjänst för handikappade

35 Flytt med handikappfordon

36 Den norske regelen om 8-ukers arbeid i Norge for å kunne overføre opptjente rettigheter til arbeidsløshetstrygd fra andre land.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
samarbetsministrarna

J.nr. 11-00258-1

DOKUMENT 9

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00261-1

Redegørelse fra Nordisk Ministerråd om Østersøsamarbejdet

Indledning
Nordisk Ministerråd (NMR) har siden 1991 haft samarbejde med nabolandene i Østersøregionen. I kraft af sit netværk i regionen udgør NMR en vigtig platform for udvikling af det regionale samarbejde i Østersøregionen og bidrager konkret til gennemførelse af den Nordlige Dimension og EU's Østersøstrategi. NMR samarbejder endvidere med de øvrige regionale råd og organisationer i Østersøregionen, herunder Østersørådet (CBSS), Helcom og Baltic Development Forum. Samarbejdet med EU er i de seneste år blevet udviklet, blandt andet i forbindelse med Hviderusslandsaktiviteter, EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension.

NMRs retningslinjer for samarbejdet med naboerne i Østersøregionen
NMRs samarbejde med nabolandene i Østersøregionen sker med udgangspunkt i Retningslinjer for NMRs samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2009-2013, Retningslinjer for NMRs samarbejde med Nordvestrusland 2009-2013 samt Retningslinjer for NMRs Hviderusslandsaktiviteter 2011-2012. Retningslinjerne er besluttet af de nordiske samarbejdsministre og godkendt af Nordisk Råd.

Retningslinjerne for samarbejdet med de tre baltiske lande henholdsvis Nordvestrusland fokuserer på en række samarbejdsområder af vigtighed for de nordiske lande, herunder forskning, uddannelse, innovation, miljø, klima, energi og økonomisk samarbejde. I forhold til Nordvestrusland er der endvidere fokus på eksempelvis bekæmpelse af korruption, styrkelse af civilsamfundet og udvikling af netværk på tværs af grænserne. Bekæmpelse af menneskehandel og HIV/AIDS er andre centrale temaer, hvor NMR arbejder sammen med blandt andre Østersørådet og den Nordlige Dimensions Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende. Kreative industrier er et samarbejdsområde under udvikling, hvor NMR gennem sin medvirken i den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur fremmer den kreative økonomi i den Nordlige Dimensions område.

Centrale instrumenter i samarbejdet med de baltiske lande er NordPlus programmet på uddannelsesområdet samt de såkaldte fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer for tjenestemænd, næringsliv og kultur, som etableredes i 2009.

Udgiften til programmerne er fordelt på lige fod mellem de nordiske og baltiske lande. Efter en midtvejsevaluering i 2010 blev det i 2011 besluttet at videreføre programmerne for tjenestemænd henholdsvis næringsliv frem til 2013, mens kulturprogrammet er blevet besluttet videreført til og med 2014.

Centrale instrumenter i samarbejdet med Nordvestrusland er NGO-programmet for Østersøregionen samt programmet for kundskabsopbygning og netværk, hvor de konkrete aktiviteter blandt andet omfatter kommunesamarbejde, energisamarbejde, kultur og kreative industrier, samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel, samarbejde om bekæmpelse af korruption.

NMRs kontorer i de tre baltiske lande og Nordvestrusland udgør et i regional sammenhæng unikt netværk. Kontorerne bistår fagministerrådene i deres aktiviteter og fungerer som ministerrådets repræsentationer i de pågældende lande. Kontorerne har en central rolle i gennemførelsen af samarbejdsprogrammer og udvikler aktiviteter i samarbejde med fagministerråd og lokale partnere samt de nordiske landes repræsentationer.

Kontorerne i de baltiske lande markerer i 2011 20-års jubilæum for deres etablering. I den forbindelse sættes særligt fokus på samarbejde indenfor klima, miljø og energi samt på kreative industrier.

Centrale områder i samarbejdet, herunder særligt fagministerrådenes samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland
NMRs samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland foregår dels på politisk niveau gennem de forskellige fagministerråd, dels gennem ministerrådets kontorer i landene.

De nordiske samarbejdsministre har i februar 2010 og februar 2011 haft deres møder i Vilnius henholdsvis Skt. Petersborg og har hermed sat øget fokus på samarbejdet med de baltiske lande og Nordvestrusland.

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning har regelmæssige nordisk-baltiske ministermøder, senest i efteråret 2010, hvor det blev aftalt at etablere en proces for udvikling af en ny generation af NordPlus-programmet, samt at undersøge forudsætningerne for et tættere samarbejde indenfor eInfrastruture og eScience. Med Rusland forventes en aftale om samarbejde indenfor uddannelse, forskning og IT indgået og konkretiseret i andet halvår af 2011.

Ministerrådet for Kultur havde senest i april 2011 et nordisk-baltisk ministermøde, hvor man besluttede at videreføre det fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogram for kultur.

Ministerrådet for Lovsamarbejde har regelmæssige nordisk-baltiske ministermøder, senest i marts 2010, samt jævnlige møder på embedsmandsniveau og i den nordisk-baltiske kontaktgruppe.

Ministerrådet for Social- og Helsepolitik har et udbygget samarbejde med de baltiske lande og Nordvestrusland, både gennem den nordiske institution Nordisk højskole for folkesundhedsvidenskab og på områder som bekæmpelse af menneskehandel og HIV/AIDS. På det sociale område arbejdes der endvidere indenfor rammerne af en samarbejdsaftale fra 2007 med Skt. Petersborg By's administration om samarbejde på social- og sundhedsområdet, ligestilling og lovsamarbejde.

Ministerrådet for ligestilling har et samarbejdsprogram for 2010-2014 for samarbejdet med de baltiske lande og Nordvestrusland. Med udgangspunkt i dette afholdes regelmæssige nordisk-baltiske ministermøder. Med Nordvestrusland foregår samarbejdet indenfor den ovennævnte aftale med Skt. Petersborg by. Et nordisk-russisk-baltisk politinetværk med fokus på bekæmpelse af menneskehandel er etableret, hvilket allerede har givet resultater i opklaringen af forbrydelser på området.

Ministerrådet for Fiskeri, Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug har etableret et politisk samarbejde med de baltiske lande indenfor rammeprogrammet 2010-2013 "Nordic Baltic cooperation in Fisheries and Aquaculture, Agriculture, Food and Forestry", som blandt andet har skabt grundlag for ministerrådets aktive medvirken i en række projekter indenfor EU's Østersøstrategi om genetiske ressourcer, skovforskning, veterinært beredskab, fiskeriforvaltning og akvakultur. Den nordiske institution NordGen har endvidere samarbejde med Nordvestrusland på institutionsniveau.

Ministerrådene for Miljø henholdsvis Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik samarbejder med naboerne i Østersøregionen gennem de øvrige regionale samarbejdsorganisationer. På miljøområdet foregår samarbejdet gennem Helcom, mens der på energiområdet samarbejdes gennem BASREC (Baltic Sea Region Energy Cooperation), som er en del af samarbejdet i Østersørådet.

<u>NMRs indsats i gennemførelsen af EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension</u>
NMR bidrager aktivt til gennemførelse af handlingsplanen for EU's Østersøstrategi. NMR har gennem sit netværk i såvel de nordiske som de baltiske lande udviklet en række flagskibsprojekter, som indgår i handlingsplanen, herunder indenfor skovforskning, genforskning, veterinært beredskab. I andre projekter, for eksempel om grænsehindringer og om LNG infrastruktur for skibsfart medvirker ministerrådet i projekterne. På uddannelses- og forskningsområdet arbejdes der på projekter om mobilitet for studerende og forskere samt om kundskabsinfrastruktur for den femte frihed, som formentlig kan inkluderes i handlingsplanen som flagskibsprojekt. NMR har endvidere gennem sit netværk i Nordvestrusland bidraget til at sikre russisk deltagelse i et EU-finansieret projekt om udvikling af beredskab overfor olieudslip i Østersøen.

NMR medvirker til at skabe opmærksomhed og synlighed om EU's Østersøstrategi, blandt andet gennem gennemførelse af konferenceaktiviteter i samarbejde med EU-Kommissionen (DG Regio) og andre relevante aktører. For eksempel gennemførtes en international konference i maj 2011 i Riga om grøn vækst i Østersøregionen i samarbejde med DG Regio og Baltic Development Forum.

NMR deltager i lighed med de øvrige regionale organisationer i Nordeuropa i den Nordlige Dimension, og medvirker aktivt i tre af de fire partnerskaber: Partnerskab for Folkesundhed og Socialt Velbefindende, Partnerskab for Kultur og Miljøpartnerskabet.

Siden 2007 har NMR arbejdet aktivt i forhold til etablering og udvikling af den Nordlige Dimensions Partnerskab for Kultur (NDPC), som startede som et initiativ fra de nordiske kulturministre. NMR har perioden 2011-2013 påtaget sig værtskabet for NDPC's sekretariat. NMR afholdt i maj 2010 et Kulturforum i Skt. Petersborg, hvor Memorandum of Understanding om NDPC blev underskrevet af de deltagende lande.

Indenfor Partnerskabet for Folkesundhed og Socialt velbefindende (NDPHS) har NMR gennemført en lang række projektaktiviteter med fokus

på bekæmpelse af HIV/AIDS og tuberkulose i tæt samarbejde med NDPHS's ekspertgruppe for HIV/AIDS.

NMRs arbejde indenfor den Nordlige Dimensions Miljøpartnerskab (NDEP) foregår gennem den nordiske institution NEFCO (nordic Environmental Finance Cooperation). NEFCO har i perioden juli 2010 – juli 2011 formandskab for NDEP's styregruppe. NEFCO medvirker i en lang række miljøprojekter i Nordvestrusland, særligt på områderne energieffektivitet og vedvarende energi samt spildevandsrensning.

NMRs samarbejde med andre regionale råd og organisationer, særligt CBSS samt Helcom, BDF og EU.
I alle de regionale råd foregår der løbende et arbejde med at koordinere og samarbejde med henblik på at undgå overlapning og dobbeltarbejde. NMR samarbejder med de øvrige regionale råd og organisationer i Østersøregionen, og deltager endvidere i de årlige koordinationsmøder mellem de fire regionale råd i Nordeuropa: Østersørådet (CBSS), Barentsrådet (BEAC) og Arktisk Råd.

Med Østersørådet (CBSS) har ministerrådet et samarbejde på sekretariatsniveau, herunder en ordning om udveksling af personale mellem sekretariaterne. Endvidere samarbejder ministerrådet med CBSS om konkrete projekter og har således støttet CBSS' EuroFaculty i Pskov i 2008-2010. Endvidere samarbejder NMR med CBSS om initiativer til bekæmpelse af menneskehandel.

I Barentsområdet samarbejder NMR med Barentsrådet (BEAC) om konkrete projekter indenfor blandt andet miljø og klima samt oprindelige folk. I 2010 arrangerede NMR og BEAC en fælles konference om bekæmpelse af korruption i Rusland.

NMR har gennem ministerrådet for miljø et nært samarbejde med Helcom om blandt andet projekter om næringsstoffer i Østersøen. Den nordiske institution NEFCO (Nordic Environmental Finance Cooperation) administrerer sammen med Nordic Investment Bank en trust fund, der giver støtte til projekter, der understøtter gennemførelsen af Helcom's Baltic Sea Action Plan.

NMR har et tæt samarbejde med Baltic Development Forum. NMR har siden 2004 bidraget til udviklingen til State of the Region rapporten og deltager aktivt i de årlige BDF Summits. NMR samarbejder endvidere med BDF om diverse konferencer om EU's Østersøstrategi, herunder konferencen om grøn vækst i Riga i maj 2011.

Samarbejdet med EU er i de seneste år blevet udviklet, blandt andet i forbindelse med EU's Østersøstrategi, den Nordlige Dimension og Hviderusslandsaktiviteter. I forbindelse med arbejdet med EU's Østersøstrategi henholdsvis den Nordlige Dimensions har NMR samarbejde med EU Kommissionens DG Regio henholdsvis DG Relex. NMR ses i stigende grad som en vigtig aktør i udvikling af det regionale samarbejde i Nordeuropa og som en 'brobygger' mellem Rusland og de øvrige lande i Østersøregionen.

I forbindelse med NMRs engagement i EU's Østersøstrategi og den Nordlige Dimension er ministerrådets kontakter til Polen og Tyskland blevet udviklet i de senere år.

Nordisk Råd

Dokument 9

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00261-1

Hvideruslandsaktiviteter

I tæt samarbejde med EU-Kommissionen har NMR siden 2005 støttet det hviderussiske eksiluniversitet i Vilnius, European Humanities University. De nordiske samarbejdsministre etablerede i 2008 en trust fund for universitetet, som administreres af NMR. I dette samarbejde indgår udover EU-Kommissionen og en række EU-lande, og USA's State Department og en række fonde.

Efter det hviderussiske præsidentvalg i december 2010 og regimets efterfølgende undertrykkelse af landets opposition, har NMR videreudviklet sit partnerskab med EU-Kommissionen, herunder med fokus på støtte til civilsamfundet og uafhængige medier.

DOKUMENT 10

Nordiska rådet

Dokument 10

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00298-1

Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011

Inledning

Nordiska ministerrådets intresse och verksamhet gentemot Vitryssland är en naturlig utvidgning av ett etablerat och långtgående samarbete med de baltiska länderna. Nordiska ministerrådet var bland de första internationella aktörerna att grunda fasta representationer i Estland, Lettland och Litauen redan i 1991. Från första början har NMR följt även utvecklingen i Vitryssland, speciellt från Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius.

Vitryssland utropade sig som självständigt samtidigt med de baltiska länderna och landet utvecklades i riktning mot demokrati av europeisk typ. Efter det att Alexander Lukashenko tillträtt som president genomfördes år 1996 folkomröstningar som gav presidentmakten kraftigt utvidgade befogenheter av närmast totalitärt slag. Lukashenkos presidentstyre har med tiden kommit allt mera i konflikt med allmänt vedertagna spelregler i en demokrati. Hans omval uppfyller inte demokratiska kriterier och landet har reverserat till en situation som påminner om sovjettiden. I övriga Europa betecknas Vitryssland allmänt som Europas sista diktatur och bland EU länderna har överenskommits om vissa restriktioner i förhållande till Vitryssland som t.ex. reserestriktioner och infrysning av tillgångar.

Trots denna negativa utveckling har Nordiska ministerrådet försökt att samarbeta med Vitryssland på olika sätt. Inom områden som t.ex. miljö och trafficking har man också delvis lyckats. Vitryssland har också varit med i projekt finansierade av NEFCO och NOPEF. Lokala och regionala myndigheter och organisationer har deltagit i Baltic Euroregional Network BEN; ett EU-finansierat nätverk för gränsregionalt samarbete som koordinerades av Nordiska ministerrådet, och dess efterträdare BEN-EAST.

Frivilligorganisationer och det civila samhället har en nyckelroll i samarbetet med och utvecklingen för Vitryssland. Nordiska ministerrådet lanserade 2006 NGO-programmet for Östersjöregionen för att främja samarbete mellan nordiska, baltiska, polska, vitryska och ryska frivilligorganisationer och bidra till kapacitetsutveckling av de samma. Efter 2010 har

de vitryska myndigheterna försvårat deltagande från Vitryssland, men trots allt deltar vitryska partners i en majoritet av de finansierade ansökningarna inom detta ramverk 2011.

Stöd till *European Humanities University* från 2004
I 2004 beslöt President Lukashenko att stänga *European Humanities University* (EHU); ett universitet som strävade till att fungera efter principen om akademisk frihet. Vitryssland har underlagt hela undervisningssektorn en sträng ideologisk och administrativ kontroll. EHU ville inte anpassa sig till en statligt indoktrinerande undervisning.

Den litauiska regeringen inviterade EHU att fortsätta som ett exiluniversitet i Vilnius. EU uttryckte en vilja att stöda universitetet och bad Nordiska ministerrådet att administrera och koordinera driften. Nordiska ministerrådet ingick ett strategiskt partnerskap med Kommissionen om att understöda EHU genom tre projekt som startades i 2004-2007. Ytterligare tillkom nationella donationer från Finland och Sverige och senare också från Norge, Frankrike och Ungern.

Detta samarbete utvecklades till *EHU Trust Fund* i 2008. Nordiska ministerrådet administrerar fonden som för närvarande består av 18 givare: EU, Nordiska ministerrådet, Finland, Danmark, Norge, Sverige, tio övriga europeiska regeringar, USA och en amerikansk privat fond. Fonden har sedan 2008 samlat in över 12 millioner EUR.

Med hjälp att detta stöd studerar 2000 unga vitryssar vid EHU i en omgivning av kritiskt tänkande och akademisk frihet. Vitryssland kommer i framtiden, under ett annorlunda politiskt klimat att ha behov av ledare och företagare med kvalificerad internationell gångbar utbildning. EHU utbildar framtidens Vitryssland. Ytterligare bör nämnas att en stor del av studenterna är aktiva i demokratirörelsen redan nu.

Stödet till EHU är Nordiska ministerrådets största och viktigaste insats för att stöda demokratiutvecklingen i Vitryssland. Parallellt har Nordiska ministerrådet också drivit ett stipendieprogram med EU där vitryska studerande erbjudits möjlighet att studerat i Ukraina i ämnen som inte undervisas vid EHU. Nordiska ministerrådet har också beviljat stöd till den polska Tv-stationen BELSAT, som transmitterar nyheter och andra program till Vitryssland som ett alternativ till de statskontrollerade medierna.

Riktlinjerna 2010 och frågan om ett kontor i Minsk
Som en följd av intensifieringen av arbetet vis-a-vis Vitryssland utarbetade Nordiska ministerrådet riktlinjer för Vitryssland-samarbetet, som godkändes vid Nordiska rådets session 2010. Riktlinjerna betonar demokratiutveckling, utbildning och ungdom, medier och journalister, det civila samhället, samt stöd till Nordiska rådets samarbete med vitryska politiker.

Parallellt med framtagandet av riktlinjerna framlade Nordiska rådet en rekommendation om att grunda ett informationskontor i Minsk. Efter en omfattande analys och diskussioner med centrala aktörer och berörda parter konstaterade Nordiska ministerrådet att det i nuvarande läge inte är ändamålsenligt att grunda ett kontor i Minsk. De centrala målsättningarna i riktlinjerna kan effektivare förverkligas via existerande strukturer, speciellt av Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius. Denna position är aktuell även i dag.

Sveriges ambassad i Minsk har utfäst sig att i möjligaste mån bistå NMRs kontorschef i Vilnius när denne besöker Minsk. Men NMRs fysiska närvaro har efter den kraftiga försämringen av förhållandena i Minsk efter presidentvalet, kravallerna och arresteringarna i december 2010 inte upprätthållits med hänvisning till kontorschefens säkerhet.

Händelserna och åtgärderna efter presidentvalet 2010
Förväntningen om en gradvis demokratisering av Vitryssland genom dialog visade sig vara felaktig efter det icke-demokratiska presidentvalet i december 2010. Motkandidaterna till President Lukashenko samt ca 600 övriga demokratiska aktivister arresterades och många av dem har dömts till långa fängelsestraff.

Den demokratiska världen har reagerat kraftigt. EU initierade ett stödpaket på 1,7 millioner EUR till det civila samhället i Vitryssland, och bad Nordiska ministerrådet att ansvara för och genomföra projektet. Projektet har döpts till Civil Society Stability for Belarus (CSSB) och utdelar direkt stöd till via tre konkreta aktiviteter. Finansiellt och juridiskt stöd till offren för myndigheternas övergrepp och deras familjer, finansiellt stöd till det civila samhället härunder speciellt media, samt internationella upplysningskampanjer om situationen i Vitryssland. Det är Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius som fungerar som knutpunkt för projektet.

EU har också lanserat ett nytt program på 4 millioner EUR, där vitryska studerande kan ansöka om stipendium för BA/MA studier i hela Europa i ämnen som inte erbjuds av EHU, primärt tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. Även detta program, Open Europe Scholarship Scheme (OESS) genomförs och administreras av Nordiska ministerrådet. Pilotfasen med tre studenter är redan i gång, och under projektets gång förväntas upp till 80 studenter från Vitryssland ingå i programmet. Programmet är femårigt och den stora gruppen studenter förväntas inleda sina studier hösten 2012.

Både CSSB och OESS är exempel på ett starkt partnerskap mellan Nordiska ministerrådet och EU och möjliggör att Norden och Europa kraftfullt och snabbt kan agera i svåra situationer som berör Nordens närområden.

Slutsatser
Nordiska ministerrådets stöd till det civila samhället, *EHU Trust Fund*, CSSB och OESS är alla exempel på konkreta och nödvändiga åtgärder där Nordiska ministerrådet stödjer Vitrysslands demokratiska utveckling i ett strategiskt samarbete med EU samt övriga regeringar och aktörer.

Nordiska ministerrådet har internationellt sett en profil som en effektiv och pålitlig samarbetspartner som arbetar för centrala nordiska värderingar, som t.ex. demokrati. Nordiska ministerrådet är också en efterfrågad samarbetspartner i regionen p.g.a. det långvariga engagemang Norden visat för de baltiska länderna och för Nordiska ministerrådets unika nätverk av kontor i regionen.

Nordiska ministerrådets aktiviteter följer riktlinjernas prioriteringar, som fortfarande måste anses för att vara aktuella.

DOKUMENT 11

Nordisk Råd

Dokument 11

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00304-1

Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel

Hovedmål
Nordisk ministerråd har igennem flere år prioriteret indsatsen mod menneskehandel højt - og fortsætter det aktive engagement og fokus på samarbejdet om at bekæmpe handel med mennesker.

Menneskehandel er et globalt og komplekst problem. De nordiske lande er alle berørt, som modtager eller transitland. Samtlige af de nordiske lande har handlingsplaner mod menneskehandel og arbejder mod samme mål og værdier, derfor anser Nordisk ministerråd det som mest effektivt og hensigtsmæssigt at koncentrere den fortløbende indsats om koordinering og om at styrke et fælles videns- og erfaringsgrundlag.

I indsatsen mod menneskehandel samarbejder ministerrådene helt overordnet tværsektorielt for at kunne gennemføre en effektiv og helhedsorienteret indsats. Målsætning er at indsatserne er koordinerede og effektive - og gennemføres i samspil med de samarbejdsområder, som berøres af problematikken om menneskehandel. Det er særligt Ministerrådet for Ligestilling (MR-JÄM), Ministerrådet for Lovgivning (MR-LOV) og Ministerrådet for Social- og Sundhedspolitik (MR-S).

Kampen mod menneskehandel kræver internationalt samarbejde og samordning. Ministerrådet arbejder aktivt for at forstærke det regionale samarbejde mellem de nordiske lande, de tre baltiske lande og Nordvestrusland. De nordiske socialministre besluttede tilbage i 2006, at prioritere den sociale indsats for at forebygge menneskehandel, og samtidig udvide samarbejdet med vægt på at arbejde inden for rammen af EU's Nordlige Dimensions Region. Ministerrådets satsninger mod menneskehandel blev yderligere forstærket i 2011 gennem Samarbejdsministrenes (MR-SAM) program mod menneskehandel (se mere nedenfor).

Grundstenene for et regionalt samarbejde blev imidlertid allerede lagt tilbage i 2002, da Ministerrådet tog initiativ til den *"Nordiske-*

Baltiskeinformationskampagne mod menneskehandel". Samtidig er samarbejdet med internationale organisationer, herunder Østersørådet (CBSS) vægtet højt med henblik på at dele information, undgå overlap og optimere synergi, der hvor det er muligt.

Kraftfuld og fokuseret indsats

Nordisk Ministerråds engagement fastholdes blandt andet gennem konkrete projektaktiviteter, som skal bidrage til at fremme koordinering og samarbejde over grænserne med henblik på at forebygge og hindre menneskehandel samt støtte ofrene bedst muligt. Kerneindsatsområder er:
1) forebyggelse, 2) viden- og kapacitetsopbygning samt 3) fremme af tværgående samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og Ngo'er.

I februar 2011 vedtog MR-SAM en fokuseret indsats mod menneskehandel. Der er tale om ét samlet program, som er finansieret af midler fra MR-SAM og MR-S på totalt 3,9 mio. DKK. Programmet består af fem delprojekter, der skal fremme en helhedsorienteret indsats mod menneskehandel på tværs af ministerråd. Indsatsen har særligt fokus på sociale aspekter af menneskehandel og på at forstærke en regional platform for samarbejde i Norden og med vores nabolande inden for den nordlige dimensions region.

Programmet er forankret i MR-S som er programejer. En intern koordineringsgruppe i Nordisk Ministerrådssekretariat vil sikre en tværsektoriel tilgang. Andre fagministerråd inviteres således til at udvikle og gennemføre konkrete aktiviteter i programmet, der hvor der er relevant. Programmet implementeres i perioden 2011 til 2013. De konkrete elementer er under udvikling. Ministerrådets kontorer i de tre baltiske lande og Nordvestrusland er involveret i denne proces.

Nærværende program fokuserer på nye former for menneskehandel. Langt de fleste rapporterede sager om menneskehandel i Norden drejer sig om kvindehandel, hvor kvinder og piger udnyttes til prostitution. Erfaringer fra det øvrige Europa viser imidlertid at menneskehandel til udnyttelse i landbrug, byggeri og husarbejde, tiggeri samt til organsalg bliver mere udbredt, og at tvangsarbejde også forekommer. Der er begrænset viden om disse fænomener i Norden. Dette tiltag skal blandt andet bidrage til at fremme videndeling- og informationsudveksling med fokus på tvangsarbejde og børnetiggeri.

Det af MR-SAM vedtagne program består af i alt fem delprojekter med følgende fokus:

1. *"Nordisk, baltisk og russisk samarbejde om bekæmpelse af menneskehandel mellem sociale myndigheder og organisationer og politi, dommere og anklagere".* Målet er at styrke et regionalt samarbejde om kapacitetsopbygning og etablere et operationelt netværk på tværs af grænser. Projektet vil organisere nationale og regionale træningsprogrammer for politi, dommere, anklagere og grænsepoliti samt sociale myndigheder og NGO'er involveret i bekæmpelsen af menneskehandel. Projektet er opstået som et konkret resultat af Nordisk Ministerråds *"Kundskab og netværksprogram"* i Nordvestrusland fra 2010, hvor russiske anklagere og politi efterspurgte kompetenceopbygning baseret på erfaringer særligt fra de baltiske stater og de nordiske lande.

2. *"Preventing trafficking of teenage boys and girls under the age of 18 in the Northern Dimensions Region".* Projektet er målrettet særligt sårbare unge som opholder sig på sociale institutioner, herunder børne- og forsorgshjem. Målet er at opbygge kompetencer og viden blandt personalet som arbejder på institutioner via regionale træningsseminarer om forebyggelse af menneskehandel. Projektet bygger

blandt andet på erfaringer fra Ministerrådets netop afsluttede projekt i Skt. Petersborg om metoder til at involvere sårbare unge i at udvikle informationskampagner målrettet unge.

3. *"Kundskabskonference om nye former for menneskehandel med fokus på tvangsarbejde"*
4. *"Kundskabskonference om nye former for menneskehandel med fokus på udnyttelse af børn til tiggeri, herunder romaer".* For så vidt angår delprojekterne 3 og 4 rettes opmærksomhed mod nye former for menneskehandel for at få mere kundskab og viden om tvangsarbejde og børnetiggeri, herunder romaer.

5. *"Koordinering og profilering af Ministerrådets indsatser i den nordlige dimensions region".* Målet er at sikre et helhedsorientret og koordineret program samt at profilere og formidle Ministerrådets tiltag til relevante fora indenfor den Nordlige Dimensions Region samt EU, Europarådet og FN og andre internationale organisationer.

Yderligere har Nordisk Ministerråd i 2011 afsluttet projektet *"Nordic-Baltic knowledge overview and action plan for removing obstacles for health care access in sexual trafficking",* som har været en vigtig katalysator for at styrke samarbejdet på tværs af landegrænserne mellem de nordiske lande og de tre baltiske lande med involvering af myndigheder og NGO'er samt internationale organisationer, herunder World Health Organization (WHO) og International Organization for Migration (IOM). Projektet fokuserer de fysiske og psykiske skader, som ofre for kvindehandel udsættes for. Projektet kortlægger sundhedsrelaterede problemstillinger og kommer med anbefalinger til hvordan sundheds -tiltag bliver et integreret element i støttetilbud til ofre for kvindehandel. Projektet er gennemført af Nordisk højskole for folkesundhedsvidenskab (NHV) i samarbejde med den lettiske NGO "Marta". En rapport publiceres i oktober 2011.

I 2011 afsluttedes også projektet *"My Vision – Empowerment of young people"* et pilotprojekt i Skt. Petersborg, der har udviklet innovative metoder til at inddrage sårbare unge på sociale institutioner i oplysnings- og informationskampagner om menneskehandel. Projektet er udført af Red Barnet og har bidraget til at vise nye veje og metoder i forhold til aktivt at inddrage ressourcesvage unge direkte i forebyggelsesaktiviteter.

Sammenfattende bygger Ministerrådets indsatser på et velfunderet samarbejde mellem de nordiske lande, de baltiske stater og Nordvestrusland. Gennem et nært samarbejde og koordination er der opnået muligheder for en meget vid og bred samarbejdsflade af aftager-, transit- og modtagerlande, som styrker et gensidigt kendskab til landenes situation og muligheder. Projekterne er et vigtigt og virkningsfuldt instrument, som bidrager til at landene kan arbejde sammen om at afsøge de bedste løsninger for at imødekomme de store udfordringer, der er forbundet med menneskehandel - i en transnational kontekst. Med disse tiltag fortsætter Ministerrådet med at styrke en regional platform for samarbejde i Norden og vores nabolande.

DOKUMENT 12

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Integrering av könsperspektiv i Norden
- Statistik könsfördelning i det nordiska samarbetet

J.nr. 11-00308-1

Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – redogörelse till Nordiska rådet år 2011

Nordiska rådet (NR) har bett Nordiska ministerrådet (NMR) att rapportera om jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet.

Jämställdhetsintegrering i Nordiska ministerrådet
NMR:s arbete med jämställdhetsintegrering baserar sig på den process, som NSK godkände för jämställdhetsintegrering i NMR den 2.10.2008.

Processen för jämställdhetsintegring i Nordiska ministerrådet beskriver NMR:s mål för jämställdhetsarbetet och kan uttryckas i två mål:

- Ett som fokuserar på fackministerområden
- Ett med fokus på interna frågor

Dessutom har ett antal indikatorer utarbetats för att stöda processen för jämställdhetsintegreringen och utvärderingsarbetet.

I processen för *jämställdhetsintegrering för fackministerråden* ingår ett långsiktigt mål, vilket innebär att samtliga fackministerråd till år 2012 ska identifiera och integrera relevanta jämställdhetsperspektiv inom sitt verksamhetsområde. Det betyder att fackministerråden själva har ansvar för att följa upp arbetet med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

MR-JÄM diskuterade temat Jämställdhetsintegrering – en strategi för jämställdhetspolitik på sitt nordiska ministermöte i september 2011 i Helsingfors. I samband med diskussionen presenterade Finland rapporten *Integrering av könsperspektiv i Norden.*
Se bilaga 1.

Policy for likestilling og mangfold 2011-2015
Policy for likestilling og mangfold utarbetas i samarbete med ledelsen, rådgivare för jämställdhet och representanter för de anställda i mångfald i

de tre nordiska sekretariaten för Nordiska ministerrådet (NMR), Nordiska rådet (NR) och Nordiska kulturfonden (NKF) i Köpenhamn.

Policy for likestilling og mangfold har som målsättning att säkra att jämställdhet och mångfald i de tre nordiska sekretariaten.

Policyn utarbetas för att understöda personalpolitiken i NMR, NR och NKF och fungerar som ett stöd för rekryteringsstrategin som har en vision om att rekryteringsprocessen garanterar att de anställda vid sekretariaten för NMR, NR och NKF återspeglar de nordiska länderna gällande kompetens, kön och nationalitet.

Policy for likestilling og mangfold träder i kraft när alla parter har godkänt dokumentet och detta torde ske innan utgången av år 2011.

Globaliseringsinitiativ – hälsa och välfärd
MR-SAM beslöt den 15 oktober 2009 att igångsätta ett antal globaliserings-initiativ under år 2010, bland annat globaliseringsinitiativet *Hälsa och välfärd*. Globaliseringsinitiativet på hälso- och välfärdsområdet är ett samman-hängande program, som skall vara en stark drivkraft i det nordiska samarbetet inom hälso- och välfärdsområdet. Programmet är treårigt och består av sju självständiga delprojekt med en budgetram på 38,5 milj. DKK. Sex ministerråd, MR-S, MR-A, MR-FJLS, MR-JÄM, MR-NER och MR-U, är involverade i programmet.

Programmet handlar om den nordiska velfärdsmodellens hållbarhet och konkurrenskraft med fokus på centrala delar av nordiska välfärdsutmaningar. Den överordnade målsättningen för programmet är att sätta igång en sammanhängande innovativ utvecklingsprocess i Norden. Länderna skall genom ett tätare tvärsektoriellt nordiskt samarbete utveckla effektiva lösningar på ett antal områden inom hälsa och välfärd för att skapa ett nordiskt mervärde.

Två av de totalt sju delprojekten fokuserar även på att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i projekten. De två projekten är:
- *Rekruttering af udenlandsk arbejdskraft: Indvandreres arbejdsmiljø og tilknytning til arbejdsmarkedet i Norden*
- *Ernæring, læring og helse*

Udenlandsk arbejdskraft i Norden: Sammenlignende analyser af arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og rekrutteringsforudsætninger
Målsättningen med projektet är att producera kunskap om arbetsmigration från Central- och Östeuropa till de nordiska länderna.

Projektet fokuserar på, hur arbetsvillkoren och arbetsmiljön för arbetsimmigranter i de enskilda länderna skapas, speciellt med tanke på social dumping, och rekryteringsbyråernas roll i förbindelse med introduktionen av arbetsimmigranterna till den nordiska arbetsmarknaden.

Projektet skall även analysera, hur arbetsimmigranternas situation påverkas av skillnaden mellan de nordiska ländernas sätt att reglera arbetsmarknaden på och skillnaderna i struktur och ekonomi.

Projektet skall utveckla ny kunskap, som kan användas till att främja en regelbunden arbetsmigration, större jämlikhet på arbetsmarknaden och en hållbarhet i den nordiska välfärdsmodellen i den alltmer globaliserade världen.

Kön är en viktig variabel i flera av projektets analyser. I analysdata kan ses att arbetsinvandringen är starkt uppdelat enligt kön; majoriteten av män arbetar i byggnadsbranschen, medan de flesta kvinnor arbetar inom renhållningsbranschen.

Ernæring, læring og helse. En kunnskapsoversikt
Projektet är uppdelat i två delar: den första delen producerar en översikt om existerande kunskap om sammanhanget mellan kost, lärande och hälsa bland barn och ungdomar i Norden med fokus på mat i barnträdgård och skola. Projektet har även ett långsiktigt perspektiv, som är knutet till globaliseringsinitiativets målsättning – en arbetsför befolkning. Kunskapsöversikten visar att skolmat och kosttillägg har en liten betydelse för hälsa och lärande på kort sikt, men med frukosten (morgenmad) ser det ut att ha betydelse för både lärande och hälsa, speciellt för barn som inte får en bred kost hemma.

Den andra delen skall undersöka närmare vilka förhållanden kring måltider i skolan påverkar lärande och hälsa. Det kan vara hur måltiderna organiseras, hur och på vilket sätt hemmen skall involveras och dessutom undersöka om det finna andra orsaker kring själva måltiden som är viktig för lärande och hälsa. Denna forskning kan också utgöra utgångspunkt för om konkreta åtgärder i skolor i Norden.

I projektet integreras ett köns- och jämställdhetsperspektiv så att det fokuseras på flickors och pojkars lärande och hälsa och analyseras om det är skillnader mellan flickors och pojkars beteende i samband med kost, lärande och hälsa.

Jämställdhet och klimatförändring
Huvudtemat för Finlands ordförandeskap i Nordiska Ministerrådet 2011 är klimatförändring, och därför har Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM) under det finska ordförandeskapet valt att fokusera på jämställdhet och klimatförändring.

Jämställdhetssamarbetsområdet har under året arbetat för att utveckla och integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv till klimatförändring. Aktiviteterna baserar sig på arbetet som jämställdhetssektorn initierade redan år 2007, och har fortsatt att samarbeta med sedan dess.

Jämställdhet och klimatförändring var ett tema, som de nordiska jämställdhetsministrarna diskuterade under sitt möte i september i Helsingfors. Ministrarna enades om att det behövs mer kunskap om hur kvinnor och män påverkas av och påverkar klimatförändring, studiematerial att användas i skolorna och att undersöka hur naturkatastrofer i Norden påverkar kvinnor och män. Ämbetsmannakommittén för jämställdhet (ÄK-JÄM) skall arbeta vidare med temat.

Jämställdhet och klimatförändring projektet genomförs i år under det finska ordförandeskapet på jämställdhetssektorn. Projektets målsättning är att invitera till en diskussion i Norden om klimatförändringar i ett könsperspektiv. Projektet fokuserar hur kvinnor och män påverkas av och själv påverkar klimatförändringen samt lösningar och beslutsfattande som anknyter till detta.

Inom ramen av projektet genomförs under år 2011 en rad olika aktiviteter som tillsammans skapar en helhet om jämställdhet, kön och klimatförändringar i ett nordiskt perspektiv.

I början av februari arrangerades ett side-event om kön, klimatförändring och hållbar utveckling i samband med konferensen *Lösningar nära, tillsammans – den nordiska konferensen för hållbar utveckling i Östersjöregionen* i Åbo, Finland. Nordiska sakkunniga inom temat diskuterade hur kön till exempel påverkar konsumtionsmönster, energiförbruk, kostval och motion samt hur klimatförändringen påverkar mäns och kvinnors liv olika. Man konkluderade att jämställdhet mellan könen utgör en förutsättning för hållbar utveckling.

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Integrering av könsperspektiv i Norden
- Statistik könsfördelning i det nordiska samarbetet

J.nr. 11-00308-1

Ytterligare information kan hittas på på:
http://www.lösningar2011.fi/index.php/keke:praxis_15

I samband med NR:s session i Köpenhamn hösten 2011 ordnas ett side-event den 1.11.2011 *Det gröna Norden – en jämställd aktör* som en paneldebatt. Side-eventet inbjuder till diskussion kön, klimatförändring och hållbar utveckling.

En ny nordisk elektronisk kunskapsplattform (*Equal Climate – Kön och klimatförändring ur ett nordiskt perspektiv*) som fokuserar på sambandet mellan kön, konsumtionsmönster, koldioxidutsläpp, kunskap och beslutsfattande i ett nordiskt sammanhang. Plattformen skall samla information om temat, förmedla praktiska exempel, berätta om de nordiska ländernas samt Färöarnas, Grönlands och Ålands aktiviteter och uppföljа specifika rekommendationer från det Nordic Summit som arrangerades under 2009 i Köpenhamn. Den elektroniska kunskapsplattformen presenteras på side-eventet, som arrangeras i samband med NR sessionen.

Statistik – jämställdhetsanalys av könsfördelningen i det nordiska samarbetet
Till redogörelsen bifogas en statistik över könsfördelningen i NMR:s ministerråd, ämbetsmannakommittéer, sekretariatet och de nordiska institutionernas styrelser och NR:s utskott och sekretariat.
Se bilaga 2.

Mer information se www.norden.org

Nordiska rådet

Dokument 12

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

Bilaga/or:
- Integrering av könsperspektiv i Norden
- Statistik könsfördelning i det nordiska samarbetet

J.nr. 11-00308-1

DOKUMENT 13

Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslut

Beslutning om at tage til efterretning

a) som færdigbehandlede sager
Præsidiet, Kultur- og Uddannelsesudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Velfærdsudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget har foreslået, at Nordisk Råd tager meddelelserne til efterretning og anser at de nedenfor stående rekommandationer /fremstillinger er *færdigbehandlede* for rådets del

D. Meddelelser

*10/2006/miljö	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden
*17/2008/näring	Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: H, I, L, M)
*22/2008/medborger	Människohandel för tvångsarbete
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone (anden at-sats)
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet (anden og fjerde at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter (tredje og fjerde at-sats)
*9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (første og anden at-sats)
*17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
*18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd
*24/2009/kultur	Kultur i skolen (første til femte at-sats)
*25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
*28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk
*29/2009/näring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden
*30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen (anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats)
*31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet
*32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil
*1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikaler samt aftale om tungmetaller
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (tredje att-satsen)
5/2010/kultur	Etablering af en nordisk kulturfestival
6/2010/medborger	Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik
7/2010/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011
11/2010/presidiet	Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 – 2012
19/2010/miljø	Initiativer i det nordiske klimaarbeidet

20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord* (annen at-sats)
23/2010/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013
24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (første og anden at-sats)
25/2010/kultur	Unges arbejdsliv og kompetencer
26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11 og 14)
31/2010/näring	Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser
32/2010/näring	Konferens om produktion av hälsosam mat

Presidiets uppföljning av interna beslut:

IB *2/2009
EU-strategi for Nordisk Råd

Nordisk Råd antog den 28. oktober 2009 det nedenfor stående interne beslut efter forslag fra Præsidiet

Presidiet foreslår,

at vedtage EU-strategien for Nordisk Råd

1. Præsidiets meddelelse

IB 2/2009: EU-strategi for Nordisk Råd lagde op til, at Nordisk Råd skulle se på de første erfaringer på baggrund af EU-strategien. På sessionen i 2010 blev det vedtaget at udskyde denne behandling til 2011, så der var opnået flere erfaringer med fællesnordisk indsats i forhold til EU.

Det sker nu i forbindelse med behandling af en opdateret EU-strategi, som også indeholder et afsnit med vurdering af Nordisk Råds indsats overfor EU siden 2009.

Den opdaterede EU-strategi bliver fremlagt på Nordisk Råds Session i november 2011. På den baggrund kan IB 2/2009: EU-strategi for Nordisk Råd anses som færdigbehandlet.

2. Konklusion
På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet således,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser IB 2/2009 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende

b) afventer nye meddelelser
Præsidiet, Kultur- og Uddannelsesudvalget, Medborger- og Forbrugerudvalget, Velfærdsudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget, Næringsudvalget og Kontrolkomiteen har foreslået, at Nordisk Råd tager meddelelserne til efterretning og *afventer nye meddelelser* til næste år for så vidt angår de nedenfor stående rekommandationer/fremstillinger:

D. Meddelelser

*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden og sjette at-sats)
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter (første og anden at-sats)
*2/2009/miljø	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (andra att-satsen)
*4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA
*8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere
*9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention
*10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
*12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal
*13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
*14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
*15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet
*16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
*17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer
*18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik
*20/2010/miljø	Oppfølning av Copenhagen Accord (første at-sats)
*21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi
*22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
*24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (tredje, fjerde og femte at-sats)
*26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden (følgende at-satser: 1, 2, 5, 6, 12, 13 og 15)
*27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser
*28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel
*29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II
*30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
*33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat

DOKUMENT 14

Nordiska rådet

Dokument 14

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00306-1

Redogörelse för MR-U strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"

Inledning
Under 2010 lade Ministerrådet för utbildning och forskning fram ett ministerrådsförslag om en ny strategi för perioden 2011 - 2013 med fokus på grön tillväxt och välfärd. Strategin sätter fokus på de utmaningar och möjligheter som globaliseringen medför för våra nordiska länder.

Utvecklingen under det senaste året har i stor utsträckning präglats av efterverkningarna av den internationella finansiella krisen - en kris som nu också övergått i en i delar av Europa och USA betydande skuldkris.

Detta sker samtidigt som vi ser snabba globala ekonomiska och kunskapspolitiska maktförskjutningar när länder som Kina, Indien och Brasilien det senaste decenniet ökat sina investeringar utbildning, forskning och innovation dramatiskt.

Som exempel ökade de totala forskningsinvesteringarna mellan 1995 och 2008 i reala termer med 50 % i EU. Under samma period ökade USA sina totala forskningsinvesteringar i reala termer med 60 %, de fyra mest kunskapsintensiva länderna i Asien (Japan, Sydkorea, Singapore och Taiwan) med 75 %, BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien, Sydafrika) med 145 % och Kina med hela 855 %!

Dessa utvecklingsmönster förstärker ytterligare behoven av prioriterade och långsiktiga investeringar i kunskap och forskning och ökade ansträngningar för att omsätta detta i innovationer och kunskapsdriven grön tillväxt för välfärd och välstånd.

Från strategi till handling: utvecklingen och höjdpunkter från 2011
Arbetet med att förverkliga strategins målsättningar och ambitioner har inletts under 2011 och i bilaga 1 ges en samlad redogörelse av utvecklingen på strategins alla målområden. Vi önskar här dock att lyfta fram några av höjdpunkterna från det gångna året.

Inom *Toppforskningsinitiativet* har det nu etablerats sammanlagt 31 projekt till ett samlat värde på ca 700 MNOK, härunder 13 tematiska nätverk som samlar mer än 100 nordiska universitet, institution, myndigheter och företag, 6 helt nya *Nordic Centers of Excellence* inom klimatområdet och ett helt nytt innovationsdrivet kompetenscenter inom CO2 avskiljning och lagring som samlar cirka 100 partners från samtliga arktiska länder, samt genom att det har igångsatts 11 tematiska integrerande projekt där industri, akademi och myndighet samverkar.

Under året har Ministerrådet också igångsatt den *översyn av det nordiska forskningssamarbetet* som Rådet orienterades om förra året. Den högnivågrupp som genomför arbetet har bl.a. haft möten med alla nordiska huvudintressenter och mötte den 20 september Nordiska Rådets närings- och utbildnings- och kulturutskott i en diskussion om de framtida behoven och möjligheterna. En färdig rapport förväntas under november och ministerrådet ser fram emot framtida diskussioner med Rådet på detta område.

Globaliseringsprojektet *eScience* har etablerats som en ny stark nordisk samarbetsplattform och Ministerrådet har under året genomfört ett framgångsrikt internationellt möte med länderna runt Östersjön och där fått starkt stöd för att i ett brett partnerskap förverkliga etableringen av "The Baltic Ring" – en ny gemensam eInfrastruktur - runt Östersjön.

Under året har även ett helt nytt utbildningsvetenskaplig forsknings- och förmedlingsprogram på ca 100 MDKK beslutats som bl.a. skall arbeta vidare med frafallsproblematiken i våra nordiska utbildningssystem.

Inom högre utbildning har nu tre generationer med sammanlagt 16 Nordiska Masterprogram igångsatts och MR-U har också beslutat att fortsätta den framgångsrika satsningen under kommande år. Ministerrådet har också beslutat att etablera fem helt nya sk. "kunskapstringelnätverk" som stödjer universitetens arbete med kunskapsutbyte, innovation och kommersialisering.

Inom utbildningsområdet är en nordisk resursbank med goda exempel och "best practice" kring förebyggande av frafall under uppbyggnad som en del av globaliseringsprojektet "En god utbildning för unga och vuxna". Projektet har också tagit fram helt nya analyser som sätter fokus på framtidens kompetensbehov och utformningen och innehåll i yrkesutbildningarna. En rapport om de nordiska ländernas insatser mot ungdomsarbetslöshet har tagits fram.

Ett brett kunskapsunderlag om kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningssystemen har tagits fram och en nordisk arbetsgrupp etableras för att följa upp arbetet vidare.

Inom vuxenutbildningarna är en rapport om effektiva strategier för livslångt lärande under färdigställande och mer uppmärksamhet har riktats mot kompetenskrav hos lärarna i vuxenutbildningen och hur man genom utvecklad realkompetensvärdering kan medverka till ökad flexibilitet i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

På språkområdet har en framgångsrik kampanj för att stärka barn och ungas ömsesidiga förståelse för danska, svenska och norska genomförts.

Genombrott i det internationella arbetet
MR-U:s nya strategi lägger stor vikt vid det internationella perspektivet – "Norden i världen" – och på flera områden har det skett betydande genombrott under 2011.

Den 29 september 2011 undertecknade Nordiska Ministerrådet och Ryssland efter flera år att förberedande förhandlingar ett brett samarbetsavtal inom utbildning och forskningsområdet som lägger grund för ett helt nytt samarbete baserat på gemensamma prioriteringar och gemensam finansiering.

När gäller arbetet i relation till EU har NordForsk under det senaste året gjort betydande framsteg och bland annat utvecklat ett eget inspel kring forskning som respons på stora samhälleliga utmaningar till EU:s kommande ramprogram för forskning och utveckling *Horizon 2020* baserat på nordiska erfarenheter och lärdomar.

NordForsk utvecklar nu också en strategi för att på bred front vidareutveckla samarbetsrelationerna i relation till EU.

Under sessionen lägger Ministerrådet fram ett Ministerrådsförslag om nästa generation Nordplus. Utvärderingen av det nuvarande programmet visar att inkluderingen av de baltiska länderna 2008 har varit mycket vällyckad. I det nya programmet från 2012-2016 öppnas nu också Nordplus Språkprogrammet för baltiskt deltagande.

Ministerrådet har beslutat att i samarbete med Nordic Center vid Fudan Universitetet i Shanghai, Nordiska institutet för Asienstudier (NIAS) och NordForsk etablera helt nya innovativa universitetsbaserade SINO-Nordiska kunskapstriangelnätverk som bygger breda samarbeten mellan nordiska universitet och universitet och innovationsaktörer i hela Shanghaiområdet.

Ministerrådet har vidare beslutat att arbeta för att etablera initiativet kring "Kunskapsinfrastruktur för fri rörlighet av kunskap i Östersjöregionen" på handlingsplanen för EU:s Östersjöstrategi.

Avslutning
Sammanfattningsvis har MR-U:s nya strategi placerat det nordiska samarbetet kring utbildning, forskning, språk och IT i en global kontext med ambitionen att bygga nya nordiska samarbetsplattformar för att bidra till att vår region bättre utnyttjar de nya möjligheter som globaliseringen skapat.

Ministerrådet ser fram emot att under kommande år vända tillbaka Nordiska Rådet för löpande dialog och för att rapportera nya resultat och framsteg.

BILAGA 1. Översikt av status för MR-Us strategi 2011-2013

Nordiska rådet

Dokument 14

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00306-1

Ur MR-U:s strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"

A) MR-Us visjon:

- Videreutvikle velfungerende, grenseløse nordiske utdannings-, forsknings- og innovasjonsområder for å sikre at Norden blir foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning av høy kvalitet
- Videreutvikle det komparative fortrinn ved Nordens kunnskapsrike befolkning
- Sikre et effektivt og fleksibelt felles arbeidsmarked, som råder over tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft
- Fremme Nordens konkurransekraft, blant annet gjennom langsiktig fremming av grønn vekst
- Fremme nordisk deltakelse og innflytelse på den globale arena
- Videreutvikle det felles verdigrunnlag som ligger i en nordisk språk- og kulturidentitet og de nordiske lands samfunnsmodeller

B) Tre nivåer for nordisk samarbeid:

1. erfaringsdeling
2. initiativ
3. standpunkter globalt

Status och uppföljning för prioriterade insatsområden under strategiperioden 2011-2013:

1) Forskning, innovasjon, utdanning

MR-U vil arbeide for å:	Status 2011
Utvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA), som en del av det europeiske forskningsområdet ERA- fremme den femte frihet- fri bevegelse av kunnskap	Inom globaliseringsinitiativet NORIA har det bla tagits fram ett utkast till handlingsplan för ökad nytta och synergier NORIA-ERA. NordForsk har utvecklat en strategi för samarbete "Norden och EU". NordForsk har tagit fram ett brett kunskapsunderlag som beskriver och analyserar nordiskt forskningssamarbete i en euroepisk kontext.
Understøtte samarbeid mellom nasjonale og nordiske forskningsfinansieringsorganer om et fleksibelt samspill mellom finansering, prioriteringer og infrastruktur	NordForsk har tagit fram ett inspel om "Grand challenges" som underlag för EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation, "Horizon 2020".
Fasilitere samarbeid på forskningsområdet som gir aktørene større muligheter og landene merverdi	Utvecklas genom «Översyn av det nordiska forskningssamarbetet» v. Høynivågruppen Se egen redegjørelse til sesjonen om forskingsoversynet.
Understøtte nordiske fellesini-	NordForsk har tagit fram en strategi för nor-

tiativer innenfor forskningsinfrastruktur	diskt samarbete kring forskningsinfrastruktur.
Fremme eScience og e-Infrastruktur **Bidra til økt fokus på forskning, innovasjon og anvendelse i forbindelse med utvikling av grønne teknologier, herunder grønn IKT**	Globaliseringsinitiativet "eScience" har startats och inlett sitt arbete. En stor konferens kring eScience hölls 29-30 september 2011. Brett analysunderlag bestående av tre rapporter kring "Grön tillväxt" har tagits fram.
Fjerne barrierer for fri bevegelighet for studenter, forskere og viten i Norden	Mobilitet är ett prioriterat område i globaliseringsinitiativen och ett samlat initiativ på området planläggs. Rapport om fri rörlighet av kunskap i Norden har tagits fram.
Stimulere til opprettelse av innovative nettverk og partnerskap mellom offentlige og private virksomheter og utdanningsinstitusjoner	Uppstart av ett treårigt initiativ för etablering av universitetsbaserade nätverk för kunskapsutbyte, kommersialisering och innovation, sk. Kunskapstriangelnätverk.
Utvikle felles nordiske masterutdannelser (NMP)	3 generationer Nordiska Masterprogram (NMP) bestående av 16 konkreta program är igångsatta eller under uppstart. En arbetskommitté för vidareföring av NMP är tillsatt. Beslut har fattats att finansiera en ny utlysning av Nordic Master Program från 2012.
Utvikle ny kunnskap og erfaringsutveksling om høyere utdanningsinstitusjoners kunnskapsutveksling med samfunnet, herunder kommersialisering	Kunskapstriangelnätverk inom hälsa, kultur/design och «generellt nätverk» har igångsatts.
Profilere nordiske styrkeposisjoner innenfor høyere utdanning, blant annet gjennom å fremme samarbeidet om kvalitetsmåling (kvalitetsvurdering)	Etablering av SINO-Nordiska kunskapstriangelnätverk med bas i Nordic Center, Fudan. Beslut om att starta projektet "Classifying higher education institutions in the Nordic countries" som ett pilotinitiativ i samarbete med EU-kommissionens U-MAP projekt.
Fremme økt gjennomføring i videregående opplæring og forebygge ungdomsarbeidsledighet	Gjennom globaliseringsprosjektet «En god opplæring for ungdom og voksne»: • Rapporten "Frafall i utdanning for 16-20 åringer i Norden". • Utarbeidelse av felles nordisk ressursbank eller idépool med eksempel på lovende tiltak, "best praksis", innen forebygging av frafall. • Iverksette forskning som ser på effekter av tiltak satt inn for å redusere frafall. Skjer innen for rammene for utdannings-forskningsinitiativet. • Studie og seminar høsten 2011 om

	fremtidens kompetansebehov og utforming og innhold i yrkesopplæringen. Rapport om "Nordiska länders insatser mot ungdomsarbetslöshet - kartlägging och analys". Temadiskussion på MR-U møde november 2010 om ungdomsledig, hvor der blandt andet var fokus på hvilke tiltag landene har for at imødegå ungdomsledig. Genom globaliseringsinitiativet om hälsa och välfärd och MR-U:s delprojekt Ernæring, læring og helse: • Uppföljning på rekommendationerna från den avslutade fas 1 i form av undersökning av vilka förhållanden runt måltider som kan påverka hälsa och lärande. Sker inom ramen för utbildningsforskningsinitiativet.
Styrke kunnskapsutviklingen om unge på tvers av utdanningssystemer, arbeids- og samfunnsliv	Flere tiltak knyttet til erfaringsutveksling gjennom konferanser, seminarer, studier osv.
Finne gode modeller som fremmer økt pedagogisk utbygge og effektiv ressursanvendelse i spesialundervisningen i grunnskolen	Nordisk kartlegging av tilbudet til barn med særskilte behov i grunnskolen ferdigstilles våren 2012.
Utvikle effektive strategier for livslang læring som fremmer økt fleksibilitet og mobilitet	Gjennom globaliseringsprosjektet «En god opplæring for ungdom og voksne: • Rapport om effektive strategier for livslang læring utgis høsten 2011. • Rapport om effektiv lese- og skriveundervisning utgis ultimo 2011. I forbindelse med verdenskonferencen *"A WORLD WORTH LIVING IN"*, juni 2011 ble det arrangerede et nordisk seminar, hvor verdenskonferencens tema blev knyttet til nordiske prioriteringer inden for livslang læring. "Rapport om den nordiske voksenlærer - en kortlægning af kompetencekravene til voksenlærere og uddannelsesmuligheder inden for det voksenpædagogiske område i de nordiske lande" udkom foråret 2011. Rapport om "Voice of users in promoting quality of guidance services for adults in the Nordic countries" udkom september 2011.
Videreutvikle arbeidsplassen som læringsarena og økt bruk av eLæring innenfor voksnes læring, samt fremme partner-	"Forstudie om effekten af realkompetencevurdering, herunder om hvordan realkompetencevurdering kan medvirke til øget fleksibilitet i arbejdslivet" gennemføres efteråret

skap mellom offentlige og private virksomheter og utdanningsinstitusjoner om realkompetansevurdering	2011. Europæisk konference arrangeret af Nordisk netværk for Voksnes Læring (NVL) og EAEA i november 2010 med deltagere fra 35 lande om integration af ikke-formel voksenuddannelse i nationale kvalifikationsrammer (NQF).
Videreutvikle Nordplus rammeprogram som samlende instrument for den nordiske og nordisk-baltiske satsingen på utdanningssamarbeid og et felles utdanningsområde	Nordplus 2012-2016 lanseres etter planen 1. januar 2012. • MR- forslag til NR sesjon november 2011. • Avtale inngås med de baltiske landene høsten 2011. • Nordplus administratorer ansvarlige for lanserings- og profilering i Norden og de baltiske landene. Se særskilt ministerrådsforslag til sesjonen om neste generasjon Nordplus.
Følge opp utdanningsforsknings- og formidlingsinitiativet som et samlende initiativ for hele utdanningsområdet	Beslut om etablering av ett stort nordisk utbildningsforsknings- och förmedlingsinitiativ.
Fremme kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i opplæringen fra barnehage til universitet	Globaliseringsprosjektet «En god opplæring for ungdom og voksne»; • Temadiskussion i EK-U april 2011 om Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne. • Artikel om "Kreativitet, innovation og entreprenørskab i de nordiske uddannelsessystemer – Fra politiske hensigtserklæringer til praktisk handling". • 3 studier om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen. • Debatoplæg om "Kreativitet og innovation. Udfordringer og muligheder for voksen- og efteruddannelserne i Norden". • Etablere nordisk arbeidsgruppe som skal vurdere oppfølging knyttet til kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen. Nordiska Klimatdagen 2011; • Klimatdagen har i 2011 temat mat och klimat. Temat syftar till att stärka elevers kunskap och intresse till kopplingen mellan klimat och mat och livsmedelsproduktion.

2) Språk, språkforståelse

MR-U vil arbeide for å:	Status 2011
Styrke barn og unges gjensidige forståelse av dansk, svensk og norsk	Gennemføre og afslutte Sprogkampagnen, herunder sprede resultater og gode initiativer. Se særskilt redegørelse til sessionen om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge.

Styrke den nasjonale oppfølgingen av deklarasjonen om nordisk språkpolitikk	Rapportering om opfølgningen af Deklaration om nordisk sprogpolitik (Sprogdeklarationen) på baggrund af landerapporter til Nordisk Råds session. Se særskilt redegørelse til sessionen om opfølgningen af Sprogdeklarationen.	Nordiska rådet **Dokument 14**
Bidra til erfaringsutveksling om fremtidens behov for fremmedspråkskompetanser	Dette er et område for opfølgning på et senere tidspunkt end 2011.	Framlagt av: Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00306-1

3) Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

MR-U vil arbeide for å:	Status 2011
Stimulere til erfaringsutveksling og policydrøftelser om mulige nordiske samarbeidsspørsmål på IKT-området, og fremme fellessatsinger der det er grunnlag for det i nasjonale og tverrågende sammenhenger- eksempelvis innenfor standardisering og eLæring	Diskussioner om relevant organisering av IT-samarbetet, samt igångsatt pilotprojekt kring Cloud computing, eHälsa.
Arbeide for å fremme offentlig-privat samarbeid til utvikling av IKT-kompetansen i befolkningen og arbeidsstyrken	

4) Norden i verden

MR-U vil arbeide for å (momenter fra tekst):	Status 2011
Følge opp globaliseringsinitiativet	Genomfört globaliseringskonferens "Nordiskt globaliseringsarrangemang", april 2011. Alla MR-U:s projekt genomförs och avslutas under 2012 (eScience fortsätter längre, dock utan NMR finansiering).
Videreføre samarbeidet om EUs Østersjøstrategi og forsknings- og utdanningssamarbeidet med de baltiske landene	Beslut om att arbeta för att etablera projektet "Kunskapsinfrastruktur för den fria rörligheten av kunskap" på handlingsplanen för EU:s Östersjöstrategi.
Videreutvikle samarbeidet med Russland og vurdere muligheter i Arktis	28 september 2011 signerades avtal mellan NMR och Ryssland om samarbete inom utbildning och forskning.
Evaluere nåværende innsatsområder	
Vurdere samarbeidsbehov og muligheter i Asia	Beslut om igångsättande av SINO-Nordiska kunskapstriangelnätverk.

Nordiska rådet

Dokument 14

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00306-1

5) Samarbeid i Norden

MR-U vil arbeide for å:	Status 2011
Tydeliggjøre beslutningsprosesser og ansvarsdeling	Legge frem forslag for MR-U/EK-U om forenklinger i regler og prosedyrer i MR-U/EK-U's arbejde.
Styrke samspillet og erfaringsutvekslingen mellom rådgivnings- og ekspertgruppene og embedsmannskomiteens (EK-Us) arbeid	Kunnskapskonferansen august 2011 i Åbo, temamøte i forbindelse med møter i EK og rådgivningsgruppene.
Styrke det politiske samspill mellom MR-U og samarbeidsministrene MR-SAM, samt relevante fagministerråd og Nordisk råd for løsning av oppgaver av felles interesse	Møte mellem MR-U og utskottet på NR sesjon. Redegjørelser og MR-forslag til NRs sesjon. Mer uformell kontakt, og invitasjon til konferanser, seminarer osv.
Vurdere nye samarbeidsformer, som nettverk og "ledende land"—ansvar der hvor dette kan være relevant	Globaliseringsprosjektet «En god opplæring for ungdom og voksne»; • Heftet "Fra viden til handling" om hvordan viten og inspirasjon fra møter og konferanser kan implementeres. Eksempel på ledende land prinsippet er prosjektene «Ernæring, læring og helse» og Umap som Norge har påtatt seg å lede.
Styrke kommunikasjonen ved blant annet å utnytte sosiale medier	Nordiska Klimatdagen profilerar sig på bland annat facebook.

DOKUMENT 15

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

Redegørelse om opfølgningen på Sprogdeklarationen (baseret på landerapporter)

Den 1. november 2006 vedtog Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U), "Deklaration om nordisk sprogpolitik", herefter benævnt Sprogdeklarationen.

Embedsmandskomitéen for Uddannelse og Forskning (EK-U) besluttede i 2008, at status for opfølgningen af Sprogdeklarationen gøres hvert andet år (på ulige år). Den første landerapportering blev således fremlagt i 2009 på Nordisk Råds session. Denne landerapportering, som er den anden i rækken, præsenteres på denne session i 2011.

EK-U har stadfæstet, at ansvaret for opfølgningen af Sprogdeklarationen er national.

Landerapporterne findes i bilag 1. Bestillingen til landene og Færøerne, Grønland og Åland fremgår af bilag 2. I bilag 2 er hovedindholdet i Sprogdeklarationen gengivet.

Se Sprogdeklarationen som publikation her:
http://www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2007-746

På de følgende sider præsenteres eksempler på nationale tiltag på sprogområdet. Disse er så vidt muligt formuleret kortfattet. For en fyldestgørende rapportering henvises der til bilag 1.

Spørgsmål om sprogforståelse og sprogkundskab

1.A: Indsæt de bestemmelser som fastsætter reglerne i undervisningen i skandinaviske sprog (dansk, norsk og svensk) på både folkeskoleniveau (grundskole) og gymnasieniveau. Dette så det bliver muligt at sammenligne læreplanerne på tværs af lande. (Det kan fx stilles op således: "Kompetansemål etter 7. årstrinn: Eleven skal kunne lese enkle litterære tekster på svensk og dansk og gjengi innholdet".)

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

1.B: Er undervisningen i skandinaviske sprog blevet styrket på både folkeskoleniveau og gymnasieniveau siden den seneste afrapportering i 2009? (Er der fx indført nye læreplaner med relevans for dette emne eller gennemført andre relevante tiltag som på fx læreruddannelserne?)

1.C: Hvordan sikrer relevante myndigheder sig, at læreplanerne der omhandler undervisning i skandinaviske sprog på både folkeskole og gymnasieniveau bliver fulgt?

- Danmark: Der er fastsat fælles nationale mål for faget dansk i folkeskolen. Målene er senest ændret i 2009. Læreplanerne i de gymnasiale uddannelser er senest blevet ajourført pr. august 2010.

- Finland: I marts 2011 blev der nedsat en arbejdsgruppe for udviklingen af undervisningen i det svenske sprog.

- Færøerne: Der er indført nye læreplaner i 2011 for alle fag i folkeskolen. Der indgår kompetencemål, som lærer og elever skal arbejde hen imod. På den måde kan man sige, at undervisningen i skandinaviske sprog er styrket i og med at de nu indgår direkte som kompetencemål, samtidig som de indgår i evalueringen og de endelige prøver.

- Grønland: Det grønlandske Sprogsekretariat, Oqaasileriffik, har udviklet en grønlandsk/dansk og dansk/grønlandsk ordbog til mobiltelefon, som kan hentes fra hjemmesiden: http://www.oqaasileriffik.gl/da/ressourcer/vedledningtilordboegertilmobiltelefon

- Island: Nye læreplaner for alle skoletrin er blevet taget i brug sommeren 2011, og i folkeskolen lægges der lidt større vægt på sprog end før.

- Norge: I kompetencemålene i læreplanen i norsk er nordisk eller dansk og svensk med på alle trin, hvor der er formuleret kompetencemål, bortset fra på Vg1/1.trin på videregående. Kunnskapsdepartementet har gennem "Spørring til Skole-Norge 2010" kortlagt, hvordan kompetencemålene i læreplanerne følges op når det gælder nabosprogsforståelse.

- Sverige: I efteråret 2011 blev der indført nye læreplaner med nye kursusplaner i folkeskolen og modsvarende skoleformer. Det nordiske perspektiv er vel belyst i de nye læreplaner. I efteråret 2011 blev der også indført nye læreplaner og nye emneplaner for gymnasieskolen. Statens Skolverk har udarbejdet sider på nettet, som skal være en støtte til lærerne i deres arbejde med nordiske sprog. Målgruppen er de som skal undervise i dansk og norsk indenfor emnet Svensk i folkeskolen og i gymnasiet. Se: http://www.skolverket.se/utveckling_och_bidrag/amnesutveckling/sprak/nordiska_sprak

Spørgsmål om parallelsproglighed

2.A: Har de højere uddannelsesinstitutioner (universiteter, "högskolor", "yrkeshögskolor) indført parallelsprogsstrategier, som gør det muligt at anvende Nordens samfundsbærende sprog og engelsk parallelt som videnskabelige sprog på disse steder (på alle fakulteter og på alle niveauer)?

2.B: Hvis dette er sket, hvilke højere uddannelsesinstitutioner er der så tale om, hvornår har de indført en parallelsprogsstrategi, og hvad er hovedindholdet i denne sprogstrategi?

- Danmark: Der henvises til landerapporten fra 2009.

- Finland: I Finland blev en ny universitetslov indført i 2009. De fleste universiteter i Finland har de seneste år indført, eller er i gang med at indføre, principper for sin sprogpolitik. Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland udgav en sprogpolitisk handlingsplan, hvor det anbefales, at udenlandske professorer som får faste ansættelser skal have undervisning i finsk eller svensk, således at vedkommende kan følge med i debatten omkring sit felt.

- Færøerne: På de færøske højere uddannelsesinstitutioner foregår undervisningen generelt på færøsk. Der findes ingen formaliseret parallelsprogstrategi, men der bliver generelt praktiseret en pragmatisk løsning til spørgsmålet omkring parallelsproglighed. I tilfælde fx, hvor underviseren ikke er fra Færøerne, forgår undervisning på dansk, norsk, svensk eller engelsk. Kan en studerende ikke færøsk, har man generelt samme pragmatiske løsning, hvor undervisningen foregår på et sprog, som alle kan forstå.

- Grønland: I Grønland har Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) fastlagt en sprogpolitik i 2011, hvori det blandt andet indgår, at Ilisimatusarfik er kendetegnet ved at bruge tre sprog i undervisning og forskningsformidling; grønlandsk, dansk og engelsk. Dette indgår også i Ilisimatusarfiks strategi 2011, hvori det er præciseret, at de nævnte tre sprog er arbejdssprog.

- Island: Det mest almindelige undervisningssprog er islandsk til trods for at kurser, eller i nogle tilfælde hele kursuslinjer, foregår på engelsk. Hvad angår forskning er islandsk det mest almindelige forskningssprog, men det engelske sprogs status bliver mere og mere betydningsfuldt.

- Norge: Stadig flere universiteter og højere uddannelsesinstitutioner har vedtaget en sprogpolitik indenfor højere uddannelse og forskning. I 2009 blev universiteterne og de højere uddannelsesinstitutioner pålagt ansvaret for at vedligeholde og udvikle norsk fagsprog. Dette er en vigtig placering af ansvar, og lovændringen er vigtig for realiseringen af sprogpolitiske mål. Både i Oslo og i Bergen er der planer om at oprette et sprogcenter på universiteterne. Språkrådet vurderer om der skal gennemføres en større undersøgelse af sprog i pensum på universiteter og højere uddannelsesinstitutioner i nær fremtid, på basis af forundersøgelser igangsat i 2010.

- Sverige: Den 1. juli 2009 trådte en sproglov i kraft i Sverige. Sprogloven indeholder blandt andet bestemmelser om anvendelse af sprog i offentlig virksomhed.

Spørgsmål om mangesprogethed og flersprogethed

3: Hvilke tiltag anvendes for at sikre og udvikle, at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere?

- Danmark: Der henvises til landerapporten fra 2009.

- Finland: Elever med samisk, romani og fremmede sprog som modersmål kan få undervisning i deres modersmål. I 2010 nedsatte Undervisnings- og kulturministeriet en arbejdsgruppe for en revitalisering af de samiske sprog i Finland. Et sprogpolitisk program for tegnsprog i Finland udkom 2010 i samarbejde mellem Forskningscentralen för de inhemska språken och Finlands Dövas Förbund rf.

- Færøerne: Undervisnings-, forsknings- og kulturministeren har fremlagt et lovforslag om et Sprognævn. I lovforslaget er der lagt op til, at Sprognævnet behandler og drager konklusioner i sprogspørgsmål.

- Grønland: Inatsisartut i Grønland vedtog i 2010 en lov om sprogpolitik. Det grønlandske sprog er det officielle sprog, det danske sprog kan anvendes i offentlige forhold, og engelsk og andre fremmedsprog anvendes i det omfang, der er behov herfor. Befolkningen skal have mulighed for at styrke deres sproglige kompetencer, hvad enten det drejer sig om grønlandsk, dansk, engelsk eller andre sprog.

- Island: Med loven om folkeskole og videregående skole fra 2008 er der bestemmelser om modtagelse og oplæring af elever som har et andet modersmål end islandsk. I 2011 trådte en lov i kraft på Alþingi om det islandske sprogs stilling og om islandsk som tegnsprog, som siger, at det islandske tegnsprog er første sprog til de der har brug for at benytte sproget til ytring og kommunikation og deres børn. Med den lov står det islandske tegnsprog på lige fod med islandsk i al kommunikation.

- Norge: I forbindelse med læreruddannelsesreformen i Norge er der etableret en egen forskrift for samisk folkeskolelæreruddannelse: Forskrift om rammeplan for de samiske folkeskolelæreruddannelser for 1.–7. trin og 5.–10. trin gjort gældende fra 2010. Sametinget har været konsulteret i forbindelse med læreruddannelsesreformen og fastsættelse af forskrifter.

- Sverige: Der er indført en ny lov om nationale minoriteter og minoritetssprog fra den 1. januar 2010 samt sprogloven fra den 1. juli 2009. Retten til modersmålsstøtte i forskolen for børn med et andet modersmål skrives ind i en ny skolelov. Den reviderede læreplan for folkeskolen trådte i kraft den 1. juli 2011. Den løfter de nationale minoriteter tydeligere frem. Institutet för språk och folkminnen får til opgave at fordele et statsbidrag for revitalisering af de nationale minoritetssprog på 3,5 millioner kroner.

Spørgsmål om Norden som en sproglig foregangsregion

4: Hvilke tiltag er der foretaget for at gøre Norden førende inden for arbejdet med klarsprog (at myndigheder henvender sig til borgere i et klart og forståeligt sprog)?

- Danmark: Der henvises til landerapporten fra 2009.

- Finland: Forskningscentralen för de inhemska språken (Focis) har i årene 2010-2011 haft flere projekter, som har bidraget til bedre

sprog blandt embedsmænd. Hvad angår det svenske sprog i Finland pågår der et omfattende treårigt samarbejdsprojekt mellem Focis og Kommunförbundet.

- Færøerne: Betænkningen "Málmørk" fra 2007 indeholder en række anbefalinger, heriblandt at fastsætte sprogpolitikker i offentlige ministerier, institutioner osv. Intentionen er at iværksætte anbefalinger over en årrække.

- Grønland: Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) har planer om at etablere en translatøruddannelse på professionsbachelor-niveau. Etablering af translatøruddannelse vil muliggøre oversættelse af tekster og dokumenter, der er skrevet på dansk kancellisprog til et klart og forståeligt sprog på grønlandsk.

- Island: Tekst og tale skal i forbindelse med statens og kommunernes arbejde (eller på deres vegne) være af god kvalitet, enkelt og klart. Det fremgår, at offentligheden skal kunne forstå det sprog der anvendes i direktiver, domme og beslutninger fra myndigheder. Klarsprog er ikke udelukkende i tekst men også i tale.

- Norge: I 2009 opprettet Fornyings- og administrasjonsdepartementet et toårigt projekt (nu frem til 2013) "Klart språk i staten". Målet med projektet er at øge opmærksomheden om klarsprog i statsforvaltningen og lægge til rette for at statslige virksomheder kan forbedre sproget i sin skriftlige kommunikation med indbyggerne. Kunnskapsdepartementet (KD) startede et klarsprogsprojekt i 2010. Fra 2011 er der igangsat et nyt delprojekt som skal styrke arbejdet med at forbedre sproget i love og regler. Utdanningsdirektoratet har i 2011 lagt sine netsider om blandt andet med tanke på klarsprogsarbejdet (http://www.udir.no/). I tillæg har direktoratet sendt sine ledere på klarsprogskursus.

- Sverige: De tre vigtigste faktorer for det svenske klarsprogsarbejde er i korthed: Klarsprogsarbejdet begyndte på højeste niveau og fik støtte oppefra, at Sverige nu har en sprogpolitik, en sproglov og en sprogmyndighed med ansvar for at gennemføre sprogpolitikken, og endelig at der findes personer med den rigtige kompetence, som kan drive klarsprogsarbejdet. I sprogloven fra den 1. juli 2009 trådte, står der i den såkaldte klarsprogsparagraf, at sproget i offentlig virksomhed skal plejes, være enkelt og forståeligt. Språkrådet har lavet en test på nettet; Klarspråkstesten, som giver besked om hvorvidt en tekst er til at forstå eller ej.

Bilag 1 - Landerapporter 2011

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

Spørgsmål om sprogforståelse og sprogkundskab

1.A: Indsæt de bestemmelser som fastsætter reglerne i undervisningen i skandinaviske sprog (dansk, norsk og svensk) på både folkeskoleniveau (grundskole) og gymnasieniveau. Dette så det bliver muligt at sammenligne læreplanerne på tværs af lande. (Det kan fx stilles op således: "Kompetansemål etter 7. årstrinn: Eleven skal kunne lese enkle litterære tekster på svensk og dansk og gjengi innholdet".)

1.B: Er undervisningen i skandinaviske sprog blevet styrket på både folkeskoleniveau og gymnasieniveau siden den seneste afrapportering i 2009? (Er der fx indført nye læreplaner med relevans for dette emne eller gennemført andre relevante tiltag som på fx læreruddannelserne?)

1.C: Hvordan sikrer relevante myndigheder sig, at læreplanerne der omhandler undervisning i skandinaviske sprog på både folkeskole og gymnasieniveau bliver fulgt?

Danmark

1. A:

I Danmark er der fastsat fælles nationale mål for faget dansk i folkeskolen. Målene angiver, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder på bestemte klassetrin 2., 4., 6., og 9. klassetrin og ved afslutningen af undervisningen i 9. eller 10. klassetrin. Målene er senest ændret i 2009.

Målene fremgår af bekendtgørelse nr. 748 af 13. juli 2009 om formål, trin- og slutmål for folkeskolens fag og emner (Fælles Mål).

Formålsbestemmelsen for faget dansk angiver i stk. 3.:
Undervisningen skal give eleverne adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

Slutmål og trinmål for faget dansk angiver:
Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

<u>Inden for temaet - Det talte sprog</u>
Slutmål efter 9. og 10. klasse:
Lytte til norsk og svensk med forståelse.

Trinmål:
Efter 2. klasse:
- Forstå enkle norske og svenske ord og udtryk

Efter 4. klasse:
- Forstå enkle norske og svenske tekster og andre udtryksformer

Efter 6. klasse:
- Forstå lette norske og svenske tekster og andre udtryksformer og kende til nogle ligheder og forskelle mellem nabosprogene

Efter 9. klasse:
- Forstå norsk og svensk i store træk og have kendskab til ligheder og forskelle mellem nabosprogene.

<u>Inden for temaet - Det skrevne sprog (læse)</u>
Slutmål efter 9. og 10. klasse
Læse norske og svenske tekster med forståelse

Trinmål:
Efter 2. klasse:
- Læse lette norske og svenske ord og sætninger

Efter 4. klasse.
- Læse lette og korte norske og svenske tekster

Efter 6. klasse:
- Læse lette norske og svenske tekster

Efter 9. klasse.
- Læse norske og svenske tekster

Inden for temaet - Sprog, litteratur og kommunikation
Slutmål efter 9. og 10. klasse:
Indgå i et mange-sproget samfund og tilegne sig andre sprog.

Trinmål
Efter 2. klasse:
- Forstå at der er mange sprog, og at de rummer forskellige udtryksmuligheder

Efter 4. klasse:
- Iagttage forskelle og ligheder i sprog fra forskellige kulturer

Efter 6. klasse:
- Forstå samspillet mellem sprog og kultur og betydningen af sproglig mangfoldighed

Efter 9. klasse:
- Udvikle sproglig og kulturel kompetence til brug i en globaliseret verden.

Læreplanerne i de gymnasiale uddannelser er senest blevet ajourført pr. august 2010. Dansk i forhold til det nordiske sprogfællesskab er specifikt udtrykt i kernestoffet i læreplanerne for danskfaget på alle gymnasiale uddannelser. I stx-, hf- og htx-uddannelserne fremgår det, at "norske og svenske tekster på originalsprog" indgår, mens det i hhx-uddannelsen fremgår, at "oversatte og nordiske tekster" (det vil igen sige på originalsprog) indgår.

Almen sprogforståelse i stx-uddannelsen danner bro til grundskolen ("Fælles mål") og er starten på det systematiske arbejde med sprog (både dansk og fremmedsprog), som karakteriserer gymnasiet. Den sproglige viden og bevidsthed, som opbygges gennem almen sprogforståelse og arbejdet i dansk og fremmedsprog gennem hele gymnasieforløbet er studieforberedende til videregående uddannelser. I hhx-uddannelsen indgår danskfaget sammen med fremmedsprogene i kultur- og sprogområdet (studieområdets del 1), der beskæftiger sig med grundlæggende viden om sprog og om sammenhængen mellem sprog, kultur og kommunikation. I htx-uddannelsen indgår sprog og kommunikation med det formål, at eleverne udvikler deres sproglige og kommunikative indsigt og erfaring, mundtligt og skriftligt, med henblik på at tilegne sig viden og formidle resultater, holdninger og vurderinger.

I den seneste landerapport beskrives faget dansk som andetsprog på grundskoleniveau. Et tilsvarende fag med egen skriftlig prøve kører som forsøg på hf (både enkeltfag og som del af en hel hf-uddannelse, hvor det erstatter et almindeligt dansk A).

1.B:
Danske forlag og producenter udgiver løbende materialer til undervisningen i de skandinaviske sprog. Det fremmer interessen og motivationen hos lærerne og styrker undervisningen.

Der er i perioden 2007 - 2011 nu uddannet 35 danske sprogpiloter, der kan rådgive om nabosprogsundervisning.

Danmark er initiativtager til et nyt tiltag under den nordiske biblioteksuge i uge 46, hvor klasser fra Norden fælles skal beskæftige sig med nabosprogene.

1.C:
Folkeskolen er en kommunal opgave. Den enkelte skoles leder har inden for rammerne af lovgivningen, kommunalbestyrelsens og skolebestyrelsens beslutninger ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål. Det er skolelederens og i sidste ende kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at lovgivningen bliver overholdt.

Finland
1.A:
Utöver modersmålet ska det ingå minst två andra språk (A1 och B1) i grundskolan. Dessutom kan skolorna ordna frivillig undervisning i språk (A2 och B2). Av de obligatoriska språkstudierna ska ett språk vara antingen finska eller svenska. A1-språken omfattar minst 16 årsveckotimmar medan B1-språken omfattar minst sex årsveckotimmar. De första språkstudierna, det så kallade A1-språket, inleds senast i klass tre. Undervisning i det andra obligatoriska, det så kallade B1-språket, inleds i klass sju. Finskspråkiga elever kan inleda sina språkstudier i svenska, och svenskspråkiga elever sina språkstudier i finska redan i första klassen ifall skolan frivilligt valt att erbjuda denna språkundervisning. Eleverna kan med andra ord både välja när språkstudierna i det andra inhemska språket inleds och hur omfattande studierna ska vara.

1.B:
Gällande undervisningen i svenska i de finskspråkiga skolorna har man under de senaste åren satt igång ett antal projekt för att göra svenska mera attraktiv bland de finskspråkiga ungdomarna. Av de pågående projekten är det viktigaste Svenska nu. Projektet arbetar för bättre och motiverande svenskundervisning i Finland, förmedlar svensk ungdomskultur och levande möten med det svenska språket till och inom Finland samt vill bidra till att unga upprätthåller flera språk parallellt. "Svenska nu" vill erbjuda ett nordiskt alternativ till anglosaxiska kulturen genom att sammanföra elever med svensk kultur från Sverige och Finland. Målet är att göra svenska språket levande, stöda svensklärare och bredda kulturutbudet i skolan genom att organisera turneér med författare, regissörer, musiker och filmföreställningar. "Svenska nu" vill uppmuntra ungdomar till att använda svenskan och visa att svenskan inte bara är nyttig utan också rolig. Se närmare om "Svenska nu": www.hanaholmen.fi

En arbetsgrupp för utvecklingen av undervisningen i det svenska språket tillsattes i mars 2011. Arbetsgruppens uppgift är att utvärdera omfattningen av undervisningen i det svenska språket och undervisningsorganiseringen på de olika utbildningsstadierna utgående från de svenskspråkigas språkliga rättigheter i grundlagen och språklagen. Andra uppgifter gruppen har är att reda ut olika alternativ för organisering av undervisning i svenska i den grundläggande utbildningen, komma upp med förlag på hur man kan förbättra undervisningen och inlärningen i svenska på alla utbildningsstadier samt att bortsett från de tidigare förslagen även komma upp med andra nödvändiga förslag för att säkra den språkliga jämställdheten.

1.C:
Kommunerna är skyldiga att anordna grundläggande utbildning för barnen inom kommunens område. De kommunala skolmyndigheterna kan också anordna utbildning på andra stadier. Inom kommunen svarar skolnämnden eller någon annan av kommunen utsedd nämnd för anordnandet av utbildningstjänsterna. Kommunens skol- eller utbildningsverk svarar för planering, beredning och verkställande av utbildningsfrågor i enlighet med

nämndens beslut. Varje skola och läroanstalt har en rektor som svarar för dess verksamhet.

Utbildningsanordnarnas verksamhet styrs av de mål som anges i lagstiftningen och av läroplansgrunderna. Läroplaner kan godkännas t.ex. kommun- eller skolvis. Utbildningsanordnaren bör utvärdera sin utbildning och bedöma vilken verkan den har samt delta i extern utvärdering av sin verksamhet.

För den externa utvärderingen har undervisnings- och kulturministeriet ett särskilt råd för utbildningsutvärdering, som organiserar utvärderingsverksamheten som ett nätverk mellan universiteten, Utbildningsstyrelsen och andra utvärderingsexperter. Ministeriet kan också ge en enskild utvärdering i uppdrag åt någon annan än rådet för utbildningsutvärdering.

Færøerne
1.A:
Færøerne har i 2011 fået nye læreplaner for alle fag i folkeskolen. Faget dansk starter fremdeles i folkeskolens 3. klasse. Undervisningen i færøske skoler foregår på færøsk, men der er i hjemmestyreloven fastsat, at dansk skal læres godt og grundigt. Det er noteret i flere sammenhænge, at færøske børn med deres kendskab til færøsk og dansk, har en god forståelse for og kundskab om skandinaviske sprog.

Kompetencemål i færøsk efter 6. årstrin: Eleven kan påvise kundskab til vores nordiske nabosprog, især islandsk og norsk. Kompetence mål efter 9. årstrin a) eleven kan påvise slægtskab mellem færøsk og de andre nordiske sprog, især islandsk og norsk, b) eleven kan påvise kundskab til vores nordiske nabosprog, især islandsk og norsk, både på skrift og i tale. I faget dansk er de samme kompetencemål gældende for svensk.

1.B:
Undervisningen i skandinaviske sprog er ikke blevet styrket specielt siden seneste afrapportering i 2009. Nye læreplaner er indført for folkeskolen fra august 2011, hvor der indgår kompetencemål, som lærer og elever skal arbejde hen imod. På den måde kan man sige, at undervisningen i skandinaviske sprog er styrket i og med at de nu indgår direkte som kompetencemål, samtidig som de indgår i evalueringen og de endelige prøver.

1.C:
I og med at undervisningen i skandinaviske sprog indgår som kærneområde i fagene færøsk og dansk, foruden som direkte kompetencemål i begge fag, og at dette fremtræder klart i de nye læreplaner for både folkeskole og gymnasium, som skolerne er forpligtede at forholde sig til, vil undervisningen i skandinaviske sprog blive sikret både i folkeskole og i gymnasium.

Grønland
1.A:
Folkeskoleområdet:
I Landstingsforordning nr. 8 af 21. maj 2002 om folkeskolen har folkeskolerne mulighed for at få undervisning i nabosprogforståelsen i yngste- og ældste trin. Der er udarbejdet læringsmål i læreplanerne om nabosprogsundervisning, hvor der gives mulighed for undervisning om blandt andet vestnordiske relationer.

Gymnasieområdet:
Dansk på højeste niveau, A-niveau, er obligatorisk i den nuværende lovgivning fra 2006 på alle 3 gymnasiale uddannelser, der er i Grønland. Herunder den almene gymnasiale uddannelse (GU), den erhvervsgymnasiale højere handelseksamen (hhx) og den erhvervsgymnasiale højere

tekniske eksamen (htx). Faget placerer sig et sted mellem modersmål og fremmedsprog, og er både et færdighedsfag, et kulturfag og et vidensfag.

1.B:
Inatsisartut behandler under sin efterårssamling 2011 forslag til Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse. Gymnasieområdet blev hjemtaget med virkning fra 1. januar 2009, og det er derfor først nu, at Grønland selv fastsætter regler om den gymnasiale uddannelse. Lovforslaget indeholder bl.a. en styrkelse af den sproglige dimension af gymnasieuddannelsen ved at fastslå, at der i alle fag skal anvendes en andetsprogspædagogisk tilgang til undervisningen. Dette indebærer, at både elevernes grønlandske modersmål og deres (oftest) danske andetsprog gøres til genstand for øget opmærksomhed og træning.

Det grønlandske Sprogsekretariat, Oqaasileriffik, har desuden udviklet en grønlandsk/dansk og dansk/grønlandsk ordbog til mobiltelefon, som frit kan downloades fra sekretariatets hjemmeside.

Gymnasierne benytter sig ofte af Nordisk Ministerråds uddannelsesprogram Nordplus, til at arrangere studie- og udvekslingsbesøg. Eksempelvis har elever fra Qeqqani Ilinniarnertuunngorniarfik/Midtgrønlands Gymnasium i år besøgt og haft besøg af samiske elever fra Karasjok i Nordnorge, hvor temaet for elevernes fælles arbejde var problematikken vedrørende majoritets/minoritetssprog.

1.C:
Generelt bliver undervisningen efter læreplanerne i det enkelte fag, herunder også de fag, der omhandler skandinaviske sprog, sikret ved prøver og eksamener med censorer. Herudover skal den enkelte underviser udarbejde undervisningsbeskrivelser, således at elever, andre lærere, censorer, rektorer og andre kan orientere sig i undervisningsforløbene for de enkelte klasser og hold.

Island
1.A:
I det islandske skolesystem er dansk obligatorisk som det andre fremmede språket i grunnskolen. De som har kunnskaper i norsk eller svensk kan lære dem i stedet for dansk. Derimot er dansk ikke lenger obligatorisk i den videregående skole. Som noen av målene i norsk og svensk ved sluttet av grunnskolen kan nevnes: Eleven skal kunne lese all vanlig tekst til nytte og glede for seg selv, skal kunne forstå muntlig tale når det snakkes om hverdagslige saker, kunne forstå hovedinnholdet i muntlig berettelse og samtal om saker som passer til elevens alder. Mål som disse er ikke satt opp på samme måte i læreplanen for dansk som bygger bl.a. på den Europeiske språkmappe.

Sommeren 2011 ble nye læreplaner tatt i bruk og man bruker nå kompetansemål i enkelte fag i den videregående skole. Noen tradisjonell læreplan er ikke gitt ut av departementet. Ansvaret for læreplanen flyttes nå til hver enkelt skole og de skal komme med ideer om hvordan studielinjene er sammensatte angående faglig innhold, system i opplæring og undervisning etc. På den måten får hver enkelt skole økte muligheter til å bygge opp en skole som passer bedre til elevenes behov, nærsamfunnet og arbeidslivet. Departementet må derimot erkjenne hver enkelt studielinje.

1.B:
Nye læreplaner for alle skoletrinn ble tatt i bruk sommeren 2011. I grunnkapittel, som er det samme for alle skoletrinn, beskrives 6 grunnelementer. Fremmede språk finnes ikke blant disse 6 grunnelementer men ett av dem er lesning. I læreplan for grunnskolen legger man trotts det litt større vekt på språk en før. Læreplanen for den videregående skole går ut fra

kompetansemål innom 9 områder og et av dem er lesning, ytring og kommunikasjon i fremmede språk som alle videregående skoler må oppfylle.

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

1.C:
Skolene utverderes regelbundet for å se om de følger læreplanen og det gjelder også undervisningen i fremmede språk. Dessuten evaluerer departementet enkelte skoler og hvordan de oppfyller læreplanens mål.

Norge
1.A:
I formålet for læreplanen i norsk hovedmål står følgende om nordiske språk:
"Norsk språk og kultur utvikles i en situasjon preget av kulturelt mangfold og internasjonalisering, i samspill med nordiske nabospråk og minoritetsspråk i Norge og med impulser fra engelsk."

Hovedområdet språk og kultur dreier seg blant annet om norsk og nordisk språk- og tekstkultur, men med internasjonale perspektiver.

I kompetansemålene i læreplanen i norsk er nordisk eller dansk og svensk med på alle trinn der det er formulert kompetansemål, bortsett fra på Vg1/1.trinn i videregående:

Etter 4.trinn:
- Forstå noe svensk og dansk tale

Etter 7.trinn:
- Lese enkle litterære tekster på svensk og dansk og gjengi innholdet

Etter 10.trinn:
- Forstå og gjengi informasjon fra svensk og dansk dagligtale
- Lese og gjengi innholdet i et utvalg tekster på svensk og dansk

Vg2/2.trinn i videregående opplæring:
- Gjøre rede for likheter og forskjeller mellom de nordiske språkene og mellom norrønt og moderne norsk språk
- Gjøre rede for et utvalg nordiske tekster i oversettelse og i original

Vg3/3.trinn i videregående opplæring:
- Beskrive og sammenligne de nordiske lands språksituasjon og språkpolitikk

Kunnskapsdepartementet har gjennom "Spørring til Skole-Norge 2010" kartlagt hvordan kompetansemålene i læreplanene følges opp når det gjelder nabospråkforståelse. Skoleeiere, skoleledere og lærere har bidratt i denne kartleggingen, som viser at disse målene følges opp, men ikke er høyt prioritert. Kartleggingen vil bli fulgt opp i fremtidige spørringer.

1.B:
Grunnskole og videregående opplæring:
Undervisningen er ikke særskilt styrket etter 2009. Det har ikke skjedd endringer i omfanget av nordisk etter 2006. Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å gå igjennom og revidere de gjennomgående læreplanene i fellesfag. De reviderte læreplanene skal tre i kraft fra 1. august 2013. Det ligger ikke eksplisitt i oppdraget at omfanget av kompetansemålene eller undervisningen i skandinaviske språk skal styrkes.

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

Lærerutdanning:
Reformen i lærerutdanning har resultert i to nye utdanninger som kvalifiserer for undervisning i grunnskolen, Grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn og Grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn. I forskriften[1] finner vi følgende under felles læringsutbyttebeskrivelse under ferdigheter:

- mestrer norsk muntlig, norsk skriftlig både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan bidra til å styrke internasjonale og flerkulturelle dimensjoner ved skolens arbeid og bidra til forståelse for samenes status som urfolk

I de nasjonale retningslinjene[2] er skandinaviske språk omtalt under norskfaget:
(læringsutbyttebeskrivelse for Norsk 1, 1.-7. trinn, obligatorisk i studiet)

- kan leggje til rette for møte med tekstar på dansk og svensk, både munnlege og skriftlege, og samiske og utanlandske tekstar i omsetjing

(læringsutbyttebeskrivelse for Norsk 1, 5.-10. trinn, valgfag i studiet)

- har kunnskap om svensk, dansk og samisk og kjennskap til andre nordiske språk og nasjonale minoritetsspråk

Samisk lærerutdanning er underlagt egen forskrift, se svar på spørsmål 3. Lærerutdanning i og på samisk tilbys nå som før ved Samisk høgskole. Undervisningen skjer i hovedsak på nord-samisk, men det skal være mulig å ta lærerutdanning med særlig vekt på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk språk og kultur. Høgskolene i Bodø og Nord-Trøndelag har ansvaret for å gi undervisning i henholdsvis lulesamisk og sørsamisk språk og kultur som del av lærerutdanning eller som videreutdanning. Samisk høgskole har det nasjonale ansvaret for samisk lærerutdanning og for å koordinere nettverksbygging med de andre høgskolene.

Sametinget har vært konsultert i forbindelse med lærerutdanningsreformen og fastsettelse av forskrifter.

1.C:
Det er skoleeier (kommuner, fylkeskommuner) som har ansvar for at opplæringen blir gitt i tråd med læreplanverket. Læreplanene er forskrifter og styrer innholdet i opplæringen. Det betyr at elevene skal ha opplæring i de kompetansemålene som inngår i læreplanen, det vil si også i dansk, svensk og nordisk. Hvor mye tid som blir brukt til opplæring på dette området, er det skolen ved rektor/lærerne som bestemmer.

Sverige
Nordiska språk berörs i kursplanerna i svenska i såväl grund- som gymnasieskolan. Hösten 2011 infördes nya läroplaner med nya kursplaner i grundskolan och motsvarande skolformer. I kursplanerna har ett centralt innehåll införts som anger vad lärarna ska undervisa om. Det nordiska perspektivet är väl belyst i de nya läroplanerna. I del 1, som motsvarar tidigare läroplan, återfinns ett kunskapsmål om att "skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått grundläggande kunskaper om de nordiska språken". I det centrala innehållet i kursplanen i svenska i årskurs 7-9 anges att lärarna bl.a. ska undervisa om språkbruk i

---

[1] http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20100301-0295.html
[2] http://www.regjeringen.no/upload/KD/Rundskriv/2010/Retningslinjer_grunnskolelaererutdanningen_1_7_trinn.pdf og http://www.regjeringen.no/upload/KD/Rundskriv/2010/Retningslinjer_grunnskolelaererutdanningen_5_10_trinn.pdf

Sverige och Norden och några kännetecknande ord och begrepp samt skillnader och likheter mellan språken.

Hösten 2011 infördes också ny läroplan och nya ämnesplaner för gymnasieskolan. I den nya läroplanen finns det Nordiska perspektivet belyst i kunskapsmålen som " insikter i centrala delar av det nordiska kulturarvet" och "att kunna bedöma skeenden ur nordiskt perspektiv ". I gymnasieskolans nya ämnesplan för Svenska finns som centralt innehåll i kursen Svenska 2 bl.a. "Dansk och norsk skönlitteratur delvis på originalspråk" och "Språkförhållanden i Sverige och övriga Norden, till exempel språklagstiftning, minoritetsspråk och dialekter".

Statens Skolverk har tagit fram en webbplats som ska vara ett stöd till lärarna i deras arbete med nordiska språk. Målgruppen är de som ska undervisa i danska och norska inom ämnet Svenska i grundskolan och i gymnasieskolan. Skolverket har skapat en samlingsplats med länkar, information och inspirationsmaterial. Webbplatsen är en del i den nordiska språkkampanj som pågår 2010-2011. Se:
http://www.skolverket.se/utveckling_och_bidrag/amnesutveckling/sprak/nordiska_sprak

Spørgsmål om parallelsproglighed

2.A: Har de højere uddannelsesinstitutioner (universiteter, "högskolor", "yrkeshögskolor) indført parallelsprogsstrategier, som gør det muligt at anvende Nordens samfundsbærende sprog og engelsk parallelt som videnskabelige sprog på disse steder (på alle fakulteter og på alle niveauer)?

2.B: Hvis dette er sket, hvilke højere uddannelsesinstitutioner er der så tale om, hvornår har de indført en parallelsprogsstrategi, og hvad er hovedindholdet i denne sprogstrategi?

Danmark
Der er ikke sket ændringer i forhold til det, der står i rapporten fra 2009.

Finland
2.A:
Finland stiftade en ny universitetslag 2009. I lagen konstateras följande; "Undervisnings- och examensspråken vid Helsingfors universitet, Bildkonstakademin, Sibelius-Akademin och Teaterhögskolan är finska och svenska. På undervisnings- och examensspråken vid Aalto-universitetet tillämpas på motsvarande sätt bestämmelserna i 9 § i universitetslagen (645/1997) om undervisnings- och examensspråken vid de universitet som bildar nämnda universitet. Undervisnings- och examensspråket vid Åbo Akademi och Svenska handelshögskolan samt Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet är svenska. Undervisnings- och examensspråket vid de övriga universiteten är finska. Ett universitet kan besluta att också andra språk än de undervisnings- och examensspråk som anges i 1 mom. används som undervisnings- och examensspråk och i studieprestationerna."

De flesta universitet i Finland har under de senaste åren tagit fram eller håller på att ta fram principer för sin språkpolitik. Utgångspunkten har varit å ena sidan de nationella behoven och å andra sidan trycket som internationalisering av utbildningen för med sig.

Universiteten Aalto-universitetet anger sig vara ett trespråkigt universitet (finska-svenska-engelska); engelskan syns inte så här tydligt i strategier

som de andra universiteten har, men engelskan har ändå i det fakto lyfts fram som det språk på vilket internationaliseringen i praktiken sker.
Finland har haft en relativt stark tradition av att ha separata utbildningsprogram på engelska, och har inte haft i den mån parallellspråkliga modeller som till exempel Sverige och Danmark. Diskussionen har under de senaste tiderna tangerat kring behovet av att skapa mera kontaktytor mellan dessa utbildningar. Det finns också ett behov av att förbättra studenternas kunskaper i främmande språk, speciellt i engelskan, samtidigt som det skall värnas om att de förblir kompetenta på att göra och diskutera sin utbildning och forskning på våra egna språk.

För yrkeshögskolesektorns del kan konstateras följande: Fem yrkeshögskolor har en officiell språkstrategi. I flesta yrkeshögskolor finns det ingen särskild strategi, utan språkfrågor ses i samband med internationaliseringsplanerna i överlag och med språkutbildningsbehov. Engelskans ställning är relativt stark även där. Mycket diskuterar man behovet av bättre språkkunskaper speciellt i engelskan hos de finländska studerandena. Diskussionen har även tangerat kring de utländska studenternas skolgång och behovet av att erbjuda utbildning i finska el. svenska för att bidra till att de utländska studenterna efter utbildningen kan stanna och jobba i Finland.

Två yrkeshögskolor är officiellt tvåspråkiga (finska-svenska): Vasa och Mellersta Österbottens högskolor. Dessa tillsammans med de svenskspråkiga yrkeshögskolorna Arcada och Novia bär ett speciellt ansvar för att förstärka Finlands tvåspråkighet genom att erbjuda arbetsmarknadsrelevant utbildning på svenska och genom det trygga tillgången på svenskspråkig arbetskraft, speciellt inom sådana branscher som är av betydelse för den svensktalande befolkningens behov och rättigheter.

2.B:
Åtminstone Helsingfors universitet, Aalto-univrsitet, Jyväskylä universitet, Svenska handelshögskolan och föredetta Universitet i Joensuu (sammanslutet med universitet i Kuopio till Östra Finlands universitet) har språkstrategier.

Helsingfors universitet skriver i sin strategi att internationalisering av undervisning och forskning förutsätter aktiv verksamhet på främmande språk. Den engelskspråkiga utbildningen ska understöda universitetets utbildningsmål, men ska inte rubba ställningen av våra nationalspråk. Det förutsätts dock inte direkt att all undervisningspersonal ska kunna finska eller svenska, vilket på sikt kan påverka undervisningsutbudet på egna språk. Helsingfors universitet fastställer i sin strategi en vilja om att försäkra nationalspråkens ställning i undervisning och forskning samtidigt som man utvecklar flerspråklighet och utökar parallellspråklighet inom universitetet.

Aalto-universitetet skriver i sin strategi att undervisningen i de inhemska språken ska förbättras och att engelskan lyfts upp till samma nivå som finskan och svenskan. Det är viktigt med utökat samspel mellan inhemska och utländska studenter och det har talats om behovet av utvidgade utbildningsmöjligheter på magisternivå på engelska.

Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland gav ut ett språkpolitiskt handlingsplan (Auli Hakulinen mm. 2009) där man ger en rekommendation om att utländska professorer som får fast anställning ska få undervisning i finska eller svenska så att han/hon kan följa med den allmänna debatten kring sitt läroämne. Det rekommenderas också pro gradu-avhandlingar fortsättningsvis ska i första hand skrivas på nationella språk. Om avhandlingen är skriven på engelska, ska den innehålla en finsk/svensk resume. Det påpekas också att det är viktigt att det fortsätt-

ningsvis finns incitament att skriva vetenskapliga texter på egna språk. Det är värt att notera att rekommendationerna dock inte är bindande för universiteten.

Færøerne
På de færøske højere uddannelsesinstitutioner er undervisningen generelt på færøsk. Der findes ingen formaliseret parallelsprogstrategi, men der bliver generelt praktiseret en pragmatisk løsning til spørgsmålet omkring parallelsproglighed. I tilfælde fx, hvor underviseren ikke er fra Færøerne, forgår undervisning på dansk/skandinavisk eller engelsk. Hvis der er en studerende, som ikke kan færøsk, har man generelt samme pragmatiske løsning, hvor undervisningen foregår på et sprog, som alle kan forstå.

På universitet bliver der jævnligt arrangeret sommerkurser i færøsk på skandinavisk og engelsk.

Til eksaminer kan den studerende som regel frit vælge, på hvilket sprog (færøsk, skandinavisk eller engelsk) eksamenen, både skriftlig og mundtlig, skal foregå. I henhold til BSc-opgaver sker det, at der bliver opmuntret til at skrive på engelsk for på den måde at nå et bredere modtagergrundlag.

Grønland
Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) har på baggrund af reglerne herom i inatsisartutlov nr. 7 af 19. maj 2010 om sprogpolitik fastlagt en sprogpolitik i 2011, hvori bl.a. indgår, at Ilisimatusarfik er kendetegnet ved at bruge 3 sprog: grønlandsk, dansk og engelsk, i undervisning og forskningsformidling. Dette indgår også i Ilisimatusarfiks strategi 2011, hvori det er præciseret, at de nævnte 3 sprog er arbejdssprog.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen i landerapporten fra 2009 for så vidt angår eksamensaflæggelse.

Island
Enligt lag nr. 63/2006 har alla universitet och høgskolor på Island en oberoende och självständig status vad gäller inre styre och organisering av undervisning, forskning och förvaltning av vederbörande institutioner. Det innebär att universitet och högskolor kan själva bestämma vilket språk de använder i undervisning. Inga skolor har dock infört en heltäckande parallellspråkstrategi.

Det vanligaste undervisningsspråket är isländska trots att kurser, eller i vissa tillfällen hela kurslinjer förgår på engelska. När det gäller forskning så är isländska det mest vanliga forskningsspråket men engelskans status blir alltmer betydande. Det finns även fakulteter som ställer krav om att forskning presenteras på engelska på forskarutbildningen. Mycket tyder på att de nordiska språkens betydelse har förminskad inom universitetsvärlden på Island.

Norge
2.A:

- Innenfor høyere utdanning og forskning har stadig flere universiteter og høyskoler vedtatt en egen språkpolitikk.
- I 2009 ble universitetene og høyskolene pålagt ansvaret for å vedlikeholde og utvikle norsk fagspråk. Dette er en viktig plassering av ansvar, og lovendringen var viktig for realiseringen av språkpolitiske mål. Universitets- og høgskolerådet arbeider med å konkretisere hvordan institusjonene skal ivareta det ansvaret for norsk terminologi og fagspråk som de nylig har fått. Utviklingen vil bli fulgt opp.

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

- Den vitenskapelige publiseringen på norsk øker i absolutte tall, men går tilbake sammenliknet med publisering på engelsk, som øker mye sterkere. For språkbruk i høyere undervisning er det ingen nye opplysninger. Når det gjelder pensumlitteratur, vurderer Språkrådet å gjennomføre en større undersøkelse av språk i pensum i universitets- og høgskolesektoren i nær framtid, på basis av forundersøkelser igangsatt i 2010.

(Kilde: "Språkstatus 2011"[3], Språkrådet 2011)

2.B:
I 2006 fikk Universitetet i Oslo laget en intern utredning om språkpolitikk i universitets- og høgskolesektoren. Samme år kom Universitets- og høgskolerådet med en nasjonal utredning, publisert som generelle anbefalinger i 2007. I 2007 ble spørsmålet også utredet ved Universitetet i Bergen, som samme år vedtok en språkpolitikk for sin egen del. Tilsvarende vedtak fulgte så ved Universitetet i Tromsø (2007), Universitetet for miljø og biovitenskap (2007), Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (2009) og Universitetet i Stavanger (2009). I 2010 har også Universitetet i Oslo vedtatt en språkpolitikk. Også Norges Handelshøyskole (2010) og Høgskolen i Oslo (2009) har vedtatt egen språkpolitikk.

Det går igjen i de institusjonelle språkpolitikkene at norsk er hovedspråket, og at en ellers skal ha en parallellspråklig praksis, slik dette er definert i den nordiske språkdeklarasjonen.

Både i Oslo og i Bergen er det planer om å opprette et eget språksenter på universitetene.

I 2007–2008 var engelsk utlyst som undervisningsspråk på 19 prosent av alle mastergradsprogrammer i Norge, og 27 prosent av studentene var registrert på disse programmene. I 2010 er det ikke gjort nye studier av undervisningsspråket, ifølge vår kilde.
(Kilde: "Språkstatus 2011", Språkrådet 2011)

Sverige
Den svenska uppfattningen är att globalisering i grunden är positivt, liksom internationaliseringen av högskolan. Globaliseringen har konsekvenser för språkens användning bland annat i utbildning och forskning. Sverige ser positivt på ett ökat utbyte av såväl studenter som lärare. I sådana fall är det självklart att utbildningen hålls på lämpligt språk. I forskarvärlden är såväl forskarrörligheten som det internationella samarbetet högt, vilket är positivt, dock medför detta att ett stort antal forskare inte kan huvudspråket.

Lärosätenas information till allmänheten bör rimligen formuleras efter den målgrupp informationen riktar sig till och härmed på lämpligt språk. Det finns t.ex. en skillnad på populärvetenskap som avses att läsas av allmänheten och forskningsarbete som är avsett att läsas av forskarsamhället. Användning av huvudspråket innebär inte per automatik att vetandet förmedlas till allmänheten.

Sverige har ställt sig bakom språkdeklarationens intentioner när det gäller parallellspråk men är inte beredd att reglera vad universitet och högskolor ska göra i frågan. Sveriges utgångspunkt är att det är de självständiga lärosätena som själva avgör hur de vill arbeta med parallellspråk.

Den 1 juli 2009 trädde en språklag (2009:600) i kraft i Sverige. Språklagen innehåller bl.a. bestämmelser om språkanvändning i offentlig verksamhet. Lagens stadgar att svenska är huvudspråk i Sverige (4§). Som

[3] http://www.sprakrad.no/nb-NO/Politikk-Fakta/Spraakpolitikk/Sprakstatus/

huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och ska kunna användas inom alla samhällsområden (5 §). Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 §). Språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska (10 §).

Detta innebär att beslut som fattas vid statliga universitet och högskolor måste finnas översatta till svenska. I detta ingår t.ex. kursplaner, föreskrifter, verksamhetsberättelser och andra dokument av liknande karaktär.

När det gäller högre utbildning och forskning anfördes i propositionen Språk för alla - Förslag till språklag (prop. 2008/09:153) att de internationaliseringssträvanden som kommit till uttryck i bl.a. propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) är en viktig faktor som måste vägas in när myndigheter, t.ex. universitet och högskolor, ska tillämpa språklagens bestämmelser. Vidare anfördes att "inom vissa sektorer förutsätter verksamheten att andra språk kan användas".

Överlag anser Sverige att möjligheten för studenter och lärare att få bättre språkfärdigheter både när det gäller huvudspråk och andra språk är mycket goda och Sverige vill inte styra formerna för lärosätenas arbete med detta.

Spørgsmål om mangesprogethed og flersprogethed

3: Hvilke tiltag anvendes for at sikre og udvikle, at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere?

Danmark
Der er ikke sket ændringer i forhold til det, der står i rapporten fra 2009.

Finland
En utbildningsanordnare som har elever med något annat språk än finska eller svenska som modersmål har rätt att ansöka om statsunderstöd för att ordna kompletterande undervisning enligt Undervisningsministeriets förordning (1777/2009). Statsunderstödet betalas för tre undervisningstimmar per vecka per kalkylerad grupp på fyra elever, för undervisning i finska eller svenska som andra språk för elever med ett främmande språk som modersmål och för annat stöd på deras eget modersmål.

Berättigade till det här stödet är elever med främmande språk som modersmål vars deltagande i sådan undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) inleddes för högst sex år sedan och som inte behärskar finska eller svenska på en nivå som motsvarar kunskaperna i modersmålet hos en finsk- eller svenskspråkig elev i motsvarande ålder.

Om det i läroanstalten inte ordnas undervisning i modersmålet för elever med samiska, romani och främmande språk som modersmål, kan ett särskilt understöd för nämnda undervisning betalas. Statsunderstöd betalas för 2 undervisningstimmar i veckan per kalkylerad grupp med fyra elever. Om utbildningsanordnaren har färre än fyra elever med samiska eller romani som modersmål kan minimistorleken på den kalkylerade gruppen vara två elever.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte i fjol en arbetsgrupp för en revitalisering av de samiska språken i Finland. Arbetsgruppen har som

uppgift att bedömma de samiska språkens ställning idag och effekten av tidigaregjorda stödåtgärder och göra ett handlingsplan som syftar till att förbättra språkens fortlevnad med en långsiktig och holistisk plan. Arbetet blir färdigt före utgången av året.

För teckenspråkets del kan vi notera följande:
Ett språkpolitiskt program för teckenspråken i Finland utkom 2010 i samarbete mellan Forskningscentralen för de inhemska språken (bl.a. teckenspråksnämnden) och Finlands Dövas Förbund rf. Programmets syfte är att stärka det finska och det finlandssvenska teckenspråkens ställning i enlighet med vad grundlagens 17§ 3 mom. stipulerar om teckenspråkigas rättigheter. Bland programmets rekommendationer finns stiftandet av en teckenspråkslag, tillsättandet av en delegation för teckenspråksärenden, säkerställandet av basservice för teckenspråkiga och finansiering för forskning i de två språken, och tillämpning av FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Justitieministeriet tillsatte efter det språkpolitiska programmets publicering en arbetsgrupp som resulterade i betänkandet 24/2011 "Viittomakielisten kielelliset oikeudet" (språkliga rättigheter av personer som använder teckenspråket) där många brister i lagstiftning och tolkningen av den påvisades. Det finlandssvenska teckenspråket lyfts fram som ett speciellt hotat språk som utan effektiva åtgärder och en heltäckande strategi hotas försvinna inom 10 år. De finlandssvenska teckenspråkanvändare är mycket utsatta eftersom utbildningsmöjligheterna och tolktjänst på det egna språket är bristfällig eller inte finns att tillgå, och språket heller inte erkänns i Finlands språklagstiftning.

I Finlands regeringsprogram 2011 ges minoritetsspråk ink. teckenspråket en speciell fokus - här följer citat ur programmet:

(---) Avsikten är att under regeringsperioden ratificera ILO-konvention nr 169 om ursprungsfolk och FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

(---) Tillgodoseendet av de teckenspråkigas rättigheter utvecklas och möjligheterna att stifta en teckenspråkslag utreds.

(---) En nationell språkstrategi läggs upp. Strategin ska definiera målen och tillvägagångssätten i syfte att göra den nationella språkresursen mångsidigare. Vid utvecklandet av den nationella språkresursen fäster man särskild uppmärksamhet vid samiskans, romanins och teckenspråkets ställning.

(---) Social- och hälsovårdstjänster på teckenspråk ska utvecklas. De tolktjänster som FPA ordnar ska utvecklas.

Færøerne
Den færøske undervisnings-, forsknings- og kulturminister har fremlagt et lovforslag om sprognævn. I lovforslaget er der lagt op til, at sprognævnet behandler og drager konklusioner i sprogspørgsmål.

Grønland
Besvarelsen af spørgsmålene vedr. C) mangesprogethed og flersprogethed og D) Norden som en sproglig foregangsregion, er sket på baggrund af modtaget bidrag hertil fra Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, hvorunder sprog ressortmæssigt henhører.

Inatsisartut vedtog i 2010 Inatsisartutlov nr. 7 af 19. maj 2010 om sprogpolitik. Overvejelserne bag loven tager udgangspunkt i, at det grønlandske sprog er det officielle sprog. Det danske sprog kan anvendes i offentlige forhold, og engelsk og andre fremmedsprog anvendes i det omfang,

der er behov herfor. Formålet med loven er at sikre klare rammer for landets sprogpolitik, herunder om sproglig integration. Ved sproglig integration forstås fjernelse af sprogbarrierer og styrkelse af sprogtilegnelsen med henblik på at forbedre mulighederne for borgernes deltagelse i samfundet og styrkelse af den grønlandske fællesskabsfølelse og identitet. Befolkningen skal have mulighed for at styrke deres sproglige kompetencer, hvad enten det drejer sig om grønlandsk, dansk, engelsk eller andre sprog.

Naalakkersuisut agter at fremlægge et ændringsforslag til Inatsisartutloven om sprogpolitik til Inatsisartuts forårssamling 2012. På nuværende tidspunkt er Naalakkersuisut i gang med en afdækning af, hvilke muligheder der er i forhold til at påbyde virksomheder, at deres annoncer og andet skriftligt materiale, der udsendes til forbrugerne på dansk, også skal skrives på grønlandsk.

Island
Med loven om grunn- og videregående skole fra 2008 ble det satt bestemmelser om mottaking og opplæring av elever som har ett annet modersmål en islandsk. Der finnes bestemmelser om opplæring i islandsk som et annet språk og skolen kan nå evaluere elevens modersmål som en del av grunnopplæringen eller den videregående opplæring.

I 2011 trådte i kraft en lov på Alþingi om det islandske språks stilling og om islandsk som tegnspråk. Om tegnspråket sies bl.a. i loven: Det islandske tegnspråk er det første språket til dem som behøver å bruke det til ytring og kommunikasjon og deres barn.

Med den loven står det islandske tegnspråk på like fot med islandsk i all kommunikasjon. Man sikter på at de islendinger som behøver kan lære seg islandsk tegnspråk uten hinder og bruke det når det kreves i det daglige liv slik at de kan kalle det sitt modersmål.

Norge
I forbindelse med lærerutdanningsreformen er det etablert en egen forskrift for samisk grunnskolelærerutdanning: Forskrift om rammeplan for de samiske grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn[4], gjort gjeldende fra 2010 av. Det er også vedtatt nasjonale retningslinjer for disse utdanningene[5]. Sametinget har vært konsultert i forbindelse med lærerutdanningsreformen og fastsettelse av forskrifter.

Sverige

- Lag (2009:274) om nationella minoriteter och minoritetsspråk från 1 januari 2010 samt språklagen (2009:600) från 1 juli 2009.

- Länsstyrelsen i Stockholm har fått ansvaret för uppföljning av minoritetslagen och kommer årligen ut med en rapport som sammanfattar tillämpningen av lagen i förvaltningsområdena. Institutet för språk och folkminnen har ansvaret för uppföljning av språklagen. Skolverket och Skolinspektionen med flera myndigheter ska under en treårsperiod följa upp, analysera och redovisa sina insatser utifrån minoritetspolitikens mål.

- Utöver de lärosäten som har det nationella ansvaret för att erbjuda utbildning i de fem nationella minoritetsspråken som listades i den förra rapporten[6], ska ett lärosäte läggas till för finska:

---

[4] http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20100301-0296.html

[5] http://www.regjeringen.no/upload/KD/Rundskriv/2010/Retningslinjer_samiske_grunnskolelaererutdanningene.pdf

[6] Från rapporten 2009: Den svenska regeringen har i regleringsbrev för universitet och högskolor gett uppdrag till olika lärosäten att varje läsår erbjuda utbildning i de fem minoritetsspråken:

Uppsala universitet. Luleå universitet har regeringens uppdrag att anordna lärarutbildning med inriktning mot finska.

- Högskoleverket har i uppdrag att föreslå åtgärder för hur Sverige på ett bättre sätt kan uppfylla åtagandena i Europarådets minoritetskonventioner när det gäller tillgång på lärare som kan undervisa i och på de nationella minoritetsspråken. I uppdraget ingår att göra en översyn av högskoleutbildningar i nationella minoritetsspråk samt beakta förekommande goda exempel och erfarenheter från hur andra europeiska länder har arbetat och arbetar för att tillförsäkra tillgång på lärare som kan undervisa i och på nationella minoritetsspråk. Uppdraget ska redovisas i slutet av oktober 2011.

- En ändring i regeringsformen gjordes 1 januari 2011.

Ändring i regeringsformens första kapitel, § 2
Tidigare lydelse
Etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sitt eget kultur- och samfundsliv bör främjas.

Från och med 1 jan 2011:
***Samiska folkets och** etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sitt eget kultur- och samfundsliv **ska** främjas.*

Ändringarna är som ni ser att man lagt till "Det samiska folket och" i inledningen av meningen samt att ordet "bör" har bytts ut mot ordet "ska". Bakgrunden är att man i förarbetena anser att den nya lydelsen bättre speglar Sveriges åtaganden enligt ramkonventionen, dvs. främjandet är inte valbart utan tvingande – därmed ordet "ska".

- Rätten till modersmålsstöd i förskolan för barn med annat modersmål skrivs in i nya skollagen (kap 25)

- Läroplan för grundskolan 2011 (Lgr11).

Den reviderade läroplanen för grundskolan trädde i kraft 1 juli 2011. Den lyfter fram de nationella minoriteterna tydligare. Ett av de övergripande kunskapsmålen är att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia.

I kursplanerna lyfts de nationella minoriteterna fram i ämnena svenska, historia och samhällskunskap.

Enligt kursplanen i svenska ska undervisningen bl.a. bidra till att eleverna får möta och bekanta sig med de nationella minoritetsspråken i Sverige. Exempelvis är minoritetsspråkens ställning i samhället en del av det centrala innehållet i svenska i årskurs 7-9.

Syftet med undervisningen i ämnet historia är enligt grundskolans kursplan att eleverna bl.a. ska få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt. En del av det centrala innehållet i årskurs 7-9 är historiska perspektiv på urfolket samernas och de övriga nationella minoriteternas situation i Sverige.

Linköpings universitet: Romani chib
Lunds universitet: Jiddisch
Stockholms universitet: Finska
Umeå universitet: Meänkieli och samiska

I ämnet samhällskunskap ska undervisningen enligt kursplanen i årskurs 4-6 ta upp samernas ställning som urfolk och övriga nationella minoriteter i Sverige och deras rättigheter. I det centrala innehållet i årskurs 7-9 i samma ämne behandlas vidare vad de nationella minoriteternas och urfolket samernas särställning och rättigheter innebär.

- Institutet för språk och folkminnen får regeringens uppdrag att fördela ett statsbidrag för revitalisering av de nationella minoritetsspråken på 3,5 miljoner kronor. Projekten ska syfta till att stärka något av språken.

Spørgsmål om Norden som en sproglig foregangsregion

4: Hvilke tiltag er der foretaget for at gøre Norden førende inden for arbejdet med klarsprog (at myndigheder henvender sig til borgere i et klart og forståeligt sprog)?

Danmark
Der er ikke sket ændringer i forhold til det, der står i rapporten fra 2009.

Finland
Forskningscentralen för de inhemska språken (Focis) i Finland ger råd och rekommendationer som gäller språkbruket på våra myndigheter. Här går det också att beställa skrivkurser och annat som kan hjälpa en skribent att skapa en text, till exempel ett slagkraftigt pressmeddelande eller en standardtext på klarspråk.

På Focis arbetar en myndighetsspråkvårdare, vars arbetsfält omspänner föreläsningar, informationsspridning och rådgivning. Varannan månad skriver språkvårdaren en spalt i Officiella Tidningen som heter Hyvää virkakieltä (Ett gott myndighetsspråk).

På begäran ger myndighetsspråkvårdaren utlåtanden om språket i myndighetstexterna. Språkvårdaren deltar dessutom i termarbete inom olika sektorer.

Många av Focis finska forskningsprojekt fokuserar på myndighetsspråket.

Focis har haft åren 2010-2011 haft också ett flertal projekt som bidragit till ett bättre tjänstemannaspråk. Som exempel kan nämnas utvecklingsprogrammet för lagstiftning som också ser på språkanvändningen i föreskrifterna och en särskild kampanj som resulterade i att saken uppmärksammas i det nya regeringsprogrammet (se längre ner i texten). Det har även gjorts större insatser med två centrala myndigheter, Folkpensionsanstalten och Skatteförvaltningen. Myndigheterna har producerat nytt textmaterial som i större grad än tidigare har skrivits utgående de vanliga medborgarnas perspektiv.

För svenskans del i Finland pågår ett omfattande treårigt samarbetsprojekt mellan Focis och Kommunförbundet där en språkvårdare fungerar som språkkonsult och hjälper till att arbeta ut bra modeller för olika typer av texter som kommunerna sänder ut. Eftersom det har konstaterats att nya texter i hög grad bygger på de gamla är det via förbättrade modeller man kan komma åt obegripligt myndighetsspråk.

I det nya regeringsprogrammet noterar man att det skall läggas särskild fokus på tjänstemannaspråket i förberedelse av föreskrifter med mål att göra tjänstemannaspråket tydligare. Det påpekas också att det skall riktas

mera resurser till den språkliga förberedelsen. Ett övergripande tema för hela regeringsprogrammet är även att utöka medborgarnas delaktighet i samhället. Man påpekar behovet av riktade insatser för att utöka medborgarnas "samhälleliga läskunskaper", dvs. utöka förståelsen för hur samhället fungerar.

Finland har en särskild organisation som jobbar för klarspråket i samhället, Selkokeskus (The Plain- Language Center). Selkokeskus har under de senaste åren haft ett flertal informationskampanjer som har främjat klarspråket inom den offentliga sektorn. Statliga myndigheter som Folkpensionsanstalten, Jusititieministeriet, Konsumentverket, Livsmedelssäkerhetsverket Evira och Riksdagen har anlitat Selkokeskus när de har förberett sina broschyrer och olika meddelanden. Allt material har publicerats även på svenska i samarbete med LL(lättläst)-center. Selkokeskus har även utbildat dessa organisationer i att skriva mera klarspråkligt.

Færøerne
Færøerne ser lovforslaget om sprognævn som et meget relevant tiltag i henhold til at fremme arbejdet for klarsprog. Det kan også nævnes, at Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet i 2006 nedsatte en sprogkommission til at bidrage med sprogpolitiske anbefalinger. I 2007 kom betænkningen "Málmørk", som indeholder en række anbefalinger, heriblandt at fastsætte sprogpolitikker i offentlige ministerier, institutioner osv. Intentionen er at iværksætte anbefalingerne over en årrække.

Grønland
Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) har planer om at etablere translatøruddannelse på professionsbachelor niveau. Etablering af translatøruddannelse vil muliggøre oversættelse af tekster og dokumenter, der er skrevet på dansk kancellisprog, til et klart og forståeligt sprog på grønlandsk.

Island
I loven om det islandske språks stilling og det islandske tegnspråk finnes en følgende bestemmelse om språkpolicy for stat og kommune: Det språk som brukes i statens og kommunenes arbeide eller på deres vegne skal være av god kvalitet, enkelt og klart.

I redegjørelsen med loven står bl.a. at det er selvklart at allmenheten forstår det språk som brukes i direktiv, dommer og vedtak fra myndigheter. Når det snakkes om klart språk er det ikke bare i samband med tekst men også i tale.

Norge
I 2009 opprettet *Fornyings- og administrasjonsdepartementet* (FAD) et toårig prosjekt "Klart språk i staten". Prosjektet er et samarbeid mellom *Direktoratet for forvaltning og IKT* (Difi) og Språkrådet. Målet med prosjektet er å øke oppmerksomheten om klarspråk i statsforvaltningen og legge til rette for at statlige virksomheter kan forbedre språket i sin skriftlige kommunikasjon med innbyggerne. Pga. stor oppslutning og erkjennelse av at det tar tid å endre skrivevaner, ble prosjektet forlenget og går nå fram til 2013.

Hovedtiltakene er å gi faglig råd og økonomisk støtte (ca 2 mill kr deles ut årlig), lage verktøy for å forbedre språket (www.klarspråk.no) og holde kurs i klarspråk. Hvert år deler statsråden i FAD ut en pris til det statsorganet som gjør en ekstraordinær innsats for å bruke et klart, godt og brukervennlig språk i sine tekster til publikum. Lånekassen fikk Klarspråksprisen for 2009 og Utlendingsdirektoratet for 2010. Det stilles krav til at de som mottar støtte deler sine erfaringer med andre. Prosjektet arrangerer møter og konferanser og deltar på internasjonale samlinger. Dessuten

gjennomføres egne målinger for å kunne dokumentere hvordan innbyggerne oppfatter språket i skriftlige dokumenter fra staten.

Erfaringene fra klarspråksarbeidet er at språket i lover og regler påvirker andre tekster fra det offentlige som brev, skjemaer, veiledninger og internettsider. Fra 2011 er det igangsatt et nytt delprosjekt som skal styrke arbeidet med å bedre språket i lover og regler.

I lys av at mange virksomheter har drevet med klarspråksprosjekter i flere år, har FAD igangsatt evalueringsarbeid for å se om tiltakene har ført til ønskede endringer i virksomhetene og om disse endringene er godt forankret og varige. Det er også viktig å få kunnskap om og i hvor stor grad brukere av informasjon fra de ulike virksomhetene har merket endringene. Arbeidet legges opp i to trinn: en enkel underveisevaluering som er ferdig i november 2011 og en sluttevaluering som er gjennomført høsten 2013.

Kunnskapsdepartementet (KD) startet et klarspråkprosjekt i 2010. Prosjektets mål er at KD skal kommunisere klart med alle og være et forbilde i måten å skrive norsk på. Språkbruken skal være enkel, samordnet og korrekt. En språkprofil, skreddersydd for departementet, er utarbeidet som et av de viktigste virkemidlene. Profilen blir lansert høsten 2011. Prosjektet gir ledere på alle nivåer et ansvar for at språket i KD blir bedre.

Utdanningsdirektoratet har i 2011 lagt om sine nettsider blant annet med tanke på klarspråksarbeidet (http://www.udir.no/). I tillegg har direktoratet sendt sine ledere på klarspråkskurs.

Sverige

Sverige har kommit långt i arbetet med att modernisera och förenkla det offentliga språket. Det svenska klarspråksarbetet började redan i mitten av 1960-talet, då insikten växte om att det offentliga språket, myndighetsspråket, måste göras klarare och begripligare.

Tre faktorer har haft stor betydelse för klarspråksarbetets goda genomslag. För det första att man på regeringsnivå redan på 1960-talet insåg att lagspråket i hög grad färgar av sig på andra texter i myndigheterna och att det därför var mycket viktigt att se till att lagtexterna moderniserades. Alltsedan 1970-talet granskas därför alla nya lagtexter av språkexperter i nära samarbete med jurister.

För det andra att vi nu har en samlad svensk språkpolitik, en språklag och en språkmyndighet. Riksdagen beslutade år 2005 om mål för en nationell språkpolitik, då riksdagen antog den språkpolitiska propositionen "Bästa språket - en samlad svensk språkpolitik". Där formulerades fyra mål för hur Sverige skulle utvecklas språkligt. Mål nummer tre handlar om det offentliga språket: "Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig."

Den 1 juli 2009 trädde så språklagen i kraft. Det övergripande syftet med lagen är att slå fast vilken ställning svenskan och andra språk har i samhället och att värna om svenskan och den språkliga mångfalden. I den så kallade klarspråksparagrafen, 11 §, står det att Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. (I riksdagens mål stod det "svenskan" men i lagtexten har det ändrats till "språket" för att betona att det gäller alla språk som används i Sverige.) I lagen anges vidare att svenska är samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Det allmänna föreslås ha ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. I lagen anges även att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör offentlig verksamhet är svenska. I särskilda bestämmelser behandlas myndigheters ansvar för

terminologi inom deras fackområden och svenskans användning i internationella sammanhang.

Ansvaret för att genomföra språkpolitiken och följa språklagens tillämpning ligger på Språkrådet, en avdelning inom språkmyndigheten, Institutet för språk och folkminnen, som bildades 2006. Språkrådet ansvarar för språkvården i Sverige och för klarspråksarbetet. I klarspråksfrågor ska Språkrådet:

- verka för att den offentliga förvaltningen använder ett vårdat, enkelt och begripligt språk
- följa och utvärdera klarspråksarbetet inom den offentliga förvaltningen
- verka för att den offentliga förvaltningen använder svenska som huvudspråk.

Språkrådet stöder och inspirerar myndigheternas klarspråksarbete med föreläsningar, seminarier och konferenser. Rådet har också byggt upp ett nätverk med kontaktpersoner på myndigheter och i kommuner, sammanlagt cirka 400 personer. På den årliga konferensen Språkrådsdagen varje vår delas Klarspråkskristallen ut till en offentlig förvaltning som arbetat på ett bra sätt med klarspråk. År 2011 gick kristallen till Verket för högskoleservice (VHS) och till Helsingborgs stad, som bägge skapat ett arbetssätt för webbutveckling som gynnar såväl medborgarna som den egna organisationen.

Dessutom samarbetar Språkrådet med en rad andra organisationer och deltar i nätverk, exempelvis det nordiska klarspråksnätverket med representanter för alla de nordiska språkvårdsorganen.

Språkrådet arbetar också mycket med att skriva och ge ut handböcker, skrivregler, ordböcker m.m. och informationsbladet Klarspråk, som ska vara till hjälp i klarspråksarbetet. Språkrådet har också skapat ett självbedömningstest på webben, Klarspråkstestet, som ger besked om en text är begriplig eller inte. Hösten 2011 skickar Språkrådet ut "Språklagen i praktiken – riktlinjer för tillämpning av språklagen", som innehåller en mängd konkreta råd om vad myndigheter kan och bör göra för att tillämpa språklagen. Samtidigt skickar Språkrådet ut "Vägledningen för flerspråkig information", som tar upp frågor om val av språk, översättningar och information på de nationella minoritetsspråken. Skrifterna skickas till samtliga, sammanlagt drygt 800, myndigheter, kommuner och landsting i Sverige.

En tredje faktor som haft stor betydelse för klarspråksarbetets genomslag är tillgången på utbildad personal, som kan driva klarspråksarbetet. Vi har i Sverige omkring 300 examinerade språkkonsulter i svenska, som har gått språkkonsultprogrammet på Stockholms eller Umeå universitet. I Stockholm startade utbildningen redan 1978.

De tre viktigaste faktorerna för det svenska klarspråksarbetet är alltså i korthet: att det startade på högsta nivå och fick stöd uppifrån, att vi nu har en språkpolitik, en språklag och en språkmyndighet med ansvar att genomföra språkpolitiken, och slutligen att det finns personer med rätt kompetens som kan driva klarspråksarbetet.

Bilag 2 - Bestillingen

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

Den 1. november 2006 vedtog Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U), "Deklaration om nordisk sprogpolitik", herefter benævnt Sprogdeklarationen. Baggrunden for Sprogdeklarationen havde sit ophav i behovet for en ny nordisk sprogpolitik, som skal sikre helhed og sammenhæng i Nordisk Ministerråds sprogsatsninger.

Udgangspunktet for den nordiske sprogpolitik er, at Nordens samfundsbærende sprog er og forbliver stærke og levende, at de samfundsbærende sprog forbliver samfundsbærende, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog, dvs. dansk, norsk og svensk. Samfundsbærende sprog er defineret således i Sprogdeklarationen: "At et sprog er samfundsbærende, betyder, at det i et givet sprogsamfund anvendes til officielle formål - eksempelvis undervisning og lovgivning".

Sprogdeklarationen vil formentlig fungere som grundlag og udgangspunkt for det officielle nordiske sprogsamarbejde i mange år fremover. EK-U har stadfæstet, at ansvaret for opfølgningen af Sprogdeklarationen er national.

Den nordiske sprogpolitik tager udgangspunkt i, at alle nordboere har ret til:

- At tilegne sig et samfundsbærende sprog i tale og skrift, således at de kan deltage i samfundslivet
- At tilegne sig forståelse af og kundskaber i et skandinavisk sprog og forståelse af de øvrige skandinaviske sprog, således at de kan tage del i det nordiske sprogfællesskab
- At tilegne sig sprog med international rækkevidde, således at de kan deltage i udviklingen af det internationale samfund
- At bevare og udvikle deres modersmål og deres nationale minoritetssprog.

Der er identificeret en række mål, som en nordisk sprogpolitik bør tilstræbe:

- At alle nordboere kan læse og skrive det eller de sprog, som fungerer som samfundsbærende i det område, hvor de bor
- At alle nordboere kan kommunikere med hinanden, først og fremmest på et skandinavisk sprog
- At alle nordboere har grundlæggende kundskaber om sproglige rettigheder i Norden og om sprogsituationen i Norden
- At alle nordboere har meget gode kundskaber i mindst et sprog med international rækkevidde og gode kundskaber i yderligere et fremmedsprog
- At alle nordboere har almene kundskaber om, hvad sproget er, og hvordan det fungerer.

De nordiske ministre har forpligtet sig til at realisere de langsigtede mål i Sprogdeklarationen. Med henblik på at nå målene vil kultur- og undervisningsministrene arbejde med følgende fire spørgsmål:

A. Sprogforståelse og sprogkundskab
B. Parallelsproglighed
C. Mangesprogethed og flersprogethed
D. Norden som en sproglig foregangsregion.

Embedsmandskomitéen for Uddannelse og Forskning (EK-U) besluttede på sit møde den 20. maj 2008, at status for opfølgningen af Sprogdeklarationen gøres gennem en embedsmandskomité hvert andet år (på ulige år).

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

Den første landerapportering skete således i 2009, og blev præsenteret/debatteret under Nordisk Råds session i 2009.

Denne statusrapport, som bliver den anden i rækken, skal blandt andet bruges i forbindelse med en redegørelse til Nordisk Råd, som vil blive fremlagt på Nordisk Råds session i begyndelsen af november 2011.

De fem nordiske lande og Færøerne, Grønland og Åland anmodes om at besvare fire hovedspørgsmål. Spørgsmålene er udarbejdet efter råd fra Ekspertgruppen Nordens Sprogråd.

I det følgende er hovedindholdet i Sprogdeklarationen gengivet under punkt A til D, mens boksene indeholder de spørgsmål der skal besvares.

A) Sprogforståelse og sprogkundskab

- Nabosprogsundervisningen i skolen bør styrkes, ligesom undervisningen i skandinaviske sprog som hjælpesprog og fremmedsprog
- Nordens samfundsbærende sprog bør være meget synlige i det offentlige rum, f.eks. i tv og film
- Tilgængeligheden til bøger på Nordens samfundsbærende sprog bør øges
- Internordiske ordbøger i papirform og elektronisk form bør udarbejdes
- Maskinoversættelsesprogrammer for Nordens samfundsbærende sprog og programmer til søgning i nordiske databaser bør udvikles.

Spørgsmål om sprogforståelse og sprogkundskab

1.A: Indsæt de bestemmelser som fastsætter reglerne i undervisningen i skandinaviske sprog (dansk, norsk og svensk) på både folkeskoleniveau (grundskole) og gymnasieniveau. Dette så det bliver muligt at sammenligne læreplanerne på tværs af lande. (Det kan fx stilles op således: "Kompetansemål etter 7. årstrinn: Eleven skal kunne lese enkle litterære tekster på svensk og dansk og gjengi innholdet".)

1.B: Er undervisningen i skandinaviske sprog blevet styrket på både folkeskoleniveau og gymnasieniveau siden den seneste afrapportering i 2009? (Er der fx indført nye læreplaner med relevans for dette emne eller gennemført andre relevante tiltag som på fx læreruddannelserne?)

1.C: Hvordan sikrer relevante myndigheder sig, at læreplanerne der omhandler undervisning i skandinaviske sprog på både folkeskole og gymnasieniveau bliver fulgt?

B) Parallelsproglighed

Med parallelsproglighed menes en samtidig anvendelse af flere sprog inden for et eller flere områder. Det ene sprog fortrænger eller erstatter ikke det andet, men sprogene anvendes parallelt.

Parallelsproglighed mellem engelsk og Nordens sprog
Nordboerne, som internationalt set har gode engelskkundskaber, har særligt gunstige forudsætninger for at udvikle parallelsproglighed mellem engelsk og et eller flere af Nordens sprog inden for visse områder. En konsekvent politik mht. parallelsproglighed indebærer:

- At såvel Nordens samfundsbærende sprog som engelsk bør kunne anvendes som videnskabelige sprog
- At formidling af videnskabelige resultater på Nordens samfundsbærende sprog bør være meriterende
- At undervisningen i videnskabeligt fagsprog, især det skriftlige, bør tilbydes på både engelsk og på Nordens samfundsbærende sprog
- At universiteter og andre videnskabelige institutioner vil udvikle langsigtede strategier for sprogvalg, parallelsproglighed, sprogundervisning og oversættelsesstøtte inden for deres virkefelter
- At nordiske terminologiorganer kan fortsætte koordineringen af terminologien inden for nye områder
- At virksomheder og arbejdsmarkedsorganisationer bør opfordres til at udvikle strategier for parallelsproglighed.

Parallelsproglighed mellem sprogene i Norden

Parallelsproglighed er ikke blot relateret til engelsk, men må ligeledes eksistere mellem sprogene i Norden. Dette indebærer:

- At den nordiske sprogkonvention skaber et godt juridisk grundlag for brugere af Nordens samfundsbærende sprog
- At nordboere med et ikke-nordisk sprog som modersmål skal have en god uddannelse i landets samfundsbærende sprog, samt muligheder for at anvende og udvikle modersmålet.

Spørgsmål om parallelsproglighed

2.A: Har de højere uddannelsesinstitutioner (universiteter, "högskolor", "yrkeshögskolor) indført parallelsprogsstrategier, som gør det muligt at anvende Nordens samfundsbærende sprog og engelsk parallelt som videnskabelige sprog på disse steder (på alle fakulteter og på alle niveauer)?

2.B: Hvis dette er sket, hvilke højere uddannelsesinstitutioner er der så tale om, hvornår har de indført en parallelsprogsstrategi, og hvad er hovedindholdet i denne sprogstrategi?

C) Mangesprogethed og flersprogethed

Antallet af sprog i de nordiske lande øges, og mange nordboere er i dag flersprogede; først og fremmest de borgere, som har et andet modersmål end landets majoritetssprog. Dette gælder for nordboere med følgende sprog som modersmål:

- Samisk, kvænsk, meänkieli (tornedalsfinsk), romani og jiddisch samt finsk (i Sverige) og tysk (i Danmark), som alle er lovfæstede minoritetssprog i et eller flere lande i Norden. Den nordiske sprogpolitik har inden for verdenssamfundet et ansvar for, at i særdeleshed de sprog, som ikke nogen steder har status af nationalsprog lever videre og udvikles, og at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere. Det er vigtigt, at også tegnsprogene får en stærk position
- Omkring 200 andre sprog er modersmål for nordboere. Det er ønskværdigt, at der i Norden er fagmiljøer, som besidder ekspertise, eller som kan henvise til europæisk ekspertise inden for de fleste af disse sprog.

Grønlandsk indtager en særstilling. Det er majoritetssproget i Grønland, men har relativt få brugere. Grønlandsk bør støttes, således at det fortsat

kan fungere som samfundsbærende sprog. Fra juni 2009 er det grønlandske sprog det officielle sprog i Grønland.

Nordisk Råd

Dokument 15

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 11-00307-1

Spørgsmål om mangesprogethed og flersprogethed

3: Hvilke tiltag anvendes for at sikre og udvikle, at alle minoritetssprog kan fortsætte med at eksistere?

D) Norden som en sproglig foregangsregion

Norden anses for at være en foregangsregion inden for sprogspørgsmål. Det nordiske sprogfællesskab præges af borgernes stræben efter at forstå og respektere hinandens modersmål. Det nordiske sprogsamarbejde er demokratisk og åbent over for nye indsigter, og i de centrale områder er det offentligt finansieret. Der er en politisk vilje til at bevare det nordiske sprogfællesskab, blandt andet gennem den nordiske sprogkonvention. Denne nordiske model for sprogfællesskab og sprogsamarbejde bør fremhæves i international sammenhæng. Norden skal stræbe efter at være førende inden for arbejdet med klarsprog, dvs. tydeliggørelse af myndighedssproget. Øget kundskab om sprogpolitisk interessante områder kan bidrage til Nordens position som foregangsregion i sprogspørgsmål.

Spørgsmål om Norden som en sproglig foregangsregion

4: Hvilke tiltag er der foretaget for at gøre Norden førende inden for arbejdet med klarsprog (at myndigheder henvender sig til borgere i et klart og forståeligt sprog)?

DOKUMENT 16

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

Redegørelse om tiltag der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de der arbejder for og med den målgruppe

Nordisk Ministerråd har siden 2006 arbejdet kontinuerligt på at forbedre rammerne for det officielle nordiske sprogsamarbejde, således at arbejdet med at styrke børn og unges sprogforståelse kan få de mest optimale betingelser ud fra de eksisterende ressourcer og strukturer.

På uddannelses- og forskningsområdet blev det i 2009 besluttet, at indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd rettes mod målgruppen børn og unge i hele Norden og styrkelsen af deres sprogforståelse primært i dansk, norsk og svensk.

På kulturområdet fremgår det af "Det fællesnordiske kultursamarbejde - Handlingsplan for 2010–2012", at et af de seks prioriterede temaer er nordisk sprogforståelse. Derudover prioriteres også kultur for børn og unge, kulturel mangfoldighed og den nordiske kulturarv. Målet er, at kunst og kultur skal bidrage til øget nordisk sprogforståelse. De nordiske sprog skal være tilstrækkelig synlige i det offentlige liv, i medier og i film. Bøger på Nordens samfundsbærende sprog skal være lettere tilgængelige.

Nordisk Råds Kultur- og uddannelsesudvalg har sprogfællesskab og sprogforståelse nævnt i sin strategiplan for 2011-2012:

> "[...] Kultur- og utddanningsutvalget har språkfellesskap og språkforståelse i Norden som prioritering, og arbeider for kontinuerlig dialog med Ministerrådet om nye politiske prioriteringer og satsninger."

Nordisk Kulturfond har i mange år prioriteret nabosprogsforståelse, og fra og med 2010 prioriterer Kulturfonden også børn og unge:

> "Fonden støtter nordisk samarbejde i det professionelle kulturliv og i frivilligsektoren i bred forstand med særlig prioritering af:

- Aktiviteter for og med børn og unge,
- Aktiviteter, der bidrager til at øge nabolandssprogforståelsen, herunder bidrager til øget kendskab til forskellige sprog i Norden som kulturbærere [...]"

Alle tre aktører; Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, har således børn og unge og sprogforståelse i Norden som prioriterede temaer.

Det er for Ministerrådet vigtigt at fokus fastholdes på børn og unge og styrkelse af deres sprogforståelse i dansk, norsk og svensk. Alt hvad Ministerrådet foretager sig på det sprogpolitiske område gennemsyrer dette.

Et eksempel på at satsningen på børn og unge slår igennem på alle områder er det kommende Nordplus program, som i perioden 2012-2016 vil have tre ud af sine seks overordnede målsætninger relateret til sprogområdet, blandt andre disse:

- Styrke sprogforståelsen særligt blandt børn og unge i de nordiske sprog, primært dansk, norsk og svensk,
- Stimulere interessen for, kundskab om og forståelse for de nordiske sprog.

Delprogrammet Nordplus nordiske sprog vil i samme periode have følgende målsætninger:

- Støtte aktiviteter som styrker børn og unges sprogforståelse i nordiske sprog, primært i dansk, norsk og svensk,
- Udvikle materialer, metoder og strategier til at styrke nordisk sprogforståelse på alle niveauer i uddannelsessystemerne.

Nordisk Ministerråd ønsker at styrke koordineringen af aktiviteter på sprogområdet med både Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Ministerrådet ønsker også en fortsat dialog om indsatser på sprogområdet der på bedst mulig måde styrker børn og unges sprogforståelse i hele Norden - med Sprogdeklarationens mål som pejlemærker.

Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg anmodede i 2009 om at blive orienteret ved et senere tidspunkt om, hvorledes den nyoprettede funktion under undervisnings- og forskningsministrene, Nordisk Sprogkoordination, vil blive varetaget med henblik på en integration og konsolidering af indsatser på sprogområdet.[1]

I det tilhørende bilag er der derfor en redegørelse om Nordisk Sprogkoordination og dens virke samt en redegørelse om Sprogkampagnen, som er Nordisk Ministerråds konkrete satsning på sprogområdet. Nordisk Sprogkoordination er i øvrigt kampagneleder for Sprogkampagnen.

Redegørelsen viser, at Nordisk Sprogkoordination udfylder et behov på sprogområdet for koordinering og kontakt med aktører på sprogområdet. Under Sprogkampagnen er det lykkedes at samle godt og vel 25 forskellige aktører på sprogområdet, og Ministerrådet vil gøre sit for at fastholde det engagement, som aktørerne har udvist i de seneste år.

Redegørelsen viser også, at Nordisk Ministerråd på forskellig vis bidrager til opfølgningen af Sprogdeklarationen (se desuden Redegørelse om opfølgning af sprogdeklarationen - Dokument 15 under denne session). Et nationalt engagement i hvert enkelt land er i den forbindelse helt central for virkelig at give nordisk sprogforståelse et løft.

---

[1] I en betænkning fra 2009 om Sprogdeklarationen.

Kapitlerne om Sprogkampagnens nordiske tiltag, Sprogkampagnens nationale tiltag og resultater hidtil er leveret af Nordisk Sprogkoordination, og er derfor på norsk.

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

BILAG

Baggrund

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

I 2006 fremfører Nordisk Råds Kultur- og uddannelsesudvalg følgende i betænkningen "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" (Sprogdeklarationen):

- "Utvalgets inntryk er at innsatsen på språkområdet er noe fragmentert både hva gjelder tiltak og organisering.
- Kultur- og utdanningsutvalget [vil] foreslå at området språkforståelse gis høyest prioritet de kommende årene, og de språkpolitiske tiltakene bør da i størst mulig grad fokuseres på dette området."

På daværende tidspunkt har de nordiske undervisnings- og forskningsministre (MR-U) et hovedansvar for koordineringen af sprogområdet, men det er ikke tilstrækkeligt klart, hvad dette ansvar indebærer, og hvilken rolle de nordiske kulturministre (MR-K) har. Desuden er der spørgsmålet om, hvor sprogområdet bedst hører hjemme; under MR-U, med ansvar for skole og uddannelse, eller MR-K, med ministre som nationalt har ansvar for sprogpolitikken, i hvert fald for de fleste landes vedkommende.

Det norske formandskabsprogram konstaterer i 2006 at;

> "språk og språkpolitikk er et tverrgående samarbeidsområde i Ministerrådet. Norge vil under sitt formannskap nøye vurdere hvordan området språk og språkpolitikk best kan organiseres, og bidra til økt satsning på tiltak med sikte på å styrke nabospråkforståelsen i Norden, i grenseflaten mellom utdannings- og kultursektoren."

I 2006 vedtager MR-U "Deklaration om nordisk sprogpolitik" (Sprogdeklarationen). Af Sprogdeklarationen fremgår det, at det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog, dvs. dansk, norsk og svensk. Den nordiske sprogpolitik tager udgangspunkt i, at alle nordboere blandt andet har ret til at tilegne sig forståelse af og kundskaber i et skandinavisk sprog og forståelse af de øvrige skandinaviske sprog, således at de kan tage del i det nordiske sprogfællesskab. Der er identificeret en række mål, som en nordisk sprogpolitik bør tilstræbe, og et af dem er, at alle nordboere kan kommunikere med hinanden, først og fremmest på et skandinavisk sprog.

De nordiske ministre forpligter sig til at realisere de langsigtede mål i deklarationen.

Umiddelbart kan det ved første øjekast se ud som om, at et fokus på dansk, norsk og svensk udelukker de ikke-skandinaviske lande, men det gælder også – og endda i nogle tilfælde især – for finner, færinger, grønlændere og islændinge, at de ligesom danskere, nordmænd og svenskere (og ålændinge) skal lære at forstå dansk, norsk og svensk og/eller styrke deres forståelse af dansk, norsk og svensk.

Som følge af disse hændelser og udsagn nedsætter Embedsmandskomitéen for Uddannelse og Forskning (EK-U) et sprogorganiseringsudvalg, med repræsentanter fra Embedsmandskomitéen for Kultur (EK-K) og EK-U. Arbejdet resulterer i en ny organisering af sprogområdet i Nordisk Ministerråd, som træder i kraft den 1. januar 2009.

Ny organisering på sprogområdet

Ansvaret for sprogområdet i Nordisk Ministerråd er tydeliggjort med den nye organisering fra 2009. De overordnede resultater af sprogorganiseringen er følgende:

- De nordiske undervisningsministre (MR-U) har hovedansvaret for sprogområdet i Nordisk Ministerråd,
- De nordiske kulturministre (MR-K) har et sektoransvar,
- Indsatsen på sprogområdet i Nordisk Ministerråd rettes mod målgruppen børn og unge og styrkelsen af deres sprogforståelse (primært i dansk, norsk og svensk).

Under behandlingen af sprogorganiseringen beslutter EK-U derudover at invitere EK-K til en styrket indsats på sprogområdet. Den samlede koordinering og slagkraft på sprogområdet skal styrkes, og følgende to koordineringstiltag skal gennemføres:

- Styrket koordinering mellem MR-U og MR-K og mellem Nordisk Ministerråd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Råd med henblik på styrket sprogindsats, specielt når det gælder sprogforståelsen blandt børn og unge,
- Nordisk Sprogkoordination oprettes for sprogaktiviteter under MR-U samt mellem sprogaktiviteterne under MR-U og aktører med relevante sprogaktiviteter i øvrigt i det nordiske samarbejde, særlig med henblik på styrket sprogforståelse blandt børn og unge.

Den nye organisering resulterer blandt andet i følgende nye enheder/nye ordninger:

- Oprettelsen af Nordisk Sprogkoordination for en 3-årig periode med et budget på 1 MDKK pr. år fra MR-U's dispositionsmidler. Dansk Sprognævn er værtsorganisation,
- Rådgivningsgruppen Nordisk Skolesamarbejde (NSS) er styregruppe for Nordisk Sprogkoordination og for de nordiske aktiviteter under Netværket for Sprognævnene i Norden,
- Oprettelsen af Program for Sprogkurser (Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler)[2] for en 3-årig periode, som koordineres af Nordisk Sprogkoordination,
- Oprettelsen af en ny gruppe på sprogområdet, Ekspertgruppen Nordens Sprogråd (ENS).

Inden udgangen af 2012 skal Nordisk Ministerråd beslutte hvorvidt de nye enheder på sprogområdet kan/skal fortsætte med den nuværende struktur og det nuværende indhold. Dette gøres blandt andet ved en evaluering af de nye enheder på sprogområdet, som skal besvare disse tre overordnede spørgsmål:

- Er strukturen i den nye organisering af sprogområdet hensigtsmæssigt indrettet?
- Er indholdet i arbejdsopgaverne for de nye enheder på sprogområdet hensigtsmæssige, set i lyset af det politiske fokus på at styrke børn og unges sprogforståelse i primært dansk, norsk og svensk?
- Hvordan har en styrket koordineringsindsats på sprogområdet mellem uddannelsessektoren (hovedansvar) og kultursektoren (sektoransvar) fungeret siden 2009?

[2] Nordkurs: Sprogkurser for universitetsstuderende. Nordspråk: Sprogkurser for lærere som underviser i et nordisk sprog som modersmål eller fremmedsprog. De nordiske Perler: Sprogkurser for lærerstuderende.

Nordisk Sprogkoordination

Nordisk Sprogkoordination blev oprettet i 2009 som følge af den nye organisering på sprogområdet.

Nordisk Sprogkoordination har en fast bemanding på 1,2 årsværk, og er i forbindelse med opgaven som kampagneleder for den nordiske sprogkampagne styrket med 0,7 årsværk i 2011.

Nordisk Sprogkoordination refererer til NSS (rådgivningsgruppen Nordisk Skolesamarbejde) hvad angår sin egen virksomhed, men også for de nordiske aktiviteter som Netværket for Sprognævnene i Norden varetager efter aftale med Nordisk Ministerråd.

Nordisk Sprogkoordination får 1 MDKK årligt, mens Netværket for Sprognævnene i Norden får 800.000 DKK årligt fra MR-U's budget.

Nordisk Sprogkoordination har følgende opgaver:

- Koordinere aktiviteter, der foregår i regi af Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for Sprogkurser, dvs. Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler, for eksempel ved at samle repræsentanter for Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for Sprogkurser for at drøfte arbejdet og retningen på arbejdet.

- Sikre at programaktiviteter under Program for Sprogkurser bliver koordineret, for eksempel ved at samle repræsentanter for Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler og drøfte kursusvirksomheden og mulighederne for samspil og synergi mellem sprogkurserne.

- Foretage opsøgende virksomhed for at informere brugere (skoler, gymnasier, erhvervsuddannelser, læreruddannelser, universiteter) om aktiviteterne som foregår i Netværket for Sprognævnene i Norden og Program for Sprogkurser.

- Styrke information og kommunikation når det gælder sprogområdet, fx ved at udarbejde et nyhedsbrev hvert kvartal. Information og kommunikation koordineres med Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS), som har ansvaret for information og kommunikation i det nordiske samarbejde.

- Indsamle erfaringer og resultater fra Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet og bidrage til, at resultaterne nyttiggøres og omsættes i god praksis inden for de sektorer, der arbejder med børn og unge.

- Styrke sprogforståelsen hos børn og unge ved særskilte tiltag, for eksempel ved at koordinere fællesnordiske indsatser for og med børn og unge.

- Fra 2010 er Nordisk Sprogkoordination også kampagneleder for Sprogkampagnen.

Netværket for Sprognævnene i Norden har følgende opgaver:

- Arrangere møder, konferencer og seminarer om sprogpleje og sprogbevaring, sprogrådgivning og sprogteknologi.

- Udgive rapporter, årsskriftet Sprog i Norden og andre skrifter.

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

- Drive en fælles hjemmeside for Netværket for Sprognævnene i Norden.

- Fra 2009 skal en del af netværksaktiviteterne rettes mod børn og unge og deres sprogforståelse af dansk, norsk og svensk. Dette kan for eksempel gøres ved at mindst én af de årlige konferencer som afholdes har en bred og udadvendt målgruppe hvor børn, unge og deres sprogforståelse indgår som tema, eller ved at målgruppen børn og unge i skolen berøres i relevant materiale.

- Nordisk Sprogkoordination og Netværket for Sprognævnene i Norden skal én gang årligt fremlægge sin arbejdsplan for EK-U, NSS (rådgivningsgruppen Nordisk Skolesamarbejde) og ENS (Ekspertgruppen Nordens Sprogråd) med projektforslag, projektbeskrivelse og budget. Arbejdsplanen leveres til NMRS den 15. oktober hvert år.

- Nordisk Sprogkoordination og Netværket for Sprognævnene i Norden skal én gang årligt fremlægge sin årsrapport for NSS og ENS. Årsrapporten leveres til Nordisk Ministerråds Sekretariat den 15. februar hvert år.

- Nordisk Sprogkoordination udtaler sig om arbejdsplanen for Program for Sprogkurser (Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler).

- Nordisk Sprogkoordination og Netværket for Sprognævnene i Norden skal evalueres inden udgangen af 2012.

Ny satsning i 2012
Når det gælder målgrupperne 10-14 år, 15-19 år, studerende og undervisere, er der i perioden 2009-2011 iværksat en række tiltag og aktiviteter.

Den målgruppe som det ville være interessant at gøre en målrettet indsats mod i 2012, er de yngre elever i folkeskolen, gerne efter mønster af den dansk-tyske sprogkampagne www.prof-dr-abc.com. I 2012 vil Nordisk Sprogkoordination derfor iværksætte et pilotprojekt rettet mod netop denne målgruppe i samarbejde med udvalgte sprogpiloter. Faglig projektleder for denne aktivitet vil være projektleder for Sprogpiloterne.

Sprogkampagnen

"Du forstår mere end du tror – hvis du tør" er sloganet i Sprogkampagnen, som Nordisk Ministerråd gennemfører i 2010-2011. Kampagnen er initieret af Island i 2009, og findes beskrevet i Islands formandskabsprogram (i sektorplanen om forskning, kultur og uddannelse).

Målene for Sprogkampagnen er følgende:

- At synliggøre nordiske sprog og kultur med fokus på sprogforståelse (dansk, norsk og svensk),
- At børn og unge bliver opmærksomme på nordisk sprogforståelse,
- At stimulere børn og unge til at lære at forstå dansk og/eller norsk og/eller svensk,
- At imødekomme nogle børn og unges behov for at styrke deres sprogforståelse,
- At børn og unge selv får mulighed for at komme i tale,
- At give skolelærere og andre der arbejder for og med børn og unge, redskaber til at medvirke til at styrke børn og unges sprogforståelse,

- At udvikle metoder der fremover kan benyttes af både børn, unge og voksne, når børn og unges sprogforståelse skal styrkes.

Et Sprogkampagneråd er nedsat som referencegruppe. Kampagnerådet er rådgivende for Sprogkampagnen. Rådet har muliggjort en koordinering af tiltag. Rådet har fulgt fremdriften i kampagnen, og været sparringspartner for kampagnelederen om fokus, indhold, retning, effekt, samt information og kommunikation.

Rådet er udnævnt af Generalsekretæren, og dets sammensætning afspejler hovedelementerne i den nordiske del af Sprogkampagnen, som er beskrevet i næste kapitel. Rådet består af repræsentanter for følgende aktører (i alfabetisk orden):

- Danmarks Radio (Nordvision)
- Ekspertgruppen Nordens Sprogråd (ENS)
- Foreningerne Nordens Forbund (FNF)
- Foreningerne Nordens Ungdomsforbund (FNUF)
- Landene og de selvstyrende områder under MR-K og MR-U
- Nifin (under MR-K)
- NORDBUK (under MR-SAM)
- NordForsk
- Nordisk Klimadag ved UNI•C [3]
- Nordisk Kulturfond
- Nordisk Råd
- Nordisk Sprogkoordination (NOSK)
- Nordisk Universitetssamarbejde (NUS)
- Program for Sprogkurser (Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler)
- Programkomite for Nordplus Junior
- Programkomite for Nordplus Nordiske Sprog- og Kulturprogrammet
- Sprogpiloterne
- Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet (SNU)
- Tekstkompetence i Norden
- Ungdommens Nordiske Råd (UNR)

Sprogkampagnens nordiske tiltag

Det var i utgangspunktet pekt på 6 suksessprosjekter blant eksisterende nordiske tiltak, og disse utgjør hovedelementer i kampanjen:

Nordisk klimadag

Nordisk klimadag gjør bruk av nordiske internettressurser i naturfagsundervisningen og demonstrerer dermed at språkkunnskaper ikke kun angår språkfagene. Facebook-siden og nettsiden inneholder lenker til flere nordiske digitale ressurser og aktiviteter både for 5-åringer og 19-åringer.

Nordisk Klimadag gjør dessuten bruk av resultatene fra tidligere nordiske tiltak. Eksempler på dette er f.eks. resultatene fra Foreningene Nordens Forbunds filmkonkurranse for unge, REClimate, fra 2009. Flere av kortfilmene, som er produsert av unge fra hele Norden ligger på nettet, og det er utviklet en lærerveiledning til bruk sammen med ca. 20 av dem. Til konkurransene i 2011 pekes det også på Foreningene Nordens Forbunds Nordisk Madordbog over alle de nordiske språk som er ressurs.

Se www.nordiskmatordlista.org

[3] UNI•C er Danmarks IT-Center for uddannelse og forskning. UNI•C er en styrelse under Undervisningsministeriet.

Konkurransene under Nordisk klimadag i 2010 dreide seg om klimautfordringer og hvordan nordboere kan møte disse, mens konkurransene i 2011 handler om mat og klimavennlighet og dreier seg om alt fra å finne frem til klimavennlig mat til å bidra på nettet til en ny kokebok for nye nordiske og klimavennlige snacks.

Lærere vil gjerne at instruksjoner til dem finnes på deres eget språk, og dette ønsket imøtekommes fra 2011, selv om resten av materialet på nettsiden er lagt opp sånn at det også skal kunne brukes til språktrening i å lese dansk, norsk og svensk.

Kampanjeledelsen i NOSK samarbeider med Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) om å få værmeldingstjenestene i Norden til å omtale klimadagen 11. november, og eventuelt ha en liten aktivitet knyttet til klimadagen på sine hjemmesider. Kampanjeledelsen samarbeider også med CopyDan om sponsing av rettigheter til materiale til bruk under selve klimadagen.

Prosjektlederen for klimadagen er medlem av Sprogkampagnerådet.

Se også www.klimanorden.org og Facebook-sidene Nordisk Klimadag 2010 og Nordisk Klimadag. Informasjon om Nordisk klimadag vil dessuten spres via beslektede Facebook-sider som Bruk skandinavisk og Falske venner/Falska vänner.

Norden før og nu
Norden før og nu er Danmarks Radios undervisningsside på nettet for emnene historie, samfunnskunnskap og geografi. Sidene blir med øremerkede midler fra NORDBUK styrket med språkaktiviteter som kan brukes i undervisningen for nordiske 10-14-åringer. Instruksjoner til læreren oversettes til nordiske språk, men resten av materialet er på dansk, norsk og svensk og skal synliggjøre morsomme forskjeller og likheter mellom språkene dansk, norsk og svensk. Undervisningsmaterialet er lagt opp i form av quiz og enkle spill. Det legges vekt både på lese- og lytteforståelse og på å ha aktiviteter med ulik vanskegrad, f.eks. ved at man kan gå fra et nivå til det neste, som de er vant til fra dataspillverdenen.

DR lager et pressekit i tillegg til at kampanjeledelsen bidrar med en artikkel om Norden før og nu og hvordan de nye aktivitetene der kan supplere Norden-undervisningen. Artikkelen blir oversatt til de nordiske språk og publisert i nordiske lærertidsskrifter eller via nasjonale nettsider for lærere. Den nye språkdelen vil lanseres under "Tør-du?-konferansen" i oktober 2011. Informasjon vil dessuten spres via Facebook-sider som Bruk skandinavisk, Sprogpiloter, Nordspråk og Falske venner/Falska vänner og flere workshops, seminarer og konferanser i forbindelse med kampanjen.

NORDBUK har et medlem i Sprogkampagnerådet og prosjektlederen for Norden før og nu i DR har holdt en presentasjon for rådet.

Se også www.dr.dk/norden

Norden i bio
Foreningene Nordens Forbunds (FNF) tre film- og undervisningspakker med temaene Humor, Oppvekst og Toleranse kombinerer språk- film- og samfunnsundervisning. Undervisningsmaterialet ligger gratis til nedlasting fra nettsiden og filmpakkene er delvis kjøpt fri og ligger gratis på Skolverkets nettside som en del av det svenske nasjonale tiltak under språkkampanjen. Det gjelder tre av de norske filmene og to av de danske. Den tredje danske filmen ble vurdert som uegnet i svenskundervisningen og er derfor ikke med. De svenske filmene har det imidlertid vist seg å være vanskeligere og dyrere å frikøpe rettigheter til enn de andre, så foreløpig ligger ingen av dem gratis tilgjengelig på internett.

FNF har dessverre ikke serverkapasitet til selv å hoste filmene, hvilket gjør at de foreløpig kun kan nås via nettsidene til det svenske Skolverket. Informasjon om at filmene ligger gratis på nettet og ikke minst hvor de ligger, er sendt ut til nasjonale skolekontakter, Nordspråk-nettverket og Sprogpiloter-nettverket.

Generalsekretæren i Foreningene Nordens Forbund er medlem av Sprogkampagnerådet. FNF deltar dessuten med et konkurransebidrag til NSK's konkurranse, Norden i skolen, som er ett av to nominerte til premien på 500.000 DKK.

Informasjonen kan finnes på prosjektnettsiden www.nordenibio.org med direkte lenke til www.skolverket.se:

http://www.skolverket.se/utveckling_och_bidrag/amnesutveckling/2.352/2.2350/2.2406/norden-i-bio-1.120991

Nordiske Sprogpiloter
Blant de allerede 108 utdannede språkpilotene blir flere brukt som foredragsholdere og fagkonsulenter for andre kampanjetiltak. Dette er spesielt relevant i aktiviteter og arrangementer som henvender seg direkte til lærere, for på den måten å spre viten om god undervisningspraksis, så vel som prosjektet Nordiske Sprogpiloter. Eksempler på kampanjestøttede arrangementer der språkpiloter har holdt foredrag er Foreningene Nordens workshops i Stockholm, Göteborg, Malmö og Happaranda, den svenske ambassadens konferanse i København, de nordiske ambassadenes konferanse i Reykjavík, de nordiske kulturhus og informasjonskontorer i Göteborg, Helsingfors, Reykjavík, Akureyri og Oslos konferanser, Svenska.nu's arrangementer f.eks. i Lappland og mange flere.

En utdannet språkpilot har dessuten skrevet en artikkel om nabospråksundervisning til Nettverket for språknemndene i Nordens årbok Sprog i Norden 2011.

Prosjektleder for Nordiske Sprogpiloter er av kampanjeledelsen invitert til å skrive en artikkel om pilotene og det nordiske perspektiv i fagene dansk, norsk og svensk i Norden og det er utarbeidet en oversettelses og publiseringsplan for den når den kommer. Disse artiklene vil bli lagt ut på nettet i forbindelse med åpningen av en ny publiseringsportal for flere nordiske språkfaglige skriftserier i 2012.

Prosjektleder for språkpilotene er medlem i Sprogkampagnerådet og to utdannede språkpiloter fra henholdsvis Svenska nu- og Rap-it upprosjektene har holdt presentasjoner for Sprogkampagnerådet.

Se også www.sprogpiloter.dk og Facebook-siden Sprogpiloter.

Nordisk projektbank/Tekstkompetence i Norden
Nordisk projektbank/Tekstkompetence i Norden er et prosjekt som (delvis) er initiert av Rådgivningsgruppen Nordisk Skolesamarbejde (NSS). I prosjektbanken ønsker man å registrere små og store språk-, lese- og skriveprosjekter med et formidlingsaspekt fra hele Norden. Målet er å få en gratis database til inspirasjon for nordiske lærere.

Kampanjeledelsen har invitert prosjektlederen til å skrive en artikkel som redegjør for prosjektbanken og denne er allerede oversatt og publisert i lærertidsskrifter i Danmark, Finland, Norge og Sverige, samt i Nettverket for språknemndene i Nordens årbok Sprog i Norden 2011.

Utfordringen for prosjektbanken er ikke kun å spre informasjon om databasen, men også å få lærere til å ta seg tid til å gå inn og registrere pro-

sjektet sitt. I forbindelse med konferansen Tekstkompetence i Norden i 2010 ble det derfor utlovet friplasser til de første som registrerte sine prosjekter. Kampanjeledelsen har dessuten orientert om prosjektet Nordisk Projektbank via Nordspråk- og Sprogpiloter-nettverkene.

Prosjektleder har holdt en presentasjon for og er medlem i Sprogkampagnerådet.

Se også www.nordiskprojektbank.dk

Digitale undervisningsmidler via iTunes U
Det er en målsetning at universitetene bidrar til å styrke de nordiske språkene i konkurransen med engelsk på formidlingssiden. I forbindelse med det parallellspråklige arbeidet har flere universiteter opprettet et nettverk for parallellspråksutredning, se
http://nordiskparallelsprogsnet.blogs.ku.dk/

Fra kampanjens side ønsker man å sette fokus på muligheten for studenter til å høre en forelesning om et interessant emne på et annet nordisk språk de kjenner. Tanken er at dette som tilleggsverdi til det rent faglige vil styrke deres språkkompetanser og ikke minst opplevelsen av Norden som et stort forskningssamfunn, og dermed på sikt kunne bidra til økt studentmobilitet i Norden.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) vil som en del av kampanjen arrangere et seminar om universitetets meget positive erfaringer med å finne frem til gode formidlere og legge undervisningsmateriale gratis ut via iTunes U for en rekke nordiske universiteter. Seminaret arrangeres høsten 2011. Universitetenes rektorsamarbeid har hatt en representant i Sprogkampagnerådet.

Se også http://itunes.ntnu.no/ny/

Andre tiltag under Sprogkampagnen
I tillegg vil det i forbindelse med kampanjen:

- Ytes støtte til nasjonale og regionale tiltak, særlig for områder som ikke har fått midler til nasjonale tiltak: Færøyene, Grønland og samene.

- Et av tiltakene under Sprogkampagnen er en konkurranse om å utvikle forslag til produkter av høy kvalitet på kultur- eller utdannelsesområdet. Det er Nordisk Samarbeidskomité (NSK) som har stilt 500.000 DKK til rådighed til premiering av de beste konkurransebidrag til språkverktøy for og med barn og unge. Produktene kunne for eksempel være undervisningsmaterialer, kursforløp, film, teaterforestillinger og medieproduksjoner.

  Se også www.nordisksprogkampagne.org

- Nordisk Råds bidrag til Sprogkampagnen er knyttet til Nordisk Råds journalststipender, siden språkforståelse i Norden er et prioritert tema ved fordelingen av journalststipendene i 2011.

  Se også http://www.norden.org/da/nordisk-raad/nordisk-raads-journalststipendier

- Arrangeres en serie minikurs i samarbeid med Nordisk Kulturfond, de nordiske husene/instituttene, Norden i Fokus, de nordiske informasjonskontorene om støttemuligheter for mobilitet (studiereiser, klasseturer osv.) og hvordan språkundervisning på en morsom måte kan bidra til å bygge nordisk identitet og kommunika-

sjonskompetanser. Målet er at lærere og andre som arbeider med barn og unge skal få informasjon om hvilke muligheter som finnes til å levendegjøre Norden-undervisningen. Arrangementene ligger i siste halvår av 2011 og er spredt over hele Norden.

Foreløpig har følgende huse/institutter og informasjonskontorer sagt ja til å medvirke i minikurs (i alfabetisk orden):

- Foreningen Norden i Oslo,
- Nordens hus i Reykjavík,
- Nordens institut i Finland (Nifin),
- Nordens hus på Færøyene,
- Nordens institut på Åland,
- Nordisk Informationskontor i Akyreyri,
- Nordisk Informationskontor i Göteborg,
- Nordisk Informationskontor i Jyväskylä,
- Nordisk Informationskontor i Sydnorge,
- Nordisk Informationskontor i Sønderjylland,
- Nordisk Informationskontoret i Vasa,
- Språkrådet i Oslo.

- Arrangeres workshops om språkundervisning med et nordisk perspektiv, der språkpiloter bidrar til oppleggene. Arrangør er Foreningen Norden Sverige og Skolverket, og arrangementene ligger i Stockholm, Malmö, Göteborg og Haparanda. Arrangementene er åpne for andre nordiske lærere og markedsføres spesielt via Foreningene Norden nasjonalt i Skandinavia.

  Se også www.skolverket.se/nordiska_sprak

- Arrangeres flere konferanser som også kan inkludere workshops for lærere eller de som arbeider med undervisningsspørsmål i Oslo, Stockholm, Helsingfors, Reykjavík, Tórshavn og København.

- Arrangeres en konkurranse for nordiske lærerstudenter om den beste oppgave om nabospråk. Prisen er på 10.000 DKK. Prosjektleder for Nordiske Sprogpiloter er juryformann. I juryen sitter dessuten leder for Nordisk Sprogkoordination, som har lang undervisningserfaring fra språkkurs for lærerstudenter, og en utdannet svensk språkpilot. Premien vil overrekkes under kampanjekonferansen 30. november 2011 "Hvorfor er dansk så svært?".

- Utarbeides undervisningsmaterialer som kombinerer musikk-språk- og tekstundervisning og som er en oppfølging til Foreningene Nordens Forbunds rap-konkurranse Rap it up.

  Se også www.rapitup.org og Facebook-siden Rap it up.

  Undervisningsmaterialet utarbeides av Norden i Bio-avdelingen ved Foreningene Nordens Forbund og publiseres i løpet av høsten samtidig med at vinneren kåres. DR har også en hiphop/rap-nettside til bruk i språk- og musikkundervisning www.dr.dk/nordisksprog. De to prosjektgruppene samarbeider ikke direkte, men vil lenke til hverandres prosjektnettsteder.

- Opprettes en Facebook-side (Falske venner/Falska vänner) med konkurranser, quizer og aktiviteter for unge. Tilknyttet Facebook-siden vil det være danske, finske, norske og svenske ambassadørklasser som har i oppgave å poste morsomme og interessante nordiske nyheter, videoer, ordleker osv. Det er en aldersgrense på 13 år for å ha en profil på Facebook, og en del lærere har rapportert at de har hatt suksess ved å la elevene benytte nye, sosiale medier som Facebook, chat eller blogg i språkundervisningen, selv

om det kan være vanskelig å integrere en hygge-kommunikasjonskanal inn i en undervisningsramme. Det lages egne quizer til arrangementerne "Tør-du?-konferansen" og Nordisk Klimadag.

- Opprettes en undervisningsnettside. Herunder ytes støtte til Nordisk Barneordbok på nettet, som ligger under Netværket for Sprognævnene i Norden.

- Arrangere minikampanje i samarbeid med flyselskapet Norwegian der unge nordboere ved å legge bilder av nordiske destinasjoner inn i Norwegians nanotrip-filmmaker kan bidra til nye og positive Norden-bilder. Disse kan man dele via sin egen Facebook-profil. SAS hadde også via sin Facebook-side en nordisk kampanje 21. september, der de ba de reisende om å dele sine ultimate opplevelser i de nordiske hovedstedene, se www.sasultimateexperience.com

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

Sprogkampagnens nationale tiltag

De nasjonale tiltak er en del av de nasjonale oppfølginger av arbeidsspørsmål 1 i den nordiske språkdeklarasjonen, som er språkforståelse og språkkunnskap.

Danmark

Undervisningsministeriet har bedt Dansk Sprognævn, som også er vertsorganisasjon for Nordisk Sprogkoordination, om å ivareta de nasjonale tiltak i Danmark. Ministeriet ønsket seg en oppfølging av det danske formannskapets konference "Nordiske sprog - sprog i Norden" i 2010 - i form av en fagkonferanse for lærere og andre som beskjeftiger seg med undervisning, der temaet er hva det er som gjør dansk så vanskelig for andre nordboere. Forskningsundersøkelsen "Internordisk språkforståelse i en globalisert tid" (se Håller språket ihop Norden? fra 2005) viser at det er særlig dansk talespråk som volder andre nordboere forståelsesbesvær.

Konferansen vil se på hva det konkret er ved dansk uttale som gjør den spesielt utfordrende for nordboere, enten de lærer dansk som fremmedspråk eller har det som nabospråk. Dernest vil konferansen dreie seg om hvordan man kan gjøre språkundervisningen enda bedre med nye undervisningsmetoder og materialer som tar hensyn til de unges krav til bruk av film og nye medier. Konferansen vil i tillegg til plenumsforedrag ved f.eks. det danske medlem av Ekspertgruppen Nordens Sprogråd og direktør i Dansk Sprognævn også ha mindre cafépresentasjoner og workshops der utfordringer og eksempler på god praksis presenteres, også med spesielt inviterte opplegg fra Færøyene og Grønland. Det er reservert midler til reisestipender for færøyske og grønlandske deltagere.

Se også www.dsn.dk/sprogviden/nordisk-sprogforstaaelse og www.nordisksprogkampagne.org

Språkkampanjen har vært omtalt i danske medier.

Finland

Det finske Undervisnings- og kulturministeriet har pekt på prosjektet Svenska nu som prosjektleder for kampanjeaktiviteter under de nasjonale tiltak. Svenska nu har i flere år formidlet svensk ungdomskultur og møter med det svenske språket til finske unge. Målet er at finske unge skal få interesse for det svenske gjennom positive forbilder og moderne undervisning. Svenska nu ligger som en del av programaktiviteten på Hanaholmen, en av De nordiske Perler.

Under kampanjen har Svenska nu arrangert Fokus på Norden-aktiviteter som en del av etterutdannelsen for svensklærere. Områdene i det nordre og østre Finland har blitt prioritert fordi de i mindre grad kommer i kontakt med det svenske og fordi disse lærerne sjeldnere kan ta seg til konferanser og andre arrangementer i de store byene. I tillegg arrangeres etterutdannelseskurs for svensklærere i det øvrige Finland i samarbeid med fagforbundet Svenskläraren i Finland og andre lokale aktører.

Nordisk temadag i skolen er et kampanjetiltak som kombinerer undervisningsmaterialer med Lån en nordbo-konseptet og filmfremvisning. Under kampanjen er det også mulig å låne en annen nordbo enn en svenske. Nordisk temadag i skolen arrangeres i samarbeid med Nifin, som er et av de fem nordiske husene. Også her prioriteres det nordlige og østlige Finland. Nordisk temadag i skolen kommer som et supplement til Lån en nordbo-prosjektet som låner svenske ungdommer ut til finske skoler.

Se også www.nifin.fi/sv/sprak/lana-en-nordbo

I samarbeid med Pohjola-Nordens ungdomsforbund (Pohjola betyr Norden) arrangeres det nordisk informasjonsdag for høyskolestudenter og gymnasiaster om utvekslings-, studie- og jobbmuligheter i Norden. CIMO, Pohjola-Norden og Nifin arrangerer dessuten informasjonsmøter for lærere om utvekslingsmuligheter og finansiering av nordiske samarbeidsprosjekter.

Svenska nu har i 2011 arrangert en rap-workshop og henvist til Foreningene Nordens Forbunds Rap it up-konkurranse.

Svenska nu er en viktig kommunikasjonskanal for nordiske nyheter i Finland. Prosjektet har presentert sine aktiviteter for Sprogkampagnerådet og i flere kampanjekonferanser og workshops. Prosjektets koordinator er sprogpilotutdannet og fungerer som fagkonsulent for flere andre kampanjetiltak.

Se også www.svenskanu.fi

Det er avsatt nordiske kampanjemidler til en finsk del i prosjektet Nordisk Barneordbok på nettet.

Den norske ambassaden i Finland har arrangert en Norge-konkurranse for skoleelever sommeren 2011.

Språkkampanjen er omtalt i finske og finlandssvenske lærertidsskrifter.

Færøyene

Det er etter ønske fra Kulturministeriet på Færøyene bevilget nordiske kampanjemidler til å etablere en nordisk temaside (Grannamál) på undervisningsportalen www.snar.fo etter inspirasjon fra Skolverkets satsning i Sverige. Færøyene får nye læreplaner for fagene færøysk og dansk høsten 2011. Det er lagt vekt på å styrke språkundervisningen ved å tilrettelegge for at lærerne skal kunne finne materiale som hjelper dem å oppfylle læreplanens kompetansemål for et nordisk perspektiv i fagene dansk og færøysk, der danskfaget fokuserer på lese og lytteforståelse i forhold til svensk og norsk (bokmål), mens fokus i færøyskfaget ligger på det språkhistoriske og slektskapet til islandsk og norsk (nynorsk). Det legges dessuten vekt på å gjenbruke resultater fra fellesnordiske prosjekter, som for eksempel Norden i Bio og Norden før og nu. Nye undervisningsforløp lages av språkpiloter og lærere som har stor erfaring i undervisning i nabospråk.

Det er avsatt nordiske kampanjemidler til en færøysk del av prosjektet Nordisk Barneordbok på nettet. Det tildeles reisestipender til færøyske lærere og andre som arbeider med danskundervisning for at de skal kunne

delta i kampanjekonferansen "Hvorfor er dansk så svært?", og det holdes et færøysk opplegg under workshop-delen av konferansen.

I mars 2011 arrangerte Norrøna Felagið í Føroyum (Foreningen Norden Færøyene) et seminar om det nordiske perspektiv i dansk- og færøyskfaget med innlegg fra Kulturministeriet om de nye læreplanene og fra Nordisk Sprogkoordination om den nordiske språkkampanjen. Arrangementet ble omtalt i færøysk radio.

Grønland
Etter avtale med Grønlands selvstyre er det satt av nordiske kampanjemidler til et tiltak som ivaretar grønlandske barn og unges særlige behov i møtet med dansk og eventuelt også norsk og svensk. Oppgaven løses av Inerisaavik (Institut for Uddannelsesvidenskab under Grønlands universitet Ilisimatusarfik).

Det er avsatt nordiske kampanjemidler for å få en grønlandsk del inn i prosjektet Nordisk Barneordbok på nettet.

Det tildeles reisestipender til grønlandske lærere og andre som arbeider med danskundervisning for at de skal kunne delta i kampanjekonferansen "Hvorfor er dansk så svært?".

Kalaallit Nunaata Radioa (Grønlands radio) har både i 2010 og 2011 bragt nyheter om det nordiske språksamarbeidet.

Island
Island besluttet å utlyse midlene og delte dem mellom seks ulike prosjekter. Prosjektlederne er blitt oppfordret til å legge sitt prosjekt inn i Nordisk Projektbank.

PAXEL er et samnordisk prosjekt som skal resultere i et nettsted med små språkspill og oppgaver om språkene dansk, norsk og svensk laget for eldre førskolebarn og de yngste barna i grunnskolen. Prosjektet har i tillegg fått midler fra Nordplus Sprog- og kulturprogrammet i 2010-2012. Nettsiden publiseres våren 2012.

Se også www.paxel123.com

Mange understreker viktigheten av det personlige møtet når det gjelder å vekke interessen for andre språk enn engelsk, som jo også for mange er et rent redskapsfag. Men ikke alle har mulighet til å reise på besøk til en vennskapsklasse. Via nettstedet www.tungumalatorg.is vil man forsøke å styrke kontakt mellom unge nordboere, blant annet gjennom felles arbeidsoppgaver som skal løses online. Oppgavene skal basere seg på lyd- og billedmateriale som elevene produserer, og som kan publiseres som en serie på nettsiden. Via Tungumálatorg skal også de eldre elevene i grunnskolen enten kunne komme i kontakt med hverandre via SMS/GSM eller i lukkede prosjektgrupper på Språktorget (der man bruker Moodle, Ning, ETwinning eller andre kommunikasjonsmåter tilpasset elevgruppen).

Foreningen Norden Island arrangerer språkkurs for yngre barn som har bodd i Danmark, Norge eller Sverige, eller som av en annen grunn behersker et av disse språkene. Elevene skal ikke enda ha begynt å lære dansk, norsk eller svensk i skolen.

Se også www.norden.is

ISLEX er et nordisk samarbeidsprosjekt som skal resultere i en islandsk-dansk, islandsk-norsk og islandsk-svensk ordbok. Samarbeidspartnerne er Stofnun Árna Magnússonar under Islands Universitet, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Universitetet i Bergen, og Göteborgs universitet.

Kampanjen støtter utviklingen av materiale rettet mot unge brukere, som kan gi dem en morsom og instruktiv introduksjon til ISLEX. ISLEX lanseres på Island den 16. november på Islands språkdag.

Se også www.islex.dk

Islands Universitet, Forskningsinstitutt for utdanning og undervisning av fremmede språk vil som en del av kampanjen gjøre en undersøkelse av hvor stort ordforråd elever i 9. klasse og 2.-års gymnasiaster har i dansk. Denne undersøkelsen kommer i tillegg til et prosjekt om lesekompetanse i danskundervisningen i Island, som gjennomføres av Islands universitet, Den pædagogiske universitetsskole. Dette prosjektet er støttet av Nordplus Sprog- og kulturprogrammet.

Den islandske undervisningsminister åpnet en konferanse om det nordiske språkfelleskapet arrangert av de nordiske ambassadene i april 2011. Arrangementet ble holdt for lærere og andre språkinteresserte i Nordens Hus i Reykjavík. Både Nordisk Sprogkoordination, Skolverket i Sverige og de ansvarlige for undervisningen i henholdsvis dansk, norsk og svensk på Island holdt opplegg, i tillegg til at det ble utdelt materiale om svenskundervisningen i Finland til deltagerne.

Norge

I Norge har Kunnskapsdepartementet foretatt en undersøkelse blant et representativt utvalg skoleeiere, skoleledere og lærere for å kartlegge hvordan arbeidet med nabospråkforståelse blir fulgt opp i undervisningen i henhold til læreplanene. Resultatet viser at arbeid med nabospråk i liten grad prioriteres. Utdanningsdirektoratet har derfor fått i oppdrag å inkludere lesing av danske og svenske tekster i arbeidet med leseopplæring og Kunnskapsdepartementet har valgt å støtte fire prosjekter.

Se også http://www.sprakradet.no/nb-NO/Toppmeny/Aktuelt/Norsklarere/

I forlengelsen av dette får Foreningen Norden Norge i 2011 kampanjemidler til å utvide sin kampanje Bruk skandinavisk! med flere nordiske forfatterturneer, der de kan tilby skoleklasser på 4. 7. og 10. årstrinn besøk av en nordisk skandinaviskspråklig forfatter. Til besøket er det dessuten utarbeidet et undervisningsopplegg tilpasset målene i læreplanen. Tilbudet kan dessuten bidra til å informere om Foreningen Nordens øvrige skoletilbud.

Se også www.norden.no og www.brukskandinavisk.no og Facebook-sidene Bruk skandinavisk og Foreningen Norden.

Som en del av språkkampanjen utvider Foreningen !les leselystprosjektene tXt (7.-10. klasse) og rein tekst (gymnasiet) til også å omfatte språkene dansk og svensk. Det utarbeides materiale og veiledninger til lærerne, tekstutdrag på svensk og dansk i pocketbøker som deles ut til elevene. Gjennom lydbokutgaven av samme bok ønsker man å styrke lytteforståelsen av dansk og svensk blant unge nordmenn. Tekstene tilgjengeliggjøres for redaktørene for Nordisk Barneordbok, så de kan være en del av grunnlaget for ordutvalget.

Se også www.foreningenles.no

Språkrådet i Norge deltar i to prosjekter under den nordiske språkkampanjen. Det ene er prosjektet Nordisk Barneordbok, som også støttes av andre kampanjemidler, Nordplus Sprog- og kulturprogrammet, Nordisk Kulturfond og Språkrådet i Norge og Sverige. Det andre prosjektet er kurs i nabospråksundervisning for lærere i ungdomsskolen, som arrangeres i samarbeid med Utdanningsforbundet, Foreningen Norden og Nordiske Sprogpiloter. Kurset tar utgangspunkt i læreplanens kompetansemål og

støtter opp om Foreningen !Les sine skoleprosjekter, Foreningen Nordens forfatterturné og Sprogpilotenes tilbud.

Språkkampanjen har vært omtalt i norske medier.

Samerne
Det har ikke vært satt av midler til nasjonale tiltak øremerket samerne. Det er imidlertid avsatt nordiske kampanjemidler for å få en samisk del inn i prosjektet Nordisk Barneordbok på nettet.

Sverige
I Sverige har Utbildningsdepartementet bedt Skolverket ivareta oppdraget med den nordiske språkkampanjen. Skolverket har prioritert å innsamle, presentere og kvalitetskontrollere nettressurser som kan være en inspirasjon for svenske lærere som skal undervise i og om nabospråkene dansk og norsk etter kunnskapsmålene i den nye læreplanen som trådte i kraft høsten 2011.

I tillegg arrangerer Skolverket i samarbeid med Foreningen Norden Sverige høsten 2011 filmkonkurransen "Snacka går ju" som retter seg mot svenske skoleelever. Førsteprisen er på 10.000 SEK.

Skolverket og den svenske ambassaden i Danmark arrangerte i 2010 en konferanse med workshop for lærere i København, der de fraktet svenske lærere til Danmark og lot dem arbeide med oppgaver utarbeidet av en dansk språkpilot.

Skolverket og Foreningen Norden Sverige arrangerer dessuten en workshop-serie for lærere. Serien støttes i tillegg av nordiske kampanjemidler og av den danske og norske ambassaden, det norske og svenske Språkrådet, Norden i Fokus, Nordplus Sprog- og kulturprogrammet, Nordisk Kulturfond og bilaterale fond.

Skolverkets nordiska språk-nettside er dessuten en viktig kommunikasjonskanal for kampanjenyheter og andre Norden-nyheter i Sverige. Nettsiden hoster dessuten de frikjøpte Norden i Bio-filmene i samarbeid med Foreningene Nordens Forbund. Prosjektledelsen hos Skolverket har presentert sitt arbeid for Sprogkampagnerådet og ved flere konferanser og workshops. Prosjektlederen er medlem i Sprogkampagnerådet.

Se også www.skolverket.nordiska_sprak og www.norden.se

Språkkampanjen har vært omtalt i svenske medier.

Norden i et nøtteskall – Resultater hidtil

Den utadrettede virksomheten i Nordisk Sprogkoordination omfatter flere elektroniske ressurser. Til nettsiden www.nordisksprogkoordination.org hører et nyhetsbrev og en kalender over nordiske arrangementer det kan abonneres på. I tillegg utsendes en halvårlig internrapport på e-post.

Nettsiden www.nordisksprogkampagne.org fungerer som en informasjonsbrosjyre om Sprogkampanjen på nettet. Sprogkampagnerådets medlemmer har dessuten hatt sin egen informasjonskanal i den adgangsbegrensede bloggen blog.nordisksprogkampagne.org.

Spesielt i forbindelse med etableringen av Nordisk Sprogkoordination og lanseringen av den nordiske språkkampanjen har det vært stor interesse fra media i hele Norden. Det varierer fra land til land hvorvidt det dreier seg om radioprogrammer, aviser eller fagtidsskrifter, og hvorvidt intervjuobjektet er Nordisk Sprogkoordination eller en stedfortreder. I 2011 har

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

mediestrategien vært å skape oppmerksomhet omkring de enkelte kampanjetiltak, da det er disse som har hatt størst nyhetsverdi.

Nordisk Sprogkoordination er hovedredaktør for årboken Sprog i Norden etter oppdrag fra Netværket for Sprognævnene i Norden. I tillegg distribuerer koordinasjonen konferanserapporter i klarspråk og språkteknologi på vegne av nettverket. Da færre og færre etterspør en papirutgave, og studenter typisk foretrekker å lese korte artikler på nett eller i e-bokformat, vil i løpet av 2011-12 opprettes en elektronisk publiseringsportal. Relevante skriftserier om språkpolitikk, språkrøkt og leksikografi vil heretter kunne publiseres til nett, epub og PDF på grunnlag av samme xml-fil. I tillegg til å spare trykkeutgifter til bøker produsert for lager er løsningen også miljøvennlig da den hverken krever papir eller transport, i tillegg til at man sikrer maksimal tilgjengelighet for brukere. Netværket for Sprognævnene i Nordens publiseringsportal er støttet av Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet.

Både i regi av Nordisk Sprogkoordination og den nordiske språkkampanjen har det i perioden 2009-2011 blitt arrangert en lang rekke konferanser, seminarer og workshops som enten har vært åpne for tilmelding fra interesserte, eller har vært arrangert for en krets inviterte spesialister med et konkret resultat for øye. Et av de største arrangementene i året, er Netværket for Sprognævnene i Norden som hvert år arrangerer sitt sprogmøde i tilknytning til sitt administrative nettverksmøte. Møtet i Finland i 2009 handlet om språknormering og tegnspråk, møtet på Færøyene i 2010 handlet om språkundervisning med et nordisk perspektiv, der også språkkampanjens faglige innhold ble presentert, og møtet på Grønland i 2011 handlet om språk: Morsmål, annetspråk, nabospråk og fremmedspråk. Konferansen ble åpnet ved kulturministeren, og talen er lagt ut på nettet:
http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_familie_kultur_kirke_ligestilling/Nyhedsforside/Nyheder_fra_dep_fam/2011/08/mimis_tale_nordisk_sprognaevn_ilulissat.aspx

Språkmøtet i Grønland var i tillegg til nettverkets egne prosjektmidler støttet av Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet og Nordens Institutt i Grønland. Under foredragsrekken om grønlandske forhold var også studentene ved Socialpædagogisk Seminarium i Ilulissat til stede (forelesningsspråket var dansk) som en del av språkkampanjens målsetning.

I forbindelse med språkmøtene i 2010 og 2011 har også språklovene i Island, Grønland og Sverige blitt presentert.

Der Nordisk Sprogkoordination ikke direkte er en del av aktiviteten, men der det bedømmes at det er viktig at koordinasjonen er orientert om virksomheten og eventuelle forskningsresultater, inviteres Nordisk Sprogkoordination med som observatør til beslutningsmøter, f.eks. til forskningsnettverket for parallellspråklighet ved nordiske universiteter og forskningsnettverket for Nordiske sprog og sprogforståelse i de nye kommunikasjonskanaler, se henholdsvis
http://nordiskparallelsprogsnet.blogs.ku.dk/ og blog.nossink.org.

Parallelspråknettverket er av spesiell interesse fordi det angår arbeidsspørsmål 2 i språkdeklarasjonen, som er parallellspråklighet.

Nordisk Sprogkoordination har i 2011 fått en ekstra bevilgning på 100 000 DKK til å styrke nettverkene i og mellom språkkursene og språknemndene. Det vil arrangeres et arbeidsseminar og etableres en adgangsbegrenset blog etter mønster av Sprogkampagnerådets. Det sikrer at alle får tilgang til de samme saksarkiver. I en blog av denne typen kan man dessuten kommentere direkte til nyheter, man kan ha en felles intern kalender

og man kan styrke fellesskapsfølelsen ved å legge inn bilder fra kursaktiviteter og prosjekter.

Nordisk Sprogkoordination holder kontakt med administrator for Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet og Nordisk Kulturfond med tanke på å gjensidig kunne peke på eksempler på god praksis og viderebringe informasjon om og erfaringer derfra til andre, f.eks. nye prosjektsøkere. Arrangørene er kommet frem til en av foredragsholderne ved "Tør du?-konferansen" på denne måten.

Netværket for Sprognævnene i Norden
Netværket for Sprognævnene har i perioden 2009-2011 iverksatt følgende prosjekter:

Nordsvar.org
Sprognævnene har koordinert svarbasene sine så de på sikt kan få en felles base der de kan orientere seg i hverandres svar på spørsmål om f.eks. språknormering, språkplanlegging, rettskrivning, anglisismer, slang, banneord. Prosjektet kan i løpet av 2011 åpnes for publikum, som kan lese de ferdigredigerte svarene vedrørende språkpolitikk og språkrøkt i Norden på www.nordsvar.org, mens ansatte også kan lese upubliserte svar. (Domenenavnet er bestilt, men nettstedet er ikke åpnet for publikum enda). Sprognævnene avsetter selv arbeidstid til å bearbeide og legge inn svar, men den tekniske løsningen er felles for alle.

Arbeidsgruppen for språkteknologi i Norden (ASTIN) er styregruppe for prosjektet.

Nordisk Sprogbarometer
Målet for Språkbarometerprosjektet er å komme frem til felles målingspunkter som man siden kan be de nasjonale statistikkbyråer om å følge opp i forbindelse med de nasjonale språkstatusredegjørelser. Det samarbeides med europeiske språkbarometerprosjekter i regi av *European Federation of National Institutions for Language (EFNIL),* META-NET (Multilingual Europe Technology Alliance) og British Council, som alle tre utarbeider språkstatusrapporter.

Språkrådet i Norge arrangerte i 2010 et seminar med inviterte nordiske språkrådsdeltagere og statistikere og i 2011-12 arbeides det videre med barometerprosjektet.

Nordisk børneordbog på nettet
Prosjektet Nordisk børneordbog på nettet er det prosjektet under Netværket for Sprognævnene i Norden som tydeligst svarer på Nordisk Ministerråds politiske satsningsområde for inneværende periode: Barn og unges språkforståelse og språklæring. Prosjektet er også nettverkets kampanjetiltak under språkkampanjen.

Resultatet skal være en nettordbok for barn i alderen +/-12 år. Nettordboken kommer i første omgang til å inneholde danske, norske og svenske ord og fraser, men vil i løpet av 2012 også gjøre det mulig å søke i ordboken via finsk, færøysk, grønlandsk, islandsk og samisk. Ordboken skal kunne brukes til å trene både lese- og lytteforståelse, da ord og ordforklaringer også finnes som lydfiler. Prosjektet har fått midler fra Nordplus Sprog- og kulturprogrammet, Nordisk Kulturfond, Språkrådet i Sverige, Språkrådet i Norge, språkkampanjen (nordiske midler og nasjonale midler fra Norge) og fra Netværket for Sprognævnene i Norden.

Det forutsettes et samarbeid med prosjektet Nordisk Nettparlør (Finland) og Foreningen !Les (Norge).

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

Nettordboken skal være en gratis tjeneste og ligge på nettadressen: www.nordord.org. (Domenenavnet er bestilt, men nettstedet er ikke åpnet for publikum enda). Del en ferdigstilles i 2011 og del to påbegynnes i 2011.

ASTIN (Arbeidsgruppen for språkteknologi i Norden)
ASTIN er nettverkets arbeidsgruppe for språkteknologi i Norden sett i et språkpolitisk perspektiv og i et språkrøktsperspektiv. Språkteknologi er et særlig viktig spørsmål for språk som grønlandsk og samisk.

ASTIN arrangerer workshop i tilknytning til språkteknologikonferanser, eller arrangerer selv konferanser. ASTIN har som eneste gruppe i Netværket for Sprognævnene i Norden en fast bevilgning til sine aktiviteter.

ASTIN har i 2011 utgitt en rapport fra 2010-konferansen om økt tilgjengelighet på nettet, som kan leses på:
http://nordisksprogkoordination.org/nyheder/spraakteknologi-foer-oekad-tillgaenglighet-rapport-fraan-ett-nordiskt-seminarium-linkoeping-27201328-oktober-2010

NoSSinK (Nordisk sprogforståelse og sprog i nye kommunikationsformer)
Dansk Sprognævn har etablert et forskningsnettverk med partnere fra universitetene i Göteborg, Oslo, Bergen og Trondheim. Forskningsnettverket har fått støtte til en serie arbeidsseminarer fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet for perioden 2011-2012. Forskningsnettverket vil samle og tilgjengeliggjøre eksisterende viten på området språkendring og språklig fornyelse i nye kommunikasjonsformer i Norden.

Informasjon om nettverkets arbeid vil være tilgjengelig på Nordisk Sprogkoordinations hjemmeside. For språknemndenes arbeidsgruppe og selve forskningsnettverket vil det bli opprettet en blogg med adgangsbegrensning blog.nossink.org.

Nordisk Sprogkoordination er representert med observatørstatus i forskningsnettverkets møter.

Klarspråk
Språknemndene arrangerer klarspråkskonferanser for offentlige myndigheter og andre som arbeider med eller forsker på myndighetenes språk i kontakt med borgerne. I 2011 arrangeres en nordisk konferanse om juridisk språk ved Árni Magnússon-instituttet, Islands universitet med over 100 deltagere. Konferansen støttes i tillegg til nettverksmidler med midler fra Nordplus Sprog- og Kulturprogrammet. Det er tildelt friplasser til alle språkrådene for å sikre deltagelse fra hele Norden, inklusive samene. Tildelingen av friplasser har skjedd i samråd med Nordisk Sprogkoordination.

Informasjon om klarspråkskonferansen er her:
http://arnastofnun.is/page/klarsprog.

Arbeidsgruppen for klarspråk har avholdt et planleggingsmøte i forbindelse med Det nordiske språkmøtet på Færøyene i 2009 og vil i tilknytning til Det nordiske språkmøtet 2012 arrangere et planleggingsseminar for å utrede behovet for forsking på hvilke klarspråksinitiativer som fungerer i praksis.

Dette er den største arbeidsgruppen i Netværket for Sprognævnene i Norden, med aktive medlemmer frå alle nordiske språkråd og -nemnder.

Klarspråksarbeidet er del av oppfølgingen av arbeidsspørsmål 4 i språkdeklarasjonen, som er Norden som språklig foregangsregion.

Tegnspråk
Språkrådene i Finland, Norge og Sverige har tegnspråk som sitt relativt nye ansvarsområde, og språkrådene i Grønland og Island har fått utpekt nordiske tegnspråkskontakter i andre nasjonale organisasjoner. Det er ikke tidligere etablert et nordisk nettverk for tegnspråk. Netværket for Sprognævnene i Norden har derfor avsatt midler til et arbeidsseminar for 1-2 medarbeidere som arbeider med tegnspråk fra hvert land i 2012 med henblikk på å etablere et nytt språknettverk. På grunn av historisk slektskap mellom tegnspråkene, er det tilstrekkelig med en svenskspråklig og en danskspråklig tolk.

Dette er en del av oppfølgingen av arbeidsspørsmål 3 i språkdeklarasjonen, som er mangespråklighet og flerspråklighet.

Sprogpiloterne
Sprogpiloterne er et etterutdannelseskonsept for språklærere i grunnskolen i Norden som ønsker å vite mer om språklæring i et nabospråksperspektiv og hvordan dette kan bidra til et nytt perspektiv på og til en bedre språkundervisning.

Sprogpiloterne er et samarbeidsprosjekt mellom Nordisk Ministerråd, Nordisk Kulturfond og De nordiske Perler (Hanaholmen kulturcentrum i Finland, Lysebu og Voksenåsen i Norge samt Schæffergården i Danmark). Fondet for Dansk-Norsk Samarbeid er forvaltningsorgan for Sprogpiloterne.

Siden prosjektets oppstart i 2007 er det utdannet 108 språkpiloter fra alle de nordiske landene unntatt Grønland. Språkpilotene planlegger å utvide virksomheten til også å omfatte gymnasielærere.

Se www.sprogpiloter.dk og Facebook-siden Sprogpiloter.

Program for Sprogkurser
Program for Sprogkurser består av Nordkurs, Nordspråk og De nordiske Perler. Nordisk Sprogkoordination holder regelmessig kontakt med de enkelte språkkurs og deltar i deres årsmøter. De ulike språkkursene har i tillegg vært samlet en gang i 2009 og på ny i 2011. Program for Sprogkurser har særlig stor betydning når det gjelder å styrke mobilitet blant studenter. Spesielt vigtig bliver kursene når stadig flere læresteder nedlegger sine nordiske lektorater.

Nordkurs er universitetenes sommerkurs i språk, litteratur og kultur for nordiske studenter. Nordkurs tilbyr kurs i alle de nordiske språk. Kursene har eksistert i over 40 år, og det arrangeres omkring 11 kurs for ca. 300 studenter hvert år. Kursene gir inntil 10 ECTS og kan i de fleste tilfeller inngå som en del av studiet hjemme. Universitetenes nye finansieringsmodell med krav om dekning av administrasjonskostnader og deres uavhengighet med hensyn til å godkjenne hverandres kurser, er en utfordring for Nordkurs.

Se også www.nordkurs.dk

Nordspråk er et nettverk for lærere som underviser i nordiske språk som morsmål eller fremmedspråk, med nasjonale kontaktpersoner, gjerne tilknyttet lærerforeninger eller andre lærerressurser. Nordspråk arrangerer nordiske konferanser og seminarer, og har et samarbeid med De nordiske Perler og med Sprogpiloterne gjennom en felles prosjektleder. Temaene for kursene er ungdomsspråk, språk- og litteraturdidaktikk, ny nordisk kultur osv.

Se også www.nordsprak.dk og Facebook-siden Nordspråk.

De nordiske Perler er kursstedene Lysebu, Hanaholmen, Voksenåsen og Schæffergaarden som gjennom sine mange nordiske og bilaterale fond kan tilby tradisjonelle språk- og kulturkurs for undervisere, men først og fremst for lærerstudenter og journalststudenter. Perlene holder kurs for ca 1200 studenter årlig. Sprogpiloternes kurs holdes på Perlene.

Se også www.dansk-norsk.no, www.hanaholmen.fi, www.voksenaasen.no

Ofte oppretter studentgrupper fra de nordiske språkkursene på eget initiativ Facebook-grupper der de deler relevant informasjon med hverandre.

Nordisk Råd

Dokument 16

Fremlagt af:
Nordisk Ministerråd

Bilag:
- Baggrund

J.nr. 11-00291-1

DOKUMENT 17

Nordiska rådet

Dokument 17

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00305-1

Redogörelse för utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet

Nordiska Ministerrådet gav i samband med sessionen 2010 en längre redogörelse för utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet under de senaste åren.

Ministerrådet vill fortsätta den konstruktiva dialogen med Rådet och kommer i år särskilt att redogöra för utvecklingen under det senaste året och lägga fokus på den mer överordnade strategiska och politiska utvecklingen, utvecklingen inom några av våra större programsatsningar och avslutningsvis även orientera om utvecklingen av det internationella samarbetet.

Översyn av det nordiska forskningssamarbetet
Den översyn av det nordiska forskningssamarbetet som Ministerrådet kort orienterade om förra året har under 2011 inlett sitt arbete. Arbetet leds av en högnivågrupp bestående av tidigare kunskapsminister i Norge Kristin Clemet, generaldirektör Rolf Annerberg FORMAS, Sverige och Marja Makarow, CEO, European Science Foundation.

Högnivågruppen har under våren och sommaren haft möten med alla de större nationella huvudintressenterna bland forsknings- och innovationsfinansiärerna, universiteten och näringslivsföreträdare och har i september också haft ett dialogmöte med utbildnings- och kulturutskottet respektive Näringsutskottet inom Nordisk Rådet.

Mötena har präglats av en stor samstämmighet kring de stora utmaningarna som möter oss idag genom globaliseringen och den pågående globala kunskapspolitiska maktförskjutningen som sker genom framväxten av nya tillväxtmarknader och de stora utmaningar kring klimat, demografi, energi m.fl. som allt mer präglar den politiska dagordningen.

Även utvecklingen inom EU med framväxten av en forskningspolitik på europeisk nivå som en del av Lissabonfördraget, etableringen och utvecklingen av European Research Area (ERA) och inte minst den kraftigt ökade

ekonomiska volymen för det Euroepiska forskningssamarbetet påkallar förändringar i det nordiska samarbetet.

Exempelvis kommer forskningsinvesteringarna via EU:s 7 ramprogram 2012 att vara ungefär lika stora som de nordiska ländernas samlade offentliga investeringar i forskning och utveckling. Från ett nationellt perspektiv så kommer ramprogrammet exempelvis vara den näst största externa forskningsfinansiären i Sverige efter Vetenskapsrådet.

Dialogmöten har pekat på flera utvecklingsbehov, men har särskilt kommit att behandla frågor kring samspelet mellan forskning och innovation, satsningar på forskningsinfrastruktur och ökad mobilitet och även behovet av att utveckla relationerna mellan det europeiska och nordiska forskningssamarbetet.

Högnivågruppen lämnar en rapport preliminärt i november 2011 och Ministerrådet ser fram emot framtida diskussioner med Rådet om dessa viktiga utvecklingsfrågor.

Under 2011 har också en första samlad utvärdering av NordForsk genomförts. Utvärderingen pekar på att NordForsk är på rätt väg och att den nya strategi som NordForsk tagit fram för perioden 2011-2014 är ett steg i rätt riktning. Utvärderingen är också ett viktigt underlag för arbetet med översynen av forskningssamarbetet.

Programsatsningarna
Ministerrådets största satsning inom forskning och innovation – Toppforskningsinitiativet inom klimat, energi och miljö – har under 2010/2011 genomgått en första utvärdering som visar att initiativet genomförs på ett professionellt sett med en välfungerande organisation och att man möter alla utställda målsättningar för programmet.

Inom TFI har det hittills etablerats sammanlagt 31 projekt till ett samlat värde på ca 700 MNOK, härunder 13 tematiska nätverk som samlar mer än 100 nordiska universitet, institutioner, myndigheter och företag. Programmet har också etablerat 6 helt nya Nordic Centers of Excellence inom klimatområdet och ett innovationsdrivet kompetenscenter inom CO2 avskiljning och lagring som tillsammans samlar cirka 100 partners från samtliga arktiska länder. Dessutom har det satts igång 11 tematiska integrerande projekt där industri, akademi och myndighet samverkar.

TFI är nu kopplat till näringslivet på flera industriella nyckelområden och näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram. Medverkan från industrin i delprogrammen kring vind, bioenergi och nanoteknologi ligger på mellan 25-50 procent.

TFI har också etablerat nära kontakter med EU genom bland annat det europeiska *Joint Programming initiativet* inom klimat JPI Climate (tidigare kallat "CliK´ EU").

Ministerrådets stora satsning på *eScience* har nu startat och en högkvalificerad programdirektör har rekryterats och de första utlysningarna förväntas i början 2012. Ministerrådet har också fattat beslut om att genomföra en kraftfull programsatsning kring utbildningsforsknings- och förmedling. Arbetet med programmet inleds under hösten 2011.

Forskningsinfrastruktur
Tillgången till och användande av forskningsinfrastruktur blir allt viktigare för kunskapsuppbyggnad och innovationsskapande på flera nya framväxande kunskaps- och teknologiområden såsom exempelvis eScience, materialvetenskap och nanoteknologi. De stora investeringar som under

de närmaste åren kommer investeras i uppbyggnaden av ESS - European Spallation Source - utanför Lund i södra Sverige är ett konkret exempel på detta. Inom EU utvecklas samarbetet kring forskningsinfrastruktur inom ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures). Inom det nordiska samarbetet har NordForsk under de senaste åren fokuserat allt mer på samarbete kring forskningsinfrastruktur.

NordForsk har bl.a. initierat ett samarbete mellan de nationella forskningsråden för att ge en samlad bild av hinder och möjligheter för ett utvecklat nordiskt samarbete på området. Samarbetet har bl.a. analyserat de olika nordiska ländernas intressen och engagemang i de europeiska projekten inom ESFRI och möjligheterna att genomföra gemensamma utvärderingar av de nordiska ländernas deltagande i större internationella infrastruktursamarbeten.

Ur detta arbete har ett nytt spännande samarbete kring *biobanker* initierats, ett samarbete som nu genomför en pilotstudie kring tjocktarmscancer. NordForsk breddar nu också detta samarbete och kommer framöver att särskilt se på samarbetsmöjligheterna inom hälso- och välfärdsområdet och våra unika nordiska offentliga *registerdatabaser*. Sammantaget har detta arbete ett stort nordisk mervärde och kan bidra till att vidareutveckla nordiska styrkepositioner och etablera Norden i en tydlig ledarposition i Europa.

Det internationella samarbetet

eScience och eInfrastruktur är ett annat nordiskt styrkeområde där stora framsteg gjorts under det senaste året. I nära samarbete med de baltiska länderna och Ryssland har ministerrådet fått starkt stöd för att etablera ett gemensamt konsortium för realiseringen av "den baltiska ringen"[1] och ett vidare samarbete med utvecklingen av en "kunskapsinfrastruktur för fri rörlighet av kunskap" i Östersjöregionen. Ministerrådet arbetar nu för att etablera detta som ett flaggskeppsprojekt i handlingsplanen för EU:s Östersjöstrategi.

2011 markerar ett genombrott för ministerrådets internationella samarbete. Efter flera år av förberedande förhandlingar skrevs i september ett samarbetsavtal inom utbildning och forskning (Memorandum of Understanding) mellan Nordiska Ministerrådet och Ryssland. Arbetet övergår nu i en operativ fas baserat på gemensamma prioriteringar och gemensam finansiering.

I september hölls också det första mötet mellan ledarna för de baltiska forskningsråden och NordForsk styrelse för att diskutera det långsiktiga operativa forskningssamarbetet mellan Ministerrådet och de baltiska länderna. Mötet var ett steg i uppföljningen av det samarbetsavtal på forskningsområdet som etablerades mellan Ministerrådet och de baltiska länderna 2009.

2011 var också ett år som på Europeisk nivå präglades av utvecklingen av det kommande ramprogrammet för forskning och utveckling från 2014 - *Horizon 2020.* NordForsk har aktivt deltagit med inspel till det kommande ramprogrammet om de nordiska erfarenheterna kring arbete med stora globala utmaningar (Grand challenges) och NordForsk etablerar nu också en samlad strategi för samarbetet mellan Norden och EU.

Avslutning

2012 kommer bli ett viktigt år för det nordiska forskningssamarbetet då rekommendationerna från den pågående översynen av forskningssamar-

---

[1] "Den baltiska ringen" innebär etableringen av en sammanhängande ring av optiska fibernätverk runt hela Östersjön.

betet skall behandlas och Ministerrådet ser fram emot vidare dialog med Nordiska Rådet om detta under det kommande året.

Nordiska rådet

Dokument 17

Framlagt av:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 11-00305-1

Vedtagelser

FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 1/2011

Tidligere nummer:
A 1522/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 10-00317-12

Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 26 januar 2011 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en nedsættelse af afgiften på personalets lønninger med virkning fra 1. januar 2011 svarende til den skattesænkning, der er gennemført i forbindelse med den danske skattereform i 2010

Espoo den 26. januar 2011

Henrik Dam Kristensen
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 2/2011

Tidigare nummer:
A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00212-14

Nedbringelse af kortrækkende taktiske våben samt udvikling mod en atomvåbenfri zone i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 mars 2011 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

Stockholm den 31 mars 2011

Henrik Dam Kristensen
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 3/2011

Tidigare nummer:
A 1500/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00164-14

Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 30. juni 2011 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at afholde et nordiskt forum for at styrke netværket om "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

Bruxelles den 30. juni 2011

Henrik Dam Kristensen
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 4/2011

Tidigare nummer:
A 1528/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 10-00326-18

Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20)

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 30. Juni 2011 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommenderar Nordisk ministerråd

> *å* igangsette tiltak som fremmer Rio + 20-prosessen og avsetter midler til dette formål i budsjettet 2012

Bruxelles den 30. juni 2011

Henrik Dam Kristensen
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 5/2011

Tidigare nummer:
B 272/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00248-8

Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at inddrage Nordisk Råds prioriteringer, når de nye prioriterede indsatsområder fra 2013 skal fastlægges det kommende år

at notere behovet for at oprette et nyt topforskningsinitiativ, der skal omhandle velfærd og helse

at der indenfor rammen for det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, (5-2060-2) afsættes 1,5 MDKK til udbygning af *Nordic Academies*

at Nordisk Råds synspunkter vedrørende informationskontorerne i Baltikum, herunder principper for finansieringen, vil indgå, når retningslinjerne/strategien for nabosamarbejdet skal revideres i 2012-2013

at Nordjobb (2-4120-2) tilføjes yderligere 200.000 DKK som en fast ordning

at teksten til budgetpost 4-4380-3 om Nordens Velfærds Center (NVC) udvides med følgende formål *(understreget):* "NVC´s opgaver er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv, herunder inkludering og mangfoldighed"

at det fremgår i den generelle del af budgettet, at Nordisk Ministerråd vil arbejde for de åbne demokratiske nordiske samfund, og de enkelte ministerråd vil se nærmere på, hvordan dette arbejde kan indarbejdes

at der under formandskabspuljen åbnes op for et lavere krav om egenfinansiering for konsumentprojekter end 50 %

at der øremærkes 0,2 MDKK til at gennemføre en konference i Nordisk Råds regi med temaet: "Hvordan sikres en effektiv nordisk konsumentpolitik, der bidrager til at sikre nordiske konsumenters rettigheder?" Formålet med konferencen er at afklare, hvordan nordisk konsumentpolitik bedst muligt udvikles, samt hvordan der bedst arbejdes for at nordiske konsumentværdier implementeres i EU's konsumentpolitik

at bevillingen til Nordisk Energi Forskning (4-3220-3) forhøjes med 1 MDKK

at der sker en betinget øremærkning i budgettet, der sikrer Svanemærket (3-6720-4) et samlet totalbeløb på 3,5 MDKK, såfremt kortlægningen og den økonomiske analyse af miljømærket konkluderer, at mærket bør tilføres yderligere midler i den størrelsesorden

at der afsættes 0,2 MDKK af budgetposten "Arbejdsgrupper" (3-3311-2) til en omkostnings-nytte-analyse af et nordisk pantsystem

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en udredning om, hvordan eksisterende støtteordninger i landbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig landbrugsproduktion og grøn vækst

at ministerrådet anvender 1 MDKK til "Kultur og kreativitet i skolen". Midlerne finansieres delvist gennem globaliseringsprojektet "En god oplæring for ungdom og voksne" (5-2070-1) og delvist gennem MR-Ks globaliseringsprojekt "Nordisk satsning på kulturinstitutioner og skoler"

at der bevilges 1,5 MDKK i 2012 til Nordisk Kulturfestival

at ministerrådet i dialog med Nordisk Råd udreder mulighederne for at udarbejde en strategi for Nordisk Kulturfestival for 2012-2015, der dels sikrer en årlig nordisk kulturfestival af høj kvalitet og fastsætter de nordiske hovedstæder som kulturmetropoler, dels bidrager til at *brande* nordisk kultur i og uden for Norden

at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en nordisk markedsundersøgelse af interessen for etablering af en ny kulturkanal ArteNorden – enten som en TV- eller en netbaseret tjeneste

at øremærke 1,9 MDKK til en kommunikationsindsats og deltagelse i Göteborgs Bokmässa 2012 med temaet "Velfærd". Finansieringen kan ske med midler fra Kultur, Kommunikation, Norden i Fokus og Informationsaktiviteter samt eventuelt fra nogle af de nordiske institutioner

København den 2. november 2011

Bertel Haarder	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 6/2011

Tidigare nummer:
B 269/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00167-16

Revideret samarbejdsprogram for justitssektoren

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra Ministerrådsförslag för justitiesektorn, B 269/medborgar, som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

København, 2 november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 7/2011

Tidigare nummer:
B 273/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00247-12

Nyt arktisk samarbejdsprogram

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 273/presidiet over nyt arktisk samarbejdsprogram samt indarbejde Præsidiets bemærkninger som fremgår af denne betænkning

København den 2. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 8/2011

Tidigare nummer:
B 270/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00246-10

Retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) som beskrevet i ministerrådsforslaget B 270/presidiet samt indarbejde Præsidiets synspunkter som fremgår af betænkningen

København den 2. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 9/2011

Tidigare nummer:
A 1543/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 11-00253-5

Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder?

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1. *å* utvikle et integrasjonsbarometer i Norden
2. *å* oppfordre til økt deltakelse av kvinner og menn med annen etnisk bakgrunn enn nordisk i råd, utvalg, styrer, verv og organisasjoner i Norden
3. *å* sette ned en nordisk "*task force*" på ministernivå for å arbeide frem et ti-punkts handlingsprogram for hvordan de nordiske regjeringene i fellesskap vil skape et mer inkluderende samfunn i Norden
4. *å* utvikle en nordisk helseplan med fokus på sosiale forskjeller innen helseområdet, og komme med forslag om forebyggende tiltak med nordisk nytteverdi
5. *å* ta initiativ til en konferanse som analyserer sosiale støtte- og trygdeordningers effekt på deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv
6. *å* stimulere til økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor for å få til en utvikling av sosialt partnerskap
7. *å* kartlegge den nordiske boligpolitikken med særlig fokus på konkrete tiltak for å fremme variert boligtilbud i sosialt utsatte områder
8. å i verksette tiltak for å sikre en positiv språkutvikling i god tid før skolestart

9. *å* arrangere en konferanse om Rinkebyskolens virkemidler og erfaringer med å skape en inkluderende skole for alle
10. *å* samle inn data fra de nordiske landene, Grønland, Åland og Færøyene om praksis for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskompetanse, og vurdere tiltak som kan styrke ordningen og gjøre den smidigere, uten at kvaliteten blir dårligere

Nordiska rådet

Rek. 9/2011

Tidigare nummer:
A 1543/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 11-00253-5

København den 3. November 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 10/2011

Tidigare nummer:
A 1510/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 10-00239-30

En fælles nordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en gemensam strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna som fokuserar på tre huvudområden: utanförskap (konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden); utbildningsområdet (statens roll) samt tillväxt och företagande (möjligheter att skapa arbetsplatser)

att följa upp strategin med effektanalyser av gjorda insatser

København, 3 november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 11/2011

Tidigare nummer:
A 1521/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00308-17

Utvikling av et mål for brutto nasjonal livskvalitet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 12/2011

Tidigare nummer:
A 1523/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00002-24

One Health – multiresistens hos mennesker og dyr

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at, i samarbejde med Nordisk Råd, afholde en nordisk ekspertkonference om *One Health*, der skal afdække problemernes omfang samt indeholde en høring med relevante aktører

at udarbejde en nordisk handleplan for *One Health* i Norden indeholdende politiske anbefalinger, samordning af viden og erfaringer om emnet for de nordiske lande og en plan for, hvordan Norden kan bidrage til at sætte spørgsmålet og nordiske løsningsmodeller på dagsordenen globalt

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 13/2011

Tidigare nummer:
A 1523/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00002-23

One Health i det danska EU-ordförandeskaps-programmet, 2012

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3. november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordisk Råd rekommenderar Danmarks regering

att inkorporera de nordiska erfarenheterna kring *One Health* och antibiotikaresistens i det danska EU-ordförandeskaps-programmet under första halvåret 2012

Köpenhamn, 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 14/2011

Tidigare nummer:
A 1524/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 11-00017-8

Nordisk samarbejde om rygmargsskade (RMS)

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk råd rekommanderar Nordisk ministerråd,

å opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskade med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordiske og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskade og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres

å etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (*The Nordic Spinal Cord Injury Council*)

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 15/2011

Tidigare nummer:
A 1529/velferd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 11-00218-9

Revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Välfärdsutskottet.

Nordisk råd rekommanderar Nordisk ministerråd,

å implementere en strategi for "Ny Nordisk Mat til Mange" med henblikk på sunn, velsmakende og miljøriktig mat, som er tilpasset behovet til mottakere i private og offentlige institusjoner som serverer mat til mange

å implementere i overnevnte strategi en plan for å redusere matavfall i sektoren

å fokusere på matens helbredende effekt hos pasienter på sykehus i overnevnte strategi

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

1300

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 16/2011

Tidigare nummer:
A 1530/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 11-00219-8

Nordisk samarbejde om madspild

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderar Nordisk ministerråd

å videreføre eksisterende og igangsette ytterligere tiltak for å undersøke og analysere årsaker og konsekvenser av matavfall

å utarbeide anbefalinger om hvordan matavfall kan reduseres og matrester utnyttes

å integrere arbeidet med matavfall i de relevante handlingsplaner og programmer under MR-Miljø, MR-NER og MR-FJLS, og samarbeide om disse

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2011

Tidigare nummer:
B 275/medborgar

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 11-00254-9

Omstrukturering av NIKK till samarbetsorgan

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att omstrukturera Nordiska Institutet för Kunskap om Kön (NIKK) till ett samarbetsorgan med verkan från 1.1.2012 som beskrivet i ministerrådsforslag B 275/medborger

København, 3 november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 18/2011

Tidigare nummer:
A 1539/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 11-00206-9

Økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen

å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester

å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med *Polar Code*, så de nordiske land kan tale med en stemme

å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO *Polar Code*

å arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten

å bruke de erfaringer de har med Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensing av de arktiske havområder

å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder

Nordiska rådet

Rek. 18/2011

Tidigare nummer:
A 1539/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 11-00206-9

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 19/2011

Tidigare nummer:
A 1536/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 11-00205-6

Nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å kartlegge ytterligere tiltak som kan begrense utslipp av kortlivede klimastoffer, som både kan gjennomføres i Norden, men også i andre land, og at det utvikles en nordisk handlingsplan for å fremme innsatsen på dette området, herunder også i u-land

å utrede forutsetningene for å etablere tett samarbeid mellom et begrenset antall land med ambisiøse mål om utslippsreduksjoner ("etablere en boble"), som inkluderer de nordiske land og er åpen for en bredere deltakelse

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

København, den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 20/2011

Tidigare nummer:
A 1537/miljø

Behandlas i:
Miljö- och
naturresursutskottet

J.nr. 11-00272-5

Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke finansministrenes rolle i klimaarbeidet i de enkelte land med konkrete tiltak

at de nordiske statsministre, utenriksministre og finansministre regelmessig setter klimaspørsmål på dagsorden i sine nordiske møter, og at en samlet nordisk posisjon brukes som grunnlag for å fremme klimaspørsmål i tilsvarende møter i andre internasjonale fora som EU, OECD, FN, osv.

å arbeide for å opprette et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital, et fond som skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner

å fremme informasjonsformidling om energi og klimaløsninger i u-land, som også inkluderer innsats for å redusere utslipp av sot

København, den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 21/2011

Tidigare nummer:
A 1540/miljø

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 11-00208-5

Nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren

å styrke det vitensskaplige grunnlaget vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse

å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

København, den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 22/2011

Tidigare nummer:
A 1541/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 11-00207-10

Utviklingen av det nordiske el-nett og pris-fluktasjoner

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å styrke den nordiske nettkapasiteten og det nordiske el-marked, samt arbeide for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett

å understøtte utviklingen av et Nordsjønettverk, som knytter de respektive lands el-nett sammen med havmølleparker i Nordsjøen

å utvikle og gjennomføre tiltak som motvirker at prisene på el i Norden stiger meget kraftig som følge av kalde vintre, samt tiltak som gjør prisene på el mere gjennomsiktige for de nordiske forbrukere

København, den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 23/2011

Tidigare nummer:
A 1542/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 11-00274-4

Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å utvikle felles metoder til å måle utviklingen av energieffektivitet innenfor rammen av en felles handlingsplan, som setter ambisiøse og forpliktende mål om energieffektivitet og følger opp på hvordan målene oppnås

å utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt, utviklingen av et paneuropeisk elektrisitetsnett

å styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi, som adresserer et mangfold av mulige løsninger innenfor fornybar energi, som biogass, solenergi og bølgekraft, i tillegg til vindkraft

København, den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 24/2011

Tidigare nummer:
B 274/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 11-00257-11

Sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gennemføre ministerrådsforslag B 274/kultur om sammenlægning av Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland som beskrevet i ministerrådsforslaget og under hensyntagen til de synspunkter som fremføres i denne betænkning

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 25/2011

Tidigare nummer:
B 271/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 11-00220-11

Neste generasjon av Nordplus

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om næste generation af Nordplus" samt indarbejde Kultur- og Uddannelsesudvalgets bemærkninger om, at ministerrådet i forbindelse med Nordplus programmet bør være med til at udbygge integration og samarbejde mellem uddannelse og erhvervsliv, for derved at skabe et fælles nordisk praktikmarked, der sikrer, at studerende i Norden får optimale støttemuligheder til mobilitet, udveksling samt praktik- og studieophold (se - A 1527/kultur). Videre bør programmet tilrettes således, at friluftsaktiviteter i undervisningen for børn og unge tilgodeses og understøttes i videst muligt omfang, når der uddeles midler

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 26/2011

Tidigare nummer:
A 1527/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 11-00107-10

Rörligheten i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 3 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utarbeide en felles strategi for å gjøre mobiliteten lettere for alle unge som vil studere i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordplus for finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordjobb med tilbud om virksomhetspraksisplasser, boliger og fritidsprogram i de nordiske landene for nordiske studerende

å bygge ut informasjon om mulighetene for ulike typer av utdanninger foretakspraksisplasser i de nordiske landene

København, den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 27/2011

Tidigare nummer:
A 1538/præsidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00256-9

Samarbejdet med Nordisk Ministerråd

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at mødes med Nordisk Råd på politisk niveau fire gange årligt i tilknytning til samarbejdsministrenes planlagte møder

at ministerrådet senest fire måneder efter modtagelsen af rekommandationer fra Nordisk Råd, afgiver sit første syn på sagen med henblik på at opnå enighed mellem de to parter

at sørge for, at når der indtræffer uenighed ved behandling af politiske spørgsmål i forberedende embedsmandsorganer, skal uenigheden afgøres på det politiske niveau i ministerrådet

København, den 2 november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestem
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 28/2011

Tidigare nummer:
A 1538/præsidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00256-10

Flertalsbeslutninger i Nordisk Ministerråd

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 2 november 2011 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

> *at* de i højere grad anvender sig af muligheden for at træffe politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for, at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet (*opting out*)

København, 2 november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2011

Tidigare nummer:
A 1538/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00256-8

Nye arbejdsformer i Nordisk Råd

Nordiska rådet har den 3 november 2011 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Presidiet.

Præsidiet beslutter

at Nordisk Råd afholder to årlige sessioner. Hovedsessionen afholdes om efteråret og en "mini"-session afholdes om foråret. Som udgangspunkt finder hovedsessionen sted i det land, der har præsidentskabet af Nordisk Råd, mens "mini"-sessionen afholdes i Nordisk Ministerråds formandskabsland

at Nordisk Råds udvalg og Præsidium udpeger talspersoner til at dække udvalgenes/præsidiets væsentligste politiske ansvarsområder

at Nordisk Råd indfører mulighed for foretræde i fagudvalgene. Muligheden for foretræde indskrives i Nordisk Råds forretningsorden

at Nordisk Råds udvalg indfører mulighed for at afholde åbne møder. Bestemmelserne indskrives i Forretningsordenen

at forskningsområdet flyttes fra Kultur- og Uddannelsesudvalget til Næringsudvalget

at Nordisk Råd ophæver gældende Forretningsorden og vedtager ny Forretningsorden for Nordisk Råd

Om Norden og Omverdenen

at Nordisk Råd styrker sit internationale arbejde udover Norden. Norden er en region i en globaliseret verden og skal søge sine kontakter og sit samarbejde ud fra faglig relevans

at Nordisk Råd styrker sine kontakter med EU, herunder specielt Europaparlamentet, ved at Præsidiet og udvalg orienterer sig om aktuelle og relevante sager til behandling i EU's

organer. Præsidiet og udvalgene udarbejder en plan for, hvordan de enkelte sager skal følges op i nationale parlamenter og i EU-regi og udpeger en talsperson

at Nordisk Råd skal arbejde aktivt med udenrigspolitiske- og sikkerhedspolitiske sager med sigte på at give dette område dets rigtige plads i det formelle nordiske samarbejde

Om kommunikation og forankring

at Nordisk Råd øger anvendelsen af elektroniske og sociale medier til at informere om sin virksomhed samt til dialog med borgere, frivillige organisationer med flere på en inddragende og interaktiv måde

at Præsidiets og udvalgenes dagsordener og referater offentliggøres på Nordisk Råds hjemmeside umiddelbart efter de er godkendte. Referater godkendes gennem skriftlig procedure senest 14 dage efter mødet er afholdt

at møder af særlig karakter, som temamøder, miniseminarer eller fællesmøder bliver offentliggjort via norden.org, YouTube eller lignende. Sessionerne skal i videst muligt omfang sendes ud i fjernsyn, optages og lægges på www.norden.org. Tilsvarende skal gælde Nordisk Råds prisoverrækkelser

at påminde om, at Ungdommens Nordisk Råd har observatørstatus i Nordisk Råd, og at det politiske arbejde i videst muligt omfang bør forankres i ungdomsorganisationen

København den 3. november 2011

Bertel Haarder	*Jan-Erik Enestam*
President	Rådsdirektør

Nordiska rådet

IB 1/2011

Tidigare nummer:
A 1538/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00256-8

INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 2/2011

Tidigare nummer:
A 1533/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00266-6

Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

Nordiska rådet har den 3 november 2011 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Presidiet.

Nordisk Råd beslutter,

at godkende Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

København den 3. november 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2011

Tidigare nummer:
A 1535/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 11-00268-6

En EU-strategi for Nordisk Råd

Nordiska rådet har den 3 november 2011 antagit nedanstående interna beslut efter förslag av Presidiet.

Præsidiet beslutter,

at godkende EU-strategi'en for Nordisk Råd: "En nordisk stemme i EU"

København den 3. November 2011

Bertel Haarder
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Præsidium, arbejdsudvalg, sekretariat, sagkyndige m.fl.

Præsidium, udvalg, sekretariat, sagkyndige m.m.

Præsidium
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Christina Gestrin (sv), Finland
Cristina Husmark Pehrsson (M), Sverige
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge
Erkki Tuomioja (sd), Finland
Helgi Hjörvar (A), Island
Henrik Dam Kristensen (S), Danmark, præsident
Karin Åström (S), Sverige
Line Barfod (EL), Danmark
Lyly Rajala (saml), Finland
Marion Pedersen (V), Danmark, vicepræsident
Per-Kristian Foss (H), Norge
Åsa Torstensson (C), Sverige

Arbejdsudvalg
Danmark
Anita Knakkergaard (DF)
Bente Dahl (RV), næstformand
Debora Kleist (IA)
Edmund Joensen (SP)
Hanne Agersnap (SF)
Henrik Brodersen (DF)
Jenis av Rana (Miðflokkurin)
Jørgen Lundsgaard (KF)
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl.)
Kim Kielsen (S)
Kristen Touborg (SF)
Mogens Jensen (S), formand
Ole Vagn Christensen (S)
Per Bisgaard (V)
Pia Christmas-Møller (up)
Thomas Jensen (S)
Troels Christensen (V)

Finland
Anne-Mari Virolainen (saml)
Arja Karhuvaara (saml)
Bjarne Kallis (kd)
Fredrik Karlström (ObS)
Ilkka Viljanen (saml)
Janne Seurujärvi (cent)
Lauri Oinonen (cent)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Paavo Arhinmäki (vänst)
Paula Sihto (cent)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Reijo Kallio (sd)
Risto Autio (cent)
Risto Kuisma (sd)
Tuula Peltonen (sd)
Ulla Karvo (saml)
Ville Niinistö (gröna), ordförande

Island
Ásmundur Einar Daðason (VG)
Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bjarni Benediktsson (Sj.), vice ordförande
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Siv Friðleifsdóttir (F), ordförande

Norge
Alf Egil Holmelid (SV)
Anna Ljunggren (A)
Gunn Olsen (A)
Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
Martin Kolberg (A), nestleder
Michael Tetzschner (H)
Olemic Thommessen (H)
Oskar Jarle Grimstad (Frp)
Per Arne Olsen (FrP)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Sonja Irene Sjøli (H)
Sonja Mandt (A), nestleder
Tone Merethe Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A)
Torgeir Trædal (Frp)
Torstein Rudihagen (A)
Vigdis Giltun (Frp)

Sverige
Anders Andersson (KD)
Anders Karlsson (S)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), ordförande
Billy Gustafsson (S)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Christer Adelsbo (S)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Erik Almqvist (SD)
Göran Montan (M)
Hans Wallmark (M)
Isabella Jernbeck (M)
Jan Lindholm (MP)
Jessica Polfjärd (M), ordförande
Maria Stenberg (S)
Marianne Berg (V)
Peter Johnsson (S)

Prisvindere
Svein Arild Steen-Mevold, Natur- og Miljøprisvinder
Pernilla August, Filmprisvinder
Helena Danielsson, Filmprisvinder
Ralf Karlsson, Filmprisvinder
Lolita Ray, Filmprisvinder
Mats Gustafsson, Musikprisvinder
Gyrðir Elíasson, Litteraturprisvinder

Særligt indbudte
Ricardo Alvarado, nicaraguanske ambassadør til Finland, Danmark & Baltikum
Isabella Andersén, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Bodil Aurstad, leder Nordisk Sprogkoordination, Nordisk Sprogkoordination, Danmark
Emelie Barbou des Places, Advisor, Nordiska ministerrådet, Danmark
Line Barfod, gæst
Katarina Barkar, lærer, Nordenkorrespondentene, Finland
Bjørn Bauer, direktør, PlanMiljø, Danmark
Luka Bebic, Speaker of Parliament of the Republic Croatia
Øyvind Berg, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Martin Arnheim, Birkeland, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Christine Bogaert, Secretary General, Benelux Parliament
Lovisa Borgmästars, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Jørg Willy Bronebakk, ambassadør, Norges ambassade
Per Juul Carlsen, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Filmpris
Hans Henrik Christensen, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris
Maja Christenson, student, Nordenkorrespondentene, Sverige
Kristin Clemet, administrerende direktør, Civita, Norge
Max Dager, direktør, Nordens Hus Reykjavik, Nordens Hus Reykjavik, Island
Nadezda Dakhova, Secretary, Council of Federation (Upper chamber of the Russian Parliament)
Súsanna Danielsen, direktør, Lagting, Færøerne
Maria-Pia de Palo, Senior Advisor, Nordiska ministerrådet, Danmark
Monica Donde, personalerådgiver, Nordisk Ministerråd, Danmark
Henrik Otto Donner, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Musikpris
Thomas Xavier Duholm, juridisk rådgiver, Nordisk, Ministerråd
Anette Eckholdt, freelance journalist
Birgitta Engman, rejseleder, Foreningen Norden, Sverige
Anne Eriksson, Social- och Hälsovårdsministeriet
Ruth Faber, fru, Nordisk Informationskontor i Sønderjylland/ Sydslesvig
Inga Eriksson Fogh, ambassadør, Sveriges ambassade, Sverige
Vitaly Fortygin, Speaker of the Arkhangelsk Regional Assembly of Deputies, Parliamentary Association of North West Russia (PANWR)
Per-Kristian Foss, talman, Stortinget, Norge
Lars Friberg, lærer, Nordenkorrespondentene, Sverige
Ole Petter Førland, lærer, Nordenkorrespondentene, Norge

Bent Gravesen, gæst
Heidi Lønne Grønseth, rejseleder, Foreningen Norden, Sverige
Petter B. Gulbrandsen, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Jaenette Gullhav, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Kirsten Anne Guttorm, rådgiver, Samisk parlamentarisk råds sekretariat
Henrik Hagemann, fhv. generalsekretær, Danmark
Linn Hansson, student, Nordenkorrespondentene, Sverige
Leivur Harryson, aðalstjóri, Undervisningsministeriet, Færøerne
Eero Heinäluoma, talman, Eduskunta/Riksdagen, Finland
Marc Hendrickx, Chairman of the committee of Foreign Affairs, Benelux Parliament
Lars Hindkjær, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris
Bengt Hultqvist, lærer, Nordenkorrespondentene, Sverige
Bente Hyldahl Fogh, Lægeforeningen
Susi Hyldgaard, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Musikpris
Larserik Häggman, medlem, Grænsehindringsforum, Finland
Kári P. Højgaard, President, Vestnordisk Råd, Færøerne
Ritva Maarit Kristiina Jalava, ambassadør, Finlands ambassade, Finland
Anette Jensen, leder, Nordisk Informationskontor - Sønderjylland, Danmark
Jacob Wendt Jensen, medlem, bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Filmpris
Ásta R. Jóhannesdóttir, Altingets formand
John Johannesen, landstyremand, Landsstyret, Færøerne
Linn Karlsson, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Fredrik Karlström, lagtingsledamot, Ålands lagting, Åland
Timo Keistinen, sideevent, Social- och hälsovårdsministeriet
Pia Kinhult, medlem, Grænsehindringsforum, Sverige
Kai Koivumäki, seniorrådgiver, Nordisk Ministerråd
Nada Kolundzija, Member of the parliament, The Igman Initiative delegation
Kyra Koponen, informatör, Nordiska investeringsbanken
Mari Korhonen, Social- och hälsovårdsministeriet
Nikolay Kosarev, Member of Parliament, Council of Federation (Upper chamber of the Russian Parliament)
Igor Koshin, President, Parliamentary Association of North West Russia (PANWR), Rusland
Alexander Kozlovsky, Member of Parliament, Den russiske Duma
Kristján Kristjánsson, forlagsdirektør, Forlaget Uppheimar
Lars Kullerud, President, University of the Arctic
Irina Kuzmina, Advisor, Den russiske Duma, Rusland
Joakim Lagerbohm, lærer, Nordenkorrespondentene, Finland
Marika Laizãne-Jurkãne, Secretary General, Baltic,
Branko Lukovac, Copresident, The Igman Initiative delegation
Natalie Luukkonen, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Mogens Lykketoft, formand for Folketinget, Danmark
Martin Madsen, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Kristina Malmio, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Litteraturpris, Finland
Maja Marrable, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Jens Mathiesen, adm. direktør, Scandic Norden
Marie Mortensen, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Josef Motzfeldt, formand, Inatsisartut, Grønland
Aadu Must, Vice Chair of the Estonian delegation to the Baltic Assembly, Baltic Assembly
Antero Myllymäki, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Mads Nicolajsen, gæst
Hergeir Nielsen, lagtingsformand, Lagting, Færøerne
Evgeny Nikora, Speaker of the Murmansk Regional Duma, Parliamentary Association of North West Russia (PANWR), Rusland
Ekaterina Nitkina, Deputy Secretary General, Parliamentary Association of North West Russia (PANWR), Rusland
Roger Nordlund, talman, Ålands Lagting

Ole Norrback, ordfører, Grænsehindringsforum, Finland
Eva Novrup Redvall, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Filmpris
Martin Næs, afdelingschef, EK-K, Færøerne
Marcel Oberweis, Chairman of the delegation of Luxembourg, Benelux Parliament
Kristín Ólafsdóttir, generalsekretær, Foreningerne Nordens Forbund
Johan Lund Olsen, gæst
Egil Olli, visepresident for Samisk parlamentarisk råd, Samisk parlamentarisk råd
Benedikte Olsen, student, Nordenkorrespondentene, Norge
Catharina Peters, konsulent
Petur Petersen, rådgiver, Lagmandkontoret, Færøerne
Rasmus Lynge Petersson, student, Nordenkorrespondentene, Sverige
Larisa Ponomareva, Member of Parliament, Council of Federation (Upper chamber of the Russian Parliament)
Colin Pritchard-Davis, lærer, Nordenkorrespondentene, Norge
Lazar Prodanovic, Member of Parliament, The Igman Initiative delegation
Ingrida Putnina, Senior Advisor, Baltic Assembly
Laine Randjärv, President of the Baltic Assembly, Baltic Assembly
Rifat Rastoder, Vice President, The Igman Initiative delegation
Janis Reirs, Vice President of the Baltic Assembly, Baltic Assembly
Kathrine Richardson, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris
Goran Beus Richemberg, Member of Parliament, The Igman Initiative delegation
Ene Rongelep, Senior Advisor, Baltic Assembly
Annika Rönnblad, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Lilian Munk Rösing, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Litteraturpris
Tove Rønne, Sundhedsstyrelsen
Ingi Samuelsen, sekretær, Foreningen Norden, Færøerne
Johanna Sandberg, Mitten Gruppen Nordisk Råd
Timo Sarkén, lærer, Nordenkorrespondentene, Finland
Alexander Sarychev, Member of Parliament, Den russiske Duma
Pavel Sazhinov, Member of the Murmansk Regional Duma, Parliamentary Association of North West Russia (PANWR), Rusland
Tenna Schaldemose, koordinator, Nordisk Ministerråd
Kristine Schaug, pressekontakt for miljøprisvinder, Norge
Asger Schnack, medlem, Bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Litteraturpris
Susanna Sepponen, seniorrådgiver, NordForsk
Marina Shmatkova, Deputy Secretary, Parliamentary Association of North West Russia (PANWR), Rusland
Sturla Sigurjónsson, ambassadør, Islands ambassade, Island
Kristianna Sjóvará, rådgiver, EK-U, Færøerne
Annika Sjöblom, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Kristín Snorradóttir, gæst, Island
Ole Stavad, medlem, Grænsehindringsforum, Danmark
Håkon Steffenrem, lærer, Nordenkorrespondentene, Norge
Dina Stenlund, lærer, Nordenkorrespondentene, Finland
Simon Ström, student, Nordenkorrespondentene, Sverige
Søren Bo Søndergaard, medlem af Europa Parlamentet, Europa Parlamentet
Sini Saalasti, student, Nordenkorrespondentene, Finland
Bart Tommelein, Vice-chairman, Benelux Parliament
Vasily Usoltsev, Member of Parliament, Den russiske Duma
Liisa-Maria Voipio-Pulkk, Social- och hälsovårdsministeriet
Maria Waltari, Social- och hälsovårdsministeriet
Hans Wendelbo, lærer, Nordenkorrespondentene, Norge
Per Westerberg, talman, Riksdagen, Sveriges riksdag, Sverige
Jan Widberg, sekretariatschef, BSPC
Victor Yakimov, Member of Parliament, Den russiske Duma, Rusland
Samira Zayane, talmannens pressekreterare, Sveriges riksdag, Sverige

Nordiske organisationer
Arfinn Andersen, styreleder
Michael Andersson, seniorrådgiver, NordForsk, Norge
Bo Andersson, generalsekreterare, Föreningen Norden
Kalle Bartholin-Nielsen, Communications Manager, Nordic Energy Research, Norge
Marie Beckman Suurküla, Acting Dean, Nordic School of Public Health
Monica Bengtson, Information Officer, Nordic School of Public Health
Jan-Erik Berglund, verksamhetsledare, Foreningen Norden, Åland
Harald Botha, seniorrådgiver, NordForsk, Norge
Loa Brynjulfsdóttir, tf generalsekreterare, Nordens Fackliga Samorganisation, NFS
Karen Bue, direktør, Nordisk Kulturfond
Stelta Eckert, Manager, Administraton and Corporate Affairs, Nordiska UtveckUngsfonden NDF, Finland
Patrik Edman, projektleder
Jakob Tråsdahl Eriksen, Projektleder
Leif Eriksson, seniorrådgiver, NordForsk, Norge
Anne Cathrine Gjærde, Director, Nordic Energy Research, Norge
Astrid Grindheim, projektleder
Gunnel Gustafsson, direktør, NordForsk, Norge
Annika Hagstrøm, kommunikasjonspraktikant, Kulturkontakt Nord
Niels Halm, direktør, Nordens hus på Færøerne
Ásdís Eva Hannesdóttir, generalsekretær
Eva Harrie, nordisk koordinator, Nordicom,
Melita R. Hasle, kommunikasjonssjef, Nordisk Innovation, Norge
Thomas Heikkilä, seniorrådgiver, Nordisk Kulturfond
Áslaug Hersteinsdóttir-Hölttä, projektkordinator, Nordens institut i Finland
Larserik Häggman, generalsekretær, Foreningen Norden, Finland
Thérèse Jernevad, Project Assistent, Nordic Energy Research, Norge
Urd Johannesen, projektleder, Nordens hus på Færøerne
María Jónsdóttir, daglig leder, Informationspunkt Akureyri, Island
Åsa Juslin, direktør, Nordens institut på Åland
Martina Jägerhorn, Country Program Manager, Nordiska Utvecklingsfonden NDF, Finland
Aage Jørgensen, Country Program Manager, Nordiska Utvecklingsfonden, NDF, Finland
Helena Kaarina Karhu, koordinator, Nordisk Kulturfond
Maija Keskinen, verksamhetsledare, Nordiskt informationskontor i Jyväskylä
Malin Kock, kommunikasjonsrådgiver, Nordisk Innovation, Norge
Alexandra Krettek, Vice Dean, Nordic School of Public Health
Ivar H Kristensen, administrerende direktør, Nordisk Innovation, Norge
Kari-Ann Thon Kristiansen, Senior Adviser, Nordic Innovation, Norge
Peter Jon Larsen, generalsekretær, Foreningen Norden, Danmark
Peter Larsen, rådgiver, Nordisk Kulturfond
Mona Larsen-Asp, kontorchef
Ulf Lassén, Nordiskt Informationskontor, Umeå
Anna Leino, informationsansvarig, Pohjola-Norden, Finland
Anna Sophie Liebst, projektleder
Alice Lillas, styrelseordförande, Nordiskt informationskontor i Vasa,
Tina Lindström, seniorrådgiver, NordForsk, Norge
Hilde Lona, daglig leder, Informasjonskontoret i Sør-Norge, Norge
Jonas Lång, direktør, Kulturkontakt Nord,
Mette Holbech Koch Madsen, projektmedarbejder
Lars Meling, projektkoordinator, NORA - Nordisk Atlantsamarbejde, Færøerne
Gitte Merrild, seniorrådgiver, Nordisk Kulturfond
Heli Mäkipää, intressebevakningsansvarig
Arne Nielsen, formand, Foreningen Norden, Danmark
Madeleine Nygrund, kommunikasjonspraktikant, Kulturkontakt Nord

Gun Oker-Blom, direktör, NIFIN, Finland
Bjørn Olstad, kommunikasjonsrådgiver, Kulturkontakt Nord
Kristina Persson, formand, Foreningen Norden, Sverige
Anne Riiser, kommunikasjonssjef, NordForsk, Norge
Anders Rusk, ordförande, Foreningen Norden, Finland
Magnus Rystedt, verkställande direktör, Nordisk miljøfinansieringsbureau NEFCO, Sverige
Helge Semb, verkställande direktör, Nordiska Utvecklingsfonden i NDF, Norge
Alma Sigurðardóttir, projektleder Hallo Norden Island, Foreningen Norden, Island
Hallstein Sigurðsson, formand, Foreningen Norden, Færøerne
Nino Simic, Information Officer, Nordens välfärdscenter (NVC), Sverige
Folke Sjölund, styrelsesordförande, Foreningen Norden, Åland
Marianne Smedegaard, adminstrationschef, Nordic Centre for Welfare and Social Issues (NVC)
Benjamin Smith, Advisor, Nordic Energy Research, Norge
Espen Stedje, generalsekretær, Foreningen Norden, Norge
Mikael Szanto, föreningen Norden/Nordiskt informationskontor, Göteborg
Jákup Sørensen, projektkoordinator, Nordisk Atlantsamarbejde, NORA, Færøerne
Ragnheiður Helga Þórarinsdóttir, formand, Foreningen Norden Island, Island
Sigridur, Thormodsdottir, senior Innovasjonsrådgiver, Nordisk Innovation, Norge
Lars Thostrup, direktør, nordisk Atlantsamarbejde, NORA, Danmark
Louise Tourneau, Administrator, Nordic School of Public Health
Maria Tsakiris, seniorrådgiver, Nordisk Kulturfond
Helga Viðarsdóttir, marketing direktør, Nordens Hus Reykjavik
Kristoffer Barbøl Vikebak, projektleder
Tormod Vågsnes, styreformann, Informasjonskontoret i Sør-Norge, Norge
Rasmus Wendt, senior konsulent, Nordic Innovation, Norge
Henrik Wilén, generalsekreterare, Pohjola-Norden, Finland
Kari Winquist, personal- og organisasjonssjef, Nordisk Innovation, Norge
Erland Winterberg, Project Manager - Welfare Technology
Lasse Winther Wehner, Information Officer, Nordic Centre for Welfare and Social Issues (NVC), Sverige
Malin Wälitalo, verksamhetsledare, Nordiskt informationskontor i Vasa
Jakob Aahauge, kommunikasjonssjef, Kulturkontakt Nord
Sofie Norrlund, verksamhetsledare, Foreningen Norden, Sverige
Britta Nygård, stf. generalsekretær, Foreningen Norden, Sverige
Henrik Wilén, generalsekretær, Foreningen Norden, Finland
Guðríður Sigurðardóttir, repræsentant for Grænsendringsforum

Ungdommens Nordiske Råd

Åland
Ingrid Eriksson, presidiemedlem, Förbundet Nordens Socialdemokratiske Ungdom

Danmark
Erik Winther Paisley, presidiemedlem, Nordisk Ungkonservativ Union
Rasmus Madsen, medlem, Föreningarna Nordens Ungdomsförbund
Danni Olsen, medlem, Dansk Folkepartis ungdom
Trine Imer Kappel, medlem, Konservativ Ungdom
Mads Fritzbøger, medlem, Foreningen Nordens Ungdom i Danmark

Færøerne
Maria Kristina Smith, presidiemedlem, Socialistisk Ungdom i Norden
Mortan Østerø, medlem, Unga Tjóðveldið
Harriet Davidsen, medlem, Framsøkin Ungdómur FU
Birgit Jacobsen, medlem, Unga Sambandið
Jógvan Elias Davidsen, medlem, Framsøkin Ungdómur FU

Pætur Vatnhamar, medlem, Unga sambandið
Guðrun Holm Jacobsen, medlem, HUXA
Erhard Petersen, medlem, Sosialistisk Ung

Finland
Li Andersson, medlem, Vänsterunga rf
Minna Lindberg, president, Nordiska Centerungdomens Förbund
Emma Mustala, medlem, Pohjola-Nordens Ungdomsförbund
Simon Elo, medlem, Perussuomalaiset Nuoret (psn)
Jannina Viljakainen, medlem, Sosialidemokraattiset Nuoret ry
Fredrika Åkerö, medlem, Svensk Ungdom
Heikki Autto, medlem, Nordisk Ungkonservativ Union NUU
Anna Liisa Räsänen, medlem, Kokoomuksen Nuorten Liitto
Antti Ahonen, medlem, Nordisk Ungkonservativ Union
Silja Borgarsdóttir Sandelin, presidiemedlem, Nordiska Centerungdomens Förbund
Raine Klemola, presidiemedlem, UNR presidiet
Hannakaisa Markkanen, medlem, Keskustanuoret
Antonnika Perttula, medlem, Vasemmistonuoret
Henrik Nyholm, medlem, Vasemmistonuoret

Island
Einar Sigurbergsson, medlem, SUS / NUU
Sandra Rán Ásgrímsdóttir, medlem, Samband ungra framsoknarmanna (SUF)
Stefan Vignir Skarphedinsson, medlem, Samband ungra framsoknarmanna (SUF)
Gudrun Jona Jonasdottir, medlem, FNSU
Agnar Bragi Bragason, medlem, Samband ungra framsóknarmanna (SUF)

Norge
Elizabeth Toft Erichsen, presidiemedlem, Nordens Liberale och Radikal Ungdom
Fredric Nygård, medlem, Foreningen Nordens Ungdom
Anette Johannessen Seljevold, medlem, Norske Kveners Forbund
Signhild Jenny Samuelsen, medlem, Senterungdommen
Himanshu Gulati, medlem, Fremskrittspartiets Ungdom
Marjam Idriss, medlem, Sosialistisk Ungdom
Christopher Amundsen Wand, medlem, Unge Høyres Landsforbund
Fredrik Bjørnebekk, medlem, Arbeidernes Ungdomsfylkning

Grønland
Sikkerninnguaq Hard, medlem, Siumut ungdom organisation
Kenneth Ole Mortensen, medlem, Demokraternes Ungdom
Hans Lyberth, medlem, Atassut Ungdom

Sverige
Aron Modig, medlem, Kristdemokratiska ungdomsförbundet
Karin Fälldin, medlem, Centerpartiets Ungdomsförbund
Sofia Mörtlund, presidiemedlem, FNUF Norden
Josefin Gustafsson, medlem, Moderata ungdomsförbundet
Alfred Askeljung, medlem, Nordiska Centerungdomens Förbund
Gustav Kasselstrand, medlem, Sverigedemokratisk Ungdom
Sandra Häggström, medlem, Föreningen Nordens Ungdomsförbund
Frida Lindström, medlem, Föreningen Nordens Ungdomsförbund
Johanna Lönn, medlem, Liberala Ungdomsförbundet
Emma Larsson, medlem, Sveriges Socialdemokratiska ungdomsförbund
William Hahne, medlem, Sverigedemokratisk Ungdom
Emma Lidell, medlem, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund

Gæster
Marco DeBie, Sverige, Litorina folkhögskola
Micah Grzywnowicz, talare, Polen
Anatoly Gusev, Ryssland, United Russia political party
Lisbeth Sejer Gøtzsche, Viceordförande, Danmark
Anders Möller, Litorina folkhögskola, Sverige
Yasmin Yssuf, talare, Finland

Sekretariat
Anne Malmström, UNR koordinator, UNR sekretariat, Finland
Kari Salo, PNU generalsekreterare, UNR sekretariat, Finland
Hanna Moilanen, projektassistent, UNR sekretariat, Finland
Johan Pettersson, medhjälpare, FNUF, Sverige
Casper Udemark, medhjälpare, FNUF, Danmark
Janny Holmén, medhjälpare, FNUF, Sverige
Peter Olevik Dunder, workshopledare, FNUF, Sverige
Kalle Keijonen, medhjälpare, FNUF, Finland
Elina Kivistö, medhjälpare, FNUF, Finland
Vappu Vähälummukka, tolk, Finland
Aino Ahonen, tolk, Finland
Erla Sigurðardóttir, tolk, Island
Salvör Aradóttir, tolk, Island

DELEGATIONSSEKRETARIATER

Danmark
Pernille Deleuran, international chef
Claus Dethlefsen, folketingssekretær
Kenneth Finsen, kontorfuldmægtig
Susanne Henriksen, kontorfuldmægtig
Tina Jensen, kontorfuldmægtig
Anna Munck, fuldmægtig
Peder H. Pedersen, fuldmægtig
Niels Rasmussen, AV-tekniker
Else Risum, kontorfuldmægtig
Jonna Sandø, kontorfuldmægtig
Dennis Barndorph Sichlau, kontorfuldmægtig
Ulla Stegemüller, kontorfuldmægtig
Søren Thomsen, teamleder
Mette Vestergaard, konsulent

Færøerne
Leivur Harryson, departementschef
Høgni Joensen, delegationssekretær
Kristianna Sjóvará, seniorrådgiver

Finland
Margareta Gustafsson, translator
Niina Hed, byråsekreterare
Rainer Hindsberg, biträdande informationschef
Hanna Jääskeläinen, byråsekreterare
Miila Konsala, expeditionsassistent
Katriina Kuusinen, chef för internationella enheten
Greta Lohiniva, råd för internationella ärenden
Sirpa Mairue, assistent för internationella ärenden
Paula Moisander, sekreterare för internationella ärenden

Paula Nyholm, avdelningssekreterare
Jari Petersen-Jessen, ADB-instruktör
Kari Salo, råd för internationella ärenden
Sami Stenman, överexpeditionschef
Kristiina Tallqvist, assistent för internationella ärenden
Teemu Tanner, avdelningschef
Antti Vänskä, specialmedarbetare
Patrick Zilliacus, råd för internationella ärenden

Grønland
Jakob Hartmann Hansen, delegationssekretær
Ann Lene Jensen, delegationssekretær

Island
Jörundur Kristjánsson, International sekretær
Lárus Valgarðsson, Delegationssekretær

Norge
Bjørn Andreassen, delegasjonssekretær
Sølvi Brun, seniorrådgiver
Bodil Kvamme Erlandsen, seksjonsleder
Thomas Fraser, rådgiver
Eivind Heder, ekspedisjonssjef
Anne Sofie Holter, kommunikasjonsrådgiver
Ajfer Husejin, kommunikasjonsrådgiver
Kjell Myhre-Jensen, sekretariatsleder
Synnøve Ness, førstekonsulent
Anne Kjersti Amundsen Shaw, seksjonsleder
Espen Stedje, rådgiver
Thomas Strømme, seniorrådgiver
Elisabeth Walaas, ekspedisjonssjef
Anne Line Wold, prosjektleder
Kåre Reidar Aas, politisk direktør

Sverige
Dan Alvarson, internationell sekreterare
Lena Hemlin, internationell assistent
Eva Hjelm, internationell sekreterare
Helena Lundstedt, internationell sekreterare
Bengt Ohlsson, sekretariatschef

Åland
Niklas Slotte, Delegationssekreterare

RÅDSSEKRETARIAT
Kjell Austin, seniorrådgiver
Tine Bjerregaard, sekretariatskoordinator
Tina Bostrup, seniorrådgiver
Signe Brok, studentermedarbejder
Susanne Bugge, IT-administrator
Maj Børner, koordinator
Åsa Eidenert, seniorrådgiver
Kenneth Ekberg, seniorrådgiver
Jan-Erik Enestam, rådsdirektør
Tryggvi Felixsson, seniorrådgiver
Hildur Helga Gísladóttir, sekreterare

Per Jönsson, vagtmester
Erik Kyster, IT- og servicechef
Birthe Lien, rådgiver
Marjaana Mäkelä, studentermedarbejder
Jenny Pentler, seniorrådgiver
Anne Mette Persdotter, seniorrådgiver
Halla Nolsøe Poulsen, rådgiver
Torkil Sørensen, seniorrådgiver
Sigríður Helga Þorsteinsdóttir, informationsmedarbejder
Johanna von Wendt, koordinator
Beate Christine Wang, seniorrådgiver
Jan Widberg, Head of the BSPC secretariat
Bente Øxseth, koordinator

NORDISK MINISTERRÅDS SEKRETARIAT
Anna Ahlroth, ekonomiemedarbetare
Andrey Anisimov, informationsrådgiver
Halldór Ásgrímsson, generalsekretær
Monika Mörtberg Backlund, seniorrådgiver
Anne Sofie Bender, seniorrådgiver
Kristian Birk, afdelingschef
Mika Boedeker, leder
Erik Brattström, koordinator
Thor Bressendorff, IT-medarbejder
Sabrina Broberg, ekonomiemedarbetare
Kenneth Broman, kontorchef
Izabela Butenko-Olesen, projektmedarbejder
Lars Djernæs, seniorrådgiver
Mats Ekenger, seniorrådgiver
Ingibjørg Eliasson, servicemedarbejder
Anna Enemark, seniorrådgiver
Pia Erson, afdelingschef
Lene Frees, kontorchef
Anna Gran, rådgiver
Ásmundur Guðjonsson, seniorrådgiver
Erla Huld Hadaoui, rådgiver
Jon Halvorsen, seniorrådgiver
Karin Charlotte Hansen, projektkoordinator
Marie Aggerstrøm Hansen, studentermedhjælper
Tine Fisker Henriksen, studentermedarbejder
Tiina Hiltunen, koordinator
Vilborg Hauksdottir, seniorrådgiver
Hulda Zober Holm, seniorrådgiver
Mads Meinert Jensen, EHU Trust Fund Manager
Therese Johansen, projektleder
Helena Johansson, koordinator
Anna Maria Johanna Kiiskinen, seniorrådgiver
Dóróthea Jóhannsdóttir, økonomirådgiver
Betina Kjerulf-Jensen, afdelingskoordinator
Lene Breum Larsen, seniorrådgiver
Johan Pontus Lindblad, seniorrådgiver
Josephine Lindegaard, afdelingskoordinator
Siv Lien, fungerende afdelingschef
Per Lundgren, rådgiver
Kristina Löfs, afdelingskoordinator
Tove Mangset, afdelingskoordinator

Janne Marijke de Jong, rådgiver
Allan Masur, personalrådgivare
Michael Matz, seniorrådgiver
Fredrik Melander, fungerende afdelingschef
Anne-Marie Jarnelind Münter, koordinator
Linn Mårtens, rådgiver
Randi Baad Mårtensson, systemansvarlig
Marianne Neraal, rådgiver
Helene Norberg, seniorrådgiver
Anneli Nummelin, koordinator
Vagn Egede Olsen, afdelingschef
Triin Oppi, kommunikationsrådgiver
Susanne Scharbau Pedersen, koordinator
Sigrun Eyðinsdóttir Petersen, koordinator
Ane Kofod Petersen, seniorrådgiver
Pavel Petrov, rådgiver
Kirsten Preisler, seniorådgiver
Inga Purina, information advisor
Mia Rahunen, rådgiver
Pouline Terpager Rasmussen, seniorrådgiver
Mikkel Schlägelberger, studentermedarbejder
Jakob Schmidth, seniorrådgiver
Anja Schulze-Larsen, studentermedhjælper
Martynas Snieganas, informationsrådgiver
Johan Strang, studerende
Berth Henrik Sundström, kontorchef
Birgitta Svensson, ekonomiemedarbetare
Sigrid Døvling Søndergaard, studentermedarbejder
Bo Harald Tillberg, kontorchef
Anette Askerøi Waldmann, koordinator
Niels Wanning, direktionskoordinator
Susanne Westberg, koordinator
Susanna Widstrand, seniorrådgiver
Mads Randbøll Wolff, seniorrådgiver
Ola Yndeheim, seniorrådgiver

KOMMUNIKATIONSAFDELING
Ane Cecilie Blichfeldt, projektmedarbejder
Magnus Fröderberg, fotograf
Michael Funch, kommunikationsrådgiver
Louise Hagemann, kommunikationsrådgiver
Mats Holmström, kommunikationsrådgiver
Mette Højberg, afdelingskoordinator
Johannes Jansson, fotograf
Mirjami Keränen, praktikant
Silje Bergum Kinsten, kommunikationsrådgiver
Jette Koefoed, grafiker
Simone Finne Nielsen, student
Sigurður Ólafsson, ekstern projektleder
Heidi Orava, kommunikationsrådgiver
Christina Scheel Orloff, student
Sari Pelttari-Heikka, ekstern journalist
Jesper Schou-Knudsen, kommunikationsrådgiver
Søren Sigfusson, web-tekniker
Anna Skogster, koordinator
Niels Stern, publikationschef

Eivind Sætre, webmedarbejder
Frederik Waitz Søborg, student
Vita Thomsen, student
Helgi Thorsteinsson, webmaster
Bodil Tingsby, kommunikationschef
Monica Yenn, student

PARTIGRUPPER

Konservative gruppe
Maria-Elena Cowell, generalsekreterare, Finland
Audun Halvorsen, politisk rådgiver, Norge
Henrik Thunes, rådgivare, Finland

Midtergruppen
Mari Hokkanen, politisk sekreterare, Finland
Susanne Røder, sekretær, Danmark
Johanna Sandberg, politisk sekreterare, Finland
Terhi Tikkala, generalsekreterare, Finland

Socialdemokratiske gruppe
Kristina Aaltonen, partigruppesekretær, Danmark
Birita Í Dali, praktikant, Danmark
Svein Dybing, spesialrådgiver, Norge
Sighvatur Hilmar Arnmundsson, assistent, Island
Eva Amble Larsen, poltisk rådgiver, Norge
Sarita Niemi, medarbetare, Finland
Joan Ólavsdóttir, politisk rådgiver, Danmark
Marianne Seip, politisk rådgiver, Norge

Venstresocialistiske grønne gruppe
Björg Eva Erlendsdóttir, partigruppesekretær, Island
Sampo Villanen, medarbetare, Finland
Reidar Ryssdal, politisk rådgiver, Norge

Uden for partierne
Thor Magne Bostad, politisk rådgiver, Norge
Ståle Urbye, spesialrådgiver, Norge

SAGKYNDIGE

Nils Agerhus, afdelingschef, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Roberta Alenius, presschef
Hans Kristian Amundsen, statssekretær, Statministerens kontor, Norge
Kjersti Andersen, avdelingsdirektør, Det Kgl. norske Utenriksdepartement, Norge
Jens Christian Andersen, fuldmægtig, Udenrigsministeriet, Danmark
Ville Andersson, utrikessekreterare
Mikael Antell, utrikesråd, Utrikesministeriet, Finland
Katarina Areskoug Mascarenhas, statssekreterare
Hrannar Björn Arnarsson, politisk rådgiver
Guðmundur Árnason, departementschef
Björn Arvidsson, ämnessakkunnig
Irene Bauer, avdelingsdirektør, Miljøverndepartementet, Norge
Anne Ben Ammar, koordinator, Utrikesministeriet, Finland
Ulla Blatt Bendtsen, chefkonsulent, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Danmark
Helgi Bernódusson, Altingets direktør
Anne Marie Berså, politisk rådgiver

Nauja Bianco, chefkonsulent, Udenrigsministeriet, Danmark
Hörður H. Bjarnason, ambassadør
Anne Sofie Bjelland, seniorrådgiver, Det Kgl. norske Utenriksdepartement, Norge
Aziza Bjorholm-Petersen, praktikant, Social- og Integrationsministeriet, Danmark
Helena Blomqvist, byråchef
Elin Boberg, pressekreterare
Solveig Boesen, specialkonsulent, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Erik Bratthall, pressekreterare
Hans-Erik Bresson, departementschef i Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
Malin Brännkärr, ministerns specialmedarbetare, Justitieministeriet, Finland
Lotte Brøns Symes, politisk konsulent
Mikkel Buchter, kontorchef, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Kristján Guy Burgess, politisk rådgiver
Caroline Carlborg, ämnesråd, Sverige
Adolfine Christensen, kontorfuldmægtig, Grønland
Agnethe Dahl, avdelingsdirektør, Miljøverndepartementet, Norge
Hanna Dam, chefkonsulent, Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark
Frej Sorento Dichmann, fuldmægtig, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Hans Pavia Egede, politisk rådgiver
Malte Eichberg, fuldmægtig, Kulturministeriet, Danmark
Ralf Ekebom, konsultativ tjänsteman, Social-och hälsovårdsministeriet, Finland
Maria Elgstrand, politisk sakkunnig
Jean Ellermann-Kingombe, fuldmægtig, Udenrigsministeriet, Danmark
Tobias Elling Rehfeld, kontorchef, Danmark
Anders Elofsson, sagkyndig, Sverige
Erich Erichsen, fuldmægtig, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Danmark
Dan E. Eriksson, finanschef
Anne Eriksson, konsultativ tjänsteman, Social-och hälsovårdsministeriet, Finland
Hanne Fisker, departementsekreterare
Anders Flanking, statssekreterare
Johan Friis, fuldmægtig, Udenrigsministeriet, Danmark
Susan Marian Frydendahl, informationsmedarbejder
Anders Geertsen, direktør, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Lisa Goth, ledende ministersekretær, Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark
Christian Grønbech-Jensen, ministersekretær, Udenrigsministeriet, Danmark
Karitas H. Gunnarsdóttir, afdelingschef Kultur
Vibeke Hagelsten, seniorrådgiver, Fornyings- administrasjon- og kirkedepartement, Norge
Elizabeth Hagemann, chefkonsulent, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Danmark
Annika Hahn-Englund, gruppchef, Sverige
Magnús K. Hannesson, sagkyndig
Ib Kok Hansen, fuldmægtig, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Danmark
Julie Grunnet Hansen, ministersekretær, Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark
Ragnheiður Harðardóttir, sagkyndig
Karen Agnethe Harild, ministersekretær, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Sirkka Haunia, chefsförhandlare, Miljöministeriet, Finland
Ingvard Havnen, ekspedisjonssjef, Statsministerens kontor, Norge
Ulla Hegg, seniorrådgiver, Miljøverndepartementet, Norge
Toni Hentula, säkerhet, Statsrådets kansli, Finland
Jesper Hermansen, afdelingschef, Kulturministeriet, Danmark
Charlotta Herrström, politisk sakkunnig, Sverige

Astri Hildrum, seniorrådgiver, Kunnskapsdepartementet, Norge
Marie Hindhede, ministersekretær, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Danmark
Magnus Holm, ambassadør, Sverige
Anna-Karin Holm Ericson, ministerråd, Sverige
Kaarina Huhtinen, rådgiver, Finlands miljöcentral, Finland
Gitte Hundahl, chefkonsulent, Udenrigsministeriet, Danmark
Larserik Häggman, specialsakkunnig, Gränshindersforum, Finland
Katrine Høyer, ministersekretær, Udenrigsministeriet
Hermann Örn Ingólfsson, generaldirektør for internationale og sikkerhedsmæssige anliggender
Ann-Sofi Israelsson, avdelningsdirektör
Majken Jacobsen, fuldmægtig, Erhvervs- og Byggestyrelsen
Maarit Jalava, ambassadør, Finlands Ambassad i Köpenhamn, Finland
Pekka Jalkanen, överdirektör, Miljöministeriet, Finland
Emma Jansson, departementssekreterare
Thomas Emil Jensen, ministersekretær, Miljøministeriet, Danmark
Anna Jóhannsdóttir, ambassadør/rådgiver i udenlandske anliggender
Ingi Valur Jóhannsson, seniorrådgiver
Anna Charlotta Johansson, pressekreterare, Sverige
Outi Jurkkola, finanssekreterare, Finansministeriet, Finland
Rainer Juslin, avdelningschef
Annu Jylhä-Pyykönen, direktør, Undervisnings-och kulturministeriet, Finland
Jon Kahn, departementsråd
Tarja Kantola, specialmedarbetare, Utrikesministeriet, Finland
Sini Keinonen, projektplanerare, Undervisnings-och kulturministeriet, Finland
Timo Keistinen, medicinalråd, Social-och hälsovårdsministeriet, Finland
Minna Kelhä, specialmedarbetare, Undervisnings-och kulturministeriet, Finland
Christian Kettel Thomsen, departementschef
Claus Roland Kleemann, afdelingschef, Departementet for Uddannelse og Forskning, Grønland
Mari Korhonen, överdirektör, Social-och hälsovårdsministeriet, Finland
Jeanette Krantz, departementssekreterare
Christen Krogh, souschef, Udenrigsministeriet, Danmark
Lise Borup Krogsgaard, særlig rådgiver, Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark
Henrik Krøll, statskonsulent, Fødevareministeriet, Danmark
Ellen Lange, seniorrådgiver, Kunnskapsdepartementet, Norge
Peter Kaarre Larsen, student, Udenrigsministeriet, Danmark
Stine Lassen, student, Udenrigsministeriet, Danmark
Pui Ling Lau, kontorchef, Udenrigsministeriet, Danmark
Hans Lindberg, statssekreterare, Sverige
Johan Lindell, departementsråd
Carin Lindqvist-Virtanen, biträdande avdelningschef, Social-och hälsovårdsministeriet, Finland
Bo Lindroos, utrikesråd, Utrikesministeriet, Finland
Per Lundgren, seniorrådgiver
Vivi Lynge Petrussen, ministersekretær
Jan H. Lynge-Pedersen, departementschef, Grønlands Selvstyre, Grønland
Petra Lärke, kanslirå̊d
Jan-Ole, Lönnblad, byråchef
Sara Lööf, praktikant, Sverige
Sara Malmgren, politisk sakkunnig, Sverige
Tillie Martinussen, ministersekretær, Grønlandske Delegation
Anna-Maija Marttinen, kulturråd, Undervisnings-och kulturministeriet, Finland
Armi Mikkola, undervisningsråd, Undervisnings-och kulturministeriet, Finland
Karen A. Motzfeldt, ministersekretær, Grønlands Selvstyre, Grønland

Uiloq Mulvad Jessen, AC-fuldmægtig i Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, Grønlandske Delegation
Juha Mustonen, utrikessekreterare
Lars Møller, ambassadør, Udenrigsministeriet, Danmark
Andreas Sommer Møller, ministersekretær, Kirkeministeriet, Danmark
Bjarne Mørk-Eidem, representant i Grensehinderforum, Grensehinderforum, Norge
Merethe Nergaard, avdelingsdirektør, Norske Delegation, Det Kgl. norske Utenriksdepartement, Norge
Anna Neumann, politisk sakkunnig
Jette Søgren Nielsen, kontorchef, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Berit Nilsson, handläggare
Johan Norlén, adjutant, Sverige
Lotta Nymann-Lindegren, ambassadråd, Finlands Ambassad i Köpenhamn, Finland
Maria Kehlet Nørskov, ministersekretær, Udenrigsministeriet, Danmark
Snjólaug Ólafsdóttir, expeditionschef
Árni Olafsson, chefkonsulent, Udenrigsministeriet, Danmark
Lise Lennert Olsen, departementschef, Departement for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, Grønland
Sten Palmgren, lagstiftningsråd, Justitsministeriet, Finland
Tove Søvndahl Pedersen, repræsentationschef, Grønland
Claus Perregaard, rådgiver, Udenrigsministeriet, Danmark
Helle Glen Petersen, fuldmægtig, Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark
Helle Poulsen, fuldmægtig, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse, Danmark
Päivi Paasikoski, kommunikationschef, Statsrådets kansli, Finland
Timo Ranta, specialmedarbetare, Utrikesministeriet, Finland
Carl Bjørn Rasmussen, fuldmægtig, Miljøstyrelsen, Danmark
Kirsten Nørregaard Rasmussen, fuldmægtig, Udenrigsministeriet, Danmark
Torben Kornbech Rasmussen, kommitteret, Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark
Juho Romakkaniemi, specialmedarbetare, Statsrådets kansli, Finland
Lars Henrik Räihä, direktør, Arbets-och näringsministeriet, Finland
Liv Maren Røste, seniorrådgiver, Det Kgl. Utenriksdepartement, Norge
Ole Samsing, chefkonsulent, Udenrigsministeriet, Danmark
Kristina Sarjo, finansråd, Finansministeriet, Finland
Mikael Schultz, kansliråd
Jukka Siukosaari, enhetschef, Utrikesministeriet, Finland
Markus Sjökvist, pressekreterare, Sverige
Danfríður Kristín Skarphéðinsdóttir, sagkyndig
Svein Arild Steen-Mevold, miljøprisvinner, Prisvinner miljøprisen, Norge
Stefán Stefánsson, kontorchef
Thomas Sæhl, rådgiver, Udenrigsministeriet, Danmark
Jens Söderblom, politisk sakkunnig, Sverige
Jørgen S. Søndergaard, seniorrådgiver, Grønlands Selvstyre
Mathias Kryspin Sørensen, fuldmægtig, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Danmark
John Bæk Sørensen, kontorchef, Miljøministeriet, Danmark
Ole Sørensen, ministersekretær, Justitsministeriet, Danmark
Liisa Talonpoika, biträdande avdelningschef, Utrikesministeriet, Finland
Anna Tofftén, departementsråd
Þorsteinn Tómasson, sekretariatschef
Henrik Toremark, stabschef
Claus Torp, vicedirektør, Miljøstyrelsen, Danmark
Niels á Velbastað, fuldmægting, Nordisk Ministerråd
Ulrik Vestergaard Knudsen, departementsråd
Haakon O.V. Vinje, rådgiver, Kulturdepartementet, Norge
Arto Virtanen, specialmedarbetare, Finansministeriet, Finland

Per Voetmann, kontorchef, Kulturministeriet, Danmark
Karin von Hedenberg, departementssekreterare
Viebecke Vraalsen, rådgiver, Det Kgl. norske Utenriksdepartement, Norge
Åse Vøllo, underdirektør, Kulturdepartementet, Norge
Arne Vågen, Kontorchef, Grønland
Inger Johanne Wiese, seniorrådgiver, Miljøverndepartementet, Norge
Helena Winter, rättssakkkunnig, Sverige
Kathrine Winther, student, Udenrigsministeriet, Danmark
Georg Henrik Wrede, direktør, Undervisnings-och kulturministeriet, Finland
Ann-Britt Ylinen, råd för internationella ärenden, Miljöministeriet, Finland
Christian Pilgaard Zinglersen, kontorchef, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Danmark
Adam Ægidius, fuldmægtig, Social- og Integrationsministeriet, Danmark
Grete Ødegaard, seniorrådgiver, Det Kgl. norske Utenriksdepartement, Norge
Hild Østerberg, seniorrådgiver, Det Kgl. norske Utenriksdepartement, Norge
Mikael Östlund, pressekreterare, Sverige
Hanna Öunap, informatör, Utrikesministeriet, Finland

Referenter

Danmark
Henrik Lyse Hansen, Danmark
Susanne Kvist Jensen, Danmark
Nanna Kleist, Danmark
Melina Laubech, Danmark
Lars Busch Nielsen, Danmark
Inge-Lise Rasmussen, Danmark

Finland
Marianne Nejati, Finland
Jari Niittuinperä, Finland
Anita Karrento, Finland
Niklas Varisto, Finland

Norge
Else Marie Sjønnesen, Norge
Kari Mælum, Norge
Liv Storsul, Norge
Marit Stærkebye, Norge
Marit Rønningen Weltzien, Norge
Mona Nilsen, Norge

Sverige
Agneta Bernström, Sverige
Lisbeth Davidsson, Sverige
Kristina Grönholm, Sverige
Carl Johan Petersson, Sverige

Tolke

Taina Aellig
Aino Ahonen
Kristiina Antinjuntti
Salvör Aradóttir
Elena Buggeskov
Claire Duvantier
Mikael Granlöf
Jóhann Hlíðar Harðarson
Sirpa Hellström
Karin Henderson
Jaana Hiltunen
Ellen Ingvadóttir
Ahti Jussila
Borgþór Kjærnested
Stein Larsen
Pia Leppälä
Marjatta Liljeström, chefstolk
Johan Lindholm
Maj Lönnroth
Aija Myllymäki
Leif Nerdrum
Aase Peerless
Aleksei Repin
Linda Schenck
Erla Sigurðardóttir
Tiina Sjelvgren
Yvonne Tizard
Päivi Tuomisto
Alexandra Turganova Lööw
Annica Törmä
Gun-Viol Vik-Tuovinen
Vappu Vähälummukka
Leila Väänänen
Leena Zacho
Anne Zoëga

Supplement

- Uddeling af Nordisk Råds priser
- Ärendelista/Sagsliste
- Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2011
- Valg

Program ved Nordisk Råds Prisuddeling 2011:

Velkomst	Konferencier: *Michael Carøe* Velkomst ved *Bertel Haarder*, Nordisk Råds præsident
Musik	*Copenhagen Drummers*, slagtøj; *Palle Mikkeborg* (trompet) & *Helen Davies* (harpe)
Motivering og præsentation af modtageren af Natur- og Miljøprisen:	*Hans Henrik Christensen,* medlem af priskomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Bertel Haarder* overrækker prisen til direktør *Svein Arild Steen-Meevold, Scandic Norge.*
	Prismodtagerens takketale
Motivering og præsentation modtageren af filmprisen :	*Peer Juul Carlsen*, medlem af priskomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Bertel Haarder* overrækker prisen til filminstruktør *Pernilla August* og *Lolita Ray*
	Prismodtagerens takketale og klip fra den prisvindende film "Svinalängorna"
Musik	*Palle Mikkeborg* (trompet) & *Helen Davies* (harpe)
Motivering og præsentation af modtageren af musikprisen	*Henrik Otto Donner*, medlem af bedømmelseskomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Bertel Haarder* overrækker prisen til saxofonisten *Mats Gustafsson.*
	Prismodtagerens takketale og musikimprovisation
Motivering og præsentation af modtageren af litteraturprisen	*Kristina Malmio,* medlem af bedømmelseskomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds præsident *Bertel Haarder* overrækker prisen til forfatteren *Gyrðir Elíasson*
	Prismodtagerens takketale

Musik — *Palle Mikkeborg* (trompet) & *Helen Davies* (harpe)

Uddeling af Nordisk Råds Natur- og Miljøpris:
*Natur- og Miljøprismodtageren, direktør **Svein Arild Steen-Mevold**, Scandic Hotellerne, blev præsenteret af skovrider Hans Henrik Christensen, på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris.*

Som medlem af priskomitéen er det en stor ære at få lov til at præsentere årets vinder af Nordisk Råds natur- og miljøpris for 2011. Prisen, den skulle tildeles en erhvervsvirksomhed, en organisation eller en enkeltperson, som gennem en ekstraordinær indsats havde været med til at gå foran for at gøre rejsebranchen i Norden mere miljøbevidst.

Siden 1994, nitifire, der har Scandic Hotels været i front med arbejdet med at reducere sin egen miljøbelastning og virksomheden har fået mange efterfølgere, der har prøvet at gå i de samme spor, med at udvikle en mere bæredygtig hotelbranche. Scandic har vist mod ved at stille krav til sine leverandører, og har også inviteret sine gæster til at medvirke til at få et mere miljøvenligt miljø. De har stillet krav, som vi lige har hørt, til vasketøjet, med at sortere affald, og en lang række andre eksempler kunne man nævne. Og i kraft af virksomhedens størrelse på hundrede og firtisyv hoteller i Norden, så når Scandic Hotels rigtig langt ud til rigtig mange kunder. Det er derfor en stor glæde at jeg kan præsentere en værdig vinder af miljøprisen for 2011, Scandic Hotels, som i aften er repræsenteret af Svein Arrild Steen-Mevold, som er direktør for Scandic i Norge.

(Klapsalver)

Svein Arild Steen-Mevolds takketale:

Tusen, tusen takk! Mitt navn er Svein Arild Steen-Mevold og jeg har blitt sendt hit av Georg, Inger, Mohammed, Tove, Pranee og alle våre medarbeidere i Scandic for å ta i mot Nordisk Råds Natur-og miljøpris.

Jeg er administrerende direktør for alle Scandic-hotellene i Norge. Blant publikum i kveld, har jeg også med meg Jens Mathiesen som er ansvarlig for Scandic Danmark.

Men det er ikke Jens eller meg selv som har fått denne prisen for vårt engasjement for å forbedre miljøet, det er alle våre medarbeidere. Så en stor takk fra dem. De er veldig glade for at deres arbeid innen bærekraftig reiseliv har blitt lagt merke til.

(Viser frem søppelkassen)

Georg ville at jeg skulle vise fram papirkurven. Han sier det er et eksempel på hvordan Scandic har samarbeidet med gjestene helt siden 1995. Gjesten sorterer organisk materiale – som for eksempel et eple – for seg selv, avisen i det store kammeret og plast, glass og metall i en liten rød. Deretter sorterer medarbeiderne på hotellet avfallet videre i sine spesialdesignede vasketraller og deretter i ca. 20 forskjellige containere i returrommet. Takket være et godt samarbeid med våre retur-leverandører, har Scandic klart å bli bedre og bedre på resirkulering og reduserer avfall år etter år.

(Viser fram en skål med engangsforpakninger)

Tove på kjøkkenet ville at jeg skulle fortelle dere at hun aldri har kokt en eneste scampi, siden scampiproduksjonen ødelegger miljøet i de landene hvor det er oppdrettsanlegg. Hun er stolt over å servere vanlige reker og sjømat fra grønn liste til våre gjester i stedet.

Og så ønsket hun at jeg skulle fortelle at det ikke finnes en eneste enkeltforpakning på frokostbuffeen vår. Vi fjernet småforpakningene fra rommene og frokostbuffeten allerede i 1996 og dermed sparer vi ikke bare litt, men hele 40 millioner forpakninger hvert eneste år.

(Viser fram et håndkle)

Pranee som jobber som husøkonom ønsket at jeg skulle fortelle historien om håndkleet. En av våre medarbeidere sa en gang: "Hvis en gjest bor mer enn en natt, må han virkelig ha et nytt håndkle hver dag?! Hva om vi spør gjesten om at hvis han ønsker å beholde håndkleet en natt til, så henger han det opp. Om han ønsker å bytte, lar han håndkleet ligge på gulvet". Kjenner du igjen dette fra når du bor på hotell? Ideen kom fra en Scandic-ansatt.

Dette lille eksempelet sparer oss for tre tonn med vaskemiddel hvert eneste år, transport, energi, vann og så videre. Et stort bidrag til et bedre klima.

Scandic hadde nemlig aldri fått denne prisen hvis det ikke hadde vært for Georg, Inger, Mohammed, Tove, Pranee og deres kollegaer.

(Viser et team member kort)

For det er ingen hemmelighet at våre medarbeidere har stått bak og ledet fram vårt miljøarbeid. Gjennom deres engasjement og deres ideer, har Scandic som virksomhet etablert seg som markedsleder innen miljø. Og som Scandic nyansatt går du gjennom et eget interaktivt opplæringsprogram. Og bare når du har svart helt riktig på alle spørsmålene, mottar du teammember-kortet med alle fordelene.

Hvert hotell har en miljøambassadør eller en miljøgruppe som sikrer at hotellet og medarbeiderne engasjerer og leverer innen miljøarbeidet.

(Viser et svaneflagg)

For å hjelpe oss har vi Svanemerket som fungerer som en støtte - både i forhold til hvilke tiltak som skal gjennomføres og hvordan vi skal rapportere det. I 1999 fikk vi vårt første svanemerkede hotell, Scandic Sjølyst i Oslo. I dag er fler enn 4 av 5 Scandic-hoteller svanemerket. Totalt er over 100 av hotellene våre svanemerket, og vi jobber for at alle hotellene våre skal være det i løpet av de nærmeste årene.

For meg som leder er det viktig å inspirere mine medarbeidere og kollegaer på at hver eneste dag skal vi anstrenge oss det lille ekstra og ta de små stegene i riktig retning mot et bedre miljø.

Vi ser også at våre kunder og gjester er avgjørende for at vi skal lykkes med vårt miljøarbeid og ikke minst at våre leverandører og partnere er med og hjelper oss på riktig vei.

Derfor har vi tenkt at prispengene skal brukes til å produserer inspirasjonsmateriell – blant annet en film som vi kan bruke både internt og utenfor Scandic. Fordi vi tror at ethvert selskap eller virksomhet kan lykkes slik vi har gjort.

Alle bedrifter har en Georg, Inger og en Pranee. Involver og engasjer de ansatte – bare sammen kan vi bidra til og være en del av en bærekraftig verden!

Takk!

Uddeling af Nordisk Råds filmpris

Filmprismodtagerne Pernilla August, Lolita Ray, Helena Danielsson og Ralf Karlsson blev præsenteret af ***Per Juul Carlsen*** *på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råd filmpris.*

Godaften alle sammen, allihop og så videre. Vores internationale hovedformand, Dame Helen Mirren, kunne desværre ikke være her i aften, så I må nøjes med lille mig og jeg er det danske medlem af vores jury, vores syv mand høje jury. På det her papir har jeg vores motivation, vores begrundelse for at uddele prisen og jeg vil lige sige med det samme, der er kun tre linjer herpå, det tog betydelig længere tid at skrive den her end det tog at blive enige om at det var Pernilla August der skulle vinde den her pris. Efter at vi havde skrevet den her havde vi så en lang snak om, hvorvidt det var på tide med en sjov film som vinderen af Nordisk Råds filmpris, men det var en værdig vinder så det må blive en anden gang vi finder en komedie som vinder af Nordisk Råds filmpris. Men altså her er begrundelsen:

Svinalängorna er et hårdtslående, komplekst drama, råt og delikat på samme tid, mørkt og alligevel fyldt med livets lys. Pernilla August og hendes hold viser bemærkelsesværdig blik for detaljer og nuancer og et talent for at få det svære til at se nemt ud. Skuespillerne er enestående og ikke at forglemme. Svinalängorna er et sjældent syn af en meget personlig og original filmatisering af en bestseller.

Jeg har det her på finsk og islandsk, hvis der er nogen der ikke er helt med. Altså, bedste film, Nordisk Råds filmpris går til Svinalängorna af Pernilla August.

Pernilla Augusts tacktal:

Oj, Det är så fantastiskt det här, ärade publik, kära politiker, älskade vänner och arbetskamrater. Jag hade tänkt tala engelska men det vore ju helt galet att börja prata engelska nu så därför talar jag mitt modersmål. Jag lovar att tala långsamt också.

Jag tänkte ta med er på en liten resa: Tänk er en mörk höstkväll; blöta gator; man ser ljuset från gatlyktorna speglar sig i regnets vatten. Ni kör en bil, vi kanske är i Oslo eller i Stockholm eller Reykjavik eller Helsingfors, eller varför inte Köpenhamn, och så kör ni förbi en liten biograf. Een liten fin biograf och det er fullt med folk i alla åldrar och där visar de bara nordisk film, nordisk film, gamla som nya, hela tiden nonstop. Det är unga människor och gamla människor; det är ni, ni politiker som gjort det möjligt att bredda nordisk film med statlig finansiering. Ett folkbildningsprojekt! Där vi mera och mera arbetar över gränserna och där vi bättre och bättre förstår varandra. Det är någonting som jag hoppas och önskar. Och tänk er ett samhälle där vi tar hand om lilla Lena i Svinalängorna. Där det finns plats för barn, för barn, de osynliga barnen i missbrukande och dysfunktionella familjer där vi vuxna tar hand om tar dem på allvar, och har mod att agera och reagera. Och jag önskar att vi fortsätter att berätta alla de här historierna om de glömda barnen och att vi aldrig, aldrig slutar prata och debattera om det här problemet. Det är också någonting jag hoppas och önskar.

Och jag – eller jag vågar nog säga vi – är så otroligt stolta och glada för att ha fått möjlighet att berätta historien om Lena och om Svinalängorna. En historia och en bok som gör skillnad och jag vill tillsammans med mina kolleger Lolita Rai, Ralf Karlsson och Helena Danielsson som tyvärr inte är här.

Jag vill tacka först och främst Nordiska rådet, Nordisk film och tv fond Hanne Palmqvist och hela kören för det fantastiskt fina och stora priset som definitivt gör skillnad för oss det är ett så otroligt vackert och fint pris som främjar det nordiska samarbetet. Vi skall vara rädda för varandra för vi behöver varandra, tack.

Uddeling af Nordisk Råds musikpris
Musikprismodtagaren blev præsenteret af Henrik Otto Donner, på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råd filmpris

Mina damer och herrar!
Nordiska rådets musikpris det kommer på en tredje i världen i den rankinglista på pris som man kan vinna det mest värdefulla är *Grawemeyer*-priset och *Polarmusic-price* som också är ett nordiskt pris. Det här säger jag därför för att som redan den föregående talaren sade, så har det en betydelse hur mycket pengar det är frågan om, för att det är min uppfattning att det är konstnärerna själva som bäst vet hur man ska använda pengar för att skapa ny konst.

I det här fallet så är de inget tvivel om att Mats Gustavsson som har vunnit priset i år kommer att använda pengarna till att förverkliga projekt som inte bara är viktiga för honom själv men som är viktiga för hela musiklivet. Med ålderns rätt så skall jag ta en historisk återblick i alla fall, innan vi går in på själva saken om kommitténs motivering.

Från början så var Rådets pris endast för seriösa så kallade partiturkomponister, men i början på 70-talet så kom där en yngre generation med i Nomus-samarbetet som hade en annan syn på musiklivet än den gamla hedonistiska synen, den leddes av Folke Rabe, Jostein Simble och en hel del andra aktivister som jag inte kommer ihåg namnen på, Håkan Hjälmgren från Sverige bl.a och som ett resultat av detta så för mera än 20 år sedan så hade jag äran att vara med på en tillställning som då var på Rådhuset där Anker Jörgensen delade ut för första priset gavs åt någon annan än åt en seriös tonsättare och det fick Niels Henning Pedersen den danske basisten. Det är inget tvivel om att det inte var frågan om kvalitet där. Efteråt så har också min gode vän här Palle Gran min goda vän har fått det i sin tid. Listan på pristagaren finns på vår web-site så ni kan gå och bekanta er med Nordiska rådets pris där. Men när de gäller dagens musiker så vill jag bara säga att jag har använt att människoliv kanske över 40 år har jag jobbat med nordisk musik i samarbete till att försöka redera för er en mångsidig bild av musiken, att det finns många varianter, det kommer också dagens pristagare som har lovat att inte tala utan spela sitt tacktal här att visa det, det är helt andra toner som kommer från Mats Gustafsson saxofon. Kanske skulle jag sluta detta lilla känslosamma inlägget med att läsa motiveringen;

Mats Gustafsson har under drygt två decennier varit ett av de stora namnen inom improvisationsmusiken, med sitt nyskapande saxofonspel spränger han konstant ramarna för en musikalisk genre vi har behov att tilldela musik vi inte har mött förut oavsett om han arbetar med Peter Brötzmans "Chicago Tentet" avangtgardistiska värdar eller den mera punkorienterade The Thing är Mats tilstedes med en kompromislöst uttryckt total närvaro drabbad energi och stor lyhördhet mot sina medmusikanter. Mats inte bara förnyar saxofonspelet han återuppfinner det och han skapar nya världar av musik mellan tonerna och bortom bruset. Mats konsert verksamhet är lika omfattande och oöverskådlig som hans liv och skivproduktion som omfattar mera än 200 titlar. Vi anbefaller er att öppna hjärtat och hänryckas av Mats Gustavssons musikaliska universum. Mats Gustavsson!

Mats Gustafssons tacktal
Jag vet att man säger tack trots allt! Jag kommer från Norrland och där pratar vi långsamt av oss själv, så det går ju bra. Jag tycker bara det är fantastiskt att den typen av undersökande musik eller konst och ifrågasättande musik och konst kan samlas såhär är helt makalöst, jag skall inte bli långrandig, jag vill bara tacka två personer, min underbara fru och min underbara lärare Rangmor Strid som båda är i publiken och låt mig spela en trudelutt.

(Klapsalver)

Uddeling af Nordisk Råds litteraturpris
Litteraturprismodtageren Gyrðir Elíasson blev præsenteret af Kristina Malmio, på vegne af bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds litteraturpris

En av litteraturens stora egenskaper är dess förmåga att skapa nya världar och verkligheter bortom vårt förnuft. I Gyrðir Elíassons bok **Milli Trjánna** möter vi pojkar och män i omgivningar som är vanliga och bekanta: ute på sommarstugan, hos mormor, hemma, på promenad. I dessa vana miljöer utsätts huvudpersonerna plötsligt för något ovant, ödesdigert eller kusligt. Deras tro på det realistiska utsätts för prov. Dörren till en annan verklighet öppnas.

Milli Trjánna är en samling korta, gåtfulla berättelser. Varje episod berättas av ett jag och skildrar närvaron av något främmande. I berättelsen "Bokhyllan" bygger en gammal man om sin bokhylla till en kista i vilken han lägger sig för att dö. En man som är nyfiken på ett förfallet hus förflyttar sig oväntat sjuttio år i tiden i "Hus nr 451". "Tevattnet" som skildrar en mormor och hennes barnabarn, två pojkar som gått och grävt i torvgraven, präglas av en stark närvaro av det outsagda. I "Djuret" ska en man och hans bror begrava ett oidentifierbart stort djur som plötsligt – ja, läs så får ni veta!

Ett återkommande drag i Gyrðir Elíassons texter är atmosfären av ensamhet och isolering – så även i **Milli Trjánna**. Ofta är personerna ensamma när de upplever det mystiska. Om de råkar vara tillsammans med någon annan är de ändå ensamma om upplevelsen – den andra människan är upptagen av något annat. De märkvärdiga händelserna sker på natten, i sömnen eller i skymningen – när man inte är herre över sig själv, rationell och kontrollerad. Det mystiska infinner sig när berättarna befinner sig i ett tillstånd av utsatthet.

Elíasson har kallats för den anorektiska isländska författaren – hans böcker brukar inte vara tjocka och mångordiga. Också berättelserna i **Milli Trjánna** är till sin stil utstuderat knappa och klara som nytvättade fönster. Här finns inga svulstiga bilder eller granna symboler, utan en ytterst fokuserad, nästan minimalistisk skildring av det mest uppenbara och vanliga. Som sedan förvandlas inför våra ögon till någonting obekant och kusligt och får såväl berättaren som läsaren att känna oro, förvåning, även skräck.

Så småningom inser man att det är det främmande i oss själva som kommer till uttryck i skildringen av det obeskrivliga. Dörren som står på glänt i Elíassons täta berättelser är med andra ord även öppningen till det mest undangömda, hemliga och förträngda i oss själva, det vi är mest rädda för.

Det finns egentligen endast ett botemedel för den obotliga, existentiella ensamhet som Elíasson skildrar: konsten. Genom boken löper ett kontinuerligt konstspår – de olika huvudpersonerna är upptagna av att läsa litteratur, lyssna till musik, se på målningar. De citerar en dikt av Bo Carpelan, upptäcker en August Strindberg som sitter på Ikeas kafé på Island, läser Jens Sigsgaards bilderböcker, ser Thomas Carlyles livsförsäkring flyga förbi i eget vardagsrum. Musik och litteratur är i berättelserna portar till en annan verklighet. Och den stora betydelsen av konsten i gestalternas liv återskapas i det intryck Eliassons berättelser gör på läsaren.

Milli Trjánna är ett stycke isländsk surrealism. Elíasson skildrar med stor noggrannhet de plötsliga ögonblick då man inte tror sina sinnen. Kanske är det människans förmåga att fantisera som sist och slutligen gör henne till människa? I varje fall skapar Elíassons fantasi litteratur som fascinerar och oroar. Jag har den stora äran att få presentera vinnaren av nordiska rådets litteraturpris 2011: Gyrðir Elíasson

Prisvinderen Gyrðir Elíassons takketale:

Højtærede forsamling.

Aldrig havde det anet mig, dengang jeg som ungt menneske læste *Isslottet* af Tarjei Vesaas og *Det gode håb* af William Heinesen, at jeg engang skulle stå her og træde i samme fodspor som de og andre udmærkede forfattere, der har modtaget denne pris. Jeg tror ikke, at nogen forfatter skriver for at opnå priser. De fleste skriver sandsynligvis, bevidst eller ubevidst, efter Ralph Waldo Emersons motto, at det at have udført arbejdet i sig selv er belønning nok. Men alligevel er det med glæde, at jeg tager imod denne pris her i dag. Forfatterens arbejde er ensomt. Årti efter årti sidder han alene og forsøger at grave noget op af sit eget sind, som han absolut synes fortjener at komme ned på papir, og det kan undertiden være vanskeligt for ham igen og igen at overbevise sig selv om, at det, som han foretager sig, i virkeligheden betyder noget for andre end ham selv.

Jeg mener at kunne sige med en vis sikkerhed, at det i min barndom var nogle kvindelige skandinaviske forfattere, der i mig vakte en halvt skjult længsel efter at skrive. Selma Lagerlöf, Tove Jansson, Anne-Cath Westly, Maria Gripe, Astrid Lindgren og Sigrid Undset. Muligvis tillige med de ukendte forfattere til islændingesagaerne, og da især *Grettirs saga*, som kom til at stå mit hjerte nærmere end andre sagaer, eftersom jeg voksede op i Skagafjörður, på det nordlige Island, hvor en stor del af *Grettirs saga* foregår. Dog var det måske frem for alt de islandske folkesagn og folkeeventyr, der tændte gnisten i mig.

Noget senere kom Knut Hamsun ind i billedet, og det var sandsynligvis mit bekendtskab med ham, der blev afgørende for, hvilken kurs jeg valgte. I øvrigt er det lærerigt at overveje, hvad det i virkeligheden er, der afgør tingene, når man har med forfatterhvervet at gøre, eller med kunstnerisk arbejde i det hele taget. Kunst er ikke det eneste, der har indflydelse på en kunstners udvikling. Jeg tror, at det er i dette lys, man skal forstå Halldór Laxness' berømte udtalelse om den bedstemor, der er så nødvendig for enhver forfatter. Dermed sigtede han ikke kun til, at tidligere tiders fortælletradition bliver formidlet videre, men også til, at det er de mennesker, der står det pågældende individ nærmest, som former det, endda mere end noget andet.

Naturligvis bliver ingen forfatter uden at læse bøger, og mange af dem. Mark Twain sagde engang, at han ikke interesserede sig for forfattere, der havde skrevet flere bøger, end de havde læst. Men hele livet virker ind på den, der har en uklar anelse om, at han skal komme til at træde ind på en såkaldt kunstnerisk løbebane. Sameksistens med landskabet og naturen, mennesker og dyr, er lige så vigtigt som den boglige dannelse, som nutidens bysamfund kan tilbyde, og faktisk bygger al sand dannelse på dette, dersom man kigger nærmere efter, også den dag i dag. Når den stund oprinder, da bysamfundene fuldstændig har glemt deres oprindelse, er katastrofen sikker. Under al betonen er der stadig jord. Jeg håber, at teknikkens og de såkaldte fremskridts verden aldrig helt vil overskygge den livskraft, som digtekunsten rummer, en livskraft, der er beslægtet med selveste jorden.

Jeg siger tak for mig.

Ärendelista 2011

A. Medlemsförslag

2010

A 1489/kultur[1]	Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (väckt av Den konservativa gruppen)
A 1490/näring[2]	Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska trianglen (väckt av Den konservativa gruppen)
A 1500/præsidiet[3]	Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (fremsat af den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1501/næring[4]	Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (fremsat af Alf Egil Holmelid)
A 1508/presidiet[5]	Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (väckt av Christina Gestrin och Johan Linander)
A 1510/næring[6]	Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1511/presidiet	Medlemsforslag om Nordisk velfærdspolitik i en globaliseret verden – et fællesnordisk program og handlingsplan (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1520/velfærd[7]	Medlemsforslag om rygmarvsskader (fremsat af den islandske delegation)
A 1521/presidiet[8]	Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (fremsat av Dagfinn Høybråten, Anders Andersson og Bjarne Kallis)
A 1522/præsidiet[9]	Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (fremsat af Præsidiet)

2011

A 1523/medborger[10]	Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1524/velferd[11]	Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS) (fremsatt av Velferdsutvalget)

---

[1] Vedtaget af Præsidiet den 8. december 2011 - ikke foretage sig yderligere
[2] Vedtaget af Præsidiet den 26. januar 2011 – ikke foretage sig yderligere
[3] Vedtaget af Præsidiet den 30. juni 2011 – Fremst. 3/2011
[4] Vedtaget af Præsidiet den 26. januar 2011 – ikke foretage sig yderligere
[5] Vedtaget af Presidiet den 31. marts 2011 – Fremst. 2/2011
[6] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 10/2011
[7] Omdannet til Utvalgsforslag A 1524/velferd den 26. januar 2011
[8] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 11/2011
[9] Vedtaget af Præsidiet den 26. januar 2011, Fremst. 1/2011
[10] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 – Rek. 12/2011 og Rek. 13/2011

A 1525/välfärd[12]	Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (väckt av Anita Brodén och Christer Winbäck m.fl i Mittengruppen)
A 1526/medborger	Medlemsforslag om Nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked (fremsatt av Den sosialdemokratiske gruppen)
A 1527/kultur[13]	Medlemsförslag om rörligheten i Norden (väckt av Den socialdemokratiska gruppen)
A 1528/miljø[14]	Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio+20) (fremsat af Miljø- og naturressursutvalget)
A 1529/velfærd[15]	Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad - inkludering af Mad til Mange (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1530/miljø[16]	Medlemsforslag om madspild (fremsat af Den Socialdemokratiske Gruppe)
A 1531/näring	Medlemsförslag om nordiskt utbyte av information om djuruppfödare som har belagts med djurförbud (väckt av Mittengruppen)
A 1532/medborgar	Medlemsförslag om en nordisk värdebarometer (väckt av Mittengruppen)
A 1533/præsidiet[17]	Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 - 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (fremsat af Præsidiet)
A 1534/medborgar	Medlemsförslag om en regional strategi inom UNAOC (väckt av Mittengruppen)
A 1535/præsidiet[18]	Præsidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (fremsat af Præsidiet)
A 1536/miljø[19]	Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (fremsat af Miljø- og naturresursutvalget)
A 1537/miljø[20]	Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (fremsat af Miljø- og naturresursutvalget)
A 1538/præsidiet[21]	Præsidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (fremsat af Præsidiet)
A 1539/miljø[22]	Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (fremsatt av Miljø- og naturresursutvalget)
A 1540/miljø[23]	Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (fremsatt av Miljø- og naturresursutvalget)

---

[11] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 14/2011
[12] Vedtaget af Præsidiet den 21. september 2011 - ikke foretage sig yderligere
[13] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 26/2011
[14] Vedtaget af Præsidiet den 30. juni 2011 - Fremst. 3/2011
[15] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 15/2011
[16] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 16/2011
[17] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - IB 2/2011
[18] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - IB 3/2011
[19] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 19/2011
[20] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 20/2011
[21] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - IB 1/2011
[22] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 18/2011

A 1541/næring[24]	Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (fremsatt av Næringsutvalget)
A 1542/næring[25]	Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (fremsatt av Næringsutvalget)
A 1543/velferd[26]	Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (fremsatt av Velferdsutvalget)
A 1544/presidiet	Medlemsförslag om en årlig EU-redogörelse från de nordiska regeringarna (fremsatt av Mittengruppen)
A 1545/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse i nordisk samarbeid (fremsat af Cristina Husmark Pehrsson og Siv Friðleifsóttir)
A 1546/miljø	Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)
A 1547/velfærd	Medlemsforslag om indsats mot social dumping (fremsat af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe)
A 1548/velferd	Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold (fremsat av Den venstresosialistiske grønne gruppen)

B. Ministerrådsförslag

B 269/medborgar[27]	Ministerrådsförslag om samarbetsprogram för justitssektorn
B 270/præsidiet[28]	Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)
B 271/kultur[29]	Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus
B 272/præsidiet[30]	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012
B 273/præsidiet[31]	Ministerrådsforslag til nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 - 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis
B 274/kultur[32]	Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland
B 275/medborger[33]	Ministerrådsforslag om omdannelse af NIKK til nordisk samarbejdsorgan

---

[23] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 21/2011
[24] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 22/2011
[25] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 23/2011
[26] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 9/2011
[27] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 - Rek. 6/2011
[28] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 - Rek. 8/2011
[29] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 25/2011
[30] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 - Rek. 5/2011
[31] Vedtaget på Nordisk Råds session den 2. november 2011 - Rek. 7/2011
[32] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 24/2011
[33] Vedtaget på Nordisk Råds session den 3. november 2011 - Rek. 17/2011

C. Berättelser

C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – Årsregnskab 2010
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2012
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*10/2006/miljö	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden og sjette at-sats)
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde
*17/2008/næring	Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne (tredje og femte at-sats)
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: H, I, L, M)
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone (anden at-sats)
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet (første og tredje at-sats)
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter
*2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet
*6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete
*9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk (første og anden at-sats)
*15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland
*17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid
*18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik
*24/2009/kultur	Kultur i skolen (første til femte at-sats)
*25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag
*27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden (første og femte at-sats)
*28/2009/medborger	Forbrugerpolitisk netværk
*29/2009/näring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden
*30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen (anden, femte, sjette, syvende og ottende at-sats)
*31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet
*32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil

*1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller
*2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel
*3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga (anden og tredje at-sats)
4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområ-det - NORIA
5/2010/kultur	Etablering af en nordisk kulturfestival
6/2010/medborger	Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik
7/2010/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011
8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere
9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention
10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende beta-linger
11/2010/presidiet	Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 – 2012
12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal
13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet
14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid
15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet
16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer
18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik
19/2010/miljø	Initiativer i det nordiske klimaarbeidet
20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*
21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi
22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion
23/2010/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013
24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne
25/2010/kultur	Unges arbejdsliv og kompetencer
26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden
27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser
28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel
29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II
30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner
31/2010/näring	Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser
32/2010/näring	Konferens om produktion av hälsosam mat
33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekreta-riat

Interne beslutninger

2/2009 EU-strategi for Nordisk Råd

E. Skriftlige spørgsmål

E 1/2011 Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (fremsat af Præsidiet)

E 2/2011 Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for nordiske studerende (fremsat af Mogens Jensen)

E 3/2011 Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvandskonventionen (fremsat af Miljø- og Naturresurseudvalget)

E 4/2011 Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om aktivitetene til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land (fremsatt av Hans Frode Kielland Asmyhr)

E 5/2011 Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om socialforsikring for nordiske studerende (fremsat af Mogens Jensen)

E 6/2011 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvilke programmer og initiativer, der udløber i de kommende år (fremsat af Line Barfod)

E 7/2011 Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark (fremsat af Mogens Jensen)

E 8/2011 Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse (fremsat af Mogens Jensen)

E 9/2011 Skriftlig fråga till Danmarks regering om tillämpningen av den nordiska passunionen (väckt av Hans Wallmark)

E 10/2011 Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om energieffektivitet og energibesparinger (fremsatt av Anita Brodén og Ole Vagn Christensen)

E 11/2011 Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om innførelse av grensekontroll ved landets grense til Sverige

E 12/2011 Skriftlig fråga till Norges regering om handläggningstiderna för blankett E 301 (väckt av Ann-Kristine Johansson)

E 13/2011 Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)

E 14/2011 Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om madspild (fremsat af Ole Vagn Christensen)

E 15/2011 – E 32/2011 Mundtlige spørgsmål stillet på sessionen

E 33/2011 Skriflig spørsmål til Sveriges regjering om berging av den verneverdige lokalbåten M/S Skogøy (fremsatt av Torgeir Trældal)

Fremstillinger og "ikke foretage sig yderligere" mv. 2011

Uddrag af referater fra Præsidiemøder 2011.

Præsidiemøde den 26. januar 2011

Pkt. 14. Fremstilling: A 1490/näring: Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska triangeln

Næringsudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1490/näring *om utbyggnad av den nordiska triangeln*.

Næringsudvalget behandlede medlemsforslaget på sit møde den 2. november 2010 i Reykjavik.

Præsidiet godkendte betænkningen over medlemsforslag A 1490/näring.

Beslutning:

Näringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av medlemsförslag A 1490/näring om utbyggnad av den nordiska triangeln

Pkt. 15. Fremstilling: A 1501/næring: Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land

Næringsudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1501/næring *om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land*. Medlemsforslaget har været til behandling i Næringsudvalget den 2. november 2010 i Reykjavik.

Præsidiet godkendte betænkningen over A 1501/næring.

Beslutning:

Näringsutskottet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land"

Pkt. 16. Fremstilling: A 1522/presidiet: Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Minsterråd og Nordisk Kulturfond

Præsidiet har behandlet udvalgsforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond på mødet den 8. december 2010 i Majvik. Præsidiet godkendte betænkningen over A 1522/præsidiet.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en nedsættelse af afgiften på personalets lønninger med virkning fra 1. januar 2011 svarende til den skattesænkning, der er gennemført i forbindelse med den danske skattereform i 2010

Præsidiemøde den 31. marts 2011

Pkt. 12. Fremstilling: A 1508/presidiet: Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon

Præsidiet har behandlet *medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon* på mødet den 26. januar 2011 i Esbo. Præsidiet godkendte betænkningen over A 1508/præsidiet.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

Præsidiemøde den 30. juni 2011

Pkt. 10. Fremstilling: A 1500/presidiet: Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling

Præsidiet har behandlet medlemsforslag A 1500/presidiet *om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling* på mødet den 30. juni 2011 i Bruxelles. Præsidiet godkendte betænkningen over A 1500/presidiet.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at afholde et Nordisk Forum for at styrke netværket om "Norden sammen om fred og konfliktløsning" med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

Pkt. 12. Fremstilling: A 1528/miljø: Utvalgsforslag om nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio+20)

Miljø-og Naturresurseudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af udvalgsforslag A 1528/miljø om *nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2010 (Rio+20)*.

Miljø-og Naturresurseudvalget behandlede forslaget på sit møde den 31. marts 2011 i Stockholm.

Præsidiet godkendte betænkningen over A 1528/miljø.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette tiltak som fremmer Rio + 20-prosessen og avsetter midler til dette formål i budsjettet for 2012

Præsidiemøde den 21. september 2011

Pkt. 55. Fremstilling: A 1525/välfärd: Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidsskrift (NAD)

Velfærdsudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1525/välfärd *om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAD)*.

Medlemsforslaget blev behandlet på Velfærdsudvalgets møde den 21. september 2011 i Oslo. Præsidiet godkendte udvalgets betænkning.

Beslutning:

Velferdsutvalget foreslår

at Nordisk Råd ikke foretar sig ytterligere i anledning av Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAD)

Præsidiemøde den 1. november 2011

Der var ikke tilgået forslag til fremstilling i Præsidiet.

Præsidiemøde den 8. december 2011

Pkt. 101. Fremstilling: A 1489/kultur: Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet

Kultur- og Uddannelsesudvalget har anmodet Præsidiet om fremstilling af medlemsforslag A 1489/kultur om *samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet.* medlemsforslaget blev behandlet på Kultur- og Uddannelsesudvalgets møde den 21. september 2011 i Oslo. Præsidiet godkendte udvalgets betænkning.

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1489/kultur om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet

Valg til Nordisk Investeringsbanks Kontrolkomité 1. juni 2012-31. maj 2014

Thomas Jensen (S), Danmark

Tuula Peltonen (sd), Finland

Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.), Island

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Norge

Åsa Torstensson (C), Sverige

Valg til Nordisk Handikappolitisk Råd 2012-2014

Medlem:

Karen J. Klint (S), Danmark

Ulla-Maj Widreoos (sv), Finland

Þuríður Backman (VG), Island

Gerd Janne Kristoffersen (A), Norge

Isabella Jernbeck (M), Sverige

Suppleant:

Finn Sørensen (EL), Danmark

Satu Haapanen (gröna), Finland

Lilja Rafney Magnúsdóttir (VG), Island

Sonja Irene Sjøli (H), Norge

Phia Andersson (S), Sverige

Registre

Personregister

Adelsbo, Christer, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446

Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Agersnap, Hanne, Danmarks del. (SF)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273

Álfheiður Ingadóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 50
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 79
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272; C 2): 95
- Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 210

Præsidieforslag:
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om rygmarvsskader (A 1520/velfærd): 296

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Almqvist, Erik, Sveriges del. (SD)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435

Medlemsforslag:
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Andersson, Anders, Sveriges del. (KD), Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk Ministerråds program (Dokument 3): 71
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 6): 88
- Udvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet): 178

Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446

Medlemsforslag:
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet): 302
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Spørgsmål:
- Muntlig fråga till Norges regering om utvecklingen av en gemensam integrationsbarometer för bättre att kunna klara framtida utmaningar (E 28/2011): 166

Andersson, Phia, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Spørgsmål:
- Muntlig fråga till Finlands regering om ett gemensamt nordiskt pantsystem (E 16/2011): 153

Antorini, Christine, Danmarks del. (S)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Redegørelse om opfølgningen på sprogdeklarationen, baseret på landerapporter (Dokument 15): 231
- Redegørelse om tiltag der fremmer forståelse af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe (Dokument 16): 231

Arhinmäki, Paavo, Finlands del. (vänst), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 78
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 128
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 5): 130
- Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) (B 270/præsidiet): 150

Præsidieforslag:
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Árni Þór Sigurðson, Islands del. (VG), Valgt medlem
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 126
- Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- Redegørelse om opfølgningen på sprogdeklarationen, baseret på landerapporter (Dokument 15): 235
- Redegørelse om tiltag der fremmer forståelse af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe (Dokument 16): 235

Ásmundur Einar Daðason, Islands del. (VG), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273
- om rygmarvsskader (A 1520/velfærd): 296

Asmyhr, Hans Frode K., Norges del. (FrP), Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 51
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 365
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 112
- Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus (B 271/kultur): 221

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om aktivitetene til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land (E 4/2011): 1002
- Muntlig spørsmål til Sveriges regjering om grensehinder mellem Sverige og Norge og oppfølging på norske særregler mv. (E 20/2011): 158

Asphjell, Jorodd, Norges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Rek. 13/2010/presidiet): 133

Medlemsforslag:
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Barfod, Line, Danmarks del. (EL)
Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvilke programmer og initiativer, der udløber i de kommende år (E 6/2011): 1009

Berg, Marianne, Sveriges del. (V)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 62
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 111
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 11): 197

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273

Bergman, Lisbeth Grönfeldt, Sveriges del. (M), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Berthelsen, Olga, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273

Bildt, Carl, Sveriges del. (M)
Regeringsrepresentant
Udtalelse:
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 5): 129

Replik:
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 5): 131

Bisgaard, Per, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Bjarni Benediktsson, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom

de nordiske land
(Bet. A 1501/næring): 275
- om rygmarvsskader
(A 1520/velfærd): 296

Björling, Ewa, Sveriges del. (M), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 104
Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 113
Spørgsmål:
- Svar till Eerola (E 15/2011): 153
- Svar till Wallinheimo (E 17/2012): 155
- Svar till Asmyhr (E 20/2011): 158
- Svar till Rundgren (E 21/2011): 159
- Svar till Siv (E 24/2011): 162
- Svar till Tolppanen (E 25/2011): 164

Björnsdotter Rahm, Elisabeth, Sveriges del. (M) Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Udvalgsforslag:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Bohlin, Sinikka, Sveriges del. (S) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290

Brodén, Anita, Sveriges del. (FP) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om energieffektivitet og energibesparinger (E 10/2011): 1026
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Christensen, Ole Vagn, Danmarks del. (S), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om energieffektivitet og energibesparinger (E 10/2011): 1026
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om madspild (E 14/2011): 1072

Christiansen, Palle, Grønlands del. (D), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) (B 270/præsidiet): 148
Replik:
- Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) (B 270/præsidiet): 150

Dahl, Bente, Danmarks del. (RV) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321

Eerola, Juho, Finlands del. (saf)
Valgt medlem
Spørgsmål:
- Muntlig fråga till de nordiska regeringarna om stöd till finländska studerande under sjukdomstid i situationer då de är bosatta i ett annat nordiskt land (E 15/2011): 152

Eide, Rigmor Andersen, Norges del. (KrF) Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om innførelse av grensekontroll ved landets grense til Sverige (E 11/2011): 993

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328

Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Ellemann, Karen, Danmarks Del. (V), Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 109

Eloranta, Eeva-Johanna, Finlands del. (sd) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442

Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286

Feldt-Ranta, Maarit, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 76
- Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 144
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet): 179
- Medlemsforslag om madspild (A 1530/miljø): 341

Replik:
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 83

Præsidieforslag:
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311

- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341

Foss, Per-Kristian, Norges del. (H)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 83
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272; C 2): 92
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 99
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011 (Dokument 10): 140

Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 101

Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Gestrin, Christina, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 111
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 121
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 135

Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (A 1508/presidiet): 284
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Giltun, Vigdis, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313

Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319

Godskesen, Ingebjørg Amanda, Norges del. (FrP) Suppleant
Udvalgsforslag:
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435

Medlemsforslag:
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338

Grimstad, Oskar J., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Udtalelse:
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273

Gustafsson, Billy, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442

Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Haglö, Kerstin, Sveriges del. (S)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307

Halleraker, Øyvind, Norges del. (H)
Suppleant
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Hansen, Geir-Ketil, Norges del. (SV)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (A 1500/presidiet): 273

Hansen, Lillian, Norges del. (A)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307

Haapanen, Satu, Finlands del. (gröna)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011 (Dokument 12): 188
- Ministerrådsforslag om omdannelse af NIKK til nordisk samarbejdsorgan (B 275/medborger): 191
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 11): 195

Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307

Spørgsmål:
- Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning af nordiske statsborgere fra Danmark vil blive bragt til ophør? (E 26/2011): 164

Heikkilä, Lauri, Finlands del. (saf)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435

Medlemsforslag:
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338

Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068
- Muntlig fråga till Norges regering om hur man förbättrar överföringen och transporten av patienter mellan de nordiska länderna (E 32/2011): 169

Helgi Hjörvar, Islands del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 47
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272; C 2: 94
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 101
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Rek. 13/2010/presidiet): 132
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis (B 273/præsidiet): 145

Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
- om rygmarvsskader (A 1520/velfærd): 296
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Henriksson, Anna-Maja, Finlands del. (sv)
regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren (B 269/medborger): 114

Replik:
- Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren (B 269/medborger): 118

Holmelid, Alf E., Norges del. (SV)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 58
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 101
- Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1535/miljø): 350
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
- Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 17): 228

Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442

Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (A 1501/næring): 284
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286

Horne, Solveig, Norges del. (FrP)
suppleant
Udvalgsforslag:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Høybråten, Dagfinn, Norges del. (KrF)
Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
Medlemsforslag:
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet): 302

Illugi Gunnarsson, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Haarder, Bertel, Danmarks del.
Valgt medlem
Udtalelse:
- Sessionsens åbning: 33
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 142
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 74
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 6): 89
- Præsidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- Sessionens afslutning: 257

Jakobsen, Katrin Dahl, Færøernes del. (Jvfl.), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311

Jensen, Mogens Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for nordiske studerende (E 2/2011): 995
- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om socialforsikring for nordiske studerende (E 5/2011): 1005
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark (E 7/2011): 1014
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse (E 8/2011): 1018

Joensen, Edmund, Danmarks del. (sb)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275

Jóhanna Sigurðadóttir, Islands del. (Sf)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 42
Replik:
- Nordiskt toppmöte: 61
- Nordiskt toppmöte: 64

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del. (S), Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 65
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 110
- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430

- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435
Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338
- om madspild (A 1530/miljø): 341
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998
- Skriftlig fråga till Norges regering om handläggningstiderna för blankett E 301 (E 12/2011): 1064
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068
- Muntlig fråga till Norges regering om en konkret uppföljning av Stoltenberg-rapporten (E 29/2011): 167

Johansson, Mats, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Johnsson, Peter, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Redegørelse om status for MR-U's strategi for uddannelses- og forskningsområdet (Dokument 14): 223
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Kallis, Bjarne, Finlands del. (kd)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet): 302

Karhuvaara, Arja, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Karlsen, Mimi, Grønlands del. (iA)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland (B 274/kultur): 215

Karlsson, Anders, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1535/miljø): 350
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Karlsson, Mattias, Sveriges del. (SD)
Suppleant
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Karlsson, Runar, Ålands del. (ObS)
Suppleant
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Karlström, Frederik, Ålands del. (ObS)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286

Karvo, Ulla, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Katainen, Jyrki, Finlands del. (saml)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 39

Replik:
- Nordiskt toppmöte: 59
- Nordiskt toppmöte: 65

Katrín Jakobsdóttir, Islands del.(VG)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis (B 273/præsidiet): 145

Replik:
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis (B 273/præsidiet): 148

Spørgsmål:
- Svar til Eerola (E 15/2011): 152
- Svar til Modig (E 18/2011): 156
- Svar til Siv (E 24/2011): 162
- Svar til Skaale (E 27/2011): 165

Kielsen, Kim, Grønlands del. (S)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435

Medlemsforslag:
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338

Kierkemann, Marianne, Sveriges del. (M), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Kjernli, Gorm, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet (Rek. 13/2010/presidiet): 134
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
- Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus (B 271/kultur): 221
- Medlemsförslag om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Kleist, Debora, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS)
(A 1524/velferd): 313
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT)
(Bet. A 1525/välfärd): 319

Kleist, Kuupik, Grønlands del. (IA)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 41

Knakkergaard, Anita, Danmarks del. (DF), Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS)
(A 1524/velferd): 313

Kolberg, Martin, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 56
- Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland
(A 1533/præsidiet): 144
- Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr
(A 1523/medborger): 311
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
(Rek. *16/2010/medborger): 213
Replik:
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage
(Rek. *16/2010/medborger): 214
Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed
(A 1510/næring): 290
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr
(A 1523/medborger): 311

Kristensen, Henrik Dam, Danmarks del. (S), Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond
(A 1522/presidiet): 304
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling
(Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon
(Bet. A 1508/presidiet): 281
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed
(A 1510/næring): 290
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet
(Bet. A 1521/presidiet): 298
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr
(A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden
(A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project
(E 1/2011): 993

Kristensen, Knud, Danmarks del. (K)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet
(A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen
(A 1490/näring): 268

Kristoffersen, Gerd Janne, Norges del. (A) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435
Medlemsforslag:
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338

Kymäläinen, Suna, Findlands del. (sd)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren
(B 269/medborger) : 115
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr
(Bet. A 1523/medborger): 307

Linander, Johan, Sveriges del. (C)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (A 1508/presidiet): 281

Lindholm, Jan, Sveriges del. (MP)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272; C 2: 94
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 124
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 5): 131
- Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/*medborger): 311
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1535/miljø): 350
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360

Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435

Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068
- Muntlig fråga till Norges regering om en snabbtågsförbindelse mellan Stockholm-Oslo och utvecklingen av attraktiva bostäder (E 30/2011): 168

Ljunggren, Anna, Norges del. (A)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311

Louhelainen, Anne, Finlands del. (saf)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446

Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Lúðvik Geirsson, Islands del. (A)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446

Medlemsforslag:
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Lundteigen, Per Olaf, Norges del. (Sp)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (A 1521/presidiet): 177

Lydvo, Hilde Magnusson, Norges del. (A), Suppleant
Medlemsforslag:
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Lykketoft, Mogens, Folketingets formand (S)
Udtalelse:
- Sessionsens åbning: 33

Maijala, Eeva Maria, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 139

Udvalgsforslag:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446

Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Spørgsmål:
- Muntlig fråga till Norges regering om färdigställandet av skoltsamemuseet i Näätämö i Neiden (E 19/2011): 156

Mandt, Sonja, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
- Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 11): 199
- Kontrolkomiteens redegørelse om virksomheden 2010: 241

Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446

Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (A 1529/velfærd): 336
- om madspild (A 1530/miljø): 341

Spørgsmål:
- Mundtligt spørsmål til Danmarks regjering om ett felles nordisk register for helsepersonell (E 31/2011): 168

Modig, Silvia, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 80
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 138
- Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland (B 274/kultur): 216

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323

Spørgsmål:
- Muntlig fråga till de nordiske ländernas regeringar om ibruktagandet av en transaktionsskatt (E 18/2011): 155

Montan, Göran, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsförslag om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323

Mäkelä, Jukka, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Must, Aadu, medlem Baltisk Forsamling
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 125

Norrback, Ole, ordförande för Gränshindersforum
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 105

Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 113

Ólína Þorvarðardóttir, formand for Vestnordisk Råd
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis (B 273/præsidiet): 148

Olsen, Akitsinnguaq, Grønlands del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1535/miljø): 350

- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360

Olsson, Kent, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Olsvig, Sara, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis (B 273/præsidiet): 146

Opheim, Torfinn, Norges del. (A)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 52
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 137
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286

Paisley, Erik Winther, (KF) president Ungdommens Nordiske Råd
Udtalelse:
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 6): 88

Pedersen, Marion, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (M), Valgt medlem
Udtalelse:
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 76
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 106
Præsidieforslag:
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Peltonen, Tuula, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 17): 226
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311

- om rörligheten i Norden
(Bet. A 1527/kultur): 323
Spørgsmål:
- Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om at sikre alle døve børn retten til at lære tegnsprog i de nordiske lande (E 23/2011): 160

Petersen, Andrias, Færøernes del. (Jvfl.) suppleant
Medlemsforslag:
- om rörligheten i Norden
(A 1527/kultur): 326

Pettersson, Helén, Sveriges del. (S) Suppleant
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT)
(Bet. A 1525/välfärd): 319

Polfjärd, Jessica, Sveriges del. (M) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner
(A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet
(A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen
(Bet. A 1490/näring): 265
- om utbyggnad av den nordiska trianglen
(A 1490/näring): 268
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land
(Bet. A 1501/næring): 275
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed
(Bet. A 1510/næring): 286

Ragnheiður Rikharðsdóttir, Islands del. (Sj.) Valgt medlem
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond
(A 1522/presidiet): 304
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet
(Bet. A 1489/kultur): 261
- om rygmarvsskader
(A 1520/velfærd): 296
- om rörligheten i Norden
(Bet. A 1527/kultur): 323

Rajala, Lyly, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet
(A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen
(Bet. A 1490/näring): 265
- om utbyggnad av den nordiska trianglen
(A 1490/näring): 268
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land
(Bet. A 1501/næring): 275
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon
(Bet. A 1508/presidiet): 281
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project
(E 1/2011): 993

Rana, Jenis av, Færøernes del. (Mfl.) Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS)
(A 1524/velferd): 313
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT)
(Bet. A 1525/välfärd): 319

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (M) Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 44
Replik:
- Nordiskt toppmöte: 53
- Nordiskt toppmöte: 56
- Nordiskt toppmöte: 58
- Nordiskt toppmöte: 58
- Nordiskt toppmöte: 67

Risikko, Paula, Finlands del. (saml) Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011
(Dokument 12): 189
- Ministerrådsforslag om omdannelse af NIKK til nordisk samarbejdsorgan
(B 275/medborger): 193
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel
(Dokument 11): 193
Replik:
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel
(Dokument 11): 200

Rudihagen, Torsten, Norges del. (A)
Suppleant
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Rundgren, Simo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 51
- Nordisk Ministerråds program (Dokument 3): 72
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 109
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 127
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 136
- Ministerrådsforslag om nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis (B 273/præsidiet): 147
- Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286
Spørgsmål:
- Muntlig fråga till Sveriges regering om transport av järnmalm från Pajala till världsmarknaden? (E 21/2011): 159

Rørvig, Mads, Danmarks del. (V)
Suppleant
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328

Sankelo, Janne, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
Udvalgsforslag:
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Sareen, Manu, Danmarks del. (RV)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 97
Replik:
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 103
- Udvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Spørgsmål:
- Svar til Wallmark (E 22/2011): 160
- Svar til Peltonen (E 23/2011): 161
- Svar til Haapanen (E 26/2011): 165
- Svar til Mandt (E 31/2011): 169

Sasi, Kimmo, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 65
- Nordisk Ministerråds program (Dokument 3): 70
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 127
- Tale af den nyvalgte præsident: 252
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270

Seurujärvi, Janne, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265

- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Islands del. (A), Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
Medlemsforslag:
- om rygmarvsskader (A 1520/velfærd): 296
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Sipilä, Juha, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
Medlemsforslag:
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 48
- Udvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
- Utvalgsforslag om ryggmargsskade (A 1524/velferd): 313
- Valg: 244
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Medlemsforslag:
- om rygmarvsskader (A 1520/velfærd): 296
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332
Spørgsmål:
- Muntlig spørsmål til Sveriges og Islands regjeringer om hvorfor islandske studerende i Sverige mister sosiale rettigheder? (E 24/2011): 162

Sjøli, Sonja I., Norges del. (H)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1535/miljø): 350
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268

Skaale, Sjúrður, Færøernes del. (Jvfl)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 211
Spørgsmål:
- Muntligt spørgsmål til Islands regering om erfaringerne med lukning af pornoklubber som led i bekæmpelse af trafficking (E 27/2011): 165

Stenberg, Maria, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Stoltenberg, Jens, Norges del. (A)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 43
Replik:
- Nordiskt toppmöte: 55
- Nordiskt toppmöte: 63
- Nordiskt toppmöte: 66
- Nordisk Ministerråds program (Dokument 3): 69

Stubb, Alexander, Finlands del. (saml)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 6): 87
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011 (Dokument 10): 140
Replik:
- Samarbejdsministrenes redegørelse (Dokument 6): 90

- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272; C 2: 91
Spørgsmål:
- Svar till Andersson (E 16/2011): 154
- Svar till Modig (E 18/2011): 156
- Svar till Peltonen (E 23/2011): 161
- Svar till Johansson (E 29/2011): 167

Strøm, Tor-Arne, Norges del. (A) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 57
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 112
Medlemsforslag:
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Støre, Jonas Gahr, Norges del. (A) Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 123
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 128

Suutari, Eero, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Udtalelse:
- Kontrolkomiteens redegørelse om virksomheden 2010: 239
Udvalgsforslag:
- Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder (A 1543/velferd): 446
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (Bet. A 1525/välfärd): 319
- om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange (Bet. A 1529/velfærd): 332

Sønsterud, Tone Merete, Norges del. (A) Valgt medlem
Udtalelse:
- Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (A 1510/næring): 290
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Søvndal, Villy, Danmarks del. (SF) Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 122
Replik:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 129

Sørensen, Finn, Danmarks del. (EL) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 63
- Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 143
- Utvalgsforslag om ryggmargsskade (A 1524/velferd): 313
Replik:
- Nordiskt toppmöte: 66

Tenfjord-Toftby, Cecilie, Sveriges del. (M) Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 208
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
- om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø): 356
- om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet (A 1537/miljø): 360
- om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
- om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske (A 1540/miljø): 435
Medlemsforslag:
- om madspild (Bet. A 1530/miljø): 338
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av

HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Tetzschner, Michael, Norges del. (H)
Valgt medlem
Replik:
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage (Rek. *16/2010/medborger): 214

Thommessen, Olemic, Norges del. (H)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Redegørelse om opfølgningen på sprogdeklarationen, baseret på landerapporter (Dokument 15): 234
- Redegørelse om tiltag der fremmer forståelse af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe (Dokument 16): 234
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323

Thorning- Schmidt, Helle, Danmarks del. (S), Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 46
Replik:
- Nordiskt toppmöte: 51
- Nordiskt toppmöte: 62
- Nordiskt toppmöte: 66

Thors, Astrid, Finlands del. (sv)
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 57
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 102
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 138
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 138

Tolppanen, Maria, Finlands del. (saf)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 53
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 82
- Samarbetsministrarnas redogörelse till statsministrarna (Dokument 7): 100
- Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel (Dokument 11): 198
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (Bet. A 1489/kultur): 261
- om rörligheten i Norden (Bet. A 1527/kultur): 323
- *Spørgsmål:*
- Muntlig fråga till de nordiske ländernas regeringar om möjligheten för att få fram ett liknande avtal angående sjukförsäkringar som det som finns angående arbetslöshetsunderstöd (E 25/2011): 163

Torstensson, Åsa, Sveriges del. (c)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordisk Ministerråds program (Dokument 3): 71
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012 (B 272; C 2): 93
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Touborg, Kristen, Danmarks del. (SF)
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (A 1528/miljø): 328
Medlemsforslag:
- - om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international

mægling
(A 1500/presidiet): 273
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (E 13/2011): 1068

Trældal, Torgeir, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø): 430
Udvalgsforslag:
- om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner (A 1541/næring): 439
- om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring): 442
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275
- om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed (Bet. A 1510/næring): 286
Spørgsmål:
- Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om berging av den verneverdige lokalbåten M/S Skogøy (E 33/2011): 1093

Tuomioja, Erkki, Finlands del.
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 119
Replik:
- Redegørelse om"NB8 wise men report" (Dokument 16): 132
Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Viljanen, Ilkka, Finlands del. (saml),
Valgt medlem
Udvalgsforslag:
- om ryggmargsskade (RMS) (A 1524/velferd): 313

Virolainen, Anne-Mari, Finlands del. (saml), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268
Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Vistbacka, Raimo, Finlands del. (saf)
suppleant
Medlemsforslag:
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (Bet. A 1490/näring): 265
- om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land (Bet. A 1501/næring): 275

Wallinheimo, Sinuhe, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 49
Præsidieforslag:
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365
Medlemsforslag:
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
Spørgsmål:
- Muntlig fråga om förlängning av övergångsperioden för sänkning av svavelhalt vid sjötransporter i Östersjön? (E 17/2012): 154

Wallmark, Hans, Sveriges del. (M)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 54
- Udvalgsforslag om reform af det nordiske samarbejde (A 1538/presidiet): 77
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011 (Dokument 8): 107
- Udenrigsministrenes redegørelse (Dokument 4): 124
- Forsvarsministrenes redegørelse (Dokument 5): 132

Medlemsforslag:
- om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet (A 1489/kultur): 263
- om utbyggnad av den nordiska trianglen (A 1490/näring): 268
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (Bet. A 1523/medborger): 307

Spørgsmål:
- Skriftlig fråga till Danmarks regering om tillämpningen av den nordiska passunionen (E 9/2011): 1021
- Muntlig fråga till Danmarks regering om ekonomiskt stöd till Öresund direkt (E 22/2011): 160

Winbäck, Christer, Sveriges del. (FP)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT) (A 1525/välfärd): 321

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvands-konventionen (E 3/2011): 998

Aasland, Tora, Norges del. (SV)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus (B 271/kultur): 219
- Redegørelse om status for MR-U's strategi for uddannelses- og forskningsområdet (Dokument 14): 222
- Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet (Dokument 17): 225

Aasrud, Rigmor, Norges del. (A)
Regeringsrepræsentant
Udtalelse:
- Redegørelse om Østersøsamarbejde (Dokument 9): 134

Spørgsmål:
- Svar til Eerola (E 15/2011): 153
- Svar til Maijala (E 19/2011): 157
- Svar til Asmyhr (E 20/2011): 158
- Svar til Andersson (E 28/2011): 166
- Svar til Johansson (E 29/2011): 167
- Svar til Lindholm (E 30/2011): 168
- Svar til Heikkilä (E 32/2011): 170

Åström, Karin, Sveriges del. (S)
Valgt medlem
Udtalelse:
- Nordiskt toppmöte: 63
- Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 141

Præsidieforslag:
- om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A 1522/presidiet): 304
- om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland (A 1533/præsidiet): 343
- om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU (A 1535/præsidiet): 350
- om nye arbejdsformer i Nordisk Råd (A 1538/præsidiet): 365

Medlemsforslag:
- om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling (Bet. A 1500/presidiet): 270
- om att göra Norden till en kärnvapenfri zon (Bet. A 1508/presidiet): 281
- om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet (Bet. A 1521/presidiet): 298
- om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr (A 1523/medborger): 311
- om rörligheten i Norden (A 1527/kultur): 326

Spørgsmål:
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (E 1/2011): 993

Emneregister

A
Afgifter:
- Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner,
  D *30/2010/näring: 980
- Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd,
  A 1522/præsidiet: 304
  Fremst. 1/2011: 1283

Ambassader:
- Nordiskt ambassadsamarbete,
  D *6/2009/presidiet: 860

Arbejdsliv:
- Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed.
  A 1510/næring: 286
  Rek. 10/2011: 1294
- Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden,
  D 27/2009/velferd: 877
- Unges arbejdsliv og kompetencer,
  D 25/2010/kultur: 967
- Skriftlig fråga till Norges regering om handläggningstiderna för blankett E 301,
  E 12/2011:1064

Arbetsordning:
- Presidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd
  A 1538/presidiet: 365
  Rek. 27/2011: 1312
  Rek. 28/2011: 1313
  IB 1/2011: 1314
  Votering: 84
- Arbejdsgruppens rapport om ny forretningsorden til Nordisk Råd,
  Dokument 18: 379
- Udkast til ny forretningsorden for Nordisk Råd
  Dokument 19: 370

Arktis:
- Norden og Omverdenen,
  Dagsordenspunkt 10: 119
- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis,
  A 1539/miljø: 430
  Rek. 18/2011: 1302
- Ministerrådsforslag til nyt arktisk samarbejdsprogram,
  B 273/presidiet: 501
  Rek. 7/2011: 1290

Arte Norden:
- Nordisk Arte-kanal,
  D *12/2010/kultur: 927

Asyl:
- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd,
  D *18/2009/medborger: 869
- Asylbørn,
  D *21/2008/medborger: 838

B
Barn/Børn:
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
  D *17/2006/välfärd: 810
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne,
  D *19/2008/velferd: 834
- Asylbørn,
  D *21/2008/medborger: 838
- Friluftsaktiviteter för barn och unga,
  D *3/2010/miljö: 905
- Redegørelse om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe,
  Dokument 16: 1254

Budget:
- Dagsordenspunt 8: 87
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012,
  B 272/presidiet: 491
  Rek. 5/2011: 1287
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2012,
  C 2: 575
- Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011,
  D 7/2010/presidiet: 916

C
Canada:
- Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada),
  B 270/presidiet:469

Computerspil/Datorspel:
- Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil,
  D *32/2009/kultur: 894

Copenhagen Accord:
- Oppfølning av *Copenhagen Accord*
  D 20/2010/miljø: 954

D
Dyr:
- Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr,
  A 1523/medborger: 307
  Rek. 12/2011: 1296
  Rek. 13/2011: 1297
- Felles rovdyrforvaltning i Norden,
  D *4/2008/miljø/næring: 825
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter,
  D *1/2009/miljø: 854

- Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion,
D *22/2010/miljö: 960

E

El-nett
- Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner,
A 1541/næring: 439
Rek. 22/2011:1307

Eldre:
- God livskvalitet for eldre i Norden,
D *26/2010/velferd: 970

Energi:
- Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner,
A 1541/næring: 439
Rek. 22/2011: 1307
- Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning,
A 1542/næring: 442
Rek. 23/2011: 1308
- Nordisk produksjon av vedvarende energi,
D 21/2010/næring: 956
- Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om energieffektivitet og energibesparinger,
E 10/2011: 1026

EU/Europa:
- Norden og Omverdenen,
Dagsordenspunkt 10: 119
- Presidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU,
A 1535/presidiet: 305
IB 3/2011: 1317
- Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik
D 6/2010/medborger: 914
- EU-strategi for Nordisk Råd
IB *2/2009: 991

F

Filmpris:
Uddeling af Nordisk Råds filmpris: 1342

Finans:
- Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner,
D *30/2010/näring: 980
- Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser,
D 31/2010/näring: 982

Fiskeri:
- Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske,
A 1540/miljø: 435
Rek. 21/2011: 1306
- Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk,
D 9/2009/miljø: 862

Flygtninge/Flyktingar:
- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd,
D 18/2009/medborger: 869

FN:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio+20),
A 1528/miljø: 328
Fremst. 4/2011: 1286

Forbruger/Konsument:
- Forbrugerpolitiske netværk,
D *28/2009/medborger: 881

Formandsskab:
- Norges formandskabsprogram 2012,
Dokument 3: 1142

Forretningsorden
- Presidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd
A 1538/presidiet: 365
Rek. 27/2011: 1312
Rek. 28/2011: 1313
IB 1/2011: 1314
Votering: 84
- Arbejdsgruppens rapport om ny forretningsorden til Nordisk Råd,
Dokument 18: 379
- Udkast til ny forretningsorden for Nordisk Råd
Dokument 19: 370

Forskning:
- Kultur, forskning og uddannelse,
Dagsordenspunkt 14: 215
- Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA,
D *4/2010/näring: 908
- Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013,
D 23/2010/kultur: 962
- Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet,
Dokument 17: 1276

Forsvar:
- Försvarsministrarnas redogörelse,
Dokument 5: 1155

Forurening:
- Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk,
D *9/2009/miljø: 862

Friluftsliv:
- Friluftsaktiviteter för barn och unga,
D *3/2010/miljö: 905

G

Gebyr/Kortafgift:
- Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
D *10/2010/medborger: 922

Ghettofisering:
- Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder, A 1543/velferd: 446
  Rek. 9/2011: 1292

Globalisering:
- Globalisering og grænsehindring, Dagsordenspunkt 9: 97
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statministrarna, Dokument 7: 1159

GMO:
- Norden som GMO-fri zone, D *34/2008/medborger: 825

Grænsehinder:
- Globalisering og grænsehindring, Dagsordenspunkt 9: 97
- Medlemsförslag om rörligheten i Norden, A 1527/kultur: 326
  Rek. 26/2011: 1311
- Forbrugerpolitiske netværk, D *28/2009/medborger: 881
- Skriftlig spørgsmål til Danmarks regjering om innførelse av grensekontroll ved landets grense til Sverige, E 11/2011: 1061
- Skriftlig fråga till Norges regering om handläggningstiderna för blankett E 301, E 12/2011: 1064
- Spørsmål til Sveriges regjering om grensehinder mellom Sverige og Norge og oppfølging på norske særregler mv., E 20/2011: 158
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011, Dokument 8: 1181

H

Helse/Hälsa:
- Nordisk sundhedsområde, D *7/2008/velferd: 828
- Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel, D *28/2010/velferd: 975
- Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II, D *29/2010/velferd: 978
- Konferens om produktion av hälsosam mat, D 32/2010/näring: 984

Hjemsendelse:
- Udvisning af nordiske medborgere, D *8/2010/medborger: 918
- Spørgsmål til Danmarks regering om udvisning av nordiske statsborgere fra Danmark vil blive bragt til ophør, E 26/2011: 164

Hviderusland:
- Norden og Omverdenen, Dagsordenspunkt 10: 119
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 - 2012, D 11/2010/presidiet: 924
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland, D 15/2009/presidiet: 864
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011, Dokument 10: 1204

Håndværk:
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, D *25/2009/kultur: 875

I

Infrastruktur:
- Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska triaglen, A 1490: 265
- Trafikinfrastruktur i Mittnorden, D 29/2009/näring: 883

Innovation:
- Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA D *4/2010/näring: 908
- Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, D *24/2010/kultur: 964
- Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II, D *29/2010/velferd: 978

Integration:
- Fråga till Norges regering om utvecklingen av en gemensam integrationsbarometer för bättre att kunna klara framtida utmaningar, E 28/2011: 166

Internet:
- Håndhævelse af ophavsret på internettet, D *31/2009/kultur: 890

IT:
- Håndhævelse af ophavsret på internettet, D *31/2009/kultur: 890

J

Jernbane/Järnväg:
- Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/næring: 275
- Fråga till Sveriges regering om transport av järnmalm från Pajala till världmarknaden, E 21/2011: 159

- Fråga till Norges regering om en snabbtågsförbindelse mellan Stockholm-Oslo och utvecklingen av attraktiva bostäder, E 30/2011: 168

Jordbruk/Landbrug:
- En nordisk jord- och skogbrukspolitik D *18/2010/miljö: 945

Jämställdhet/Ligestilling:
- Nordisk likestillingspolitisk samarbeid, D *14/2010/medborger: 936
- Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet, D *15/2010/medborger: 938
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011, Dokument 12: 1210

K

Kemikalier:
- Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller, D 1/2010/miljø: 897
- Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel, D 2/2010/miljø: 900
- fråga om förlängning av övergångsperioden för sänkning av svavelhalt vid sjötransporter i Östersjön, E 17/2011: 154

Klima:
- Utvalgsforslag nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene, A 1536/miljø: 356 Rek. 19/2011: 1304
- Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet, A 1537/miljø: 360 Rek. 20/2011: 1305
- Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik, D *17/2008/näring/: 830
- Initiativer i det nordiske klimaarbeidet, D 19/2010/miljø: 950
- Oppfølning av *Copenhagen Accord* D 20/2010/miljø: 954
- Nordisk produksjon av vedvarende energi, D 21/2010/næring: 956

Konsument/Forbruger:
- Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik D 6/2010/medborger: 914

Kraftnet:
- Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner, A 1541/næring: 439
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010, C 3/kk: 756
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010, C 4/kk: 772
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010, C 5/kk: 784
- Projekthantering i Nordiska ministerrådet, D *38/2008/kk: 850

Kontrolkomitéen:
- Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer, Dagsordenspunkt 15: 238

Kreativitet:
- Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, D *24/2010/kultur: 964

Kultur:
- Kultur, forskning og uddannelse, Dagsordenspunkt 14: 215
- Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland, B 274/kultur: 507 Rek. 24/2011: 1309
- Etablering af en nordisk kulturfestival D 5/2010/kultur: 911
- Kultur i skolen, D 24/2009/kultur: 871
- Opfølgning på kulturreformen, D 30/2009/kultur: 885
- Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil, D 32/2009/kultur: 894
- Nordisk Arte-kanal, D *12/2010/kultur: 927
- Skriftlig spørgsmål til Sveriges regjering om berging av den verneverdige lokalbåten M/S Skogøy, E 33/2011: 1093

Kulturfag:
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, D 25/2009/kultur: 875

Kulturreform:
- Opfølgning på kulturreformen, D 30/2009/kultur: 885

Kärnvapen:
- Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon, A 1508/presidiet: 284 Fremst. 2/2011: 1284

L

Landbrug/Jordbruk:
- En nordisk jord- och skogbrukspolitik, D *18/2010/miljö: 945

Ligestilling/Jämställdhet:
- Nordisk likestillingspolitisk samarbeid, D *14/2010/medborger: 936
- Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet, D *15/2010/medborger: 938
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011, Dokument 12: 1210

Litteraturpris:
- Uddeling af Nordisk Råds litteraturpris: 1344

Livskvalitet:
- Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet, A 1521/presidiet: 298 Rek. 11/2011: 1295
- God livskvalitet for eldre i Norden, D *26/2010/velferd: 970

M

Mad/Mat:
- Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange, A 1529/velfærd: 332 Rek. 15/2011: 1299
- Medlemsforslag om madspild, A 1530/miljø: 338 Rek. 16/2011: 1300
- Konferens om produktion av hälsosam mat, D 32/2010/näring: 984
- Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om madspild, E 14/2011: 1072

Menneskehandel:
- Människohandel för tvångsarbete, D *22/2008/medborgar: 846

Midtnorden:
- Trafikinfrastruktur i Mittnorden, D *29/2009/näring: 883
- Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel, Dokument 11: 1207

Migration:
- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd, D *18/2009/medborger: 869

Miljø:
- Miljøpolitik i Norden, Dagsordenspunkt 13: 201
- Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis, A 1539/miljø: 430 Rek. 18/2011: 1302
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter, D *1/2009/miljø: 854
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet, D *2/2009/miljø: 858
- Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk, D *9/2009/miljø: 862
- Oppfølning av *Copenhagen Accord* D 20/2010/miljø: 954
- Skriftlig spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvandskonventionen, E 3/2011: 998

Musikpris:
Uddeling af musikprisen: 1343

N

Narkotika:
- Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift, A 1525/välfärd: 319

Natur- og miljøprisen:
Uddeling af Natur- og miljøprisen: 1340

Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift:
- Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift, A 1525/välfärd: 319

Nordisk Fredsinstitut:
- Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling, A 1500/præsidiet: 270 Fremst. 3/2011: 1285

Nordisk konvention:
- Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention *D 9/2010/medborger: 920

Nordisk Kulturfond:
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010, C 5/kk: 784

Nordisk Ministerråd:
- Dagsordenspunkt 6: 69
- Ministerrådsforslag om revideret samarbejdsprogram for justitssektoren, B 269/medborger: 463 Rek. 6/2011: 1289
- Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada), B 270/presidiet:469

Rek. 8/2011: 1291
- Ministerrådsforslag om neste generasjon av NordPlus,
B 271/kultur:475
Rek. 25/2011: 1310
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012,
B 272/presidiet: 491
Rek. 5/2011: 1287
- Ministerrådsforslag til nyt arktisk samarbejdsprogram,
B 273/presidiet: 501
Rek. 7/2011: 1290
- Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland,
B 274/kultur: 507
Rek. 24/2011: 1309
- Ministerrådsförslag om omstrukturering av NIKK till nordiskt samarbejdsorgan,
B 275/medborgar: 518
Rek. 17/2011: 1301
- Nordisk Ministerråds samlede virksomhed 2010 – Årsregnskab 2010,
C 1: 523
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2012,
C 2: 575
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010,
C 3/kk: 756
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet,
D *2/2009/miljø: 858
- Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011,
D 7/2010/presidiet: 916
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 – 2012,
D 11/2010/presidiet: 924
- Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd,
D 18/2009/medborger: 869
- Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat,
D *33/2010/presidiet: 986
- Projekthantering i Nordiska ministerrådet,
D *38/2008/kk: 850
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvilke programmer og initiativer, der udløber i de kommende år, E 6/2011: 1009
- Skriftlig spørgsmål til Nordisk Ministerråd om aktiviteterne til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske lande,
E 4/2011: 1002
- Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011,
Dokument 10: 1204
- Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel,
Dokument 11: 1207
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011,
Dokument 12: 1210

Nordisk Råd:
- Valg, Dagsordenspunkt 17: 244
- Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd,
A 1522/præsidiet: 304
Fremst. 1/2011: 1283
- Presidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd
A 1538/presidiet: 365
Rek. 27/2011: 1312
Rek. 28/2011: 1313
IB 1/2011: 1314
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010,
C 4/kk: 772
- Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat,
D *33/2010/presidiet: 986
- EU-strategi for Nordisk Råd
IB *2/2009: 991
- EU-strategi for Nordisk Råd,
IB 2/2009: 991
- Nordisk Råds Årsberetning 2010,
Dokument 1: 1097
- Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel,
Dokument 11: 1207
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011,
Dokument 12: 1210
- Arbejdsgruppens rapport om ny forretningsorden til Nordisk Råd,
Dokument 18: 379
- Udkast til ny forretningsorden for Nordisk Råd
Dokument 19: 370

Nordisk Råds 63. session:
- Samarbejdsministrenes spørgetime,
Dagsordenspunkt 11: 152
- Afskrivning og opretholdelse af rekommandationer, fremstillinger og interne beslutninger,
Dagsordenspunkt 16: 243
- Valg,Dagsordenspunkt 17: 244
- Tale af den nyvalgte præsident,
Dagsordenspunkt 18: 252

- Fastsættelse af tid og sted for næste session,
Dagsordenspunkt 19: 256
- Sessionens afslutning,
Dagsordenspunkt 20: 257
- Regler for sessionens gennemførelse,
Dokument 2: 1139
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011,
Dokument 8: 1181
- Afskrivning og opretholdelse af foregående års fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger, Dokument 13: 1214
- Mundtlige spørgsmål stillet på sessionen,
E 15/2011 - E 32/2011: 1091
- Dagordning/dagsorden: 21
- Tilstedeværende: 1321
- Sessionssal: 1405
- Oversigt over sessionen: 29
- Sessionens åbning: 33
- Nordiskt Topmøde, dagsordenspunkt 5: 39
- Generaldebat, dagsordenspunkt 8: 87
- Samarbetsministrarnas frågetimme: 152

Nordisk Råds filmpris:
- Uddeling af Nordisk Råds filmpris: 1342

Nordisk Råds litteraturpris:
- Uddeling af Nordisk Råds litteraturpris: 1344

Nordisk Råds musikkpris:
- Uddeling af Nordisk Råds musikpris: 1343

Nordisk Råds natur- og miljøpris:
- Uddeling af Nordisk Råds natur- og miljøpris: 1340

Nordisk samarbejde:
- Reform af det Nordiske samarbejde,
Dagsordenspunkt 7: 74
- Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer,
Dagsordenspunkt 15: 238
- Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet,
D *2/2009/miljø: 858
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet,
D *13/2010/presidiet: 932
- Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland,
D 15/2009/presidiet: 864
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage,
D *16/2010/medborger: 940
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag,
D 25/2009/kultur: 875
- Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel, D *28/2010/velferd: 975
- Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat,
D *33/2010/presidiet: 986
- Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011,
Dokument 12: 1210

Nordisk Triangel:
- Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska trianglen,
A 1490: 265

NordPlus:
- Ministerrådsforslag om neste generasjon av NordPlus,
B 271/kultur: 475
Rek. 25/2011: 1310

Nærområdene:
- Norden og Omverdenen,
Dagsordenspunkt 10: 119

O

OECD:
- Skriftlig spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference ob Global Project,
E 1/2011: 993

Ophavsret:
- Håndhævelse af ophavsret på internettet,
D *31/2009/kultur: 890

One Health:
- Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr,
A 1523/medborger: 307
Rek. 12/2011: 1296
Rek. 13/2011: 1297

Overgreb:
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne,
D *19/2008/velferd: 834

Pantsystem:
- Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage,
D *16/2010/medborger: 940
- Samordning af nordiske pantsystemer,
D*17/2010/medborger: 943
- Fråga till Finlands regering om ett gemensamt nordiskt pantsystem,
E 16/2011: 153

Passunionen:
- Skriftlig fråga till Danmarks regering om tillämpningen av den nordiska passunionen,
E 9/2011: 1021

Planer:
- Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2012,
C 2: 575

Planter:
- Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter,
D *1/2009/miljø: 854

Priser:
Uddeling af Nordisk Råds priser: 1339

Projekthåndtering:
- Projekthantering i Nordiska ministerrådet,
D *38/2008/kk: 850

Psykiatri:
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
D *17/2006/välfärd: 810

R

Register:
- Spørgsmål til Danmarks regjering om ett felles nordisk register for helsepersonell,
E 31/2011: 168

Revision:
- Beretninger og redegørelser om nordiske organisationer,
Dagsordenspunkt 15: 238
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010,
C 3/kk: 756
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010,
C 4/kk: 772
- Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010,
C 5/kk: 784

Romfart:
- Romfartspolitisk samarbeid,
D *17/2009/næring: 866

Rovdyr:
- Felles rovdyrforvaltning i Norden,
D *4/2008/miljø/næring: 825
- Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion,
D *22/2010/miljö: 960

Rusland:
- Norden og Omverdenen,
Dagsordenspunkt 10: 119
- Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland,
A 1533/presidiet: 343
IB 2/2011: 1316

Rygmargsskade:
- Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS),
A 1524/velferd: 313
Rek. 14/2011: 1298
- Medlemsforslag om rygmarvsskader,
A 1520/velfærd: 292

S

Samarbetsministrarnas redegörelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse,
Dokument 6: 1157
- Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statministrarna,
Dokument 7: 1159
- Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder til sessionen 2011,
Dokument 8: 1181

Samfundssikkerhed/Samhälls-säkerhet:
- Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet,
D *13/2010/presidiet: 932

Skoltsamer:
- Fråga till Norges regering om färdigställandet av skoltsamemuseet i Näätämö i Neiden,
E 19/2011: 156

Skat:
- Fråga till de nordisk ländernas regeringar om ibruktagandet av en transaktionsskat,
E 18/2011: 155

Skole:
- Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet,
A 1489/kultur: 261
- Kultur i skolen,
D *24/2009/kultur: 871

Skovbrug:
- En nordisk jord- och skogbrukspolitik,
D *18/2010/miljö: 945

Små håndværksfag:
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag,
D *25/2009/kultur: 875

Socialområdet:
- Social- og sundhedspolitik i Norden,
Dagsordenspunkt 12: 171
- Fråga till de nordiska regeringarna om stöd till finländska studerande under sjukdomstid i situationer då de är bosatta i ett annat nordiskt land,
E 15/2011: 152
- Spørsmål til Sveriges og Islands regjeringer om hvorfor islandske studerende i Sverige mister sosiale rettigheder,
E 24/2011: 162
- Fråga till de nordiske ländernas regeringar om möjligheten för att få fram ett liknande avtal angående sjukförsäkringar som det som finns angående arbetslöshetsunderstöd,
E 25/2011: 163
- fråga till Norges regering om hur man förbättrar överföringen och transporten av patienter mellan de nordiska länderna,
E 32/2011: 169

Sprog/Språk:
- Redegørelse om opfølgningen af sprogdeklarationen (baseret på landerapporter), Dokument 15: 1226
- Redegørelse om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe, Dokument 16: 1254

Statsministrenes redegørelse:
Dagsordenspunkt 6: 69

Stoltenbergrapporten:
- Fråga till Norges regering om en konkret uppföljning av Stoltenberg-rapporten, E 29/2011: 167

Sundhed:
- Social- og sundhedspolitik i Norden, Dagsordenspunkt 12: 171
- Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS), A 1524/velferd: 313 Rek. 14/2011: 1298
- Medlemsforslag om rygmarvsskader, A 1520/velfærd: 292
- Nordisk sundhedsområde, D *7/2008/velfærd: 828
- Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel, D *28/2010/velferd: 975
- Norden som GMO-fri zone, D *34/2008/medborger: 825
- Spørsmål til Danmarks regjering om ett felles nordisk register for helsepersonell, E 31/2011: 168

Sygdom/Sjukdom:
- Hvordan krenkede børn blir syke voksne, D *19/2008/velferd: 834
- Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser, D *27/2010/velferd: 973

T

Tegnsprog:
- Spørgsmål til Danmarks regering om at sikre alle døve børn retten til at lære tegnsprog i de nordiske lande, E 23/2011: 160

Toiletaffald:
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljø: 807

Trafik:
- Trafikinfrastruktur i Mittnorden, D 29/2009/näring: 883

Trafficking:
- Fråga till Norges regering om utvecklingen av en gemensam integrationsbarometer för bättre att kunna klara framtida utmaningar, E 27/2011: 165

Transport:
- Nordisk handlingsplan för en klimatvänlig transportpolitik, D *17/2008/näring: 830
- Fråga till Sveriges regering om transport av järnmalm från Pajala till världsmarknaden, E 21/2011: 159

Transaktionsskat:
- Fråga til de nordiske ländernas regeringar om ibruktagandet av en transaktionsskat, E 18/2011: 155

TV:
- Nordisk Arte-kanal, D *12/2010/kultur: 927

Tvangsarbejde:
- Människohandel för tvångsarbete, D *22/2008/medborgar: 846

U

Uddannelse:
- Kultur, forskning og uddannelse, Dagsordenspunkt 14: 215
- Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet A 1489/kultur: 261
- Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag, D *25/2009/kultur: 875
- Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013, D 23/2010/kultur: 962
- Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne, D *24/2010/kultur: 964
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for nordiske studerende, E 2/2011: 995
- Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om socialforsikring for nordiske studerende, E 5/2011: 1005
- Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark, E 7/2011: 1014
- Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse, E 8/2011: 1018

Udenrigsministrenes redegørelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse, Dokument 4: 1152

Udvisning:
- Udvisning af nordiske medborgere
  D *8/2010/medborger: 918
- Spørgsmål til Danmarks regering om udvisning av nordiske statsborgere fra Danmark vil blive bragt til ophør,
  E 26/2011: 164

Undervisning:
- Kultur i skolen,
  D *24/2009/kultur: 871

Unge/ungdom:
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden,
  D *17/2006/välfärd: 810
- Friluftsaktiviteter för barn och unga,
  D *3/2010/miljö: 905
- Unges arbejdsliv og kompetencer,
  D 25/2010/kultur: 967
- Redegørelse om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de, der arbejder for og med denne målgruppe,
  Dokument 16: 1254

V

Valg/Val:
- Valg, Dagsordenspunkt 17: 244

Velfærd:
- Redogörelse för MR-U strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd".
  Dokument 14: 1217

Ø

Øresund:
- Fråga till Sveriges regering om ekonomiskt stöd till Öresund direkt,
  E 22/2011: 160

Østersøen:
- Norden og Omverdenen,
  Dagsordenspunkt 10: 119
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen,
  D *10/2006/miljø: 80
- Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen,
  E 13/2011: 1068
- Redegørelse om Østersøsamarbejdet,
  Dokument 9: 1199

Å

Årsberetning:
- Nordisk Råds Årsberetning 2010,
  Dokument 1: 1097

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1489/kultur	Medlemsförslag om samlad nordisk kompetens i enskilda högskolor/universitet	1354	261		Vedtaget af Præsidiet den 8. december 2011: Ikke foretage sig yderligere
A 1490/näring	Medlemsförslag om utbyggnad av den nordiska trianglen	1352	265		Vedtaget af Præsidiet den 26. januar 2011: Ikke foretage sig yderligere
A 1500/præsidiet	Medlemsforslag om et styrket nordisk fredsinstitut, der kan foretage international mægling	1353	270	Fremst. 3/2011	
A 1501/næring	Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land	1352	275		Vedtaget af Præsidiet den 26. Januar 2011: Ikke foretage sig yderligere
A 1508/presidiet	Medlemsförslag om att göra Norden till en kärnvapenfri zon	1353	284	Fremst. 2/2011	
A 1510/næring	Medlemsforslag om fællesnordisk indsats mod ungdomsarbejdsløshed	175	286	Rek. 10/2011	
A 1520/velfærd	Medlemsforslag om rygmarvsskader		292		Omdannet til udvalgsforslag A 1524/velferd
A 1521/presidiet	Medlemsforslag om å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet	177	298	Rek. 11/2011	
A 1522/præsidiet	Præsidieforslag om afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond	1352	304	Fremst. 1/2011	

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
A 1523/medborger	Medlemsforslag om *One Health* – multiresistens hos mennesker og dyr	179	307	Rek. 12/2011 Rek. 13/2011	
A 1524/velferd	Utvalgsforslag om ryggmargsskade (RMS)	181	313	Rek. 14/2011	
A 1525/välfärd	Medlemsförslag om att bevara och stärka Nordisk Alkohol- och Narkotikatidskrift	1354	319		Vedtaget af Præsidiet den 21. september 2011: Ikke foretage sig yderligere
A 1527/kultur	Medlemsförslag om rörligheten i Norden	230	326	Rek. 26/2011	
A 1528/miljø	Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio+20)	1353	328	Fremst. 3/2011	
A 1529/velfærd	Medlemsforslag om revidering af programmet for Ny Nordisk Mad – inkludering af Mad til Mange	183	332	Rek. 15/2011	
A 1530/miljø	Medlemsforslag om madspild	184	338	Rek. 16/2011	
A 1533/præsidiet	Præsidieforslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012 – 2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt parlamenter i Nordvestrusland	141	343	IB 2/2011	
A 1535/præsidiet	Præsidieforslag om en EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU	142	305	IB 3/2011	
A 1536/miljø	Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene	204	356	Rek. 19/2011	
A 1537/miljø	Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet	204	360	Rek. 20/2011	
A 1538/præsidiet	Præsidieforslag om nye arbejdsformer i Nordisk Råd	74	365	IB 1/2011 Rek. 27/2011 Rek.28/2011	Votering, s. 84

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
A 1539/miljø	Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis	201	430	Rek. 18/2011	
A 1540/miljø	Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske	208	435	Rek. 21/2011	
A 1541/næring	Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske el-nett og prisfluktasjoner	212	439	Rek. 22/2011	
A 1542/næring	Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning	212	442	Rek. 23/2011	
A 1543/velferd	Utvalgsforslag: Hva kan motvirke ghettofisering i nordiske boligområder	171	446	Rek. 9/2011	
B. Ministerråds-forslag					
B 269/medborger	Ministerrådsförslag om samarbetsprogram för justitssektorn	114	463	Rek. 6/2011	
B 270/presidiet	Ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada)	148	469	Rek. 8/2011	
B 271/kultur	Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus	219	475	Rek. 25/2011	
B 272/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds samlede budget for 2012	91	491	Rek. 5/2011	
B 273/presidiet	Ministerrådsforslag til nyt arktisk samarbejdsprogram 2012 – 2014: Bæredygtig udvikling i Arktis	145	501	Rek. 7/2011	
B 274/kultur	Ministerrådsforslag om sammenlægning af Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland	215	507	Rek. 24/2011	

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
B 275/medborger	Ministerrådsforslag om omdannelse af NIKK til nordisk samarbejdsorgan	189	518	Rek. 17/2011	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk Ministerråds samlede virksomhed – Årsregnskab 2010	238	523		Til efterretning
C 2	Nordisk Ministerråds forslag til planer og budget for 2012	91	575		Til efterretning
C 3/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2010	239	756		Til efterretning
C 4/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2010	239	772		Til efterretning
C 5/kk	Rigsrevisions beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2010	239	784		Til efterretning
D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger					
*10/2006/miljö	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (første og fjerde at-sats)	243	807		Færdigbehandlet
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden	243	810		Færdigbehandlet
*4/2008/miljø/näring	Felles rovdyrforvaltning i Norden (anden, tredje og sjette at-sats)	243	825		Afvente ny meddelelse anden og sjette at-sats
*7/2008/velfærd	Nordisk sundhedsområde	243	828		Afvente ny meddelelse

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
*17/2008/næring	Nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik	243	830		Færdigbehandlet
*19/2008/velferd	Hvordan krenkede børn blir syke voksne	243	834		Afvente ny meddelelse tredje og femte at-sats
*21/2008/medborger	Asylbørn (at-satserne: D, E, H, I, L, M)	243	838		Færdigbehandlet
*22/2008/medborgar	Människohandel för tvångsarbete	243	846		Færdigbehandlet
*34/2008/medborger	Norden som GMO-fri zone	243	848		Færdigbehandlet
*38/2008/kk	Projekthantering i Nordiska ministerrådet	243	850		Færdigbehandlet
*1/2009/miljø	Fælles artsdatabank i kampen om at standse udryddelsen af plante- og dyrearter	243	854		Afvente ny meddelelse første og anden at-sats
*2/2009/ miljö	Miljöpolicy för Nordiska ministerrådet	243	858		Afvente ny meddelelse
6/2009/presidiet	Nordiskt ambassadsamarbete	243	860		Afvente ny meddelelse
9/2009/miljø	Mer ressursvennlig fiskeri og forbud mod dumping av fisk	243	862		Færdigbehandlet
15/2009/presidiet	Etablering av nordisk kontor i Minsk, Hviterussland	243	864		Afventer ny meddelelse
17/2009/næring	Romfartspolitisk samarbeid	243	866		Færdigbehandlet
18/2009/medborger	Migration, asyl- og flygtningepolitik: Et formelt samarbejdsområde i Nordisk Ministerråd	243	869		Færdigbehandlet
24/2009/kultur	Kultur i skolen	243	871		Færdigbehandlet
25/2009/kultur	Nordisk samarbejde om små håndværksfag/kulturfag	243	875		Færdigbehandlet

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
27/2009/velferd	Et inkluderende bærekraftig arbeidsliv i Norden	243	877		Afvente ny meddelelse første og femte at-sats
28/2009/medborger	Forbrugerpolitiske netværk	243	881		Færdigbehandlet
29/2009/näring	Trafikinfrastruktur i Mittnorden	243	883		Færdigbehandlet
30/2009/kultur	Opfølgning på kulturreformen	243	885		Færdigbehandlet
31/2009/kultur	Håndhævelse af ophavsret på internettet	243	890		Færdigbehandlet
32/2009/kultur	Nordisk støtteordning for udvikling af computerspil	243	894		Færdigbehandlet
1/2010/miljø	Undersøgelse af farlige kemikaler samt aftale om tungmetaller	243	897		Færdigbehandlet
2/2010/miljø	Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalie-forskerpanel	243	900		Afvente ny meddelelse
3/2010/miljö	Friluftsaktiviteter för barn och unga	243	905		Afvente ny meddelelse anden at-sats
4/2010/näring	Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet - NORIA	243	908		Afvente ny meddelelse
5/2010/kultur	Etablering af en nordisk kulturfestival	243	911		Færdigbehandlet
6/2010/medborger	Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik	243	914		Færdigbehandlet
7/2010/presidiet	Nordiska ministerrådets planer og budget for 2011	243	916		Færdigbehandlet
8/2010/medborger	Udvisning af nordiske medborgere	243	918		Afvente ny meddelelse
9/2010/medborger	Fortolkning af artikel 7 i den nordiske konvention	243	920		Afvente ny meddelelse
10/2010/medborger	Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger	243	922		Afvente ny meddelelse

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
11/2010/presidiet	Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011 – 2012	243	924		Færdigbehandlet
12/2010/kultur	Nordisk Arte-kanal	243	927		Afvente ny meddelelse
13/2010/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet	243	932		Afvente ny meddelelse
14/2010/medborger	Nordisk likestillingspolitisk samarbeid	243	936		Afvente ny meddelelse
15/2010/medborger	Udvidelse af indholdet i ligestillingssamarbejdet	243	938		Afvente ny meddelelse
16/2010/medborger	Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage	243	940		Afvente ny meddelelse
17/2010/medborger	Samordning af nordiske pantsystemer	243	943		Afvente ny meddelelse
18/2010/miljö	En nordisk jord- och skogbrukspolitik	243	945		Afvente ny meddelelse
19/2010/miljø	Initiativer i det nordiske klimaarbeidet	243	950		Færdigbehandlet
20/2010/miljø	Oppfølning av *Copenhagen Accord*	243	954		Afvente ny meddelelse første at-sats
21/2010/næring	Nordisk produksjon av vedvarende energi	243	956		Afvente ny meddelelse
22/2010/miljö	Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion	243	960		Afvente ny meddelelse
23/2010/kultur	Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013	243	962		Færdigbehandlet
24/2010/kultur	Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne	243	964		Afvente ny meddelelse tredje, fjerde og femte at-sats
25/2010/kultur	Unges arbejdsliv og kompetencer	243	967		Færdigbehandlet

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
26/2010/velferd	God livskvalitet for eldre i Norden	243	970		Afvente ny meddelelse første, anden, femte, sjette tolvte, trettende og femtende at-sats
27/2010/velferd	Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser	243	973		Afvente ny meddelelse
28/2010/velferd	Fælles nordisk register for autorisert helsepersonel	243	975		Afvente ny meddelelse
29/2010/velferd	Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ II	243	978		Afvente ny meddelelse
30/2010/näring	Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaktioner	243	980		Afvente ny meddelelse
31/2010/näring	Gemensam beredskap för att möta framtida finanskriser	243	982		Færdigbehandlet
32/2010/näring	Konferens om produktion av hälsosam mat	243	984		Færdigbehandlet
33/2010/presidiet	Förstärkt kontinuitet i Nordiska rådets och ministerrådets sekretariat	243	986		Afvente ny meddelelse
Interne beslutninger					
2/2009	EU-strategi for Nordisk Råd	243	991		Færdigbehandlet
E. Spørgsmål					
E 1	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om OECDs 4th World Forum Conference on Global Project (fremsat af Præsidiet)	993			Skriftligt svar
E 2	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for nordiske studerende (fremsat af	995			Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
	Mogens Jensen)				
E 3	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Finlands og Islands regeringer om ratificering af ballastvandskonventionen (fremsat af Miljø- og Naturresurseudvalget)	998			Skriftligt svar
E 4	Skriftlig spørsmål til Nordisk Ministerråd om aktivitetene til NDF skal samordnes med utviklingsprosjektene til de nordiske land (fremsatt av Hans Frode Kielland Asmyhr)	1002			Skriftligt svar
E 5	Skriftligt spørgsmål til Sveriges regering om socialforsikring for nordiske studerende (fremsat af Mogens Jensen)	1005			Skriftligt svar
E 6	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om, hvilke programmer og initiativer, der udløber i de kommende år (fremsat af Line Barfod)	1009			Skriftligt svar
E 7	Skriftligt spørgsmål til Danmarks regering om deltagerbetaling for ikke-danske nordiske studerende ved videregående uddannelser i Danmark (fremsat af Mogens Jensen)	1014			Skriftligt svar
E 8	Skriftligt spørgsmål til Nordisk Ministerråd om beregning af godtgørelse for nordiske studerende med henvisning til den nordiske overenskomst om adgang til højere uddannelse (fremsat af Mogens Jensen)	1018			Skriftligt svar
E 9	Skriftlig fråga till Danmarks regering om tillämpningen av den nordiska passunionen (väckt av Hans Wallmark)	1021			Skriftligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
E 10	Skriftlig spørsmål til de nordiske lands regjeringer om energieffektivitet og energibesparinger (fremsatt av Anita Brodén og Ole Vagn Christensen)	1026			Skriftligt svar
E 11	Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om innførelse av grensekontroll ved landets grense til Sverige	1061			Skriftligt svar
E 12	Skriftlig fråga till Norges regering om handläggningstiderna för blankett E 301 (väckt av Ann-Kristine Johansson)	1064			Skriftligt svar
E 13	Skriftlig spørsmål til Danmarks regjering om oppfølgning av HELCOMs aksjonsplan for beskyttelse av Østersjøen (fremsatt av Miljø- og naturressursutvalget)	1068			Skriftligt svar
E 14	Skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om madspild (fremsat af Ole Vagn Christensen)	1072			Skriftligt svar
E 15	Muntlig fråga till de nordiska regeringarna om stöd till finländska studerande under sjukdomstid i situationer då de är bosatta i ett annat nordiskt land (väckt av Juho Eerola)	152	1091		Mundtligt svar
E 16	Muntlig fråga till Finlands regering om ett gemensamt nordiskt pantsystem (väckt av Phia Andersson)	153	1091		Mundtligt svar
E 17	Muntlig fråga till Sveriges regering om förlängning av övergångsperioden för sänkning av svavelhalt vid sjötransporter i Östersjön (väckt av Sinuhe Wallinheimo)	154	1091		Mundtligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
E 18	Muntlig fråga till de nordiske ländernas regeringar om ibruktagandet av en transaktionsskatt (väckt av Silvia Modig)	155	1091		Mundtligt svar
E 19	Muntlig fråga till Norges regering om färdigställandet av skoltsamemuseet i Näätämö i Neiden (väckt av Eeva Maria Maijala)	156	1091		Mundtligt svar
E 20	Muntligt spørsmål til Sveriges regjering om grensehinder mellem Sverige og Norge og oppfølging på norske særregler mv.(fremsatt av Hans Frode K. Asmyhr)	158	1091		Mundtligt svar
E 21	Muntlig fråga till Sveriges regering om transport av järnmalm från Pajala till världsmarknaden (väckt av Simo Rundgren)	159	1091		Mundtligt svar
E 22	Muntlig fråga till Danmarks regering om ekonomiskt stöd till Öresund direkt (väckt av Hans Wallmark)	160	1091		Mundtligt svar
E 23	Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om at sikre alle døve børn retten til at lære tegnsprog i de nordiske lande (fremsat af Tuula Peltonen)	160	1091		Mundtligt svar
E 24	Muntligt spørsmål til Sveriges og Islands regjeringer om hvorfor islandske studerende i Sverige mister sosiale rettigheder (fremsatt av Siv Friðleifsdottir)	162	1091		Mundtligt svar
E 25	Muntlig fråga till de nordiske ländernas regeringar om möjligheten för att få fram ett liknande avtal angående sjukförsäkringar som det som finns angående arbetslöshetsunderstöd (väckt av Maria Tolppanen)	163	1091		Mundtligt svar
E 26	Mundtligt spørgsmål til Danmarks regering om udvisning av nordiske statsborgere fra Danmark vil blive bragt til ophør (fremsat af Satu Haapanen)	164	1091		Mundtligt svar

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
E 27	Muntligt spørgsmål til Islands regering om erfaringerne med lukning af pornoklubber som led i bekæmpelse af trafficking (fremsat af Sjúrður Skaale)	165	1091		Mundtligt svar
E 28	Muntlig fråga till Norges regering om utvecklingen av en gemensam integrationsbarometer för bättre att kunna klara framtida utmaningar (väckt av Anders Andersson)	166	1091		Mundtligt svar
E 29	Muntlig fråga till Norges regering om en konkret uppföljning av Stoltenberg-rapporten (väckt av Ann-Kristine Johansson)	167	1091		Mundtligt svar
E 30	Muntlig fråga till Norges regering om en snabbtågsförbindelse mellan Stockholm-Oslo och utvecklingen av attraktiva bostäder (väckt av Jan Lindholm)	168	1091		Mundtligt svar
E 31	Mundtligt spørsmål til Danmarks regjering om ett felles nordisk register for helsepersonell (fremsatt av Sonja Mandt)	168	1091		Mundtligt svar
E 32	Muntlig fråga till Norges regering om hur man förbättrar överföringen och transporten av patienter mellan de nordiska länderna	169	1091		Mundtligt svar
E 33	Skriftlig spørsmål til Sveriges regjering om berging av den verneverdige lokalbåten M/S Skogøy (fremsatt av Torgeir Trældal)	1093			Skriftligt svar

Dokument					
1	Nordisk Råds Årsberetning 2008	238	1097		Til efterretning
2	Regler för sessionens genomförande	38	1139		Godkendt
3	Norges formandskabsprogram 2012	69	1142		Til efterretning

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
4	Utrikesministrarnas redogörelse (muntlig)	119	1152		Til efterretning
5	Försvarsministrarnas redogörelse (muntlig)	129	1155		Til efterretning
6	Samarbetsministrarnas redogörelse (muntlig)	87	1157		Til efterretning
7	Samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse till statministrarna	97	1169		Til efterretning
8	Samarbetsministrarnas redogörelse om gränshinder till sessionen 2011	104	1181		Til efterretning
9	Redegørelse om Østersøsamarbejdet	134	1199		Til efterretning
10	Redogörelse om Nordiska ministerrådets aktiviteter i Vitryssland 2011	140	1204		Til efterretning
11	Redegørelse til Nordisk Råd 2011: Nordisk Ministerråds indsats til bekæmpelse af menneskehandel	193	1207		Til efterretning
12	Jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet – Nordiska ministerrådets redogörelse till Nordiska rådet 2011	186	1210		Til efterretning
13	Afskrivning og opretholdelse af foregående års fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger	243	1214		Til efterretning
14	Redogörelse för MR-U strategi 2011-2013 "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"	222	1217		Til efterretning
15	Redegørelse om opfølgningen af sprogdeklarationen (baseret på landerapporter)	231	1226		Til efterretning
16	Redegørelse om tiltag, der fremmer forståelsen af dansk, norsk og svensk blandt børn og unge og de,	231	1254		Til efterretning

Nr.	Sagstitel	Behandl. s.	Trykt s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt beslut Nummer	Andet
	der arbejder for og med denne målgruppe				
17	Redogörelse om utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet	225	1276		Til efterretning
18	Arbejdsgruppens rapport om ny forretningsorden til Nordisk Råd	74	379		Til efterretning – se A 1438/præsidiet
19	Udkast til ny forretningsorden for Nordisk Råd	74	370		Til efterretning – se A 1438/præsidiet

MEDLEMMERNES PLACERING I SALEN

5	Per-Kristian Foss, Norge
9	Álfheiður Ingadóttir, Island
10	Árni Þór Sigurðsson, Island
11	Christer Adelsbo, Sverige
12	Bendiks H. Arnesen, Norge
13	Eeva-Johanna Eloranta, Finland
14	Benny Engelbrecht, Danmark
15	Rigmor Andersen Eide, Norge
16	Anders Andersson, Sverige
17	Bjarni Benediktsson, Island
18	Elisabeth Björnsdotter Rahm, Sverige
19	Erik Almqvist, Sverige
23	Anne Baastrup, Danmark
24	Maarit Feldt-Ranta, Finland
25	Billy Gustafsson, Sverige
27	Helgi Hjörvar, Island
28	Karin Gaardsted, Danmark
29	Thomas Jensen, Danmark
30	Erling Bonnesen, Danmark
31	Villum Christensen, Danmark
32	Agneta Börjesson, Sverige
33	Cristina Husmark Pehrsson, Sverige
34	Illugi Gunnarsson, Island
35	Juho Eerola, Finland
36	Lauri Heikkilä, Finland
37	Marianne Berg, Sverige
38	Alf Egil Holmelid, Norge
39	Silvia Modig, Finland
40	Jens Joel, Danmark
41	Ann-Kristine Johansson, Sverige
42	Peter Johnsson, Sverige
43	Anders Karlsson, Sverige
44	Gorm Kjernli, Norge
45	Martin Kolberg, Norge
46	Suna Kymäläinen, Finland
47	Thomas Danielsen, Danmark
48	Karen Ellemann, Danmark
49	Christina Gestrin, Finland
50	Isabella Jernbeck, Sverige
51	Mike Legarth, Danmark
52	Göran Montan, Sverige
53	Jessica Polfjärd, Sverige
54	Marie Krarup, Danmark
55	Anne Louhelainen, Finland
56	Finn Sørensen Danmark
58	Jan-Olof Larsson, Sverige
59	Jan Lindholm, Sverige
60	Lúðvík Geirsson, Island
61	Sonja Mandt, Norge
66	Akitsinnguaq Olsen, Grønland
67	Torfinn Opheim, Norge
68	Tuula Peltonen, Finland
69	Torstein Rudihagen, Norge
70	Satu Haapanen, Finland

71	Bertel Haarder, Danmark
72	Johan Linander, Sverige
73	Janne Sankelo, Finland
74	Kimmo Sasi, Finland
75	Sonja Irene Sjøli, Norge
76	Eero Suutari, Finland
77	Cecilie Tenfjord-Toftby, Sverige
78	Kristian Thulesen Dahl, Danmark
79	Maria Tolppanen, Finland
80	Sjúrður Skaale, Danmark
81	Tor-Arne Strøm, Norge
82	Eeva Maria Maijala, Finland
83	Jeppe Mikkelsen, Danmark
84	Jenis av Rana, Færøerne
85	Simo Rundgren, Finland
86	Siv Friðleifsdóttir, Island
89	Michael Tetzschner, Norge
90	Olemic Thommessen, Norge
91	Sinuhe Wallinheimo, Finland
92	Hans Wallmark, Sverige
94	Tone Merete Sønsterud, Norge
95	Karin Åström, Sverige
96	Per Olaf Lundteigen, Norge
97	Astrid Thors, Finland
98	Åsa Torstensson, Sverige
99	Andreas Uldum, Grønland
102	Torgeir Trældal, Norge
116	Per Arne Olsen, Norge
133	Solveig Horne, Norge
148	Oskar J. Grimstad, Norge
160	Hans Frode Asmyhr, Norge

NÆRVÆRENDE SUPPLEANTER

57	Sara Olsvig, Danmark
62	Christian Juhl, Danmark
87	Pernilla Gunther, Sverige
93	Fredrik Karlström, Åland
101	Åland

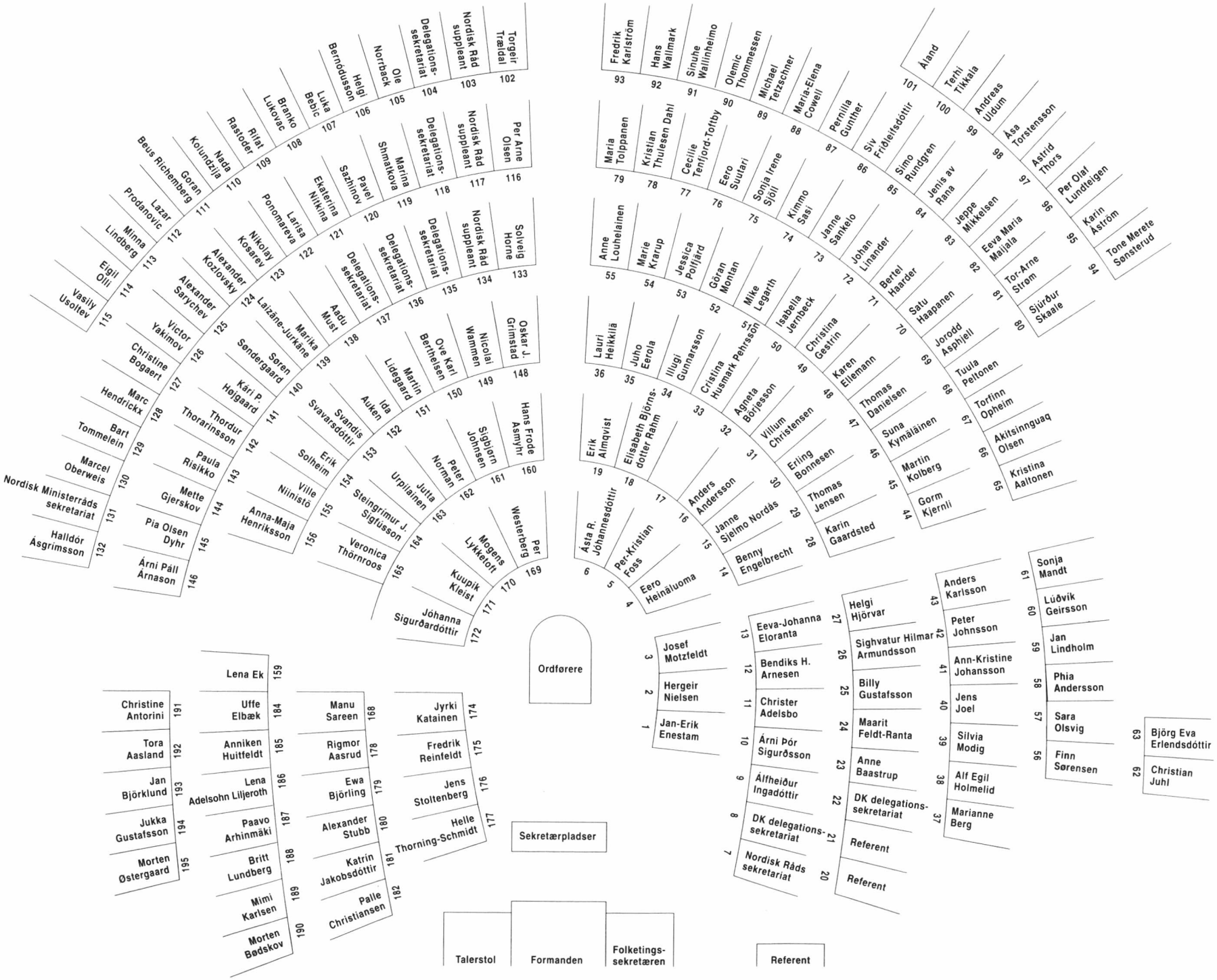
Ordførere
Sekretærpladser
Talerstol
Formanden
Folketings-sekretæren
Referent
Torgeir Trældal 102
Nordisk Råd suppleant 103
Delegations-sekretariat 104
Ole Norrback 105
Helgi Bernódusson 106
Luka Bebic 107
Branko Lukovac 108
Rifat Rastoder 109
Nada Kolundzija 110
Goran Beus Richemberg 111
Lazar Prodanovic 112
Minna Lindberg 113
Eigil Olli 114
Vasily Usoltev 115
Per Arne Olsen 116
Nordisk Råd suppleant 117
Delegations-sekretariat 118
Marina Shmatkova 119
Pavel Sazhinov 120
Ekaterina Nitkina 121
Larisa Ponomareva 122
Nikolay Kosarev 123
Alexander Kozlovsky 124
Alexander Sarychev 125
Victor Yakimov 126
Christine Bogaert 127
Marc Hendrickx 128
Bart Tommelein 129
Marcel Oberweis 130
Nordisk Ministerråds sekretariat 131
Halldór Ásgrímsson 132
Solveig Horne 133
Nordisk Råd suppleant 134
Delegations-sekretariat 135
Delegations-sekretariat 136
Delegations-sekretariat 137
Aadu Must 138
Marika Laizäne-Jurkäne 139
Søren Søndergaard 140
Kári P. Højgaard 141
Thordur Thorarinsson 142
Paula Risikko 143
Mette Gjerskov 144
Pia Olsen Dyhr 145
Árni Páll Árnason 146
Oskar J. Grimstad 148
Nicolai Wammen 149
Ove Karl Berthelsen 150
Martin Lidegaard 151
Ida Auken 152
Svandis Svavarsdóttir 153
Erik Solheim 154
Ville Niinistö 155
Anna-Maja Henriksson 156
Hans Frode Asmyhr 160
Sigbjørn Johnsen 161
Peter Norman 162
Jutta Urpilainen 163
Steingrímur J. Sigfússon 164
Veronica Thörnroos 165
Per Westerberg 169
Mogens Lykketoft 170
Kuupik Kleist 171
Jóhanna Sigurðardóttir 172
Fredrik Karlström 93
Hans Wallmark 92
Sinuhe Wallinheimo 91
Olemic Thommessen 90
Michael Tetzschner 89
Maria-Elena Cowell 88
Pernilla Gunther 87
Siv Friðleifsdóttir 86
Simo Rundgren 85
Jenis av Rana 84
Jeppe Mikkelsen 83
Eeva Maria Maijala 82
Tor-Arne Strøm 81
Sjúrður Skaale 80
Åland 101
Terhi Tikkala 100
Andreas Uldum 99
Åsa Torstensson 98
Astrid Thors 97
Per Olaf Lundteigen 96
Karin Åström 95
Tone Merete Sønsterud 94
Maria Tolppanen 79
Kristian Thulesen Dahl 78
Cecilie Tenfjord-Toftby 77
Eero Suutari 76
Sonja Irene Sjöll 75
Kimmo Sasi 74
Janne Sankelo 73
Johan Linander 72
Bertel Haarder 71
Satu Haapanen 70
Jorodd Asphjell 69
Tuula Peltonen 68
Torfinn Opheim 67
Akitsinnguaq Olsen 66
Kristina Aaltonen 65
Anne Louhelainen 55
Marie Krarup 54
Jessica Polfjärd 53
Göran Montan 52
Mike Legarth 51
Isabella Jernbeck 50
Christina Gestrin 49
Karen Ellemann 48
Thomas Danielsen 47
Suna Kymäläinen 46
Martin Kolberg 45
Gorm Kjernli 44
Lauri Heikkilä 36
Juho Eerola 35
Illugi Gunnarsson 34
Cristina Husmark Pehrsson 33
Agneta Börjesson 32
Villum Christensen 31
Erling Bonnesen 30
Thomas Jensen 29
Karin Gaardsted 28
Erik Almqvist 19
Elisabeth Björns-dotter Rahm 18
Anders Andersson 17
Janne Sjelmo Nordås 16
Benny Engelbrecht 15
Ásta R. Jóhannesdóttir 6
Per-Kristian Foss 5
Eero Heinäluoma 4
Josef Motzfeldt 3
Hergeir Nielsen 2
Jan-Erik Enestam 1
Eeva-Johanna Eloranta 13
Bendiks H. Arnesen 12
Christer Adelsbo 11
Árni Þór Sigurðsson 10
Álfheiður Ingadóttir 9
DK delegations-sekretariat 8
Nordisk Råds sekretariat 7
Helgi Hjörvar 27
Sighvatur Hilmar Armundsson 26
Billy Gustafsson 25
Maarit Feldt-Ranta 24
Anne Baastrup 23
DK delegations-sekretariat 22
Referent 21
Referent 20
Anders Karlsson 43
Peter Johnsson 42
Ann-Kristine Johansson 41
Jens Joel 40
Silvia Modig 39
Alf Egil Holmelid 38
Marianne Berg 37
Sonja Mandt 61
Lúðvík Geirsson 60
Jan Lindholm 59
Phia Andersson 58
Sara Olsvig 57
Finn Sørensen 56
Björg Eva Erlendsdóttir 63
Christian Juhl 62
Lena Ek 159
Uffe Elbæk 184
Anniken Huitfeldt 185
Lena Adelsohn Liljeroth 186
Paavo Arhinmäki 187
Britt Lundberg 188
Mimi Karlsen 189
Morten Bødskov 190
Christine Antorini 191
Tora Aasland 192
Jan Björklund 193
Jukka Gustafsson 194
Morten Østergaard 195
Manu Sareen 168
Rigmor Aasrud 178
Ewa Björling 179
Alexander Stubb 180
Katrín Jakobsdóttir 181
Palle Christiansen 182
Jyrki Katainen 174
Fredrik Reinfeldt 175
Jens Stoltenberg 176
Helle Thorning-Schmidt 177